This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

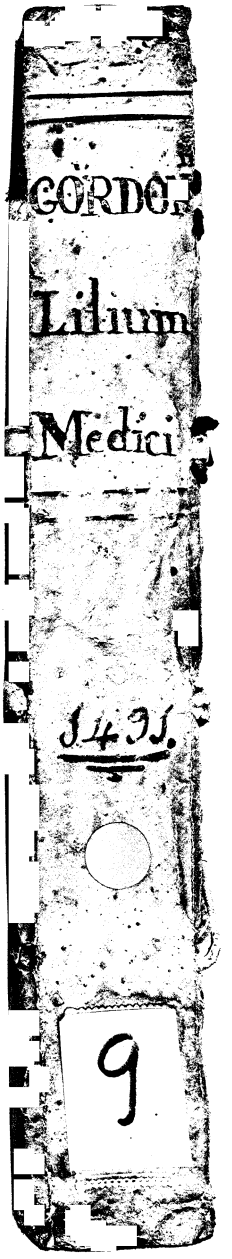

Digitized by Google

BIBLIOTECA
DE MADRID
EST. 36
TAB. 2
NUM. 6
MADRID

361

BIBLIOTECA
COMPLUTENSE.
E. 26 c. 5 N. 5

Digitized by Google

In nomine dei misericordis incipit practica excellentissimi medicine monarce domini magistri Bernardi de Gordonio dicta Lilium medicine.

Interrogatus a quodam Socrates quo posset optime discere. Respondit si nihil dixeris nisi quod optime scaueris. Nihil aute optime scimus nisi qd a nobis frequenter dictu est ⁊ qd optime est ⁊ qd ab oibus receptu est. Et qz paupertas ingenia difficilia ⁊ extranea nō sustinet. ideo confidens de dño sciētia: quedā cōmunia facilia ⁊ utilia intendo ad utilitate humilium practare libū. f. de practica cōpilare. Et quia humilibus scribo: ex hoc supbi abiecti sunt separatum enim est conuiuiū cop. supbi enim nō sedet in cōmuni mesa cū alijs scripta cōmunia cōrenuentes. imo erubescūt discere aliqd ex q̄ semel dictū est. Et tñ dicit Seneca q̄ nunq̄ nimis discit qd satis nō discitur Et oratiꝰ. Deales repetita placebūt. qz igit memoria hoīs labilis est: qd cōmuniter de practica repetere humilibꝰ nō erubesco qm̄ fm Bal. vij. de ingenio nullus pōt deo melꝰ approximari q̄ studēdo in veritate ⁊ pro veritate. Ad honorē igitur agni celestis qui est splēdor ⁊ gloria dei patris: hūc libū intitulo lilii medicine. In lilio enim sunt multi flores: ⁊ in quolibet flore sunt septez folia cādida ⁊ septē grana quasi arca Similiter liber iste ptinet. vij. pres q̄rū prima erit aurea rutilās ⁊ clara. tractabit enim de morbis plurimis vniuersalibus incipiēs a febribꝰ. Alie autez sex partes erunt candide ⁊ transparentes propter earum grandem manifestationem. Inchoatus autem est liber iste cū auxilio magni dei i preclaro studio mōtis pessulani post annum. xx. lecture nostre. anno domini Millesimo. ccc. quinto mense iulij.

Articula prima huius libri cōtinet. xxxi. capitula.

Capitulū primum de febre in generali.
Capitulum secundū de febre effimera.
Capitulum tertium de causone.
Capitulum quartuz de tertiana.
Capitulum quintum de fe. sanguinea.
Capitulum sextum de quartana.
Capitulū septimū de flegmatica.
Capitulum octauum de febribus compositis.
Capitulum nonuz de ethica febre.
Capitulum decimum de febribus pestilentialibus.
Capitulū vndecimum de sudore.
Capitulū duodecimum de variolis.
Capitulū. xiij. de venenis.
Capitulum decimūquartum de morsu serpentium ⁊ aliorum reptilium venenosorum. specialiter tamen hic agitur de morsu serpentis.
Capitulum decimumquintum de puncura scorpionis.
Capitulū. xvi. de puncura apum.
Capitulū. xvij. de morsu canis rabiosi ⁊ ydrofobia.
Capitulū. xviij. de dolore.
Capitulum decimūnonum de apostematibus generalis per viaz adustiōis cum suis apendicalis.
Capitulum. xx. de verrucis ⁊ porris ⁊ acrocodinibus ⁊ lupis.
Capitulum vicesimūprimum de apostematibus frigidis.
Capitulū. xxij. de lepra.
Capitulum. xxiij. de morphea.
Capitulū. xxiiij. de scabie.
Capitulum. xxv. de pustulis.
Capitulum vicesimumsextum de vulneribus ⁊ plagis et solutione continuitatis.
Capitulum vicesimūseptimuz de fluxu san. immoderato.
Capitulum vicesimūoctauum. de morbis vnguium sicut est panaricium: spasmus. lepra sitas vnguium albedo maculosa fedacitrinitas: fissura ⁊ fistia.
Capitulum. xxix. de incēdio ignis ⁊ aq̄ calide.
Capitulū. xxx. de ragadijs ⁊ vlceribus pedum et manuum
Capitulum. xxxi. de iter agentibus.

Digitized by Google

Capitulū primū de febre ī generali.

Febris est calor

innaturalī muta⁹ in ignē Calor ē ibi loco generis quia omnes febres cōueniunt in calore. innaturalis dicit ad differentiam qui est conservatiu⁹. Febris autē est corruptiu⁹ mutatus in igneum Istud est loco alterius differentie cum dicimus: quoniam quelibet mutatio cā intensione caloris non facit fe. sicut patet in calore generato ꝓpter iram aut exercitiū. Sed quando mutatio est magna: ꝛ tūc leduntur operationes sensibiliter. ꝛ ꝓ tanto dicebatur mutatus in igneum. Bene igitur dicebat Bal'. febris est calor innaturalis mutatus in igneum. Nunc autem cū febris sit ꝓpria passio cordis: corde superaccenso ꝛ inflāmato spūs qui a corde ꝓcedūt vna cum sanguine transeunt ad totum corpus ꝛ calefaciūt ipm vl' fu peri⁹ et inferius exteri⁹ ꝛ interius: nisi accidentaliter impediatur vt in lipparia ꝛ sitibus. Et ex febris oibus morbis molestior ē fiant scribit Auic. Bal'. suo. viij. de igenio sanitatis. ideo a febre dignū duximus inchoare. Nunc aūt triplex est febris in genere: effimera cuius subiectū sunt spūs: ꝛ putrida cuius subiectum sunt humores: ꝛ cticha aut⁹ subiectum sunt membra solida. Febriū autē sicut aliorum morborum. iij. sunt rēpora. s. principiū augmentum status ꝛ declinatio. Qui autē differētias ꝓstitutionis generū ꝛ specieruꝫ scire voluerit ꝛ cognitionē ipsoꝝ morboꝝ ꝑ ut distinguūtur ex pre digestionis ꝛ paroxismorū vadat ad librum nostrum de ꝓgnosticis. Ibi enim cū auxilio diuino fideliter agregauimus dicta ypocratis ꝛ Bal'. ꝛ Auic. ꝛ aliorum. Nūc autē intentio nostra est a febre effimera inchoare.

Capitulū secundū de febre effimera.

Effimera est feb.

ex distāperantia spirituꝫ ꝓcedens vltra diem tertiam ꝑm sui naturam non se extendens. Circa istā materiam quinq; sunt intelligenda. Primū erit de causis effimere. Secundum de signis. Tertium de ꝓgnosticis. Quartū de curatione. Quintum de dictoꝝ clarificatione.

Cause. Licet enim ꝑm Auic. cause effimere sunt mlte. sicut est fletus: supfluus. coytus. ira. crapula. fames. vigilie. syncopis: ꝛ multa alia cō similia. oēs tamen ad quatuor causis reduci possunt. Prima igitur causa effimere sumitur a causis extrinsecis actu vel potētia calefaciēb⁹ vl' pozos clausentib⁹: sic est caliditas solis aut ignis aut balneū: aut stupha aū reb⁹ calidis: aut balneū sulphureū: aut aqua frigida ꝛ breuiter omne illd qd̄ claudit pozos ꝛ retinet vapores. Nunc autē intelligēdum est q ꝑm diuersitatē vapoꝝ ꝛ cozpoꝝ diuerse febres generant. qm̄ si corpus est plectoricuꝫ ca. ꝛ sic. ꝛ vapores ca. ꝛ sic. retinētur, ꝓpter pozoꝝ clausionem ꝛ similiuꝫ: ꝛ tunc de facili effimera generatur. Si autem corpus sit calidum ꝛ humidum ꝛ vapores ca. et hu. retinent: tūc de facili febris putrida generatur. Secūda causa effimere sunt cibi ꝛ potus ꝛ medicina ca. sicut est vinum purū forte antiquū: ꝛ allia ꝛ cepe ꝛ piper ꝛ cuforbiū ꝛ similia: potissime in non ꝓsuetis. Tertia causa est mor⁹ animalis ꝛ corporalis: sicut est exercitium ꝛ similia. Quarta causa est apostemata inguinum ꝛ asellarum ꝛ similiuꝫ. ꝛ si sint alie cause ad istas possunt reduci.

Signa. Signoruꝫ effimere quedam sunt generalia: quedam specialia. Generalia sunt ista. effimera enim non venit a causis antecedentibus sed a primitiuis: et vt plurimum non venit cum rigore: ꝛ pulsus ꝛ vrina modicum distant a naturali caloze in tactu non est pungitiuus: nec modicatiuus nec etiaꝫ multum sedēs actum: sed est sicut caloz naturalis vel iracū; aut illius qui multum laborauit.

& vt plurimū terminat cū sudore humoroso naturali. Et dicit Auic. q si ponatur in balneo & nō euenit aliqua orripilatio: tunc est signum effimere. Signa autem specialia sunt ista: si autem veniat propter solem & similia: tunc est casput calidū & oculi calidi si tanget & facies & cutis. & pulsus accedit ad velocitatē. Si autē pueniat ppter frigiditatē remuratur pulcritudo coloris facici & trāsit i liuorē. Si aūt ex stipticis & opilatiuis, puenerit cutis sicca inuenitur calor occultus: & si diu teneat sentitur calor acutus. Si autē venerit ex cibis ex ponderibus calidis: sentitur caliditas i regione epatis: & vena est tincta. Si aūt venerit ex labore: fatigatio & debilitas est in toto corpore & dolor in iūcturis. Si ira oculi sunt eminētes & facies rubicūda. Si ex tristitia oculi sunt cōcaui. Si ex venenis: interiora inueniuntur calida intrēsa & siccata. Et si ista signa specialia nō sufficiāt recurramus ad iudicia patientis. De causis primitiuis nō est multū curandū: qm̄ ingenia curādi morbos nō habentur ex causis primitiuis. Si ex morbi essentia & membri natura & similib⁹: sicut restatur princeps medicor. Gal. iij. de ingenio capl'o tertio. licet aliqui magnā credāt pbiam in uenisse si per signa corporis possunt in causas primitiuas deuenire: & tamē ad curationē nō faciūt: bene faciūt ad notitiā. vt vbi grauia ponamus nos q cutis patientis est dura & aspera rigida et opilata. morbo igitur cognito oportet me calefacere subtiliare aperire et quacūq; causa fuerit siue psumat aut gallas aut alumē: aut balneū aque frigide aut nitri & similiū. Postq̄ igitur morbum cognosco: curare possuz quecūq; fuerit causa primitiua. Nō igitur valet ad curandū: licet valeant ad cognoscendum: qm̄ postq̄ scio q aliqs balneat⁹ēt aqs stipticis: iā scio q post sit iā pdēsati & ē.

Prognostica. Febris autem effimera ꝑm Auic. est facilis curatōis & difficil' cognitionis. cognoscens igitur poterit predicere & sc, erit bone terminationis & velocis, quoniam effimera de natura sua non durat nisi per vnam diem naturalem. & prorāro denoiat ab effimeron grece q est piscis latine. ille enim piscis illa eadē die q̄ orit eadē morit. Ita est de ista fe. de natura enim sui nō durat nisi p. xxiij. horas: & nūc terminat cuz sudore vaporoso nō plurimo. sed ppē mali cia regiminis & naturā corporis aliqn̄ extrēdit se vsq; ad q̄nor dies inclusiue vltra aūt nō est effimera. & ideo si post statū nō quieuerit & pul. est diuersus & vrina indigesta: signū est trāsitus i pustidaz: potissime cuz feroze eoz q̄ egre diūturna corpore. Si aūt corp⁹ est siccū & aridū in tactu: timendū est de ethica. Nō autē fe. effimera neglīgat quia ppagines malas gignit.

Cura. Patientes effimerā q̄ ad curationē i multis ꝓueniūt. Inpris q dec cib⁹ facil' digestibilis sic ē ordeatū & pulli pui & vinū al. cū mixta aq̄ & q nō vtatur aliquo cibo donec in declinatione fe. Attamen aduertendū est ꝑm Gal. viij. de ingenio q in extremantis aliter est operandū. Si enim ꝓueniatur colicus extremat⁹ qui laborauit & fuit in sole calido & silib⁹: & incurrat fe. nullomodo est triduanū ieiuniū imponendū: sed statim cib⁹ est exhibendus: aliter caderet in ethicā aut in mortem: Virtute igitur constante nō cibet nisi in declinatione. Cōueniūt & in balneo quoniā in declinatione fe. possunt oēs balneari. nisi q cauendi sunt qui ad fe. putridas sunt: parati: sicut opilati & replen & crapulati & patientes chatarū nisi essz chatar⁹ adustiu⁹ sicut dicit Auic. q in tali chataro posset fieri balneū in declinatione. Cura tū specialis pōt eē q̄ aliter in calidis & aliter in frigidis & aliter in opilatis & aliter in non crapulatis & infra de alijs. Si igitur aliquis incurrat effimeram ꝓpter cās calidas vtatur frigidis potissime in cap ite. Si venerit ꝓpter solē irā & silia. Si fuerit chatar⁹. Re. rosaz ru. electaz lib. ʒ. oīuz sandō. ān. ʒ. ʒ. camomille. ʒ. ij. aq̄ fontis lib. ij. aquē ros. ʒ. ij. aceti. ʒ. i. bullitāt leui ebullitione & recipiat sumū. Si autē

fuerit dolor capitis ⁊ calor ⁊ instantia vigilar̃ tunc ℞. fe. papaueris al. ʒ. iij. olei rosar. ʒ. ij. aceti. aque ro. ān. ʒ. i. succi lactuce portul. ān. ʒ. ß. misceantur lento igni sicut decet: ⁊ pānī mittendi fronti ⁊ timporibus applicentur. aer dom⁹ infrigidet cū multa aqua ⁊ salicab⁹ ⁊ aceto ⁊ nenufare ⁊ similib⁹. locus autē sit subterraneꝰ nō reumaticꝰ: ⁊ porte sint ex pre septentrionis. In declinatiōe autē ℞. bal. in aqua dulci vbi sint rose ⁊ camomilla ⁊ nenufar ⁊ mellilotū. deinde qbet cum ordeato aut auenato aut amido: aut paruo pullo ⁊ silibus. vtar vino debilissimo cū multa aqua: ⁊ totū infrigidatū in medio. pfundi pureꝫ aq̃ hausibilis. deinde dormiat ⁊ quiescat. Si autē fuerit ꝓpter frigiditatē ⁊ porosū dausionē ponat in domo tēperate calida: ⁊ tēperato modo coopiatur: ⁊ suauiter fricet ⁊ i declinatiōe. Si est cū opilatione: fricet ⁊ fudet in aere calido: postea ponat i aqua vbi sit camomilla melilotū. deinde qbet ex auiculis minutis aut pullis ⁊ vino: nisi esset timendū de forti opilatione cū plenitudine corporis. Et intelligendū est qm̃ vbi est fortis opilatio ⁊ plenitudo ⁊ timemus de fe. putrida: tunc est faciēda floꝛa regulariter. Aut in aliqua effimera nō cōperit euacuatio nisi in crapula aut fortis opilatio aut replero. ⁊ si fuerit effimera ꝓpter cibos ca. ponantur frigida supra regionē epatis. ⁊ cū reumate suffumigetꝰ caput cū thure in pl⁹ ⁊ rosis i minus. Si ex ira inūgat mā suetudo. si ex tristitia: letitia ⁊ silia inducantur. Si ex fame: detꝰ cib⁹ temperatus sicut oportet. Si ex syncopi contrahantur mēbra principalia. ⁊ infra de aliꝭ p ordinē reducant. Si qꝫ effimera cū opilatione frequēter ducit ad putridam: ideo flebotomentur deinde fricentur ⁊ stupheturꝫ ⁊ fricentur cuꝫ farina ordei ⁊ acerum ⁊ fabarum ⁊ nitri. Et si acideret q̃ pateret aliquā corripilationē in balneo nō sterbi iam oculi: sicut dicit auic. Si aūt aliqs fuerit crapulat⁹ ⁊ postea exerciter se fortiter aut sterit in sole calido, ⁊ si vene sint stricte ⁊ eructuatio fumosa timendum est de febre putrida: sed raro accidit in crucuatione acerosa. tamē si qb⁹ est in stomaco fiat vomit⁹ ⁊ postea si vēter nō ē laxus fiāt suppositoria aut clisteria. deinde in declinatione balneet: postea qb⁹ det. qm̃ in effimera lōga abstinētia cōperit ei ex crapula nauseatiua. mā digesta pōt fieri floꝛa. febre autē absente cōfortet digestio stomaci cū diateriompi perion. deinde sibi pulli ⁊ pisces perrosi. Crapulato autē ⁊ nauseato melior est medicina: si supueniat fluxꝰ vētris spōtaneus. Si cūt fuerit ꝓpter apostema cuiuscuꝛoꝛ mēbroꝝ principaliuꝫ aut furunculos aut scabiē ⁊ similia: ꝓcipiat abstinētia floꝛa farmacia: ⁊ curētur illa sicut ōnt curari. Curatio aūt ponet i suis locis. Et qꝛ rarissime vocat medicꝰ ꝓp effimerā. iō ō curatōe ei⁹ āplius nō curo

Clarificatio. Ad clarificatiōnem eorum que dicta sunt ⁊ dicenda sunt oportet multa breuiter intelligere. ⁊ ideo intelligēdum ꝑm intentionē Bal. libro de differꝭs fe. i corpore enim humano nō sunt nisi tria mēbra. s. solida: ⁊ hūores: ⁊ spiritus. ⁊ ꝑm hec sufficiēcia fe. sumit: quoniā si mēbra solida fuꝑcalefiāt primo ⁊ subiectiue sic est ethica: ⁊ assimilat̃ calori patiens in balneo ꝑm Auic. Si aūt humores primo ⁊ subiectiue fuꝑ calefiant sic erit putrida: ⁊ assimilat̃ aq̃ balnei. Si aūt spūs ⁊ principaliter ⁊ subiectiue fuꝑcalefiāt: sic erit effimera: ⁊ qꝛ nō sunt nisi tria: ideo nō sunt nisi tres fe. Ad ß sequit̃ q̃ nulla fe. pōt pⁿ se dimittere effimerā: liceꝫ fiat ecōuerso. pro tanto cū in qualibet quodlibet calefiat tamē nō subiectiue. ⁊ iō vna nō est alia. Si igit̃ cesset qđ ē in solidiori cessabit qđ est in subtiliori. Si igit̃ cesset fuꝑcalefactio mēbroꝝ ⁊ hūoꝝ: cito cessabit ⁊ spūum. ⁊ iō nulla fe. dimittit post se effimerā: ecōtrario autē bene pōt fieri: licet nō cesset spūs subiectiue: non tamē ꝓpter hoc aliorū: relinquit̃ igit̃ q̃ oēs fe. possunt sequi effimerā: effimera autē nullā. Secūdo intelligendum q̃ licet fe. dicantur calor innatus alis; nō ꝓpter

hoc erit cā et effectus eiꝰ cauſeꝫ ab in
naturali. qm̄ calor qui eſt in natura eſt
cā. ⁊ calor qui eſt in actu inflāmatus in
corde eſt effectꝰ ⁊ p illū diſſimil. Tertio
notandū q calor naturalis ⁊ innatura
lis in ſe poſſunt eſſe idē ſuſtinēnibꝰ hāc
viā p hūc modū: quoniā ſunt idē in ſpe
cie. vtrobiqꝫ eiꝫ eſt calor ⁊ idē numero
qui in eodē ſubiecto ſicut in calore fluē
te qui a corde pcedit ſupaccenſo. quo
tiā nihil aliud eſt ſe. q̄ calor naturalis
mutatus in igneū. Erūt igitur idem in
numero: qz in eodē ſubiecto. nec ſunt ꝺ
ria in eodē. qz cōfracta ſunt vel quaſi: ⁊
ibi bene poſſunt eſſe ſicut ſunt in quoli
bet membro. ⁊ p tāto talia ꝓtraria cōfra
cta ſimul efficiā generāt nouā ſpēz ſi
cut eſt febris. Alij autē dicūt q differūt
in ſe ⁊ in radice: qz vnus viuificat ⁊ ali
ter mortificat. ⁊ ita poſſunt ſtare: qz in
quantuꝫ trahit ad diſpoſitionem natu
ralem viuificat ⁊ dirigit ⁊ materiā abi
⁊ mordi. inquātuꝫ autē attrahit ad di
ſpoſitionē innaturalē corrūpit ⁊ mortī
ficat. Et eſt quarto notādū qm̄ ſuppo
ſito q calor ⁊ ſpūs differūt. quoniam
forte non differunt ſed ponamus ꝓ
pter verbi gratia q differāt: nō ꝓpter
hoc alia ſe. erit in calore naturali: ⁊ alia
inquātum. quōcūqz ſit vtrūqz tamē eſt
delatiuū virtutis. ⁊ ita nō erunt ꝗuoꝝ
ſe. cum ſint ſimul: ⁊ ſimul inflāmantur ⁊
ſimul ſint delatores. Quarto intelli
gendū eſt q ſequitur frequēnius effime
ra apoſtema inguinum ⁊ aſſellarū ⁊ ſi
miliuꝫ q̄ ſequatur alia apoſtemata ma
gna: ꝓtanto quia ſunt emūctoria mem
bri nobilis: ⁊ ideo de facili inflāmatur
ſpūs: ⁊ cū hoc cauſa eſt effimera: qz illa
materia nō eſt ſic putrefacta. Alia autē
apoſtemata vt ſunt forūculi ⁊ ſcabies ⁊
ſimilia generanē magis de materia cor
rupta ⁊ putrefacta: ⁊ potiſſime quādo
eſt in interioribꝰ. ⁊ ideo talia ſequeſ pu
trida febris. Et ꝓtanto dicebat ypo.
In bubonibus omnes febres male ꝓ
terq̄ eſſūera: quia materia eiꝰ qua eſt
effimera videtur magis peccare ratio
ne ſue quātitatis q̄ ratōe ſue male qua
litatis. Quinto aduertenduꝫ quō ad
nauſeā ⁊ triſtitiā ⁊ ſomnum ⁊ ſincopiꝫ
⁊ alia multa conſimilia ſequantur ſe. cū
habeant infrigidare. Dico q eſt perac
cidens in nauſea potiſſime fit in coleri
co vbi fumi ea. ⁊ ſicci acuti reſoluuntur
qui ſupercalefiunt. in alijs autem ꝓpē
ſpirituum conculcationem ⁊ poꝛoꝝ
clauſionez ⁊ ſimilia. Sexto notandū
q vt plurimum effimera non eſt cum ri
gore: protanto quia materia nō eſt hoꝛ
ribilis putrida inſuera. Septimo in
telligēdum eſt q eiꝫ dicitur q in effime
ra ex calore ponantur flores frigidi in
lecto. Intelligo quantum eſt de preſen
ti circa lectuꝫ ad alterandum aereꝫ: nō
q tangant carnem mudā: quia tunc eſſꝫ
timendū de clauſione poꝛoꝝ: ⁊ ita de
putrida. Octauo notandum q in cu
ratione effimere non comperit coitus:
quia timendum eſſet ⁊ de ſpirituum in
flammatione. In iſta autem materia
nolo alīt̄ ratiocinari timēs ꝓlixitatē.

Capitulum tertiuꝫ de cauſone.

Cauſon eſt fe. con
tinua de colꝛa intra vaſa exiſ
tēs in membro nobili aut lo
co proximo cordi.

Cauſe. Iſebris cauſonica cauſatur
aut ō colꝛa rubea pura aut de flegmate
ſalſo infra q colꝛa aliqñ peccat plus ra
tione ſue quātitatis. aliquādo ratione
ſue q̄litatis. aliqñ ratione vtriuſqz. In
flāmatur igit̄ fortiter cū co. ru. ſit inflā
mabilis ⁊ plus: qz eſt in ſtomaco aut epa
te aut locis ꝓximis cordi. ⁊ ꝺ differt a
triana ꝓtinua: qz triana ꝓtinua ē ō mā
putrefacta in venis remotis a corde: qz
cauſon in proximis. Et ideo cauſon in
cendiū interpretat. ⁊ tō raro venit ſeni
bus: ⁊ ſi veniat eſt ſignū ꝑditionis. Iu
uenibus autem venit vrplurimum. Et
ſi conueniant alia priculariꝫ tanto foꝛ
tius. Iſit cētā ō flegmate ſalſo pz Auic.
putrefacto ⁊ inflāmato in eiſdem locis

Sigma. Summū incendiū ⁊ inflā
matiō i toto corpe cū quie
tudine ⁊ malicia tollerandi ⁊ multis p
necabilibus accidentibus: ſicut eſt fre

nelis instantia vigiliar. alīquādo somnus profundus: migredo ⁊ ariditas linguę: sincopis: yrericia: tremor: fluxꝰ vētris: ⁊ aliquādo retentio egestionū: pulsus paruꝰ ⁊ velocissimꝰ. vrina ru. ⁊ subtilis. Tamē videt multipliciter diuersificari: qñ aliquando est a principio cruda ꝓpter multitudinē opilationis. aliquando tincta, ꝓpter resolutionē co. aliquādo liuēs ⁊ turbata ꝓpter multitudinem putrefactionis. Et si sit causon de co. citrina aut flegmate salso oīa erūt remissiora: ⁊ afflictio ⁊ alia pticularia ꝓportionant flegmati. ⁊ qz affligit. xviij. horis ⁊ aliquomodo videt interpolare vi. ⁊ qz rēpꝰ est hiemale ⁊ dieta sibi conueniens p̄cessit ⁊ talia consimilia.

Pronostica. Dec enim egritudo ē breuis termīationis valde: ⁊ cū terribilibꝰ accidētibꝰ. et si oīa bōa signa appareāt a principio morbi liberabit i die q̄rta aut infra. ⁊ si mala morietur in quarta aut infra. Aliquādo aut extēdit se vsq; ad. vij. Ista aut ē egritudo non pōt ꝓlongari: qz nā ſm Bal. nō patit morbi ꝓlixitatē ⁊ molestationem accidentiū. Signa aūt bona ⁊ mala non oportet B apponere: alibi enīz a nobis posita sunt. ypo. tñ voluit ꝓnosticare. Quibus scīs qz i causone tremores fiūt alienatio soluit.

Curatio. In curatiōe āt oz ꝓfide rare cāz morbi ⁊ morbū ⁊ tpa morbi ⁊ naturā accidentiū. qz igitur cā huius morbi est putrefactio cum forti opilatione. In primis remoueat opilatio fricādo pectꝰ ⁊ vētrē ⁊ latera: ⁊ prem que magis dolet cū aceto albo ⁊ oleo de camomilla ⁊ aqua ro. ⁊ B cum suauibus fricationibus ⁊ longis. sed ꝑ morbuz oportet infrigidare ⁊ flāmam caloris extinguere ⁊ nimiā subtilitatez materie ad quandā mediocritatē reducere ⁊ hoc est contra maleficiatos ⁊ fascinatos qui nō opinant ingrossantia subtilibus cōpetere. ℞. lēriginis aque fontis portul. vngle caballine añ. z. tij. rosaꝝ ru. electuariz. sandali mucastelmi. spodij. florꝫ nenufari. ān. z. i. aq. ro. lib. ß. aque fontis, lib. i. ⁊.), vini malorum granatorū. z. h. panis zuccari. lib. i. fiat sirupus clarificatꝰ: ⁊ cōdiatur lēto igne sic decet. Digesta mā purget cū cassiat. aut thamarīd. aut mirabul. cit. ⁊ sil'ib'. Et si esset de flegmate salso addat apium. bruscus ⁊ spergus ⁊ sil'ia. ⁊ in lapatione addant mirabul'i chebul'i. Ordinetur ⁊ cura ſm tēpora morbi. Si eiz egritudo terminet in quarta aut infra: nullus cibus penitꝰ det. si virtꝰ tolerare queat. Si enim egritudo terminetur ante quartā aut vltra: ⁊ virtꝰ nō possit tolerare: detur sibi cibus iuxta cōueniētiā pticulariū. Materialia autem sunt ista succus malorū gra. sirupus melep. ptisana ordei colata aut non colata. lac amigd. brodiū cicer. lactuc. portul. panis lotus in aqua. brodiuz parue pulle cū multitudine lactucarū. ordeatū. anetuatū. amid. Accipere autē B vel illud industrie medici relinquit. qñ aliqui sunt fortes plus vel minꝰ iuxta nām etatis cōplexionis tpis ⁊ regionis ⁊ cōsuetudinis ⁊ officij qd exercet. ex his eiz aliꝫ ingeniū dictādi ⁊ regendi elicit a medico sapiēti. ⁊ forma totꝰ regiminis ſm doctrinā Bal. in regimīe supra illam partē quo sumpto si dolor loco ingredit ⁊c. ⁊ nō solū cibus ordinat ſm tempora morbi sed ⁊ medicine. Quoniam ista egritudo est periculosa ⁊ cum terribilibus accidentibus: ⁊ timemus malitiā sinthoacū in statu. ideo bonum est vt in principio euacuetur. ℞. florꝫ boꝝ florꝫ mol'. ān. z. i. prunoꝝ. xxx. fiat decoctio ⁊ i decoctiōe soluat cassiet. mund. thamarind. ān. z. i. ⁊ detur aliquātulus ante aurorā. In statu autē ⁊ aliquātulum ante statū nihil fere fiat: nec cibus nec potus nec medicine nec aliquid aliud. In fine autē status si videremus q̄ natura esset sopita in expellēdo: bonuz esset ipsam excitare: ⁊ hoc diuersimode ⁊ ſm qd natura ad diuersa mouet emā croria. Si autē moueret mā ad supiora: tūc inuenimꝰ naturā cum seris porci nis infra nates subito intromissis. Si autē ad stomacū cū vomitu. Si aūt ad ītestīa: cū suppositorio vl' clisteris. Si ad vias vrinales, cū diureticis ⁊ fricati

ombus circa illas ptes. Si ad totū cor
pus. cū tēperate calidis. flebotoīa autē
nunq̄ fiat: ⁊ si debeat fieri hoc est ō ra
ro cōtingentib⁹ valde ratione opilatio
nis aut aliquor alior pticularīū. Visō
igit de cā ⁊ morbo ⁊ tēporib⁹: videam⁹
de accidēntibus ⁊ primo de freneti qm̄
frenesis ſm Gal. est necabilis in omni
genere suo. In principio igit ponātur
stupe cana pine a maiori cōmissura ca
pitis vsq; ad oculos: ⁊ aures intincte
in succo lactuce maurelle ⁊ aq̄ ro. ⁊ acet
to. ⁊ sint actu tepida ⁊ post̄ p. xviij. ho
re trāsiuerint ponatur catulus fissus
calidus viu⁹ p spinaz dorsi aut pulmo
arietis. ⁊ si nō habeat tāta copia: cales
fiat i aqua ⁊ extrahat pulmo subito ab
ariete viuo p dorsum ⁊ capiti applicet
Si autē febris cessauerit ⁊ alienatio re
māserit, ꝓpter incinerationē medicine
fomentet frequenter caput ex alto cum
aqua decoctionis camo mille meliloti.
ordei. viol. ⁊ similiū. Et si adsit stupor
ꝓpter multitudinē vaporū ascendentū
ad caput. fricent fortiter extrema ⁊ fiat
ligature doloroſe in extremitatib⁹. Si
autē adsint vigilie. accipiat farina pa
naueris al. ⁊ distēperet cum albumine
ouor ⁊ aqua ro. ⁊ pānī tincti in timpo
ribus applicent: aut emplastrent cū ru
bea trociscata circa frontem ⁊ timpora
Cōtra sitim ⁊ ariditatē lingue fiāt fac
culi de psillio aut se. citonior: ⁊ ponan
tur in aq̄ frigida ⁊ teneant sup linguaz
aut folia portulace infrigidata in aqua
aut fructū latū renue pomi in aqua re
frigidatū ⁊ positū sup linguā. frequēs
ablutio aq̄ frigide cuz modico aceti va
let. Cōfert etiā mundare linguam ⁊ os
cū canula aut manutergio. ⁊ abluat cū
multa aqua ⁊ pauco aceti ⁊ melle. Con
fert etiā multū ⁊ siti ⁊ febri aerē frigidū
attrahere. ifrigidet igit ⁊ hūectetur cū
multa aq̄ ⁊ aceto. aſpersis ⁊ foliis vitis
albe ⁊ cānaz ⁊ salicis ⁊ nenufaris ⁊ si
miliū. Et q ordinet amphora cadēs ex
alto: q̄ cōtinue aquā p se hauriat: sicut sci
tis cū calamo sic formato. ps autē lon
gior ponatur in aqua. ⁊ p aliaz fiat fo
ris tract⁹ ⁊ post nō cessabit; ⁊ cassus aq̄
sup pelliz reddet patiēti decoratissimā
melodiā. Si autē ytericia venerit ante
vij. die ꝓmendetis ipsiz ad deū. ⁊ si p⁹
curet sicut inferi⁹ dicet: ⁊ abluat faciem
cū aceto albo ⁊ tepido: ⁊ vinū malorum
granator tepidū oculis instillet. Si
aūt venerit syncopis irozet cū aqua ro.
⁊ odoret camphoram sandō. ⁊ aqua ro.
⁊ ista etiā ponātur supra pect⁹. Et det
sibi panis intinct⁹ i vino cū aq̄ ro. mul
ta aut succo citonior: aut acetositate ci
tri. aut lardet ⁊ asset gallina ⁊ aſperga
tur aq̄ ro. vbi fuerit ambra ⁊ garofili. ⁊
odoret eā modicū p⁹ modicū solū trā
seūdo cauendo ne ex his supercalefieri
possit. odoret ⁊ sendō. mutascelios. ⁊ fri
centur extrema. ⁊ multa ꝓsimilia fiant.
Si autē vērer nimis fuerit laxa⁹: det si
rupus myrtin⁹ aut sirup⁹ de citonijs.
Si ꝓstipat⁹: fiat distere aut suppositō
riuz: aut det sibi sirupus viol. ⁊ similia.

Clarificatio. Mirabile vt quō
in causone vbi est
vlciara ifl̄amatō pōt eē mā cruda. dico
q pōt esse aliq̄ istor modor. aut qz co.
est citrin a: aut flegma salsum. aut qz ra
tione crapule nouelle pōt eē mā cruda
circa primas venas infra q ista mā nō
est subiectū se. sed co. ru. pura est putre
facta in locis ꝓximis cordi. ⁊ cruditas
est circa epar de flegmate salso ⁊ co. ci
trina. Dico. q pōt esse magna putrefa
ctio ⁊ infra fortis caloz. aut qz opilatio
magna. aut qz in venis pulmonis aut
stomaci aut epatis: aut in locis vicinis
libus cordi ⁊ infra infl̄amatio magna.
cruditas aūt est ex pre materie. Secū
do posset aliquis dubitare de vnis hie
malib⁹ quō possunt cōpetere cū sit ibi
dulcedo ⁊ sint dure digestiōis. Dico q
possunt cōpetere aut rōe sitis cū prius
ant frigiditati. aut rōne fortis appetit⁹
iuxta illud: parū deterior ab⁹ ⁊c. Ter
tio posset fieri dubitatio si colera possit
infl̄amari ad se. sine putredine sic san.
in synoc. Dico q opiniones sunt: melior
or tñ sniа videt q nō: qm̄ multū distat
colera a tēpamento. Quarto intelli
gendū q causon est egritudo magna ⁊
ꝑiculosa in senib⁹; qz fortis est ignis q

in aqua nō extinguit. secūdo in iuuenibus min⁹ q̄ in senib⁹: z plus q̄ in pueris ꝑm Auic. qñ licet sit in iuuenib⁹ cū cōuenientia pticulariū: z inquātum est ex cōuenientia cause z pticulariū antecedentiū. ñ quātum est ō pticularib⁹ sequētib⁹ z cōicantibus dissoluit corp⁹ z virtus: z ibi egritudo multū pticulosa. In pueris aut̄ est hūiditas multa que resistit caloꝛi vehemēter dissoluenti: qō quidē nō est in iuenib⁹. Quinto notandū est q̄ bolus⁹ pōt esse in causone quantum est ex stomaco debilitare z corporis dissolutione. Sexto aduertendus q̄ aq̄ frigida mirabilissime pōt ꝓpere in causone: cū istis pticularib⁹ q̄ virt⁹ sit fortis z mā digesta: z q̄ moꝛbus sit i declinatiōe. z q̄ nō sit opilat⁹ nec sit cruditas materie: nec sit apostemat⁹. z q̄ vehemētissime sitiat. z q̄ aq̄ frigida sit dulcis z consueuerit. z q̄ in vna vice potet tantū q̄ntum poterit attrahere vna vice sine attractione anhelitus. Et ō sunt q̄ leguñt a Bal. in regimento supra illā prem. his autē q̄ pleuretici sunt cc. Septimo intelligendū q̄ flota consilio meo non debet fieri vt videtur quoniam frenū auferetur co. z ignitetur materia z inflāmaret z redderetur magis cursibilis. nisi forte coꝛpus esset plectoꝛicū z opilatio fortis z similia. z etiam retineamus consilium Auic. qui dicit capitulo de flota. q̄ tardetur quantum est possibile.

Capitulum quartum de tertiana.

Ertiana est febris putrida ō intēriōe co. gñata

Cause. Intelligendum est q̄ duplex est causa: quedam est cōta. ru. pura: quedam non pura ꝓpter flegmatis admixtionē. z appellatur co. nota. Preterea co. aut putrescit intra venas z arterias z generat continuam. aut extra z generat interpolatā. Tertiana igitur generatur de co. ru. putrefacta in venis z arteꝛijs totius coꝛporis z in hoc differt a causone: quoniam causon vt dictū est causatur ex co. putrefacta i venis pulmonis aut stomaci aut ꝑtis: aut in locis primis coꝛdi. z oīa sunt intēsiora in causone q̄ in tertiana cōtinua. z ideo curatio fit eadem vtroq̄. Tertiana autem interpolata causatur de co. putrefacta extra. z ideo per periodos z interpolationes. Putrefit autē materia q̄ñ cōculcatur: z caret cuē tatione: z destituit z supcalefit coꝛ. aut quia fumus putridus petit coꝛ. aut q̄ calefacit pars partē donec veniat a minima vsq̄ ad coꝛ: aut vtroq̄ modo. Calefacto autem coꝛde sic vna cū toto coꝛpoꝛe generatur se. tertiana igitur continua sub causone reponat. quoniaꝫ hic magis intēdim⁹ agere de interpolata.

Signa Signa tertiane sumunt ex nālib⁹: aut q̄ innatis coleruis z ibi ō alijs. z sumūt a nō naturalibus: vt q̄ escas z cuomit z comedit caro z ibi de alijs. z sumuntur a rebus ꝓter naturaz: vt quia incipit cuꝛ rigoꝛe sicut cum acubus pūgeretur. z est differētia ꝓstinatiua. z a principio rigoris pulsus est oculꝰ: z postea velox z semp equalis z vrina cirina z tenuis: z terminat cum sudoꝛe plurimo. Signa autē tertiane note sunt alia z alia intra flegmatis admixtionē z pueritiā pticulariū.

Pronostica. Tertiana vera termiat i. vij. pyodis aut infra: z ibi terminatur i. xiiij. die aut infra: z affligit. xij. horis aut infra. z interpolat. xxxvi. Prim⁹ autē peryodus est ō bilis z secūdus fortioꝛ. z tertiꝰ foꝛtissimus. z q̄rtus est in vltimo: vbi enim est status z necessima accidentia. Quintus autem incipit debilitari. sextus aūt plus. septimus autē modicus aut nullus. In principio paroxismi venit vomitus: z in fine sudoꝛ. z quia ista egritudo venit cum terribilibus accidentib⁹: z non patitur ignoꝛantiam medici nec stultiam infirmi. ideo vt melius futuris periculis obuietur: z honestas medici cōseruetur: bonū est semper futura periacula predicere. Ponam⁹ igit̄ q̄ post tertium potissimū sit vocatus: z videt si bi q̄ flota debeat fieri z sirupus admi

nistrari. ⁊ fiat totus q̄d debeat fieri sin
viam rationis: sed tñ nihil p̄nostica
uit. tūc veniet quartus p̄xismus fortis
sim⁹: vere tunc assistentes dicēt q̄ flosa
interfecit: aut postq̄ sumpsit sirupū sem
per dererior⁹ anis est ⁊ ita fact⁹ erit igno
miniosus. Sz si picula in quolibz mor
bo p̄dixerit: semp medicus cōmenda
bitur ⁊ nihil sibi iputabitur. Sic ergo
regula generalis q̄ nunq̄ oportet in ali
quo morbo nisi p̄ius, p̄nosticauerit. nō
est igitur, p̄nosticatio negligēda.

Curatio. In curatōe igit⁹ oz p̄side
rare morbū ⁊ cāz morbi
⁊ naturā medicaminū: ⁊ naturā ciboz.
Inter⁹ igitur nō est vna sed multiplex
quoniā in curando oportet cōsiderare
causaz ⁊ materiam morbi ⁊ discrasiaz.
Non est igitur intentio simplex sed cō
posita. ratione igit⁹ putrefactionis opz
subtiliare ⁊ aperire. ratione autē mate
rie cōpetunt medio criter ingrossantia.
ratione autē discrasie frigida ⁊ humida
Sz quia accidentia sunt multiplicia: si
cut est iquietudo ⁊ vigilie: ⁊ malicia to
lerandi egritudinē. ideo talibus cōpe
tunt quodāmodo stupefacientia. ideo
vnū solus ista complectere nō possunt
igitur in sirupo oportet multa appone
re: propter multitudinē eorum que dicta
sunt. Et in tertia. ℞. endō. scariol'. lactu
carum nouellaz. ⁊ summitatum papa
ueris. ān. z.ij. quatuor senum frigidorū
maiorū ⁊ minorū mundatorum ⁊ non
mundatorū: ān. z.i. rosarū ru. florū ne
nufari. floz viol'. ān. z.i. ⁊ ℈. oīum san
dal. z.ij. aceti al. z.iij. panis zuccari lib.
i. fiāt sirupi clarificat quartus. v. Ma
teria digesta purgetur sic. ℞. florū bo
rac. florum viol. ān. z.i. prunorū. xx. fiat
decoctio ⁊ in decoctione resoluatur cas
sie. munde thamarindi. ān. z.i. ⁊ detur
in aurora. Ratione autem accidentiū
quātuz est de vigilijs incipiam⁹ a leuio
ribus. ℞. olei ros. olei nenufaris. aque
ro. aceti al. albuminis ouorum ān. z.i.
lactis mulieris q̄tum omnuz: ⁊ panni
madefacti fronti ⁊ timporibus applicē
tur. Si autem ista non valeant: paula
tim ascendenduz est ad fortiora, quare
possumus addere papaueris cū sua cūm
narcoticatare domestic⁹ ē. vt dicit Auic̄.
Deinde ascendamus ad succum lactu
cc maurelle. mandragore iusquiami ⁊ si
milium. ⁊ similiter addamus opium cū
croco. ⁊ requiescet. ⁊ rubeam trociscatā
Et si fuerint vigilie cum capitis grauī
tate oportet odorare camphorā aceto.
aquam ros'. sandal'. camomillam melli
lotum ⁊ similia materiam humidaz de
siccantia. Si autem fuerit ibi stupor: fri
ant frictiones extremitatum doloroſe
Et si fuerit vomitus: inquietudo ⁊ da
mor: ⁊ reuolutio ⁊ malicia tolerādi. fiat
fumigetur cum narcoticis. Sed gratia
putrefactionis ⁊ opilationis fricē ven
ter cum vino albo ⁊ oleo de camomilla
⁊ aqua ros'. De reliquis autem acciden
tibus fiat sicut dictum est in causone.
Electuaria autem possunt esse zucc. ro.
viol'. diadragantuz frigidū. triasandal'.
diapip. ⁊ similia. Si autem fuerit ter
tiana non vera. addatur p̄dictis api
um. bruscus. spagus ⁊ similia: iuxta cō
uenientiā particularium. Et si esset mu
lier: aut flegmaticus: aut temp⁹ hiema
le aut opilatio multa: q̄ addatur radix
feniculi. petro. lacca. spicanar. scolopen
dem. lupulus ⁊ similia. Et in euacuatio
ne possum⁹ addere mirabul'. reubarb.
diagridi ⁊ similia iuxta conuenientiam
particulariuz que nō curo pertractare
gratia brenitatis. Si autem loquamur
de curatione gratia temporum morbi:
tunc intelligendum est quantum est de
natura medicaminū: q̄ a principio den
tur aliqua leuia laxatiua: sicut est cassia
fi. ⁊ thamarindi cum decoctione pruno
norum. ⁊ viol'. ⁊ post tertiaz accessionē
potest fieri sloborotomia: si aliqua par
ticularia cōuenient vt fortitudo virtutis
⁊ plenitudo corporis. In statu aute
nihil fiat: nec cibale nec medicinale nec
aliquid aliud obuiaret. vt fortitudo sin
chorizacis: ⁊ multitudo resolutionis ⁊ si
milium. De cibis autem dimus plus
vel minus: sed per comparationem ad
paroxismos ante accessionem per tres
horas nullus detur cib⁹ nec in accessio
ne donec venerit ad manifestā declina

tiones nisi corporis liquefactio impediret. Et phibeatur somnus in principio accessionis & potus: nisi molestatio accidentiū impediret. Cibꝰ aūt qui eis cōpetit est vt dictū est i causone. s. auenarum. amīd. artamisia. spinargia. mica panis ter lota. lactuca. porrumꝫ. melꝫ. cucumeres. cucurbite. pruna. mora. pira cocta. poma cocta. brodiū cicer. brodium pulle. lac amigdal'. pulli pui. pisces petrosi & silicia. Intelligendū tamē q̄ cū olera & fructꝰ habeāt hūiditates aquosas putrefactibiles: vtile estꝫ abstinere sed q̄ raro inuenitur aliquis ta obediens: ideo oportet multa cōcedere: & cū diuersis opari p̄m diuersitatem p̄ticularium. Accedamꝰ igitur ad ea que artis sunt q̄tū erit nobis possibile: q̄ forme regimis ex p̄cursu p̄ticulariū p̄surgūt.

Si dubitaret aliquis qsi qua febriū putrefactio esset maior. Dico q̄ si nos loquamur de maioritate putrefactionis quo ad intentionē & acumē & furiā accidentiuꝫ. tūc dico q̄ maior est in colica. Sꝫ si loquamur de maioritate q̄ ad cōtinuationē & nullā interpolationeꝫ: sic maior est in sanguinea. Sꝫ si nos loquamur de maioritate quo ad cōtinuationē & difficilē eradicationē: sic maior est i flegmatica & melica. Secūdo posset aliquis dubitare si ꝑpetit vomitus in tertiana. Dico q̄ in tertiana & in omni febre inꝑpolata i p̄incipio potissimi cōpetit vomitꝰ: qm̄ sensibiliter alleuiatꝰ portꝰ potissimus & potissime si fuerit spōtaneus. vel ex modo facili ꝑcuratus: & aliquid purgatur de materia antecedēti: & natura postea melꝰ pōt superare continuā. Et ista videt intentio Auic. capitulo de q̄rtana. Et hoc videt sapere ypo. vbi cotidie rigores fiūt: cotidie febres soluūtur. q̄ ad rigorē cōsueuit sequi sudor: vomitus egestio & silicia. & ita mūdificatur corpus: & ibi febris cessat. Et videmus sensibiliter q̄ cū aliqs patitur interpolare & in paroxismo nulla est euacuatio: mūdificatio ꝑpe interpolationis est tot' grauis & ponderosus: & cū modica alleuatione. Si aūt in paroxismo fuerit mūdificatus in die interpolationis videt sibi q̄ sit curatus oīno. vtile est ergo in p̄incipio rigoris moderate modicū vomitū ꝑuocare: sicut est multum vtile in fine potissimi tolerare sudorem. Tertio posset dubitari si orizacara & sirupꝰ acetosus cōpetant in tertiana postq̄ ita subtiliāt & mā est subtilis. Intelligendū q̄ ista materia fuit declarata a nobis p intentionez supra illum amp̄m. Quibuscunq; in causone &c. Breuiter m̄ dico rōnes p̄mittendo q̄ in materia subtili nō cōpetūt subtilia quo ad sui digestionē p̄m q̄ determinat Auic. capl'o de curatione febriū putridaꝝ in gñali. imo cōpetūt ingrossantia. Et dicit Auic. q̄ ille qui dicit cōtrariū non est audiēdus. Hoc idē dicit Bal. rȳ. de ingenio. In tertiana igitur quātum est de reductione materie & discrasie nō cōpetūt frigida & sicca: sꝫ magis frigida & hūida. Sꝫ ratione opilationis & putrefactionis possunt cōpetere orizacara & sirupus acetosus. & q̄ etiā cum istis ponūtur rose & spodiū & multa cōsimilia: sicut dictū est capl'o de causone. & ideo cōsuetudo mea est q̄ in talibus ego addā sirupū viol'. Grana igitur etatis & sexus aut cōplexionis: aut durīe ei viscez & opilationum & similiū: auctores cōcedunt orizacarā & sirupū acetosuꝫ. Sꝫ quantuꝫ ex pte materie & discrasie simplicit' non videt cōpetere. opiniones m̄ sunt de ista materia & ideo ꝓsciētie operātis relinquo. Quarto posset aliquis dubitare de chilo si putrefiat ad se. cum auctores non faciant mentionem de se. putridis nisi humor alibꝰ. Dico quātū est de ꝓsenti q̄ chilus & hūiditates tertie possunt putrefieri cū putrefactio sit in hūidis & liquidis cū dissolutione earuerūt: & trāseunt in naturā alicuiꝰ humoris innaturalis p̄ viā cuiuslā ebullitionis & supcalefactionis & adustionis & ita febres putride semp sunt hūores. Quito posset fieri dubitatio: si vno humore corrupto alij corrūpātur: ꝓpter qō sunt simul & simul generant: q̄re sit corrūpunt. Dico q̄ nō est necessariuꝫ:

cm̃ hu. sunt distincti ꝑ ꝓpꝛias formas
⁊ ꝑ ꝓpꝛios situs ⁊ ꝑ ꝓpꝛios motus
⁊ ibi quilibet habet suũ regnum ⁊ pꝛo
pꝛietatẽ ⁊ pꝛopꝛioꝝ tẽperamentũ ⁊ ira
põt admitti tẽperamentũ vnius ⁊ non
ꝓpter hoc admittet alterius: quare nõ
est necessariũ ꝙ vno corrupto alij cor-
rũpant. Sexto intelligẽdũ ꝙ si iuxta
predicta aliquis dubitaret ꝙ melꝛa cor
rupta ⁊ oẽs alij corrũpantur: cum resi
stat vtraq; qualitate: ⁊ ibi aliꝛ sit fortis
victoꝛia ex parte melꝛie: ⁊ tm̃ corrumpi
igitur ⁊ omnes. Dico ꝙ solutũ est: qm̃
victo hoc tẽperamẽto liꝛ fortissime re
pugnet: nõ tamẽ ꝓpter hoc tẽperamẽ-
ta alia: quoniã pticularia que cõcurrũt
cũ isto: nõ est necessariũ ꝙ cõcurrãt cũ
alijs quare ⁊c. Septimo possum⁹ no
tare ꝙ humoꝛ cũ corrumpitur ⁊ putre
fit in carne ⁊ in stomaco ⁊ in epate ⁊ pul
mone: ⁊ breuiter in quacũq; concauita-
te fuerit ꝓter nãm. si ibidẽ careat euẽta
tione: ⁊ destimatur a regimine ibidem
corrumpitur ⁊ ibi erit minera. Et iuxta
B intelligendũ ꝙ co. pꝛauissima ⁊ eru
ginosa sunt tẽre pernecabilitatis ꝙ pu
trefieri nõ possunt: a natura eniꝫ veni
ret moꝛs. Et iuxta hoc intelligendũ ꝙ
tertiana vera de co. ru. naturali genera
ta: magis in regionibus frigidis gene
ratur. Sed tertiana nota de co. nõ na
turali causata: magis i regionibus ca.
generatur. quia ab agente ꝓter naturã
causata est. Et iuxta hoc intelligenduꝫ
ꝙ in tertiana sloꝛa bene põt cõperere
post tertiũ vl' quartũ paroxismũ. aliter
nunq̃ quasi redderet transcursibilis: ⁊
fieret ꝺ simplici duplex: ⁊ de duplici cõ
tinua: sicut videm⁹ frequenter. Et licet
nõ euacuet materiã cõiunctam: antece
dentẽ tamẽ euacuat.

Capitulũ quintũ de se. sanguinea.

ſinochus est febꝛis

continua de sanguine putre
facto intra vasa. synocha est
febꝛis cõtinua que effimere pꝛoportio
natur de sanguine peccãte ratione sue
quantitatis.

Cause. Intelligendum ꝙ cum ali
quis cõsuerus est exciꝛari
⁊ subito dimittit exercitiũ: ⁊ vtitur mal
tis cibis ⁊ potissime sanguinẽ generã-
tibus: aut sanguineꝫ aquosum sicut est
sanguis generatus ex fructib⁹. tunc ex
his ⁊ alijs sibi conformibus multipli
catus sanguis: ⁊ si peccet rõne sue quã
titatis generat febꝛẽ cõtinuam effine
re pꝛopoꝛcionatam ex sanguine nõ pu
trefacto. in qua si fiet sloꝛa nõ cadet in
putridam: sicut scribit Bal. ix. de inge
nio. Si autẽ abundet san. ⁊ peccet ra
tione sue quãtitatis ⁊ etiaꝫ male q̃lita
tis generat continuã de sanguĩe putre
facto. q̃ synochus appellat. vñ versus
Synocha de multo sꝫ sinochus de pu
trefacto. Et habet tres spẽs augmenti
cam: q̃ semp ꝓcedit ascendendo ⁊ aug
mentãdo: qꝛ maioꝛ ẽ dissolutio q̃ reso
lutio: ⁊ est deterioꝛ inter oẽs. Secun
da spẽs ẽ epimeꝛtica q̃ semp ꝓcedit di
minuẽdo: ⁊ est alijs salubꝛioꝛ: qꝛ maioꝛ
est resolutio ⁊ cõsumptio q̃ dissolutio:
Tertia aũt spẽs vocatur omotena: vbi
oia sunt cq̃lia semp eim ẽ in statu: equa
lis eniꝫ ẽ dissolutio resolutioni. Et iste
tres spẽs sunt in qualibet se. sicut ꝺcla
rauim⁹ supꝛa libꝛ Bal. de differẽtijs ⁊
Se. aũt sanguinea opinat⁹ est Bal. i.
de crisi ꝙ nõ põt facere se. solaꝫ simpli
cẽ singulare: semp eniꝫ est cõposita. qm̃
q̃ putrefit ⁊ altera eius ps cõuertitur
in co. ⁊ altera in melꝛaꝫ. ⁊ idco se. solaꝫ
simplices singulares nõ põt nisi tres
se. qm̃ pꝛopoꝛtionatur co. ⁊ se. q̃ ꝓpoꝛ
tionatur flegmati. ⁊ se. que ꝓpoꝛciona
tur melꝛie.

Signa. Signoꝛ quedã sunt ante
cedẽtia. ⁊ quedã subsequẽ
tia: ⁊ quedã ꝓcomitãtia. Signa autem
antecedẽtia sunt grauitas capitis. ista
tio spatularũ. repletio venaꝝ. rubedo
faciei. flagellatio totiꝰ coꝛporis ⁊ siꝫia.
Concomitãtia sunt doloꝛ frontis. ap
paritio lampadũ ardentiũ. pafrenesis
turbatio mentis. tenebꝛositas oculoꝝ
plenitudo pulsus: ⁊ nudositas: ⁊ diuer
sitas. dulcedo oꝛis. vꝛina ru. ⁊ spissa et
ferida ⁊ liuẽs. Subsequẽtia sũt rumoꝛ

facici. mollicies totiꝰ corporis. ⁊ aliqñ superuenũt morbilli ⁊ variole ⁊ carbũculi. ⁊ sunt mala signa valde que cõsueuerunt in tẽporibꝰ pestilẽtialibꝰ cuenire. Ista autẽ declarãt sanguinẽ putrefactum. Ista autẽ oĩa remissa sunt in sanguine nõ putrefacto: quoniaꝫ effimere proportionatur.

Prognostica. Si aũt appareãt pustule liuide aut nigre: morte significãt. similiter si in vẽtre audiatur sonus sicut tonitruũ: sicut dicit Auicẽ. Lacrime si appareãt ꝓpter malicĩã morbi. difficultas anhelitus: ⁊ ꝓfocatio: ⁊ apostemata in vỹs anhelitus. ⁊ si post somnũ sentiat se grauatũ. ista oĩa sunt morte significãtia. Appatitio aũt velocꝫ vl̃ tarda digestionis vl̃ indigestionis significat crisim breuem vel lõgã: saluteꝫ vel morteꝫ relata ad virtutẽ: quia in omni morbo sunt ista diligentissime considerãda. q: ꝑm ea scies ea pronosticare ⁊ dictare.

Curatio. Tota fere curatio istius morbi consistit in floĩa, Intẽtio igitur fuit Bal. ix. de ingenio. ꝙ fiat floĩa vsqꝫ ad sincopiz. ⁊ redarguit homes qui forte dolosi sunt in hoc. et videt mihi ꝙ rum? est facere floĩaz multis vicibus donec defeiat materia nõ parẽs. magis eniz diligo ꝙ egritudo aliquãtulum ꝓlongetur: ꝙ si mors mihi imputet. quia signa fortitudinis virtutis aliquãdo fallũt. virtute igitur fortis cũ conuenientia alioꝝ particulariũ fiat floĩa mane ⁊ sero ⁊ multis vicibꝰ. imo si fuerit neglecta nõ solũ in. vi. die vl̃ in ꝙcũqꝫ hora venerit ꝑm Bal. ix. de ingenio. Si ꝓticularia nõ ꝓueniant fiãt vẽ rose inter spatulas. Si autẽ crapula fiant fricatiões versus extrema ⁊ fortis abstinẽtia. ⁊ fiant suppositoria ⁊ distesa. q: talia multũ cõferunt in hoc casu ⁊ cũ crapula erit digesta fiat floĩa. Vltra tur ergo isto sirupo ℞. end. scariol. cicc. ãn. ʒ. iij. quantoꝝ sciñ. frigidoꝝ ãn. ʒ. i. floꝝ nenufar. floꝝ viol. ãn. ʒ. ij. vini maloꝝ gra. ʒ. iij. panis zucc. lib. i. fiat sirupus. Et si paniur insomniet aretz: ponaſ in sirupo sc. papaueris al. ⁊ si tuſ ſm tollatur vinũ maloꝝ gra. ⁊ addaſ vue passe mũde a barisſ. umbe. sebeste re. Et si paterentur cardiacã pas. addantur rose. sandal. spodiũ coriandruz. Et si ꝓstipationẽ addaſ ꝓuna cũ cassiaſ. ⁊ ita multa ⁊ diuersa debẽt apponi ꝑm diuersitatem cõpositionis accidentiũ.

In vigiliꝫ igitur fiat sicut superiꝰ. ⁊ in ſtupore sicut dictũ est. Et i siti nimia fiant saccali parui ð psillo vl̃ pillẽ tales ℞. succi vue acerbe. succum acetose. lactuc. vini maloꝝ gra. aceti al. aã. ʒ. i. ⁊ cõdiantur lento igni cũ pane de zucc. ⁊ fiant pillẽ: ⁊ teneantur sub lingua ⁊ suꝑa linguã. lauetur vẽter cũ cassiasi. mãna. thamarinð. prunis vel cũ oxilapatio. diaprunis. triffera sarracẽtur. paretur aer locus ⁊ domus sicut dictũ est superius. Cibus autẽ multus vl̃ paruus ꝑm longitudinẽ vel breuitateꝫ morbi sit igiſ ordeatũ. micha panis tibi loca. lac amigd. cũ micha panis. mala granata. ⁊ põt administrari oxizacã. sirup? acetosus. sirupus iulep. sirup? viol. sirup? nenufarũ. ⁊ ydromel sicut aliqui voluerunt. ⁊ si sic sit ydromel aquaticũ. Sed in his tẽporibus inueniunt viri ⁊ mulieres ita delicati ꝙ nihil sumerẽt. ⁊ tũc sicut in naufragio opz re peedere pulle parue brodiũ. sit igiſ cocta in multa aq̃ cũ fasciculo lactu. aut senib? frigidis. et si eadẽ ratione cõcedatur vinũ: accipiãtur due amphore parue ⁊ repleaſ vna vino ⁊ alia aqua: ⁊ ꝓiungantur in suis orificiꝫ ⁊ aqua tingaſ: ⁊ cũ erit aliquã tulũ tincta deſ patiẽti: ⁊ appellabit vinũ sacratũ. vel frangaſ cũ multa aq̃ bullienti: vel detur talis poꝰ. ℞. aq̃ fontis lib. ij. aceti al. lib. ij. panis zucc. pulueri zan. ʒ. iij. misceaſ fortiter ⁊ videbit vinuz albũ gallicũ. ſ. ⁊ quasi viride: atramẽ quãtitatis aceti ⁊ etiã totiꝰ mitridatis ꝙ nõ sit multũ acetosuz nec parum experimẽto experobatur.

Clarificatio. Si aliquis dubitat randi sit fortiꝰ vel sumptũ a morbo vel sumptũ a virtute. Dico ꝙ ingenium a morbo aliquãdo est fortiꝰ: ⁊ aliqñ a virtute ꝑm diuersas intẽtiones, vnde ire

ligendū ẽ ingenia curandi sunt multa: quedā enim sunt ad digerēdum: ⁊ quedam ad cōseruandū: quedā ad euacuādū: ⁊ q̄dam ad dādum silia: ⁊ quedā cōtraria. tūc ponam⁹ q̄ gratia eratis ⁊ virtutis ⁊ cōsuetudinis similia debeāt dari in se. sed sola se. precipit dari ptraria. Dico q̄ in hoc casu ingeniū sumptū ex morbo est fortis: q̄n nō obstātibus oībus aliis ptularib⁹ cōtraria debētur. Et pp hoc dicebat Bal. viij. de igenio. q̄ ɔsideratio sumpta ex morbo: omnes alias cōditiones destruit ⁊ anullat. Sz aūr nos loquamur de ingenio sumpto ex pre euacuationis: ita q̄ morb⁹ p̄cipiat euacuationē: ⁊ virt⁹ p̄cipiat cōtrariū in hoc casu magis est credendū virtuti q̄ morbo. Et ꝑm hoc dicebat Bal. in regimēto q̄ sublimios oīus ɔsiderationū sumpta a virtute. vbi gratia febris cū sanguinea semp est cū sanguinis multitudine: ⁊ ideo quātum ē de natura morbi ꝑterit flosa. fz virt⁹ est debilis ⁊ nō posset sustinere in hoc casu magis ē credendū virtuti q̄ morbo: tabulis cīm ⁊ ingenio ordinauim⁹ q̄ oz cū studio pertranſire. Secūdo posset aliquis dubitare si sanguis putrefiat ⁊ si solus. Dico q̄ putrefit cū habeat duas causas. s. humiditatē q̄ est mater putrefactionis: ⁊ caliditatē que est cā. Ad secūdum dico q̄ solus sanguis putrefit in suo principio ⁊ fine: sed postea ratione sui tēperamenti additur cōpositio ꝑter alteraz partē conuersam in colerā alias fcam⁹ longissimos sermones de hoc: q̄re ⁊c. Tertio posset aliqs dubitare si febris interpolata possit ex sanguine causari. dico q̄ opiniones sunt de hoc: inueniō tñ Bal. ponentē ir. de ingenio se. interpolatā de sanguine: ⁊ variatis ponit ī idem: ⁊ satis est rationabile q̄ possibile est q̄ sanguis putrefiat in tanta distātia a corde q̄ calefactio nō poterit cōtinue venire ad cor: ⁊ ita nō erit ꝓtinua ⁊ nō erit ctiā ita ī remota pte quin possit aliq̄n venire: ⁊ ita erit interpolata. Quarto posset aliquis dubitare vel dicere quo distinguūtur tēpora morbi. ꝑter dūersitatez specieꝫ. Dico q̄ licet nō distinguant quo ad accidētia: distinguntur tñ quo ad digestionē vl̄ indigestionē. Quimo notandū si enim flosa fuerit neglecta in p̄cipio fiat post virtute stante. nō obstante opinione Serapionis: quia Bal. vult hoc.

Capitulum septū de quartana.

Quartana est feb.

putrida de materia melica generata.

Cause. Causa quartane ē illō q̄ō multiplicat mām melicam ⁊ putrefacit illā: ficut dicit Aui. Intel ligendū q̄ quedā est quartana cōmuis quedā interpolata: ⁊ quedā est vera ex quedā nō. Vera autē quartana generatur de melia naturali cū puenētia aliorū ꝑticularitū: q̄ sit melicus: ⁊ tēpus autūnale: ⁊ q̄ comederit cibaria multipli cantia meliam: ⁊ similia. Nota autē est de melia causata ꝑ viā aduſtiōis: ⁊ ita pōt aduri melia naturalis ⁊ flegma ex co. ⁊ san. ꝑter nimios labores ⁊ comestionem ciboꝝ nimis calidoꝝ: ⁊ ꝑter egritudines intensiuas ⁊ similibus.

Signa. Incipit enim cū frigiditate cōgelāte ⁊ corripilatione ossium cōfractione. ⁊ est pulsus ocult⁹ ⁊ parus: ⁊ postea efficit velox ⁊ terminatur cū sudore plurimo: quia materia est ficca ⁊ ita nec fumosiz nec feniadum remanet post paroxismum: fz cōplete eradicatur ꝑm Bal. in differētijs se. Urina est remissa ⁊ temuis in principio: sed postea post paroxismuz multū colorat⁹. ⁊ faciunt ad hoc quia vene sunt striete: ⁊ habitudo extenuata: ⁊ tēpus autūnale: ⁊ alia similia que ꝑcesserunt: ⁊ durat accessio. xxiij. horis: ⁊ interpolat. xlviij. Signa autez nocte remissa sunt ⁊ variantur ꝑm varietatem humorum: quoniam si quartana sit de sanguine adusto vergit pulsus ad plenitudinem ⁊ undo sit ater: ⁊ tēpus est vernale: ⁊ precesserunt egestiones sanguinee ⁊ similia. Similiter in colerica sunt signa que pertinēt colere: quoniā

precessit egritudo colerica: ⁊ pulsus est velox ⁊ vrina colorata ⁊ tenuis: ⁊ ē rēspus ēstiuū ⁊ comedit res calidas: ⁊ labor aut in sole ⁊ similia. Quartana autē de flegmate hz vrinā remissam et pissam: ⁊ mollitiē in pulsu: ⁊ longitudinem porisimi: ⁊ paritatē sudoris: ⁊ hz diuersitatē colere ⁊ flegmatis diuersitatur signa. ⁊ ita de melica. Cōsiderētur igit signa iuxta diuersitatē humor ⁊ specierum.

Pronostica. Quartana de sanguine est salubrior ⁊ brevior aliaz. deinde ex co. deinde ex flegmate. deinde ex melica. Quartana autē durat regulariter p vnū annū: qm̄ sicut acute sequūtur motū lune: ita cronice motū solis. aliqn̄ autē durat p. xij. annos sicut dicit Auic. Hēs aūt quartane vtpluriminuz sunt salubres. ⁊ quartana hz multas dignitates: qz raro incurrit mamā. melīam. lepā. spasmū de repletione. qz purgat ⁊ mūdificat rota materia in quolibet porisimo. Quartana autē de materia melica cum duricie splenis aut epatis aut apostemate mē broz est pessima ⁊ ducit ad ydropisim. Erit igit egritudo longa: dato q bono regimine vtatur. ⁊ si malo vtatur regimine erit longissima aut mortalis.

Cura. In curatione huius morbi oz multa cōsiderare. Primo q nō dentur nimis calida: qm̄ adurūt sanguinē. ⁊ ita errāt qui dant passum ⁊ piper: nisi essent aliter repressa. Secundo q nō dentur nimis frigida: qz mām cōgelant: ⁊ ita errāt qui dāt succū lactucē ⁊ narcocitata. Tertio q non denē nimis ficca. qz materia est nimis sicca de se: ⁊ ita magis indurat. ⁊ ita errant qui dant assa ⁊ frixa ⁊ acetosa ⁊ stiptica. et oīa ista intelligūtur nisi cū alijs fuerint bene ꝓportionata. Quarto q a principio nō nimis euacuet: qz mā nō potest esse digesta: qz in digestōe quartane frequenter sum̄ deceptī: qz homines qui vtūtur modico cibo ⁊ potu ⁊ bene dormiūt: habēt in principio quartane vrinā satis bene coloratā ⁊ ypostaseatā. ⁊ ⁊ videt q sit ex materia morbi ⁊ nō est sed abi. Cognoscimus igit digestionē materie morbi ex mitigatiōe portisinorū ⁊ alleuiatione eozūdez. Quinto oz cōsiderare q cib⁹ nō detur nimis subtilis nec nimis in magna quātitate. qm̄ stat⁹ multū remor⁹ est a principio. ⁊ tō videnē errare q̄ auferunt oēs carnes ⁊ vinuz vsqz ad. xx. vel. xl. dies: qm̄ virt⁹ nimis debilitat ⁊ nō pōt resistere morbo. Sexto oz aduertere q nullū incrudans vel ingrossans mām dz exhibere sicut sunt olea cruda ⁊ fruct⁹ ⁊ carnes grosse: ⁊ ea q̄ sunt dure digestionis: aut in minima q̄tate assumpta ⁊ similia.

Septimo diligenter aduertendū q in die accessionis cibet ⁊ paz ante portisimū p tres horas ad min⁹ vel. v. ⁊ post ea cibet i fine portisimi cū eradicat⁹ fuerit. In toto āt portisimo nihil cibale det

Octauo debemus cōsiderare q ante portisimū ⁊ in principio portisimi, puocetur vomit⁹ facilis: ⁊ in fine sudor. Nono intelligendū q fortia digestiua nec fortia euacuatiua nō debēt a principio administrari: sed gradatim a debilibus ad fortiora ascēdere. In primis digerat materia cuz oxill. simplici ⁊ postea purget cū euacuatione sibi ꝓportionabili. ⁊ postea digerat cū oxill. diureticō ⁊ postea euacuet cū fortiori. deinde digerat cū oxill. squill. et euacuationes fiant cū fortissimo. In primis euacuatur cū diasene. diabotag. ⁊ postea addat cū his aliqua portio yerufet. rarufferi. ⁊ postea cū yeruffer tm̄. Decimo aduertendū q nō dent opiace nisi corpore mundificato ⁊ in declinatione. Undecimo aduertendū q duricies ⁊ opilationes: ⁊ apostema splenis ⁊ epatis cū diligētia trāseamus. qz magna ps curationis existit. Visis igit de vtibus: et ad vsuē obseruatis: ad particularia veniamus. Sic. igitur quartana vna sola simplex singularis cū cōuenientia suorū particulariū per hūc modū ptractetur dirigat igitur mā. sic. ℞. radicū fenī. petro. bruscī. sparagi. gramis. apij. mediā cortic. ebuli. ⁊ sambusci. fraxi. genestre aā. ʒ. n. cōteramtur fortiter ⁊ tēperent p die ⁊ noctē in aceto fortissimo, tunc ℞.

germãdree. vtriusq; sticados. vtriusq; ca
lamẽti. cuparorũ. ãn. ʒ.x. foliorũ absinthij
ʒ.iij. endiuie. scariol'. cicoree. scolopend.
ãn. ʒ.ij. quatuor. ℈. frõrũ. lacce. capparis.
spice nar'. spice celtice ãn. ʒ.i. mell'. ro. lib.
i. ℞. ℈. zucc'. lib. ℈. fiat sir'. lib. ij. large. sumã
tur igitur cũ decoctione horũ ℞ fumũ terre
mane ℞ sero tria parua cochearia ℞. ipe
de decoctione. Iste aũt sirup⁹ summe re
mouet opilatiões splenis ℞ epatis. ℞ tõ
ualz in multis. Euacuatur igit' materia
p hunc modũ. ℞. flor borac'. viol'. foliorũ
sene. epithimi. liquiritie munde. uuarum
passarũ mundarũ a barillis. ãn. ʒ.i. fiat de
coctio cũ sero caprino. ℞ in decoctõe tẽ
perentur cortices mirabul'. mundi. bellirici
corũ: ℞ emblicorũ. ãn. ʒ. ℈. fricentur lento
igne ℞ colentur ℞ detur in aurora ante ac
cessionẽ p ynã diẽ vel quasi. ℞ cũ multis
vicibus ℞ paulatine in parua quantitate
digestiui erit exhibitũ possum⁹ cum fo
rtioribus euacuare. ℞. igitur diasene. dia
borum. ycarufferi. ãn. ʒ.iij. lapidis arme
nici nonies abluti. ʒ.i. misceantur ℞ fiant
pill'e. ℞ exhibeant' cũdi dormitũ. stoma
co vacuo in secũda vice post accessionẽ.
Postq; aũt videm⁹ egritudinẽ declinare
stupheur: ℞ in stupha ponam⁹ ea que po
nũtur in sirupo cũ multa aqua p̃ter zucc'.
℞ mel. sed in maiori q̃titate ℞ eyeunti q̃li
bet vice offeram⁹ auree alexandrine. ty
riacc ãn. ʒ.i. misceantur. sed quia multum
conqueritur de frigore ℞ corripilatione.
ideo in principio ponam⁹ pedes ℞ ma
nus in aqua ca. vel applicent' latera cali
da. vel fiant fortes fricationes: vt calefi
ant extrema cũ pannis calidis vel ponã
tur ista in collo pedũ ℞ manuũ. ℞. fuligi
nis salis cõis. viricay. ℞ terantur fortiter
℞ distẽperentur cũ aceto. ℞ quãdo corp⁹
incipit calefieri q̃ istud remoueatur vel
q̃ ponatur in balneo aque calide'. ita q̃
nõ sit minis calida nec stet ibi tantus q̃
suder. vel inungatur spina dorsi ℞ extre
ma cũ aiogon ℞ marciaton. vel q̃ accipi
at mirram pulueriʒatã cũ vino ca. vel ty
riacam cũ succo mẽte. Succus calamẽti
sumpt⁹ ante accessionẽ curat quartanã.
Quies igit' ℞ oia humectãtia cõpetũt in
omni quartana. sed calefacientia ℞ infrigi
dantia diuersificãtur p̃m diuersitatẽ spe
ciẽrũ. Ad quartanaz igit' sanguineã ac
cedamus. In quartana de sanguine fiat
flobia de basilica: ℞ digerat' materia cũ si
rupo de borac'. ℞ de fumo terre: ℞ mundi
ficet' cũ decoctione borac'. ℞ poliopod'. ℞
añ. cassiet'. ℞ thamarind'. hec enim spes fa
cilime curationis est. Quartana de co:
curet' sic. ℞. orizac'. sirupi viol'. sirupũ de
fumo terre. añ. lib. i. misceant' ℞ purgetur
sic. ℞. flor borr. flor viol'. liquiricie mun
de. epithi auer. ʒ.i. fiat decoctio cum sero
caprino: ℞ in decoctiõe tẽperent' carnes
mirabul'. cit'. indor. bene gumosor. añ. ʒ.
i. fricẽtur lẽto igni: ℞ colet' ℞ det' i aurora
Si aũt fuerit ꝺ flegmate digerat' sic. ℞.
orizac'. cõposite. oxill'. diur'. de fumo ter
re. añ. lib. i. misceant'. purget' sic. ℞. florũ
borr. flor viol'. polipod'. turbith. auer. li
quir. mũde uuar passar mũdar abarill'.
absinthij. agarici. lacce. cuparorũ. añ. ʒ. ℈
fiat decoctio i sero caprino: ℞ in decoctio
ne tẽperent' cortices mirabul'. indor. añ.
ʒ.i. fricent' lẽto igni: ℞ colet' ℞ det' in auro
ra. Pill'e q̃ valẽt in omni quartana. ℞.
corticũ olum mirabul'. bñ gumosor. aga
rici. turbith. yeraruffi'. añ. ʒ:i. succi mẽte.
succi. cuparor'. succi absin: hij. añ. ʒ℈. lacc'.
amli. spicenã. maratri. añ. ʒ.ij. ꝓficiantur
cũ oxill'. squill'. ℞ fiat pill'e. ℞ possunt exhi
beri. ʒ.iij. ℞ plus. ℞ min⁹ p̃m cõuenientiaz
p̃cularii. Utatur pullis parus: ℞ qui
bus cãpestrib⁹: ℞ piscibus squamosis: ℞
ouis sorbilibus: ℞ extremitatib⁹ porcor
℞ arietũ: ℞ edulor. ℞ vitul' ordeato ℞ ane
nato: ℞ bene coctis oibus illis q̃ sunt facilis
digestionis: ℞ q̃ nõ crudificant mãm: nec
ingrossant nec cõstipãt: sed magis subti
liant ℞ laxant ℞ aperiunt. Diuersificãtur
ista p̃m tẽpora morbi in quãtitate ℞ qua
litate ℞ ordine. cõpetũt igitur borragies
fenticulus: perro. brodiũ dicey: penna ma
tura: spinargia: blete ortus ℞ similia. Et
Zucc'. mirabil' cõmendat ℞ vomitũ ℞ ante
cibum ℞ post.

Clarificatio. Intelligendũ q̃ for
ti egritudini fortis
competit materia: ℞ p̃m hec in quartana
medicamina fortia videtur competere. ℞
tõ intelligendũ q̃ quoddã est medicamẽ
fortis ratione sue quãtitatis: sed nõ ratio
ne sue qualitatis: sicut oxill'. ℞ yeraruffi

Unde in quartana nō cōpetit in prin-
cipio medicamen fortis ratione quantita-
tis ⁊ qualitatis: q; resolueret qđ ē subti-
le: ⁊ remaneret qđ est grossuz. Sed bene
pōt ex altera parte tantum: vt si est debi
lis qualitatis q dcē in bona quātitate: ⁊
si ē fortis qualitatis q dcē in parua quā
titate: ⁊ hoc in principio ⁊ in fine vtroq;
modo. Secūdo possz aliquis dubitare
si melʒia possit putrefieri: cū repugnet pu
trefactioni vtraq; sui qualitate. Dico q
melʒia sit frigida ⁊ sicī virrute: actualiter
tñ est liquida ⁊ fluida: ⁊ cū hoc cū coarta
tur supercalefit ⁊ humectatur ꝓpter va-
pores retētos. ⁊ ita quādo putrefit mul-
tū mozaℓ. ⁊ ideo fluerūt. xlviij. hore an-
teq̄ due qualitates sint ūcte cū materia
est extra vasa. Tertio possum⁹ dubitare
si flegma aduriℓ cuz repugnet adustioni
vtraq; sui qualitate. Dico q aduriℓ quo
niam frigiditas ⁊ humiditas nō est ab-
solura: ⁊ ideo potest calefieri ⁊ aduri: vel
aduritur ꝓpter admixtionem partiū cali
darū adustaz sicut est colera ⁊c. Quarto
posset aliq̄s dubitare de affrictione ⁊ in
terpolatione breuiozi seu longiozi ittarū
fe. Dico breuiter q affrictio est lōgioz vl
breuioz ꝑm q materia ē aptioz resolutio
ni ⁊ nō resolutioni. ⁊ interpolatio ē lon-
gioz vel breuioz ꝑm q materia resistit pu
trefactioni parum vel multum. melʒia igi
tur lōgo tempore affligit: q; materia est
grossa ⁊ nō est apta resolutioni: ⁊ multū
interpolat q; vtraq; qualitate resistit pu
trefactioni. ℑflegma autē multuz affligit;
quia materia est viscosa ⁊ nō de facili re
soluitur: ⁊ parum interpolat quia humoz
est paratus valde putrefactioni rōne hu
miditatis. ⁊ ideo aut nō interpolat: aut
est in falsa quiete. Colera autē parū affli
git: q; citissime resoluiℓ: ⁊ interpolatio sua
est inter quartanā ⁊ cotidianā: cuz tarde
putrefiat rōne siccitatis. Quinto intelli
gendū q balnea competūt in quartana
in fine quantum est ꝯ rationē morbi: sed
in principio gratia accidentium.

Capitulū septimū de febre flegmatica.

Cotidiana est febris
ō flegmate putrefacto. Si au-
tez putrefiat materia iuxta va-
a generat cōtinuā. sed extra interpolatā
Et si fuerit ex flegmatibus frigidis: inci-
pit cū frigiditate pgelāte: potissime si est
flegma vitreū. Et si ex calore tunc est ma
gna sitis: ⁊ tunc est ex flegmate salso. In
flegmate autē naturali est modicum frig⁹
⁊ modica sitis.

Cause. Cā h⁹ fe. est ociuz ⁊ repletio
nauseatiua. ⁊ ideo libēter ve
nit in hieme: ⁊ in sene: ⁊ in puero: ⁊ humi
dis: ⁊ flegmaticis ⁊ pi scatoribꝫ: ⁊ mulie
ribus: ⁊ habētibꝫ eructuationes accro-
sas: ⁊ habētibꝫ catarum descendentē ad
stomacū. ⁊ breuiter oia illa que generāt
chimū flegmaticuz. ⁊ sicut alie febres ge
nerantur generaliter ex multitudine sua
rū specierū. ita ⁊ hec.

Signa. Incipit enim cotidiana ve-
ra cuz modica frigiditate ex
tremitatum. ⁊ cum pulsu paruo ⁊ ocultο
⁊ cū venit ad statū calor nō est intensus:
sed lent⁹ ⁊ ocultus. ⁊ pulsus est semp di-
uersus ⁊ terminatur cū modico sudore. ⁊
vrina in principio est remissa.

Prognostica. ℑfebris enim flegma
tica de difficili eradi
catur ꝓpter multitudinē materie gros-
sitiem ⁊ viscositatē. ⁊ sicut colica rato in
uenitur continua: ita flegmatica interpo
lata. clausio pozz ē fortis ⁊ humiditas
multa: quare putrefactio vt plurimū cōti
nua: Si autē in principio potissimi videa
mus vomitū spontaneū ⁊ in fine sudorē
plurimū: bonum signū est q egritudinē
breuē ⁊ salubrē signant. quoniā ex hoc si
gnatur q materia non est multuz grossa
nec viscosa: ⁊ pozi non sunt nimis densi.
ista enim se. libentissime venit cū oscitati
onibus multis ⁊ aliquib⁹ alienationib⁹:
⁊ cū quodā stupore ⁊ parua siti: ⁊ tumo-
re facici ⁊ liuore ⁊ de facili caderent in fi
beth. ⁊ sunt cū dolore stomaci continuo.
Medicus igitur vrde eo fiducia habea
tur: dicat aliquādo aliquid de predictis
preteritis. aliq̄n de presentibus: aliquan
do de futuris.

Cura. Curatio igitur erit ꝑm diuer-
sitatem specieruz. sed cognito
simplici satis defacili cognoscitur cōpo-
situm. ⁊ curato morbo non satis defacili
curatur morbus notus, ⁊ ideo ad veraz

cotidianam principaliter intendamus. In cotidiana igitur de flegmate vitreo multum valet ptisana cum modico pipe/ris. ⁊ qz materia est multum frigidissima: ideo alia exhibeantur iuxta ꝓportionez materie. In cotidiana autem de flegma te salso mirabiliter valet aqua dulcis po tata quantũcunqz calidius poterit: sicut dicemus capitulo de siti. ꝓpter flegma salsum/sumqꝫ potui inuenire remedium/ in flegmate sal. cum diligenter ⁊ frequen ter labozauerim: nisi in potu aque dulcis ⁊ calidissimꝫ. Fiant igitur alia ꝑm qualita/tis ꝓportionem. quia non esset decozum omnia particularia ruminare. Si autẽ cotidiana fuerit ꝺ flegmate naturali: tũc oportet aduertere. In primis igitur hic ⁊ in quolibet morbo intẽdamus ad cau sam: quoniam si causam ignozares quo/modo curares. Secundo ad morbũ. pro pter hoc Bal'. v. de ingenio: semper ante mentis aciem egritudinis cognitionem habeas. Tertio oportet aduertere ad accidentia propter molestationẽ quã in/ducunt. Tollamus igitur in primis cau/sam cotidiane ⁊ ꝺ̃um febrium putridaꝝ cum de opilãtibus ⁊ pozos subtilianti/bus ⁊ tntus ⁊ extra. Fiant igitur fricatio nes circa ventrem ⁊ latera aliquãdo sua uiter. aliquando fortiter. aliquando cum manibus. aliquãdo cũ pannis aspersis ꝑm diuersitatem particularium. ℞. aque dulcis. lib. 1. vini albi. ʒ. iij. aceti albi. ʒ. ij. radicũ apij. ʒ. 1. olei ꝺ camomilla. ʒ. 1. ⁊. ʃ. bulliant simul exinde vẽter fricetur ⁊ late ra ⁊ dorsum. quoniam est mirabile in de opilando. ⁊ fiat frequenter ⁊ multis vici bus. ⁊ sit semp calidum. Secũdo venia mus ad morbum. digerak in primis ma teria cum ysopo bullito in sirupo aceto so. ⁊ purgetur cũ ista decoctione. ℞. flozꝝ boꝝ. polioꝺ. rurbith. agarici. amisi. ma tarri. ameos. uuarũ passarum mundarũ abarill'. liquiritie munde. aã ʒ. ʃ. fiat de/coctio ⁊ in decoctione temperentur cori ces mirabul'. chebul'. ʒ. 1. fricetur ⁊ colen/tur ⁊ detur in aurora. Secundo digera/tur materia cum oxizaccã cõposita. ⁊ cũ opill'. diuꝝ. ⁊ purgetur cum yerapi. Ter tio digeratur sic. ℞. radicum fen. petro. apum. bruſci. sparagi. aã ʒ. 1. ysopi. ʒ. ij. ca pill'. vene. lib. ʃ. folioꝝ mente. foliorũ ab/sinthij. aã. ʒ. iij. end. scar. cicorec. scolopẽ. lactucarum nouellarũ. aã. ʒ. ij. quaruoꝝ. ʃ. frigidorũ: iterũ. ʃ. viol'. se. bruſci. se. spara gi. se. end. se. scariol'. aã. ʒ. 1. lacce. spicẽa f. squinãti. aã. ʒ. ij. mell'. rõ. ⁊ pants zuccari aã. lib. 1. ⁊ fiat sirupus. Materia digesta purgetur cum istis pill'is: sunt enim tãti valoris ꝙ nulla se. cronica audꝝ stare an te conspectum earum. ℞. turbith. ʒ. 1. aga rici. aloes. reubar'. corticum mirabul'. cit'. chebulorum bene gumosoꝝ. aã. ʒ. ʃ. fo liorũ mente. foliorũ absinthij ⁊ cuparo rij. aã. ʒ. ij. zuccã. lacce. auer. masticis. pi/peris. spicenar'. uuarũ passarũ mundarũ abarill'. liquiritie munde. aã. ʒ. 1. confi cã tur cum opill'. squill'. ⁊ fiant pill'e. Ex istis autẽ potest vti a. ʒ. j. vsqꝫ ad. ij. ⁊ possunt acui cum esula aut diagrid. aut vtroqꝫ. ⁊ dẽtur post vnum mensem siue confectio/nis. Dosis autez sue exhibitionis adda tur aut diminuatur iuxta conuenientiam particularium. purgatione facta in decli natione morbi possunt stupharí: ⁊ in stu pha ponantur ea que in sirupo: sed ĩ ma iori quantitate preter zuccarũz ⁊ mel cũ multa aqua. ⁊ ejcuntꝫ detur sibi qualibꝫ vice tyriace probate. ʒ. 1. ⁊ in vltimis po/test balneari. Quando autem in cotidia na videmus vrinam multam colozatam ⁊ spissam si fiat floboromia cum virtute fortí ⁊ non erit malum. Viso de causa ⁊ morbo. videamus de accidentib⁹. In principio igitur potissimi ponantur extre ma in aqua calida: vbi sint camomilla et melilotum: ⁊ prouocetur vomitus facit cum decoctione rafani in aqua: aut ydro mell'. aut sirupo acetoso: aut opill'. diuꝝ. aut detur sibi. ʒ. ʃ. succi mediam corticẽ sambuci. In fine autẽ paroxisini prouo cetur sudoꝝ. ponatur igitur vesica enea plena aqua calida iuxta plantas peduꝝ: et aer domus sit temperatus. Si autem vomitus erat nimius: confortetur stoma cus cum menta ⁊ similibus. Si autem patiatur stupozem: odozet stozaceꝝ cala mitam. ⁊ fiant fortes fricationes in extre mitatibus. ⁊ quia stomaci dolor est con/tinuus: emplestretur cum menta ⁊ absin thio: ⁊ pane asso. ⁊ aqua ro. ⁊ rosis omni bus simul tritis. Si aũr fuerit ostipatus

fiat suppositoriū aut differe: ⁊ in differi ꝑer cōia ponatur sucus blete ⁊ yerap̄. Visō de his: videam⁹ de diera. ⁊ qz paz interpolat: nō possum⁹ bene pfecte cibū ordinare. Nullus igit̄ detur cib⁹ ante accessionē per quatuor horas: ⁊ cibetur in maiori trāquillitate se. Lib⁹ igitur q̄ comperit est brodiū cicerū. micha panis tibi loca. ⁊ postea decoctum cum brodio cicerū. decoctū. auenatū. lac amigd̄. pulle parue cū lactucis ⁊ petrosil. cocte. ⁊ sil'ia. ⁊ panlatim ⁊ gradatim p⁹ vl'em declinationē ascendat ad fortiora. ita q̄ paulatine veniat ad cōsueta sicut in omni morbo deber fieri.

Clarificatio. Intelligendū q̄ vomitus facilis i principio cotidiane p̄t significare digestionem: ⁊ est ad bonū nō inquantū digestionem cōpletā sed occultā. ⁊ pranto dict̄ significare digestionē: qm̄ magnam indigestionem nō signat. quoniā materia nō est multū grossa nec viscosa nec frigida: nec meat⁹ constricti. sed materia videtur satis parata digestioni aliter enim nō veniret in principio potissimi cū vomitu facili ⁊ spontaneo: ⁊ in fine nō esset sudor ⁊c. Hoc valde bonū est: quoniā tot⁹ paroxismus alleuiatur cum materia antecedens minoratur. Et p̄t esse suo modo loquendi quedā crisis pricularis: ⁊ ē materia digesta suo modo intantū q̄ obediens est virtuti expulsiue. ꝓcuretur igitur vomit⁹ cū facilitate in omni se. interpolata in principio potissimi. Secūdo aduertendū quoniam licet in fe. ffegmatica debeat esse sudor multus post ꝯ materia est humida: nihilomin⁹ modicus sudor est in fine potissimi. imo est differētia constitutiua ꝑm intentionē Bal'. in de differētijs se. Et ratio huius est qm̄ flegma naturale est frigidū grossum ⁊ viscosum. ⁊ iō materia nō est apta vt cōuertatur in sudorē. si ergo aliquādo cōuertatur signum est remissionis eoꝝ que dicta sunt: ⁊ ideo bonū. Tertio cōsiderandū quare vrina a principio est tenuis: licz materia sit humida ⁊ multa. ⁊ pranto qz est materia indigesta: ⁊ meat⁹ sunt opilati: ⁊ materia ē grossa: ⁊ nō est abilis ad expulsionē. sed cū incipit digeri et natura incipit purifi-

re tunc inspissatur. ⁊ ideo signatur principiū digestionis licet oculū. Quarto intelligendū q̄ in cotidiana de flegmate salso aut dulci est finis: in alijs autē nō ē. Vbi notandum quātum est de p̄senti. q̄ in omni cotidiana cōpetit vinū: cū materia sit grossa ⁊ viscosa quecūq; fuerit: licet ꝑm plus vel min⁹ sit grossior: tñ opz q̄ vinū sit debile ⁊ cū multitudine aque. ⁊ q̄ det̄ post cibū siue in mensa loco potus cū habeat digerere confortare subtiliare: ⁊ nō p̄t se. icedere: qz se. nō ē multū intensa. ⁊ cū hoc vinū est debile ⁊ cuz multa quātitate aque: ⁊ licet digerat nō tñ debet ante cibū administrari: quia cū sit penetratiuū timendū ē de lesione neruoꝝ ⁊ mēbris. Sexto aduertendū q̄ licet materia sit grossa ⁊ ita parata euacuationi inferiori: tamē quia pricula. patiēs est stomaco⁹. ⁊ vtplurimū mā in stomaco ꝓtinet: ⁊ q̄ ē in stomaco facilius ꝑ vomitū euacuat. igit̄ in principio potissimi melior est vomit⁹ q̄ secessus. Septimo declarandū est q̄ balneū aque dulcis cōpetit in declinatione vā roti⁹ morbi ad mā dificādū: in alijs tpib⁹ nō. qm̄ nimis humectaret: ⁊ mā est hūida: ⁊ enā h̄ est viscosa ⁊ nō dissolueret ꝑ balneū. Et iuxta hoc videndū qm̄ aq̄ bullita in via por⁹ ē melior: qm̄ in ebullitione rarificant̄ pres aque: ⁊ ita ptes terrestres cadant ad fundū: ⁊ posta colat̄ ⁊ est ita melioꝝ i omni se. quecūq; fuerit aq̄. Octauo declarādū q̄ panis fermentat⁹ ⁊ cum moderata quātitate salis melior est ꝑm Bal'. in decibis. qz frumentū est multuz viscosuz. Si igit̄ talis panis est melioꝝ ⁊ talis pares erit melior si bulliatur in aqua. que quidē aq̄ dz exhiberi nō vt pot⁹ ꝑ quicūq; alter panis. nec sal retinet nām salis. iō cim intrauit cōpositionē sicut alia: ⁊ imbibit aquā ad penetrandū. nec hz acumen de quo sit curandū. Nono intelligēduz q̄ hu. mouent̄ in diuersis horis: ⁊ rōne radicis superioris ⁊ inferioris: sanguis ciz mouet̄ de mane sequēs motū solis rōne cōformitatis: ⁊ ipse est in oriēte: ratione aūt radicis inferioris qm̄ nā generauit de nocte rōne somni sanguinē multū. natura igit̄ sagax mouet eū i ista hora posui generationē: vt a fumositatibus no-

mundetur. Colera autem mouetur in
tertijs sequens quadram calidam. ⁊ sic.
ratione conformitatis ⁊ ratione inferio⁹
rum vt sanguinem non inficiat. Melia
mouetur post in nonis sequēs quadra⁹
frigidā ⁊ sic. ⁊ ratiōe iferiorū: vt sanguis
ratione motus euentetur: ⁊ purgef a sup
fluitatibus melie. Flegma aūt in vespe
ris sequens quadrā frigidā ⁊ hu. ⁊ ratio
ne inferiorum natura sagax cuius sagaci
tati nō est finis ꝑm Bak. in decretis: vt
purgetur superfluitates sue: vt sanguis
remaneat mundus ⁊ purus. ⁊ ita est de
sequētib⁹ intelligendum. Decimo intel
ligendū ꝙ humores grossi magis mouē
tur de nocte ꝓpter caloꝛē fortiorem: ⁊ qꝛ
fortioꝛi motoꝛe indigent: ideo tūc mouē
tur. subtilis autem de die ratione confor
mitatis ⁊c.

Capitulū octauū de febribus compo
nis vt de septena ⁊c.

Ost quam actum

est ō fe. simplicib⁹ hic agit de
cōpositis. ⁊ inuenimus. v. spe
cies febriū cōpositarū quarū est de pre
senti. quaꝛ prima appellaf septena sexte
na ⁊ ita de alijs. secūda vocatur erratica
tertia vocaf ephiala. quarta causonides.
quinta emitriteus. breuiter ⁊ in summa
intelligendū ꝙ flegma ⁊ melia cōponū⁹
tur ⁊ faciunt fe. Dec antē compositio fit
aliquando ex flegmate vitreo. aliquādo
ex aceroso: ⁊ ita de alijs. Et ꝑm diuersita
tem cōpositionū aliqñ interpolat plus:
aliqñ min⁹. affigunt igit aliqñ de sexto
in septū. aliquādo de septimo in septimū
aliquādo de nono in nonum. Aliquādo
mouetur materia de mense in mensem.
aliquādo de anno in annū. ⁊ quia curan
tur sicut sue relatiue: ideo nō plus dico.
Erratica autē fe. causaf ex multis humo
rib⁹ in diuersis locis putrefactis ⁊ adu⁹
stis. ⁊ quādo simul cōueniuut generatur
fe quartana ꝑm ypo. potissime vsus au
tūm: in se autē non errāt. sed quelibet
sequitur motū sue materie. Nobis autē
videf ꝓpter diuersitatē suoꝛ potisimoꝛū
ad modū planetarū. Curanf autē cōpo⁹
site ꝑz naturā suoꝛ simpliciū. Febris au
tē ephiala causaf ex flegmate vitreo: vna
ps putrefit ītra vasa: ⁊ calefacit īteriora.
alia aūt ps que nō est putrefacta dissolui
tur ⁊ ifrigidat exteriora. Ecōuerso est in
lipparia. vnde versus. Semp in empia⁹
la calescūt interiora. Exteriora fugēt lip
paria verritur illi. Aliqui tamē volunt
ꝙ aliquādo hec ꝓpositio sit ex colera. ac
ratur autē sicut sue simplices. Causoni
des autē est febris cōposita ex sanguine
⁊ co. putrefactis ītra vasa. ⁊ si mixtio sit
equalis appellaf causon synochus. ⁊ si
colera ī plus causon synochides. ⁊ si san
guis in plus synochus causonides. ⁊ ac
ratur sicut sue relatiue. Emitrite⁹ ē fe. cō
posita ⁊ cōtinua ⁊ interpolata. ⁊ cōpo si
tiones possunt esse multe valde: oēs tñ
possunt reduci ad tres species tanꝯ ad
magis notas. Causaf igitur prima spēs
emitriteoꝛ ex cotidiana cōtinua ⁊ tertia
na interpolata. Et scda spēs ex tertiana
cōtinua ⁊ cotidiana interpolata. Tertia
autē species causatur ex quartana conti
nua ⁊ tertiana interpolata. vnde versus
Maioꝛ emitrite⁹ in venis flegma recon
dit. Exterius colerā medi⁹ cōuertitur illi
Pessim⁹ humoꝛ ineſt in venis fel coꝛt
extra. Et qꝛ oēs iste species raro accidūt
cū accidūt curant: ur curatione simpliciū
ideo nolo plus materiam dilatare.

Capitulū nonum de ethica febre.

Thica est feb. con

tinua ⁊ vniformis sine humo
ris vicio: cuⁱ⁹ subiectū est coꝛ
⁊ membra solida. Intelligendum est ꝙ du
plex est ethica: quedā est cū fe. ⁊ qdā sine
fe: ⁊ appellaf ethica senectutis: ita ꝙ sic
citas est multū intēsa ⁊ calitas est equa
lis vel quasi eqlis ⁊ frigiditas: ita ꝙ ista
duo nō multū excedūt. Aliqñ aūt calitas
⁊ siccitas multū excedūt sicut in senibus
ita etiā ꝙ aliqñ accidit talis ethica seue
ctuis in iuuenib⁹ aut pueris. Ethica aūt
cū fe. habet tres species. Prima est cum
ꝯsumitur humiditas cordis ⁊ membroꝝ
rū roralis: ⁊ est ſmile de oleo in lāpade.
Secda est cū ꝯsumitur cambiū ⁊ est ſmile

de oleo in lichino. Tertia ſpēs eſt eux cō/
ſumitur giutinū ⁊ eſt ſiſe de humiditate
ſubſtantiali ipſi lichino.

Cauſe. Cauſe aūt febris ethice ſunt
oīa illa q̄ caleſiūt ⁊ deſiccant
⁊ inflāmant cor ⁊ mēbra ſolida. ⁊ iō pro
uenit aliquādo febris ethica ex ſe. p̄cedē
tibus ſicut effimera in cauſone ⁊ ſiſ/
ibus: ⁊ potiſſime qñ p̄cipiſ eis abſtinēſia in
nō ſuo loco ⁊ quādo auferē por aq̄ frigi
de vbi deberet dari. tales enim de facili
cōſumunt potiſſime ca. ⁊ ſic. ⁊ extenuari
quia pingues ⁊ carnoſi nō defacili veni
unt ad talē cōſumptionē. Venit ⁊ ethica
ſine ſe. p̄cedēte ſicut ex nimia triſtitia: ⁊
anguſtia: ⁊ ira: ⁊ labore ⁊ fatigatione cor
dis ⁊ aie: ⁊ ex carcere ⁊ ex oībus illis bre
uiter que corpus extenuāt. ⁊ venit etiaz
ꝑpter vigilia ep̄atis: ⁊ cordis: ⁊ pulmōis:
⁊ pectoris: ſicut in priſi ⁊ empiale.

Signa. Signū eniz ſe. ethice eſt qñ
maior calor eſt in arteria q̄
in locis vicinis. qñ igitur ſe. eſt equalis ⁊
vniformis ⁊ nulla cadit in eo diuerſitas
q̄ntum eſt de ratione ſui: nec in prima die
nec ſecunda nec tertia. ⁊ curis vergit ad
quādaz ariditatē: tūc eſt ſignum q̄ tā eſt
in p̄ria ſpecie. Prima aūt ſpēs ſm Auic.
eſt difficilis cognitionis ⁊ facilis curatio
nis. Et ratio dictoz eſt qñ prima ſpēs ē
vel poteſt eſſe ſine f. ecitate ſicut declarat
Bal. in ō differētijs ſe. In ſecūda ſpecie
ethice apparet ſiccitas notabilis: ⁊ cum
hoc quacūq̄ hora cibaſ magis inflāma
tur: ⁊ pulſus velociaſ. ſicut apparet in
calce viua cū aſpergiē aqua. In tertia aūt
ſpecie ſunt oculi cōcaui: ⁊ cutis tēſa: ⁊ vē
ter adherens dorſo ⁊ pulſus eſt caſſus. va
cuus ⁊ durus admodū corde renſe. ⁊ vri
na eſt ſicut oleū: ⁊ ſi cadat ſup lapidē rau
ce ſonat. Signū aūtē ethice ſenectutis ē
pulſus parvus ⁊ tardus: ⁊ vrina tenuis
⁊ remiſſa.

Prognoſtica. Prima cūm ſpecies
de facili curaſ. tertia
aūtē nullo modo niſi de⁹ bene velleſ. qñ
ſicut in lichino eſt. ꝑpria ⁊ ſubſtantialis
humiditas ꝑſumpta q̄ticūq̄ olei appo
natur nūq̄ poſtea rectificabiſ: ita nec in
hac tertia ſpecie. qñ ſubſtātiales hūidi
tates corporis ⁊ membroz cōſumpte ſunt
vel vicine cō ſumptioni. Media aūt me
dio modo ſe hz̄ata q̄ ſi curaſ cū magna
difficultate curaſ. qñ aūtē vngues curuā
tur tunc eſt in ſtatu. quādo aūt capilli ca
dūtiā vicinanſ mortiſ: ⁊ ſi venerit ſturus
vēris iam eſt. primꝰ. B eniz aptiſſime de
icit virtutez cor. qñ aūt tibie incipiūt in
flari. tā vltreiꝰ viuere nō p̄t. imo vpluſ
rimū infra tres dies moriē. Et parietes
ethicā nō bene diſcernit de calore: quia
mala cōple xio diuerſa facta eſt equalis ⁊
nō ſentitur. ⁊ qñ ſe ethica cōponiē cū pu
trida eſt difficilis curationis.

Cura. Si ethica venerit ex calefacti
one ep̄atis vel ex apoſtemati
bus ⁊ ſim ilibꝰ curētur illa prius. In ethi
ca igitur cōpetūt frigida ⁊ hu. nō ſolum
ffa aur nimis ffa. quia deſiccāt ſicut dicit
Auic. nec humida cū calidis q̄ nimis ca
lefacerent. ⁊ exēplificat Auic. i vino. ffa
⁊ hu. ſimul cōpetūt: ſicut ē priſana zucc̄,
etiā cōpetit ⁊ lac vñ extractū eſt butirū.
lac igitur cōuenit priſis ſm Bal. r. de in
genio: dū rñ ſe. putrida non ſit admixta,
vnde lac q̄ō magis cōperit eſt lac mulie
ris: poſtea aſine: deinde capraꝝ: poſtea
vaccarū. Lac aūt quānuz eſt poſſibile ſu
matur ab vb cre. ⁊ ſi nō eſt poſſibile hz̄
beatur vas plenū aq̄ calida: ⁊ aliud vas
vacuū abluſū cū aqua ca. deſup appona
tur: ⁊ ibidē colligaſ ⁊ velociter hauriaſ,
q̄ lac citiſſime cor ſūpitur ſicut ⁊ ſemen.
Et ſi timem⁹ corruptionem lactis in ſto
maco: buliat vna inundatione: ⁊ ponaſ
in ea modicū aq̄: ⁊ modicū ſalis ⁊ melſ.
⁊ calculi fluuiales candētes: aut fruſtrū
calibis. Et iō ꝓpter velocē eꝰ corruptio
nez cū magna cautela ſumatur. Balnea
etiā cōpetūt: ponatur igit in tina bis in
die cibo digeſto in ſtomaco: ⁊ aqua non
ſit multū ca. ſed paz plus q̄ tepida. ⁊ nō
ſudet ibi nec diu ſtet: nec inungaſ donec
in exitu: ⁊ ſubito aq̄ facta vel quaſi facta
aſpergatur qñ balneū aque ca. niſi ſeq̄
tur frigida nihil valet ſm Bal. nec aqua
frigida ꝑdeſt niſi calꝝ p̄eceſſerit. Et q̄
iſta duo. ſ. lac ⁊ balnea diligenter fecerit
inuenier magnū iuuamentū. ⁊ aīalia bo
nis paſcuis debēt nutriri vergentib⁹ ad
ſiccitatē: ſicut dixim⁹ capꝰo de priſi. Can
cri fluuiales multū cōpetūt; ſed extrema

debent abici: ꝛ reliquū fortiter lauari cū
lixiuia facta de cineribꝫ vitiū: donec gra
uitas odoris recesserit. ꝛ postea sumant
ordeatū. auenatū ꝛ amidū. cōpetit si co
quātur cū lacte vaccino butiro remoto.
mica panis tritici ablutа ī multis aquis
frigidis dulcibꝫ: ꝛ postea mixta cuꝫ lacte
multuꝫ valet. pisces squamosi de aquis
mūdis valent. ꝛ ouа forbilia. ꝛ brodium
carniū cōperūt. ꝛ etiā carnes volatilium
oīuꝫ vsualiū. nō tñ degentū in aquis. ꝛ
coquātur in multa aqua cū ordeo ꝛ cori
andro recenti ꝛ lacte. aut cū fructibꝫ fri
gidis: sicut sunt melones ꝛ pisilia. vinuꝫ
clarū subtile cū multa aq̄ cōperit eis. In
ungatur pectꝰ cū isto vnguēto. ℞. medul
le cerui. ꝛ vituli. ꝛ butiri siñ sale. assungie
gallinacee assungie porcine recētis. dra
ganti. gummi arabic. ifusoꝝ. olei nenuphа
rū. olei violar. olei de cucurbitis. olei de sa
licibus. aā. ℥. i. cere al. q. s. ꝛ fiat vnguen
tum. Itē vtar isto electuario. ℞. puluerē
receptarū istoꝝ electuariorꝝ. ſ. diapapauere.
diadragā. frigidi. diapenidiū siñ cinamomo
et uarū resumptū. aā. ℥. ij. carnium testudi
nū bene ꝓparataruꝫ lib. ℌ. pulueris rece
pte triasandā. cōserue ro. ꝛ violar. aā. ℥. i. pa
nis zucc. q. s. et uarū. Itē vtar isto siru
po. ℞. iij. se. fri. mundā. ꝛ nō mundā. maioꝝ
ꝛ minoꝝ. se. papaueris al. pinearū pasta
cearū. amigdal. dul. iunibe. febesteu. carica
rū uuaꝝ pas. mundā. abarilā. liquiritiā. mūdā.
ꝛ succi eius. ozeci mundā. aā. ℥. i. floꝝ ne
nufar. floꝝ violar. aā. lib. ℌ. panis zucc. q. s
ꝛ cōdiatur cū aqua fontis ꝛ iuxta ignem
lentissimū. Et si se. putrida esset admixta
possunt cū istis addi endiā. scariol. lactu. ci
coree ꝛ sili. Et q̄ purgaretur parū cum
cassiafi. ꝛ silibus. In ethica aūt senectu
tis ꝓpetit lac ꝛ mel ꝛ brodiū carniū. mel
aūt in ethica cū se. nō est multum nociuū
Si autē esset in ethica se. fluxus vētris:
detur lac cum lapidibus cocium fluuiali
bus candentibus immersis: aut milio tor
refacto, aut lēres excoriare ꝛ elixare: aut
semen citoniorum. aut sumac. aut mirtil
li. De clarificatione huius materie ex
causa meq̄ quia aliquid diximus in libro d̄
differentijs se. Bal. ꝛ supra decimo de in
genio.

Caplm. x. de febribus pestilentialibꝫ.

Ebres pestilẽtiales

sunt ille que aduenium in tem
poribus corruptis ꝛ sterilibus
cum corrumpuntur segetes ꝛ aer ꝛ aqua

Cause. Intelligendum est q̄ que
dam sunt egritudines q̄ ap
pellantur varie ꝛ diuerse: que proueniūt
ex inepta administratione vi. rerum non
naturalium: ꝛ iste sunt: cōmunes oībus ꝛ
sunt quedā egritudines regionales: sicut
ptisis: et empilia in montibus: et fluxus
vētris ꝛ ydropisis in vallibus. Et in qui
busdam regionibus sunt quedam arbo
res quarum fructus si comedantur gene
rant a proprietate bociuꝫ gule. ꝛ in qui
busdaꝫ a proprietate aquarū generatur
opilatio splenis ꝛ epatis: ꝛ ita sedus co
lor. sunt quedam egritudines que appel
lantur epidimiales seu pestilenciales: et
sunt ille que generātur in temporibꝫ cor
ruptis. ꝛ omnes tales egritudines sunt
pessime ꝛ male terminatiōis: propter le
sionem mēbrorum principaliū in radice
corrumpuntur aut ipsa causantur sine ef
fectiue a superioribus: aut ab inferioribꝰ
quoniam licet aer ꝛ aqua ꝛ corpora sim
plicia non corrumpātur in naturis suis
inquantū huiusmodi: corrūpantur tamē
ratione vaporum corruptoruꝫ admixto
rum. ꝛ ista corrupta corrumpūtur anima
lia ꝛ segetes ꝛ fructus. ꝛ ita ō alijs. ꝛ ita
corrumpuntur corpora humana: q̄ aer
corruptus vadit ad cor et ambit totum
corpus: ꝛ nutritur ex cibis ꝛ potibꝫ cor
ruptis. Resoluuntur igitur vapores ex
virtute stellarum: ꝛ portantur a ventis ad
magnam distantiā: cum strages magna
fuerit in aliqua parte mūdi: ꝛ ꝑm diuersi
tatem corporū diuerse febres generātur
in aliquibꝫ sanguinee: in aliquibꝫ colice
ꝛ ita de alijs ꝑm diuersitatem dispositio
num. ꝛ aliqui etiā non leduntur: ꝛ aliqui
qui euadunt. ꝛ aliqui moriūtur: cuꝫ agat
agens ꝑm dispositionem materie.

Signa. Signorum quedā sunt cō
munia: quedam febribꝫ ꝓpriа. Signa autem pestilentie future
cum apparet stella comata candela ro
tunda ꝛ assumpta: et cum modo est ta
lis, modo frigus: ꝛ iterum modo calor ꝛ

modo frigus: siue in eo dē dīe siue in multis. Et cum aer est caliginosus spissus: et videt q debeat pluere et non pluit. et cuz cū estas est ca. et hu. et cū aues dimittunt nidos et oua. et cū reptilia multa apparēt supra terrā ista q ppe sūt signa epidimie future. Propria autem sig n febribus: s. q fe. sit pestilēcialis: ē q calor est lētus extra et intus fortis: cū siti et ariditate linguę: et cū malicia tolerādi egritud nez. et difficilis anhelitus: et dolore p̄cordiorū. fetor vrinę vel fortę oīum eorum q̄ egrediuntur a corpore: sic ē anhelit⁹. sudor. egestio et vrina

Pronostica. Omnes autez sunt male terminationis et cū terribilibus accidētib⁹: et fraudulentis: ad quas cōsueuerunt sequi variole et morbili et egritudines veneno se. et vrplurimū deludūt medicos: qm̄ vrine videnť laudabiles et ypostaseare: et nō ex materia morbi sz ex ibi. quia natura non audet morbum inuadere, ppter malicia morbi eius. et cū expectatur crisis ad bonū rūc venit mors. Aduertamus igitur diligenter q̄ acutorū morboruz non oīno certe p̄nūciationes fiūt neq; vite neq; mortis

Cura. Presenari possumus a pestilencia si tēpus est frigidū: odorando muscū: et linū aloes: et gariofil. et storacē calamitā et ambrā: et similia aromatica: seu comedēdo: seu odorādo. Et si tēpus est calidū: q fiat cū aromaticis frigidis: sicut sandali et rose: et camphoret acetositas citri. Curatio aūt potest talis esse in se. quia rectificatur aer iuxta tēpoz naturas: infrigidādo in estate cuz folijs salicis et cānarum et vitis albe: et cucurbitarū: et cū multitudine aque frigide: et acetī: et aque ro. et sil'ib⁹. Odorent igitur camphorā. rosas. sandalos. et nenuphar. omnia acetosa cōpetunt: sicut ē lac acetosum. et herba acetosa. et mala granata. et succus vue acerbe. et acetositas citri. et limonū et citrangl. et acetum Et vitetur vniuersaliter repletio cibi et potus. et in tēpore pestilēciali coit⁹ vniuersaliter oz vitari. Si aūr egritudo fuerit sanguinea: fiat flobotia cum conuenientia ad ipsoū particularium. Et si colica: digerat ur materia et euacuet sicut decet: et ita de aliis. Potest igitur fieri talis sirupus

R. succi borag. succi buglose. succi scariole aū. lib. ß. rosarū. sioz nenufar. aū. z. i. sandal. muscatel'. z. ij. cāphore. z. i. acēti al. z. iij. cōficiantur oia cuz aquā ro. optima panis zucč. lib. i. fiant sirup. quar quinqs et clarificent. Itē vtar isto electuario. R. zucč. ro. tria sandal. diadragā. frigidi. aū. z. iij. pannoz auri puri. xx. margaritarum. iacintoz. ossis d̄ corde cerui. aū. z. i. misceantur. Si aūr infrigidarent extrema: fiāt fricationes fortes in extremitatib⁹: incipiēdo ab interioribus et trahēdo vsus exteriora. et si esset debilitas appetit⁹: poterit cū aromaticis et acetosis.

Clarificatio habet locū in primo regiminis acutorum.

Capitulum vndecimum de sudore.

Sudor est vapor hūidus ab interiori corporis resolutus et iuxta corpis superficiem condensatus.

Causa. Causa sudoris est oē illd qd materiā resoluit in vapores. et ptāto intelligendū q̄ duplex est vapor quidaz siccus et iste est mā capilloz: sicut dicet inferi⁹. et est alter humidus et est mā sudoris et ideo sudor, puenit aliqn ab exterioribus: sicut est calor solis aut ignis: aut ex vēro meridiōali: aut labore nimio siue aiali siue corpali. aut pp nimias coperturas. aut ppter balnea et sitia. Aliquādo, puenit ab interioribus ratione calorīs dissoluētis. et ex hoc elicit q̄ q̄dam est sudor naturalis: et est ille qui fit er bonitate virtutis regitiue q̄ est semp cū alleuiatione et bona tolerātia. Et est sudor inaturalis q̄ fit a re nō naturali cū agratiuatione et mala tolerātia.

Signa. Signoz quedā sumunt a pte efficiētis: et quedā a pte sue qualitatis. a pte quātitatis quidā est multi⁹: et quidā paru⁹. multi⁹ sudor fit vel a parte efficiētis resoluentis fortiter. vel quia materia multa aquosa subtilis calida vaporosa humida. vel quia pori rari vel q̄ cōtentiua debilis et expulsiua fortis. Paru⁹ sudor, puenit aut q̄ resoluēs est debile aut materia pauca grossa: et pori densi: et cōtētiua fortis et expulsiua debilis. Et ita veniem⁹ in naturā sudoris

ex parte sue quātitatis. ⁊ veniem⁹ etiā i cogitionē ex pte sue qualitat⁹: ⁊ hoc mltiplicater a pte caloris. Primo q⁹ si pāni intrinci in sudore vergāt ad rubedinē: si ignis sanguinis ē. si ad citrinitatē signū est colere. si ad albedinē signū ē flegmatis. si ad nigredinē vel liuorē signum est melie. ⁊ sumit signū ex odore q⁹ grauis ⁊ fetid⁹ signāt corruptionē. ⁊ sumit ex sapore. q⁹ aliqñ cadit vna gutta molt⁹ ⁊ p⁹ prerca sentit dulcedinē: ⁊ ita supra sāguinē. ⁊ aliqñ salsedinē: ⁊ it a supra flegma salsuz. ⁊ ita de aliys.

Pronostica. Ois sudor q̄ venit post signū digestōis in die critica: ⁊ fit in toto corpore ⁊ cū alleuiatiōe bon⁹. ⁊ si q̄ cū q⁹ istaz cōditionuz deficiat semp mal⁹. ⁊ iō in principio morbi sp mal⁹: q⁹ materia nō ē digesta. venit igit vi sinthōsis nō vi nature. iuxta illud Nulla ꝑm naturā in principio bona ē euacuatio. ꝺz igit apparere post signa ꝑplere digestiōis: ⁊ hoc ē in fine stat⁹. Et iō i aliquo tpe morbi nō ē salubris nisi in fine stat⁹: q⁹ in declinatiōe virtute deicit: qñ crisis nō fit in declinatiōe ſz in nedo ri horaz: si fuerit crisis vera cū oīb⁹ suis cōditionib⁹: qō fit .f. certa salua cōplera ⁊ indicata. Secūda condicio ēt ē necessaria q̄ fit in die critica qñ in oī bona crisi ꝑm Gal. conarrit radix supioz. ⁊ iō oz q̄ fit in die critica vbi nā expectauit bñficiū orbis. qñ crisis fit sp in fine quadre aut semiquadre. ⁊ si ista non sint quo ad lumā: sunt tñ quārū ad signū zodiaci.

Tertia cōditio ē necessaria q̄ fit in toto corpore: q⁹ ex hoc fortitudo virtutis signāt potēs expellere ad oēs dyametros ⁊ iō si in vna pte tñ fuerit debilitas virtutis signat: siue fuerit calid⁹ siue frigid⁹ siue intercisus: siue ꝓtinuus. Et iō sudor calid⁹ in capite tñ in fe. cōtinu⁹ materialium ⁊ frigid⁹ mortē signat. si fe. sit acuta si lenta ꝓlixitat ē egritudinis signat. Sudor aūt ꝓsurgit ꝑ⁹ ex loco vbi ē mineza iuxta illud. vbi sudor ibi est egritudo. sudor q̄ mō venit ⁊ mō nō: ē mal⁹. sudor cū debilitate pulsus ē mal⁹. Quarta ēt cōditio ē necessaria. s.q̄ fit cū alleuiatione: qñ dato q⁹ oia particularia cōueniāt; et patiēs nō poterit tolerare: sudor ēt malus. ⁊ iō sudor vliter cū debilitate virtutis ē mal⁹. Breuiter igit de sudore ꝑ hūc modū poterimus ꝓnosticare.

Cura. Aut cūm intrēdum⁹ sudorē ꝓpo care aut auferre. si auferre tūc intelligēdū q̄ malla euacuatio naturalis sine innaturāl ꝺz auferri vsq; versus tertiam diē si virtus possit tolerare. timēdū enim esset q⁹ iret ad cor ⁊ membra nobilia. paulatine igit abscindāt. remoueant igitur panni ⁊ cuenter cū flabellis ⁊ aro de siner. aut aspergāt aqua frigida in facie aut aceto ⁊ aqua ro. aut inungāt pectus cū oleis frigidis. sicut oleū ro. ⁊ salicis: ⁊ nenufaris ⁊ similiū. aut emplastret cum sandalis ⁊ cāphora ⁊ similibus. ⁊ videt mihi q⁹ facile sit auferre sudorē. solum cū flabellis: nisi forte eēt syncopalis ⁊ tūc oz fugere. Si aūt volumus ꝓcare: aut est fe. aut nō. si nō ē fe. inungāt cū aragō marciatō. agrippa. dialtea. ⁊ fiat stupha ⁊ cooperimēta ⁊ igal⁹. ⁊ similia. Si cum fe. accipe camamillā ⁊ melilotū ⁊ semiffra: ⁊ ponant in saeculo: deinde in aqua ca. ⁊ exprimant ⁊ lateribus applicēt. aut fiat suffumigatio cū his: aut vesica encapleta aqua ca. in extremis apponāt et similia.

Clarificatio. Intelligendū est q⁹ postq̄ ō fe. sub quodam cōpēdio terminatū ē: ⁊ fe. plurimū terminat ꝑ sudorē. ideo vt nos sciremus quis sudor vtilis: capt⁹ in de sudore fuit ꝺ apposit⁹. Et iō intelligendū auctoritate dyaferi sicut narrat Gal. supra illū ap̄ꝺz Ventres hyeme ⁊ vere: q⁹ ois sudor ē ꝑter naturā: aut ex pre efficētis: aut ex pre materie: aut alicuius ꝑticularis. Si enz virtus essz fortis ⁊ mā obediēs ⁊ pori ⁊ aer ⁊ alia ꝑticularia in debita ꝓportōne tūc euaporaret mām insensibiliter. q⁹ igitur apparet sudor aliqs repugnat resolutioni insensibiliter. ⁊ iō ois sudor aliq̄ modo ꝓeter naturā videt: mihi tamen cū cōparando ad morbū: q⁹ virtus ꝓualer: ⁊ purgāt mā morbi: ⁊ alleuiāt passio ideo diāt naturalis bonus. Alter ē innaturalis ⁊ sinthōticus: ⁊ iō malus sicut ꝓcedēs bonus. Secūdo intelligendū q⁹ sudor māliter ex secūda ꝓuenit digestōe

effectue: aut ex tertia, qñ vapores cõtenti in porositatibus membrorũ expelluñt. & ita sudor põt esse superfluitas scde & tertie digestiõis: iuxta diuersos modos loquẽdi & intelligẽdi. Tertio intelligendũ q si sudor veniat ex causis intrinsecis cõmuniter & vtplurimũ magis venit in nocte: & magis in hyeme: & magis dormiendo. Si autẽ ex causis extrinsecis: magis venit in vigilijs & in estate & in die. Depinguibus & maclentis ẽ intelligendũ q pigues magis sudãt nisi humor grossicies & pororũ densitas impediat: & etiam magis venit ante q̃ post: cũ pars sit calidior & rarior: & magis in motu q̃ in q̃te. Quarto notãdũ q si medicus videat versus finẽ status nãm negligentẽ et sopitũ: & nõ potentẽ expellere p sudores q tũc est sudor quocãdus cũ tẽperamento. curãda igit ẽ natura cui medicus sit minister eius. Quinto notãdũ q in cõtinuis sudor ẽ maior q̃ interpolatis: cõsiderando vnicũ sudorẽ inter. si cõsideremus sudorẽ olim periodorum: maior ẽ in interpolatis: vt hic pluries: alibi aũt non. Sexto aduertẽdũ q si volumus prouocare sudorẽ: abstergamus sudorẽ. & ita pẽiciebat Bal. qñ qñ sudor moraf & nõ abstergit: opilat poros & claudit. & ita tẽperata absterssio sudoris sine euẽtatõe prouocat sudorẽ. sanies aũt sp dz abstergi: q membra corrũperet.

Capitulũ. xij. de variolis.

Variole & morbilli sunt quasi quedã apostemata seu pustule parue fere supra totã carnẽ apparẽtia: de genere infectionũ & corruptõis sanguis & humorũ. ita q variola generaf magis de sanguine & morbillus magis de cola.

Cause. Ista passio generaf ex sanguine mẽstruo retẽto in porositatibus membrorũ fetus. & natura fortificata expellit & mũdificat corp in infantia aut pueritia aut adolescẽtia. raro aũt i iuuẽture. rarissime aũt i senectute. & iste modus euacuãdi est cõis oibus. Accidẽ taliter aũt venit ex alijs causis: vt si aliqs esset generatus in tempore mẽstruo. & iste modus ẽ valde malus: q tales sic generari raro effugiũt lepram aut aliquã terribilẽ egritudinẽ. Generaf etiã ista passio ex malo regimine: & potissime cũ vtitur cibis de facili & cito corruptibilibus sicut ẽ lac & pisces in eadẽ mensa: & potissime ca. & hu. negligẽtibus floiaz. Quarto generaf ista passio in tpib corruptis & pestilẽtialibus. Quinto cõsueuit sequi malas crises fe. sanguinee. Quinq igit possunt cẽ cause & quarto sunt eius spẽs cñ q̃dã sunt de sanguine: q̃dã de co. & q̃dam de melia. quedã de flegmate.

Signa. Signor quedã sunt q̃ pdis cãt variolas futuras: sicut ẽ pruritus nariũ. apparitio lãpadũ. timor in summo. rubedo in facie. pũctio veniẽs in toto corpe. & cũ incipiũt apparere sũt sicut capita acuũ: aut sicut granum milij: aut sicut caput formice. deinde incipiunt multiplicari & magnificari. deinde faciũt crustã & saniẽ. deinde deficcanf & cadunt. Et si fuerint ex sanguine vergẽt ad rubedinẽ. et si ex co. ad citrinitatẽ. & si ex flegmate ad albedinem. & si ex melia ad quãdam fuscedinẽ & terrestritatẽ.

Prenostica. Si fuerint pauce et cito apparẽtes: & q cito maturenf: signũ ẽ bone crisis: et q̃ si p modũ crisis eueniũt. Si aũt vergãt ad colorẽ vinf. aut liuidũ: aut viridẽ. aut nigruz: ossis pessime & mortales. Si autez apparear sanies feculenta mortale. si modo apparẽat & mõ occultenf pessimũ est. Si aũt fuerit difficultas anhelitus pessimuz. si aũt fuerit cũ debilitate anhelitus & alleuiatiõe fe. bonũ ẽ. Si aũt in variolis fe. fuerit fortis: & angustia magna: et sitis vehemens: & virtus debilis: & anhelitus cõstrictus: signũ ẽ mortis prime. vt plurimũ eñ moriunf suffocati. Si supereuenerit sincopis pessimũ ẽ. & si vrina fuerit nigra aut viridis: ista sunt pessima et mortalia. fluxus eñ ventris in variolis est malus.

Cura. In primis si corpus ẽ plectoricum: aut si sanguis dñaf: aut virtꝰ ẽ fortis: fiat flebotomia de mediana: post ea de sumitate nasi. Cauendum ẽ in hoc morbo q nõ ponanf repercussiua; q mã

repeteret ad membra nobilia: nisi in oculis pp debilitatē eoꝝ. Secūdo vero advertendū q cū oleis nō inunganť. Tertio q: frigida ab extra nō applicenť nec aer sit ita frigidus q possint claudi: nec detur aqua frigida. ꝛ caueanť ea q̄ in frigidara sunt in niue aut in puteo. Dia acetosa videnť cōperere ſm Auic. ꝛ pro tanto cōperit succ⁹ acetose. ꝛ succus malegranati. ꝛ succus vue acerbe. ꝛ succ⁹ citrāguloꝝ. ꝛ fruct⁹ oīm fructuū acetosoꝝ. ꝛ cōperit coriandrū. ꝛ nenuphar. ꝛ camphora. ꝛ sandali ꝛ similia. Libus eoꝝ sit ordeatū. auenarum. amidum. vua passa. mundū. carice. iuiube. febestes. lentes cocte in duab⁹ aquis: ꝛ postea coquanť in alia aqua. Si igiť fuerit mā sanguinea digerať materia cum orizacā in plus: ꝛ siru. violť. in min⁹. ꝛ siru. de fumo terre.

Et si colica cū siru. violť. in pl⁹: ꝛ orizacara in minus. ꝛ siru. de fumo terre. Et si materia fuerit flegmatica cū orizacā cōpos. ta: ꝛ siru. de fumo terre. Et si mā fuerit melica cū oxilť. ouret. ꝛ siru. de boꝝ. ꝛ fumo terre. Et aduertendū in lapatiuis mūdificatiuis q̄ sint multum debilia si exhibeanť. qz ista egritudo libenter consedat cū fluxu ventris. ꝛ hoc q̄ multū aboꝝem⁹. Deinde inuoluať rotū cor⁹ i panno rubeo. deinde fiant ista vt trahatur mā ad exteriora. ℞. apij. fenū. añ. fasciculū. i. decoquanť in aqua cū lēticulis mūtis: ꝛ cū repidū fuerit linteamen iuringať in illa aqua: ꝛ exprimať ꝛ patiēs inuoluať cū vero maturanť pforenť cū acu de auro. deinde rotū cor⁹ isto puluere aspgatur. ℞. farine fabaꝝ. cicerꝝ. lenciū. lupinoꝝ. orobi. litargij. ceruse. aloe. fiat pul. iste ei puluis desiccat ꝛ cicatrizat: ꝛ carnē regenerat. ꝛ si fieret cultura ex istiť puluerib⁹ bonū esset. Ad custodiā oculoꝝ. ℞. coriandū. sumac. aque ro. albuminis ouoꝝ. fiat collirū ꝛ frequēter oculť instilleť. Ad custodiā nariū inunguť cū agresta ꝛ aceto ꝛ aqua ro. Ad custodiā gutturis gargarizeť frequēter vinū mozoꝝ cū aq̄ ordei ca. Ad custodiā pulmonis vrať oxyapa uere. Ad custodiaꝝ intestinoꝝ vrať troscisci frigidis de sumac ꝛ coriādro et spodio cōditis cū succo acetose. Ad removendū mala vestigia que in facie post variolas remāserūt. ℞. litargiri ceruse lo cathimie lote. pulueris cannaꝝ aduſtaꝝ. pulueris cōulaꝝ marinaꝝ: ꝛ cuꝝ oleo de lilio: ꝛ cera q̄ sufficit: fiat vnguentū.

Clarificatio. Si dubitaret aliq̄s de caricis quō ꝓpe tunt postq̄ vergunt ad ca. ꝛ hu. Dico q̄ medicamē bonū cōsueuit fieri de caricis ꝛ de dragagāto infuso. lacca. ꝛ se. fen. et croco. ꝛ lentib⁹ excoctis. istis simul coctis ꝛ tritis: ꝛ simul pastatis ꝛ cōfectis. Istud enī medicamē valet in principio: ꝛ cōfortat virtutē: ꝛ facit ad expulsiones ibi enī sunt carice ꝛ dragagantū pp pectus alleuiandū. Ad precauendū stricturam pectoris q̄ libenter venit in ista passione: ꝛ ibi ponit se. fen. ad aperiendum ꝛ ad subtiliandū. ꝛ lacca ad remouendū opilationē eparis. ꝛ croc⁹ ad cōfortādū cor. Et pp hoc venule ex quodā instinctu nature coridie dant in tali casu aquā vbi est crocus ꝛ lentes ad cōfortandū intestina. Paret igiť q̄ talis mixtio ē vtilis. valent igiť carice pp vias anheliť⁹ cōseruādas ꝛ ad multa alia. Secūdo posset aliquis dubitare quare nō cōperit fluxus ventris postq̄ p illas partes fit fluxus cretic⁹: ꝛ cū hoc illa membra sunt apta ad recipiendū superfluitates. Dico q̄ fluxus ventris nō cōperit in variolis postq̄ manifeste apparēt ꝛ potissime si fiat a natura. cuiꝝ rō ēqm postq̄ nā incipit hāc materiā venenosaꝝ expellere ad exteriora: si postea reuertereť ad interiora timēdū esset q̄ hoc cēt vi synthōtis. ꝛ ita cēt timēdum q̄ iret hec materia venenosa ad alia membrū nobile. Preterea ex alio ista materia est acuta ꝛ pungitiua: ꝛ esset timendum de excoriatione intestinorum igitur fluxus ventris. phibeať q̄nꝝ erit possibile. Tertio intelligenduꝝ q̄ variole fiunt magis cū sanguis purus recipit ebullitionem. ꝛ si sang. colericus ebulliat vocantur magis morbilli: ꝛ sunt minoris quātitatis ꝛ minoris acuminis. ꝛ si sanguis cum flegmate crunt variole flegmatice. ꝛ ita de melia. Quarto intelligendum ex parte puriori sanguinis nutritur fetus: et quedam pars impura ꝛ immunda remanet in porositatibus mem-

broz:z hec est materia variole. Quinto notandū q ad hoc vt variole generent opozret duo cōcurrere. s. ebulitio z fortitudo caloris impellēris. z ꝓpter hoc nō generaf in matrice qz mēbz frigidū ē: nisi eēt p accidēs z sequeref morbos sanguineos. nec in feru existente ī vtero: nec statim post vrez. sed post cū calor incipit vigozari z confortari. Sexto aduertendū q variola z morbilli possunt generari in mēbris interiozib⁹: sicut ī pulmone z intestinis et similib⁹. sicut dicit Auice. z ē valde malū: qz debilitas virtutis expulsiue significaf. Septimo cōsideranduz q ista passio magis generaf in vere et qz san. magis abundat: et qz vir⁹ fozti oz est. Secundo in autūno rōne cozruptionis. in estate autē mīn⁹ qz materia exalat. z ī hyeme longe mīn⁹: qz pozi ſſit clausi. Octauo intelligendū q in variolis postq manifeste apparēt et expanse sunt p totū nō cōpetit floia. qz tūc attrahere materia ab exterius ad interiora: Sed qñ materia adhuc est ī interiozib⁹? tūc bñ cōpetit: et hoc ē ī principio. et ista vid eſt fuisse intētio Auice.

Capitulū .xij. de venenis.

VEnenum est materia subtilis aquosa horribilissime qualitatis a tota substantia pnurtās corp⁹ humanū.

Cause. Intelligendū ē ſm intētōez Auice. q cor q ingrediunt corp⁹ humanū q̄dā sunt que agūt ex pte materie: sicē ē ab⁹. et q̄dā sunt q agunt ex pte qualitatū: et hoc ē materie. et q̄dā sūt que agūt a tota substātia. et illi⁹ tot⁹ substantie quedā sunt q habēt aspectū benuoluz cōseruatiuū: sicut peonia auz et similia. Et q̄dā sunt q habēt aspectū malt uolū corruptiuū et destructiuū: sicut habent venena vlter. et iō qd transmutat corp⁹ humanū et nō trāsmutaf venenū est. Causa igit qre venenū ē ꝓ rarietas pnecabilis tot⁹ substātie ad corpus humanū. Et venenoz q̄dā interficiūt ridere facīedo: sicut croc⁹ rōne sue quātitatis que determinata ē ad hoc. et iō postq interficit digne ponaf sub genere venenorū. Et q̄dā sunt q interficiūt opilādo sic plūbuz. et q̄dā mortificādo sicut opiū. et q̄dā calefacīedo sicut euforbiū. et q̄dam corrodēdo sicut cātarides. et q̄dā putrefacīedo sicut vermis pini. Et quedā a tota substātia: sicut napellus. quā totā substātiaz aliq appellāt formā substāle rei p quā res est id qd est. aliq appellāt virtutē oꝛbis. aliq appellāt totā substām illam ꝓportionē et armoniā secūdaz q̄litatū in qua resultat et vnione forme cuz materia. Auerrois tñ dic sup cātica aui. q naturales defecerūt in inuestigatione totius substātie. nec ē inuia omīno sicut ipse dixit.

Signa. Signū q alij⁹ sumpsit venenū ē cū aliqs sentit sapoꝛez horribilē aut odoꝛē aut mordicatōz aut arsurā: aut fluxum saliue: aut pmutationē color: modo apparet vnus modo alter: nausea et inq̄etudo. Et si sumpsit venenum frigidum patit⁹ stupoꝛem et siccidam arsuram et inf⁹ āmationem. et si cuomat cognoscāt in colore. si est cerusa vergit ad albedinē. si opium odoꝛē horribilē. et ita de alijs iuxta materiaz venenoz: qd esset n. mis longū enarrare.

Pronostica. Ista eñ sunt signa mortalia ī istis qui sumpserūt venenū: cū occultaf pupilla: et sola alba oculoz apparent. et rumoꝛ faciei et gule. et mutatio coloris in liuoꝛez et nigredinē et viriditatē. nigredo lingue et exitus eius: et multitudo saliue. doloꝛ precoꝛdioꝛ. spasmus: et syncopis. ista inquam mozrem signant in tanuis.

Cura. Preseruatur aliquis a venenoꝛ: qñ aut ipse est cum domesticis: aut cum alijs. si cum domesticis si suspectos habz diligentissime cauere debet. qñ ſm Salustium. vbi maioꝛ amicicia: ibi maioꝛ copia fallendi erat. nō comedat igitur nec bibat aliquid subito: sz diu in oꝛe tenēdo. qñ venenuz est tante horribilitatis q non poterit esse quin cognoscat et percipiat p gustū p odoꝛatuz et ideo caueat omnia vehemēter dulcia et acuta et acetosa et salsa. non sit igitur famelicus: nec auide sumat cibum suum Si autem sit inuitat⁹ ad alicuā mēsaz: z

habeat illā suspectā, antequā vadat sumat nuces, aut anellanas, aut ficus, aut ruthā, aut mithridatū. Et si senserit mordificationē & arsurā, statim surgat, omnia vehementia post posita: & euomat quātus poterit, & faciat clisteria & flotam & balnea, in fine eñ accipiat tyriacā, qñ tyriaca si sumat ante venenū cōfortat cor & expellit venenū, & si post cōfortat cor & trahit venenū & expellit. Et ideo quocunq; modo sumat valet, nec iste sunt operationes cōtrarie respectu finis: vtrūq; eñ ē est saluare: siue faciat hoc modo attrahē do modo pellēdo modo vtrūq; faciēdo natura eñ p orium dare duas virtutes cōtrarias simul, & quālibet p se dare gra finis, scu virtus attractiua q̄ attrahit contraria vna & eadē: & quelibet p se gra finis, attrahit eñ cibū & pe sanitatis: & medicamē & egritudinis. Si forma igit̄ tyriace post fermētationē simpliciū vna est aduisorio natura: & regimie ei⁹ pōt pōtraria facere p se. vnū tñ ē grauia finis &c. liberare saluare. Medicine igit̄ que valent ptra venenū sunt multe: sicut est aristologia, gētiana, saluia, rutha, bacce lauri, tormēnta, & herba tunici que appellat apud diascoridē palamemon. Auctores eñ quos vidim⁹ nō faciūt mētionē de istis duab⁹ vltimis, experimētū tamē vere certificat q̄ summe valent cōtra venenū: sicut diserit alicā de smaragdo. Et tñ cauēdū ē q̄ alicās nō iculpet̄ sine culpa: quia aliqñ accidit q̄ aranee & scorpiones & alia animalia venenosa ceciderunt in olla: aut scutella: aut in pastas: aut in dolia: aut in vas vbi ē vinū. hoc eñ pōt fieri pp immūdicia locor. aut q̄ ab⁹ fuit ibi confusus in memore: aut inter paleas, aut inter loca subterranea & multa cōsimilia que oblitioni tradere nō debem⁹, & vt caueam⁹ & valios iniuste nō accusem⁹. Curatio pōt esse q̄ immediate cuz sentit nocumētū euomat cuz aleo fisanino & silybus. & q̄ accipiat lac & butiz & cibum multū & postea euomat. & dato q̄ nō euomeret adhuc ē bonū. & si venenū de sedat fiant clisteria & sumat boluz armeniacū cū vino & frice & totū cor⁹. & caueat sibi a sōno modis oib⁹ q̄b⁹ potcrit. Et si cōsiderat q̄ venenū sit frigidū: sumat alia. & si calidū sumat coriandrū et cāphoraz. & si fuerit de illis q̄ interficiūt a tota specie: sumat tyriacā, agaricum, & se. ruthe: & pulpa coloquint̄. & se. iunipe-ri. & serapinū. & castoreuz. sunt medicine bone ptra venenū: qñ faciūt euomere & diuciū p secessuz: & valēt a vtute specifica.

Clarificatio. Intelligendū q̄ si os abluat̄ cū aqua frigida: aut etiā si potet valet ad discernendū qualitates venenoz. p̄z o tāto q̄a aqua sine sapore est. & si lingua eēt infecta aliquo sapore aliqñ non posset bene discernere. vt igit̄ lingua & os & stomac⁹ mundificent̄: & q̄ ista aliquo sapore non sint infecta: bonū esset sumere aquā frigidaz. Scīēdū q̄ auellane & fīlia vncuosa cōperūt & opilant. & ita valet terra sigillata. In principio eñ ista nō p̄mittūt qualiditatē venenī venire ad cor. laq̄ eriam pōt cōpere lz de facili corrūpat̄ pp hoc vt euomat̄: & q̄ reprimit malicīā venenī. Secūdo intelligēdū q̄ nō omne calidū in quarto ē venenū. sicut apparet in allijs & pipere & filīb⁹. nisi cuz hec habeant aspectū inimicitie sicut euforbiuz & cā oīa frigida in quarto sunt venena: qñ frigiditas nō ita cōuenit cū corpore humano sicut caliditas. nec sic & humida per se possunt esse venena: qñ sunt qualitates passiue: & venenū est multuz actiuum. Tertio notandū q̄ cū venena sint quedā que interficiūr a tota substātia: et quedā a qualitatib⁹ sunt rectificabiliora & iuxta B de venenis ca. & fri. q̄ sunt peiora. Dico q̄ ad penetrationē peiora sunt calida. sed post̄q̄ venerūt ad cor frigida sunt peioza: tanq̄ vite principijs magis resistentia. Quarto intelligēdum q̄ habens cor calidū citi⁹ interfic̄t̄ la veneno q̄ habēs cor frigidū. qñ habēs cor calidū hz venas latas & meat⁹ laros. & cum venenū a tota specie penetrat cor: ideo facili⁹ penetrat p meat⁹ laros. Tūc aut̄ habēs cor frigidū hz meat⁹ strictos: & iō diu morat̄ in via: & tunc alterat̄ & digerit̄ & pp hoc turdi nutriunt̄ ex eo. & cōsilia aialia. & ex quibusdā alijs venenis. qñ habēt meat⁹ strictos: & stant in tāto tpe donec sit digestuz. In homine aut̄ meatus sunt lati: & ideo ex eisdē venenis cito

morſunt.habentes cor ca.lz virt⁹ ſic for
tior moriunt:⁊ qz venenū attrahit ratio
ne caliditatis:⁊ qz penetrat rōne ampli
tudinis meatuū. Quinto notandū ꝙ
licet ois operatio ꝓcedat a cōplexione
nō tamē pp hoc venenū ꝙ interficit a to
ta ſubſtātia operat mediante cōplexiōe
qm̄ a cōplexione bene ꝓcedit operatio
vel immediate vel mediate.attamē vene
num qō interficit a tota ſubſtātia in ſui
generatiōe rōne ſue cōmixtionis:vt ex q̄
litatib⁹ elemētalib⁹:vel ex aliquo aſpe
ctu orbis acquirit virtutē occultā ꝑ quaz
operat. Jn cognitionē aūt hui⁹ nō poſ
ſumus deuenire niſi per viā experimēti
ſm Bal.vᵉ.de ſimplici medicina.Et in
telligendū ꝙ venenū ꝙ interficit a tota
ſubſtantia pōt eſſe cib⁹:⁊ hoc ſi cōtinue
tur ⁊ in paruiſſima quātitate ſumat. ſic
paret de puella que habitātes cū ea in
terficiebat.attamē illud nutrimētum nō
erat bonū nec conueniens:nec ab omni
parte vere tranſſubſtātiatū:⁊ ſemp veri
nebāt malas qualitates.⁊ hoc patz qm̄
galline fugiebāt ſpurū eius. Nutrit igit
corpus humanū ex veneno ſicut fameli
cus nutrit.Et iuxta hoc intelligendum
ꝙ medicine liberantes a venenis ſm
Bal.⁊ Auerrois libro ſuo d̄ tyriaca:ſūt
medie inter medicinas ⁊ venena.⁊ ꝓpt
hoc valet tyriaca ī qua laborauit andro
machꝰ.Tyriaca tū nō cōpetit in corpori
bus rēperatis:nec in quibuſcūq; lapſis
ſed in magnis:⁊ nō in quibuſcūq; ma
gnis.ſed in illis qui ꝓueniūt ex flegma
te ⁊ melꝛa.in ſm.⁊ co.nō niſi vehement
exirent terminū naturalē.⁊ in iſtis ⁊ oi
bus cū magna cautela:in febrib⁹ etiam
nō cōpetit. Iſta ſunt verba Auerrois li
bro ſuo de tyriaca.

Capitulum.xiiij. de morſu ſerpentum ⁊
alioꝝ venenoſoꝝ.

MOrſus ē ſolutio
cōtinuatis facta ab aliquo
aīali venenoſo:ſicut ſūt ſer
pentes:aranee: ſcorpiones
veſpe ⁊ ſilia aīalia venenoſa apud nos
habitantia.

Cauſe. Jntelligendū ꝙ hoīes moꝛ
dent a ſerpentib⁹ gratia loꝛ
ci:ant gratia temporis:aut qz excitant.⁊
tunc ſerpentes ruunt furioſe in homīes
⁊ mordēt ⁊ vulnerant. Aduertendū tm̄ ē
ꝙ ſerpentes ſunt diuerſaꝝ ſpecieꝝ ⁊ mo
doꝝ ſm̄ diuerſitates regionū.ſicut patz
habitant tib⁹ in yerico ⁊ in climatib⁹ cali
dis.qm̄ quidā vocant tyri ex quib⁹ con
ficitur tyriaca.⁊ quidā vocant draconeſ
⁊ quidā aſpides.⁊ quidā baſiliſc⁹.⁊ hoc
gen⁹ eſt peius inter oīa aīalia que viſu ⁊
tactu interficit.⁊ aues volantes aut plā
tas que intra cauernā ſunt. Nos aūt nō
habem⁹ tales diuerſitates ſerpentū. di
uerſificant igit ſerpētes ſm̄ alīū modū:
ſerpentū quidam ſunt maſculi:⁊ iſti ſunt
deteriores q̄ femine.⁊ quidā ſunt de lo
cis ſiccis:⁊ iſti ſunt deteriores q̄ de lo
cis humidis.⁊ quidā ſunt iuueneꝛ:⁊ iſti
ſunt deteriores q̄ ſenes.⁊ quidā ſunt fa
melici:⁊ iſti ſunt deteriores q̄ ſaturati. et
quidam ſunt in eſtate:⁊ iſti ſunt peiores
q̄ in alijs temporib⁹.⁊ quidā ſunt cōmo
ti ⁊ irritati:⁊ iſti ſunt deteriores q̄ quie
ti.aliquo igit accidēte ſuperueniēte moꝛ
dent hoīes ⁊ venenant.

Signa. Signa ſunt ſatis manifeſta
aut eſſet bene inſenſibilis.ē
ergo in loco doloꝛ:mordificatioꝛ:inflaꝛ
tio.⁊ mutat coloꝛ modo in albedinē qm̄
coloꝛ reuertitur ad interioꝛa,modo adꝛi
ditatē ⁊ liuoꝛē ⁊ nigredinē qm̄ ad exteꝛ
ioꝛa mouet:⁊ eſt ibi coloꝛ vehemēs ⁊ ar
ſura.qz ſerpētes ſunt calidi ſicut dic̄ Aui
ce.vomit⁹ ⁊ ſtrāguria.toxico vēris.

Prognoſtic. Cū apparz ſudoꝛ fri
gidus ⁊ frigiditas ex
tremitatū.⁊ ſtupoꝛ.ſpaſmus.⁊ ſincopis
⁊ coloꝛ coꝛporis mutat in viroꝛē ⁊ liuoꝛ
rem ⁊ nigredinē:tunc iam moꝛs quieſcit
⁊ ſeder ſuꝑa pedes:ac moꝛs icipit a pe
dib⁹ ſm̄ Bal.in prognoſticis.

Cura. Jn primis ligent extrema li
gationib⁹ fortib⁹ ⁊ doloꝛioſis
Secūdo accipiat gall⁹ ⁊ deplumet an⁹
⁊ ponat ſuꝑa locū moꝛſure.⁊ ſi gall⁹ mo
riat bonū:qm̄ ſignū eſt ꝙ venenū attra
ctum eſt ad exteꝛioꝛa:⁊ tō multi applicē
tur vel galline,Tertio accipiat ſpongia

vel lana vel alicꝙ ꝺ̄ſimle:⁊ ponaſ̄ in aq̄
ca.⁊ exprimaſ̄ ⁊ ponaſ̄ ſupꝛa locuꝫ moꝛ
ſure.⁊ hoc fiat multis vicib⁹.Quarto.ſi
ex his nō cureſ̄:ponaſ̄ ventoſa ſupꝛa lo
cum moſure:⁊ cū ſcarificatione ſi neceſ̄
ſariū fuerit.Quinto amplaſtreſ̄ loc⁹ cuꝫ
tyriaca.Sexto emplaſtreſ̄ cū empl'o la
ꝛeo ex his.ſ.galbano.ſerapino.mirꝛa.aſa
opoponace.pipere.ſulfure. tēperatis ỹi
no ⁊ mixtis.Septimo accipiant frōdes
maligranati ⁊ piſtenſ̄ cū ficub⁹ ⁊ deſup
apponāſ̄.Octauo vtaſ̄ iſta potione.℞.
malūgranatū ⁊ ſūmitates ei⁹ ⁊ coꝛiādrū
⁊ folia ei⁹.⁊ gentianā.⁊ turbith.⁊ deco
tur in aqua ⁊ ſumaſ̄.Nono habeaſ̄ ſpo
na vilis ⁊ ſugat foꝛtiter locū moſure:ca
ueat ſibi ſi̇ q̄ ſtomacus ſit repleꝛ⁹ vino.
aleis.ruꝛha.⁊ nucib⁹ ⁊ ficub⁹.⁊ etiā ablu
at os frequenter cū vino ⁊ oleo.Decimo
⁊ vltimo ſi nō habem⁹ aliā viam ⁊ mem
ꝛum eſt paruuꝫ abſcindaſ̄.

b

Clarificatio. Notandū ē hic qm̄ ſꝛpentes ſm̄t ca
lidi ⁊ venenū calidiſſimū:nihilomin⁹ po
teſt inducere ſudoꝛē frigidū ⁊ congelare
ſan.coꝛdis moꝛtificādo calorē naturaleꝫ
⁊ coꝛꝛūpendo virtutē coꝛdis ⁊ mēbꝛoꝝ
principalium ⁊ pp hoc valet tyriaca ꝙa
calefacit ⁊ ſubtiliat:⁊ caloꝛē naturalē cō
foꝛtat:⁊ qualitates veneni repꝛimit:⁊ ip
ſum exteꝛ⁹ ſubſtantialiter expellit. Se
cundo poſſet aliqs dubitare de ſerpenti
bus ꝙ nō eſſent calidi:qꝛ accūbunt ī an
tris in hyeme ſine ſenſu ⁊ motu.quō igi
tur'erit venenū calidū poſtq̄ ſerpentes
ſunt frigidi.Dico ꝙ ſerpentes ſunt ca.
ꝙ declarat moꝛ⁹ ⁊ furia:⁊ ſunt tante rari
tatis qm̄ frigiditas penetrat ad interio
ꝛa:⁊ ideo ſtant quaſi moꝛtui. Et poſito
ꝙ ſerpentes eſſent frigidi':tm̄ venenum
poſſet eſſe calidū.ſicut paꝛet in apibus q̄
ſunt frigide nature ⁊ ſanguine carent.⁊
tm̄ venenū eſt calidū.⁊ ſicut venenuꝫ ſeꝛ
pentū eſt calidū:ita venenū ſcoꝛpionū ē
frigidiſſimū ꝑm Bal. Tertio intelligen
dum vt ſuperius dictū eſt:qm̄ tyriaca va
let cōtra venenū trahēdo exp̄ellendo:ſiue
ſumatur ante ſiue poſt:ſiue intus ſiue
extra. Quarto aduertendū ꝙ aliquibuſ
vidēſ ꝙ tyriaca nō opereſ̄ a tota ſubſtā
tia:qm̄ illaꝫ dat natuꝛa:⁊ tyriaca cōſumi
tur ab aere.Dico ꝙ quedā ſunt quoꝝ nā
dat mālia:⁊ ars ꝓparat ⁊ diſponit:⁊ vl
time natura cōplet. vt in vino ⁊ bladō
⁊ tyriaca.⁊ ita verſus.v. annos ſue cōſe
ctionis vel circꝛ habꝫ foꝛmā pfectam
quā acq̄ſiuit ex fermētatiōe mixtibilium
p quā operaſ̄ ⁊ cōtra venena calida ⁊ fri
gida.quatuoꝛ m̄ erates hꝫ ſicut ⁊ hoīes
Quinto notandū ſicut dictū ē ſuperius
q̄m̄ hꝫ venenū nutꝛiat a parte materie ⁊
cōuertaſ̄ ad uaturaꝫ coꝛpoꝛis:nihilomi
nus in poꝛoſitatib⁹ mēbꝛoꝝ remanet
quedā mala qualitas que magis agit in
coꝛpus q̄ agaſ̄ a coꝛpoꝛe:⁊ p iſtaꝫ agit.
⁊ per hūc modū etiā alteranſ̄ ſirupi ⁊c.
Mirabile videſ̄ de baſiliſco ꝙ interfici
at ſolo viſu cū ſimus intus ſuſcipientes
⁊ nihil extra emittentes. Et mirabilius
eſt ꝙ ſi reſpiciat ſe in ſpeculo moꝛiantuꝛ:
cū ſuuꝫ venenū ſit ſibi amicabile. Et ad
huc eſt mirabilius cū hō ſit temperatus
⁊ digeſtiue procedāt vlterius ſemp reci
ficando quō ſaliua hoīs iciuni cū ſit ſup
fluitas tertie digeſtionis poſſit eē vene
num. Dico ꝙ quo ad receptionē ſpeciē
ſumus intus recipientes. nihilominus
multa alia poſſunt ab aīalib⁹ emitti ma
la ⁊ coꝛꝛupta.⁊ ideo mulier mēſtruata in
terficit ſpeculū.⁊ lupus facit hoīem rāci
Aliqui ſunt hoīes qui interficiūt ſiꝛe in
tuēdo aues:pueꝛos paꝛuos:⁊ equos:tā
q̄ ſi eſſent faſmaꝛoꝛes.Et iō nō eſt mira
bile ſi baſiliſc⁹ cū ſit aīal venenoſiſſimuꝫ
coꝛꝛūpat aeꝛem ⁊ interficiat ad longam
diſtant.ā.⁊ ita moꝛiunſ̄ aues volātes.et
miles qui cū lācea pungit eū.inficiuntur
igit̄ partes medie donec ſit in termio.et
ex reflectiōe in ſpeculo moꝛiunſ̄:qm̄ alte
rius nature ē cū ēt reflectus:ſicut ſanguis
cū eſt extra venas. Saliua etiā pōt acq̄
rere aliquā venenoſitatē:nō rōne digeſti
onis:hꝫ rōne ꝺ̄rietatis.ēigit̄ venenū i q̄
buſdā aīalib⁹.⁊ pp B̄al.dicit ꝙ homo
⁊ vipera peꝛimūt ſe adinuicē rōne ꝓꝛa
rietatis.poſt cibum aūt nō interficit pp
mixtionē eius cū cibo.

Capitulū.xv.de punctura ſcoꝛpionuꝫ.

Scoꝛpiones ſunt q̄ꝺaꝫ aīalia admodū ſcara
beoꝛ:niſi ꝙ habēt caudas
quidam tamen cleuāt caudas:⁊ illi non

sunt ira venenosi. ⁊ quidā trahūt eandaſ ⁊ illi sunt magis venenosi. ⁊ quidā volāt de regione ad regionē: ⁊ inueniunt in ira locū vbi alerāder includit gog ⁊ magog ⁊ inueniunt prope nos in auimone: ⁊ in multis alijs regionib⁹. ⁊ dicūt indigene q̄ scorpiones diligūt multū pānos mundos: ⁊ ideo cum aliquis habz femoralia munda ⁊ camisias: tunc ponunt se in ira carnē ⁊ lambūt cū lingua: ⁊ si cōprimantur capita eoꝝ statim volūt mordicare et pungūt cū cauda: ⁊ foramē est valde parum quaſi insensibile. ⁊ tñ lz quantitas veneni sit paruissima: effect⁹ tñ ē magn⁹ valde in totū corp⁹. ⁊ q̄. venenū est frigidissimū ꝑm Bal. in loco punctur̄e sentit magna frigiditas: ⁊ etiā i extremitatib⁹: ⁊ dolor ⁊ punctura ⁊ tumor ⁊ inflatio: ⁊ quandoq; calor in toto. ⁊ dicit Bal. q̄ si punctura sit in arteria: sequit sincopis. ⁊ si in neruo putredo. Curat igit cū tyriaca siue intus accepta: siue supra posita. q̄ calefacit: ⁊ desiccat: ⁊ trahit: ⁊ expellit ⁊ cōfortat: ⁊ qualitatē veneni destruit. ⁊ contraria potest facere ⁊ p se cū adiutorio caloris naturalis. hoc idē facit metridatū ⁊ tyriaca diatesseron ⁊ scotrugene: ⁊ etiā cōfectio facta de baccis lauri. ⁊ aristologia ro. ⁊ piretro. ⁊ pipere. ⁊ maiorana. ⁊ gētiana in equali portione. ⁊ agarico in minori. ⁊ pulpa colo. longe in minori. ⁊ cōficiat cū butiro ⁊ melle. ⁊ q̄ sumat interd⁹ vsq; ad. ʒ. i. ⁊ etiā desup amplastret. allia etiā sumpta cū vino puro in parua quātitate valent. ⁊ qđ plus valet oībus: est q̄ sumant scorpiones ⁊ bulliāt in oleo: ⁊ inungat particula patiens statim curat. valet hoc oleū in dolore aurium si instillet.

Capitulum. xvj. de punctura apum.

A Pes ⁊ vespes habent aculeum ⁊ pungunt ⁊ cauterizant ⁊ sentit in loco dolor ⁊ tumor: calor: ardura: Vespe aūt nō dimittunt aculeū: sed apes fortiter adherent ⁊ dimittūt aculeum ⁊ postea pariuiunt. ⁊ lz sint animalia carētia sanguine: venenū tamē est calidū ⁊ cicatrizans. natura enim prouida dedit aculeū: ⁊ hoc emittunt loco armoꝝ. ⁊ hoc patet q̄ raro aut nunq̄ ledunt nisi ledāt ⁊ ideo cū ledunt ⁊ rapiunt coadiuuāt se ⁊ faciūt exercitū: ⁊ pugnāt contra raptores ledendo equos si in equis sint. Animal aūt est multū fructifer. venenū igit non emittūt nisi cū indigent ad sui tuitionez Rex apum nō hz aculeū: ⁊ egerit volando. ex ꝓpietate igit ꝓter cōplexionē habent venenū calidū. ponant igit frigida supra locū: nō vt repercutiāt: sed vt alterent ⁊ infrigidēt. tūc igit valet ferrū desup per appositū: aut plumbū infrigidatū in aceto: aut malue: ⁊ ordeū ⁊ coriandrum: pistata cū aceto ⁊ desup amplastrentur ⁊ similia frigida ⁊c.

Capitulū. xvij. de morsu canis rabiosi ⁊ ydrofobia.

I Drofobia est passio melica in cuia homines abhorrent aquā mundam ⁊ etiā sonum eius. Intelligē dū q̄ multa sunt que mordēt homines q̄dā sūt sana ⁊ q̄dam sūt q̄ sunt corrupta: sic hō mordet hominem: ⁊ canis: ⁊ lupus: ⁊ mustela: ⁊ simia: ⁊ lepus: ⁊ multa cōsimilia. Ad. si nō rabiosa curant sicut vulnera: ꝓseruando vt loc⁹ nō apostemet. abluat igit vuln⁹ cū aqua ⁊ sale: ⁊ fabe fracte crude masticate: ⁊ desup posite multū valēt. et oleū de orobo. ⁊ cōfectio facta de cepis. ⁊ litargiro: ⁊ orobo. ⁊ fabis fract. ⁊ mell. ⁊ vino dulci. Si aūt fuerit rabiosa oportet aliter cōsiderare: ⁊ exemplificemus in cane ⁊ frequēt⁹ accidit. Canes sunt frigide ⁊ sicce cōplexionis: ⁊ incurrūt rabiosi. ⁊ hoc ē in fine estatis ⁊ in principio autūni ꝓpter nimiā aduentū ⁊ caliditatez: ⁊ in hyeme ꝓpter nimiā frigiditatē: ⁊ in vere ꝓpter malos cibos: vt q̄ comederūt cadauera mortuorum: ⁊ aquas potauerunt corruptas: ⁊ similia.

Signa. Signoꝝ quedā sunt que signant canē rabiosum: ⁊ quedam signāt lesionē factā in morsu a cane rabioso. Si sit canis rabiosus: primū signū q̄ nō cognoscit domū suā: ⁊ incedit

solitarius: ⁊ capite inclinato: ⁊ aures pẽ dentes: ⁊ oculi rubẽ: ⁊ saliua exit ab ore ⁊ latrat ombre sue. ⁊ latratum habet rau cum. ⁊ portat caudã plicatã. ⁊ alij canes fugiunt ab eo ⁊ latrant ei. ⁊ si bucella pa nis imoluat in loco morsure ⁊ dek alijs canibus ⁊ comedant: non erit rabiosus. Signor autẽ q̃ signãt ipressiones vene nostaris factã in corpe: qñ habeat somnia timorosa ⁊ terribilia. ⁊ est stupidus: ⁊ sentit pũcuras ⁊ mordicatiões in cor pore: ⁊ habet singultũ ⁊ sitim: ⁊ siccitatẽ oris ⁊ pmixtionẽ mẽtis ⁊ aborrent aquã ⁊ moriuntur.

Pronostica. Morsus a cane ra biosso dato ꝙ nihil horum sentiret nõ reputet se certificatũ: qz aliqñ oculant̃ ista p. xv. dies. aliqñ p sex mẽses. aliqñ p vnũ annũ. aliqñ p. vij. annos: ⁊ diuersi sunt termini ꝑm diuersi tatẽ suscipiẽtis: ⁊ ꝑm naturã veneni ⁊ re giminis ⁊ aliorum. Pessimũ igitur est si gnuz ⁊ mortale pmixtio rationis ⁊ aboi natio aq̃ mũde: ita ꝙ vir alijs aut nunq̃ euadit postq̃ incipit aquã abhorrere.

Cura. Recta via curationis ẽ ꝙ tra hatur materia venenosa ad ex teriora p locũ morsum. quare sanũ ꝓfiliũ est ꝙ nõ fiat floꝛa: nec farmacia: nec cliste re: nec balneũ: donec mãifuerint admi tres dies. Aliter magis traheretur vene nũ ad interiora. in primis igit ponat vẽ tosa sup locum morsure cũ scarificatione ⁊ sanguisuge sunt vtiles ⁊ nõ pmittatur morsura claudi. ⁊ emplastret cũ his: opo ponaco temperato in acero. ⁊ eruca. ⁊ ce pa. ⁊ allcis. ⁊ rutha. ⁊ butiro. ⁊ nõ respi ciat sanguinẽ suũ. ⁊ dek sibi yeraufferi aquarũ cũ pulpa colꝛe. ⁊ fiat disteria vbi sit yerapigᷓ. ⁊ fiat balneũ in fine: ⁊ vtatur cepis ⁊ alleis. ⁊ rutha. ⁊ aq̃ vbi ferrũ sit extinctũ ⁊ vtatur tyriaca ⁊ etiã desuper emplastret: Cancri fluuiales ꝓperũt eis ⁊ etiaz puluis desup oppositꝰ. vtak p an num integz ista confectione vsqz ad. z. i. mane ⁊ sero. Rx. radic̃ aristol. ro. gẽtiane. cancroz fluuialiũ adustoz. organi. cala mẽti. ruthe sicce. bacce lauri. añ. ʒ. i. pire tri. oppopõacis. boli armenici. añ. ʒ. iij. caricarũ. ʒ. ij. bulliãt in vino coco cũ mel le ⁊ butiro ꝓdiank. Si aũt oia ista negle cta fuerint: cadet in manũ demoniacũ a in mortez. Si aũt venerit ad dispositio nem ꝙ abhorreat aquã: tũ videk egritu do ꝑfirmata. ⁊ tũc ingemendũ est ꝙ ocul te p calamũ ex longinquo dek sibi aqua cum magna cautela ꝙ non possit videre aqnã nec audire. videt picturas ⁊ specu lũ ⁊ vitrũ. ⁊ breuiter regak in oib⁹ sic ma niaci ⁊ melica debẽt regi.

Clarificatio. Mirabile est ꝙ ca nis rabiosus ⁊ ho mo morsus a cane rabioso cũ confirmãt egritudo ꝙ ita abominẽtur aquã daraz mundã cũ magis deberẽt appetere rõe ꝑtractus. Dico primo sic ipressio fit de facili in humido. ⁊ ideo sicut videm⁹ ad sensuz ⁊ Bak. vult hoc in de liquidis mo tib⁹: ꝙ cũ aliquis videat aliũ ofcitare osci tat. ⁊ cũ aliũ videt alitare alitat. qz ista fi unt in hũido: ⁊ ymaginatiua de facili im primit in humido: sicut videm⁹ cũ alijs mingit alter vult mingere. ⁊ cũ alijs ab luit man⁹ vult mingere. In humido igit de facili fit impressio. Cum igit rabiosus sit intus imundissim⁹: ⁊ melica sit adusta ita ꝙ manente vita tã vlteri⁹ corrupi nõ potest. ideo cũ videt aquã stanz mouek ymaginatiua hinc inde. ⁊ qõ hz intus ex tra ymaginak. ⁊ in aqua ⁊ in aliquo mo do ratio viget. ⁊ tunc si peratur ab eo sic dicit Aristo quare abhorret aquã. rñdet ⁊ dicit ꝙ in aqua sunt intestina ⁊ sterco ra ⁊ viscera canũ: ⁊ qz ista naturaliter ab horrenk: ideo puissimum lumẽ rõnis ista abhorret putãs illa ibi esse ꝓprer corru ptã ymaginatiuã. Secundo modo dico ꝙ hoc est a ꝓpterate. Tertio dico sic. hec egritudo est cõfirmata: ⁊ mala cõplexio est equata sicut in erbica. ⁊ tõ nõ cõperit cõtrariũ vt curãs: imo primo odit tanq̃ ꝓxium corrũpens. Simile aũt appetunt ⁊ ideo appetũt volutari ⁊ in terra ⁊ pul uere: ⁊ gaudere in siccis ratione siccitatis. ꝓxũ aũt nihil appetũt: qz totũ ẽ eis naturale vel quasi naturale. Secũdo ca dit aliud mirabile vñ canes hãnt auda cã ⁊ velocitatẽ in motu postq̃ sunt ani malia fra ⁊ sicca. ⁊ cum audacia venerit a caloze ⁊ calidũ est bñ mobile. Dico ꝙ au daces hñt cauernulas cordis angustas: ⁊ tõ ebullit ibi san. ⁊ calefit ⁊ ira fit. ⁊

acquirũt auda cią paccidẽs q; rattone ſic
citaris cerebrũ inflãmatur: ⁊ mouẽtur cũ
impetu ⁊ furore. Lepozes autẽ habẽt ca
uernulas cozdis latas: ⁊ ĩõ de facili exit
ille paruus calo; cũ ſint frigide cõplexio
nis: ⁊ ideo tĩmẽt multũ. Jſta tĩ duo aią
lia cõueniunt in vno qm̃ velociſſime cur
rũt. ⁊ hoc nõ eſt apar te cõplexionis ſed
ex habilitate corpozis: qm̃ hñt neruos
ſiccos. neriũ autez quãto ſicciozes tanto
meliozes ad motuz: niſi eſſent ita ſicci q
cozrũperent: ſic̃ teſtat Bal. ĩ libzo ſuo de
morbo ⁊ accĩti. Tertio itelligẽdũ q ĩ vi
nis taliũ apparẽt carnis fruſtra: ⁊ hoc eſt
cũ venenũ ſit frigidũ ꝓgelat ſanguinẽ: ⁊
ita videñ carnis fruſtra ⁊ tñ eſt ſanguis
cõgelatus. Vltimo notandũ vt dicuz
eſt in mã q balneũ nõ cõperit donec coz
pus fuerit mũdificatum: aliter pmiſceret.
nec floia: nec farmacia cõperũt donec p
tres dies: aliter magis traherẽt interius
q̃ exteri⁹. poſt tres autẽ dies venenuz p
totũ corp⁹ expanſum eſt: ⁊ tũc bene poſ
ſunt cõperere. Jn principio igit̃ cũ attra
ctiuis ⁊ cũ ſcarificatiomb⁹ inſiſtere debe
mus. ⁊ poſt tres dies ampli⁹ ipſuz p illũ
modũ nõ moleſtemus. illud autẽ q̃ foz
ziter attrahit eſt cauteriũ.

Capitulum .xvij. de doloze.

Dloz eſt ſenſus rei
cõtrarie. aut doloz eſt mutatio
cũ corrupcla qm̃ ſenſus appze
hendit rem cõtrariã tũc eſt doloz.

Cauſe. Cauſa eniz doloris eſt du
plex. ſ. mala cõplexio diuer
ſa: ⁊ ſolutio cõtinuitatis. iſta eniz qm̃ ve
nit̃ fortiter ⁊ ſubito ſunt cauſa doloris.
Si autẽ paulatine nõ ſenſiũtur. ⁊ ſi iſta
fortiter venãt q ſtupefaciãt membz nõ
ſenſiũtur: ſicut in freneſi. ⁊ ſi ſint equata
nõ ſentiũtur: ſicut in ethica. Calidũ igit̃
⁊ frigidũ ſunt cauſa doloris: q; ſunt acci
dentia ⁊ fortiter impzimũt. Siccũ autez
nõ inducit doloꝛẽ. niſi paccidẽs inq̃tum
ſolutꝛ ꝓtinuũ. hũidũ aũt nec per ſe nec p
accidẽs: ſed acidẽtaliter ⁊ paccidẽs gza
materie: ⁊ reducit ad ſolutionẽ continui.
Calidũ ⁊ frigidũ qm̃ multũ excedunt ſol
uunt ꝓtinuũ. et ĩõ anthonomaſice loquẽ
do doloꝛes nõ ſunt niſi vlcera. Soluti;
autẽ cõtinuitatis nõ inducit doloꝛẽ niſi
in fine ſm̃ q vult Bal. in de morbo. et ſi
doloꝛ ſit in vulnere ſeu in mẽbzo: põt fie
ri hoc pp humiditates q̃ cõcurrũt ratio
ne male cõplexiõis diuerſe. Dolozes igi
tur aut ꝓueniũt a cauſis intrinſecis: aut
extrinſecis. A cauſis extrinſecis ſic eſt ex
creatiũ. flagellũ. ceſus et obuiatio. durus
decubit⁹: et cũ aliquis dormit diſcooper
tus: et multa cõſimilia. Si autẽ doloꝛ ꝓ
ueniat ab intus: tũc ſunt diuerſe ſpecies
doloris ſm̃ diuerſitatem hu. et particule
patiẽtis. et ſm̃ naturam multitudinis et
paucitatis: et ſm̃ q doloꝛ in mẽbzo ſenſi
bili eſt: et eſt doloꝛ acut⁹. et ſi in membzo
pauci ſenſus eſt doloꝛ grauatiu⁹. et ſi mã
eſt acuta faciet doloꝛẽ acutũ pũgitiuũ. et
ſi materia eſt frigida faciet doloꝛẽ grauã
tiuũ. ⁊ ſi ventoſa exẽſiuũ. ⁊ ſi parata pu
trefactioni ⁊ febzi inflãmatiuũ. Species
autez doloris ſunt multe ſm̃ Auic. ⁊ ſm̃
Bal. poſſunt reduci ad tres ſpecies vel
quatuoꝛ ſicut ipe dicit ſupza illũ amp ſm̃
labozes ſpõtanei. ⁊ in lib. ſuo de regimi
ne ſanitatis. Eſt cĩm quidaz doloꝛ q̃ ap
pellatur doloꝛ acut⁹ pũgitiu⁹ vlceratiu⁹.
⁊ eſt alter doloꝛ exẽſiuus. ⁊ eſt alter gra
uatiu⁹ ſiue apoſtemoſus. ⁊ alter eſt inflã
matiu⁹. Et ſi ſint alie ſpẽs: ad iſtas poſ
ſunt reduci.

Signa. Signa partim ſunt dicta. ſi
aliter veniat ſentiẽ cõquaſſa
tio ⁊ agrauatio: ſicut cũ acubus pũgere
aut cũ veticis: ⁊ ſentit motũ deambulati
uum inter cutim ⁊ carnẽ pungitiuũ. peu
ſitiuũ. pfozatiuũ. ſignum eſt q hu. colici
centi aut falſi aduſti dñantur in corpoze
qui diſſoluti in vapozes cum vadunt ad
mẽbza ſenſibilia: ãducũt doloꝛes acutos.
Si autẽ ſenſiat exẽſionẽ in mẽbzo tãq̃
ſi eſſent rigida ⁊ tẽſa ſicut cozda arcus.
tunc ſunt hij melici quos natura nõ põt
bene regere aut vẽtoſi. Et ſi doloꝛ ſit af
fixus. hũozes ſunt. Si deãbulatiu⁹: vẽt⁹
eſt. Si autẽ fuerit grauatiu⁹ doloꝛ: ſicut
ſi ſentiret magnũ pondus: ita ertã q nõ
auder ſe expãdere: tunc eſt ſignũ q ẽ ibi
humoꝛ ⁊ multus ⁊ male qualitatis. Pzi
mus autez doloꝛ ſignat hu. malos: ſcõs
multos, terti⁹ vtrũq;. Quarta autẽ ſpẽs

doloris pot est vocari dolor inflāmatiꝰ videl cūm hoi q̄dam fl̄āma caloris trā seat p spatulas: vt in paratis ad fe. purridas ⁊ pōtissime de sanguine ⁊ in tali dolore sic grauatiuo sic cōfractiuo sic inflāmatiuo apcrit statim floꝛa. Si aūt nō sit floꝛa ⁊ incurrat se. magna fortuna erit si nunqnaꝫ cuadat: ⁊ si contingat q̄ cuadat cū terribilibꝰ accidentibꝰ: sicut dicit Bal'. libro suo de regimine senoꝝ.

Pronostica. Magna ps ꝓnostications dicta ē q̄m̄ oēs iste pquassationes ⁊ dolores ꝓnosticant morbos futuros: ⁊ iō ps ista vꝫ in regimine ꝑseruatiuo. ꝓnosticemꝰ igit cū ypo. labores spontanei. i. sine cā manifesta narrāt morbos. vel possemꝰ dicere q̄ B agit de dolore aut dolor est morbꝰ vl tenet locū morbi. ꝓtō q̄ querimꝰ cām ⁊ signū ⁊ curā. Et sm B possemꝰ ꝓnosticare q̄oēs dolores sunt malꝫ q̄ dolores ꝑseuerāt vrores: ⁊ sunt cā apostematū ⁊ sincopis: ⁊ oīs dolor q̄ aufert somnū est pessim⁹: q̄ destruit nālia: ⁊ vbicūq; ꝑmiscet se dolor: oēs alias opationes destruit. q̄ nihil vel q̄ si pōt fieri dolore manente. qđ satis declarauim⁹ in tabula nr̄a ingeniorum.

Cura. Dolores curant trib⁹ mōisbꝫ Bal'. v. de simplici mā. Primo p euacuātia si fuerit cū hūoris vicio inꝑta q̄litat ē hūoris ⁊ plenitudis. Scōo cum anodinis calefactoriꝫ s ⁊ cuparoriꝫ: tm cū coꝛpꝰ nō est plectoricū. Tertio cū narcoticis q̄m̄ dolor est vehemens. s. q̄m̄ alia nō ꝓficiūt: ⁊ q̄n adest desperatio: vt i fortī dolore oculoꝝ. aut i colica. aut in doloribꝰ iuncturaꝝ: ⁊ silibꝰ. ⁊ tm̄ sit cautela in narcoticis q̄ nō fiāt i lōgo tpe ꝫ mō sic ⁊ modo nō. ⁊ q̄ sint bn̄ repssa: sicut opiū cū croco: cassiecignea. Tertio ꝑsideradū ē inꝑta naturas doloꝝ: q̄ si fuerit vlceratiuꝰ ⁊ hu. pauci suffic abstinētia ⁊ fricatō ⁊ si multi mūdificent ab hūoribꝰ acutis. Si aūt dolor fuerit tēsiuꝰ ⁊ abūdātia nō ꝓhīa: tūc fiāt fricationes fortes: abstinēnia: ⁊ balneū. Si āt fuerit plenitudo magna: fiat floꝛa. Si aūt fuerit dolor ignauus. tūc apcrit fricatio ⁊ floꝛa ⁊ balneū ⁊ mūdificatio. Et si fuerit dolor inflatiuꝰ statim fiat floꝛa magna q̄ iste dolor ē valde p ictō sus: ⁊ fra mā multū i via ꝑseruatiua ⁊ oꝛ se fundare in istis radicibꝰ: sic manifestabit cū ō regimie sanitatis scribemꝰ cū auxilio dei. Tertio ꝑsiderandū ē q̄ q̄n aliqui fortit ⁊ subito ⁊ sine cā manifesta vāt dolores nimiꝰ: tūc melioꝛ mā est floꝛa: sicut docet Bal'. supra illū amp ba. q̄ egerunt nō multitudmez. ⁊ ē q̄m̄ si fuerit de san. aut si coꝛpꝰ est plectoricū ⁊ virꝰ posit tolerare: tūc dircat ⁊ p se apcrit. Si aūt fuerit de aliis causis si virtus posit tolerare: adhuc posset vel potest competere floꝛa paccdēs: q̄m̄ fortissimus dolor ē cā trahēdi māꝫ ad locū: dato q̄ coꝛpus nō sit plectoricū sicut dicit Bal'. ꝓh̄. ō in genio. Quarto intelligēdū q̄ tria sūt in firmitēra cū q̄bꝰ medicus opatur: q̄ si applicent debite ⁊ sicut oꝛ: vident miracula in doloribus fortibus ⁊ egritudinibꝰ subtilis. Primū ē floꝛa: statiꝫ cūm facit cessare morbū: sēm instm est distere statiꝫ enim facit cessare morbū sic in colica. Tertiū instm ē calefactoriū: q̄m̄ statiꝫ curat fortes dolores si coꝛpus nō ē plenū: aut saltē dirigit q̄d agendū. In doloribus igit ⁊ quassatiōibus ⁊ fatigatiōibus vtabit ca lefactoriꝫ rēperatis. Primo igit accipiatur spōgia ⁊ ponat in aq̄ ca. ⁊ exprimat ⁊ ꝓpale patiēti applicet. aut fiat de furfure posito in sacculo. ⁊ si cā est ffa ponatur in vino puro ca. ⁊ si cā fuerit ca. ponatur in aqua co. vel fiant sacculi de camomilla ⁊ melilloto. vel de sale ⁊ milio. vel de auena. vel de regulis: vel cōsimilibus q̄ nō habēt virtutē in attrahēdo. Sed si cōfidimus q̄ coꝛpus nō sit plectoricum: possumus ascendere ad calefactoria fortia de anisō. feniculo rutha. oꝛobo. fenugreco: ⁊ silibus. Et post vltaꝫ purgationē in istis doloribus: mirabiliter mitigat dolor ex balneo aque dulcis calide. Si autem dolor ⁊ conquassatio fuit a causis extrinsecis: aut a flagello vl a similibus. tūc in primis fiat flobotomia: ⁊ postea balneū ⁊ inungatur cum melle aut dialthea. contra liuores. Rx. fucci absinthij. aīs. ⁊ mellis ⁊ baccarum lauri. ⁊ fiat vngn: nam. vel fiat sic bulliat absinthium in vino: ⁊ desuper apponatur. Contra carnem mortuam. Rx. rostum. oꝛobuꝫ. fenugrec. ⁊ ballientur in vino: ⁊ inūgatur tama siccida ⁊

erpostmatur ⁊ in loco applicet. Cōtra fra
ctionē. & absumēs. alligatā porcinā. absin
thi. anisiz. bulliant in vino bullito. ⁊ fiat
pe cataplasme involutionē ⁊ desup applicēt.

Clarificatio. Intelligendū sicut dicit Auic. q dolor est aliquādo cā morbi sicut fortis dolor ē cā sincopis ⁊ apostematis. Aliqñ autez dolor est morbꝰ: vt dolor capitis ⁊ iquis aliqñ est accidēs morbi: sicut dolor q sequ
tur febres ⁊ alias egritudines. Et iō intelligendū q auic. large accipit dolorem qñ exquisite loquēdo dolor nō pōt esse morbus p se: semp enim est accidēs morbi. qñ morbꝰ est q̄litas mēbri. accidens autē est qualitas accidētalis. semp enim sequit ad illud qđ imediate ⁊ per se ledit operationē: sicut est mala cōplexio diuersa: aut solutio ꝓtinuitatis. Materia aūt doloris fuit delucidata a nobis supra q̄r
tū de morbo: ⁊ in multis alijs locis. ⁊ iō breuiꝰ ptranseo. Secūdo notādum de doloribus ⁊ delicijs q ꝓprie loquendo tñ sunt in sensu tactꝰ tñ oz sensus tactus est cōis oībus sensibꝰ: ideo cōsequenter possunt cē in quolibet sensu. Si aūt nos loquimur de doloribꝰ ⁊ delicijs aīalibus sic possunt esse ꝓprie in quolibet sensu: qñ delectat aīa ex subiecto ꝓportionato sensui. ⁊ tristat in obiecto mēbi euiēte ⁊c. Si dicat aliquis q calefactoria nō cōpetūt: ꝓtrario oz trahūt materiā ad locuz ⁊ solūt ꝓtinuū. Dico q nō trahunt nisi corpus esset plenū: ⁊ nō ꝓpetūt nisi post vsum purgationē: nec soluūt cōtinuū de quo sit curandū. hoc eniz sit rarificādo ⁊ poros dilatādo. de somniferijs debemꝰ intelligere q cōpetūt in dolore vehemētissimo: ⁊ signet dolor in capite. nō tñ in eadē pte vbi erat: sed in alia pte spūs in grossando generās dolorē aliū cū dolorē cura: ad tēpus. alibi tñ soluit spūs in grossando. Bē eniz minꝰ malū est: nisi somnifera nimis excederēt: qr dolores ꝓsternunt virtutes.

Cap'm .xix. de apostematibꝰ gñatis ꝑ viā adustionis cū suis apēdiculis.

Postema est infla

tio seu tumor ꝓter naturā. Diuisiones apostematū sunt multiplices. Apostematū quedā sunt de mā calida: quedā de flā. Apostematū q̄dam sunt de hūoribꝰ. ⁊ si de sanguine vocatur flegmon. ⁊ si de co. vocatur B. ispila. ⁊ si de flegmate zsima. ⁊ si de melā cācer vl scliros. quedā ō aḡstrate ⁊ causant ydropisim. ⁊ q̄dā de vēro strate ⁊ causant chacesiam ⁊ tumorē molleꝫ. Apostematum quedā causant ꝑ viā cōgestiōis: sicut fūt illa q̄ generant ex supfluitate nutrimenti ⁊ debilitate mēbri. ⁊ quedā generātur ꝑ viaz derivationis ex ruina materie vsq; ad locū. hoc autē fit ꝓpter debilitatē mēbri recipientis: ⁊ ꝓpter fortitudinē impellentis. ⁊ ex multitudine materie vel eius mala qualitate: vel vtroq;. ⁊ ꝓpter latitudinē meatuū. Apostematū q̄dā sunt exterius apparētia. ⁊ quedā latēr interius. sicut pleuresis: ⁊ ꝑiplemonia ⁊ silꝫa. Apostematū quedā sunt simplicia: ⁊ B ē raro. ⁊ quedā sunt ꝓposita. Apostematū q̄dā sunt .n mēbro nobili: ⁊ ista sunt magis periculosa. Et quedā sunt in mēbro ignobili. Apostematuz quedā sunt in mēbro multi sensus: ⁊ sunt magis periculosa. ⁊ q̄dā sunt in mēbro pauci sensus. Apostematū quedā sunt i mēbris mobilibꝰ ⁊ q̄dā ĩmobilibꝰ. ⁊ apostematū q̄dā sunt in ossibus ⁊ substantia cerebri medullari. ⁊ quedā in alijs pribꝰ. B dicit ꝓtrario oz quidā negauerūt B. Apostematū quidā sūt in diuitibꝰ: ⁊ ista tardi curant fm Bal. ex nolūt facere flotam nec alia vt oportꝫ ⁊ quedā sunt in paupibꝰ. Apostematum q̄dā sunt de materia nō adusta nec multū corrupta. ⁊ quedaz sunt de mā adusta corrupta vlcerāte corrodēte: corrūpente carnē ⁊ ossa ⁊ alia. ⁊ ista sunt multiplicia valde: sicut est ignis ꝑsicus: seu ignis infernalis: seu ignis sancti antonij: qz ideꝫ est. ⁊ carbūculus. ⁊ antrax. ⁊ volimerāgre. lupus seu herpestiomen. ipetigo. serpigo. forecamilitaris. foreca deambulatiua. cancrene. fistula cauē. Ista eniz generantur fm suos modos. aliqñ ex sanguine subtili. aliqñ ex grosso. aliqñ ex colꝛa subtili aliqñ ex grossa. ⁊ ita de alijs. Aliquādo sanguis est in plus. ⁊ aliqñ co. et citri. ⁊ aliqñ melā siue naturalis adusta siue innaturalis. Et fm diuersitatē commixtionis diuerse spēs generauē. ⁊ que

narrandū nō sufficit ⁊ p̄sens dies. Apostemarū quedā sunt cū fe. ⁊ q̄dā sine fe. ⁊ quedā cū febre pestilēciali ⁊ quedā nō Et ita quedā apostemarū sunt morbus p se. ⁊ quedā pacadēs. pacadens quādo alios morbos sequūtur p se qñ primo ⁊ p se ⁊ immediate ledūt opationes. Et ita diuisiones apostemarū sunt. xiij. quātus est de presenti. Intelligendū ꝑm intētiones Auic. ꝙ ois pustula ulcerās ⁊ corrodens ⁊ denigrās ⁊ cauterizās ⁊ escaras faciēs: sic cauteriū pōt vocari ignis ꝓsicus seu carbo seu carbūculus. ⁊ videtur sub istis cōprehendere formicā ⁊ quedā alia. Nolimetāgere est vlcus corro siuus ea. sequēs apostemata ⁊ pustulas male curatas de co. intēsa corrodēs ⁊ cauernā faciēs. Et pōt dici nolimetāgere: q̄ inficit tāgentē: ⁊ accidit vrplurimū circa nares ⁊ oculos. Antrax ⁊ carbūculus sunt apostemata parua seu pustule venenose ita ꝙ in carbunculo est maior adustio et ideo est locus niger sicut carbo. In antrace co. magis dñatur. Et discernuntur ista q̄ in circuitu pustule apparēt in principio multi coloris. quidaz citrinus. quidam rube⁹: quidā liuidus. quidaz niger in circuitu ad modū circuli. Causāt enim ex sanguine adusto ⁊ co. adustis trāsmutatis in naturā veneni: ⁊ melīam adustā Et iō corrodūt ⁊ ulcerāt. ⁊ ptanto dicit antrax: q̄ facit antrum. ⁊ carbūculus q̄ cōburit sicut carbo ignitus q̄ postea denigrat. Herpestiomenus est vlcus corro siuū de co. grossa adusta: sed non ignita ⁊ bispila: sed plus mēbruz mortificās ꝙ cancer: sic dicet iferius. ⁊ aduirit plus in pribus inferioribus. vocatur alio nomine lupus. Interpretatur igitur herpestiomenus se ipsuz comedēs ⁊ corrodēs Cancrene sunt male dispositiones ō co. ⁊ melīa adusta cum colore mortificatore ⁊ cū q̄dā insensibilitate membri: veniēs vt plurimū in partibus inferioribus: sicut dicet inferius ⁊ melius. Herisipila est apostema de co. grossa ignita: ⁊ cū vlcerat corrodit circa se et denigrat et escarā facit: et tūc potest vocari sacer ignis aut ignis ꝓsicus. Fistula est vlcus cōcauū. p fundū cauernosum de flegmate putrefacto corrupto ⁊ adusto. Impetigo. serpigo. porrecta. miliaris: et porrecta ābulatiua: sunt pustule parue corrūpentes et inficientes autem de co. adusta magis subtili pranto serpunt et mouentur et crescunt et deambulant p̄ cutem: et q̄si aliquando videntur volitare: et aliquādo quiescere in vno loco. et aliquādo o cupāt parū de cute: et aliquādo multū. et vocatur aliq̄s vulgariter endebet. aliq̄s ignis volatilis cū calore et rubore et dolore et infectiōe et aliquādo ulcerant et corrodunt. inter igitur infectiones et corruptiones cutis possunt reponi. Ista enim oīa apostemata et reliq̄ aut ꝓueniunt ab exterioribus aut ab interioribus. ab exterioribus sic̄ et casu. ꝓussione. obuiatione. et sil' bus. Si abintus aut ꝓueniunt ex multitudie materie et malicia eius. aut ex bonitate nature mundificātis corpus: et mittēnis materiaz a mēbris nobilibus ad mēbra exteriora uilia: et talia vniuersaliter sunt facilis curatiōis. De apostematibus āt frigidis pertractabimus magis particulariter inferius cum loquemur de glādulis et nodis.

Signa. Signa apostematis sanguinei sunt rubedo. mollicies. dolor et calor ⁊. pul'satio. ⁊ si de co. signū est citrinitas. duricies. dolor. punctura. et mordicatio. Et si fuerit de flegmate: ē ibi mollicies. albedo et paruitas doloris Et si de melīa: erit color fuscus. niger. rereus. cuz duricie et modico dolore. Et si apostemata ꝓponantur erit signoꝝ cōpositio ꝑm diuersitatē compositionum componentiū: ⁊ est multa valde. Si aūt apostemata fuerint ō hu. corruptis adustis transmutatis in materiā veneni. est ibi ferox. dolor. ꝓuritus. ulceratio: deambulatio: liuor. denigratio. cauterizatio. mēbri mortificatio. ⁊ corrosio. Et si in tota cōpositione dominetur nigra co. corrupta. color vergit magis ad rubedinez daraz. Et si sanguis ad rubedinem non daram. Et si flegma falsum: ad albedinē cū quadam citrinitate. Et si melīa ad nigredinem. ⁊ quanto malicia maior magis denigrat ⁊ cauterizat ⁊ escarā ꝙfiat.

Pronostica. Apostematū quedā remūnātur p insensibilem resolutionem; ⁊ hoc est valde bo-

num.⁊ quedam p̄ virulentiam: ⁊ hoc est
pessimū.⁊ quedā p̄ saniem laudabilem:⁊
hoc est bonum. ⁊ quedā per petrositatē
⁊ durities:⁊ est malum. Apostematum
quedā sunt ꝺ materia ca.⁊ terminanꝭ in
die.xx.⁊ quedā de mā frigida ⁊ terminā-
tur in.xl.die. Apostematū quedam sunt
cū fe.ptinuis.⁊ si erpunant saniē añ.vij.
die īpossibile est ꝙ euadant.qm̄ qñ ita ā
to natura generat sanies:natura non in
uenit oīno viam.⁊ si virtus est debilis ā
to morietur.⁊ si multa bona signa appa
rent:dicit ypo.vitā sunt pollicētia.i.mor
tē tardantia. sicut elicā ex dictis Bal.⁊
est verbū notabile. Omne apostema de
materia adusta sicut antrax:⁊ carbuncu-
lus:⁊ fozeca:⁊ ita de alijs: oia sunt pessi-
ma ⁊ mortalia. Si ista fuerint cū fe.raro
aliquis euadit. Et si fuerint ī locis ex di-
recto cordis: aut ꝓpe mortale est. Et si
materia reuertatur ad interiora:tā mors
supra pedes quiescit. De apostematib⁹
autem in particulari loquemur inferius
ꝺm ꝙ sunt in diuersis mēbris:⁊ tūc ꝓnos-
ticatio crit ꝺm nāz apostēarū⁊ mēbroꝝ.

Cura Curatio apostematū in gene-
rali est hec.in primis appona
tur repercussiua:nisi aliud impediat. illud
autez qꝺ impedit est cū materia est vene-
no sa:sicut in antrace⁊ similib⁹. Secūdo
quādo corpus est plectoricum. Tertio
qñ apostema est in membro nobili: aut
vicinatur membro nobili. Quarto
quando apostema est creticum. Quin-
to quando apostema est causarū p̄ viam
cōgestionis. Sexto qñ materia est frigi-
da grossa. In his enim⁊ silibus non cō-
petunt repercussiua.aliter autē apponā
tur repercussiua sed diuersimode: quoni
am frigida cōpetunt in apostematibus
ca.⁊ calida in frigidis. Materia autem
repercussiuorū pōt esse aqua frigida. ace
tū.oleū ro. cerotū de cera infrigidata in
aqua ffa ⁊ oleo ro.⁊ acero.⁊ aqua ro.la-
ctu.pozul'.solatrū.coriandrū.maureola ⁊
similia. Repercussiua autē in materijs fri-
gidis possunt cē spicanar. absinth. folia
caulini.sur cipressi cū quibusdā ffris.sicut ē
coriādrū pozul'. rose ⁊ silia. In augmē
to autem ponantur repercussiua cuz ma
turatiuis. In statu aūt maturatiuo, Ma
teria autem maturatiuoruz est ḃ malua.
bismalua.coriandz.assungia pozc. reces
assungia gallinacea re.oleū oliuarum. fa
rina tritici.ordeū.frumentum ⁊ hoc̄ ma
terijs ca. In materijs autē frigidis sunt
ista. apium fenugrecū.semen lini.yreos.
radix lilij.mel. oleum antiquū.iuiube.ca
rice.vue passe.liquir.⁊ similia. In decli-
natione ponanꝭ dissoluriua ⁊ possunt cē
camomilla.mellilotū.anthos.aqua salsa.
aqua ca.cū aceto. vinum al.ca. ⁊ similia.
Intelligendū tamen circa istam materiā
ꝺm doctrinam Bal'.v.de simplici mate
ria. ꝙ illud qꝺ maturat calor naturalis ē
⁊ ideo qꝺ ꝓseruat calorē naturalē matu-
rat.qꝺ aūt resoluit aut mortificat nō ma
turat.⁊ ideo fenugrecū ꝙ resoluit nō ma
turat inquātum huiusmodi. Applicatio
igitur man⁹ supra apostema fumme ma
turat.sed qz hoc esset difficile: applcēur
ea que calorem cōfortant ⁊ conseruant.
Ista aūt sunt farina tritici:⁊ aqua⁊ oleū.
In apostematib⁹ igitur ca.℞. farinā tri
tici.⁊ aquā ⁊ oleuz. ⁊ bulliant ad spissitu
dinem:⁊ fiat emplm.⁊ si esset materia fri
gida. addatur fermentum ⁊ sal. ⁊ ita cum
diuersis ꝓportionib⁹ omnia apostema-
ta poterunt maturari. Notandū etiam
ꝙ in omni apostemate postꝙ venit ad
sanē si nā nō rūpit apiaē cuz flomo. aut
cū ruptorio qꝺ fit ꝺ calce viua ⁊ sapone
indaico. Intelligendum igitē ꝙ in aposte-
matibus causaris a causis exterioribus
nisi corp⁹ fuerit plectoricū: sufficiūt sola
repercussiua. In apostematibus autē q̄
ꝓuenūt ex causis intrinsecis nō est pos
sibile qm̄ fit repletio vtis vel pticularis.
Intelligendū aūt ꝙ apostema est ī prin
cipio cuz iam apparet.sed in augmento
qñ manifeste magnificatur et dilatatur
statim qñ amplꝰ nō magnificatur decli-
natio qñ manifeste incipit minui. Intel-
ligendū ꝙ in apostematib⁹ membrorum
interiorum nō debent poni maturatiua
sed debet fieri flota ⁊ purgatio ⁊ resolu-
tio. Intelligenduz etiā ꝙ postꝙ in prin
cipio applicauimus repercussiua:⁊ postea
debem⁹ trahere materiā ad oppositū. vt
ponam⁹ ꝙ apostema sit in dextra manu
tūc debemus pōdus ponere in sinistra:
vt trahatur materia ad oppositū, Intel-

ligendū ꝙ in simpliabus apostematib⁹ simplicia debent poni.⁊ in cōpositis cō posita.⁊ altera ps cōpositionis licet nō sit ita notabilis sicut altera non est negligenda. Dicto ꝺ curationibus apostemaruz in generali: veniam⁹ ad particularia Si apostema fuerit de sanguine ⁊ virt⁹ sit fortis:⁊ alia particularia cōueniant. si aut floꝛa de pre opposita.⁊ si necessarium fuerit postea de eodez.⁊ si virtus nō est fortis fiat vēsatio de pre opposita cuz scarificatione:⁊ ponaꝝ repaussiua desuper nisi aliud ipediat. materia autez co. purgetur cum mana. cassiaffi.⁊ prunis ⁊ viol'.⁊ similia. Et postea in vtroq; ponā tur ista repercussiua. ℞. succi maurelle. lactu pozul'. virgepastoris. lēticinis. muccillagis psillij. añ.⁊ pāni intinct⁹ desuper apponāt⁹:⁊ tandiu ꝓtineātur donec locus albescat. Si aut̄ ex nimia appositione frox locus fuerit mortificat⁹ aut de nigratus: tūc fomentetur locus cū aqua ca. aut cū aqua salsa pauca. In augmēto aut̄ fiat tale empl'm ℞. ozdeū. coriādrū. ⁊ bulliant in oleo viol'. ⁊ cera ibidē mala ꝛetur ⁊ desup apponatur. deinde ponāt maturatiua de bismalua ⁊ farina tritici. ⁊ oleo.⁊ si volum⁹ resoluere materiā sanguineā: addam⁹ cū illis mel. succū apij.⁊ coriandrū. Curationē autez apostematū frigidozum tangemus inferius.

De curatione herisipile. antracis.⁊ carbunculi.⁊ ignis sacri.

Sta enim omnia apostemata seu pustule seu infectiones ꝓueniunt in istis quia materia est ca. pūgitiua adusta: dolorem introducēs ⁊ vlceraꝝ.⁊ quia iam transit ⁊ paratissima est trāsire in naturam veneni. In his aūt oībus a principio anteꝙ fit facta vlceratio si videatur plus de genere colico: insistam⁹ plus cū infrigidantiis:⁊ si de genere sanguineo cum euacuantiis. in materia igit̄ sanguinea fiat floꝛa ex parte magis prima: vt materia venenosa extrahat̄. Ita fiat in materia colica si floboromia videatur expedire.⁊ purgetur cum cassiafi. et manna ⁊ similibus, aut cum aqua casei.⁊ diagridio. In principio aut̄ anteꝙ cutis sit vlcerata: cum in loco apparet magnus calor ⁊ dolor:⁊ p̄cedat materie rubedo siue citrinitas. infrigidetur loc⁹ cū spōgia infusa in aqua ffa ⁊ aceto: aut cū lactu ⁊ pozul'.⁊ nenuphā.⁊ extremitatibus vtis al.⁊ plātagine. ⁊ ozdeo. terat̄ vnū er illis aut multa ⁊ desup apponantur. Et si timeam⁹ ꝙ locus vlcerēt: bullit at fiere⁹ vaccinū in aceto cū melle ⁊ thure:⁊ desup apponatur. Et si vlceratio iā facta est administreꝝ tyriaca aut mitridatum oīb⁹ modis administrationis. ⁊ tūc nihil actu frux desup apponatur: qz frux vulneribus⁹ mozdat. sit igit̄ repidum. Sindatur igit̄ malūgranatū ꝙ medū ⁊ bullit at in aceto:⁊ postea teratur ⁊ desup repidū applicet̄. ⁊ bolus cū aceto in circuitu Et extunc nihil applicet̄ hūidum qz vulnera nō curantur nisi pri⁹ desiccēt̄ur. apponātur igit̄ ffa stiptica cū quibusdā resolutiuis. Materialia aut̄ sunt ista. plātago. pozulaca. ōga pastoris. coriādrū. cerusa. bolus achatia. opiū. nitrū. ruthā. sal. sulphur. nux antiqua vnctuosa. oleum ro. cucumer asininus. fel hirci. pip. panis cū mlto furfure. gallelētes. alumē. granata acerosa. vua pas. ficc⁹. cāphora. cera alba. vinū ponticū. Medicus igit̄ diligēs ⁊ sollicit⁹ accipiat aliq̄ ex istis aut oīa:⁊ bulliāt i aceto ⁊ terant̄ ⁊ ꝺsup apponāt̄ ⁊ remoueat̄ empl'm ter inter diē ⁊ noctē. Sz qz ista postq̄ venerint ad nigredinē ⁊ escarā magis curantur manu diuina ꝙ humana: ideo experimentis vtendū est. Accipe igitur vitellum ouī cruduz:⁊ saltritum:⁊ misceant̄ fortiter ⁊ desuper apponatur. istud enim valet ante vlcerationem ⁊ post. Secundū tale est ꝙ accipiat̄ scabiosa ⁊ terantur ⁊ desup applicetur. et valet ante ⁊ post. Tertium est istud ꝙ accipiatur brunella ⁊ teratur ⁊ desuper applicetur.⁊ valet ante ⁊ post. Nocidē fit̄ consolida maioꝝ:⁊ omnes species consolidarum. Tormentilla potata valet multum.⁊ similiter herba tunici. Cum igitur adiutorio magni dei ⁊ sancti antonij igneitas iā euolauerit: insistamus cum regenerantibus carnem que fiunt cum mastice.⁊ thure.⁊ aloe. ⁊ litargiro. et radice aristol'.⁊ similibus.

Curatio vlcerum sanioſorum.

igeratur in primis

materia cū oxizacara ⁊ sirup. ō fumoſre. ⁊ vtrāk rubea troci ſcata ⁊ poſtea fiat floia. ⁊ rēoueāk cruſtula. ⁊cū dialk. ⁊ populeō. ⁊ poſtea tal' pul. apponatur. ℞. cinis vitiuz. litargik. cari mie lote. eris vſti. aloes alumins. cozti cis malagranati. ceruſe lote. añ. ʒ.iij. atramēti tartaris. calcis viue. salis gēme. añ. ʒ.i. fiat puluis ⁊ in vlcere apponāk. vl' cū cera ⁊ oleo ro. fiat vnguētum: ō cuiz vnguentū mozrificat ⁊ curat actualiter oia vlcera sanioſa antiq. que sunt de difficili curabilia. ⁊ ideo curā cirurgico relinqm' q̄ cum ferro ⁊ realgar repzesſo curabit si deus voluerit.

Cura cancrene ⁊ herpestio meni siue lupi.

ntelligēdum quod

i interdū cozrūpik' ꝓplexio mē bzi ⁊ virt' aīalis sensibilis: deinde putrefit ⁊ cozrūpik': ⁊ hūectak' locus: ⁊ pfundak'. ⁊ tūc in pzincipio qñ apparet feditas coloris ⁊ quedā insensibilitas. tūc ista accidētia applicātur noie cācrene. ⁊ qñ ista accūtia iā venerūt ad putrefactionē ⁊ cutis vlcerationē: ⁊ maiozē insensibilitatē ⁊ humectationē ⁊ virulentiā. tunc talia accūtia possunt appellari hpestiomen'. In primis igit' rectificetur dieta. viter igit' ca. adurētia: ⁊ ffa mozrificantia. ⁊ fit in regimine tēperato. mūdificetur cozp' cū floia ⁊ farmacia: sicut dz fieri in hūozibus cozruptis. poſtea scarificetur loc' ⁊ ponātur ibi sanguisſuge: et inungak' locus cū tali vnguēto. ℞. ozobi farinā fabaz. salis cōis. aristol'. ro. mell'. ʒ.i. puluerizētur ⁊ bulliāt in sirupo acero ſo donec sit i spissitudinē mellis. ⁊ illinia tur loc'. Vel istud qd̄ est ꝓbatū ⁊ laudabile multū in cancrenis ⁊ in oīb' dispoſitionib': cū mēbri ꝓplexio incipit cozrūpi ⁊ ōstrui: ⁊ mutari in cirmitatē in liuorē ⁊ viriditatē: ⁊ in quādā fuscedinē mozrificatā. fiat apparet frequēter in vbijs ⁊ apostematib' male curatis. ℞. olei ro. cere albe. añ. ʒ.vi. succi fruct' vue lupine ʒ.iij. ceruſe. ʒ.i. plūbi vſti ⁊ loti. ⁊ pōfilogos. i. illi' fumi q̄ adheret in fornacib' fabroz vbi fundūtur metalla. olibani. añ. ʒ i. Modus cōficēdi est iste: liquefiat cera ⁊ oleū ⁊ deponātur ab igne. ⁊ alia subtiliter puluerizata ⁊ cribrata sil' oia i mozterio diuſci' cōmiſceas. ⁊ supza dictū siccū infundak': ⁊ cū sine intermiſſione p.v. horas fuerit agitatū ꝓmitte coagulari et supzanatantē siccū, pice ⁊ resultat q̄dam cōfectio si bene cōficiak' q̄si esset diaqlon ⁊ semp extendik' supza alutē ⁊ poſtea sup za locū. ⁊ est mirabile valde in oīb' vlceribus calidis fraudulētis sanioſis recētibus tñ. q: in antiqs oz ad fortiora cō surgere. cū aut̄ cancrena cadit in hpesti omenū: ⁊ iā incipit locus hūectari ⁊ cozrūpi: tūc meli' est remouere q̄ putrefactū est cū medicinis putrefacientib' ⁊ carnē cadere facentib': aut cū cauterio ⁊ similib': q̄ cū incisione. apponāk igit' tale vnguētum. ℞. radic' aristiol'. aluminis. floris eris. vitrioli. gallarū. eris vſti. ceruſe lote aloes. succi cucumeris asinini. añ. ʒ. ij. bullīāt cū melle ⁊ aceto. q.s. ⁊ inungāk locus donec appareat sana caro. ⁊ si locus esſet humidus cauterizet'. ⁊ q: talia cū sunt antiquata sunt difficilis aut ipoſſibilis curationis. iō curā restaurato ab' relinquam'. Unguentū ad vlcera ca. in plus sanioſa difficilis curationis cozpore mundificato ita q̄ de' noluit vsq; ad hodie meli' releuare. ℞. antimonij. eris vſti. litargirīri. dimic argēti. ⁊ marca site. ceruſe lote. balauſtie. aluminis. farca colle. cozrica this. pōfiligos. i. illius fumi q̄ adheret in fornacib' vbi fundunt metalla. añ. ʒ.i. pficiank cū fece olei ātiqui ⁊ cera. q.s. ⁊ fiat vnguentum. istud mirabiliter desicat sine mozdicatione: ⁊ p tanto est vtile in mēbzo sensibili ⁊ viro delicato. Unguentum ad cicatrizandum ⁊ dezozandū loca sozdida plena quasi humiditatibus ꝓpter vlcera cozrumpentia calozem curis. ℞. gallarum. cozticis malignana. i. sanguis draconis. añ. ʒ.ij. ceruſe. aloes. scariollis. litargiri. cadmie lote. aluminis. eris vſti abluti. mirre. cozticis this. ponfiligos. añ. ʒ.iij. puluerizentur et conficiantur cum cera ⁊ oleo roſato, ⁊

fiat vnguentum. Considerentur igitur medicamina que posita sunt in hoc capitulo, q3 mirabilia sunt in cautis suis.

De impetigine ⁊ serpigine.

IMpetigo et serpigo sunt infectiones cutis de co. subtili mixta cuꝫ hu. grosso terreo ita q̄ co. subtilis aliquando est in plꝰ. aliquādo co. grossa: et aliqñ equaliter. Quādo est in plus ō co. de facili curaℓ. quādo humoꝛ grossus plꝰ tarde curaℓ. ⁊ qñ equaliter media est curatio. Mundificeℓ cū coꝛpus in primis iuxta materiā sue cōplexiōis: coꝛpoze autem mundificato ⁊ bono regimine supposito fiat balneū. quoniā balneū subtiliat ⁊ aperit ⁊ iuuat ad euacuandum hu. Impetigo recens in primis curatur cuꝫ saliua ieiuni si illiniatur. vel fiat tale medicamē. ℞. farine risi. milij. oꝛdei. fabarū lupinoꝛ. ciceꝛ. añ. ʒ. 1. gallaꝛ. ossium mirabulanoꝛ. melℓ. añ. ʒ. 5. bulliāt omia in aceto ⁊ succo blete vsq3 ad spissitudinē: ⁊ illiniaℓ locꝰ. Si autez fuerit antiquā: inungatur cū oleo de frumēto. vel fiat tale vnguentū. ℞. mirri. litargiri. stercoꝛis fureti. foliꝛ agni casti. eris vsti. añ. ʒ. 1. vitrioli. sulfuris viui. añ. ʒ. iij. bulliāt in aceto vsq3 ad spissitudinē: ⁊ locus illiniaℓ. Si autem aduenerit pruritus ⁊ squame: ⁊ quasi quedā excoꝛiatio. illiniaℓ locus cū isto medicamine. ℞. anacardi. costi. ellⁱ nigri atramēti. aristolℓ. cōbustoꝛ. añ. ʒ. vi. teratur ⁊ cribelleℓ ⁊ cōficianℓ cuꝫ aqua. aut oīa ista que dicta sunt conficiantur cum modica quantitate cere ⁊ olei: ⁊ meliꝭ adhibebit. Unguentuꝫ mirabile ad oēs rubozes ⁊ infectiones cutis de co. aut sanguine: aut vtr. usq3 inueteratibus autem vbicuq3 fiunt. ℞. sulphure viui. auripigmēti rubei. añ. ʒ. ij. pulueriʒenℓ ⁊ cribellentur in vltimo: ⁊ cōficianℓ cuꝫ succo de fumo terre. ⁊ si nō inueniaℓ cū sirupo de fumo: ⁊ fiant trocisci ⁊ deficcentur in vmbra: ⁊ cū vti volueris distemperenℓ cum vnguento citrino ⁊ inungaℓ locus. ⁊ cuꝫ aqua sulphure ca. abluaℓ: ⁊ hoc fiat toties donec cureℓ. Oleū de sinapi deleti petiginē: sicut oleū de frumēto. hoc idem facit aceto sitas citri ⁊ sinapis cū aceto. ⁊ sulphur citrinū cū aceto. ⁊ cozices mali granati. vel fiat istud. ℞. vnguēti citrini vnguēti fusci, litargiri. añ. ʒ. ij. misceantur

De formica miliari.

FOrmica miliaris est pustula parua acuti capitis calida: aut multe pustule: ⁊ videnℓ ambulare: q̄ niam videnℓ mutari. aliqñ vlcerant ⁊ aliquādo nō. Curanℓ cū sicut bisipila. qñ ante vlcerationē possunt apponi humida: sed postea non. In principio cū ponanℓ magis frigida cū stipticis. in declinatiōe magis resoluciua. in medio ponātur medio modo. In principio igℓ ponātur supra locuꝫ lactuca trita cuꝫ pozcula ca ⁊ mucilagine psilly. ⁊ in medio oꝛdeum. ⁊ panis furfureus ⁊ plantago. ⁊ coꝛtex maligranati. ⁊ versus finē sal ⁊ nitrū ⁊ ruta. ⁊ cucumer asininus. ⁊ conficiaℓ cū vrina pueri ⁊ succo plātaginis. Quia igitur in omnibus istis materia est venenosa: magnū studiū ⁊ magna cautela adhibeatur: sicut in igne pisco recte.

De fistula.

INtelligendū est q̄ vlcus cōcauuꝫ sordiduꝫ latuꝫ inferius ⁊ strictū exteriꝰ: qd̄ inquā modo claditur ⁊ modo aperitur declarant fistulaꝫ ⁊ per ista accidentia fistula declaratur. Digeratur igitur materia in primis cuꝫ oxill. oīnf. ⁊ sirupo de fumo terre. ⁊ purgeℓ cū yerapigᵹ. ⁊ yeraruffi. ⁊ stupheur. ⁊ vratur ryriaca. ⁊ sit in bona dieta ⁊ bono regimine. Ista passio ē difficilis curatiōis valde: ⁊ potissime qñ antiqnatur. qñ oꝛ q̄ cum nouacula aut cauterio p oēm ambituꝫ caro mortificata remoueatur: donec esset deuentū ad viuā. sed multi sunt qui p̄dū igūr sic esse: q̄ sic curari. Si autez fistula fuerit in carne sanies est alba si in osse est sicut lotura carnis. si in neruo est nigri coloris. Coꝛpe igitur mundificato carotem largeturvulnus cū gentiana: aut cum medulla sambuci. ⁊ postea ungenie

tur quō pulueres intromittant cū tenta
aut p modū emplī ⁊ similiū. ita q̄ virtus
medicaminis possit venire ad ꝓfundum
⁊ cōsumere rotū qō mortificatū ē: donec
appareat caro rubea sana. ⁊ postea ē ma
gna cautela adhibēda in generationem
carnis. qm̄ daro q̄ sit curat⁹ caro nō ge
nerabit vniformiter: ⁊ ite⁊ in ꝓfundū sa
nies generabit. quare tenta tincta in his
que carnē generāt cōtinue dz apponi: et
paulatine diminui donec rotū fuerit ple
num sua carne. Hoc igit medicamē cō
fert in fistula. ℞. zzi. z. iij. viride heris. z. i.
aloe. z. ij. pulueriz. ent fortiter ⁊ bulliāt in
acero. ⁊ addat mell. z. ß. ⁊ bulliāt ite⁊ do
nec fiat quasi vnguētū. ⁊ intingat tēta ⁊
fistule apponat. Vel fiat p hūc modum.
qm̄ mālia medicaminū mortificantiū sūt
hec. arsnicol. mirra. aloe. ceruſa. litargirum
es vstū. viride heris. vitriolu z. tartar. ra
dic yreos. rad scolopend. catinia. teste
ouo⁊ cōbuste in furno figuli. nitrum. spu
ma maris. stere⁹ humanū cōbustū. argē
tum viuū extinctū. limatura ferri. calx vi
ua. sulphur viuū. sal armoniac. aurripig
mētū rubeū ⁊ citrinū. vitriolū. alumē. re
algā. repr: essu z. cantarides. salnitrū. sapo
gallic⁹. cēraurea. ozob⁹. ell's. opopona c.
plumbū vstū. sal rostu z. succus titimalli.
hermod. affrodill. sticados. mel. aqua ru
the. aqua celidonie. aqua rute distillata p
elambicū. agrimonia. acetū. affungia poz
cina antiqua. ista inquam sunt mālia quz
quib⁹ oīa vlcera fraudulēta sordida pos
sunt curari: cū curabilia sint. Intelligē
dū q̄ nec in his nec in alijs mlis pono
nutritiuū: neq; eligo ex mālibus que ma
gis ꝓpria ⁊ que min⁹: nec in multis po⁊
no doses. Cui⁹ rō est: qm̄ hic pont ars
⁊ doctrina: ⁊ multa relinquunt medico p
ticulariter operāti. qm̄ in particularibus
est mag diuersitas. qm̄ aliqn passio ē no
ua: aliqn antiqua. aliqn ēt supficie: aliqn
in ꝓfundo. aliqn in mēb⁊o nobili vel iuꝑ
⁊ aliqn i ignobili. aliqn in carne. aliqn in
neruo. aliqn in osse. Et ꝑm hec oīa oz
medicamina diuersificari. Preterea q̄dā
sunt medicamia debilis virtutis: ⁊ q̄daz
virtutis fortis: ⁊ quedā magni inuamēti
⁊ quedā parui. ⁊ ꝑm hoc diuersificantur
doses. Cōparet igit vnum alteri: ⁊ acq
piant aliqua ex istis ⁊ cōficiantur: ⁊ fistu
le vt dictū est applicentur. Quando an
tem fistula antiqua est in ꝓfundo: fiat tal
aqua. ℞. salis armōiaci. vitrioli. auripig.
rubei ⁊ citrini. viridis heris. aā. pulueri
zent ⁊ ponant in elābico de vitro bene
lutato: ⁊ fiat lentus ignis: ⁊ prima aqua
abiciat donec elābicum fiat rubeū: ⁊ ser
uetur in vase vitreo obturato: aliter era
ret. tante virtutis ē ista aqua q̄ ossa pe
netrat: ⁊ oīa metalla. ⁊ i oī cōcaua fistu
la ponat vna modica gutta: statiz cauteri
zat sicut ignis: ⁊ remoueat arsura ⁊ do
lor cū albumine ouī aut butiro. ⁊ adhibe
atur cautela que dicta est in generatione
carnis. oz vere ista aqua oēm fistulā mor
tificat. sed in ponēdo adhibeat cautela:
oz in vltimo fortitudinis est. Sed p timi
dis ⁊ pueris fiant ista multū inuātia. ℞.
folioz ruthe. celidonie. folioz agrimōie
aā. ⁊ ponant integra in aqua vite: hoc ē
in vino albo distilato p elambicū. ⁊ vna
gutta in fistula distillet. Vel fiat talis po
tio q̄ curat oēm fistulā a principio. ℞. a
grimōie. folioz oliue. cet ac. aā. ℈. i. scin
dantur minutissime ⁊ ponant in vino al
bo ⁊ cotidie in aurora potet ciph⁹ vnus
⁊ cōtinuet donec curet. Radix ell' posi
ta in fistulā curat eā. Scolopēdia colle
cta cū ozōne dīnica ⁊ portata ad collum
curat fistulā. Intelligendū q̄ experim
tum est multū vtile post̄ lux rōnis pre
cessit, ⁊ qz oīa materialia que dicta sūt ab
stersiua ⁊ mūdificatiua: ⁊ ex illis que dic
ta sunt: sunt quedā fortissima ⁊ quedam
debilia: ⁊ quedā mediocria. iō experime
rato: dz accipe aliq̄ ex fortissimis in pua
quātitate: ⁊ multa de debilib⁹ ⁊ i magna
quātitate. ⁊ quedā de mediocrib⁹ ⁊ i mo
dica quātitate. ⁊ cōponat ⁊ vrab eis mo
do p modū pillul'. modo p modū vnguē
ti: modo p viā empl'i: modo pviam aque
distilate seu infuse. qz ⁊ si nō prosunt sin
gula multa iuuāt. Inferi⁹ dicem⁹ aliud ō
fistula capitulo de egritudinibus in lacri
mali. ⁊ quia hec passio difficilima ē ad cu
randū post̄ q̄ antiquata ē restauratoribꝰ
relinquamus.

Cancer est apostema melicū de melia adusta

et est a principio parue ꝓportionis admodū fabe. durum rotundum: fusci coloris: cū paruo calore: cū magno dolore aliqñ: aliqñ cū paruo: aliqñ nō ulcerat: et aliqñ ulcerat. et hoc est cū melia generata ē adustione sanguinis aut colē pure solius. Et dicitur cancer, ꝓpter triplicē ꝓprietatem. Primo qz hz figuram rotundam sicut cancer. Secundo qz sicut cancer firmiter tenet qđ tenet cū cibum venaē. ita ista passio fortiter adhe ret. Tertio qz sicut cancer habet multas tibias et longas et tortuosas ita ista passio hz multas venas et diuersas: repleras circūquaq; sanguine melico replete.

Cancer aūt discernit sic: corrodit circū quaq; sine cauernis et callositate et duricie labioꝝ: cū rubore et calore a principio sed cū inueterat liuet et uiret et fuscescit. a principio autem difficilis cognitionis ē valde.

Prognostica. Cancer aūt aut ē recens et tūc ē curabil aut est antiquꝰ et tūc nō curaē. Cācer aut est exterꝰ apparens: et tūc curaē. aut ē interius et tunc nō curaē. Et ꝓ tanto dicebat illa fistula altissima ypo. Quibuscūq; cācri abscōditi sunt etc. Et forte intelligit de curatione ꝓ incisionē.

Cura. Ad curā igit possibilē intendamus. In primis si indiget fiat flota: postea cureē cū epithio et aqua casei uel yeraruꝫ. si est fortis digeraē cū frigidis et humidis: sicut ē aqua ordei. pisces squamosi de aquis mūdis. et uitella ouoꝝ mollia. arriplices. borrago et crocꝰ cōpetunt. et lac uaccinum postq; extrahit butyr: et alia similia. Si igit locꝰ sit talis q; possit incidi: sicut in mamilla et similibus: incidaē oīno totꝰ locꝰ: et cauterizeē et permittaē fluere multꝰ sanguis: hoc tamē fiat cū magna cautela. Cauterīū etiaz fiat cū magna cautela: qm periculosuz est. Apponaē igit medicamia abstersiua sine mordicatiōe, ℞, tucie lote. plumbi adusti et abluti. et corticis maloꝝ gra. coriandri. aloe abluti. bolꝰ armenici. aā. ʒ. i. cōficiaē cū oleo ro. et cera. q. s. et fiat unguentum. Et si locus esset multuz calidus tūc agresta. et coriandrū. et mucillago. spillij d̄ super applicetur. succus celidonie. succus foliorum oliue curant cancrum in principio. et in gingiuis: et in summitatibus mamillarum. ceaē ac portarum curat procul dubio cancrum. Si autem magis parteculariter nolim procedere: digerantur materia sic. ℞. succi boꝝ. succi fumi terre. succi scabiose. aā. lib. ß. ende. scaē. aā ʒ. ij. epithi cuscute. foliorum sene. aā. ʒ. iij. uini malorum grana. ʒ. iiij. panis zuccā. lib. i. fiat sirupus. Materia digesta purgetur sic. ℞. oxilapatim. electu. de succo ro. yera ruffere. aā. ʒ. ij. misceantur. postea stuphetur in predictis herbis: et postea dentur due partes rubee troscate: et tertia tyriace. postea inffretur locus cum his. ℞. succi plantaginis. succi coriandri. succi portulaē. succi vermicularis. aā. ʒ. iij. aceti al. olei ro. aque ro. seri caprini. aā. ʒ. iiij. bulliant una inundatione et panni intincti tepidi desuper apponātur: et deinde deficcetur: et talis puluis desuper apponatur. ℞. amatites. coralli. carinie argentee: et auree loroꝝ. fuligīnis. tele aramee. plumbi usti et lori. spodij. ossium mirabulaē. fiat pul. uel cum oleo ro. et cera. fiatuno guentum. et abluatur locus coridie cum sero caprino. aceto albo. et aqua ro. repidis. uel fiat sic. ℞. filtri bluu. stercoris columbini. corticis maligrana. gallarum adurantur supra testam et pulueriz entur et puluis supra locum cancerum apponatur. Si autem cancer esset inueteratus oportet fortiora medicamina adhibere. Addantur igitur cum fortiori medicamine. uel cum isto sed in parua quantitate. ℞. radiē. aristol. ro. aloe. mirre. nitri. uitrioli. tartari. attrementi. uiriusq; auripigra. gallarum etc. et abluatur locus cuz decoctione istarum herbarum. ℞. boꝝ. scabiose. fumi terre. lapacij acuti. centauree. bulliant in sero caprino in pīs. et aceto albo et uino al. in minus. et sp abstergatur locꝰ et deficeē cuz panno lineo antiq; modo. sed qz ista passio est difficilis cura

nonis aut impossibil. postq̃ ẽ ꝛeriorib⁹ aut postq̃ antiquat. ió deficeps restaurator⁹ relinquamus.

Clarificatio. Notandũ ẽ hic q̃ ī oĩ apostemate ẽ triplex morb⁹.morb⁹ cõsimil⁹ ꝛ morb⁹ officialis.ꝛ morb⁹ cõis.cõsimilis rõne male cõplexiõis.official rõne rumoris:ꝫ cõis rõne solutiõis cõtinuitatis. Artamẽ intelligendũ q̃ morb⁹ cõsimil⁹ ẽ ibi morbus per se.ꝛ official ꝛ cõis sunt morbi p accidens.qm̃ pr⁹ ledit morbũ rõne male cõplexiõis q̃ ex alijs.sicut declarauim⁹ ī ꝺ morbo ꝛ accidẽti. Secũdo notandum q̃ nullũ apostema fit ex spũ.si alijs diceret Bal.dixisse q̃ sic.dico q̃ spũm intelligit ventũ vt in timpanite. Tertio notandũ q̃ nullũ apostema fit sine mã cum fit ibi rumor:qm̃ aut ẽ humor:aut ventus aut aquositas. Quarto intelligendũ q̃ cũ interius digerim⁹:modo digerimus ꝛ alteram⁹.modo cũ calidis:modo cuꝫ frigidis.modo cũ sic.mõ cũ hu.qm̃ q̃ apostema ẽ exteri⁹ digerim⁹ ꝛ maturam⁹ sem per cũ calidis ꝛ humidis tẽperate digerimus:teste Bal.v⁹.de simplici medicina. dico q̃ cũ intus digerim⁹ ad hoc facim⁹ vt expellam⁹:ꝛ ió ſp fit cũ ꝓtarijs.extraũt,ꝓpzie intendim⁹ maturare.ꝛ istud fit cũ h:s q̃ cõseruãt calidũ naturalẽ:ꝛ talia sunt cali.ꝛ hu.tẽperata.tm̃ in apostematibus ca.vergũt ad frigiditatẽ:ꝛ in frigidis ad caliditatẽ:ꝛ ita de alijs. Quinto notandũ circa impetiginẽ qm̃ ly bal. aque dulcis nõ cõpetit in lepza:sicut dicẽt ifer⁹ius.nihilomin⁹ bñ cõpereret in ipetigine ꝛ serpigine.qm̃ lepze materia ẽ ꝓfunda ꝛ inueterata.ꝛ ió bal.aque dulcis nõ sufficeret.ꝫ impetiginẽ ꝛ serpiginẽ materia ẽ magis in exteriozib⁹ ꝛ nõ ẽ nisi semi adusta.ꝛ p tãto p bal.aq̃ dul. bñ põt euaporari.Et ꝓ tãto intelligendũ vt dicuꝫ est:qm̃ impetigo ꝛ serpigo sũt ꝺ mã subtili mixta cũ grossa.ꝛ qm̃ plus habundat subtil' ca.dicit impetigo quasi scabies ipetuosa.ꝛ oꝛ velocius mouet ꝛ occupat maiozẽ locũ. Si ãt plus habundet materia grossa:tũc ꝺ serpigo.ꝛ qm̃ cõsit tunc dicit serpigo miliaris vel serpigo ꝯnosa.aliqñ :sta ſt cũ calõe ꝛ ardõe ꝛ vlcere ꝛ sanie.ꝛ aliqñ nõ,ita q̃ ipetigo magis vergit ad rubozẽ ꝛ ſpigo ad nigredinẽ ꝛ ita medicamia aliq̃ mõ sunt diuersificãda. Sexto notãdũ q̃ frumẽtũ ꝺz poni ī ter lamias ferreas cãdentes ꝛ q̃ eliquetur ẽ oleũ eius.ꝛ istud oleũ ly sit ca.tam̃ mirabilẽ ꝓpzietatẽ hz cõtra ipetiginẽ et serpiginẽ ꝛ ſmiles infectiones.qm̃ satis velociter rotũ deleꝛ. Septimo notandũ q̃ impetigo ꝛ serpigo põt causari ex co. ꝛ mekia.ex mekia inquãtũ in nãli causata ꝓ viã adustiõis cole vel sanguis:ꝛ ꝺ adustio nõ est cõplexa ꝫ mediata. ꝛ oꝛ mã in parte ẽ subtilis:ió exp̃ãditur ad cutez ꝛ oꝛ pariz grossa ió remanet iuxta cutez

Octauo notãdũ q̃ comedẽtes panez ratarũ incurrũt impetiginẽ ꝛ serpiginez rõne infectiõis:cũ mures habeãt aliquã nãm venenosam.tõ ẽt paupib⁹ talis pa nis nõ est dandus. Nono aduertẽdũ qm̃ licez impetigo ꝛ serpigo sint extra venas nihilomin⁹ bñ põt cõpetere floiam ꝓp materiã existẽtẽ in venis. Decimo intelligendũ q̃ in ipetigine ꝛ serpiginenõ cõpetit frigida repcussiua nisi essent mixta cũ quibusdã resolutiuis. Undecimo intelligendũ cõtra carbunculũ q̃ aliq̃ apponunt in curatiõe frumentũ masticatũ ꝛ fermẽtũ ꝛ sal ꝛ similia ca.ꝛ tamẽ carbũculus ẽ de mã ca.dico q̃ carbũcul⁹ est de sanguine ꝛ co.adustis ꝛ intẽsis ita ita q̃ plus dñatur san.ꝛ dicit carbunculus vt dictũ est.a carbone viuo. qm̃ sicut carbo calet ꝛ rubet.ita istud apostema.ꝛ ió in ꝓncipio fiat floia ex eadẽ parte.et in circuitu apostematis ponant fria: ꝛ ꝺ super apponat frumẽtũ masticatũ quia maturat ꝛ attrahit tẽperate:ꝛ magis rõ masticatiõis apponat fermẽtũ qz habet duplicẽ naturã ca.ꝛ fri.ꝛ sal qz calefacit ꝛ attrahit ꝛ resoluit ꝛ confortat ratione stipticitatis. Postq̃ autẽ venit ad ruptura tunc apponatur resolutiua vt nõ cõuertatur in antracez aut sacrũ ignez. aspergatur igitur aqua ca.cum modico sale.et ponantur ibi ventose ꝛ similia que dicta sunt superius. Duodecimo notandum circa carbunculuz sicut frequenter dictũ ẽ q̃ in carbũculo:nec i aliquo apostemate venenoso nõ cõpetit reperussiua. et tñ auctozes iubẽt apponere fria. dico q̃ vez est.qz materia venenosa curreret ad

cor ⁊ ad viscera. ꝙ aũt apponãt frigida hic nõ supra ſz ĩ circuitu. Preterea ſi apponant frigida hoc nõ ẽ vt reparetur: ſz vt ardor ẽ mitigẽt. Preterea ſp admisceant stiptica vt cõfortẽt. Preterea ſp apponant resolutiua vt nõ penetrẽt. Preterea apponãt acu repida vt ñ reparẽtur: ſz vt ardorẽ refrenẽt. Preterea illa frigida p⁹ vlcerationẽ nõ sint humida ſz sicca vt mũdificẽt. Et iuxta ꝟ intelligẽdũ ꝙ maturatiua nec cal. nec frigida nõ ꝓpetũt in carbunculo. ſz magis resolutiua ⁊ euaporatiua ſõ nõ debent esse ita ca. ꝙ adurant. Vltimo notãdũ de cãcro ꝙ in ſui nouitate põt curari. ſz cũ antiquat⁹ ẽ nõ. ⁊ potiſſime in interiorib⁹. ⁊ iõ dicebat Ypo. qui buſcũq; cãcri sunt abſcõditi ⁊c.

Capitulũ. xx. de verucis poris ⁊ acrocordinibus ⁊ lupis.

i Sta sunt peccata officialia in numero additio veruca ãt ẽ caro dura ⁊ ſpiſſa p totũ corp⁹ nata. maxie in pedib⁹ ⁊ manib⁹ de materia flegmatica ⁊ melia. idẽ sunt pori. misi ꝙ pori fiũt veruce minuti fixa ad modũ porox hũtium mꝫas barbas. ⁊ hoc ẽ pp maius dominũ melie sicce terree. Acrocordes sunt quedã excreſcẽtie ad modũ capitis vbe molles pendẽtes de materia flegmatica. Lupie sunt quedã q̃ generant in palpebris ⁊ in alijs ptib⁹ corp⁹ ꝺ materia flegmatica ⁊ differtur a ſcrophulis ⁊ glandulis. qz ſcrophule ⁊ glãdule fiũt magis intus in poris ⁊ carne circumvolute folliculo. Alie aũt fiũt magis extra. Curatio verucaꝝ ẽ abſtinere ab oĩbus melicis. deinde ꝙ frequẽter exſanguent cum vnguẽto: ⁊ ꝙ apponaꝫ lac ficus frequenter ⁊ paulũ dubio curat. aut ꝙ ligent veruce cũ ſetis equi vel ꝙ paſcent iſta lac tintimale auripigmẽ. ⁊ paſta. ⁊ fiat caſſula ⁊ deſuper apponaꝫ. vel fiãt iſta. ℞. viride heris. aurepigmẽti. ⁊ pulpe coll. ſalis armoniaci. aã ʒ. i. ⁊ paſcent cũ lacte tintimalli ⁊ cera ⁊ fiat capſula. vel ꝙ radatur cũ nouacula: ⁊ dimittaꝫ fortiter exſanguinari. ⁊ poſtea ꝓiciaꝫ deſup lac ficꝰ: aut aut lac tintimalli. aut puluis litargiri et auripigmẽ. diſtẽperatis cũ forti aceto. Lupia aũt ⁊ acrocordes omino abſcindaꝫ. ſz lupia seu nodus qui ẽ in palpebra apparet in interiori palpebre ꝺz abſcindi vel remoueri. vel in iſtis excreſcentijs fiant iſta. terantꝫ allea cũ ſale ⁊ deſuper apponaꝫ: ⁊ remoueaꝫ ter inter diem ⁊ noctẽ: ⁊ cõtinuent vſq; ad. ix. dies. ⁊ ꝙ talia cũ lamina plũbea fortiter comprimantur.

Clarifica. Si aliquis dubitaret q̃ modo cõpetũt sicca: nõ ue talia indurãt: ⁊ materia est dura. Dico ꝙ sicca ſtiptica frigida indurant: sed ꝟ ponunt sicca que resoluũt ſ. cut acetum: aut sicca que cõſumũt ⁊ euaporãt ⁊ erodicãt ⁊ rumpũt ⁊ cauterizant sicut auripigmẽtũ ⁊ ſimilia talia cõpetũt. Secũdo notandũ ꝙ hmõi excreſcẽtie nõ possunt causari ꝺ eo. qm̃ eo. euaporat ⁊ euacuat: ⁊ nõ põt deuenire ad tantã cõglobationẽ. sunt igit de flegmate vitreo carnoso cõglobato aut gipseo aut melia.

Tertio aduertendũ vtrũz vna magna ſcrophula seu veruca poſſit generare mꝫtas paruas: cũ extra ſe nihil amittãt in generato Dico ꝙ magna veruca mꝫtũ attrahit de ſanguie melico: q̃ attracto mꝫte alie que hicide gñant ⁊ ita ꝺ ſcrophis

Quarto intelligendũ ꝙ lz ſanguis pedum ⁊ manuũ ſit ſubtilis: nihilominus plus generant veruce in illis ptibus q̃ in alijs. nõ ꝙ ex illo ſanguine ſubtili generent: ſz qz virtus mũdificatiua mittit ſuperflua ad extrema. Quinto notãdum ꝙ licz in his ſuꝑtum hmõi non cõpetat floia. tamẽ q̃ tam⁹ ẽ ex vſu purgatõe põt competere.

Capitulũ. xxi. de apoſtematibus frigidis cũ ſuis appendẽtijs.

a Poſtematũ quedam sunt ca. ⁊ quedã frigi. ⁊ iõ poſtq̃ determinatũ est de apoſtematibus ca. fm oẽm ſui ambitum: hic agit de frigidis. Apoſtemata aũt frigida quedã sunt de flegmate. q̃dã de melia. quedã de aquoſitate. quedã de vẽoſitate. Illa aũt que sunt de flegmate quedã sunt mollia hũmida tractabilia

sine caloze.⁊ quedā sunt solida ⁊ dura ꝙ to durioza tanto frigidioza.

Cura. Supposito ꝙ vlta ꝓcesserint sicut est bona dieta:⁊ bonum regimē.⁊ ꝙ materia sit digesta:⁊ euacuata.⁊ ita de aliis sicut decet p ordinem ad regimē ꝑticulare veniam⁹. ℞ Repercutiat igitur in primis materia cū siccis ⁊ resolutiuis.accipe igit̄ litriuiā ⁊ resoluat ibi nitrū ⁊ acetū:⁊ tunc spongia noua intingat:aut pānus lineus.aut lana:aut filtr̄ aut pānus de būbace:⁊ fomēter loco:⁊ desup etiā apponant̄.⁊ ista cōtinuentur ⁊ cotidie augmērent̄.⁊ fiat postea fortis fricatio in loco.Quādo aūt videmus ꝙ apostema nō est resolutum:⁊ accedit ad statu:⁊ incipit maturari.tunc iuuemus naturā sic.℞.radicē lilij.fenugreci.fe.limi aā.ʒ.i.bulliant in aqua ⁊ fortiter cōterāt ⁊ misceant̄ cū fermento:⁊ fiat emplin.

In declinatiōe aūt apponant̄ olea cā. resolutiua:sicut ē olcū laurinū. olcum de spicanardi ⁊ similiū.vel ꝙ in predicta de coctione que fit in principio addat̄ sulphur extinctū:⁊ olcū rosaceū ⁊ sal.⁊ fiat fomētatio ⁊ spongia intincta ponat̄ desuper.Si aūt cōquerit̄ de magno dolore;ptāto ꝙ apostema erat in mēbro neruoso aut cozda.tūc accipe lanā succidam ⁊ vinū coctuz qđ appellat̄ sapa:⁊ modicum de spicanardi:⁊ camomilla:⁊ melliloti.⁊ fiat fomētatio ⁊ lana desuper apponatur.

De glandulis nodis ⁊ scrophulis.

Sta apostemata causant̄ de flegmate caseato duro cōgelato.quoz cura triplex est.Primo cōprimat̄ fortiter ⁊ fricet̄.vel accipiat̄ tabula plumbea solida ⁊ locus fortiter cōprimat̄ cū tabula:⁊ liget̄ desup.⁊ sit totū studiū i fortiter cōprimēdo. Secūdo pōt curari cū medicinis cauterizātib⁹.℞.elli nigri.auripigmēti rubei.viride heris.calcis viue.arramenti.sulphur.ā viui.aā.ʒ.i.litargiri.beris vsti.aā.ʒ.iij.cōficiant̄ cū oleo ro.⁊ fiat vnguētū cū cera.aut fiat emplastr̄ cuz galbano ⁊ bdellio mollificatis in vino. Tertio curat̄ sic.extrēdat̄ cutis extroq; latere ⁊ scindat̄ ⁊ discarnet̄ vndiq; ⁊ extrahat̄ tota burscula vbi ista cōtinentur deinde curent̄ sicut vulnera. Sit tamen duplex cautela.s.ꝙ nihil remāeat ꝺ burscula:qz iteꝝ reueniret. Secūda sit ꝙ cū ista sunt,prima neruis ⁊ cordis ꝙ illa nō ledant̄. Scrophule generantur ex flegmate vitreo ⁊ melīa.⁊ assimilant̄ nodis. ⁊ generantur vrplurimū in carne molli.⁊ ideo multiplicant̄ in collo ⁊ asselli⁹. raro inuenitur sola:ꝫ sunt multe.aliquādo est vna grossa magna. aliqñ coadunant̄ nodi multi ⁊ videtur cē racem⁹ suspēsus salubres sunt in pueris:grauiores in iuuenibus.

Cura. In primis subtilietur regimē viter repletionē cibi ⁊ potus. ⁊ potissime repletionē nausea:tuā.⁊ oīa illa viter que replent caput vaporibus. sicut sunt allea.cepe.vinū fortē.vocifera tio.ira.solicitudo.⁊ tenere caput inclinatum.⁊ multa consimilia. In primis fiat floīa si particularia cōueniūt. digeratur materia cū oxille diuretico:⁊ euacuetur cū diaturbith.℞.turbith.ʒ.r.ʒʒi.ʒ.v.zuccāi.q.s.ad cōdienduz.⁊ vtatur ea donec materia grossa flegmatica accedēs fuerit sufficienter euacuata.postea resoluamus:cū repercussiua nō cōpetūt hic: nec in magnis scrophulis cōpetit ferrum:vt dicit Auic. Illud autez ꝙ sufficienter resoluit est aplicon.⁊ diacurcon. Materialia aūt medicaminū resoluentiū scrophulas sunt ista simplicia radix lilij.stercoris capraꝝ rum.radix cucumeris asinini. ficus q̄ ceciderūt ante maturitatē cū sunt albe.farina fabaꝝ.amigdala amara.radix coloquintide.alumē.sinape.semē vrtice. sulphur. spuma maris.aristol.squilla.fenugre. calx nasturciū.stercoris colūbinū.ozobus nitrū. mel.⁊ iste gūme.bdelij.armoniacū. galbanuz.pix naual.resina.alchitran.Tunc medicꝰ accipiat vnū ex illis vel plura aut oīa.⁊ cōficiat̄ cū aceto ⁊ oleo antiquo.et poterit facere vnguentū:aut emplin cum gūmis in maiori portione.Dicitur etiaz ꝙ serpens ponatur in olla ⁊ luteꝝ ⁊ i furno decoquat̄:⁊ caro cū aceto ⁊ melle fortiter cōmisceat ⁊ loeꝰ illiniat̄. Si autem ucmillis fuerit magnꝰ caloꝝ in scrophul̄ addat̄ magna;quāritas coriandri cū pre

dictis medicaminib⁹ finaliter oꝫ recurre ad manū cirurgicā: sed caueat sibi re staurator: a venis ⁊ arterijs ⁊ nervis. ⁊ si nō vadam⁹ ad reges: qz reges cōsueue rūt curare solo tactu: potissime serenissi me rex francoꝝ. ⁊ ideo morb⁹ regius ap pellat. Aliqui sunt timidi ⁊ timēt incisio nem ⁊ longitudinē viaꝝ. in talib⁹ rumpa tur loc⁹ cū cautaridib⁹ ⁊ sepo bircino. ſz qz ista cura ē turpis ⁊ difficilis totaliter re staurator⁹ derelinquo.

De apost⁹ atib⁹ duris ⁊ lapideis.

i Sta apostemata

causanť ex materia flegmatica aut melica aut vtriſq. ⁊ p tanto vergit ad plūbeitatē si est ō melica ⁊ ad colorē enti ⁊ naturalis si est de flegmate. ⁊ medio modo qñ cōpositio ē media. ⁊ talus ⁊ duricies ⁊ similia cōsueuerunt generari in iuncturis ⁊ potissime in pedib⁹. ita ꝙ frequēter impeditur gressū ⁊ ideo talia sunt abscindēda ⁊ curanda: qz frequēter cadūt in cancrū. In apostematib⁹ igit⁹ duris cauendū vt nō ponantur fortiter exiccātia nec fortiter resoluētia: qz malo⁹ fieret indurato. ponantur igitur lenitiua cū resoluēntib⁹. Caueatur igit⁹ a sale ꝙ ibi nō apponať in assungiť ⁊ caueať acetū ꝙ apponať in parua ꝗtitate qñ locꝰ est nervosus. in carnoso aūt plus pōt apponi. ⁊ etiā in principio p⁹ debem⁹ vitare acetū ꝙ in fine. In primis igitur supposito bono regimine vi. reb⁹ naturalib⁹: ⁊ in illis ꝙ reducanť ad illa: si cut est balneū fricatio ⁊ similia. Accipe lapidē molarē candentē aut marchasitā: ⁊ aspergatur acero ⁊ suffomigeť locꝰ donec suder. Materialia aūt vnguētoꝝ et emplaꝝ que hmōi materias duras resoluūt ⁊ mollificāt sunt ista. assungia galline ⁊ anatris. ⁊ vulpis. ⁊ lupi. ⁊ leonis. ⁊ vulturis. ⁊ aqle. ⁊ medulla vituli. ⁊ cerui. ⁊ taliū cōsimiliū: sicut fenugrecū. ⁊ semen lini. ⁊ iste gūme opoponacū. galbanum. serapinū. bdellū. storax: calamita. mastix. laudanum. pix naualis. Et de oꝫbus istis quāto retētiora tanto meliora, gūme temperenť in aceto aut fece ei⁹ qđ est i loco nervoso: ⁊ fiat cōpositio ex vno aut ex multis: ꝑm ꝙ videbiť expedire. vt per modū olei ⁊ vnguenti vel emplastri: qđ tue industrie derelinquo.

De scrophulis declaratio.

i Ntelligendum

quod scrophule nō mltiplicanť in nervis nec in carne dura: ſz habeant maiorem cōuenientiā cū eis. p⁹orato qz non generanť p viam cōgestiōis: ſz p viam derivationis. ⁊ cū hoc illa mēbra ñ sunt parata ad receptionē materie pp soliditatē: qz caro mollis est rara ⁊ spongiosa. ⁊ ideo defacili recipit superfluitates. ⁊ p⁹orato mltiplicanť plus i collo ⁊ ascell⁹ ⁊ qz caro mollis: ⁊ qz emūctoria. Secūdo notandū ꝙ ſz senes abundēt magis i materia flegmatica accideraliter ⁊ melica naturaliter. ⁊ cū hoc ſz sint magis debiles naturalitē ꝙ pueri: ñ magis multiplicanť scrophule in pueris. ⁊ qz sūt magis gulosi ⁊ peioris regiminis cōiter: ⁊ mēbra sunt magis parata rōne raritatis. senes aūt vt plurimū sunt melioris regiminis: ⁊ membra sunt solida: ⁊ non recipiunt ita superfluitates. ꝗre scrophule magis multiplicanť in pueris ꝙ in senibus

Tertio considerandū ꝙ scrophule sunt plures ꝙ verucē ⁊ glādule quia materia est peior: ⁊ ideo plus multiplicat sibi similē. vel posset dicere ꝙ nihil aliud est scrophula ꝙ glandula multiplicata. vnde quando videmus vnam solam glandulam appellamus. quando autem multas scrophulas. Quarto intelligendum ꝙ repercussiua non competunt in scrophulis nec in consimilibus apostematibus duris. cuius ratio est quoniam materia est ita grossa ⁊ compacta ꝙ non posset retrocedere. nec etiam competit scarificatio: quia ratione doloris magis traherent materia ad locū. sed vomitus bene cōperit. ⁊ licet nō cuacuet materiā cōiūctaꝝ: antecedentē tñ cuacuat. Ultimo possum⁹ hoc addere: posset aliquis dubitare ō ordine nr̄aꝝ receptaꝝ quare

aliqñ penitꝰ materialia ⁊ nō ponimus doſes. Dico ꝙ hīc tradīt doctrina operā di. ſz modū operādi particulare pp cōue nientiā ⁊ diſcōuenientiā pticulariū opor tet frequenter mutare addere ⁊ diminue re: ſicut dictū ē ſuperi⁹ cū loquebamur ð fiſtula. Et iō hīc poſſum⁹ ponere canonē elec. Deſue tñ aliq̄ ſimplex medicina ē fortis virtutis. tūc debem⁹ apponere in parua quātitate: qz timem⁹ effectū ei⁹ ni mium: ſicut in ſcamonea et ell'o ⁊ pulpa coloquintide. ⁊ ita poſſum⁹ intelligere i alterantibus. Si aūt ſint debilis virtu tis debem⁹ apponere in magna q̄titate qñ aliter nō haberet effectū: ſicut in caſ ſiafi. ⁊ ſil'ibus. ⁊ ita in alterātibus. Si āt res fuerit magni iuuamēti debemus mꝭ ta apponere: ſicut cēt peonia ⁊ rutha et yſopus ⁊ epilia. Si aūt ſit debilis iuua mēti: debemus apponere in parua q̄ti tate: ſicut eſſet endiuia antiquata i febꝛe colica. Cōponamus igit̄ ſi res magni iuuamēti ⁊ parue virtutis cōueniāt. de bemus igit̄ apponere multū valde: quia vtraq; cōuenit. Si aūt eſſet iuuamētum magnū ⁊ virtus fortis: apponamus i q̄ titate mediocri. qz alter ꝓpit ⁊ alter ne gat. Si aūt fuerit magne virtutis ⁊ pꝛ ui iuuamēti ponamus mediocriter. qñ parū apponemus rōne iuuamēti. ſz ꝗa virtus eſt debilis: nō haberet effectuz ſi q̄tꝛas eſſet parua. ſic igit̄ mediocris. Et ita diligēs medicus poterit ſe aliq̄ mo do informare.

Capitulum. xxij. de lepꝛa.

Lepꝛa eſt morbus cōſimilis corrūpens figurā ⁊ formā ⁊ cōpoſitionē mēbꝛoꝝ ⁊ finaliter ſoluēs cōtinuū: ꝓueniēs de materia melica ſparſa ad totū corp⁹. Intelligendū ē ꝙ mā melica aut ſpargi tur ad totū corpus aut ad partē. ſi ad to tū aut putrefit aut nō. ſi putrefiat tūc ge nerat febꝛis melica. Si nō putrefiat tūc aut mittit ad carnē: aut ad cutē. ſi ad car nē generat lepꝛā. ſi ad cutē morpheam. Si aūt ſubtus carnē magis ⁊ nō adura tur tūc generat ſcirroſim ⁊ durīciem. Si aūt aduraſ: aut materia ē groſſa: aut ſub tilis. ſi groſſa ſic generat canerū. ſi ſubtil ſic generat ſpeſtiomenū. ⁊ ita ſpeſtio menus poteſt generari ex melica adufta: ⁊ ex aduſtione humoꝝ calidoꝝ: vt ſupe rius dictū eſt. Et hiſ patet ꝙ lepꝛa p ſe ē morbus cōſimilis ſeu accidēs morbi cō ſimilis: q̄ virtūq; pōt dici ſuo modo lo quendi: ſicut manibus infirmus. Et ita in lepꝛa eſt triplex morbus. cōſimilis. of ficialis. ⁊ cōis. Cōſimilis ē pp malā cō pleꝯionē frigidā ⁊ ſiccā: que ē cauſa ime diata ⁊ p ſe quare errat virtus aſſimilati ua. ⁊ p tanto dicebat Bal. vi. de morbo ꝙ lepꝛa eſt erroꝛ nimi⁹ virtutis aſſimila tiue in carne. Et iō dicit Bal. in de virtu tib⁹ naturalib⁹. ꝙ cuz virt⁹ digeſtiua er rat i diſſemināndo: tūc cauſaſ ethica. ⁊ qñ errat in aſſimilādo: tūc cauſaſ lepꝛa. ⁊ qñ in vnīēdo ydropiſis. Mala igit̄ cōpleꝯio frigida ⁊ ſicca exiſtēs in carne pp ma teriā melicā: nō pōt hāc mām corrupta ⁊ ineptā aſſimilare carni ita ꝙ ſit rubea ⁊ caro vera: ſz generat carnē flegmatica quaſi ſeparaz granuloſaz: ⁊ ita generaſ lepꝛa. Patz igit̄ ꝙ lepꝛa ē morb⁹ cōſi'is ⁊ eſt etiā morb⁹ official' pp corruptionē figure. qñ rāta eſt malicia cōpleꝯiōis ꝙ etiā figurā corrūpit. imo corruptō forme ⁊ figure ē ſua dīnia cōſtitutiua: ſicut pa tebit inferi⁹. Eſt etiā morb⁹ cōis: qz finaliter ſoluit cōtinuū niſi ꝓueniat morꝭ. be ne igit̄ ꝓponebaſ in nonificatōe ꝙ lepꝛa eſt morb⁹ cōſimilis corrūpēs formā ⁊ fi gurā ⁊ cōpoſitionē mēbꝛoꝝ: ⁊ finaliter ſol uēs cōtinuū ꝓueniēs de materia melica ſparſa ad totū corp⁹. Lepꝛa igit̄ ē erroꝛ nimi⁹ virtutis aſſimilatiue in carne.

Cauſe. Lepꝛa cñ aut introducit ab vtero: aut poſt. ſi ab vtero ſ̄ eſt qz generat⁹ ē tpe meſtruoꝝ. aut qz ē fi lius lepꝛoſi. aut qz lepꝛoſus cōcubuit cū muliere pregnāte. ⁊ ita baccalari⁹ erit le pꝛoſus. ⁊ ex his corruptiōib⁹ magis ad ueniēb⁹ cōceptui generaſ lepꝛa. Si p⁹ vtez ſ̄ pōt eē qz aer ē mal⁹ corrupt⁹ pe ſtilētialis. aut qz ꝓtinuauit cibaria meli ca: ſicut ſunt lentes ⁊ alia legumīa. ⁊ car nes melicas ſicut ſunt vulpes. ⁊ vſi. ⁊ a pi. ⁊ lepoꝛes. ⁊ q̄drupedalia ſicut ſunt a ſini. ⁊ ſimilia. Et in quibuſdā regionib⁹ eīa talia feralia comedūt. ⁊ ꝓueniūt etiā

et nimia cōfabulatiōe cum lepr̄osis:⁊ et coytu cū lepr̄osa.⁊ qui iacet cuꝫ muliere cū qua iacuit lepr̄osus semīe adhuc ī matrice existēte.qñ et coytu cū lepr̄oso mulier nō inficitur: nisi nimis cōtinuaret,propter densitatē matricis.⁊ si sanꝰ iacet cū muliere cū qua iacuit lepr̄osus semīe adhuc in matrice existēte:necessario erit lepr̄osus.qz pori sunt rari in masculo⁊ in secto statim trāsit ad totuꝫ corpꝰ. quare mirabilissime ē cauendū.⁊ si aliqua oportunitas aut malicia cogeret: ingenieꝝ ꝙ semē eꝛeat matricē:saltādo sternutando balneando:⁊ matricē cū aquis mūdificatiuis abstergendo.⁊ qō etiā p̄cedat lōgum tēpus ꝙtum erit possibile.Et multi alij modi sunt quos nō opꝫ narrare ī ex pellēdo semē receptū.sin aūt paret se ad cucurbitā⁊ stellas⁊ ad obꝛobriū sempiternū.Cauere deꝫ sibi quilibet ꝙ nō iaceat cū lepr̄osa muliere.⁊ dicā ꝙ accidit. q̄ dam comitissa vēit lepr̄osa ad mōtē pessulanū:⁊ erat in fine ī cura mea.⁊ quidā baccalarꝰ in mā ministrabat ei⁊ iacuit cū ea:⁊ ipegnauit eā:⁊ pfectissime lepr̄osus factus est. Igit felix quē faciūt alieā pīcula cautū.Comedere etiā lac⁊ pisces ī eadē mēsa īducit lepā. repletio ēt nauseatiua ex cibis calidis sanguinē aduretibus:aut ex frigidis⁊ siccis melicis vt dictū est. Noīes igit colici extenuati multū calidi aduſti⁊ habēres cpar calidū caueāt sibi:qz ipi sunt in media via.licet eiꝫ cā īmediata lepr̄e sit mā melica:⁊ mala complexio frigida⁊ sicca.⁊ sic nō fit nisi vna species. Tamē cōsiderādo cās antecedentes sunt quatuoꝛ. qñ aliqñ aduriť colera⁊ trā fit in melā.⁊ generatur lepa q̄ appellať leonina: q̄ citissime vēit ad augmentū.⁊ qñ aduriť sanguis generatur allopicia:⁊ est saluꝛ inter oēs.⁊ post eā colica a principio citius curať.⁊ aduriť melica⁊ causat elephātiam.⁊ tardius venit ad augmētuꝫ:⁊ tardiꝰ curať. ⁊ aduritur flegma⁊ causat tyriā:⁊ habet se medio modo inter ista.

Signa infallibilia sunt ista. depilatio supercilioꝝ⁊ grossities eoꝝ.rotūditas oculoꝝ.dilatio nariū exteriꝰ:⁊ coartatio interiꝰ. cū difficultate anhelitus:⁊ quasi si cū naribꝰ loquereꝰ tur:⁊ color facici lucidus vergēs ad fuscedinē mortificatā.⁊ terribilis aspectus faciei cū fixo inuitu.⁊ cū gracilitate cōtractione pulpaꝝ auriū. Et p vnū signū nō debemus iudicare:qz frequēter sunt equiuoca:sed duo vel tria.ista tamē sunt certioꝛa.⁊ sunt multa alia sicut sunt pustule.⁊ excrescentie.⁊ cōsumptio musculoꝝum:⁊ potissime illiꝰ q̄ est inter policē⁊ indicē⁊ insensibilitas extremitatū⁊ cissure⁊ infectiones cutis.⁊ sanguis cū est ablurꝰ sicut decet deꝫ cōtenta nigra terrea aspera arenosa.⁊ multa alia valde q̄ ponūt auctoꝛes.mihi tamē sufficiūt illa q̄ in facie inuēta sunt:sicut declarificabiť ī declarificatione dictoꝝ. Ista autem sunt signa directa manifesta:quibꝰ apparentibꝰ pariēs est a populo sequestrādus. Signa occulta q̄ signāt lepā cū est ī principio sunt ista color faciei rubēs vergens ad nigredinē⁊ incipit anhelitus imutari.⁊ vox aliquo modo rauceſcit⁊ capilli icipiūt graciliari⁊ puificari.⁊ est sudoꝛ eiꝰ⁊ anhelitꝰ declinus ad fetoꝛē.⁊ apparēt moꝛes melici⁊ mali⁊ dolosi.⁊ multiplicāntur in somno somnia melica terribilia:⁊ sentit ī somno grauedinē maximā supra coꝛpꝰ suū.⁊ in quibusdam apparet scabies⁊ pustula⁊ morpheа p totū coꝛpus.⁊ incipit fieri fetida coꝛporis dispositio.⁊ duꝫ tū nō coꝛrūpatur forma⁊ figura:nōdum est iudicād ad sepationē sed ē fortissime cōminādus.Signa aūt q̄ signāt naufragium ⁊ approximationē ad terminū sunt ista, corrosio cartillaginis q̄ est inter foꝛamīa nariū:⁊ casus eiusdē.fissura pedū⁊ manuū:⁊ casus eoꝝūdem.grossities labioꝝū ⁊ dispositio coꝛporis glandulosa disrua⁊ difficultas anhelitꝰ. ⁊ vox rauca loqua catullina.⁊ terribilis aspectꝰ faciei ⁊ coloꝛis nigri.⁊ pulsus occultus paruꝰ. Signa aūt hūoris peccātis ſ si fuerit lepa ex sanguine:color faciei vergit ad rubedinē obscurā.faciē habet subrunnidā cuꝫ ruboꝛibus multis vlcerosis ⁊ cū virulentia.oculi sunt rubei.⁊ palpebre inuersantur ⁊ ex qualibꝰ lenissima cā erit sanguis a naribus.odoꝛ grauis⁊ fetidus in toto coꝛpoꝛe.vrina ỹgit ad ruboꝛē⁊ spissitudinē. Si aūt fuerit ex co.coloꝛ vergit ad citrinitatē nigrā.pūctura⁊ mozdicatio ē

ũ facie ⁊ palpebris ĩfrascitur velociter. ⁊ est tirãnus morb⁹. vrina ỹgit ad cinnimarẽ. aliq̃n est ibi ꝑtigo ⁊ serpigo. ⁊ ad ĩfirmitatẽ venit ad augmẽtũ. Qñ aũt fuerit ex flegmate: color est albus vergens ad nigredinẽ. facie habet subrumidã: ⁊ extremitates cũ resolutiõib⁹ ĩfurfureis et squamis albis. vrina est alba vergẽs ad spissitudinẽ cũ quadã glaucositate saniosa. Si aũt fuerit de melãcolia: facies vergit ad nigredinẽ turbatam. ita ꝙ si aer fuerit minus calidus aut moueat aut trahat: color erit rubeus turbatus vergẽs ad nigredinem. et si aer infrigidet aut timet: color erit liuidus turbatus vergẽs ad nigredinem. nodositates multe in toto corpore mixtes sũt melãcolici. stupor et insensibilitas vrina tenuis et remissa. Si igitur fuerit de sanguine vocatur allopicia. et si ꝺ colleonina. ⁊ si de flegmate tyria. ⁊ si de melancolia elephantia.

Pronostica. Pronosticare pro certo possum⁹ ꝙ in ſempiternũ lepra postꝫ venit ad manifestam corruptionẽ forme ⁊ figure non curabitur: sed vitã plongare possum⁹ ⁊ impedire cũ medicaminibus. qñ mã venenosa melãca incinerata nõ vadat ad cor ⁊ mẽbra principalia: qz intelligendũ ẽ ꝙ lepra icipit primo ab interioribus: ⁊ postea manifestabit ĩ facie ⁊ extremitatib⁹: ⁊ iterato reuertit ad interiora: ⁊ tunc est mors. quia mẽbra nobilia ruinã sustinere nõ possunt. tũ ꝓpter horribilitatẽ materie: tũ ꝓpter malã ꝓpletionẽ ffam ⁊ sic cã oppositã vite principijs. Et ꝓpter ꝟ immuebat Auic. quõ curabit lepra q̃ ẽ cãcer vlis: cũ iã nõ põt curari cancer ꝓcularis. Alopicia enim est min⁹ ꝓiculosa et facilioris curatiõis a principio. leonina aũt facili⁹ venit ad augmentũ. elephãtia tardius venit ad augmentum vt dictũ ẽ. ⁊ tardi⁹ curat. Tyria medio modo se hꝫ.

Cura. In primis incipiam⁹ a floꝛa. Intelligendũ est igit ꝙ postq̃ egritudo est cõfirmata ꝙ cognoscit ꝓ corruptionẽ: nõ multum ꝓdest floꝛa nec fortis medicina: cõmouẽt enim ⁊ nõ cuacuant. infrigidãt ⁊ deseccãt ⁊ virtutẽ abiciunt. ⁊ de mã morbi modicum aut nihil euacuãt. qñ nõ iam est in venis ſꝫ in mẽbris. Si aũt cõpetat floꝛa in lepra ꝛfirmata: hoc est qz lepra est de sanguine: et qz sanguis multũ abũdat aut si fuerit etiam in muliere ꝓpter retẽtionẽ mẽstruoꝝ aut ꝓpter retẽtionẽ emoꝛoꝝ insolita. aut si veniret partꝰ ad magnã difficultatẽ anhelit⁹ ita ꝙ timerem⁹ de suffocatione. aliter nõ videt ꝓpetere. ⁊ est minus malũ ꝙ fieret de venis paruis: q̃ de venis magnis. vel ꝙ fieret ventositas cũ scarificatiõe ĩter scapulas aut in tibijs. a principio aũt meli⁹ est ⁊ direct⁹ põt ꝓpetere floꝛa: qñ mã est in venis. fiat igit vt oꝛ ⁊ sicut opꝛ. ⁊ tñ video cõiter opantes errare. qñ indifferẽter faciũt ⁊ multas valde vigilem⁹ igit. Secũdo opꝛ cõsiderare ꝺ farmacijs ⁊ de digestione materie i principio cũ est curabilis: qz de ꝛfirmata nõ debem⁹ nos intromittere quãtũ ad curã nisi ad ꝓlongandũ vitã. ⁊ ꝙ ꝓdicat si medic⁹ fortiter fuerit rogat⁹. In primis digeratur mã ꝑ hunc moduꝫ. ℞. succi boꝛ. succi fumi terre. succi scabiose. succi lapacij acuti. aã. ʒ. iij. floꝝ boꝝ. floꝝ viol'. foliorũ serie. epithimi cuscute. polipodij. anesi. liquir. mundi. aã. ʒ. i. mell' ro. et panis zucc. aã. q̃rẽ. iij. fiat ſirup⁹ clarificat⁹. Si aũt ẽ hu. ca. dñent addant filtret ꝺ. scariol'. lactu. ⁊ acetũ. Si aũt materie ffe dominẽtur addantur ista origanũ. ſ. ⁊ calamentũ. antof. sticados. anisuꝫ ⁊ mãrũ. Et si fuerit mulier cũ retẽtione mẽstruoꝝ: addat arthemisia et samua. et ꝟ aliorũ ꝓcularium oporter aliquid addere vel diminuere: qñ si paup fuerit et materia sit ca. digerat cũ origaccã. et ſirupo ꝺ fumo terre. et si cã est frigida cũ oxill'. diur. ⁊ squill'. ⁊ ſirupo de fumo terre. Si aũt fuerit delicat⁹ ⁊ diues digerat cum his electuarijs. ℞. diabre. diacameon. diarodõ iulũ. diamargariton. Si aũt fuerit paup cũ diaritos. ⁊ dianison. Et si cã esset ca. addant zuccaꝝ ro. ⁊ triasandal'. Dieta ria digesta tertio loco oꝛ deuenire ad medicinas. medicine fortes eleborice nõ dẽtur nisi in medio veris semel. ⁊ in medio autũni semel. facules aũt multis dent et multis vicib⁹. imo forte cotidie vsq; ad bonã ynã ascellã vel duas: vl' paꝝ plus iuxta cõuenientiã particularium. ℞. floꝝ boꝝ. floꝝ viol'. foliorũ sene. epithi. poli-

ꝑ̃d.anek.ynay passa. mund. adarik.li quik.mund.añ.ʒ.i.fiat decoctio cuꝫ sero caprino.ꝛ in decoctiõe tẽperẽk cozticcs mirabk.indoꝫbelkicoꝫ.ꝛ emblicoꝫ bene gũmosoꝫ.añ.ʒ.ß. fricẽtur lento igni ꝛ colentur ꝛ dek vsqꝫ ad mediã libr̃ã in auroꝛa. Jsta decoctio est multũ vtilis. ꝛ iõ diligenter reseruetur. Si aũr in mã dña retur hu.calidus addank mirabk.cik. vel diagridiũ cũ mastice bulliti in saculo. Et si materia esset flegmatica addantur mirabuk.chebuk.vel turbith cũ esula ȝȝi. et mastice bullitis in saculo ꝛ in decoctione. Medicine ãr fortes sunt yeraruffek. yeralegod.teodoricõ.empiston. acuaris cũ pulpa colk.in puissima quantitate. Et si dñatur co.addak elmñ de succo ro.ꝛ similiter si fuerit materia ca. dek talis.℞. elkuarij de succo ro.oxilaxati. yeraruffek. añ.ʒ.iij.interioꝫ coloquint. bdellij.añ. ℈.ß.fiãt pillẽ. Si aũt fuerit flegmatica ℞.yerap.ʒ.ß.yeraruffẽ.ʒ.iij.esule.mastic. añ.℈.i.fiãt pillẽ. Si aũt melka dñetur. ℞.diasenę.diabotnm.yeraruffi. añ.ʒ.iij. pulpe colk.bdelij.añ.℈.ß. fiãt pillẽ. Jste tamen doses variabũtur iuxta cõuenientiam particulariuꝫ.oꝛ aliqui sunt fortes. aliqui debiles.aliqui moꝛantur in climate ca.aliqui in ffo. Jndustrie igitur medici dereliquo quia periculose sunt omnes medicine elkice.ꝛ oĉs coloquintide. quia inter fortes iste sole conueniunt. vt igik his piculum euenire nõ possit: eatis ad hoꝛtũ vbi sit multitudo rafani.fenikli.petrosil.ꝛ extrahank radicesꝫ nõ omnino ꝛ pforentur cum subula: ꝛ lardentur cuꝫ elo nigro.cooperiãtur sicut decet:ꝛ stẽt ad minus sub terra.xl.dieb?:ꝛ postea cũ vti voluerimus remoueank oĉs lardões ꝛ de residuo fiat oxill.ꝛ erit mirabile digestiuũ ꝛ euacuatiuũ. Vel euacuek sic p totum annuꝫ ꝛ forte sufficienter.℞. pul. epithi.ꝛ quolibet mane sumatur coclear vnũ cum sero caprino.ꝛ est tãte virtutis ꝙ multi? paratus ad lepr̃ã incurrer lepr̃ã si isto medicamie assuescat. De modo ãt laxatiuo tractabim? cũ de serpẽtib? loq̃mur. De laxatiuis aũt sufficiẽter dictum quãtum est de presenti. Quarto loq̃mur de capi purgãs ꝛ cauteriãs. Corpore igitur mundificato purgek caput sic.℞. celidonie.tapsie.nasturch.agni casti. pulegii um.origanum.añ.℈.ß.macropipis.nucis mus.añ.ʒ.iij.cõquassank ꝛ bulliant in vino al.ꝛ addãtur olei sisamini.ʒ.ij.ꝛ bullibant simul ꝛ colenk: ꝛ tunc intingak lana aut bõbax aut stuphe canapine ꝛ similia ꝛ patiens sit resupinus:ꝛ cõprimatur in naribus vna gutta vel due.ꝛ ℔ fiat ℥ mane ante cibũ.ꝛ ℔ faciet eũ sternutare aut mingere:ꝛ purgabik cerebri superfluitas ꝛ aquositas ꝛ similia. Vel iniciatur succ? maioꝛane.vk succ? mediani cozticis sambuci.vel fiat sternutatoriũ cum pul.castorei vel pipis ꝛ elk.vel fiat masticatoꝛiuꝫ ℞.eufoꝛbij.sinapis.añ.ʒ.i.miscank cum oxill.squill.ꝛ modico sere:ꝛ fiat cerotum ꝛ inter dẽtes suauiter cõquassentur ps ℔ ceroti vsqꝫ ad quãtitatẽ fabe. Purgetur igitur caput aliquo istoꝝ modoꝝ.deinde fiãt cauteria in vtriscꝫ tibijs subt? genu in concauitate q̃ est supra masculum.eodem modo fiant in brachijs ꝛ fiãt fetones in colo:ꝛ vento se inter spatulas cum scarificatione.ꝛ fiat cauteria in capite i quatuoꝝ partibus supra cõmissuras. si patiens possit tolerare.ꝛ teneãtur ista admiꝛnus dieb?.xl.aperta. Quinto veniamus ad balnea: patiens stupheẽ ꝛ in stuphe sint ista.fumus terre.scabiosa. lapacium acutũ.antos.flores fricados.camomilla. melilotum.ꝛ sint ista inabundãcia.ꝛ radatur caput ꝛ superalia: ꝛ abluatur tot? cum ista decoctione.℞.pirek. staphie.eufoꝛbij.macropipis. nucis mus. sulphure viui.auripigm.rubei.sinap.aloe. puluerizentur ꝛ bulliant in aceto multo.ꝛ postea cũ panno aspero intincto fortiter fricetur a capite vsqꝫ ad pedes ante ꝛ retro ꝛ postea lauetur cũ aqua dulci calida: ꝛ postea detur sibi tyriace.ʒ.i. cum vino decoctionis fumi terre. Modus autem omnũ istoꝝ sit talis:demane cuꝫ surrexerit exeraetur temperate:ꝛ conetur expellere: omnes corporis superfluitates: ꝛ postea intret stupham ꝛ ibidem fricetur per totum corpus: ꝛ postea abluatur vt dictum est.ꝛ ℔ fiat multis diebus ꝛ mensibus continue vel interpolate: sicut patiens poterit tolerare. et in exitu a balneo postquam omnia predicta facta fuerint ante exhibitionem tyriace inun-

gatur ista oleo: vt humiditates corporis cõseruẽtur. bulliãt galle. ℨ mirabolani. ℨ oĩus sisaminũ in aceto: ℨ totũ corpus in ungak. post hec oĩa fiat trez stupha cum predictis herbis ℨ inungak tot9 cũ tyriaca. post ꝑ oĩa inungak cũ ista aqua. ℞. radic. lilij. yari. dragũtee: ℨ cõquassak ℨ distillẽtur p alãbicũ ℨ addak aqua de floribus fabarũ: ℨ aqua ro. vltramarina optima ℨ parũ garioffil. ℨ nucis mus. ℨ cũ ista aqua inungak cotidie facies ℨ caput ℨ totũ corpus. ista enĩz sunt q̃ decorãt ℨ paliant. Idẽ facit sanguis leporis calidus: si facies ℨ totũ corpus liniank. Secto loco veniam9 ad serpẽtes de locis siccis similis cũ dorso nigro. ℨ ligẽtur versus caput ℨ caudã: ℨ cũ nigris minutis flagellentur: ℨ subito duo viri ab sindãt caput ℨ caudã: vn9 caput alter caudaz: ℨ ambo vno instanti: ℨ pmittatur volutari p terrã: ℨ quãto plus mouebik ℨ pl9 exibit de sanguine: tanto melj9. tũc excoriek ℨ abluatur cũ aqua salsa calida: ℨ postea cum vino puro. ℨ istis serpentib9 vtak oĩbus modis q̃bus poterim9 cõsiderare. q: breuiter loquẽdo in lepr9sis post corporis mũdificationẽ aliã via nõ habem9. Decoquãtur igit9r in aqua vsq; ad ossiũ separationẽ cũ semine fenicli ℨ anesi. ℨ pane bis cocto. ℨ modico sale. ℨ postea sorbeat brodiũ ℨ comedat carnes sicut preparatas. vel terãtur cũ ala galline ℨ modico ʒʒi. ℨ coriãdri. ℨ croco. ponantur in arto creata. vl' aliter ꝙ carnes pate teranк fortiter. ℨ cũ pul. ʒʒi. ℨ in nucis mus. ℨ pane de zucc. fiat ek'tm. vel aliter serpẽtes viui ponãtur in vino optimo cũ epithio. ℨ sene. ℨ polipod. ℨ anisso ℨ suitatib9 fenicli ℨ anesi. ℨ nõ poterk nisi vinũ cũ tẽperata quantitate aque. Vel ista oĩa trꝑ vindemiarũ ponãtur in musto: ℨ vas quasi nõ sit plenũ. ℨ cũ vinũ fuerit clarũ ponak in alio vase ℨ ibi ꝑserneк. Istud vinũ laxat cotidie bis vel ter: ℨ est cib9 ℨ por9 ℨ medicina. Abluatur tot9 cũ aqua decoctionis serpẽtum, ℨ qñ videm9 post multum vsuz serpẽtum ipm squamari ℨ pati scorticiã ℨ syncopiz ℨ tumorẽ in toto corpe optimũ signũ est: qñ serpẽtes valẽt quo cũq; modo. ℨ aliter nullus curak nec preseruatur. ℨ iõ multum valet tyriaca. Oĩa aũt ista debẽt fieri corpore mundificato Septimo veniam9 ad remotionẽ tuberositatũ. mk'ti enĩz sunt modi eleuãdi hãc eminẽtias. quidã findũt in cruce, aliqui deuastant cũ corrosiuis. alij cauterizant Sz melior modus eleuãdi est iste: q̃ nodus iste seu tuberositas eleuek cuz vnco ℨ postea cũ rasorio radicitus abscindak. ℨ ita fiat de oĩbus si sustinere possit. ℨ tot9 sanguis qui fluit colligak: ℨ cuz litargiro bene puluerizato fortiter commisceak ℨ tota facies seu locus emplestrek: ℨ fiet ita trib9 dieb9. ℨ postea abluak cũ aqua furfuris. ℨ ita fiat de oĩbus eminẽtijs. postea inungak cũ isto vnguẽto. ℞. ỹgini citrini lib. ℌ. vnguẽti fusci ad scabiẽ. litargiri: añ. ʒ. ij. misceantur ℨ tota facies aut loca oĩa inunganк ℨ ster ita die ac nocte: ℨ cũ comedere voluerit abluak cũ aqua resolutionis furfuris. Si aurẽ fuerit delicat9 suffumigek pri9 facies cũ aqua decoctionis malue. bismalue. lapacij. fumi terre. deinde inungak locus cũ lardone ℨ post ea abscindak. Si aurẽ timet incisionem corrodak locus ℨ cauterizek cũ puluere tartari. ℨ viride beris. sal' armõiaci. ℨ calcis viue. puluerizẽtur ℨ misceank cũ aceto: ℨ ponak in capsia de cre: ℨ supponak loco quẽ volum9 corrodere ℨ cauterizare: ne loca vicina corrũpank. Octauo veniamus ad nariũ opilationẽ: fiat tẽta ℨ itingak in vnguẽto citrino: ℨ aspgatur puluer litargiri. aristol' ro. ℨ tartari. Aut fiat fluelus de aurea alexãdrina: ℨ abluatur nares cotidie cũ vino tepido trahendo p nares. Nono cõsideranduz de regeneratione pilor9 in supercilijs scarificentur supercilia ℨ sanguissuge apponãtur. et deinde cũ isto oleo iungak. ℞. capill' ve. recentiũ. ℨ laudãi pres equales. ℨ bulliãt in oleo laurino ℨ supcilia inunganк. vel fiat tale vnguẽtuz. ℞. talpã cõbustã. cortices auellanarũ. nucũ. castanearũ. ℨ cuz boc apes ℨ muscas. ℨ oĩa ꝑburank. ℨ tũc ℞. capill' ve. re. spicanak. laudani. bulliãt oĩa in oleo laurino: ℨ addatur cera ℨ fiat vnguẽtũ. ℨ post scarificationẽ supcilia in ungank. Decimo aduertendũ ad illũ q̃ iacuit cũ muliere cũ qua iacuit leprosus.

sentit enim pũcuras inter cortiũ ⁊ carnẽ ⁊ modo calefactiones in toto: ⁊ postea frigus: ⁊ in somnietates statim sloboto metur ⁊ de multis prib⁹ ⁊ multis viab⁹ ⁊ tũc fiãt oia q̃ dicta sunt supius. s. digerãt mã ⁊ postea euacuẽt ⁊ postea stupheture ⁊ postea fiãt cauteria. ⁊ regãt sic supius dictũ est p totũ. Undecimo tractem⁹ de dieta. In primis viteat coitũ siue fuerit tẽperatus siue distemperat⁹: ⁊ quecũq; fuerit cã lepre. q̃ nulla via ꝓpterit coitũ lepr̃osis. viteat etiã omnes res nimis calidas: sicut sunt cepe ⁊ allea ⁊ porri. ⁊ piper. ⁊ vinũ forte. viteat etiaz oẽs res frasmeticas: sicut sunt legumina oia ꝓterq̃ brodiũ cicerũ. ⁊ viteat carnes leprosinas ⁊ siluestres. ⁊ oia sale idurata. ⁊ viteat oia putrefactibilia: sic̃ sl lac. ⁊ pisces ⁊ carnes porcine. De lacte tñ adhuc dicem⁹. viteat mã sollicitudinẽ. nimiũ calorẽ, nimium laborẽ. ⁊ nimiũ frigus. ⁊ viteat aerẽ pestilenciale ⁊ loca sordida. ⁊ breuiter viteat oia que corp⁹ extenuãt: ⁊ humores adurũt: ⁊ corpus infrigidãt ⁊ desiccãt. Itẽ viteat oẽs fructus: ⁊ oia frixa. ⁊ assa ⁊ cocta in pasta. Aer sit mũdus clarus longe a lacubus ⁊ a supfluitatib⁹. ⁊ sit semp ꝓtius cause morbi. In leonina ⁊ allopicia eligatur aer frigidus. in tyria ⁊ elephantia eligat aer vergẽs ad caliditatem. Panis sit ex duabus partib⁹ tritici mundi nati in terra alta leui nõ fimata. ⁊ ex tertia ordei mundi. ⁊ sit de vna die ad alterã. Vinum sit clarũ mundũ odoriferũ citrinuz Aqua sit mũda fontanea clara aliena ab omni sapore. ⁊ currat versus orieñ. Carnes sint vtplurimũ ⁊ quãtuz crit possibile volatilia tã domestica quam siluestria vsualia ꝓterq̃ illa q̃ degunt in lacubus ⁊ aquis: ⁊ de quadrupedalib⁹ domesticis vtatur edinis mõtoninis. virulis lactãtibus. extremitates porcoz̃ incolemũ mõtana: sed raro. de siluestris vtat cuniculo iuuene ⁊ tenero fere vsq; ad sex menses siue natiuitatis quadã coniectura, prima ver itari. ⁊ de capriolinis eadẽ regula. ⁊ de ceruin⁹ eadẽ regla. oẽs alias carnes viteat. De leguminibus viteat oia preterq̃ brodiũ cicerũ. Et de olerib⁹ vtat borragine. spinargijs. feniculo nouello. petrosill. sparago. orco, bletis aliquãdo cũ lacte. ⁊ herbis frisis in cã ca. serpillo: ⁊ calidis in causis frigidis. De ouis põt vti ouis gallinarũ forbilibus. Sz de piscibus si ꝓtingat ipm vti: vtat piscib⁹ squamosis de aquis mũdis currẽtib⁹ lõge a lacubus ⁊ supfluitatib⁹. de caseo nihil. De lacte posit vti aliqñ qñ anhelit⁹ est difficillis valde. B suppositio q̃ nõ corrũpatur in stomaco. ⁊ qõ esset ꝓcentus illo cibo si esset possibile: vtatur exercitio tẽperato ante cibũ: ⁊ in aere tẽperato: ⁊ a multis manibus fricetur. De balneo ⁊ accidentibus anime ⁊ alijs cũ similibus dicũ est superius.

Clarificatio Ista mã est ita fordida q̃ magna clarificatione indiget. ⁊ tõ si aliqualiter prolongem⁹: nullus dz habere ꝑ malo. In primis occurrit mihi dubiuz ꝓpterea q̃ vidi in quodã viro: vtz esset possibile q̃ aliquis esset pfecte leprosus: nullo signo lepre in facie apparẽte. ⁊ videt q̃ sicq̃ possibile est q̃ mẽbra facici sint fortia et extrema debilia. ⁊ cũ vẽit materia ad faciem q̃ mittatur ad extrema. ⁊ ita appareãt signa in extremis ⁊ in facie nihil. ⁊ tõ videmus in signis mortiferis q̃ appareãt in extremis: ⁊ in facie nihil. ⁊ videmus vnaz partẽ spasmari ⁊ aliã nõ. ⁊ videm⁹ digestiuã corrupi in vna pte ⁊ aliã non. Possibile igitur est q̃ extrema sint leprosa ⁊ totũ corp⁹: ⁊ tñ i facie nihil apparebit. Et ecce q̃ accidit. fuit quidã qui oẽs digitos pedũ ⁊ manuum habuit ita corruptos in forma ⁊ figura ⁊ solutione cõtinuitatis. q̃ de trib⁹ nõ apparebat ni si vna: nec erant ibi vngues. ⁊ erat ibi vltimũ enormitatis ⁊ feditatis. ⁊ tñ cum tãta enormitate nihil in facie penit⁹ apparebat. Videt igitur ex hoc exẽplo q̃ aliquis sit leprosus cõfirmat⁹ postq̃ cadunt ⁊ deformãtur pedes ⁊ manus oino nullo signo lepre in facie penitus apparente. Oppositum videt sentire Bal. ⁊ Auic. alij etiã oẽs qui ponũt signa lepre incipiũt a signis repertis in facie. quare videt q̃ nõ sit possibile aliquẽ eẽ leprosũ nullo signo in facie penit⁹ apparẽte. De ista questione ego nescio de⁹ scit: sed tamen q̃ occurrit mihi sine preiudicio dicã hic. Dico igit q̃ nõ est possibile aliquem

esse pfectus lepr̃osum nisi signa lepre no
tabiliter ⁊ manifeste appareãt i facie. fo
rte bene est possibile q̃ in facie cõparan
do signa lepre erũt ꝺbilia: ⁊ in alijs erũt
multũ manifesta .sed q̃ penitus nullũ si
gnũ appareat in facie non videtur possi
bile. ⁊ rõ dicor ẽ: q̃m mẽbra nobilia ite
rioꝛa mittũt mãm melicam ad exterioꝛa:
tunc defacili recipit̃ in mẽbꝛo raro molli
tenero cõcauo: q̃m in cõcauitatibus pp
dispositionẽ receptacli facili⁹ superflua re
cipiunt̃. nũc ãt mẽbꝛa faciei sũt talia mol
lia rara multarũ cõcauitatũ: ⁊ potissime
versus oculus. ⁊ ideo fortissima signa su
munt̃ ab oculo siue moꝛtis siue vite: si
ue in moꝛib⁹ ⁊ phisonomia. Et ꝓpter ꝟ
dicebat Bal. in decisi q̃ oculus indicat
dispositionẽ oĩno in rpe sanitatis neduꝫ
in rpe egritudinis. Cũ igit̃ materia melꝛ
ca corrupta recipit̃ in concauitate nerui
obtici trũcat ⁊ corrodit materiaꝫ ex qua
generabant̃ capilli supalioꝛ: ⁊ ita cadũt
depilantur igitur in primis supcilia: ⁊ qz
mã est grossa terrea nõ põt mã assimilaꝛ
re: ⁊ deinde ingrossat supcilia ⁊ generat
nodos ⁊ pustulas circũquaq;. deinde rõ
ne maliciei q̃ est in mã corrupta adusta
cõtrahit lacertos ꝙ mouẽt oculum: ⁊ ita
spasmus generat̃: quare oculus rotũdat̃
Jam igitur habemus quatuoꝛ ⁊ casum
capillorum qui sunt in supcilijs: ⁊ grossi
ties supalioꝛ: ⁊ nodos ⁊ exꝛescẽtias cir
cũquaq; ⁊ rotũditatẽ oculoꝛ. Deinde cũ
mã vadat ad neruũ audit⁹ ⁊ timpani exꝛ
terioris. cõtrahit eũ ⁊ debilitat. ⁊ ita apꝛ
paret in pulpis auriũ ꝓtractio ⁊ macies
⁊ frigiditas. deinde cũ recipit̃ in carũcu
lis nariũ ⁊ pulmone ⁊ canalib⁹ suis: con
trahit illa mẽbꝛa ⁊ corrũpit formã ⁊ figu
rã: ⁊ coartat interius. ⁊ qz mã multiplica
tur exterius: iõ exterꝛ⁹ dilatat nares. ⁊ iõ
ꝟ aspectũ horribilem: sicut illud aĩal qõ
appellatur sozon. vox igit̃ puificat̃ ⁊ rau
scescit: ⁊ anhelit⁹ angustiat̃: ⁊ in fine fin
dũtur mẽbꝛa ⁊ cadũt. Signa ergo lepre
⁊ plurimũ i plus apparẽt in facie, ꝓpter
dispositionẽ loci: q̃ i alijs ptib⁹ ñ inueniũ
tur: sicut sunt cõcauitates ⁊ receptacula
multa raritas subtilitas ⁊ teneritas. Nõ
videt igit̃ possibile q̃ lepꝛa sit cõfirmata
⁊ q̃ nihil penitus in facie appareat. ĩmo
ibi vt in plus ⁊ vt in plurib⁹. Intelligẽ
dũ ẽt iuꝑta hoc sicut dictũ ẽ q̃ in lepꝛa ẽ
tripleꝛ moꝛb⁹. ꝓsimilis. officialis. ⁊ cõis.
⁊ inde cõsimilis est moꝛbus: qz lepꝛa est
erroꝛ assimilatiue i carne. ⁊ inde ꝙ aliq̃ꝫ
signũ qõ debeatur moꝛbo ꝓsimili nõ co
gnoscim⁹ lepꝛã nec iudicam⁹. sed ꝙ ea q̃
debentur officiali: sicut est coꝛruptio foꝛ
me. Cũ aut̃ videm⁹ formã mãifeste coꝛ
ruptã: statim iudicam⁹ lepꝛã ee. ⁊ ẽ quoꝺã
modo simile in hoc q̃m in apostematib⁹
est tripleꝛ moꝛb⁹. cõsimilis. officialis. et
cõis. ⁊ tñ cõsimilis est moꝛbus ꝙ se. ⁊ tñ
in exterioꝛib⁹ nunq̃ dicim⁹ apostema ni
si sit ibi tumoꝛ. ⁊ tñ tumoꝛ debet mẽbꝛo
officiali. ⁊ cũ volum⁹ scire nãz apostema
tũ dicim⁹ q̃ apostema est tumoꝛ ꝓter na
turã. Nõ igit̃ venim⁹ in cognitionẽ eius
ꝙ cõsimilia: sed ꝙ officialia. Et ideo Bal.
cũ ponebat signa lepre in secũdo ꝺ moꝛ
bo ⁊ accideñ: accipiebat signa sumpta a
coꝛruptione forme ⁊ figure. Littera igit̃
Bal. talis est. Lepꝛosis autez nasus do
minatur. anhelitus grossus efficit̃. aures
subtiliãtur: ⁊ fiũt quasi aĩal illꝺ qõ sozon
vocatur. Et dicit Bal. in fine tertie ptic
le de moꝛbo talia verba. Itẽ mala digeꝛ
stio nõ generat maciẽ: sed mutat speciem
mẽbꝛi: sicut videm⁹ in moꝛphea ⁊ lepꝛa.
Ex quib⁹ verbis cõcluditur q̃ nullus ꝺz
iudicari lepꝛosus nisi manifeste appareꝛ
at coꝛruptio figure. Et dico vobis q̃ toꝛ
tiens repeto de coꝛruptione figure: q̃m
pessime iudicatur vt mihi videt̃ hodie le
pꝛosi. qui igit̃ aures ꝯ aduertat si vult.
Et tunc cũ arguitur ad pꝛimũ dico q̃ bñ
est possibile q̃ signa lepꝛe sunt magis de
tecta aliq̃ in alijs partib⁹ q̃ in facie: ꝓ
pter fortitudinẽ mẽbꝛoꝝ faciei: ⁊ debilita
tẽ aliꝛũ. ⁊ qz hoies sunt magis soliciti i
regimine faciei. Ꝺz q̃ nullũ signũ appa
reat in facie: nõ videt̃ possibile, ꝓpt̃ cas
dictas. Ad exẽplũ dico quãtum occurrit
mihi q̃ nõ erat lepꝛa: sed erat quedã spe
cies anthetice: ⁊ quedaz lepꝛositas ⁊ sca
bies ⁊ vlcus vnguiũ. quare coerũpebat̃
forma ⁊ figura pedũ ⁊ manuum. sicut de
ista mã tãgem⁹ inferius. capko de egritu
dinib⁹ vnguiũ. Et iõ dico vobis q̃ illuz
volui absoluere: ⁊ frequẽter interrogaui
si aliq̃ signũ apparebit in facie; ⁊ stete

rat bñ sic fere. ꝯ. annis: ⁊ adhuc viuit cū illa feriditate extremozū sed nihil appa ret in facie. Et ideo cōiecturo, ꝓma ve ritati cōiecturoꝝ q̄ non erat lepra. nec vi derur possibile tāto tpe steriſſe quin faci es fuisset corrupta. Et licet fuissez alteri opinionis: modo cū in isto opere diligēz ter laborauerim sum alteri. nec mō ali quē lepzosuz ꝯudicarē. de. tñ scit veritatē ego nescio. Scda dubitatio q̄ occurrit b est vtrū lepra sit morb tot: ⁊ est mirabi le si est morb totius ꝓpter tria. primo ꝓ pter mām melicam adustā ⁊ corruptā ⁊ nature odiosaz. ⁊ cū rōne male cōplexio nis ffe ⁊ ficce cōtraria in vltimo vite pri cipijs. ⁊ cū hoc ratione corruptionis ar monie cōsimilū ⁊ officialiū ⁊ vtrozūq; q̄ oia cōtingunt in lepra. Quo modo igit tante corruptiones ⁊ ita intense possunt esse in toto corpe vita manēre: nō videt rationabile. Oppositū tñ videt sentire Auic. qui dicit q̄ ē cancer tot: quare ⁊c. Dicendū q̄ lepra pōt esse vel dici morb tot ⁊ morb partis suo modo loquēdi Intelligendū tñ q̄ si lepra intelligamus malā cōplexionē ffam ⁊ sic in carne corrupnte assimilatiuā virtutē: ⁊ tunc lepra pōt dici morbus. Si aut intelligam ꝓ lepra illud qō sequit hāc malā cōplexio nez: sic est accidēs. ⁊ ita diuersis respecti bus pōt dici morb accidēs. Et ita possum dicere de spasmo ⁊ quibusdā alijs. appellet igit morb vel accidēs nō curo Intelligendū etiā q̄ quilibet actioni su pueniūt tria accītia quoz cā est morb. Assimilare igit nutrimētū ē, q̄dā actio b igit actio q̄nq; aufert: q̄nq; minorat. ali q̄n corrūpitur. Quādo igit actio assimi lādi nutrimentū in carnē corrūpit. tūc ē lepra. caro ei recipit mām melicam frigidā ⁊ siccā. ⁊ tūc nō pōt sibi assimilare nutrimētū ⁊ cōuertere in carnē rubeā ca lidā ⁊ hu. sed generat ffam flegmaticam grauulosam separatam: que non erat vera caro. ⁊ sic g fiat ita horribilis infirmitas si cut ē lepra. sicut tangit Bal. vi. d morbo Lepra igitur est error assimilatiue in car ne. ista igitur passio pōt dici totius: quia materia mittit ad totū ꝑm Auic. pōt etiā dici tot, ꝓ tāto q̄ manifestat i ꝓb integralibus ꝓstituētib suū totū: sicut sī mēbra ꝯsimilia ⁊ officialia: ⁊ debita vnc tas vtrozūq;. cū lepra sit morb ꝯsimilis p se officialis ⁊ cōis scūdario. Quia igi tur ista cōstituit totū ⁊ lepra aut est aut māifestat in istis: ideo dicit tot. Tertio pōt dici tot: qm̄ incipit ab interioribus ⁊ postea manifestat in exterioribz: ⁊ post ea reuertitur ad interiora: ⁊ tūc est mors q̄ igit occupat exteriora ⁊ interiora: ideo dicitur morb totī. Quarto pōt dici to tius: q̄ oēs virtutes corrūpit. de aīali p q̄ falsaz habēt ymaginationē ⁊ somnia terribilia: ⁊ insensibilitatē extremozū. de vitali patet in voce ⁊ difficultate anhelī tus. de naturali patet i fedo colore: ⁊ ter ribili aspectu ⁊ vniuersali defedatiōe mē brozū. Quinto dicitur totī: q̄ finaliter totū corrūpit. his igit modis ⁊ quibusdā alijs dicit morb tot. pōt etiā dici mor bus partis suo modo loquendi. cū enim membra nō sunt equaliter fortia: sed ꝑm plus ⁊ minus: tunc quedā mēbra recipi unt materiam ⁊ quedam nō. Et ideo in quibusdam manifestat. primo in narib ⁊ i ocl'o ñ ⁊ i q̄busdā i oculo ⁊ in narib non ⁊ in quibusdam in musculis ⁊ in su peralijs non. quia quedam partes reci piunt ⁊ quedam nō. Ideo pōt dici par tis: quoniam nō est intelligendum q̄ hic virtus assimilatiua corrumpatur in coz de ⁊ epate ⁊ mēbris principalibus: nec in mēbris solidis nec in radicalib: sicut sunt nerui arterie ⁊ ossa. quoniā antequā possent pati tantam corruptionem: cen ties prius aduenirent mors: ꝓtanto q̄ nobiliora sunt ⁊ mittunt superfluitates ad debilia. ⁊ ꝓtanto dic tur incipere ab interioribus: quia virtus membroꝝ in teriorum mittit materiā ad exteriora. ꝓ pterea vene arterie nerui ⁊ ossa ꝓpter soliditatem eorum materiam grossaz nō sunt apta suscipere. Preterea cum ista membra sint naturaliter frigida ⁊ sicca: non possunt pati tantum lapsum ꝓpꝑ elongacitatem eorum a temperamento. vnde longe veniret mors. Caro igitur quia fluit et resuit: ⁊ est membrum cali dum et humidum potest recipere mul tas alterationes ⁊ corruptiones ⁊ trāsmu tationes vita manente. videt igit lepra q̄ nullū mēbꝝ corpis valebat ipaz suscipe

nisi solū caro: ideo reḡnitr habitauit in ea. Est igitur lepra morb⁹ carnis ⁊ non cordis nec ossis: ⁊ ita de alijs. ideo dicit morbus partis. Questiones igit̄ solui⁹ tur hinc inde diuersis vijs. Tertia dubitatio que occurrit nūc est. s. vtrū in lepra mala cōplexio sit equalis vel diuersa. et videtur q̄ sit equalis cōplexio enim mēbri naturalis videt victa ⁊ facta similis trāsmutāti. ⁊ nō pōt resistere notabiliter nec sensibiliter alteranti. imo mēbrū videtur informatū mala cōplexione supueniente ita q̄ naturalis totaliter est victa q̄ quātum ad nostrū iudiciū amplius resistere non pōt. Est igit̄ equalis: ⁊ signa q̄ declarant hec sunt ista. Primum est q̄ lepra cōfirmata amplius curari nō pōt. ꝑm est corruptio forme ⁊ figure. tertium ē q̄ alia caro in specie videt cū generatur. et q⁹ flegmatica ⁊ q⁹ grauiosa separata. q̄rtū ē mēbroꝝ insensibilitas. Ista enim ⁊ similia declarant malā cōplexionē equalem. Cōtrariū videt sapere Bal. versus principiū libri sui de mala ꝓplexione diuersa dicens sic: q̄ quedā est mala cōplexio diuersa in toto: ficut ē i ydropisi carnosa. ⁊ quedam in parte sicut in lepra ⁊ cancrena. Et ita dicit duo: ⁊ q̄ lepra sit morb⁹ partis: ⁊ q̄ sit ibi mala cōplexio diuersa. Littera tñ Bal. est: lepra quoq; hui⁹ generis est ⁊c: Dico quātum est de presenti q̄ in lepra ē mala cōplexio diuersa: ⁊ nullo modo pōt esse equalis. ⁊ si aliquo modo equaretur statiz esset mors. Unde in ista materia debem⁹ quatuor ꝓsiderare. primū. s. cōplexionē naturalem. secundo malā superuenientē. tertio diuersitatem ⁊ distantiā hui⁹ male a naturali. quarto terminū huius male cōplexionis supueniētis qui terminus eius est equatio ⁊ victoria supra naturalez: sic q̄ naturalis facta sit similis trāsmutāti: ⁊ mēbrum sit informatū hac mala cōplexione supueniente. ⁊ tunc dicit mala cōplexio supueniens equalis. Et tunc cū queritur si mala cōplexio in lepra possit ee equata. Dico q̄ nō. duo enim videtur impedire. ⁊ malicia ꝓplexionis q̄ est frigida ⁊ sicca opposita principijs vite. ⁊ q̄ecabilitas materie mēbre corupte aduste ⁊ q̄si incinerate. Cū enim vita ster p ca. ⁊ hu. ⁊ ista i vltimo ꝓsetur. nō videt possibile vita mas nente q̄ ista informent mēbra. prius ez esset suffocatus ꝓpter anhelitū. aut mēbra fuissent dissolura ꝓpter solutionem cōtinuitatis. Est igit̄ in lepra mala complexio diuersa ⁊ minꝰ equalis. Et cū dicebat Bal. lepra quoq; huius generis ē. Dico q̄ est hui⁹ generis cū cancro: quia vtrobiq; ē mala cōplexio diuersa. ⁊ vtrobiq; mala cōplexio cū materia. ⁊ vtrobiq; est p viā dertiationis nō cōgestionis ⁊ vtrobiq; est mā multa aduſta corrupta. Nibus enim istis modis est huius generis q̄ lepra sit morb⁹ partis sicut cancer: nisi forte a principio. q⁹ aliqua ps carnis recipit corruptionē i lepra: ⁊ nō tota caro. Nec est necessariū ad hoc q̄ sit morbus toti⁹ q̄ sit in toto: sicut pz in ydropisi qui est morbus toti⁹: ⁊ tñ nō est in osse. ⁊ in paraliſi vniuersali qui nō est nisi in medietate corporis. si enim esset in toto corpore esset apostema. ⁊ instātie nō sunt sufficiētes. Ad primā dico q̄ multe sunt egritudines incurabiles: sicut febris acuta que interficit in primo ꝓodo aut infra. ⁊ tñ mala cōplexio nō est equata. Ad sēdam instantiā dico q̄ corruptio figure non signat equationē sed lepre cōplemētum ⁊ pfectionē. sic enim in ethica esset a principio figura corupta: ⁊ ita essent oculi rotundi. ⁊ ita de alijs. Et ita in lepra nulla differētia cōstitutiua discretiua. Ad tertium dico q̄ remaner spes carnis: licz alteratio sit magna: cōplexio enim carnis est ca. ⁊ hu. ⁊ nature ꝓsentanea. ⁊ iō pōt alterari ⁊ variari p viā multitudis ⁊ paucitatis. alie aūt ꝓplexiones nō sic: q̄re ⁊c. Ad vltimū dico q̄ insensibilitas nō ē accidens virtutis naturalis: sz alialis p se: sicut minoratio mēbri nō est accidēs assi milatiue p se sz magis dissemiatiue. Et iō macies corporis nō est de differētijs cōstituentib⁹ lepra. Prefea leprosus nō amittit sensuz oino nisi aliqñ in extremitatib⁹. imo sentit se grauatū ⁊ debilē. Sed mirabile ē q̄ in ethica vbi ē egritudo cōfirmata q̄ habeat sensuz exteriorē: ⁊ nō habeat sensuz ꝓprie passionis. cū ꝑuz accidat in lepra. Nec est mala ꝓplexio diuersa vbi sensus exteriorū nō est pfect⁹.

mors lepre nō putrefacit mortuū

imo si tangatur cū acu nō sentiet: ⁊ tū alī quo mō habet sensus sue ꝓprie passiōis Dico q̄ mala ꝓplexio in erbica ē ca. ⁊ nō aufert sensus exteriorē: cū calor possit penetrare. sed sensum sue passionis aufert. q̄ nulla est cōtrarietas nec passio in fria in lepra aūt frigidū daudit poros ⁊ ipedit aduentū spūs. ⁊ ita impeditur sensus exteriorē ⁊c. ¶Quarto posset aliqs dubitare si competeret flōia postq̄ apparet corrupta figura. Dico q̄ in sentētia ē istō explanandū: qm̄ qñ figura mirabiliter est corrupta: tūc materia ē delegata ab interioribꝰ ad exteriora. nūc aūt melius est q̄ materia corrupta sit in exterioribꝰ q̄ in interioribꝰ iuxta mēbra nobilia. quoniā cito interficeret. Et ideo nō cōpetit flōia postq̄ figura ē corrupta. vnde directe et per se nō ꝓpetit flōia: nisi p accidēs sicut dictū est: vt si sanguis nimis dñaretur et esset causa: aut nimia repletio vbi esset timendū de suffocatiōe: aut vbi caueremꝰ putredinē in venis: ⁊ alia que dicta sunt superiꝰ. In sentētia m̄ bñ dico vobis q̄ turpiter video homines condite errare in flōia leprosoꝝ. multotiēs vidi q̄ ad nihil aliud intēdebāt medici nisi q̄ totum sanguinē traherent. vigilare ergo. ¶Quinto posset aliqs dubitare de balneo aq̄ dul. vtrum ꝓpetat in lepra. Dico q̄ si aliquis auctoꝝ dicat q̄ nō cōpetit. vez est solum q̄ balneū nō mūdificat nisi qō ē iupta cutē: ⁊ pranto ꝓpetit in impetigine ⁊ serpigine. sed in lepra materia est magis ꝓfūdata: ⁊ balneū aq̄ dulcis nō sufficeret. in digenꝰ igitur fortioribꝰ: sicut est stupha cū herbis ⁊ similibꝰ: sicut dictū ē. ⁊ post ea q̄ abluat cū aqua dulci. ⁊ per hūc modū bñ cōpetit. Sexto intelligendū q̄ causa imediata lepre est hūiditas causata ex humore melico retinēs ꝓprietatē ⁊ dispositiōnē humoris: que humiditas siue humor est ita horribilis q̄ natura carnis non pōt pfecte sibi assimilari. ⁊ ideo corrumpitur assimilatio ⁊ generatur lepra. Et ly ꝙliber alioꝝ humoꝝ possit ee cā le pre: nullo m̄ mō cā imediata possunt ee q̄ nullꝰ hꝫ tātā ꝓximitatē ad nām hūanā sicut melīa. q̄re oꝫ q̄ adurātur ⁊ i melīa trāsmutētur. ⁊ illa melīa trāsit vlteriꝰ in hūiditatē: ly nō pfecte digesta nec deal-

batā nec mūdatā. fꝫ ē hūiditas fecalēta terrea horribilis intrātū q̄ nō ē in prāte nature q̄ illā i mēbris pfecte assimilentur: quare ⁊c. Septimo notādū q̄ putrefactio materie causātis lepram nō ē putrefactio fluidoꝝ ⁊ liq̄doꝝ sicut i febribꝰ. nec est putrefactio ex q̄ sanies causatur: nec virulētia sicut in apostematibꝰ. Sꝫ si aliqs dicat putrefactionē ibi cē hoc est dicu adustionē incinerationeꝫ. ⁊ ita materia lepre est putrefacta. ¶Octauo aduertēdum q̄ error fecūde digestiue ī epate potest ee cā lepre remota: fꝫ error virtutis i mutatiue in carne est cā imediata. Nono intelligēdū q̄ cā mā lepre sit humor melic⁹ in naturalis aduſtꝰ ⁊ incinerarꝰ iō diuersa inducit sinthōata. q̄ altera ps vadit ad vias vrinales: ⁊ iō apparēt ibi arenule. altera aūt pars vadit ad musculos ⁊ cōsumit eos. ⁊ potissime illū qui est inter pollicē ⁊ indicē rōne subtilitatis. ⁊ altera vadit ad pulmonē ⁊ cannā ⁊ facit tos viaꝝ anhelitꝰ ⁊ oculoꝝ. ⁊ iō spasmat ⁊ cōtrahit ⁊ immutat oēs illas ptes: vt dictū est superiꝰ. ⁊ cū vapor ille multiplicat se ad supalia ⁊ nares ⁊ facē: ingrossat ⁊ inflat illas ptes. ⁊ ita p diuersa supplicia corrūpit corꝑ hūanū. Decimo notādū q̄s materia lepre ly non sit in mēbris principalibꝰ causata. tū ē trāre pneabilitatis q̄ in matrice corrigi nō pōt. et iō ē morbꝰ hereditariꝰ: ⁊ podagra silr. Et tū si hēns epar calefactū generet: nō dimittet hereditarē ḡnatoꝝ: ly sit i mēbro principali. ⁊ alia nō: qm̄ materia ē magis corrigibilis. igit materia incorrigibilis ⁊ inrectificabilis generat morbū hereditarium. ⁊ interficit se ⁊ vicinū suū: sicut ista febris acuta. pissis. pedicō. scabies. sacer ignis. antrax. lup. lepra. nobis cōtagia p̄stant. Undecimo occurrit nobis mirabile: quō est b̄ possibile q̄ leprosus generet. ⁊ si generet quō masculū: cū sperma sit corruptū ⁊ distēperatū in substātia et cōplexiōe: ⁊ talia ipediāt ḡnationē ⁊ potissime filioꝝ. Dico q̄ ly ista impediāt: plꝰ tū impedit ḡnatio ꝓp peccatū cōplexionis q̄ substātie spermatis. Et iō ly sperma leprosi sit corruptū in substātia corruptiōe irreuocabili: corruptio seu altera tio ꝓplexiōis aliq̄mō alterabilē. qm̄ pos

sibile ē ꝙ lepꝛosus sit boni regimis ⁊ ꝑpꝛ temperatꝰ: ⁊ ita cooꝛigit lapsus cōpleꝛi onis: ⁊ qō inuenit in matꝛice etiā rectifi cat. ⁊ ita poterit gñare ⁊ filios. ⁊ vt vide mꝰ negare ñ possumꝰ: qꝛ igit lapsus ꝑple ꝛionis aliquo mō cooꝛigibil ē: ⁊ ille pꝛ facit. ideo ⁊c. Vel possem dicere ꝙ q̄dam qꝛ lepꝛosus nō generat: sed ille vbi non dum vehemēs cooꝛuptio facta ē. ⁊ iste bꝫ mēbꝛa interioꝛa sana: ꝫ exteꝛioꝛa sint in fecta. ⁊ qꝛ sperma decidit a mēbꝛis pꝛici palibꝰ: iō pōt generare ⁊ masculū. sed fa uum simplicit nō: qꝛ semē infectū ē: ꝫ nō cooꝛuptū. ⁊ iō generat sibi simile: sic̄ po dagꝛic⁹. dato em̄ ꝙ materia nō decidere tur nec a pede nec a carne. Duodecimo ⁊ vltimo notādū ꝙ nulla via nullo mō cōperit coytus in lepꝛa: nisi in materia sā guinea ante eiꝰ cōfirmationē. quoniā in frigidat s. cutis flōia. ⁊ iō nō cōperit flōia ī ꝑfirmata: qꝛ nimis infrigidarek. ⁊ ipe ma gis indiget calefaciētibꝰ ⁊ humectātibus tēperare q̄tuꝫ ē de natura rei. Et si dica tur etiā cōperit coitus in mania. Dico ꝙ in mania nō est causata cooꝛuptio nec in cineratio sicut in lepꝛa. ⁊ iō ī mania pōt cōpetere. In lepꝛa aūt materia nō est so lum cooꝛupta sed etiā venenosa. ⁊ iō cuꝫ mouek materia venenosa intersiat pres vicinas. Quia igit cōmouet humoꝛes ⁊ materiā venenosaꝫ pmiscet cū humoꝛibꝰ ⁊ infrigidat ⁊ desiccat. ⁊ oēs lepꝛosi sunt frigidi ⁊ sicci in radice quātū ē de natura egritudinis. ideo lepꝛa coytus nō ꝑpetit ꝫ sit vulgaris opinio ⁊ erronea ꝙ nō so lum cōfert sed curat.

Capitulū. xxiij. de morphea.

Morphea est cutis defedatio maculosa.

Cause. Intelligendū ē ꝙ omia illa que sunt causa lepꝛe sunt cā morphee. vñ qō est lepꝛa in carne est morphea in cute. Aduertēdū igit ꝙ morphea bꝫ cōuenie tiā cū lepꝛa: qm̄ sicut in lepꝛa errat virtus assimilatiua: ita in morphea. sed in ꝺ diff erūt qm̄ lepꝛa ē in carne: ⁊ morphea ī cu te. Morphea etiā bꝫ cōuenientiā cū ycte riacia. qm̄ vtrobiq; ē cutis maculata. Bꝫ differūt qm̄ morphea ē infectio ī cute ma culosa partim sic ⁊ partim nō. ꝫ in ycte ricia est vl'is vel quasi vl'is cutis defeda tio. Secūda differētia ē: qm̄ in ycteꝛicia nō errat virtꝰ assimilatiua: i morphea au tem errat. Cōcludit igit ꝙ morphea ē er roꝛ virtutꝭ assimilatiue in cute. Cōsideā dum etiā circa istā mām ꝙ auctoꝛes cōit loquēdo nō ponunt nisi duas spēs mor phee. s. albā ⁊ nigrā. de quo sume miroꝛ qꝛ postꝙ morphea ⁊ lepꝛa nō differūt ni si qꝛ hec in carne ⁊ hec in cute: ⁊ spēs lep ꝛe sunt quatuoꝛ. ita ⁊ morphee. Et foꝛ te nō posuerūt auctoꝛes qꝛ nō fuerūt fa mose: ⁊ raro accidūt. qm̄ si sit de sanguie ⁊ sit in facie appellabit gutta rosacea. si sint in residuo cooꝛporis appellabunt ru boꝛes. ⁊ si infectiōes sint de co. appella bitur ipetigo ⁊ ꝑpigo. ⁊ ita iste due spēs absoꝛpte sūt. ꝫ scientia medicie reꝛ ē scia ⁊ nō vocū: sicut scribit. iij°. de moꝛbo. et iō nec de numero nec de noib⁹ curoꝛ: duꝫ tñ res intelligam⁹. Supponam⁹ igit ꝙ quatuoꝛ sunt spēs morphee. quedā ē de sanguie adusto. quedā de cola adusta. q̄ dā ō flegmate salso ⁊ q̄dā ō melꝛa adusta

Signa. Si coloꝛ fuerit rubeꝰ fuscꝰ maculosus: tūc est de sangui ne. ⁊ si fuerit citrinꝰ ⁊ fuscꝰ macꝛosus: tūc est de eo. ⁊ si fuerit albꝰ maculosus. tunc est de flegmate. ⁊ ista species est famosa. ⁊ si coloꝛ fuerit niger maculosus: tūc ē de melꝛa. ⁊ ista spēs est famosa. De noibus igit nulla sit ꝓcentio: dū tñ res itelligam⁹

Pronostica. Si morphea fuerit nouella curabilis ē. si antiqua incurabilis ē: vel cum magna difficultate. Si morphea occupauerit mo dicū spaciū curabilis ē: si magnū difficile est. Si loc⁹ morphee at⁹ pungat cū acu in superficie cutis: ita ꝙ nō ꝑfundat vltra cutē. si sanguis exieꝛit curabilis est. si aūt aquositas incurabilis est: aut cū magna difficultate valde.

Cura. Supponam⁹ bonā dietem ⁊ bonū regimē sicut ī lepꝛa: ⁊ di gestionē ⁊ euacuationē iuxta cōuenientiā humoꝛis peccātis: sicut dictū est in lepꝛa Tūc veniam⁹ ad localia remedia. In pri mis fricet foꝛtit loc⁹ cū panno aspero. et tūc si cutis infectio fuerit ō cā calida nō curoꝛ: ꝫ emplastret morphea vel infectio

cutis: dū tñ loc⁹ sit rubeꝰ vel citrin⁹. maculosus. tñ corpe purgato ⁊ mūdificato sicut decet. ⁊ bona diēta suppositā. ℞. auripigmētū rubeū ⁊ puluer⁹ zedoarie fortiter ⁊ cū succo de fumo terre pistēt: ⁊ informēt trocisci. desiccentꝫ in vmbra: ⁊ cū vti voluer⁹ distēperet vn⁹ vel plures cū sirupo de fumo terre: ⁊ fiat ad modū vnguēti: ⁊ locꝰ maculosus inungat. ⁊ incrastinum abluat cū aqua furfuris calida. ⁊ sit regula generalis in quacūq; infectiōe rubea aut citrina in quacūq; parte corporis fuerit. q nunq̄ locꝰ maculat⁹ abluat cū aq̄ frigida: ꝙ sp cuꝫ calida. q̄ frigida colorem rubeo colorat: ⁊ calida discolorat. Et sit etiā regula q in oīb⁹ infectionib⁹ apponat fum⁹ terre. Si autez morphea fuerit de cā frigida: corpore mūdificato tūc fricet locꝰ fortiter cū foliis ficꝰ. ⁊ preterea inungat cū oleo de tartaro. Oleū aūt de tartaro sic fit. tabule tartari calcinent in furno calcinatiōis: ⁊ postea ponantur supra marmorez: ⁊ q̄ distillabit p filtrum erit oleū clarissimū. ⁊ reseruet in vase vitreo ⁊ locus inungat: ⁊ curat. pculdubio Sꝫ iste mod⁹ nō ē notus nisi alchimistis q̄ mod⁹ alchimie⁹ in multis ē vtilis ī medicina. sed in alijs ē ita tristabilis q ī ei⁹ via infiniti ssim⁹ pericrunt. Vel sic si infectio fuerit de cā ca. inungat locꝰ cum vngūto citrino acuato cum litargiro. Et si fuerit de cā frigida addat vnguentū fusaum. vngūtū ad scabiē. ⁊ acuat cum sulphure viuo. Vel pōt fieri vnguēum ex istis: cuiꝰ materialia sunt calx abluta. sulfur canulatū. arramētū. auripigmētuꝫ ru. ⁊ cit. sal armoniacū. viride heris. alumē. es vstuꝫ. ligargirū. cathimia aurea ⁊ argentea. marchasita. radix aristol. radix cucumeris asinini. radix lilij. ⁊ genciane. ⁊ dragontee. ⁊ yari. ⁊ sanguis leporis. affodill. cauta rides. aloe. mirra. staphisagria. spuma maris. radix vitis albe. ⁊ semen sinapis. ⁊ semē raphani. eruca. flos papaueris ruffi. gumi ruthe agrestis. euforbiū. acetū. enula. squilla. folia ficꝰ. vipera. piper. mel: ⁊ similia. Accipiantꝫ aliq̄ ex istis aut plura: aut ofa ꝑm certas dosses: iuxta cōueniētia pticulariū. ⁊ puluerizent ⁊ bulliāt ī oleo: ⁊ locꝰ inungat. Aut cū tota substātia ⁊ cera ⁊ oleo fiat vnguētū. Et ꝑtīr fieri empl'a aut puluere ⁊ mlta ꝑsita: iuxta arbitriū operātis: ⁊ ēt aq̄. Et si locꝰ vesicet ⁊ fluat aq̄sitas ⁊ sāguis bonū ē q̄ materia euacuat. Si aūt morphea ex his nō curet: tē curet cura lepre Et ita intelligēdū ē de oī infectiōe: qm̄ ī lepra tractauim⁹ magis pticulariter. hic aūt ⁊ in multis sit⁹ multū breuiter tractam⁹. ⁊ iō ad cōplemētū recurram⁹ qđ ē in capl'o de lepra.

Clarificatio. Intelligendū q̄ in morphea sic dicunt sapientes nō cōpetit flōia. ⁊ verū ē qm̄ ipi nō ponebāt nisi duas species: ⁊ quelibꝫ erat de cā frigida. Possum⁹ etiā dicere q̄ in aliqua specie sicut in lepra nō cōpetit flōia: ⁊ potissime postq̄ egritudo ē cōfirmata. q̄ materia traheret ab exterius ad interiora. Attamen si nos ponam⁹ morpheam de sanguine seu rubores: tunc in principio cōpetit flōia. Si etiā ponam⁹ morpheā de co. seu infectiōes ⁊ corp⁹ sit plectoricū: a principio pōt appetere flōia. Nec videt procedere rō quā ponit Auic. ⁊ quidā sequaces ei⁹. qm̄ vbi est sanguis mult⁹ mal⁹ ⁊ paue⁹ bon⁹ flōia bonū rapit ⁊ malū dimittit. Tūc ponam⁹ sanguinē putrefieri intra vasa sicut ī sinocho: ⁊ nō est pl⁹ de sanguine malo q̄ de bono: et tñ fit flōia. Nec valz rō q̄ nā retinet bonū q̄ indigz: ⁊ dimittit abire malū. sic videm⁹ in farmacia cuꝫ sup. fuit: q̄ vltimo euacuat sanguinē. vñ igit pōt cōpetere flōia in morphea a principio sanguie dominātē: aut corpe plectorico exīte. Secūdo dēm⁹ intelligē q̄ cā immediata morphee ē error virtutis tertie digestiue: q̄ morbꝰ cutis tñ cā añcedēs pōt eē error aliarum digestiuarum: ⁊ potissime epatis materiam corruptaz generantis. quia expulsa ad cutem virtus tertie digestiue assimilare non potest. ⁊ ideo nō erat expulsa sua nisi p accidens eo q̄ virtus expulsiua a interiora fortis mittit ad exteriora. et virtus cutis expulsiua debilis a se expellere non potest. digestiua ergo errat per se. sed expulsiua per accidens. Tertio notandum q̄ cuꝫ nālia pfecte se habēt: ⁊ nō nālia recte administrant. tūc hūores q̄ tuor sunt obedientes tanq̄ nō peccantes nec quantitatiue nec qualitatiue. sed ora-

dine turbato cū humores peccāt ꝓ tritatiue ⁊ q̄litatiue: ūic sunt inobedientes. qua igit rone flegma ⁊ melia cū nō sunt sub naturali dispone sūt inobedientes: ſz generāt morpheā. ita san. ⁊ co. cum nō sunt sub naturali dispone sunt inobedientes ⁊ causant morpheā. sicut em causant lepraā qđ est forti⁹. Quarto aduertēdū ꝙ icteritia defedat totā cutē ⁊ morphea nō: ſz est defedatio maculosa: cuius rō est. qm̄ i icteritia materia non ē ita maliciosa nec ita corrupta. ⁊ ideo oēs pres ei⁹ respiciunt ipam equaliter. in morphea aūt ē magis corrupta. ⁊ iō pres cutis fortiores expellūt ipaz a se: ⁊ debiliores recipiunt eā. Quito intelligēdū ꝙ morphea quāto plures ptes occupat tāto difficili⁹ curatur: qm̄ materia maior ⁊ virt⁹ debilior.

Sz in ydropisi in qua totū corp⁹ inflat facilior ē curatio a principio: q̄ in illa in qua non totū inflat. pranto q: sunt due spēs ⁊ ex alia materia: sicut ē timpanites ⁊ asclites. In morphea aūt eadē ē materia in parte ⁊ in toto. Sexto aduertēdū ꝙ materia morphee adhuc existēte in venis bñ pōt fieri flōia. ſz postq̄ notabilit apparet extra nō quātū ē ex hoc: vt dan ē in sentētia. Septimo notādū ꝙ a pncipio morphee pōt dari medicina fortis debilis: ita ꝙ fit fortis in se: ſz ꝙ dek ipa quātitate. qm̄ ſz morb⁹ fit cronic⁹ quātū ē ex hoc debilis medicia dz dari vtro q: mō. cū si egritudo essz cōfirmata periculoz eēt. ⁊ iō pro acuta reputat quo ad fortitudinē medicine: ſz nō q̄ ad quātitatem. iuxta illd ypo. Ad vltimas egritudines vltime curatōes sunt ponēdes ⁊c.

Capl'm. xxiij. de scabie.

Scabies ē infectio cutis aliq̄ squamosa pruriginosa. aliq̄ sicca. aliq̄ humida. aliq̄ saniosa: vt plurimum in extremitatib⁹. aliq̄ magnā ptez corporis occupans.

Cause. Cause huius passionis sunt humores corrupti in epate generati: qui cōuersi in fumositatez ⁊ vapozē a virtute regitiua in corporis superficiem expelluntur. vñ si vapor fuerit nimis subtilis euaporat insensibiliter. si aūt non fuerit in tāta subtilitate ⁊ pozi fuerint dēsi: cōuertunt in sudorē. Si autem fuerint grossi generāt scabies. Si fuerint medio cres generāt pruritū: ſm maiorē l' minorem corruptionē generant infectiōes diuerse. Sudor igit grauatiuus grauis odoris antecedit. ⁊ si corruptio augmētet causat pruritū. ⁊ si pl⁹ fortificet generat scabies. ⁊ si plus scabies feda. ⁊ si plus i perigo ⁊ serpigo. vbi ē maior adustio et nō est ibi sanies. ⁊ si plus morphea. deinde lepra. Lentigines igit ⁊ pāni ⁊ alie infectiōes multe generant ex superfluitatib⁹ ad cutē delegatis: qm̄ materia est multa ⁊ virt⁹ expulsiua cutis est debilis: remanēt iuxta cutē ⁊ faciūt diuersa genera infectionuz: ſm diuersitatē humoris peccātis Scabiei igit sunt q̄tuor species. ex san. ex co. ex melia. ⁊ ex flegmate falso. Adusritur aūt san. quādo in cibis ⁊ potibus species aromatice in nimia quātitate apponunt. ⁊ ita ē de alijs humorib⁹: sicut ē piper ⁊ allia. ⁊ vinū purū. ⁊ stare in sole. ⁊ labor fatigatoriū. ⁊ ita d̄ alijs q̄ adurūt sanguinē ⁊ humores.

Signa. Scabies si fuerit ex sanguine tūc locus vergit ad rubozem cū hūiditate ex pruritu magno ⁊ delectatōe magna i pruritu: ſz in fine sit dolor. Si autez fuerit de flegmate falso sūt ibi squame ⁊ sanies ⁊ pruritus vehemens ⁊ delectatio in scalpēdo: sed in fine est vehemēs dolor. Si aūt fuerit de melia: locus tor⁹ in circuitu vergit ad nigredinez ⁊ pustule ⁊ scabies sunt sicce cuz modica sanie et virulēcia. Si aūt fuerit de co. locus vergis ad citrinitatē cū magno pruritu ⁊ siccitate ⁊ scissuris.

Pronostica. Scabies i decrepitis est difficilis curationis aut impossibilis. sufficit enim bñ dire: ⁊ ꝙ bonū regimen inducatur. Scabies feda vlceratio ferida multas pres corporis occupans corrumpens habet malam radicem: ⁊ approximatur ad malas egritudines: ⁊ est difficilis curatiōis valde. si fuerit parua modicam partem corporis occupans: non angustiosa: nō somnum auferens: facile curabitur, ⁊ ecōtrario cōtrarie.

Si fuerit ex sanguine fiat ste

Cura. boromia ⁊ mūdificet corpus cū manna ⁊ cassiafi. ⁊ tamarindis: p̄cedē te vsu oxizaccā: ⁊ sirupo de fumo terre: ⁊ sirupo de borragīb⁹. Si aūt fuerit ō corp⁹ est plectroicū fiat flōia: deindevtra tur sirupo acetoso. ⁊ viol. ⁊ ō fumo fre. ⁊ purget cū marabul' citrinis: ⁊ indif. ⁊ cassiefi. paratis sicut decet. Et si fuerit scabies ⁊ nō cureť: purgeť cū electu. de succoro. ⁊ triffera saracenica: ⁊ yeraruffe. Si aūt fuerit ō flegmate ⁊ corp⁹ sit plectroicū ⁊ virt⁹ fortis: fiat fleboromia: deinde vtať oxill'. diuretico: oxizaccā cōpositra: ⁊ sirupo de fumo terre. deinde purgeť cuz mirabulis chebul': ⁊ indif. p̄ hūc moduz ℞. floz boz. floz viol. foliōz sene. epithi liquif. mund. vuaz pas. mūō. abarič. añ. ʒ.ʃ. agarici. turbith. ʒss. añ. ʒ.iij. fiat decoctio cū sero caprino. ⁊ in decoctiōe tēperent cortices mirabul' chebl'. indoz. añ. ʒ i. fricenť lento igne: ⁊ colet ⁊ det in aurora vsqz ad lib.ʃ. Et si fort⁹ purgare volum⁹ purgeť. ℞. aloe: agarici: turbith ℈. añ ʒ.i. ℈.ʃ. pulpe coll'. grana. vi. foliōz mēte foliōz absinthij. añ. ℈.ʃ. ʒsi. masticis. anneti dellij. añ. ℈.i. cōficiāť cū oxill'. sqill'. ⁊ fiant pille ⁊ denť de sero vacuo stomaco post. vij. dies siue cōfectiōis. Si autez adhuc fort⁹ purgare volum⁹ purgemus sic. ℞. yerap̄. ʒ.ʃ. yeraruffi. ʒ.iij. csule. masticis. añ. ℈.i. misceanť ⁊ fiāt pille. Si āt fuerit melia vtať oxill'. diuret. squill'. sirupo ō fumo terre. añ. lib.ʃ. misceanť. Materia digestiua purgeť cū marabl'. indif. bell'icis. ⁊ emblicis. ⁊ epithio paratis sicut decet. Et si fort⁹ sit. ℞. diabor. diasene. yeraruffi. añ. ʒ.iij. lap̄ armenici. ℥. abluti. aneti. añ. ℈.i. misceanť ⁊ fiāt pille.

Corpore aūt mundificato fiat stupha: ⁊ si causa fuerit ea. ponanť ista in stupha. floz boz. ffoz viol'. floz nenuphar is. epithi. camomille. melilloti. fumi terre. añ. lib.ʃ. misceanť ⁊ exeunti a stupha denť rubee troiscate. ʒ.iij. deinde inungať cū isto vnguēto. ℞. vnguenti citrini lib.ʃ. litargiri. ʒ.ij. sulphuris. ʒ.ij. misceanť cuz sirupo de fumo terre ⁊ inungať. Si aūt causa fuerit ea. ponanť in stupha ea q̄ dicta sunt: ⁊ plus scabiose: lapacij acuti. añ lib.i. ⁊ exeunti a stupha qualibet vice detur sibi auree alepādrine. ʒ.ʃ. deinde inungať cuz isto vnguēto. ℞. vnguenti fusci. vnguēti ad scabiē. añ. lib.ʃ. calcis extincte sulphure. litargiri. añ. ʒ.ʃ. cōficianť cuz sirupo de fumo terre ⁊ misceanť. Materia aūt vnguētoz valētia ad oēm scabiē fm tamē pl⁹ ⁊ min⁹ sunt ista. succus boz. succ⁹ fumi terre. succ⁹ scabiose. succus lapacij acuti. succ⁹ emule cāpane. succus raphani ⁊ squille. ⁊ fide. ⁊ radices istarū. ⁊ frondes ⁊ folia ⁊ fuligo: aloe. litargiř. cathinia. pāfilogos. ceruſa. calx lota. sulphur extinctū. vtercz ell's. cartaz. oleū antiquū assungia antiqua. accruz. argentū viuuz extinctū. oleū de sinapi. ariſtol'. sal armoniacū. flos heris. ⁊ radix cucumeris asinini. Valet etiā balueū aque marine ⁊ sulphureate ⁊ alumīate siue fuerint naturalia siue artificialia. Accipe igiť vnū ex istis aut multa ⁊ misceanť cū oleo ro. aut cum oleo nucū: aut cū butiro: aut oleo sisamino: aut cū assungijs: aut acero ⁊ cera: ⁊ fiat vel oleū vel vnguētū. Si aūt fuerit aliquis nimis debilitat⁹. ℞. succū radicum enulecāpane. assungie porcine recentis. añ. misceanť lento igni. Vel istud. ℞. fuligimis olei ro. facti cū oleo nucū. aceti. misceanť ⁊ fiat vnguētū cum modica cera. Vel istud qđ nō soluz valet in scabie: sz in vlceribus saniosis fraudulētis fedis. ℞. anni monij. eris vsti. litargiri. climie argenti. marcasite. ceruſe. balaustie. aluminis. sarcocolle. corticis thuris. pāphilogos. añ. ʒ.ʃ. cōficianť cū fece olei antiq ⁊ cera qđ sufficit: ⁊ fiat vnguentū. Istud etiā valet in cancrena sicut dictū est superi⁹. In fortib⁹ āt corpe mūdificato. ℞. radicum elī albi recētis: cōtundanť fortiter ⁊ cuz assungia porcina recenti misceanť: ⁊ fiat vnguētuz. oēm scabiem antiquam delet ⁊ malum morbum.

De scabie vlcerosa sicca cū squamis ita qvidē mēbz cōtrahi: ⁊ pruritu.

i Sta frequēter veniunt in manib⁹: ⁊ iō corpore mūdificato ⁊ bona dieta supposita madefiāt manus cotidie in aqua decoctionis malue: ⁊ bismalue: palee: ordei ⁊ auene. deinde inun

gatur cū assungia porcina recēti vel gal-
linacea recēti: vel fiat vnguēt̄ z. ℞. succū
apij: succū foliorū lilij: succū papaueris al.
aque rosa. aā. ʒ. i. aloe. ʒ. iij. olei sisamini ℥
cere qđ sufficiāt: ℥ fiat vnguēt̄ū Inunga-
tur hora loco⁹ pruriginosus Vel istud in sca-
bie multū sicca. ℞. diadragāti: gūm i ara-
bici infusoꝝ: semini s malue: bismal. aā. ʒ
ß. aloe: sarcocolle. aā. ʒ. i. cōficiant cū al-
sungia porcina recēti: vel cū gallinacea:
vel oleo sisamino: vel oleo amigdaloꝝ
dulciū: ℥ cera qđ sufficiat: ℥ fiat vnguēt̄um

De malo mortuo.

Malum mortuum est quedam spēs scabiei
que oritur ex melia natu-
rali adusta: ℥ ex adustiōe
flegmatis salsi: cū liuore ℥ nigredine: ℥ pu-
stulis crustosis magnis fedis: sine sanie
cū erugine: ℥ cū quadā insensibilitate: et
cū turpi aspectu: in corpis ℥ ribꝰs frequē-
tibus eueniens.

Cause. Causa aūt huius scabiei est
multa comestio ciboꝝ melē-
colicoꝝ: opilatio splenis: ℥ retentio men-
struoꝝ: ℥ einoꝝ preter consuetudines: et
similia:

Curatio. Digeratur igitur materia
p hunc modū. ℞. radicē fe-
niculi: petrosilī: bruscī: sparagi: graminis
cozticē capparis: fraxini: thamarinde. aā.
ʒ. ij. cōquassentur ℥ temperētur in aceto
albo p diē ℥ nocte: tunc ℞. boꝝ. scabiose
fumi terre: lapacij acuti: bugloſſe: mellisse
vtriusqꝫ stica dos. aā. lib. ß. foliorum sene:
epithimi: polipodij: anthos. floꝝ boꝝ. flo-
rū viol. aā. ʒ. iij. anisi. ʒ. i. melꝛ ro. panis
succāi. aā. lib. i. fiat sirupus. Materia di-
gesta purgeꝛ cum yeraruffi. aut yeralo-
godion: aut theodoricō: empiston. ℥ do-
sis sit iuxta cōuenientia particulariū. tres
eām. ʒ. possunt dari sine periculo. Corpo-
re purgato stupheꝛ multis diebꝰ stoma-
co vacuo: ℥ in stupha ponant ea que po-
nunt i sirupo. ℥ i exitu q̄libet vice accipi-
at auree alexādrine: tyriace. aā. ß. i. cū vi-
no decoctiōis fumi terre. Mulieri aūt de-
tur aurea alexādrina solū: ℥ postea fiant
vnguēta que superꝰ dicta sunt. Vel istū
℞. succi raphani: spatule fetide. aristolꝛ.
cucumeris asinini. boꝝ. fumi terre. scabio
se. lapacij acuti. aā. quart. i. vtriusqꝫ elli.
sulfuris viui extracti. ʒ. ij. Tūc ista pulue-
rizata cū predictis succis ℥ oleo nucuꝫ ℥
cera incorporent: ℥ fiat vnguentū. Et ad
uertendū q̄ si supuenerit ex reumate vel
scrophul: vel glādulis: vel splene: vel mē-
struis: vel emoroidibꝰ. tūc illa prius dēt
mūdificari: ℥ potissime splen.

Capitulum. xxv. de pustulis.

Pustule sunt quē
daꝫ vesicule parue admodū
granoꝝ ficuū: sicut sordicies
sudoris: ℥ possunt vocari in
vulgari, piunc alitū brollia dura.

Cause. Quoꝝ pueniūt ista ab extre-
rioribꝰ sicut a casu: ℥ a pcussi
one: ℥ labore: ℥ exercitio: ℥ pp negligenti
am abluēdi corpꝰ ℥ vestes: ℥ pp vnguēta
℥ alia fortia q̄ corpori applicant: sicut ē
tapsia ℥ vnide erūt ℥ multa cōsimilia. Si
ab interioribꝰ hoc ē pp abūdātiā humo-
ruꝫ ℥ malā qualitatē coꝝ. quare veniunt
frequēter post somnū ℥ sudoreꝫ cū pruri-
tu: ita q̄ aliqñ sunt de sanguine: aliqñ de
co. aliqñ de flegmate salso: aliqñ ō melia

Signa. Si aūt venerit a causis ex-
terioribꝰ indicatiōe patiēti
cognoscāt. Si ab interioribꝰ ℥ fuerit de
san. coloꝝ est rubeꝰ cū pruritu ℥ caloꝝ et
doloꝝ. Si ex co. tūc est citrinitas ℥ pun
gitiua ℥ acumen. Si ex flegmate albedo
℥ squame ℥ pruritꝰ. Si ex melia liuoꝝ ni
gredo ℥ modica punctura.

Pronostica. Omnes iste pustule
si negligāt ℥ nō mū
dificent in scabiē puertunt. Et si fuerint
de cā cola vlteriꝰ impetiginē ℥ serpiginē
℥ alia mala accidētia. Si aūt fuerint de
flegmate post scabiē in fistulā cōuertunt
Si aūt fuerint de melia iste, sunt durioꝛes
ad curandū.

Cura. Si fuerint ex sanguine fiat fle
botomia ℥ mūdificeꝫ coꝛpꝰ cū
cassiafi. ℥ tamarindꝰ. ℥ similibꝰ. Si ex co.
℥ corpꝰ ē plectoꝛicū fiat flōta: deinde di-
geraꝫ mā cū oxizaccā ℥ sirupo viol. deiñ
de purgeꝫ cuꝫ oxilaxatiuo ℥ clꝛio de sue

co ro. vtriſq; cõperit balneũ ⁊ infuctio cũ populeon: aut cũ vnguento cirrino acuato cũ litargiro. Si autẽ fuerit de flegmate digerat materia cũ oxilk. diuk. ⁊ ſirupo de fumo terre. ⁊ orizacã cõpoſita: ⁊ purget cũ yerap̃. ⁊ yeraruffi. Si ãt de melãcolia digerat cũ oxilk. ſquilk. ⁊ ſirupo de boz. ⁊ fumo terre. purget cũ diaſene ⁊ diabor. ⁊ yeraruffi. Iſtis eñ ãbob⁹ cõperũt ſtuphe ⁊ balnea. ⁊ ꝙ vngat cũ iſtis vnguẽtis. ℞. vnguẽti fuſci: vnguẽti ad ſcabiẽ. añ. lib. ß. litargiri. ʒ. iij. tartari. ʒ. ij. vtriſq; comperit balneũ ⁊ inunctio cũ populeon: aut cum vnguẽto cirrino acuato cũ litargiro. Si aũt fuerit ẽ flegmate digerat materia cũ oxilk. diuk. ⁊ ſirupo de fumo terre. ⁊ orizacara cõpoſita: ⁊ purget cũ yerap̃. ⁊ yeraruffi. Si aũt de melãcolia digerek cum oxilk. ſquilk. ⁊ ſirupo de boz. ⁊ fumo terre. purgenk cum diaſene ⁊ diabor. ⁊ yeraruffi. Iſtis eñ ambob⁹ cõperũt ſtuphe ⁊ balnea. ⁊ ꝙ vngat cũ iſtis vnguẽtis. ℞. vnguẽti fuſci. vnguẽti ad ſcabiẽ. añ. lib. ß. litargiri. ʒ. iij. tartari. ʒ. ij. vtriuſq; elẽ. añ. ʒ ij. argenti viui extincti. ʒ. i. miſceank cum aceto ⁊ fece olei ãniqui. vel cũ iſto. ℞. ſuci celidonie. fumi terre. boz. ſcabioſe. lapacij acuti. añ. ℈ß. i. litargiri. ⁊ ceruſe lote eris vtri. añ. ʒ. ß. miſceank cuz fece aceti ⁊ aſſungia antiqua ⁊ fiat quaſi vnguẽtum. Et iſtud põt valere nõ ſoluz b̃ ſz in omi ſcabie ⁊ in oi genere infecciõis. Et ideo cũ aliꝭs ignorat ꝗd pticularik ẽ agendũ vtak iſto vnguẽto ⁊ nõ decipiek: ⁊ appellatur: vade mecũ.

Clarificatio. Intelligendũ qm̃ ſi iſte puſtule veniunt ex cauſis exterioꝛib⁹ vt plurimũ corpus nõ eſt plectoꝛicũ. ⁊ tũc cõperit aqua frigida deſup aſperſa. vel ꝙ balneek in aq̃ frigida ⁊ naret in ea: ⁊ ꝙ aſpgak poſtea farina fabaꝛ: lenniũ ⁊ oꝛdei. vel inungak cũ litargiro ⁊ aceto: ⁊ ſandalis. ⁊ roſis. ⁊ oleo ro. ⁊ ſi materia abundaret mũdificetur coꝛp⁹. Si aũt fuerit cã frigida balnee tur in aqua dulci: ⁊ poſtea aſpganꝰ puluere oꝛobi ⁊ riſi ⁊ oꝛdei ⁊ lẽniũ ⁊ lupinoꝛum. In omni igiꝭ cã valet balneũ aque dul. coꝛpoꝛe mundificato ſi indigerint. et tũc nihil trahit. ⁊ ita no cumẽtũ inducere nõ poterit, ⁊ tũc euapoꝛabit ⁊ reſoluet ⁊ iunamentũ inducet. Secãdo notandus qm̃ ſi puſtule venerint a cauſis intrinſecis vt a virtute mundificantua coꝛporis: tunc pl⁹ veniũt in vere. Si aũt veniant a cauſis extrinſecis vt ex laboꝛe ⁊ caloꝛe ⁊ ſimilib⁹: tunc veniunt in eſtate.

Capitulũ. xxvi. de vulneribus ⁊ plagis ⁊ ſolutione continui.

℣ Vlnuſ ẽ ſolutio cõtinuitatis facta i mẽbꝛo ꝓſili ⁊ officiali. ⁊ ita ẽ moꝛbus cõis vtriſq;

Cauſe. Solutio cõtinuitatis aut ꝓuenit ab exterioꝛib⁹: aut ab ĩterioꝛib⁹. ⁊ tũc aut eſt ex ſanguine coꝛrupto aduſto aut̃ vlcerante ⁊ rũpente. aut ex colera aduſta. aut ex melãcolia aduſta: aut ex vẽroſitate rũpẽte. aut ex caliditate ſok aut ĩgnis. aut ex frigiditate vlcerãte. Et iſte ſoluc̃oes poſſunt magis appellari vlcus: qm̃ oĩs ſolutio viruleta ſanioſa ſoꝛdida vlcus põt appellari ꝑm Auic̃. Si aũt ꝓueniat ab exterioꝛibus ſicut a caſu aut ꝓuſſione aut gladio ⁊ ſimilib⁹. tunc ſi ſint in carne appellabik plaga aut vulnus. ſi in oſſe fractura. Si aũt fuerit i merculis ⁊ neruis cũ recõꝓmẽte concuſſio appellatur. De nominibus igitur nulla ẽ contentio: ſed ad res reuertamur. quia complementum medicine rerum eſt notꝛia ⁊ non vocum. ſicut habetur tertio de morbo. Species igitur ſolutionis continuitatis quantũ eſt de preſenti ſunt. iiij. Eſt enim ſolutio continuitatis ſimplex ſine deperditione ſubſtantie. Secunda ſpecies eſt ſolutio continuitatis cum deperditione ſubſtãtie: que concauitas appellatur. Tertia ſpecies eſt vulnus proꝓfundum ita ꝙ ſuperficies ⁊ ꝓfundum conſtituunt tertiam ſpeciem. Quarta tamen ſpecies concuſſio appellatur: que, ꝓuenit cũ coꝛp⁹ cũ baculo aut lapide ꝓiciẽtis et cõq̃ſſak ⁊ flagellak. ⁊ tak ſolo appellak ꝓtuſio. Et curatio h⁹ ſpẽi differt ab oĩb⁹ aliꝭ ꝙ gal. i de ĩgenio. qm̃ i oĩ ſpẽ vulneris ꝓperũt abſterſiua ⁊ mũdificatiua. ℈ i ꝓuſſiõe a ꝓncipio comperũt putrefactiua. Nunc autem iſta ſpecies aliquando concomitantur accidẽtia mlta: ſicut eſt magnitudo: ⁊ puitas, rotun-

ditas:triangulatio:sordicies: sanies:calor:frigus:⁊ caro addita: vruca: apostema:fluxus sanguinis:fluxꝰ humorꝝ: corrosio:luor:⁊ rubedo:recēcia: ⁊ vetustas ⁊ multa cōsimilia. Ista eñ sunt accidentia ⁊ cōpositiōes cōcomitātia:⁊ nō sunt differētie cōstitutiue que addite speciem nouā faciāt.sicut declarauimꝰ tertio de īgenio. Solutio igitur cōtinuitatis fit in cute:⁊ carne:⁊ musculo:⁊ vena:⁊ arteria ⁊ corda:⁊ neruo:⁊ ligamēto:⁊ pānículo: ⁊ in ossibꝰ:⁊ iūcturis:que dissocatio appellat:⁊ in mēbris principalibꝰ ⁊ nō principalibꝰ:in quibꝰ oibꝰ medicū sollicitum porrendūt ⁊ diligentē.Si vulnꝰ est magnū aut parū:siue in superficie aut profunde:si est cū depditiōe substātie aut sine. si est in mēbro radicali aut fluēte:si est in mēbro principali aut nō principali:si ēt mēbro sensibili aut non sensibili aut parui sensus:si est cū magno dolore aut parno si est cū fluxu humoꝝ aut sine fluxu. si est cū sordicie aut sine sordicie:si est simplex aut ꝓpositū. Et aduertere dꝫ ad magnitudinē cōpositionū: si labia vulneris distant multū aut nō:si fractura ossis ē cuꝫ dentibꝰ aut sine dentibꝰ:si neruꝰ est punctus aut incisus:si cor est vulneratuꝫ aut capsula:si cerebꝝ:⁊ si piamater aut dura mater:aut substātia cerebralis:si est cum cōcussione aut sine cōcussione. Cōsiderꝫ igit genꝰ ⁊ quatuor spēs ⁊ multitudinez accidētiū ⁊ ꝓpositionū ꝓcomitantiū ⁊ supervenientiū. si ꝓuenerint ista ex malicia humoꝝ aut vulneris:aut iperitia restauratiōis:aut oim cor que extrinsecus sunt.que oia solent ingenio cōsiderāda sunt:si ad finē curatiōis deuenire curam

Signa. Si aūt solutio cōtinuitatis ꝓuenerit ab interioribus sicut est ex sanguine.tūc ē cū rubore ⁊ calore ⁊ punctura ⁊ sanie. Et si ex co.tūc ē cū citrinitate ⁊ ardore. Si ex flegmate ē cū albedine ⁊ humiditate. Si ex melīa cuꝫ liuore.⁊ ita de aliꝭ signis que singulos humores cōcomitant. Si aūt fuerit ex causis extrinsecis:ex noticia pacientis habent:aut assistentiū:aut cū oculo: aut digito ⁊ similibꝰ.que pfectius in libris cirurgie cōtinentur.

Prognostica. Omnis solutio fca in mēbro bene cōplexiōis defacti curat fz cū ē i corpe male cōplexiōato nō ō dificili curat.⁊ ideo vlcera ydropicoꝝ aut lepꝛosoꝝ:aut nunq̄ curant:aut cū difficultate magna.vulnera cordis nō curantur vulnera capitis ⁊ stomaci ⁊ epatis aut splenis aut renū aut vesice aut matricis aut intestinoꝝ si sint pua possunt curari; si magna aut nunq̄ aut de raro cōtingētibus.vulnera pulmonis nō curantur. Vulnera mēbroꝝ radicaliū sine pditiōe substātie bene possunt vniri in puericia sed in aliꝭ etatibꝰ nō:sed fit pozus i cicatrice. Vulnera mēbroꝝ radicaliū cū depditiōe substātie nunq̄ pfecte restaurant. Si vene minute ⁊ capillares deperdantur in magnis musculis:tunc nā generat loco illoꝝ pozos ⁊ meatꝰ carnosos. Solutio cōtinuitatis in neruo si ē icisio aut punctura spasmū ⁊ alienationē ⁊ morē inducit:nisi diligētissime succuratur. ⁊ si oino incidatur nō est periculū:nisi qꝛ mēbrū supposituꝫ caret tactu aut sensu aut vtroqꝫ:pm diuersitatē neruoꝝ. Vulnera intestinoꝝ cū nausea ⁊ fluxu vētris sunt pessima. Vulnera capitis ad quas sequitur nausea ⁊ fe. sunt pessima. Fractura ossium cū dentibꝰ cū periculo consolidantur.sed postea cum difficultate frangitur fractura ossis:sed rotundū de facili vnit sed postea de facili rūpitur. Omne vulnus transiens a superficie in superficiē ē malum:qꝛ nā nō inuenit radicē vnde sumat principiū. Si aūt ī vulneribꝰ pp nimiā fluxu venerit alienatio malū:⁊ si spasmꝰ vt plurimū moriunt.⁊ si sincopis cū singultu mors est in tenuis.

Curatio. In primis fundemꝰ nos in dictis ypoc. Vulnera nō curant nisi prꝰ desiccent. Bal. exponit istū canonē in tertio de īgenio totū Intelligendū est q̄ in omni vulnere cuꝫ membꝝ sit debilitatū adimat dupler superfluitas:cū natura oino nutrimētū assimilare nō possit. f. subtilis ⁊ grossa.quare indiget duplici medicamīe:abstergere ⁊ mūdificāre. In omni igit vulnere cōpetūt medicamina sicca aliquātulu supra cōplexionē mēbri:⁊ q̄ calor nō multuꝫ excedat rēperamētū. In omi igit vulnere cōpetūt sicca fz diuersimode:qm cō

plexio naturalis mẽbri oz cõseruari. Si igit mẽbrũ siccũ ⁊ humidũ patiat soluti onẽ cõtinuitatis:in mẽbro sicco debem⁹ apponere magis sicca.⁊ in mẽbro humido minus sicca.oz si i mẽbro humido ponerent multũ sicca corrũperet cõplexio naturalis. sed illa oz seruari in tpe mozbi quantũ est de pñti intẽtione. multitudo etiã humiditatis conseruãda ẽ. Et si sordicies vulneris est multa:multũ sicca sunt apponẽda.⁊ si modica paruz sicca. Et tũc debem⁹ cõparare si mẽbrũ ẽ siccũ ⁊ sordicies multa:multũ sicca cõperũt.⁊ si mẽbrũ est humidũ ⁊ sordicies modica parũ sicca sunt apponẽda.⁊ si mẽbrũ est siccũ ⁊ sordicies pauca minus sicca. ⁊ si mẽbrũ hũdũ ⁊ sordicies mlta plus sicca ⁊ ita de alijs. Patet igitur ꝙ restaurator mẽbrozꝝ pplexionẽ ⁊ nãm medicaminuz facre debet. In simplicib⁹ igit vulneri⁹ simplicia medicamina sunt ponẽda solũ abstergẽtia ⁊ mũdificãtia. Si aũt essz vlcus sanioſuz cũ sordicie multa:tũc fortissima medicamina sunt apponẽda.sicut ẽ calx.arramẽtũ.sulphur.viride eris ⁊ sil'ia ⁊ iõ ex viride eris ⁊ cera ⁊ oleo ꝑm Bal', in de ingenio possent curari. viride eriz eris nimis penetrat ⁊ dissoluit ⁊ pũgit ⁊ vrit.sz cera ⁊ oleũ nimis humectãt ⁊ putrefaciũt.⁊ ita cera ⁊ oleũ obtũdunt acumen qõ est in viride eris.⁊ viride eris remittit putrefactoez alioꝝ.ꝗre possz fieri medicia tẽpara ꝑm nãm ꝓpõnum ⁊ nãm mẽbrozũ. sed in ꝟ oporteret ꝙ medicus esset multũ expertus. Ad alia igit recurrendũ est.in omni igit solutione cõtinuitatis oz tria cõsiderare.ꝙ primo intercipiatur fluxus.secũdo ꝙ ꝑseruem⁹ vuln⁹ a putrefactione. tertio ꝙ vuln⁹ curemus cũ medicinis ⁊ abis cõuenientibus ⁊ bono regimine in.vi.reb⁹ nõ naturalibus. Ponam⁹ igitur ꝙ vlcera fuerit a causis interioribus. tũc purgem⁹ vniuersaliter corpus.⁊ deinde mũdificemus pticulariter ꝑm exigentiã humorũ. Et ista ita tibi frequẽter dicta sunt:ꝙ nõ opz repetere. tũc vtantur isto medicamine.℞. litargiri ceruse lote.catimie lote.eris vsti ⁊ abluti ãã.ʒ.i.aloe.sarco colle.radic aristol'.tartari.ãã.ℨ.i.fiat puluis subtilissim⁹ ⁊ vlceri applicet ⁊ cũ vino ⁊ melle calide abluat. aut apponatur modicũ de cera ⁊ oleo ⁊ fiat vnguẽtũ. Aut in vlcerib⁹ calidis apponatur vnguẽtum citrinũ acuatũ cũ litargiro.⁊ in frigidis vnguentum fuscum acuatũ cum puluere aloe ⁊ aristiol'. Et si esset vlceratio cũ calore magno: aut rõe hu. calidi. aut ratione cõbustionis facte ex igne.aut ex aqua calida.aut ex sole.tũc inungat locus cũ populeon.aut cũ duabus partib⁹ populeon ⁊ tertia vnguẽti citrini.aut fiat vnguẽtuz ex his.ex mucilagine psilij.⁊ cãphora.⁊ sandal'.⁊ rosis ⁊ succo portul'.⁊ plãtaginis ⁊ papauere ⁊ coriãdro. Si aut fuerit vulnus ex frigiditate inũgat cũ assungia vulpina.aut cũ vnguento ad scabiẽ acuato cũ assa fetida.⁊ galbano ⁊ serapino ⁊ similib⁹. Sufficiãt igitur ista cã bcuitatis de vlcerib⁹ causatis ab interioꝝib⁹. Si aũt incisio vel plaga aut cõcussio aut fractura aut pforatio aut punctura corpi aduenerit pp causas extrinsecas canonib⁹ vtibus obseruatis ad vnguẽ.de ꝓpingentib⁹ nihil obmittẽtes cum dei auxilio sic incipiamus operari. Vulnus aut est magnum aut paruum.si parũ natura sufficit ꝑ se curãdum.aut ꝙ ponat rasura lardi in panno lineo desup.aut ꝙ ponat tela aranea.vel rasura camisie ⁊ sil'ia. Si aũt fuerit magnum aut est cũ depditione substãtie aut nõ.si non tunc ꝓmittat fluere san. qm̃ vt plurimũ iuuat qm̃ ꝑseruat ab apostematibus.⁊ ꝟ est ꝙ multũ timem⁹. Si autez volum⁹ sanguinẽ restringere: accipiãtur stupe canabine ⁊ madefaciãt in aqua frigida.deinde in albumine ouoꝝ:⁊ desup apponantur.⁊ cauendũ ꝙ aqua non approximetur vulneri⁹. Si aũt essem⁹ coacti balneari rõne alicui⁹ accidentis:tũc vuln⁹ emplastret ⁊ ligẽt ⁊ inungatur taliter ꝙ aqua vulnus tãgere nõ possit. Et in omni magno vulnere est ingeniãdum ꝙ illud qõ colligit cotidie mundificetur ita ꝙ sit fozamẽ in pre inferiori. aut membrum raliter curetur ꝙ locus mundificet Si autẽ vuln⁹ fuerit magnũ cũ depditione substãtie:nõ cõiungantur labia ſz instemus in mundificatione vulneris. ⁊ cauendo ꝙ hu.nõ possint fluere ad locũ.et alia oĩa q̃ dicta sunt.ꝙ corpus nõ sit plenum ⁊ simulta. Et tunc detur sibi que ge

nerāt carnē deperditā māliter. sicut sunt galline. ⁊ perdices. ⁊ agn⁹ annualis: ⁊ sīmilia. Materialia autē carnē in vulneribus effectiue generātib⁹ sunt ista. aloe. thus. aristol. es vstū. camnia lota. mirra. sāguis dra. sarcocolla. ozobus. radix lilij farina ordei. farina fabaꝝ ⁊ fīcia. vel istō accipe galbanū ⁊ liquefiat in oleo mirtino: deide apponaꝫ pān⁹ lineꝰ antiquus mundus minutissime trit⁹ ⁊ carpinatus. ⁊ aspergatur pulucre olibani. ⁊ aloe. ⁊ radix. aristologie ⁊ fiat empl'm ⁊ desup apponatur. cū autē caro venit ad superficiē tūc indurēt vt ster loco cutis. hoc autē fit cū his. s. mirra. aloe. es vstuꝫ. vitreolum vstū. galla balaustia. san. dra. ⁊ dragagā tū vstū: ⁊ similia. Et intelligendū q illud q generat carnez in vno mēbro nō gñat in alio: qm̄ quedā sunt mēbra hūida: ⁊ q̄dā sicca. ⁊ vulnera q̄dam sunt cū sordicie multa: ⁊ quedā cū pauca. q̄re medicamina vulnerū q̄ sūt in putribūdis debēt cē ficissima: ⁊ in oculis min⁹ sicca. Alia autē sūt q̄ debenꝫ neruo. ⁊ alia carni. ⁊ alia arterie: ⁊ ita de alijs. Quare restauratoz dz esse sollicit⁹ in cognoscēdo ꝓplexionē mēbroꝝ: ⁊ sensuꝫ: ⁊ nobilitatē ⁊ naturaꝫ medicaminū. ⁊ ita poterit eligere ex his medicaminib⁹ q̄ cōperūt isti ⁊ q̄ illi. ⁊ ita ratio p̄cedere dz. ⁊ nisi totū postea experimētō ꝓbēt: orationes sunt rethoricoꝝ qui ꝓpositiones hūt decoratissimas rei substātiam nō tangentes. Si aūt fuerit cōcussio arteriō seu flagellatio. tūc a pri cipio fiat flōia dato q coꝝ⁹ nō esset plenum. deinde apponatur fra stiptica desup: vt nō fiat fluxus ad locū. deinde festi nemus euacuare ⁊ abinꝫ ⁊ ab extra: qz cito fierz apostema. aut sanies. aut cācer. aut fistula. Abinꝫ igit̄ dissoluatur sic. de coquaꝫ cēraurea maioꝝ ⁊ costꝰ in sirupo acetoso. ⁊ sumatur mane ⁊ sero. Abextra aūt ponaꝫ lana succida cū farina ordei. ⁊ apponātur calida resoluētia ⁊ subtilātia ꝓmēretur igit̄ locus cū aqua decoctionis camomille ⁊ siliuz. ⁊ si necessariū fuerit apponatur vēnose cū scarificatiōe. putrefacto igit̄ ⁊ corrupto remoto curētur sicut alia vulnera curantur. Curatio igit̄ ista? ꝑm Bal. ab alijs solutionib⁹ ꝓtinutatis ē diuersa. Si aūt vuln⁹ fuerit ꝓfundus: ꝓponātur tres ꝓtē vsq; ad ꝓfundū: ⁊ mūdificētur cotidie bis. aliter fistulareꝫ loc⁹ Si aūt vena aut arteria fuerit incisa: fluxus nimis distrahaꝫ cū fricationib⁹ ⁊ ligatis ⁊ silibus. ⁊ istud empl'm desuꝫ apponaꝫ ℞. aloes. thus minutuz. san. dra. bolū armenicū. pilos lepozinos minutissime cōtritos. ⁊ cōficiātur ista cū albumine ouoꝝ. ⁊ est vltimū in tunamēto. Si ātē vulnus vel pūctura fuerit in neruo: tūc in pueris ⁊ mulieribus ponātur min⁹ fortia sicut est resina. pix nauaꝫ. sordicies alues aris apuz. sordicies q̄ adheret parietib⁹ balneoꝝ: sed q sint ablata ⁊ mūdificata cū liriuio. ⁊ cōponantur cū fece olei antiqui ⁊ vino: ⁊ fiat empl'm: aut oleū aut vnguentū. Si autē fuerit in corpore⁹ duris: addatur euforbiū. stercus colūbinuz sulphur camilatū. calx extincta. assa. opoponaꝫ. serapiū. lac titimali. qm̄ pūctura nerui duri ficissim⁹ indiget: ⁊ potissime qñ est in ꝓfundo. Et vltimo fiat cauterium. Supponam⁹ enim q corpus sit mūdificatū cū flōia ⁊ farmacia ⁊ abstinētia ⁊ silibus. aliter de facili incurrēt spasmuz aut apostema ⁊ silia. nō fiāt igit̄ particularia nisi vniuersalia precesserint. sicut disteria ⁊ silia. Si aūt fuerit apostema in neruo: tūc valet ozob⁹: ⁊ farina fabarū: ⁊ ordei. ⁊ q cōficiātur cū aqua serapini ⁊ i fine ista abluātur cū vino cocto. Si autē fuerit dislocatio: quod cognoscitur quia ibi est elevatio aut ꝓfunditas. ⁊ qz mouere nō potest ⁊ qz differt a suo simili. qm̄ si ad oēs partes posset moueri nulla esset dislocatio. Et raro accidit simplex singularis: quin sit ibi vuln⁹ aut fractura: aut attritio: aut apostēa: aut punctfactio: aut similia. ⁊ tūc curatio dz esse ꝓpositra. Aliquādo enim est causa⁹ dolor q reponere nō audem⁹ in locū suū: ⁊ tūc stam⁹ vsq; ad tres dies. deinde os dislocatū repōatur in loco suo: ⁊ ponātur in ꝓprio situ. ⁊ reponēdo aliqñ auditur sonus. ⁊ fomentetur cū vino pontico ⁊ ligek. Si autem fuerit dislocatio ex nimia hūiditate lubricante tūcturas: tūc fiat cauterū: ⁊ empl'z desuper apponaꝫ q fit ex galla. ⁊ balaustia. ⁊ achacia. ⁊ nuce cipressi. ⁊ gūmi iuniperi. ⁊ modico castorei. Si aūt fuerit fractura in osse raro accidit sine aliqua ꝓpo

tione.qm̃ ibi est aliq̃ndo attritio: vul⁹
nus.dẽratio.apostema.fluxus hũor pu
tridor:& multa consimilia. q̃ oia opz dili
gẽter cõsiderare.hoc aũt facto pres fra
cte vniãtur.qz in puericia cõsolidãtur. ſz
cuz indurata sunt nã generat in circuitu
pozos. Ponam⁹ igit̃ ꝓprie verbi gra q̃
sit in tibia:tũc debem⁹ patientem in loco
ponere recũpinũ:& extẽdere ambas tibi⁹
as & equare.& fractã aliquãtulũ longio⁹
rem. ossa cim fracta nõ debem⁹ oino vni
re quomã sequeret dolor & fe. nec nimis
plõgare:qz sequeretur claudicatio. ſfiat
ergo vnio medio cris:& etiã vniẽdo red
datur pars pri & dens dẽti.cauẽdo q̃ de
osse cõminuto nihil intus remaneat. nec
remaneat aliqua cõcauitas qz ibi genera
retur putredo cozrũpens totũ membruz
hoc facto ligetur.& ligamentũ sit de pan
no lineo mũdo lato iuxta mẽbri dispositi
onem.& incipiat ligatio in medio fractu⁹
re & trahatur hinc inde ꝑ modum crucis
vna pars cõtra aliã:qz optime stringit lo
cũ.& in panno seu ligatura nõ sit aliqua
ruga.& duret tantũ q̃ occupet vel coopi
at aliquãtulũ de parte sana hinc inde. &
in fractura sit magis strictũ:& in pte sana
minus vt supfluitates possint supi⁹ cur
rere.& sit ligatura aliq̃tulũ dolorosa: aut
sit firma:& nõ trñ q̃ ex hoc humores pos
sint fluere ad locũ. deinde omni die ter
tia seu quarta remoueat ad videndũ lo⁹
cũ.si esset pruritus q̃ fomẽtetur cũ aqua
ca.donec incipiat rubescere.Et si indige
remus medicamine cõsolidatiuo: ponat⁹
nux ãpressi cũ vitriolo.deinde ligẽt & po
nantur plumaceoli duplicati vt ligamẽ
tum sit fort⁹.deinde assellas. aut ponat⁹
tibia aut brachiũ i vase ligneo admodũ
nauiculene ꝓpter aliquẽ motũ repenti⁹
num frangatur.qñ in dormiẽdo ꝓmgit
somniare & aliquãdo repente se mouere
& tunc nisi membrũ esset bene apodiatũ:
esset timendum de fractura.in fractura ti
biarũ supra lectum sit cozda pendẽs: vt
cũ vult aliquã partẽ cozporis mouere q̃
ibi se apodiet.& q̃ lectus sit ꝓpz⁹ cum
voluerit assellare:qz tũc essz magnũ peri
culũ:cũ oporteat ipsum iacere diebꝰ.xl.&
amplius.Detur cibus qui generet pozũ
sicut est vitulus lactans & asseatur frumẽ
tũ coctum & faba fracta & sikia:sed qz ista
cõstipant oz alia administrare.& ideo ra
tione accidentiũ frequẽter opz multa fa
cere ꝓtra naturã morboz. operemur igi
tur iuxta naturã morbi & accidẽtiũ & pri⁹
cule patientis. Si autem esset fractura
cranei:aut est cũ vulnere aut sine vulne
re.& cũ hoc aut est cũ lesione duremat⁹is
aut pie mat⁹is.& cũ hoc aut ꝓfusio aut in
cisio:aut perforatio.& cũ hoc aut est ma
gnum:aut est parũ.& ita de aljs differẽ
tijs accidẽtalib⁹.Et cognoscitur occulta
fractura:qz grauiter dormit:& grauit̃ ege
rit:& grauiter mingit:& cũ grauitate fran
git auelanam: & cum grauitate masticat
crustam.& si cozda lire teneatur in oze in⁹
ter dentes: & trahatur & percutiatur: cũ
grauitate sustinet.& semper fracturã cra
nei concomitatur febris & nausea. Et si
dura mater & pia mater fuerint lese tunc
est paſrenesis.rubor facei. eductio ocu⁹
lorũ.debilitas tot⁹ virtutis aĩalis. In
primis igitur fiat potio q̃ valet in vulne
ribus & plagis & fistula & cõsimilib⁹.℞.
agrimonie.pimpĩelle.betonice.verbene
cẽtauree maioris . sticados.saluie. pilo⁹
see.trium cõsolidarum.plãtaginis.sana⁹
munde.rubee maioris. caulilũ ru. pedis
colũbini.gallitrici.absinthij canaceti.lin⁹
gue auis.edẽ terrestris.fragarie buglos
se.gentiane.ista omnia vel maio⁹ ps con
terantur & bulliãt in vino albo. & addat̃
modicum mellis:& poter coridie . & si se,
est fortis accipiat in parua quantitate.&
si debilis in magna:quia mirabilia facit
in omni vulnere seu vlcere sordido.De⁹
inde apponatur istud empl⁹m supra cra⁹
neum fractum: & supra piam matrem et
duram cum lesa sunt.℞.piscis liquide ce
re.terrebentine.añ.lib.ß. liquefiãt simul.
& infundant̃ in acero & fortiter simul ma⁹
laxentur. Secundo iterꝝ liq̃fiat & proici⁹
atur in lacte mulieris aut vacce: & mala⁹
xetur fortiter. Tertio liquefiat & proici⁹
atur in succo betonice: & malaxetur for⁹
titer. Quarto iterum liquefiat & proi⁹
atur in succo centauree maioris : & ma
laxetur fortiter. Et tunc accipiatur vna
pars et supra fractum cranium appona
tur.et noli reuelare nisi dilectis .

Emplastrum magistri anselmi ianuensis

quo cõsolidatur cerebrũ ⁊ dẽ vulnus ea piris. Re rerebẽrime pres.ŷ. cere albe partẽ.i.liquefiat ad ignẽ. ꝓice sup colatoriũ ⁊ inferius si acetũ in qõ ista cadãt.cũ fuerit infrigidatum cõprime bene de aceto. Secãdo liquefiat vt supra: ⁊ cadat p colatoriũ sup succũ herbaꝝ betonice partes.ŷ.verbene ptem.i.incorpora cũ sueco vt melius poteris. Iteruꝝ liquefiat ⁊ cadat vt supra sup lac mulieris vel vaccę ita q̃ lac cooperiat totuꝝ:⁊ incorpora vt melius poteris.si nõ poteris habere succũ habeas de puluerib⁹ ⁊ fiet vt supra. Da beas ergo pãnum pforatũ in multis locis cum forficib⁹ ⁊ supra pannũ empl'm subtiliter pone vt sanies p ea transeat:⁊ craneo suppone leuiter ⁊ post tertiũ diẽ amoueas.si feret signũ cure est. amoue ⁊ iterũ repone ipsum idẽ vel de recenti. Et q̃ istud opus est difficile ⁊ periculosuꝝ ⁊ plixuꝝ:⁊ maiori solẽnitate indiget.ideo restauratorib⁹ derelin quo.

Clarificatio. Intelligendũ ẽ circa mãs precedẽtes q̃ in fracturis cõp erit subtilis dieta ⁊ fomentationes.sed dieta subtilis est dieta duplex.subtilis in passione sicut olera et pulli.subtilis in ratione que quantitatis sint: sunt assature:⁊ frumẽtũ coctũ cũ dãtur i parua quantitate. Et iõ si auctores dicũt q̃ subtilis dieta cõpetit. verum est quãtũ ad quãtitatẽ q̃m quãrum ad qualitatẽ in fracturis semp ꝓpetũr grossa:et ea que generãt chimũ grossuꝝ ⁊ viscosuꝝ Subtilis aũt in passione cõpetit p accidens.vt q̃ est cõstipatus: aut q̃ nõ põt digerere ratiõe ocij ⁊ quietis. ⁊ ꝓpter ꝟ ⁊ grossa cõpetũt in pua quãtitate. Secũdo notandũ q̃ mẽbroꝝ licet ab vtero q̃dã restaurentur sicut caro:⁊ quedã non sic alia:⁊ nũ p⁹ vteruꝫ vtrobiq; deficit agẽs generationis ⁊ mã.q̃ post vteruꝫ nec matrix nec didimi nec semẽ nec sanguis mẽstruus. Dico q̃ caro est superfluitas:⁊ q̃ supflua possunt restaurari sicut apparet in cauda stellionũ: ideo possunt restaurari.⁊ cũ hoc sanguis inuenitur sufficẽter in corpore.⁊ q̃ caro ex sanguie ⁊ ita sanguis:⁊ ꝟ sanguis iõ restaurari põt:semẽ aũtẽ nõ sic inuenitur:q̃ saltẽ in viris deficit locus generationis qui est matrix.⁊ in mulierib⁹ deficit semẽ virl. ⁊ q̃ radicalia loquẽdo medicinaliter nõ inuenũtur cũ oĩbus cõditionibus post vteruꝫ: q̃ ex seminib⁹ generãtur. ideo in etate pueritli si discõtinuenẽ bene vniunt̃.sed si substantia depdatur nunq̃: ⁊ cũ ꝟ etiã q̃ radicalia vrplurimũ sunt ffa ⁊ sicca ꝓter principalia ⁊ nobilia. principalia aũtẽ ⁊ nobilia si corꝝ substantia depdatur,ppẽ eorũ necessitatẽ ⁊ nobilitatẽ nũq̃ essent restaurata:pri⁹ essꝫ mors. Si sint alia tẽ sunt frigida ⁊ sicca : ⁊ ita deficit attractiua q̃ viget p calidũ.⁊ dissemínatiua q̃ requirit poros largos. ⁊ digestiua q̃ viget p calidũ ⁊ humidũ.⁊ ita non fit restauratio:q̃ oĩa deficiũt eis. Sꝫ caro hꝫ oĩa: ẽ enim ca.⁊ hu.⁊ ita nihil sibi deficit;quare omni tpe posset restaurari: ⁊ forte etiam daro q̃ esset ex seminib⁹ ꝓmis ꝑm cõditiones datas. Tertio notãdum q̃ mẽbroꝝ quedã sunt humida hũiditate naturali:⁊ quedã accidẽtali.tũc si vuln⁹ fuerit in mẽbro hũido naturaliter:facili⁹ curat̃ q̃ in sicco.⁊ si in hũido accidẽtali. tardi⁹ sicut in ydropicis:vulnera igit̃ facili⁹ curantur in mẽbro humido naturaliter q̃ in sicco;ꝓpter copiã nutrimẽti. Quarto aduerrẽdum q̃ in solutione cõtinuitatis paulatine sicut si aliquis cũ acub⁹ pũgeretur:maior est dolor q̃ si fieret subito ẽt si totũ membꝝ trũcaretur. Et ratio dictorũ est:q̃m ꝑm Bal.in de morboꝝ:in solutione cõtinuitatis nõ est dolor nisi in fieri ⁊ q̃n fit subito cito trãsit illud fieri.⁊ ideo nõ est dolor quantũ est ex illo.sed in illis q̃ fiunt paulatine ⁊ ꝓtinuant̃ ꝓtinue est fieri ⁊ actio ⁊ passio.⁊ ideo minor dolor.

Capl'm.xxvij.de fluxu sanguinis immoderato.

Fluxus sanguinis immoderat⁹ venit aliq̃n ꝓpter vulnus ⁊ similia extrinseca:lꝫ sit dictũ tamẽ breuiter trãseam⁹. Aliq̃n fluxus san.est modicus ita q̃ sufficit digitũ apponere:vel pãnũ lineũ intinctũ i aq̃ frigida:aut acero ⁊ aq̃ ffa aut in aqua ro.aut stupe canabine intincte i albumĩe ouoꝝ.aut rasura pãni linei. aut tela aranea,aut mica panis, Aliq̃n aũm

vulñ est magnū: aut qz vēa magna: aut arteria incise sunt: vt dictū est. ⁊ tūc tenetur dīgit⁹ aut pānus lineꝰ tinctꝰ in aq̄ frigida. aut obturet aliquo igenio dicto donec medicamē sit cōpositū. qz raro inueniunt q medicamina sint prōpta. ⁊ rñ sanguis ē nimꝰ ita q si est de arteria est subtilis clarus: ⁊ venit saltādo ⁊ cū impetu modo supius: modo inferius mō dextrorsum: mō sinistrorsuz. in venis nō sic: ⁊ est grossus. Apponaꝯ igiꝯ medicamē qđ dictū est. s. de aloe. ⁊ thure ⁊ mastice. ⁊ sanguine dra. ⁊ bolo armenico. ⁊ pīl. leporis munutissime tritis. ⁊ cōficiāt̄ cū albumine ouoꝝ: ⁊ dēsuper apponaꝯ. ⁊ in secūda appositione nō remoueaꝯ primū qz timendū esset de apertione. ⁊ si fieret fiat paulatine ⁊ cū cautela. Si aut̄ non possit restrīgi fiat̄ cauterizeꝯ locus cū ferro ignito. ⁊ si timeat ignē patiēs cauterizetur cū mirra ⁊ aloe. ⁊ attramēto. et calce viua et sanguine dra. De alijs aūt fluxib⁹ sanguinis loq̄mur in capīs suis Intelligendū q ab⁹ tēperat⁹ ⁊ caro an malis generat carnē. māliter vt dictū est pili lepozini. ⁊ alia medicamina effectiue abstergēdo. desiccādo. mūdificādo. superfluum remouēdo. cōplexionē tēperādo. fluxui restrictēdo: pfortando. cauterizādo. cōstrīgēdo. opilādo. ⁊ ita de alijs. Preterea notandum q inclusione facta nō in eodē instāti fuit sanguis. qz calor ⁊ spūs refugiūt ad interiora. Et ideo multi vulnerati nō credūt esse vulnerati: imo nō sentiunt. sed aliqua mora facta modica calor ⁊ sanguis currit ad apertū locū ⁊ fit fluxus. Nota q calida in quarto possunt restringere sanguinē cauterizando.

Capīm. xxviij. de morbis vnguiū sicut est panaricū spasmꝰ lepzositas vnguius albedo maculosa feda citrinitas scissura ⁊ similia.

Anaricium ē apostema caliduz doloroſum in radice vnguis. aliqñ cū vlcere. aliquādo cum sanie virulēta. ⁊ tūc nō caret digitus periculo. Dicta igiꝯ subtilis adhibeaꝯ: deinde flōia: pꝰ farmacia. Corpore igiꝯ mūdificato a principio fiat emplastrū cū mucillagine psilij facta in aq̄ ro. ⁊ opio ⁊ camphora. ⁊ farina ordei. et aceto. In augmēto aut ē illiniaꝯ locꝰ cū fordicie auris. ⁊ in ſtam cuz mucillagine psilij facto cū lacte. ⁊ in fine ſtamus pforetur cū acu. ⁊ in declinatione medicēꝯ cuz farina lupinoꝝ ⁊ melle. Et si essz ibi vlc⁹ curet̄ cū aloe. thure ⁊ arsenico. Et si essz fissura in vnguib⁹ illiniaꝯ cuz mastice dissoluto in oleo sisamino. Et si essz spasmꝰ citrinitas ⁊ lepzositas in vnguib⁹. Corpore a melīa mūdificato inungaꝯ cū adipe galline ⁊ oleo sisamino. deinde radaꝯ cū vitro. deinde emplastreꝯ cū semine lini ⁊ gūmi cāpsi. Et si volumꝰ q vngues cadāt inunganꝯ cū oleo ⁊ alleis: aut cum sulphure arsenico ⁊ aceto. Et si ex attritione sanguis niger mortificatꝰ fuerit subtus vnguē: pforeꝯ suauiter vnguis cum acu: ⁊ mittaꝯ sanguis fluere. Deinde fomenterur cū vino albo ⁊ camomilla. Et si in vnguib⁹ fuerit albedo enormis maculosa: illiniantur cū nuce cipressi ⁊ farina lupinoꝝ ⁊ aceto. Et si esset citrinitas fiat cū aceto ⁊ oleo de eruca.

Clarificatio. Intelligendū q vngues sunt ex superfluitatib⁹ cordis. ⁊ nō vngues sunt quasi emūctoria cordis. Et nihilominꝰ in panaricio cōperunt repercussiua sicut in alijs apostematib⁹ ⁊ plus: qz sunt in loco multum sensibili. ⁊ ideo est magnꝰ dolor. ꝙre etiā nō solū frigida cōperūt sed etiā narcotica. nec materia est ita venenosa licet calꝝ multū quin cōperant repercussiua. Licet igitur vergat ad liuoꝛem ad virozē ⁊ nigredinē. plus tñ fit hoc ex dispositiōe loci q̄ ex malicia materie. quānum est igitur de nā panariciꝝ mā nō est ita adusta quin repercussiua possint cōperire. nec qz emūctoriū: qm̄ causata ē distātia vsqꝫ ad cor. qz maꝛia pōr ee pſumpta euaporata eroulsa ita q nocumentuz nō veniet ad cor. Nō est igiꝯ timendū de malicia materie intrantū quin a principio bene possit cōperire flōia de pre opposita: ⁊ ḡn repercussiua apponāt̄. Vlcꝛ est q cū materie regiꝯ efficaꝯ virulēta. ⁊ tūc bene essz timendū de digiti amissione. Secūdo intelligendū q dētes ⁊ ossa sunt ex simis ossium nō quo ad materiā primā radicalē sed similitudinarie. qz generant̄ ex mā

groſſa terrea. Et iuxta hoc ſciendū q̄ vn
gues generātur in extremitatib⁹ pedu⁹
& manuū: q⁹ ibi vene & arterie terminant
& ſunt in extremitatib⁹ quibuſdā aī alib⁹
loco armoꝝ: vt in auib⁹. & in hoīb⁹ vt
poſſint ſe ſcalpere & minuta poſſint cape
re: & vt digiti ſint fortiores. Et ideo quā
do vngues ſunt groſſi & rudes hominē
rudē & idignū ſignāt. q̄m humores groſ
ſi in cor⁹poꝝib⁹ eoꝝ abūdant. & ſi ſint ſub
tiles contrarium ſignat.

Capitulū .xxix. de incendio ignis & aq̄
calide.

Corpus humanū aduritur & cōburit aliquā
do cū igne. aliquādo cum oleo feruēti. aliq̄n cū aqua bullīēte. & ita
de aliis. dicta igit̄ ſit ſubtilis: & fiat ſōia
ſi pticularia cōueniant. Dei nde inungat̄
cū friis ſicut eſt populeon aut vnguētum
citri nū. q̄m aliq̄ non ſunt veſice & aliq̄
ſunt. aliq̄n ſunt cum vulnere: & aliq̄n nō
Q̄n nō eſt vuln⁹ ponātur frigida & hūi
da. & q̄n ē vuln⁹ ponant̄ ffa & ſicca. Da
terialia aūt illoꝝ poſſunt eē bombax. ſtu
pa canapina. pānus line⁹. lana abluta.
pānus de ſerico: & ſil'ia cū intingūtur cuꝝ
liquidis. & iſta ſunt hmōi. aqua ffa. acetū
aq̄ ro. oleū ro. ſuccus ſempuiue. & lactuc.
& endō. & plātagis. & porrul'. ſemen mirti.
ceruſa. bolus armēie⁹. chimolea. cāphoꝝ
ra: albumen ouoꝝ & ſil'ia. & intingat̄ igit̄
pānus in vno ex iſtis aut in multis: deſu
per apponātur & frequēter innouent̄.

Clarificatio. Circa iſtā materiaꝝ
intelligendū q⁹ cuꝝ
aliquis cōbuſſit ſibi digitū cū cādela et
ſimilibus: tūc docuit experimentū q⁹ ſi di
gitus ponat̄ in aqua ffa tūc augmētatur
dolor: q⁹ pres aduſte retinētur. & ſi pona
tur tēperate ad ignē ſedat̄ paulatine do
lor: q̄m partes aduſte expalāt. Ex his poſ
ſumus dicere caurelam q⁹ populeon et
alia frigida nō apponātur actu ffa ſꝫ re
pida: & tūc facta ſunt anodina. Anodina
aūt ſunt ea q̄ ſumme dolorē mitigāt. & iō
talia ſunt iuuatiua q⁹ ratione ſue actuali
tatis reſoluunt: & ratione ſue ỹutis alte
rāt: & ita remouēt igneitatē. Secūdo in
telligendū q⁹ calidū ꝟ tripliceē effectum
cū eniꝫ agit tēperate calefaciēdo digerē
do tūc dealbat. & ſi vlter⁹ augmentet̄ et
fortificetur et aduratur tunc mortificat
et denigrat. et ſi vlterius fortificetur
tunc incinerando dealbat. Tertio no
tandum q⁹ oleū licet nō cōpereret in an
trace; pranto q⁹ inflāmaret̄ ex hoc q⁹ ab
intus color affixus ēmihilomin⁹ ī cōbu
ſtionib⁹ poſſet cōpetere: potiſſime ro. &
nō inflāmaret̄: q⁹ talis ignis vola tilis ē
& quaſi ab extra. Quarto aduertēdū q̄m
calida bene poſſunt cōperere: potiſſime
q̄n locus eſt vlcerat⁹. & iō calx abluta cū
multis aquis frigidis & dulcib⁹ & poſtea
cū oleo ro. valet.

Capl'm .xxx. ō vlceribꝫ & ragadiꝫ manu

Cera et fiſſure ali
v quādo veniūt in extremita
tibus ex mā frangēre: vel ex
aliqua attritione: vel ex ſorulari & ſimili
bus. & defacili curāt̄ cū vnguēto fuſco
& citrino & aſſungiꝫ. & aq̄ ca. Si aūt fue
rint ab interioꝝib⁹: aut ex co. adusta vel
mel'ita. tūc opꝫ mūdificare cor⁹pus & die
tā cōgruam ordinare. Hoc facto ad pti
cularia veniam⁹ ex quibuſcūq; fuerint. ſi
ant igit̄ fomētationes cū aqua ca. frequē
ter & multis vicib⁹. Mālia aūt vnguē
toꝝ ſunt iſta. medulla vitulli & cerui. aſſū
gia gallina cea. porcīa. anſerina. anetrina
ceruſa abluta. litargir̄. catimia lota. cōtex
maloꝝ granatoꝝ. ſumac. acacia. oleū ro.
dragagantū. gūmi arabic̄. infuſoꝝ. oleuꝫ
ſiſaminū. oleū amigdō. dul. ſepū hirci liq̄
factū. cera al. ſuccus liquir̄. & ſil'ia.

Clarificatio. Intelligendū q⁹ aca
cia eſt frigida & ſicca
& eſt multū reſtrictiua cōglutinatiua & de
ſiccatiua. & iō ſi ragadie fuerint cū calore
mul. ū valet q⁹ infrigidat. & ita valet con
tra accidēs & deſiccat & conglutinat. & ita
valet ꝺ vlcus. Si autez iſte fiſſure eſſent
cū magna frigiditate: tūc p ſe nō cōpere
ret niſi cum multis aliis ponerēt. & ita di
uerſis modis vtrobiq; poteſt poni. Se
cūdo notandū q⁹ mel'ita p ſe non vlcerat:
q⁹ ñ penetrat nec ſepar: nec rōne ſue ſub
ſtātie: nec ratiōe qualitatū ſed p accidēs
q⁹ aduritur: aut q⁹ cōp⁹imit: aut extēdit
aut priuat opilādo. Quare in talib⁹ mul

ñ confert ipsam eius cure cū chimo ⁊ fero capitino. Postea q̄ritur de vngu̇bus vtrū fuerint ex mā ossiu̇z. qđ sic videt̄ p Auic. q̄rtum ñ sic. pbatur. ossa sunt ortа ex spmate: quare si deperdant̄ nō restaurā tur. sed vngues pdire restaurātur: quare nō sunt ex spmate. Dico ꝙ eē ex mā ossiū tripler est. vel esse ex cade mā ex qua ossa vel esse ex superfluo nutrimēto ossiu̇z. vt eē ex cōsimili ⁊ vniformi nutrimēto. Et isto vltimo mō dicit Auic. dentes ⁊ vngues esse ex mā ossium et quod sic est ex materia ossium si perdatur bene restaurat̄ vel regenerat̄. Itē querit̄ si vngues habeant aliqđ regimen. ꝙ sic videt̄: qm̄ oē qđ augmentat̄ ⁊ nutrit̄ hꝫ virtutē p quā attrahit nutrimentū. vngues sunt hmōi Cōtrarium habet̄ a Bal. in regni dicente ꝙ vnguiū nullū est regimē. qđ cōcedo Ad argumentū ñ in cōtrarium qđ erat qđ augmentatur. Dico ꝙ augmētari dicitur tripliciter. ꝑm latū: longū ⁊ ꝓfundū ꝑm trinā dimensionē. Et qđ sic augmentatur hꝫ virtutē regenē. sed vngues nō augmentantur nisi ꝑm longum. vnde est ibi augmentuz agregationis sicut est in acervo lapidū. ⁊ ideo ñ exigit̄ ꝙ fit ibi regimē. Itē queritur quare vngues habēt esse in extremitatib⁹. Itē querit̄ q̄re magis sunt exterius q̄ interi⁹. Itē q̄rit̄ quare p vngues apprehēdimus ꝑm ꝙ dicit subtilitatē ingenij vel grossitiem. Ad primum questū dico ꝙ vngues in extremitatibus ꝓut dicit Auic. sunt ⁊ coll ocāt quatuor de causis. vna est vt sint fortiores. secūda est vt ipsis mediātibus subtilia vt pili fila ⁊ similia possint apprehendi. Tertia est vt cū ipsis possint se hoies scalpere. Quarta est vt sint defensorium sicut patet in auibus. Ad aliud dico ꝙ sunt exterius: qz pars exterior magis est passibilis q̄ interior ⁊ ideo magis indiget defensorio aliquo. Ad tertiū ⁊ quartum dico ꝙ vngues causantur a superfluitatibus cordis ⁊ humores subtiles causa sunt ingenij subtilis. ⁊ grossi humores causa sunt ingenij grossi. vnde si vngues sint grosse signāt grossos hūores. si sint subtiles signant subtiles esse humores. Et ita per vngues ex consequēti apprehendimus alicuius ingenium esse grossum vel subtile. Sūt aūt in extremitatibus manuū ⁊ pedū potius: quia arterie exeūtes a corde ibi terminātur ipsos vngues liquidē generātes. Cōsequenter queritur de panaricio ꝙ est apostema accidens in ipis vnguib⁹: vtrū debeat medicari sicut alia apostemata. primo apponenda repercussiua. ⁊ sic deinceps ad ꝟ respōdeo ⁊ dico ꝙ sic: cū sit valde calidū apostema inferēs magnū dolorē ꝓpter temperātā carnis quē ibi est. quare magis sensibilis est. Quarto queritur quare caro p aduſtionez habeat dealbari. qz dicit Auic. ꝙ calidū agēs in humidū denigrat ipsuz. agēs in siccū dealbat. ergo cum caro sit humida potius deberet denigrari a calido q̄ dalbari. Dico ꝟ ipsius ignis triplex est effect⁹. primus est dealbare. secūdus vero vrere. tertius ē in cinerare. vnde dico post q̄ caro decoquitur remanet alba. Ad argumentū in contrarium ꝙ est calidū agens in humidum ⁊c. dico ꝙ verū est si agat adurādo: sed si decoquēdo dealbat. Itez quer it̄ qđ istorum faciat maiorē impressionē aut aqua ca. aut ignis carbo. ⁊ qđ ignis carbo videtur cū calidū existēs in grossa mā vt in ferro vehemēt⁹ ipsimat. sed carbo grossior est q̄ sit aqua ca. igit̄ calor ī igne fortius est ⁊ magis imprimit q̄ in aq̄. cōtrarium ñ pz. Dico ad hoc ꝙ in depressiōe facta a calido possum⁹ loqui dupliciter. aut qualitatiue ⁊ sic maior fit ab igne. aut q̄titatiue ⁊ sic maior fit ab aqua: qz subtilior ē ⁊ pfundius penetrat. Itez q̄ritur de cura ⁊ prio vtz cōperat oleū ro. qđ ñ videt̄ qz hꝫ inflāmare: ⁊ ideo nō cōpetit in herisipilato mēbro. Ꝟium habetur in litrera. Dico ꝙ cōpetit ad illud q̄ obicis ī contrariū ꝙ nō cōpetit in herisipila. dico ꝙ nō est simile: qz in herisipila calor ē adunatus. vnde oleum appositū magis inflammaret. sed ad cōbustionem calor tā recessit: ⁊ ideo ibi nō inflammat sꝫ mitigat. Iterū dicit Auic. ꝙ calx cōpetit. Cōtra quod habet magis vlcerare non cōpetit: calx est huiusmodi igitur ⁊c. Dico ꝙ calx dupliciter accipitur: aut ꝓut calx non est extincta: aut ꝓout calx est extincta ⁊ ablata. ⁊ isto vltimo modo mixta cum oleo competit. ⁊ non primo modo.

Quarto queritur de ragadijs siue fissuris. ⁊ primo querit̄ si iter agentib⁹ cōpetat ablutio pedū cū aqua ca. ⁊ post inungere. ⁊ qđ sic videt̄ p Auic̄. Primum videt̄ q⁹ nihil ꝙ remollit neruos cōpetit ablutio ⁊ inunctio sz hmōi. Dico ad ꝟ ablutio ⁊ inunctio duob⁹ modis cōsiderant̄ aut quātuz ad modū ⁊ sic nō cōpetūt q⁹ remollitūt neruos. aut quātū ad ifrigidationē aeris ⁊ sic cōpetūt q⁹ vlcerato pedū cū aqua ca. trahit calorē ⁊ spūs ad extremitates. ⁊ postmodū cū vnguētis opitulatur interius calor naturalis: ⁊ sic phibetur introitꝰ frigiditatis ipsius aeris.

Jrē querit̄ de stupore pedū facto a frigiditate si cōperat ablutio in aqua calda vel frigida: nō in calda sicut volunt auctores. Dico ad hoc ꝙ cōpetit in aqua frigida ablutio si nā fuerit fortis: eo ꝙ calor naturalis interi⁹ ꝟfortatur: ⁊ cōfortatus humorē cōgelatū dissoluit. sicut apparet in fructib⁹ cōgelatis qui positi sunt in aq̄ frigida dēcōgelant̄ rōne predicta. sed in aqua calida positi illa caliditas naturalē exalaret quare ⁊c. Jterū querit̄ si ignis nocet in stupore manuū ⁊ pedū: q⁹ videt̄ ꝙ deberet adiuuare: q⁹ cura fit p̄ contrariū Dico ꝙ ignis noceret: q⁹ subito humorē cōgelatū dissolueret ⁊ maiorē dolorē faceret: q⁹ frigiditas intenderet̄: sicut patz in degelatione gelu vel niuis ⁊ ideo melius est ꝙ a longe paulatim mēbra a frigido stupido calefiant: vt sic paulatim ⁊ nō subito illi humores ꝺgelati dissoluētur ⁊ calefiant. Jterū queritur quib⁹ cōpetat in estate abluere man⁹ ⁊ pedes cū aq̄ frigida. ⁊ quib⁹ cū aqua ca. Dico ꝙ habētibus rarā habitudinez cōpetit abluere cū frigida: vt calor interi⁹ includat̄ ⁊ retineatur. q⁹ satis a calore extraneo exalat habētibus vero spissaz habitudinē ⁊ cōpactā ꝺpetit abluere cū ca. vt sic calor includatur ⁊ exalet ⁊ euaporet. Sed tūc queritur quare si aliquis aduratur cōpetit calefactio mēbri adusti. qđ nō videt̄: q⁹ qđ est cā doloris nō est eius cura. Jrrarium ꝟ vulgares. Dico ꝙ cōpetit calefactō q⁹ ꝓpter calorē seu adustionē cutis indurata est: ⁊ calor est inclusus faciens dolorē. sz p calefactionē cutis reducitur: ⁊ sic calor inclusus exalat, vel pōt dici ⁊ melius ꝙ attrahit tanꝙ a suo simili. Ultimo queritur ꝺ ragadijs quō a frigido habēt generari. ⁊ videt̄ esse falsuz. q⁹ nihil ꝙ ꝟ ꝟstringere ꝟ facere solutionē cōtinuitatis. frigiditas est hmōi. ergo frigiditas nō ꝟ facere solutionē cōtinuitatis. Cōtrarium tñ ponit viaticus. Dico ꝙ frigiditas duos ꝟ effect⁹ inducere. vn⁹ ē cō ſtringere partes intermedias: ⁊ quo ad hoc nō facit ragadias sine solutione cōtinuitatis. Sed alia via facit solutionez cōtinuitatis siue ragadias scilicet nimis a circunferentia versus centrum compri mando.

Capitulū. xxxi. de iter agentibus:

Mrelligēdū quod

quicūq; facturus est longas itinerationes: aut trā sire maria: aut ire ad bella: aut quocūq; loco vel modo se debeat exercere in morib⁹ violentis agonisticis: sicut sunt mor⁹ bellico si. debet se primo purgare: ⁊ cor⁹ mūdificare cū flōtia ⁊ farmacia ⁊ balneis ⁊ abſtinētia ⁊ ſiſtitudinib⁹: vt exercitiū inueniat ipsuz mūdū. aliter timendū est de se. ꝺ apostemate. de nimio fluxu. de ruptura vene. Secūdo ꝺz se premunire cū h⁹s q̄ aeri ⁊ sitī ⁊ accidētibus repugnāt. Jn rē poze igitur calido ⁊ in regione calida sitis hoīem multū agrauat. fiant aūt pillule quas teneat sub ligua. ℞. succi vue acerbe acetose. succi malagranati. ficci sumitatū papaueris aā. succi portul. añ. lib. ℈. misceant̄ ⁊ ponātur in vase donec faciat residentiā. ⁊ tunc aqua q̄ supnatat ponatur ad partē: ⁊ qđ residet cōficiat̄ cum modico ꝺ succo ad solē vel supra cineres calidos ⁊ fiant pillule. ⁊ teneantur sub lingua. ⁊ tertia pars liquida sirupetur cum zuccaro. ⁊ in tempore magni estus cum aqua frigida ꝺbeat̄. vel potest vti istis electis. ℞. diadraganti frigidi. diapapaueris. zuccari ro. zuccari viol. trisandal. aā. ʒ. ij. ⁊ scilicet misceantur. vel fiant pillule tales. ℞. quarum⁹ se. frī. mund. semen papaueris albi. succi liquir. diadraganti infusi. semen portul. aā. cōficiantur cū sirupo nenuphar. ⁊ fiāt pillule. vtrāq; ēt sirupo limonū cū aq̄ ffa. aut sirupo nenu-

phaſ. aut ꝙſ. aut rō. aut ſirupo acetoſo aut ſiru. ribes: ſi ribes inueniatur in regione ꝓcur inuenitur in regione. Acon. aut ſirupus factus de acetoſitate citrina gulozum. ⁊ ita de alijs fructib⁹ acetoſis aromaticis. Illud etiā ꝙ ſumme ſedat ſitim eſt ꝙ accipiat aquā fontis frigidam ⁊ ponat paꝝ aceti mundi dari. aut vini maloꝝ granatoꝝ ⁊ modicum de zuccāo: aut ſola cū magnis hauſtibus ſorbeaſ: ⁊ q⁹ pect⁹ ⁊ caput ſupcaleſiūt tūc ℞. olei ɔ ſalciab⁹. olei nenuphaſ. olei ro. olei ɔ papaueſ. olei cū demucillagine pſillij. miſceaſ ⁊ inungaſ pectus ⁊ caput. aut cera al. nona malaxeſ in his oleis: ⁊ fiat emplm pectori. aut ſupra partē anteriozeꝫ captis apponaſ. cooperiaſ igiſ caput ⁊ alia ſic decet. Si aliquis dꝫ in hieme itinerare p loca niuoſa ⁊ vētoſa tūc inungat pect⁹ cū arogon ⁊ marciaton: ⁊ comedat aſſa cū foeni allitata ⁊ vino puro. ⁊ vtaſ iſtis elect̄ijs. ℞. diacrion pipeon. diamēre. diantos cū modico pliris duplicato cum muſco. diamboa. ⁊ ſiſia aromatica. Et ſi ſit paup. quolibet mane tranſgluciat tria grana piperis integra. aut tria grana thuris. aut ſex folia menthe. aut abſinthij. ⁊ odozet pp reuma laudanū. ambraꝫ. thus. ⁊ muſcū. ⁊ ſimilia. aut fiat pomū. aut ponaſ in aqua ⁊ recipiat fumū. aut ſupra carbones. ⁊ pelles ſint vulpine. Et ſi incedat pedicādo tūc de nocte abluat pedes cū aqua ſalſa calida. ⁊ teneat diu ibidem. ⁊ cū deſiccati fuerint inūgat pedes ⁊ iunctural⁹ ⁊ piconeon cū mixtura facta de ſepo hircino. butiro. ⁊ aſſungia gallina cocta liquefacta. ⁊ modico oleo de caſtoreo. Si aūt nimis cenauerit incedat in craſtinū paulatine: ⁊ nō comedat niſi crā pula ſit digeſta. Si aūt de mane crapulauerit cuomat ⁊ dormiat multū. Si aūt nimiū potauerit ⁊ nō pōt dormire: fricētur reſtriuali cū ſale ⁊ aceto: ⁊ ſumat folia caulū: aut trūcum: aut ſuccū. Et ſi iuerit equitādo talis pōt melꝰ dietā ſeruare. Nullo igiſ modo ſtomaco ingurgitato audeat aliqs eſtare. qm̄ tm̄ idū ē ɔ dolōe capit̄. ⁊ nauſea ⁊ fluxu vētriſ. ⁊ roſiōe. ⁊ dolore ſtomaci. ⁊ indigeſtione. Et de mane igiſ cū ſurrexerit vadat paulatine donec ſupfluitates digeſtiuaꝫ ſint exꝑulſe. ⁊ poſtea cētet paꝝ cibi ⁊ potꝰ ſumat. et cū hoſpitat⁹ fuerit ſumat cibū ſibi neceſſarium. quare ⁊ naturaliter maioꝝ quātitas cibi deberet ſumi die ſecundo. Si āt itinerantes fuerint cōſtipati: vtaſ iſtis elect̄ijs vno aut plurib⁹. ſ. diaboꝝ. diaſene catartici imperialis. triferā ſaracenicā. diaprunis. opilaxatiui. elim̄ dulcis. ſtōticon laxatiū. diaturbith. Itinerātes etiā cōſt loquēdo iſto puluē pūrti in ſalſa mētis ℞. ʒ ii. albiſſimi. lib. ß. cinamōi optimi. ʒ. iiij. gariofil. nuciſmuſ. ſpicanaſ. aā. ʒ. i. panis zuccāi. ʒ. i. ⁊.). fiat puluis ⁊ ponaſ in ſacculo de aluta. Si aūt laxatiū facere voluerim⁹: addam⁹ pul. foliozꝫ ſene. epithi. polipod. Si aūt eſſet nimis laxus comedat pira aīa cibū. aut cocrana. ⁊ ita de alijs fructib⁹ ſtipticis. aut vtaſ caſeo recenti ſine ſale. aut aliquo coagulo. aut caſeus bulliat in aqua dulci multis vicib⁹ donec ſalſedo fuerit amota: ⁊ fortiſſime conſtringit. Si aūt fuerit in mari eligat quantū erit poſſibile locū longinquū a ſentina ⁊ ab omni ſorde: ⁊ ſtet in aere frigidiori ⁊ altiori quātū erit poſſibile. ⁊ ſi de facili nauſeet: teneat ſe ad columnā et odoret panē aſſum cū aceto. Et ſi aqua ē corrupta cuemet⁹ ⁊ cū aceto ſumaſ. ⁊ ſi ɔficiat: aqua marina tranſeat p arenā mlt̄ vicib⁹ ⁊ efficiſ dulcis. aut bulliat in caca bo: ⁊ lintеamē mundū ponaſ ſup fumum ⁊ poſtea exꝑimaſ ⁊ erit dulcis. aut diſtilleſ p alābicū ſuauiter ⁊ erit dulcis. Carnes ſalſe ſint bis cocte in aqua dulci aquā remouēdo dimittat legumia ⁊ vtaſ brodio. ſumat valde paꝝ de cibo ⁊ potu ⁊ dīs ibs dirigat in trāquillitate. Si āt fuerit in exercitu tūc tentoriū ⁊ regimen medicoꝝ ⁊ reſtauratoꝝ. ſ. cirurgicoꝝ ſp. ſunt in altiori loco ⁊ in eminētiori ⁊ ex p te venti melioris. ⁊ nullo mō ponat ſe in parte inferiori exercit⁹: qm̄ ibi curr̄it ſup fluitates: eligaſ igiſ bon⁹ aer ſine omni feroze cadauez: aut alicuꝰ alteri⁹ rei. In eſtate igiſ vertaſ tētoriū verſus ſeptētrionem. in hieme verſus meridiē. Et medicus dꝫ eſſe diligēs ad cōſiderādū oīa illa pp que venīt egritudines in exercitu ⁊ illa aduertere dꝫ quātū pōt. illa aūt ſūt aut ex tēp⁹ epidimiale caliditū ⁊ humiditū pluuioſuꝫ. inſtitudo cadauez nō ſepto-

rum.multitudo mucū.vel cauliū. vel ma-
larū arboꝝ ⁊ plantaꝝ.⁊ multitudo repti
lium.⁊ multitudo paludū.⁊ similiū. dñs.
añr det pacē in diebꝫ nostris. qñ iam ē
initiū magnaꝝ tribulationuꝫ. De multis
añr generalibꝫ ꝓtermittimꝫ: qñ intrēdi-
mus ꝑ dei gratiā sanitatis regimē ordi-
nare:⁊ illa que dimisimus ibidem appo
nemus.

Clarificatio. Intelligēdū ꝙ bal-
neū aque dulcis ca-
nec in toto nec in ꝓtenec ablutio pedu
cōpetit itinerātib. qñ oia ista mollificāt
neruos:⁊ ita impediūt motū ⁊ ꝓparant
vt pedes recipiāt supfluitates. ꝫ ablutō
⁊ fomētatio pedū in aqua multum salsa
bene ꝓpert. Et si iuuenis carnosus fati
gat ex via ⁊ labore ⁊ calore in estate in
ueniret flumē mundū dar: si piceret se i
flumine ⁊ natarer:tūc infrigidaret ⁊ mi-
tigaret sitis ⁊ fatigatio:⁊ calor naturalis
cōfortaret.sicut declarauim. r°. de inge-
nio. Secūdo notandū ꝙ cū aliquis trā
siuit ꝑ loca vinosa aliqñ pañ stupore
in extremitatibꝫ ⁊ quādā insensibilitatez
⁊ tūc cauendū ꝙ nō approximet subito
aque calide aut igni.qñ magnus dolor
causaret in radicibꝫ unguiū:cū mala cō-
plexio equalis fiat diuersa. Et cām huiꝫ
ostendimꝫ i lib°. Bal. de mala cōplexiōe
diuersa. Tūc ergo melius est vt ponatur
in aqua quasi frigida vel tēpori vicina:
vel in sinu vel longe ab igne. vt non fiat
subita mutatio. Tertio notandū ꝙ licet
in estate debeamꝫ manꝫ abluere cū aqua
frigida:⁊ in hieme cū ca. nihilominꝫ hoī
nes rari debēt semp abluere cū aqua fri
gida.⁊ habentes pozos densos cum ca
lida

Explicit prima pticula bñdictꝫ
deus in secula Amen.

Incipit particula secūda i qua tractat
de oībꝫ egritudinibꝫ cerebri vsqꝫ ad egri
tudines oculoꝝ. Et cōtinet. xxx. capla.

Capitulū primū de allopicia.
Capl'm.ij. de casu capilloꝝ.
Capitulū.iij. ꝺ aspitare capilloꝝ.
Capl'm.iiij. de cantie vel apparatu vel
ornatu capilloꝝ.
Capl'm.v. de furfuribꝫ capillorū.
Capl'm.vi. de pustulis capitis.
Capitulū.vij. de fauo.
Capitulū.viij. de tinea.
Capl'm.ix. de pediculis.
Capl'm.x. de dolore capitis.
Capitulū.xi. de vertigine ⁊ scotomia.
Capl'm.xij. de litargia.
Capl'm.xiij. de memoria corrupta.
Capl'm.xiiij. de cōgelatione.
Capl'm.xv. de somno nō naturali.
Capl'm.xvi. de stupore.
Capl'm.xvij. de vigilijs.
Capl'm.xviij. de mania ⁊ melēcolia.
Capl'm.xix. de amore qui Heos dicitur.
Capl'm.xx. de ebrietate.
Capl'm.xxi. de freneſi.
Capl'm.xxij. de sternutatiōe.
Capl'm.xxiij. de incubo.
Capl'm.xxiiij. de epilentia.
Capl'm.xxv. de apoplexia.
Capl'm.xxvi. de paralisi.
Capl'm.xxvij. de spasmo:
Capl'm.xxviij. de tremore.
Capl'm.xxix. de sectigatiōe.
Capl'm.xxx. de rotura.

Capl'm primum de allopicia.

Allopicia ēca 4
sus capilloꝝ cū vlceri
bus siue squamis et
furfuribus.

Cause. Humo-
res corru
pti infecti sunt cā huiꝫ passiōis.qñ trun
cāt vaporē ex q̄ capilli deberet gñari.sic̄
est sanguis.cola.flegma.melia. Et iō ipse
ramꝫ B de gñatione capilloꝝ ⁊ nā eoꝝ.
dem. Capilli ergo ē vapor siccus a corpe
resolutus. cum per poꝝos egreditur in
longum ⁊ rotundum est protensus ⁊ ab
aere desiccat. Cause autē capilloꝝ sūt q̄
tuor. causa.f.efficiens:⁊ hec est calor re
soluens materiā in vaporē.⁊ iō homines
frigidi sunt imberbes ⁊ cuꝝ paucitate pi

lor. ⁊ pp hoc etiã ꝺ facili cadũr in ſenib⁹ qñ etiã caliditas nimis eruberat facẽ ad caſum capilloꝝ.qñ calidũ fore cõſumit vaporẽ ⁊ exalare facit:⁊ dilatat poros i tantũ ꝙ vapor dilaturi nõ põt. Et iõ homines colici et qui habẽt prẽ anteriores cerebri ca.⁊ ſic de facili incurrũt caluicies in iuuẽtute. Cauſa igit efficiẽs ẽ calidum nõ nimis excedẽs. Cauſa aũt materialis eſt vapor ſicꝯ. Duplex eñ eſt vapor: ſiccus: ⁊ humidus.humidꝯ aũt eſt materia fudoris.ſiccus aũt quida eſt multũ ſubtilis.⁊ ille exalat inſenſibilit.⁊ quida groſſus:⁊ iſte eſt materia vnguiũ.⁊ quidaꝝ ẽ mediocris ⁊ iſte eſt materia capilloꝝ. Et ideo inter oẽs hoics coleria ſunt magis piloſi:qr cõcordat cã efficiẽt cũ materiali Cũ aũt deficit vapor ſicꝯ:deficiũt capilli ⁊ cadũt ⁊ nõ generanꝫ.ſicut in priſcis ethicis ⁊ cõſumptis ⁊ ſenib⁹. Cauſa aũt formalis eſt poros:qñ qñ pori cutis ſũt mediocres:tũc vapor ibidẽ retinet ⁊ cõdenſat ⁊ tranſit in materiã capilloꝝ.

Modus aũt ſue generatiõis eſt iſte: cũ vapor retẽtus eſt in poro etiã condenſatus:tũc venit ſecundꝯ vapor ⁊ pellit primum ⁊ coadunat cũ eo.⁊ tertiꝯ pellit ſecundũ ⁊ impellit ab extra.⁊ iõ fit vapor quedã cõcatenatio.⁊ ita capilloꝝ ſola eſt generatio ſine oi alio regimine. Inforꝫmatur igit vapor ꝑm naturã pori:qñ ſi porus eſt rectꝯ ⁊ vapor erit rectꝯ:quãuꝫ eſt ex hoc ⁊ capillꝯ plan⁹.ſi tortuoſus: et capillꝯ tortuoſus.⁊ ita efficitur criſpꝯ.qñ ꝑm Bal.in de cõplexionib⁹.nõ cõtingit deuenire a tortuoſitate in rectitudinem: niſi mollificenꝫ pri⁹. Alie aũt ſunt cauſe criſpitudinis:ſicut eſt calor ⁊ ſic.cũ nimis exedũt.⁊ debilitas virtutis vaporeꝫ debiliter impellentis.⁊ opilatio pori.⁊ tortuoſitas vt dictũ eſt. Mediocritas igit pori eſt cauſa formalis capillorũ. nimia aũt raritas aut denſitas ẽ cã priuationiſ capilloꝝ.⁊ iõ in vel manuũ nõ creſcunt capilli pp nimiã raritatem.qñ exalat vapor inſenſibiliter ⁊ retineri nõ põt: nec i plantis pedũ pp nimiã denſitatẽ.⁊ iõ in aĩalib⁹ ſcamatalib⁹ aut reſtis nõ creſcũt capilli pp nimiã porꝝ denſitatẽ. ſicut te ſtat Bal.in de cõplexionib⁹. Cauſa autẽ finalis eſt neceſſitas vtilitas ⁊ decoratio neceſſitas fuit vt diſtingueret ſeꝑ ſus:vt nobile ab ignobili diſtinguat.⁊ ad ℔ ẽ barba ⁊ pilũ palpebraꝝ ad oculi defenſionẽ ſunt enĩ pili in palpebris ſicut ſepes i ortis. Vtilitas fuit vt mãdificaret corpꝰ a vaporibus ſiccis.aliter eñ poſſent inducere nocumentũ. Et ad hoc ſiunt pili inguinũ ⁊ aſſellaꝝ ⁊ reliquaꝝ partiuꝫ.⁊ ido nõ approbo ſentẽtiã illoꝝ qui impediũt in puellis generationẽ piloꝝ in pudibũdis:cuꝫ narcoticis aut caurerio aut quocũq; alio modo.quia illi vapores retẽti multa poſſunt inducere nocumẽta. Fiũt etiam capilli ad decorẽ ⁊ honeſtatẽ:ſicut in ſupcilijs ⁊ capite.⁊ ideo cũ ꝑter naturam amiſſi ſunt:nos intendim⁹ ad eoruꝫ generationẽ qñ decor a corpe eſt ablat⁹ Et cum hec cauſa que vaporem truncat multa peiora poſſet inducere nocumenta.quare ſalus eſt cauſaꝫ remouere. Cauſa igit allopicie ad cauſa humoris vaporem truncantis.

Cũ videm⁹ pilos fluere a cute ſine cauſa mãifeſta: tũc videamus ſi ſint ſquame aut reſolutiones furfurec.⁊ ſi non conſideremus ſi in radicibus capilloꝝ ſint vlcera. ⁊ ſi ſint vlcẽa ⁊ non alia tunc eſt allopicia.⁊ ſi color vergat ad rubedinem de ſanguine infectus eſt.⁊ ſi ad citrinitatem de colera ẽ ⁊ ſi ad albedinẽ ſquamoſam vel quaſi de flegmate eſt.⁊ ſi ait nigredinem vel ad liuorem de melꝯa eſt.

Signa.

Prognoſtica. Omnis caſus aut priuatio capilloꝝ ꝓpter priuationem cauſarum naturaliũ eſt inreſtaurabilis.⁊ ideo fruſtra laboramus in caluicie naturali.⁊ in eunuchis.⁊ in homine imberbi.⁊ in ſenib⁹.⁊ in priſcis ⁊ conſumptis ⁊ in cicatricibus. Et ſi fuerit accidentalis cauſa et eſt recens remediari poteſt.⁊ ſi antiqua aut eſt impoſſibile:aut ſumme difficile.quoniam mala complexio eſt equata. Ypo.autem etiã voluit prognoſticare:quoniã varices cum innaſcunt cauſa ſunt rurſuꝫ capilli ſi fiãt Cuius ratio eſt:quoniam mala materia que truncabat capillos iam reuoluta eſt ad inferiora.⁊ ideo ex hoc ſcimus quid agendum. Vtile eſt igitur prognoſticare; ne ĩpoſſibilia ꝓmittamus.

Cura. In primis purgem⁹ materiã peccantẽ. Si igit̃ sanguis est inc̃ausa fiat flõia. ⁊ purget̃ corp⁹ cũ mãna ⁊ cassiafi. ⁊ ramarinõ. ⁊ cũ diaprunis ⁊ sitib⁹. ⁊ vrak dicta renui ⁊ infrigidina. Et si col'a est in cã vrak: dicta dicra. ⁊ digerak materia cũ orizac̃. ⁊ sirupo viol'. ⁊ sirupo de boz. ⁊ sirup. de fumo terre. Et euacuet̃ cũ mirabl'. citri. ⁊ indis. tẽperans in lacte. ⁊ vuis pas. ⁊ liquir. cũ ista regulãt mirabl'. qñ̃ temperari debẽt sp cũ lacte: aut ceteris vbi sint vue pas. ⁊ liquir. alit̃ corrugãt stomacũ ⁊ dimittũt mala vestigia post se. recordent̃ igit̃ qñ̃ nobilis medicina est: cũ ex locis p̃mis purgẽt ocs hu. citri co. chebli. fla. indi. mel'iaz. bellir ⁊ emblici adustã. et ita possum⁹ purgare ocs humores. quare deinceps ipos̃ reuerẽtia habeam⁹. Si ãt cã fuerit antiquata col'ica ⁊ passio fortis: tũc purgetur cũ el'rio de succo ro. ⁊ yeraruffi. deinde radak caput ⁊ stupheẽ: ⁊ in stupha ponak multitudo fumi terre. deinde vrak rubea troiscata ⁊ tyriaca. ⁊ recte fiat sicut in morbis infectis. Si aũt fuerit flegma vrak cibis cal'idis tẽperate. ⁊ digerak materia cũ optl'. diur̃. ⁊ firu. de fumo terre. ⁊ euacuet̃ cũ mirabl'. chebl'. aut cũ yerap̃. ⁊ yeraruffi. ⁊ fiat stupha cũ herbis diureticis. ⁊ deb̃ sibi aurea alexandrina ⁊ tyriaca. Si aũt fuerit mã mel'ica: digerak mã cũ optl'. diur̃. ⁊ squill'. ⁊ firu. de fumo terre ⁊ purget̃ cũ mirabl'. indis. ⁊ lapid̃ armenico. aut cũ yeraruffi. ⁊ diasene. ⁊ fiãt stuphe. ⁊ deb̃ sibi epiate: ⁊ alia sicut decet. corpore aũt mũdificato: ad localia remedia veniam⁹. Si aũt fuerit cã calida: in ungak cũ isto vngũcto cui⁹ mãlia sũt hec cortex castanearũ. amigd. aucllanarũ. mucũ sterc⁹ capraz. mel. ⁊ acetũ. Ista cñ debẽt assari ⁊ pulueriz̃ari ⁊ cum acero ⁊ melle misceri ad modũ vnguẽti. Capite autem post raso ⁊ fricato ⁊ scarificato: postea d̃bet inungi. Si aũt cã fuerit frida fiat sicut prius. ⁊ postea inũgak cũ isto vnguẽto: cui⁹ materialia sunt hec. vtriusq; el'is. sterc⁹ colũbinuz. cusc: biũ. staphisagria. tapsia. gi:mi ru:he agrestis. sinapis. nasturciũ. erucha. coloquinid. sterc⁹ scarabei tritũ. spuma maris. laudanũ. spicanardi. radix cane folia fic⁹. Accipiank̃ igit̃ aliq̃ ex istis vl' multa: ⁊ pulueriz̃enk̃: ⁊ cũ oleo laurino: aut cũ oleo amigd. amar. ⁊ cera. q.s. misceank̃ ⁊ fiat vnguẽtũ. ⁊ post. lauetur cũ aqua decoctõis fabarum ⁊ side. ⁊ ista toriens reiterantur donec habeatur intentum.

Clarificatio. Aliquis posset dubitare cui⁹ cõplexionis cẽnt capilli. Dico q̃ capilli i se ⁊ quãtum ẽ ex pte materie sunt frigidi ⁊ sicci. qñ̃ vapor est terren⁹ frigus ⁊ sicc⁹. Et iõ dicebat Auic̃. q̃ frigidi⁹ q̃d sit in corpe humano post flegma sunt capilli. ⁊ iõ fere nullũ animal nutrit̃ ex capillis. Quantũ est igit̃ ex parte materie capill⁹ est vapor frigid⁹ ⁊ siccus. Sed si nos loquamur d̃ cõplexiõe capillor quãtũ est ex parte agentis. tunc p̃m diuersitatẽ colozis diuersificank̃ capilli in multitudine ⁊ paucitate ⁊ crispitudine ⁊ colore. qñ̃ multitudo capillor seu pilor arrestat̃ supra caliditatem. ⁊ sic paucitas supra fritatẽ in quacũq; pte corporis fuerint: siue in capite siue in pectore: siue in ypocõdeis ⁊ ventre seu ingrine. ⁊ ita de alijs. Cõplexio igit̃ cal'a multiplicat. ⁊ frigida minorat. Et sicut diuersificank̃ capilli ex pte cõplexiõis ita ex parte etatis ⁊ climatis. In cõplexione igit̃ mel'ica vergũt capilli ad glaucedinẽ. ⁊ in flegmatica ad albedinẽ seu flauedinẽ. ⁊ si flegma fuerit putrefactñ ad canicẽ. ⁊ si col'a dñetur vergũt ad citrinitatem. ⁊ si sanguis ad rubedinẽ. ⁊ si temperies fuerit ad ruffedinem. ⁊ si fiat humozũ ad ustio vergunt ad nigredinem. Et sicut ẽ de complexionibus ita d̃ etatibus. quia in infantia vergunt ad flauedinem. deinde ad ruffedinem. deinde ad citrinitatem. deinde ad rubedinẽ. deinde ad caniciem Et ita est de regionibus ⁊ climatibus. q̃niam indi ⁊ ethiopes habent nigros et crispos. ⁊ anglici ⁊ theotonici flauos et planos. ⁊ medij medio citer. Et licet capilli ⁊ multitudo eorum arrestetur supra caliditatem tanq̃ supra causam efficientem. tamẽ propter hoc in natura sua nõ erũt calidi. quoniam glacies a caliditate dissolvit̃. ⁊ later a calido adunak̃. ⁊ tamẽ ista sunt frida in se. ita ẽ de capillis. Patet igitur cui⁹ cõplexiõis sint in se ⁊ quo ad mãlia: ⁊ cui⁹ sint quo ad efficientia.

Secundo notem⁹ de caluicie. Caluicies quedā est naturalis: ⁊ quedā accidētalis Naturalis fit a calido exceden̄te. lz enī ca lidū multiplicet capillos ⁊ plātas. tamē quādo multū excedit cōsumit humidum ⁊ cōsumēdo humidū cōsumit scipm. Pri mo igit deficit agens qđ erat cā efficiens capilloꝝ. Secūdo deficit materia: cū per calidū sit cōsumpta. Tertio calidus cōsti tuit sibi heredē. s. frigidū. nūc aūt frigidū claudit poros: ⁊ ita vapor si aliqualis cēt nō bz exitus. paret igit q coleric⁹ de fa cili caluef cūt. sed pueri ⁊ senes eunuchi et mulieres nō caluescūt: cū calor nō sit tan tum q possit materiā cōsumere capilloꝝ Hoc aūt fit portissime in anteriori pte ca pitis: cū illa ps sit calidior: ⁊ substātia re rebellaris sit subtilior: ⁊ sit etiā a craneo elōgata ꝑm Auice. tertio de instorijs aīa lium capl'o prio. ⁊ iō caluicies nō recipit curationē. Est etiā alia caluicies acciden talis in qua fluunt capilli: sicut in cōuale scentib⁹: ⁊ famellicis: ⁊ in incarceratis: et in vrentib⁹ nimio coytu. In istis em̄ de ficit mā. ⁊ iō cum ocio ⁊ nimio nutrimē to ⁊ balneis curanf. nec nō cadūt etiā ca pilli ⁊ generaf caluicies pp humoꝝ corruptionē. ⁊ de ista cā prim dictū est: ⁊ pri dicef. Tertio dicendū q materia capilloꝝ sunt humores qui in epate generanf lz materia immediata a tertia digestiua ꝓcedit: ꝑ quā fit exaporatio ⁊ fumoꝝ expulsio. Et iō iuxta hoc intelligendū q ex supfluitatib⁹ prie ⁊ secūde digestiue mē bra aliqua ñ generāt pp eoꝝ impuritatē lz aliqua aīalia generenf ꝑ viam putrefa ctionis. materiaf aūt supfluitas tertie di gestiue ē magis pura: ⁊ iō generanf ide quedā mēbra: sicut sunt pili. ⁊ vngues. ⁊ cornua. ⁊ solee. Quarto notandū q i al lopicia competit aliqñ flōia ⁊ farmacia. ⁊ ideo notādū ē grana mē q cū flōia ⁊ far macia cōperūtūc aut ē in sanis lapsis: aut in egris. Si in sanis ꝓcedat farma cia cū nō timeam⁹ humoꝝ corruptiones ⁊ pⁿa seqt flōia. ⁊ ita fiet euēuatio fumoꝝ derelictoꝝ a farmacia. Si aūt fiat i egris tūc flō. a bz ꝓcedere. cū tunc putrefactio sit velocior: ⁊ flōia est purgatio vltoꝝ. ⁊ farmacia bz subsequi. In tali igit casu bz ꝓcedere farmacia: nisi forte esset valō facilis: sicut ē cassiafi. ⁊ similia.

Capitulū. ij. de casu capilloꝝ.

c Asus capilloꝝ

est fluxus capilloꝝ pau atī nus sine humoris vicio.

Cause. Postq̄ dictū est de fluxu ni mio ⁊ repētino cū humoris vicio. hic agit de fluxu paulatino sine hu moris vicio: cuius duplex est cā. priuatio materie. ⁊ inepta positio. Pri uatio materie fit sicut in nimis ieiunantib⁹ ⁊ extenuatis: ⁊ i fine febriū acutaꝝ ⁊ cro nicaꝝ ⁊ sil'ib⁹. Pori aūt reddunt inepti aut q nimis dilatati. dilatanf aūt pp ma lam cōplexionē ca. vt pp solutiones. ⁊ la bore. ⁊ balnea. ⁊ vnguēta ca. ⁊ sil'ia. ⁊ ita vapor nō pōt cōdensari. pori aūt aliqñ cōdensanf ⁊ vapor nō bz exitū. vnde ali quādo cōstringunf pp frigiditatē aeris: aut nimis: aut pp vnguēta frigida ⁊ sil'ia.

Signa. Priuatio humoris cognosci tur ꝑ extenuatā habitudinē ⁊ qz ꝓcesserūt febres. ⁊ p indicia patientis. raritas cognoscit p continuū fluxum depditas qz vix oriunt ⁊ sunt exiles: ⁊ p indicia patientis.

Pronostica. Pronosticare pōt medic⁹ qz satis de facili curabit: si velit medico obedire.

Cura. Si est pp priuationē: inunga tur sibi occiuz ⁊ dicta humida ⁊ resumptiua. ⁊ inungaf caput cū oleo ō laudano ⁊ mastice. Si aūt fuerit pp nimi am raritatē: inungaf cū onifacino. ⁊ cum oleo ro. ⁊ mirtino. ⁊ sisamino. ⁊ cū oleo ō cironijs. ⁊ cū oleo corticū nucū. auellana rum. castaneaꝝ. assis. ⁊ cū oleo radicis cā ne asse. ⁊ cū oleo de gallis. ⁊ de capill' ve neris. Si aūt fuerit pp opilationē: inun gatur cū oleo de amigdal' amaris assis. ⁊ cū oleo laurino. ⁊ cū oleo absinthio. ⁊ cū oleo de spicanard. ⁊ cū nigella assa. ⁊ cū sil'ib⁹ oleis calidis ⁊ aptiuis habētibus ꝙdam stipticitatē. ⁊ qui nō pōt habere simplicia fiat per ꝓposita. ⁊ possunt fieri vnguēta ⁊ emp'la ⁊ puluēs ⁊ sil'ia.

Clarificatio. Intelligenduz q vt plurimū cit⁹ cadūt capilli in capite q̄ in aliis partib⁹ corpo

ris:nō obstante frigiditate cerebri ⁊ po-
rozum clausione per quā deberēt obser-
uari. Dico q̄ plꝰ abundāt in capite q̄ in a-
lijs partib⁹ corporis sub nāli dispōne se
habēte. qm̄ cerebꝝ est sicut caminꝰ to-
ti⁹ corpoꝛi. ⁊ ideo fumi de facili ascendūt ⁊
multiplicāt capilli. Si igit̄ sit corpus p̄
ter naturā citius ibi deficiūt, ꝓpter longi
tudinē vie: aut q̄ fumꝰ, ꝓpter sui paruita
tem ascendere nō pōt: aut si ascēderet cō
sumit̄, ꝓpter maliciā humoꝝ: ⁊ his silib⁹
Cuꝝ ergo calor citꝰ deficiat in extremis
q̄ in medio. ideo citꝰ deficiūt capilli, ꝓpt
destitutōez caloris naturalꝭ ⁊ virtutis re-
gitiue. ⁊ iō mors citꝰ incipit ⁊ apparet i
pedibꝰ ſm Bal. in ꝓnosticis. In barba
aūt ⁊ facie nō cadūt ita cito: nisi esset cau
sa fortis valde, ꝓtāto q̄ natura ē magis
sollicita in regimine ꝓpter nobilitatem
sensuuꝝ qui sunt ibi. ⁊ q̄ fuit barba, ꝓpt
discretionē sexus: vtile fuit in natura vt
habit⁹ naturalꝭ ⁊ artificialis viroꝝ ⁊ mu-
lieꝝ esset distinctꝰ. ⁊ solo visu discerneret
aliter cm̄ discretio pōt eē ignominosa.
Natura igit̄, ꝓpter finē pilos barbe abi
re nō permittit. Nec etiā cadūt in assell'
⁊ in inguinibꝰ cū sint emunctoria. ⁊ ideo
satis vadit de vapoꝛe. nec etiā cadūt i pe
ctoꝛe, ꝓpter coꝛ. nec in vētre, ꝓpter epar
nec in coxis, ꝓpter testes. ⁊ q̄ nā nō facit
nisi solū cōseruare. Iſti cm̄ qui a ꝓncꝰ-
pio nati sunt illi ꝓseruanꝭ ⁊ nō cadūt, ꝓ-
pter fortitudinē virtutis ꝓtentiue. nec in
cerebꝛo virꝰ cōtentiua est ita fortis: cuꝝ
est ꝓter naturā: qm̄ oē membrum infirmum
opationes hꝫ lesas de ne cessitate. sic dꝰ
cit Bal. in illo amp bisino. quibuscūq; iu
uenibꝰ ꝛc. Fluunt igit̄ capilli cōiter loān
do citꝰ in capite q̄ in alijs ꝓtibꝰ. Secūꝫ
do intelligendū q̄ pili nō sūt in toto coꝛ
poꝛe: lꝫ sudoꝛ possit eē in toto: ⁊ rō huiꝰ
est: qm̄ sudoꝛ est vapoꝛ subtilioꝛ: ⁊ pili fi
ex substātia grossioꝛi. Et alia cā est q̄ ra-
rum ⁊ densum impeditūr gnationē piloꝝ
humidū āt facilꝰ pōt resudando exire.
Tertio notandū q̄ virī habuerūt barbā
etiā q̄ calidioꝛes: ⁊ pp distinctionē sexꝰ.
Si autē eunuchi cm̄ pubescētiā amiserit
socios nunq̄ barbescūt. ⁊ si post illā bar
ba que nata ē cōseruat. Quarto aduer
tendū q̄ in regione ca. ⁊ ꝓplexiōe calida
citius pubescūt. q̄ talis citius mouet va
poꝛem ⁊ aperit poꝛos. In regiōe aūt fri
gida ⁊ ꝓplexione frigida tardiꝰ: ꝓp cām
cōtrariā. Quinto sciēdū q̄ in lepꝛosis
citiꝰ cadūt pili in supcilijs: ꝓp vapoꝛē coꝛ
ruptū lantantē in ꝓcanitare nerui obtici
unt dicū est supꝰ capl'o de lepꝛa.

Capitulū.iij. de asperitate capillorū

A Speritas ē trun
catio seu fissura capilloꝝ
aduenies viris ⁊ mulieribꝰ
calide ꝓplexiōis in iuuenture existētibus.
Intelligendū ē q̄ capillis veniūt quedā
fede dispōnes: que vulgariꝭ appellantur
sirones. aut pole. aut ratatō: qm̄ ratativi
denꝭ truncati ⁊ mutilati. ⁊ cū hoc aliq̄n
bifurcanꝭ. ⁊ talis dispositio appellaꝭ as-
peritas capilloꝝ. Et causaꝭ ex co. adusta
truncāte vapoꝛē. ⁊ iō vnꝰ capillus videꝭ
longioꝛ altero: ⁊ alter breuioꝛ: sicut si mu
res inequaliter coꝛrodissent. ⁊ B q̄ cali
dum affixuꝫ vapoꝛi cōsumit in pte vapo
rem ⁊ adurit. ⁊ iō nō pōt plongari vlte-
rius cū deficit sibi materia: ⁊ q̄ inequali
ter aduriꝭ: capita inequalia apparēt. Nō
ergo capita sūt trūcata: fꝫ videnꝭ trūca-
ta cū vlteriꝰ capilli nō crescāt. Vel posse
dicere q̄ imo etiā trūcātur pp aduſtionē
⁊ hoc ꝓtissime pp negligentiā culture.
ffindunꝭ etiā q̄n vapoꝛ ē multū grossius
aduſtꝰ viscosus. ⁊ iō in capitib⁹ geminā
nō obstāte sua figura gracili ⁊ rotunda.
Capilli truncanꝭ ⁊ asperanꝭ ⁊ ratanꝭ et
findunꝭ. cm̄ colera adurens cursuꝫ nālē
mutat. Signa igit̄ sunt manifesta dere
cta. postq̄ cām cognoscimus iam scimuꝰ
quid agendum.

Cura. Quia igitur ista dispō inuent
bus lasciuis feda est: ⁊ q̄ vlte
riꝰ nocere posset. ideo iniungaꝭ dieta te-
nuiꝭ ⁊ infrigidatiua. ⁊ postea digeraꝭ co.
aduſta cum frigidis ⁊ humidis. ⁊ postea
euacueꝭ. ⁊ q̄ talia sepissime dicta sunt et
etiā dicenꝭ. nō oꝛ in quolibet loco dige-
stiuum humoris ⁊ euacuatiuū poncre.
Ad localia igitur remedia veniamꝰ. In
primis inungantur capilli ⁊ caput. ⁊ pan
nus lineꝰ intinctꝰ per totam noctē capil
lis applicet. Olea autem sunt ista. oleuꝫ

ſtaminuz.roſ.viol.nenuphar.⁊ de ſalicibus.de cocranis.ō cucurbitis.aqua pſil lij.aqua ordei.aqua cucurbite. Medeſi ant igitur capilli per totā noctē:⁊ de mane cū aqua calida abluanť. Si autez habuerint caput debile aut deficili incurret reuma⁊ emigranea.fiant ſira cū cautela. Iſta materia non indiget alia clarificatione:qz in ſimando clarificata eſt.niſi propter contrarietates diſſoluendas. qñ cā antecedēs hui⁹ paſſionis cal'a eſt cōiuncta ār frigida.

Capt'm.xiij.de canicie vel apparatu vel ornatu capilloz.

Canicies eſt infectō alba capilloꝝ ad quādaz ver gens fuſcedinē.

Cauſe. Intelligendū ꝙ dupler ē canicies quedā naturalis ſicut eſt in ſenectute. et quedam innaturalis ſicut in iuuētute.De innaturali agiť hic. Cauſa aūt imediata eſt flegma aqueoſuz putrefactum.Cauſa aūt remota eſt oīe illud qđ debilitat caput⁊ facit exalare calozem naturalez.nimia ergo cooptura accelerat canicē:⁊ nimis frequēter lauare caput.⁊ paſſiones ſtomaci nauſeatiue.⁊ cōſimilia que in ſtomaco ⁊ capite aggregant flegma.

Signa. Canicies ē manifeſta.ſz diſtinctio inter naturalē caniciem ⁊ innaturalē ꝺ eſt.qñ pili primo ſūt cani in capite ⁊ in radice nigri:tūc eſt canicies naturalis mozi ſimilis:cū moz̄ incipiat ab extremis.Qñ aūt canicies ē innaturaľ.tūc pili ſunt nigri in capite:⁊ cani in radice.

Pronoſtica. De canicie ſunt quedam ſigna rememoratiua.⁊ quedā demonſtratiua.⁊ quedaz pnoſtica. Rememoratiua ſunt qñ aut ē caput debile naturaliter.aut ſtom̄.aut fuit homo mali regiminis.aut fuit generatus in tpe ſenectutis.Demōſtratiua ſunt qz caput corrupto flegmate plenuz habet. Pronoſtica ſunt qñ moz̄ vertici capitis veſtiū ꝓpriū applicat.

Cura. In primis vtať exercitio anteabū.⁊ dieta ca.⁊ diuť.⁊ viteroſa que flegma cōſueuerunt generare.⁊ vtať fricationibus capitis ⁊ conſimilib⁹ Deinde digerať materia cum oxiľ.diuť. ⁊ purgetur cum yerapigra.aut cuz medicaminibus in quibus intrat elł's. ſicut ē yeraruffi.reodoricon.emperiſton.yeralogodion.⁊ ſimilia. Vel vtatur iſto medicamine.Rx.aloe.agarici.turbith.añ.ʒ.ß.pulpe coliť.ʒ.ij.maſtič.bdellij.ʒ5ī.anniſi.cinamomi.foliozꝝ abſinthij.foliozꝝ mēte. añ. ʒ.i.cōficianť cū oxiľ.ſquiľ.⁊ fiant pilľe ⁊ dentur poſt.vij.dies ſue cōfectionis.ʒ. ij.vel.iij.vel plus iuxta cōuenientiā pticularitū.⁊ eſt medicamen mirabiliter bonum p flegmatis euacuatione.ſiue fuerit in primis ſiue in remotis.⁊ eſt medicamen vbi nullum poteſt cadere periculuz niſi quantitas eſſet nimia.aut paſ. debilis.aut erroz nimi⁹ accideret.aut forte aſpectus ozbis contrarius.quod nō pertinet ad ꝓpoſitum declarare. Supponimus enim in oibus medicamētis ꝙ materia ſit bene digeſta:⁊ meatus aperti.⁊ ꝙ ñ ſit conſtipatus.⁊ ꝙ nō ſit debilis.⁊ ꝙ habeat oīa vite neceſſaria cum oibus ſuis appendiculis.⁊ ꝙ medicina ſit bene cōfecta ⁊ bñ repoſita.⁊ ꝙ ſimplicia ſint optima:⁊ ꝙ ſint bñ ꝓporcionata ⁊ fermētata.⁊ forte ſi daroz eſſet talis ꝙ eſſet ſub planeta beniuolo cōfecta:eſſet meli⁹.ſed iſtud dimitto qz directe nō cōperit medico. Tunc dico ꝙ iſta medicina nō ē piaioſa:⁊ potiſſime quia non intrat ibi elł'e. Conſidera igitur iſtam medicinam:quia cum quantitatē ſue exhibitionis experťꝰ fueris in materia flegmatica gaudebis ⁊ bñ tibi erit. Corpore aūt mundificato accedam⁹ ad tincturas:potiſſime in mulieribus vt placeant viris:⁊ ꝙ ipſas nō reputēt vetulas nec antiquas. Materialia autem que capillos tingunt ſunt iſta galla contrita et in oleo fricta.nuz cipreſſi.corteꝝ nuc̄ exteriozꝝ que non induratur ſtipites fabarum.limatura ferri.agrimonia.corteꝝ auellanarum conbuſtarum.lacerta viridis abſqꝫ capite ⁊ cauda. corticeꝝ malozum grana.oul.alumen.es vſtū dragagantum vſtum.calx viua. cū ſapone ſaracenico.oleū nucū.acetū.⁊ ſimilia. Modꝰ aūt eſt iſte ꝙ accipianť aliqua ex illis cū aqua pluuiali:⁊ illuniāť capilli.aut

ꝙ fiat cū oleo nucū: ⁊ ita poterit fieri pasta. aut aqua. aut aliqđ aliud. ⁊ inunganť capilli ⁊ eruntvalde nigri. Atramē sūmo opere cauēdū est de capite: vt ista sint in plurimū frigida stiptica. ⁊ meliꝰ essz hȳe modicū đ verecūdia fatua: ꝙ dolorē ppe tuum in capite inducere. aut forte postea abinꝰ maiorē canitiē generare. Et notā duz hic ꝙ alcañ ē talis virtutis: ꝙ si distē pereť cū oleo nucū denigrabit. ⁊ si cū vino rubeo rubefaciet capillos. ⁊ si cum albo flauos faciet capillos.

De albificandis capillis:

f Ac liṫuiā de cinere trūcoꝝ caulium ⁊ apponať alumē: ⁊ abluatur caput multis vicibꝰ. hec enī ablutio rōne aluminis ꝓparat capillos ad recipiendū oēm colorē. tūc in isto liṫuio distemperet cāphoza ⁊ erūt albi. Si autē suffumigenť cū sulphure idē fier. qm̄ suffumigatio facta cū sulphure dealbat. ⁊ hoc ꝑz in floze papaueris rubei ⁊ īrosa ru. si cū sulphure suffumigeť.

De rubificādis capillis.

i Ꝛ ꝑdicto liṫuio apponantur folia buꝛi ⁊ rasura eius. celidonia. palea ordei. ⁊ auene. lupini. nitꝝ ⁊ farina ciceris.

Ad faciēdū capillos flauos

i Ꝛ ꝑdicto liṫuio ponanť flozes sticados. ⁊ genestre.

Ad auferēdos capillos.

f Jat primo stupha: ⁊ postea empl'entur loca cū ꝓsillotro facto đ calce viua ⁊ auripigmēto: ⁊ bulliat totū in aqua donec pluma apposita deplumeť. ⁊ si esset nimis spissuz addať vť. ⁊ postea abluať locꝰ cū aqua calida. ⁊ si sit dines addať muscꝰ.

Si vis vt āpliꝰ pili nō renascanť.

Illis cuulsis inunganť locus cum oleo de iusquiamo. aut de mandragoza. aut de opio. aut de sanguine peticuli. aut rane viridis. aut vespriliōis.

Si vis capillos subtiliare.

Jat hoc cū aqua decoctiōis ozobi. ⁊ lupinoꝝ. fellis tauri. spuma maris. nitri. coloquintid. ⁊ aloe.

Si vis eos crispos facere.

Ecipe calcis viue. li. argiri. emblicoꝝ galle. añ. ʒ. ij. fiat pulvis ⁊ tempetur cū succo mirre. inunganť capilli ⁊ ligentur.

Si vis facere saponem.

Quia caput frequenť abluitur cū sapone: bonū est ꝙ sciamꝰ facere saponez. In primo faciamꝰ capitellū. Capitellū aūt fit ex duabꝰ ptibꝰ cineris stipitū fabaꝝ: ⁊ tertia calcis viue. ⁊ infundanť in aqua admodū liṫiuij ⁊ coleť. ⁊ ꝙ distillat est capitellū. Sapo aūt saracenicus fit ex duabꝰ ptibꝰ capitelli huius: ⁊ tertia olei oliuaꝝ. Sapo aūt gallicus fit ex duabꝰ ptibꝰ huiꝰ capitelli: ⁊ tertia sepi arietum. Non est igiť mirabile ꝙ sapo abstergit ⁊ mūdificat. ⁊ pp hoc fiunt suppositoꝛia de galico sapone.

Clarificatio. Intelligendū ꝙ canicies nō attestatur supra digestionē: qm̄ talis albedo ē mortificata. ⁊ ꝓterea non ois albedo venit a calido digerēte: sicut apparet in nue ⁊ īvrina alba ⁊ lacte. ⁊ caropos. ⁊ in spuro albo subtili aut albo viscoso in pleuresi. ⁊ patet in viris ⁊ mulieribꝰ īroto corpe qm̄ quāto albiozes tāto frigidiozes cum albedo sit filia frigiditatis. Canicies igitur nullā digestionē signat: sed corruptionem ⁊ mortificationē. vnde canicies ꝓuenit ex calore naturali in cerebzo quasi mortificato. cū em̄ calor deberet attrahere vnctuosuz sanguinis: pp sui īporentiā trahit aquosuz ffegmatis. ⁊ ita generat albedinē mortificatā in capillis q̄ canicies appellať. ⁊ hoc est ꝙ attestať Auice. ʒ°. de instoꝛijs aialiuz. Et licz flegma sit humidū ⁊ capilꝰ ille canus sit generatꝰ ex flegmate. nō tm̄ pp hoc ex humido vapoze: ſz ex parte ficcioꝛi illiꝰ aquositatis cū ois capilꝰ generet ꝓ viā cuiusdā adustionis. B tm̄ nō est tanta adustio ꝙ possit capillus denigrari: qm̄ generať ex flegmate aquoso putrefacto. nō putrefactōne que est ebullicio: sed putrefactione q̄ est corruptio ⁊ destructio. Capilli igitur q̄ generanť ex flegmate naturali trahūt ad albedinē. ⁊ qui ex īnaturali ad caniciem. ⁊ qui ex meꝛia ad glaucedinē. ⁊ qui ex sanguine ad rubedinē. ⁊ qui ex co. ad citrinitatē. ⁊ qui ex tēperamēto ad ruffedinē. ⁊ qui per adustionē vergūt ad nigredinē. Et iō qz capilli generantur ꝓ viam

aduſtionis: vtplurimū oēs vergunt ad nigredinē. vapor enim ex quo generant vngues nō pōt ꝓpter groſſiciē ita aduri q̄ ſint nigri. Licet igit vngues generent p̄ viā cuiuſdā aduſtionis: nihilomin⁹ ſp naturaliter ſunt albi. Et ſicut eſt de hūoribus ita de cōplexionib⁹ ⁊ regionib⁹ ⁊ etatibus q̄m iſta ꝓportionātur in coloribus capilloꝝ. Licet igitur ſanies alba ⁊ ypoſtaſis ſignificēt digeſtionē. nō tñ ꝓpter hoc canicies. nullū igit bonū naturale ſignificat: licet moraliter ſignificet. iuxta illud. Canicies venerāda parꝝ ⁊c.

Secūdo notādū q̄m licet tertia digeſtio p̄cedat dealbādo: ⁊ capillus ſit ex tertia digeſtione: cū naturaliter nō eſt alb⁹ ſed magis niger: q̄m cauſatur p̄ viā cuiuſdā aduſtionis. Tertio intelligendū q̄ ꝓprie ꝓprietas ineſt homini caneſcere in ſenectute. ſolus ār homo hꝫ capillos. ⁊ iō ſi canicies inueniat in alijs aīalib⁹ nō ē in capillis ſed in pilis. aut nō eſt ꝓprie canities ſed quedā dealbatio piloꝝ. Licet igitur canicies ſit appropriata hic tñ nō eſt ſolū ex proprietate: ſꝫ q̄ talē proprietatē comitatur complexio frīda ⁊ hūida cū debilitate vtutis. ⁊ q̄ talia ſunt ſemp in ſenectute: iō cōſurgit ꝓprietas q̄ ē ſp caneſcere ī ſenectute. q̄ cauſe canicici ſp ſunt in ſenectute: licet p̄m plus ⁊ minus.

Cap l'm. v. de furfuribus capilloꝝ.

Furfura ſunt que quedā ſquame in cutis ſuperficie ſine vlceꝛe capillos euellens: ⁊ fedā in capite diſpoſitionem inducens.

Cauſe. Cauſa furfurū ſunt vapores corrupti ab humoꝛib⁹ reſoluti conuertētia cutē in ſquamas ⁊ furfures. ⁊ eſt tāta corticabilitas q̄ piles educit vbicūq; fuerint. hoc aūt fit ex flegmate ſalſo. aut ſanguine corrupto. aut colꝛa adusta. aut melꝛa.

Signa. Signa ār huius paſſionis per p̄dicta ſunt ſatis manifeſta.

Prognoſtica. Caueat patiens ſi bi bene: q̄ niſi feceꝛit in lepꝛam eſt venturus.

Cura. Si coꝛpus non eſt plectoꝛicū ſufficiūt gar gariſmata. ⁊ ſtuphe. ⁊ fricatiōes. ⁊ vnguēta. Et ſi coꝛp⁹ ē plenū fiat flōia ⁊ farmacia iuxta cōueniē tiā humoꝛis. Et ſi ē ſimpleꝛ fiat ſimpleꝛ euacuatio. Et ſi eſt humoꝛuꝫ coꝛruptio: medicamina ſint cōpoſita. Digeraf igit vnuſquiſq; iuxta ſuā naturam. ⁊ poſtea euacuetur. ⁊ poſt ſtuphef. ⁊ poſtea detur opiate. ⁊ ita de alijs. Et q̄ de iſtis humoꝛibus frequēter dictū eſt: nō oꝑz repetere. igitur ad localia remedia veniamus. Materialia aūt medicaminū ſunt iſta. farina ciceꝛū. farina lupinoꝝ. oꝛobi ⁊ fenugreci. ſuccus blete. folia ſiſami. mirtus ⁊ malua. furfur. oſſa mirabul'. aqua molefabꝛoꝝ ⁊ feꝛ eius. ſtafiſagria nitꝛū. ⁊ oīa fella. Ex iſtis igit pōt fieri aut aqua. aut oleum. aut vngnētum. aut emplaſtrum. Et poſſunt confici cum aqua. aut aceto. aut vino. aut fece olei ātiqui. aut cū oleo nucū: aut cū cera. Arbitrio igitur medici foꝛme introductionē deꝛelinquo: ⁊ numerū ⁊ doſem vniuſcuiuſq;.

Clarificatio. Intelligendū q̄ duplex eſt ſolutio continuitatis. quedā magna ⁊ manifeſta vbi apparēt quedā fiſſure ⁊ rimule. ⁊ tales apparēt in allopicia ſine ſquamis. Eſt aūt alia modica ſolutio continuitatis in qua caro nō eſt ſepaꝛata nec tota cutis etiam a ſupficie ad ſuperficiē: ſꝫ ſunt quedā reſolutiones quarū q̄dā ſunt ad modū ſquamarū piſcium: aut ſicut furfur ſicut nos videmus in decrepitis in capite cū ſcalpunt ſe: aut in toto coꝛpe cum ſint in ſole aut iuxta ignē ⁊ ſcalpūtur: ereūt quedam ſolutiones farinoſe. ⁊ ſi inſufflent volitāt hinc inde. talis inq̄ ſolutio cōtinuitatis modica cū v̄ q̄ nō tranſit cutē: ē tamē cā euulſionis piloꝝ. Secūdo notandū q̄ reſolutiones ſquamoſe poſſunt p̄dicere lepꝛā futurā: ⁊ lepꝛā curaturā ſeu curatā. q̄n aūt apparēt in principio tūc ſūt ſigna lepꝛe occulta nō manifeſta nō detecta. nō enim ſunt differentie cōſtitutiue. ſed ſigna ſunt cuiuſdā p̄parationis ⁊ diſpoſitionis. q̄n lepꝛa cauſaf ex hūoꝛib⁹ coꝛruptis aduſtis. q̄re ſi malū regimē vlterius ꝓtinuet: poterit eē cā lepꝛe. ⁊ ita p̄dicūt lepꝛā. poſſunt eiꝫ p̄dicē curationē

p aliū mō modū: cū sunt in toto corpe p̄
corpis mūdificationē ⁊ post lōgū vsum
serpētum qm̄ venenū expellit venenū. ⁊
si materia lepre venenosa expellat: signū
est curationis lepre. Tertio intelligendū
q̄ furfur ista primo p se egritudo cutis:
qm̄ quasi cā ercoziat reddēdo ipam squa
mosaz. ⁊ pcōsequens est passio capilloz
cū cadāt ꝓpt squamationē cutis. Quar
to notandū q̄ licet capilli nō habeāt vir
tutē innatā nec influentē nec influxā sed
solū gn̄ationē. opationē m̄ habēt finalē
q̄ est vtilitas necessitas ⁊ decoz. Nūc aūt
ita est q̄ si loq̄mur de furfurositate p rela
tionē ad capilloz amissionem: sic pōt eē
mozb⁹ ⁊ acidēs mozbi. qm̄ si per fu furfur
ista intelligam⁹ qualitatē malā cutis cuel
lentis capillos: sic est mozb⁹ cū sit q̄litas
mēbri ⁊ ita cōpositionis. Si aūt p furfu
rositatē intelligam⁹ ipam euulsionē ia fa
ctā: sic est accidēs sicut spasm⁹ ⁊ cecitas.
In capillis igit euulsio actio ē lesa: ⁊ ha
bebāt opationē finalē sicut ē necessitas
vtilitas ⁊ decoz ⁊c. Quinto notandū q̄
licet acerū sit inimicuz neruoz: m̄ repel
sum ⁊ cum alijs appositū in his passio
nibus ⁊ in alijs pōt cōpetere.

Capl'm septimum de pustulis capitis.

Pustule sūt quedā
p parua apostema i capite na
scentia: sicut si essent quedaz
ampulle parue aut capita pua vbez. aut
si aliquis fuisset punct⁹ ab vtricis. aut si
pediculus famellicus alienus momōdis
set eum.

Cause. Humores aut̄ mali abun
dantes in corpore sunt⁹ causa
huius passionis.

Signa. Signa aūt humorū frequē
ter dicta sunt. pnosticare nō
oportet. Cura generalis fiat sicut frequē
ter dictū est m̄ exigentiaz hūoris. pticu
laris aūt hec est. ſ. q̄ sumant̄ ista mālia. ſ.
nux cipressi ⁊ folia cy. litargir. cerusa aca
cia. galla. ypoq̄stid. sulphur. ossa mirabl
galia nuc. nitz. corter malig. oleū ro. ace
tū. cera aqua. vinū. ffiat igit cōpositio di
uersa m̄ diuersitatē pticulariuz. In ista
aūt opositione tria debem⁹ aduertere. ſ.
q̄ in causis calis vnguēta ffa et his fcā
applicem⁹. ⁊ in frigidis ptrariū. Secun
dū q̄ debem⁹ ꝓsiderare q̄ in pustulis an
tiquis ponam⁹ acerū. ⁊ in recētib⁹ aquā
Tertiū est q̄ frigida stiptica narcotica in
pua q̄titate apponam⁹ vt pozi nō dau
dank. ⁊ forte q̄ mā adinuis nō repentiak
vel fiat istud. ℞. summitates ficc⁹ recētes
palmites ⁊ folia. ⁊ cōterantur sicut si ess
sent pultes ⁊ illiniatur caput. ⁊ nō soluz
curat istas pustulas: sed etiaz verrucas.
Qui aūt gaudet in multitudine cōposi
tionū: cū isto vnguēto posset addere assū
giaz pozē antiquā. fecē aceti. fuligiū litar
giri. ⁊ fiat vnguētuz: ⁊ cū solo vnguento
posset homo viuere in mundo.

Clarificatio. Quatuoz sunt q̄ in
digēt clarificatione
ſ. quō cerusa pōt ꝓpetere in pustulis ca
pitis postq̄ est frida ledēs neruos ⁊ ossa
⁊ ēt ferozē anhelit⁹ est inducēs. Scōm ē
de sulphure postq̄ est ca. in q̄rto attracti
uum ⁊ adustiuū. Tertiū est de aceto post
q̄ inimicak neruis ⁊ egritudo ē cronica.
Quartū est quō oleū ro. ⁊ albume ouoz
cōpetāt i vulneribus⁹ postq̄ sunt frida pu
trefactiua. Dico q̄ cōpetūt prima: q̄ des
siccatiua mūdificatiua cōsumptiua. ⁊ q̄
corpus mūdificatū est. ⁊ q̄ sunt repssa ⁊
in pua quātitate. ⁊ q̄ vnū reprimit mali
ciā alteri⁹. De cerusa dico q̄ reprimit ma
liciā sulphuris ⁊ ecōuerso. ⁊ frangit̄ mali
cia cy⁹ si puluerizet̄ ⁊ ponak in parella
vitrea ⁊ sup ignē: ⁊ agitet̄ deinde ablua
tur. ⁊ tūc nullū facit nocumētū. ⁊ iuuame
ta sunt magna. De sulphure dico q̄ pōa
tur in pua q̄titate. ⁊ q̄ ponit̄ ab extra in
corpore mūdificato: ⁊ inungit̄ alijs: ideo
nō nocet. De aceto dico q̄ ponak in pua
quātitate: ⁊ vt penetret vel penetrare fa
ciat virtutē alioz medicaminū. De alijs
dico q̄ p̄ir cōpetere: aut q̄ vlcera sūt de
mā ca. aut q̄ medicamina nimis cala p̄
cesserūt. aut q̄ timem⁹ aperirā vene. ⁊ cū
ß oleuz ro. deficcat ratione ro. ⁊ album ē
conglutinat. quare in tali casu bene pos
sunt competere ⁊ exhiberi. ⁊ si adderet̄
cerusa pauca non nimis valeret.

Capitulum septimum de fauoze.

Tunus est lues acu

f ta capitis exiēs sine timore.

Causa. Flegma enīz sal sum corruptum aggregat subꝝ curē: ꝛ nō egredit nec facit tumorē de quo fit curādū: sed mollificat curē. ꝛ si comprimatur erit virulentia multa cū pruritu ꝛ quadā irrigatione sīc mel ex fauo: cū sit flegma purrefactus in cauernis subꝝ curē. Signa non oportet ponere nec pronosticationem.

Cura. Mundificet primo corpꝰm vl'a oīa sicut decet. In priculari opandū est sic. radatur capur: ꝛ abluatur: ꝛ abstergatur et sacrificetur ꝛ postea inungatur. Mālia sunt ista litargīr. ceruſa. aloes. agaricꝰ. aristol'. nitrū. arsenicum. calx. corticēs auellanaꝝ. mucū. castaneaꝝ vstarum. cornu cerui vsti. mirra. carhimia. thꝰ. masticis. stercus colūbinū. semē ruthe. sinapis fella oleū lauri. acetū. oleū nucū. ꝛ aqua. Eligatur igīt ex his ꝙz exigentiā hūoris ꝛ etatis ꝛ aliorū particularitū. ꝛ pōt fieri pul. ꝛ qō desup aspgatur. vel oleū vel vnguētum. vel linimentū ꝛ sil'ia. In pueris tū lactātibus sufficit litargīr ceruſa. fuligo. ꝛ acetū. ꝛ oleū nucū. In aliquibꝰ enīz exterescētis in capitibꝰ lactantiū non debemus appōere nimis stiptica. sicut galla. ꝛ acatia. nec nimis cal'a. vt calx ꝛ sulphur ꝛ arsenicū. sed q̄ desiccāt sine violētia magna. sicut sunt ea que dicta sunt.

Clarificatio. Intelligendū est ꝙ flegma fac̄ pustulas hūidas famosas cū aq̄sitate mīta: ꝛ cum magno pruritu ꝛ dolore. cū enīz flegma salsuz causet ex trib⁹ calidis adustis mixtis cū insipidis. iō licet flegma salsuz sit calidū ꝛ siccū. nō tñ totū qm̄ multum habet de humiditate sicut aq̄ maris. ꝛ ideo rōne hūiditatis aquose est virulēta multa. ꝛ rōne primi adustaꝝ ē calor dolor ꝛ pruritꝰ. Sz in hoc differt a sanguine: qz in sanguine est rubor ꝛ minor pūctura ꝛ minor dolor. ꝛ differt a melā ꝛ col'a: qz ibi est modica aquositas ꝛ virulēta rōe sicci dñantis. Nec igīt ē ibi tāta siccitas quin hūiditas multa sit cōicans: ꝛ vadit tra negociū suū. qm̄ hūiditas ꝛ frītas nō tēperāt calitatem ꝛ siccitatē primū adusta rū: nec ecōuerso. vtrūq; cum est corruptū Secūdo notandū ꝙ theodoricon emperiscon. ꝛ medicine elicce bñ possunt cōperere. licet egritudo in se quantū est crepre forme nō sit fortis ꝛ forti egritudini fortis correspōder medicina. nihilominꝰ cōpetere pōt qz daf in pua quātitate. et qz mā est grossa viscosa corrupta: facere parata magnū morbū. ꝛ nō esset eradicabilis a quocūq; medicamine nisi esset ibi el'is. aut coloquint. ꝛ cū hoc etiam quia est i parte multū remota. Medicine igitur elicce cōperunt ꝛ in hoc casu cū temperamento si eras pmiserit. Terio notādum est ꝙ mirra ꝛ rose ꝛ sil'ia stiptica bene possunt cōpetere in his passionibus capitis nec oportet timere de ꝓdusione materie. qz corpus mūdificatū est: ꝛ scarificatio facta est. ꝛ ideo abstergūt ꝛ desiccant ꝛ mundificant. Nullus igitur decipeps pp talia terreaf. nisi stiptica nimis excederent: ꝛ eras esz infantia. Quarto notandū ꝙ acetū pōt cōperere i flegmate salso: qm̄ pars adusta destruit ꝓpter frigiditatē: ꝛ pars humida ꝓpter siccitatem: ꝛ qz cum alijs admiscetur. ambulate ergo in luce.

Capitulum octauum de tynea.

Tinea est scabies

t capitis cū squamis ꝛ crustis ꝛ pilorū cuulsione: ꝛ colore cinericio ꝛ odore fetido: ꝛ aspectu abominabili.

Cause. Causa huius passionis sunt hu. corrupti qui aliqñ sūt advtero aliqñ post propter malū regimē infantis: aut nutricis: aut viri: aut mulieris tineosi existētis. ita ꝙ aliquādo est cū sanie ꝛ fauo ꝛ virulentia: ꝛ aliquando sine. ūmo vtplurimū ē magis sicca ꝙ humida propter vehementem hu. corruptionem ꝛ adustionem.

Signa. Signa huius passionis dicta sunt in descriptione. quoniam quando videmus in capite scabiem spissam crustosam cum squamis multis ꝛ pilorum cuulsione: ꝛ bifurcatione: ꝛ colore cinericio sīc fr̄a formacis. ꝛ odore fetidissimo. tunc tineam indicabit.

f ij

Prognostica. Tynea aut est recēs aut antiqua. Si recens cū difficultate curaf. Si antiq aut nunq aut cū labore magno z i lōgissimo tpe emi mala cōplexio venit ad tantā ad equationē q quasi nō recipit curationez z iō si curef raro ibi pili nascūtur. z illa pars semp erit debilioz. z dato q curef semp erit opprobriū sempiternum: quia rasçati vocantur.

Cura. In etate lactante z in etate infantie cū debilib⁹ debem⁹ incedere. rectificetur igit regimē nutricis z postea mungaf puer cū isto vnguēto. ℞. litargir. ceruse. carimie. fuligīnis. gallarū antiquaz pforatarū. aā. ʒ.i. cōficiātur cū aceto z fece olei antiqui z cere. q. s. z fiat vnguētum. Vel cū isto. ℞. succi fumi terre. succi scabiose. succi lapacij acuti. succi cnulle cāpāe. aā. lib. ß. litargiri. ʒ. ij. misceantur cum assungia porc antiqua. z si necesse fuerit ibi oleum nucū z cera. q. s. apponaf. Ista eiz sunt sine oī piculo q̄libet etate. Si āt sit in maiori etate digeratur mā z euacuef p̄m exigentiā hūoris peccantis siue humor sit calidus siue frigid⁹ deinde stupef. deinde radaf. deinde ungatur cū vnguentis frigidis z siccis sicā est ca. sicut sunt reste auellanaz vstarū z sikium cū additione litargiri z ceruse z similiū. Si aurē causa fuerit frigida ungatur cū arogon z marciaton acuatis cū calce z sulphure. In causa igit antiqua fiat tale vnguētū. ℞. elli albi z nigri. sulphuris viui. z attramenti. auripig. litargir. calcis viue. vitriōli. alluminis gallaz fuligis. cinerū clauellataz. aā. ʒ. i. argenti viui extincti viride heris. aā. ʒ. ij. fiat pultic. ℞. succi boz. succ scabiose. succi fumi terre. succi lapacij acuti aā. ʒ. iij. bullīāt sil lento igni cū fece olei antiqui. z cū aceto z puluis precedēs i fine decoctionis apponatur. z addaf piscis liquide. ʒ. ß. cere q. s. z fiat vnguētum. Istud vnguētū. p⁹ cul dubio tante virtutis est q in corpore mūdificato omnē infectionez p sciēciam hūanam curabilē curat. siue fuerit tinea, siue scabies. malū mortuū. siue morphea siue quodcūq; aliud gen⁹ infectiōis. ḡre in honore z reuerētia habeaf. ſz i tyneis cū picēcauali pōt fieri ca pell⁹ z capiti imponaf z frequēter oia innouenf. z frequēter caput abluatur: aut cū vrina proprīa: aut cū lixiuio facto de cineribus clauellacis.

Clarificatio. Intelligendū circa istā mām q aliq in curatione tinee faciūt flōtam de venis q̄ sunt post aures. z aliq iponūt medicamina in aurib⁹. z aliqui querūt gallas virides. z aliqui dāt carbamiā p os. z aliqui dant terrā sigillatā. Breuiter sine disputatione ad oia ista dico de primo q flōta nō ɔz fieri de venis q̄ sunt post aures, qz ibi sunt vene iuueniles z sterilizarent sed de venis que sunt in pulpis auriū ē tolerabile post. vij. annos donec sint in etate in qua possit flōta fieri de brachio. vltramarini tñ istam minutionē plus cō sueuerūt q̄ nos. De secūdo dico q̄tū oc curit mihi de pīti q nō approbo q p̄pter tineā aliquid in auribus stillef: cuz multi modi alij curationis iueniantur. z infecta possent aurib⁹ nocere. De tertio dico sine preiudicio: q galle antique in tantū etiā q perforentur sunt meliores, qz recētes z virides nimis coartāt z constringunt: z potissime in pueris. De quarto dico q̄tū est de presenti q in hoc casu mineralia abint⁹ administrenf: nō videf rōnabile: cū talia sint quasi venenosa et lepr̄osa q̄rum est de genere mineraliū. et hoc est manifestū illis qui aliq̄d in alchimia cōsiderant. Ad vltimū dico q tolerabile est dum tñ ponātur in pua q̄ntitate z cū alīs misceanf. Secūdo notanduz q in tinea est magn⁹ fetor. z causa huj⁹ est qz vtplurimū causaf ex hūoribus calidis corruptis z potissime ex sanguine corrupto z p̄tro aliqui vocāt istā passionē carbūculū: qz sicut carbūculus causatur ex sanguie corrupto ita z ista passio. Alij āt vocant semoti: qz multas pres capitis semotas z remotas varias z diuersas tenet. Aliqui appellāt tineā quasi totū tenēs z B fit potissime in maiori etate. Et ē intelligendū ēt q tinjosi qñ scalpūt se in p̄incipio sentiūt magnā delectationem: qz se paraf discōuenies a cōueniēti. z postea sentiūt magnū dolorē: z qz trahūtur humores corrupti pūgitiui: z p̄pter solutionē p̄tinuitatis. Tertio aduertēdū q aliq

dubitant facere flōiam in tinea cōfirma
ta hoc est ī manifesta⁊ detecta.Iz eras ⁊
alia ptcularia cōsentiāt.Et mouētur ex
hoc q⁹ in variola cōfirmata non cōpetit
flōia.Dico q⁹ insufficiēter mouētur:qm ī
variola cōfirmata vt dictū est in libro p⁹
nō cōpetit flōia:cū corruptio sit magna
valde:⁊ essz timendū q⁹ mā corrupta tra
heretur ad interiora. Sz in tinea nō est
sic:qm licz sit corrupta nō tm itantū: nec
etiā est venenosa sicut in variolis.quare
licet in variolis cōfirmatis nō cōperat
floia.B tm pōt ꝓpterē flōia. igit in tinea
cū ꝓueniēta ptcularū nō oz formidare
Cap.ix.de pediculis ⁊ lendib⁹.⁊c.

Pediculi lendes et

p pessolate sunt quedā aialia
p viā putrefactiōis iuxta ea
tem generata.Qñ hūores sunt corrupti
in corpe q⁹ nā oīno nō pōt regere nec oī
no dimittit. tūc ꝓpellit ad cutē p viā cu
tisdā defudatiōis. ⁊ q⁹ mā est grossa cū
est iuxta cutē:cū calor agit quodā modo
desiccat illā materiam ⁊ gñatur quedam
pellicula.includitur igitur in pellicula va
por cum aliquali calore.⁊ cuz agit in ma
teriam ebulliendo q⁹ trahit ad calorem
humidū: ō suscipit speciē vite ⁊ generā
tur inde aialia in capite ⁊ in toto corpo
re ⁊ in assellis ⁊ pectine : sed illa vocant
vulgariter pesso lare. Et parte aūt mate
rie magis humide generātur pediculi.⁊
ex pte magis sicca generant lendes.⁊ ex
pte media generātur pessolare q̄ adherēt
pectini ⁊ assellis.generātur aūt ex quoli
bet quatuor humor. Causa aūt antece
dēs pōt esse malicia regimis:sicut est cra
pula:⁊ multa comestio ficuū ⁊ castanea
rū ⁊ aliorū fructuuz:⁊ malicia cultore ca
piris ⁊ totius corporis.⁊ tarda muratio
vestimētorum:⁊ similia.

Signa. Quādo aūt ista aialia ⁊ po
tissime pediculi generātur ex
sanguine trahūr ad rubedinē: ⁊ qñ ex co
lera ad citrinitatē.⁊ qñ ex flegmate ad al
bedinē.⁊ qñ ex melīa ad nigredinē.

Pronostica. Quādo multiplicā
tur pediculi potissi
me ꝓpter cās extrīsecas:signāt morphe
am aut lepzā:q⁹ calor naturalis est dimi
nutus nō potēs regere materiā vt opz.
⁊ cū hoc calor extranei incipit ebullire.
Si aūtē venerint ꝓpter cās extrinsecas
signāt pauptatē aut ignauiā.paupes eiz
⁊ religiosi q̄ multiplicāt cibaria flegmati
ca ⁊ melīca abūdant in pediculis. simili
ter hoies ferales qui de cultu sui corpo
ris modicum curant.

Cura. Curantur aūt pediculi p mu
tationē vite ⁊ regiminis.vtaf
igitur abis laudabilib⁹ ⁊ purgef corp⁹
ꝑm exigentiā humoris peccātis.⁊ vtatur
exercitio rēperato.⁊ vtatur balneis aque
salce.⁊ mutet vestes.⁊ oret corpus:suū
⁊ silīa. Deinde ungaf si corpus ē cal ide
cōplexionis cū isto unguēto extringatur
argentū viuū.⁊ cum litargiro.⁊ aceto.⁊
oleo misceaf.⁊ inungaf caput ⁊ totū cor
pus.aut inungaf corrigia ⁊ circūcingaf
carni.⁊ interficiētur oēs pediculi. Si āt
esset frigide cōplexionis.fiet mixtura de
auripigmēto ⁊ stafisagria.⁊ oleo amigd.
amarū ⁊ aceto.⁊ inungaf corp⁹ aut coni
gia ⁊ carni applicef. ⁊ hoc est cōgruū re
ligiosis.Stafisagria aūt vocatur herba
pedicularis.q⁹ a tota specie interficit pedi
culos ⁊ in auib⁹.⁊ ideo terif ⁊ pulueriza
tur ⁊ supra carnes nudas aspergīf ⁊ daf
auibus ⁊ occidit pediculos. Si aūtē vo
lueris bene a corruptionib⁹ purgare: vl
bene mūdificare: tūc puluerizef aloe et
aspergaf supra carnes.⁊ dentur volatili
bus viuēnb⁹ de rapina:⁊ summe liberat
a malo q⁹ habēt in gozia.

Clarificatio. Mirabile videtur
lepram:cū pediculi generētur ꝑ viā mū
dificatiōis.⁊ cū hoc q⁹ materia talis est
q⁹ suscipit spūm vite. In lepza aūt ē corr
ruptio ⁊ mortificatio . Dico sicut dictū ē
q⁹ multitudo pediculoū sunt signa ꝑnia
ad lepzā.protūto qñ sicut lepza generaf
ex qlibet hūore corrupto cū paupie calo
ris naturalis ⁊ ebullitione extranei calo
ris.ita ex hu. corruptis vbi incipit fieri
ebullitio gñantur pediculi licet nō sit cor
ruptio tāta:q⁹ incōpletū ꝓcedit cōpletū.
ō pediculi vbi ē corruptio incōplera ꝓ
cedūt aliqñ lepzā vbi est corrup.io pple
ta.nō tm est necessariū q⁹ signū est remo
tū:⁊ pōt multis modis ꝑdiri vt dictuz

est in curatione. Nō igr̄ veniūt pediculi p viā mūdificationis cōplete: qz spūs vite suscept⁹ ex putredine traxit originez. Scdo intelligēdū q pediculi generant primo a calore naturali mām expellētis ad exteriora: q̄ circa cutez expulsa ꝓpter sui dispositionē p̄ refrit ⁊ corrūpit: ⁊ ita cōcipit calorē extraneū. ⁊ ira mā suscipit spūm vite: sicut in alijs ḡnatis p viā putrefactionis. Tertio intelligendū q̄ q̄ p sunt sanguini, pfunt ⁊ colere. vez ē in alterādo sz nō in cuacuādo: ⁊ ira est ō fleg mate ⁊ melꝛia. Quarto intelligendū breuit̄ ⁊ est vbū notabile: q ō alīq̄ egritudines aliqn̄ magis manifestant in alijs mēbris q̄ in illis mēbris vñ traxerūt originē: sicut pz in egritudinibus stomaci ⁊ matricis ⁊c.

Capitulū decimū de dolore capitis.

Dolor capitis est ac
ō cidens male complexionis sensuum.

Cause. Cause doloris sunt tres. scz mala cōplexio diuersa. solutio cōtinuitatis. aut vtrūq̄z. Diuisiones aūt ꝑticulares causaruz doloris capitis sunt. rij. Dolores capitis quidā sunt a cā intrinseca: quidā ab extrinseca. ⁊ quidaz cū mā. ⁊ q̄dā sine mā. Et q̄dā est dolor q̄ est morb⁹ p se. ⁊ quidā p accidēs. ⁊ q̄dā est dolor q̄ venit a cā ꝓpinqua cerebri. ⁊ q̄ dā a cā remota. ⁊ q̄dā est dolor abint⁹. ⁊ quidā ab extra. ⁊ q̄dā est qui ꝓtinet totū ⁊ q̄dā q̄ ptē. ⁊ q̄ dā est fortis. ⁊ quidā debilis. ⁊ q̄dā q̄ venit su bito in tpe sanitatis. ⁊ quidā nō. ⁊ q̄dā ē q̄ significat crisiz ⁊ quidā nō. ⁊ q̄dā ē ad quē sequūtur alij morbi. ⁊ q̄dā nō. ⁊ q̄dā ē recēs. ⁊ q̄dā antiqu⁹. ⁊ quidā ē cū remanet. ⁊ quidā sine remanet. Modo ꝓsequamur. dolorū q̄dā est a cā intrinseca ⁊ q̄dā ab intrinseca Cause enim extrinsece sunt multe valde sed vt reducant̄ ad numerū possunt esse xij. Prima est casus ⁊ pcussio ⁊ obuiatio ⁊ alia hmōi. Scda cā pōt esse caliditas solis. aut ignis. aut aeris. vt dieruz cani cullarū. aut vnguēta ⁊ alia hmōi. Tertia cā extrinseca pōt ee fritas niuis aut aeris aut aquaz aut vnguētoz ⁊ hmōi. Quarta cā est nimia siccitas aeris aut vnguentoz ⁊ similiū. Quinta ē nimia hūiditas aquarū aut pluuiaz. aut lacuum. aut vnguentoz. ⁊ alia hmōi. Sexta cā doloris capitis extrinseca eē pōt ex sufflatio fortis vētoz: ⁊ potissime meridionaliū ⁊ septētrionaliū post meridionales. Septima causa sunt vapores extrinseci elementi ex reb⁹ fetidis. sicut sit cadauera. ⁊ alia fetida. ex aromatib⁹ sicut est liliuz aut muscus. aut cum aliquis respicit puteos antiquos. ⁊ cauernas ꝓfundas mineraliū ⁊ similiū. Octaua cā est nimi⁹ motus siue aialis sicut est ipet⁹ ire aut furoris ⁊ similiū. aut corporalis sicut est cursus. labor. coit⁹ supflu⁹. ⁊ alia hmōi. Noua cā pōt esse nimi⁹ somn⁹ ⁊ ꝓfund⁹: ⁊ iordiat⁹ ⁊ i tpe nō suo: ⁊ vigilie supflue. Decia cā balnea supflua ⁊ iordinata sulphurea ⁊ silꝛia. Undecia ianicio nimia aut repletō nimia ⁊ crapꝛa. ⁊ ebrietas. ⁊ acceptio ciborum fumosoz. sicut sunt allia. cepe. ⁊ vinū forte. ⁊ fruct⁹ ⁊ silꝛia. Duodecima cā pōt esse sonus terribilis sicut ē tonitrui aut magnaz rotaz. Decimatertia pōt eē nimia capitis cooptura. nō eiz est ira foz te caput quin summe ex nimia capitis cooptura debilitet si cōtinuet. Ista enim extrinseca ⁊ alia eis ꝓportionata ꝓsueuerunt dolorē capitis generare. Si aūt fuerit a cā intrinseca hoc est q̄ sanguis dñatur. aut colꝛa. aut flegma. aut melꝛia. aut vērositas. aut hūida simplicia aut cōposita. aut vermes qui possunt interi⁹ in capite ḡnari. sicut dicit Auic. auctoritate in dorū. licet sit de raro cōtingentib⁹. Secunda diuisio principalis est ista. dolor q̄dā est cū mā. ⁊ quidā sine mā. Sine mā aut est ex mala cōplexione tm̄. aut hūida aut sicca. simplicib⁹ aut cōpositis. Si cū mā qn̄ peccat sanguis. aut colꝛa. aut flegma. aut melꝛia. aut vērositas. aut aquositas. simplicib⁹ aut cōpositis. Tertia diuisio principalis. Dolor quidā est morbus p se. ⁊ quidā p accidēs. Per se appellat morbus qn̄ aliquis notabilis morb⁹ nō precessit: licet ꝑm veritatē ꝑcesserit mala cōplexio diuersa: aut solutio continuitatis. ⁊ ideo est ista denominatio vulgaris non realis. Morbus aut̄ p accidēs appellatur qn̄ dolor capitis sequitur se. aut apostemata aut alios morbos. Quarta

diuisio principalis q̃dã dolor est q̃ venit a cã priuata cerebri.⁊ quidã a cã remota A cã priuata appellaf qñ cã immediata ⁊ antecedẽs est in cerebro nõ aliũde cuiẽs.Cã rẽota qñ vapores ⁊ fumi ascendunt a stomaco vel ab epate vl a splene vel a matrice:⁊ ita de aliis.Quinta diuisio principalis est qñ quidã ẽ dolor ab intus ⁊ quidã ab extra.⁊ dolor ab intus appellatur qñ est int⁹ subtus craneu⁹ sicut est in pannicul⁹ aut aliis partibus: ꝓpter opilationẽ faceam in venis ⁊ arteriis.quãdo san.⁊ co.opilãt ratione multitudinis.⁊ flegma ⁊ melꝯa ratione grossicie.viscositas aũt flegmati attribuitur ⁊ solũ ab extra: aut est qñ est in ꝓtib⁹ cooperientib⁹ cranei ⁊ locis vicinis exterioribus. Sexta diuisio principalis est ista.Dolorũ quidã est qui cõtinet totum ⁊ quidã qui partem. Quãdo dolor comprehendit totum appellaf cephalea aut ouũ.Et quãdo est in parte aut est immediate aut non. Si est in mediate appellatur emigranea. Si in aliqua parte appellatur clauus.⁊ tũc vulgares dicunt ꝙ fasinari sunt: qñ videf eis ꝙ cã clauib⁹ ⁊ acub⁹ pungant. Septima diuisio fuit talis.quidã dolor est fortis.⁊ quidam debilis.debilis sicut in litargia.fortis est aliquãdo intrans⁹ ꝙ si veniat in pueris frangit craneũ sicut dicit Auic. Si in viris inducit spasmũ. Octaua diuisio fuit talis.quidam est dolor qui venit subito ⁊ repẽte in tẽpore sanitatis nllo modo ꝓcedẽte ⁊ hoc est ꝓpter multitudinẽ materie aut vẽtositatis ⁊ similiũ. Si autem veniat paulatine:hoc est ꝓpter paucitatẽ discrasie. Nona diuisio. quidã est qui signat crisim.⁊ quidã nõ. Si enim in die critico venit dolor in capite cum rubore fauci ⁊ aperitionib⁹ lampadũ crisim per fluxu⁹ sanguinis narium significat.⁊ si veniat cũ titillatione labij inferioris ⁊ dolore precordioꝝ:crisim ꝙ vomitum significat.Decima diuisio. quidã est dolor ad quẽ secuntur alij morbi.⁊ quidam non. Ista diuisio posset contineri sub forti et debili.quoniam aliquando dolor est ita fortis ꝙ ad eam sequitur fe.alienatio. vigilie.spasm⁹.apostema.⁊ ita de aliis. Aliquãdo aũt nullũ istoꝝ sequit.⁊ hoc ẽ qñ est debilis ⁊ corpus nõ est apparatum. Undecima diuisio.Dolorum quidã ẽ recens.⁊ quidã antiquus'.Et appellaf recens quãdo modicũ tempus ꝓterijt. Antiquus aũt qñ multa tpa preceſſerũt qui aliquãdo est ita fortis ⁊ malicios⁹ ꝙ dolor galeatus appellaf:⁊ ita fortis ⁊ totꝫ habituat⁹ ꝙ patiens nõ põt tolerare magnã daritatẽ nec alterã vocẽ. Iste autez dolor antiquus fortis galeatus venit ꝓpter quasdã dispositiones intrinsecas:⁊ ꝓpter quasdã extrinsecas.Dispositiões intrinsece sunt due. fortis ⁊ intensus sensus cerebri.⁊ cuz hoc debilitas naturaf. Cause aũt extrinsece sunt due.frequẽs ⁊ multa comestio rerum fumosaꝝ:sicut sunt allia cepe ⁊ vinũ forte ⁊ silia. Alia est cã nimia cooptura capitis.aliqui enim assuescũt in pueritia portare pelles in capucio:⁊ postea addũt almucã: ⁊ p⁹ ea duo capucia:⁊ ita deinceps ⁊ ita calefaciunt caput ⁊ mollificãt. sicut illi qui nimis frequenter abluũt.⁊ ita qñ iste cause cõcurrunt ⁊ eis ꝓpares:tunc accidit dolor fortis antiqu⁹ geleat⁹ insempiternũ incurabilis causis manẽtib⁹. Duodecima ⁊ vltima diuisio cuz doloꝝ capitis fuit ista dolor capitis quidã est cũ reumate.⁊ quidã sine reumate.cuz reumate qñ aliquis humoꝝ ruinose:⁊ distillatione cadit ꝺ⁹ fus pres subiectas:sicut aures:aut oculi. aut nares.aut palati.aut pect⁹.aut stomac⁹ ⁊ ita de aliis. Sine reumate aũt fit quando nullũ istoꝝ adest.

Signa. Cause aũt extrinsece pñt discerni ꝙ indicia patiẽtis ⁊ assistentiũ.⁊ ꝙ visuz ⁊ tactũ. ⁊ ꝙ iuuãtia et ledẽtia. Cõsiderem⁹ igitur si color faciei vergit in liuorẽ ⁊ inflationez:aut ad citrinitatẽ aut ad liuorẽ:⁊ tangatur locus ad considerandum si est calidus vel frigid⁹. ⁊ applicẽtur ca.⁊ si fuerint cã fuit frida ⁊ si nocent ca.⁊ ita de aliis.Diligens igitur considerator per hunc modum veniet in cognitionem causarum extrinsecarum. Si autem fuerint cause intrinsece: statim debemus considerare si est cũ materia:aut sine materia. ⁊ discernitur sic: quoniam quãdo cũ⁹ adest mã est grauitas in membro. ⁊ si inclinef caput velut si oz̃aret ⁊ subito eleuet:si tunc sentiet pur

batū ⁊ grauē ⁊ pōderosuz: ꝑcḋubio di
ſcraſſia eſt cū materia. Tertiū ſignū qñ
ſupfluitates plures ſolito vadūt ad na-
res aut ad palatū aut ad oculos. Signa
aūt p̄uationis materie p cōtraria ſigni
ficanť. Signa igiť caliditatis cognoſcunť
ex calore ⁊ inflāmatione. Signa aūt fri
gi ditatis ſunt puitas caloris ⁊ inflāma
tionis ⁊ ex malicia cogitationis ⁊ ē vbū
notabile. Siccitas diſcernitť q̄ res eua-
cuatiue ⁊ maniēres p̄ceſſerūt. Signa ār
hūiditatis ſunt ſtupor. Signa igiť ſan-
guinis ſūt calor ⁊ rubor ⁊ aparitio vena
rum inuiſibiliuz in albo oculoꝝ. Signa
aurez colere ſūt pūctura mordicatio ⁊ ſiz
tis. Signa flegmatis paruitas ſitis ⁊ in
flāmationis ⁊ color vergēs ad albedinē
ſomnus grauis: multitudo ſupfluitatuz.
Signa aūt melie ſunt puitas coloris. li
uor. ſomnia terribilia. grauitas ⁊ pōdus
⁊ alia cōſimilia. ſicut eſt etas. tēpus. ꝓſue
tudo. cōplexio. ita q̄ in vtificationib⁹ ſi
gnoꝝ debem⁹ primo currere p oīa nālia
⁊ poſtea p res nō naturales. ⁊ poſt per
res p̄ter naturā. Et deinde debem⁹ ad
ſigna ſpālia deuenire. ⁊ ſic diligēs medi
ci inſpectio ñ errabit. Signa vērositatis
ſunt timi⁹. mor⁹ de loco ad locū. ⁊ ſtrepi
tus. Signa aūt vermiū ſunt corroſio et
dolor acu⁹ pūgitiuus: ⁊ q̄ minus doler
cū quieſcit. Signa aūt nimij ſenſus ⁊ de
bilitatis ſunt q̄. p quacūq; facili cā ledi
⁊ frequēter. Signa aūt reumatis cogno
ſcuntur ꝑ eo q̄ diſtillat p nares aut per
palatū: aut p oculos: aut p tuſſim ⁊ ſiſſia.
Signa aūt q̄ a cā p̄uata cerebri: q̄ do-
lor eſt cōtinu⁹ ⁊ ſine interpolatione. quā
do aūt venit ab alijs mēbris eſt cū inter
polatiōe. Et ſi a ſtomaco cognoſcit per
grauitatē ſtomaci. p nauſeā ⁊ vomitū. et
faſtidiū. ⁊ p malicia digeſtionis. Et ſi eſt
ex eo. magis moleſtat ante cibum. ⁊ ſi ex
flegmate ⁊ melia magis poſt. Attamen
intelligēdū q̄ ois dolor capitis veniēs
a ſtomaco ex quacūq; cā fuerit minor eſt
imediate poſt cibū: ꝓuto q̄ cib⁹ ipedit
aſcenſuz vapoꝝ. ſz negociū vadit ita. qñ
ſi humor flegmatic⁹ vel melia eſt in cau
ſa: poſt ſatis bꝛeue rēp⁹ magis moleſta-
bitur. Et ſi ex inanitione lōgo tpe dura-
bit iuuamētū, ⁊ ſi ex eo, medio oriet, ⁊ iō
multos vidi decrepitos qui de dolore ca
pitis cōquerebanť. ⁊ habebāt habitudi
nem repletā. ⁊ ſigna plenitudinis appa
rebāt. ⁊ dicebāt q̄ poſtq̄ comederāt alle
uiabanť. ⁊ ex hoc credebant eſſe extenua
tionem ⁊ erat alleuiatio mendoſa: quoni
am poſtea maior ſurgebat. Et ſi ab epa
te diſcernitur p grauedinē in dextro ypo
condo. ⁊ in pte capitis dextra: quia illa
pars ſibi ꝓportionabatur. Et ſi a ſple
ne p grauedinē ſiniſtri ypocondrij: ⁊ gra
uedinem in ſiniſtra parte capitis. Et ſi
ex toto per grauedinem ⁊ dolorem in oī
parte capitis. Et ſi ex matrice per dolo-
rem in circunferentia occipicij. ⁊ ita vbi
eſt dolor ibi eſt egritudo. Alie diuiſiões
patientes iudicio diſcernuntur. ⁊ ſi alis
q̄ dimiſim⁹ p iſta q̄ dicta ſunt hēri pñt.

Pronoſtica. Vrina velut ſubiu-
galis dolorem capi
tis preſentē vel futurū ſignificat. vrina in
fe. acutis q̄ ſine criſi ſubito efficit alba et
tenuis: dolorē capitis ⁊ alienationē ⁊ ra
ptū materie ad ſupioza ſignificat. vrina
cū circulo groſſo opaco dolorē capitis ſi
gnat. vrina grauuloſa vtplurimū reuma
⁊ dolorē capitis ſignat. Dis dolor ⁊ po
tiſſime capitis auferēs ſomnū ⁊ cibū peſ
ſim⁹ eſt ⁊ mortalis. Dis dolor acutiſſim⁹
in fe. cum alijs ſignis malis: ſignū eſt pe
riculoſuz valde. Dolor capitis in fe. fre
quēter criſim ſignat ſicut dictū eſt ſupius
Dis dolor fortis ⁊ acut⁹ ⁊ potiſſime ca
pitis oēm opationē medicinalem ipedit
donec fuerit remediat⁹ aut aliqualiť mi
tigatus. q̄ dolores ꝓternūt virtutes. et
tō ꝓpter malicia ſimthomorum morb⁹ aliq̄
modo oblíuioni eſt tradēdus. Dolor an
tiquus galeat⁹ inter oēs ē peſſim⁹ ⁊ diſ
ficiliozis curationis. Dolor capitis repē
tinus acutiſſim⁹ malus q̄ apopleziaz ſi
gnat. Dis dolor cuz reumate malus. q̄
reuma oēm rectā opationē ipedit. Dis
dolor capitis ad quē ſequūtur ſpaſmus
⁊ apoſtema: ⁊ oculoꝝ eductio: aut nimia
ſubmerſio peſſim⁹ ⁊ mortal. Pūatio do
loris i fe. acutis peſſimū ē. q̄ ſtupor ē ſigt

Cura. Dolor capitis de mala cōple
xione calida ſi fuerit ſine mā
curatur cū alterātibus frigidis. ⁊ ſimiliť
ſi fuerit cum mā poſt corporis mūdifica-

tionē cū eisdē pōt reduci. Materialia ār
sunt oleū de oliuis imaturis sine sale. et
q̄ sit illi⁹ anni.⁊ in illo oleo p̄t aliq̄d isto⁹
rum bullire cū cōtritū fuerit.s.sūmitates
salicis.⁊ vitis albe.aur portul'.aut cucur
bita.aut lactuca.aut rose. aut nenupha⁹
ris.aut agresta.aut malagranata acetosa
⁊ similia.⁊ si forte⁹ infrigidare volumus
addam⁹ opiū.iusquiamū.mandragora
papauer⁊ similia. Cauēdū tñ q̄ ista nar
cōzantia nō exhibeant̄ nisi ī magna ne
cessitate⁊ quasi in desperatione. Intelligē
dum etiā q̄ qñ volum⁹ q̄ ola fortiter ifri
gident:tūc repetiat oleū⁊ ponat̄ ī pfun⁹
do putei ppe aquā.⁊ ista infrigidatio eā
pollebit infrigidatiōe niuis.⁊ q⁹ actu ca⁹
lidū:q⁹ tūc citi⁹ aque frigiditas penetra⁹
bit.⁊ q⁹ in loco pfundo iuxta aquā. cum
isto oleo inungat̄ caput:qñ reperiunt fu
mos⁊ alterat fortissime.⁊ nō itelligo q̄
istud oleū sit de narcoticis ꝛ de p̄dictis.
Intelligendū etiā q̄ qñ volum⁹ q̄ frigi⁹
ditas oli penetret ad interiora:addatur
sibi tñ de aceto p̄tū de oleo:⁊ repetiant
⁊ inungat̄ caput.⁊ istud infrigidat in pfundo. Aduertendū tñ q̄ quedā sūt ca
pita vbi modica infrigidatio sufficit: sic
sunt capita senū.⁊ mulierū.⁊ eunuchorū.
⁊ pueroꝝ⁊ hūidoꝝ.⁊ alboꝝ.⁊ illoꝝ etiā
qui defacili incurrūt litargiā⁊ passiones
capitis⁊ oculoꝝ⁊ similiū. Isti enī omēs
a minus infrigidantib⁹ custodiant̄.ꝝ ca⁹
put actualiter esset calefactum paulatine
igit̄⁊ cū parū infrigidantib⁹ reducantur
Si aūt esset coꝝ⁹ plectoricū:⁊ pleniu⁹
do esset de sanguine⁊ pricularia ueniā
ant:fiat flōia de cephalica.⁊ si nō saltim
fiant ventose⁊ scarificatiōes⁊ sistia.⁊ fi⁹
ant in principio de parte opposita. Si au
tem materia colica oñet̄⁊ reuma nō af⁹
fuerit:digerat̄ materia cū oxyzaccara⁊ si
rupo de fumo terre. Et si materia fuerit
reumatica digerat̄ cū sirupo viol'.⁊ siru⁹
ro.⁊ nenupharino.⁊ purget̄ cuꝝ cassiafi⁹
stula.tamarindo.aut cuꝝ modico diagri⁹
dio cocto cuꝝ mastice⁊ citoniis.aut cum
electio de succo ro.⁊ ita de aliis ecluarijs q̄
in antidotario ponunt̄ que colerā mun⁹
dificāt:sic est diapruni:⁊ multa alia.
Vel fiat talis decoctio que frequēter dic⁹
ta ē:⁊ frequent̄ dicet̄.⁊ p̄t dari in quo
cunq̄ casu volum⁹ leuiter coꝝ purgare
ex partib⁹ primis.⁊ iō frequēter remitte
mur ad istō colagogū:ne toties opor⁹
at repetere. Rx.floꝝ boꝝ.floꝝ viol'.añ.ʒ.i.
vuaꝝ pas.mundo.abarill'.añ.ʒ.i.fiat decoc.
in sero capimo.⁊ in decoctiōe rēperet̄ p
diē⁊ noctē cortices mirabl' citri. bñ gū
mosoꝝ.ʒ.i.fripent̄ lento igni⁊ colentur.
⁊ colature addat̄ cassie fi.mundo.ʒ.i.masti
cis.diagridij.añ.℈.ʃ.misceant̄ ⁊ detur in
auroza. In ista decoctione p̄tū est de se
nullū ē periculū.⁊ iō iuuenes medici cuꝝ
indigēt purgatōe coꝝ:secure possunt eā
dare:nisi nimia coꝝpis debilitas:aut vē
tris laxitas:aut intestinoꝝ stipatio:aut
materie indigestio:aut opilatio:aut apo
stema:aut impgnatio:aut alia hmōi im⁹
pedirēt. Sꝫ quātū ē de materia sui facil'
est⁊ sine oī periculo. In fine aūt possu⁹
mus fomētationes⁊ embrocatiōes face
re cū aqua decoctiōis ordei.⁊ viole sicce
⁊ nenupharis.⁊ camomille.⁊ summitati
bus papaueris:potissime si dormire nō
posset. Et dicit Damascen⁹ q̄ in dolore
capitis si adest fe.⁊ caput ē debile: q̄ lac
apponere nō debem⁹:q⁹ claudendo po
ros eu aporationē impediret.⁊ tñ cōmu⁹
nis vsus est in cōtrariuꝫ:⁊ null⁹ alioꝝ ℔
dicit quare ꝛc. Si aūt dolor capitis fue
rit ex mala cōplexione frigida siue mate
ria: inungat̄ caput⁊ potissime versus co
missurā anteriorē:q⁹ p illā pteꝝ melior fit
penetratio:siue olea sint calida siue frigi
da.cū oleis dico ca.sicut est de castoreo.
de costo.de ruta.de lilio.⁊ ita de alijs ca⁹
lidis. Et si fortioribus ca.indigem⁹ fiat cū
oleo de euforbio. Et dicit Damascenus
auctoritate Bal.q̄ Bal.egptius est oleū
de balsamo vbi calefactio est necessaria:
⁊ nō inuenit iuuamētū.⁊ ē mirabile cum
fitvalde calidū⁊ etiā pciosuꝫ:⁊ cū multis
ab auctoribus comēdet̄.veritati igit̄ expe
rimēti relinquat̄. In doloribus tñ antiq⁹
capitis oleū de lilio obtinet principatuꝫ
Si aūt fuerit cū mā⁊ fuerit melica: dige⁹
rat̄ cū oxil'.squill'.⁊ purget̄ cū diasene di
aboraginato.⁊ yeraruffi.acuatis cū la⁹
pide armenico:vel cū lapide lazuli ablu
tis⁊ mundatis. Vel fiat talis decoctio.
Rx.floꝝ boꝝ.floꝝ viol'.folioꝝ sene. poli⁹
pod.epithimi.añ.vuaꝝ pas.imund. aba⁹

rill'.liquff.munde.añ.ʒ.ʒ.fiat decoctio i fero capzino.⁊ in decoctione tēperentur cortices mirabl'.bellicoz.⁊ emblicoz bene gūmoſoz.añ.ʒ.ʒ.p die⁊ nocte. Deinde fricenk lento igni⁊ colenk:⁊ colatura detur in auroza. Si aūt fuerit flegma digerak cū oxill'.diuk.⁊ purgek cū yerap.vl' sic.℞.aloe.agarici.turbith.añ.ʒ.ij.pulpe coll'.ℑ.i.folioz absinthij.folioꝝ mēte. maſticis.añ.ʒʒi.cinamomi.bdellij.añ.ℑ. i.cōficiank cū oxill'.squill'.⁊ fiant pill'e. et denk a.ʒ.ij.vſqꝫ ad.iiij.iuxta cōueniētiaꝫ particulariū vel pl'. Vel detur iſta decoctio.℞.floz boz.floz viol'.polipod.añ. turbith.vu aꝫ paſ.abarill' mūdataꝫ. liçre munde.añ.ʒ.ʒ. Vel fiat decoctio cū ſero capzino.⁊ in decoctione tempek cortices mirabl'.cherubl'.bene gūmoſoz.ʒ.ij. p die⁊ nocte. deinde fricek⁊ colenk: ⁊ colatura detur in auroza. Deinde poſſum⁹ venire ad olea cal'a p̄dicta⁊ poſſunt fieri foméntationes de aqua decoctiōis cammomille.anthos.vtriuſqꝫ ſticados. bacaꝫ lauri⁊ folioꝝ ei⁹.maiorane. baſilicon is⁊ ſimiliū. Et cū hoc intelligendū qm̄ ls dolor capitis veniat pp cauſas extrinſecas: mihi lomin⁹ p̄ōt eē cū peccato materiali qñ corp⁹ ē plectoricum⁊ ad h oc diſpoſitū vt ſi a ſole ſupcalefiat caput colerici repleti: aut ſi ifrigidek caput flegmatici repleti.⁊ ita alterak humor⁊ efficak p̄ter naturaꝫ pp cauſas extrinſecas. Im primere aūt poſſunt cauſe extrinſece inm̄ q̄ corp⁹ indigebit mundicatiōe. Et p⁹ corporis mundificationeꝫ denk opiata.⁊ ſi cā ē ca.vtak rubea trociſcata.⁊ ſi ē frigida aurea alexandrina. Si aūt dolor capitis fiat cū reumate⁊ reuma eſt de cauſa calida odoret frigida ſtiptica aromatica.quoniā odores magis valent q̄ ſuffumigationes.ſicut ſunt roſe.ſandali. camphora⁊ ſimilia. Et ſi eſt cā frigida: odoret ſtoraceē calamatā.ambram.laudanuꝫ nucē cipreſſi.⁊ ſimilia. Et fiāt capitis fricationes⁊ extremitatiū:⁊ lauetur venter: ⁊ ſacellek caput cū milio⁊ ſale torrefactꝫ. Et ſi cauſa eſſet frigida⁊ eſſet reuma. et dolor capitis ceſſare nō poſſet. tūc fiant iſta.f.vnguentū aut empl'm: aut illinitio cū iſtis.℞.ſtercoriſ columbini nemoral'.mirre.piretri.ſtafiſagrie.caſtoreī.gummi.ruthe agreſtis.enforbij.pulueriz entur⁊ miſceank cum vino⁊ illiniak caput. Si aūt dolor capitis venerit in febrib⁹ pp pozorum clauſionē pp frigida applicata. tunc attrahat acetū⁊ aquā ro.p nares. Si aūt venerit dolor pp opilationē cerebri. tunc mundificek caput cū gargariſmis:⁊ maſticatoriis:⁊ iniectionib⁹ factis p nares. ⁊ deinde fiant euaporationes. Et eſt intel ligendum q̄ ſi dolor capitis fuerit ex cauſa calida:⁊ vergat corp⁹ ad manitionez inungatur ſomnus⁊ ocium:⁊ dieta humectatiua⁊ enutriens: ſicut ſunt oua ſorbilia⁊ brodia carnium.⁊ iuſſcl'a.⁊ ſil'ia. Et ſi cā fuerit frigida⁊ vḡat ad repletiōz tunc iniungank vigilie⁊ fricatiōes:⁊ paruitas cibi⁊ potus⁊ ſimilia. Si aūt dolor capitis venerit pp ventum aut pp labores⁊ odoramina extrinſeca ſiue bona ſiue mala. tunc quicunqꝫ vapor fuerit ſiue venti ſiue cuiuſcunqꝫ alteri⁹ rei: calid⁹ ſicut eſt vent⁹ meridionalis. aut odor aſſe feride. aut muſci. aut lilij.⁊ croci.⁊ omīum ſimilium. In omībus iſtis⁊ in alijs oportet abſtinere a vaporoſis: ſicut ſunt allia.⁊ cepe.⁊ porri.⁊ vinuꝫ forte.⁊ vinū nouum.⁊ nuces⁊ dactili. Deinde ſi indiget mundificatione corporis q̄ fiat. deinde odoret roſas.⁊ nenuphā.⁊ violas ſiccas.⁊ oleū de ſalicibus.⁊ ſandalos.⁊ camphoram.⁊ inungat caput cum oleo roſa. ⁊ mirtino.⁊ diſtilletur in naribus⁊ auribus ſi ventus fuerit incluſus oleum de camomilla.⁊ vtatur zucc̄.ro. cum coriandro ſicco p̄parato in aceto. Si autem omnia iſta fuerint frigida: corpore mundificato odoret muſcum. ambram. lignū aloes.⁊ inungatur caput cū oleo de laudano.⁊ de nuce cipreſſi.⁊ vtatur cimmara alexandrina.⁊ diamiſon. Et ſi ventus eſt intus rerentus ſuffumigetur cum aniſo. cimino. ſpicanard. folijs lauri bullitis in vino albo.⁊ b̄ p aures⁊ nares vel oleum ex iſtis iniciatur ⁊c.

Curatio doloris capitis ex ebrietate.

Ebrietas cātur ex vapore vini nimis potati. Nūc aūt ebrietatis duplex eſt remediū. ſ. p̄

seruatio ⁊ curatio. Preseruatio qm̃ cum aliquis comedit in ꝓfuso ⁊ habꝫ caput debile: ⁊ cõsuetus de facili inebriari: ⁊ nõ põt potare vinũ limpharũ ex malicia cõsuetudinis. saltꝫ comedat caules ⁊ trun cum ei⁹ qm̃ a proprietate ꝑseruat ⁊ curat ⁊ accipiat pira aut cocana ⁊ sil'ia stipti ca. aut porter secũ istum pulverem. ℞. co riandri ficci ꝓparati sumee. bẽbẽis. fe minis citomoꝝ. seminis cauliuꝫ. campho re. añ. ʒ. i. fiat pulu⁹. ⁊ vtatur isto pulvere cum aqua ⁊ acero: siue cum aqua ⁊ vino malorum grana. ⁊ succo limonum. aut ci trangulorum. aut cum aqua ⁊ succo ace tose. aut cum succo vue acerbe. ⁊ similib⁹ Ista enim valent ante ebrietatem ⁊ post Si autem actu incurreret ebrietatẽ. tunc statim fiat vomit⁹ cum aqua ⁊ oleo ⁊ in termissione digitoꝝ. aut ꝙ accipiat semẽ raphani: ⁊ arripiat. ⁊ bulliant in oxille ⁊ sorbeat ⁊ cuomat. Si aũt nõ possit evo mere ꝙ dormiat tur⁹ a calore ⁊ frigore p quantitatem noctis integre. quia sumn⁹ magna pars curationis est. Et si nõ pos sit dormire fricentur pedes ⁊ manus for titer cum sale ⁊ acero: ⁊ testiculi in viris. ⁊ mamille in mulierib⁹. Et si ex istis non curetur. fiant clisteria vbi ponat̃ yerap̃. ⁊ inungatur caput cum oleo ro. ⁊ oleo mir tino. Et si ex his nõ curet̃ inungatur ex cretum longum temperatũ p loca decli via. Et si ex his non curet̃ detur sibi ye rap̃. ⁊ postea stuphe. ⁊ balnea. ⁊ postea aurea alexandrina. ⁊ cibus sit subtilis fa cilis digestionis. ⁊ in temperata quanti tate. sicut sunt pisces petrosi. ⁊ pulli. ozi dearum. auenarum. amigd̃. ⁊ vtat fructi bus stipticis. ⁊ fiant fomentationes cir ca caput de camomilla ⁊ melliloto sicca ⁊ ordeo. ⁊ vtatur pulvere predicto. ⁊ ista toties reiterentur donec perfecte curet̃ Et si dolor aug̃quatur multuꝫ valet ole um de lilio. Si autem dolor capitis fue rit ex superfluo coyti: inungatur caput cum oleo rosa. ⁊ mirtino. ⁊ vtatur brodiꝫ ⁊ iusscll'. ⁊ vitellis ouoꝝ. Et si per infor tunium non posset abstinere: non comes dat saltem cum est famelicus. Si au tem dolor fuerit ex debilitate capitis: et corpus fuerit immunduꝫ: ⁊ potissime sto macus mundificetur. ⁊ vtatur cibus faci lis digestionis. ⁊ post cibum vtatur oli uis conditis. ⁊ mane ⁊ sero vtatur isto e lectuario. f. pliris cum musco. diantos. cũ musco. Quando autem aliquis habet ca put multum sensibile: vtatur frumento. candaruso. ordeo. lactuc̃. portul'. carnib⁹ bouinis. Si autem dolor capitis fu erit propter febres. inungatur caput ra sum cum oleo rosato. ⁊ mirtino. ⁊ coria drino. ⁊ camomillino. Et si indigemus narcoticis antibus: administrentur cũ ma gna cautela. Si autem dolor fuerit cre ticus: nihil fiat in capite: vt non impedi atur ordo nature. sed iuuetur natura per partem illam ad quam nititur materiam expellere. vt si expellat per secessum ⁊ nõ possit: fiant suppositoria vel disteria. et ita si intendit facere crisim per vias ve nales: ꝙ iuuetur natura cum diureticis ⁊ si per vomitum ꝙ iuuetur cum vomitis ⁊ si per sudorem ꝙ iuuetur natura cum his que aperiunt poros. et si per fluxum sanguinis narium: ꝙ iuuetur natura cuꝫ sectis porcinis intromissis in naribus. Et si natura intendit facere crisim per a postema retro aures ponantur ibi cal'a que attrahant. sicut est apium. menta. et butirum. aut fiant ventose. aut apponã tur sanguissuge. ⁊ ita de inguinibus. ⁊ ita de assellis. Et per hunc modũ dolor cre ticus remediabitur. Si autem dolor capitis fuerit propter vermes: purgetur caput frequenter cum yerapig. ⁊ fiant capipurgia ⁊ masticatoria. per nares in ciãtur amara: sicut est oleuꝫ de absinthio de amigdal' amaris. ⁊ aloe.

Curatio doloris capitis ex passione

i Aud quod nos timem⁹ in doloze capitis ex casu ⁊ passione ⁊ obu ratione ẽ apostema, quare vtile ẽ impedire generatiõeꝫ cũ euacuati uis ⁊ destructiuis ⁊ similibus. qm̃ post ꝙ apparet fe. et perturbatio mentis iam in cipit apostema. In primis igitur inunga tur locus dolorosus cum oleo ro. ⁊ mir

tino. Deinde fiat flõia. deinde si pticularia nõ cõueniãt in flõia fiat distere. ⁊ si nõ cõueniãt pticularia: dek̃ medicina lapatiua. Et si appareãt signa apostemak̃ emplestrek̃ locꝰ cũ pfidia. balaustia. ⁊ mirrik̃. ⁊ ro. Et si est ibi vulnus altereꝝ malacõplerio: aliter nõ generareꝝ caro. Et si fluxus mimꝰ sanguis fuerit restringak̃. ⁊ dent̃ ccrebella multaꝫ gallinaꝫ. Et qz in talibꝰ obuiatiõibꝰ diuersa fiunt vulnera ⁊ cõcussiones ⁊ fracture ⁊ lesiones diuerse valde. iõ illã latã longitudinẽ restaurabꝰ derelinquo. post tam frida stiptica apposita dissolutiua ponank̃. sicut sũt camomilla. oz deũ. melliloruꝫ. anthos. ⁊ sticados. Et viret oia cala fumosa: sicut est vinũ ⁊ similia. ⁊ potissime si esset se. Zuiċ. cũ dicit ꝙ si fiat sirupꝰ ex sticados ⁊ melle ⁊ aqua qõ multũ valet.

Curatio doloris capitis pp ascẽsum vaporum ad ipsum caput.

IN primis cure tur membꝝ mãdas euacuando alterãdo: mundificando: cõsoztãdo. ⁊ deinde membꝝ cui mandak̃. Si igit̃ mala materia cala vel frida fuerint in stomaco: ita ꝙ ex illis ascẽdat fumus ad caput: mundificek̃ stomacꝰ. ⁊ ita de epate. ⁊ splene. ⁊ renibus. ⁊ matrice. ⁊ arterijs. ⁊ tibijs. ⁊ pedibꝰ. Partibꝰ autẽ illis mundificatis: fiant ligamenta fortia in extremitatibꝰ. ⁊ cauteria in loco vbi ascendit fumꝰ: si est possibile. ⁊ arteria constringak̃ cũ frigidis stipticis. deinde confortek̃ stomacꝰ si fumi sunt calidi cũ citonijs. ⁊ ro. ⁊ coriandro. ⁊ intus ⁊ extra. Et si est cã frigida: addak̃ cum istis nuꝝ cipressi. ⁊ cortices thuris. deinde cõfortek̃ cerebrum si causa est ea. cum oleo ro. ⁊ mirrino. Et si causa est frigida addatur nuꝝ cipressi.

Dolor fortis. Intelligendũ ꝙ dolor fortis acutus accidit aliquãdo in toto capite: ⁊ appellak̃ cephalea seu ouum aut dolor galeatꝰ. qmia ẽ cũ malleatione ⁊ incisione ⁊ sibilus intantũ ꝙ non põt tollerare vocẽ altam nec claritatẽ. ⁊ ideo diligit silentiũ ⁊ ociũ ⁊ tenebras. In primis igit̃ si cã ẽ ea. fiat flõia. deinde detur cassiafi. multis vicibus. ⁊ inungak̃ caput cũ oleo ro. ⁊ mirrino. Et si fuerit calor ⁊ dolor ⁊ pulsatio intantuꝫ ꝙ auferat somnum. tũc inungak̃ frons ⁊ timpora cum opio. ⁊ croco. ⁊ sãdalk̃. ⁊ galla. ⁊ odoret camphoratã. ⁊ sandalos. ⁊ rosas. ⁊ vtatur triasandalk̃. ⁊ zucẽ. ro. ⁊ vtak̃ brodio cauliuꝫ. ⁊ fabaꝫ. ⁊ lenticulum. ⁊ viret oia vaporosa. Si autẽ causa fuerit frigida inungatur caput cum oleo ro. ⁊ nuc̃ cipressi. ⁊ purgek̃ frequenk̃ cum aloe ⁊ mastice cõfectis cum succo absinthij ⁊ mẽre. ⁊ vtak̃ clisterijs ⁊ capupurgatis. ⁊ fricatiõibꝰ. ⁊ ligatiõibꝰ extremitatũ ⁊ cuaporeꝝ caput cũ decoctiõe squinanti ⁊ mẽre ⁊ camomille. Et si frigiditas fuerit vehemens: inungak̃ cum euforbio. et mirra. ⁊ castoreo. ⁊ odoret muscum. ⁊ ambram. ⁊ lignũ aloes. ⁊ gariofilk̃. ⁊ nucẽ cipressi. ⁊ storacẽ calamitã. ⁊ laudanũ. ⁊ vtatur isto clysterio. ℞. diambre potiõis muscate. plũris cum musco. dianthos cũ musco aã. ʒ. ij. misceank̃.

Cura emigranee. Emigranea est dolor in medietate capitis siue exteriꝰ siue interiꝰ ⁊ ẽ vtplurimũ peryodalk̃. ⁊ curak̃ sicut dolor p̃cedẽs galeatꝰ. ita ꝙ si cã ẽ ea. fiat flebotomia. ⁊ purgek̃ cũ aloe in plus. ⁊ diagridio. ⁊ mastice. ⁊ conficiank̃ cum succo endiuie. ⁊ fiant clisteria ⁊ capupurgia. ⁊ apponank̃ olea frida stiptica. Et si necessitas cogeret inungak̃ frons ⁊ timpõa cuz õpio. ⁊ croco. ⁊ sarcocoll. cortice mandragore. ⁊ iusquiamo. ⁊ sup arteriã ponak̃ tabula de plũbo. Et si cã fuerit frigida fiat vt dictũ ẽ. ⁊ inungak̃ cuz oleo laurino. et oleo de ruta. Et si fortioribꝰ idigemꝰ adak̃ euforbiũ. piretrũ. ⁊ vesicek̃ locꝰ cum cantaridibꝰ. ⁊ gũmi ruthe agrestis. fomẽtek̃ cũ decoctiõe radicũ cucumeris asinini. ⁊ absinthij i oleo ⁊ aq̃. ⁊ seruẽk̃ canones iam dicti ⁊ ita curabitur.

Clarificatio. Intelligendum ꝙ continuitas doloris signat materiam esse in capite. ⁊ interpolatio signat ipsam venire aliunde. Istud em̃ verũ est vt plurimũ. quoniam postq̃ materia ẽ in capite agẽs: tunc approximatur passo. ⁊ iõ continua ẽ actio.

quãdo eñ materia ẽ in ꝓte remota: tunc
fumositas nõ põt cõtinuẽ ascendere do
nec fuerit aggregata. ⁊ ita cõtinet vt plu
rimũ veritatẽ ⁊ ñ necessitatẽ. qñ materia
existẽs in cerebro nõ ꝑp hoc ꝓtinue mo
uetur. sicut patz in epilẽtia de cã ꝓtinata
vbi proximus nõ est cõtinu⁹. ⁊ invertigi
ne. Et põt eẽ impedimentũ ex parte ma
terie. q; qñ est modica interpolat. ⁊ qñ est
multa cõtinue mouek. sicut ꝑz in cõtinu
is ⁊ interpolatis. Põt etiã esse impedi
mentũ ex ꝓte mot⁹ materie. quoniaz ali
quãdo mouek naturaliter: ⁊ aliqñ non.
Quoniã sanguis mouek de mane ⁊ ĩ ve
re. ⁊ colꝛa in rerijs ⁊ in estate. ⁊ melꝛa in
nonis ⁊ in autũno. ⁊ flegma in vesꝑis ⁊
in hieme. Impedik etiã cõtinuitas mo
tus ex ꝓtervirtutis. q; virt⁹ fortis cõtinue
mouet naturã. debilis aũt nõ. Et ita con
tinuitas doloꝛis põt esse signũ materie
in capite existẽtis: nõ tamẽ vez. possibile
enĩ est ꝙ materia quiescat in cerebro: et
nõ ꝑp hoc cõtinue affligit. Secundo
notandũ ꝙ capurgia vtil⁹ ꝓcedẽtib⁹
valent in doloꝛe capitis si materia ibidẽ
cõtineak. ⁊ rõne antecedẽtis: ⁊ rõne con
iuncte. Sz si materia cõtineak alibi valz
rõne cõiuncte. Tertio intelligẽdũ ꝑp di
ctum Auic. ⁊ Gerardi supra viaticũ. di
centuz ꝙ doloꝛ est mot⁹ ⁊ est cã motꝛi
⁊ accidẽs motꝛi. mouenk aliqui ad credẽ
duz ꝙ doloꝛ est mot⁹ ꝑ se. Iz supra via
ticũ ⁊ alibi multa direriz de ista materia
tñ breuiter aliqua dicã. Notandũ ꝙ ꝑm
iurẽtionẽ Aly. vi⁹. tecꝛice libꝛ regum. ꝙ
subsistẽtia rez naturaliũ ꝓtũ est de pñti
cõsistit ĩ trib⁹. in rẽpamẽto humoꝛ. ⁊ coe
qualitate mẽbroꝛ. ⁊ in pfectiõe actionis.
Et sicut sunt ista tria ꝑm materiã: ita sũt
alia tria ꝓter naturã. s. motꝛ⁹. causa motꝛi
di. ⁊ accidẽs motꝛi. ita ꝙ cã motꝛi cõsi
stit in distẽpantia humoꝛ. ⁊ motꝛ⁹ in di
stempantia coequalitatis mẽbroꝛ. ⁊ acci
dens in equalitate actiõis. Nũc aũt ꝑm
doctrinã Auic. vi⁹. de naturalib⁹. illa vis
aime que ꝑ se ⁊ imediate ordiata est ad a
liquã actionẽ: nunq̃ ꝑ se ordinak ad aliaz
vñ virtus visiua nunq̃ fit auditiua. nũc
aũt ꝑ se ⁊ ꝓprie rẽpamẽtũ humoꝛis: non
est tẽpamentũ mẽbꝛi nec actiõis: nec eõ
uerso. Aliud est igit qd debek actiõi: ⁊ a
liud cõpositõi: ⁊ aliud cause. nũc aũt do
loꝛ attribuit ꝑ se ⁊ ꝓprie actiõi. nullo igit
tur mõ ꝓprie ⁊ ꝑ se cõpõni nec cause.
Sz qz motꝛ⁹ ẽ qualitas mẽbꝛi seu cõpo
sitionis. iõ nullo mõ doloꝛ ꝓprie ⁊ ꝑ se
poterit eẽ motꝛbus. Sz cũ doloꝛ sit in a
ctione: ⁊ oẽ qd̃ est in actiõe ẽ accidẽs. iõ
ꝓprie loquẽdo doloꝛ semꝑ erit accidens
⁊ si sit cã vel motꝛ⁹: hoc erit ꝑ accidẽs. ꝙ
aũt doloꝛ sit in actione hoc patet: qñ do
loꝛ est sensus lesionis actõis. cũ enĩ lede
tur actio ⁊ virt⁹ ractiua apꝓhẽdit ỹ. tal
cõprehẽsio ⁊ talis sensus appellak doꝛ.
Et iõ dicebat Bal. in de motꝛbo. doꝛ
est mutatio cũ corruptela. ⁊ Auic. do
loꝛ est sensus rei ꝓprie. Cũ igit doloꝛ seq̃
tur q̃litatẽ ledẽtẽ actionẽ sicut ẽ mala cõ
plexio diuersa aut solutio continuitatis.
iõ cõsequik accidẽs. Ideo dico ꝙ ꝓprie
ꝑ se doloꝛ est accidẽs. ⁊ qz disputauimus
ustã materiã supra viaticũ: iõ derelinquo

Quarto notandũ ꝙ aliqua sunt sensi
bilia. i. sensum efficientia: sicut caloꝛ ĩ pa
riete. ⁊ aliqua sunt sensibilia. i. sensuz in
formãtia: sicut ydolũ coloꝛis parietis mꝭ
tiplicatũ vsqz ad oculũ. Vel sic: quedã ei
sunt sensibilia primo imediate ꝑ se: sic
qualitates prime ⁊ secũdarie. ⁊ quedã sẽ
sicut effect⁹ illaz qualitatũ. Et tũc si du
bitaret aliqs quõ doloꝛ est sensibil⁹. dico
ꝙ nõ est sensibilis sicut deficiẽs sensu: sz
sicut informãs sensuz. vel dico ꝙ doloꝛ ñ
est sensibilis sicut cã prima: sz sicut effe
ctus cause prime. Et ita doloꝛ nõ est sen
sibile cõe: qz nõ est quãtitas: nec numer⁹
nec figura: nec mot⁹: nec quies. Nec ẽ sen
sibile ꝓprium: qz nõ ẽ coloꝛ: nec odoꝛ: nec
sapoꝛ: nec sonit⁹: nec aliqua de qualitati
bus tãgibilib⁹: nec primarijs nec secun
darijs. Est igit effect⁹ derelict⁹ tam ex pri
mis ꝙ ex secũdarijs qualitatib⁹ tãgibili
bus. Melinquik igit ꝙ doloꝛ est sensibil
sicut sensuz informãs: aut sicut effect⁹ q̃li
tatuz. Et iõ posset aliquis dubitare quõ
apꝓhendek solutio cõtinuitatis a sensu
tact⁹ postq̃ solutio cõtinuitatis nõ ẽ de
obiectis sensus tact⁹: nec de primis qua
litatib⁹ nec de secũdarijs. nec sequik in a
liquo ꝓprietates ei⁹. Dico ꝙ Auic. rñdz
vi⁹. de nãlib⁹ libꝛo secũdo cap⁹. iij. Et ra
tus eñ tactiua nõ soluz apꝓhẽdit ꝙ coꝛ

rumꝑ de cõplexione:sed ꝙ corrũꝑ de cõ
positiõe.Sz qz dolor solutio cõtinuitat̃
flagellũ ⁊ similia corrũpunt cõpositionẽ
ideo virꝝ tactiua illud apꝓhendit: ⁊ ita
ẽ dolor.ois ei dispositõ cõtraria corpori
humano q̃diu est passio ⁊ morꝝ ⁊ fieri tã
diu sentiꝫ.sed postq̃ cessat passio ⁊ alte
ratio sensus ⁊ morꝝ:⁊ ibi est quies:⁊ vi
ctum est naturale ⁊ factũ simile trãsmutã
ti.tã nõ est dolor:qz non est ibi morꝝ nec
fieri nec passio:⁊ iõ erbiꝝ nõ dolet. Pos
sem igit̃ dicere ꝙ cõq̃ssatio ⁊ cõstrictio ⁊
similia sunt de obiectis sensus tactus.
Quinto aduertendũ ꝙ in quolibz sensu
possunt cẽ dolores ⁊ delicie.qm̃ duplex
est dolor:aialis:et materiał.mũc ãt dolor
aialis possz eẽ in quolibz sensu ⁊ delicia
similiꝫ.sed ꝙ obiectũ ẽ ꝓportionale vel ī
proportionale.cũ enī aia apꝓhendit ob
iectũ ꝓportionale delectaꝫ sicut est color
viridis in oculo.Cũ obiectũ ẽ improꝑ
tionale tristaꝫ:sicut cũ color albꝰ sicut nī
uis visui se repsentat.⁊ ita de sono terri
bili aut suaui ꝙ cõparationẽ ad aurez.⁊ ita
de obiectis aliorz sensuũ ꝓportionatis
aut nõ ꝓportionatis.qm̃ aia delectaꝫ in
obiecto ꝓportionato:⁊ tristaꝫ in contra
rio.⁊ ita dolor aialis est in quolibz sensu
Si aũt nos loquamur de dolore materi
ali seu corpali:sic ꝓprie loquẽdo nõ dolet
nisi sensus tactꝰ:cũ dolor materiaꝫ nõ se
quaꝫ armoniã ⁊ ꝓportionẽ aliorz sensuũ
tm̃ qz sensus tactꝰ cõcomitaꝫ oẽs sensus
iõ omẽs possunt dolere sensu materiali.
nõ qz visus vel auditꝰ:sed qz ẽ ibi sensus
tactꝰ.posset em̃ tantũ eẽ ronitruuz ꝙ aer
cõmotꝰ ꝓmoueret aerẽ cõquietũ infra au
em:ita ꝙ sensus tactꝰ cõꝓhenderet illam
nimiã agitationẽ.⁊ ita eẽt ibi dolor tacti
uus ⁊ etiã dolor aialis pp improportio
nem obiecti.ita ꝙ aia tristaꝫ pp armoniã
soni corruptam que auditui debetur.
Sexto posset aliꝗs dubitare vrz in do
lore capitis cũ reumate ꝙperat flõia. Di
cendũ breuiter ꝙ reuma.aut est de mate
ria cali.aut frigida.Si de frigida nõ cõ
petit q̃tũ ẽ ex hoc.Si de ca.aut fluit ad
exteriora:aut ad ĩteriora. Si mã reuma
tica fluat ad exteriora nõ ꝓpetit flõia:qz
tunc traheret ad interꝰ:⁊ hoc esset valde
malũ. Si fluat ad interiora:tũc aliqñ rõe
cõcomitantiũ:vt si esset pleuresis:tũc bñ
possit cõpetere.⁊ etiã in ꝓncipio pp ti
morẽ magnitudinis apostematiũ. ⁊ ita ī
dolore capitis cũ reumate mã currente
ad interiora:⁊ ꝙ corꝑ sit plectoriacum:⁊
corꝑ ca.bñ põt cõpetere flõia.⁊ lz red
daꝫ humor cursibilmaiꝰ tñ nocumẽtum
euitaꝫ. Attamẽ vtile esset sp ꝙ accederet
aliqualis materie ingrossatio ⁊ euapora
tio:⁊ cerebri cõfortatio cũ rosis. ⁊ sanda
lis.camphora.⁊ camomilla.⁊ ita oĩa du
bia erunt soluta. Septimo posset aliꝗs
dubitare si flõia cõpetit in dolore capitiꝫ
ex eadẽ prevl ex opposita. Vñ dicẽdũ ꝙ
ꝓfirmatõ vl ñ ꝓfirmatõ parũ facꝫ ad ꝟ.fz
plenitudo multa aut pauca.qm̃ cũ pleni
tudo est multa tũc fiat ex parte opposita
si pauca ex eadez. Plenitudo igit̃ ⁊ non
plenitudo ẽ vna de differentijs.situs' eti
am loci facit ad hoc.qm̃ in oĩbus egritu
dinib' que fiunt a diafragmate supꝰ cor
pore multũ pleno debet fieri ð parte op
posita. Si aũt fuerit ñ multa plenitudo
ex eadẽ parte. In oĩb' aũt egritudinib'
que fiunt a diafragmate inferꝰ vbi ꝓpe
tit flõia:siue fiat de brachio siue de ſa
ꝑbeis:plenitudine multa exĩstente siue
pauca:sp fit ex eadẽ parte pp longitudi
nẽ viaꝝ:⁊ nunq̃ ex opposita. Et elicitur
ista sentẽtia ex dictis Bal.in prima prīat
la ꝓ nosticoꝝ.supra illam ptẽ:solũq; huic
egritudini ⁊c.Et ex dictis Bal.in regiñ
to supra illã partẽ.qm̃ dolor ad spatulas
Et ex dictis Bal.tiꝰ.de ingenio cap°.
vi°.Et ex dictis Bal.xi°.de ĩgenio cap°.
vij°. Octauo posset aliquis dubitare
si balneũ etiã aromaticũ incaliuũ: ⁊ vinũ
⁊ similia dissolutiua ⁊ aperitiua fluxuz ꝑ
uocãtia cõperãt in monopagia seu dolo
re capitis fortissimo galleato malleatiuo
cũ talia ꝓmoueãt materiã ⁊ fluxũ augm̃
tẽt.Dico ꝙ possunt cõpetere in declina
tione morbi.corpe mũdificato pp mate
riam cõiunctã puam que remãserat.⁊ pꝰ
corꝑis mundificationem aliter nõ. ⁊ iõ si
materia ẽ ca.odorem̃ frigida stiptica cuz
paucis dissolutiuis.sicut sunt rose. viol
ficce.sandał.camphora.⁊ camomilla.Et
abintꝰ sumanꝫ ista clꝛia.zucc.ro.triaſa ð.
diadragãtũ frigidũ.Deinde purgeꝫ mã
⁊ fiant clisteria ⁊ fricatiões extremitatuz

ꝛ ligatiões doloꝛose in extremitatib⁹.ꝛ i fine fiat fomẽtano in capite cũ rosis ꝛ violis siccis.ꝛ oꝛdeo cõfracto ꝛ camomilla ꝛ melliloto. ꝛ cottice papaueris bulliti in aqua cũ pauco aceto.ꝛ ꝙ ille qui ꝓsue uit multipliciꝫ coopiꝛe caput ꝙ paulatiꝫ ne diffuescat. Si autẽ materia fuerit fꝛigida digeraꝫ cũ odoꝛamentis:sicut stoꝛax.calamita.ambꝛa ꝛ similib⁹.ꝛ vtaꝫ diaolibano.ꝛ purgeꝫ coꝛp⁹:ꝛ fiant clisteria ꝛ fricatiões ꝛ ligatiões ꝛ similia.ꝛ tũc i fine fiant fomẽtatiões cũ camomilla melliloto ꝛ anthos ꝛ similib⁹.ꝛ odoꝛet musaum ꝛ lignũ aloes:ꝑm rẽperamẽtũ ramñ ꝛ tũc cõpetit vinũ ꝛ similia. Alia igiꝫ cõpetũr in principio:ꝛ alia in declinatiõe. Nono intelligenduꝫ ꝙ Auic. dicit ꝙ humidũ nõ causat doloꝛẽ nec ꝑ se nec ꝑ accidens. Et ideo aduertẽdũ ꝑm Auic. vi°. de naturalib⁹ pticula secũda cap°. de tactu.ꝙ sensus nõ appꝛehẽdit sensibile nisi ꝑm qualitatẽ derelictã in sensu a sensibili.nec etiã illã appꝛehẽdit nisi ꝙdiu ẽ ibi passio ꝛ moꝛ? ꝛ fieri.qm̃ sẽsus passio aut viciaꝫ passioni. Et tõ qm̃ qualitas derelicta nõ inducit passionẽ rõne sil'itudinis ꝛ paucitate cõꝛꝛieꝛatis nõ sentitur:sicut in eꝛbica. Illa igiꝫ que debiliter imꝓimũt nõ sentiunt.qꝛ sensus tactus nõ appꝛehendit nisi excellẽtias sensibilium:ꝛ ideo sic nõ inducit doloꝛẽ:qꝛ qualitas est passiua ꝛ debilis.ꝛ tõ ꝑ se non sentiꝫ. Sꝛ ꝑ accidẽs põt sentiri:qꝛ soluit cõtinuum.humidũ aũt nõ sentiꝫ nec ꝑ se nec ꝑ accidẽs:cũ sit debilissima inter passiua.sed bñ sentiꝫ accidentaliter ꝛ ꝑ accidens:qm̃ humidũ est cum materia multa replentꝛe:que materia dissoluit cõtinuum rõne multitudinis.ꝛ ita humidũ est causa doloꝛis accidẽtaliter ꝛ ꝑ accidẽs gratia materie. Illa igiꝫ que foꝛtiꝫ imꝓimũt possunt ꝑ se eẽ cã doloꝛis.ꝛ ita caliduꝫ ꝛ fꝛigidũ sunt ꝑ se cã doloꝛis:qꝛ sunt qualitates actiue ꝛ foꝛtiꝛ imꝓimũt. Similiter solutio cõtinuitaꝫ ẽ ꝑ se cã doloꝛis:cũ foꝛtiꝛ imꝓimat ꝛ sensus tactus appꝛehendat suã coꝛruptionẽ si fuerit in membꝛo oꝛganico:sicut in mẽbꝛo ꝓsimili. Licet igitur solutio continuitatis nõ fuerit de primis nec de secundaꝛijs qualitatib⁹ philomin⁹ tñ est de his que coꝛrumpũt armoniam complexionis ꝛ cõpositionis quia sensus tactus appꝛehendit coꝛruptionem compositionis sicut complexionis.ideo sentitur sicut dictum est paulo ante. Decimo intelligendum ꝙ aromatica ledunt sanos:curant infirmos. Sanos ledunt quia distrahunt eos a cõplexione naturali.sicut pater cum sanus odoꝛet lilium aut musaum:statim grauatur. Infirmus autem curatur quoniam ad temperamentum reducitur si per contrarium fiat reducito.vt calida fꝛigidis:ꝛ ita de alijs. Undecimo notandum quoniam licet fumus ab interioꝛibus ascendat equaliter ad superioꝛa. non tamen eque omnes partes cerebꝛi equaliter leduntur.quia quedam sunt foꝛtioꝛes ꝛ quedaꝫ debiliꝛes:ꝛ foꝛtia mittunt ad debilia. ꝛ ideo aliquando leditur pars anteꝛioꝛ:et non pars posteꝛioꝛ: et econuerso.ꝛ aliquando non:nec vna lesa alie leduntur. quia temperamentum vnius non est temperamentum alterius. Et ideo nullus miꝛetur si vertigo causatur ꝓpter fumos a capite ascendentes: et tamen non generabitur litargia.ꝛ ita de alijs. Duodecimo notandum ꝙ substantia cranei non sentit de se qua ossuosa:sed sentit ratione pannículoꝝ ꝛ eoꝝ que oꝛiuntur ab eo:sicut est duramateꝛ ꝛ piamateꝛ.ꝛ ita de alijs.ꝛ substantia cerebꝛalis sentit:ꝛ licet non habeat instꝛumentum vt reddens:habꝫ tamen vt mandans.

Capitulũ.xi. de scoꝛomia ꝛ vertigine.

Scotomia ꝛ vertigo sunt ꝓpꝛie passiones sensus cõis.

Causa. Causa ũmediata vertiginis ꝛ scotomie ẽ malicia ꝛcancellatiõis ydoloꝝ i cruce signatõe ꝛcruꝝ obtici.ꝛ tõ male redditꝫ sensui cõi ꝛ ꝑ ẽs ymaginatiue.qꝛ ꝑ accẽs ẽ passio visus qꝛ coꝛruptõ visus.ꝑ se tñ ꝛ ꝓpꝛie sensus cõis.ꝛ ex cõsequẽti virtutis ymaginatiue male iudicantis. Scotomia ergo ꝛ vertigo cõueniũt ꝛ differũt. Cõueniũt qꝛ vtrobiqꝫ est coꝛruptio visus ꝛ malicia cancellationis ydoloꝝ,ꝛ ita mala appꝛehensio in sensu

cõmuni ⁊ malũ iudiciũ in ymaginatiua. Sꝫ differunt qꝫ in vertigine oĩa videnť moueri in gyꝛ:qꝫ materia eſt magis ſubtilis cũ vẽoſitate induſa in humido viſcoſo que nõ hꝫ exitũ:⁊ iõ mouetť in gyꝛ ⁊ ita ſi talis reſpiciat nubes fortiter aurrentes:aut aquã moueri impetuoſe: aut rotam velociter mouentẽ.tunc videť ſibi rõne ſimilitudinis intrinſece ꝙ moueať cũ illis.⁊ ideo appodiat ſe ꝓtibꝰ vicinis aut cogitť cedere aut cadẽ. In ſcotomia nõ eſt ſicꝫ materia ẽ magis groſſa ⁊ ſtabilis:⁊ videť ſibi ꝙ videat muſcas ⁊ cimices ⁊ ſimilia.⁊ iõ dicit a ſcotos qđ eſt videre ⁊ mias qđ eſt muſca: quaſi viſto muſcaꝫ.Accidit aũt hoc ꝓp hũores malos corruptos ⁊ vapores renebroſos exiſtentes in cerebro:⁊ potiſſime in ꝑte anteriori:aut aſcendẽtes a ſtomaco et toto corpore.

Signa. Si paſſio eſt de materia exiſtente in cerebro:tũc eſt continua grauitas cerebri:⁊ ſentitur tinitus in auribꝰ:⁊ malicia olfactꝰ.⁊ ſi ꝓcedit a ſtomaco ẽ cũ grauitate ſtomaci ⁊ nauſea ⁊ abominatiõe ⁊ interpolat.Et ſi vapor eſt ex ſanguĩe corrupto apparent corpa rubea.⁊ ſi ex colera apparent citrina. et videť ſibi i ſomnio ꝙ volent.⁊ ſi flegma apparẽt corpa alba:⁊ videť ſibi ꝙ ſit i aquis.⁊ ſi melãa apparent corpa nigra:et videť ſibi ꝙ tranſcar ꝑ loca anguſta.

Prognoſtica. Iſti eñ ſunt conſanguĩei ⁊ amici epilẽticoꝝ:quare ſi multiplicẽt malũ regimen in illud cadent:diligentiſſime igitur aduertendũ.

Cura. Quecũqꝫ igitť fuerit cã ⁊ corpus fuerit plenum fiat flõia. qꝫ primẽdũ eſt de corruptione humoꝝ.deinde purgeť ⁊ mũdificeť ſm exigentiam humoris.qꝫ vplurimũ accidit de materia flegmatica.⁊ iõ purgeť frequẽter cuꝫ yerap̃.Dis igitť ꝓginoſus vitat ymagi nationes oĩm rez velociter ſe mouẽtiuꝫ ſicut ſunt rote magne:⁊ ea que mouenť cũ impetu.⁊ nubes que videnť volare.⁊ oĩa ſimilia.Et viret ꝙ cũ erit in cacumini bus altiſſimoꝝ montiũ aut turriũ aut põtium aut nauiũ.ꝙ nõ reſpiciat iferi?: nec ymagineť:nec intraeať locũ ꝓfundũ.⁊ ſi eſt coactꝰ ꝙ tranſeat ſubcluſis palpebris ⁊ cũ ymaginatiõe ad ſupioꝛa.Et ſi ẽ cauſis primitiuis ſicut eſt caſu peuſſione:vẽtus validꝰ rotatꝰ in gyꝛ:ſicut faciũt pueri.ꝙ ſit in ſilẽtio ⁊ loco obſcuro ⁊ ꝙ dormiat.Et ſi eſt ꝓp famẽ ſtomaci ⁊ fiunt ꝑ inanitionẽ:ꝙ accipiat buccellã panis in tincta in ſucco citronioꝝ aut fructuum ſtipticoꝝ.Et ſi fuerit ex ſtomaci vicio materiali:ꝙ purgeť ſtomacꝰ ſm exigentiã humoris peccãtis.⁊ ꝙ vomitꝰ iniungatur. Et ſi fuerit ex cerebro ꝙ purgeť ſm ꝙ dicũ eſt ſm exigẽtiã hu.⁊ ꝙ fiant diſteria cũ centaurea ⁊ pulpacoll'.⁊ fiant gargariſmata ⁊ capupurgia.deindeventoſe in capite ⁊ collo.⁊ cauteria ⁊ ſecõnes. Et i hoꝛa poſtiſmi ꝙ fiant fricatiões extremitatiũ doloroſe.purgatiões aũt humoꝝ dicte ſunt in capº.ð doloze capitis.ad quẽ locũ frequẽtiſſime remittemꝰ.niſi ꝙ ſi materia videť corrupta ꝙ addať in oibꝰ fumus terre:⁊ potiſſime cũ peccat co.ſiue i digerendo ſiue in euacuando.

Clarificatio. Intelligẽdũ ſm doctrinaꝫ Auic.vi°.de naturalibꝰ.⁊ ſic declarauitꝰ.4°.ð morbo.ad hoc vt contingat recte videre oꝫ ꝙ ydolum rei viſibilis cancelleť in cruce ſignatione nerui obtici.aliter contingeret ꝙ vnuꝫ videreť duo.⁊ tũc corpꝰ optimũ decipiť ⁊ male iudicat.verbi gratia. ponať ꝙ quadratũ velociter moueať: iudicabiť figura circularis.⁊ ſi gutta aque cadat velociter iudicabiť linea recta.igitur corpus optimũ decipiť ⁊ male iudicat. quid erit de corpe corrupto vbi erit mala cõplexio in capite ⁊ ſtomaco ⁊ alijs ꝑtibus.⁊ mala materia ⁊ malũ regimen: certe multis modis poterit iudicium corrumpi.cũ aĩa ſe quať corpꝰ in ſuis paſſionibꝰ Ad bonitatẽ igitť iudicij multũ facit tẽperamẽtũ ꝓplexionis ⁊ humoꝝ.homo igitť corruptꝰ ſicut corpꝰ hꝫ corruptũ:ita frequẽtiſſime hꝫ iudicũ corruptũ. Quare eligendꝰ ẽ magis doctꝰ bone cõplexionis ⁊ habitudinis ⁊ medicꝰ operans:⁊ iudex ⁊ ſocꝰ:⁊ ois quo indigemꝰ. qm̃ ſi corpꝰ tempatũ corrũpiť in iudicio ꝙ erit de diſtẽperamẽto. Non eſt igitť aliqđ vt videť qđ ita faciat ad bonitatẽ ſpeculationis diuinoꝝ ⁊ humanoꝝ ſicut bonitas

regiminis ⁊ morum.

Capitulū .xo. nodecimū de litargia.

Litargia est aposte

I ma in pte posteriori cerebri subst̄itutus craneum.

Causa. Causa huⁱ⁹ passionis est oē illud qđ multiplicat chimus flegmaticus ⁊ replet caput vaporib⁹. sic̄ fiunt allia. cepe. ⁊ porri. ⁊ vinum forte. ⁊ crapula. ⁊ ebrietas. ⁊ multa comestio fruct̄ū ⁊ piscū. ⁊ offar. ⁊ lactis. ⁊ carnium porcinar recentiū. quies ⁊ ossiū. ⁊ repletio nauseatiua. ⁊ silia. Cuz igit̄ vapores ascendūt ad cerebrū versus prē posteriorem tūc causant apostema subt⁹ craneū in foraminib⁹ ⁊ vijs: ⁊ raro in p̄anniculis ⁊ substātia medullari possibile tñ est ⁊ rē est deterius: ⁊ appellat noie sui accidentis. qm̄ litargia dicit a lirtes qđ obliuio ī terpretat. ⁊ ita litargia inquātū dicit obliuionē nō ē morb⁹ ſz accidēs morbi. ⁊ si vēiat apostema tūc est morb⁹. causat vr plurimū ex flegmate: ⁊ aliqñ causatur ex melia. Et est intelligēdū q̄ sicut apostēta simplicia causant in cerebro: ita ⁊ cōposita sicut sunt col'a ⁊ flegma. ita q̄ aliquādo apparēt signa flegmatis in plus aliqñ col'e. aliqñ equaliter. ⁊ ita accidentia apparent diuersa.

Signa. Litargia aūt semp cōcomitatur fe. lenta ⁊ doloz modicus: obliuio ⁊ pmixtio rationis. Et si fuerit de flegmate est cuz oscitatione multa a p̄ncipio ⁊ multitudine sputi: ⁊ pfundat in somno: ⁊ stat oculis clausis ⁊ ore ⁊ si apiat obliuiscit̄ claudere os. silit ob liuiscit̄ aliqñ assellare ⁊ migrē. ⁊ egestio est hūida. ⁊ vrina est sicut subiugalius. et pulsus ⁊ anhelit⁹ sunt pui ⁊ stricti ⁊ oculi: ⁊ inequales. tñ si alta voce clamentur ⁊ ꝑpzio noie appellētur respondēt ⁊ loquūtur. ⁊ si dimittat̄ur statim reuertūtur ad somnū qm̄ nō est somnus ꝑpzie. sed stupor ⁊ grauitas. Si aūt fuerit materia melica est cū rixa ⁊ moru. ⁊ tener oculos aptos: ⁊ hz inuitū fixū. Et si apostemata fuerint cōposita ⁊ dñatur flegma: tē multiplicatur somnus grauis ⁊ taciturnitas ⁊ pigricia mor⁹. Et si col'a dominet̄ multiplicant̄ vigilie ⁊ mor⁹ ⁊ alienationes. ⁊ si equaliter: equaliter.

Pronostica. Sudor frigidus in capite mortē signifi cat. ⁊ si sanguissuga fronti applicet̄ ⁊ nō adhereat mortē significat. Si aūt nullū istoz affuerit: ⁊ accidēcia cōtinue incipiunt mitigari: ⁊ virt⁹ fortificari. signuz est curationis.

Cura. In p̄ris fiat flōia nisi res grādis impediat. deinde fricatiōes fortes extremitatū. deinde clisteria acuta ⁊ multa cū yerap̄. ⁊ mirabilit iuuāt deinde ꝓuocet̄ vomit⁹ cū penna. deinde in ungat̄ caput cū oleo ro. ⁊ aceto. ⁊ post fiant gargarismata ⁊ capipurgia. ⁊ p⁹ duos dies inungat̄ caput cū castoreo ⁊ aceto squill'. Et si aliquo modo posset eē cōpos sui ip̄ius digeratur mā p̄ hūc modū ℞. vtriuſq; saluie. vtriuſq; mēre. vtriuſq; ruthe. vtriuſq; calamēti. betonice. añ. ʒ. ij. anisi. maratri. cimini. semis ruthe. añ. ʒ. ij. fiat sirupus. Et si febris esset multum fortis: det̄ sirup⁹ in pua quātitate cū aq̄ decoctionis capill' veneꝛ. ⁊ bruscī ⁊ sparagi: ⁊ purget̄ cū yerap̄. ℞. yerap igre. ʒ. ℈. pulpe coll'. bdellij. añ. ℈. ℈. misceātur ⁊ fiāt pill'e. vl' sic. ℞. aloe. ʒ. ij. p̄pe coll'. ℈ ij. bdellij. anisi. ciamōi. mastic. ℈ss. añ. ℈. i folioz absinthij. folioz mēte. añ. ℈. ℈. conficiātur cū oxill'. squill'. ⁊ fiāt pill'e. ⁊ denꝰ ʒ. ij. vel. iij. iuxta cōueniēcia ꝓticularium. Corpe aūt mūdificato: ⁊ mā distracta: et vlibus oibus p̄cedēt̄ib⁹ sicut decet in ungat̄ caput aut emplestret̄ cū calidis resoluiuis: cui⁹ mālia sunt ista. castoreum mirra. pip. pirerrū. eufoꝛbiū. sinapis. sulphur. affodilli. stercus colūbinū. gūmi ruthe agrestis: oziganū. calamentuz. ruthe mētastrū. laureola. pix naualis ⁊ similia. Et istis eiz possunt fieri olea. aut empla. aut fomētationes. aut fumigationes. aut sternutationes. vērose etiā valēt sine scarificatione vbi sanguis videt̄ abūdare. ponat̄ in loco lumino so pleno picturis. Et si esset multū ꝓfundat⁹ in somno grauis sicut ego vidi multos. tūc trahant̄ pili barbe ⁊ pectoris. ⁊ trahāt̄ nares. ⁊ strin gant̄ digiti cōduplicati stricture vehemēti: ⁊ ligatura fortissima extremitatū. ⁊ fricationes fortissime cū sale ⁊ aceto ī extre

nitatib⁹ ſine omni miſericordia. ⁊ hēanꝭ ſues cū peccellis corā facie ei⁹ ⁊ eoganꝭ clamare fortiter. ⁊ tube ſunt ibi. ⁊ cāpane magne. ⁊ tinpanū. ⁊ ferra magna q̄ cotidie pulſanꝭ cū martello. ⁊ vaſa enea terribiles ſonit⁹ emittētia. ⁊ clamores fortiſſimi. aliter dormiēdo moriūtur. Et quia dbū nō accipiūt: ⁊ mḱri moriūtur ꝓpter aſſiſtentes credēres ꝙ hec ſit ꝑietas et malcia ⁊ nō pmittūt talia fieri. ſed piculo ꝓfeſticaro nō pmittat: qz multos aiz tali violētia vidi cuadere: ⁊ frequēter accuſauī aſſiſtēres de homicidio: qz nō permittebāt me opari. ⁊ ipſi nō dimittebāt me opari ꝓpter ignominiā. ⁊ multi cum his ⁊ aliis curabanꝭ. ⁊ multi eriā moriebanꝭ. ⁊ potiſſime illi in quib⁹ nō potera mus opari ꝓpter ꝑportunitatē aſſiſtētiū ⁊ fuit m ccm⁹ mgr̄ nr̄ ex litargia ⁊ erat. lr. annorū colicus aduſtus. ⁊ erat in turba magiſtro ꝝ. ⁊ oēs cōuenerūt ꝙ apirentur emoroides. ⁊ cyrugic⁹ ſolus nullo mḡo ꝑſire aput: ⁊ exrarit vt dicerūt i nimia ꝑtitate intrantū ꝙ ſemp ꝓceſſit debilitando: ⁊ ſic moꝛtu⁹ eſt. ⁊ opinoꝛ ꝙ multū nocuit ei quia gallinis tritis mḱtū replebaꝭ a mulieꝛib⁹ qz vix pōt aliquis bene dietari vbi mulieres habēt ptātez. Cibi igitur ſint: ſubtiles ⁊ facilis digeſtionis. Si aūt obliuiſcaꝭ mingere ⁊ aſſellare: fricēt pecten ⁊ veſicā ⁊ vētꝛer. ⁊ embrocenꝭ cū aqua ordei. camomille. melliloti ⁊ ārhos Et fiāt ſuppoſitoꝛia acria. Si āt mā eſt cōpoſita: ꝓponanꝭ medicamina: ⁊ addātur frīda ſi colꝛa excedit. ⁊ calꝛa ſi flegma. Et ſi mekia peccet ponātur ea q̄ habent aſpectum ad mel'iam.

Clarificatio. Intelligēdū ꝙ cum ꝓpꝛietio cerebꝛi ē trēp erata. tūc oēs cerebꝛi opationes ſūt meliores ⁊ ſpiritꝰ clari ⁊ mūdi. ⁊ iō corꝓ⁹ tz patum q̄ ad actiones aīales nō inueniꝭ donec in fine iuuēturis ſm Auic̄. Si āt eſſet modicus lapſus in altera qualitate vñ faceret ad fortificationē alicui⁹ opationis. ⁊ iō mollicies facit ad meliozē opꝛehēnionē. ⁊ ſiccitas ad meliozē retētionem. iuꝛta illud Bal. Facilitas vero dicēdi eſt mollis: ⁊ memoria ꝑmanēris. Si aūt eſſ⁹ magn⁹ lapſus: tūc oēs opatiōes ledūtur: ⁊ potiſſime ſi eſſet lapſus in frigido ⁊ hūido. qm̄ frigidū imobilitat ſpiritꝰ: ⁊ hūidū ſuffocat calozē naturalem Et iō dicebat Bal. in de ſteriozib⁹. ꝙ frigidū eſt in cōfuſione aīe in primo gradu ⁊ humidū in ſecūdo. Et qz i litargia flegma dñatur in pte poſteriozi vbi ē memoria. iō coꝛrūpitur memoria. Nō eſt igitur mirabile ſi in ſenib⁹ memoria coꝛrūpaꝭ ꝓpter frigidū naturale qd dñatur: ⁊ hūiduz accidētale. niſi p accidēs habeāt bonā memoriā. Et ideo aduertendū ꝙ tria ſunt genera hoīm q̄ p accidēs bene memoꝛāꝭ. pueri. religioſi. ⁊ ſenes. Pueri eiz bene memoꝛanꝭ ꝓpter foꝛtez ymaginatiuam ⁊ foꝛtē apprehenſiuā. oēs enim foꝛme ſunt eis noue. ⁊ iō foꝛtiſſime appꝛehendūt eas. Quare foꝛtiſſime memoꝛāꝭ iuꝛta illud qd̄ noua teſta capit inueteraꝛta ſapit. Religioſi enim bene memoꝛanꝭ ꝓpter quietē aīe ⁊ dimiſſionē negociozū ſecularū. iuꝛta illud. Anima ſedēdo ⁊ deſcendo fit prudēs. ⁊ iuꝛta illud. q̄ bonus eſt in ſtudio. ꝑuus eſt in foꝛo. Senes aūt bene memoꝛanꝭ p accidēs. primo qz foꝛtiter ymagin anꝭ et foꝛtiter apprehendunt cū ymaginanꝭ ꝛpe nō eis ſufficiēte. Secdo qz fūt iquiete cū nō poſſint i opationes exꝛinſecas. ⁊ iō fere quaſi oēs religioſi. Tertio, ꝓpter ſiccitatē naturalē: qz ſaltz poſtq̄ impreſſuz ē de facili ſeparat ⁊ ita p accidens defecꝰ nālis ꝛeparat in eis. ſed ſaltz ſapiēcia regnat in ſenibus iuꝛta illud. nemo eligit iuuenes cū nō ſcter ipſos prudēres. ⁊ iuꝛta illud. ſenex fidelis prima credēdi via. Secūdo notandum ꝙ litargia hz cās primitiuas: ſicut ē aer frigid⁹ ⁊ hūidus ⁊ comeſtio aboruz frigidoꝛū ⁊ hūidoruz. ⁊ haber cās anteceděres ſicut eſt mala complexio frigida ⁊ hūoꝛ flegmatic⁹ abūdant. ⁊ hz cās coniunctas ſicut eſt apoſtema flegmaticum in pte poſteriozi cerebꝛi. Et hz ſigna pronoſtica: ſicut eſt oſcitatio ⁊ obliuio. ⁊ hz ſigna demōſtratiua: ſicut eſt ꝓtinua oris apꝛio ⁊ haber ſigna moꝛtalia: qz ſanguis fluga fronti capilata ei non adheret. Tertio intelligendū ꝙ ad bonitatē memorie multa cōcurrūt. diſpoſitio cerebꝛi. f. calꝛa ⁊ ſicca. ⁊ audicio paucoꝝ ⁊ mirabiliū. ⁊ quies aīe ⁊ corꝓis. ⁊ tūc anima ſe fortē conuertit ⁊ foꝛtiſſime appꝛehendit. ⁊ ita

fortissime memorat. iuxta illud. Anima sedendo ⁊ quiescendo fit prudens. Ubi igit̄ ista cōueniūt ibi est bona memoria. ⁊ omnia ista cōueniunt in pueris. quare melius memorantur q̄ senes. Quarto notandū q̄ licz flōia infrigidet i litargia tamen bñ pōt ꝓpetere. primo ratiōe plenitudinis. secūdo ratione apostematis. tertio ratione febris. nisi aliud magnum particulare impediret. Quinto aduertendū q̄ in litargia est vrina velut subiugalitū: q̄ mā est flegmatica. sed in frenesi est tenuis ⁊ remissa: q̄ colꝛa ascendit ad supiora. Sexto intelligendum q̄ memoria aliquādo amittitur ꝓpter nimiā humiditatē. cui⁹ signū quia male memorātur de preteritis ⁊ remotis: sed bene de presentibus ⁊ momentaneis. Si autem amittatur ꝓpter nimiaz siccitatem male recordantur de presentibus ⁊ momentaneis. ⁊ bene de remotis. Et quando est de siccitate non cōpetit cōfectio anacardina. sicut dicetur in capitulo sequēti.

Capitulum. xiij. de corruptione memorie.

¶ eiſtis duabus paſ

sionibus dictum est in capitulo imediate dicto. ⁊ ideo transire volo vt leuius potero. ⁊ primo recapitulādo ō corruptione memorie. Corruptio memorie est passio partis posterioris cerebri.

Cauſe. Causa hui⁹ passionis vtplurimū venit ꝓpter malaz cōplexionem frigidā ⁊ humidā. ⁊ ꝓpk apostema frigidū ⁊ humidū. rñ aliqñ venit ꝓpter malā cōplexionem calidā ⁊ siccā. Obliuio igitur ⁊ corruptio memorie aduenit aliquādo in latitudine sanitatis: ⁊ assimilatur stoliditati. Si igit̄ corrūpatur memoria ⁊ aduenīat obliuio ꝓpter apostemata nō est hoc mirabile sicut dictū est capitulo de litargia. sed ꝺ agitur de corruptione memorie vbi cause non sunt ita fortes.

Signa. Si autē cā fit mala ꝓplexio siccꝫ tē ē cū vigilijs: ⁊ nō memoratur de presentibus momentaneis q̄ de difficili fit ipressio in sicco. tamē recordatur de preteritis remotis q̄ de difficili fit separatio a sicco. Si autē sit de humiditate tūc est cū somno graui ⁊ pfundo. ⁊ bene memorat de pñtibus momētaneis: q̄ defacili fit impressio in hūido. de preteritis autē remotis non fit recordatio. q̄ defacili amittit impressio facta in re humida.

Si autē venerit ꝓpter malaz

Cura. cōplexionē siccā tūc cōpetit ea ō humectāt. sic ē ociū. ⁊ somn⁹. ⁊ alba ria hūectantia: sicut sunt vitella ouoꝝ. ⁊ brodia carnū. ⁊ inūgere caput cū decoctione malue bismalue. oꝛdei. camomille melilloti. anthos lilij. Et ita q̄ ex ꝓpositione resultet ea vergētia ad rēperamētuz vt trahat hūiditas ad caput. q̄re ꝓpetit eyeratia ⁊ fricatiōes in pte posteriori capitis. ⁊ vētose ⁊ clꝛia resumptiua ⁊ sicca. Si ār cā fuerit frida ⁊ hūida: q̄ frequēti⁹ aduenit: opꝛ diligēti⁹ ptractare. Aer sit mūdus: ⁊ dom⁹ clara luminosa. ⁊ aer sit calid⁹ siccus. ⁊ si nō potest hꝫ p nām fiat p artificiū: sternēdo i domo oziganū calamētū ⁊ silꝛa. vitet flatū oium ventoꝝ ⁊ ponissime vitet vētū meridionalē. ⁊ boreale: posteꝫ meridionalis preceſſerit. vi ter q̄tū erit possibile ablutionē fomētati onē ⁊ balneum aque calē ⁊ frigide. vitet somnū supfluum ⁊ ponissime de die: ⁊ potissime p⁹ replexionē. vitet ēr vigilias superfluas: ex virtutē abiciūt. Vitet etiam q̄tū ē possibile offas ⁊ brodia. ⁊ iusculꝛa. ⁊ carnes porcinas recētes. ⁊ oēs pisces ⁊ vtaz assis q̄tū erit possibile. Decide ad mālia veniam⁹. Digerat igit̄ mā ⁊ purget ꝫ paulatine sp ascendēdo ad fortiora. In pris igit̄ digerat mā p hūc modū ℞. accet cpi. yreos. aristol. vtriuscꝫ. calamēti vtriuscꝫ. nasturcij vtriuscꝫ. saliuie vtriuscꝫ cētauree. añ. ʒ. ij. amisi. maratri. ameos. fifeleos. añ. ʒ. i. mellis lib. i. aceti albi. ʒ. ij fiat sirupus. Mā digesta purgeť sic. ℞. yerapigre. ʒ. vi. pul' pecoll'. bdellij. añ. grana. viij. ⁊ misceantur. Deinde fiat stupha ⁊ in stupha ponātur ea q̄ in sirupo. ⁊ exeunti a stupha offerat q̄libet vice aureę alexandrine ⁊ tyriace. añ. ℈. i. Deinde fiant capitpurgia et fomentationes ⁊ alia sicut dicetur. Si autem ex his nō fuerit perfecte cura: us: iterū per paucos di

es incipiam⁹ digerere ꝑ hũc modũ aum
isto ekrio.℞.mĩ granũ pipis.añ.ʒ.ij.aco
ri.ciperi.añ.ʒ.i.mirre.ʒ.ß.croci.ʒ.ij.pãis
zucc.q.s.ꝛ fiat el'rium.Deinde purgetur
sic.℞. yeralogodion .ʒ. ij. theodoricon
anacardinũ.ʒ.ß.misceañ ꝛ fiãt pill'e.De
inde fiãt capipurgia ꝛ alia sicut dictũ est
Si autẽ ex his nõ curef post modicũ ite
rum digerañ mã ꝑ hũc modũ.℞.radicez
acoricipi.spicanar.pipis.anisi cimini.pi
peris longi.cinamomi optimi.nuc mus.
gariofil.cardamomi:añ.ʒ.ij.pulueris ser
pilli.ysopi.añ.ʒ.i.fiat puluis ꝛ ponañ in
sacculo de alutã.ꝛ vtañ isto puluere ma
ne ꝛ sero cũ brodio cicerũ vsq; ad coctio
nem vnũ. deinde cuacuef sic.℞. yeralogo
dion.ʒ.ij.theodoricon anacardinũ.ʒ.ß.
misceañ ꝛ fiant pill'e. Iste tñ medicine
possunt addi ꝛ diminui iuxta cõuenientiã
particulariũ.Deinde fiãt capipurgia ꝛ stus
phe ꝛ alia sicut oportet. Intelligendũ q;
cũ egritudo est cronica ꝛ nõ est obediẽs
digestioni.ꝛ indigem⁹ euacuationib⁹ trũ c
modus opandi mutãdus est. vt viuz est
ascendẽdo a debilib⁹ ad fortiora. post ß
aũt vtañ capipurgijs ꝛ masticatorijs ma
sticet igiꝛ zinzibere aut pirerrũ: vt aquo
sitas multa a capite defluat. deinde ,pica
tur ꝑ nares succus maiorane. aut fam
buci.aut decoctio pirerri i vino. Deinde
vtatur sternutatorijs cũ cõdito ꝛ pipe ca
storeo.Deinde fomẽtef caput cũ decocti
one aque camomille anthos.flor; vtriuz
ꝫ stichados:ꝛ centauree.postea inũgañ
cũ oleo ð lilio ꝛ castoreo . deinde odoret
ambrã.storacẽ.calamitã.lignũ aloes.P⁹
hoc aũt vtañ cõfectione anacardina:que
sup oĩa facit ad bonitatẽ memorie . cui⁹
receptio talis est.℞.pipis macropipis .
mirabl'.chebl'or;.emblicor;. belliricor; oi
um.añ.ʒ.ij. costi. anacardi . zucc .butiri.
bacarijz lauri.añ.ʒ.vi.cipi.ʒ.iij. tere ana
cardos ꝑ se ꝛ deinde medicinas alias.ꝛ
cõfice auz butiro vaccino ꝛ melle equali
ℭtitate bullitor; ꝑi⁹.ꝛ def post sex men
ses sue ꝓfectionis.Dosis.ʒ.ij.cũ aq; feni
culi ꝛ apij. ꝛ caueat a labore nimio ꝛ vi
no nimio .

Capitulum decimumquartum de li
targia non vera.

Itargia non uera

est apostema cõpositũ ex co
lera ꝛ flegmate ꝑ viã vicini
tatis in ꝑte posteriori cerebri.

Cause. Duius passionis cã est cras
pula:ꝛ multitudo ciborum:ꝛ
potuũ diversor; calidor; ꝛ frigidor; in ea
dẽ mensa:q; nã nõ põt digerere ꝓfecte.ꝛ
ideo apostemata ꝛ febres generantur.

Signa. Dui⁹ passiõis signa sũt qñ
movef flegma seu dñatur:tẽ
apparent signa ei⁹:sicut est raucurnitas
ꝛ stupor ꝛ somnus ,pfundus . ꝛ appareꝛ
quasi si esset mortuus.ꝛ oculi sunt clausi.
Quãdo aũt dñatur col'a tũc movef ꝛ lo
quitur.alienat ꝛ tenet oculos apertos.ꝛ
hẽt intuitũ fixum. Et ꝑm q hũor dñatur
vn⁹ alteri aut eqlif. ita dñanf signa ist⁹
vel illi⁹ vel equaliter. Litargia igiꝛ nõ ve
ra hz cõuenientiã cũ vera . qñ vtrobiq;
est apostema in ꝑte posteriori cerebri, et
cũ ß se.ꝛ obliuio.ꝛ corruptio memorie.ꝛ
desipiẽtia. Sz differũt qñ in litargia ve
ra est semp apostema de mã frida ꝛ sim
plici.ꝛ tenet semp oculos clausos nisi ꝑ
accidẽs:qñ cũ exaltaf ꝛ tenet apros ob
liuiscitur claudere. Jn nõ vera sp est mã
cõposita. ꝛ ex cõtrarijs tz oculos aptos
ꝛ color faciei mutaf modo ad liuorẽ mõ
ad citrinitatẽ. Pulsus aũt magis est ve
lox q̃ in litargia vera. ꝛ differt a suffoca
tione matricis:q; ß est possibile q respõ
deat ꝛ loquaf.in suffocatione nõ:licz in
telligat ſz rñdere nõ põt. Et differũt ab
apoplexia ꝛ epilẽtia. q; ista venit subi
to ſz litargia paulatine. Differunt etiã a
syncopi cordis.q; in syncopi facies est si
milis faciei mortuor;.i litargia aũt faciei
sanor;. Et sũt q̃dã alia signa cõmunia:si
cut sunt inordiatio sermonis.difficultas
trãsglutionis ꝛ anhelit⁹ ꝛ vrine.

Pronostica. Dis se. ꝛ oĩs apo
stema ꝛ oĩs cõpos
sitio facta ex directe ꝓtrijs est pessima
q; multitudo materie ꝛ pessimitas ei⁹ si
gnanf q nã nõ põt regere ,ppter ꝛrieta
tem.sicut hic ꝛ in emitriticis .

Cura. Dicta ꝛ oĩa medicamina des
bent eẽ ꝓposita: sicut materia
est cõposita,ꝛ si appareat deuũ vn⁹ sup

alterum: ꝙ tunc apponãtur medicamĩa
ꝑ illo. ⁊ si equaliter eq̃liter. ⁊ si febris eẽt
fortis ꝙ apponãtur magis frida rõe fe.
In primis igit̃ fiant clisteria compo sita
vt dictum est. deinde inungat̃ caput cum
oleo ro. ⁊ accro squill'. deinde fiat fõia.
deinde digerat̃ mã cũ oxizacẽ. ⁊ sirupo
viol'. ⁊ opill'. diuret̃. ⁊ purget̃ cũ yerapĩ. ⁊
elect'io de succo ro. deinde fiãt fomẽtatio-
nes cõponant̃ ꝑm cõpositionẽ materie.

Clarificatio. Intelligẽdũ ꝙ vn⁹
ictor nõ rẽperat al-
terũ. sed cũ vtrũq; corrũpat̃ ⁊ ledat nãm
debiliter. iõ magis vnum corrũpit alte-
⁊ iõ passio est pcior. Et iuxta hoc sciẽdũ
ꝙ quedã est cõmixtio humorum ꝑ viam
mixtionis: sicut in co. citrina ⁊ in hu. ad
ustis. Et commixtio talis ẽtruz est de se
non facit diuersa simthõra. Est enim alia
mixtio ꝑ viã vicinitatis: sicut est flegma
⁊ cola. ⁊ ita ꝺ alijs. Et hec commixtio ꝑ
viã vicinitatis facit diuersa simthõra. qm̃
ex istis cõmixtis nõ resultat forma: imo
differũt in formis. ꝓprijs ⁊ stib⁹ ⁊ in mo
tib⁹ ⁊ actionib⁹. Quia igit̃ sunt diuersa
lz vicina: diuersa simthõra possunt indu-
cere vnũ alterũ non corrũpendo. Scõo
intelligẽdũ ꝙ lz mã fria nõ sit apta ad re
per antẽdũ de scmb⁹ lomin⁹ a principio
possunt apponi repausiua rõne aposte-
matis ⁊ roe fe. ⁊ potissime in litargia nõ
vera vbi mel⁹ possunt cõperere repausi
na ⁊ fioia ꝙ in litargia vera.

Capitulũ. xv. de cõgelatione.

Congelatio ẽ pas
c sio posterioris partis cere-
bri ꝓpt̃ quaz homo amittit
sensuz in toto corpore.

Causa. Ista passio ꝓuenit ex opila
tiõe ꝓnsposteriorꝭ cerebri
facta ex mala cõplexione fria ⁊ sicca. vel
ex hũore melico frido ⁊ sicco grosso: ⁊ iõ
ista cõuenit istis ꝙ comedũt fruct⁹ infri
gidatos in niue: aut potãt aquã frigidã
aut similia multũ frigida. q̃re fit opilatõ
⁊ spirituũ ingrossatio: ⁊ nõ põt spũs ad
membra subiecta penetrare. ⁊ ita carẽt sen
su ⁊ motu.

Signa. Signũ hu⁹ est qm̃ stat ocu
lis apris ⁊ remanet ꝓfigura
tus ꝑm dispositionẽ in qua inuenit cum
qm̃ si inuenerit ꝓsuz stantẽ: stabit totus
erect⁹. ⁊ si scribat stabit sicut scribẽs. ⁊ si
dormiat stabit sicut dormiẽs. ⁊ si respici
at celũ stabit in eadẽ dispositione. Et ita
de alijs oĩb⁹ corpis cõfigurationib⁹. qm̃
recte in oĩb⁹ dispositionib⁹ dimittit cuz
in quib⁹ inuenit eũ. Attamẽ stat sicut ri-
gidus ⁊ spasmat⁹. ⁊ si tangat̃ non sentit
⁊ si vocet̃ nõ respondet. Et iõ vulgares
qm̃ videt̃ ralẽ credũt eũ esse raptũ: ⁊ ꝙ lo
quatur cũ deo ⁊ angelis ei⁹. Sz tm̃ celuz
vim patit̃ ⁊ violẽter rapiũt illud.

Pronostica. Nisi calefiant ⁊ hu-
mectent̃: sicut cõge-
lati in niue moriunt̃.

Cura. Primũ consiliũ est ꝙ fiant cli
steria fortia: vbi sit fum⁹ terre,
chimus ⁊ epithim⁹. ⁊ cuscute ⁊ yerarufi.
⁊ oleũ sisaminũ. Deinde fiãt fricationes
extremitatũ fortes. ⁊ ligature corarũ do-
lorose. ⁊ capi: purgia. ⁊ fiãt fomẽtationes
circa caput cũ ãthos. boeragin⁹. fumo
terre. ⁊ camomilla. ⁊ aneto. Et inungat̃
caput cũ oleo ꝺ lilio ⁊ oleo sisamino. Et
si est cõpos sui ipi⁹ aliquo modo: digera
tur mã cuz sirupo de fumo terre. ⁊ opill'.
squill'. ⁊ purget̃ cũ yerarufi: ⁊ yeralogo-
dion. Postꝙ aũt sum⁹ mãm ⁊ cũz pecca
tem agam⁹ ꝑm exigentiã materie peccã
tis: ⁊ male cõplexionis: ⁊ periculi patiẽ
tis. Clarificatio posita fuit supi⁹: ⁊ põt
fieri⁹: cũ ꝺ agat̃ mlt̃pliciter de nocumẽ
tis virtutis aiate sensitiue ⁊ motiue.

Clarificatio. Intelligendũ lz sue
pi⁹ facta fuerit men
tio: ⁊ inferius etiã fiat. ꝙ differẽtia ẽ inter
somnũ naturalẽ ⁊ stuporẽ ⁊ cõgelatio-
nẽ ⁊ litargiaz. qz in oĩbus istis corrupta
est virtus tactiua ⁊ motiua. oẽs isti vidẽ
tur quodaz modo dormire. Bal. aũt tra
cat istã materiã in fine quarti de morbo
⁊ supra illũ amplm̃. somn⁹ ⁊ vigilia ⁊c.
Intelligendũ igit̃ ꝙ ꝓgelatio ⁊ litargia
sunt magis i ꝑte posteriori cerebri. Sõ
nus aũt naturalis ⁊ stupor sunt magis in

parte ãteriori. Preterea differt litargia a congelatione. qz litargia fit a frigido ⁊ hũido. sed congelatio quã Bal. vocat ca thalensiaz causaꝫ ex frido ⁊ sicco. Somnus aũt longus innaturalis ⁊ pfundus differt a stupore. qz in sõno patꝫ magis sensus cõis: cũ sõn⁹ sit ꝓpria passio sensus cõis. In stupore ãt patꝫ magis virtus tactiua q̃ in neruis ẽ. Preterea i alio differt: qz stupor ẽ diminutio mot⁹ ⁊ sensus: ⁊ ideo põr eẽ stupor in vigilijs. sz in somno est ablatio sensus ⁊ mot⁹ ⁊ iõ nullo modo vigilijs. Preterea differt stupor a congelatione. qz stupor est in virtute tactiua magis: ⁊ ꝯgelatio in mortua. Et in alio qz in cõgelatio ne semp sunt oculi aperti: sz in stupore nõ sic. Preterea differt litargia a somno. qz in litargia est febris ⁊ apostema. in somno aũt nõ. vter q̃ tñ excitari põt. si alta voce vocenꝫ et ꝓpria noie appellẽtur. Et in b differũt a cõgelatione: qz cõgelat⁹ est frigidus ⁊ quasi spasmat⁹. Et differũt in b eriaz ab apoplexia ⁊ epilẽtia ⁊ syncopi ⁊ casu matricis. Isti enim oẽs excitari nõ possunt nisi ꝑtransacto periculo. alij aũt licet excitari tamẽ statim reuertunꝫ ad ꝓpriã passionẽ, nisi cõtinue excitentur ⁊c.

Cap. xvi. de somno ꝓfundo innali.

Omnus est reuer

sio spũs aialis ad interiora cũ ꝑmutatione sensus ⁊ motus nisi q̃tum est necessariũ anhelitui.

Cause. Causa hui⁹ ẽ frigiditas partis anterioris cerebri aut humiditas. aut virtuoz. aut fatigatio. aut diminutio caloris nalis ⁊ spũs. Intelligẽdũ est circa istaz materiã. q̃ quidã ẽ somnus naturalis: ⁊ quidã innaturalis ⁊ ꝑter naturã. ⁊ quidã vicinaꝫ naturali. ⁊ q̃dã vicinaꝫ plus ad ꝑter naturã. Sõnus eĩm naturalis est quies aialiũ cũ intentione naturaliũ. ꝓpter reuocationẽ caloris vitalis ⁊ aialis ad interiora. Intelligendũ est ꝑm intentionẽ Bal. quarto de morbo in fine pricule. qm̃ in somno ligaꝫ sensus cõis q̃ ẽ i pte anteriori cerebri ⁊ ligaꝫ solũ ex hũido suaui tpato resoluto a tripli ca digestiua. ⁊ ideo cessant ⁊ quiescũt oẽs ọpationes aiales sensibiles ẽteriores. ymaginatiua aũt nũq̃ quiescit ꝑm intentionem Auic. in naturalib⁹ suis. ⁊ ꝑm intentionẽ dñi Alberti in pbya sua. nec in tpe somni nec in tẽpore vigiliaꝝ q̃scit ergo virtus aialis ⁊ fortificaꝫ naturalis. et iõ tũc fit bõa digestio ⁊ virtutũ totꝰ corporis corroboratio. Cũrt⁹ aũt vitalis remanet in dispositione sua: ⁊ ꝑm pulsuz ⁊ ꝑz anhelitũ. Si ergo somn⁹ naturalis fiat i debita q̃titate ⁊ ordine: opationes totius corpis corroborantꝫ. Si aũt sit nimis ꝓfundus aut plirus aut in tpe indebito nõ est nalis. Sõnus aũt naturalis fit ex hũiditate sola. oĩs ãt somn⁹ alter ab isto innaturalis est. Est aũ alter somn⁹ q̃ vicinatur naturali. vnde qui habuit febrem fortẽ ⁊ insomietatẽ magnã: ⁊ modo post crisim dormit somno ꝓfundo ⁊ plixo talis somn⁹ vicinaꝫ nãli: q̃uis b bon⁹ est. sz in tpe sanitatis nõ essz bon⁹. Idẽ ẽ post medicinã laxatiuã. Est eĩm aliꝫ somn⁹ q̃ vicinaꝫ innaturali vt ille qui ẽ post labores ⁊ exercitia ⁊ fatigationes fortes ⁊ siꝫia. Et est alter somn⁹ qui est penit⁹ innalis ⁊ est cã quadruplex q̃tũ est de pũi. Prima cã est frigiditas ꝓmia iterior siue exterior: siue fuerit ex aere seu vento: seu nive: seu ex narcoticis exterius applicatis siue interius bibitis sicut est opium. mãdragora. iusquiam⁹. papauer. cozandz recẽs. sucus lactucẽ. ⁊ siꝫia. talis eiz somnus assimilaꝫ cõgelationi ⁊ stupori. Secũda cã est hũiditas nimis opilãs ⁊ molificãs neruos. ⁊ talis assimilaꝫ ebrietati. Tertia cã est frigiditas iũcta cũ hũiditate. ⁊ si anhelit⁹ manet in dispositione sua assimilatur litargie. ⁊ si aggrauaꝫ assimilatur apoplexie ⁊ epilẽtie. In oĩb⁹ istis trib⁹ causis somn⁹ est innaturalis grauis ⁊ ꝓfundus. ⁊ talis ꝓfundatio somni appellatur subeth apud auic. Quarta causa põt esse aggrauatio cerebri ⁊ aliorum membrorũ. sicut vbi gra casus ⁊ cõpressio cerebri. ⁊ stupor. ⁊ fum⁹ resolut⁹ a pulmone. ⁊ cibus mozãs multũ in stomaco: ⁊ puenit ab epate ⁊ matrice q̃ male matre ⁊ corrupte ascendũt ad cerebrũ ⁊ stupefaciũt eũ. ⁊ põt prouenire ex nocumenti specie debilitante. ⁊ accidit etiã somnus grauis ⁊ profundus in principio para-

ſtinorum febrium.

Signa. pgefactione ſentit ſe leuẽio cũdũ ⁊ ylarẽ. ⁊ qñ fuerit in naturalis ſentit ſe grauẽ ⁊ ponderoſus. ⁊ ſi fuerit frĩtas ĩ cã precẽſſit crẽpus multũ frigidũ. ⁊ eſt cor pus ãſi rigidũ ſpaſmatũ. Et ſi ex narcoti cis apparet odor ĩ ore ⁊ mutat coloꝛ ad lunidĩtatẽ. Et ſi eſt ex hũiditate flegmatica: ẽgit caloꝛ facici ad albedinẽ. ⁊ ſi ex ſã guinea ad rubꝛẽ. Et ſi cõponant cauſe ⁊ ſigna ſiliter. ⁊ ſi ẽ ab alijs membris cognoſcatur ex doloꝛe loci. qz vbi doloꝛ ibi eſt egritudo. Si igit̃ venerit ex cerebꝛo vel ex quacũq; cã alia ſemp pceſſit grauitas in illo mẽbꝛo. ⁊ ſi a ſtomaco nauſea. ⁊ ita de alijs. Nũc aũt ſciẽdũ qz aliquando dubitat̃ ſi eſt grauis ſomn⁹ ⁊ pfund⁹ qui ſuberth appellat̃ apud Auic. aut eſt alia paſſio. Ideo intelligenduꝛ q differt ab apoplexia vl̃iter. qz in in apoplexia ſenſus ⁊ mot⁹ ſunt ablati in toto coꝛpe ⁊ nõ põt reſpõdere quicq̃: ⁊ nõ põt exitari. ſz iſte põt exitari: ⁊ mot⁹ ſunt leuiores. Si aut̃ fuerit ſincopis cordis tunc facies aſſimilatur facici mortuoꝝ. ℔ aũt non ſed magis facici ſanoꝛ cũ facie ſubrumida. Si aũt fuerit ſuffocatio matricis ſz intelligat rñdere nõ põt. ℔ aũr exitat ⁊ reſpõdꝛ: ⁊ alia q̃ dicta ſunt in capꝛo immediate precedẽti.

Pronoſtica. Omnis ſomn⁹ qui venit ex nimia imanitione ⁊ vehemẽti ſpũs debilitate eſt peſſimus inter oẽs ⁊ magis vicinat̃ moꝛti. Dormire ſupra doꝛſum malũ. dormire in ſole peius. dormire in radicibus lune ⁊ potiſſime qñ intrat p anguſtum foramen peſſimũ. imo facit ſcreare ſanguinez ſicut dicit Auic. ꝓpter nimiã hũiditatem. Et dicunt exꝑti q ſi radij lune intraverint p feneſtrã ⁊ tetigerint ronanũ vlceratum: eſt cã mortis cũſdẽ. Dis ſomn⁹ cũ grauitate in declinatione poſtimoꝝ febris cõtinue mortalis eſt. qz iuuare ſolẽtia cũ nõ iuuent: moleſta ꝓualdubio eſt cecũ ſignificatio. qñ ſe. cõtinue habẽt poſtimũ ſuo modo. ⁊ in fine illi⁹ acceſſionis debeꝛet iuuare. ⁊ ſi noceat mortale ẽ. Dis ſõnus ꝓfundus preparat ⁊ diſponit ad litargiam ⁊ apoplexiam. ⁊ ita de alijs. Et ita Ouidius. ſtulte quid ẽ ſomn⁹ gelide niſi mortis ymago. longa quieſcenti tempoꝛa ſacra dabunt.

Cura. Si aut̃ ſomn⁹ grauis ⁊ profundus accidat in principijs poſtimoꝝ febriũ qui frequẽter accidit ⁊ eſt multũ nociu⁹. iõ primo de ipſo videamus. Ponatur patiens in loco luminoſo ⁊ fiãt ſibi fedia multa. ⁊ fiant ſibi frictiones extremitatuꝝ. ⁊ odoꝛet acetum ⁊ inungatur caput cuꝝ oleo roſ. ⁊ acero aut agreſta. aut vino maloꝝ ſyꝛiaꝝ. Si ãt fiat ꝓpter paſſiones alioꝝ mẽbꝛoꝝ: curẽtur illa prius. Si aũt fuerit ꝓpter narcotica: vtatur tyriaca. Si aũt fuerit ꝓpt malã ꝓplexionẽ frigidã: vtak mettidaro. ⁊ vtak iſto clꝛio. ℞. diãthoſ cũ muſco pliriſ muſco. potiõis muſcate. añ. ʒ. iij. miſceãt̃ Jte odoꝛet muſcũ. ⁊ lignũ aloes. Si aũt fuerit ꝓpter humiditatẽ: odoꝛet caſtoreum. ⁊ nucẽ muſcatã. ⁊ ſquinãtuꝝ. ⁊ fiat ex eiſdẽ oleũ ⁊ iungat̃ caput. Si autẽ fiat ꝓpter vtrũq;. ſ. ꝓpter frigidũ ⁊ hũidum. tc̃ nõ põt eſſe ſine mã pcc̃ãte: aut valde raro. ⁊ tunc ꝙ ordinẽ fiãt oĩa que ſunt in litargia. niſi ꝙ poſt vniuerſales purgationes fiãt fomentationes verſus ꝓtẽ anteriozẽ ex caſtoreo ⁊ eufoꝛbio ⁊ calamẽto ⁊ ſiſib⁹. ⁊ nũcientur frequẽter noua triſtoſa terribilia ⁊ doloꝛoſa animũ agrauantia. Si aũt fuerit ꝓpter nimiã inanitionem ⁊ ſpirituũ exalationẽ: forte nõ eſt via. dꝛetur igit̃ ſuccus gallinaꝝ aſſataruꝝ: ⁊ panis cũ vino. ⁊ odoꝛet aſſa ⁊ pigmentaria. ⁊ vina muſcatella. ⁊ oẽ genꝰ aromatũ: ⁊ velociter nutrimentum ⁊ requieſcat in pace.

Clarificatio. Si dubitaret aliqs quõ iſtoꝝ inducat vnimus nocumentũ in actionib⁹ virtutũ alia liũ: aut frĩtas aut hũiditas. Dico q reſpiquis paribus exiſtẽtib⁹ mai⁹ nocumentũ venit ex frigido cũ ſit q̃litas activa ⁊ foꝛtis. hũidum ãt eſt q̃litas paſſiua ⁊ ꝺ facili reſicciat̃ ſm Bal. vij. de igenio. Sz ꝓp illud qꝺ ꝺr in terno ꝺ interioꝛib⁹. q hũidum eſt in confuſione aẽ in ſcꝺo gradu. frigidum in primo: ⁊ ita videt nocumentum hmõi ſmo di maius. Dico q hoc eſt ꝓpter humidum qꝺ vt frequenti⁹ ẽ cũ mã ⁊ eſt abundãtius ita per accidẽs ma

gis nocet. Si ponerent amba equalia videret q̄ de nā rei magis ledat frigidū. q̄ humidū. ⁊ ita somn⁹ pfundus ⁊ stupor ⁊ cōgelatio. ⁊ silia q̄. pueniūt ex frido sūt peiora q̄ q̄. pueniunt ex humido: nisi mā q̄ vrplurimū est cū hūido ipediat ⁊c.

Capitulū. xvij. de stupore.

Stupor est diminu
s tio sensus ⁊ mot⁹.

Causa. Causa huius est oē illud qđ impedit trāsitū spūs ad neruos. Intelligēdū q̄ aliq̄ appellāt ablationē sensus ⁊ mot⁹ in toto stuporē. ⁊ b̄ nō est stupor sz apoplexia aut epilēsia. Aliqui appellāt mollificationē stuporē. ⁊ b̄ non est ppie stupor sed palisis. Per stuporē igit intelligo diminutionē sensus ⁊ mot⁹ in aliqua parte corporis. ⁊ iō vulgariter appellat dormitatio mēbri. sicut cū aliquis tenuit tibiā supra aliā: tūc ñ bene sentit: nec bñ pōt moueri donec aliquātulū steterit. talis dormitatio appellat stupor. Et iō p⁹ capl'm de somno egim⁹ de stupore. ppt quādā puenientiā. qm̄. ppter diminutionem tactus videt mēbrū obdormitum. Intelligendū q̄ sensus ⁊ mot⁹ aliq̄n fiūt p vnū neruū: aliq̄n p duos. Si p vnū et spūs nō possit sufficiēter puenire. tūc stupor est diminutio sensus ⁊ mot⁹. Si aūt fiat p duos: tūc si adueniat nocumētum neruo tactiuo: tūc bene mouet sz nō bñ sentit. ⁊ tūc stupet. ⁊ ē diminutio sensus tact⁹. Et si pareret neru⁹ motiu⁹ ⁊ nō sentitiuus. tūc magis timeret ad palisiz. et ita videt propie q̄ stupor nō est nisi patiatur sensus tact⁹. aliter nō esset mēbrū stupidū seu obdormitū. Et q̄ ledit opatio mēbri organici. iō Aut. appellat stuporē morbū officialē. Cause aūt q̄ impediūt transitū spirit⁹ ad neruos sunt multe. Prima. s. paupras caloris ⁊ spūs nō potentis se multiplicare vsq; ad neruos. Scōa cā pōt esse nimia fritas exterior sine interior cōdensans spūs ⁊ opilās neruum vel pūctura alicui⁹ aialis venenosi vel tact⁹ cuiusdā piscis q̄ narcon appellatur. Tertia cā ē nimia caliditas dissoluens spūs: sicut sunt febres ardētes: aut nimia mora in balneo. Quarta cā est siccitas corrugās neruos. ista cā est valde mala. Quinta cā est hūiditas sine. materia disponēs ad opilationē. Sexta causa est nimia strictura cōpressio ⁊ ligatura mēbri. Septima cā ē opilatio facta a q̄li ber hūore. sive sit sanguis opilans rōne multitudinis. sive flegma rōne viscositatis. sive melia rōe grossicie. sive cola cā admixtione alioz. Ultima causa duricies ⁊ grossicies nerui.

Signa. Signa stuporis sunt manifesta ex iudicio patientis. ⁊ hūores cognoscunt p. ppria signa. Nec est differētia inter stuporē ⁊ somnū innaturalē. qm̄ stupor est in vigilijs. somn⁹ in naturalis nō. qz tūc esset oppositū in obiecto. Ista magis complete sunt dicta in capl'o de congelatione.

Pronostica. Stupor aduenies cerebro si primaueritapoplexiā aut epilentiā signat. Et si fuerit in facie signat torturā. ⁊ si in alijs pubus: aut tremorē aut palisiz. Stupor igitur cōtinuatus semper malus.

Curatio. In curatione reddantur singla singulis. calida igit curant⁹ per frigida ⁊ ecō uerso. sicca cum hūidis. ⁊ purget hūor⁹ peccās sm. exigētiā hūoris. Curet igit stupor ⁊ vlter et particulariter sicut dictū est in capl'o ime diate dicto de somno profundo ⁊ graui. aut sicut dicet capl'o de tremore. ⁊ nihil aliud spālius ē b̄ nisi q̄ si ex sanguine q̄ fiat flōia. ⁊ q̄ mēbrū stupidū frequēter ⁊ quasi cōtinue fricet. q̄ exerceat operationes suas naturales. Intelligendū q̄ stupor magis tinet ad partē anteriorē: cū ab illa pte magis procedat virt⁹ tactiua. Congelatio autem ad partem posteriorem. cōgelati aūt semper tenēt oculos apertos. stupidi autem non.

Capitulum. xvij. de vigilijs.

Vigilia est produ
v ctio spūs aialis ad istra spirituū propter operationes exercendas.

Causa. Intelligēdū ē q̄ qdā sūt vigilie nāles: quedaz innaturales

Vigilia naturalis nihil aliud ē ꝙ eſpge facio a ſomno. Somn⁹ aũt naturalis vt dictũ eſt fit pp humidũ ſuaue reſolutũ a triplici digeſtiua. ⁊ cũ humiditas cõſumpta eſt: tũc fiunt vigilie. ⁊ tales vigilie dicuntur naturales. Si ãt vigilie ẽ excedũt in qualitate aut ordine: tũc dicunt innaturales. ⁊ habẽt ꝓpriam ꝓprietatẽ inamiendi corpus: ⁊ corrũpẽdi virtutẽ digeſtiuã: ⁊ generandi humores malos ⁊ corruptos. ⁊ rõne indigeſtionis facies ſubrumida efficit. Somn⁹ igit ⁊ vigilia ſunt res non naturales: ſine quib⁹ diu durare nõ põt ⁊ qũ iſta ſunt ordo vt ſanitas cõſeruetur: ⁊ qũ ſunt ſicut nõ ordo tẽ introducit egritudo. Cauſe igitur vigiliaꝝ ſunt iſte. Prima cauſa ẽ ſicut ſunt accidẽtia aie. ſicut ira, triſticia. ſollicitudo ⁊ ſimilia. Secũda cã eſt fluxus ventris. Tertia cã ẽ fe. ⁊ caruꝫ moleſtationes. Quarta cauſa eſt dolor. Quinta cã eſt claritas ⁊ potiſſime in apparatis. Sexta ẽ nimia inanitio ⁊ fames ⁊ priuatio humiditatũ. Septima cã ẽ nimia repletio ⁊ crapula ⁊ indigeſtio pp aſcenſionẽ fumoſitatũ indigeſtaꝝ agrauãtiuꝫ caput pungentiuꝫ ⁊ mordicantium. Octaua cã ẽ nimia ſiccitas dominãs in parte anteriori cerebri. Nona cã ẽ nimia caliditas. Decima cã eſt caliditas ⁊ ſiccitas Undecima eſt abundãtia colere. in parte anteriori cerebri. Duodecima eſt humor melic⁹ ibidẽ abundãs. Decimatertia eſt humor flegmatic⁹ ſalſus ſicut in ſcabus vnde ſenes vigilãt ⁊ pp accidẽtia aie. ⁊ ꝓpter priuatiõ ⁊ ſcabiẽ q̃ ꝓuenit ex flegmate ſalſo. Et ſi alie ſunt cauſe credo ꝙ ad iſtas poſſunt reduci.

Signa. Accidẽtia aie ⁊ fluxus ⁊ dolor ⁊ claritas: nimia inanitio ⁊ nimia repletio cognoſcit ex cogniõe ſuaꝝ cauſaꝝ. Siccitas autẽ cognoſcit ꝑ capillos icutatẽ: ⁊ qz nõ ſentit calorẽ nec frigus. caliditas diſcernit ꝑ inflamatiõz ſium virtutũ ꝑ virtutẽ. In colꝛa autem rubea vergit facies ad citrinitatẽ. ⁊ in melꝛia ad liuorẽ. ⁊ in flegmate ſalſo eſt cum quadam quiete ⁊ humiditate fluente per nares ⁊c.

Pronoſtica. Vigilie in ſenib⁹ bono modo nõ ſunt remediabiles, oẽs vigilie ſupflue inanitur corp⁹ ⁊ debilitãt: ⁊ indigeſtionẽ ⁊ hũorum corruptionẽ inducũt: cũ ſomnũ naturale ſequat bona digeſtio. Et ideo dicebat Gal. ſup illo ampho. vẽres hieme ⁊ vere. quãtũ natura iuuet ex ſomno bonum eſt perpẽdere. Et dicit Auic. ꝙ ſi vigilie fuerit ſupflue ⁊ ſupuenit tuſſis mortale eſt.

Cura. Si vigilie fuerint pp accidẽtia aie: curent cũ letitia: ⁊ audiant inſtrumẽta muſica ⁊ cantilene. ⁊ ꝺ riuꝫ ci⁹ cui⁹ ſunt accidẽtia aie. Si fuerit ex fluxu vẽtris fiat ſuppoſitoriũ ex opio ⁊ ex ſanguine draconis. ⁊ boloarmenico ⁊ ypoq̃ſtidos. Et vrat liſto ch'rio. dũ tamẽ fluxus nõ fuerit ex opilatione. ℞. diacodion. ʒiap apaueris. aũ. quart. i. miſceãt. Si aũt fuerit ex fe. curet ſicut ea que dicta ſunt cap'o de febribus. Si aũt fuerit ex doloze mitiget euacuãdo. anodina apponẽdo. ⁊ narcotica apponẽdo ſi neceſſarium fuerit. Et ſi fuerit ex nimia claritate: ponat in loco obſcuro. ⁊ ſi fuerit ex nimia inanitione dent cibaria humida ⁊ reſumptiua ⁊ nutrientia. ⁊ quies. et ocius. ⁊ balneũ. Et ſi vigilie non fuerint nimie exerceat ⁊ poſtea balneet. ⁊ poſtea cibet. ⁊ poſtea dormiat. ⁊ vlter poſt balneũ ſit ſomn⁹: niſi mal⁹ humor ipedi at. Et ſi fuerit ex crapla iniunga't vomit⁹ ⁊ abſtinẽtia ⁊ purgatio humoris. ⁊ odorer acetum ⁊ ſandalos. Et ſi fuerit ex nimia ſiccitate humecet cũ quere ⁊ cibis ⁊ balneis. Et ſi ex nimia inflamatione i frigidet cũ lactucis ⁊ maurella. Et ſi fuerit ex colꝛe digerat ⁊ euacuet. Idẽ de melẽcolia. Idem de flegmate ſalſo. Cauſis igit primitiuis ⁊ antecedẽtib⁹ remotis: tunc ad ſomnifera veniam⁹: paulatine a debilib⁹ ad fortiora aſcẽdẽdo. ſuppoſito q̃ ſiccitas ſit in ea. aut caliditas aut virtũ q̃. Trib⁹ igit modis aut quatuor poſſũt remediari. Primo ꝙ ſomnifera ponant in naribus: ⁊ ꝙ patiẽs trahat anhelitum. Secũdo ꝙ pani madefacti ⁊ ſimilia frõti ⁊ timporib⁹ applicent. Tertio ꝙ fiant fomẽtatiões circa caput ⁊ extremitates. Quarto ꝙ deuntur ẽplaſtra ad hec valẽtia. Materialia igit ad hec valentia ſunt iſta. oleũ roſaceum albumẽ ouí, aqua roſ, lac mulier. oleũ ne-

nuphari.rose.viol'.nenuphar.folia salicis.folia canne.folia cucurbite.folia viticis albe.lactuc.portul'.maurelle.lempuiua.vermicularis.cortex cucumeris. coriandrum recens.papauer.iusquiam'.mandragora.opium.requies.rubea trociscata.diapapauere.cāphora.sandal'.camomilla.oc̄eū.succus mediani.cortices salicis bullit' in aqua pluuiali.cāphora.sonitus aquar.motus foliorū arborū cōductus aque p domū ⁊ supra.fricatio leuis somit' molł.strepit' magn'.⁊ lumen magnum.ad qđ sequit quies subita ⁊ tenebre.Et si ista deficiunt incipiat dicere horas dñicas:⁊ sanus dormiet.

Clarificatio. Intelligendum q̄ virt' ymaginatiua sicut dictū ē nunq̄ quiescit nec in tempore somni:nec in tpe vigiliar.⁊ ideo in tēpore somni si ascendat ad superiora contingit sylogizare:versus facere ⁊ similia. Et si ascendat ad inferiora cōtingit fantasticare ⁊ multa somnia ⁊ fantasmata videre sine capite ⁊ cauda. Et quia facilius est descendere q̄ ascēdere:ideo frequēt' accidunt ista q̄ illa.⁊ ideo qz est in motu cōtinuo nunq̄ quiescit.ideo ex hoc sumus fm Auic̄e.vi°.de naturalib' in cōtinuo cruciatu. Et ideo sicut ventū capere non possumus:ita ymaginationes ⁊ cogitationes auferre nō valem'.viri aūt pfecti re sistunt malis cogitationib'.⁊ hoc sufficiēt. Nūc aūt virtutes aiales quiescūt in somno:potissime exteriores sicut ēvisus.auditus.olfact'.gustus.tact'.Operationes autē simplices fortificant:sicut est appetitiua mēbror.digestiua.contentiua.⁊ expulsiua sudoris.sed ille que sunt ꝓpositi ex aiali ⁊ naturali quiescūt.sicut est appetitiua stomaci.⁊ expulsiua egestionum ⁊ vrine. Secūdo intelligendū q̄ sensus cōis ē ꝓpria passio sumni.cui sensus cōmunis radicaliter ⁊ originalit' est īcorde Et ita intellexit Bal.⁊ si ex his possunt ee amici placet mihi.qz plura dixim⁹ supra dicta Bal.in fine quarti de morbo. Tertio notandum q̄ frequenter memoramur de somnijs qz ydola abintus sunt ⁊ frequenter nō recedamur:qz quasi ab extra sunt:cum non sint memorie cōmendata.⁊ potissime fit oblitio somniorum cuz repentina fit expergefactio. Et tutta hoc aduertendū fm Auic̄. vi°. de naturalibus.q̄ homines qui in vigilijs cōsueuerūt verū dicere:tunc tales vrplurimuz habent vera somnia. Quarto notandū q̄ aliquando in somnis homines surgūt ⁊ induunt se:⁊ percutiūt omnes circa se. aliquando armant se ⁊ ascendunt equz aliquando sagitant seruū.aliquando vadunt per loca inuia:ita q̄ in tpe vigiliar. nullo modo auderent vel possent transire.⁊ de talibus multa audiuim' que nō oportet ꝑ inferere. Dormiētes igitur sūt vigilantes:⁊ faciunt opera vigiliarum.⁊ vident lumen lucerne languide:⁊ audiūt vocē galli sed languide.Dormientes igitur sunt vigilantes. Ista autem accidunt illis qui habent complexionem cerebri cali.⁊ humi.quomā ratione humiditatis fit fortis opilatio.⁊ ratione caliditatis fortis ymaginatio. Virtus ergo ymaginatiua precipit virtuti motiue:⁊ illa ē sibi obediens:sed sensitiue nō: qz motiue sunt magis in parte posteriori.⁊ sensitiue magis in parte anteriori.vbi est sensus cōis fortiter ligat' pp humidū.⁊ ita virtutes sensitiue nō sunt obedientes ymaginatiue sicut motiue.⁊ ideo cū satis iuuent reuertunt' ad locum:⁊ in crastinum putant se somniasse tm̄. Et ideo malum est in vna aula cum talibus socijs habitare. Fiat igit' flōia ⁊ abstinentia.⁊ odoret acetum ⁊ camphora.⁊ etiam in actu illius surgendi flagella essent multum utilia:vt a tanta ymaginatione diuerterent.

Quinto notandū q̄ opiuz ⁊ narcotica aliqua ⁊ potissime opium non deberent applicari corpori humano:nisi tria concurrant vel quatuor. Primuz salueet magna necessitas ⁊ desperatio. Secunduz q̄ opium sit bene frenatum cum cassialignea ⁊ croco. Tertium q̄ apponatur in parua quantitate. Quartum etiam q̄ parum stet supra corpus.suppositorium autem de opio inducit somnium:quia mitigat doloꝛem ⁊ arsuram. ⁊ solidat ⁊ constringit ⁊ somnum inducit. Aduertamus igitur ad id quod diximus de remedijs vigiliaruz in fe.⁊ ad ea que diximus hic ⁊ ita per dei gratiā poterimus inducere bonum somnum.

Mania et melenco

m lia sunt corruptiones ani mi sine febre.

Cause. Humor ei⁹ me lencolic⁹ inficiens cerebrum: perturbans spūs ⁊ obnubilans: ⁊ aiam obfuscans: est causa corruptionis mētis. Cū ei⁹ cōplexio cerebri que naturaliter est frigida ⁊ humida: ē fieri oporter: ⁊ spūs fūt clari ⁊ lumīosi. tūc accidit bona ymaginatio cogitatio ⁊ memoria. ⁊ in tempore somni ⁊ in tpe vigiliarū. sic quādo pter naturā ista sunt accidunt corruptiones diuerse ⁊ in diuersis partib⁹. qm̄ aliquādo corrūpit ymaginatiua que est versus partē anteriorē cerebri ⁊ alie non. sicut accidit Hal⁹. sicut ipe narrat in de interioribus. qui euellebat pilos a vestimentis: ⁊ amici dixerunt q̄ morieb⁹. ⁊ ipse aduertēs cōsiderauit q̄ nō erat salua ymaginatiua: ⁊ rogauit eos q̄ iuuarent eū ⁊ euasit. Aliqñ aūt ratio est lesa ⁊ alie salue. sicut narrat Hal. de quodam qui existens ī fenestra rogabat trāseuntes vtrū vel lēt vasa vitrea. ⁊ ipsi illudentes extendebāt manū ⁊ ipse. p̄cipiebat vasa. ⁊ ita fecit de quodam puero. Ecce ymaginatiua nō erat lesa nec memoria: q⁹ bene cognoscebat amicos ⁊ vocabat ꝓprio noīe. ⁊ ita de illo qui p̄cipit. ſz ratio erat lesa: q⁹ ignorabat vtr̄ vasa essent frangibilia vel nō. ⁊ ignorabat vtrū puer eēt lesibilis vel non. Aliqñ leditur memoria ⁊ alie nō. sicut fuit dictus capl'o d̄ corruptione memorie. Sēm igit̄ diuersitatē humor⁹ ⁊ ꝑm diuersitatē ꝓtinarū ⁊ sinus. ⁊ ꝑm b̄ diuerse infectiones ⁊ corruptiones animi generant̄. ⁊ ꝑm b̄ diuersa nomia sortiunt̄. sicut est alienatio mētis corruptio. desipientia. stoliditas. infantilis. mania. cumbur: seu caput aque. ypocūdriata: seu mirachia a mirrali dicta. et ita de aliis. Ista aūt passio frequēti⁹ aduenit cokicis ⁊ extenuatis ⁊ illis qui habent cor calidū: ⁊ epar calidū: ⁊ in quib⁹ humores adusti generant̄. In pinguib⁹ aūt ⁊ albis raro accidit. ⁊ venit frequent in tpe autūnali ⁊ vernali. Causa igitur ímediata ē humor melic⁹ corrupt⁹ inficiens cerebr̄. Cause āt añcedētes fūt oīa illa q̄ multiplicāt melia: siue p se: siue p accidēs: siue p viā adustiōis ⁊ corruptōis. Ista āt sunt mēta. ſ. timor ⁊ tristicia. ⁊ solicitudo: ⁊ similia. Secūda cā pōt eē oīs ille ab⁹ q̄ multiplicat melīam. sicut sunt lentes ⁊ fabe ⁊ alia legumia. ⁊ oīa grana minuta. ⁊ panis opū⁹. ⁊ vinū grossū turbidū. ⁊ case⁹ antiqu⁹. ⁊ caules. ⁊ extremitates ⁊ palmites arbor̄ stipticar̄. ⁊ carnes bouine: ⁊ potissime antiq: ⁊ potissime indurate in fale. ⁊ carnes lepor̄: ⁊ cuniculor̄. ⁊ apri. ⁊ carnes oīm aialiū siluestriū inusitatar̄ ⁊ illicitar̄ que comedunt in q̄busdā regionib⁹. Aut rōne male cōsuetudis. aut rōne famis. sicut fūt vulpes yric⁹. asini. muli ⁊ similia. de q̄b⁹ fac mētionē Hal. 3⁹. de interioribus. Tertia cā eē pōt h̄uor corrupt⁹ mal⁹ adust⁹. ⁊ ita aduris sanguis ⁊ transit in nām melīcā. ⁊ sic colā siue fuerit nālis siue innālis. ⁊ ita de melia que aduris. ⁊ ita de flegmate cū putrefit ⁊ corrūpit: sicut dicit Auic. ſz raro. q⁹ simile nō inficit simile. Quarta cā pōt esse corruptio digestiōis in mēbris: ⁊ malicia mūdificatōis: ⁊ retētio superfluitatum Materia igit̄ melica aliqñ ē in cerebro aliqñ ascēdit vapor melic⁹. aut cū nō bñ mūdificat epar ab humore melico. ⁊ puenit a retentiōe eni⁹ ⁊ mēstruor̄. ⁊ aliqñ vapor melic⁹ ascēdit a pede ⁊ a pnib⁹ inferioribus. Et dicit Auic. q̄ aliqñ dicit q̄ ista passio puenit a demonio. Et dicit q̄ cuz ipse doceat physicā de b̄ nō se dz intromittere. qm̄ q̄modocūq⁹ vadat negociū causa imediata sp ē melica a quocunq⁹ fiat transmutatio.

Signa. Signor̄ quedā sunt vlia. q̄dā priculariā. ⁊ quedā occulta. ⁊ quedā manifesta detecta. ⁊ quedam cōpleta. Signa aūt occulta future manifestūr: cū aliq⁹ ymaginat aut cogitat ea q̄ nō debet cogitare: aut iudicare: aut ymaginare. ⁊ cū putat bonū q̄d nō est bonū. ⁊ putat honestū q̄d nō ē. ⁊ cogitat apphēdere ipossibilia aut irrōnabilia. ⁊ cuz male iudicat de illis: siue fiunt tempore somni

siue in tpe vigiliaꝝ.ꝛ cū hoc hꝫ fantasmata diuersa ꝛ terribilia.aut qꝛ videt sibi in sōnis ꝙ videat demones.aut mōachos nigros:aut fatuos.aut mortuos.ꝛ oīa talia ꝓsilia.ꝛ mō rideꝛ:mō flet.ꝛ timet de nō timendis.ꝛ rideꝛ de nō ridēdis. Signa aūt manifesta detecta sunt qñ dicit cū oꝛe qđ ꝓperit in coꝛde:ꝛ secū solꝰ loq̄tur.ita ꝙ a pncipio hꝫ stoliditatē infantilem:ꝛ ꝓfert verba fatua que nō habēt caput ne⁊ caudā.nec ꝓsequit verba incepta.nec reddit ratiōꝫ de eis. Signa aūt completa sunt.vt quādo illud coꝛruptū fuerit quod concepit ꝛ oꝛe protulit prosequitur operando:ꝛ incedit ab errādo: modo superius modo inferiꝰ sicut curubut.de quo facit mentionē Auic. Curubut autez est quoddā genꝰ aranee quod vadit supꝛa aquas fontium:ꝛ hꝫ longas tibias:cū incipit ire versus vnā partē attēptat motus sit pfectus statim incipit alterum.ꝛ ita de secūdo.ꝛ ita de omibꝰ.ꝛ appellat illud aīal in vulgari capꝛa aque.
Cum igit deſpicientia ē cōpleta morꝰ pedum ꝛ manuū ꝛ lingue ꝛ oculoꝝ sunt errātia nunq̄ adherentes vie vni ꝛ ordini vni.Signa aūt generalia sunt ista.de ꝓprietate omni melicoꝝ est habere odio istā vitā ꝛ fugere societatē hominuꝫ:ꝛ esse in cōtinua tristicia.ꝛ hoc est ꝙ dicebat Bal.in fine quarte ptice de morbo.non est miꝫ si timeꝛ:nt melicꝰ:qꝛ cām timoris cōtinue secū portāt.aīa cū est inuoluta cū caligine tenebꝛosa:ꝛ qꝛ sequit coꝛpis passiones:iō timent sicut pueri.ꝛ fatui ꝛ timent de tenebꝛis ꝛ de nocte. Audaces eū nō timēt in tenebꝛis.ꝛ hoc ē ꝙ dicebat Ypo.timeꝛ ꝛ pusillanimitas si multū tempꝰ habuerit:melicꝰ facit.hmōi melēlici igitur sunt timidi:ꝛ timoꝛ longꝰ inducit meliam. Cauendū est ergo a passionibꝰ melicis:qꝛ nec recte agere pōt:nec oꝛare:nec intelligere:nec legere:nec docere. Sunt etiā alia signa cōia in diuersis ꝛ diuersa.de q̄bꝰ facit mētionē Bal.4°. de interioꝛibꝰ.aliquibꝰ videt ꝙ deꝰ sensat.ꝛ aliꝫ ꝙ angelꝰ qui mouet oꝛbē fatigat.ꝛ fugit cōtinue vt celū nō possit ipm cōtingere. Alij timēt ꝙ absoꝛbeant.aliꝫ videt ꝙ sint gallꝰ ꝛ mouet brachia loco alaꝝ. Alij vident ꝙ sint vasa vitrea vl'argillosa:ꝛ timent ꝙ si tāgerent frāgerent Aliꝫ videnꝫ ꝙ sint mgri in oī sensibili:ꝛ incipiūt legere et docere:ꝛ ill nihil dicit rōnabile. Aliꝫ videt ꝙ sint ꝓphete:ꝛ ꝙ sint inspirati a spūsancto.ꝛ incipiūt prophetare ꝛ multa futura ꝑdicere siue ꝑ statu mūdi aut antixpi. Et ita de aliꝫ mille millibꝰ ꝛ inenumerabilibꝰ. ad que narrā dū nō sufficit presens dies. Signa aūt specialia sunt ista.si est ex sanguine est cū risu.ꝛ oculi sūt rubei.ꝛ vene plene. ꝛ cāe multiplicātes sanguinē ꝑesserūt. Si ex colꝛa tūc vocat ꝓprie mania:ꝛ sunt cum saltu ꝛ furoꝛe ꝛ lumōse.ꝛ aliꝫ terribili aspectu.ꝛ appellat a quibusdā demoniuꝫ lupinū. Si ex melꝛa sunt cū tristicia ꝛ solicitudine ꝛ timoꝛe:ꝛ cū diuersis cogitationibꝰ. Et si ex flegmate sunt cū somnietate. Intelligēdū ꝙ cū cerebꝛuꝫ patit ex sicco tūc est capitis leuitas.ꝛ sitis.ꝛ vigilie.ꝛ paucitas supfluitatū ex oculis ꝛ naribus.ꝛ si patiat ex hūiditate adest capitis ḡuitas. ꝛ somnicꝰositas. ꝛ mꝛitudo supfluitatū in oculis ꝛ in naribꝰ. ꝛ paucitas sitis.Si aūt venerit ex partibꝰ inferioꝝibꝰ tūc in mēbꝛo vnde venit adest pondus.doloꝛ.ꝛ agrauatio:ꝛ signa illi ꝓcesserūt. Et si a coꝛde tremoꝛ ꝛ coꝛdiaca passio.ꝛ si a stomaco doloꝛ ꝛ nausea ꝛ ventositates multe. Et si a mirac. ꝛ ypocundꝛijs.inflamatōes roꝛsiones.ꝛ si ab epate doloꝛ in ypocūdrio dexꝛo.ꝛ si a splene:duricies ꝛ agrauatio in pte sinistra.ꝛ si in ptibꝰ inferioꝝibꝰ doloꝛ est ꝛ agrauatio circa illas ptes.ꝛ si ex retētiōe emōꝝ ꝛ intestinoꝝ.ꝟ scimꝰ ex iudicio patētis, ꝛ siqua sunt sīlia.

Pronosticatio. Deſipientie aūꝫ risu sunt minus moleste.si post crisim in febꝛibus acutis veniat mania:ꝛ aliꝫ hoc alia bona signa cōicentur significat euasionem:ꝛ si mala moꝛtem.ꝛ tamē aliquādo accidit ꝙ euadit a se.ꝛ nō moꝛit:ꝛ mā remanet incinerata in capite:ꝛ ita remanet maniacus. Et si vlcera veniāt maniaco in facie aut ī pedibꝰ:moꝛte ꝛ icurabilitatē signat. Si maniacꝰ amittat aperitū oīno cuadē nō pōt:tum pp malicīā moꝛbi:tuꝫ pp priuationem abi.quandiu eniꝫ videbis maniacum aliꝫ toꝛno aspectu:non reputes ip-

fum curatū. Quādo aūt supuenūt ma-
nie varices: aut multitudo mēstruoꝝ. aut
fluxus emoꝝ: aut ydropisis tūc curaſ.

Primū eñ q̄ ꝓperit in curati
one oūm maniacoꝝ est gaudiū
& letitia. qm illud qđ magis nocet ē solli-
citudo & tristitia. & ideo domꝰ debet esse
clara lumiosa sine picturis: & debēt ibi es
se multa odorifera. & oēs habitantes in
ea debēt eē pulchri aspectus: & oēs quos
timeat: & de quibꝰ vereamdeſ si enormia
egerit aut fatua loqueref. & ipsi debēt mł
ta ꝓmittere & etiā multa iocalia pulcher
rima ꝓsentare debent. & ibi esse instrume
ta musica. & breuiter oīa que letificāt ani
mā. Attamē si ꝓuenisset ista egritudo ex
nimio gaudio & repētino: aut q̄ fuit nūci
atuz q̄ ipse erat ī dignitate maxima sub
leuatꝰ: aut aliquis amicꝰ suꝰ. tūc bonū eēt
q̄ de illo codē tristicia induceref. Secun
do comperūt in curatione oīa humectan
tia: cū passio sit ꝓp siccuz. & ideo cōperit
sibi somnꝰ. quies. ocium. & balnea añ ci-
bum. & cibaria humectātia opilātia. ꝓpe
tunt igiſ galline capones. & caro annual
agni. & vinum dar subtile. & pisces squa
mosi de aquis mūdis. & ouа sorbilia. et
panis tritice bene coctꝰ et bñ fermenta
tus: & cū rēperata quātitate salis. & breui
ter omne illud qđ humectat coꝝpꝰ qm̄ b
est magna pars curatiōis. Intelligendū
tñ q̄ si mania veniret ex opilatiōe vł ex
flegmatis corruptione: tūc ista essent mū
dificara. & tūc amidū nō esset cōcedēduz
qm̄ opilat. Tertio ꝓperūt in curatiōe vi-
tare oē illud qđ multiplicat melīam. siue
fuerit naturalis: siue innaturaľ. Videt er
go panē opiz. & vinū nouum turbidum
spissuz grossuz. & lentes & fabas. & alia le
gumina. caseuz antiquū. & carnes bouī-
nas. & oīa cibaria melica. & etiaz ea que
adurūt humores. & iō vitabit oīa salsa. &
omnia acuta. & oīa q̄ de sunt vehemētis
acetositatis. & vitabit oēm labozē nimiū
& irā & coytū. & oīa cōsimilia. Quarto
ad materialia veniamꝰ. In mania igitur
de cā colera apponamꝰ in principio rep
cussiua & fortatiua & somnifera. & ideo ī
ungamꝰ caput cū oleo rosato & aceto. et
violeſ. & nenupare. & oleo de saliciꝰ. & cu
curbita. & papauere. & acero. squilł. & ca
momilla. & melliloto. Et si fuerit cā frigi
da. minuamꝰ ista & addamꝰ ista. anthos
& sticados. & camomilla. & melliloti. & ac
eti. squilł. & similia calfa que nō multum
excedāt. Deinde cōe q̄ fiant fricatiōes
extremitatū: & ligature dolorose. deinde
fiant clisteria. Et si est ex cā calfa: addatur
elitrium de succo ro. Et si frida ycrapigē.
& sticados. & anisum. & alia ꝑm exigentiam
materie. q̄ materialia clisteriozꝝ b nō ap
ponere volo. Deinde ꝑticulariť aurenť
ꝑm exigentiā humoris. Et si nō esset obe
diens ligeť vt nō ledat se nec alium. & co
lafiseť & flagelleť. Si igiť cā fuerit san
guinea. fiat primo flōia de saphenis vt
trahatur materia ad pte longinquā. de
inde fiat de epatica vt plenitudo remo-
ueaf: & cū hoc distrahať. deinde de vena
que est inter pollicē & indicē. deinde ð ce
phalica: que est inter curuaturā brachij.
supposito q̄ indigeat: & q̄ virtus possit
tollerare. Deinde mūdificeť cum cassiafi-
māna. & tamarindꝰ. & epichio. & aqua ca-
sei. Si aūt fuerit materia colica digera
tur sic. Rx. endꝰ. scarioł. lactuc. añ. ʒ. ij. succi
boꝝ. succi fumi terre. suc. bugloſſe. suc. po
moꝝ dul. añ. lib. ß. aceti. squilł. ʒ. iij. panis
zuccł. lib. i. fiat sirupus & clarificeť. Deinde
purgeť cū mirabł. citri. & indis. & chimo. &
folijs sene. & aqua casci. & ista fiant mul
tis vicibꝰ si indiguerit. Et si ex his non
cureť & passio iam incipiat indurari. tunc
euacueť cū elitrio de succo ro. & yeraruffi.
acuatis cū diagridio & mastice. Ista aūt
fortia medicamia nō deneť nisi postq̄ mł
ta leuia ꝓcesserit. Si āt fuerit materia me
lācolica digerať sic. Rx. radic. feniculi. pe
trosił. bruſci. sparagi. gramis. añ. ʒ. i. succi
boꝝ. suc. bugloſſe. su. melliſſe. añ. ʒ. iij. ace
ti al. ʒ. ij. melł. ro. lib. i. ſ. fiat sirꝰ & dari
ficeť. Deinde purgeť cum mirabuł indis.
belłicis. epichio. & folio sene. & lapide la-
zuli. & lapide armenico. Parenť igiť ista
fiat decet: & exhibeať multis vicibꝰ. post
q̄ aūt passio indurabiť deť yeralogodion.
& yeraruffi. & ita paulatine ascendēdū est
ad fortiora. Si aūt materia fuerit fleg
matica: ex raro cōtingat digerať sic. Rx. ra
dic. apij. bruſci. sparagi. graminis. scolo-
pēdrie. anisi. marať. spicanať. squinānti. a
peri. añ. ʒ. i. & tūc apponanť succi p̄dicti &

acetū ⁊ mel: ⁊ fiat fir⁹. Deinde purgeť cū mirabul' ebeb'. ⁊ indif. ⁊ polipod'. ⁊ agarico paratis sicut os. ⁊ cū repſſiuis q̄ o z. ⁊ denť multis vicib⁹ si neceſſariū fuerit. Et si paſſio ē indurata purgeť cū fortioribus. ſ. cū yerap'. ⁊ yeraruffi. acuaris cum pulpa col'. Vel pareť materia p hūc modum. ſ. q̄ lardenť radices feniculi: aut petroſil'. de el'o. ⁊ ſtent ſub terra dieb⁹. xl. ⁊ fiat oriſl' per modū p quē dixim⁹ ſuperi⁹ capl'o de lepra. ⁊ vrať ca. Vltimo aūt cū omnia ſupradicta fuerint facta: ⁊ remediuz ſiue cura nō ſequeť. radať caput ⁊ findať in cruce. ⁊ poſtea fiat cauterium aut cauteria multa q̄ ꝑculdubio ſta faciunt ad ſumoz eralatic nē. Vidi cūm meſicū ⁊ a fortuna cū gladio fuit vulnerat⁹ ⁊ craneū fracū: vere q̄diu vuln⁹ fuit apiuz: tā diu fuit optime curat⁹. ⁊ ſtatiz cū vulnuſ fuit curatū ⁊ clauſuz reuerſa eſt mania. et puto q̄ ſi vuln⁹ fuiſſet diu apertū q̄ ipſe fuiſſet remediat⁹ ſicut oz: q̄ curat⁹ fuiſſz Si aūt mania venerit pp cauſas extrinſecas vt pp caſuz ⁊ pcuſſic nē ⁊ ſil'ia. fiant flōia ⁊ cliſteria ⁊ capitis cōfortatio cum oleo ro. ⁊ aceto ⁊ lacte muliez. ⁊ poſt cozporis mundificatiōnē fiant fomentatiōes circa caput cū camemilla. melliloto. anthos. ſticados. ⁊ ſimilib⁹. Si aūt ꝓuenerit pp aſcenſionē ſumi ad ſuperiora ab inferioribus: tūc fiant remedia iuxta naturaz particule patiētis. Si igiť venerit a corde denť iſta el'ria. ℞. diacameron. diacordion. diambre lenic: e. Bal. plūris cum muſco. diantħos cū muſco. añ. ⁊ ita de aliis medicinis cordialib⁹. ſicut eſt ſpodiū ambra. muſc⁹. lignū aloes. aurz foliatum. buglоſſa. benal. ⁊ ru. margarite. os d̄ cor de cerui. ⁊ deroincū oz: mū. ſemen maiorane. ſemē baſilicois. crocus ⁊ ſimilia.

Si aūt venerit a ſtomaco ⁊ ypocūdriſ ⁊ miractunc rectificeť digeſtio ⁊ ventoſitas excludať. ꝓuoceť igiť vomit⁹ ⁊ detur cibus ſubtilis ⁊ facilis digeſtionis. ⁊ nō ponať crudū ſupra ſemicoctū vel ſcmidigeſtum. ⁊ poſtq̄ cibus corrupt⁹ fuerit in ſtomaco: q̄d diſcernit ex cōcuſſione eius infumoſitatē: aut aceroſitatē: aut ventoſitatē: aut aliquē ſapozē abominabilē. tūc nō dormiat donec ſtomac⁹ fuerit mundificat⁹ aut ꝑ vomitū aut ꝑ medicinā ſeceſſiuā. ⁊ cōfoteť ſtomac⁹ cū iſto el'rio. ℞. diomēte. diaron. pipeon. diambre. diantħos. añ. ʒ. ij. miſceanť. Et ſi cauſa eſſz ca. fiat flōia ⁊ eriā ventoſe. ⁊ frigida adminiſtrenť ſicut diceť capl'o de apoſtematib⁹. Et q̄n iſta mania cauſať ꝺ cauſa frigida que miracħia appellať ſeu ypocūdriata. que aliq̄n eſt cū duricie vēſtris ⁊ tumoze: ⁊ aliq̄n nō. Si igiť fuerit ſine apoſtemate ⁊ inflatione. tunc valent iſta quoq̄modo applicata. abſinthium. agn⁹caſtus. ruta. radix lily. deinde fiant vētoſe ⁊ ſimilia. Si aūt fuerit ab epate denť diuretic ⁊ aperitiua. ſicut eſt ſpicanaſ. ſquinantū. ⁊ ſimilia. Si aūt venerit a ſplene a quo frequēter pōt euenire. tūc mollificeť ſplen ⁊ deopileť: ſicut diceť in ſerius. Si ex emoroidib⁹ aperianť ſicut diceť. Si a matrice, ꝓuocētur mēſtrua ſicut diceť. Si autē ab aliquo alio mēbro ⁊ poſſit cauteriz ari cauteriz eť. Preſeruētur igiť maniaci ⁊ meſici i vere ⁊ autūno cū longa acceptiōe epichimi ⁊ ſeri capri ni. Hoc cm̄ vſiter preſeruat a lepra ⁊ ab oī paſſione meſica.

Clarificatio. Intelligendū q̄ inē oia que magis nocent ſenſib⁹ eſt repletio ciboz ⁊ humiditatū. ſiccitas autez qm̄ excedit nocet cerebro: q̄ reddit ſpūs min⁹ mobiles. ⁊ si excedat plus ipſos puificat ⁊ reſoluit. ⁊ ſūt dicta Auic. Secūdo intelligendū q̄ in calidis regionib⁹ frequēn⁹ accidit mania In frigidis aūt tardi⁹. ⁊ ſz calor naturalſit fortior: nō tantum adurit ſed viuificat ⁊ conſeruat.

Capl'm. xx. de amore q̄ hereos dicit.

Amor qui hereos dicitur eſt ſollicitudo meſica ꝓpē mulieris amorē.

Cauſa. Cauſa huiꝰ paſſionis eſt corruptio ex timatiue' pp formā ⁊ figurā fortiter affixam. vnde cū aliquis philocapt⁹ ēt amore alicuiꝰ mulieris: ita fortiter cōcapit formā ⁊ figurā ⁊ modum q̄m credit ⁊ opinatur hāc eſſe meliorem. pulchriorem. magis venerabilē. magis ſpecioſam. ⁊ melꝰ dotatā in naturalibuſ ⁊ moralib⁹ q̄ aliquā aliaz: ⁊ ideo arden⁹

ter concupiscat eam. & sine modo & mensura opinans si posset sui membrum attingere q̄ hec esset sua felicitas & beatitudo. & intantum corruptū est iudiciū rationis: q̄ continue cogitat de ea: & dimittit omnes suas operationes. ita q̄ si aliquis loquat cuz eo vix intelligit aliqua alia. Et q̄ est cōtinua meditatione: ideo sollicitudo melancolia appellat. Vereos dicat q̄ hereosi et nobiles pp affluentiā delicianz istam passionē cōsueuerūt incurrere. quoniā sicut dicit Viatic⁹. sicut felicitas est vltimū dilectionis: ita hereos vltimuz dilectionis & ideo intantuz concupiscunt q̄ insani efficiunt. Juxta illud Ouidij. a trahe subtimi triste pependit onus. Judiciuz & ipsorum corruptum est. & ideo dicebat versificator. Omnis amans ceecus non est amor arbiter equ⁹. Nam deforme pectus iudicat esse dec⁹. & alibi. Quisquis amat ranam: ranaz putat eē dianam. Virtus igitur estimatiua que est altior inter sensibiles precipit ymaginatiue & ymaginatiua concupiscibili: & concupiscibilis ire scibili. irascibil⁹ virtuti motiue lacertorum. & tunc mouetur totuz corpus spreto ordine rationis. & currit de nocte & de die per viaz & inuia: spernendo calorem & frigus & omnia pericula cuiuscunq̄ conditionis sint. cuz iam amplius nō potest quiescere corpus. sed concupiscēna non quiescit in tantum q̄ tristabilia sunt sine comparatione maiora q̄ essent delectabilia: dato q̄ haberet intentū. & cum naturaliter fugiantur tristabilia: h aūt in mente captus est q̄ propter vnam modicam & miserrimam delectationez omne tristabile videtur sibi delectabile. Ita recte faciunt ribaldi qui propter delectationem ludi & taberne in hieme incedunt nudi & in terra deambunt. & tamen vident q̄ō est magis delectabile vel tristabile: & nō est dubium q̄ tristabile. & tamen eligunt maxime tristabilia propter modica delectabilia. ita & isti miser philocapti.

Signa. Signa autem sunt quando amittunt somnum & cibum & potum: & maceratur totum corpus: preterq̄ oculi. & habent cogitationes occultas & pfundas cum suspiriis lacrimosis. & si audiant cantilenas de separatione amoris statim incipiunt flere et tristari. et si audiant de coniunctiōe amoris statim incipiunt ridere & cantare. Pulsus eorū est diuersus & inordinat⁹. sed est velox frequens & altus. si mulier quā diligit nominetur aut si transeat coram ipso. Et per hunc modum cognouit Bal. passionē cuiusdā iuuenis. patiens enim erat melancolic⁹ tristis & macilentus. & pulsus erat altus & inordinatus. & nolebat Bal. reuelare. tunc accidit a fortuna illa mulier quam diligebat transiuit coraz eo. & tūc pulsus fuit subito fortiter exaltat⁹. & cum mulier transiuisset: pulsus reuersus ē ad naturam primā. & tunc cognouit Bal. q̄ philocapt⁹ erat: & dixit tu es in tali passione quia talem diligis mulierez. & alter fuit admiratus q̄ cognouisset passionez & personam. Et ideo si aliquis vult scire nomen mulieris quā diligit nominet sibi multas. & cum nominatur illa quā diligit statiz pulsus excitat. Illa ergo ē & fugiatis ab ea.

Pronostica. Pronosticatio ē talis q̄ nisi hēosis succurratur in maniā cadūt aut moriuntur.

Cura. Patiens iste aut est obediens rationi aut non. Si est obediens remoueatur ab illa falsa ymaginatione ab aliquo viro quā timeat: de quo verecundet cū verbis & amonitionib⁹ ostendendo pericula seculi: diez iudicij: & gaudia paradisi. Et si rationi non est obediens: & si esset iuuenis q̄ esset sub ferula. tunc frequenter & fortiter flagelletur donec totus incipiat fetere. deinde nuncientur sibi valde tristabilia: vt maior tristicia minorem habeat obfuscare. Aut q̄ nuncientur alta delectabilia: tangat q: factus seneschall⁹: vel bailus: vel bōfficiū grāde est sibi collatū. & ita reuocabit: q: honores mutāt mores. deinde tollat ocium: de q̄ Ouidi⁹. ocia si tollas periere cupidinis actus. Deinde occupet in aliqua actione necessaria. de quo Ouidius. Dat vacue mēti q̄ teneat op⁹. Deinde distrahat ad lōginqs regiōes vt videat varia & diuersa. & de hoc Ouidius. Vade p vrbane splēdida castra troie. Inuenies pirides & rez mille colores. Deinde hortet ad diligendū multas: vt distrahat amor vn⁹

ꝓpter amoꝛē alteꝝ.ꝛ de hoc Ouidius hoꝛtoꝛ ꝛ vt pariter binas habeatis ami cas.fortꝫ ꝛ plures si quis amare poteſt. Vnde igiꝯ eſt mutare regimē.ꝛ eſſe inter amicos ꝛ notos.ꝛ ꝙ vadat per loca vbi ſint ꝓata.fontes.montes.nemoꝛa.odo res boni.pulchꝛi aſpectꝫ.cantus auium. inſtrumēta muſica.cū dicit Auiᷓ.ꝙ aliq̄ pꝰ mouenꝯ ꝑ inſtrumēta muſica. Et ſi aliqua materia fuerit agregata:mundiſſi ceꝯ ſicut dictū eſt capꝰ ō mania ꝛ melꝰia qꝛ vere vna ſpēs melꝰie eſt. Finaliꝯ autez cū aliud cōſiliū nō habemꝫ: implozemuſ auxiliū ꝛ cōſiliū vetulaꝝ.vt ipaz dehone ſtent ꝛ diſameᷓ q̄uz poſſunt.ipſe enī ha bent artē ſagaceᷓ ad hoc plus q̄ viri.cum dicit Auiᷓ.ꝙ aliqui ſunt qui gaudēt ī au diendo ferida ꝛ illicita. Querāꝯ igiꝯ ve tula turpiſſima in aſpectu cū magnis dē tibus ꝛ barba:ꝛ cū turpi ꝛ vili habitu:ꝛ ꝙ pozzet ſubꝫ gremiū pannū meſtruatū ꝛ aduenieᷤs philocapta ꝙ incꝑiat dcho neſtare camiſiā ſuā dicēdo:qm̄ eſt tignoſa ꝛ ebzioſa:ꝛ ꝙ mingit in lecto:ꝛ ꝙ ē em pꝛica ꝛ impudica.ꝛ ꝙ in coꝛpe ſuo ſunt exꝛeſcēie enoꝛmes cū feroꝛe anhelitus. ꝛ aliꝭ oībus enoꝛmibꝫ in quibꝫ vetule ſunt edocte. Si aūt ex hiſ perſuaſiōibꝫ nolit dimittere:ſubito extrahat pānū mē ſtruatū coꝛā facie:apoztādo dicendo cla mando:talis eſt amica tua talis. Et ſi ex hiſ nō dimiſerit:tā nō eſt hō ſed diabo lus incarnatꝰ. Fatuitas igiꝯ ſua vlterius ſecū ſit in pditione.

Clarificatio. Intelligendū ꝙ coi rus ſupſtuꝫ deſiccat ꝛ talis nō cōpetit hereoſis nec triſtibus nec melꝰicis.ſz quibꝫ pmiſſuz eſt cōpetit ꝑm rēperamētū ꝑm Auiᷓ. Sēm autē tē pamētū ſit ꝑm Bal.qm̄ ſit cauſatis tantiſ interuallis:vt coꝛpꝰ ſentiat ſe alleuiatum ꝛ melꝰ comedentē ꝛ dormientē. Coyruſ igiꝯ qꝛ letificat ꝛ calefacat ꝛ bonā digeſti onem inducit.ideo bñ cōpetit quibꝫ ē ꝑ miſſum.oū tñ fiat ꝑm rēpamentuz. Se cūdo notandū ꝙ vinū qꝛ letificat ꝛ hume rat ſi cū rēpamento ſumiᷓ:qꝛ digeſtionē cōfoꝛtat tō bñ cōpetit. Oportz igiꝯ ꝙ vi nuz nō ſumaᷓ in pua quātitate nec in tā ta ꝙ inebzier:ſed in tali ꝙ letificet ꝛ curaſ tollat.vnde vbi ebzietas nulla vel tanta ſit vt ſibi curas eripiat ſi qua ē inter ytrū qꝫ nocet. Et iō dicebat viaticꝰ. q̄ primo vinū de vite ducere mollitꝰ eſt inter ſapi entiſſimos ɔz depurari. Tertio ad uertendū ꝙ in hac cura cōpetit balneuz qꝛ humectat ꝛ letificat.dū tñ coꝛpꝰ fuerit mūdificatū. Quarto ſciendū ꝙ amoꝛ q̄ Beos dicᷓ.ꝓprie loquēdo .ꝓpꝛia paſſio cerebꝛi eſt:ꝑ coꝛruptionē ymaginatiue. ꝛ reſticuli aūr poſſunt eē ſubiectū quo ad cauſam cōiunctaz.ſed epar quo ad aſſce dentē. Quinto notandū ꝙ iſta paſſio frequēꝰ aduenit viris q̄ mulieribꝫ:ꝓ ta to qꝛ viri ſunt calidioꝛes:ꝛ vl'iter femine frigidioꝛes.ꝛ hoc patz in maſculis bru toꝛ:quī cū furia ꝛ impetu mouenᷓ ad coi tum implēdū. Nūc qꝛ viri calidioꝛes:ido in coitu intenſius delectanᷓ.mulieres aūt extēſiue plꝰ:qꝛ in femine viri ꝛ in femine ꝓprio. Vltimo intelligēdū ꝙ iſta paſſio pulcherrimo modo ꝑt deſcribi ſic. Amoꝛ eſt mētis inſania:qꝛ animꝰ vagaᷓ ꝑ ina nia:cerebꝛi doloꝛibꝫ permiſcens pauca gaudia.

Capitulū.xxi.de ebzietate.

Ebzietas ē paſſio cerebꝛi cū neruoꝝ molificatō ne ꝓp fumos groſſos a vino reſolutos ꝓueniens.

Cauſe. Cum eñ vinuz accipiᷓ in mi mia quātitate aut in foꝛti q̄li tate:tūc virtus digeſtiua ſtomaci ꝛ epa tis nō pꝰ poſſunt ſupare nec digerere.ꝛ tūc reſoluunᷓ fumi groſſi cerebꝛū aſcendēteſ qui mollificant neruos:ꝛ turbāt inſtrum ta ſenſuū in toto coꝛpe.ꝛ turbāt virtuteſ oīs:ſicut ē yma ginatiua. cogitatiua: et memoꝛia.qm̄ fumꝰ iſte ē caligo ꝛ tenebꝛe ipi aīe:ſicut nubes ipi ſoli. Aſſimilaᷓ igiꝯ deſipiēie ꝛ furoꝛi.

Signa. Primū mēbꝝ in quo appa ꝛet ē lingua ꝓp multitudīē neruoꝝ qui ibi ſunt.ꝛ iō incꝑit loq̄ bal bucīēdo aut verba ꝓcipitādo. Deinde in cipiunt alia mēbꝛa tremere aut deficere. ꝛ ira de aliꝭ.

Pronoſtica. Si eī ꝓtinuauerit a liquis:nō pōt cē ḋn moꝛiaᷓ aut apopleꝛieꝰ:aut epilēticus.

aut paralíticus: aut tremulosus: aut gut-
tosus: qñ licet vinū sit calidū: minus tñ
bibitū cā est frigidaꝝ passionū ꝑm Bal.
Secūdo de morbo.

Cura. Curatio est ꝙ si est calide cō-
plexionis ꝙ frigida capiti ap
plicenť. sicut est oleū ro. ⁊ aceti ⁊ nenu
phar ⁊ silꝛia. Si ār ē fride aliq̄ calꝛa tēpa
mēro vicina sicut ē camomilla. melilotū
⁊ anthos. ⁊ silꝛia capiti applicenť. fiār di
steria ⁊ fricationes extremitatū. ⁊ sumat
ſtiptica si fuerit fride cōplexionis: sumat
succū mente ⁊ absinthij. Si calide sumat
succū cauliū ⁊ citonioꝝ ⁊ silꝛiꝝ. Et qz cu
ra posita est supius capło de dolore ca-
pitis. ideo curā vlterius nō ptracto.

Clarificatio. Intelligēdū ꝙ ebri
etas ⁊ accidētia ebri
etatū fiūt aliter: ⁊ aliter: ꝑm diuersitatem
cōplexionū ⁊ virozū. qui eniꝫ habēt sto-
macū calidū citius inebriātur ⁊ citius cu
rantur. ecōtrario est de frigido. Idē ē de
cōplexione cerebri calꝛa vel frida. vinum
enim grossuꝫ tardi⁹ inebriat ⁊ tardi⁹ cu
ratur. Si autē apponať aq̄ citius inebri
at: qñ quodā modo subtiliat eum. Et iō
dicebat Auic. vinū limphatū cit⁹ inebri
at. vinuꝫ aūt subtile cit⁹ inebriat ⁊ cit⁹
curatur. Accidētia sunt ꝑm diuersitatem
cōplexionū. qñ sanguinei inebriati rident
hinc inde currētes: ⁊ quasi ſtoliditatē in
frontē habētes. colerici efficiūtur loqua
ces ⁊ mobiles: ⁊ quasi quādā furiā icur-
rūt. Sz flegmatici efficiūtur somniculosi
⁊ ſtupidi cū somno q̄si ⁊ molesto. Melā
ci autē efficiūtur tristes: ⁊ incipiunt flere
peccata sua. Sz qui habēt ſtomacū frigi
dum incurrūt dolorē capitis vehemēteꝫ
sed qui tēperati dormiūt magis somno
nāli. Vinū purū cit⁹ inebriat ⁊ albū ve-
lociter: sed cito soluitur. Sz ꝙ habēt ſto-
macū calidū ⁊ cerebrū frigidū cito inebri
antur. Secūdo intelligēdū ꝙ multa sunt
que iducūt actionē similē ebrietati. sicut
sunt seruisia ⁊ medones. ⁊ nigella q̄ est i
pane: que reddit spūm somniculosum et
ſtupidū quasi ebriū. ꝓpter multitudineꝫ
vapoꝝ. sed prizana nunq̄ ꝓpter bonita
tē sue decoctionis. Tertio intelligendum
ꝙ oibus ebriosis ⁊ habētib⁹ caput ple-
num vaporibus grossis indigestis. vide
tur ꝙ circa lumē candele sit rota magna
diuersis coloꝛib⁹. ⁊ b̄ est qz spūs lumino
si ꝓpter vapores sunt turbati. Quarto
saēdum ꝙ ꝑm intētionē Auic. ꝙ bonum
est inebriari semel i mēse: nō ꝓpter ebrie
tatē: sed qz ad ebrietatē sequit vomit⁹ su
doꝛ ⁊ secessus. q̄ coꝛp⁹ habēt mūdificare
⁊ talis passio p relationē ad finē non est
morb⁹. Et cū multi alij sint modi purga-
tionis ⁊ b̄ sit ignominiosuꝫ. ⁊ etiā nō est
oīno turū. qz ante vomitū bñ possuꝫ incur
rere ap oplexiā. ideo ab aula nostre spe-
culationis totaliter sit remorū. Quinto
notandū ꝙ ꝑm Bal. in de cōplexionib⁹
inter oīa q̄ citi⁹ cōuertunť in cal. ⁊ spiri-
tū est vinū ipsuꝫ. etiā currat syncopiꝫ ꝑm
Bal. rū. de ingenio. ⁊ multa alia iuuamē
ta facit. ⁊ hoc est verū qñ sumiť ꝑm tēpe
ramentū. qñ aūt excedit nām coꝛpis tūc
facit multa nocumēta. Primo qz replet
caput vaporibus ⁊ ita perturbat animā
⁊ omnes opationes. Secūdo qz ratiōe
indigestionis cōuertit in acetū ⁊ ita pa
tit neruos: ⁊ ita est cā palisis. Tertio qz
mās crudas facit penetrare ad mēbra. ⁊
ita est cā arteriale cum sit fortissim⁹ pene
trator. Sic igiť vinuꝫ ē altissima tyriaca
cū sumiť sic opz: ita est letale venenū cū
sumiť sicut nō opz. Vltimo intelligendū
ꝙ coyrus in declinatione coꝛpe mundifi
cato q̄b⁹ data est licentia pōt cōpetere;
dum tñ fiat ꝑm temperamentum.

Capitulum. ꝓmū. de frenesi.

Frenesis ē apoſte
ſ ma ca. in panniculū cerebri
generatum.

Cause. Cā est colꝛa pura aut ebulli-
tio sanguis in coꝛde aut epa
te. Cause aūt coadiuuātes sunt vt qz iu-
uenis coꝛicus ⁊ tēpus estiuū. ⁊ qz labo-
rauit in dieb⁹ canicularib⁹ ⁊ stetit in sole
ca. capite discoopto. ⁊ iciunauit ⁊ come-
dit cibaria ca. ⁊ alia cōsimilia que coꝛp⁹
calefaciūt ⁊ deficcāt. Frenesis aūt q̄dam
est vera: q̄dā nō vera. Vera autē fit quā
do co. ru. pura aut co. ru. adusta aut va-
poꝛ sanguinis ebullitis in epate ⁊ in coꝛ
de coadunantur in pāniculis cerebri aut
substātia medullari: ⁊ ibi faciūt apostēa:

ad quā sequitur febris ꝯtinua ⁊ ardēs
sima.tū,ppter mēbri debilitatē ⁊ materie
dispositionē. Frenesis nō vera causatur
ex colā citrina:aut q; sequit fe.sicut sunt
terciana.causon.apostema pulmonis.la
teris.diafragmatis.stomaci .epatis ma
tricis.⁊ ita de alijs.

Signa. Signa sunt febris cōtinua .alienatio vigilie. sitis nigre
do lingue.motus inordinat' pedū ⁊ ma
nū.⁊ agitatio tot' corporis.loq̄la cōti
nua.⁊ accidēcia terribilia furiosa. In nō
vera oia sunt remissa ⁊ aliq̄n quiescūt.

Pronostica. Salienus in,pnosti
cis supra illa parte.
manuū mobilitatis signa cē. dicē q; frene
sis pniciosa est in oi genere suo. Frenes
q̄ in substāna medullari deterior ē inter
oēs.deinde illa q̄ est in piamatre.deinde
que est in dura . Frenesis q̄ est ex co.ru.
adusta est pessima.deide q̄ ē nō ē adusta
deinde q̄ est ex sanguine. deinde q̄ est ex
co.citrina.⁊ ita de alijs.Signa aūt mor
talia sunt ista. cū vrina precessit colorata
⁊ modo est alba ⁊ tenuis.⁊ alienatio cō
tinua.⁊ vigilie cōtinue.silr si remineaf vri
na ⁊ egestio⁊ si spasmef.⁊ si ribie sint ex
tense:⁊ nō possit cōduplicare.⁊ si dupli
caras nō possit extendere.⁊ si vesica ap
peat i pollice.⁊ si accidat syncopis. Istis
signis appenit' itā mors sedet in pedi
bus.medicus igitur cōfestiꝫ fugere dꝫ.

Cura. Istis signis mortalibus non
apparēt' parato naufragio
succurram'. In primis igf pticularibus
cōcurrenit' fiat flōta de ecphatica vsq;
ad syncopim vel quasi syncopiz:si virtus
tolleare q̄r. deinde fiat ō venis q̄ sunt
in summitate naris.deinde cū seris poz
cinis ,puocef fluxus sanguis abimp'.de
inde fiat flōta de vena q̄ est in frōte.dein
de fiāt fricationes ⁊ clisteria. Deinde fri
gida capiti applicētur:sicut ē oleū ro . et
accetū ⁊ aq̄ ro.infrigidaris in ,pfundo pu
teo.Et si indigemus frigidioꝛib' : extra
hatur succ' ex vno istoꝛ vel ex plurib'.s.
lactuc.portul'.cucurbita.semp̄na.mau
rella.papauer al.⁊ silīb'. ⁊ hōbaꝛ inūga
tur aut aliq̄d simile:⁊ repidū frōti ⁊ tim
pozibus applicetur.⁊ ꝛxiij. horis a prin
cipio mozbi ꝓmuef,vtaf isto sirupo.℞.
succ.lactuc.succ.cucurbit.succ.portul'.succ. lentī
ginis aq̄.añ.lib.ß.q̄uoꝛ se.floꝛ.se.papa
ueris al.añ.ʒ.i.vini maloꝛ gra.ʒ.iij.cinā
mi.ʒ.iij.panis ꝛncē.lib.i.fiat sirup' da
rificatus. Purgef cū ista decoctione.⁊ in
principio añ digestionē mē℞.floꝛ boꝛ.
floꝛ viol'.añ.ʒ.i.p̄unoꝛ.ꝛx.fiat decoctio
⁊ in decoctione resoluaf cassiefi.munde
ta marīb.añ.ʒ.i.misceantur:⁊ exhibeaf
ante diē.Lib' sit nullus:⁊ si necessarium
fuerit def mica panis ter lota in aq̄ dulci
⁊ fīda. aq̄ ordei colata vel colatura qua
tuoꝛ se.frigidoꝛū mundō.cuꝫ lacte amigd'
cū vino maloꝛ gra.⁊ pane de zucē. cum
modico aque ro. Vel q; fiat ista cōfectio
cū succo limonū ⁊ pane de zucē.⁊ si ascē
dam' vsq; ad ordeaceū magnuꝫ q̄d erit:
q; egritudo erit brevis ⁊ accidentia ter
ribilia. Si aūt egritudo est cōfirmata q;
differanf: q; alienatio nō cessat ⁊ vigilie
sunt cōtinue.tūc nihil frigiduꝫ capiti ap
plicetur:nec actu nec potētia. ſꝫ catuli vi
ui findanf p dorsuꝫ ⁊ subito capiti appli
cētur.⁊ cū incipiūt ifrigidari statiꝫ alter
applicef.⁊ si tot ī iueniāt : ponētur in
aqua feruēti.hoc idē pōt fieri de gallo.ß
idē de pulmone arietis.⁊ q; p dorsuꝫ ex
trahaf aīali viuēte.Et ista sine intermissi
one applicenf:q; ß est vtrūq; remediū',
dom' aūt sit frīda ⁊ aspgaf aqua frīda ⁊
aceto ⁊ aq̄ ro.⁊ ponāt' multe cātaplo
re in domo ⁊ herbe frīde. sicut est multi
tudo nenuphar is.⁊ foliorū vitis al. ⁊ fo
lia salicis.⁊ cannaꝛ ⁊ ro.⁊ viol'.Et si nō
pōt dormire vtaf papaueref.⁊ fomēref ca
put cū aqua decoctionis papaueref.⁊ ros.
⁊ farina papaueris pastata cū lacte muli
eris puellā nutrimēris.⁊ abluatur os cū
aqua frida ⁊ aceto. ⁊ ponāt' sæculi de
pfillio supra liguā madefacti cū aq̄ frigi
da.⁊ mandibla inferior ⁊ gula ⁊ pectus
inungaf cū isto vnguēto.℞.diadragani
frigidi infusi ī aqua ro. mucillagis psilij
facte in vino maloꝛū grān.colef mucilla
go ⁊ addaf farina papaueris al.oleū ro.
⁊ modicū cere ⁊ fiat vnguentū ꝯ nigredi
dinē ⁊ arsurā lingue.⁊ ita inungaf abex
tra.⁊ fiāt alia medicamīa q̄ dicta sunt ab
intus.⁊ teneat folia portulace supra lin
guā.aut fructꝫ pomi icisi tenuiter ad mo
dū lingue. Deinde cū erit in cōualescētia

Digitized by Google

tegatur ſicut cōualeſcētes debēt regi. Et ſi nō vincet ꝓpter dſectū ſenſus: fricetur circa pectinē: ⁊ cmbꝛocet cū aqua camomille. Et ſi fuerit ſtupidus ꝓpter multitudinē infrigidātiuꝫ: fomentet cū aqua decoctionis camomille. anthos. ſticados. mēre. mēraſtri. Et ſi fuerit cū nimia iquietudine ⁊ furia ligēt ne ledat ſe nec alios: ⁊ poſſibile ꝓ ſiōiam. In cōualeſcentia tractatur balneis ſomniferis: ⁊ rebꝰ facilis digeſtionis. Frenetis aūt aliqñ cōponit cū mania lupina. ⁊ tūc ſunt accidētia terribilia. qm̄ aſcēdit parietes ⁊ ſilia. ⁊ compoſita vniuerſaliter curētur ſicut cōponētia exigunt.

Clarificatio. Intelligendū ꝙ cerebrū ⁊ oſſa poſſunt apoſtemari. licet Damaſcen⁹ tenet ꝛriū Cuius rō eſt: qm̄ quicq̄d p nutrimētū poteſt dilatari ⁊ extēdi pōt apoſtemari. vñ ꝫ cerebrū ſit humidū ⁊ aquoſum: viſcoſū in eſt: ⁊ iō extēſibile: quare ⁊ apoſtemabile. oſſa etiā ſunt extēſibilia ſaltiꝫ in pueritia: quare ⁊c. Secūdo notādū ꝙ apoſtemata cerebri ſunt curabilia repcutiendo. euaporādo mām ad oppoſitū trāſmittēdo. ⁊ ꝫ ibi eſſet ſanies aut virulentia: nā pōt purgare aut p nares aut aures aut in ſenſibiliter. Tertio notādū ꝙ in frenetico d colꝛa cōpert ſiōia. licꝫ i mā colꝛica inquātum huiuſmodi nō cōpetit ſiōia. Bñ tamē pōt cōpetere aut rōne plenitudinis: aut rōne apoſtematis: aut rōne fe. aut rōne doloris. Et qꝛ fœtet infrīdat. ⁊ qꝛ trahit ad oppoſitū: qꝛ ꝫ cōtra putredinē. Attamē aduertēdū ꝙ ſi plenitudo ē magna ⁊ venerit ꝓpter ebullitionē ſanguinis in epate: bñ pōt cōpetere ſiōia de baſilica. ꝓprie tñ ⁊ regulariter loquendo magis pōt cōpetere de cephalica inquātū frenetis eſt. qm̄ ſiōia ꝺ fieri illa q̄ dirigit⁹ ⁊ ci⁹ euacuat plenitudinē ex loco ſm̄ gal'. in regimēto ſupꝛa illā prem. qñ dolor aſpatulas. Sꝫ hoc facit ſiōia de cephalica facta: cū illa vena ꝓcedit a venis que nutriūt ptes capitis extrinſecas: cū cephalica oꝛiat aquidegi: cū ꝫ trahit ad oppoſitū. Si igit euacuat plenitudinē ex loco ⁊ trahat ad oppoſitū iō ꝺ cephalica cōpetit. Cū igit frenetis ſit ꝓpter ebulitionem ſanguinis in epate: fiat de epatica, ⁊ ſi non fiat de cephalica. ⁊ ita de alijs.

Quarto notandū ꝙ frida bñ poſſunt cōpetere in principio applicata. ⁊ qꝛ mām retro pellūt. ⁊ qꝛ cōfortant mēbꝝ. ⁊ ideo oleū ro. bñ pōt cōpetere. Et licꝫ oleū deſe vergat ad rēpamentū. tñ cū cal'is ē calidū: ⁊ cū frīs eſt frigidū. nec in hoc caſu pōt inſtāmari. tū qꝛ pōit aberra. ⁊ qꝛ frigidū rōne ro. ⁊ acci ⁊ ſil'iuꝫ. Ultimo notandū ꝙ cal'a in frenetis ꝓfimata vniuerſalibus precedēnꝫ nō calefaciūt. Sꝫ magis infrigidant mām euaporādo: ⁊ ad exterius delegādo: quare ſuccus apt⁹ repidus ⁊ ea que dicta ſunt applicari pñt.

Capl'm. xxij. de ſternutatione.

Ternutatio ē motus naturalis cerebri fortis ⁊ validus ꝓpter expulſionem nociuorum.

Cauſa. Cauſa huius ār eſt extrinſeca aut intrinſeca: aut eſt naturalis aut violēta. Naturalis cuꝫ enim mā eſt in cerebꝛo tūc virt⁹ aīalis ſenſibilis apprehendit illud ⁊ ſuſcitat virtutez aīalem expulſiuā: ⁊ illa cū magno ipetu expellit ad exterioꝛa. ⁊ ideo talis expulſio cerebri ipetuoſa cū ſonitu appellāt ſternutatio. de qua dicit Bal. v. de moꝛbo. ꝙ nō eſt moꝛ⁹ moꝛbi ſed nature. Cauſa aūt inaturalis eſt humoꝛes vaporoſi p modū reumatiſmi cerebꝝ aggrauātes aliqñ aſcendētes ex pleureſi. aliqñ ex pleomonia. qui aſcendētes ad cerebꝛum inducūt coꝛrizam: ⁊ talis moꝛ⁹ bene poſſet eſſe motus moꝛbi.

Signa. Iſta ſunt ita manifeſta ꝙ cet lari nō poſſunt. qm̄ ieſt ſomnus magnus cū tranſeat ꝓloca anguſta

Pronoſtica. Pronoſticationem ponit ypo. ſternutatio cū reumate malum. Et idem ſternutatio in omni egreritudine coſte ⁊ pulmonis malum. Intelligendum ꝙ ſternutatio aut eſt in principijs moꝛbozum: aut in fine. aut cum reumate aut ſine reumate. Si cū reumate ſemper ē malū ꝯ hoc cū qꝛ fuerit. Si ſine reumate ⁊ in declinatione: ſiue poſtq̄ preceſſerit egritudo ſemp

bonū ⁊ si egritudo fuerit pernicosa ꝑm Bal'. in pnosticis supra illā ptē sternutatio ⁊c. Sternutatio etiā vz ad exp'lsionē secundine ⁊ fet⁹ mortui: cū sit mot⁹ valid⁹ s ercussiu⁹ inferior. Si aut ē in aliqua egritu dine appl icenť sternutatoria ⁊ potissime fortia: ⁊ non possit sternutare: expeditū est negocium patientis.

Eura. Si fuerit ex causis primitiuis defacali curať cā remota. Et si fuerit cū calore inungāť nares ⁊ tempora cū oleo ro. viol'. ⁊ nenuphar ino. Et si fuerit cū frigore fiāt cum oleo de camomilla ⁊ nigella. ⁊ si fuerit cū rennate cal'o suffumigeť caput cum rosis. ⁊ sandal'. ⁊ aqua ⁊ acero ⁊ silibus. Et si fuerit ex reumate frigido suffumigeť cū laudano ⁊ ambra. Ñ intelligendū ꝙ in omni reumate melius est ꝙ fiāt odorameta q̄ suffumigationes. oia odoraria denť actu cal'a. Retentio anhelit⁹ multum valet in sternutatione: ⁊ cozriza: ⁊ potissime in cā frigida. Ligatio etiā extremitatū fortis ⁊ dolorosa videlicet in sternutatione.

Clarificatio. Intelligendū ꝙ basilicon ⁊ silia aromatica possunt competere in sternutatione aut q̄ nō ē cum reumate. aut q̄ est mala cōplexio frigida tm. aut q̄ cozriza est in declinatione ex causa frigida. ⁊ tūc talia possunt valere exalando ⁊ cō fortando ⁊ calefaciēdo. Inferi⁹ iterū ptractabitur ō ista materia capitulo de egritudinib⁹ narium gratia materie.

Capitulum. xxiiij. de incubo.

Incubus ē fantas

ma in somnis corpus cōprimens ⁊ agrauās ⁊ motum ⁊ loquellam perturbans.

Incub⁹ nomē est demonis.

Causa. ⁊ iō volūt alicꝙ ꝙ q̄n ille incubus dirigit ⁊ est supra corp⁹ humanum: ⁊ potissime q̄n iacet ⁊ dormit resupin⁹ rōne corrupte influētie aggrauat corp⁹ ita ꝙ videť patiēti ꝙ suffoceť. Et si aduenīat pueris lactāntib⁹ frequēter suffocanť: q̄ tantā corruptionē sustinere nō possunt: ⁊ est opinio theologoꝝ. Vulgares autez dicunt ꝙ est aliqua vmula calcāt⁹ ⁊ cōprimens corpa: ⁊ hoc nihil est. Medici aūt melius opinātur. Incub⁹ aūt ꝓuenit ex cā intrinseca ⁊ ex cā extrinseca. Si extrinseca q̄n dormit venit subito frīas caput cōprimēs ⁊ opilās. aut q̄n alicꝝs dormit supra nimiā repletionē cibi ⁊ por⁹. Causa intrinseca ē vapor corrupt⁹ ab humorib⁹ resolut⁹ opilās ⁊ grauās cerebrum ⁊ corrita ꝙ spūs nō possint plenarie se defendere ad totum corpus. ⁊ ita q̄ primo deficiunt in extremis: iō videť patiēti ꝙ illud fantasma incipiat ascendere a pedibus: ⁊ deinde paulatine occupat totum corpus: ꝑm ꝙ vapores plus agrauāt. et iō loquit⁹ mugiēdo petēs auxiliū si possit loqui. ⁊ ē tor⁹ ꝓterrit⁹ ꝓpter sarcine aggrauationē. i. fumū corruptum opilantē ⁊ obnubilantē spūm. qui fum⁹ aliq̄n ꝓuenit ex sanguīe. aliq̄n a cola grossa. aliq̄n a flegmate. aliq̄n a melīa.

Signa. Passionis signa discernunť ꝑ iudicia patientis. Signa aūt humorum frequenter dicta sunt.

Pronostica. Cuicunq; frequēter ista euenīūt nisi mū dificetur: aliq̄ō istoꝝ necessario incurrit: aut apoplexiā: aut epilentiā: aut apostema: aut palsim: aut spasmū: aut mortem subitaneā ⁊ repentinam. Et si ista veniunt in vigilijs tāto deteri⁹ est. ⁊ si post exercitationē sudoꝝ sudēt frigido. ⁊ si sint cum tremore cordis pessimū est.

Cura. In primis iste cui ꝓuenit euenire habeat socium dilectū q̄ statim cū audīt ipm sic vociferantez ⁊ q̄si lamentārem ꝙ exciret eū: ⁊ ꝙ fricet pedes ⁊ manꝰ ⁊ caput multū fortiter: ⁊ aspergat faciē eiꝰ cū aqua ro. ⁊ ꝙ ꝓcuret vomitū ⁊ ꝙ det sibi diāthos cū musco aut diabram. ⁊ in tali casu bñ pōt dici semp habere piradē aliquē q̄ curet ozestē. Si aūt fuerit ex nimia capitis fritate. inungatur caput cū oleo laurino. costino. rutaceo ⁊ silibus. Et si est ex nimia repletione stomaci: fiat vomitus. ⁊ fiāt disteria ⁊ abstinētia. ⁊ si ex sanguīe fiat flōia. ⁊ si ex alijs humorib⁹ purgeť ꝑm exigētia humoris ⁊ sp addať yeralogodion aut yeraruffi. Dieta sit subtilis: viuat in gaudio ⁊ letitia: ⁊ euiter omnē tristitiā. ⁊ vtať medicinis cordialib⁹ ⁊ elect'ijs sicut est diacameron, diarrodon iulij, ⁊ ita de alijs. Vel

purgetur cum cuforbio ⁊ pulpa coll'. paratis ⁊ repcssis sicut oportet.

Capitulū. xxv. de epilensia.

Pilēsia est morb⁹ cerebri aufferēs sensus ⁊ motum ⁊ erectionē toti corpi cū pturbatione mot⁹ maxima: pp opilationem facta in vētriculis cerebri non principalibus:

Causa huius passionis ē hu**Causa.** mor aut vētositas grossa opilans vētriculos cerebri nō principales: impediēs transitū spirituū ad mēbra. ⁊ iō cogitur subito cadere ad terrā: ⁊ penit⁹ nihil sentit: nec aliquo mō pōt stare rect⁹ sed necessario decūbit. nisi epilensia esset modica valde sicut dicēt. Mot⁹ aūt pedū ⁊ manuū est agitatiu⁹ inordinatus: ⁊ mot⁹ anhelit⁹ silr. ⁊ iō ꝓpter malicias ⁊ inordinationē mot⁹ anhelit⁹ semp ē spuma in ore. Nūc aūt si vētriculi principales ⁊ magni q̄ sunt in cerebro essent opilati nūc esz apoplexia: qz eadē ē mā vtro biqz ⁊ in eadē pte: nisi quia in apoplexia opilant meat⁹ magni ⁊ principales: hic aūt parui. ⁊ iō porism⁹ epilēsie ē breuis. ⁊ nō mortalis de se. porism⁹ aūt apoplexie est cōtinu⁹ vsqz ad mortez q̄ venit in primo ꝓodo. ⁊ si cōtingat ꝙ euadat infra q̄uor dies liberabit: sed ptransit in palisim. Cū igit mā epilēsie sit in meatib⁹ cerebri nō principalib⁹: ⁊ vicinē mā capitib⁹ neru⁹ oz. nūc illa mā ꝓfundat in neruo ⁊ neru⁹ distēdit ꝑm latū ⁊ curtat ꝑm longū. ⁊ ita epilēsia ē spasm⁹ vel cū spasmo repletionali tot⁹ corpis. Curtantur enim nerui ⁊ trahunt versus origine: vt melius possint expellere nociua ꝑm ꝙ dicit Auic. Attamē aliqñ mā est ita subtilis ꝙ spasm⁹ nō multū appareat. Ista igitur opilatio fit ex flegmate: ⁊ b vt plurimuz ⁊ postea fit ex melia. ⁊ postea de sanguine: iz raro fiat ō puro sanguine. ⁊ postea min⁹ fit de co. ꝑ de aliquo hūore. fit enim de vētositate grossa ⁊ vaporib⁹ ab hūoribus resolutis. semp tñ mā est venenosa fetida horribilis. Cause aūt adiuuantes sunt vētus meridionalis ⁊ septētrionalis qñ venit post meridionalē. ⁊ oē illud qd̄ velociter ⁊ subito calefacit caput: sic est longa mora i sole: aut in balneis: aut iuxta ignē: aut frictas nimia: aut multitudo cibi ⁊ pot⁹. crapula. ebrietas. multitudo ciboz fumosoz. sicut sunt allia ⁊ cepe ⁊ similia. ⁊ vniuersaliter malicia regiminis: qm̄ ista egritudo nō aducit nisi ex malo regimine ⁊ ex mala dieta. sicut scribit Bal. supra illū amp̄m. explicoz iuuenibus ⁊c. Mozb⁹ igit tā horribilis non pōt pcurire nisi ex inordinatissima dieta. aut forte in illis q̄ habēt caput debile aut hoc est a prima generatione. qm̄ i talib⁹ modica inordinatio sufficit. In aliis aut ē opz ꝙ sit multa valde. Epilēsia igit aut pcurrit a cā priuata. aut ab antecedēte ⁊ remota. hoc est dictū qm̄ aliqñ pcurrit a cerebro: ⁊ aliqñ ab aliis prib⁹. quoniā fum⁹ malicios⁹ venenosus aliquando ascendit a pulmone a caput opilans meat⁹ ⁊ ita inducit porism⁹ apoplexie. ⁊ aliqñ pcurrit a stomaco. aliqñ ab epate. ⁊ a splene. ⁊ a renibus. ⁊ ab intestinis ⁊ a vesica ⁊ a pedib⁹. ⁊ manib⁹ ⁊ pollice Epil'ia enim aliqñ seruat pyodos: ⁊ aliqñ nō. ita ꝙ aliqñ sequit mortū solis: ⁊ venit semel de anno in annū. Aliqñ aūt sequit mortū lune ita ꝙ aliqñ pcurrit i p'ia quadra q̄ est multū hūida. ⁊ secūda q̄ est multū humidioz. ⁊ si nō ꝑm rē tñ apparēter ⁊ ꝑm ratificationē. Aliqñ venit i aliis diēb⁹ q̄ sunt post plenilunii: ⁊ tūc significatur mā frigidioz. Aliqñ trāseunt due limitatiōes vel tres vel plures. Aliqñ venit ꝓpter vicia matricis ⁊ corruptiones spmatis ⁊ sanguis mēstrui. Et forte ista cura nō est rectificabilis. Aliqñ venit p⁹ vterū. Aliqñ porism⁹ est fortis valde et longus: ⁊ aliqñ breuis. Et vidi frequēt ꝙ erat ita breuis ꝙ nō oportebat nisi ꝙ apodiaret se ad parietē vel ad aliqd̄ tale ⁊ ꝙ fricaret faciē ⁊ cessabat. Aliqñ autez nō indigebat apodiatione: sed veniebat sibi pturbatio in capite ⁊ caligo i oculis ⁊ ipe psentiēs dicebat aue maria. ⁊ antequā cōpleuisset trāsiuerat porism⁹ ⁊ expuebat semel ⁊ totū trāsibat. ⁊ veniebat frequēter in die. Et aliqui sunt q̄ post porism⁹ penit⁹ nō recordāntur de casu nec de afflictiōe ⁊ aliq̄ sē q̄ recordāt ⁊ verecundant. Et aliq̄ sē q̄ defendāt se i porismo. ⁊

aliqui cuomūt ⁊ aliqui qui assellāt.⁊ aliq̄ pollunt se.Et ista oīa puenīt sm diuersitatē materie in quātitate qualitate ⁊ situ pricule patientis. Et aliq̄n venit epilensia ꝓpter vermes.⁊ aliquādo est morbus cōpositꝰ:qz ꝓponit cū sincopi sicut in viduis ⁊ in virīs cōtinentibus.qñ vapor seminis corrupti iā trāsacti in nām veneni vadit ad cor ⁊ inducit sincopim. ⁊ trāsit ad caput ⁊ inducit epilīaz. ⁊ puenit etiā ꝓpter aspectū terribilē: sicut ē aspectꝰ fulguris.aut somnꝰ maximꝰ sicut est tonitruū.aut ripani magni:⁊ similiuz Et puenit etiā pp ea q̄ inducunt epilīaz a tota specie ⁊ hmōi sūt multa sicut si ex corie capra ⁊ imediate aliqs mucꝰ iduat illā pellē epilēticus efficiet.⁊ si suffumigetur cū vnguiꝫ eiꝰ sil'r. Idē est de galbano.⁊ idē de mirra.⁊ idez de apio. ffreq̄ quēter aūt venit epilia pueris aut ꝓpter inordinationē nutricis:aut qñ potāt vinum infantes ⁊ sunt in crapula.⁊ aliquādo venit propter repūli a venenosa.

Signa. Signoꝝ quedam sunt q̄ signāt epilīam. ⁊ quedā sunt que signāt particulā patientē. Ea aūt q̄ pdicūt epilēsiā futurā sunt citrinitas linguе vergēs ad albedinē.⁊ cū hꝰ etiā virices venarum q̄ sunt sub lingua.⁊ scotomia. veratgo.incubus pdicāt epilīam futuram. Idē faciūt somnia grauia ꝓfunda cū fallis fantasmatibꝰ timorosis. Signāt hūoris peccātis quedam sumunt a ꝓximo.⁊ q̄dā ante ⁊ q̄dā pꝰ. In ꝓximo sic qñ spuma ē multa grossa viscosa alba. ⁊ ꝓximꝰ est ꝓprius cum agitatione multa.tūc significat ꝙ egritudo est de flegmate.⁊ pꝰ ꝓximū debemꝰ cōsiderare si est flegmatic⁹.si vicit in ocio.si multiplicauit regimē flegmatis generatiuū. si est replere habituadnis. Si vena est remissa ⁊ spissa cū quadā residentia admodū virtī liquefacti.⁊ ista adsunt ⁊ alia cōsimilia discurrēdo pres naturales ⁊ non naturales.tūc certi cē possumꝰ ꝙ mā causans epilēsiam est flegmatica.⁊ si oīa sūt remissa ꝙ est de flegmate falso. Si aūt in ꝓximo spuma vergat ad croceitatez ⁊ facies est rubea:⁊ post ꝓximū apparent signa sanguinis : et rubedo venarū que sunt in oculis, ⁊ ꝙ ipse est sanguineus.⁊ ꝙ ꝓcessit regimē sanguinis multiplicatiuū.⁊ cū hoc vrina vergit ad ruborez ⁊ ꝙ tempꝰ est vernale.tūc videt ꝙ mā est sanguinea. Si aūt ꝓximus est breuis ⁊ leuis ⁊ spuma vergit ad citrinitatē: ⁊ facies similiter etiā post paroxismū apparet:est colicus ⁊ calide cōplexionis. irascibilis quasi amās ⁊ furiosus.⁊ tēpꝰ est estas.⁊ multiplicauit regimē generatiuū colē.⁊ si vrina vergat ad citrinitatē ⁊ tenuitatē tūc signat ꝙ est ex eo. Si aūt in ꝓximo spuma fuerit modica ⁊ luēs. et facies vergit ad liuorē ⁊ nigredinē. ⁊ humiditates sunt pauce in oculis ⁊ in aliis pribus.⁊ post ꝓximū apparet ꝙ sit melancus ⁊ timidꝰ:⁊ cū quadā desipiētia.⁊ tēpus autūnale.⁊ qz ꝓcessit dieta multiplicatiua melie.⁊ qz vrina est remissa ⁊ tenuis.tūc videtur de melīa . Et si ista melīa sit causata ex adustione sanguinis.tūc pꝰ ꝓximū passio est cū risu quodā ꝙ assimilatur stoliditati infantili. Et si fuerit ex cola assimilatur manie lupine.⁊ si ex flegmate falsoē cū quadā quiete: ⁊ si melīa aduratur: est cū tristitia ⁊ sollicitudine ⁊ aspectu terribili. Signa aūt pricule patientis sunt ista.qñ si ꝓuenit ex cerebro ꝓximus aduenīēs nō ꝓsentitur. ⁊ sp est cū dolore capitis ⁊ grauitate ⁊ cū quadā sensuum perturbatione. Si aūt fuerit ꝓpter alia mēbra:tūc ꝓsentitur paroxismꝰ in tm etiam ꝙ aliqñ absōdūt se ⁊ dolor ꝓcessit in loco vbi est minera huiꝰ materie venenose. Et si a stomaco ē cū nausea ⁊ dolore stomaci.⁊ si a mirac cū vēro situate.⁊ si ab epate cū grauedine in parte dextra versus ypocūdriū.⁊ ita de splene in pte sinistra. Si mā est in renibꝰ ꝓpter se in ꝓximo.⁊ si in vesica cōmingit se.⁊ si i intestinis defedat se totū in paroxismo.⁊ si ex matrice mēstrua sunt rerēta ⁊ si ex corruptione seminis tūc est vidua ⁊ cōtinens q̄ nō erat ante. sil'r masculus est mō ꝓtinēs ⁊ ante nō erat.Et si in pollice vel sparulis vel pedibꝰ ⁊ ita de aliis discernit ꝓ dolorē ⁊ grauedinē in loco.

Prognostica. Si mulieri pregnāti venerit epilīa feminea euacuato soluitur. Si aūt ꝓximus fuerit longus ⁊ breuis: ⁊ post paroxismum recordatur ⁊ verecundatur, signuz est ꝙ

curari põt. Si aũt in capite venerit mor phea alba: signũ est curationis. Si autẽ porrismus fuerit longus ⁊ grauis: ⁊ non recedatur nec ⁊ creaũ datur: signũ est difficilis curationis: aut forte impossibilis. Si aũt trahent infans aliq̃d ỗ epilia ab vtero: ⁊ post euomuerit ⁊ se purgauerit ⁊ supfluitates multas aquosas expellit: signũ est liberationis: ⁊ si nõ: non. Quando aliquis est generat⁹ in tpe mẽstruoꝝ aut ex immũdis spermatib⁹: aut parẽtes sũt epilẽtici. ỗde genit⁹ icurrat epilia talis nõ videtur curabilis. q̃ post q̃ ẽ ab vtero ⁊ ex ira malis causis: ĩa mala complexio est equata. Si in quarto septenario aliqs habeat epliaꝫ ex cã prinata cerebri ⁊ cõtinuerit p etates precedentes nunq̃ curabit. q̃ etates q̃ sequũtur sunt fride: ⁊ egritudo videt ambiguata vel habituata. Si dubitas vtrũ aliquis sit curat⁹ ab epilia vl nõ. suffumiga ipm cũ cornibus capraruũ: ⁊ si nõ cadat curatus est. si aũt cadat nõ est curat⁹. Si porrismus epilie frequẽter euenerit ⁊ potissime in sene piculum mortis est. Tamẽ dico vobis de epilia: q̃ ego habui in cura multos iuuenes ⁊ senes paupes ⁊ diuites ⁊ viros ⁊ mulieres: ⁊ fere de omni specie epilensie. ⁊ tñ nec per me nec per aliũ vidi aliquẽ curatũ: nisi esset puer: aut q̃ venisset ex malo regimine ⁊ q̃ nõ multum durasset. ⁊ tñ sui diligentissim⁹ in oibus: ⁊ patientes obedientes. ego nescio tñ deus sat. Et ỗ dico propter hoc q̃ cũ patientes venerint ad vos nolite dehonestare vosipsos cũ vanis ⁊ falsis, pmissionibus in curatione epilie. q̃ fere ois epilia cũ magna difficultate eradicatur: dato q̃ eradicari possit.

Cũ aliquis est in paroxismo.

Cura. si aliquis ponat os supra aurem patientis ⁊ dicat ter istos. iij. vsus: proculdubio statim surgit. Baspar fert mirrã. th⁹ melchion. baldesar aurũ. Dece tria qui secũ portabit nocia regũ. Solui a morbo xpi pietate caduco. Quod aũt his tribi dictis recte in examine auris verũ est: probatũ est frequẽter q̃ statim surgit. Quod dicit etiã si scribant ⁊ ponent ad collũ q̃ pfecte curatur. Dicit etiaꝫ q̃ si pater ⁊ mater vel patiens vel amici scierint per tribus diebus. ⁊ postea vadant ad ecclesiam ⁊ audiãt missam. ⁊ post ea sacerdos dicat supra caput euangeliũ qd̃ dicit in ieiunijs quatuor tẽporũ ⁊ vi dem⁹ post festũ sancte cruc⁹. vbi dicit erat spumans ⁊ stridens. ⁊ hoc est genꝰ demonij non eiciatur nisi cũ ieunio ⁊ oratione ⁊c. Et postea q̃ ille sacerdos post q̃ deuote ⁊ p intentionẽ legerit supra caput ⁊ scribat: ⁊ q̃ portet ad collũ: curat perfecte proculdubio. Multa enaꝫ sunt que curãt epiliam. vnuꝫ est viscus querc⁹ si portetur ad collũ: aut quocunq̃ modo sumatur. peonia romana idẽ facit rutha frequenter ⁊ quasi cõtinue odorata multum valet. gũmi ruthe agrestis si cõponatur cũ farina ordei ⁊ aceto ⁊ odoret frequẽt ⁊ q̃si prinue multũ vꝫ. Corrigia fcã ỗ pelle lupi si portet iuxta carnẽ aut q̃ fiat certũ i capite multũ vꝫ. Si sã guis mustelle misceatur cuꝫ vrina multũ valet ⁊ caro eius si comedatur multum.

Idẽ facit piretruꝫ tẽperatuꝫ in melle commestuꝫ vel porratũ ad collũ. Si cucul⁹ ponatur in olla in furno: ⁊ q̃ olla cooperiatur ⁊ luteretur: ⁊ q̃ fiet ibi tanto tẽpore q̃ possit pulueriꝫari nõ tamen aduratur ⁊ q̃ pulueriꝫetur ⁊ puluis epilentico exhibeatur curat. Coagulũ leporis multũ valet. piretrum conditum sicut ẓinziber valet. findatur igit⁹ piretrum in parua fruſtra ad moduꝫ fabe vel medie fabe: ⁊ humectetur in aqua multis diebꝰ sicut fit de ẓinziber pdicto. ⁊ postea ꝑficiatur cũ ẓucc. ⁊ vratur eo q̃ multũ est vtile. Cum igitur aliquis est in paroxismo frigentur extrema fortiter: ⁊ ponatur lignũ vel aliq̃d quod simile inter dentes ⁊ ppter anheli tum: ⁊ q̃ nõ detruãtur dentes: ⁊ vt possit fricari lingua cũ tyriaca: aut mentida to: aut cũ succo ruthe. ⁊ succ⁹ ruthe, pcipiatur inter nares. ⁊ post paroxismum cuomat. ⁊ fricetur caput ⁊ totum corpus fricatione que tendat versus inferiora. et quiescat ⁊ postea comedat ⁊ parum. ⁊ alia sint facilis digestionis, sicut sunt pdices ⁊ galline. Ulterius autem materia est digerenda et euacuanda ꝑm cõditionem materie peccantis ⁊ particule patientis. Incipiamus igitur a pueris. cum igitur pueris ⁊ infanti

bus eueniat frequenter ꝑpter crapulā ⁊ vim potationē:⁊ ꝑpr̄ corruptionē aeris ⁊ malū regimē nutricis. Jō in primis re
ctificēr regimē nutricis ⁊v taℓ dieta sub
tili ⁊ tempata.⁊ viter oīno coytū. ⁊ puer
abstineat a vino oīno si possibile ē. vitēr
igitur ois crapula: de vino aūt dicit Bal.
qm̄ sic vinū est iumentū semib⁹: ita pue
ris inimicaℓ. odozet ysopus: qm̄ rutha ē
nimis calida:⁊ cōpetit ,puecris magis.
Si aūt fuerit adulte eratis ī quo possint
medicamina secure applicari. tūc si cā est
sanguinea: aut si corp⁹ est plectoricū: que
cūq; cā fuerit fiat in prīs flēbotia de saphe
na. deinde de cephalica si indiguerit. de
inde de venis q̄ sunt sub lingua. deinde
fiāt vētose ītra spatulas. deinde fiāt cau
teria ⁊ secones. In causis ergo calidis
vtaℓ isto sirupo. ℞. endiu. scariol. lactuc. co
riādri recētis. aā. ℥.iij. ruthe fumi terre. pe
onie. ysopi. pollij mōtani. absinthij. aā. ℥.
i. succ. fumi terre lib. ß. succ. ruthe. succ. peo
nie. fifeleos. anisi. marath. quatuor. semi. fri
gidoz. aā. ℥.i. mellis ⁊ zucc. aā. quaℓ. iij. fi
at sirup⁹. Deide purgeℓ cum isto medica
mine. ℞. agarici. ℥.iij. pl̄e coll. diagridij
rcubarbari. aā. ℥.i. mastices bdelij. se. ru
the. fifeleos. gariofil. folioz. absinthij. fo
liozū mēte. aā. ʒ.i. yeraruffi. ℥.iij. cōficiā
tur cū oxill. squill. ⁊ misceanℓ. ⁊ post. xv.
dies sue cōfectionis deℓ. ℥.ß. ⁊ informen
tur pilℓe. vel plus vel min⁹ ꝑm cōuenien
tiā particularū. Et cum corpus sufficiēter
purgatū fuerit fiat stupha: ⁊ ī stupha po
nātur ea q̄ in sirupo: preterēq; mel ⁊ zucc.
⁊ fiat iciunio stomaco. ⁊ cōtinueℓ nouem
dieb⁹: semel in die ante cibū: vel plus si
deleceℓ. ⁊ qualiber vice exeūti a stupha
vtatur ista opiata. ℞. tyriace. rubee troci
scate. aā. ʒ.i. ⁊ exhibeaℓ cū vino decocti
onis absinthij. Si aūt fuerit mā flegma
tica qđ frequēter accidit digeratur mate
ria ꝑ hunc modū. ℞. radicē yreos. aristol.
ro. squille. ysopi. pollij mōtani. vici quer
cini. origani. calamēti. vtriusq; saluie. vtri
usq; rutheaā. ℥.iij. semis ruthe. fifeleos.
seminis peonie romane. anisi. maratri.
aā. ℥.ij. florum sticados arabici. ℥.iiij. succi
absinthij. succi fumi terre. aā. lib. ß. mellis
lib. i. ⁊ ß. fiant sirup⁹ quasi lib. ij. Si aūt
materia esset cōtenta in stomaco addaℓ
menta. ⁊ si in epate spicanaℓ. squinātum
calam⁹ aromaticus. ⁊ si in matrice rubea
maioz artheniisia ⁊ sauina. ⁊ ita de aliis
addaℓ ea q̄ habēt aspectū ⁊ ꝑprietatez
ad membrū. Materia digesta purgeℓ sic
℞. agarici. turbith. aloe. aā. ℥.iij. euforbij
pulpe coll. esule. aā. ℥.i. yeralogodion. ʒ.
ß. mastic. bdellij. fifeleos. se. ruthe. ℥iʒibē.
folioz mēte. folioz absinthij. gariofil. spi
canaℓ. aā. ß.i. cōficianℓ cū oxill. squill. et
misceanℓ. ⁊ post. xv. dies sue cōfectionis
exhibeāℓ a. ℥.iij. vsq; ad. iiij. vel pl⁹ vel mi
nus ꝑm exigentiā particularū. deinde stu
phetur ⁊ in stupha ponātur ea q̄ in siru
po. deinde vtaℓ qualibz vice tyriace. me
tridati. aā. ß.i. ⁊ deℓ sicut supius p ordi
nem dictū est. Si aūt materia fuerit me
lēcolia digeraℓ sic. ℞. radicē feniculi. petro
sil. bruscispagi. gramis. aristol. aā. ʒ.ij.
ysopi. ruthe. peonie romane. polij mon
tani. aā. ʒ.i. fuc. boz. succi scabiose. fuc. fu
mi terre. aā. lib. ß. seis peonie. se. ruthe. vi
sci q̄rcini epithimi. folioz. sene. polipodii
anisi. floz sticados arabici. aā. ʒ.iii. mel
lis ro. lib. ii. fiat sirup⁹. Materia digesta
purgeℓ sic. ℞. agarici. pl̄e coll. aā. ʒ.ii. la
pidis armenici nonies abluti. ʒ.iii. yera
ruffi. ʒ.vi. bdellii. mastic. se. ruthe. siseleos
cinamomi. gariofil. folioz mēte. folioruz
absinthii. aā. ʒ.ß. cōficianℓ cū oxill. squill.
⁊ post. xv. dies sue ꝑfectionis dentur. ʒ.
iii. vel plus vel minus ꝑm cōuenientiam
particularium. Deinde stupheturcū eis
que ponunℓ in sirupo: ⁊ accipiat tyriacā
cum aurea alexandrina: ⁊ seruet ordo di
ctus. Deinde omnes post mundificatio
nem vtaℓ capipurgiis: ⁊ fternutatoriis
⁊ fomentationibus: ⁊ balneis. Lapipur
gia fiāt cum succo mediani corticis sam
bucci: aut cum succo maiorane. Sternu
tationes cum castoreo: ellēo ⁊ pipere. Fo
mentationes cū anthos ⁊ sticados. Et
si causa est calida infrigideturcaput tem
perate. Si frigida caleſiat. Et si est sicca
humectetur. Et si est humida desiccetur.
Et ista omnia fiant ꝑ ordinem ter in tem
pore vernali: scilicet principio medio ⁊ fi
ne. ⁊ ter in autūnali: ⁊ semel in estate ⁊ se
mel ī hieme. Et si proueniat a splene cu
retur sicut splenetica passio. ⁊ ita de sto
maco ⁊ de epate et de aliis. Et si veniat

a pollice stringak fortissime añ pofissmũ
ꝛ fiant cauteria.ꝛ ira de alijs mẽbris si ẽ
possibile. Intelligendũ ꝙ longus usus
mertidati curat oẽm epilẽtiã. Intelligen
dus etiã ꝙ long⁹ usus isti⁹ ꝑfectionis cu
rat epilentiã:ꝛ potissime si est causa frigi
da.℞. multas squillas mundatas ꝛ para
tas sicut oportet:ꝛ ponãt in vase terreo
vitreato:ꝛ ponãt ũm de melle ꝙ squille
cooperiant.ꝛ cooperiat olla cum cozio
grosso:ꝛ stet in soleversus meridiẽ in die
bus canicularib⁹:ꝛ coridie agitet ad mo
dus cõseruet ro.per dies.xl.ꝛ postea dco
quãt in ozill' diuret.ꝛ exhibeãt ad modũ
siropi.ℬ cõfectio prima põt dari ꝑ se vs
ꝙ ad.ʒ.ij.coridie de mane. Si ãt nõ pos
sem⁹ tãto tpe expectare:cõdiat supra ci
neres calidos. Itẽ fiãt diateria cũ vtraq;
cẽtaurea. Itẽ ꝓuocet vomit⁹ cũ semine
raphani ꝛ ozill' diuret. Itẽ i cã frida vta
tur isto ell'o si est dulcis.℞. diãbre. diaca
meron.diamargariton.añ.ʒ.iij.misceãt.
Si ãt paup ẽ isto vtãt.℞.diamẽte.dia
cõn.pipereon.diacatonitẽ.añ.lib.ʒ.misce
antt. Si ãt cã fuerit calꝛ vtãt isto ell'o
℞.tria sandal'.zucc.ro.diarodon abbatis
añ.ʒ.iij.misceant. Itẽ si ẽ calꝛ vtãt cori
andro in salsamẽtis. Et si cã ẽ frida vtãt
isto puluere.℞.trũ genꝛ piperis.ysopi
mẽte dessicatoꝝ.añ.ʒ.i.garofil.cinamõi.
cubebaꝝ.nucis muscardamomi. galãge
zedoarie.seminis ruthe.sꝛ.pionie. siseleos.anisi.maratri:cimini.añ. ʒ.ʒ. puluerizentur ꝛ ponant in sacculo ɔ aluta.ꝛ vtatur eo cũ oleo qd comeder. Itẽ si cã ẽ fri
gida corpe mũdificato vtãt ista cõfectio
ne:in qua inueni magnũ iuuamẽtũ.℞.am
bre grisie.storacis.calamite.añ.ʒ.i.lauda
ni purissimi.mastices:thuris.gariofil.li
gni aloes.añ.ʒ.ʒ.musci.ʒ.ij.cõficiant cũ
aqua ro.opportuna. Ista ꝑfectione vtãt tri
bus modis. Primo ꝙ fiãt pillꝛ ad q̃tita
tẽ siceris:ꝛ ꝙ de mane trãsglutiat eas in
tegras. Secũdo ꝙ alias tres ponat sub
ꝓa prunas ꝛ ꝙ recipiat fumũ. Tertio ꝙ
odorẽt die ac nocte tota ꝑfectionẽ.vel fi
at pomũ de ista cõfectiõe qd teneat i ma
nu. Si ãt cã fuerit ca.vtãt ista cõfectiõe
℞.ambre grisie.sꝛ.pionie.ysopi. piretri.
blacte bissantie.añ.ʒ.ij.sandali muscatel
lini.cortãdri.añ.ʒ.i.cõficiant cũ aq̃ ro. et
modico laudani.ꝛ vtãt mõ ꝓdicto. Si
ãt casus ꝑsentiãt:ligent extrema ligatio
ne fortissima ꝛ dolorosa.ꝛ fiãt fricatiões
fortes in toto corpe:potissime in extreis
ꝛ mod⁹ fricãdi sit incipiẽdo a supioribus
trahẽdo versus inferiora. Utrent omnes
cause epilẽ que dicte sũt:ꝛ potissime vi
ret repletionẽ cibi ꝛ por⁹:viret oia fumo
sa:sicut sunt allia cepe:ꝛ oia multũ calꝛa.
ꝛ viret oẽs fruct⁹ nisi fruct⁹ stipticos p⁹
comestionẽ ꝛ paꝛ.viret oia legumia que
sunt dure digestiõis.viret somnũ diurnũ
ꝛ iacere supra dorsuꝫ ꝛ capite inclinato
viret cũ erit in arce cacuminũ respicere ꝑ
sus yma ꝛ ꝓfunda.viret sonũ magne cãpane:ꝛ rugitũ leonũ:ꝛ oia terribilia:ꝛ vẽ
tuꝫ meridionalẽ:ꝛ viret irã ꝛ alia accidẽ
tia aẽ:sicut est timor ꝛ sollicitudo.ꝛ viret
bꝛeuiter oia illa que faciũt ad subitã exalationẽ ſpũs versus exteriora:aut ad subitã reuersionẽ versus interiora.

Aer sit mund⁹ clarus ver
De aere. gens ad sicitatẽ.ꝛ ideo cõfert se mutare versus regiões calꝛas ꝛ sic eas. Sit ãt dom⁹ ꝛ rota sua habitatio lõge a lacub⁹ꝛ ab aquis ĩmũdis.camera sua suffumigẽt cũ ysopo ꝛ rutha ꝛ storace calamita.ꝛ oia foramina sint clausa.ꝛ cũ tota camera erit replera illo fumo: aperiat⁹ vna de fenestris ꝛ cuenerẽt.ꝛ post ea intret camerã ꝛ iacet capite cleuato.
ꝛ puluinar sit plenũ de foliꝭ ysopi ꝛ vite ꝛ peonie romane ꝛ polij mõtani.ꝛ cũ mane surrexerit ꝛ suffitatores expulse fuerint:fricẽt caput ꝛ totũ corꝑ ꝑ modum dictũ.ꝛ postea pectinẽt ꝛ teneat pomũ de cuꝫ in manu. Deinde exercitet exercitio tẽperato p loca mũda ꝛ delectabilia. Deꝫ sumat cibũ ꝑm vltimũ tẽperamẽti. et cibaria sint pauca numero ꝛ quãtitate.ꝛ nõ abluat se nec cũ aqua calida nec cum frigida vt min⁹ poterit. Panis sit de tritico naro in terra leui ꝛ de nouo culta alta:nõ simata nõ paludosa:ꝛ panis sit bene coct⁹:bñ fermẽtat⁹ ꝛ cũ temperata q̃titate salis:ꝛ sit de vna die vel duabus ad pl⁹.oẽm aliũ panem viret. De vino. Uinũ sit claꝛ mundũ bñ maturũ odorifeꝛ:antiquũ viteatur pp nimiaꝫ caliditatẽ:ꝛ reces pp turbiditatẽ.ꝛ sit in parua quãtitate:ꝛ cũ moderata quantitate

aque:iuxta naturā sumētiū ⁊ vinioꝝ ⁊ regionū ⁊ tēpoꝝ anni. De aqua.

Aqua sit fontiū mūda dara ab oī sapore malo remota:⁊ curra versus oriēs ita ꝙ sol de mane pcuriat ostiū fontis:⁊ curat supra loca mūda:⁊ accipiat aliquātu luz lōge ab ostio fontis:vt sit mūdata ex virtutib⁹ stellaꝝ. De carnib⁹. Carnes sint quātū erit possibile volatilia oīa vsualia ⁊ pfecta:preter illa q̄ degunt i lacub⁹ ⁊ aquis.⁊ si nō ē possibile etiā quadrupedalia.vtaꝫ carnib⁹ agni ānualis ⁊ vituli lactantis ⁊ capraꝝ:⁊ cuniculi iuuenis:⁊ capioli inuenis:oēs alias carnes vitet. De piscib⁹. Pisces vitet oēs vliter.⁊ si esset coactꝰ vtaꝫ piscibus squamosis de aquis mundis:coctis in vino puro cū sale ⁊ petrosilino. De ouis.

Vtaꝫ ouis sorbilib⁹.Si cā esset colica vtaꝫ lactucis spinācijs.coriandꝝ.endꝫ.scariolꝫ.⁊ atriplice.Et si cā est frīda vtaꝫ borragīb⁹.blitis.feniculo.perrosilꝫ.sparago.oīa alia olera vitet. De leguminibus. Vitet oīa legumina ꝓterq̄ brodiuz acetꝝ.vitet oēm caseū:preterq̄ buturosum ⁊ pinguē:⁊ paꝝ post comestionez vitet oē lac.vitet oēs fructus nisi stipticā modicū post cibū vt dictum ē. De coytu. Quib⁹ permissuz est possunt vti coytu ꝑm tēperamentū. De exercitio. Vniuersaliter exerceat se de mane ante cibū ⁊ fortiter:sed post cenā paꝝ

De somno. Non dormiat de die vt dictū est.somnꝰ enī ꝓfundꝰ multū nocet ⁊ longꝰ.similiter multe vigilie multū nocent. De balneo. Post corporis mūdificationē pōt vti balneo sz parum.

De inanitione. Sicut nimia repletio multū nociua:ita nimia inanitio:⁊ potissime illis qui habēt orificiū stomaci multū sensibile.imo fames nimia ,parat ꝓfissimū:qz malis replet humoribꝰ. Si aūt epilensia venit pp causas primitiuas remouеanť.Et si pp fumos resoluros a putrib⁹ inferioribꝰ curenť iuxta cōuenientia partis ⁊ humoris peccātis:ita ꝙ imedia te ipediať sumꝰ ꝙ nō ascendat quātū erit possibile.Et qui vult se exercitare in his que dicta sunt:satis erit sibi via illuminata.

Clarificatio. Si dubitaret aliqs quō humores ab inferioribꝰ possunt ascendē ad caput cū sint grossi ⁊ pondero si.Dico ꝙ Bal.rīder supra il lū. ampƀm nō febricitanib⁹ fastidiū ⁊c.Et dic ꝙ cola euaporādo ascēdit vsq; ad stomacū. ita dico ƀ ꝙ hi euaporādo pñr ascendē ad cerebꝝ:⁊ potissime illi ex quib⁹ fit epilia cū sint venenosi horribiles ⁊ feridi. sicut patet in aialib⁹ patientib⁹ morbū caducū cū anotomiz anrur:in quib⁹ inuenitur aq̄ stras horribilis fetida.⁊ qz talia perunt mēbra nobilia.ideo si tret ad cor causaz sincopim.⁊ si ad cerebrū epilensiam:postissime qz euaporati in cerebro ꝺdensantur:⁊ postea cōdensati cadunt inferius ⁊ ita opilāt:⁊ ita impediūt transitū spūum iste est igit mod⁹ ⁊c. Secūdo posset aliquis dubitare quare in epilensia nō est paroxism⁹ cōtinu⁹ cū est de cā priuata.q̄ niam dolor est cōtinu⁹ cū materia in cerebro continet.Dico ꝙ modica materia sufficit ad causandū dolorē:vel etiā modica discrasia.sed ad causandū epilēsiam oportet ꝙ sit multa.Et ideo sz cōtineat i cerebro:nō tñ est tanta ꝙ possit facere cōtinuū paroxismū.⁊ si faceret nō esset epilensia sed apoplexia. Tertio notanduz qñ sz vinū sit fortissimꝰ penetrato:philomin⁹ tñ pōt cōpetere in epilia in illis qui habēt stomacū frigidū:dū tñ exhibeať in parua quātitate ⁊ temperata q̄litate. In alijs aūt nō detur nisi in declinatione corpoze mundificato:cuz cōuertat materiā in vapoꝛē. Quarto intelligendū ꝙ paroxismꝰ epilensie qui frequēť accidit ⁊ paꝝ durat:signat morbū de facili curatuꝝ.quāto aūt tardiꝰ venit ⁊ longiꝰ durat:tāto tardius curať. Quinto intelligendū ꝙ si materia contineať in stomaco:paroxismꝰ erit cū nausea ⁊ vomitu.et si in intestinis egestiones in paroxismo yenieť insensibiliter.⁊ si i vesica mingit.⁊ si in renibus pollutio:sicut superius dictum est. Sexto notandū ꝙ luna hz q̄tuoz quadras.Prima est calida ⁊ humida que assimilať veri.secūda calꝺa ⁊ ficca: que assimilať estati.tertia frigida ⁊ ficca: que assimilať autūno.q̄rta frigida ⁊ humina:que assimilať hiemi. Si aūt diceretur ꝙ secūda quadra nō erit ficca sz hūida,qz creſcēte luna creſcit oē humiḋū: sic

pater in pchilibus. Dico ꝙ duplex ē augmentū. quoddā vex:ꝛ ꝑ ē in prima quadra.ꝛ quoddā fantasticū siue apparēs .ꝛ ꝑ ē in secūda:pranto qz humidū raritatem occupat maiorē locū.ꝛ ita oē hūiduz crescat crescēte luna vel existenter vel apparenter.

Capm. xxvi. de apoplexia.

Apoplexia est passio cerebri auferens sensuz ꝛ motuz toti corpori repente ꝛ subito magna voce p̄cedēte: ꝓpē opilationē in meatib⁹ ꝛ in vētriculis cerebri tā principalib⁹ ꝙ nō principalibus.

Causa. Causa huius passionis ē aut exterior aut interior. Exterior: sic̄ est casus ꝛ percussio obuiando: vehemēs ꝛ repentina friditas aduenies capiti aut ex hieme ꝛ similib⁹. aut in illis ꝙ estate capite discoopto intrant tēpla profunda marmorea. Si abimus hoc ē aut ꝓpter apostema ꝛ fe. aut ꝓpter sanguinis eruberantiaz replentē ventriculos ꝛ meat⁹ aut arterias. aut fit hoc ꝓpꝛ humores flegmaticiz: aut ꝓpter vtrunqz aut ꝓpter colam grossaz. Sed hoc raro accidit:ꝛ si accidat tanto deterius est. quia contra conuenientiaz particulariuz est. Causa autem antecedens sunt crapula ꝛ repletio nimia cibi ꝛ potus. ocium ꝛ vite trāquilitas:ꝛ dimissio flōie solite: et retentio superfluitatiuz ꝓter solitum. et nimi⁹ vsus flōie in iuuenute.ꝛ adiuuant ad ꝑ pluuie mlte tēpore hiemali. eras se necatus. cibus humidus. dimissio exercitij soliti. repletio nimia ꝓter solitum. et ita de alijs cōformib⁹. Intelligendū ꝙ apoplexia habet tres species que distinguntur a parte materie: et ex parte affectionis. Ex pte materie qm̄ qñ ventriculi replent̄ oēs tam principales ꝙ nō principales ꝛ meat⁹ ꝛ oino ꝛ vlter. tūc ē maior.ꝛ qñ replent̄ ꝛ cū quadā raritate tantū est media. Sz si repletio fiat quasi vsqz ad mediuz: tūc est minor. Ex parte accidentiū distinguit̄: qm̄ qñ sꝰpirat cū magna difficultate:ꝛ spuma ē in ore:ꝛ vox est sicut strangulatoꝝ:ꝛ inordinatio anhelitus ē magna valdē; tunc est maior species, tam si ces̄z sine omni anhelitu ꝛ voce ꝛ spuma ꝛ motu ꝛ sensu: bene esset tunc deterius. In secunda autem specie est suspiriuz: ꝛ non est inordinatio: nec spuma nec vox strangulatoꝝ.

Signa. Quando tu es vocatus ad patientez ꝛ vides eum sine sensu ꝛ motu ꝛ sicut dormientez sonno graui ꝛ profundo: sicut est somnus qui vocatur subeth:ꝛ sternit. tunc voca euz ꝑ prio noīe ꝛ alta voce:ꝛ trahe eum per capillos:ꝛ cōduplica digitos ꝛ stringe fortiter:ꝛ punge eum cū acu aut stilo. tunc si nullo modo respondet apoplecticꝰ est: potissime si subito venit ꝛ cum alta voce. Aliquādo tamē est magnū dubiuz vtrū sit viuus vel mortuus ꝓpter priuationem sensus ꝛ motus ꝛ anhelitus ꝛ pulsus etiaz. tunc claudantur ostia foramina domus:ꝛ flosculuz lane minutissime carpinatū ori eius apponatur.ꝛ si mouent pili lane ꝓcul dubio adhuc viuit:ꝛ si nullo mō mouentur mortuꝰ est. Vel si accipiat̄ aph⁹ plenꝰ aque ꝛ ponat̄ supra pectus.ꝛ tūc ꝑcipiat̄ oib⁹ de domo ꝙ sedeant ꝛ quiescāt: si domꝰ est in solario:ꝛ permittat̄ etiā aqua vasis ꝙ cesset. tunc respiciam⁹ aquā vasis diligent̄:ꝛ si nullo mō moueat̄, puldubio mortuꝰ est. si aūt moueat̄ adhuc viuit. Intelligendū igit̄ ꝙ apoplexia iz cōuenit cū epilꝫia ꝛ imā ꝛ in situ: differūt tū qm̄ epilꝫia ē cū periodis apoplexia aūt nunqꝫ. qm̄ aut interficit: aut in paralisim termiabit̄. Malia cū apoplexie ē ita grossa ꝛ frida ꝛ multa ꝛ cōpacta: ꝙ pfectā cris.m terminare nō ꝑt. sz cū curat̄ in paralisim termiat̄. qm̄ apoplexia cū dispgit̄ ꝑ neruos causat paralisim. sicut mā palis.s eiz coadunat̄ causat apoplexiā.ꝛ ita palisis terminat̄ i apoplexiaz ꝛ apoplexia in palisim. Preterea sciendum ē ꝙ apoplexia differt a somno graui ꝛ profundo qui appellat̄ subeth.ꝛ differt a litargia ꝛ a sincopi cordis a somno. A litargia differt qz ista venit̄ paulatine sed apoplexia subito.ꝛ cū hoc in apoplexia nulla ē excitatio nec responsio. sed in alijs est saltim cum violentia. Differt etiam a sincopi cordis: qm̄ in apoplexia facies assimilat̄ facici viuoꝝ. sed in sincopi assimilat̄ facici mortuoꝝ. Sincopis au-

tem ſtomaci ⁊ matrices ſunt pyodales. ſꝫ cū venit a cerebro nō. Cognoſcit autem materia peccās: qz ſi eſt ſanguis rota facies eſt rubea. ⁊ ſi flegma eſt facies ſubalbida cū humiditate mꝫta. Et ſi eſt ex cauſis cōpoſitis cā erit cōpoſita. ⁊ ſi eſſet ex ſanguine infecto ex melia tūc facies vergit ad liuoꝛē ⁊ viroꝛē. Et ſi ē co. vergit ad citrinitatē cū hūditate pauca. Et ſi eſt ex apoſtēate: eſt ſp cū fe. ⁊ iſta ē peſſima inꝺoēs. Et ſi ē ex cauſis primitiuis cognoſcitur ex illis.

Pꝛonoſtica. Ypocras docet pꝛonoſticare: apopleriā fortē curare ē impoſſibile. facilē vero nō facile. Prima igit ⁊ ſecūda ſpecies nō curātur manu humana. ſꝫ tertia curari pōt cū magna diligētia. Ypo eñ intrēdit q ſi aliquis ſanꝰ amittit ſubito ſenſuꝫ ⁊ motuꝫ ⁊ voceⁿ: q infra. vij. ꝺies moꝛiet. niſi febris acceperit eū. Dicit eñ q ſi inebriatꝰ repēte ſine voce fiat: ſpaſmo innato moꝛit ni ſi febris ſuperuenerit: aut fuerit ſolutꝰ hoꝛa qua crapule ſoluunt. Et ꝺicit Auic. q aliquis aliqñ penitꝰ eſt ſine ſenſu ⁊ motu ⁊ anhelitu: ⁊ eſt ſicut mortuꝰ: niſi q aliquo mō ſopito hꝫ aliqualit pulſuꝫ. ⁊ aut q talis moꝛtuus reuiuiſcit vel reuiuiſcere pōt. qz caloꝛ innatꝰ eſt ita ꝺebilis ꝺe minus q nullo acre exteriozi indiget. ⁊ ꝺbꝫ ſtare per. lxxij. hoꝛas antēq ſepeliat. ſed pauci aut nulli habēt amicos: ⁊ ideo multi valde ſepeliunt viui. Poſtq igit ypo. ⁊ Auic. pnoſticaueruⁿt: ꝺico ego q vidi multos apopleꝛticos: ⁊ inveritate nūq vidi aliquē euadere. a morte cū ſubitanea libera nos ꝺñe.

Curatio. Si cauſa eſt ſanguinea in primis fiat flōia de vnaq; cephalica. ⁊ ſi eſt cā flegmatica cū coꝛpus ſit vꝛplurimū plectoꝛicū: adhuc fiat flōia de vnaq; cephalica: ꝺū tñ virtus poſſit tolerare. Secūꝺo fiat diſtere cū ſtricados ⁊ aliis cōꝺ. ⁊ reſoluat ibi yeraꝓ. aut yeraruffi. aut yeralogoꝺion. Deinde fiant fricatōes extremitatū fortiſſime cū ſale ⁊ aceto ripiꝺis. deinde fiant ſternutatiōes. ℞. elli albi. piperis caſtoꝛei. añ. ʒ. i. fiat pulvis ⁊ aliq ps p calamū inſufleᷓ i nares. ⁊ ſi ſternutauerit bonū ē. Deinde ſuffumigeᷓ cū aliqua muſcata. deinde fomenteᷓ caput cū ꝺecoctōe iſtaꝝ herbarū ℞. vtriuſq; ſaluie: vtriuſq; calamēti. vtriuſq; mēte. vtriuſq; ruthe. añ. faſciculos. ij cōquaſſent ⁊ bulliāt in vino al. ⁊ fomēte tur caput ex alto. ⁊ ꝺeiꝺe caput cū pānis calidis exicceᷓ. ꝺeinde tonꝺanᷓ capilli et caput abluaᷓ cū vino ꝺecoctionis ruthe Deinde inungaᷓ ſic. ℞. eufoꝛbij. piretri. baccaꝝ lauri. coſti. ruthe agreſtis ⁊ domeſtice. añ. ʒ. ij. bulliāt in oleo muſtellino. et cū illo oleo multū calido inūgatur caput ꝺeinde fiat tale meꝺicamē. ℞. eufoꝛbij. piretri. caſtoꝛei. galbani. ſerapini. opopo⁊ nac. triū granū piperis. ſulphuris viui. ſinapis. aſſungie leonis. añ. ʒ. i. pficiatur q ꝺā maſſa ⁊ totū figureᷓ i aluta ad moꝺū capellie: vt ſupficieᷓ ꝺcaua ꝓhēꝺat totū caput: ⁊ emplꝫ i ſupficie ꝺcaua extēꝺaᷓ: ⁊ calidū capiti appliceᷓ. Et ſi ex his non cureᷓ nec exciteᷓ hēaᷓ capellina ferrea et caleſiat ⁊ capiti appliceᷓ: ⁊ ſit intātū caꝛa q quaſi aꝺurat capilloſ. ⁊ anteq̄ ifrigiꝺetur alia capiti apponaᷓ. ⁊ iſta ꝺia ꝓ oꝛꝺiné ſine intermiſſiōe itātū cōtinueᷓ ꝺonec reuixerit: aut ſalti moꝛtuꝰ fuerit. ut non poſſit ꝺici q ex ꝺefectu meꝺicaminū ꝺeficiat. qñq; ꝺicᷓ Auic. q febris ſine apoſtemate tenmiaᷓ p apopleriā: ⁊ pōt teriari ꝺe bonū. tñ ſtat ſicut moꝛtuꝰ qſi ꝺino ⁊ poſtea reuiuiſcit. ⁊ iō nullꝰ taliū ꝺz ſepeliri ꝺonec trāſuterint tres ꝺies nāles cōpleti. vt eſt ſpaciū. lxxij. hoꝛaꝝ. Si aūt ꝓ ꝺei grām cōualuerit: fiat q euomat. ⁊ ꝺeᷓ ꝺ subtilioꝛ in mioꝛi ꝓtitate ꝓ i epilꝫia. ⁊ ꝺeᷓ ſibi oxill. ꝺiuſ. oxill. ſquill. ⁊ purgeᷓ cū yeraruffi cū yeralogoꝺion. ⁊ fiāt ꝺia ꝓ oꝛꝺiné q ꝺicta ſūt i epilꝫia. qñ ſicut ꝓueniunt in cauſis: ita in curatione. nō oꝛ igit hic repetere.

Clariſicatio. Intelligēꝺū q āhelitꝰ oīno exiſteᷓ et apparēᷓ i apopleꝛia ꝺeficē ñ pt. ſic ei fieret ſubito moꝛs ſic i ſuffocatis ⁊ ſtrāgulatis. ſꝫ ē ibi aliq mō cōfuſo ⁊ inoꝛꝺinato. Aliqñ tñ pōt eē anhelitꝰ ita ꝺebilis q ñ apparet nobis: potiſſime i illis q habēt coꝛ frigiꝺū. Hūc aūt anhelitꝰ in apopleꝛia nō eſt ꝓpvirtutē aiatam: ſꝫ pp naturalem mouēᷓ ex ꝺeſiꝺerio ſm Bal. Et ſi ꝺicerem: ⁊ tā virtꝰ nālis nō mouet. ꝺico q nō mouet in tpe ſanitatis: ſed in tēpoꝛe

magne neceſſitatis ſicut hic. Secundo notandū q̄ apoplexia vr plurimū ē incurabilis ⁊ hoc eſt pp nobilitatē membri ⁊ multitudinē materie. q̄ mēbr̄ nobile nō pōt pati longitudinē morbi ⁊ moleſtationē accidentiū. Si aūt curet̄ ꝫ nō perfecte. hoc nō pōt fieri pfecte pp multitudinez groſſiciē ⁊ viſcoſitatē materie. ꝫ natura vigorata mittit ad loca pria: et q̄ ibidem oēm̄ neruū infundit̄ in neruis. ⁊ ita cauſat̄ paralip̄ vt dictū eſt. Tertio notandū q̄ frequenti⁹ accidit paraliſis in parte dextra: q̄ pars ē rarior ⁊ meatuſ magis aperti. aliq̄n ramē fit in parte ſiniſtra ꝓpter debilitatē loci. ⁊ ita pl⁹ generat̄ in parte ad quaz materia magis declinat. Vltimo notandū q̄ in apoplexia ⁊ in epilētico pila vel lignū vel aliꝺ tale deber poni inter dētes cū violentia ⁊ ratione anhelitus: ⁊ vt dentes non deſtruātur.

Capitulū. xxvij. de paraliſi.

Paraliſis eſt neruo

p rum mollificatio cū ablatiōe ſenſus ⁊ motus.

Cauſe. Quedā ſunt cauſe extrinſece: ſicut eſt caſus ⁊ percuſſio neruoz nimia attritio. ruptura. inciſio p tranſuerſuz. diſlocatio. ira ⁊ timor. nimia fritas cōp: rimēs ⁊ daudēs. aut nimia caliditas exalās. cōſtrictio. ligatura ⁊ ſitis. Si abintus tunc ſunt oīa illa que opilāt ⁊ claudūt capita ⁊ originē neruoꝝ ita q̄ ſpūs ad ſubiecta penetrare nō poſſit.

Iſta aūt ſunt multa: ſicut ē flegma vepluriumz. ⁊ melā minor. ⁊ ſanguiſ adhuc minus. ⁊ colera minime: niſi addita cū alio humore apoſtema ⁊ ſiſtia. ſicut eſt criſis. Vnde quantoz ſunt morbi qui poſſunt i paraliſim termīari. ſicut eſt apoplexia. febris cronica. colica. ⁊ ſuffocatio matricis. Intelligendū igit̄ q̄ duplex eſt paraliſis quedā vlis: ⁊ quedaz pticularis. Particularis ē in pede mā: aut matrice: aut veſica: aut in inteſtinis: aut ſtomaco: aut lingua: aut narib⁹: aut manib⁹. ⁊ ita de alijs. Aut eſt vlis: ⁊ appellat̄ vlis q̄n tenet̄ me dietatē corporis ꝑm longū. ita q̄ aliquā ꝺo eſt in vno latere, aliq̄n in ambob⁹ p̄ terꝝ̄ in capite: q: ſi eſt in capite tūc eſt apoplexia. Et eſt intelligendū q̄ differētia eſt inter ſpaſmum ⁊ paraliſim. q̄n in paraliſi. plongat̄ mēbrū: q: infirmuz trahit ſanuz. ⁊ cū hoc in paraliſi eſt mā diffuſa ⁊ diſperſa per mēbr̄. ⁊ tertia differētia q: pl⁹ eſt ex materia humida: ⁊ ita ꝓlōgat̄ neru⁹ ꝑz lōgū: ⁊ curtat̄ ꝑz latū. Cōtrariū eſt in ſpaſmo. Primo q: mēbr̄ curatur ꝑm longuz: ⁊ prolungat̄ ꝑm latum in ſpaſmo eīm mēbr̄ ſanū trahit infirmū Secūdo q: materia ē magis coadunata ⁊ coartata ⁊ imbibita ⁊ foraminib⁹ nerui ⁊ ꝓpter hoc dilatat̄ neruus in latum. Vltima differentia q: mā ſpaſmi magis trahit ad ſiccū groſſū citꝰ terīabile terio ꝓpo. Paraliſis eſt igit̄ mēbri mollificatio ⁊ remolliti⁹: ita q̄ cū manu tua poteris mēbr̄ paralitici eleuare ⁊ deprimere ſicut corrigiā madefactā. in ſpaſmo aūt nō, cū neruus ſit rigid⁹ ⁊ ꝓtract⁹.

Signa. Pulſus paralitici ē occultus debilis frequēs ⁊ inordinatus. vrina eſt alba ⁊ tenuis: aliq̄n eſt tamē multū colorata: pp renes nō poterēs ſegregare: aut rōne doloris: aut febris: aut alicuiꝰ morbi ꝓcomitātis. Lanus infirmū eſt ita frigidū ſicut ſi eſſet in glacie poſitū ⁊ ſanū ſentit̄ ita calidū ſicut ſi eſſet i igne ⁊ oculꝰ aliq̄n minorat̄. Signa aūt humoris peccantis ſunt: q: ſicut ex ſanguie pulſus eſt plenꝰ: ⁊ color corporis rubeꝰ: ⁊ vene replete: ⁊ totū corpꝰ plenum: ⁊ ſigna ſanguinis ceſſerūt. Si ex flegmate erit albū humidū: ⁊ ſigna flegmatis apparent in toto corpe. Si ex melā erit liuidū. ex colera aūt ſola fieri nō pōt. ⁊ ſi fiat hoc eſt per admixtiones cū alio hūore ⁊ raro accidit. ⁊ tūc ſigna ſunt ꝓpoſita Si ex apoſtemate eſt cū febre ⁊ durigie: ⁊ apparet in loco. Cauſe aūt primitiue ex indicijs cognoſcunt̄.

Pronoſtica. Si in puero febricitāti vrina appareat viridis: ſignificat paraliſim futuram aut ſpaſmū. paraliſis i ſenib⁹ de difficili aut nunq̄ curat̄. tremor ſuperueniēs paraliſi bonū. febris ſupueniēs paraliſi bonum. Paraliſis ſi venerit ex diſlocatōe: nimia neruoꝝ ꝓſtrictiōe: aut ruptura: aut inciſione p tranſuerſuz: nō recipit curationem

Si aũt mẽbrũ paralitic̃ mínozeꝯ aut colꝛ imutet valde maluꝫ.ꝛ si nõ:spes ẽ in curatione.

Cura. In curatione paralisis debemus aduertere ꝙ a pncipio nõ dek fortis medicina. Secundo debemus cõsiderare si est in se.ꝛ sic detur medicina ꝓposita ex calidis ꝛ frigidis. Tertio dm̃ cõsiderare si medicamia calida multũ nocẽt:ꝛ si sic remittanꝯ.ꝛ cũ camomilla.ꝛ melliloto.ꝛ anthos ꝛ silib⁹ medicenꝯ.quoniã nimis calida dissoluũt mãm ꝛ ita augmẽtãt morbũ. Quarto debem⁹ cõsiderare ꝙ medicamia apponanꝯ ī ozigine nerꝝ.quoniã alit appositõ supra particulã patientẽ paꝛ valebit. Quinto debem⁹ cõsiderare effectũ medicaminis ca.supra mẽbꝝ paraliticũ.q̃niaꝫ aliq̃n nimis calefacit ꝛ vlcerat:mẽbꝝ etiã nõ sentit.ꝛ ideo nescim⁹ vtꝛ iuuet vel noceat.q̃ re frequenꝯ debem⁹ respicere:ꝛ si color ẽ rube⁹ ꝛ caro inflata ꝛ cũ cõprimit dealbat bonũ est.si aũt nõ dealbat cũ cõprimitur ſꝫ remãet rubedo:signũ ẽ ꝙ nimis calefit.ꝛ cũ hoc si vlcera appareãt:medicamina sunt murãda vt dictũ est. In primis igit dieꝛ cũ aqua ordei ꝛ ydromel ꝛ nnu dicta:nõ solũ vsꝫ ad tres dies sed vsꝫ ad.vij.vel.xij.si virt⁹ tolerare q̃at. Cibaria igit sint volatilia assa frixa ꝛ cõdita cũ speciꝫ⁹ aromaticis.ab oi vino caueat vsꝫ ad dedinationeꝫ morbi.ꝛ sit cõtent⁹ aqua mellita.aquã etiã nõ poterꝛ si poter valde paꝛ. Oẽs vi.res nõ naturales debẽt vergere ad siccitatẽ:sicut ẽ aer cib⁹ ꝛ potus somn⁹ ꝛ vigilia.ꝛ ita de aliꝭ. Sũme igit parum poterꝛ cibaria sint sicca. Si aũt fuerit de sanguine fiat flõia.deide sumat oxizac̃.oxill'. diureꝯ.ꝛ purgeꝯ cũ cacartico impiali:ꝛ oxilarati.ꝛ yerapigra. Deide inungaꝯ cũ oleo laurino.costino.camõillino. Et si materia fuerit melica:digeraꝯ ꝛ expellaꝯ sicut decꝫ illã materiã. Et si ex apostemate cureꝯ illud sicut decet apostemata.ꝛ ita de cauſ primitiuis. Siplici igit discrasie simplex medicamẽ adhibeaꝯ:ꝛ ꝓpositũ cõpositeꝫ q: frequẽti⁹ vt plurimũ accidit de fleg mate:ꝛ ideo hanc curã diligẽti⁹ ꝓtracemus. In pris igit fiat clistere.℞.malue mercurialis abꝛotani.vtriuſꝫ centaureevtriuſꝫ ſficados.vtriuſꝫ rute.añ. ℥j. succi blere lib.ſs.fiat decoctio:ꝛ ī dcoctõe resoluanꝯ olei cõis.ʒ.iij.mellis.salis.furfuris.añ.ʒ.i.yerapigr̃.yeralogodion.añ.ʒ i.misceanꝯ ꝛ colenꝯ ꝛ fiat clistere vsꝫ ad lib.ſs. Si aũt esset nimis cõstipat⁹:põt p̃ cedere clistere mollificatiuũ:ꝛ postea istd Deinde fricenꝯ extrema fortiꝯ: ꝛ particula patiens suauiꝯ. Deinde digeraꝯ materia cũ pipere ꝛ assa:aut cũ pipere ꝛ acoro.cũ pipere ꝛ tyriaca.aut cum pipere ꝛ metridato.aut cũ diatrion pipereon. Et fricet pars cũ radice lilij.ꝛ purgeꝯ cũ yerapigr̃.ꝛ yeralogodion accuatis cũ pulpa colꝯ.ꝛ bdellio. Vel digeraꝯ materia perhũc modũ.℞.radic̃ feniculi petrosil'.apij genciane.aristol'.ro.capparis squill'.acorij.piretri.raphani.ā lij.añ.ʒ.iij.cõquassẽt ꝛ temperenꝯ in vino al. ꝛ acetoʼal.p diez ꝛ noctẽ.ꝛ tũc recipe narcisci.vtriuſꝫ saluie.vtriuſꝫ ruthe.vtriuſꝫ calamẽti. centauree miozis.costi ysopi.añ.ʒ.ij.anisi.matratri.carui acrestis.se.ruthe.spicanardi. squinanti.añ ʒ.ij.mellis lib.i.ꝛ ſs.fiant si rupi lib.ij. Ꝺã digesta purgeꝯ sic.℞.agarici.turbith.añ.ʒ.ij.cufoꝛbij.pꝛpe coll'. elateriidis. añ.ʒ.i.masticis.zinzibẽ.bdel lij.spicanaꝯ.serapini.anisi.castoꝛei.carui. agreste.se.ruthe.añ.ℑ.i.yerarussi.yeralogodion.yerap̃.añ.ʒ.iij.misceanꝯ cũ oxill'. squill'.ꝛ fiat massa.ꝛ cũ vti voluerit accipiat.ʒ.iij.aut.ʒ.ſs.aut plus aut minꝰ iuxta cõuenientiã particulariũ.postq̃ medicia cõfecta fuerit admin⁹ p.xv.dies si patiẽs põt tantuꝫ expectare:aut detur supradicta medicina. Deinde inungaꝯ cũ aliquo ex istis oleis aut multis.ſ.laurinũ. costinum.ꝛ cũ oleo de nuce romana.aut acoro.aut piretro:aut euforbio.aut de spicanaꝯ.aut nigella.aut ruta.aut sinapi. aut mẽta.aut de cordumel:hoc est de carui,agresti.aut de ysopo.ꝛ de aliꝭ oleis subtilib⁹ calidis penetratiuis resolutiuis ꝛ cõsumãtib⁹.sicut ẽ ẽt oleum de balsamo.et mel anacardinũ.ꝛ adeps vulpis.ꝛ vulturis.ꝛ similiũ calidoꝝ. Ante tñ istas inunctiones post coꝛporis mundificationem bonũ est vti stuphis siccis:ꝛ ī stupha ponanꝯ oĩa q̃ ponũꝯ in sirupo.ꝛ post eritũ qualibet vice ꝙ exhibeaꝯ tyriace.auree alexandrine.añ.ʒ.ſs.ꝛ cõtinueꝯ multis die

bus stomaco vacuo. deinde appetatur
istud emplm cuz cautela ꝑdicta. ℞. gūmi
rute agrestis.auforbij.opoponac. serapi
ni.galbani.castorei.mirre. asse fetid. bdel
lij.pireri. nucismuſ.nuc romane.triū gra
nuz piperis.anacardi.tapsie.nigelle.fina
pis.carui agreste. se.ruthe.añ.ʒ.ʒ. cōficiā
tur cū oxill'squill'.et fiat emplm. et supra
mēbrū paraliticū apponat. Deinde pōt
balneari.accipiat vulpis et cū pelle et to
to decoquat in aqua et calamēto.et carui
agreste.et acoro.et balneet in ista aqua.
Vulgares tñ decipiunt in isto balneo.
qz faciunt añ corpis mūdificationē:et iō
augmētat morbū. Capipurgia etiā et vo
mitꝰ ꝑcūt. In declinatōe aūt det vinū
calidū antiquū ſz in pua quātitate. Ven
tose cū stricto orificio sine scarificatōe ſfre
quent apposite supra capita neruoꝝ mit
tuz iuuāt. Sternutatio facta cū elꝫo mul
tum valet et cuz medicamibꝰ resolutiuis
ſp stiptica apponat. Cū aūt fuerit in cōua
lescētia multū ꝓfert q mēbꝝ eleuet et de
primat vt suā operationē possit exercere.

Clarificatio. Intelligendū q pa
ralisis frequēt̄ ad
uenit cū ꝑticularia ꝓuenit̄.vt qz frigid
de ꝓplexione:et senex et ꝑs frigidū:et re
gio frigida:et qz viuit in ocio:et in crapu
la:et in vino multo:et qz officiū suuz ē fri
gidū:et qz piscator et circa coenia et aquas
ꝑseuat.et ita de aliꝭ. Scdo notādū q
mēbrū paralitic̄ ḥ ʒ nō sentiat nec moue
atur:nihilomin⁹ nutrit ḥ ʒ debiliter:et q
debilit nutriat ḃ ꝑ:qz ꝓtinue macerat et
arefat.et ḥ ʒ ſpūs ialis nō possit penetra
re:nutrimētū tñ penetrat:qñ modica nu
bes impedit radiū. ʒ attractio ſpecifi
ca attrahit.et qđ de difficili ē attrahibile.ſi
cut ꝑ ʒ in follibꝰ fabroꝝ vbi nō attrahit ſo
luz aer ʒ grauia vt puluis et stramina.
Tertio nōndū q vinū nō ꝓpetrī aliqua
egritudine neruali frida:nec ēt ī passioni
bꝰ ĩcuratꝫ.et qz facit mās crudas pene
trare.et qz ꝓtrit in acetū:nisi in declina
tione corpe mūdificato:et q administret
sicut oportet.

Capitulum.xxviij. de spasmo.

Spasmus est egri
tudo nerualis ḥens neruū
ad suam originem cum ablatione ſmo
tus.

Cause. Quedā enim est cā exteriox
et quedā interior. Exterior cā
em cause sunt multe:sicut est nimia frigi
ditas cōprimēs:aut qualiditas dissoluēs
et ad neruos delegans.sicut est punctura
neruī cū stilo aut acu et siꝰ.aut punctu
ra scorpionū:aut morsus reptiliū: aut la
bor nimꝰ.aut aliq̄ alia res coges reuerti
mēbrū ad suā originē.sicut est casus.inci
sio et ita de aliꝭ. Si aūt cā fuerit interi
or:tūc etiam sunt multe:sicut est apostē
ma vbi materia est coadunata in vno lo
co neruī seu originis eius. In aliꝭ autē
causis materia magis ꝓprehendit neruū
et cū hoc etiā vētositas grossa que nō ḥ ʒ
erium.aliq̄n tamē ventositas est ita mo
dica q cito recedit per se aut cuz modica
fricatione.et ideo qñ venit in rybia vulga
riter vocat grapa. Aliq̄n cā ē sanguinea
aliq̄n melica.aliq̄n flegmatica:et ista velit
vtplurimū.aliq̄n fe.et est in cā crapula et
ociū et somnꝰ nimis ꝓfundꝰ.et si qua sūt
silia. Intelligendū q spasmꝰ quasdā re
cipit sectiones.oīs em̄ spasmus aut ē de
replctione:aut de inanitiōe. et si que alie
sūt cause ad istas duas possunt reduci.

Secūda diuisio erit talis. Spasmꝰ aut
est vlis:aut paularis. Vniuersalis q̄n est
in vna parte tm̄.sicut si ꝓtrahat mebrum
anterius:aut tm̄ posteriꝰ:aut vtroq; mo
do.aut vocantur ꝓpꝛijs nominibus ꝓ
costonus:cupercostonus.et teranus:q̄
si totū tenens. qñ tunc equaliter cōtra
huntur nerui anteriores et posteriores.
et iste de difficili cognoscitur:quia rema
net figura in dispositione sua. Doc in
telligo q̄ille spasmus non attingat ca
put.quia tunc esset epilentia.quoniam
epilia est spasmus totius corporis.
Sed particularis vt actum est in aliqua
parte facier tm̄:aut ī pedibꝰ:aut m̄ibꝰ
aut vesica.et ita de aliꝭ. Tertia diui
sio est quoniam spasmus quidam est in
pueris:et ille de facili venit:et de facili cu
ratur.et quidā venit in aliꝭ etatibꝰ a.vij.
annis vltra:et tūc de difficili venit et ō dif
ficili recedit. Spasmꝰ quidā accedit se.
et est vt plurimū de repletione.et quidaz
sequit̄ se.et ille vt plurimum de inanitiōe

Spasm⁹ quidā est cū dolore magno: sic̄ ille qui est ex replerione.⁊ quidā vbi nō est tam⁹ dolor: sicut ille qui est ex inanitione. nisi esset rōne inordinatiōis ⁊ simili um. sicut est in spasmo stomaci pp colerā prasinā.⁊ vermes sunt etiā aliq̄n cā spasmi ⁊ epilentie.

Signa. Q̄n̄ enī vides mēbrū ītra/ctuz ⁊ rigidū:⁊ nō pōt redu ā ad dispōnem suā naturalē: tūc illud mē brū est spasmatū.⁊ si sano subito aduene rit: tūc signat eē de replerōe. q̄n̄ neruus tūc diminut⁹ est ꝑm longū:⁊ magnifica/t⁹ ꝑm latum: sicut corrigia in hieme. Si aut̄ paulatine aduenerit: aut post febr̄es ⁊ labores ⁊ inanitiōes: tūc talis spasm⁹ est de inanitione: vbi ē curatio nerui ꝑ/latū ⁊ ꝑm longū. sicut videm⁹ de corrigi/is in estate. Et q̄n̄ spasm⁹ cito reuertitur ad suā naturā nō est vere spasm⁹. sicut p/in obstratiōe ⁊ singultu. Pulsus aūt spas/matoz est debilis: durus: vndosus: inor/dinat⁹: Urina aliq̄n ē colorata pp fe.⁊ a/liq̄n remissa pp ascensuz humiditatuz ad caput. Et si fuerit ex sanguine apparz ru bedo in mēbro:⁊ apparent dñia sanguī/nea ī toto corpe. ita ē d melīa.⁊ ita d fleg mate. de quoz signis frequēter dictū est Cause aūt primitiue cognoscunt̄ inditio patiennis. De signis aūt apostematum aut vermiū ⁊ silīū dictū ē vt dicet.

Prognostica. Spasm⁹ de repleti one est curabilis: q̄a facili⁹ ē rem humidā desiccare q̄ siccā hu mectare. sicut scribitur. vij⁹. de īgenio. ex el'o spasm⁹ mortale est. spasm⁹ post vul nera mortalis. q̄z spasm⁹ de inanitione mortalis. spasm⁹ post febres mortalis. Si aūt aliquis fuerit multū inanitus pp aliquā cām: si supueniat ei fe.⁊ febris su peruenias spasmo: vere talis spasm⁹ est mortalis. q̄z ꝑ certo de inanitione ē. Et hoc dicit̄ ꝑ tanto q̄z spasm⁹ de repletiōe venit aliq̄n post fe. cū corp⁹ ē plenū.⁊ q̄z talis spasm⁹ est de replerione: iō est cura bilis. Et ꝑ tanto spasm⁹ in pueris ē defa cili curabilis: q̄z nerui sunt molles:⁊ iō ꝑo qualiber facili causa venit: sicut ꝑ fle tu ⁊ colli passione ⁊ fe.⁊ sicut defacili ve nit: ita defacili curat̄ vel recedit. q̄n̄ spas/mus in pueris cū febricitat̄ vt plurimū ē de repletione: q̄n̄ pueri nulli ex reb⁹ intē dunt nisi soli comestiōi. sicut scribit Bal. in fine ꝓnosticoz. cuz loquit̄ de spasmo pueroz. Spasm⁹ pp punctura neruoruz est pessim⁹. iuxta illud Bal. in regn i. ner/ui vero ⁊ teranos punctura ⁊c.

Cura. Si spasmus fuerit ex frigate dent̄ calida resolutiua. sicut est oleū de lilio. de costo. de castoreo. de nuce indica. Si fuerit ex calitate inungā tur nerui ⁊ capita eoz cū oleo nenuphā/ris.⁊ salicis.⁊ rosaz. Et intelligendū q̄ ī spasmo faciei debēt poni medicamīa su/pra occip⁹cīū. Et si fuerit in alijs prib⁹ in feriozib⁹: ponant̄ desup quasi feruēs ole um de cufozbio.⁊ opoponaco.⁊ piretro ⁊ castoreo.⁊ aperiat̄ loc⁹ ⁊ cauterizetur purgatione vti ꝑcedēte. q̄z iste spasmus est multū periculosus ⁊ de se incurabilis quid erit si contingat error. vigilare ergo hic. Si aūt spasm⁹ fuerit ex scorpio/nib⁹ ⁊ aīalib⁹ venenosis. detur tyriaca.⁊ mertidatū. aut medicamīa que valent cō tra ven enū. sicut saluia. aristol'ro. gencia na. bacce lauri:⁊ silīa. Et si fuerint in īfan tib⁹: oīa resolutiua sufficiūt. sicut est oleū costinū. laurinū. camomillinū:⁊ silīa. Si aūt fuerit pp apostemata: curēt̄ apostē/mata sicut decet. Si aūt fuerit pp vermes occidant̄ cū amaris. sicut est absinthium centonica. pticaria. aloe. agaric⁹.⁊ fella.⁊ semen zedoarie.⁊ amigd̄. amar.⁊ pos sunt fieri empla extra. aut aliqua istoz̄ possunt dari cū lacte ⁊ silīb⁹: que dicent in loco suo.⁊ ita de alijs causis reducunt̄ ad suā naturā ꝑ suū ꝓtrariū. Si aūt fue/rit de sanguine fiat flōia.⁊ deinde clīste/ria.⁊ deide ponant̄ resolutiua olea q̄ dic/ta sunt supza originē neruoz vt dictū ē Et si cā fuerit melica digerat̄ ⁊ euacuet̄ vt dictū est. Idē de flegmatica. In cau sis igit̄ frigidis detur ista potio:⁊ diges/rit ⁊ ꝑfecte curat si cōtinuet̄. ℞. asse ferid opoponacis. castorei. aā. ʒ.). misceant̄ ⁊ exhibeant̄ cotidie. ʒ. ij. Vel digerat̄ mate/ria cū oxill. diurenē.⁊ oxill squill.⁊ pur/get̄ cū yeraruffi.⁊ yera logodion. acuarij cū cufozbio.⁊ pulpa colt. vt fiat sirup⁹ et medicina.⁊ stuph e. oīa alia que dicta sunt in paralisi. balnea cū sulphurea mt/tuz cōferūt.⁊ si nō habeant̄ nāliter fiāt ar/

tifica aliter cū multitudine sulphuris ⁊ sa
lis. tamen non debēt multum ozari. stu
pha ficca magis cōpetit q̄ balneū aque
Iungat igit mēbrū cū oleo d cucurbio
⁊ piretro. ⁊ spicanardi. ⁊ castoreo. ⁊ assa
⁊ opopōaco ⁊ serapio ⁊ cū assūgia vulpi
na lupina vulturina. ⁊ ex istis eisdē pōt
fieri emplm. ⁊ ponat pelles vulpinas ⁊
vulturias. ⁊ vētose etiā valēt. Si autem
cā fuerit inanicies ⁊ cū fe. deficeatum
auenatū. lac amigd. diadragātū frigidū.
⁊ inungat cū oleo viol. ⁊ nenuphar is. ⁊
salicis. ⁊ dom⁹ sit frida: ⁊ aspgat tota re
bus fris. ⁊ asselle ⁊ inguina: ⁊ spina dor
si inungatur frequēter cū oleo viol. Si
autem non febriciter detur sibi lac ad po
tandum: ⁊ irroretur totus caput cum la
cte: ⁊ balneet totus si est possibile. ⁊ inun
gatur cū oleo sisamino. ⁊ cū oleo amigd.
dulce. imo balneet tot⁹ si est possibile. ⁊
dent vitella ouoz ⁊ alia resumptiua ⁊ nu
trientia. ocū ⁊ quies ⁊ taciturnitas. In
tetano aūt cōpetit q̄ balneet in aq̄ frida
sicut dicit ypo. Si fuerit iuuenis ⁊ carno
sus in media etate: qz tūc reuocat calor
ad interiora: qui reuocatus ⁊ fortificat⁹
curat. Et dicit Auic. q̄ si rē cū pinguedie
sua cōteratur ⁊ supra originē nerui spas
mati reponat q̄ multū valet: ⁊ ibi dimit
tatur. deinde p ordinē aliter apponatur.

Clarificatio. Intelligendū q̄ fe
bris supueniēs spas
mo pōt curare spasmū ⁊ egritudies ner
uales. dū tñ tres cōditiones apponant.
Prima q̄ morbus sit mortalis ⁊ de cau
sa frida. qz si esset d inanitiōe magis aug
mentaret. Secūda qz corp⁹ sit mundifi
catū: qm̄ aliter esset timendū de putrida:
aut de apostemate: aut d augmētatione
morbi mām liquefaciendo ⁊ ad pticulaz
patientē delegando. aut de morte. ppter
afflictionē morbi principalis ⁊ fe. supue
niente. Tertio q̄ illa febris sit effimera: ⁊
cū istis cōditionib⁹ secure inungat arte
rie cū assungia leōis. aut cū succo flāmu
le. ⁊ ita. p uocabit fe. Secūdo notanduz
q̄ mēbrū spasmatū nō mouet ⁊ tñ sentit
cuius rō est qm̄ plura sunt necessaria ad
motū q̄ ad sensum. ⁊ iō multitudo spūs
pōt amitti qui erat necessarius motui. sz
parū pōt remanere q̄ sufficiat sensui; et
potissime si fiant p vnū neruū. modicus
aūt spūs pōt sufficere sensui: cū sit virt⁹
passiua. mult⁹ aūt est necessari⁹ motui cū
sit virt⁹ actiua. Tertio notādū q̄ spasm⁹
citius venit pueris ppter molliciē neruo
rū: ⁊ citius recedit. In senib⁹ autē venit
tardius: qz sunt solidiores ⁊ flegma est
magis grossuz ⁊ nō pōt penetrare. tardi
us tamē curant. Quarto aduertēdum q̄
cit⁹ causat spasm⁹ de sanguine. secūdo d
flegmate. tertio de melā. ⁊ sz melā ma
gis assimilat neruo p̄m hoc cit⁹ deberet
causari. tñ. ppter grossiciē penetrare non
pōt. Rarissime tñ accidit de cola. Quin
to intelligenduz q̄ licet palsis accidit in
dextrū ⁊ sinistrū: nō tñ spasm⁹. qm̄ palis
est prolongatio mēbri mollificatio insen
sibilitas ⁊ imobilitas. In spasmo aūt est
curtatio ⁊ retractio. pars aūt dextra ⁊ si
nistra nō pūt curuari. ps cīz lata cit⁹ fle
cit q̄ stricta. nūc aūt latera sūt strictiora
⁊ tñ nō ita possunt curuari. qz tortat ⁊ co
ste ⁊ spōdilia ipediunt. ⁊ iō non sunt nisi
tres spēs spasmi. anterior. posterior. ⁊ re
tanus: qz vtrūq; tenet. Vel posset dicere
q̄ sz nō fiat spasm⁹ in toto latere: sit tam
in pte. qm̄ man⁹ aut brachiū pōt curua
ri ⁊ ad suam originem reduci p̄ viā spas
mi. sicut pōt plongari p viā palisis: cum
cā sit eadē: ⁊ pticula patiens sit eadē. nisi
q̄ in spasmo mā ē grossa ⁊ magis aduna
ta. sed in palisi magis humida et magis
dispersa ⁊c.

Capm. xxviij. de tremore.

Tremor est diminu

t tio virtutis motiue: sicut stu
por est diminutio virtutis ta
ctiue. vel tremor est bellū p̄tinuū virtutis
volūtarie ad inferiora deprimētis. Mo
tus igitur tremoris est cōpositus ex mo
tu nature ⁊ motu morbi. p̄m gal. v d mor
bo. Si enim virtus nō esset ipedita: mē
brū posset eleuare ⁊ eleuatū regere ⁊ con
seruare. sed qz ipedita est, ppter morbuz
ideo morb⁹ deprimit. ibi igit est morbus
cōtinu⁹ aut istius aut illius.

Cause. Dui⁹ cā est oē illud qd debi
litat virtutē aut instrumētuz
virtutis aut vtrūq;. illa aūt que virtutē

debilitāt sunt sicut ymaginationes tuyo
rose.sicut cū aliquis vadit per altuz mō
tem aut supra stricū pontē aque ꝓfun
de.aut cū est in cacuminib⁹ montiū. aut
in arce turrium ⁊ respicit inferi⁹.tūc enim
ymaginatur qz casus esset malus ⁊ timet
⁊ ita incurrit timorē ⁊ aliqñ casuz.Simi
liter cū aliquis est coram principe terri
bili sicut dicit Bal.aut cū est in cōspectu
leonis ⁊ similiū. Hoc idē facit gaudiuz ⁊
ira ⁊ similia.⁊ oīa breuiter que debilitāt
virtutē aīalez. Secūda cā est q̄ ꝺbilitat
instrumentū.⁊ B est fritas mortificans ⁊
paliticans mēbrū.aut calitas resolues ⁊
debilitans. aut humiditas mollificans.
aut siccitas inaniens ⁊ ꝓsumēs: reddēs
instrumētū ineptū motui. ⁊ ita nocet oci
um ⁊ dimissio exercitij cōsueti.⁊ crapula
⁊ sup oīa vinū nimis poratuz.⁊ por⁹ ni
m⁹ aque frigide. ⁊ omne illud qꝺ debi
litat:aut mollificat instrumētum.qñ licet
spūs animalis esset bon⁹ clarus ⁊ sufficī
ens:instrumentū tñ ē ineptū. Diuiditur
autē tremor.qñ quidā est vīs in oībus
mēbris.⁊ quidā ꝑticularis.vñ quidā est
in capite tñ.⁊ quidaz in manu dextra.et
quidam in sinistra. ⁊ quidam in vtraq; ⁊
nō i pedib⁹. Signa habēt ex suis cāis.

Prognostica. Tremor est via ad spasmū ⁊ paralisim tremor in senibus non curatur. Tremor est deterior in parte sinistra q̄ dextra ꝑz Auic.Tremor in labio inferiori vomitū signat. Ypo. vero doc⁹,pnosticare in causone tremoris alienatio supueniens soluit Bal.nō tenet vtuz ampl̄im. Auic. tenet. Bal.nō tenet quo ad modū:qñ alicuus modus loquēdi est q̄ egritudo soluat.⁊ peior causet. Auic. tenet q̄ possibile ē q̄ sic fiat ⁊ ita quo ad rem.

Cura. Sic est ex accidētibus aīe re
moueant.⁊ odoriferis vtatur
⁊ spūs cōfortantib⁹. Si est ex caloze in
frigidet. Si est ex fritate calefiat. Si ex
humiditate cōsumat ⁊ desiccet. ⁊ si ex sic
citate humectet. Curet igit in oībus ⁊ p
oīa sicut dictū est in capīo de paliti ⁊ de
spasmo:qz eadem est cura. Si aūt fuerit
causa hūida ⁊ frida q̄ frequēt⁹ aduenit
curetur sic.Re.trifolij.fricados.cuparozij.
añ.lib.j.castorei.ʒ.ij.mell.lib.j. fiant sirupi.quasi lib.ij.⁊ vtatur eo mane ⁊ sero.⁊
qz ista habēt aspectū ad tremorē:ex istis
pōt fieri oleū:⁊ q̄ inungat tota ps lesa.
aut q̄ fiat cōditū:aut electuz.⁊ q̄ vtat eis
aut q̄ fiat empl̄m ⁊ desup apponat. de
inde purget cū yera p̄. acuata cuz pulpa
colt.⁊ bdellio. Deide fiāt stuphe:⁊ i stu
pha ponātur ista q̄ in sirupo.⁊ plus sul
phur ⁊ salnitrū. ⁊ postea vtatur tyriaca,
⁊ aurea alexādrina.aut balneet⁊ stuphe
tur in balneis sulphureis nālib⁹. aut in
aqua maris calida.aut in aqua salsa p ar
tificiū. Et dicit auic̄.q̄ cerebr⁹ leporis al
sum multum valet.

Clarificatio. Intelligendū q̄ vī
nuz ⁊ multitudo aq̄
frigide multū nocēt veruis:sed aqua plu
vialis min⁹ nocet. Sz posset aliqs dubi
tare si medicia laxatiua ꝺz precedet bal
nea vel ecōuerso.ꝓpter dicta Viatici ca
pitulo de tremore.qui postq̄ locut⁹ est ꝺ
medicinis laxatiuis ⁊ oleis ipe dicit.ista
autē fiāt post balnea sulphurea. ⁊ ita vi
det q̄ balnea p̄cedāt ⁊ alia subsequant
qꝺ est cōtra rationē.qz vīa debēt p̄cede
re ꝑticularia. Dico q̄ cū dicat p⁹ balnea
nō facit relationez ad medicinas:sed ad
olea.ita q̄ intellexit q̄ medicine laxatiue
ꝺbeāt precedere:⁊ postea balnea:⁊ post
ea olea ⁊ vnguenta ꝛc.

Capitulum.xxx.de iectigatione.

Ectigatio est mo
tus deambulatiū⁹ ꝓpter vē
tositatē inclusam nō haben
tem exitū ⁊ ꝺ mor⁹ est mor
bi ⁊ nō nature sm Bal.in.v. de morbo.
Fit autē in mēbro dilatabili ⁊ cōstringi
bili. sicut ē caro lacertosa.⁊ ideo vtpluri
mum fit in facie sub cute ⁊ carne.⁊ ꝺ nō
fit in mēbro nimis molli. nec in mēbro
nimis duro:sic sūt ossa. i oī tūmēbro po
tēte dilatari ⁊ ꝓstrigi pōt fieri. ⁊ ꝺ ꝓ fie
ri in capsula cozdis:⁊ multis aliis pti⁹
ponūtur cū sit in partibus exteriozib⁹
tuxta cutē.q̄ autē sit ex vētositate ꝺ patz
qz cito venit ⁊ cito recedit. aut cum mo
dica frictione.

Cause. Cause ār huiꝰ passionis sūt
oīa illa q̄ mām puertūt in vē

tū ⁊ vaporēſz generatū nō ꝓſumūt. ⁊ tō ventus facit ſaltū ⁊ iectigationē: ⁊ mouetur ad modū mor⁹ vermicularis. iſta aūt ſunt caloris ꝺbilis nō porētis reſoluere ⁊ nō ꝓſumere. ⁊ fritas. ⁊ hūiditas. ⁊ cauſe coadiuuātes ſunt ociū ⁊ quies. ⁊ vite ſuauitatis. ⁊ multitudo cibi ⁊ por⁹. ⁊ accidentia aīe. ſicut eſt ira. timor. ⁊ gaudiū. ⁊ ſi[illegible]. Signa ſunt ſatis manifeſta.

Pronoſtica. Si ſalt⁹ ſeu iectigatio nō cōtinuenť ꝓnoſticant futurā epi[illegible]az aut apoplexiā. aut ſtupoꝛē. aut paliſz. aut ſpaſmū. aut ſaltū

Cura. Maior pars curationis hui⁹ morbi eſt rectificatio digeſtionis ꝙ cib⁹ nō ſit vēroſus. ⁊ ꝙ detur in tali quātitate qualitate ⁊ ordine ꝙ nō conuertatur in vaporē. ⁊ ideo ſi eſt ex cauſis calis dētur frigida tēperate. ⁊ ſi ex cāis frigidis dentur calida q̄ magis cōſumāt q̄ diſſoluāt. ſicut eſt rutha. ⁊ agnus caſt⁹ ⁊ caſtoreū. Purgeť igiť corp⁹ ſm exigētiā pticularū. deinde exhibeatur ſtupha ſicce ſicut dictū eſt ſupius capl'o de paliſi ⁊ balnea ſulphurea ⁊ marina ⁊ ſalſa. ſiue naturaliter ſiue artificialiter multū valēt ⁊ ventoſe ſine ſcarificatiōe ⁊ cū ſcarificatione. ⁊ cauteria. ⁊ inciſio arteriaꝝ admiſtrantiū mām. ⁊ idē ſi fuerit in face contert aliq̄n incidere arterias impoꝛ poſt q̄ vlia proceſſerūt ſicut oꝝ. Salt⁹ igitur ſeu iectigatio curantur ſicut tremor.

Clarificatio. Cōtrarietas videť eſſe inter Bal. v. de morbo. ⁊ viaticū. qm̄ viaticus dicit ꝙ iectigatio ē mor⁹ nature ⁊ morbi. ſed Bal. dicit ꝙ eſt morbi: ⁊ ꝙ iectigatio non eſt motus nature: ſed eſt morbi. qm̄ vēroſitas mouet ſicut vermis: aut formica: aut admodū ſaltus cuiuſdā ambulationis ſub cute. Sed qꝛ videtur mouere ꝓ modū dilationis ⁊ cōſtrictionis. ⁊ qꝛ hꝫ magnā cōueniētiā cū tremore: ideo q̄ruz ad hāc apparentiā iudicās viatic⁹ dicebat ecce motū nature ⁊ morbi. Secūdo notandum ꝙ licet cor ſi calidiſſimum. nihilominus gratia materie frigide groſſe viſcoſe poteſt pati iectigationem. aut in ſe aut in ſua capſula.

Capitulum xxvi. de tortura.

Ortura ē morbus

officialis figurā ⁊ diſpoſitionē facici naturalē corrūpēs.

Cauſe. Cauſa hui⁹ paſſionis ē paliſis aut ſpaſm⁹ veniens neruis ⁊ lacert⁹ facici. aut apoſtema colli. et ita de aliꝭ q̄ ledūt neruos: ſicut dictū ē capl'o de paraliſi. ⁊ capitulo de ſpaſmo.

Signa. Signuz ꝙ ſit tortura: qm̄ labia nō poſſunt cōiungi. Si igiť in aliqua parte ſit tortura. pars ſana cū manib⁹ pōt tractari: ⁊ ad ſuā naturalē diſpoſitionē redigi. pars aūt infirma nō. Signū cuiz torture eſt multitudo ſputi ⁊ ſaliue: aut retētio eoꝝ. Signuz aūt ꝙ ſit paliſis eſt ptis relatio. mollificatio ⁊ hūiditas: ⁊ ſaliua multa. Signū aūt ſpaſmi eſt duricies ⁊ cōtractio: ⁊ dolor illi⁹ partis. ⁊ dolor capitis. Et ſi eſt ꝺ repletiōe vini ſubito. ⁊ ſi ē de inanitiōe venit paulatine ⁊ preceſſerunt ea q̄ corp⁹ inaniūt ſicut eſt ſe. vigilie. ⁊ inanitio ⁊ ſi[illegible]. ⁊ ē facies corrugata.

Pronoſtica. Pronoſticatio ē talis ſi tortura per ſex menſes duraverit: aut nunq̄: aut cū difficultate curabitur. Salt⁹ p̄dicit torturā. ⁊ tōtura ſpaſmū aut paliſiz aut apoplexiā Si aūt tortura fortis aducit ifra. iiij. dies interfiat. ⁊ ſi illos trāſiuerint euadē pñt.

Cura. Curatio hui⁹ morbi directe ī flōia ⁊ farmacia ⁊ aliꝭ fit ſicē ī paliſi ⁊ ſpaſmo. Specialia tñ ad torturā ſunt iſta. ſ. ycra hermetis ſi p̄tinueť lōgo tpe cotidie vſq; ad. 3. i. Acorus valet ex proprietate. ⁊ nux muſcat. ⁊ zinzibē. ⁊ lō ex iſtis trib⁹ pōt fieri ſirup. cū melle aut eſtriuz. aut oleū. aut empl'm. ⁊ ꝙ apponatur in occipicio ⁊ collo. ⁊ ſupra ripora. ⁊ mādibulas. ⁊ ſupra premeſam. aut ꝙ ex iſtis trib⁹ cū piretro fiat gargariſma. aut capipurgia. aut maſticatoriū. Singl'are p̄ſidiū ēt eſt iſtd. R. auricule muris. dclaminis. nucis idice. cucumeris aſinini. nucis muſcatoꝝ. piretri. añ. p̄ſſenť ⁊ bullianti vino. ⁊ deide inungať bōbaꝝ ī vino colato. ⁊ pariēs reſupineť: ⁊ ꝓximať bōbaꝝ ⁊ vna gutta vel due tepide ī narib⁹ ī ſulleť. ⁊ ꝺ fiat multis diēb⁹ ⁊ multis vicib⁹ ſtomaco vacuo. qm̄ iſta purgāt caput

mirabiliter. ⁊ cõfortant neruos: ⁊ ideo ex iſtis poſſet fieri ekſtrum. aut empſtm. ⁊ qñ apponatur ſuprà originẽ neruorũ. Iſta aũt habent locũ i egritudine mãli corpe mũdificato. Valet etiã ad ꝟ fricando capitis ⁊ occipitij colli ⁊ tonſ prãs leſe. Et vꝫ etiã ꝙ condit ſpeculeſ ſe in ſpeculo. ⁊ ſi ſpeculũ eſſet de calide rãto mediꝰ. ⁊ ꝙ ſtudeat cõtangere labia: ⁊ cõformare facieꝫ ſuã ⁊ p ſe ⁊ cũ manibꝰ. Et vꝫ ad ꝟ rubicinare cũ ruba aut coenu frequenter. qñ ꝟ fiat ad reſtificationẽ figure. Valꝫ etiã ſternutando facta cũ nigella ⁊ caſtoreo. et pipe. valꝫ etiã ꝙ faciat ſuffumigatio: aut fomentatio: aut verſꝫ cũ omnibꝰ noſatis. ⁊ ꝙ addaſ ſinapis. ⁊ opoponaſ. Ultimũ aũt remediũ eſt cauterium in venis que ſunt retro aures. ſicut dicit Auic. vel fiat in collo.

Explicit ſecũda pars huius libri.

Incipit pricula tertia q̃ eſt de egritudinibꝰ oculoꝝ. aurũ. narũ. ⁊ oris. cõtinens capitula. xxvij.

Capitulũ primũ de anorthomia oculi

Capꝫm ſecundũ de paſſionibꝰ continentie ⁊ ſunt numero. xiij. ſicut ẽ obtalmia. vngues. macula. rubea. panniculus. riſus. pulueris. rumor. duriacs. pruriꝰ. apoſtema. granuloſa. vlcus. ⁊ ſanies ex creſcẽtia carnis. ⁊ diminutio eius. fiſtula lacrimalis.

Capꝫm tertiũ de vulneribꝰ corneę.

Capitulũ quartũ de paſſionibꝰ vueę ſiẽ eſt dilatatio ⁊ conſtrictio pupille.

Capꝫm quintũ de debilitate viſus.

Capꝫm ſextũ de paſſionibꝰ q̃ primẽt ad totũ oculum ⁊ primo de ſtrabofitate.

Capitulũ ſeptimuꝫ de paſſionibꝰ palpebraꝝ: ⁊ ſunt numero. xvij.

Capitulũ octauũ de paſſionibꝰ aurũ.

Capitulũ nonũ de tinitu ⁊ ſibilo.

Capitulũ decimũ de dolore auris ⁊ apoſtemate interiſeco.

Capitulũ. xi. de vlcere aurium ⁊ ſanie.

Capitulũ duodecimum de ſanguine ejiciente ex auribus ⁊ aquoſitate.

Capitulum. xiij. de re cadente in aure et opilatione auris.

Capitulũ. xiiij. de apoſtematibus quẽ accidunt in radice auris ab extra.

Capitulum. xv. de paſſione narium.

Capꝫm. xvi. de reumate ⁊ coriza.

Capꝫm. xvij. de fluxu ſanguinis narium.

Capitulum. xviij. de ſternutatione.

Capꝫm. xix. de egritudinibus oris ⁊ primo de fiſuris labiorum.

Capitulum. xx. de paſſione lingue.

Capitulũ. xxi. de fluxu ſaliue ⁊ ablatione odorum.

Capitulum. xxij. de feteore oris.

Capitulũ. xxiij. de paſſione oris.

Capꝫm. xxiiij. de lenitatibꝰ faciei.

Cap. xxv. de paſ. dẽtũ ⁊ prio de dolore.

Capꝫm. xxvi. de pforatione dentium.

Capꝫm. xxvij. de paſſionibꝰ gingiuarũ.

Capitulũ primũ de anorthomia oculi.

Aut ſcribit Gal. ſuũ. de iuuamentis medicoꝝ. cerebꝝ cauſatũ eſt ꝓpter oculos vt oculi eſſent in eminẽtioꝛi pte corporis ſicut ſpeculator i arce. Tũc aũt a cerebro procedũt duo nerui ſm Gal. 4. de morbo. qui ſoli ſunt concaui antonomaſice loquẽdo. qui appellantur nerui obtici: p quos tranſit ſpũs animalis viſibilis vſq; ad oculũ: qui diffundit ſe p retiũ oculi vſq; ad humorẽ criſtallinũ. deinde ſpũs ãialis ille viſibilis multiplicat ſe ab intus vſq; ad ſuphiciem oculi. ⁊ tũc recipit ſpẽm rei viſibilis: q̃ antea erat vſq; ad humorẽ criſtallinũ vbi eſt prima imutatio coloꝝ. ⁊ deide reportat ſimulacrũ vſq; ad ſenſum cõem: vbi recipiuntur ſpẽs recepte in alijs ſenſibꝰ cõibus. Ad ꝟ igitur ſeruat nerꝰ obticus vt ſporter ſpũm viſibilẽ ⁊ reportet ſimulacrũ vſq; ad ſenſuꝫ cõem. Iſti aũt duo nerui obtici cũ ꝓtenduntur ex dextro ⁊ ſiniſtro ꝓiunguntꝫ ꝓ modũ cruciſ: ⁊ efficiuntur i cruce ſignatiõe foraminis vnũ tm. in quo foramine cancellantꝫ ydola rerũ viſibiliũ aliter enim cõtingeret videre vnum duo Deinde bifurcantur iterum poſt crucem: ⁊ diuiduntur in duas partes. quaꝝ vna vadit ad oculum dextrum. ⁊ altera ad ſiniſtrum. poſtea aũt oritur tunica ſclerotis

ea: cuius tuamētiz est defendere oculū a duricie cranei. deinde venit tunica secūda q̄ oriť a piamatre ⁊ pegit oculū ad modū semicirculi. deinde vēit tunica retina ⁊ prendiť p eandē modū: ⁊ est plena venis ⁊ arteriis. vt exinde oculus ⁊ humor cristallin⁹ nutriātur. Deinde venit humor vitre⁹. cuius color ē alb⁹ vergēs ad rubeū. in cuius cōcauo est humor cristallin⁹ ad modū semicirculi ex quo p viā cuius dā resudationis p viā attracti nutritur humor cristallin⁹. Deinde vēit humor cristallin⁹ seu glacialis q̄ est in medio oculi. ⁊ ē ibi per se: ⁊ alia oīa sunt ꝓpter tuamēta: vbi est p̄ma colorez immutatio: ⁊ est nature dyafane: vt recipiat oēs colores. ⁊ figure rotūde vt nō agregētur superfluitates. ⁊ a pte anteriori hz figuraz elisam: vt simulacruz rei visibilis melius possit apprehendi. Deinde venit tunica aranea q̄ oritur a retina: vbi apparz forma ⁊ figura cū aliqs directe oculū intuet ⁊ fuit ātē cristallinū: vt nō ledereť ab humore albugineo. Deinde venit humor albugineus. ⁊ est fer ⁊ superfluitas cristallini humoris. ⁊ cū hoc est ibi vt defendat cristallinā a nocumentis extrinsecis. Deinde vēit tunica vuea: cui⁹ color naturaľ est medi⁹ inter nigrū ⁊ viridē: vt fortificetur virtus visiua. aliqñ tamē est alior colorum: ⁊ ꝑ hoc diuersificať color oculi. ⁊ de ista colorationē ñ facit mētionē Bal. in tegni. sed de illa q̄ prouenit ꝑ dispositionē humoris cristallini. aut albuginei aut spūs. Nūc autē tunica vuea est ī medio pforata: vt spūs ⁊ simulacrū possint ptransire recte admodū vue: ⁊ suspēsorium est remotū. Deinde venit tunica cornea q̄ est alba ⁊ solida sicut cornu. vt tueretur oculus a nocumentis extrinsecis ⁊ cōtineret in se quatuor tunicas: vt siyna ledereť: alie nō ledereť. Deinde venit tunica cōiunctiua illa. s. quā videm⁹ albā que ambit ⁊ ligat vndiqz totū oculū. nisi quātum est necessariū vsui. Deinde veniunt musculi ⁊ lacerti ligantes ⁊ solidantes ⁊ mouētes oculū siue supius siue inferius siue latitudinaliter. Deinde veniunt due palpebre in quolibet oculo vna supior ⁊ alia inferior: vt meli⁹ cooptiatur oculus ⁊ defendatur, quarum potissime superior mouek: vt sunt musculi mouentes ꝑm oēs dimēsiones necessarias ⁊ sunt ibi pili vt defendant oculū a pulvere ⁊ sudore ⁊ nocumētis extrinsecis. et sunt nigri vt fortificetur visus. Dane aūt anothomiā possuim⁹ multū breuiter ꝓtū fuit possibile: vt melius egritudines oculorū videam⁹. qm̄ oculus patiť oīa genera morboz sicut est morbus ꝓsimilis. ofícialis. ⁊ cōis. Et qz egritudies cōiuncti ue ciu⁹ aduenūt: ideo in primis dicem⁹ breuiter de egritudinib⁹ ꝓiunctiue. deinde de morbis qui venūt in lacrimali. deinde ď illis qui venūt in cornea. deinde de illis qui venūt in hūore albugineo ⁊ cristallino. ⁊ spū visibili. ⁊ neruo obtico deinde de morbis q̄ venūt in palpebris deinde de illis qui venūt in lacertis mouēntibus oculū. Doc aūt faciem⁹ per dei gratiā breuiter ⁊ bene ⁊ plene. qm̄ passiones oculorū sunt multū difficiles ad cognoscendū ⁊ ad curandū.

Caplm scdm de passionib⁹ coniunctiue: ⁊ sunt numero. xiij. sicut est obtalmia. vnguis. macula ru. pānículus. casus pluralis. tumor. duricies. pzurit⁹. apostema. granulosa. vlcus. sanies. excrescētia carnis, ⁊ diminutio eius. fistula lacrima.

Btalmia ē apostema calidum coniunctiue.

Cause. Causa hui⁹ passionis est exterior aut interior. Exterior enim sicut est caliditas nimia: aut frigiditas. aut balneum nimis calidū. aut puluis. aut vēr⁹ turbidus: ⁊ silia. Cause aūt intrinsece sūt sic est sanguis. aut cola. aut flegma. aut melecolia. aut vērositas. Ēt vapores aliqñ ascendūt ab inferiorib⁹. aliqñ aūt descendunt a capite. ⁊ aliqñ a venis intrinsecis. ⁊ aliqñ a venis extrinsecis. ⁊ tunc est valde malum.

Signa. Si causa fuerit exterior discernitur iudicio patientis: ⁊ causa exteriori remota defaecli fit curatio. nisi corpus esset valde dispositum et paratum ⁊ plenū. Si autem fuerit ex sanguine adest dolor. tumor. ⁊ pulsano. ⁊ lip

pa daudēs palpebras in somno. ⁊ relīq̄ signa sanguinis. Et si est ex colera adest dolor vehemēs pungitiu⁹. ⁊ citrinitas ⁊ paucitas lippe. ⁊ reliqua signa. Et si fuerit ex flegmate adest tumor ⁊ lippa multa. ⁊ albedo vincit rubedē cū grauitate ⁊ dolore remissio. ⁊ ita de alijs. Si aūt fuerit ex melēcolra. adest paucitas doloris ⁊ caloris ⁊ lippe. ⁊ ita de alijs. Et si fuerit ex vētositate: ē cū tensione ⁊ modica grauitate. Et si est a stomaco: est cū nausea. Et si est a capite a pte exteriori: ē cū gravitate a parte exteriori. Et si ē abinī⁹: est cū sternutatione: ⁊ oīs talis fluxus ē valde malus. cum non possint directe remedia adhiberi.

Pronostica. Quādiu lippa est a quosa subtilis egri tudo est in principio. ⁊ cū incipit grossari ⁊ dealbari tunc est in augmēto. Et cuz lippa est multa daudēs palpebras tūc ē status. ⁊ cū incipit minui ⁊ tūc ē declinatio. ⁊ lippa q̄ hz fruſtra pa.ia est mala sicut dicit aut̄. Obtalmia aūr in hieme est cū pticularib⁹ cōcurrentib⁹ in frigore. tardius venit: ⁊ tardius recedit. ⁊ est magis piculosa, ppter clausionē pororuz. Illa autē que est in estate ⁊ meridie cit⁹ venit ⁊ cit⁹ recedit. Obtalmia nō est negligēda: q̄ si male curetur: malas reliquias dimittit. sicut est macula. pannus. rela. ⁊ ita de alijs. Obtalmia que antiquat in qua nō pficiūt medicamina: est pessima inter oēs. q̄ñ signat humor corrupt⁹ inuiscatus corrūpens nutrimētum. aut q̄ vene intrinsece capitis mām aministrāt dolor accutissim⁹ est multū piculosus de ..ipura cornee aut corrosione. ⁊ iō in his talibus est cautius vigilandum.

Cura. In primis igitur ponat in loco obscuro tuto a fumo ⁊ pulvere: ⁊ ab oī ertr.inseco nocumēto: ñ dormiat de die: teneat caput eleuatuz: nec sit aliquid qđ stringat collū. vitet irā. ⁊ coytum. ⁊ oēm solliciudinē. ⁊ sit in silētio et quiete. vitet lactucas. ⁊ pisces. ⁊ oēs fructus. ⁊ oīa aquosa. ⁊ oīa vaporosa. ⁊ oīa acetosa. ⁊ oīa salsa. ⁊ oīa acuta. Dicta igitur tota vergat ad subtilitatē. vtatur gallinis ⁊ pdicib⁹: ⁊ auib⁹ cāpestrib⁹. ⁊ alijs cōperatis. Si autē fuerit cum reumate ⁊ reuma fuerit de cā calida. in primis fuerramus reumati: qm̄ oēm debitā opationem impedit. Odoret igit sandal. cāphora. ⁊ rosas. ⁊ aquā ro. ⁊ ex istis cū acacia. ⁊ bolo. ⁊ sanguine draconis ⁊ albumine ouoz fiat empl'z. ⁊ fronti ⁊ timporib⁹ applicet. ⁊ stet ibi p vnā horā vel p duas ⁊ postea remoueat. Et si cā essz frida cōstringatur cū thure ⁊ mastice. ⁊ camomilla. ⁊ melliloto. ⁊ rosis. capite autē cōforta to si sanguis dñetur. aut corpus est plectoricū: fiat flōia ex cephalica partis opposite. Et si plus indiguerit postea de cephalica ptis ciusdē aut de saphena eiusdē lateris. ⁊ aliquādo etiā est tm̄ dñium sanguinis ⁊ humoz q̄ etiā expedit facere flōiam de venis que sunt in frōte. aut timporibus. aut capite. aut scindere arterias: ⁊ minuere de venis q̄ sunt in angulis oculoz. Et cōfert vētosas ponere in collo ⁊ sparullis: aut sanguissugas apponere. Et expedit etiā in forti reumate facere cauterium in capite. ⁊ aliqñ ponere fortiter resoluētia cū sulphure ⁊ castoreo ⁊ camomilla: ⁊ filia. qm̄ cū apostema ātiquatur: ⁊ reuma est forte: ⁊ puenit ab interioribus: ⁊ medicamina nō pficiūt. tūc est diligētissime aduertendū. Si aūr dolor ē vehemēs: purgeť mā colica ñ erpe crādo digestionē: cū oxilaxatiuo. ⁊ ehio de succo ro. aut cū mirabl' citri. ⁊ cassiafi. Si autē nō est tāt⁹ dolor: digeratur mā cuz sirupo ro. ⁊ viol'. ⁊ nenupharino. Et deinde purgeť. orizacē ār nō administre tur nec diuretic̄. Si autez materia fuerit flegmatica digerať cū ydromell'. vbi bulliat ysopus. ⁊ postea purgeť cū yerapig̃. vel cuz decoctione pollipod'. ⁊ turbith. Et si fuerit melīa predicto digestiuo addatur sirup⁹ de boz. ⁊ purgeť cū diasene. ⁊ diabotagiato: ⁊ modicū cū yeraruffi. vel cū decoctione mirabul'. indorū ⁊ epithimi. Si autē fuerit cōstipat⁹ fiāt distelria. fricatiōes etiā extremitatū valēt. Intelligendū est circa curationez obtalmie q̄ in corporib⁹ imundis nullū euaporatorium dz oculis imponi: donec corpus fuerit sufficiēter mūpificatū. Preterea nullum narcoticuz dz apponi nisi in dolore vehemētissimo ō cōa acuta subtili. ⁊ tūc directe cōpetunt: q̄ñ materiā infrigidāt

ingrossant. Preterea a principio multum colrium apponaſ vſq; ad tres dies niſi vehemētia doloris hoc cogat. Preterea nō abluātur oculi cū aqua frigida: nec aliquid actu frigidū appōaſ niſi dolor neceſſitarct. qz frigida claudūt pozos z coartāt materiaz. In obtalmia igſ de cauſa ea. vſibus oibus precedētib⁹ vtāſ tali colrio. ℞. p filliuz z fiat mucillago in aqua ro. z idē fiat de ſemine citonioz. et idē fiat d tragagāto. z tūc mucillagines exprimanſ: z cū albumīe ouī fortiter agitato miſceanſ. z addaſ lac mulieris. z fiat colrium. hoc em colrium repcutit materiā z ſedat dolorē. z ſi vellem⁹ inducere ſomnū z ſedaſ dolorē. fiant iſte mucillagines cū aqua decoctionis papaueris al. z erit mirabile. Si aūt vehemētia doloris cogat nos: addam⁹ opium in pua quātitate. z addam⁹ ceruſaz ablutā z mūdatam. z ſuccū coriādri. ex oib⁹ igit iſtis fiat colrium. vñ in materijs ca. corpore mūdificato in principio morbi ad ſedandum dolorē z ſomnū inducēdū non pōt meli⁹ inueniri quia reuelatū eſt. Vtatur igitur iſto vſq; ad augmētū egritudinis. In augmento autē addatur cū iſtis mucillaginibus mucillagines fenugreci qz maturat. In ſtatu aūt ponatur iſtud. fiat enim mucillago ex tragagāto. z gumi arabicū. z fenugreci. z exprimantur. z cū lacte mulieris miſceātur. z oculis imponatur. z lac mulieris ex mamilla cotidie inſtilletur: qz maturat z abſtergit: z mūdificat z dolorē ſedat. z lippa cotidie mūdificetur cū pāno lineo antiquo inuncto i albumine ouoz z lacte. In declinatione aūt vtāſ iſto colrio. ℞. tucie. iſ. ignite z extincte z pate ſicut opz. ſarcocolle nutrite in lacte mulieris amidi. licij. añ. ℈. ij. conficianſ cū aqua ro. z albumine ouoz z lacte mulierū. Si autē fortiori medicamīe indigem⁹: addam⁹ cū his aloe. z es vſtū z mūdatū z ablutū. memite marcaſite. cathie auree. z parenſ ſicut opz. z ponanſ ſub duplō. Iſtud enim abſtergit z mundificat z delet albugines z malas reliquias in oculis derelictas. Nunc aūt oēs ſapientes cōueniūt in hoc qz ſarcocolla nō cōperit in obtalmia donec in declinatione. Si autē ita fuerit qz dolor non fuerit in tanta exuberantia: z potiſſime in hiemie: z in omni ꝑticulari. vbi pori poſſūt eſſe clauſi. corpore mundificato ponatur ſpongia in aqua ca. z ponaſ ſupra oculū ad euapozandū. vel poſſunt poni roſe in aqua. vel coziandz. vel papauer. vel oia z ſpongia intincta z expreſſa calꝫ oculo applicetur. z ita fiet ifrigidatio repcuſſio z euapozatio. In augmēto autez z ſtatu addantur dragagantū. fenugr. gūmi arabicū. In declinatiōe autē remoueanſ iſta z ponātur in aqua camomilla. melliloti. ordeū. viol. deinde bulliāt parū: z ponatur in aqua ſpongia vel lana abluta. vel bōbaz. vel pann⁹ aliquis duplicatus: et exprimantur z ſupra oculuz apponanſ. In omnib⁹ tamē operibus ꝑticularib⁹ opz q ante corp⁹ ſit bene mundificatuz aliter maius accideret nocumētū. Si āt cauſa eſſet frigida: corpore mundificato z vſibus precedentib⁹ fiāt iſta remedia localia. ponātur roſe rubee in ſaculo et tēperenſ in vino albo actu frido. z ſaccul⁹ oculis imponaſ. z poſt vnā hozā ponantur iſta in ſacculo camomilla. z melliloti equalib⁹ pa: tibus. z ponātur in aq̄ calida. z exprimanſ. z ſupra oculū apponatur z vna hoza apponaſ iſtud: alia aliud. Deinde cū ꝓcedit egritudo fiat iſtud colrium. fiat mucillago in aqua ro. de gumi arabi. fenugr. ſe. lactuc. malue. z exprimatur. tunc. ℞. ſarcocolle nutrite in lacte mulieris vel aſine. ſpicanard. mirre. cinamomi. aloe. caſtorei. añ. ℈. ſ. pulueriz enſ fiant decet colria. z tunc accipe mucillaginem ad iſta: z fiat colrium: z in oculis imponaſ. Iſtud colrium partim repercutit partiz reſoluit. partim maturat. z iō cōperit in fine principij obtalmie d cā frigida. in augmēto z in ſtatu. In declinatione autem fiant iſta eadem: niſi q̄ materiantur ꝓpoꝛtiones. quoniam mucillagines debent eſſe in ſubduplo. z pulueres i duplo. Et cum hoc in declinatione ponatur in balneo: z detur vinum purum: ſed in parua quantitate. z dieta ſit ſubtilis.

In compoſitis autem componantur medicamina. Intelligendum hic et in qualibet materia: et potiſſime in iſta ꝓpter nobilitatem membri z periculuz ci⁹ reoccurrunt aliquādo aliqua pricularia

que lingua denotari nō possunt. ꝙre industrie medici pticulariter opantis relinquitur in medicaminib⁹ aliq̄ esse addendum: aliquis esse diminuēdum. iuxta natūrā simplicā ⁊ cōpositoꝝ. ⁊ iuxta nām tempoꝝ morbi: ⁊ tēpoꝝ anni. ⁊ iuxta naturā ꝓplerionū ⁊ alioꝝ particulariū. Et ideo medic⁹ opans particulariter postq̄ hꝫ noticiam pticulariū mālium ꝓponat ⁊ ordinet iuxta formā regiminis elicitaꝫ ex cōcursu pticulariū. Si autē obtalmia fuerit de ventositate: euapozetur cuꝫ milio saccellando.

De vngula.

Nguis est secundus morb⁹ q̄ aduenit cōiunctiue: vñ vnguis ē excrescentia media inter dispositionem neruosam ⁊ carnosaꝫ crescēs sup cōiunctiuā: ⁊ incipit aliq̄n ab vno lacrimali. ⁊ aliquādo ab alio. ⁊ aliq̄n ab vtroq;. ⁊ aliq̄n coopit cōiunctiuā. ⁊ aliq̄n extendit vsq; ad corneā. ⁊ aliq̄n ē quedā vni⁹ coloris. ⁊ aliq̄n alteri⁹. ⁊ ita de alijs.

Cura. Supposito q̄ corpus sit mūdificatū. suffumigēt oculus cū aqua malue. bismalue. deide vtāt tali collirio. ℞. vitrioli. viride ḥeris vsti. salis armoniaci. fellis tauri. añ. ℈. ʒ. aloe. ciamomi. zinzibere. triū granū pipis. fragmitorum. cartelle terre viridis. añ. ℈. i. puluerizentur sicut decet colliria. ⁊ cū succo feniculi ⁊ maiorane ⁊ modico mellis misceātur ⁊ fiat colliriū. Si aūt ex his nō cureť recurram⁹ ad manum cirurgicā. ⁊ apiank palpebre ⁊ trahāt vnguis cū vnco. ⁊ tūc excoriet cū extremitate canne subtilis: et scindāt cū forficib⁹. ⁊ sint iscindēdo due caurele. q̄ totū abscindāt aliť cito reuertereť. secūdo q̄ nullo modo tāgāt aliq̄d de carne naturali ipsius lacrimalis: aliter essent ibi lacrime sempiterne. Deide pōatur ibi sal cū cimo masticatum: ne palpebra cū oculo incarneť. ⁊ ideo oculus quasi cōtinue moueatur. ⁊ iō parū dormiat. Et emplestreatur cū vitello ouī ⁊ modico oleo ⁊ ligeť: ⁊ bis cotidie ꝓparetur.

De macula rubea.

Ste est tertius morb⁹ ꝓiunctiue vñ intelligendū ē q̄ supra cōiunctiuā apparet aliq̄n punct⁹ sanguineus sicut sanguis aggregatus admodū gutte sanguinis. vel sicut macula adherēs coniunctiue. ⁊ ꝓuenit aliq̄n ab exteriorib⁹ sicut est casus ⁊ pussio. ⁊ ruptura cōiunctiue. ⁊ silꝫia. Aliq̄n resudatio sanguinis ꝓp exuberantiā. vel rūpitur orificiuꝫ alicui⁹ vene. ⁊ agregať sanguis in cōiunctiua: ⁊ generat ibi maculā sanguineā. Aliq̄n est sanguis rube⁹, aliq̄n sicut sanguis mortificatus.

Cura. In principio siue apparitōis ꝓpter timorē apostematis fiat flōia ō cephalica. ⁊ iniungatur tenuis dieta ⁊ agiteť albumē ouī cuꝫ aqua ro. ⁊ sanguine draconis. ⁊ instilleť oculis. ⁊ si cōiūctiua est rupta: ponať ibi sal masticatū cū cimino. deinde cōtra illā maculam lac mulieris calidū frequēter instilleť oculis. deinde si non cureť: infundať sanguis columbin⁹ calidus de sub ala extracus. ⁊ si ex his nō cureť instilleť aqua raphani distillara. ⁊ si est antiquū ⁊ q̄si mortificatū. runc suffumigeť cū aqua decoctionis ysopi, ordei, calamīti. ⁊ deinde instilletur sterais colūbinum distillatū i aceto albo ⁊ vino albo: ⁊ coleť. Et si ex his nō cureť: ponatur aq̄ dissolutionis nitri, ⁊ salis armoniaci. ⁊ si ex his nō cureť: fiat tale collirū ⁊ oculis imponať. ℞. vitrioli. salis armōiaci. sarcocolle. aloe. pipis. thuris. eris vsti. corralli. margaritaꝝ. dragaganti. gūmi arabicē. ceruse. amidi, sanguis dra. añ. ℈. i. puluerizantur sicut decet colliria: ⁊ cū sanguine colūbi inforsmētur troasci parui: ⁊ desiccenť. ⁊ cū vi volueris dissoluať vn⁹ in lacte mulieris, ⁊ oculis instilletur:

De panno.

Ste est quart⁹ morb⁹ q̄ accidit cōiunctiue. qñ enim corpus ē repletū ⁊ potissime caput. tē repienť vene q̄ sunt in cōiunctiua: ⁊ tegunť ad inuicem ⁊ pstinūt q̄dā pānuculuꝫ ad modū fumi ⁊ cooperit cōiunctiuā: aliq̄n corneā. ⁊ est frequēter cū pruritu ⁊ lacrimis ⁊ rubore ⁊ hꝫ visum caliginarē.

Cura. In primis fiat flōia ō vtraq; cephalica. ⁊ deinde si idiguerit de venis que sunt in fronte ⁊ tempor⁹ ⁊ deinde de venis q̄ sunt in vtriscq; angulis oculoꝝ. ⁊ deide purgeť cū yerapigē. Vtāt dieta subtili, ⁊ viret oꝫa fumosa, de

inde in principio vtak isto collio repassi
uo. ℞. acacie ablute. gumi arabi. eris vsti
⁊ misceank cū aqua pluuiali: ⁊ fiat collīū.
Cū aūt plongak mozbꝰ: corpe bñ mūdi
ficato vtak isto collio. ℞. testas ouaꝝ re
center pistoꝝ: ⁊ tēperenk in aceto fortissi
mo p nouē dies. deinde desicceuk in vm
bra: ⁊ postea puluerizenk. deinde. ℞. sar
cocolle nutrite. aloe. zinzibē. gumi arabi.
⁊ equali portiōe cū puluere coloquintide
misceank cū aqua eufrasie vere distillate
⁊ fiat collīuꝫ. ⁊ pōr vt isthis p modū pul
ueris: aut q̄ sit liquidū: aut spissum cum
additione assungie porcine. aut q̄ ifoꝛmī
tur trociscī. ⁊ cū vti volueris q̄ distēperē
tur cuꝫ lacte mulieꝝ: ⁊ cū succo celidonie.
Et ita diuersimode possumꝰ operari in
passionibꝰ oculoꝝ iuxta cōueniētā par
ticulariū. Si aūt ex his nō aurek recur
ramꝰ ad cirurgicū litteratū ⁊ expertū. et
tūc eleuek pāniculus cū vncino vel vnci
nis: sicut dictuꝫ est in vngue. ⁊ discarnek
cū capite pāne subtili: ⁊ scindak cū capite
forpicis. ⁊ imponak sal ⁊ ciminū mastica
tum. ⁊ vitellū ouī cum oleo ponak supra
pannū: ⁊ deinde supra oculum vt ligek. ⁊
moueak oculus ne incarnek. ⁊ in crastinū
abluak cū aqua ca. vbi sint rose ⁊c.

De puluere cadēte in cōiūctiua.

Sta est quinta passio cōiunctiue
seu ronꝰ oculi. cū cecidit in oculo
puluis seu festuca ⁊ silꝛia. q̄ ablu
tur oculꝰ cū aqua dulci. ⁊ q̄ piciak lac mu
lieris ab vbere. ⁊ si adherear ⁊ oculek re
moueak cū corrigia gracili. aut cū tenacu
lis paruis.

De tumore cōiunctiue.

Exta passio cōiūctiue. In cōiun
ctiua aūt accidit tumoꝛ ex vento
tositate ⁊ aquositate: ⁊ ex flegma
te aquoso: ⁊ melꝛa.

Curatio taliū est dieta subtilis
Cura. purgare caput cuꝫ yerapigᵉ. et
balneū. ⁊ fomētario oculoꝝ cū aqua cali
da frequenk: vbi sit camomilla. melliloti
ab sinthiū. ⁊ anisuꝫ. ⁊ vtak isto collio. ℞.
eris vsti. ℈. ij. margaritarum. corall'. spica
nar. muscī. aā. ℈ i. sang. draᶜ. ℈ ß. incoꝛ
porenk cū aq̄ roꝛ. ⁊ fiat collīum.

De duricie in cōiūctiua.

Septima passio cōiūctiue ē duricies: ita q̄ oculꝰ nō pt bene claudi nec ape
riri. Et curatio huiꝰ cōsistit in mollifican
tibꝰ ⁊ dissoluentibꝰ. corpe mūdificato: bul
liant igitk in aq̄ malua. bismal. palee ordei
⁊ auene. ⁊ spongia intingak ⁊ oculo ap
plicek. fiat igitk frequēs fomētatio cū ista
aqua ca. ⁊ emplastretur oculꝰ cum vitello
ouī ⁊ oleo, exiccentur lacrime cum aqua
agreste.

De pruritu in cōiunctiua.

Sta est octaua passio cōiūctiue. ⁊
causak ex hūoꝛibus acutis salsis
viscosis. Purgek igitk corpus ab
hu. deinde balneek in stuphis. deinde fo
mentek oculꝰ cū aqua calida frequenk. de
inde abluak cū aqua feniculi. celidōie, ver
bene ⁊ eufrasie.

De quibusdā apostematibꝰ paruis
nascentibus in cōiunctiua.

Ona passio cōiunctiue. In cōiū
ctiua apparēt aliq̄ apostemata
parua granulosa ad modū milij.
aliq̄ maioꝛa aliq̄ minoꝛa. aliq̄ alba. a
liq̄ rubea. purgek corpꝰ p̄m exigēriam
hūoꝛis. Et si est cā calida fiat collīum de
ceruſa albumīe ouoꝝ. Et si ē cā frida asp
gak locꝰ puluere margaritaꝝ. corall'. ⁊ tes
tarum ouoꝝ.

De vlcere ⁊ sanie in cōiūctiua.

Decima passio cōiunctiue est vlcꝰ
q̄ aliq̄ ē sanies sum. purgek coꝛ
pus cu flōia ⁊ farmacia. ⁊ subtili
dieta. deinde vtak tali collio. ℞. carthimie
auri. eris vste. ceruſe ablute. plumbi vsti.
dragagāti. gumi arabic. aā. ℈. ij. aloe. mir
re munō. olibani. sarcocoll' nutrite. opij.
aā. ℈. ß. cōficiank cū aqua roꝛ. optima ⁊ fi
at collīum.

De diminutōe carnis in cōiūctiua ⁊ eius
excrescētia.

Undecima passio cōiūctiue ē excre
scētia carnis aut diminutio eius
Si caro augmētak in cōiūctiua n
est: sicut corpe mūdificato: nisi q̄ p doctū
cirurgicū extirpek. sicut dictū ē capᵒ de
vngue. ⁊ capᵒ de pāniculo i cōiūctiua.
Si aūt caro sit diminuta ⁊ ablata p ido
cuꝫ cirurgicū. sicut in curatiōe vnguis: ⁊
pāniculi: ⁊ carnis addite: ⁊ cancri. ⁊ fistu
le. tūc nō est curatio. q̄ p remotū radica
le est: ⁊ nō recapit curationē. Quare i cas

ratione taliū magna cautela ē adhibēda Si aūt fuerit diminuta aliter. fiat tale collirīū. ℞. aloe. olibani. añ. ℈. i. sang. draco. sumac. añ. ℈. ß. fiat colliriuz cū aqua rosa. vbi gumi arabi. sit infusum.

De fistula in lacrimali.

Vodecima passio ꝓiunctiue ē fistula nata in lacrimali. Intelligēdum q apostema mollia generā tur aliqñ in lacrimali oculi versus nasuz ⁊ vtplurimū terminat in fistulā. In pris igit diligētissime mundificet corp⁹. deinde fomētet loc⁹ cū spongia infusa in aq decoctiōis gallaz. sumac. ⁊ modico mel' Deinde cū aqua decoctiōis maliḡ. ⁊ foliozuz ruthe. deinde fiat tale collirīū. ℞. viride eris. aramēti. salis armoniaci. vitroli. calcis viue. auripigmēti. cantaridaz. aluminis. añ. ℥. ß. fiat puluis: ⁊ pul' ponat in parumsiua quātitate. vel misceant cum vrina pueri ⁊ fece olei antiq. ⁊ fiat vngñ. ⁊ tenta intingat ⁊ fistule applicet. Deinde fiat vngñ post mortificationē fistule: ex aloe ⁊ olibano: ⁊ sarcocolla nutrita. et sumac. ⁊ cortic maloꝝ gra. ad carnis regenerationē. deinde sumak talis potio. ℞. foliozum agrimonie. foliozum oliue. ꝙuaſ senā ⁊ tēperētur in vino al. ⁊ accipiatur vinum: ⁊ pauldubio si corp⁹ ē mūdificatuz ⁊ panes est boni regimis. ista potatio curat oēz fistulā vbicūq; fuerit. Itē colligat agrimoña cū ozatione oñica: ⁊ portet ad collū: ⁊ curat fistulā vt plurimū. Si aūt ex his nō cureſ: ad manū cirurgicā finaliter recurram⁹. Cauterizet igit loc⁹: ⁊ fiant alia p ordinē sicut decet. De ista aūt materia fuim⁹ locuti lib⁹ ⁊ per⁹. Addam⁹ igitur istud cū tilo: ⁊ aliqua veritatis scintilula resultabit.

De lacrimis currentib⁹.

Ertiadecima passio ꝓiunctiue fūt lacrime currētes ad cannā oculi

Lacrime ꝙuemūt a causis primitiuis extrinsecis. sicut casus. percussio. calor. frigus. febres. ⁊ accidētia anime. istis aūt remotis lacrimaz fit remotio. Veniunt ēt aliqñ pp euulsionē carnis que ē in lacrimali: pp indoctū cirurgicū: ⁊ nō recipit curationē. tamē si videat via interesse fiat collirium de aloe. ⁊ sarcocolla nutrita ⁊ sumac. Aliqñ veniunt lacrime pp oculi debilitatē nālez. ℈ pz q mollis. humid⁹ subalbid⁹: ⁊ nō recipit curationē. Et ñ sivt deat tibi apponat olibanū cū ꝑdicto collirio: ⁊ vtat eo. Aliqñ veniūt lacrime pp fluxuz humor a parte intrinseca cerebri cuius signū est q veniūt ꝓtinue ⁊ cū ster nutatione. ⁊ iste lacrime possunt curari: sed cū difficultate magna valde. Cōforte tur igit cerebrū cum ambra ⁊ storace calamita si cā est frigida. ⁊ si calida. cū camphora ⁊ rosis. ⁊ purget cū yerapiḡ in cā frigida. ⁊ in calida cū elect'io de succo ro. et postea in collo apponant' ventose. deinde setones. ⁊ vitet repletionē. ⁊ somnum diuturnuz. Et odoret cerebrū cōfortātia iuxta conuenientiā particulariū. Si aūt venerint pp causas extrinsecas: cōfortet cerebrū ⁊ ponant' stiptica supra frontem ⁊ timpora iuxta cōuenientiā particulariū. ℥ sanguine dra. ⁊ acacia. mirra. olibano. ⁊ albumine ouoꝝ: ⁊ similibus. iuxta cōuenientiā cause. fiant fricatiōes fortes in vertice capitis. Et si aliā viā nō habem⁹ scindantur arterie que sunt in timporibus. deinde ꝓfortetur oculus si causa ē calida tali collirio. ℞. rosarū margaritaz perforataz: ⁊ nō pforataz. ossium miraboli'. cozalli albi: ⁊ rubei. camphore. añ. ℈ ij. san. dra. sumac. cortic maloꝝ ḡ. opij. libani. añ. grana. vi. cōficiantur cū aqua infusionis dragagāti. ⁊ gumi arabi. ⁊ fiat collirīū. Si aūt causa fuerit frigida: tunc vtatur isto collirio. ℞. tucie p̄parate sic ℥ ß. sarcocolle nutrite. olibāi. aloe. mastic, storac calāite. ābre. añ. ℈. i. rosaz. sumac. sanguis dra. añ. grana. vi. cōficiant' cum mucillagine dragagāti. ⁊ gumi arabi. ⁊ fiat collirīū. Si āt cā cēt ꝓposita ꝓponāt medicamīa iuxta industriā medici.

Clarificatio. Intelligendū circa istā materiā q Bal. videt ꝓtrari⁹ sibipsi q̄rta ꝓticula de morbo versus principiū ad quatuor colūnas dicit si in conunctiua fuerit apostema ꝺ sanguine: visui accidēt alit nocebit. ⁊ statim sequitur litera. Si aūt obtalmiā patiatur vel vngulā p se faciet visui obscuritatem. p amozē nōne obtalmia fit de sāguine aliqñ. igitur tūc apostema de sanguie visui nocebit. ⁊ quid ē igit dicu q apostema sanguineū nocebit visui p accidēs, et

obtalmia per se: cū obtalmia p se sit apostema de sanguine vtplurimū. quid sit dicendū ad b: ego nō video nisi sub quodā nubilo si litera ē vera sic̄ facet. Dicamus igitur sic q̄tum est de p̄senti q̄ humor crystallin⁹ ē in oculo p se: et alia sunt pp iuua mēta. Si igitur oīa que sunt in oculo patiantur et visus nō ledat: nō erit morbus sed cā morbi ꝑm Bal. ī primo de morbo. Nūc aūt apostema sanguineū p se ē morbus p̄iunctiue: cā in p̄iunctiua sint multe vene. et ita pōt ibi causari apostema ō sanguine. Nūc autē b est nocumētū partis et nō tot⁹. iō apostema sanguineū nō erit p se morb⁹ oculi. tm̄ non de necessitate ledet visus. ꝛ igit sit morb⁹ cōiunctiue per se: nō tm̄ pp hoc est morb⁹ tot⁹ per se: cū per se nō ledatur opatio tot⁹ inquātum hmōi. Nūc aūt obtalmia q̄tū est de virtute vocabuli nō dicit tantus et ꝓprie apostema oculi nec cōiunctiue: nisi cū hoc patiat pupilla. et si patiat pupilla et visus: et ita opatio tot⁹ oculi. et ita obtalmia poterit eē morb⁹ totius oculi p se. et pro tāto Auic. ī tertio post q̄ dixit q̄ obtalmia vera est apostema in p̄iunctiua post. xij. lineas. dixit q̄ obtalmia vera ē apostema in pupilla sequens coniunctiuas. et ita videtur sonare q̄ obtalmia de virtute vocabuli nō est apostema tm̄ cōiunctiue: ꝛ etiaꝫ pupille. et q: nocumentuꝫ pupille imediate nocet visui. iō obtalmia potest per se visui nocere. Intelligendū q̄ quoquomō se habeat negocium ꝓpter ista verba nō mutat causa nec signū nec opatio. et ideo videt mihi q̄ disputatio sit de nomibus quare ꝛc. Secūdo intelligendū q̄ obtalmia frequent⁹ venit in vere q̄ in alijs temporibus. et si sic frequent⁹ venit de sanguine. et si venit in estate frequēt⁹ de colera. et si in autūno frequēt⁹ de melancolia. et si in hieme frequent⁹ de flegmate. Tertio intelligendū q̄ in obtalmia corpore pleno deb et fieri flōia de cephalica partis oppositē. et postea de eadē si indiguerit. postea debēt poni repercussiua corpore mundificato. et egritudine in principio existente. Nunc autē cognoscitur obtalmia in principio esse cum apparet rumor. et quod expellitur est subtile. et cū lippa incipit ingrossari. est augmentū et cum lippa est digesta est status. et cum diminuitur est declinatio. Quarto intelligendum q̄ fenugrecum directe competit in obtalmia flegmatica et ventosa. quia resoluit et digerit. Sed si materia ē calida: posset opetere cā administratōne frigidoꝝ: sicut si esset dragagantuꝫ et musallago p̄silij ad maturandū in fine augmenti et in principio status: licet sit calidū cōplexionis. Quinto intelligendū de exhibitione aque in obtalmia quoniam administratur intus aut extra. Si intra et temp⁹ est frigidū et materia frigida: dꝫ calida admīstrari vt digerat et euaporet. Si extra vt oculuꝫ fomētando: tūc sp calida dꝫ admīstrari. nisi vehementia doloris impediret. Sexto notandū q̄m ꝛ sanguis fluēs ad eum non inficiat eaꝫ nec remaneat infectio. in cōiunctiua tam̄ aduenies remanet infectio quia ꝓpt̄ sui tenuitatem penetrat. et ideo in principio aliquando apparet ad modum puncti. aliquando ad modum macule. et ideo recte in principio non comperet sanguis colum be. quia tunc ratione sue caliditatis magis faceret fluere sanguinem: sed post q̄ constrictiua et restrictiua p̄cesserunt. Septimo et vltimo notandū est b q̄ causa antecedēs lacrimaꝫ aliq̄n potest ꝓuenire a stomaco et toto corpe. ꝛ cā cōiuncta ꝓcedit a capite.

Capl'm. xij. de passionib⁹ cornee.

Unica cornea ē il

t la tunica que apparet discooperta in oculo: que ē alba dara ad modū cornu lucidi et ē supra pupillam: et patit egritudines multas ꝑm gal. 4°. de morbo. Morbi igitur sunt sicut vlcus et plaga. vesica seu variola. ruptura. albugo seu tela. pannus seu macula. cicatrix. mutatio colorꝭ. gossicies. et fistia. sic̄ videbim⁹ ꝓcialiter in. pcessu. et sunt passiones. viij.

De vlceribus cornee.

Unica cornea ē tunica corticabilis cōpōēdēs ī se q̄tuor tunicas. Nūc aūt aliq̄n vlcerant iste tunice. et hoc pp hu. ca. et diuersificantur vlcera vl' plage ꝑm di-

uersitatē situs dextri vel sinistri. superficiei ⁊ ꝓfundi. ⁊ ꝑm diuersitatez cause. ⁊ ita sunt multe spēs: oēs tñ ꝙueniūt in curatione. ⁊ ideo de distinctiōe spēz nō curo. In primis ponaf i loco obscuro. ⁊ sit ḧetus ⁊ tacit⁹. ⁊ dicta sit subtil. ⁊ nō iaceat supra partez oculi lesam. ⁊ fiant fere oīa sicut in obtalmia. Fiat igit flōia ⁊ purgetur cozp⁹ cū mirabul' citri. ⁊ viol'. Corpe aūt sufficienf mundificato vtatur in prīs isto collio. ℞. ceruse ablute. ℨ. ú. dragāti. gumi arabic. añ. ℨ. ú. opú. ℨ. ℌ. fiat collirium cū albumine ouoz. postꝙ autē vsus fuerit isto collio ꝓiciaf in oculo lac mulieris. Si aūt dauderetur vl⁹ aperiatur ꝓpter famē cū aqua decoctionis fenicli. ⁊ cozone regie. deinde ꝓiciaf laci oculo deinde vtaf isto collirio. s. ꝙ ꝓdicto collirio addantur ista tria. s. tucia ꝑpata. ⁊ catmia abluta. ⁊ ere vsto ⁊ abluto. Et si volueris carnē regenerare: istis ꝺb⁹ vltimis addam⁹ illa tria. s. aloe. sarco colle nutritaz ⁊ olibanū. Nūc aūt in oi plaga seu vlcere magn⁹ dolor. q̄re oz ꝙ cozp⁹ sit bñ mūdificatū: ⁊ ꝙ collīria nō sint mortificatia ⁊ abluaf oculꝰ cotidie bis cum aq̄ calida pluuiali vbi sit zucc ⁊ mel.

De vesica in cornea.

Ecūda passio cornee ē vesica. et diuersificaf in colore ⁊ dolore et

leuitate ⁊ malicia ꝑm ꝙ aquositas est agregata inter cortices exteriores cornee: aut interiores: aut medios. ⁊ ꝑm diuersitatē hūoris peccātis rōne sue qualitatis aut q̄ntatis: aut vtriusq;. Nūc autē vesice seu variole i prīcipio sunt sicut pūctus vergens ad rubeū. sz vlcera magis vergunt ad albū. Curaf cū flōia ⁊ farmacia. ⁊ collirio dicto in capło ꝑcedēti deolcribus cornee. vel fiat tale collīuz. ℞. tucie ꝑparate sicut decet. dimie lote. antimonij abluti. scorrie eris ablute. ceruse ablute. añ. ℨ. i. opú grana. vi. cōficiaf cū mucillagine fenugrec. Intelligem⁹ autez tuciaz ꝑpataz. s. ꝙ igniaf deces: ⁊ in q̄libet vice extinguaf quinqz vicib⁹ in vrina pueri virginis: quinqz in aqua ro. ⁊ ꝙ p⁹ ea puluerizef in vltimo. ⁊ deide ꝙ tēperetur in succo maiorane. ⁊ deinde removeatur succ⁹ ⁊ tu cia deficcef i vmbra.

De ruptura cornee.

Ertia passio cornee est ruptura ⁊ apparet aliquādo ad modū capitis formice: ⁊ aliquādo ad modum capitis vue. aliquādo ad modū dactui. Rūpitur aliqñ ꝓp causas extrinsecas sicut est casus ⁊ passio. aliquando ꝓpē causas extrinsecas: sicut est humor acut⁹ aut apostema. Et diuersificanf spēs rupture ꝑm diuersitatē causaz. ita etiā ꝙ aliquādo erit vnea extra cum magna difformitate. species curabiles in prīcipio curanf sicut ea que dicta sunt in capło de oculcerib⁹. ⁊ capło de veficis. In primis igitur mundificef cozp⁹ cū flōia ⁊ farmacia deide ponanf reperussiua. ⁊ fiat emplastrū de cronij s ⁊ acacia. sanguine drac. ⁊ bolo armenico. ⁊ ligetur oculꝰ. ⁊ iaceat resupinus. ⁊ fomētetur cū aqua decoctōis ros. plātaginis. bursepastoris. ⁊ possz vti tali collio post ista. ℞. antimonij vsti ⁊ abluti. ceruse vste ⁊ ablute. cimie ablute ⁊ aduste. añ. ℨ. ú. spicanar. aloe. tucie nutrite. sarcocolle nutrite. añ. grana. vi. cōficiantur cū mucillagine dragāti ⁊ gumi arabic. ⁊ fiat collīū. In eminentia autem cozis nō ꝓfulo ꝙ abscindantur qz timēdū est ꝙ torꝰ oculꝰ liquefiat.

De cancro ⁊ cornea.

Varta passio cornee est cancer. Cancer autem aliqñ causatur in cornea ex eo. adusta ⁊ inducit vlcus. corrosionem. ⁊ cauernam. dolorē capitis. vigilias. ⁊ casuz appetitus. ⁊ si nō curetur a prīcipio: postea non recipit curationez. Aliquando autem causantur a melencolia. et est dolor remissus cum duricie. In primis igitur fiat flebotomia et si est de colera adusta purgetur cuz oximelle laratiuo. ⁊ electuario de succo rosato. et yeraruffi. Si autem est ex melencolia purgetur cum dyasene. et yeraruffi. Cancer autem de colera mitigetur in primis cum isto collirio. ℞. ceruse ablute. amidi. añ. ℨ. i. opú. ℨ. ℌ. conficiantur cum albumine ouorum ⁊ mucillagine facta de draganto in aqua rosata. vel apponatur em plastrum factum ex vitello oui ⁊ oleo rosato: et lacte mulieris. vel fiat istud ꝑ modum collirij. Cum autem nō est ibi dolor horribil': vtatur tali collio. ℞. tucie ꝑparate, amidi, memite, cozalli al, ⁊ ru, tēre

sigillate.margaritaz.añ.ʒ.i.p̄ficiañt cuz mucillagine draganti.z gūmi arabici. et fiat collirium.

De mutatione colozis nālis cornee.

Ultra passio cornee est mutatio colozis nālis in nō nālem oculo sano existēte. Intelligendū ē q̄ pp opiliationez eparis z splenis sicut in icterica z similiū mutaī coloz naturalis oculoz in ruborē aut croceitatem aut nigredinē.aut viriditatez.intantū aliqñ q̄ homī videī q̄ oīa sint crocea. Mutaī etiam coloz z figura sicut in lepza.mutaī etiam coloz p̄m diuersitatē humoris cristallini z albuginei z spūs z p̄m diuersitatez coloz.humoris vitri. Curatio huiꝰ consistit in remotione cause.z q̄ fomēteī oculus cū aqua decoctionis ro.nenupharis z camomille.z si volumꝰ colozare oculuz coloze nigro fiat sic.fr.gallaz.z ossa mirabuk.pulverizēt̄ur in vltimo:z tēperentur in oleo sisamino.aut in oleo nuc.z ponātur in vase vitreo ad solem. deinde sicut collirīū oculis instilletur.

De nebula in cornea.

Exta passio cornee:aliqñ eñ humiditas fluit ad cornuā z generat ibi fumū z nebulā:z caliginatur visus. Et curatio cōsistit vt purgetur corpꝰ cū pilul' aureis. z collizetur oculꝰ cū felle anapitris.

De corruganōe z puificatiōe cornee

Eptima passio ē corrugatio puificatio z duricies:sicut fit in senibus.z tūc cōfert fomētare oculū frequēt cū aqua decoctiōis ordei. rosaz viol'.nenupharis.z silliuz.z instilleī frequenī lac mulieris in oculū.

De albugine vel macula z cicatrice ī cornea.

Etaua passio cornee. Intelligendus q̄ supra cornea acciditur passiones multe que nō videnī differre nisi p̄m plus vel minꝰ:sicut ē nubes albugo.macula.pānus.z tela./Que q̄dā veniūt aliquādo pp cōcursuz humoꝝ.aliquādo pp casuz z passionē.aliqñ sunt reliquie apostemarū male curatoꝝ. Intelligendū etiā q̄ cicatrices accidunt in cornea post curationes vlceꝝ variolaz z similiū.z sunt oēs albe.z iō videnī macule.z oēs laborāt in curatione cicatricum sicut si esset macula.z est maius opus. q: cicatrix nō recipit curationē. Aliq̄ etiam opinanī q̄ macula in cornea nō sit aliud nisi cicatrix cornee. vterqz aūt istoꝝ decepꝰ est. In cicatrice igit nō est laborandū nisi ad decorem tm̄. In maculis aūt z albugine operandū est sic. Iste eñ infectiones que veniūt in cornea cū sunt in principio vel in puericia possunt deleri curari cū lacte mulieris frequēter imposito.z postea cū puluere ossis sepie. vel sic.fr.succi papaueris ru.suc.cētauree minoris.misceanī cū melle. istō ,pculdubio curat albugines z maculas in principio z in puis pueris. Idez facit succꝰ lingue passerine.z appellaī poligoma apud dioscoridē.z assimilaī mirabiliter cētinodie. Ista eñ herba ē illa quā hyrūdines portant filijs suis cū p̄dzaī oculꝰ cū acutꝰ re cuperant visum.z ego feci aportari de viridario serenissimi regis maioricarū. Si aūt herba nō inueniaī saltz p̄dzenī oculi pulloꝝ hyrūdinū:z post triduū accipiātur qui recuperāt visuz.z fiat puluis z oculis instillet. Si aūt macula fuerit indurata de difficili curaī aut nūq̄. Modus tñ operādi est iste q̄ dicta sit tenuis.z q̄ purgeī caput cū yerapigē.deinde mollificeī macula cū aqua decoctiōis malue bismalue.palee ordei z auene.z viol'.z ros. z nenuphare.z camōilla. deinde ponaī quotidie iste pul.fr.ossis sepie.ʒ.ij. 351. albissimi.ʒ.i.piperis.ʒ.ß.caperose grana.x.pulverizenī sicut decz collīria z misceanī:z oculi instilleī.vel fiat collirīū tale.fr.calamite.ʒ.i.tucie.ʒ.iij.ligni aloe. ʒ.iiij.caposc.ʒ.i.z gīna.x.licij.ʒ.ß. Modus faciēdi est q̄.s.calamita z tucia decies igniani z extinguaī in vrina pueri virginis.postea in aq̄ ro.z postea tēperenī in succo maiorane.misceanī cū p̄dictis z fiat puluis. Isto aūt puluere possumus vti tribꝰ modis. Primo in pul' sicut ē dictuz. Secūdo q̄ misceaī puluis cū aqua feniculi z celidonie distillate. Tertio q̄ misceanī cum assungia porci recētis.z fiat collirium. Vel vtaī isto collirio z nō q̄ram? melꝰ.fr.tucie p̄pare sicut decet. sar cocolle nutrite. aloe.piperis longi. corticis testaz ouoꝝ calcinatoꝝ.fragmētoruz

scutellaꝝ terreaꝝ viridiū.vitrioli.eris vsti
ceruse lore.stercoris lacerte viridis. cati-
mie auri.margaritaꝝ.corralli.viride eris.
castorei.mirre.licij.musci.dragāti.serapi-
ni.galbani.spume maris. opij. añ. ℈.ij.
felꝫ vulturis.balsami.ambre limature au
ri purissimi.añ.℈.i.cōficiantꝫ cū succo cu
frasie.bñ tamē pulueriz̄ata fint sicut opꝫ
ꝫ informentꝫ trociscꝰ pui ꝫ desiccentꝫ i vm
bra.ꝫ cū balsamo inungatꝫ.ꝫ cū vti volue
ris in delicatis distēperetꝫ vnꝰ cum lacte
mulieris ꝫ ponatꝫ in oculis sicut collirio.
In alijs pōt distēperari in succo feniculi
aut celidonie.ꝫ possumꝰ vti sicut dictū ē
in alijs multis modis.scꝫ in pulucre.aut p
modū collirij clarificati i aqua ro.aut per
modum collirij dicti facti cum assungia
porcina.

Clarificatio. Intelligendū tñ cir
ca istaꝝ mām q̄ ma-
cula pānus tela nō sunt morbi infectiui:
qꝫ modicū aut nihil ab eis resoluꝫ. Lip-
pa aūt est morbꝰ infectiuꝰ cū aliq̄d ab eo
resoluaꝫ. Morbi aūt infectiui in his ver
sibus cōtinentꝫ. Febris acuta ptisis pedi
con scabies sacer ignis. Antraꝝ lippa le-
pra nobis cōtagia prestāt. Secūdo
notandū q̄ melia purgaꝫ p oculoſ.ꝫ fleg
ma p nares ꝫ palatū.ꝫ colꝫ p aures. sed
sanguis nō habuit emūctoriū qꝫ purus
ē ꝫ nō hꝫ superfluitates. Itē aduertendū
qñ hꝫ humores frigidi tarde penetrēt pā
niculoſ costaꝝ:nihilominꝰ penetrāt pānī
culos oculoꝝ.ꝫ iō aliqñ penetrāt inter du
as tunicas:ꝫ tūc generaꝫ cataracta sicꝫ vi
debimꝰ inferi?. Aliqñ agregātur in super
ficie cornee:ꝫ causant ibi albugies ꝫ ma
culas.pānos.ꝫ telas ꝫ silia.

Capl'm.iiij.de passionibꝰ vuee ꝫ primo
de dilatōe vuee ꝫ pupille.

Rima passio vuee

P est dilatatio vuee.i.pupille.pu
pilla aūt est foramē vuee. Istō
aūt foramē aliqñ dilataꝫ q̄ videꝫ tangere
cōiunctiuā. Ista aūt dilatatio aliqñ ē na
turalis:qꝫ a natiuitate talis apparuit: et
nullo mō recipit curationē. ꝫ aliqñ ueꝫ
accidētaliter.ꝫ quocūqꝫ modo fuerit no
cet visui:qñ aut nihil videt:aut videt in
minori quātitate q̄ sit res visibilis.ꝫ hoc
est pp nimiā dispsionē spirituuꝫ. Dilata-
tio igiꝫ accidētalis causaꝫ a causis exteri
oribꝰ:sicut est casus p cussio. nimꝰ doloꝫ
capitis. Et causaꝫ etiā a causis intrinse-
cis.ꝫ hoc ē pp apostema. aut pp magni
tudinē humoris albugineiaut ꝑpter hu
miditatē currentē ad vueā.aut ꝑpter sic
citatē vuee ꝫ corrugationē eius:qñ tra-
hitur versus circūferentiā:ꝫ ita foramē
magnificaꝫ:sicut apparet in coꝝs pfora-
tis cū desiccāꝫ.ꝫ tūc dilatatio vuee ē mor
bus per se:ꝫ apparet tota vuea miorata

Cura. Si aūt fuerit pp deficcationē
vuee:tūc inungaꝫ dicta resū-
ptiua humectiua ꝫ nutriēs.ꝫ sit in ocio ꝫ
quiete.ꝫ balneeꝫ frequēter.ꝫ fomēteꝫ o-
culus cuꝝ aqua dulci calida.ꝫ piciaꝫ lac
mulieris sup oculū. Si aūt fuerit pp hūo
rem albugineū:aut pp hūiditatē.sic in di
eta tenui.ꝫ purgeꝫ caput cum yerapig̃.ꝫ
abluaꝫ caput ꝫ facies frequēter cū aqua
salsa ꝫ aceto.ꝫ sint calida.ꝫ collyria ponā
tur in oculo que dicta sūt capl'o de albu-
gine ꝫ macula.ꝫ que dicentꝫ inferꝰ de ca
tharactis. Si aūt fuerit pp apostema.
aut ꝑpter casum.aut pp pussionē.inun
gatur dicta tenuis.ꝫ fiat flōia de cepha-
lica.deinde fiant ventose in collo. dein-
de fiat flōia de venis que sunt in angulꝫ
oculoꝝ.Et si ruboꝝ appareat ampleꝫ
timpora cū sandalꝫ.ꝫ sanguis dra.ꝫ albu
mine ouoꝝ.supra oculos apponaꝫ saccu
lus de ro.et nenuphar.intinctus in aqua
rosa.vel istud .℞. farine ordei. fabarum
vitellū oui.ꝫ pistentꝫ cū oleo rosa.ꝫ succo
endiuie.ꝫ sup oculū apponaꝫ. Deide pꝰ
principiū instilleꝫ lac mulieris. deide pꝰ
sanguis colūbe. Apostemata igiꝫ curē
tur sicut dictū est capl'o de obtalmia. Di-
latatio aūt vuee pp cās primitiuas nō re
cipit curationē:nisi natura p se confortaꝫ
ta incipiat restingere.ꝫ ita dilatio pupil
le semper mala.

De cōstrictione pupille.

Ecūda passio vuee est ꝯstrictio
pupille. Cā aūt huiꝰ passionis ē
siccitas ꝫ corrugatio vuee:ꝫ mo-
tus eiꝰ a circūferentia versus centruꝝ.et
tūc oculꝰ est minoratꝰ:ꝫ forte nō recipit
curationē.fit etiā ex quitate humoꝝ albu

ginci:⁊ fatis de facili curat. Coartat etiã ⁊ cõstringit pupilla ex aliq̃ humore compremẽte eã versus centrũ. Ista aũt cõstrictio pupille aut ẽ naturalis aut accidentalis Si nãlis iuuat: qz spũs vnitur ⁊ pforat Si accidentalis sp̃ nocet:⁊ facit apparere rem maiorẽ q̃ sit. Si aũt cã fuerit manifesta humectatis ocul⁹ ⁊ caput ⁊ totũ corp⁹ cuius abstinẽtia ⁊ hũidis balneis.⁊ fomẽtetur oculus cũ spongia intincta in aq̃ dulci ca. ⁊ fricetur facies ⁊ caput vt calefiat: qz sola humectantia nocent ꝑm Auic. Si aũt cã fuerit replentionalis: purgetur caput: deinde vtatur isto collirio. ℞. croci. musci. aloe. ster coris lacerte viride. añ. ℈. i. balsami. ℈. ß piperis. floris eris. armoniaci. añ. grana vi. conficiãtur cuius aqua feniculi distillata

De catharacta.

Ertia passio vuee sunt aque seu catharacte. Intelligendũ q̃ vapores aquosi aliquãdo ascẽdunt a stomaco ad oculos:⁊ prurbãt hũiditates claras luminosas. cui⁹ signũ ẽ q̃ ante ocũ per⁹ se habẽt q̃ post. Aliq̃n aũt descẽdũt a cerebro. cui⁹ signũ ẽ q̃ equalit ante ocũ ⁊ post se habẽt.⁊ tũc est magnũ pericl'm agregantõis aque in oculo. aqua igitur agregat inter tunicã corneã ⁊ tunicã vueã recte añ foramẽ pupille.⁊ tũc in principio apparẽt ymagines multe diuerse sic fũt pili: aut vnguis: aut cimices: aut musce: aut alia volantia. aut oia vident pforata aut sicut pũct⁹: aut lateralit.⁊ ita de aliis apparitoib⁹ multis ⁊ diuersis.⁊ hoc ꝑz diuersitatẽ situs hũoris in pupilla: ⁊ ꝑm diuersitatẽ quãtitatis ⁊ qualitatis. Et ẽt colores diuersi apparẽt: rubei aut citrini aut nigri.⁊ ita de aliis: ꝑm diuersitatem humoris. Et h̃ sunt que legũt a Bal. 4°. de morbo. Tũc aũt illi fumi ⁊ etiã nubile cũ incipiũt cõdensari causant aquã seu catharactã:⁊ impedit visum aut oino destruũt, ppt opilationẽ pupille. q̃n fumalia crum rei visibil' nõ põt iactari vsq; ad cristallinũ. nec spũs visibil' põt penetrare vsq; ad coneã:⁊ ita impedit visus. In principio igit curari põt a bono medico: sed post cõfirmationẽ nõ: nisi ꝑ manũ rectificatoris.⁊ etiã ab eo nõ semꝑ: ꝑz cũ fũt in dispõne media. In primis igit ordinetur dieta subtil', vitet igit oẽs pisces sicut fulgur. nisi velit ingrossare: vt ẽt acui subtil'. vitet oẽs fruct⁹. oia fumosa. oia aq̃sa. oia acuta.⁊ breuit oia que faciũt ascẽdere vaporẽ ad caput. Deinde purgetur caput cũ yerapigã multis vicib⁹: ꝑz in parua quãtitate. deinde det tyriaca. deinde vtat isto collirio. ℞. fell' anciputis. balsami. añ. ℈. ij. cll'i albi. piperis. añ. ℈. cõficiant cũ aqua raphani.⁊ fiat collirũ ⁊ oculis instillet. postea odoret maiorana ⁊ oculis applicet frequẽt. Si aũt ex his nõ curet. tũc ad manũ chirurgicã recurramus

Aqua aĩ seu catharacta q̃ ẽ est idem aliq̃n est subtilis acui.⁊ aliq̃n nõ. Q̃n aĩ est nimis grossa nõ est subtilis. quia non posset descendere. q̃n aũt est nimis subtilis non est subtilis. quoniam et licet descẽderet: tñ stans ad primã dispositionẽ reuerteret. in dispositione aũt media est subtilis. Tunc aũt mod⁹ discernẽdi ẽ iste. cũ aut i loco lumioso ocul⁹ bñ respicit: si color aq̃ fuerit, sic color fugi aut calais aut grãdinis. aut color niger fuerit: significat q̃ nimis est indurata ⁊ non esset subtilis: quare tunc nõ est laborandũ. Secundo discernit sic: claudatur vterq; oculus:⁊ tunc oculus infirmus cũ pollice suauiter altero clauso manente fricetur.⁊ tunc celeriter infirm⁹ oculus aperiatur. et si pupilla non dilatatur nullo modo est subtilis: quia nimis est confirmata. Si autem dilatetur et reuertatur aqua ad pristinam dispositionem: subtilis est. Et si remaneat dispersa adhuc non est confirmata. et ita non esset subtilis. Et si volumus q̃ cito confirmetur: vtatur pisabus.

Si autem color aque est aereus diafanus transparens vel quasi: tunc est subtilis. et tunc est in dispositione media inter confirmatam et non confirmatam. Et tunc diligatur diligens restauratoꝛ. et corpore mundificato fiat cauerna in coneca cum acu rotundi capitis. et tunc impellatur supra vuecam: sed nõ transeat vltra. Et comprimatur aqua infernus cum acu. Et non extrahatur stat. m: sed maneat aliquantulum: vt aqua superius non reuertatur. Eleuetur igitur acus ⁊ postea comprimatur: deinde extrahatur. In parte autem infe

riori oculi nō fiat cauerna ad extrahēdū aquā:qz timendū esset de euacuatiōe humoris albuginei sicut dicē Auic.Fiat igitur in angulo.deinde fiat emplm supra oculum de vitell' ouoz.z ster in loco obscuro p septē dies.

De debilitate visus.

Jsus debilitaf aut pp cās extrīsecas:aut pp intrinsecas. Si pp extrīsecas:sicut est fumꝰ:pulueris. aut ventꝰ turbidꝰ.aut inspectio solis.aut corporis luminosi.aut intuitꝰ superiꝰ in aliqua re.aut legere literas minutas.aut nimie vigilie.aut nimiꝰ somnꝰ.aut nimia caliditas.aut frigiditas.aut siccitas. aut humiditas.aut repletio cibi z potꝰ.z crapula.z vomitꝰ nimiꝰ.z mirabiliter nocet coytus.z cibaria ventosa z acuta.z salsa z acetosa.z oē illud qđ cōuertit mām in fumū z vaporē:sicut sūt cepe:allia:z porri.z fructꝰ:z legumina.z nocz etiā iacere calciatū:z capite iciato z plica. Si sint cause intrinsece:tūc sunt etiā multe valde minoratēs visuz aut corrūpentes aut destruētes.sicut sunt egritudines capitis.sicut est reuma.frenesis.vertigo. scoroma z silla. z sicut est apostema nerui optici. aut opilatio.z quelibet quatuoz cōplexionum tam simpliciū q̄ cōpositoz cū materia vel sine materia. Hoc idē fit pp malas dispōnes tunicaz:z humoris vitrei z albuginei.z pp humorē cristallinū z situm ei?.qm̄ si torqueaf versus oculoruz angulos videnf oia oblique. Si aūt torq̄ aut versus superiꝰ aut inferiꝰ:tūc vnum videnf duo.z debilitaf visus pp causas dictas manifestas. sicut sunt passiones vuee.aut cornee.aut cōiunctiue.z debilitaf pp vapores ascendentes a stomaco sicut dictū est capl'o de catharatis. q̄ discernif qm̄ apparitio ymaginū stet p sex menses z pupilla apparet munda:a stomaco puenit.Quādo aūt puenit a cerebro:nō est tāto tpe sine aggregatiōe aq̄ nihil omin?.Etiā debilitaf visus aut minuif aut corrūpitur pp dispōnem spūs visibil'. Jste aūt spūs si fuerit multꝰ z clarus z subtilis:facit q̄ res visibil' bene discernif z longe z de ppe. Si aūt est multus z grossus:tūc videt z discernit meliꝰ longinqua q̄,ppinqua,z b̄ est p̄m illos q̄ dicūt spm̄ extra emitti pp b̄ qz subtiliatur in via.p̄m aūt illos qui dicūt q̄ fumꝰ intus suscipiēs z nihil extra mittēs fit hoc pp fortez motū in cristallina z apprehensionem rei more. z rōne motus subtiliaf spūs. Si aūt spūs fuerit paruꝰ z subtil': bene videt ,ppinqua z cernit:sed remota non:qz nō pōt angulū ꝓprehendere.Si āt fuerit paruus z grossus:tūc male discernunf z ,ppinqua z remota. Jsta aūt materia expositā ē a nobis supra quartū de morbo. Curatio igif talis erit.si visus corrūpaf pp res inanietes:cōfortef oculus cū quiete z ocio:z cibis humectātibꝰ z balneo z fomētatiōibꝰ factis circa oculuz cū aqua dulci tepida z lacte. Et si cā fuerit replēs inūgaf dieta tenuis.z purgef corpꝰ cuz yerapigā.z pilluf aureis.z pilluf sine quib' eē nolo.z colliriz ef oculus cū fellibꝰ auiū de rapina viuentium. z balsamo. Jntelligendū etiā iuxta illaz materiā q̄ aliqui sunt qui satis medio cri ter vidēt de die:z versus noctē paz aut nihil.z b̄ est pp grossiciē spūs z humorū z aliqui otra sc habēt:qm̄ de die paz aut nihil vident.z de nocte quodā mō ,ppor ꝺionabiliter loquēdo melꝰ.z b̄ est qz spiritus sunt nimis subtiles z parui.

Capl'm.v.de mioratiōe visus corrupti one z ablutione eiusdē.

Jcet de his multa dicta sunt:tū magis pticulariter sic procedim?. Jsta sunt que nocēt oculis supra oia ꝺ mundo vel quasi.f.coyrꝰ superfluus.deinde ebrietas crapla.nimia repletio cibi z potus.vomitꝰ superfluus. dormire imediate post comestionē donec quasi digestio sit in stomaco celebrata.dormire capite demisso.z longꝰ somnꝰ z ,pfundꝰ.z dormire calceatū.z nocet etiā intueri res nimis splendidas z rutilantes.sicut ē corpꝰ solis aut lune:aut ignis:aut nitis z silium. et nocēt tenebre sicut illis qui nimis fuerūt incarcerati.z nocent oia cala vaporosa. zventosa z corruptibilia:z grosse digestionis.sicut sī allia.cepe.z porri.z pipz:z vinum forte z nouuz z turbidū z spissuz. z ocs fructꝰ,z oia legumia,z ova indurata

ℭ caseus dur⁹. ℭ caules. ℭ carnes bouine ℭ lac. ℭ pisces. Et nocet legere nimis frequenter litteras minutas. ℭ ociũ nimiũ ℭ breui ter oĩa q̃ replẽt caput vaporibus aut grauãt stomacũ. Oĩa igit̃ ptraria iuuant ℭ cõfortant: ℭ potissime color viridis ℭ color niger: sicut esset cuculla monacꝰ si transiret p loca nuosa. ℭ submergeꝫ frequenter oculos in aq̃ frida oculis aptis vel paldebꝛis nisi senẽt⁹ ipediat iuxta illud qđ dicit̃. Limpha nitor speculum fortificat oculũ. De medicinalib⁹ aut̃ si corp⁹ est plectoricus ℭ nihil ipediat: fiat flõia de cephalica. deinde fiãt vẽtose cũ scarificatione supra collũ ℭ spatulas. deinde flõia de venis q̃ sunt in ãgulis oculoꝝ. Et qꝛ vtplurimũ tenebꝛositas visus puenit ꝓpter abundantiã flegmatis: aut melicꝛ: aut vtriusq̃ cũ talia habeãt caligĩnare aut spũs igrossare ℭ obscurare. Jõ bonũ est ꝙ mã digerat̃ p hũc modũ. ℞. maiozãe. ℳ. iij. saluie. ruthe. sileris mõ. eufrasie vere mõtane. saxifragie. fragarie fenicli. añ. ℳ. ij. anisi. maratri. dãci caruj sileris mon. añ. ʒ. ij. mellis lib. i. ℭ. ʒ. fiat sirupus quo vtatur mane ℭ sero. Et si mã est melꝛa addãtur sirupo floꝝ boꝝ. foliozuꝫ sene. epithi cuscute. añ. ʒ. iij. Digesta mã purgeꝫ sic. si mã est flegmatica. ℞. yerap̃. ʒ. ʃ. yeralogodion. ℑ. ij. eufozbij. pulpe colꝰ. mastic̃. anisi. bdellij. gariofil̃. añ. pondus. vi. granoꝝ cõficiantur cũ succo absinthij ℭ fiat pill̃e. denꝫ eũi dormitũ. Si ãt mã fuerit melꝛa purgeꝫ sic. ℞. diasene. daboꝝ. añ. ʒ. ʃ. yeraruffi. ʒ. iij. lapidis armenici nonies abluti. ℑ. ij. misceantur Supposita igit̃ bõa dicta: ℭ ꝙ corp⁹ sit bñ mũdificatũ vtãt iſtis remedijs practicis lanb⁹ ℭ expertis semp a facilioꝛibus ad difficiliora ꝓcedẽdo. ℳfiat igit̃ ista aqua quã cotidie ponat in oculis quõcũq̃ voluerit. ℞. celidonie. feniculi. ruthe. sileris mon. eufrasie. ℧bene. rosarũ ru. electarij añ. lib. ʃ. gariofil̃. pipis lõ. añ. ʒ. ij. cõquassentur ℭ ponantur in elambico de vitro ℭ fiat lentus ignis: ℭ fiat aqua sicut fit aqua rosata. ℭ reseruetur. Secundum experimentũ est istud. ℞. picã. ſ. aue q̃ vocatur pica vel picas mꝛtas ℭ ponãtur integre in olla noua vitrata ℭ lutet̃ ℭ ponatur in furno donec possit pulueriʒari: nõ tñ tantũ ℭ aduratꝰ. ℭ tunc pulueriʒetur ℭ puluis oculis imponat̃. vel fiat collꝛius vel puluis p se sumat̃. qm̃ pica hꝫ hãc. p pꝛictatẽ ℭ quõcũq̃ sumat̃ confert visui. Tertiũ experimentuꝫ est tale. ℞. cpar capꝛini ℭ lardetur minutim de zinziberc. ℭ gariofil̃. ℭ pipere longo. ℭ assetur. ℭ pinguedo q̃ fluit desic cet̃: ℭ accipiat̃ ps lardonũ ꝓdictoꝝ: ℭ terãt̃ minutissime ℭ cũ ꝓdicta distillatiõe siccata ℭ pulueriʒata misceantur ℭ fiat puluis sicut decet collꝛia ℭ oculis instillet̃. vel fiat collꝛiũ cũ aq̃ rosarum ℭ cpar ꝓdictũ suffumiget̃ ℭ etiã comedat̃ ℭ ista fiat multis vicib⁹. Quartũ experimentuꝫ est tale. ℞. tucie ignite ℭ extincte quinquies in vrina pueri virginis: ℭ quinquies in aq̃ rosarum optima. ʒ. ʃ. balsami optimi. ʒ. iij. vini al. purissimi ℭ mũdissimi. ʒ. i. misceant̃ simul ℭ incoꝛporẽtur. Quintũ est tale. ꝙ. ſ. vtatur puluere subscripto oibus comestionib⁹. ℞. eufrasie. saluie mẽte. sileris montãi. añ. ʒ. ij. anisi. maratri. ℭ zinzi. gariofil̃. pipis lon. añ. ʒ. i. floꝝ boꝝ. foliozuꝫ sene. epithimi. liquir munđ. vuaꝝ passaꝝ mũdataꝝ abarill̃. cortic̃ mirabuł. indoꝝ. añ. ʒ. ij. pãis succãi. ʒ. ʃ. fiat puluis ℭ ponat̃ in sacculo de alutã. Sextũ est tale qđ cõfortaret mirabiliter visuꝫ nisi patiens haberet in abominatione venenꝫ igitur anguille nemorales de locis siccis similis: ℭ ligẽtur versus caput ℭ caudaꝫ: et flagellẽtur cum virgis minutis. ℭ subito vno ictu a duobus viris abscindant̃ caput ℭ cauda: ℭ excoꝛiet̃ ℭ abluat̃ cuꝫ vino ꝛ sale. ℭ decoquat̃ in vino albo cuꝫ seniculo donec caro sepetur ab ossib⁹ ℭ illa caro sumat̃ p se vel cũ pane de zucc̃. fiat electuariuꝫ: ℭ lõgus vsus facit mirabilia. Septimũ est istud ꝙ accipiãtur mirabolani chebli ꝓtriti. aut pill̃e auree. aut pill̃e cochie. ℭ ꝙ vtatur eis p interualla: et acuit visuꝫ. Octauũ ẽ qm̃ frequẽs vsus tyriace cõfortat visuꝫ. Nonũ exꝑimentũ ℭ vltimũ est istud: ℭ nũq̃ de⁹ vsq̃ ad hec tẽpoꝛa voluit meli⁹ reuelare. ℞. sileris mõtani. maiozane. eufrasie. ruthe. celidonie. feniculi. añ. ʒ. ij. ʒinzi. spicanar. pipis lõ. gariofil̃. tucie extincte ℭ nutrite. sarcocolle nutrite in lacte asine. ligni aloes. añ. ʒ. i. felꝛ aquile ℭ ancipitris. ℭ hirci incolẽtis mõtana, vnum de quolibet. balsami. ʒ.

melĩ ro.3.1. puluerizenť cõquassanda in vtrimo ꝙquassenť sicut decet collyria. ⁊ li liq̃ueficenda liquefiãt. ⁊ si fuerit estas mi sce anť in sole calido p dies.xl. cotidie sp agitãdo sicut cõficiť zuccar ro. Et si fue rit hiems cõficiãtur cũ cinerib⁹ vbi sit ca lor ad modũ galline cubantis. ⁊ agitetť ⁊ seruetť in vase vitro: ⁊ oculis instillet. ⁊ ẽ tãte virtutis ꝙ decrepitus faceret legere litteras minutas siue ocularibus.

Clarificatio. Intelligendũ ꝙ in noctilopõ bñ põt cõpetere flõia: licet accadat vt plurimũ in senib⁹ ⁊ flegmaticis ⁊ crapulosis. ⁊ in il lis in quib⁹ frigidi ⁊ grossi hũores abun dant, ꝓtanto qz corp⁹ põt eẽ plectoricus ⁊ ita cõpetit rõne vtis purgationis. licz alia sit cura ꝑticularis sicut dictũ ẽ statim in fine capli cũ ponebať digestiuũ mate rie frĩde. Secũdo intelligendũ ꝙ in debi litate visus bñ põt cõpetere vomit⁹: nec trahet mã ad eãdem ꝓtem: imo effectiue erit oppositꝫ postꝫ ad exhtiora mittiť. qz cessante causa cessat effect⁹. Particularia aũt in q̃b⁹ põt cõpetere vomit⁹ sunt ista ꝙ mã ꝓpeať i cõcauitate stomaci. ⁊ ꝙ euomat de facili. ⁊ ꝙ caput nõ sit repletũ ⁊ ꝙ oculi nõ sint nimis debiles. ⁊ cũ tali bus ꝑticularib⁹ põt cõpetere vomit⁹ in debilitate visus. Tertio notandũ ꝙ aĩa lia q̃ hñt spũs subtiles ⁊ debiles vident de nocte ⁊ nõ de die: sicut bubones. qm̃ fortificatur, ꝓpter frigiditatẽ noctis. ⁊ q̃ hñt spũs subtiles. ⁊ fortes videt de die ⁊ nõ de nocte. sicut murilegi q̃ habẽt spiritus vergẽtes ad grossiciem videt de die. qm̃ purificatur spũs rõne claritatis exteriorꝫ sicut hoĩes. ⁊ qui inter ista se habent medio mõ inter nimis subtiles ⁊ nimis grossos videt in crepusculo. ⁊ illi in quib⁹ vergit spũs ad multas grossiciẽ non possunt videre postꝫ dies declinat sicut in noctilopa. ⁊ oculus q̃ est in tenebris vt det rẽi luce ⁊ nõ cõuerso. qm̃ adhoc ꝙ aliq̃ res videatur oz ꝙ res visa sit illuminata: qm̃ lux est forma colorꝭ inq̃tuz color est visibilis ſm Aueroym.

Capl'm sertũ. de passionib⁹ q̃ ꝓtinent ad totũ oculũ ⁊ primo de strabositate.

Strabositas secun

dum. Bal.4. de morbo accidit duob⁹ modis. primo ex oculus torquetur versus dextrũ vel sinistrũ. ⁊ tũc nõ accidit nocumentum nisi ꝙ res videť oblique. ꝓtanto qz magna ps oculi remanet illuminata. Si aũt torqueať versus supi⁹ aut iferi⁹ : tũc vna res videretur due. qm̃ magna ps pupille coopertur: ⁊ nõ põt iactari simulacrũ vsq; ad cristallinũ nisi p viaz inundationis. ⁊ ita nõ põt cãcellari simulacrũ in cruce signatione nerui obtici: nisi ꝓtingat recte videre: nisi enim in tpe sanitatis cancellareť ydolũ in cruce signatione nerui obtici: tẽ vniuersaliter res oculis videreť eẽ due: cũ simulacrũ sit in quolibet oculo. Istã aũt materiã retigim⁹ supra quartũ de morbo tñ breuiter ꝗ aliq̃d dicam⁹. Intelligẽdũ ꝙ Auic. ꝓtractat istã mãm. v⁹. de naturalibus lib⁹. iij. cap⁹. viij. Prima igiť causa vt dictũ est ꝓpter quã nõ cõtingit recte videre est torsuositas cristalline ⁊ cooptura eiusdẽ: qm̃ simulacrũ nõ põt directe iactari ⁊ iõ venit cũ quibusdaz inuitationibus. ⁊ ita vna ps citi⁹ est in cruce signatione q̃ alia. ⁊ qz ñ obuiãt se adinuicẽ nõ possunt ydola cãcellari: ſz transeunt vsq; sensuz cõem sine cãcellatione. ⁊ ita ꝓtingit male videre: qz vnuz videntur duo eminꝫta. Secũda cã põt esse nimia mobilitas spũs ⁊ agitatio mot⁹ vsus dextruz ⁊ sinistrũ vsus ꝓtẽ anteriorẽ oculi. ⁊ quia mouetur p modũ inundationis nõ fit cãcellatio. ⁊ ita videť vnũ multa. ⁊ hoc ꝑz qz si sol peuriat aquã stagnatã ⁊ aq̃ moueať: videbiť ꝙ sol moueať ⁊ ꝙ sint multi. ⁊ hoc ꝑz etiã ꝙ si lumẽ cãdele sit in capite dom⁹ de nocte: ⁊ tu agites pupillaz inferiorẽ cũ manu ⁊ agites oculũ. videbitur lumẽ saltare modo supius modo inferius modo ꝓpe modo remote ſm diuersitatem mot⁹. qz paret ꝙ inundatio a parte ante corrũpit iudiciũ rectũ ipsi⁹ visus Tertia cã põt esse nimi⁹ mot⁹ ⁊ agitatio ipsius spũs. qm̃ modo mouebať ad sensuz cõem: modo iterꝫ reuertiť ad cruce signationẽ. ⁊ hoc facit mot⁹ mouens ⁊ pertur bans. quare videtur hoĩ ꝙ oĩa moueanť in girũ. sicut patet in vertigine, ⁊ ideo si

respicias aquam currentē vel nubes volantes pturbaſ motus interior propſ similitudinē motꝰ exteriorꝭ.ita ꝙ cogitur stare aut cadere.ꝛ ꝟ facit varietates motus q̄ est intꝰ.ꝛ ita ipedit iudiciū.Quarta cā pōt esse nimia subtilitas spūs qui moueſ ꝛ agitatur defacili ex qualibet cā ꝛ protanto intelligendū ꝙ oē illud quod impedit cācellationē ydoli in cruce signatione nerui obtici corrūpit iudiciū visus sicut videmꝰ in gutris aque velociter cadentis:quā rectā lineā ertūnamꝰ.ꝛ sicut pz in quadrato si velociter moueaſ videbitur linea circularis:lz sit figura quadrata.Intelligendū igitur iuxta illam materiam ꝙ spūs visibilis transit de vno oculo in aliū.qđ pz:qm̄ baliſtari qn̄ volūt ꝓicere recte claudūt vnū oculum: vt visus fortificeſ i altero. Secundo pz ꝙ si daudatur vnus oculus:tūc latus nariū oculi aperti pōt videri.ꝛ si ambo essent aperti nō videreſ.Tertio pz in catharactis cuꝫ volumꝰ ꝓbare vtrū sint subiacibiles acui vel nō.tunc claudimꝰ vnū oculū:ꝛ si ex ꝟ pupilla alteriꝰ dilateſ tūc subiacibilis ē sicut dictuꝫ est.pz igitur ꝙ spūs transit de vno oculo ad alium. ſm autē diuersitatē spūs cōtingit aliter ꝛ aliter videre:vel de longe vel de,ppe s.cut dictū est supꝰ.Color autē viridis sūme cōfortat visuꝫ sicut dictum est.Qui aūt causas passionis scire voluerit habeat expositiones nostras supra quartū de morbo.Si igiſ strabositas fuerit a natiuitate:tūc a p̄ncipio pōt aliquo modo rectificari.ꝛ nō est alter modus nisi ꝙ candela ponaſ sibi ex opposito illius strabositatis.vel filū rubeū. vel aliqua res pendens quā intueatur.ꝛ ita ex cōtinuo videre in oppositum rectificabiſ ꝛ ad mediū reuerteſ. ꝛ ita qn̄ parua fenestra est in domo ꝙ quā intrat lux si pter puus frequēter respiciat ipm̄ ex obliquo efficietur strabo.a talibꝰ igiſ aduertendū. Nunc aūt strabositas aliq̄n venit in adultis ,pter spasmū de inanitione. aut de repletione.aut ,pter mollificatiōnem ꝛ paralisim. aut ,pter epiſiam.et propſ capitis consimiles passiones. ꝛ tē curabitur strabositas illis curatis.

De eminentia oculi.

Ecūda passio q̄ debeſ toti oculo est eminētia eius. oculus enīz eminet ꝛ egrediſ ad exteriora ,ppſ mlta s,ppſ repletionē nimiā cerebri ꝛ oculi ꝛ totius corpis.ꝛ ,pter ventositatē. ꝛ pp apostema cerebri.ꝛ simulia ipellētia oculū ad exteriora. ſfit ꝛ ,pter mollificationem ꝛ paliſiz lacertoꝝ mouentiū oculos quare cadit oculus ꝟ exteriora ꝛ eminet. fit etiā ,ppter nimiū capitis doloreꝝ ꝛ propter vomitū.ꝛ ,pter nimiū clamorem.ꝛ propter nimiū conatū in assellādo sicut in tenasmone:ꝛ in expulsione fetus Si aūt eminētia fuerit modica tūc sufficē paruitas cibi ꝛ potus. ꝛ ꝙ iaceat resupinus.ꝛ ꝙ oculus colliriꝫetur cū aqua rosaꝝ vbi sit sumac.ꝛ cortex thuris . Si autem eminētia fuerit magna fiat fōia cū cōuenientia ptiularū. deinde sequaſ farmacia.deinde fiat vētosa in collo.deinde fomenteſ oculus cū aqua decoctionis gallaruꝫ sumac.balaustie.mastichis.thuris.ꝛ cū spongia frequēter oculus fomentetur vel ꝙ fiat empl'm ex farina fabarū ꝛ thure.ꝛ albumine ouoꝝ.ꝛ nucleis dactilorū adustorum.

De ꝓfundatione oculi.

Oculus enim profundaſ propter maliciam se.propſ vigilias nimias.ꝛ angustiā.ꝛ tristitiaꝫ.ꝛ propſ simulia cōsumantia humiditates connaturales oculi. Remoueanſ igiſ illa ꝛ fiat curatio cū cibis humectātibꝰ.ꝛ fomentatiōe cuꝫ aqua calida dul.ꝛ similibus.

Clarificatio. Intelligēdū ꝙ oculus eminens minꝰ videt q̄ mediocriter profundatꝰ:qz spūs disgreganſ.ꝛ per eandē rationeꝫ oculus magnus peius videt q̄ paruus . qz spiritus disgreganſ.in paruo aūt mediocriſ congregantur.quoniam virtus vnita fortior est se dispersa . ꝛ ideo melius vident qui habēt pupillā angustiam naturaliter larga aūt pupilla nocet visui siue sit naturaliter siue accidentaliter.sicut scribitur quarto de morbo. Intelligendum etiam ꝙ in obscuritate visus sicut dictum est: balsamus ꝛ fella auium viuentium de rapina faciunt festum celeberrimuꝫ.suppositio bono regimine:ꝛ ꝙ corpus sit mundificatum.

Capl'm. vij. de passionib⁹ palpebraꝝ: ⁊ primo de scabie ⁊ pruritu palpebrarū.

Quando materia sal

¶ sa vitrosa aut alia adusta currit ad palpebras: primo generat prurituꝫ. postea si cōtinuetur generat scabiē. deinde asperitatē deinde ruborē. deinde vlcerationē. Primum igit cōsiliū est q̄ mūdificet corpus iuxta naturā humoris peccātis. ⁊ postea distrahat mā ad opposita. deinde illinitur palpebre cū isto medicamine. ℞. eris vsti. carbimie lote. cerusse lote. aā. ʒ. i. aloe mirre. aā. ʒ. i. sal' armōiaci. florīs eris. aā. ℈. ß. puluerizent ⁊ ꝑficiātur cū melle. Et si aliq̄ eminentia remāet manu cirurgica abscindatur.

De pēfricatione in palpebris n odo siue lupia.

Uret igit sic. ℞. armoniaci. opoponac. galbani. aā. ʒ. i. tēperet in aceto fortissimo p̄ diē ⁊ nocte. malaxent ⁊ fiat empl'm. B enim mollificat ⁊ resoluit. Si aut sic nō curet ad manum cirurgicā recurram⁹. ⁊ interior palpebra inuertet ⁊ abscindat. ⁊ nod⁹ seu lupia seu eminētia seu pēfricatio abstrahat. ⁊ curet vuln⁹ sicut vulnera debēt curari. ⁊c.

De cōglutinatione palpebraꝝ ⁊ earuꝫ inuisca tione.

Bluat oculus in primis cuꝫ aq̄ decoctionis feniculi. cimini. ⁊ salis. ⁊ imponat medicamen de fenugreco. ⁊ semine lini. ⁊ aloe. ⁊ sarcocoll' ⁊ si ex his ñ sepent ad manū cirurgicā recurram⁹. Eleuet igit palpebra ⁊ inuertet cū amo q̄m erit possibile. ⁊ scindat q̄ cōiunctū est. ⁊ abluatur cū aqua salis ⁊ cimini. ⁊ pānus lineꝰ in medio imponatur ⁊ fiat empl'm de vitello oui ⁊ oleo ro. ⁊ ō sup apponatur ⁊ ligetur.

De seperatione palpebrarum.

Seperantur palpebre aliquādo a natiuitate aliq̄ post. ⁊ si post hoc est ꝓpter vulnera male curata. aut ꝓpter excrescentiā carnis ⁊ fil'a. aut fit ꝓpter inanitionē ⁊ spasmuꝫ ⁊ corrugationē. aut fit ꝓpter mollificationem lacertoꝝ mouentiū palpebras. aut ꝓpē spasmuꝫ de repletione in lacertis mouentib⁹ palpebras. Et si fuerit a natiuitate nō recipit curationē. Et si fuerit ꝓpter vicera excrescētias: curetur illa prius. Et si fuerit ꝓpter inanitionē. humectet totuꝫ corpus cū cibis ⁊ balneis. ⁊ fomēret caput ⁊ oculus cū ꝟūcis. Si aut fuerit ex mollificatiōe purget caput. deinde siccatiua ponātur ⁊ curet sicut palisis. Si aūt supueniat ꝓpter spasmū de repletione: curet sicut dictum est in spasmo de repletione. s. q̄ purget corpus ⁊ reliqua.

De ordeolo.

Urget corpus. deinde illiniatur cū opoponaco resoluto in vino deinde si nō: curet cuꝫ diaquilō. deinde cum isto medicamine. ℞. fermēti. mu scarū capitib⁹ ablatis laudani. mirre olibani. mirre. aā. cōficient cū fece olei d̄ lilio: ⁊ ordeolo applicet.

De carnositate in palpebris.

Onsumat cum isto medicamine ℞. aloe memite. sarcocol. nutrite litargir. aā. ℈. ij. florīs eris. ℈. ß. cōficiant cū succo celidonie. Si autez ex his nō curatur: ad manū cirurgicā recurram⁹. abscindat igit quicquid est ꝑter naturā. ⁊ postea appōat sal ⁊ ciminū mastic atū. deinde pān⁹ subtilis. postea emplastret tor⁹ oculus cū stupis intinctis in albumine ouoꝝ.

De pruritu palpebrarum.

In primis fiat flebotia. ⁊ purget ꝑm exigentiā humoris peccātis. ⁊ fiant vētose in collo. Et si pruritꝰ fuerit cū ruboze in principio apponat istud medicamē. ℞. suac. se. portul'. lētiū excorticatorū. aā. ℈. i. puluerizent ⁊ cōficiātur cum oleo ro. ⁊ albumie ouoꝝ. ⁊ si antiquat fiat sicut dictū est supꝰ cap'lo de scabie. Et si pruritus fuerit sine ruboze curet cū sarcocol nutrita ⁊ suc. celidonie.

De vlceribus palpebrarum.

In primis ꝺcoquatur lētes: ⁊ cortes maloꝝ gra. in vino albo debili. ⁊ abluet vlcus. deinde apponat colliriū de vitello oui. ⁊ croco. ⁊ olibano. ⁊ si est ibi sanies abluat cū aqua salsa.

De pinguedine in palpebra.

In primis illiniat palpebra cum medicamie facto ꝺ aloe, ⁊ acacia

croco ⁊ aceto. Et si ex his ñ curet: ad manū cirurgicā recurram⁹. fiat igit̄ icisio modica in palpebra vt pīguedo fluat ⁊ palatine hinc inde cōprimat donec pingue do exierit: ⁊ tūc pann⁹ intinct⁹ in aceto ⁊ aqua falsa desuper apponat.

De apostemate duro in palpebra:

Aliquādo accidit apostema durū rubeū in palpebra ⁊ postea deniq; gratur ⁊ ē turpis aspect⁹. mūdificet corpus cuz flōra ⁊ farmacia. ⁊ repartiat mā cū acacia ⁊ bolo armenico: ⁊ succo plātaginis. deinde abluat cū aqua ⁊ aceto. deinde malaxetur cera cū oleo de camomilla ⁊ desuper apponatur.

De tumore palpebrarū:

Inflantur palpebre. aliqñ ꝓpter causas extrinsecas. aliquādo ꝓpt intrinsecas. sicut est ꝓpt pūcturā aranee ⁊ silium. aut ꝓpter ruthaz ⁊ allia ⁊ silia. Si ꝓpter causas intrinsecas: sicut sūt vigilie. aut nimi⁹ somn⁹. aut ydropisis: aut cacochimia: aut subeth. ⁊ silia. Si igit̄ fuerit ꝓpter causas intrinsecas curent illa sicut oportet. Et si fuerit ꝓpter pūcturā alialiuz venenosoz apponat desup tyriaca. cū sale gēme. Et si fuerit ꝓpter ruthā ⁊ allia ⁊ similia calida. ꝓponat oleuz ro. cū albumine oui.

De verucis in palpebra.

Iveruca palpebre ỹgat ad duricies ⁊ siccitatē purget melia. ⁊ si ad rubozē ⁊ hūiditatez fiat flōta. deinde remoueatur cū lacte ficus pastato cū farina tritici. vel cū lacte titimalli mixto cū farina ordei. vel cōstringat cū pilo eqno vl̄ abscindat deinde locus cauterizetur.

De difficultate claudēdi ⁊ aperiendi palpebram.

Ia cā est mālis purget corp⁹ ſm exigentiaz hūoris. ⁊ si mā est ca. soluat cū volubili. deinde spongia intincta in aq̄ ca. frequēter sup oculū apponatur. vel iponat albumē oui cū oleo ro. vl̄ assungia galline cū mucillagie seminis lini ⁊ oleo ro.

De casu pilorū palpebrarum.

Si ex defectu mē hūectet corp⁹ ⁊ caput ⁊ oculus. ⁊ calida attractiua oculus iponat. Si aūt fuerit ex humore malo ⁊ corrūpēte radicē pilorz purget corpus ſz exigentiā hūoris. ⁊ si fuerit ibi rubedo illimat cuz maligñato corpore cū totalitate sua. Et si fuerit ex grossicie palpebre aut hūoris inungat loc⁹ cū isto medicamine. ℞. spicanardi. stercoris muris. laudani. ossiuz dactilloz vstorum stercoris hirundinis. aā. ℈. i. cōficiantur cū melle.

De pilis additis ⁊ uersis i palpebra.

Vellatur pillus addit⁹ aut uersus in palpebra. deinde vngatur locus cū sanguine rane. aut pediculi. aut catuli canis. aut fiat cū ouis formicaz cōtritis. aut cū rubigie ferri ⁊ saliua. aut cū isto. ℞. psillii ⁊ fiat mucillago ⁊ exprimatur. Deinde. ℞. spumā maris salis armoniaci. vngule asini adustę. misceātur ista cū aceto fortissimo ⁊ mucillagine dc̄o: ⁊ illiniat locus. ⁊ si nō sic curet cauterizetur loc⁹. ⁊ postea inūgat loc⁹ cū albumie oui ⁊ oleo ro. Aliq̄ ex acipiūt pilū uersum ⁊ ponūt in foramine ac⁹: ⁊ deinde ꝓpzando palpebrā reducūt ad ordinē nālem.

De pediculis palpebrarum.

In primis igit̄ purget caput cum yerapig̃. deide fomēt palpebra cū aq̄ decoctiōis blete. staphisagrie. salis piperis. ⁊ sulphur. deide inūgat cū istoviguēto. ℞. salis armoniaci. aloe. sucofimi. aluminis. staphisagrie. ꝑficiāt cū aceto squill. Capm. viij. de passionib⁹ auriū.

Instrumentum au

dit⁹ est cōpositū ex osse petroso ⁊ neruo exp̄sso: ⁊ neruo obtico concauo. ⁊ aere quieto. ⁊ ex diuerticulis ⁊ circūuolutionib⁹ anfractuosis in foramīe. ⁊ carillagine exteriori apparēte circa foramē ad modū ostraceoz. Intelligendū est q̄ cū aer cōquier⁹ q̄ est nālis in neruo cōcauo mouet ꝓpter aerē exteriorē tūc fit audit⁹. Auditui ñ veniūt tria accidētia sicut ⁊ aliis sensib⁹ ſz Bal. 4°. de morbo. qñ aut auferet. aut minorat. aut corrūpit. Auferet qñ nihil audit sicut in surditate. Minorat qñ nō audit nisi damet. Corrumpit qñ audit sonos strepitus ⁊ sibillos ⁊ silia intra aurē.

Cause. Nocumentū audit⁹ aut p̄uenit a natiuitate: aut p⁹. si post aut p̄ viā crisis. aut sine crisi. aut est

ab int⁹. aut ē ab extra. Si ab extra sīc causs obuiatio tomitruū. puluis. pulices. et silia. Si ab int⁹ aut ē pp nocumētū in instrumto audit⁹. aut pp ꝓpassionē aliquo rū mēbroꝝ. Si ꝓpr alia mēbra: sicut fūt passiones capitis. aut dētiū. aut retentio fluxus ⁊ silia. Si ꝓpter infirm audit⁹ ē aut pp spūm q̄ ꝓuenit a cerebro p nerui obtricū. aut pp neruū exp̄ssum. aut pp nocumentū qđ est ī foramine. Si pp spiritū aut ē est rōne quātitatis diminute. aut rōne sue male q̄litatis. aut qz nimis ea. aut frigid⁹. aut grossus ⁊ ita de alijs: Si pp neruū ⁊ ossa ē est pp tria. aut ꝓpr malā ꝯplexionē calidā. frigidā. siccā. ⁊ humidā. simplicē. aut cōpositā. cū mā aut sine mā. aut ꝓpter morbū officialē sicut ē duricies. apostema. opilatio neruī obtrici aut pp morbū cōez. sicut ē solutio ꝯtinuitatis. Si āt fuerit in foramine ⁊ locis vicinis: ē est pp tria sicut dictū est. Si pp malā cōplexionē aut. ꝓpr morbos officiales: sicut est opilatio facta pp sanie. aut sanguinē aut humorē. aut verrucam. aut carnē additū. aut pp vermes aut apostema. ⁊ silia. Si ꝓpter morbū cōem sicut est solutio continuitatis.

Signa tura vel a causis primitiuis vel ab egritudinib⁹ capitis. vel alioꝝ mēbroꝝ. vel si fuerit ꝓpter crisiz. ista sunt satis manifesta volēti cōsiderare. Si autē fuerit ꝓpter nocumēta q̄ sunt in foramine ponatur in loco luminoso ⁊ erit manifestum. Si autē fuerit ꝓpter nocumēta intrinseca in neruo ⁊ osse ⁊ alijs vbi ē p se iudicū de auditu. tūc vliter si ē cū mā est cū grauitate capitis ⁊ loci. ⁊ ꝓziuz si sit sine mā. Secūdū signū erit qm̄ ois discrasia ledit a simili: ⁊ iuuatur a ꝓrio. ⁊ ita poterim⁹ deuenire in cognitionē discrasie p iuuātia ⁊ ledētia. Intelligendū tm̄ q̄ plenitudo corpis ipedit iudicū de cōferētibus ⁊ nocētib⁹ alterātib⁹. qz si discrasia est calida: ⁊ corp⁹ ē plenū: ⁊ ledit a calis rōne silitudinis. ⁊ ledit a ꝓrijs sicut a frigidis rōne cōpressionis solutionē ꝯtinuitatis inducēdo. ⁊ ita intelligo de fridis. In corpib⁹ igr plectoricis multū fit lesio in silib⁹ ⁊ ꝓrijs. ⁊ iō multi cōiter decipiūtur. Si igr discrasia fuerit ca. scūdm̄ colorem ⁊ dolorē: ⁊ ledit a calidis. Si āt fuerit mala cōplexio frida: scūdm̄ fritas ab interi⁹ ⁊ ledit a fridis. ⁊ iuuat a calis mā minorata. qz ī corpore pleno fit dissolutio mē ⁊ ita nocumētum mai⁹. Si aūt a cā sicca adsunt vigilie: ⁊ vtplurimū leuitas capitis. Si aūt fuerit ab hūiditate tūc tumor in facie. ⁊ de facili incurrūt in reuma ⁊ cū grauitate. Et si fuerit ex apostemate: ē sp dolor magn⁹ ⁊ pulsatio est febris saltiz est simera. Et si fuerit ex vlcere: est ibi pūctura: mordicatio. ⁊ dolor. Et si ex vermib⁹ est ibi dolor circūuolutiu⁹ vertiginosus. Exp̄imentū aūt vtrū fuerit ibi hūiditas aquosa saniosa. accipe spōgiā ⁊ calefacias igni ⁊ pānus lineꝰ duplicat⁹ calidus supponat spongie ⁊ applicet auri: ⁊ dormiat desup. ⁊ demane inueniet panū maculatū. ⁊ si nō: pculdubio nō ē passio auris ex hūiditate nec sanie nec aquositate ex alijs enim est.

Pronostica. Surditas autez nō curatur. Surditas antiqua ē dispata: ⁊ appellat antiqta p⁹ q̄ trāsiuit duos annos. Surditas ex solutione cōtinuitatis neruoꝝ audit⁹ interius est incurrabilis. Surditas q̄ modo crescit ⁊ modo minuit est remediabilis. Surditas ab apostemate duro est incurabilis.

Cura. Circa curationē cadūt nouez canones. Prim⁹. s. q̄ nihil in aurib⁹ apponat multū calidū: nec multū frigidū. sed tepidū vel tēperatū. Secundus canō est q̄ medicamē nō ster ī aure vltra tres horas. Tertiꝰ canon est q̄ anteq̄ fcoz medicam̄ apponat q̄ primū expellat. vt facēdo supra illā aurē vbi ē passio. ⁊ cū ē cū instro mūdet foramē auris ⁊ cū tussiēdo. mūgēdo. sternutādo. Quarta regula q̄ medicamina q̄ ponunt in aurib⁹ sint liquida: vt meli⁹ possint penetrare ⁊ silr veloci⁹ exire. Quinta regula q̄ ea q̄ ponūtur in aurib⁹ sint ī parua quātitate. Sext⁹ canon q̄ qm̄ medicamē est ipositū q̄ iaceat supra pte sa ⁊ Septima regula q̄ nihil apponat in aurib⁹ nisi corp⁹ esset mūdificatū. Octaua regula q̄ si pōt fieri curatio cū fomentationib⁹ ⁊ emplis q̄ fiat. ⁊ elōgim⁹ iniectionē ꝑtū possum⁹. qm̄ q̄ igredit postq̄

fecerit oꝑationē suā nocet nisi diligentissime mūdef auris vt dictū est. Nona regula est q si hūores sunt subtiles mediocriē ⁊ multa oꝑatio est in corpe: euacuare possum⁹ sine digestione: q: mā erit satis obediēs. Si aūt mā sit grossa ⁊ corp⁹ opi latiū: tūc digestiua ꝓcedere debent. Curatio ꝑticularis erit ista. si cā est ca. ⁊ corp⁹ plenū: fiat flōia de cephalica. ⁊ purgetur caput cū electuario de succo ro. ⁊ fomēte tur auris cū aq̄ decoctiōis rosar. salicis nenuphar. lactuc. maurelle. ſ. q̄ sum⁹ reci piaꝫ p aures. vel vt q̄ lana vel tela intinga ſ in oleo ro. nenu phar. ⁊ in oleo de salicib⁹. ⁊ in oleo ō camomill'. ⁊ ab extra supra aurē applicenſ. Vltio possunt predicta olea instillari cū lacte iuxta canones datos. Si aūt mā fuerit frida: tūc digeratur materia cū vtraq; saluia ⁊ vtroq; calamēto ⁊ raphano. ⁊ fiat syrup⁹ cū melle ⁊ aceto: ⁊ purgeſ cū yeralogodion ⁊ yerap̄. vel cū istis pilul'. ſc. aloe. turbith. coriē mirabul' chebul'. bñ gumosorū. añ. ʒ. ij. ʒiij. amſi. liquiſ. mundꝫ. bdellij. pulpe colſ. añ. ℈. ij. cōficiaſ cū oxill'. squill'. ⁊ fiant pill'e. ⁊ dētur. ʒ. ij. vel. iij. iuxta pacientiā ꝑticulariū. postea recipiat fumū istarū rer̄. ſc. baccar̄ lauri ⁊ foliorū ei⁹. ruthe. spice māſ. amſi. maratri. cetarache. raphāi. añ. ʒ. ij. ꝙ assaſſaſ ⁊ bulliāt in vino albo. ⁊ fumus recipiaſ. ⁊ vltimo distillet balsam⁹ ⁊ fel anapitris ⁊ aqua raphani distillata Intelligendū q̄ mātia q̄ valēt in surditate ⁊ in passionib⁹ aurīū de cā frigida hic subscribēt̄r, ꝓpter quā frida frequēt⁹ aduenit. ⁊ cū habēt mālib⁹ scitis formaz opandi ꝑticulariē industrie medicī relinq̄mus. ſ. q̄ operet cū istis materialib⁹ vel cū vno vel cū multis: vel abintus: vel ab extra. vel ꝙ modū suffumigationum. vel emplorum. vel oleorū. vel vinorū. vel vnguētorū applicatorū. vel ꝑ se. vel cū cera. vel lana: vel spongia. vel tēra. ⁊ ita de oībus aliis. Materialia aūt sunt ista. vinū al. acetū al, olea cōe. lac mulieris. fella animum viuētiū de rapina. aq̄ raphani distillata. balsam⁹. castoreū. elix⁹ al. calamētū coloquintid. radic. cucumeris asinini. celidonia. ruta. storax. calamita. camomilla. folia lauri. centaurea. euforbium. aloe. mirra. nitrū. absinthiū. finaꝫ. oleū. sisamū. iunip̄eriū. ⁊ ꝛ similia multa. Vermes autē interficiuntur sic. ſc. aloe. mirre. fuc. absinthij. oleū amigd. amar. accti fortissimi. misceantur ⁊ auris⁹ instillet̄ur.

Clanficatio. Intelligendum q̄ licet elix⁹ multas habeat ꝓprietates ⁊ violētas: sic p⁹ intuēti. virtutes eius nhilomin⁹ in parua q̄titate administratū pōt cōpetere in passionib⁹ auriū. ⁊ ꝛ nō cōperat ex certis virtutib⁹ ex primis cōperit. qm̄ fortiter calefacit penetrat ⁊ desiccat ⁊ cōsumit residuum materie. ⁊ iō nō cōperit nisi in corpe mūdificato. Aliter igit̄ oꝑatur in stomaco in corpore pleno. ⁊ aliter in foramine auris corpore mūdificato. ⁊ aliter etiam in corporib⁹ exterioꝛib⁹: sicut in piscib⁹ cū ponit̄ in vinario. ⁊ in muscis. ⁊ in nucibus cū ponit̄ in fomento. Si igitur ponatur in pas. auriuz cū bona cōuenīē tia particulariū nō nocet sed iuuat: licet oēs sue virtutes sint exceděs. tum quia ab extra. tuz quia in pua quātitate apposit̄um. ⁊ quia parum moꝛatur.

Capitulum. vij. de tinnitu ⁊ sibillo.

Tinnit⁹ ē corruptio ⁊ audit⁹: sicut apparitio muscarum. piloꝛ. ⁊ cimicū est corruptio visus. vñ sicut audit⁹ naturalis fit cū aer ꝑmundādo mouet aerē intrinsecuz cōquietum. ita tinnitus fit cū ventositas ⁊ vapoꝛ cōmouet violēter aerē intrinsecum quietū. ⁊ ꝑm diuersitatē vaporis diuerse fiūt corruptiones in auditu. Aliqñ apparet q̄ sit ille tinnit⁹ qui apparet p⁹ pulsationem campane. Aliquando apparet patienti q̄ sit plumia magna. aliqñ q̄ sit sicut sonus molendini. aliquādo q̄ sit fragoꝛ arboꝛum. aliquando q̄ sit sicut mustū bulliēs in doleo in nouitate vinorū. Tinnit⁹ igit̄ ē corruptio audit⁹ pp vapoꝛē vētosuz agitantē ꝙ modū mūdatio nū violēter aerē interi⁹ conquietum.

Cause. Causa eiꝰ tinnit⁹ aut est exteriꝛ aut interioꝛ. Si exteri ꝛ tunc est omne illud quod commouet aerem violenter ⁊ cum impetu. sicut est vomitus. cursus. laboꝛ. circumuolutio. crapula. ebrietas. multiplicatio aboꝛum

indigestib iliū. casus. fames. angustia ⁊ similia. Si causa sit intrinseca tunc est aut priuata. aut remota. sicut est crisis. aut repletio capitis. aut vapores ascēdētes a stomaco: aut a toto corpore. Si priuata aut est, ꝓpter acuitatē sensus q̄ spūs est siccus. aut ꝓpter debilitatē capitis ⁊ corporis. aut, ꝓpter vaporē grossuz vētosuz q̄ p modū inundationis pcurit aerem.

Signa. Cause primitiue satis patēt iudicio patientis. Si sint cause remote tūc⁹ est cū interpolatione. Et si causa est priuata seu cōiuncta cōtinue venit. Et si est ex acumine sensus: tūc p⁹ cibū minoratur ⁊ ante magnificat. Et est notandū q̄m licet tūc minus veniat, ꝓpter vapores ascēdētes a stomaco: nihilominus post cibū minorat. ⁊ iō creditur multi tē q̄ illa passio capitis aut aurū aut oculoz fit, ꝓpter inanitionē postq̄ remediatur cibuz assumptus. hoc aūt fit q̄ cibus cōprimit vapores. ⁊ iō postq̄ cib⁹ incipit ebullire: passio est peioz q̄ ante. ⁊ si esset ex inanitione nō fieret. Si aūt ex debilitate hoc est, ꝓpter aliquā de malis cōplexionibus: q̄ egritudines lōge ꝑcesserunt malā cōplexionem inducētes. Si est ex vētositate sentitur ascensus ⁊ descēsus: sicut cū mustū bullit. ⁊ si vētositas vergat ad humiditatez videt pluuia. Et si ꝑgat ad grossitiē videt sonus molēdini. Et si vergat ad siccitatē vergit ad sonuz arborum cum fragantur.

Pronostica. Ista enim sunt ꝑuia ad surditatez: ⁊ si diturnantur non curantur.

Cura. Si cā ē primitiua defacili curabit illa remota. nisi corpus esset ad b̄ valde apparatū. Et si fuerit, ꝓpter acumē sensus. tūc instillet in aurē decoctū. granū pini cū aceto mixtū. Si aūt fuerit mālis. purget corp⁹ sed paulatine Et est intelligēdū q̄ medicamina debēt mutari nō quo ad virutē sed q̄ ad spēm ⁊ ad moduz. q̄m de ꝓprietate medicamenum est q̄ iuuet vnū mēbrū ⁊ nō aliud. ⁊ iuuabūt istū ⁊ nō aliū. ⁊ iuuabūt vnuz in vno tpe ⁊ nō in alio. ⁊ hoc ē mirabile. ⁊ forte fiat hoc varietas ꝓprietatis trine acquisite ex orbe. Digerat igitur materia cū oxilk, diuret, ⁊ purget cū yerap̄, acuata cū cuforbio. aut purget cuz yeralogodion acuata cū pulpa coll'. sz exhibeant in pua quātitate iuxta cōuenientiā pticularium. postea fiant capipurgia. deinde suffumigationes. ⁊ postea inūctiones. ⁊ vltimo cauteria. Utent balnea ⁊ fomentationes: q̄m cōmouent mām. ⁊ si cōperant b̄ est in ō dinatōe corpe mūdificato

Mālia aūt ex q̄b⁹fit suffumigatio aut iectio aut stupha: sunt ista elixus al. cuforbiū. castoreū. spicanar. spica celtica. calamus aromatic⁹. rutha. calamentū. anisuz maratz. bacce lauri. folia lauri. succ⁹ pori. suc. cepe. Oleū mustellinū. oleū ō lilio oleū costinū. ⁊ de rutha. ⁊ castoreo. oleuz laurinū. anetinum. oleū amigd. amaz. oleum nardinum. Aqua raphani distillata, vinum album purum.

Clarificatio. Intelligenduz quo niam q̄ cquid dicāt auctores melius est dimittere narcotica hoc in casu q̄ apponere. ⁊ si cōtingat apponere q̄ calor sit magn⁹. ⁊ q̄ narcotica apponantur in pua quātitate. ⁊ q̄ essent bene repssa cū castoreo ⁊ croco: ⁊ q̄ paz morient. Judicio tūi meo sufficit q̄ dictū ē in acuitate sensus. s. castoreū. ḡnū pini ⁊ acetū: cū oia instrūa audit⁹ sint frīda neruosa ossuosa. Secdo notandū circa mām ꝑcedentē ⁊ subsequentē. q̄ hō hz ꝓpleri onem magis tēpatam inter oia alialia. et iō oia excedit in sensu tact⁹. In alijs aūt sensib⁹ excedit. iuxta illud. Nos aper auditu, limix visu. simia gustu. vultur odoratu ꝑcellit. aranea tactu. Et ē aduertendū de aranea nō excedit hoiem i sensu tact⁹ q̄ meli⁹ sentiat. b̄ enim hz hō solus ⁊ ex tēpamento siue ꝓplexionis. Sz aranea excedit hoiem q̄tū ad ordinationem sue texture seu tele. Tertio intelligēdū q̄ surdi a natura sūt muti. q̄ loq̄lla nō ieūt nobis aū sz ab mq̄sitiōe. ⁊ iō dicit q̄ audit⁹ ē porta itellect⁹. ⁊ ꝓpter b̄ ꝓficatoz dic. Quicq̄d roma legit quicquid studuistis athenis. Quicquid ad elenchos arguto disputat oze. Gallus ⁊ in modica iacitat arte lingua. Quicquid artes diurno pectore sentit. Cessit ab auditu doctis prudens q̄ perisset, Littera si surdis auribus esset homo. Quarto aduertendum quoniaz licet dictum sit q̄ surditas natu

ralis nō recipiat curationē. istud vez est si veniat pp malaz cōplexionē nerui obtu
a. sed si venerit pp aliquas opilationes
potissime in via que vadit exterȳ: tūc po
test curari: cuz opilatio possit remoueri.
Quinto notandū quicqd dictuz sit z ex
hoc etiā dicek: qp in vehemētissimo dolo
re auriū cuz causa: est calida: nō soluz est
vtile apponere opium auribȳ: imo est ne
cessariuz. q: dolor aliqñ ē rabiosus: z tūc
nō habemȳ viā nisi qp apponaf opium
cū lacte mulieris. castoreo. z croco. sicut
dicetur in capitulo ūmediate sequenti.

Capitulū. x. de dolore auris z
apostemate intrinseco.

Dolor auris aut p̄ro
d ueuit a causis extrinsecis: aut
intrinsecis. Si extrinsecis sic
est vēȳ validȳ. aut calor: aut fri
gus: casus: obuiatio. aut aliqua res cadēs
in aurē. Si abintȳ hoc ē aut ꝓpter moz
bos cōsimiles. sicut est aliqua malaz cō
plexionū cū materia aut sine mā. aut ē p
ter morbos officiales: z potissime pp a
postemata colica sanguinea. flegmatica.
aut melica. aut ē pp morbos cōes: sicut
est solutio cōtinuitatis.

Signa. Si est ex causis extrinsecis:
habek indicio patiētis. Si
ex intrinsecis z fuerit ex calore: tunc senti
tur calor: z leditur a calidis. econtra ē de
frigidis. Et si est ex apostemate: dolor ve
nit subito z febris. Et si ex eo. z dolor in
tollerabilis ducens aliqñ ad parafrene
sim: cū punctura z mordicatiōe z vigiliȳ
z inquietudine. z mala tolerātia patiētis
Et si ex sanguine fuerit apostema auris
tūc est cum pulsatione. Et si ē ex flegma
te: tunc ē dolor ertēsuus cū dolore remis
so. Et si est ex melica: est dolor grauatiuȳ
z dolor remissus. Et si est ex ventositate
venit paulatine. Et si ex solutōe cōtinui
tatis: ē cū punctura z mordicatiōe.

Pronosticatio. Dolor auriū for
tissimus est apo
stemate ca. ī ulterioribȳ auris ē molestissi
mus ducēs ad terribilia accidētia. dolor
auriuz acutissimȳ est mortalis in iuueni
bus: deinde minȳ in pueris: deinde tardi
us in senibȳ. Apostemata auriuz veniē
tia per viā crisis si veniāt ante signa di
gestiōis z in die nō critico: z cū alijs ma
lis signis molesta sunt z valde ꝑiculosa.
Si aūt veniāt post signa digestiōis cuz
alijs bonis signis euadere possunt ꝛc.

Cura. Si fuerit ex causis p̄imitiuis
illis remotis fit curatio. Et si
fuerit ex illis que ceciderūt in aurē inferȳ
dicek. Et si fuerit dolor ex causis intrinse
cis z causa fuerit mālis: mūdificēk corpo
ra sicut oz. z deita cōueniēs administrek
deinde fiant instillatiōes in auribȳ de re
bus frigidis. Si cā est ea. que sunt ista,
oleū ro. aqua ro. acetū. oleū nenuphare.
z salicis. z mucillaginiſ psilly. z cucurbiť:
z lactuc̄. z maurell'. Et si cā ē frigida instil
lenk ea. sicut est ruthā. maiorana. calamē
tuz. spicanar. anisuz. storax. calamita. ca
storeū. z mirra cōsimilia. quoꝝ vnū aut mix
ta possunt bulliri in oleo. aut vino. aut ī
aqua raphani. z colata auribȳ instillari.

Clarificatio. Intelligendū qp cu
ratio apostēatis au
ris differt a curatione aliorū apostematū
in duobȳ. primo in repaussiuis: qñ direc
te nō cōpetūt repaussiua: sz magis miti
gatiua. cuiȳ ratio ē qñ timēdū ect qp mate
ria curreret ad aliqd membrū nobile: vt
ad substātiaz cerebri. z ita posset causare
frenesiz. aut litargiā. z si iret ad pulmonē
prisim z similia. Intelligendum tñ qp si
dolor ect intolerabilis z desperȳ qp tunc
possent appōi nō soluz repaussiua sz nar
cotica. Secūdo differt a curatiōe aliorū
apostematū in maturatiuis: q: pure ma
turantia calꝛa z humida nō debēt appōi
nisi essent ibi multa sicca. sicut possumȳ eli
cere hanc sniam ex dictis Bal. vº. de ige
nio sanitatis. capº. viº. loquēs de vlce
ribus auriū: vbi medicȳ ille credebat esse
apostema in aure imperatoris. z iō impo
nebat putrefactiua. sz ipse docuit appo
nere tunc rōne vlceris z sanici z apostēa
tis: si ibi ect cū ferrugie ferri minutissime
trita z stercore colūbino z aceto. z qp bul
liant vsqz ad spissitudinē mell'. q: sicca cō
petūt rōne cōplexiōis mēbri. qñ z sz cu
ratio morbi fiat p cōtraria. nihilominus
mēbri cōplexio p similia ē conseruāda.
Nō igit pure maturatiua z putrefactiua

ꝛ ſanies generatiua cõpetũt in apoſtema
tib⁹ auriũ: dato q̃ eſſet ſine vulnere. Diffe
ret igit̃ curatio apoſtematis auris cõiter
loquẽdo ꝛ quo ad repulſiua: ꝛ q̃ ad ma
turatiua. Incipiam⁹ a curatiõe calidoꝝ
apoſtematũ auriũ: ſuppoſito q̃ dicta lau
dabil' ſit iniũcta. ꝛ q̃ ꝑceſſit flõia ꝛ farma
cia. ꝛ alia vl'ia q̃ ꝑcedere debẽt iuxta ꝓue
nientiã ꝓpriarũ iniciat̃ lac mulieris fre
quẽter. deinde iniciat̃ oleuꝫ ro. cũ pauco
aceto bullito. deinde cleũ ſiſaminũ. dein
de adeps anatis ꝛ galline: cũ mucillagi
ne fenugreci. ꝛ ſe. lini. Deinde apponat̃
iſtud medicamẽ q̃ dã quaſi valet in oĩ apo
ſtemate auriũ: magis tñ in calo. ℞. farine
volarit' molẽdini. ʒ. ũj. granoꝝ pini. mucil
laginis fenugreci. ſe. lini. añ ʒ. ß. reſine.
thuris. litargiꝛe. ceruſe. añ. ʒ. ſ. accti al. ʒ. ſ
cõficiant̃ oĩa cũ oleo ſiſamino. ꝛ cũ aſſun
gia porci re. ꝛ põ aliqua portio iſti⁹ me
dicaminis fieri ita clara vt aliquid auri
bus inſtillet̃: ꝛ aliqua ita denſa q̃ fiat em
plaſtrũ ꝛ apponat̃ ſupra aurẽ. ꝛ eſt optiꝫ
muꝫ maturatiuũ. Si aũt apoſtema eſſet
de cauſa frigida: tũc poſſunt addi cũ iſtis
aſſungia vulpina. yſopus. olcũ onifacinũ
vel fiant iſta. ℞. ſcarobeos vermes q̃ iue
niunt̃ ſub v: ccolo: ꝛ bulliãt ĩ oleo ſcorpi
onis: ꝛ auriũ⁹ inſtillet̃. Et ſi fuerit vehe
mẽs frõtas: decoquat̃ ibidẽ ſel thauri do
nec fuerit diſſoluti. Itẽ in apoſtematib⁹
frigidis. ℞. ruthe. maioꝝ ãe. ſpicanat̃. bul
liant in oleo cõi ꝛ oleum auriũ⁹ inſtillet̃
Jn declinatiõe aũt apoſtematũ tã calido
ruꝫ q̃ frigidoꝝ: põt mũdificari auris cuꝫ
opill' diut. ꝛ vĩo albo. Si aũt dolor eẽt ve
hemẽs ꝛ intollerabil': tũc facta flõia ꝛ far
macia cogimur frigida apponere. Acci
pe igit̃ philoniuꝫ: ꝛ diſtemperet̃ cũ lacte
mulieris ꝛ auriũ⁹ inſtillet̃. Et ſi nocumẽ
tuꝫ aduenĩat ex his: caſtoreum bullitũ in
oleo auriũ⁹ inſtillet̃. Jſta aũt nõ debent
apponi niſi in mã colerica. ꝛ ĩ calore mi
to: ꝛ in dolore maxime ſincopali ꝛ deſpe
rato. Et iõ anteq̃ fiant iſta debẽt ꝓcedẽ
aqua coriandri. ſucc⁹ maurelle. oleũ ro. o
leũ ſiſaminũ. acetũ. aqua ro. lac mulieris.
Vigilemus igit̃ diligenter: q̃ multos vidi
mozi in manib⁹ reſtauratoris. ꝛ accidit
mihi ſemel q̃ quidã reſtaurator antiquus
ponebat̃ in aurib⁹ dolorẽ intolerabilez:
ꝛ ꝓceſſerũt purgatiões vles: ꝛ opatiões
puclares iuxta doctrinã Bal. ꝛ auic. ꝛ alio
rũ auctoꝝ oĩz. ꝛ nihil penit⁹ valebãt. ꝛ tc
appoſui oleũ de camomilla in aurib⁹ ꝛ fe
ci facellatiões de camomilla: ꝛ in verita
te curat⁹ fuit. ℞. ꝓdeſt mlta ꝛ diuerſa ap
ponere cũ medicamĩa nõ valent: dũ tam
ſint regulata rõne.

Doloꝝ aur. s ſic curat̃ ſi fuerit ex ſolutio
ne cõtinuitatis.

℞. Ecipe mirre. thuris. licij. opij. gal
bani. nitri. croci. añ. ℈. ij. amigd.
excorticatoꝝ. ʒ. ij. cõficiant̃ cũ ace
to ꝛ fiant troſci. ꝛ cũ vti volueris diſtẽ
perẽt in oleo ro. ꝛ colet̃: ꝛ in aurib⁹ inſtil
letur. Et ſi eſſet vlcus antiquatũ. ℞. conchilia marina al. aſſent̃ ꝛ fiat pul'. ꝛ miſce
atur cũ opill'. colet̃ ꝛ aurib⁹ inſtillet̃. Itez
℞. caricarum: ꝛ bulliant in lixiuio: ꝛ auri
bus inſtilletur.

Clarificatio. Jntelligẽdũ ẽ q̃ frigida ꝛ humida ſicut
eſt ſuccus cucurbite. coꝛiandrũ. ꝛ ſimilia
poſſum⁹ ponere in apoſtẽatib⁹ calis auri
buꝫ gratia loci. qñ tale apoſtema nõ in
diget repulſiuis: vt dictũ eſt. ſꝫ cõpetũt
gratia accidentiũ: qñ dolor eſt vehemẽs
valde: ꝛ potiſſime qñ nõ eſt vlc⁹. Et ẽ etiã
am intelligẽdũ q̃ maturatiua poſſunt cõ
petere ĩ apoſtematib⁹ auriũ: ꝛ potiſſime
cũ multa ſicca apponunt̃: ꝛ potiſſime qñ
eſt ſine vlcere nec aliq̃d q̃ ſic. hoc dictum
eſt cõtrariũ dicto Bal'. v⁹. de ingenio. cuꝫ
repꝛehendit medicuꝫ qui ponebat terra
farmaca in aurib⁹ imperatoꝛis ꝓpter q̃ a
ibi erat vlc⁹ ꝛ ſanies. ꝛ cũ deberet appo
nere ſicca abſterſiua ꝛ ĥmũdificatiua ipſe
ponebat humida credens q̃ ibi eẽt apoſ
tema volens illũ maturare. ꝛ ideo redar
guebã ipſuꝫ q: ignoꝝabat ingenia que ſu
munt̃ ex morbo. ꝛ que ſumunt̃ ex accidẽ
tib⁹: ꝛ q̃ ſumũt̃ ex pticla patiẽte. nõ negauit igit̃ Bal'. quin bñ cõpeterẽt maturatiua in apoſtẽatib⁹ auriũ: dũ tñ fieret vt dictum eſt.

Capl'm. xi. de vlcere auriũ ꝛ ſanie.

Vlcuſa ſanies poteſt
ꝛ eſſe apoſtema intrinſecũ vl' ex
trinſecũ cũ fluxit abintus vel
humoꝝ aliquis delegat⁹, vel fit ꝓp debili

tarē virtutis īmutatiue ⁊ sīlīb⁹. Signa sī sanis manifesta.

Curatio. In primis mundificēt ca-put ⁊ dieta tenuis iniungatur. ⁊ iaceat supra partē lesā: vt sanies fluat ad exteriora. Et si fuerit dolor īnicitur vt dictū est oleū ro. opiuz. croc⁹. cum lacte muleris. Et si cā fuerit cal'a fiat istō ℞. squamā ferri ⁊ frigak in sartagine ⁊ extinguak in aceto fortissimo. ⁊ hoc fiat ostio vicīb⁹ sp acetū inouādo: deinde desiccetur: deinde puluerizēt. deinde bulliat ī aceto ⁊ oleo ro. ⁊ colēt: ⁊ vna gutta in auribus instillēt. Et si cā fuerit frigida puluerizēt mirra. castoreū. aloe. ⁊ bulliant in oleo laurino: colēt ⁊ auribꝰ instillēt. Dē de mundificēt auris cū oxill' diurēt. aut cū vino al. aut cū aqua piscū salsoz. aut cum aqua oliuaz salsaz. Si aūt locꝰ fuerit fistular', piciak in aurem fel thauri cuz vrina pueri virginis.

Clarificatio. Si sanies ⁊ dolor cōcurrant: ⁊ dolor fuerit ita intensus q̄ auferat somnū. prio īmapiendū est a dolore licz sanies cōrodat ⁊ multas malas qualitates habeat. ptanto q̄ dolores ꝓsternūt virtutes. et dolor cū pcomitak morbos oēs opatōēs impedit: sicut declarauim⁹ ī tabula curationis morboz.

Capl'm. xij. de sanguie fluēte ab auribꝰ.

Sanguis fluit ab auribus aut ab extra: aut ab intus. si ab extra sicut pp casum ⁊ percussionez si ab intus aut cū crisi aut sine crisi. aut pter multitudinē sanguinis. aut propter acumen.

Cura. cās: si particularia cōueniāt fiat flōia de parte oppositā. deinde cōstringatur sanguis sicut dictū est. Et si dolor est magn⁹ pp ictum. ℞. medullā panis recēter cocti ⁊ intingak in succo absinthij ⁊ vino ⁊ desuper apponak. Et si fiat pp crisim nihil ꝺ fiat nisi exceederet. Et si ex multitudine sanguinis fuerit fiat primo flōia Et si ex acuitate mūificēt corp⁹. deinde mūdificēt auris cū succo porri ⁊ vino al. piciatur in auribꝰ succꝰ plātaginis, ⁊ succus burscpastoris. deinde istud medicamen auribꝰ instillēt. ℞. acacie. pstdie. balaustie. gallaz. sumac. masticis. thuris. aā. ʒ. i. pulueriz. ēnt ⁊ bulliāt in aceto ⁊ colēt: ⁊ vna gutta auribus instillēt. Et si fluat aquositas: nitrum ⁊ antimoniuz bullitū in oleo scorpionum.

Clarificatio. Intelligendū q̄ in curatione fluxꝰ sanguinis ab auribꝰ. primo debem⁹ diuertere fluxuz. secūdo debem⁹ mūdificare ne fiat ibi sanies aut apostema. postea debemus cōstringere. ⁊ ta mūdificatiua pcedūt ꝓstrictiua. ⁊ lz mūdificatiua aperiāt: nō tñ nocēt. q: sanguis discret⁹ ē. ⁊ q: statim cōsequunt cōglutinatiua ⁊ constricti ua. quare ⁊c.

Capitulum. xij. de opilatione auris cadente in ea.

Pilatio accidit in aure aliqñ pp aquā. aut pul'. aut pulices. aut vermes. aut verrucam. au carnē supfluam. aut pāniculos: ⁊ similia.

Cura. Corpore igīt mundificato atrahak aquositas p hāc modū accipiak cānula ⁊ applicēt auri ⁊ aliq̄ vīl' psona attrahat forte p caput cāne anheli tum cū ore. Secūdo mō fiat sic. Accipe cānaz cū qua pueri attrahūt aquā: ⁊ expellūt ad lōgiquā distātiā. ⁊ appellak in vulgari nr̄o regi⁹ lardira. ⁊ ponak extremitas cāne ī aure. ⁊ tūc baculꝰ q̄ intꝰ ē repēte attrahak. ⁊ tūc nā q̄ nō pmittit vacuz attrahit fortissime aq̄sitatē ad extra. Tertio modo fiat sic. ponak cāna ī aure: ⁊ ignis ponak in alia extremitate. ⁊ aq̄sitas q̄ intꝰ ē deficēt. aut p mediū cāne ponak vga ferri ignita. aut recipiak fumꝰ ruthe. anisi. cimini. calamēti docton ī vino aut pōak ī aurē spōgia ligata cū filo aut lana. aut pānꝰ line⁹ ātiquꝰ ⁊ subito extrahak. Et si fuerit vmes ineficiāk cū amaris infectis. sicē absinthiū. cētaurea. aloe. amigd. amara. pficcaria succꝰ pficci. fella. acetū. succꝰ cucūeris afmini. camōea. e l'ual' dide fiāt stēmutatōes ⁊ capipurgia. ⁊ pñt extrahi cū cautela. s. q̄ ponak pomū bñ makatū scissū p mediū sup aurē: ⁊ iaceat ōsup ⁊ vmes pdescēdēt ad dēcedinē. ⁊ pꝰ

ea subito remoueaℓ. Si aũt fuerit opilatio ex excrescẽtijs. sicut est caro. verruca: pãnicul⁹ ⁊ silꝛia. corrodaℓ cũ auripigmẽto. ⁊ si nõ abscindaℓ. Et si fuerit versus supficiẽ satis ẽ facile. ⁊ si fuerit in ꝓfundo difficile ẽ valde. ⁊ si ista fuerint a natiuita te aliq̃ ꝓsunt remedia ⁊ aliq̃ non. Et si fuerit ꝓrurit⁹ ĩ aure: inciaℓ oleũ vbi absinthiũ fuerit bullitũ.

Clarificatio. Intelligendũ ꝙ fuc nutatio ⁊ ignis ⁊ silꝛia: possunt fieri ĩ passionib⁹ aurũ. ⁊ ly ista sint fortia ⁊ cõmoueant ⁊ dissoluãt: nõ tñ possunt nocere qñ ꝓsupponiℓ ꝙ corp⁹ sit mũdificatum. Et si lana cũ terebẽtina ĩromittaℓ: ⁊ terebãtina aliq̃ mõ inficiat latera auris: maius tñ ẽ iuuamentũ. qñ fordicies. pulueres: pulices ⁊ alia ibidẽ adhereãt ⁊ inuiscaℓ ⁊ ita extrahunℓ.

Capitulũ. xiij. de apostematibus accidẽtibus extra in radice auris.

Postemata generã

tur ab extra in radice auris: aliquãdo ꝓ viã crisis. ⁊ si venerit post signa digestiõis ⁊ ĩ die crꝛtica possibile ẽ ꝙ sint ad bonũ. ⁊ si aliter venerit difficile ẽ ꝙ euadat. ⁊ ꝓ talem modum multos vidi mori. Aliq̃ etiã veniunt ꝓ viam cõgestiõis aut derivatiõis. ⁊ purgeℓ ꝑm exigẽtiã humoris peccãtis. ⁊ cureℓ sicut alia apostemata: nisi ꝙ repcussiua nõ ꝓpetunt. qꝛ mã taliũ apostematũ vergit ad grossiciẽ. maturel cũ farina tritici. fenugreci. sc. lirij. assungie anatris et gallinꝫ. radicis malue. ⁊ ꝓficiaℓ cuꝛ oleo de camomilla. ⁊ si apostema cẽt antiquũ tũc fiat emplꝫ de amoico ⁊ bdellio. ⁊ storace liquida. ⁊ assungia cerusia. ⁊ caricis. ⁊ oleo de lilio. deinde si ꝓ se nõ rumpaℓ: aperiaℓ cũ calce viua ⁊ sapone molli. Aliquando vidi ĩ talib⁹ sanguisugas apponi. ⁊ aliquando euadebant cum bona signa precesserant. ⁊ aliq̃ nõ euadebant potissime cum febris erat continua ⁊ vrina cruda ⁊c.

Capitulũ. xv. de passionib⁹ narium et primo de fetore nariuꝫ.

Fetor narium est cor

f ruptio olfact⁹. sic em̃ opatõnes aliorꝫ sensuũ patiũℓ tria accidẽtia quoꝛ morbi sũt cause. s. ablationẽ. minorationẽ. ⁊ corruptionẽ. ita ⁊ olfact⁹: aliq̃ auferℓ cũ nihil odorabile sentit. aliq̃ minoraℓ cũ nõ sentit odorẽ nisi sint in ex celẽtia. aliq̃ corũpiℓ: ⁊ hoc q̃ aromatica iudicaℓ fetida ⁊ ecõuerso: nullo odorabili ꝓsente. vl oia iudicãt horribiℓ odoris. vel q̃ fetẽt nares ⁊ anhelit⁹ ⁊ sibi et alijs. Et de tali fetore nariũ q̃ ꝓuenit ex aliqua cã intrinseca loq̃mur ℔. Unde nares cõponunℓ ex mꝛis. primo ex osse qđ colatoꝛiũ appellaℓ ꝙ ẽ ꝓforatũ. ⁊ pãniculus cerebꝛi a parte anteriori versus ossa colatoꝛia ẽ ꝓforat⁹: vt nã expellat superfluitates p illa loca: ⁊ vt attrahat anhelitum seu aerez ad caput ad tẽperandũ sanguinem arteriale ipsius cerebꝛi. Secũdo cõponunℓ nares ex duob⁹ additamẽtis ex euntibus a colatoꝛio ad modum capitis mamillaꝛ: vbi est iudiciũ de olfactu. ad illuz locũ portaℓ vapoꝛ odoꝛabilis p aerẽ. Tertio ꝓponiℓ ex carne cartillaginosa q̃ apparet exterius: q̃ fuit facta ad tuitionẽ aliorꝫ: ⁊ ad ꝓseruationẽ vaporis. Quarto cõponiℓ ex lacertis dilatãtibus ⁊ constringentib⁹ pp attractionẽ ⁊ expulsionẽ

Fetoꝛ em̃ in narib⁹ ⁊ ĩ anhe

Cause. litu. ꝓuenit pp multa. pp corruptionẽ pectoꝛis ⁊ pulmonis. ⁊ ꝓpter corruptionẽ stomaci. ⁊ ꝓpℓ corruptionẽ dentiũ ⁊ gingiuaꝛ. ⁊ ꝓpℓ vlcera nariũ et polipũ. ⁊ carnẽ additã. ⁊ pustulas. ⁊ verrucas. ⁊ ꝓpℓ opilatiões factas in carunculis nariũ. ⁊ accidit ꝓpℓ malã ꝓplentiõez cũ mã: aut sine mã: existẽte in additamẽtis ⁊ osse ⁊ colatoꝛio. ⁊ ꝓpℓ malos hũoꝛes salsos aut alios. aut reuma. aut malã cõplentionẽ in cerebꝛo existẽtẽ.

Signa. Si ẽ ex pectoℓ sputũ ẽ grossuz globosũ aut saniosũ. ⁊ si a stomaco fetoꝛ apparet magis añ cibũ q̃ post. Et si ẽ ex gingiuis aut dẽtib⁹ aut ex vicijs q̃ sũt ĩ carũculℓ nariũ: ℔ ẽ sensui manifestũ. Et si additamẽtis aut cerebꝛo cognoscaℓ ꝓ priuationẽ aliorꝫ. ⁊ ẽt ex ℔ ꝙ si ipleaℓ os aq̃ ⁊ tũc fetoꝛ sentiaℓ a cerebꝛo. ꝓcedit. ⁊ ꝗ ꝓtinuꝫ ẽ. ⁊ qꝛ ipemet patiẽs sentit fetorẽ.

Pronostica. Oñ in fe. acutis nul-lo pñte odorabili videtur patiēt q̄ sentiat odorē fetidū corruptū ad modū piscuz corruptoz vel alioruz huiusmodi. signuz est pessimum et mortale.

Cura. Si fuerit ex pulmōe aut a stomaco aut a gingiuis: curentur illa sicut oz. sicut dicek in suis locis. Et si fuerit ex capite cum arsura cā est calida. si cū frigiditate ⁊ sine medicatiōe: tunc est frigida. Et si fuerit cū grauitate ē ibi materia peccās. ⁊ si cū leuitate: tūc est ex mala cōplexione sine mā. Possum⁹ igit q̄ fetor nariū sit ex mala ꝓpleriōe ca. corpore pleno ⁊ virtute forti. tūc fiat flōia ō ce phalica. ⁊ postea fiant ventose in collo. ⁊ p⁹ea fiat flōia ō vena que ē i capite narīū ⁊ postea purgek corp⁹. deinde fiant cauteria ⁊ in capite sub mētone. Processus igit sit talis. suffumigek corp⁹ in cā calda cū aqua decoctiōis ros. viol. nenuphar. sandal. cāphor. camomille. ⁊ vtak sirupo ro. ⁊ viol. ⁊ oxizacc. Deinde purgek caput cū oxilazatino. ⁊ ellrio de succo ro. ⁊ yeraruffi. deinde iniciak in nariuz oleum ro. oleū viol. cū cāphora. Et intelligim⁹ q̄ dicta cōcomitek sicut oportet. In causa ār frigida odoret aquā decoctiōis mēte: ⁊ absinthij: maiorane: basilicōis. ⁊ vtatur oxil' diurek. ⁊ pugek cū yerapig. ⁊ yeralogodiō. Et iniciak in narib⁹ oleū costinū. laurinū. mustellinū. ⁊ fiant fternutatōnes cū ell'o. pipere et castoreo. Si autem fuerit ex opilatiōib⁹ carūcular: insufletur in narib⁹ puluis nigelle: ⁊ bulliat nigella i aceto sq̄l. ⁊ p nares fortiē attrahak. Si ār fuerit pp alias exercrēcias: manu cirurgica abscindak. deinde piciak puluis aluminis. nitri. litargir. mirre. vel bulliāt ista in aceto ⁊ lich: nū seu tenta intingak ⁊ in naribus applicek. Et si fuerit pustula humida vnguak cū isto vnguēto. ℞. litargiri. ceruse. catinie galle. añ. ʒ. ɾ. alumis. nitri. añ. ʒ.). cōficiank cuz oleo de camomilla ⁊ cera q̄ sufficit. Et si pustula fuerit sicca inungak cū isto vnguēto. ℞. medulle vituli. gumi arabici. draganti. olei si samini. cere q̄ sufficit. ⁊ fiat vnguēum. et possunt exercrēcie remoueri cū auripigmēto ru. ⁊ vitriolo. ⁊ sale armenico. vl' q̄ cauterizek loc⁹. Si aūt nullo mō possit fetor remoueri saltz palliek. ℞. maiorane basilicomis. garioph. mucis mus. cinamōi ligni aloe. storacis. calamite. ãā ʒ. ij. muſci. ℈.). ꝓficiank cū aqua ro. optima ⁊ fiant pille parue. ⁊ quolibet mane trāsglutiat duas integras. ⁊ duas teneat in ore ⁊ aromatizabūt anhelitū: ita q̄ null⁹ percipiet. qñ si medic⁹ talia pateret valde esset ignominiosuz: ⁊ potissime qñ cū nobilibus cōuersatur.

Clarificatio. Intelligendū q̄ materia tenda corrupta existēs in cerebro pōt inducere fetorē anhelit⁹. ⁊ tñ reliquę partes corpis non patiunk. p tāto q̄ natura mittit ad vnaz partē aliq̄ñ ⁊ nō ad aliā. Aliq̄ñ etiā vna pars parata est recipere materiā ⁊ nō alia. ⁊ ita ex vna materia possunt diuersi effectus generari ꝑm diuersitatē materie.

Secūdo intelligendū q̄ obiecta aliorum sensuum nō īmutāt sensuz tactus: sed obiectuz sensus tact⁹ īmutat oēs sensus. p tanto q̄ sensus tact⁹ cōis ē oib⁹ sensib⁹.

Tertio intelligendū q̄ īmutatio odorat⁹ pōt cē signū morbi seu morbus seu accidens morbi. qñ si p īmutatiōnē intelligamus caliditatē ledentē sic ē morb⁹. si qualitatē lesaz sic est accidēs. ⁊ si accidēs ē signuz. qñ qō accidit patiēti signū ē medico. q̄reynū ⁊ idē ꝑz diuersos respect⁹ pt cē morb⁹ ⁊ accidēs ⁊ signū. ita de aliis possum⁹ intelligere.

Capitulū. xvi. de reumate ⁊ coriza.

Reuma est fluxus humoruz a capite ad partes subiectas. Reumatis aūt tres speꝯ ab auctoribus distinguūt. coriza branchus ⁊ catarr⁹. Coriza qñ vadit ad nares: br ā cus qñ vadit ad fauces. catarr⁹ qñ venit ad pect⁹. Reuma aūt pōt esse gen⁹. ⁊ tō dicitur reuma quasi ruēs mā. Reuma autē negligi nō oz: q̄ forte est mater oīs egritudinū. qō patz q̄ si fluat ad aures causabit surditatē aut tīnitū. si ad oculos calliginē. si ad nares fetorē aut polypū. si ad linguā palisim. si ad guttur squinantiam. si ad pect⁹ prisim aut pleuresim. si ad stomacū fastidiū aut vomitū: si ad intestina fluxuz ventris. si ad iūcturas artecā

ꝛ ita de alijs oĩb⁹ mẽbris subiectis: ꝓter q̃ de splene.qm̃ splen nõ apostemat nec opilat ꝓp reuma.qm̃ passiones splenis fiunt de materia grossa.mã aũt reumatis est subtil':aliter non rueret.Licet igit vulgariter loquẽdo cr reumate null⁹ planga tur:mihilomin⁹ citissime sunt remediandi cũ oĩa mẽbra subiecta debilia ad egritudines ꝓximas sunt parata. Succurẽdũ igit est ita velociť q̃ ẽt medicine laxatiue possunt dari sine digestiõe materie ꝛ potissime si fluerct ad pect⁹.

Cause. Reuma eĩm aut puenit ab exteriozib⁹ aut ab interiozib⁹. Si ab exteriozib⁹ sicut est ventꝰ septẽtrionalis veniens post meridionalẽ.ꝛ sicut est calor nimi⁹.aut frig⁹.aut insuflatio vẽtoꝛ.aut somn⁹ post nimiã repletionem:ꝛ potissime somn⁹ diuturn⁹. ꝛ odoꝛ rerum fortis odoris.sicut est liliuꝫ.mẽtastrũ.muscus.ꝛ similia.ꝛ comestio reꝛ vaporosaꝝ sicut sunt cepe ꝛ allia.vinũ forte.crapula ꝛ ebrietas.balneũ.ꝛ flõia.ꝛ breuiter oĩa q̃ dissoluũt vapores in capite.aut ꝓ modũ ꝓpositionis.aut ꝓ modũ dissolutiõis Si ab int⁹ hoc ẽ ꝓp humores in cerebro abundantes:siue sint calida siue frigida. vel fit ꝓpter vapores a stomaco ꝛ toto coꝛpe ascendẽtes ad caput.

Signa. Si sint humoꝛes ca.tunc caput tactu calidũ inuenit. facies rubea aut citrina:pũctura ꝛ mozdicatio.ablatio appetit⁹ cibi satis ꝛ sitia. Et si cã fuerit frigida:signa sũt ꝛria:ꝛ ista cã frequẽtius venit.

Prenostica. Ypo.branci ꝛ coꝛrigẽ in valde senibus nõ maturant:vel cũ magna difficultate remediant. qui cĩi habẽt caput calidũ ꝛ ptes inferiozes frigidas:raro sunt sine catarro.ꝛ ecõuerso qui eĩm caput frigidum ꝛ coꝛ calidũ habẽt:multi vapoꝛes ascendunt qui ĩ cerebꝛo frigido digeri nõ possunt.ꝛ q̃n cerebꝛũ ẽ calidũ fit attractatio multa vapoꝛ.Catarrus cũ doloꝛe capitis de difficili curat.qz caput videt debile naturaliter.In autũno frequẽti⁹ veniunt catarri ꝓ ꝛalio tẽpe anni. reumatici splenetici nõ fiunt.reumatici ad oĩe malum sunt parati.

Cura. Cũ cõis in oĩ catarro seu reumate est.ꝓ si fluat materia ad mẽbꝛũ nobile:ꝓ cuacuetur materia digestionẽ nõ expectãdo.cũ pilul' aureis. aut cochijs. paruitas cibi ꝛ pot⁹ cõpetũt:ꝛ vigilie mitte.ꝛ ꝓ nõ dormiãt de die.ꝛ ꝓ nõ vtãtur balneis nec fomẽtationib⁹ nec ablutionibus.nec vtant exercitio fortí.teneat venter laxus.famem ꝛ sitim patiant quantũ poterũt. Curatio particularis est hec. si reuma fuerit de cã ea.ꝛ coꝛp⁹ ẽ plectori cũ ꝛ currat materia ꝑ sius interioꝛa:fiat flebotomia.deinde digerat mã ꝓ hunc modum.Rx.fumitatũ papaueris.rosaꝝ.lactuc̃ aã.ʒ.ij.candi.penidij.aã.ʒ.i.oĩm sandal'. ʒ.ʃ.ordei.lib.ʃ.viol'.nenup̃ B.aã.ʒ.iij.pasuis zucc̃.lib.i.fiat sirup⁹ quo vtat mane ꝛ sero. Iste eĩm sirup⁹ valet in reumate õ cã calida:ꝛ potissime q̃n timem⁹ ꝓ mãvadat ad pect⁹.suffumigeť cũ aqua decocti onis ordei.viol'.roſ.sandal'.nenup̃.papaueris.camomille.odoꝛet pomũ factuꝫ de sandal'.ꝛ cãphoꝛa.ꝛ ſe.lactu. pornl'. sumac.ꝛ cõficiant cũ aqua ro.optima.et si sit ꝓstipar⁹ fiant suppositoria aut distria.ꝛ fiant fricationes extremitatũ:ꝛ purgeť cũ mirabl'.citri.si mã est in stomaco. Et si in capite purgeť cũ ell'rio de succo ro. diapruunis.ꝛ oxilaxatiuo.ꝛ vtat isto electuario.Rx.diapapaueriſ.diapruunis. di agragãti frigidi.zucari ro.facti cũ rosis siccis.aã.ʒ.iij.misceant.Et inunganť nares cũ oleo ro.ꝛ viol'. In declinatiõe aũt manifesta possunt fieri ſlup̃e aut balnea fomẽtatiões ꝛ sil'ia.cũ camomilla.ꝛ melliloto.roſ.viol'.ꝛ ordeo.ꝛ põt vti rubea trociscata.ſuffumigatio facta ð furfure et aceto multũ valet. Similiter de accto super lapidem molarẽ cãdentẽ. Si aũt cã fuerit frigida ꝛ fluat ad membꝝ nobile: purgeť cuꝫ pilul'aureis ꝛ yerapigã. Digerať mã cũ isto sirupo:ꝛ potissime si timemus fluxus reumatis ad pect⁹.Rx. radic̃. yreos.yſopi.liquiť.mundať.ad.ʒ.ij. nuc̃. cipressi.masticis.thuris.aã.ʒ.i. mell' roſ. lib.i,fiat sirup⁹. ſuffumigeť cũ aqua decoctionis masticis.thuris. laudani .ſtoracis: calamite.camõille.melliloti.Odoꝛet pomum factũ de ſtoꝛace calamita.ꝛ ambꝛa. gariofil'.nuc̃ cipressi.nuc̃ muscat. masticẽ thure.laudão.ꝛ pauco ligno aloes.ꝛ ũſtco.ꝛ inunganť nares cũ oleo de masticẽ

saccellet caput totū cū milio ⁊ sale torre/
factis. Inuoluat caput cū pāno bñ cali/
do.suffumigēt sic.caleſiat regula⁊ aſpgat
vino:⁊ post puluere nigelle.⁊ fum⁹ rec
piat capite discooperto.vel torrefiat ni
gella ⁊ ponat in pāno ⁊ odoret.Deinde
purget caput cū yerapig̃. o a quib⁹ vnt
sint acuta. In declinatiōe aūt fomēterur
aut balneet.⁊ ita de aliis cū aqua decoct
onis camomille.melliloti.anthos.mente
ruthe.calamēti.⁊ similib⁹. Post aūt oīa
si nō curet.ſt.stercoris colūbini.gumi ru
the agrestis.picis nuallis. ſc. ruthe. si
napis.añ.ʒ.i.cōficiant cū oleo laur.⁊ ace
to squill.⁊ fiat empl'ʒ ⁊ extēdat supra alu
tam ad modū capelline.⁊ cooperiat cum
pāno lineo abint⁹.⁊ sumat ⁊ tonso capi
ti applicet.Qñ aūt oia deficiunt fiat cau
teriū in cōmissura anteriori.

Clarificatio. Diuretica numq̄ cō
perūt in mā reuma/
tica. Intelligēdū circa istā materiā q̄ pri
cipiū reumatis seu principiū morbi ē cū
mā exit subtl' aquosa:cū aūt incipit īgros/
sari:tūc ē augmētū.⁊ qñ est mediocris tē
est stat⁹.⁊ tūc mā ē digesta.sicut pʒ in ob
talmia ⁊ lippitudine. Si igitur natura
cū digerit reuma incipit ingrossare tunc
cū medic⁹ sit minister nature incipere dʒ
ab ingrossantib⁹.qñ si peccatū ēpp sub/
tile:curatio erit cū illis que mediocrit in
grossant. In reumate igr de cā calida ap
plicent stiptica frigida cū aliquib⁹ pauc
dissolutiuis.qñ dissolutiua faciunt stipti
ca penetrare.⁊ temperant stipticationeʒ
ne nimis mā ꝓdenset. Et ita si cā ē frigi/
da applicent cal'a stiptica in plus ⁊ disso
lutiua in min⁹. In declinatiōe aūt corpe
mūdificato cōperūt dissolutiua ⁊ euapo/
ratiua.q: mā pauca est ⁊ ita de facili eua
porabit. Diuersa igit cōperūt ꝑm diuer
sitatē temporū morbi. Secūdo intelli
gendū qñ si reuma causaret ex multitudi
ne materie magis multiplicat in vere. et
si causet ex caloze magis multiplicatur ī
estate.⁊ si causet ex raritate ⁊ diuersitate
magis causat in autūno.⁊ si ex frigidita/
te magis in hyeme.⁊ ita intelligendum ē
de ętatib⁹ ⁊ tpib⁹ ⁊ cōsimilib⁹. Tertio
aduertendū qñ licʒ dicat q̄ in reumate
nō cōpetat flōja;nthylomin⁹ pōt cōpere
re cū sanguis dñatur:⁊ corp⁹ est plectori
cuʒ:⁊ mā ruit ad interiora.⁊ iō competit
in squinantia ⁊ pleuresi ⁊ similib⁹:quevt
plurimū ex reumate generant. Quarto
notandū q̄ somnus non competit in reu
mate:quia prouocatiu⁹ est fluxus.nisi in
declinatione et corpore mundificato.sed
vigilie magis competūt vt fiat euapora/
tio versus exteriora.nec exercitiuʒ compe
tit in principio corpore immundo exiſtē
te:quia inducerer fluxum.ocium igitur cō
petit. Et si diceretur q̄ ocium non compe
tit. Dico q̄ non valet:quia in proposito
ocium nō assimilat somno:q: ocium red
dit humores quietos:⁊ somnus fluxibi/
les ratione reuocatiōis caloris ⁊ aptio/
nis meatuʒ.quia apertio non est motio
sed magis immobilitas ⁊ clausio. Qui/
to sciendum q̄ illi qui habent caput frigi
dū naturaliter raro sunt sine catarro.ma/
gis tamē leduntr a causis intrinsecis pro
pter debilitatē digestiue.⁊ min⁹ a causis
extrinsecis propter clausionē porox. ſʒ
qui habent caput calidum facilius patiū
tur a causis extrinsecis propter apertio
nem pororum.⁊ tardius ab extrinsecis
propter bonitatem digestiue. Vltimo
notandum q̄ suspecti ad reumata preser
uantur si diu sudent in stupha. hoc sup/
posito q̄ caueant postea sibi a tribus: sci
licet a vento:⁊ a somno diurno.⁊ a reple
tione cibi ⁊ potus.⁊ q̄ caput mirabiliter
exiccet:ne humiditas inter capillos re
manēs causet reuma. Intelligendū etiā
q̄ ꝑseruari possumus a catarro ⁊ coʒiza
cū pilul' detētis in ore. Et valet etiam ad
curationē:⁊ q̄ mā nō fluat ad partes sub
iectas.⁊ si causa fuerit calida.℞.sc.papa/
ueris al.sc.portul.sc.lactu.candi.penidia
rū.dragagāti ifusi.añ.ʒ.i.opij.croci.añ.ℑ
i.ꝑficiant cū sirupo mirtino.⁊ cū sirupo
de papauer.⁊ fiāt pill'e.⁊ teneāt ī ore ⁊ ī
tpe somni ⁊ ī tpe vigiliaʒ. Et si cā ē frida
℞.storacis calamite.nuc cāpsi.mastic.thu
ris.laudani.ābre.añ.ℑ.i.liq̄rit.mūd.vua
rū passaʒ mūdataʒ.abantt'.añ.ʒ.i.⁊.).cō
ficiant cū ydromelle.⁊ fiāt pillule ⁊ tene
antur in ore. Et ista duo gña pill'aʒ erūt
nobis multū necessaria inferi⁹ ī passioni
bus pectoraliū:ad ꝑseruandus ne mate/
riaʒ vadat ad pectus.

Capl'm .xvij. de fluxu sanguinis ex naribus.

Fluxus sanguinis narīū puenit pp apertionē orificioꝝ venaꝝ que sunt i naribꝫ. hoc aūt est pp tria. rōne mēbri. aut rōne virtutis: aut humoris. Si pp mēbrū: vt qz nimis rarū. Si pp virtutē: vt qz expulsiua fortis ⁊ cōtenua debil'. Si ꝓpter humorē: aut qz mltus: aut qz acutus: aut aquosus: subtilis. ⁊ iste possunt esse cause cōes in oī eo qđ egredit a corpore ꝑm Bal'. vi°. đ morbo

Cause. Causa fluxus sanguis narium aut est ab intrinseco: aut ab extrinseco. Si ab extrinseco: sicut ē casus ⁊ pcussio. Si ab intus: aut cum crisi: aut sine crisi. Si cū crisi: sicut est in frenesi: aut in pleuresi: aut in apostemate splenis: aut epatis: aut sinocha: aut tertiana: aut in varriolis: ⁊ morbillis: ⁊ similibus. Si sine crisi: tunc aut ꝓuenit a capite: aut ab epate: aut a splene, aut a matrice. et similibus.

Signa. Si venerit pp causas intrinsecas: tūc cognoscit iudicio patientis. Si, ꝓp crisim: ℞ inducāt egri tudines pcedētes. Si a capite ℞ significatur ex dolore capitis. Et si ab alijs membris ℞ significat ex dolor loci. Et si a matrice ex retētione mēstruoꝝ. Et si venerit post signa digestiōis in die cratica ⁊ pauratine: ⁊ cū alleuiatiōe patientis. ⁊ cū clarificatione facici. tunc ē ad bonū. ⁊traria cōtrarie. Et si fuerit cū saltu ꝓtinue: tūc ē ab arteria. ⁊ si a nare dextra tunc ab epate. ⁊ si a sinistra: a splene. ⁊ si ab vtraq; ab vtroq;. Et si facies fuerit rubea: tūc ē a sanguine. ⁊ si citrina: tūc est a colera. ⁊ si alba vergēs ad liuorē: ⁊ tūc est a flegmatis aq̄sitate. Et si ex debilitate ꝓtentiue: hoc significat ex ꝑcedentibus morbis. Et si ex fortitudine virtutis expulsiue: tūc est cuz alleuiatione. ⁊ si ex mēbro: qz ex qualibet facili cā venit. ⁊ si ex plenitudine: pulsus ē plen?: ⁊ vena spissa ⁊ colorata. Et si ex colera est cum puncura ⁊ mordicatiōe. ⁊ ita de alijs reddēdo singla singlis.

Pronostica. Fluxus sanguinis q̄ puenit pp debilitatem cerebri: vir aut nunq; curat. Fluxus sanguinis narīū q̄ extendit se vltra quatuor libras est mal?. ⁊ si vltra octo est pessimus. Et si extēdit se vsq; ad .xx. vel .xxtij. vltra viuere nō pōt. Fluxus sanguis qui ducit ad colorē pallidū: aut viridem: aut liuidū: aut fuscū: pessim? est ⁊ mortal'. Fluxus ducens ad syncopim est mortalis. Fluxus cū frigiditate extremitatū ē mortalis. Dis fluxus qui venit subito ⁊ cum impetu est mal?. Dis fluxus cū alleuiatiōne patiētis ē bon?.

Cura. Null? fluxus cretic? est restringend?: nisi nimis manifeste debilitat et virtutē. Null? fluxus sinthōtic? ē restringend? subito: sed paulatine: nisi timerem? casuz virtutis. Cureť igitur ꝑm cōuenientiā causaꝝ. Si ex debilitate virtutis cōfortet. Si ex sanguine aquoso in grossef cū calidis stipticis: siue sint cibi: siue medicine. Si ex colera purget cū mirabul' citri. In fluxu igitur narium superfluo particularib? cōueniēt fiat flōia de cephalica partis opposite. Et si fiat đ vtraq; nare: fiat de vtroq; brachio. Deinde fiant ventose inter spatulas cū scarificatione. aut subtus mamillas: aut supra epar: aut supra splenē: ꝑm diuersitatē mēbroꝝ a quib?. ꝓcdit. aut fiat flōia de saphenis in retētiōe mēstruoꝝ. hoc facto si aut fricatiōes fortes in extremitatib? cū sale ⁊ accto: fricentur testiculi i viris: ⁊ mamille in mulierib?. ⁊ infrigidenť cū aqua ro. ⁊ acero ⁊ maurella ⁊ silibus. ⁊ cū hoc nō soluz ista mēbra: sed etiā extremitatef cū acero ⁊ oleo ro. ⁊ succo maurelle. ⁊ lactu. infrigidatis in vena aut i puteo. ⁊ balneetur medietas corporis in aqua frigida. Postq; igit materia a ficedēs erit cuacuata ⁊ distracta: tunc in superioribus re media applicem?. Emplastrem? igit fronteꝝ ⁊ timporꝝ cū argilla pastata cū aceto ⁊ aqua rosa. ⁊ albumie ouoꝝ. vel cū bolo armenico. ⁊ sanguie dra. ⁊ acacia. ⁊ ypoquistidos. ⁊ ponat? in naribꝫ tenta intincta i succo plātaginis ⁊ encausto scripto ruz ⁊ sanguie dra. ⁊ pulnere carte ꝓbuste ⁊ testis ouoꝝ ꝓbustis. Dieta sit lentes cocte in duab? aquis ⁊ exco:ticate. nisi assuz fabe asse cocte cū aliqua portione aceti. ouа dura, case? recens sine sale, lac fortit

dullitū. vinū grossum. nisi ꝙ melius est ꝙ qñ ministratur lac: nō ministrē vinū. ⁊ breuiter valēt oīa que sanguinez ingro stant: ⁊ proꝛsanto valent ea que valent in fluxu ventris. His visis intelligē dum ē ꝑm intentionē Auic. ꝙ quinq; sūt genera medicaminū q̄ valent in curatōe fluxus sanguinis nariū. Primū genꝰ sumitur ex frigidis: sicut est opiū lactu. porcul'. maurella. coriandrū. cāphora acetuz aqua ro. salices. nenuphar. aq̄ frida. plātago. bursa pastoris ⁊ silia. Secūduz genus sumitur ex nā stipticoꝝ. sicut sūt acacia. galla. sumac. berberis. psidia. balaustia. granū rose. ⁊ pes eiꝰ. ypoquistidos. sc. cotonioꝝ. bolus armenicus. terra sigillata. chimolea. sanguis dra. ⁊ fructꝰ ⁊ extremitates oīum arboꝝ stipticaꝝ. sic sūt pira. sorbe. corna. mespila. citonia. ⁊ ita de aliis. Tertiū genꝰ sumit ex nā cōgluti nariuoꝝ sicut est olibanū. dragagantum gumi arabic. farina volatilis molendini. farina siliginis. albumē ouī. ⁊ multa similia. Quartū genꝰ sumit ex natura cauteri zantū. sicut sunt atramentū. vitriolū. arsenicū. sal armoniacū. succus porri. ⁊ silia. Quintū genꝰ sumit ex his q̄ opant ex tertijs virtutibꝰ. sicut sunt stercus porcinuz recēs si odorēt. ⁊ similiter sterc⁹ asininū. Et quedā sunt q̄ faciūt ꝺ ex tribꝰ virtutibus. ⁊ qꝛ frida ⁊ stiptica. ⁊ qꝛ specifica. sicut antimonū ⁊ mirra. Discretꝰ igit medicꝰ corpoꝛe mūdificato ⁊ mā distracta: pōt ex istis eligere ꝑm cōuenientiā primi lariuz. ⁊ etiā ꝓponere ⁊ multiplicare modo fomentādo. modo emplāndo. modo cū pulueribꝰ. modo cū vnguēto. mō cum potionibꝰ. modo cū iniectionibꝰ. nisi ꝙ in cauterizātibꝰ sim⁹ cauti cū medicamē remouēt: cū talia faciūt escarā: ⁊ ita induceret maioꝝ ē fluxum.

Clarificatio. Intelligendū ꝙ in rētione menstruoꝝ pōt iuuare fluxus sanguis nariū. ⁊ ptātc qꝛ postꝙ retētio est ꝓter nām vnde cūq; expellāt aliquo modo posset eē bonum saltiz ad tps: cū nociua mā expellatur. nihilominus obuertēdus est. qꝛ illud emūctoriuz non est sibi ꝓprium. Et iō si plenitudo est multa: fiat flōia primo de epatica. postea de saphenis: postea cum magdalionibꝰ mēstruaꝝ ꝓuocētur. Secōdo intelligendū ꝙ fluxus sanguinis nariuz si fiat ex multitudine magis fit ex sanguine. Et si ex acumine ⁊ corrosione magis ex colera. Et ita intelligendū ē ꝺ etatibꝰ ⁊ tēporibꝰ ⁊ cōplexionibꝰ. Tertio intelligendū ꝙ fritas nō iducit fluxū sanguis nariū nisi ꝑ accidens. qm̄ ꝓstringēdo cō stringit venā. Quarto notandū qm̄ licet sanguis arterialis sit calidior ⁊ subtilioꝝ ꝙ sanguis venaꝝ. nihilominꝰ fluxus sanguis nariū nō venit frequēti⁹ ab arteria imo frequētius a vena. qm̄ vena non hz nisi vnā tunicā. arteria aūt hz duas. vnꝺ magis resistit fractioni ⁊ aptioni. Quinto intelligendū ꝙ licet fluxus sanguis deliter ⁊ flōia ꝺeliteret. nihilominꝰ potest in fluxu sanguinis nariū flōia cōpetere virtute cōstante. ⁊ facit cessare fluxuz: qꝛ trahit ad opposituz ⁊ qꝛ distrahit. ⁊ iō mains est iuuamentū. Sexto aduertendū ꝙ balneū cōpetit in nimio fluxu mēstruoꝝ ⁊ tūc nō cōpetit in fluxu sanguis nariū. Cuiꝰ rō est qꝛ sanguis mēstrualis ē grossus: ⁊ ꝑ balneum subtiliaf ⁊ ita trahit ad totū corꝰ. sed sanguis nariū est subtilis ⁊ magis subtiliaretur: ⁊ ita ꝓuocaretur maioꝝ fluxus. ⁊ in subtiliādo ⁊ ad supiora trahendo.

Capm. xvij. de sternutatione.

Sternutatio est mo
tus cerebri naturalis. pter expulsionē nociuoꝝ. vnde sicut singultus est stomaco ⁊ tussis est pectori ita sternutatio cerebro. Unde tales motus non sunt motus morbi: sz nature ꝑm Bal. v. ꝺ morbo.

Causa. Causa ät sternutationis est duplex. s. exterioꝝ aut interioꝝ. Exterioꝝ sicut radius solis cū penetrat ꝑ carūculas narū. aut penna ꝺromissa. aut pulvis. aut aliqua res medicans ⁊ pungens. ⁊ similia. Si intrinseca tunc est humoꝝ aut vapoꝝ. aut vētositas. aut aliqua res grauans virtutē animalē. virtus aūt animalis sensibilis sentiens nocumentū excitat virtutem animalem sensibilem: ⁊ virtus animata sensibilis suscitat natura lez ⁊ naturalis expulsiua suscitata cū ma

gno impetu mouetur ad expellendū no-
ciua ⁊ pmiscēs cū aere expellit ad exteri
ora ⁊ sonat: qz p angustū locū trāsit. ⁊ iō
sternutatio est fortis motus cerebri pro-
pter expulsionē nociuorum.

Pronostica. Sternutatio in fine
morboꝝ bonum sig-
nū valde ſm Bal. dato q egritudo essz
pniciosa. qz fortitudo virtutis signatur ⁊
cōualescentia ⁊ puitas materie. ⁊ ita ster
nutatio sine reumate ⁊ corpe mundifica-
to siue a natura siue ab arte bona. qz do-
lorem capitis remouet ⁊ caput mundifi
cat. Et ꝓpter hoc valet in egritudinibus
pectoris. ſ. cū corpꝰ sit mūdificatum. ⁊ q
egritudo sit in declinatione. ⁊ q sit sine
reumate. Et similiter in egritudinib⁹ sto
maci. ⁊ similiter in passionib⁹ matricis.
qm̄ virtus est fortis: ⁊ ideo excitat virtu-
tes expulsiuas oīum membroꝝ naturali
um. ⁊ ideo expellit fetū mortuū ⁊ secundi
nam ⁊ similia. Sternutatio cum reuma-
te semp̄ mala. ⁊ in corpore pleno. ⁊ ma
la in ratiōe signi. quia malā causaz signi-
ficat in capite ledentē caput. malū in rati
one cause: qm̄ sternutatio nimia replet
caput ⁊ inducit vertiginē ⁊ scotomiam ⁊
similia. Si in aliqua egritudine, puocet
sternutatio in qua oz prouocari: ⁊ non
sternutat nunq̄ curabitur. Si fuerit pro
uocata cū rebus fortis virtutis sicut est
elleus albus. piper. castoreū. sinapis eufor
bium. ⁊ similia.

Cura. Primo curatur sternutatio cū
fortī retētione anhelitꝰ ⁊ cum
expellit q expellat p nares. ⁊ hoc etiam
multū valz in reumate. Secūdo curatur
paccidentia anime fortia. sicut est ira. fol
licitudo. tristitia ⁊ silꝛia. Tertio curaꝝ cuz
calidis cuaporatiuis: potissime si cā ster
nutationis fuerit frigida. Fomenteꝝ igit̄
caput corpe mundificato cū aqua deco-
ctiōis camomille. melliloti. anthos. anisi
maratri. spicenaꝝ. ⁊ inūgaꝝ nareſ cū oleo
laurino. ⁊ costino. Et si cā sternutationiſ
fuerit calida. inungaṁ nares cū oleo ro.
⁊ violꝝ ⁊ nenuphaꝝ. ⁊ fiat fomentatio de
eisdem. Fricato capitis ⁊ facici ⁊ extremi
tatū: ⁊ somnus pfundus multū valz. In
secūda pticula libri huius supius cū tra-
ctauim⁹ egritudines capitis fuit ista mā
ptracta. sed gratia egritudinū narīū ꝗ re
capitulauim⁹ de eisdem.

Clarificatio. Bal. dicit q ster-
nutatio est motus na-
turalis. ⁊ tñ sternutatio est in pleuresi et
piplemonia. non igit̄ erit motus nature
sed morbi. Dico q sternutatio aut est in
tempoe sanitatis. aut in tempore morbi
Si fuerit in latitudine sanitatis tunc est
motus nature. ⁊ ita intellexit Bal. quin
to de morbo. Et si cōtz in tempore egritu
dinis si tunc venit p viam crisis ⁊ mūdifi
cationis pōt attribui motui naturali. sic̄
digestio in vrina. Si autē venit p viā sin
tħōatis tunc potest esse motus morbi, et
ita soluitur contradictio.

Capl'm. xix. de egritudinib⁹ labioꝝ ⁊
oris ⁊ primo de fissura labiorum.

Assura labiorum ē
f solutio continuitatis facta ī
carne tenera labiorum.

Cura. Aut enim ꝓuenit ab exterio-
ribus. aut ab interioribus. Ab
exterioribus sicut a pulvere. vēto. ⁊ calo-
re. ⁊ frigore. casu. obuiatione. ⁊ silꝛibus.
Si abintus hoc est, ꝓpter humores acu
tos pūgitiuos vlcerātes labia. aut̄g cre
antes pustulas ⁊ silꝛia. Isti aūt hūores
aliquādo veniūt a capite p viā reumatis
aliqñ ascendūt vapores a stomaco ⁊ to-
to corpore. aliquādo veniūt p viā crisis,
Signa sunt satis manifesta.

Curatio. Si fuerit ꝓpter cau
sas extrinsecas illiniaṁ
vlcera. Si est causa ca. cū oleo ro. ⁊ viol.
⁊ assungia galline recenti ⁊ mucillagine
dragagāti facta in aqua ro. ⁊ inungatur
cum plurima. vel cū vno ex illis. vel cum
oībus. Et si causa est frigida. sicut est vē
tus borrealis ⁊ similia. tūc temperenṁ in
aqua ro. mel ro. dragaganti. gumi arabic̄
mastic̄. ⁊ thus. ⁊ illiniaṁ vlcera. Et si fue
rit ꝓpter cās intrinsecas corpore mūdi-
ficato illiniaṁ labia cū isto medicamine.
℞. ceruse lote. amidi. carnic lote. litargi
ri. cōficiātur cū mucillagine dragaganti,

Clarificatio. Intelligendū q ꝗ
hūida putrefaciant
⁊ putrefactiua nō cōpetant in vlceribus

nihilomin⁹ assingia gallīne recēt pōt cō petere i vlceīb⁹ labioꝝ. ⁊ qz est modia mitigatiua doloris: ⁊ cū hoc qñ siccitas est nimia: qm̄ rēpatur ⁊ hūctat. ⁊ cū hoc qz cū litargiro ⁊ alijs admiscet. ⁊ liniatur silr. Secūdo notādū q̄ pustule ⁊ vlcera labioꝝ si in tertianis ⁊ in alijs febrib⁹ veniant p⁹ signū digestiōis: signa sunt bona crisis: qđ etiā vulgares dicūt. qm̄ post q̄ vides labia vlcerata ⁊ pustulata curatus est. Et eprinde oritur aliud notabile. qm̄ pustule ⁊ vlcera possunt bonū signa re in febrib⁹ cū apparēt in labijs. Et si cedē aparuerint in lingua: erunt pessima signa. Et rō dictoꝝ est: qm̄ labia sunt mēbra vilia exteri⁹ posita q̄z caro ē tenera ⁊ ita nā fortificata suas superfluitates mittit ad illa. Lingua aūt est mēbrum nobile multū sensibile. ⁊ iō si talia apparent magis venirent gra sinthōis q̄ nature. ⁊ iō semp mala. Ultimo notādū iuxta b̄ q̄ cū fissure apparēt in labio inferiori in mulie re paulata: significant q̄si nāliter mulierē cū siccitate matricis: sic aliq̄ dixerūt.

Lapm̄, xx. de passionib⁹ lingue.

Assiones ligue sūt

P multe. sicut est paralisis. spasmus solutio continuitatis apostema. magnitudo. putr̄as. corruptio. gust⁹ ⁊ loquele ⁊ sitia. Lingua aūt cōponit ex carne ⁊ neruis septuplicib⁹. ⁊ arterijs: ⁊ venis ꝑm Gal. 4. de simplicī medicīna. ⁊ b̄ fiunt pp nobiles operationes suas q̄ sunt due. s. gustus ⁊ loquela. Loq̄la igr̄ fit p motū. ⁊ gust⁹ p sensum. ⁊ qz plura sunt necessaria ad motum idcirco an⁹ admittit operatio loq̄le: q̄z operatio sensus gust⁹. Istis aūt operationib⁹ sic alijs tria accidētia eueniūt. sicut est ablatio. minoratio ⁊ corruptio. verbi grā aliquādo loquela oīno auferrur: sicut i multis. aliq̄ minoraf: sicut in illis q̄ cōceptū exprimūt cū difficultate. Aliq̄ corrūpit sicut in traulis ⁊ blesis ⁊ scindēdib⁹. licet diuersimode. qm̄ traulī ⁊ blesi appellant q̄ corrūpūt litteras: ⁊ ponūt vnā litterā p alia: ⁊ nō possunt nominare litterā c. ⁊ hoc fit ꝑpter nimiā humiditatez: sicut in pueris. Aliq̄ a fit corrūpūnur magis sillabe. sicut in illo qui deberet dicere dñus ⁊ duplicat p.tmā sillabā ⁊ dicit dodominus. ⁊ si velit dicere aristoteles: ⁊ ipse dicit aristoles. Et tales vocan t scindentes sicut istā materiā tractauim⁹ supra illum amp̄m. trauli adiaria ⁊c. Similiter sensus gustus aliquādo auferr: cū penit⁹ nō iudicat ꝺ aliquo gustabili quoniā sensus oīno ablatus est. Aliq̄ aūt minoraf: aut non sentit nisi excellētias sensibiliū. Aliquando aūt corrūpitur: cum oīa iudicat amara. aut salsa. aut alteri⁹ saporis. aut nullius. ⁊ ita de alijs. Cause autē istorum accidētium sunt morbi cōsimiles. officiales. aut cōmunes. Accidit etiā aliquādo propter passionem lingue. aliquādo autē propter passiones aliorum mēbrorum.

Cause Cause ār huiꝰ passionis sī alie q̄ egritudies cerebri sicut est apoplexia. epilentia. litargia. frenesis. mania. fluxꝰ hūoꝝ. ⁊ similia. Aliq̄ ēt fit propter passiões neruoꝝ venientiū ad ligua. Aliquando etiam venit propter passiones lingue sicut est mala cōplexio calida frigida: ficca: ⁊ hūida: aut apostema: aut magnitudo: aut paruitas: aut solutio cōtinuitatis: aut dispositio ligamēti quod est sub lingua. Aliquando venit propter passiones stomaci: sicut est crapula. nausea: ⁊ similia. sicut est ebrietas. Aliquando propter passiões pectoris: sicut pleuresim ⁊ periplemoniam. Aliquando propter passiones totius corporis. sicut est in fe. Et aliquando venit propter causa extrinsecas: sicut propter acceptionez venenī: ⁊ ꝑpter similia.

Signa Si venerit propter passionum capitis: notum est ex illis. Si ex neruis hoc est propter remotionem aliorum signorū. Si propter passiones lingue: hoc etiam notum est. quia lingua sensui est manifesta. Si fuerit ex mala complexione calida: est cū punctura ⁊ mordicatione ⁊ citrinitate. Et si fuerit ex frigiditate: lingua est alba ⁊ frigida Et si ex hūiditate: ē cū saliua multa. Et si ex siccitate ē cū ariditate ⁊ fissuris ⁊ vlceribꝰ. Aliq̄n aūt mā mlica grossa viscosa adherer lingue. ⁊ inuiscat ꝑpter se. ⁊ denigrat lingua ⁊ credit q̄ fit ex siccitate et nō est ita. Apostemata etiā lingue fiūt ex diuersis humoribꝰ. ⁊ parēt ex suis signis

Alia etiã sunt manifesta. Si aũt puenerit a stomaco ⁊ ep̃ate pz̃ p̃ signa illarum egritud. nũ. Similiter de se. ita q̃ passiones figue dcte ali possunt cognosci si medicus velit aduertere.

Pronostica. In febribus acutis pustula nigra apparens in lingua signum est mortale. In fe. acutis nigredo lingue ⁊ vlceratio malũ.

Cura. Cum enim accidẽtia ⁊ passiones lingue veniãt ex morbis: curẽtur illa ⁊ ita curabũtur accidentia sic̃ sunt passiones capitis. pectoris. ⁊ stomaci. ⁊ totius corpis. ⁊ passiones oris. Et si ꝑpr̃ie venerit ex mala ꝯplexione lingue cũ mã. ca. pticularib⁹ puenienb⁹ fiat flõia deinde fiat mũdificatio cũ medicina conuenient. deinde fiant vẽtose cũ scarificatione. deinde gargarizetur succus lactu. porrul'. maurelle. cucumeris ⁊ cucurbite. ⁊ sil'iũ. Si aũt mã fuerit fida digerat cũ oxill'. ⁊ purget cũ ycrap̃. ⁊ fiat gargarisma de saluia. menta. ysopo. calamẽto. ⁊ sil'ibus. Et fiat cauteriũ in collo. et si fuerit apostema. ℞. uarũ pas. mũdatarũ abarrill'. iuiube. scbestẽ. fenugreci. caricarũ. Et si causa est ca. bulliãt in aqua: ⁊ addatur cassiesi. ⁊ aqua gargarizet frequenter. ⁊ in ore teneat. ⁊ reliq̃ pistent ⁊ pill'e. late informẽtur cũ modico cere ⁊ sirupo nenupharino: ⁊ supra apostema applicẽtur. ⁊ si cã fuerit frigida bulliãt in vino ⁊ ydromell'. ⁊ fiat gargarisma: ⁊ residuũ pistetur ⁊ pill'e late informent cuz modico cere. ⁊ storace calamita. ⁊ ydromelle. ⁊ informent pill'e parue: ⁊ desup apponatur ⁊ si intelligo q̃ corpus fuerit purgatuz ⁊ mũdificatũ ꝑm exigentiã humor̃ um cum flõia ⁊ farmacia ⁊ similib⁹ ⁊ q̃ repcussiua precesserint. Et si fuerit ꝑpter passiones nerv̄ motiũ eũ. ponat empl'm de castoreo. cufobio. ⁊ staphisagria. ⁊ piretro supra collũ. Et si fuerit nigredo lingue ꝑ ꝑter malicia se. ℞. succi pom̄ acetosorum. suc. acetose. acetosi. aque ro. vini malorũ grana. misceantur ⁊ in illis teperentur semẽ citonior̄. psiliũ. oragaganuz. ⁊ fiat mucillago ⁊ exprimat. ⁊ expressuz cũ pane de zuccaro misceat. ⁊ informentur pill'e. ⁊ teneant in ore. Et si fuerint vlcera ⁊ fissure. aspergãtur pulvere thuris et litargiri. ⁊ si fuerit mollificatio ⁊ hũiditat nimia: corpore purgato fricet lingua cuz tyriaca. aurea alexãdrina. ⁊ castoreo. Et si fuerit ꝑpter venenũ: det tyriaca cũ vino decoctionis baccar̄ lauri. Et si corrũpatur gustus: purget corp⁹ ꝑm exigentiam humoris. Et si cã est ca. assuescat cibaria acetosa. Et si cã est frigida grossa. assuescat cibaria acuta. sicut sunt allia. cepe. porri. Et si est palis lingue ⁊ videat sanguis dñari: fiat flõia. ⁊ purget primo cũ yerapig. deinde cũ yeralogodio. Dz̃alia aũt que cõpetũt in palsi lingue ⁊ mollificatione cũ aliqs loquit impedite ꝑpt nimiã humiditatẽ: sunt ista q̃ dicentur. ex quib⁹ possunt fieri gargarismata. fricationes. ⁊ pulueres. ⁊ emp'ta. q̃ in collo applicent ⁊ sirup⁹. ⁊ bzeuiter oia quib⁹ indigem⁹. ⁊ sunt ista. saluia. acozus. menta. origanũ. calamentũ. rutha. primularius. nux muscata. pireriũ. castoreũ. staphisagria cufobiũ. sinapis. cortex caparis. piper. zinziber. assa fetida. sal gẽme. sal nitz. sal armõiacũ sal ide ⁊ sil'ia. i ꝑis igit bulliat ysopus. saluia. acozus. ⁊ primularius. in oxill'. squill'. ⁊ fiat sirup⁹ ⁊ purget mã vt dictũ est. Et ex his ⁊ ex aliis fiat gargarismata. ⁊ alia iuxta cõuenientiã pticularũ ⁊ ideo introductione formarũ pticularũ in his dictis medici idustrie derelinquo nisi q̃ sit cautela q̃ cũ operant in passionib⁹ oris: ⁊ apponũtur aliqua fortis virtutis. sicut est arsenicuz ⁊ elleus ⁊ sil'ia. q̃ nullo modo trãsglutiantur. qm̃ arsenicuz vlceraret pulmonẽ. ⁊ elleus nimis laxaret Et si pueri nimis tardãt ad loq̃ndũ. fricetur coridie lingua cum saluia. ⁊ si fuerit in maiori etate bulliat ysopus ⁊ saluia i ydromelle ⁊ coridie gargarizet. ⁊ fricetur lingua frequẽter. ⁊ cogat loqui festiu sermone. Et si spasmet lingua ⁊ sit de repletione: purgetur corpus ꝑm exigentiã humoris ⁊ fomentet collũ cum decoctione aneti. fenugreci. ⁊ corone regie. Et si fuerint de inanitione sicut in fe. vngatur collum ⁊ lingua cuz oleo salicis. ⁊ nenupharе. ⁊ viol'. Et si ligua fuerit nimis magnificata ⁊ fuerit de sanguine fiat flõia. ⁊ fiant ventose in collo ⁊ fricetur lingua cuz cortice maligranati. ⁊ acetositate citri. et si magnificatio fuerit ex flegmate purge

tur corpus ⁊ fricet lingua cū ʒʒi. ⁊ pipe. ⁊ sale gēme. Et si lingua fuerit abreuiata, p̄ter ligamētum qđ est sub lingua. incidatur vel cauterizetur cum medicinis. Et si fuerit p̄pter spasmū dictū est. Et si glandule oure. ad modū granule fuerint sub lingua de venis que sunt sub lingua fiat flōia ⁊ fricetur locus cū sale armoniaco ⁊ aceto. ⁊ cōponatur medicamē ō draganto vsto. ⁊ albūine ouī. ⁊ hermodactil. Et si fuēnt vltera maligna: corpore mūdificato curent cū gallis ⁊ pfidia spodio rosis. acacia. ⁊ alumine. sed remittātur in pueris. Et si saliua multa fuerit ⁊ fuerit ex caliditate dissoluēte: fiat flōia. ⁊ vtatur cibis stipticis ⁊ acetosis. ⁊ si fuēit ex flegmate purgef corp⁹. ⁊ p̄uocetur vomitus ⁊ fricetur lingua os ⁊ palatuz cum aurea alexandrina.

Clarificatio. Intelligendū q̄ licz nerui mltiplices veniāt ad linguā: ⁊ vn⁹ possit pati sine alio nihilomin⁹ ligua patiet vno patiēte: qm̄ oēs erāt necessarij ad opationes lingue. tm̄ ſm diuersitatē no cumētoz in neruis ſm hoc erit diuersitas accidentiuz in lingua. iō aliquādo erit ablatio. aliq̄n mīnoratio. aliq̄n corruptio. Secūdo notāduz q̄ in apostemat⁹ calidis corpore mūdificato cōpetūt repcussiua. ⁊ iō ꝑcerit gargarizare ⁊ ī ore tenere succū lactuc. mauelle. portul. cucumeris. ⁊ cucurbite ⁊ sil'i um. sicut etiā possunt cōpetere in apostematibus vuce repercussiua. sic in squinātia ⁊ sil'ibus. similiter hic. Et si dicatur q̄ mā ibit ad mēbra nobilia. Dico q̄ multū distāt ⁊ multa mēbra sunt in medio. ⁊ cuz hoc lingua ē in mēbro nobili. ⁊ ain⁹ coerceretur mā dispsa in multas ptes q̄ si esset agregata in lingua. ⁊ cū lingua hēat nobiles opatiōes. ꝑcludit igit q̄ in apostematib⁹ lingue ea. cōpetūt repcussiua corpore mūdificato. Cū aut̄ tractabam⁹ cura superi⁹ breuiter trāsiuim⁹ ne opus ꝑ longaretur: sicut ⁊ ō multis alijs. Tertio notandū qm̄ licet multa supfluitas humida extranea sit in senib⁹ ⁊ ī pueris: nihilominus tm̄ senes nō incurrūt traulicē qm̄ hūiditas est grossa viscosa ⁊ non pōt penetrare. ⁊ cū hoc nerui sunt duri sicci soliđi. ⁊ nō recipiūt materiā. In pueris aūt est ꝺ̄ium: qm̄ aquositas est magis subtil' ⁊ nerui sūt magis molles. Et ideo pueri trauli incurrūt diarriaz. iuxta illud. trauli adiaria ⁊c. qm̄ hūiditas supflua capitis vadit ad intestina ⁊ causat longū fluxum ventris.

Cap̄ m. xxi. de fluxu saliue ab ore ⁊ ablatione caloris.

I fluat saliua ꝓpter calorē nimiū dissoluentem fiat flōia ⁊ abstinentia. ⁊ vtatur cibis stipticis. sicut sūt lētes. fabe sumac. ⁊ sil'ia. Et si fluat ꝑpter multitudinem flegmatis fiat abstinētia: ⁊ digerat mā cū ysopo bullito in oximelle. ⁊ purgetur cū yerapig. ⁊ fricet lingua ⁊ os cū saluia. ⁊ aurea alexandrina. ⁊ applicent reliqua q̄ desiccāt corp⁹. Si aliquis nō habeat bonū odoratum sic q̄ nullū odorez sentiat. gargarizet ruthā ⁊ ysopū coctum in aceto squill'. ⁊ masticet freq̄nter zedoariam.

Cap̄ m. xxij. de fetore oris.

I fetor uenerit ꝓpter dentē putridū eradicet. Et si fuerit ꝑpter mollificationem gingiuarū aut sanie: gargarizet vinū decoctionis saluie. mēte. ruthe: gariofil'. piretri. ligni aloes. Et si fetor veniat a stomaco: ⁊ cā est ca. vtat pisis. ⁊ digeratur mā cū sirupo limonū. ⁊ cuacuet cū mirabul' citri. paratis sicut oporteat. Et si cā est frida digerat mā cū potione muscata ⁊ purget cū mirabul' chebl'. ⁊ aromatizetur os cū pilul' de alipta muscata. Et si veniat a pectore vtatur diayris. diayl'o. diacalamēto. tm̄ de difficili aut nū q̄ curet fetor oris ꝑpter pect⁹. Sup⁹ dix⁹ de fetore narium.

Clarificatio. Intelligenduz q̄ in fetore anhelit⁹ non ꝑcunt pisces: ⁊ potissime quādo venit ꝓpter stomacuz. falsi nō competūt ꝓpter grossiciem: ⁊ potissime corrumpunt defacili. Si fetor esset ꝓpter causaz ca. stomaci. pisces aut̄ recentes velociꝰ corrumpuntur. quaniam dicit Aly libro re-

gum q̄ pisces recētes inducūt maiorē sitim q̄ salsi. ⁊ hoc nō videt ex alio nisi qz facilī corrūpuntur ⁊ potissime corrūperent si venirēt a stomaco frigido. In febre igit anhelit nō cōpetunt pisces salsi. nec ouа tremula. nec lac fungi. nec aliq̄ carnes q̄ sunt in aliq̄ viscerū. nec fructus nec aliquid qđ sit de facili corruptibile.

Secūdo notandū q̄ inter oēs hūores ille qui frequēt ⁊ plus inducit corruptionem anhelit est hūor flegmatic. ꝓpter quinq; ꝓpietates q̄ in alijs nō inuenitur Primo qz humor frigidus : ⁊ iō de facili destituit. Secūdo qz humidus ⁊ iō de facili putrefit. Tertio qz de facili reumatizat Quarto qz rōne malt regimis plus multiplicant. Quīto qz inter oēs hūores p̄ sanguīne magis abundat. Tertio aduertēdum q̄ feror anhelitus ꝓpter stomacū nō est cōtinu. qñ post cibū aliquātulū quiescit. Sed qñ est ex pectore ē cōtinu ꝓpter anhelitū. ⁊ quia talis feror significat vlcus pulmonis. iō signū est mortis Quarto cōsiderandū quare in febribus cōtinuis nō est cōtinu feror postq̄ ē ibi ꝓtinua putrefactio. Rñdeo ⁊ dico q̄ duplex est putrefactio. quedā ꝑ via ebullitionis: ⁊ talis nō inducit feror. ⁊ talis ē in fe. Et est alia q̄ est substātie corruptio: et talis inducit feror. Et iō qñ in febribus cōtinuis putridis apparet feror signum mortis est. qñ nō solū significatur ebullitio: sed substātie humide corruptio. ⁊ iō mortale. Quinto intelligēdū vñ est hoc q̄ allia ⁊ cepe habeāt odorem quasi feridū. ⁊ piper ⁊ sinapis q̄ sunt in eodē gdu caliditatis nō habēt. Dico q̄ allia ⁊ cepe habēt multas hūiditates q̄ de facili resolvuntur ⁊ corrūpunt. ⁊ iō habēt odorem graue ⁊ quasi fetidū. At pipe aūt ⁊ sinapi modica fit resolutio: qz ñ habēt tñ d hūmido: ⁊ iuxta hoc cōsiderandum est de ꝟ q̄ aliqui dixerūt q̄ gariofili inducūt ferorē ⁊ tñ sunt aromatici suppositio q̄ induceāt feror. ⁊ hoc ē ꝓpter duo. aut ꝓpter longum vsum in stomaco. aut ꝓpter quādam humiditatem quam habent. ⁊ si occurrant stomaco vbi sit putrefactio debili corrumpuntur.

Est instrumentū

o vocis erationis ⁊ locutionis. locutionis in hoīnibus. vocis erationis in oībus alijs aialibus que habēt collū ⁊ linguā. lingua aūt est quasi manus ad loquēdū ⁊ masticandū ⁊ trāsglutiādum. ⁊ extēdit se vsq; ad ysophagū ⁊ tracheā arteriā. ysophagus est via cibi sed trachea est via anhelit. ysmon est in medio. In ore igit sunt multa mēbra nobilia. sicut est lingua. palatū supius ⁊ inferius. ⁊ radix lingue. In istis aūt mēbris veniūt pustule. vlcerationes apostemata. cancer ⁊ fistula. herpes tiomenus. carbunculus. ⁊ similia.

Cause. Si enim fuerit in etate lactā ti hoc est ꝓpter corruptionē lactis. aut qz non mundificat corp a corruptis hūoribus. Et si in etate adulta: h est ꝓpter malitiam humorum.

Signa. Si fuerit ex sanguine color est rube sicut color roseus bee recentis versus principiū fue expansionis. Et si est co. color est croce cū paruo tumore pūctura ⁊ ardore. Et si ē flegma. tumor: albedo ⁊ paucus dolor. Et si est melia. est color niger cū duricie.

Pronostica. Omnis pustula aquosus color vergit ad nigredinem est pessima: qz signat hpestiomenum aut carbūculum. ⁊ ita adustionē ⁊ magnā humorū corruptionē. Qis pustula oris ⁊ vlcus ⁊ omis passio q̄to magis se ꝓfundat ad interi tāto deteri.

Cura. Si fuerit in etate lactanti fiāt fricationes in molli aurium. ⁊ si comedat fiāt in collo ⁊ submētone. Et si fuerit i maiori etate fiat flōia de cepha lica. ⁊ postea fiāt vētose in collo. postea fiat flōia de labijs ⁊ de venis q̄ sunt sub lingua. ⁊ mūdificet sanguis cū cassiafi. ⁊ tamarindi. ⁊ manna. Et si est colera purget cū diaprunis ⁊ cū elleborio de succo ro. Et si fuerit flegma purget cū yerapigr. Et si melia purget cū diasene. ⁊ yeraruffi. Corpore mundificato in causa calida fiāt gargarismata de diamoron. vel de coquant extremitates arborū stipticarū in aqua ⁊ aceto. ⁊ fiat gargarisma. Et si esset carbūculus, faceriguis, hpestiomen, fiat gar-

garisma cū succo plantaginis ⁊ coriādro ⁊ maurell'. ⁊ vino maloꝝ granatoꝝ repidis. Et si esset flegma fiat gargarisma de sumac. ⁊ galla. ⁊ pstdia. ⁊ balaustia. mastice ⁊ thure. ⁊ melle. ⁊ aceto. Et si ex melencolia. tollatur acetuꝫ. Et si fuerit fistula abluatur cū vino decoctionis agrimonie. Et si cancer addat aqua ⁊ ista ⁊ aspergatur puluere elkri nigri: ⁊ radic. aristol. vel sic ꝙ fiat puluis ð arsenico sublimato vel de vitriolo ⁊ auripigmēto. vel de realgare repressio. ⁊ fiant reliqua que dixim⁹ in particula prima.

Clarificatio. Intelligendū ꝙ ꝙdam sunt pustule q̄ generant de melia pura: ⁊ tales non sūt multum periculose. ⁊ quedam sunt que generantur de melia adusta: aut ð aliꝫ humoribus adustis: ⁊ tales sunt peiores. ⁊ discernūtur qm̄ nigredo causata ex adustione vergit ad lucidit̄atē. ⁊ cū hoc tales pustule sunt cū dolore. ⁊ q̄ sunt ex melia pura nō. Secūdo notādum ꝙ qn̄ aliꝫ loquitur dandit ysophagū. Et qn̄ aliꝫ comedit iuiula dandit trachee arteriam. ⁊ iō nō est bonū ꝙ cū aliquis loquitur ꝙ comedat. qz cibus transiret ad pect⁹. nec ecōuerso qz aer transiret ad stomacū. ⁊ p̄ pōt esse vna ratio. quare religiosi non lunt loqui in mesa: vt vna opatio non impediat aliā. Tertio notanduꝫ ꝙ in radice lingue sunt quedā glādule vbi recipiūtur vapores descēdentes a cerebro. ⁊ in radice lingue generatur humiditas saliuaris.

Capl'm. xxiij. de lentiginib⁹ facici.

Lentigines sunt infectiones cutis facici vplurimū ⁊ aliquando cutis totius corporis.

Cause. Iste infectiones aliquando veniunt ab extrinsecis. ⁊ aliquando ab intrinsecis. Si a bestia vt ex nimia caliditate solis. aut propter aerez corruptum. ⁊ similibus. ⁊ si ab intus aut ꝓpter crisim. aut propter retētionem mestruorum. aut emoꝝ. ⁊ aliorum superfluitatum assuetarū euacuari. aut fit ꝓpter bonitatē nature mūdificantis corpus a superfluitatibus. aut fit propter malicia humoris exterius resudantis.

Signa. Si fuerit ꝓpter causas extrinsecas: aut ꝓpter retētionem superfluitatū cōsuetarū egredi. Hoc discernit iudicio patentis. Si ꝓpter crisim ex alicuiatione ⁊ qz cessat se. Et si fuerit ex bonitate nature: est sine mordicatione ⁊ dolore. Et si ex malicia materie: sp cōcomittant aliqua mala accidētia: sicut est pruritus. dolor. debilitas. appetitus. ⁊ similia. Et si infectio cutis fuerit ex sanguine vergit ad rubedinem. Et si ex melcolia ad liuorē ⁊ nigredinē. Et si ex colera vergit ad citrinitatē. Et si ex flegmate ad albedinem. Et si ex sanguine corruptore color cutis sicut sanguis mortificatus.

Prognostica. Si lentigines ⁊ cutis infectiones in fe. veniāt ante signa digestionis ⁊ in die nō critica. signū ē pessimū ⁊ mortale. q̄re in talibus frequēter cutis est respicienda.

Cura. Si infectio sit in facie ⁊ corp⁹ sit plectoricū: aut sanguis dominetur. fiat flōta de cephalica. Et si sit in toto corpore fiat de mediana. deinde fiat de saphenis. scarificationes ð tibijs aut inter spatulas. aut submentone multuz valent. purgetur humor ꝑ in sui erigē tiam. ⁊ ista frequentissime dicta sunt. In primo autē libro multa dicta sunt de ista mā. Post plenariā aūt corpis mūdificationē fiāt vnguēta. illinitiones ⁊ aq̄ ⁊ silia ad mūdificandū cutē. Materialia autez sunt ista. farina ordei. fabaz. femigreci. lupinorū. amigdal'. amarū. furfuris. calx. vitriolū. nitrum. mirra. sal armoniacū. porcellana. cōchila maria alba. corallus. crystallus. bē al. ⁊ ru. amidū cand. penid. liquir. lac ficus. arsenicū sublimatuꝫ. fella auiū viuētiū de rapina. aq̄ tartari. raphani. porri. dragantee. lilij florꝫ. sambuci. florū fabaz. fum⁹ terre. suc. maiorane ⁊ proprie in sanguine mortificato recēti. qz in antiquato scarificatiōe ē necessaria. gummi ruthe agrestis: coztex citri. aceti al. vinū al. colatura furfuris. farina risi. lac foliorū ficus. aut extremitatū. aut ficuū. aut aq̄ decoctionis istorum. ⁊ ideo saltim istud absterget cutis infestiones. imo aq̄ decoctionis ficuuꝫ portata iuuat natura vt superflua pellat ad exteriora. ⁊ ex illis pos

sunt fieri trocisci vel ex vno vel ex mltis
sm exigētiā particulariū. ⁊ cū vti volue-
ris q̄ distēperent cū aqua de floribus fa
barū.aut cū lacte.⁊ q̄ facies illiniat̄ ō no
cte.⁊ q̄ incrastinū abluatur cū aqua furfu
ris. bonū tñ esset in oibus istis ⁊ post̄q̄
corpus essz mūdificatū:q̄ mollificaretur
cutis cū suffumigatione facta ō aqua de
coctionis malue.bisinalue.palee.ordei.⁊
auene.Et q̄ longos sermone s facimus
de colorationibus i primo libro:ideo su-
persedeo.

Clarificatio. Intelligendum q̄ si
corp⁹ fuerit vniuer-
saliter multū repletum : q̄ tūc debet fieri
flōia de basilica. Si autē nō fuerit tanta
repletio ⁊ infectio fuerit i toto fiat de me
diana.⁊ si in facie fiat de cephalica. Se-
cundo intelligendū q̄ frequenti⁹ fit ⁊ pl⁹
de melēcolia.⁊ forte si fiat infectio ex alijs
hūoribus:nō sunt ,ppie lētigines.q̄m lē
tigines semp vergūt ad quādam fuscedi
nem. ⁊ apparet defedatio maculosa ad-
modū lentium . ⁊ ita sunt late rotunde ⁊
coloris vergentis ad fuscedinē. tñ melā
quedam est multū grossa.⁊ ex ista causan
tur in ptibus infectionibus pustule.scabi
es.malū mortuū. Si aūt fuerit min⁹ gros
sa:nunc ascendit ad faciem ⁊ nō pōt eua-
porari . ⁊ ideo causat lētigies.Colera āt
defa cili euaporat: nisi fuerit ingrossata :
aut rōne admixtiōis:aut rōne adustiōis

Capitulū .xxv. de passionib⁹ dentiū ⁊ pri
mo de dolore.

Entes iuuamentū
ō habent in masticando ⁊ pre
parent ad nobiliorē operatiō
onem.⁊ habēt iuuamentuz ad loquelam
aerem retinendo.⁊ dentes etiam faciunt
ad decorem nihilominus patiūtur sicut
alia membra'multas calamitates.q̄m pa
tiuntur dolores aut in se: aut in suo liga-
mento.⁊ cū hoc patiunt̄ apostemata q̄m
q̄ dilatatur ⁊ nutritur pōt apostemari .
patiūtur corrosiones.perforatiōes. ver-
mes.cōmotiōes.mollificatiōes.⁊ silia.

Cause. Istarum aūt passionū cause
sunt aut extrinsece.aut intrin-
sece. Si extrinsece sicut ē casus, ⁊ percus
sio.nimia caliditas:⁊ frigiditas.⁊ cuz ali
quis comedit cibaria multum cal'a.⁊ sal-
tim porauit vinū nimis frigidū.aut si frā
geret cū dentibus res de difficili frangi
biles.aut si comederet res duras confec
tas cū melle.aut si nimis curiose fricaret
dentes cū re acuta remouēte carnē radi-
ci dentū.aut si fuerit negligēs i mūdifica
do:q̄m mūdificari debēt cū vino decocti
onis saluie.⁊ postea debēt fricari tempe
rato modo cū corticib⁹ stipticis ⁊ amaris
sicut sunt cortices citri.aut nuc.aut oliue.
⁊ similiū. Et si in istis fuit negligēs: tūc li
mositates ⁊ superfluitates colligūtur in dē
tibus:q̄ sunt postea causa nocumenti. Et
si comedat cū vna pte ⁊ nō cū alia. in illa
parte in qua nō comedit plura superflua
aggregantur.aut si vtatur cibis de quo-
rum ,pprietate est corrūpere dentes.sicut
sunt acetosa.⁊ pomi.⁊ lac ⁊ pisces parui
siue recentes siue salsi.⁊ silia . Si autem
sit abintus:aut est a cerebro aut a gingi
uis:⁊ neruis venientibus ad dentes aut
a stomaco.a stomaco aūt aliquādo ascen
dunt vapores corrupti: qui venētes ad
dentes causant ibi vermes.corrosiones.
cancrum fistulam.apostema.⁊ similia.vo
mitus etiam multuz nocet⁊ potissime si
fuerit acetosus fumosus acutus: aut pu-
tridus aut corruptus.

Signa. Signa sūt satis detecta.q̄m
si fuerit a causis exterioribus
hoc bñ pōt sciri iudicio patētis aut assi-
stentium.⁊ si a capite:discernit̄ p dolorez
⁊ grauedinem capitis:⁊ p reuma q̄m fre
quēti⁹ accidit ex illo.Et si ex dētib⁹ ⁊ gin
giuis mālfeste apparet. ⁊ si nō possuz di
scernere ex q̄ dāte icipiā primo masticā
care cū vno dēte.deinde cū alio.⁊ cuz ve
nerit ad illū tūc erit dolor i illo manifeste
Et si fuerit a neruo discernit̄: qz in alijs
nihil apparet. Et si fuerit a stomaco discer-
nitur p grauedinē ⁊ dolorē loc̄. Et si san
guis est in cā:discernit̄ p calorē ⁊ rubor ē
Et si colera p punctura ⁊ mordicationē.
Et si flegma p albedinem ⁊ dolorē remis
suz.Et si ex melā.adest liuor ⁊ duricies.
Et si ex humiditate:discernit̄ p grauedi
nem ⁊ saliuam multam . Et si ex siccitate
adest ariditas ⁊ siccitas multa. Et si ē ex
vētositate:adest pulsatio ⁊ motus ,

Pronostica. In febrib⁹ liuor vi-
riditas ⁊ nigredo i
denib⁹ rõne fe. pessimũ. Timositas in dẽ
tibus cũ fe. lõgitudinẽ egritudinis signi-
ficat. In febrib⁹ cõtinuis si dẽtes fuerint
ardi sicut lignũ: pessimũ ⁊ mortale.

Cura. Si causa est calꝛ ⁊ corp⁹ est
plenũ: ⁊ alia particularia que
niant: fiat flõia de cephalica. ⁊ postea vẽ
tosa in collo. postea fiat flõia de venis q̃
sunt sub labijs ⁊ sub lingua. idem fiat in
causa frigida. Si corp⁹ est plectoricũ ⁊ a
lia particularia cõueniãt: purgeꝫ humo-
ris ⁊ mundificeꝫ corp⁹ ꝑm exigentiã humo-
ris ⁊ alioꝝ particulariũ. ⁊ illa frequenter
dicta sũt. Si fuerit reuma matureꝫ ⁊ mẽ
brũ mãdans cõfortetꝫ. Dis visis ad par
ticularia veniam⁹. Si cã fuerit ca. appo
natur sicut est lacte. portulꝫ. solatriuꝝ. acu
meꝫ. melones. vermicularis: ⁊ similia. Et
si nõ cõferunt addanꝫ narcotica ⁊ stupe-
facientia. sicut est opiũ. mãdragora. iusqui
am⁹. papauer. ꝑh. lomũ. acacia. ⁊ similia.
Attamẽ addaꝫ cũ his sp aliud reprimẽs
maliciã narcoticoꝝ. sicut est castoreũ cro
cus. cassie lignee. ⁊ si er his nõ iuuaꝫ: cau
terizeꝫ cuꝫ arsenico. vitriolo. ⁊ cantaridi
bus. Attamẽ cauẽdũ est in his ne aliq̃d
subintret ad interiora: qꝛ multũ noceret.
⁊ iõ talia cauterizãtia non possunt bono
modo applicari in dẽtib⁹ anteriorib⁹. fi-
naliter ãt cradiceꝫ si putrid⁹ est. Et si sũt
vermes: ponaꝫ ibi puluis d aloe. aut lac
titimalli. aut architrã. aut suffumigeꝫ cuꝫ
iusquiamo. ⁊ semine porri. Et si cã fuerit
frigida: tũc valẽt ista. piretrũ. piper. zinzi
bere. cinamomũ. corter capparis. fraxi
sal cõe. alumen. mastix. thus. laudanum.
mirra. storaꝫ liq̃da. ambra. nuxmusc. nuc
cipressi. storaꝫ calamita. anisiuꝝ. maratrũ
castoreum. saluia. sinapis. corter radiꝫ ra
phani. Illa ãt que valẽt a tota specie: si
ue mã. fuerit ca. siue frigida. siue corp⁹ fue
rit plenuꝫ siue vacuũ. sunt ista: nisi q̃ me
lius ⁊ certi⁹ operanꝫ corpore mũdificato
radix herbe tunicis: que vocaꝫ a diascori
de polomomõ. radix cucumeris asininꝫ.
radix titimalli. radix aristol⁹. radix celido-
nie. spolia serpentis. cpar lacerte viridis
fruct⁹ thamarisci. porrꝫ. que mouet stupo-
rem a proprietate. radix coloquintide. ⁊
illud qd adheret parietib⁹ alueaꝝ apuꝝ
Modus ãt opandi cũ his que dicta sũ
iuxta cõuenientiã particulariuꝝ corpore
purgato est iste. q̃ vnũ ex istis seu plura
bulliãt in aqua ⁊ q̃ fum⁹ recipiaꝫ. aut q̃
bulliãt in vino: aut oleo: aut aqua ro. aut
aqua pluuiali. ⁊ fiat ide. aut q̃ fiat garga
risma. aut q̃ lana aut cera inuoluaꝫ in de
coctione istoꝝ: ⁊ ponaꝫ supra maxillam
aut q̃ vna gutta instillet in auriꝫ. aut q̃
substãtia teneaꝫ supra dentes. aut q̃ bul
liant in aceto ⁊ fiat gargarisma: aut suffu
migatio. acetũ eñ lꝫ noceat mẽbris frigi
dis. tñ põt cõpetere qꝛ remoueꝫ nocumẽ
tum per ea cũ quib⁹ apponiꝫ. ⁊ penetrat
⁊ resoluit: ⁊ infrigidat. ⁊ iõ cõpetit qñ cã
est ca. Ingenieꝫ igiꝫ iste mod⁹ q̃ virt⁹ a
gentis magis possit approximari passo
vel in simplicib⁹ vel in cõpositis iuxta cõ
uenientiã cause in corpe mũdificato pur
gato. Qd ãt valet ad ꝑseruandũ ẽ radiꝫ
titimalli si bulliat in vino ⁊ fiat gargaris
ma. Qd ãt ꝑseruat ⁊ dealbat ⁊ curat: est
nuxꝫ cipressi. alumen assum. sal assum. pul
uerizentꝫ ⁊ ponaꝫ in saculo ⁊ fricentur
dentes. ⁊ hoc est verꝫ si cã est frigida. et
corp⁹ mundificatũ. ⁊ fluxus restrict⁹. Vt
fiat sic. assetꝫ sal cõe: ⁊ alumen. ⁊ extinguã
tur in aceto: ⁊ desiccentꝫ ⁊ pulverizentꝫ. et
deinde assentꝫ ⁊ bulliãt i vino: ⁊ vinũ gar-
garizetꝫ. ⁊ mirabiliꝫ curat ⁊ ꝓseruat ⁊ d
corat oẽm dolorẽ dẽtiũ de cã frigida coe
pore mũdificato. Nota q̃ narcotica dñt
fugari quãtũ est possibile. Vltimo caute
rizeꝫ dens cũ ꝑga ferrea itromissa ꝑ cana
lem ne loca vicina corrũpantꝫ.

Clarificatio. Intelligendũ q̃ in
mã calꝛ subtili cur-
rente ad dentẽ ꝑmodũ reumatis: aliꝫ ꝑ
ticularib⁹ cõcurrentib⁹ bñ põt cõpetere
flõia. sꝫ cũ ista cautela q̃ ꝑcedat suffumi-
gatio cũ frigidis aromaticis stipticis. si-
cut sũt rose. sandali. cãphora. nenuphar.
camomilla. Dã igiꝫ aliquo mõ ingros-
sata ⁊ acumine obtuso fiat flõia. vñ si cõ
petit hodie flõia ꝓ plenitudinẽ: tũc sal-
tim de mane si nõ possum⁹ plus expecta
re fiat illa suffumigatio: ⁊ securius poteri
mus flobotomare nõ timẽdo fluxuꝫ reu
maticũ acutũ. Secũdo notanduꝫ q̃
si cã est acuta ca, tũc bulliat radiꝫ iusquia

mi.in oleo ro.⁊ aceto.⁊ postea radix ite⁹ gra ponaꝝ supra dentē doloro⁹ū.⁊ cera malaxeꝝ in ꝑdicto oleo ⁊ fiat empl'm. et ab extra supra mādibulā apponaꝝ. Et si cā fuerit multū frigida tūc.R'. euforbium ⁊ bullat in aceto ⁊ oleo de mastice.⁊ tūc euforbiū ponaꝝ supra dentē.⁊ cera mala xetur in ꝑdicta decoctōe ⁊ fiat empl'z ab extra. Et possum⁹ nos iuuare de his q̄ operauꝝ a tota specie:qz mirabiliꝫ valēt Tertio notandū ꝙ si lac titimalli cū farīa misceaꝝ ⁊ fiat capsula denti quasi sine do lore:vel cū modico dolore facit eū cadeꝛ Et gratia materie notādū ꝙ q̄n fic⁹ ve⁹ niunt ad maturitatē:si lac titimalli m'tis vicib⁹ desup ꝓiciaꝝ efficaꝫ laxatiua. vl' si fiat fozamē cotidie vna gutta supra foza men imponaꝝ ⁊ erit ōlectabil'⁊ laxatiua. ⁊ erit magnū. Quarto notādū ꝙ dētes possunt apostemari sicut ossa ⁊ cereby ⁊ sanies ⁊ virulētia possunt ibi causari sic̄ in alijs ossib⁹.sicut p̄z in osse fistulato: et dente putrefacto ⁊ cōcauo.⁊ iō cū hūo⁹ res currūt ad dentes cōculcanꝫ ⁊ putre⁹ fiunt ⁊ cōcipiūt calidū extraneū.⁊ ita pos sunt vermes gn̄ari. Quinto notādū q̄ modo posset spoliū serpētis competere postq̄ serpēs ē venenosus.Dico ꝙ aīa lia venenosa nō seruāt venenū in suis su perfluitatib⁹.sicut p̄z in tercera Lacerte viridis:qđ multū valet in suo casu.⁊ idō cum spoliū sit quasi quedā superfluitas iō ibi nō est venenū.iam em̄ secū retinet ⁊ i capite ⁊ in cauda ⁊ in suis viscerib⁹. ⁊ iō spoliū nō est formidandū.imo pōt bulli ri in oleo ⁊ spoliū denti applicari.⁊ cera intingatur i oleo ⁊ ab exteri⁹ applicetur ponam⁹ etiā ꝙ ibi eēt aliquale venenuz qđ nō credo:tm̄ in ꝓposito virtus specifi ca dentis saluatiua excredit mortiferā siq̄ esset.spoliū igit' a ꝓprietate curat dolorē dentū:vt dictū est superi⁹ sicut ⁊ alia no minata. Sexto intelligendū ꝙ sanguis mēstru⁹ pōt diuidi in quatuor partes.q̄ rum p̄ma pmiscet cuz sanguine ex q̄ fit mēbroz ifōmatio.⁊ ex secūda pte fit mē broz informatoz nutritio.⁊ possibile est ꝙ ex ista portione generent dentes.Ter tia aūt portio vadit ad mamillas:⁊ ex ꝑ generaꝫ lac.Quarta aūt remanet q̄ mū datur in partu. Septimo notādū ꝙ mē bra radicalia sunt alba.nō tm̄ pp hoc ꝙ ē albū ē radicale.⁊ iō licz dentes sint albi tm̄ nō pp hoc ē necessariuz ꝙ sint mēbra radicalia. Octauo intelligendū ꝙ mē bris radicalib⁹ est termin⁹ statur⁹ magni tudinis ⁊ augmēti.sed mēbris generatis ex superfluitatib⁹:sicut sunt vngues pili et dentes:qui crescūt rōne nutrimenti:⁊ de crescūt rōne mollitionis sicut dentes:nō est statur⁹ termin⁹ magnitudinis ⁊ aug mēti. Nono cōsiderandū ꝙ dētes dolēt aut rōne sui:aut rōne sui ligamēti.nulluz em̄ os sentit nisi dētes:qui forte sentiūt gratia finis aut rōne sui ligamēti. Ulti mo notandū est ꝑ dētes sunt.xxti.sed nō in oib⁹ ꝑz in pfectis:quoz anteriores appellanꝫ incidētes.⁊ postea veniūt ca mini.⁊ postea molares.⁊ diuersificantur in capitibus ⁊ radicibus.sicut patet in a notomia.

Capl'm.xxvi.de perforatiōe corrosio ne ⁊ vermibus dentium.

Dentes incurrunt multas passiones:sicut est pforatio.putredo.vermis cōmotio.elōgatio.⁊ difficilis ⁊ tarda egressio.⁊ ita in somnis frido⁊ ⁊ cōcussio.stupoz ⁊ cōgelatio.dentū debilitatio.feda eoz coloza tio.⁊ siq̄ sunt silia.

Curatio. In primis mūdificeꝫ corpus sicut oz. ⁊ distrahaꝫ mā.⁊ cōfortetꝫ mēbra mādās. deinde abluaꝫ os cū vino decoctionis vtriusq̄ mēte.vtriusq̄ saluie.vtriusq̄ calamēti. et pi retri. Deinde cōcauitas repleaꝫ de pul. galle viridis.⁊ resine.⁊ alumis.⁊ nitri.et fiat sibi capsula de viridi galla.⁊ resina.⁊ terebentina. Deinde si dolor nō cederz eradicetꝫ.⁊ i eradicādo oz eē magna cau tela.f.ꝙ nō eradicetꝫ nisi eēt notabile no cumentū in dente:vt qz putrid⁹.⁊ corro sus.qz iterꝫ reuertꝫ dolor in loco vbi erat dens.⁊ ideo modicū est iuuamēti eradi cationis. Secūdo oportet habere caute lam cū extrahitꝫ cū tenaculis ꝙ nō extra hatur nisi p:⁹cōcutiaꝫ.aliter em̄ eēt timē dum de nocumēto maxille ⁊ fistulatione. verbi gratia cunīsio ē necessaria fiat sic.

Jn primis gingiue circa radices dentis paulatine exco:ient cū aliq̄ acuto.deinde fiat tale medicamē.℞.radic̄ cucumeris a finini.radic̄ coloquintide.radic̄ celsi. con quassent & tpent in aceto fortissimo. dē de tergant fortissime & malaxent cuz lacte titimalli.& ponat in cera cōcauata & igez niet capsula dēti.& ꝓculdio facier ipm ca dere. Lac titimalli cum pasta facit illud idem.

De vermibus dentium.

Vsumigent dens vbi est vermis cū opio castoreo:& semie sepe.vl cū iusquiamo.& semine porri.vel cū iusquiamo & sinapi.l' fiat capsula dēti vl' int' aliq̄ portio imittat d̄ mirra & aloe & storace & calāita.l' fiat sic.℞.auripigmē ti.radic̄ capparis.radic̄ coloquintide.& ex istis fiat sufumigatio. aut puluis: & in dente ponat.aut capsula.aut decoq̄t in vino.& vinū teneat in ore.

De cōmotione dentiuz.

Vndificet corp' ꝑm exigentiā hu moris peccātis.& distrahat mā. & cū cause sint m're & intrinsece & extrinsece:reducam' ad tria.s. ad malā cōplexion ē frigidā & humidā.& ad malā cōplexionē calam.& ad debilitatē virtutis Et si fuerit ex debilitate virtutis sicut in senib':vir aut nunq̄ curant. Et si fuerit in cōualescentib':curat cū dieta hūida et resumptiua.viter masticationē cū dente cōmoto.& trahat foz dentib'. Mālia aūt cū quib' ꝓsolidant dētes cōmoti si cā ē ca. sunt ista frigida stiptica.nisi q̄ aliqua ca lida stiptica apponere debemus.& eco n uerso in cā frigida galla sumac.balaustia psidia:acacia.rose.sandali. ypoquistidos terra sigillata.mastix. thus. laudanum.

Jsta igit bulliant in aceto & fiat gargari sma.aut puluis & defup aspgat. aut fiat fricatio cū istis.aut capsula. aut empl'm. Jngeniet igit ois ille mod' quo virtus medicaminis possit applicari particule patienti. Et si cā fuerit frigida tūc mālia sunt ista.alumē sal cōe assa.ciminū assum mur cipressi.folia cipssi.spicanard.mirra.ru thya.mastix.thus.laudanū.storax. calami ra.ambra.acacia sumac. Bulliat igit i vi no & fiat gargarisma.& ita de aliis modis dictis in applicādo siue cū vno siue cum multis. Aliq̄ distillāt decoctiōez istoz ꝑ aures aliq̄ ꝑ nares.

De elongatione & augmēto dētiū.

Tringatur dens & cū serra absc̄ datur qđ supfluū ē.& illiniat cum alumie & bacis lauri.& radic̄ aristol' lon. vel eradicetur cū medicamine su perius dicto.

De acceleratione ort' dentiū.

Ungit oz fricare gingiuas freq̄nt cuz digito.& ꝙ puer teneat cata rellū in ore vel de argēto vel de pasta in forma rotūda & fortit cocta.& illiniant gingiue cū vino & oleo de lilio.

Cerebellum capitis lepozis cocti si fric̄ent gingiue a ꝓpzietate ꝓperat ad eru ptuz.quidā ꝑsumptuosi ꝓbauerunt ꝙ lac caminū facit ad facilē ortū dētiū si gingi ue fricent.

De stridore dentium.

Stud aūt ꝓuenit aut ꝓp vermes stomaci & itestinoz.aut ꝓp reple tionē capitis.ita ꝙ spasmum ꝑdi cit & pessimas egritudies. Et si fuerit ex vermib' inferi' ponet curatio. Et si fue rit ꝓp repletionē capitis imūgat abstinē tia & vigilie & exercitiū.& purget caput si cut dictū ē in secūdo libro.

De stupore dentium.

Supoz dentiū aufert sic.vinū cali duz diu teneat in ore.aut sal assū aut fricent dentes cuz pozmulaca & semine ei'.aut fricent cuz bacis lauri. aut rad aristologie lon.aut squill' teneat supra dētes. aut auellanas assatas.& hec uiter oia q̄ calefaciunt dentes.

De debilitate dentium.

Capt salis assi. aleuminis assi.baccarum lauri. aristolis lon.cinamomi optimi. pipe ris.zinzi.gallaz assataz & in aceto extinctaz.mic ap̄ssi.añ. puluerizet & ponant in sacculo.& fricet dentes cotidie.vel ingerantur alij modi applicādi istud eñ dantificat dentes & ꝓfortat & pre parat ꝙ non de facili pdant:nec a calido extrinseco:nec a frigido:nec ab aceto sis:nec cū videt aliū dolere:nec cum audit serrare.nec tinnitū magnaz portarū ampli' timebit.cōsolidat etiā & cōfirmat & omnem fetū colorē remouet.

De fcditate dentium.

Bluak os cū vino decoctōis mē
tastri ⁊ piperis.⁊ vtak isto medi
camine p modū puluerisꝫ aut dē
tifricij.⁊ ita de alijs modis.℟.ossis sepie
cōchiliaꝫ marinaꝫ albaꝫ. ꝓcellane. spu
me maris.nitri.alumis.aristok'lon.ro.sal
gēma.radic.cāne vste.ozdeū vstū.sulphu
ris cōbusti.coꝛnu ceruini cōbusti.cinamo
mi piperis lon.⁊ accipiaſ ynum vel plu
ra.qz summe clarificat dentes. Expedit
igitur dentes mundificare:ne putrefiant
⁊ cozrūpanſ,

Clarificatio. Intelligēdū ꝙ gal
la debet eligi viri
dis ⁊ nō perforata:qñ magis intendim⁹
ad cōstringendū.pforata āt eligiſ quan
do magis intēdim⁹ ad desiccandū. Et iō
qz in passionib⁹ dentiū magis intēdim⁹
ad cōstrigēdū fluxuꝫ. ideo galla dꝫ eligi
viridis nō pforata.ſꝫ qz passionib⁹ pue
roꝝ sicut in tinea magis eligim⁹ desiccaſ
ꝙ constringere.iō ibi eligim⁹ perforatas
Et iuxta hoc notandū de aceto qñ ſꝫ sit
frigidū:tñ cōperit qz desiccat:⁊ qz pene
trat.⁊ qz infrigidat.⁊ tūc ꝓpetit si passio
est calida.⁊ cū hoc cōperit qz nō ponitur
per se:ſꝫ cū multis alijs repzimēnb⁹ mas
licā ei⁹. Et iuxta hoc de ozdeo scito qñ
ſꝫ sit frigidū ⁊ siccum tñ mūdificat:⁊ ℔ qz
cū alijs admiſtraſ. Secūdo intelligēdū
ꝙ dētes pñt eē mēbza cōsimilia ⁊ mēbza
officialia.in se considerata ſūt mēbza cō
ſil'ia.ſꝫ iſtū exercēt officiū cōe pñt eē of
ficialia.⁊ cū ℔ rōne cōpōnis:cū ad ꝓpō
nem dētiū veniāt nerui ⁊ lacerti. Certō
notandū ⁊ ē mirabile quō aialia flegma
tica sicut apri habēt dētes ita acutos so
lidos ⁊ eminētes.⁊ tñ sunt hūida de cō
plexione. Dico ꝙ ē ex fine.qñ nā sagaꝫ
cui⁹ sagacitate nō est finis:dedit multa a
nimalib⁹ loco armoꝝ ꝓter ꝓplexionē nā
lem.vt apꝛo dentes acutos ⁊ icarnatos
⁊ bob⁹ cornua.⁊ equo soleas.⁊ lepori le
uitatē pedū.⁊ ita de alijs multis.

Capl'ꝫ.xxvij.de passionib⁹ gingiuaruꝫ.

Assiones gingiua
p ruꝫ sunt mlte. sicut est mollifi
catio qñ ex ꝗlibet facili cā ex
anguinaſ ⁊ sunt hūide hūoꝛose. ⁊ adueit
augmētū carnis ⁊ diminutio:coꝛrosio: pu
tredo:cancer.⁊ fistula:⁊ apostēa.⁊ ꝓ ꝓis
fetoꝛ rōne putredinis gingiuaꝝ.

Causa. Doc aūt ꝓuenit sicut dam ē
oꝛis aut a stomaco:qñ ascēdūt humoꝛes
coꝛrupti acetosi aut fumosi ⁊ coꝛrumpūt
gingiuas ⁊ alias ptes oꝛis.aut ꝓcedit a
capite pp id qō fluit ad gingiuas:aut ꝓ
uenit pp malā ꝓplexionē gingiuaꝝ.

Signa. Signa frequēt dicta sūt. si a
stomaco ibi est doloꝛ ⁊ agra
uatio.⁊ si a capite silr. Et si ē a cā ca. sen
tiſ caloꝛ ⁊ rubedo punctura ⁊ sil'ia. Et si
cā est frida sentiſ frig⁹ discoloꝛatio:mino
ratio doloꝛis ⁊ sil'ia.

Pronosticatio. Bingiuaꝝ pas
siones si diu du
rauerint transeūt ad cancꝝ:cū mā ē ficca
mel'ica.aut in fistulā cū ē hūida flegmati
ca adusta.⁊ talia sunt valde mala.

Cura. In passiōe gingiuaꝝ ptícula
rib⁹ bene ꝓsideratis fiat flōis
de cephalica.deinde fiāt vētose in collo
cuꝫ scarificatione.deinde fiant de venis
labioꝝum.deinde de venis que sunt sub
lingua.deinde scarificentur gingiue ⁊ po
tissime cum augmentātur: aut inflantur
aut putrefiunt:aut coꝛrumpuntur ⁊ feret
Et deinde purgetur coꝛpus ſm exigenti
am humoꝛis peccantis ⁊ particule pa
tientis. Dis visis ad particularia venia
mus. In parua igitur mollificatione ⁊ in
principijs apostematum gargarizetur
diamoꝛon cū croco.vel bulliāt in vino et
aceto galle ⁊ sumac.balaustia. alumen.⁊
fiat gargarisma.aut misceantur cum mel
le ⁊ illiniantur.aut fiāt fricatiōes ⁊ illini
tiones ⁊ sil'ia:cū sale asso.⁊ galla assa et
frixa:⁊ positis in aceto.Si aūt fuerit coꝛ
rosio.putredo.fetoꝛ.cancer.aut fistula. ꝓ
cedamus sic.gargarizetur ⁊ frequēt oxill'
diuret.deinde fiat cū oxill' squill'. deinde
vtatur isto medicamine.℟. vtriusꝫ alu
minis.salis communis.⁊ assentur.pfidie
balaustie.gallarum.copularum gladium
rosaꝝ.radic aristok'.piperis lon. cinamōi
spicanaſ.liquiſ.gumi arabi. dragaganti.
puluerizentur ista bulliant in aceto.⁊ ad
datur mel ⁊ conseruet.⁊ gingiue coꝛrose

cotidie liniaṅ. ⁊ p̄cedat ablutio oris cū vino decoctionis foliorū oliuarū. ⁊ oxiḷ squiḷ. ⁊ ista p̄tinuent̄ bis vel ter i die do nec p̄fecte curet. Istud cū ꝑculubio cu rat gingiuā mollificatā corrosā putridā fetidā ⁊ cancerosam. Speciale tñ ad can crum. ℞. cḷi.1. aristoḷ lon. tartari. filtri ꝑbu sti. aluis assi. ftercōis colūbi. fecis ferri cō busti. gallar. balaustic. pḷucrizēt ⁊ cū suc co foliorū oliuar. ⁊ melle cōficiaṅ. ⁊ gin giue cancrose illiniaṅ. Et si vlceratio fu erit. ꝑfunda ⁊ loc⁹ fuerit fistular⁹: vtatur isto medicamie. ℞. calcis viue. vnciaſs ar senici. añ. ʒ.ij. vitrioli. viridis eris. añ. ʒ.i. gallar. pistie. balaustie. añ. ʒ.ß. pulueriʒē tur ⁊ cōficiaṅ troscisi cuʒ aceto squiḷ. et cum vn volueris distemp̄ vn⁹ cū vino aromatico: ⁊ inuoluaṅ tenta ⁊ fistule ipo naṅ. Vere istud medicamē tāte virtutis ē ꝙ mox nō fistulā vbicūq; fuerit tribus suppositis. ꝙ patiēs vtaṅ dicta subtiliter cerp⁹ sit bñ mundificatū. ⁊ ꝙ medicamē possit venire ad fundū fistule. ⁊ ideo q̄n fistula est incarnata ⁊ ꝑfundata i osse mā dibule. tūc opꝫ discoperire ⁊ loca bñ vi dere: ⁊ ꝙ ꝑtiaṅ aqua arsenici distillari. de inde medicamē dictum. ⁊ p̄ost cauterizari locus cū acu de cupro. Et q̄ ex his medi caminib⁹ accidit magn⁹ dolor ⁊ calor: iō oportet mitigare cū oleo ro. ⁊ aq̄ ro. ⁊ a ceto. ⁊ albumine ouoꝝ. ⁊ sumac. Et iō de bem⁹ mō apponere mitigatiua ⁊ modo alia. Cū aūt videm⁹ os sanū ⁊ carnem sa nam: desistam⁹ ab ista opatione. ⁊ tūc ab luaṅ os cū vino decoctiōis thuris ⁊ mel lis. ⁊ deinde regenerem⁹ carnē cuʒ aloe. sarcocoḷ. mirra. mastic. thure. sāguie dra co. cōficiaṅ cū melle ⁊ particula patiens cotidie liniaṅ. Si aūt fuerit apostema ⁊ fuerit ea. gargarizet decoctionē plātagis portuḷ. ros. pistie. balaustie. gallar. ⁊ post sunt cōfia per talē modū. ꝙ fiat illinitio aut cpḷm aut gargarisma. ⁊ ꝙ teneat diu in ore. Et si apostema fuerit frigiduʒ: addaṅ tūtis alumē assuʒ. thus ⁊ mel. deinde maturem⁹ cū farina lenti. ⁊ farina volatiḷ. moledini. ⁊ succo yris portantis colo ré purpureū. ⁊ assungia gallinacea recen ti. ⁊ assungia porci re. ⁊ oleo vnisacino. et fiat cmplm aut vnguētū. Et si apostema est frigidū addam⁹ oliuarum, fenugrecū succuʒ aph̄. ⁊ mel. Et si fuerit fetor ex gin giuis possim⁹ cognoscere per hūc modū fricent̄ gingiue cū digito ⁊ odorē digit⁹ ⁊ si fetebat ex gingiuis est. Secūdo sic. ab luātur os cū vino: ⁊ si vinū fetebat ex gin giuis est. Fiant igitur ea que dicta sunt: ⁊ scarificent̄: ⁊ dimittaṅ multe⁹ sanguis fluere. ⁊ gargarizetur vinū decoctionis olibani gariofiḷ. croci. anamōi. spicanar. squinā ti. ⁊ teneaṅ i ore pilḷe facte ꝺ aliptra mu scata. Et si cū ect ca. gargarizet aq̄ decoctionis ꝑticor. portuḷ. violḷ. sandaḷ. ⁊ cam phor. ⁊ teneaṅ in ore pilḷe facte de trias tand. cū aq̄ ros. ⁊ acetositate citri. ⁊ sandaḷ muscateḷ.

Glanificatio. Intelligendū ꝙ sanguis ora. est frigide cōplexionis ⁊ habet virtutē cōglutinādi cōstringēdi. ⁊ impedit aduentū humorū ad locū. ⁊ rēperat alia medicamina ea. ⁊ ita p̄ carnē regenerare nō est prima intentione. q̄ talia sunt calida ⁊ sicca. sicut aloe. thus. mirra. sarcocoḷ. orobus. aristoḷ. ⁊ similia. Sz generant desiccando cōglutinando. humoris aduentum impediendo caliditatem alior⁹ aduentum re primēdo. ⁊ ideo in vlceribus vbi indiget rim⁹ carnis regeneratione. bñ possumus sanguinē draconis apponere.

Expliḷt tertia particula.

Incipit quarta ꝑticula que ē de passionib⁹ spiritualiū ꝑtinēs capitula. xij.

Capitulū primū de squinantia.
Capḷm. ij. de passionib⁹ vuule.
Capḷm. iij. de raucedine ⁊ immutatione vocis.
Capḷm. iiij. de tussi.
Capḷm. v. de ptisi.
Capḷm. vi. de sputo sanguinis.
Capitulum septimū de empimate hoc ē de sputo sanioso.
Capitulum octauuʒ de difficultate anhelitus ⁊ asmate.
Capitulū. ix. de pleuresi.
Capitulū. x. de periplemonia.
Capitulū. xi. de tremore cordis.
Capitulū. xij. de sincopi.
Capitulū decimumtertiū de passionib⁹

mamillarum.

Capitulum primus de squinãtia.

Circa istam materiam intelligendus q̃ versus radicẽ lingue sunt duo meatus: quor vnus est via cibi. alter est via anhelit⁹. ⁊ appellat tracha arteria. ⁊ caput ei⁹ vocat epiglotti. via cibi appellat meri: seu ysophag⁹. via aũt media inter istos duos meat⁹ appellat gutt̃ ista lingua que est supra istos duos meatus ad modũ digiti in fistula: appellat vula. sed quedã caro addita in radice linguae appellat duo amigdala. pars aũt anterior colli appellat gula. ⁊ est ppie via anhelit⁹. pars aũt posterior colli p quam transit meri: appellat ceruix. Huic ãt i his mẽbris accidũt nocumẽta mlta: ⁊ cũ hoc anhelit⁹ redditt difficilt pp multa: ⁊ ppter causas extrinsecas: sicut ẽ arista: ⁊ lignus ⁊ similia cũ intromittunt: ⁊ casus: ⁊ percussio: ppter q̃ accidit dislocatio spondilũ. ⁊ talis difficultas anhelit⁹ raro aut nũq̃ curat. Et accidit difficultas anhelit⁹ ppt debilitatẽ virtutis: sicut in pueris. ⁊ accidit pp mollificationẽ neruor: ⁊ paralisim ⁊ accidit pp spasmũ: ⁊ pp multa alia cõsimilia. Et tñ de tali difficultate anhelitus nõ agit hic. sz de difficultate anhelit⁹ q̃ accidit ppt apostema gutturis: que appellatur squinãtia. Squinãtia igit ẽ apostema gutturis impediẽs viã anhelit⁹ ⁊ viam cibi. tñ hic nõ agit principalit de nocumẽtis accidẽtib⁹ in prima digestiua: sz de nocumẽtis accidẽtib⁹ in mẽbris pectoris ⁊ toto cibão ei⁹. Accidit igit squinãtia in lacertis gutturis ⁊ viar duar sive anterioribus sive posteriorib⁹: ⁊ p̃m hoc diuersificant: qñ quedaz sunt spẽs squinantie in qua apparet tumor ⁊ rubor ore aperto. Secũda species est qñ nihil potest videri nisi lingua fortiter cõprimatur ⁊ tunc latet apostema interi⁹ in istis vijs. Tertia species est qñ nihil potest videri dato q̃ cõprimat: ⁊ tũc latet apostema interius in istis vijs. Quarta species põt esse quãdo apparet tumor interi⁹ in gutture: ⁊ exteri⁹ in ceruice.

Cause. Causar quedam sunt extrinsece: quedam intrinsece. Extrinsece sicut est nimia caliditas: ⁊ frigiditas. inflatio ventor: acceptio quorũdã fungor: ⁊ quorundã venenor. Sed abitus hoc potest ꝓuenire vtplurimũ ppter repletionem capitis: ⁊ propter reumatismum. ⁊ ꝓuenit aliqñ ppter vapores ascendẽtes a pectore ⁊ stomaco ⁊ toto corpore. ⁊ aliquando accidit ppter malicia particule patientis. ⁊ accidit etiã aliquãdo ppter egritudines precedentes. quoniam febris cõtinua terminat aliquãdo per squinantiã. ⁊ aliquãdo frenesis. ⁊ aliquãdo apostema ꝓuenit. ⁊ ita de alijs. ⁊ est vniuersaliter mala crisis ⁊ suspecta. Et accidit etiã aliqñ ex sanguine. ⁊ aliquãdo ex colera: ⁊ ita de flegmate: ⁊ de melia. sz raro de melia.

Signa. Tumor. rubor. calor. dolor. plenitudo pulsus signat sanguinẽ. color citrin⁹. punctura. mordicatio signat colerã. albedo tumor molliciei. modicus dolor multitudo saliue signãt flegma. Duricies liuor signat melam. tarditas afflictionis: ⁊ duratio morbi. In particula autem a qua prouenit materia semper est pondus ⁊ agrauatio. Et si venerit ex egritudinib⁹ ꝓcedentib⁹ vel ex causis primitiuis. illa sunt satis manifesta p indicia ⁊ p illa que precesserũt. Signa autem squinãtie interi⁹ latẽtis que videri nõ potest sunt ista. cõstrictio anhelitus ⁊ quando bibit aquã regurgitat ad nares ⁊ q: oculi sunt rubei. ⁊ q: lingua est rigida: ⁊ vox catilina. ⁊ collum rigidum. Signa aũt demonstratiua sunt difficultas anhelit⁹. dolor. apertio oris. Intelligendum etiam circa istã materiã q̃ squinãtia terminat aliquo istor modor. quoniam aut terminat per resolutionẽ insensibilez cuius signa sunt allenuatio: aut terminatur ad neruos lacertos colli: cui⁹ signũ dolor ⁊ grauatio ⁊ tortura. pulsus duricies Aut terminat ad pulmonez: ⁊ est semper mala terminatio: qñ aut causat vlceratio nem in pulmone: aut periplemoniã. cui⁹ signum nullis. dolor pectoris. ⁊ difficultas anhelit⁹. aut termiat ad cor: ⁊ ẽ mala terminatio. cui⁹ signũ tremor cordis. sincopis. ocultatio pulsus. aut ad stomacuz cui⁹ signũ dolor ⁊ vom. ⁊ posset eẽ ad

bonuꝫ. Aut terminaꝫ p ſaniē: & poſſet cē ad bonū. cuⁱ⁹ ſignū apparet in ſcreatu.

Iſta igiꝫ ſunt ſigna pmutationis. Si aꝫ pmuteꝫ mā ad ſaniē: ſignū ē ꝙ magis appetit coopimēta. & cū ſanies eſt generata alleu aꝫ. ſed ꝺ nō pōt ꝟpleri in q̄uoꝫ diebus. ſꝫ bn̄ pōt inchoari & poſtea ꝟpleri. qm̄ oīs ſquinātia teriaꝫ vrplurimū i q̄u oꝫ dieb⁹. & ſi trāſeat mā: vtplurimū videt mel'ica. cuⁱ⁹ ſignū q: ſentis ſapoꝛeꝫ ſtipti cum in oꝛe.

Pronoſtica. Iſta ſigna mala ſunt in ſquinātia & pernecabilia & mortalia. ſ. qñ ſquinātia venit in febrib⁹ continuis in die cretica. ſincopis vehemēs difficultas anhelit⁹: ſicut eſt diſma oꝛegmon. difficultas trāſgluriēdi ita ꝙ reciat potū p nares. voꝫ catulina: ita ꝙ videaꝫ loq̄ ꝫ naribus. ſpuma in oꝛe. emiſſio lingue. & frequēs motus: ſicut apparet in equo fatigato. ſpuma in oꝛe. coloꝛ niger & liuid⁹ in lingua in oculꝫ & labijſ frigiditas extremitatū. cōtractio colli. et ꝙ nō poſſit facere ſupra doꝛſuꝫ: & potiſſime in ſq̄natia que eſt in vijs anhelitus. qm̄ quādo ē in vijs alijs accidit plus difficultas tranſgluriēdi. aliq̄n tamen accidit vtrūq;. Squinātia venit frequētius i vere. & que eſt cum febre eſt magis periculoſa. Signa autem materialia ſunt quies. ſomnus. alleuiatio doloris. bonitas anhelitus. facilitas tranſgluriendi. & breuit priuatio maloꝛ ſignoꝛ.

Curatio. Iſta egritudo eſt multum periculoſa & breuis terminatiōis. & iō a principio ſtatim ſuccurendum eſt. & ideo hoīes qui de facili incurrūt ſquinātiā cū ſentiūt ſe repletos debere facere flēbiam anteq̄ incurrerent. In primis fiant diſteria. deinde ſi coꝛp⁹ē pleboꝛicū fiat flēbia de ſaphenis eiuſdē lateris. vel de cephalica oppoſiti lateris. Deinde ſi indiguerit & virtus poſſit tolerare fiat de cephalica eiuſdē lateris. ſm ꝙ doloꝛ magis declinat ad deſtruꝫ vel ad ſiniſtrum. Deinde ſi particularia puenīāt fiat flēbia de vena que eſt in frōte. deinde de vene labioꝝ. deinde de venis que ſūt ſub lingua. Et ſi nō poſſit trāglutire fiant vēſe in collo & ſub mēto. Iſta aūt valēt in omni apoſtemate p̄focatiuo cū cōuenientia particulariuꝫ. Dieta ſit talis: ꝙ nihil comedat vſq; ad die tertium: ſi virt⁹ poſſit tolerare. & ſi nō poſſit ſit cōtent⁹ iſto cibo. ſ. aqua ordei: aut ydromelle: aut ſirupo acetoſo: aut oxill'. aut brodio pulle p̄ue. Poſt diem aūt tertiū vratur ordeato claro: aut pulla trita colata. & ita de alijs ſorbilibus iurta conuenientiam part. cuⁱ⁹ larium. Vniuerſalib⁹ igitur recte ordinatis ad particularia veniamus. In primis fiat gargariſma ſi cauſa eſt calida cū diamoron. & modico ſirupo iulep. aut viol'. aut ſirupo ð papauere. Aut fiat decoctio in aqua coꝛiandri & ſumac. & galla. & ypoquiſtidos. & malogra. contritoſ cum toto & addatur aliquantulum zucc'. & coletur. & fiat gargariſma. Deinde vtatur iſtis pilulis ſub lingua ℞. granoꝝ roſe. ſumac. coꝛiandri. ſang. dra. conficiaⁿ cū mucilla gine pſilij. & dragaganti frigidi in ſirupo nenupharis: & fiant pill'e et teneantur in oꝛe. vel fiat gargariſma de oxill'. & aqua & aceto. & valet in vtraq; cauſa. Et ſi cauſa eſſet frigida fiat decoctio de nitro. & alumine aſſis. & maſtic'. & thure. & ydromelle & fiat gargariſma. deinde fiant pill'e quas teneat in oꝛe. ℞. maſtic'. thuris. vuaꝝ paſſaruꝫ mundatarum ana drill'. ſtoꝛacis calamite. aā. ʒ. ij. conficiantur cum oxill'e. Deinde in cauſa calida circundetur collū vnda lana ſuccida inuoluto in oleo de camomilla. Et ſi cauſa eſt frigida groſſa viſcoſa. ℞. ſinap. nitri. ſulphuris. caſtoꝛei. et bulliant in oleo. & lana intingatur & circa collū inuoluaⁿ. Deinde poſtq̄ incipit venire ad augmentū gargariʒet aquā decoctionis fenugreci. ſemin: s limi. uuarum paſſarum mund. abarill'. ſumitatum papaueris. caricaruꝫ liquef' mund. Et ſi cā eſt calida addatur zucc'. roſ'. & viol'. nenuphar. Et ſi cauſa eſt frigida: non oportet addere niſi mel. Item. ℞. olei viol'. butiri caricarum. fenugreci. dialtee. miſceaⁿ. iſtō enim maturat & rumpit ſiue intus ſiue extra applicatum per modum empl'i. aut q̄ cunq; modo applicef: ſiue gargariʒādo: ſiue alio modo. Poſtq̄ aūt venit ad maturationē rumpatur & gargariʒef oxill'. diuref. cū decoctōe coꝛticū. & fermēti. aut ſquill'. aut aperiaⁿ cum digitis & vngue. Aut cū ruptū fuerit gargariʒet oxill' cuʒ

Digitized by Google

vino. Et si mā esset multū grossa addat piper. nitrū. cinamomū. sinapis. Illa aūt que valēt a tota specie: sicut dicunt magistri nostri sunt sterc⁹ yrūdinū. z sterc⁹ pueri. z sterc⁹ canis comedētis ossa. z sterc⁹ lupi. Ista cū debēt aliquātulū desiccari supra testā: z deinde pulueriz̄ari z in ore insufflari. aut decoquant in ydromelle z fiat gargarisma. Dicunt etiā q̄ si vipera strāgulet cū filo z circūdet collū q̄ multū valet. Ista emperica nō sum expert⁹: sed alia oīa que dicta sunt feci frequenter. Ista etiā valent in squinātia z in apostematibus suffocatiuis z i arista z sibil⁹. Accipiatur spongia parua z ligēt cū forti filo z trangluuiat z subito extrahat. Idē possz fieri de lardo. In vltima gūr desperatōe aperiat gula vt possit respirare. z cuz negociū erit cōpletū cōsolidet. In curatiōe istorum apostematū nō debet medic⁹ cē negligēs nec somniculosus: q̄ passio ē acutissima.

Clarificatio. Intelligendū q̄ squinantia pōt causari de melīa sicut pleuret̄ lz raro: q̄n squinātia est breuis termiationis. z melīa facit longū morbū. z cū hoc melīa nō est bumor bene curabilis nec bñ penetrabilis z ideo raro fit. possibile tn̄ est sicut Auic. dicit. lz cōtrariū dicat viaticus. sed impossibile accipit p difficili. Secundo notandū q̄ squinantia fit vt plurimum de sanguine: z postea de stegmate: z postea de colera. z raro de melīa. Et iuxta hoc notandū q̄ vt plurimū fit per viā reumatismi: z per viam deriuatiōis. z iō fit subito. tardiūs aūt fit p viā pgestōis z p asēsuz vapor ab īferioribꝰ. q̄ talia tarde aggregāt̄ z tarde ascendūt. squinātia aūt fit subito

Tertio notāda sunt quatuor circa istaz mām. primū. s. q̄ ad squinantiaz sequitur febris continua. Et ratio dictorū est: q̄n licet ista membra nō sint nobilia: deseruiūt tamē membro nobili. z ita habēt nobilem operationē. Et q̄n ista cōueniunt. s. q̄ febris sequit squinantiā: tāto deteri⁹ ppt difficultatē anhelit⁹. Et in omni squinantia cōpert lac: z q̄ abstergit z mūdificat z maturat. nisi timeam⁹ de se. q̄ corrūpatur. Secūdū q̄ debem⁹ intelligere est illud. s. q̄ ad squinātiā sequit̄ eductio oculor: pp colligantiā quā hz trachea cuz laterib⁹ oculoz. Tertiū q̄ sequitur est eductio lingue: z hoc ē pp magnitudinē apostematis in radice lingue. Quartū q̄ debem⁹ itelligē ē q̄n in oi spē squinātie cōpetūt repcussiua z diuretica. Et si dicerē nōne mittitur mā ad membra nobilia. dico q̄ nō: q̄ multa membra sunt i medio z dispartiē in multas partes: z distributa per multa membra melī⁹ rectificat̄ q̄ si esset collecta in vno. z cū hoc ista membra nō sunt emunctoria sicut sunt asselle z ingwina. z cū hoc quia in principio nō hz tantā malicia ista mā. z cū hoc q̄ operatio membri nobilissimi impedit̄. Ex his igitur elici pōt q̄ in squinātia possunt cōpetere repcussiua: aliter posset cōtingere repentina suffocatio: cū sit de supactis. Ultimo cōsideranduz circa istā materiā q̄ mucilago psillij z citoniorꝝ vna cū aliis lz sint frigida z viscosa possunt maturaī z rumpere: pro tanto q̄ faciunt alia adherere. z carice z fermētū etiā maturāt z rūpunt

Si aūt apostema eēt in exterioribus: caly⁹ viua cū sapone iudaico rumpūt. z si sapo molī⁹ inueniat albus tanto melius sed possum⁹ accipere saponem durum album vltramarinū z miscere cū oleo laurino: z erit molle z album.

Capitulū. ij. de passionib⁹ vule.

Vla habet quique v iuuamēta. primū q̄ preseruat a fumo z pulucre q̄ non vadant ad pulmonē. Secūdū est q̄n alterat̄ ibi aer z calid⁹ z frigid⁹ anteq̄ vadat ad pulmonē z cor. Tertiū valet ad informatōes vocis: z ideo stat supra fozamē anhelit⁹: sicut dicitus fistulatoris. Quartum iuuamentū est q̄n q̄n homo loquit̄ stat supra merine aer ingrediat̄ ad stomacū. z quādo hō comedit stat supra viā anhelitus ne cib⁹ z potus vadāt ad pect⁹. z iō nō ē bonū comedere z loqui simul. Quintum est q̄n pseruat ne mā reumatica descendat subito ad pectus z stomacū. q̄n ibi remanet aliquo modo z sentit̄: z tunc expellitur cū screatu. z ideo qui amisit vulā amisit ista quinq̄ iuuamēta. z pro tanto nō possunt pati nec calorē nec frigus nec

ktim.ūmo ledunt defacili a quacūq; causa:⁊ iō vplurimū pricipi moriūtur. Caue ant igitur tibi q̄ in sanitate facias tibi incidi vulaz vt meli⁹ cantēt. qm̄ sine dubio cū instrumētis vocalibus postea nunq̄ sanant operatiōe pulchrā. Vigilate igitur vula aliq̄n relaxatur⁊ cadit iferius⁊ impeditviā abi⁊ anhelitus. aliq̄n etiā apostemat̄ur⁊ modica materia valde sufficit ad sui apostemationē.⁊ sicut apostemat vula. ita⁊ duo amigdala que sunt in radice lingue.

Cause. Cause sunt nec plus nec minus sicut dictuz est capitulo de squinantia.

Signa. Ista etiā sunt eadem cū predictis signis.

Prognostica. Ypo. docet prognosticare vulā tumidā et rubentez timendū est incidere cē. Timor enim est quintuplex. primo qm̄ timendū est de nimio fluxu qui nō possit restringi Scōm qm̄ si nō fuerit maturū ex hoc accidit magnus dolor:⁊ ideo currit humores⁊ magnificat apostema. Tertio qm̄ si amittatur pars substātie vule: amittunt quinq; iuuamīta q̄ hz naturaliter. Quarto qz si materia vadat ad pulmonē timendum est de pnsi aut piplemonia.⁊ ita de alijs. Quinto qm̄ si vadat ad stomacum. timendum est q̄ causat ibi nocumentum vigilate igitur.

Cura. Curatio fere. est eadē sic in squinantia. In primis igit̄ fiat dieteria. flōie. vētose. purgationes.⁊ silla q̄ dicta sunt supius iuxta cōueniētia particulariū. corpore aut̄ mundificato recipiatur mā cū diamoron⁊ aqua ca. aut decoquātur in aqua galle. sumac. spidia.⁊ ponatur ibi modicū aceti⁊ fiat gargarisma. Et si cā est frigida addam⁹ alumē. assum.⁊ sal assuz. masticē. thus.⁊ mel. Et si ppter sliptica aut ppter alia talia apostemata fuerint nimis indurata: mollificetur sic. Rx. p sillij. o. ragagāti. gumi arabi. fenugreci. se. lini. se. malue. o. dei. q. assentur oia pcē psilliū:⁊ fiat mucillago in aq̄ ca'a⁊ exprimat̄. Et isto possum⁹ vti multis modis siue int⁹ siue extra. Primo q̄ illiniantur partes indurate frequēter cū pluma, aut q̄ iste mucillagines bulliāt in aqua ca.⁊ fiat gargarisma.⁊ deficcetur⁊ fiat pulus⁊ insufflet intus vsq; ad locū Postea dissoluam⁹ sic. bulliat ysopus et radix lilij in oxil̄ squill̄⁊ fiat gargarisma Et cū hoc bulliāt succus agrimonie⁊ cē taurec in oleo laurino.⁊ intingatur lana succida⁊ inuoluatur collū. Et si fuerit casus vule cū fe. gargarizet diamoron cū aq̄ ca. aut bulliāt rose. mirtilli. sum ac. galle. in aqua cū aceto⁊ fiat gargarisma. Et si est sine fe.⁊ caloz addam⁹ istis sal assuz⁊ alumē assum.⁊ sal armoniacū.⁊ gallias muscatā.⁊ fiat gargarisma. In pueris āt fiat ex istis illinitio cū pluma.⁊ inuoluat collū lana succida cū oleo de camomilla.⁊ fricetur caput.⁊ dandi⁹ pmissure partis anterioris cū thure⁊ pisce.⁊ pstruct oino a reumate.⁊ exhibeantur exiccatiua sicut sunt vigilie.⁊ minorationes cibi⁊ potus⁊ silia. licet nō possit trāsglutire Deficecē igit̄ hūiditas superflua illi⁹ vule quātū erit possibile. Ad incisionē igitur vule veniam⁹. qm̄ vula gracilis est versus radicē. s. in palato superiori:⁊ ē grossa inferius:⁊ nō est rubea sed vergit ad quādā albedinē⁊ liuoz ē mortificatiū:⁊ videntur signa maturitatis.⁊ corpus est mādificatū.⁊ est tāta grossities q̄ timēdū ē de suffocatione. tūc si aliqua bona est incidēda incidēda est. Cōprimat̄ igit̄ lingua⁊ vula cū forpicibus incidatur. s. quātuz augmentata est p̄ter naturā. qm̄ si abscindere tur in pua quātitate nō haberet iuuamētū.⁊ si in nimia magnū nocumētū. medio critas igit̄ obseruet̄. Vel pōt ꝫ fieri cū tenaculis illis cū quib⁹ abscindūtur dētes Scōo modo pōt abscindi p̄ hūc modum Rx. asse fetide. arsenici. vitrioli. salis armoniaci. atramēti. alluminis.⁊ fiāt pill'e cum aceto squill̄.⁊ ingeniet̄ cū aliquo instrumento q̄ possit applicari vule p vnā horā.⁊ cū incipit dōmigrari tā sufficit q̄ inter tres dies cadet. Tertio mō opamur per hūc modū. restauratoz pcutiat vulā cū flobotomo in pte illa i q̄ maioz ē maturatio⁊ iō sanies⁊ sāguis exibūt. Quarto mō sic. accipe acū de ferro⁊ ponatur in igne donec candeat:⁊ cauteriz̄et loc⁹. ſz acus trāseat p calamū de ferro: ne ptes vicine ledant̄⁊ acus sit sic figurata q̄ possit cōpleri opatio. Nūc aūt oz patiens tenere

os apertū vt sanguis ⁊ sanies fluāt ad
exteriora. Et si fluerēt ad pectus ꝙ mun
dificetur cū tussi. ⁊ si ad stomacū cū vomi
tu aut fcessu. Post hoc antē gargarizet
ista decoctio. ℞. yreos. ysopi. liquir. ca
pill' ve.re.ordei. decoquāt in ydromelle.
⁊ tūc accipe duas ptes huius decoctiōis ⁊
tertiā optill' diur. ⁊ fiat gargarisma ⁊ fres
quēter. Si aūt vellem⁹ abscindere apo
stema qđ est in amigdal' existentib⁹ in ra
dice linguę: tūc eleuet cū vncino. ⁊ est ca
uendū ꝙ auferat tota pellicula. q⁹ periculū
esset amittere humiditatē salutalē.

Clarificatio. Intelligēdū ꝙ vula magis declinat ad viā anhelitus q̄ ad viā cibi. Cur⁹ rō est vt plerunq; plus a nocumētis. qm̄ mēbra pectoris nō habēt aliud fozamē ꝙ ꝙ pos sit mūdificari tracha. Bz stomacus pōt mūdificari p superiora ⁊ p inferiora. Cōser uanda est igit vula ne abscindat: q⁹ q̄ eā amisit pulchrā locale amisit. Secūdo no tandū ꝙ via anhelit⁹. s. trachea arteria ō dinat magis versus ptē anteriorē ⁊ viā cibi. sed meri declinat magis versus ptē posteriorē. ⁊ est duplex ratio qm̄ pectus declinat magis anteri⁹ ⁊ stomacus poste rius. quare oportuit ꝙ meat⁹ cuiuslibet declinarēt versus ptes suas. Secūda rō est qm̄ anhelit⁹ē magis necessari⁹ q̄ cib⁹ ⁊ iō oportuit ꝙ via sua esset rectior. q̄re est anteri⁹. via aūt cibi est magis tortuo sa. ⁊ q⁹ nō est ita necessaria. ideo fuit po steri⁹ collocata. Tertio notandū ꝙ via ci bi est magis dilatabilis q̄ via anhelitus q⁹ subtiliora sunt illa q̄ transeūt p trahe am. ⁊ propterea fuit cartilaginosa. Illa aūt q̄ trāseunt p meri sunt grossiora: ⁊ eti am aliq̄n trāsglutitur magn⁹ bol⁹. quare illa via fuit multum dilatabilis: aliter se quereť suffocatio. Quarto cōsiderāduz ꝙ ea que ascendūt a stomaco magis no cēt suis vsus. s. meri q̄ illa que ascēdunt a pectore nocēt suis vsus. i. trachee. Cuius rō est duplex. qm̄ ea q̄ ascendunt a stoma co sunt magis indigesta ⁊ acuta. ⁊ cuz b meri est magis passibile. Illa aūt q̄ ascen dūt a pectore sunt subtiliora ⁊ magis di gesta. ⁊ trachea nō est ita passibilis: cum sit dura ānulosa cartillaginosa. Quinto intelligendum ꝙ trachea dilatatur ⁊ ma gnificat' nāliter circa tēpus pubescēdi q̄ re ūmutatur vox nāliter dato ꝙ nō coyrz sed si coeat manifest⁹ imutat': cuz coytus violēter facit ad augmentū. qm̄ vox imu tat' nāliter p̄m latitudē aut strictura cāne ⁊ p̄m caliditatē ⁊ fritatē. ⁊ p̄m virtutē for tē ⁊ debilē. Ultimo notādum ꝙ si radix vule esset grossa ⁊ caput acutum. tūc non esset ita timenduz de suffocatione. q⁹ vie nō ita clauderenť. ⁊ iō nō oporteret viam incidere: ꝛz qn̄ radix videť gracilis p cō parationē ad caput suū. tunc cadit ⁊ opi lat ⁊ impedit vias. ⁊ tūc ꝓpter timorē su spectionis est incidenda aliter nō. ⁊ quo cūq; modo fiat sp̄ est magnū piculum.

Capl'm tertiū de raucedine vocis.

Dꝛ ē nobilissima actio volūtaria ex nobilissi ma actiōe aīe ꝓcedēs: q⁹ ex motu cogitationis ⁊ deliberationis. hec sunt que legūtur apud Bal. libro suo de voce. Dā vocis aut est ꝓueniens a pul mone transiēs p tracheā arteriā percuti ens cartillaginē epiglotis. principiū aūt vocis est in epiglote. qm̄ venit ad er lo cis amplis ad loca stricta. Cā aūt eff. ciēť est vir⁹ mouens lacertos pectoris ⁊ epi glotī dilationes ⁊ cōstrictiones. Cā aūt formalis ⁊ p se est vula retinens aerē: fit digitus retinet in fistula. vnde in forma tione vocis vula est p se: ⁊ alia sunt ꝓpt' inuamēta. sicut lingua. palatū. dentes et labia. ⁊ ita de aliis. Cā finalis est explica tio ꝓceptus. bene igitur dictū est nobilis sima actio ⁊c. Huic aūt actioni aduenīūt tria accidētia sicut aliis actionibus. quo niam vox aut aufertur. aut minorat'. aut corrūpitur. Aufertur cū cessat penit⁹. mi noratur cū aliquis loquit' cū quadā diffi cultate. corrūpitur sicut patet in quadaz raucedine ⁊ voce tremula ⁊ pauca ⁊ aspa ⁊ ita de aliis quoz causa morbi sunt offi ciales. consimiles ⁊ cōmunes.

Causa. Corruptio vocis aut proue nit a causis extrinsecis aut intrinsecis. Si extrinsecis sicut est fum⁹ pulus ventus borrealis cum venit sub i to post australem. ⁊ econuerso. comestio multa rerū multaz salsarū acutaz acetos

farū. Et p̄uenit ex debilitate virtutis: sicut in decrepitis. ⁊ pueris. ⁊ cōualescē tibus. ⁊ incarceratis. ⁊ religiosis. ⁊ silib⁹ Et p̄uenit etiā ex casu ⁊ passione colli ⁊ nuche ⁊ spondiliū ⁊ neruoꝝ p̄cedētiuꝫ ex eis. ⁊ breuiter ex nocumento oīum illoꝝ que faciūt ad informationeꝫ vocis. Si autē sit ex causis intrinsecis: tūc accidit corruptio ⁊ nocumētum in voce, ꝑp̄ nocumēta cerebri: ⁊ colli: ⁊ nuche: ⁊ pectoris: ⁊ stomaci: ⁊ oīum mēbroꝝ vocalium sicut est pulmo. trachea. epiglotis. vula. lingua. palatū. supius ⁊ inferi⁹. ⁊ labia et dentes. Et venit specialiter ꝑpter nocumentum lacertoꝝ dilatantium. epiglotti ꝑm Bal. li 2o de voce. ⁊ ꝑm Auic̄. Et venit etiā corruptio i voce ꝑpter malaꝫ cōplexionem caliduꝫ. frigidam. siccam. ⁊ humidam.

Signa. Signa sunt satis manifesta ꝓ lesionē membroꝝ. quoniam si a causis extrinsecis discernuntur per indicia patientis. aut assistentium et similiū. Et si fuerit a capite est cū diminutione alioꝝ sensuum ⁊ capitis grauitate. Et si a collo discernitur ex dislocatiōe et dolore. Et si a stomaco discernit̄ ex grauitate stomaci. Et si a pectore similiter. Et si ex ore discernitur ꝓ nocumēta illaꝝ partium. Et si ex epigloto discernitur ex p̄tiatione aliorū. Et si fuerit ex calido: vox est magna. Et si ex frigido vox ē parua. Et si ex sicco vox est aspa. Et si ex humido tunc si est hūiditas magna causat raucedo. Et si maior tunc causat vox tremula. Et si maxima tunc aufert vox. Si a paralisi lingue ⁊ mēbroꝝ vocalium. corrūpitur igitur vox propter spasmū replexionis ⁊ inanitionis ⁊ similiū. ꝑm igitur fortitudinē ⁊ debilitatē cause: ꝑꝫ hoc aduenīūt diuersa accidentia in voce: aut ablationis: aut minorationis: aut corruptionis.

Pronostica. Corruptio vocis ꝑpter nocumenta nuche colli ⁊ spondiliū ⁊ neruoꝝ dilatantium ⁊ ita de aliꝭ nocumētis que veniūt a parte posteriori. sicut est dislocatio. casus. ⁊ pussio. vix aut nūq̄ curat̄: nisi essꝫ valde nouella. Raucedo ꝑ vnuꝫ annum non recipit curationē. Raucedo ex reumate nūq̄ curatur nisi prius reuma curetur. Cum aliquis est reumaticus ⁊ rauc⁹ ⁊ flobotomatur: vix aut nunq̄ curat̄.

Cura. Tria sunt que cōpetunt in omni raucedine. Primū: s. siccus siccet: ⁊ debēt assari donec incipiant sudare ⁊ statim comedi. Secūdum est caulis siue succus siue brodium. vel per modus eleuarij vel conditi. Tertiū est pedes aialium ⁊ potissime pedes vaccarū. Si aūt raucedo seu vocis immutatio venerit ꝑpter laborem ⁊ clamorē aut vociferationem: aut ꝑpter nimiā siccitatem. tunc ista comperūt. s. vitella ouoꝝ. lac. butirū sine sale. malue. atriplices. oleum amigd. dul. oleum viol. oleū iusaminū. siue intus siue extra applicatū. Et valet etiā balsamum dragantum. amigd. ⁊ penidia. vue passe mund. fiscati. pinee. pisces recētes squamosi. de aquis mūdis. iuscula. ⁊ oia sorbilia. Accipe malagmata dul. ⁊ decoquant̄ inter primas: ⁊ remoueatur cortex: ⁊ reliquū terat̄ ⁊ coletur: ⁊ colature addat̄ panis zuccari. ⁊ sorbeatur. ⁊ cōperit etiam somn⁹ ⁊ quies ⁊ similia humectanti a corpus. Si autē immutatio vocis fuerit ꝑp calorē: si corpus est plectoricū fiat flebotia. ⁊ si colera abunder purgetur cū cassiafi. ⁊ mana. ⁊ vtat̄ diapapauere zucc. ro. viol. diagragāto frido diapenidon siue speciebus calidis. ⁊ vtatur candi. ⁊ penidijs. ⁊ cucurbita. ⁊ mellonibus. Si autem vox immutatur ex causis fridis. vtatur diayris ⁊ diaysopo. diacalamento. origano. calamento ⁊ silib⁹. Nunc autē de raucedine dicam⁹. ⁊ qz raucedo ꝑpie venit ex hūido: ⁊ etiam frequenti⁹ aduenit q̄ alie vocū immutationes. ideo hanc curaꝫ diligētius ꝓsequamur. Et qz vtplurimū venit cū reumate. ideo in primis suffumigetur caput cū nigella. ⁊ faccelletur cum milio ⁊ sale assis. ⁊ teneat istas pillas i ore. Re. storac̄. calamite. ambre. masticē. thuris. liquid. muscū. suarum passarum mundatarum abarill̄. caricarum. dragaganti. gumi arabici. ⁊ fiant pillule. ⁊ conficiantur cum ydromelle. Reumate curato vtatur cubebis die ac nocte: mane et sero sine omni misericordia: sicut si essꝫ iud⁹ pi

lozū. ⁊ ⁊nūgaᷓ paruitas cibi ⁊ potus et
eiusdē subtilitas. ⁊ vigilie. ⁊ vitet oē bal-
neum ⁊ fomētationem. ⁊ viter oia salsa. ⁊
acuta ⁊ acetosa. Et si ex istis ꝓtingat vti
ratione curationis addētur semp lēitiua.
sicut sunt vue passe. dactili. ficus sicce. pi
nee ⁊ similia. Itez vtaᷓ isto medicamine.
℞. zinzibere cōditi. pipis lōgi. cubebaꝝ.
puleris calamēti. añ. ʒ.ʃ. caricarū. vuaꝝ
paſ. mūdataꝝ abarilᷓ. pineaꝝ fisticoꝝ. añ.
ʒ.ȳ. puleriʒāda puleriʒenᷓ. ⁊ ꝙassan
da cōquassentur. ⁊ fortissime ꝓterātur cū
modico mellis super cineres calidos diu
agitando. ⁊ fiat cōditū. quo vtaᷓ frequen
ter in die lambēdo diu in ore tenēdo. Et
istud medicamē reputo valde bonū. nihi
lomin⁹ pōt digeri materia frida ⁊ hūida
p hūc modū. ⁊ valet ī omni passione pe-
ctoris de cā frigida ⁊ hūida. sicut in rau-
cedine ⁊ asmate ⁊ tussi. ℞. radicis yreos
lilȳ. squille. ysopi. origani calamēti. añ. ʒ.
ȳ. siseleos. fenugreci. caricarū. vuaꝝ paſ.
mūdataꝝ abarilᷓ. fistricoꝝ. pineaꝝ mundᷓ
dactiloꝝ pinguiū. amigdalᷓ. excorticaᷓ. iu
ube. sebesten. añ. ʒ.i. mellis lib.i. fiat siru
pus lib.i. ⁊.ʃ. Materia digesta purek sic
℞. yeraꝑ. ʒ.iij. ycralogodion. ʒ.ȳ. bdellȳ.
pulpe colᷓ. añ. ℨna vi. misceanᷓ ⁊ fiāt pil
lule. Itē gargariʒet cotidie ydromel aq̄
ticū cū oxilᷓ squilᷓ. Et qz diuersitas parti
culariū est multa valde. iō adhuc ista me
dicamina subiūgam⁹ que multū valēt in
oī passione pectoris de cā frida ⁊ hūida.
sicut dictū est de medicamine ꝑcedēti. Et
ideo fere ista materialia replicabuntur in
capitulo de asmate seu difficultate anhēli
tus. ⁊ capᷓo de tussi. dū mā sit frida ⁊ hu
mida. Primū est tale. ℞. triū granū pipe
ris. cubebaruʒ. cinamomi electi. añ. ʒ.i. fe
nugreci. se. limi assi. maratri. pineaꝝ mūd.
abarilᷓ. iuiube. sebestē. añ. ʒ.i. conficiātur
cū melle ⁊ lēto igni cōdiāᷓ. ⁊ fiat cōditᷣ
sicut oportet. ⁊ sumaᷓ lambēdo. Itē secū
dum medicamē ꝙ valet in mā frida ⁊ hu
mida rcumatica. ℞. ambre. storacis cala-
mite mastices. thuris. añ. ʒ.i. dragaganti.
gumi arabici infusoꝝ in ydromelᷓ. liquiᷓ.
mundᷓ. vnarū paſ. mundᷓ abarilᷓ. caricaꝝ.
añ. ℨ.i. cōficiātur cū ydromelle ⁊ fiāt pil
lule. ⁊ teneaᷓ in ore. Itē tertiū medicamē
℞. mirre. olibani. añ. ʒ.i. puleriʒētur ⁊ su
matur cū ouo sorbili. Similiᷓ vᷣ puluis
calamēti cū ficub⁹ siccis. valet ⁊ iusgalli
antiqui cocti cuᷣ polipodio. amiso. ⁊ ysopo. ⁊ vuis passis mūdis. Itē vltimū me-
dicamē qđ vᷣ in despatione cū mā ēmul
tū hūida: ⁊ nō habem⁹ aliā viā. ℞. pipis
cubebaꝝ: mirre. costi aristolᷓ. cassieligne.
siseleos. maratri. añ. ʒ.i. arsenici. sulphuris
citrini. asse fetide. añ. ʒ.ʃ. cōficiātur cuᷣ se
po ycrino et vitelᷓ ouorū ⁊ fiant trociſci
⁊ desiccenᷓ in vmbra. ⁊ cum vti volueris
ponaᷓ vnus sup carbones ⁊ recipiat fu-
mū ore aperto. Et si ex ista suffumigatio
ne exasperaretur guttur: gargariʒet fre-
quēter ydromel: ⁊ vtatur vuis passis da
ctilis ⁊ fisticis. Cibus aūt frī dar⁹ sit iste
farina tritici cocta ī furno. ⁊ fabaꝝ. ⁊ riʒi.
⁊ fenugreci. ⁊ lupinoꝝ. ⁊ ciceꝝ. ⁊ colatura
furfuris. ⁊ amigdalᷓ. ⁊ similia. Bē est frumē
tum grossuᷣ cōfractū. ⁊ quolibet istorum
pōt cōdiri cū lacte capraꝝ: aut cū brodio
carniū. Si aūt raucedo fuerit ex aposte
mate: vratur vino dulci ⁊ aliᷣs sicut dictū
est. Et si fuerit ex vulᷓa ⁊ aliᷣs: curētur illa
prius. Et si fuerit ex mala cōplexione ca-
lida sine mā. vtaᷓ istis pillis q̄ valēt etiā
in siti ⁊ ardore. ⁊ asperitate. ⁊ siccitate. ⁊
similib⁹. ℞. semis pilȳ. citoniꝝ. dragaga-
gāti fiat mucillago in aqua dulci ⁊ exprimaᷓ p pānū. tunc. ℞. iiij. sc. frōz mundᷓ.
papaueris al. candi. pendi. vuaꝝ passaꝝ
mundaᷓ. abarilᷓ. ⁊ cōficiātur cum ꝑdicta
mucillagine ⁊ fiāt pilᷓe parue aliquātulū
cōpresse ⁊ teneātur supra linguā ⁊ in fau
cibus. valent etiā ad digerendū ⁊ alterā
dum materiā calidā ⁊ ꝙ post sequeretur
eua cuatio. ⁊ ita valēt ante ⁊ post.

Clarificatio. Intelligendū ꝙ humiditas temperata ⁊ equalis facit vocem equalem ⁊ leuem. sed si excedat facit raucā. vnde sicut caliditas cum excedit facit vocem magnam. ⁊ frigiditas paruam. ⁊ siccitas asperam. ⁊ virtutis debilitas tremulam. ita humiditas proprie causat raucam. ⁊ raucedo non causatur proprie nisi ex humido superfluo. nisi largo modo acipere⁹ raucedinem omnē vocis asperitatem parui-
tatem ⁊ inequalitatez. Humiditas autez superflua cū vadit ad epiglotiz: relaxat ⁊ mollificat nerꝰos ⁊ lacertos epiglotis

propzie dilatatiõis. ⁊ ita cauſak raucedo
Studeam⁹ igit̃ ꝓſumere oĉm illã hũiditatẽ ſupfluã cũ applicatiõe ſeꝛ reꝛ nõ naturaliũ ſicut eſt aer ſiccus ſiue ꝓ naturã ſiue ꝓ artificiũ. ⁊ ita de alijs. Secũdo debem⁹ hic intelligere ꝙ humidũ curat raucedinẽ ⁊ cauſat rau cedinẽ. hũiditas ſuperflua intrinſeca imbibita cauſat raucedinẽ. ſꝫ hum⁹ditas abextra leniẽdo ⁊ deſiccãdo tẽperando curat. ⁊ cũ hoc abſtergendo: ſicut eſt dragagantũ. gumi arabiĉ ⁊ ſikia. Humiditas igitur interior iducit aſperitatẽ eleuãdo vnã ptem ſupra altezã. ⁊ remouet ſoliditatẽ naturalẽ mollifiãdo. ⁊ ideo reddit vocẽ inequalẽ ⁊ raucam. Sed humiditas exterior potiſſime que ẽ abſterſiua ⁊ mũdificatiua. talis eiꝫ lenit ⁊ darificat ⁊ applanat. ⁊ facit ad ꝺ vt aer equaliter illidat. ⁊ iõ cãpana q̃ eſt iuxta aquas hꝫ meliozẽ ſonũ. Tertio debem⁹ intelligere qm̃ licet humiditas reddat vocẽ raucã. nõ tm̃ ꝓpter hoc ſiccitas darificat. imo reddit vocẽ aſperã cũ erceditEt iõ in curatione rauedinis cũ ſiccis ſemp apponam⁹ hũida lenificatiua.
Siccitas aũt tẽperata reddit vocẽ ſonorã: q: aer trãſit equaliter ⁊ reuerberatur nocet igitur ſiccũ in exceſſu. ⁊ iõ tubicinatores ,piciunt aquã in tubis ſuis. ⁊ nocꝫ humidũ ſupfluũ. ⁊ nigella cui⁹ lignũ fuit inciſum in pleniluniomunq̃ erit bene ſonora ,ꝓpter nimiam humiditatẽ quã accepit. Quarto notandũ ꝙ qm̃ accidit raucedo ex nimia humiditate ſanguinea: bñ põt tm̃ cõpetere ſiõia. ſed qui facit i alio caſu nimis infrigidat et fluxuꝫ ꝓcurat: ⁊ ita inducit ꝓpriã raucedinẽꝫ. Quinto notandũ ꝙ ſi rauedo flobotomatus accepcrit aquã ca. cõſilio medicoꝝ iſta poteſt eſſe curatio. qm̃ aqua cal'a rõne actualis cal'itatis limit pozos ⁊ aperit. ⁊ facit ad ꝺ ꝙ mã exalet. ⁊ digerit etiã mãm flegmaticam in ſtomaco ſm Auic̃. Sexto notandũ ꝙ doctozes qui alta voce legũt ⁊ homines qui fatigãt ſe in loquẽdo ⁊ vociferando frequẽter incurrũt raucedinẽ. quoniã ratione laboris incurrũt dolorẽ ⁊ calozẽ. ita trahitur mã humida aquoſa ad epiglotũ ⁊ cannas. In omni igit̃ morbo diligenẽ conſiderenẽ cãe ⁊ cũ oĩ ſollicitudine abſcindanẽ. Septimo aduertẽdum ꝙ calidũ per ſe deſiccat humidũ cõſumẽdo. ſꝫ ꝙ accidẽs humectat liniẽdo: diſſoluẽdo: liquefaciẽdo i mã parata. Frigida autẽ humectãt cõſeruando adunando. ꝙ accidens aũt deſiccat cõgelando ⁊ indurando petrificãdo. ⁊ cũ hoc etiã alio mõ qm̃ ois mala cõpleꝛio ⁊ ois erroꝛ virtutis digeſtiue macerat corpus ⁊ deſiccat. niſi ſoluꝫ erroꝛ virtutis aſſimulatiue ſm Bal. iij. ꝓcula de morbo. Frigidũ autez ꝙ hũc modũ poteſt deſiccare. nõ eſt igit̃ inconueniẽs eũdem effectum fieri a diuerſis agentibus. qm̃ vn⁹ introduciť per ſe; ⁊ alter ꝙ accidẽs ⁊c.

Capitulum quartum de tuſſi.

Tuſſis ẽ motus vir
t tutis naturalis expulſiue ſuſcitatus ⁊ iuuatus ꝙ aialẽ ſenſibilẽ ⁊ motiuã. ⁊ etiã mor⁹ ſm diſpoſitiõnẽ naturalẽ circa ſpũalia cõuerſantis ad expellendũ nociua. Intelligendũ eſt ꝙ ſicut ſternutatio eſt motus cerebri naturalis nõ morbi. ita tuſſis in pectore eſt motus nature ⁊ nõ morbi. Modus aũt eſt iſte. cũ aliquod nocumẽtuꝫ accidit canne ⁊ cãnalibus pulmonis. tũc virt⁹ aiata ſenſibilis ſentit illud nocumentuꝫ ⁊ ſuſcitat expulſiuam naturalem: ⁊ naturalis ſuſcitata ⁊ adiuta per motiuam aialem velaminũ ⁊ totius clibani fortẽ impetu ꝓmiſcent materiã: vel ꝓmiſcere intendũt: qui ſuple erat in canna ⁊ cãnalib⁹ cũ aere et cũ impetu expellũt ad exteriora vel expellere conanť. ⁊ talis conatus ⁊ motus appellatur tuſſis.

Cauſe. Cauſa autem huius motus põt eſſe omne illud qđ in cãna ⁊ cãnalibus pulmonis inducit nocumentum. Iſta ſunt quedã ab exterioꝛib⁹ ⁊ quedã ab interioꝛib⁹. Sĩ ab exterioꝛibus ſicut puluis. ⁊ fum⁹. ⁊ cib⁹ acetoſus. aut acuꝛ aut vẽtoſus. aut importune ſumpt⁹ inducens gutturis offendiculũ. aut aer coꝛruptus ⁊ febris peſtilẽtialis ⁊ ſikia. Sĩ ab intus ſicut aliquis humoꝛ deſcendens a capite infundens cannã ⁊ cãnales ꝓ viã reumatiſmi prouenit etiaꝫ a ſtomaco. qꝛ mali fumi vadunt ad cannas: aut qꝛ compriműť ſpiritualia. eodẽ mõ fit ab epa-

ter codez m̃ o a splene. ⁊ sic de alijs. Si aut̃ fuerit ꝓpter vicia tor̃ dibani pectoris: tũc aut hoc ẽ ꝓpter malã ꝓplexionẽ cal'am frigidam siccã ⁊ hũidaz simplicez aut cõpositã. aut cũ mã. aut sine mã. sicut ẽ sanguis. aut colera. aut flegma. aut melẽcolia. sed raro ſm Aui. Aut põt ꝓuenire ꝓpter apostemata pectoris. sicut ẽ pleuresis ꝯplemonia. aut sanies. aut vlcus. aut aquositas. aut fe. tor̃. ⁊ silꝛia.

Signa. Signa aut̃ causaz ext. inse carũ sunt manifesta: aut ꝓpter sui manifestationẽ. aut indicto patiẽtis. aut assistentiũ. Signa capitis sunt signa reumatis ⁊ grauedo capitis. ⁊ sputũ cũ screatu. ⁊ qz sentitur aliq̃d descẽdere ad cannam. Signa aũt stomaci sunt dolor loci ⁊ alia q̃ signant passiones stomaci: que dicẽtur suo loco. Signa autez epatis ⁊ aliorz membrorz inferiorz significant dolores istorũ locorz. ⁊ grauedines ⁊ signa suarũ passionũ: que dicent̃ suo loco. Signa aũt ꝓuenerit a pectore apostema ⁊ sanies habet sua signa. ⁊ etiã dicentur suo loco. Si aut̃ fuerit ꝓpter malas cõplexiones: tũc si calitas est in causa: ẽ cũ calore ⁊ pũctura: ⁊ qz ledit̃ a calis ⁊ inuatur a fridis. Et si a frigore sunt sigñ ꝯtraria. Et si a siccitate cũ primatiõe sputi ⁊ asperitate ⁊ ariditate. Et si ab hũiditate est cũ quadã leuitate seu hũiditate: ⁊ cũ quadã mollificatiõe. Et si ex sanguine ẽ sputũ rubeũ cũ dulcedie oris ⁊ alijs signis sanguinis. Et si a colera est qz expuit̃ citrinũ cuz siti ⁊ amaritudie ⁊ alijs signis cole. Et si ex flegmate: est cũ aceto sitate hũida ⁊ sputo multo. ⁊ ita de alijs signis flegmatis. Et si est a melꝛia. est cuz acetositate stiptica: ⁊ sputuz vergit ad liuorem ⁊ grossitiẽ. Et est intelligenduz qz sputũ retinet̃ vel tussis est sicca aqua parum aut nihil egreditur. aut qz fit ab aliq̃ malaz cõplexionũ: sine mã ⁊ potissime a sicca. aut qz fit tussis ꝓpter cõpressionez diafragmatis ⁊ spũaliũ siue abiũt̃ aut ꝓpter stomacũ aut epar: aut splenẽ aut matricẽ. Aut exteri⁹ sicut casus ⁊ pcussio. aut aliqua fritas aeris cõstringentis: aut vuguentoz ⁊ similiũ; Tertia cã põt ee grossities aut viscositas materie nõ habẽtis egressũ. Quarta põt esse nimia subtilitas quã refugit nã qz eã apprehẽdere ñ põt aut qz aquosa subtilis. Quinta cã põt eẽ virtutis debilitas nõ potentis expellere mãm ⁊ est pessimũ signuz. Et qz post cognitionẽ: pnosticatio dz pcedere operationem, iõ debem⁹ pronosticare.

Pronostica. Tussis i ydropisi vemẽs ꝓpter ydropisim molesta est. Tussis in senibus ⁊ ocrepitis si diu duruerit molesta. Tussis nimia ⁊ diu pseruãs mala qz ducit ad prisim ⁊ ethicã ⁊ ruptura vene in pectore: ⁊ ad sputuz sanguinis: ⁊ sanẽ. Dis tussis cũ reumate mal'a: potissime si diu duruerit. Dis tussis que somnum aufert mala. Dis tussis cũ agrauatione est molesta. ⁊ cũ multis conatibus. ⁊ eductiõe. ⁊ rubedine oculorũ. ⁊ cũ modica expulsiõe malum. frequẽter enim inducit rupturã. ⁊ in febꝛib⁹ acutis significat mortẽ. Dis tussis cũ modico conatu ⁊ alleuiatiõe: ⁊ multa ⁊ veloci et pulsione: ⁊ sine labore ⁊ fatigatione optima ⁊ salubris. qñ significat fortitudinẽ virtutis ⁊ mundificationẽ pectoris: ⁊ eductionẽ materie quecũq; fuerit: ⁊ obedientiã eius ad exitũ. Si quis patiat̃ febrẽ ⁊ tussim: ⁊ febris cessat ⁊ tussis remanet. signũ est recediui. Si quis patiatur tussim humidã ⁊ cesset subito cũ grauitate in pectore remanẽte. signat futurã febrẽ putridã aut vlcerationem pulmonis. Dis materia cõmota ꝑ tussim et nõ hz exitũ virtute debili existẽte mortale est. qz suffocat ⁊ ducit ad oꝛegmonem. Tussis modica prouocata in febre valet contra sitim.

Cura. In primis oꝛdinet̃ aer: qz illũ nõ possum⁹ effugere. Aer igit̃ semper sit cõtrari⁹ morbo ⁊ si naturalit̃ habere non possumus ꝓpter tẽperiẽ ãi aut dispositionẽ loci. artificialiter tamen acquiram⁹ vt calida frigidis ⁊ ficca humidis obuiẽt. ⁊ econuerso. Et rectificat̃ aer epidimialis vel corrupt⁹ quocũq; modo fuerit sicut dictũ est in materia febriũ epidimialiũ. Sit igit̃ aer mũd⁹ ⁊ pur⁹ iuxta conuenientiã particulariũ. cib⁹ sit subtil̃ ⁊ facilis digestionis ⁊ tẽperat⁹ in quãtitate ⁊ oꝛdine. ⁊ cõtrari⁹ cause morbi q̃tũ cõsuetudo ⁊ cõplexio ⁊ etas ꝓmittũt: qz

morbus semper indiget cõtrarijs. ⁊ tria dicta similib⁹. Inanitio semp cõpetit repletis ⁊ replecio inanitis. somn⁹ tẽperatus competit vtplurimũ nisi i materia reumatica frigida ⁊ humida cũ repletiõe corporis vbi cõpetunt vigilie in plus. et eratiũ aut̃ temperatus cõpetit repletis corpore mundificato. ⁊ ociũs inanitis. ac cidentia aũt alia infrigidatis cõpetit ira. ⁊ calefactis timor. ⁊ cõiter gaudiũ letitia balneus cõpetit in declinatione corpore mũdificato ⁊ cũ materia est pauca. coyt⁹ nõ cõpetit nisi in declinatione. De cura tione igitur ⁊ preseruatione ꝙ abstineat ab oibus causis vniuersaliter tussis indu centibus: que in principio capituli dicta sunt. quare nõ oportet hic repetere. His visis in generali: ad curã magis particularem accedamus. ⁊ tũc oportet nos diuersimode ptractare ꝑm diuersitatẽ causarũ. ponam⁹ igit̃ ꝙ causa sit calida ⁊ ꝙ veniat a capite ⁊ cũ reumate. In primis sufumigef capur p hũc modũ. ℞. rosarũ siccar ru. electar: lib. ʒ. oĩum sandal. ʒ. i. cãphore. ℈ i. liquiꝝ mund. ʒ. i. camomille melliloti. añ. ʒ. i. ⁊. ʒ. tempentur in aq̃ bulienti ⁊ recipiat fumũ per os ⁊ nares: capite cooperto donec sudet fortiter i capite. ⁊ ℔ fiat mixtis vicib⁹ intra ꝓueniẽtia particularium. postea teneat istas pillas in ore. ℞. dragãti infusi i sirupo iulep. cubebar⁹ uuar⁹ pal. mũdar⁹ abarill'. succ̃ liquiꝝ. añ. ʒ. i. sem. papaueris al. ʒ. ʒ. fiant pill'e. cũ sirupo ro. Post hoc cum mã aliquo modo ingrossata fuerit: ⁊ membrus mãdans fuerit cõfortatũ fiat flõia si corpus ẽ plectoricus. Et si adhuc remaneat mã digerat sic. ℞. capill' ve. re. ℥. iij. lactuc̃. ℥. ij. quatuor se. frõrum mund. se. malue. cubebar⁹. pinearũ mund. papaueris al. añ. ʒ. i. mellis. ʒ. ij. succ̃. lib. i. fiant sirupi lib. i. ⁊. ʒ. ℥ã digesta purgetur sic. ℞. flor bor. flor viol'. fuiubarum. liquiꝝ. mund. añ. ʒ. ij. prunorum. l. fiat decoctio: ⁊ in decoctiõe bulliãt in sacculo. mastic̃. diagridij. añ. ℈ i. ⁊ coletur: ⁊ in colatura resoluatur cassiefi. mund. tamarind. añ. ʒ. i. detur in auroza. Itẽ vtatur istis elect̃is ℞. diapapaueris. ʒ. i. diadragaganti frigidi diapenidion sine amomo. succ̃ viol. añ. ʒ. iij. misceãtur, ⁊ sic fuerit siccitas addita vtat̃ dicta hũida resumptiua ⁊ balneis ⁊ similibus que dicentur in cthica. ⁊ inungatur vngũcto resumptiuo qd valet ptisis ⁊ consumptiuis. ℞. iij. se. frõrum mund. suc. liquiꝝ. mund. dragaganti. gumi. arabic̃. infusorum. candi. penidiarum se. malue. añ. ʒ. i. medulle cerui ⁊ vituli. butiri sine sale. assungie porc̃ re. olei violar ⁊ cere al. q. s. ⁊ fiat vnguentum. ⁊ inungatur gula ⁊ pectus ⁊ collum ⁊ dorsum. Si autem fuerit de mala complexione tũc sola alteratiua sufficiunt. Et si fuerit causa pleuresis. aut periplemonia. aut empimia. curatio dicetur in suis locis. Si autem fuerit in causa mala complexio frigida ⁊ fuerit sola sufficiunt alteratiua. aut sola retentio anhelitus. Si autem fuerit cum materia ⁊ sic cum reumate. curetur primo reuma quia fere mater est omniũ egritudinum. Suffunigetur igitur per hunc modum sicut dictum est in reumate supen⁹. ℞. mastic̃. thuris. laudani. añ. ʒ. i. ⁊. ʒ. camomille. melliloti. liquiꝝ. mũd. añ. ʒ. i. bulliant in aqua ⁊ recipiat fumum. vt ex istis cum ambra fiat poma ⁊ odoret vel ex istis ⁊ cum aliptra muscata ⁊ mirra fiant pill'e cum ydromelle ⁊ teneat in ore Et si fuerit nimis delicatus removeant mirra ⁊ ponant loco ei⁹ carice. vue pal. mundate abarill'. saccelletur caput cuꝫ sale ⁊ mũlio. ℣Fluxu autem temperato digeratur materia per hunc modum. ℞. radic̃. yreos. ysopi. sana munda. origani. calamẽti. serpilli. capill' ve. re. añ. ʒ. ij. liquiꝝ. mund. cubebarum. pinearũ mundar̃. fenugreci. añ. ʒ. i. mellis ⁊ succar̃. añ. lib. i. fiat sirupus. Et si fuerit senex ⁊ flegmatic⁹ ⁊ tussis multum antiqua: ⁊ ꝙ non fuerit multum delicatus: addatur bona quantitas pe assij. ⁊ fiat simp⁹: ⁊ sumatur mane ⁊ sero. Tamen aduertendum ꝙ omnia q̃ dantur cõtra vicium spirituali⁹ debent multum teneri in ore. ℣Materia digesta purgetur sic. ℞. yerapig. ʒ. ʒ. pulpe coll'. mastic̃. bdellij. liquiꝝ mund. añ. ℈ ʒ. conficiantur cum ydromelle ⁊ fiant pill'e. vel fiat flagogum. de agarico ⁊ turbith. cuius receptionem frequenter audiuistis et audietis. Et si materia est melencolia addatur indigestiuo epithimus: et sene et cuscute. et purgetur

cū diasene. ⁊ diabo⁊. ⁊ yeraruffi. raro tamē accidit de melia. Si est sanguinea tm raro accidit in q̄ suffiat fl̄oia cū dieta in frātina. Sz q̄ frequēti⁹ accidit tussis de mā flegmatica: sicut in flaticis ⁊ senib⁹ ⁊ in mōtib⁹: ⁊ in habitātib⁹ regiones frigidas. ideo oz diligēter ptractare. post purgationē igit̄ ⁊ āte vt ab̄ istis elvijs. ℞. diayris. diaysopi. diacalamēti. añ. lib. ℈. Et si delicatus nō fuerit addātur diaprassij. ʒ. ij. misceant̄. vel ista q̄ ponuntur in sirupo preter mel ⁊ zuccar possunt bulliri i oleo ⁊ colleꝯ ⁊ addat̄ cera rubea ⁊ fiat vuguētum. ⁊ inungat̄ collū ⁊ pect⁹ ante ⁊ retro vel q̄ō teranť in vltimo ⁊ cū melle q̄tum sufficit fiat cōditū quo vtat̄ cotidie ⁊ frequēter lābendo. vel q̄ fiāt pill'e ⁊ q̄ teneat in oze. vel q̄ corpore mūdificato bullant in aqua ⁊ recipiat fumū. Si autē fuerit tussis antiqua ita q̄ auferat somnū sibi ⁊ vicinis suis: tūc vtat̄ ista cōfectione q̄ dicet̄ inferius capto de asmate. q̄ fit de sulphure ⁊ arsenico ru. ⁊ assa fetida ⁊ mastis alijs. vel suffumigādo. vel pill'as i oze tenēdo. vel trāglutiēdo. Laudenduz tm q̄ ista nō fiāt in corpe macilēto: nec i virtute debili. sed in necessitate magna ⁊ quasi in desperatione. Quia tm multi volunt sua necessaria in singulis capitulis inuenire. receptio talium hec est ꝯ tussim anti quā ⁊ que non permittit hoiem dormire corpore mundificato: ⁊ q̄ nō sit nimis ex tenuatus. ℞. sulphuris viui. mirre. castorei. piperis nigri. pipis lon. storacis calamite. spicanardi. costi. galbani. ysopi pulverizati. caricaz. liquif munde. apij. añ. ʒ. ij. mell' dispumati q̄tū sufficāt. ⁊ fiat cōdituz: ⁊ denť hui⁹ cōfectionis tres pill'e ad q̄titatē ciceris cū intrabit lectū. Aliud est tale: cū enīz tussis hūida ⁊ quasi desperata ⁊ quasi incurabil': ⁊ cū reumate. ⁊ cū magno piculo: ⁊ q̄ vene pulmonis ⁊ pectoris rūpant̄. curetur reuma p̄ hunc modū. corpore mūdificato radat̄ caput ⁊ inungatur cū melle ⁊ sinapis puluerizata desup. picietur: ⁊ postea ponatur supra totū caput capellus talis. ℞. stercoris colūbīnū. mirre. storacis calāite castorei. añ. ʒ. ij. cere. ʒ. ℈. caricaz lib. ℈. pficiant̄ cū oleo de mastice. ⁊ extendātur supra alutam factam ad modū almutie: vt bene toti capiti applicetur. Et si tussis cum reumate ex his nō curetur: fiat cauterū in cōmissura capitis anteriori: ⁊ teneatur diu apertuz ⁊ mūdificet̄ ⁊ paret̄ sicut decet. ⁊ si tussis ex his nō curetur: curet eam deus qui scit Si autē tussiculosus pauper fuerit: ⁊ tussis fuerit de causa frigida. Primum experimentum est q̄ retineat fortiter anhelitū ⁊ frequenter: ⁊ statim curabitur. Secundū est tale q̄ accipiat̄ puluis calamenti ⁊ ponatur i caricis: ⁊ aliquātulū presentet̄ igni: ⁊ ponātur in vino: ⁊ vtatur ex istis sero ⁊ mane. Tertiuz est q̄ accipiatur butirū ⁊ mel ⁊ vitella ouoz. añ. ʒ. iij. piperis ʒ. ℈. misceantur fortiter sine igne ⁊ vtatur Quartum q̄ vtatur sulphure cū ouo sorbili: ⁊ potissime si tussis sit hūida multū Quintū ē istud i tussi multū hūida. ℞. diakon pipereon. diaprassij. añ. lib. ℈. misceantur. Sextum de prassio ⁊ melle simul mixtis ⁊ fiat condituz. ⁊ vtatur eo lambēdo. Septimum piper cum ficubus.

Si autem tussis prouenit ex stomaco et epate ⁊ alijs membris: curētur illa ⁊ ita curabitur tussis. Si autem proueneriť p̄ter causas primitiuas abscindātur. Si autez proueneriť in etate lactanti: rectificetur lac ⁊ inungatur cuz dragaganto in fuso. ⁊ butiro sine sale. ⁊ oleo viol'. simul mixtis. vel ponantur in lacte dragagantum infusum. ⁊ penidia. ⁊ obturetur commissura anterioris partis cerebri cuz emplastro facto de thure ⁊ storace calamita Et si aliqua obmisi suppleat hoc diligēs amicitia lectoris.

Clarificatio. Intelligendum q̄ motus virtutis ex pulsiue aliquando est virtutis naturalis sicut in corde: ⁊ pulmone: ⁊ epate ⁊ fere in toto corpore. Aliquando est pure animalis vt in motu progressiuo. Aliquando est compositus ex animali ⁊ naturali: vt in egestione ⁊ vrina ⁊ tussi ⁊ sternutatione. Sed aliquando animalis excedit: vt in tempore sanitatis. Aliquando naturalis vt in tempore egritudinis. vt patet in egestione ⁊ vrina. Intelligendū etiam q̄ si in tussi expellantur solum nociua cum alleuiatione motus naturalis est. Si autem cum aggrauatione ⁊ molestia sic potest esse morb⁹. Intelligēdum

etiã q̃ tussis sicca pp asperitatẽ citꝰ cura tur. Si aũt pp cõsumptionẽ totꝰ tardiꝰ ls nõ ꝓcedant nisi alteratiua. in humida alteratiua ⁊ euacuatiua. iuxta illud Bal. facilius est rem humidã desiccare q̃ humectare siccam. Intelligenduꝫ etiã q̃ tussis vtplurimuꝫ venit de nocte q̃ de die. qꝛ noctes sunt frigidiores ⁊ clauduntur poꝛi:et ita agregatur materia. In die autem euaporat.⁊ qꝛ in nocte magis recoꝛdatur ⁊c.

De tussi puerorum.

I sint in etate lactanti:decoquaſ lac capraꝫ recenter multũ : ⁊ põa tur parũ de aqua ⁊ sorbeaſ. Vel sicnutrix masticet caricas foꝛiter: ⁊ post ea ponãſ i oꝛe pueri.idẽ fiat ꝺ. vuis pas. mũꝺ abaſll.idẽ ꝺ fistic.idẽ ꝺ pineis idẽ de amigꝺ dul. Et qꝛ venit vtplurimuꝫ de reumate ⁊ aptura cõmissure anteꝛioꝛis:fiat emplꝰ supꝛa ꝓmissurã aut supꝛa totũ caput de mastice et thure et ficubus sic sis.

De tussi pauperum.

I tussiculosus fuerit pauꝛ:retine at frequenter anhelitũ quãtũ erit possibile. Et si non cureſ sufflet ignẽ cotidie sine oĩ pietate ⁊ curabitur. Et si nõ:vtaſ cariis cũ puluere calamẽti Aut vtaſ pipere cõdito cũ cariis. aut si nõ abhoꝛreat amara:vtaſ pꝛassio ꝗz oẽz modũ acceptiõis. Vel vtaſ isto medicamine.ℜ.folia ⁊ sumitates ysopi. ⁊ silꝛ calamẽti.⁊ eodẽ modo oꝛigani ⁊ serpilli.et decoquaſ in aqua ⁊ coleſ:⁊ colature ad datur modicũ melꝫ. ⁊ illa aqua sorbeaſ: aut gargarizeſ.⁊ illa que fuerunt adiecta cõteraſ:⁊ cũ melle fiat cõditus.⁊ vtatur isto cõdito die ⁊ nocte lambẽdo. Vltima cura paupũ ẽ q̃ puluerizeſ sulphur ⁊ accipiatur cũ ouo sorbili.Et ista oĩa valent in causa frigida ⁊ humida. ⁊ quia pauperes iaurrũ frequẽtꝰ ex ℞: iõ nihil aliud eis scribo. Sed qꝛ tussis passio est ita cõis:volo breuiter recapitulare. Materialia que valẽt ꝓtra tussim.ista aũt sũt que valent i cã ca'a.oꝛdeuꝫ ꝑm oẽm modus fue exhibitõis. mucillago. spillꝫ. et citoniꝫ.quatuoꝛ se.frigidoꝛ mũde. maioꝛa ⁊ minoꝛa.se.malue.se.papaueris aliquiſ mundꝫ,uuaꝫ pas.mundꝫ, vue passe munde.endiuie.scoꝛiaſ.lactu.portulaſ.melones.cucurbi.auenatũ.oꝛdeatũ.amiduꝫ farina cocta tri.colatura furfuris.capillisſ ve.re.candi.penidia.dragagantũ.okeum violaſ.sisaminũ.nenuphaꝛ.⁊ alia silꝛia. Et si cã fuerit frigida valẽt ista.radiꝫ yreos. squillaſ.liliꝫ.ysopꝰ saturegia.sana munda. origanũ.calamẽtũ.serpillũ.capilli. ve.re. dragagantũ.gumi arabi.oꝛobꝰ.fenugre. semẽ lini assũ.carice.vue pas.fistici.pinee liquiſ.piper.assa.furfur.⁊ silꝛia.Et est itel ligendũ q̃ tres sunt passiões que fere curantur cũ eisdẽ mãlibꝰ.sicut est raucedo. tussis:⁊ asma.Diseꝛeꝰ igiſ medicꝰ in mãlibꝰ introducat formas vel ꝓ modũ siruꝑi.vel cõditi.vel pillulaꝫ.vel troscoꝛũ. vel vnguẽtoꝫ.vel gargarizando. vel emplastrãdo. Accipiat igiſ vnũ vl mlta iuſ cõueniẽtia ꝑticulariũ.⁊ querat mõ capitulo de asmate.modo de tussi.mõ de raucedine.

Clarificatio. Intelligendũ q̃ liczꝛ tussis generaſ vtplurimũ de reumate:⁊ in reumate nõ competat flõia vtplurimũ.nihilominꝰ põt ꝓpetere flõia in tussi cũ reumate.⁊ ℞ qñ coꝛpus est plectoꝛiciũ:⁊ cã calida:⁊ currit ad interioꝛa.⁊ qñ ista cõcurrũt in tussi ꝺ reumate:bñ põt ꝓpetere flõia sicut frequẽ dictũ est. Secũdo notandũ q̃ tussis potest sequi pas.epatis duobꝰ modis.⁊ aliꝛum mẽboꝛ duobꝰ modis. Aut qꝛ mã est tanta q̃ cõpꝛimiſ diafragma ⁊ ꝑ ꝓns pulmo. Aut qꝛ vapoꝛes ascendũt ad caput ⁊ deinde cadunt ad pulmonem:⁊ ita causant tussim:apostema epatis aut matricis:⁊ ita de aliꝭs. Tertio intelligendum circa istã materiã q̃ moꝛꝰ tussis põt dici vno mõ ꝓter nãm.alio mõ ꝑm nãz simpliciter tñ loquẽdo tussis est moꝛbus qñ ledit opationes. Aut significat lesionem cũ cõcutiaſ pectꝰ ⁊ pulmo ⁊ totum coꝛpus.⁊ cã etiã est immãlis stimulãs ⁊ iritans nãm. Sed si cõsideremꝰ finẽ q̃ est qꝛ iste moꝛꝰ est vt superfluuꝫ expellaſ.ideo moꝛꝰ iste põt eẽ ꝑm nãm. Unde natura nititur expellere nociuũ.⁊ ita quo ad hãc inclinationẽ naturalẽ qua natura nititur superfluum nociuum expellere.Dicit Bal. tussim:sternutationẽ:⁊ singultũ moꝛꝰ nãles in,v°,de moꝛbo. ⁊ hoc comparando

ad motus morbi inordinatos vbi nullū est regimen nature. vt in spasmo vbi est nerui violenta tractio: ⁊ nulli⁹ nocui expulsio. ⁊ ideo dicitur motus morbi inordinatus vbi est nullum regimen nature. Iste autem motus in tussi ⁊ sternutatiõe ⁊ singultu: est motus cõpositꝰ ex animali ⁊ naturali. quoniaz cũ virtus animal' sensibilis apprehendit nocium: excitat naturalẽ expulsiuam que nõ apprehẽdebat quia nõ sentiebat. ⁊ tunc coniungũt isti duo motus ⁊ aãlis sensibilis ⁊ motiue ⁊ naturalis expulsiue: ⁊ pmiscent materiam cũ acre: ⁊ vno impetu ⁊ subito expellunt ad exteriora. ⁊ talis motꝰ appellatur tussis. Et q; hoc fit a virtute regitiua expellẽte nociua: ideo dicit' naturalis. sicut crisis bona ⁊ laudabil' appellatur motus nature ⁊ nõ morbi: lz fiat i tempore morbi. q; igitur tussis fit cum q̃dam precognitione: ideo significatur ꝙ ibi est motus animalis. Nunc autez intelligendum est ꝙ in istis motibus cõpositis ⁊ ex aiali ⁊ naturali: aliquãdo aãlis vincit naturalem: ⁊ aliquando naturalis animalem. Naturalis autem vincit animalem in dispositione preter naturam ⁊ in tempore somni. Et animalis vincit naturalẽ in dispositione naturali in vigilijs. sicut pz in anhelitu ⁊ egõe ⁊ similib⁹. Intelligendũ etiã iuxta illam materiam ꝙ motuum aãlium quidam sunt simplices ⁊ ꝑm naturam: vt motus progressiuꝰ quidam aũt sunt compositi ⁊ preter naturam: vt tussis: sternutatio: ⁊ singultus. Hanc autem materiã. v⁹. de morbo pertractauim⁹. Quarto notandũ ꝙ si cõpetat flõia in istis passionibus corpore multum pleno: fiat primo flõia de basilica oppositi lateris. ⁊ postea de mediana eiusdem. Quinto notandum quãdo ysopus ponitur in causis calidis: dz poni in parua quantitate. ⁊ alia in plus. Et q̃n ponitur in causis frigidis ponatur in magna: cum tunc competit ratiõe primarum qualitatum. ⁊ ita de multis alijs possumus itelligere hincinde. Sexto notandum ꝙ tussis sicca habet quinqz causas vt dictũ est. Prima. s. mala cõplexio sine materia. Secunda asperitas gutturis ⁊ cãne. Tertia priuatio materie sicut ptisicis ⁊ consumptis. Quarta humor grossus ⁊ viscosus. Quinta humor subtilis quẽ natura nõ põt apprehẽdere. ⁊ si qua sunt similia. Operanduz ẽ igitur diuersimode ꝑm diuersitatẽ causarum i tussi sicca. Ultimo notandũ ꝙ tussis cõtinuo loquẽdo maior est de nocte q̃ de die. q̃n mã euaporat in die sicut in vigilijs ⁊ exercitio. Et i nocte agregat' sicut in ocio ⁊ in somno. ⁊ q; pori dauduntur: ⁊ fit de cursus ad interiora. ⁊ ideo de nocte tussis grauior ⁊ potissime post somnum longũ hoc autem intelligim⁹ in dispositis ⁊ paratis.

Capitulum quintũ de ptisi.

Tisis ẽ vlcus pulmonis cũ consumpione totius corporis.

Cause Cause hui⁹ passionis sunt oĩa illa que vlcerant pulmonẽ. ⁊ ideo materia reumatica decurrẽs a capite põt eẽ vna causa. siue fuerit sanguinea. siue acuta colerica corrosiua. siue flegmatica salsa. vñ sicut gutta aque cauat lapidẽ rõne freãntie. ita stillicidiũ reumaticũ ꝑm vlcerat. Secũda causa põt eẽ apostema oris aut rumpit' ⁊ vadat ad pectoralia ⁊ nõ bene mundificat'. Tertia potest eẽ retentio menstruoruz ⁊ emorroidoꝝ. ⁊ vapor corruptus ascendẽs ad pulmonẽ. Quarta causa potest esse passiones que sunt intra dibanũ pectoris: cũ nõ bene mundificanť. sicut ẽ pluresis. periplemonia. sputum sanguinis. ⁊ sanies in pectore aggregata. ⁊ similia: Quinta causa põt eẽ nimia caliditas exteriox. ⁊ frigiditas rum pens venas. casus ⁊ percussio. aer vento sus. ⁊ longa mora in cauernis minearuz ⁊ iuxta fornaces vbi funduntur metalla. ⁊ operari argento viuo. Et oĩa ista que stringũt ⁊ ledunt pect⁹ ⁊ pulmonez: sicut ger autũnal' ⁊ silia.

Signa. Signoꝝ quedam signãt ꝓparationẽ ⁊ dispositionem ⁊ quedam signant actum. Istoꝝ autẽ que signant dispositionez ad ptisim sunt sicut habere collu longum. ⁊ humeros

eleuatos.⁊ tibias tortuosas.⁊ aduenit li
benter illis qui defacili incurrūt reuma:⁊
qui habent pectus strictum.⁊ qui sunt ex
tenuati corporis.⁊ potissime cū sunt ver
sus autumnum.⁊ cum sunt malī regimi
nis.et cum sunt ab etate.xviij. annorum:
vsq; ad .xxv. quoniam pueris ⁊ senib⁹
tarde aducnit. Autumnus autem dete
git ptisicos:quia in autūno manifestan
tur.⁊ etiaz in autōno si fiunt moriuntur.
Sig̃ aūt manifesta sī febris ethica lēta.⁊
laborāt magis ⁊ agrauāt magis p⁹ abū q̄
ante.Et cū hoc adest tussis grauedo pe
ctoris.sputum sanioſuz. rubedo maxilla
rū. Intelligendū circa istaz materiā
q̄ duplex est ptisis.quedā proprie dicta
⁊ ista est pp vlcus pulmonis.Et quedaz
largo mō est:vt qñ venit pp vlc⁹ trachee
arterie seu cānaliuz pulmonis. Aut q: p
uenit ꝓpter vlcera que prouenium in ve
laminib⁹ pectoris. Signa aūt distin
ctiua sunt ista.qñ prouenit a cānalibus:
adest dolor in medio colli.⁊ feror oris.
Et si fuerit vlc⁹ in substātia partis anulo
sc:nō recipit curationē.Et qñ est vlc⁹ in
ter duos anules pōt recipere.⁊ iō quan
do ꝓponat̄ quia inter duos anules potest
curari.sed si recte in anulo nō.Si aūt ꝓ
uenerit in aliquis partib⁹ pectoris ꝑter
q̄ in pulmone.signū huj⁹ est quoniā ma
gis laborat vna hora q̄ alia.Et secūduz
signū pōt haberi experimēto.qñ si filuz
intingat̄ in aqua sanguinis draconis: et
circūtangatur pectori:vbi citius desicca
bitur ibi est mīcra.Et tamē vlcera pecto
ris possūt recipere curationē.⁊ quia ve
ne strictē ⁊ parue.⁊ quia sunt partes ma
gis carnose.Si autē vlcus fuerit in pul
mone:tunc signa distinctiua sunt multa.
Primū qñ multū leduntur a quocūq; ae
re excedēte siue calido siue frigido. Se
cundū signū est quia tussis est magis vio
lenta.Tertiū signū quia non potest iacē
re in aliquo laterum. Quartum signum
dolor spatule sinistre ⁊ mamille sinistre.
⁊ tunc istud vlcus est per modū abzaſo
nis cuiusdaz.⁊ adhuc possunt curari. Et
si fuerit vlcus corrosiuum profundatum
sanioſum:impossibile est q̄ curet nisi cu
ra Hal.quam ponit in de interioribus.
quoniam multos curauit quorum nullus
euasit. Ulcera igitur sanioſa pulmonis
non recipiunt curationem propter mul
ta. Primum q: vlcus iam est fistulatum
ꝓfundum. Secundum est quia ibi sunt
multe vene ⁊ arterie ⁊ magne. Tertia ra
tio quia pulmo est in continuo motu.
Quarta ratio est quoniam vulnus non
potest mundificari nisi cum tussi ⁊ in tus
si est motus fortis ⁊ validus.⁊ ideo facit
ad dilatationem vlceris.quare tussis aut
sedabitur aut non. Si sedetur moritur
suffocatus. Si non vulnus dilatabitur
⁊ vena rumpitur. Quinta causa po
test esse quia locus in profundo ⁊ virtus
medicaminum non potest attingere. ⁊ si
attingat cum modica virtute. Sexta
potest esse carentia medicaminum con
uenientium.quoniaz si medicamina sint
calida augmentabitur febris: cum semp
febris ethica cōcomitetur.Et si sint frigi
da nō poterit virtus penetrare.Et si sint
sicca desiccabit corpus ⁊ consumetur:cū
sint consumpti.Et si sint humida opila
bunt ⁊ putrefacient.⁊ ita medicamia pa
rum iuuant. Septima causa potest
esse si quivellent quoniam pauci sunt me
dici qui bene sciant distinguere. ⁊ propt̄
abominatōz sputi nolunt oculum appli
care.aut quia patientes a principio no
lunt se medico ostendere donec egritudo
sit confirmata.protanto quia parum mo
lestantur.⁊ alia fere innumerabilia que
cadunt circa istam materiam. Et intelli
gendū q̄ ptisici aliquando exputunt tussi
endo partem pulmonis.Aliquādo par
tem venaz.aliquando partem anulorum
aliquando lapides.

Pronostica. Ptisis antiq̄ta non
recipit curationē:qñ
sputū ptisici cadit supra carbones ⁊ feret
expediti sunt qñ nūq̄ calcabūt terrā. Ꝟ
suppositō q̄ signa dicta p̄cesserint. qñ a
liquādo est pp empima.⁊ infiniti decipi
unt Ꝟ:nisi q̄ odor dz esse grauis sicut car
nuz assataz qñ ꝓuenit ex pulmone. Si
aūt sanies cadat ad funduz aq̄: ptisicus
est incurabilis. nisi q̄ aliquando miscet
flegmati viscoso.⁊ tunc supernatat.⁊ tūc
decipitur medicus nisi separaret cū ligno
Si autem sit in medio tam parat se ad
confirmationem. Et dicit Auice. q̄ si

pustula appareat supra spatulas mortꝫ i
tra septē dies. Dicit etiam Auic. ꝙ ipe vi
dit ptisicā cui⁹ vita plongata est p. xxtiij.
annos. Notandū ē ꝙ ptisis pōt lon
go tpe palliari in pueris ⁊ senib⁹ ⁊ pin
guib⁹ ⁊ carnosis. Signa autē que signāt
ptisicū morti approximatū sunt casus ca
pilloꝝ. incuruatio unguū. ꝓstratio appe
titus. difficultas anhelit⁹. retentio sputi.
fluxus vētris. ⁊ inflatio tibiaꝝ. Et vtplu
rimū ptisici expediunt cū folia cadūt ab
arboribꝫ. Cauendū ē igit diligenter in ꝓ
nosticiōe ptisicoꝝ qꝫ loquēdo moriunt
⁊ moriēdo loquunt.

In principio si sanguis dñat
aut corp⁹ ē plectoricū: nō for
midet facere flebotomiā. ⁊ si mā peccās ē i cā
nō formidet euacuare paulatine ꝑm exi
gentiā hu. peccantis. ⁊ si reuma ē in cau
sa: curet reuma cū sūma diligētia: sicut di
cuꝫ est qñ vtplurimū venit ex reumate.
⁊ si venerit pp ruptura vene: curetur sic
dicetur. Et ita breuiter de oīb⁹ alijs cauſ
iuxta suas cōuenientias. Intelligen
dum igitur ꝙ coꝝ que valent in curatiōe
ptisicoꝝ quedā sunt que habēt naturam
cibi ⁊ potus ⁊ medicine. ⁊ quedaꝫ sunt q̄
habēt nām cibi ⁊ medicine. ⁊ quedā sunt
que habēt naturā cibi. ⁊ quedā sunt que
habent naturā medicine. ⁊ quedā sunt q̄
partim ex his vel ex oīb⁹ cōponunt. Ea
autem que habēt rōnem cibi ⁊ potus et
medicine sunt tria: sicut est lac. vinū. ⁊ pti
sana. Primo igit agam⁹ de lacte. In pti
si quantuꝫ est de presenti sunt tria. vlcus
sanies. ⁊ cōsumptio. Vlcus indiget con
solidatiuis. sanies mūdificatiuis. cōsum
ptio nutrientib⁹ ⁊ resumptiuis. Nūc
aūt de⁹ gloriosus ⁊ sublimis creauit vnā
medicinā vbi sunt ista tria. s. lac. ⁊ iō sine
cōpetit lac. In lacte enī est natura serosa
pp quā abstergit. ⁊ ibi est natura caseata
pp quā cōsolidat. ⁊ est ibi nā butirosa ꝑ
pter quā nutrit ⁊ reparat. Lac igit mulie
rum magis cōpetit. deinde asinaꝫ. deinō
caprinaꝫ. Et sint aialia nutrita in locis al
tis siccis. ⁊ pascua sint ordeuꝫ. betonica.
feniculū. petrosil. agrimonia. ⁊ similia.
Et si sit asina aduertat ꝙ non sit cōstipa
ta. nec nimis lapa. nec nimis in ordo nec i
nimio labore. ⁊ ita de alijs animalibus

Istam autem materiam tangit Bal. 3°. de
signento. pp ptisicos. ⁊ in. 1°. ppter cō
sumptos. ⁊ in. 2°. propter ethicos. Mo⁹
dus aūt sumēdi sit ab vbere. ⁊ si non est
possibile habeat scutella abluta cū aqua
calida: ⁊ sit vacua: ⁊ stet supra aliā plenā
aqua calida. ⁊ mulgeatur ⁊ exhibeatur sta
tim. qꝫ lac citissime corrumpitur. ⁊ si ti
meamus corruptionē: bulliat ad ignem
⁊ ponatur ibi modicum salis ⁊ mellis et
sorbeatur. aut proiciatur in lacte lapides
fluuiales candentes: aut ferrum candens
⁊ considerꝫ medic⁹ ꝙ digeratur in stoma
co: ita ꝙ post cōsumptionem non sentiat
torsiones nec dolores nec eructationes
fumosas nec acetosas: quoniā sicut cū di
geritur facit magnū iuuamentum: ita cuꝫ
non digeritur facit magnum nocumētuꝫ
In toto ergo illo tempore in quo lac est
in stomaco non debet sumi vinum. quoni
am vinum facit coagulari lac in stomaco
⁊ cum coagulatum est in stomaco ita trā
sit in naturam veneni. In nullo igitur ca
su debet sumi vinum ⁊ lac in eadem men
sa. Cauendum est etiam a lacte cum est fe
bris putrida. Si igitur diligenter consi
derentur omnia particularia que debent
considerari circa administrationeꝫ lactis
maxima inueniet iuuamenta. sicut testa
tur Galienus ⁊ ratio ⁊ experimentum.

Sit igitur mulier iuuenis bene com
plexionata. ⁊ ꝙ sit de primo puerperio.
⁊ ita de alijs animalibus. Et ꝙ conside
rentur omnia que debent considerari cir
ca bonitatem lactis. que nos explicabi
mus per dei gratiam cum tractabimus
regimen sanitatis. Lac igitur ptisicis est
cibus. potus. ⁊ medicina. Secundū
autem quod est cibus potus ⁊ medicina
est vinum. quoniam abstergit ⁊ mundifi
cat ⁊ ⁊ nutrit. ⁊ velociter conuertitur i ca
lorez ⁊ spūz. Sit igitur vinuz albū clas
ruz debile quodā modo dulce. ⁊ si non i
ueniat sit citrinū clar nō nouū cū multa
aqua pluuiali. Sed si cet febris pu
trida admixta: vitet quātū erit possibile
ꝑm cōueniētiam particulariū. ⁊ vitet cuꝫ
sumitur lac sicut dictū est. Tertiuz aūt
est ptisana ordei. ista enī abstergit ⁊ mun
dificat: ⁊ nutrit: ⁊ infrigidat. sicut declara
uimus in opere nostro de regimine aci

torum mo:bo⁹.⁊ sicut dicem⁹ satis breui capitulo de pleuresi ⁊ pplemonia. Ista puisana tante ỹmatis ē ꝙ non timet ventum⁹ neq; pluuiā:⁊ iō pōt dari in ptisi. siue detur lac:siue vinum⁹ detur siue nō.siue sit febris siue non.⁊ potest dari ante cibū et post in die ⁊ in nocte:⁊ in omni hora:saluata quātitate iuxta cōuenientiā particulariū. Postq̄ aūt vidim⁹ de his q̄ habent virtutē abi ⁊ potus ⁊ medicine. videam⁹ de his que habēt virtutem cibi ⁊ medicine.⁊ sunt tria sicut illa q̄ dicta sūt Primū em̄ est mel.secūdū ē cancri fluuiales.tertiū ē fic⁹ sicce.⁊ multi alij fructus De melle intelligim⁹ ꝙ mel abstergit et mundificat ⁊ nutrit ⁊ penetrat.⁊ iō ē vesi culū oīm medicinar.que valēt ad spū alia. Et rideo ỹpo.in regimento docet in pleuresi ⁊ periplemonia ydromel ⁊ oxi mel. Si autē esset febris putrida:aut calor posset temperari ⁊ dari ydromel aq̄ticum cū zuccaro multo. Secūdū est cancri fluuiales.de quib⁹ notandū ꝙ iste est cib⁹ altissim⁹ ⁊ medicina beata:sicut volunt oēs sapientes.Decoquātur igit̄ in aqua dulci donec possint mundari. ⁊ abiectis interioribꝫ fortissime abluant̄ cū litia facta de aqua cinerū viniū. ⁊ postea decoquat̄ ad pfectionē⁊ in aqua ordei et comedat̄ substātia:⁊ aqua decoctōis ponatur. Tertiū est zuccarum⁹. ⁊ de ista dicit Auic̄.ꝙ funeralia erant parata mulieri pudice:⁊ frater suꝰ curauit cā cū multitudine acceptiōis zuccari ro. ꝟ tāta fuit quātitas ꝙ quasi incredibile esset:⁊ vixit multis annis. Si aūt pp rosas accideret aliqua cōtrictio:vtat̄ sirupo facto de ysopo.Et si ꝓpter ysopum⁹ accideret calefactio:vtat̄ rosatis de cāphora: vel vtatur oragagāto frigido.Tertium aūt sunt fic⁹ sicce.⁊ fruct⁹ cōsimiles:sicut sunt fistuci.pinee.nuc pas.mundū.amigdala mūda.nuc.cebeten.⁊ silia. Postq̄ igit̄ vidim⁹ de his que habēt virtutem cibi ⁊ por⁹ ⁊ medicine.⁊ virtutē cibi ⁊ medicie Videam⁹ de his que habēt virtutē medicie. Ista aūt sunt radix yreos.⁊ aristol⁹ ⁊ ysopus.⁊ capilli ve.re.⁊ ordob⁹.⁊ semē bōdacis.⁊ se.papaueris.⁊ fenugreci. et silia.Et quedā sunt ꝓpositā sicut tyriaca ⁊ rubea trosicata ⁊ silia. Postq̄ vidim⁹ de trib⁹:videam⁹ de quarto.s.de cibis.⁊ grana huꝰ videam⁹ de quibusdā rebus nō nālibus.⁊ primo de aere. Aer igitur sit clar⁹ mund⁹ sine ventis:sed sit multus sicc⁹.⁊ si nō pōt haberi ꝑ naturā: acq̄rat̄ per artificiū.Et iō Bal.ducebat ptisicos suos ad quēdā montē versus ciciliā vbi est cōtinu⁹ ignis in cacumīe mōtis :ꝓpt̄ siccitatē aeris existētes versus mediū mōtis.⁊ rōne patientis:⁊ lactis ꝓp pascua. Et q⁹ talē mōtē habere nō possum⁹ vbi q⁹:saltim⁹ acquiram⁹ sicut possum⁹. Eligamus igit̄ montē altissimū ⁊ ibi inhabitet ⁊ ordinētur pascua ⁊ aialia iuxta possibilitatē particulariū. Secūdo cōsidere mus aquam.aqua em̄ sp sit pluuialis. vinus aūt sit sicut superi⁹ dictū ē.panis sit q̄quid cantet̄ bene coct⁹:fermētat⁹:⁊ cū tēperata quātitate salis. Carnes sint vt plurimū auiū volatiliū vsualium: ꝓterq̄ de illis que degūt in aquis. Potest nihil ominus vti carnib⁹ edinis ⁊ mūtoninis ⁊ vituli lactantis:⁊ cuniculi iuuenis:⁊ extremitatib⁹ aialiuꝫ.Et de istis oib⁹ paucis ⁊ raro ꝓterq̄ de volatilib⁹ tā domesticis q̄ cāpestrib⁹:de quib⁹ pōt vti vtplurimū ⁊ ad sufficientiā:nisi q̄ in oīm cibo ⁊ potu debet cē mod⁹ ꝙ accipiat in tam pua q̄titate ꝙ possit digeri.⁊ vtat̄ testiculis vulpis ⁊ pulmone ciusdē.q⁹ mirabiliter ꝓpe tunt. Farinacia sunt ista.cibus de farina cocta.⁊ cib⁹ de colatura furfuris.⁊ de similā.⁊ de farina milij.⁊ fabaꝝ ⁊ lentium ⁊ risi.⁊ ordei.⁊ spelte.⁊ cicerū. Et vtatur ordeato.⁊ auenato.⁊ amido.⁊ cōfectiōe que dicitur tri.sed in ydiomate ꝓuincialium menudeli. Et vtat̄ lacte amigdal.et possunt ista oia cōfici:aut cū lacte amigdal.aut cū lacte caprar:aut cum brodio pulle. Accipiant̄ igit̄ ista ⁊ ꝓficiant̄:⁊ ꝟ diuersitatē particulariū:ꝑm ꝙ nos volumus cōglutinare:aut nutrire:aut abstergere:⁊ ita de aliis. Interdum etiā potest vti spinargis.⁊ lactuc̄.⁊ petrosil.⁊ melis. et cucurbit.⁊ hoc ꝑm ꝙ est febris putrida aut non.⁊ ꝑm ꝙ volumus abstergere aut mundificare.quia ꝑm Bal.omnia certis litteris denotari non possunt. De piscibus potest vti piscibus squamosis de aquis mundis currentibus aut impetuosis longe a lacubus ⁊ magnis villis.

Utaꝫ onis fo:bilib⁹. vtaꝫ fructib⁹ dictis
supern⁹. Et lꝫ debeat eē rēperat⁹. tñ ma-
gis vergat ad superfluū q̄ ad diminutuꝫ
nisi esset reuma aut principium febris
putride interpolate. Modus magis ver
gat ad ociū q̄ ad exercitiū nisi aliq̄ō pri-
culare cōtradiceret. coit⁹ sit null⁹. balnea
possunt cōpetere in declinatiōe. De bal-
neis tñ fuim⁹ cōplete locuti ca⁹. de ethi-
ca libro prio. & iō curram⁹ ad id. De ina
nitione & repletione debem⁹ intelligere
q̄ magis debem⁹ intēdere ad repletionē
id est ad bonā & laudabilē nutritionem.
De accidentib⁹ aie cōperit gaudiū & leti
cia & nihil aliud. vitet acetosa salsa & acu
ta. nisi p hoc intendam⁹ curaꝫ. Visis
igit̄ breuiter & subtiliter de ser reb⁹ non
naturalib⁹. veniam⁹ ad ꝓposita. Visum
est igit̄ de his que habent virtutē cibi &
pot⁹ & medicine. & visuꝫ ē de his que ha
bent virtutē cibi & medicine. & de his q̄
habent virtutē medicine. & de his q̄ hñt
virtutē cibi. & gratia huius de ordine ser
reꝫ nō naturaliū. Et lꝫ ista sufficerēt quo
ad prouectos. pp tñ iuuenes magis pri-
culariter ꝓcedam⁹. Re. radic̄ yreos. ysopi
añ. ʒ.i. capill' ve. re. Mo. iij. quatuor. se. fri
gidoꝝ mundā. se. endiuie. se. scariol'. se. la-
ctu. se. portul'. se. coriādri. se. malue. se. pa
paueris al. se. bōbacis. fenugreci. ozobi.
liquiꝫ mūde. vuaꝫ pas. mundā abaricc'. ca-
ricaꝫ. iuiube. sebestē. fisticoꝝ. pistaceaꝝ
pineaꝫ mundat̄. añ. ʒ. ij. decoquāt̄ lento
igni de siccis lignis & de iuniperio cū aq̄
dulci fontina sine fumo. & addat̄ melꝫ ro.
lib. j. panis zucc̄. lib. ij. fiat sirup⁹ & dari-
ficet̄. Iste sirup⁹ valet in ethicis & cōsum
ptis & ptisicis. & valꝫ in tussi & asmate: q̄
nia abstergit & mūdificat & lenit & nutrit.
& valꝫ ad cōsolidandū. Sapiēs igit̄ me
dic⁹ pōt accipere vnū vel plura ex istis &
pōt facere inde sirupū: aut eꝫuarium: aut
pillulas: aut trociscos: aut vnguentum.
aut empl'm. & oia cōsimilia iuxta cōuenē
tiam prticulariū. Intelligendꝫ est circa
istā mām q̄ ista egritudo nō est simplex
sed cōposita. & iō cōposito indiget medi
camine. nō cōtinuet̄ igit̄ vn⁹ mod⁹ medi
cādi. lꝫ modo debem⁹ insistere cū mūdi-
ficatiuis. modo cū deficcatiuis. modo cū
lenitiuis. mō cum nutritiuis, mō partim
ex ℔ & partim ex illo. aliquādo pl⁹: aliq̄ū
min⁹: qō me industrie reliquā. Eꝫuaria
calida que abstergūt & mūdificāt sūt ista.
diacimin̄. diairis. diaysopus. diacalam̄
tum. diaprassium. diasquilla. Eꝫuaria aūt
frigida sūt ista. zucc̄. ros. ꝫuccaꝝ viol'. dia
gragantū frm̄. eꝫuariuꝫ resumptiuū. dia
penidō. sine spēb⁹ cālidis. Temperatum
autē vel quasi est diarodon albatis. Cō-
ponat igit̄ & permisceat cui datum est ca
put. Empl'm q̄ valꝫ ptisicis. Re. sumita-
tum feniculi. sumitatū aneti. sumitatū ca-
mōille. fenugreci. ozobi. se. lini. ozdei. da-
cyloꝝ pinguiū. caricaꝝ. aristol' ro. añ. ʒ. ij.
cōquassent̄ & bulliāt in aq̄. & si caloꝝ ēsoe
tis misceat̄ cū aqua oleuꝫ viol'. & fiat em
plastrum & extendat̄ supra pect⁹. Et si ca
loꝝ est debilis misceantur cum anetino.
Bargarisma ad mundificandum pectus
Re. radic̄ yreos. fenicli. ysopi. aristol'. mal
ue bismalue. añ. ʒ. ij. capillis ve. re. lib. j.
ozdei. fenugreci. aneti. liquire munde. ca
ricaꝝ. iuiubaꝝ. ozdei. quatuoꝝ se. frōrum.
se. bruscі. sparagi. & se. melꝫ. añ. ʒ. i. conq̄ū
sentur & bulliant in quatuoꝝ libris aque.
& addatur mellis lib. i. & gargarizetur ista
aqua frequenter & in ore teneatur. Post
q̄ visum est de curatione ptisis vniuersa-
liter & particulariter: modo de accidenti
bus videamus. Accidentia autez que cō
sueuerūt venire sunt multa. sicut est feb⁹
putrida. reuma. i. somnietates. difficultas
anhelitus. & difficilis exitus sputi. constri
patio ventris. oportet igitur istis accidē
tibus remedia adhibere. Si fuerit febris
putrida auferatur oīno lac. & mel. & vinū
& reliqua calida que ponunt̄ in medica-
mibus. Et addatur sirupo predicto enō.
scariol'. lactu. cicoꝛea. & vtutur zucco. pe
nidijs. & candi. Si autez superueniat reu
ma. teneat in ore istas pillas. Re. tyriace.
rubee trociscate. añ. ʒ. i. opij. croci. añ. ℈. i
fiant pillę. & fiant reliqua que dicta sunt
superius. Si autem superuenerit spu
tum⁹ sanguinis propter nimium conatū
in tussiendo: vtatus istis pillulis. Re. boli
armenic. terre sigillate. sang. draco. se. co
riandri ꝓparati. añ. ʒ. i. liquire munde.
vuarum passarum mūde abaricc'. iuiubaꝝ
añ. ʒ. j. infoementur pillule vel trociscі cū
ydromelle: & teneat in ore diu, vel possūt

destemperari cum lacte cocto ⁊ vtatur est sorbendo: diu in ore tenendo. Si autem superuenerit asma ⁊ difficultas anhelitus ⁊ retentio sputi. hoc cñ est valde pessimum. Suffumigetur igitur cum hiis ℞. mirre. storacis liquide. galbani. añ. ʒ. i. arcenici. ʒ. ß. conficiantur cum butiro ⁊ fiant trocisci. ⁊ cum vti volueris ponatur vnus supra barbones ⁊ recipiatur fumus per embotum. Si autem superuenerit insomnietas: vtatur sirupo de papauere. Et si fuerit constipatus vtatur sirupo viol. cum aqua ordei. vel cassiafi. in principio mense. Si autem patiatur fluxum ventris: restringatur quia citissime duceret eum ad mortem. ℞. ypoquistidos. acacie. sandal' ru. spodij. charabe dragaganti. affi. gumi arabici affi. mirtilorum. sumac. añ. ʒ. ß. liquire munde. caricarum. uuarum passarum. piniarum. fistico-rum. añ. ʒ. ß. conficiantur cum sirupo mirtino: ⁊ fiant trocisci. ⁊ cum vti volueris distemperetur cū lacte vbi fuerit ferrū ignitum extinctum ⁊ restringet.

Intelligendum ꝙ pulmo non sentit in natura sua nec de se. sed sentit gratia quarundam suarum partium: scilicet rationepanniculi ipsum vel antis. ⁊ ratione suarum cannarum. quoniam aliter cum tussi non expelleretur nociuum. Cannales autem sentiunt cum sint cartillaginosi.

Clarificatio.

Secundo notandum quoniam licet vlcera quorundam membrorum nobilium sint curabilia. tamen vlcera pulmonis non: postꝙ facta sunt saniosa. quoniam alia membra habent meatus ⁊ foramina per que expellunt suas superfluitates. a pulmone autem nihil potest expelli nisi cum tussi. ⁊ in tussi est motus vehemens ⁊ fortis: ⁊ ita dilatatus vulnus. et ideo non potest consolidari quare ⁊c.

Tertio notandum ꝙ bolus armenis eus potest competere in vulneribus. et quia impeditur fluxus ⁊ reuma. et consolidat. ⁊ incarnat. desiccat. et ita consumit humiditates pulmonis superfluas. Et competit etiam ratione siccitatis. ⁊ quia impedit aduentum superfluitatis.

Quarto considerandum est ꝙ in ptisi potest esse triplex morbus, consimilis, officialis. ⁊ communis. Officialis in corruptione figure ⁊ macie. Consimilis discernitur in mala complexione. Communis in solutione continuitatis. Solutio continuitatis est morbus per se: quia sine vlcere non est ptisis. ⁊ quia primo ledit ideo est morbus per se. Alij autem leduntur per accidens: quia secuntur vlcus pulmonis. Quinto intelligendum ꝙ pulmo est proprium subiectum huius passionis: non cor nec epar. quia vlcus ⁊ sanies est tota causa principalis ⁊ per se causate consumptionis. non defectus digestionis. nec malicia cordis per se ⁊ primo. sed consumitur corpus propter ethicham que sequitur vlcus. Certo notandum ꝙ modus veniendi in ethicam est iste: cum pulmo non possit euentare cor: remanent vapores qui calefacinnt cor: ⁊ deinde totum corpus. et ita generatur ethica: et inde consumptio: quia vbi ptisis ibi ethica: ⁊ non econuerso.

Septimo aduertendum quoniam licet in peripleumonia rumpatur apostema ⁊ fuerit ibi sanies et vlcus. non tamen propter hoc necessario ptisis. pro tanto quia apostema est magis in velamine pulmonis ꝙ in substantia sui. ⁊ cum hoc vlcus non est magnum. ⁊ cum hoc illa sanies non est propter putrefactionem substantie pulmonis: sed materie apostematis. In ptisi autem putrefit pars substantie pulmonis in vlcere suo: ⁊ non habet exitum nisi cum tussi. ⁊ tunc manifestatur vulnus. ⁊ ita est motus circularis. nec pulmo sentit quicquā quantū est de natura sua: sed sentit rōne pānniculi ⁊ suorum cannaliū. ⁊ ita sensus est debilis.

Capm̄ sextum de sputo sanguis.

Dicagitur de sputo sanguinis. Cuius cause quedam sunt exteriores: et quedā interiores. Exteriores sunt sicut cum aliquis inscienter potauit aquam vbi erat sanguisuga. et sanguissuga adheret palato vel gutturi. et ita exit sanguis. exit etiam sanguis cum sanie vel sputo cuz aliquis dormiuit supra ter

ram ⁊ sub radijs lune: ⁊ potissime cuꝫ radij lune intrāt p̄ fenestrā angustā ⁊ cadūt supra caput. accidit etiā screatꝰ sanguis ex nimia comestione ciborū acutorū. sic̄ sunt allia. cepe mentastruꝫ. aut salsorum aut acetosorū. ⁊ accidit ex casu. ⁊ percussiōe. ⁊ saltu ⁊ clamore. ⁊ ira. ⁊ odio ⁊ ex vomitu ⁊ tussi forti. Et res coadunātes possunt esse caliditas nimia. frigꝰ nimiuꝫ. cursus. labor. coitus. clamor. ⁊ similia multa. Si aūt abintꝰ hoc est pp caput. qz a naribꝰ venit ad palatū ⁊ pectus ⁊ venit pp gingiuas ⁊ palatū ⁊ reliquas ptes. Et venit a stomaco ⁊ epate ⁊ splene. ⁊ pp retēcionē mēstruoꝝ ⁊ emōy. ⁊ accidit in mutilatis cū replent se. Et accidit pp pectꝰ ⁊ pp apostemata cuꝫ resudat mā apostematis vltra pāniculos. Et accidit pp vlcera pectoris ⁊ pulmōis. et pp apertionē ⁊ ppter fissurā ⁊ incisionē ⁊ corrosionē ppter acumē. ⁊ apertio ppē distensionē que fit ppter vēctositatem aut multitudinē fissure. ⁊ ppter incisionē vndecūqz veniat. ⁊ ō b̄ stāt vsus. Dabrosis venas corrodit. rixit eas dē scidit anathemasis has aperire facit.

Signa. Si venerit ex causis primi tuis: pōt sciri ex iudicio patientis: si medicꝰ fuerit diligēs in inuestigādo. iuxta illud Damasceni. ⁊ sup omiā nō pudeat te interrogare patiētē. verbi gratia: tu potes interrogare si patiēs cōsueuit potare nisi aquā. ⁊ si est homo sitibundꝰ. ⁊ si itinerauerit de nocte. ⁊ si potauit in fontibꝰ aut riuis. ⁊ si sic: satis est bona cōiectura: qz potauit sanguisugā. ⁊ tūc inspiciat os eiꝰ in sole: ⁊ diligenter inspiciat si aliqd adheret palato seu gutturi. ⁊ si sic: tunc certius est. tamen est possibile q̄ trālglutiuerit: ⁊ tūc est valde icertum. misi p̄ priuationē oīm aliaꝝ causaꝝ. Cōsiderenē igit̄ p̄ hunc modū oēs causę primitiue. Si aūt fuerit a capite discernitur ex dolore. ⁊ qz cōsueuit exire p nares ⁊ modo vadit ad palatū. ⁊ sic̄ibꝰ. Et si ē ex palato ⁊ gingiua ē cū modica rasicatione. Sed si cū fortiore ē a gutture. ⁊ si cū fortissima ē ex canna gutturis. Et si cum vomitu venit a stomaco vel ab alijs partibus mēbroꝝ inferioꝝ. ⁊ discernit ex dolore loci. Et si a pectore ⁊ pulmone semp est cum tussi. ⁊ si tussis est modica: ē a partibus proximis. ⁊ si cū magna est a partibus remotis. ⁊ si sanguis ē clarus multum spumosus ⁊ cū modico dolore: tunc est a pulmone. Et si est niger grossuꝫ: tūc est a pectore. ⁊ si ē virulentꝰ sanioſus: tūc est ex corrosiōe. ⁊ qz catarrꝰ aut̄ precessit. Et si est ex apertiōe a principio ē paruus ⁊ postea multꝰ. ⁊ mutat̄ colorē ꝑ multitudinē ⁊ diuersitatē sui exitus. Et si ē ex apostematibꝰ tūc signat̄ p̄ apostema ⁊ signa que dicenē.

Pronostica. In pleuresi ⁊ peripleumonia si sputū appareat sub rubeū bonū. oē sputū sanguinis ex corrosione vit aut nunq̄ curat̄ Omne sputū cū tussi qō diu durat ducit ad ptisim. Sputū ex partibꝰ fistularis, p̄ueniens frequenē reuertit̄. Sputū qō subito ⁊ repente aduenit: si vadit ad cor subito interficit. ⁊ si restringat̄ subito suffocat. ⁊ si nō restringat̄ interficit pp nimiaꝝ euacuationē. Sanguis eiꝰ qui venit cū vomitu si cuꝫ febre fuerit mortale est. nec ego vidi vnquā aliquē euadere q̄ quātitas esset notabilis.

Cura. Galienꝰ docuit curare hūc fluxuꝫ ⁊ potissime si venerit a pectore. vꝰ. de ingenio. qz iste ē multū periculosus: ⁊ potissime si veniat a pulmone

Particularibꝰ igitur cōuenientibꝰ fiat flebotomia de saphena: postea de cephalica. postea fiat fricatio extremitatū ⁊ ligatio dolorosa. deinde potet acetū cū aqua frigida. dū tū tussis nō sit magna: vt mūdificet pectꝰ ⁊ sanguis nō coagulet̄. Deinō cōsolidet̄ vena cum stipticis. ⁊ iō fiat emplastrū de piris ⁊ coctanis supra pectus ⁊ detur tyriaca a duobꝰ mensibꝰ vsqz ad quatuor: sue ꝑfectionis. Cibꝰ igit̄ omnium istoꝝ sit lac coctum. aut lac vaccinū vnde burix fuerit abstracta cū. farina tritici. amidi. faba fracta. risi. panis azimꝰ. vinum grossum cū aqua pluuiali: vbi ferruꝫ ignitum fuerit extinctū. perdices. turtures. et colūbi qui inueniunt̄ in foraminibꝰ parietis. Cōpetit etiam somnꝰ. ⁊ quies. ⁊ oculum. ⁊ modica locutio. vitet coitum. balneum. laborem. ⁊ exercitiū. ⁊ salsa. ⁊ acuta. ⁊ acetosa. ⁊ reumatica. Sup oia vtat̄ fructibus stipticis, sic̄ sunt sorbe, cornua, mespi

la.citonia.pira.pruncella.⁊ sil'ia. Et vtaꝫ pane infuso in aqua pluuiali frigida cuꝫ aceto. Et cõpetunt lentes⁊ costus coct⁹. Si autem ifte fluxus fuerit ex reumate: cureꝫ reuma sicut superꝰ dictũ est. ⁊ vtatur tyriaca cũ opio quia in terra non inuenitur ista recẽs. ⁊ vtatur empl'o supra caput ꝺ stercore colũbino ⁊ gumi ruthe ⁊ agrestis.⁊ aliquãꝺo teneat⁊ aliqñ nõ ⁊ distenꝫeꝫ distenꝫi acuto. Si reuma fuerit forte:⁊ si fuerit ex retẽtione mẽstruorũ aperiaꝫ: ⁊ ita de emorroydib⁹.⁊ ita de aliꝭ vbi est plenitudo. ⁊ denꝫ ea q̃ generant parũ sanguinis. Uniuersalib⁹ igiꝫ visis ⁊ corpore mundificato: ⁊ sanguine distracto: materialia cũ quibus põt fieri cõsolidatio sunt ista.portulaca⁊ foliũ ei⁹ ⁊ succus eius ⁊ semẽ ei⁹ mirifice valẽt; ⁊ cuꝫ hoc spodiũ: charabe.rose.coralli.vtriusq; sandal.sanguis ꝺra.opiũ.croci⁹.bolus armenicus,terra sigillata:emastikes/ mirra.thus.mastix.storaxꝫ calamita. corticꝫ drum assum ⁊ in aceto infusuꝫ.acacia. sumac.psidia.balaustia.cupule glandiũ.coagulũ lepꝰis . cẽtaurea maioꝫ. camphora.semẽ papaueris al.ypocistidos.mirtill'. beberis.mucillago.psillij.⁊ citoniorũꝫ.⁊ dragagãti. ⁊ gumi arabi. Valꝫ ẽt succus plantaginis.virge pastoris. burse pastoris .⁊ multa alia consimilia ex quib⁹ diligẽs medicꝰ põt facere sirupũ.aut ch'rium aut pill'as.aut trosciscos.aut empl'z.aut oleũ.aut vnguentũ. Et si faciamus cõtra viciũ spiritu aliũ addamus liquiꝺ.⁊ succũ ei⁹.vuas passas.iuiubas.candi. penidia ⁊ ydromel aquaticũ . ⁊ similia lenitiua q̃ portẽt virtutẽ medicaminis ad ꝓfundũ pectoris. Et si detur contra vicia nutritiuorũ:addanꝫ spicanardi.spica celtica. semen endiuie.se.scariole.se.violaꝫ.⁊ similia que faciũt penetrare virtutẽ stipticoꝫ ad ꝓfundũ. Si aũt fuerit ex sanguisſugis; extrahatur sanguisſuga ꝑ hũc modũ.cuꝫ põt videri acipe tenaculas cũ quib⁹ extrahuntur dentes:⁊ illiniatur aloe ⁊ applicenꝫ capiti quantũ erit possibile;⁊ trahantur ad exteriora. qñ quãꝺo sentiunt amara statiꝫ aperiũt os ⁊ cadũt qñ amara interficiũt oia reptilia.sicut aloe ⁊ absinthiuꝫ. Suffumigeꝫ igiꝫ cuꝫ sulphure ⁊ gargariꝫet aquã cũ sale,⁊ vtatur cepis ⁊ allijs ⁊ porris cuꝫ aceto.⁊ vitet aquaꝫ dulceꝫ ⁊ potꝫ vinũ mirratũ.⁊ agitenꝫ aqua munda in pelui corã patiente ore aperto ⁊ capite inclinato . ⁊ si fluxus sanguinis fuerit,ppter hoc q̃ ꝺ resudat ex apostema tubus pectoris:sicut est pleuresis ⁊ peripleumonia:tunc nullo modo nulla via apponantur stiptica.sed fiat sicut diceꝫ inferius. Et si sputũ fuerit ex corrosione vel ex dispositione fistulosa.Dico q̃ talis curatio quasi desperata est. In primis igitur euacuetur humor inducens corrosionẽ cũ agarico.⁊ fiaꝫ flõia.Et si ꝓcularia cõueniãt,vtatur pineis,⁊ iuiubis . ⁊ teneat istas pill'as i ore.℞.mirre.thuris.se. portul'.san.ꝺra.sc. malue. añ.ʒ.ij.opij. croci. añ.ʒ.i.cõficiãtur cuꝫ mucillagine ꝺragaganti ⁊ fiãt pill'e. Si fuerit ex nimia humiditate mollificante:cureꝫ cũ aminio assa ⁊ gnisa assa.⁊ masticẽ.⁊ squinãto.

Clarificatio. Intelligendũ q̃ corrosio põt accidere pp acumẽ sanguinis cũ aduritur. acuitur aut si colera misceatur aut flegma salsuꝫ põt igitur mũdificari sanguis cũ cassiafi. ⁊ similibus.vt ipediatur corrosio pectoris ⁊ pulmonis ⁊ ꝟ nõ est sanguinẽ euacuare:sed qꝺ est cũ sanguine mistũ. ⁊ ita sanguis mũdificatur. Secũdo notandũ q̃ sanguisſuga nõ ꝺz incidi cũ forpicib⁹ nisi valde iuxta caput.qñ aliter capite remanẽte cõtinue attraheret⁊ cõtinue euacuaret.⁊ ideo in exteriorib⁹ qñ volumus multũ ꝺe sanguine euacuare absciꝺam⁹ caudã.⁊ ita cõtinue fluit:⁊ qñ volum⁹ remouere vna gutta aceti ponaꝫ supra caput.aut cũ capillis q̃ ponũ inter suos ꝺentes ⁊ carnẽ:⁊ ita remouent pueri. Tertio notandũ q̃ sanguis qualitercũq; exeat ꝑ superiora malũ ꝑm ypo. quia naturale nõ est nec quo ad rẽ nec quo ad modũ in se. nõ est naturale quia locus ei⁹ sunt vene ⁊ arterie.nec in modo q̃ emũctoria nõ fũt ordiata a natura q̃ sanguis purgeꝫ per superiora. Et si contingat q̃ aliqñ sit ad bonũ hoc nõ est ꝺe se sed ꝑ accidẽs.quia natura fortiter stimulata hoc facit. nihilominus q̃ fortis mor⁹ est põt fieri ad bonũ postq̃ nociuũ euacuatur. licet euacuetur ꝑ inconuenientem regionẽ. Quarto intelligendũ q̃ in veni n nõ fuit aliquod

cmunctoriū ordinatum a natura ꝙ quod purgarē sanguis: nisi forte emoroidoꝝ. ꝓtēto qz viri sunt calidiores ⁊ fortiores ⁊ maioris exercitij. In mulieribꝰ aūt nō est tāta calor: ⁊ sunt in maiori ocio. qm̄ mulier est custoditiua domꝰ ſm Bal. de cōpletionibꝰ. ⁊ qz hz emūctoria parētia. ⁊ etiā ꝓpter sincinaut rōne fer. Et ideo natura sagax cuius sagacitate nō ē finis: ordinauit cauernā ꝙ quā sanguis vbiter purgarē: ⁊ fuit priuilegium singulare.

Quinto notandū qm̄ licet flōia reddat sanguinē fluxibilē: nō trahit ad oppositū ⁊ ita facit fluxibilē ad diuersū. ⁊ ita pōt cōpetere. vnde nō fluit ad locum sed ad oppositū. Sexto notandū ꝙ si corpus ē plenum ⁊ renma frigidū cōfortari dz caput cū calidis stipticis. ⁊ postea fiat flōia vt cesset fluxus ⁊ trahaē ad oppositū. Et postq̄ vena est apta: oz ꝙ distrahaē quescūq; fuerit cā. licet Gerardus ⁊ quidam alij videanē dicere ad oppositū. Vltimo notandū hic ꝙ in fluxu sanguinis ꝙ supiora virtute forti ⁊ corpore pleno. primo dz fieri flōia de cephalica eiusdē lateris ⁊ si ecūdo idiget flōia de cephalica eiusdem lateris. ⁊ si adhuc plus indiget fiet de cephalica eiusdē lateris. qz primo dz trahi ad ptē remotiorē quātū est possibile. ⁊ post ꝙ ordinē debem⁹ venire ad magis cōiunctum semp distrahēdo. Cephalica autem eiusdē lateris distrahit post q̄ alia precesserunt.

Capitulū septimū de empimate.

Empima interpreta tur spurū sanioſuz existens in cōcauitate pectoris aut pulmonis. ⁊ ideo postq̄ dictū est de emotoyca passione dicendū est de empimate.

Cause. Cause empimatis sunt catarrus descendens a capite ad ꝓcauitatē pectoris vbi cū nō expellit nec per tussim mūdificatur quodāmodo ibi dē digerit ⁊ in sanie transmutatur ⁊ ideo talis collectio sanici appellat empima. ſſit etiā alio modo qm̄ apostemata rūpūtur aliqn̄ ante pfectā generationē sanici. aliqn̄ post ⁊ currūt ad concauitatē pectoris sicut est squinātia ⁊ piplemonia. ⁊ aſſ quādo ideo vadit ibi multū de sanguine mixto cū sanie ⁊ virulēnia. ⁊ aliqn̄ aliter. ⁊ aliquādo etiam venit ꝓpter vapores ⁊ humores veniētes a toto corpore: qui q̄dē agreganē in ꝓcauitate pectoris ⁊ pulmonis ⁊ cōuertunē in sanie. aliquādo etiam ꝓpter vlcera pectoris ⁊ pulmonis ⁊ cauſis cōsimilibꝰ. Largo ergo modo loquendo oīs sanies agregata in cōcauitate pectoris empima vocaē ⁊ appellaē. ꝓprie tn̄ si ꝓcederet a pulmone.

Signa. In isto casu sue cāe sint sua signa. signa tn̄ aliqua possumus apponere. qn̄ enīz sanies est in concauitate pectoris aut raritatibus pulmonis: cōuertit se ad corrodendū ⁊ vlceradum substantiam pulmonis. Signa huius sunt febris lenta: sed magis de nocte q̄ de die. rubedo maxillarū. calefactio pedū ⁊ manuū. grauatio ampullaꝝ in pedibus. tussis cū falsa quiete. agrauatio postabū. ⁊ reliqua. Signa aūt in qua ptē sit sanies sunt duo. Primū est ponam⁹ ꝙ sanies est agregata in ptē dextra. ⁊ tūc ponamus ꝙ iaceat in ptē sinistra: tūc maior dolor ⁊ maior pondus sentitur q̄ si iaceret in ptē dextra. Cuiꝰ rō est qm̄ in parte media pectoris est quidā panniculus dividens pectus in duas ptes ſm longitudinē. ⁊ ideo sanies q̄ est in ptē dextra nō pōt ire ad partē sinistram: sed stat supra pānicul̄ admodū sarcine. ſ. cū aliquis iacet in ptē sinistra: ⁊ sanies est in dextra. ⁊ econuerso. ⁊ iō cum aliquis iaceat supra partē ibi est sanies: tūc sanies acūbit supra costas: ⁊ ideo firmiter apodiaē. ⁊ pro tanto nō est tant⁹ dolor. ⁊ ideo si aliquis iaceat supra eandē partē melius dormit ⁊ melius digeritur mā ⁊ facilius expuit. Secūdo modo pōt discerni p hūc modū. intingatur filū in bolo ⁊ circūcingantur pectora: ⁊ vbi citius desiccabit ibi ē minera ⁊ si in vtroq; latere fuerit: vtrobiq; verificabuntur ea q̄ dicta sunt.

Prognostica. Sanies pꝰ sanguinis spurū malū. Sanies pectoris aut ē multa: aut pauca. Si multa aut virꝰ est fortis aut debilis. Et si fortis tūc pōt expelli ps p tussiz cū sereatu seu sputo. ⁊ alia ps p oculos meatus

transit ad stomacū ⁊ expellitur cuꝫ vomitu. ⁊ alia transit ad epar quaꝫ vna pars expellit ꝑ vias vrinales: ⁊ alia ps ꝑ successum: ꝑm ꝙ vadit ad gibbū vel ad concauum. Si autem virtus fuerit debilis ⁊ materia multa. tūc suffocat duob⁹ modis aut qꝫ materia vadit ad cor. aut ad vias anhelitus. Si materia fuerit pauca ⁊ virtus fortis cito expellit cū tussi. Si autez fuerit debilis mūdificari pōt in .xl. dieb⁹. ⁊ si vltra trāseat transit in ptisim. Alteri⁹ intelligendū ꝙ si materia saniosa sit liuēs aut viridis aut nigra malū est. ⁊ si accidat sincopis pessimū est. ⁊ si expellatur cū laboriosa tussi ⁊ febris maneat ⁊ nō cesset molestū est. Si autem sputuz fuerit leue album ⁊ cuꝫ modica tussi: ⁊ sine molestia ⁊ cū alleuiatiōe se. ⁊ bonitate appetitus ⁊ fortificatione virtutis: bonū ē ⁊ signū salutis. Et si cōtrarium adueniat malum ⁊ signū mortis. Intelligendū etiaz supra hoc ꝙ aliqñ agregat flegmatica mā i pectore grossa: ⁊ videt mdico ꝙ sit sanies ⁊ frequēter fallitur. Et ideo opz habere signa distinctiua. Primū est qñ sanies fetet. ⁊ secundum qñ sanies cadit ad pfundum aque. Tertiū qñ sanies semp induxit maciem. sed flegma nihil horum facit Intelligendum etiaz ꝙ sanies in cōcauitate pectoris existens frequenter deludit medicum: qñ vrplurimū iudicant ptisi et incurabiles. ⁊ inde sanie mūdificata euadunt qō in medico ignominiosuz. Considerentur igitur signa supius posita capitulo de ptisi. bonum est igit aduertere ad pulsum. ⁊ si non significet se. nā videntur ex vlcere pulmonis. Si igit est ordinat⁹ ⁊ tardus: non est ibi nec ptisis nec ethica fiat puto.

Cura. Intelligendū ꝙ tres sunt egritudines pectoris q̄ maximam habent conuenientiam quo ad materiā curationis. s. raucedo. ⁊ tussis de causa humida. ⁊ empima: quare dicēda sunt medicamina de vno in aliud. Si autem empima fuerit ꝓpter ruptura apostema tuz non dū digestoz cōplete. cuius signū qz altera pars sanioſa est. ⁊ altera sanguinolentia tunc cōpetit flōza. ⁊ breuiter in omni repletione. Et deinde mundificet humor peccans. ⁊ fiant fricationes ⁊ clisteria ⁊ alia sicut decet. Vniuersaliter⁹ premissis digeratur materia que ē in pectore. ⁊ diuidatur ⁊ subtilietur. ⁊ adiuuet natura ad expellendū ⁊ mundificatū cuꝫ rebus que habēt aspectū ad materiā grossam in pectore existentē modo ponendo empla supra pect⁹. modo pillas. modo trociscos nō gargarismata. Quorum materialia sunt ℞ radic yreos. squill. aristol. raphani. ⁊ feniculi. petro. brusci. sparagus. gramen. ysopus. origanum. calamentum. capill⁹ ve. re. ozobus. fenugrec. se. lini assi. se. bōbacis. dactili pīques. fic⁹ sicce. vue pas. liquir munda ⁊ succas ei⁹. iuiube. anisiz maratrum. pix naualis. resina. terebētina sterais columbinū. mirū cassiaf. tragacanta piperum. mel. oleū. lauri. butirū. assungia gallinacea re. ⁊ similia. Cōposita sūt ista. metridatum. tyriaca. dyatris. dyaisopus. diacalamentū. diaprassiū. diamisuz diaciminū. Intelligendū tñ ꝙ semp a iuuioribus ē inchoandū: nisi esset timendū de sincopi aut repētina suffocatione. Attamen qz socij iuuenes volunt ꝙ fiat dilectio inter ista. ideo volo magis particulariter ordinare licet proueeti non indigeāt Empl⁹m ad maturanduz ⁊ mollificandū ⁊ preparandum materiaz sanioſaz in pectore vt deface expellat. ℞. dactilos pingues. ⁊ ficcus siccas. ⁊ radicē maiue. bismalue. cōquassantur ⁊ bulliant in aqua. tunc. ℞. sterais columbinuz: terebentinā resinā. misceantur oīa fortiter cum mucilagine. fenugreci. se. lini. ⁊ fiat emplastrū ⁊ extēdatur supra pectus. Deinde fiat talis sirupus si calor est magnus ℞. radicem malue. bismalue. radicē yreos. lilij. ysopi. añ. ʒ. ß. capillis vene. re. lib. ß. quatuor se. fri. mundi. se. brusci. se. sparagi. se. endi. se. scari. se. lactu. añ. ʒ. ij. quarum passuliq̄. mundi. se. bombacis. dragaganti. candi. pendij. añ. ʒ. i. ozdei lib. i. mellis. ʒ. iij. panis zuccari lib. i. fiant sirupi lib. ij.

Si autem fuerit sine febre: et materia fuerit frigida grossa compacta. ℞. radica aristologie. lilij. yreos. ysopi raphani. squillis. feniculi. petrosil. apij. origani. calamenti. prassij. añ. ʒ. ij. ozobi. se. bombacis. fenugreci. se. lini añ. i. anisi. spice

nardi.liquiſ mundꝫ.cubebarꝫ. caricarum.
uuarū paſ.mūd abarilſ.ſe.maluc. añ.ʒ.i.
melſ.lib.i.panis zuccſ lib.ſ.fiat ſirup.lib.
ỹ.purgeſ cū pilſ cochys acuatis cum
agarico. Intelligendum qm̄ qñ volum⁹
mām maturare in pectore exiſtentē:tunc
cōpetit dormire ſupra partes infirmā. ⁊
qñ volum⁹ expellere tūc cōpetit dormire
ſupra ptē ſanā. ⁊ qđ pect⁹ aliquo modo
agitetur.aq̄ ordei cōpetit eis: ⁊ ydromel
aquaticū:⁊ panis infuſus in ydromelle.
⁊ farina cocta .⁊ farina ciceꝝ.⁊ oua ſor-
bilia.pulle.perdices aui cule parue.⁊ co-
lūbi.vinū clarū ſubtile.⁊ ſi lmpharet cū
ydromelle aquatico tāto melius. valēt ⁊
piſces ſalſi.auenatū.ordeū.⁊ faria ordei:
⁊ fenugreci. Inungatur pectus cuꝫ bu
tiro bullito in oleo laurino.ſuffumigetur
cū terebēnina.Balneū nullo modo cōpe
tit ⁊ ſi cōpeteret hoc eſſet in fine negocio
cōpleto vtatur mercidato⁊ tyriaca.⁊ cuꝫ
incipit venire ad aſma ⁊ difficillē exitus
vtatur aſſa fetida cū lacte. Ultimo autez
cū oia deficiunt cauterizetur locus vbi ē
minera:aut incidatur ⁊ ponatur tēta cuꝫ
oleo ro.ne claudaſ:⁊ piciatur mel.⁊ fuga
tur ſanies cū cāmula.⁊ nō pmittaſ egredi
niſi p aulatine. Et cōfortet cor cuꝫ diaca
merō ⁊ diābre ⁊ brodio galline. ⁊ deīn
de curetur aptura. Et cuꝫ nō ſaluantur cō
ſcientia tua: recurre ſuperius ſicut dictuꝫ
eſt ad caplīn de rauedine. ⁊ ad de tuſſi.
aut inferi⁹ ⁊ ad capitulū de aſmate: ⁊ ha-
bebis opus cōpletum.

Clarificatio. Intelligendum ꝙ ſanies poſt ſputū ſanguinis non dicitur mala p compara-
tionē ad humorē ex quo fluit qz forte ita
mala vel peior eſſet ex alys humoribꝫ.ſz
dicit mala ratiōe ſui:aut gratia loci.Ra-
tione ſui eſt mala cū ſanies habeat vlce-
rare ⁊ corrodere vndecunqꝫ fuerit. Ra
tiōe loci ē mala ⁊ potiſſime ſi fuerit a pul
mone.qm̄ ſi cū tuſſi veniat ſputū rubeuꝫ
daruꝫ cū modico dolore ⁊ multū ſpumo
ſum: ſi poſtea appeat ſanies ,pculdubio
vlcus eſt in pulmone: ⁊ pconſequēs pri-
ſis:⁊ p cōſequens etyca: ⁊ p conſequēs
mors.⁊ in tali caſu ſanies poſt ſputū san
guinis mortale. Si aūt ſputū ſanguinis
fuerit a pectore ⁊ poſtea ſanies:min⁹ ma
lum.qm̄ nō eſt tāta pricies ſic cū ,puenit
a pulmone. Secūdo notanduꝫ qm̄ licet
piper ſit calidū in quarto ⁊ ſiccū ſimiliē,
nihilomin⁹ cū mā ē frigida groſſa:⁊ alia
ptiularia cōueniunt bene pōt cōpetere.
qz digerit⁊ ſubtiliat.⁊ cū hoc admiſcetur
cum alys:ſicut eſt liquiſ.vue paſſe. iuꝰ
be.dragaganti.⁊ ſilia.⁊ ita vnū iuuat al
terū. Et ,pranto in febre ſiegmatica cōpe
tit piper cū ptiſana. ſicut dictū eſt ī prio
libro. Tertio aduertendū ꝙ calor natura
lis ⁊ innaturalis ſunt idē in ſpecie.qz cō-
ueniūt in caloze.⁊ ſunt idē in numero. qz
in eodē ſubiecto ſicut in radio caloris na
turalis:qm̄ febris nihil aliud eſt q̄ calor
naturalis mutat⁹ in ignez. Calor igitur
febris implicat in ſe duplicē nām. vnam
naturalē p quā digerit.⁊ altā innaturalē p
quā corrūpit.⁊ ideo qz pter nām nō pōt
pfecte digerere.⁊ qz aliquid de naturali ē
ibi nō corrūpit.quodaꝫ modo igiſ tenet
viā mediā.virulētia igiſ cauſaſ a re tota
liter pter naturā.ſed in generatione ſani
ei currit agēs ſm naturā qđ declarat al-
bedo.ex hoc enim aſſimilatur mēbris ra-
dicalib⁹.ſz cū ſanies nō pōt nutrire nec
mēbris aſſimilari.⁊ ptim gratia agentis:
qz nō eſt oīno ſz nām.⁊ partim gra ma-
terie: qz quedā eſt pter naturā ⁊ nō ē in
potētia vt trāſmutetſ ,pter malas ſui q̄-
litates. Et ideo licet accidētia nature agē
tis ſupra cibū ⁊ agētis ſupra naturā ſani
ei ſit vna ⁊ eadem.qz vtrobiqꝫ intēdit al
ſimilatio. nihilomin⁹ magna ē differen-
tia in effectu.qm̄ in tpe ſanitatis cuꝫ agit
calor naturalis ſupra cibū tunc pure na-
turalis eſt ⁊ a nullo impeditur: ⁊ cibus ē
in potētia.⁊ ,ptāto pōt fieri trāſmutatio.
Sed in tpe febris ⁊ in tpe preter nāz cū
ſit actio ſupra naturā: vt in ſanie cōuerta
tur:licet intētio nature eſſet vt fiat aſſimi
latio corpori:nō pōt ,pter idiſpoſitionē
inſtrumēti ⁊ materie vt dictū eſt. Saniel
igitur intantū erit ſz naturā.qm̄ ſz nā nō
poſſit aſſimilaſ oīno:tū adhuc facit vt ſit
ſubiectū virtuti expulſiue. Sanies igiſ
ſubicitur actioni nāli. ꝙ aūt efficiaſ a re p
ter naturā virulētia eſt. Quarto intellige
dum ꝙ hūores ſm naturā ſunt in venis.
pter naturā tū ſunt extra.⁊ tū vbicūqꝫ fu
erint poſſunt putrefieri ⁊ corrūpi:⁊ pōt

inde sanies generari. ⁊ non est hoc mirabile si hȳ putrefiant ⁊ corrūpant ⁊ destruant. qm̄ hūiditates tertie que sunt magis digeste possūt putrefieri ⁊ corrūpi: ⁊ febris putrida pōt inde generari. sicut sūt declaratū a nobis supra libz̄ de differentijs se. Sal. nec de istis ē mirabile cuz mēbra solida putrefiant ⁊ corrumpant ⁊ in saniem trāsmutent: sicut patet in vlcere pulmonis ⁊ in osse fistulato.

Capitulum octauum de asmate ⁊ difficultate anhelitus.

Sma ē difficultas

a anhelit⁹ cum sonitu sic̄ disma ē difficultas anhelit⁹ sine sonitu. In asmate enim cogitur paries ad vlocē anhelitū ⁊ frequētem: sicut homo q̄ currit ⁊ laborauit. ⁊ sicut homo qui p̄focatur. Sed in disma ⁊ anhelit⁹ sicut hominis rauci: aut hois ꝑfecte leprosi. Et ō hoc stat vsus. Disma se cellat canit asma malūq; reuelat. Ista aūt sunt tanq̄ gen⁹ ⁊ habēt quatuor spēs sub se. Prima species est difficultas anhelit⁹ cū aliquis nō pōt expellere aerē. ꝓpter q; pectus ⁊ cāne nō possunt constringi sufficiēter ibi retinent fumose supfluitates. ⁊ illa spēs appellat sanguiū. Scda spēs ēq̄ aer nō pōt trahi ad cor cū sufficiētia: ꝓpter q; canna ⁊ pect⁹ nō possunt bene dilatari. ⁊ vocatur hanelitus seu hanclosus. Tertia species est qm̄ laborat vtroq; modo ⁊ attrahēdo ⁊ expellēdo. ⁊ vocat ortonia Et ō hoc stāt versus. Expirat late: trahit ad se cū ḡuitate. Dis hanelosus: ecō tra sanguiosus. Ortonia quoq; morbo versatur vtroq;. Quarta species ē hanelitus duplicatus sicut est in philocaptis aut pueris flentib⁹ cū cōtinuāt hanelitū ⁊ trahūt tractū post tractū: ⁊ arestatur in febre supra vehemēt calidit⁹. ⁊ duricie organi. ⁊ debilitat⁹ virtutis. Posset addi qui veller quinta species sicut est hanelitus prefocatus in qua specie homo parat se ad exigendum ⁊ standum vt posset attrahere hanelitum. vix enim potest sustinere coopimenta supra se. Vnde intelligendū q̄ deficit⁹ peior in attrahendo hanelitū est iacere supra dorsuz. ⁊ melior supra faciē. medio aūt modo se hz iacere supra latera. in magna aūt difficultate hz patiens sedere sedendo capite multū eleuato. Intelligendū etiā circa istā mām q̄ pulsus ⁊ hanelit⁹ cōuenīt ⁊ differūt. Cōueniūt qm̄ sicut in pulsu est dilatatio cordis ⁊ arterie. ꝓpter hoc vt infrigidetur cor ⁊ sanguis arterialis. ⁊ est etiā constrictio vt fumose supfluitates expellātur et sunt etiā due quietes. ita sil⁹ est in hanelitu. Est enim dilatatio pectoris vt aer frigidus vadat ad pulmonē ⁊ cū hoc est ibi cōstrictio vt fumose supfluitates expellātur. ⁊ sunt ibi due quietes. Cōueniūt ⁊ in alio: qm̄ sicut pulsus imutatur, ꝓpter res naturales ⁊ nō naturales ⁊ ꝓter naturā. ⁊ ꝑm hoc efficitur pulsus magnus puus frequens ⁊ tardus. ⁊ ita de alijs. Ita sil⁹ hanelit⁹ ꝑm illa tria immutat ⁊ efficit magnus aut paruus ⁊ ita de alijs.

Attamen non est intentio nostra de terminare ō omnibus immutationibus hanelitus. sed solū de imutatiōe que fit a rebus ꝓeter naturaz: ⁊ ideo subiugamus causas.

Cause. Cause autem hui⁹ passionis sunt. oīa illa q̄ agrauant diafragma. aut pulmonē aut cannā. aut epiglotiū. aut lacertos mouentes dibatū pectoris: cū ista mēbra sint. ppriū subiectuz huius passionis. Cause aūt sunt tres. sicut est morb⁹ ꝓsimilis: officialis: aut cōis ꝓcedamus igit̄ p hūc modū. Difficultas hanelitus ꝓuenit aut a causis extrinsecis aut intrinsecis. Si ab extrinsecis sicut est casus. obuiatio. nimia calitas. aut friditas. aut aer pestilētialis: aut sicut est aer cauernarū ⁊ mineaz. ⁊ fundentia metalla. ⁊ assumptio veneni. ⁊ opari cū argento viuo. ⁊ fruct⁹ pontici ⁊ acetosi. ⁊ multa cōsimilia. Et si veniat asma ⁊ difficultas hanelit⁹, ꝓpter causas intrinsecas. hoc est ꝓpter reuma aut pp squinātiam. ⁊ passiones oris. aut ꝓpter stomacū potissime cū est nimiū replet⁹. venit etiā pp passiones epatis: ⁊ potissime ꝓpter repletionez gibbi. ⁊ ꝓpter passiones marricis. ⁊ pp passiones splenis. ⁊ breuiter ꝓpter oia illa q̄ pōt ꝓximere diafragma. venit ēt pp passiones spūaliuz. sicut ē plēsis. ⁊ pipita. sanies aut hūiditas agregata in cānis pulmonis. aut ī cōcauitate pecto-

ris. aut ī trachea arfia. aut epigloto. aut venit etiā ꝓpter vētositatē. ⁊ pp malā cōplexionē calidā frigidā siccā ⁊ humidā. ⁊ venit pp opilationes ⁊ raro sine mā. Secundū igit diuersitatē cārum mālium: et q̄litatē ⁊ qualitatē ⁊ sitū. p̄m hoc aduenient diuersitates magne in hanelitu in attrahēdo siue in expellēdo siue vtroq; mō ⁊ ita de alijs spēb⁹ difficultatis hanelit⁹.

Signa. Si autē venerit ꝓpter cās extrinsecas discernitur p dolorem. ⁊ p signa reumatis. ⁊ q̄ asma venit subito. Et si venerit ꝓpter passiones oris: aut nutritiuo⁹: aut ꝓpter apostemata pectoris: satis cito discernit ex illis. et si venerit ꝓpter caliditatē spūaliū discernitur q̄ hanelit⁹ est magn⁹ ⁊ frequens. ⁊ adest sitis ⁊ calo⁹. ⁊ ledit a calidis ⁊ iuuatur a frigidis. Et si ē ex hūiditate: est cuz sonitu multo. Et si est ex siccitate: nō est sonit⁹. Et si est, ꝓpter replexionē venaz pulmonis est hanelit⁹ tremulus. ⁊ est cā mala valde. Et si venerit pp debilitatem virtutis nō potētis mouere lacertos pectoris nares sunt gracilles ⁊ cōtracte ad interioza ⁊ hanelit⁹ est debilis. Et si fuerit ex pulmonis replexione: trahit hanelitum cū magno desiderio ⁊ inflatur pect⁹ ⁊ desiderat magis expellere q̄ attrahere Et si fuerit, ꝓpter magnū calorem: magis desiderat attrahere q̄ expellere. Et si fuerit ex vētositate: est cum distēsione ⁊ cuz minoz grauitate. Et si venerit a corde ē cū tremoꝛ. Et si venerit ex sanie discernitur ex sputo.

Pronostica. Asma in senib⁹ nun q̄ curat. Asma in oī etate aut nunq̄ curat: aut cū magna difficultate. Asma postq̄ antiquat nō recipit curationē. Quādo in asmate hanelit⁹ est paruus tardus ⁊ frigid⁹ signū ē mortis proxime. In asmate hanelit⁹ tremulus ⁊ pulsus tremulus malū signū est valde. q̄ signantur vene pulmonis cē replete. In asmate syncopis pessimū. In omni difficultate hanelit⁹ in qua patiēs cogit se ad eleuandū ⁊ hanelitū suscipiendū mortale est: q̄ hanelit⁹ est ꝓpocatiu⁹. Asma si venerit propter catarruz ⁊ caput est debile naturaliter nunq̄ curat. Intelligendū q̄ asma ⁊ difficultas hanelitus sunt egri dines cronice: ⁊ mouentur potissimaliter. Caueat igitur sibi medicus de venis ꝓmissionibus.

Cura. Curatio asmatis est multū difficilis ⁊ ideo diligenti⁹ procedamus. Prima regula est hec. s. q̄ a principio ñ administrem⁹ nimis calida: quia materiā ingrossant: donec corp⁹ sit mundificatum. Secūda regula q̄ nō continuemus nimis vnū medicamen: sed mutem⁹ modus operandi. Tertia sit talis: nō administrentur narcotica nec aliqua cōstrictiua nisi materia essz reumatica: ⁊ corp⁹ purgatur. Quarta regla q̄ postq̄ mā fuerit subtiliata q̄ purget⁹ per vomitū aut fecessuz. Quinta regla q̄ nulla via nullo modo fiat balneū nec fomētatio. Sexta regula q̄ dormiat quāto minus poterit. ⁊ non dormiat de die nec sup replexionē magnā. nec somn⁹ sit profundus. Septima regula q̄ si est possibile q̄ nūq̄ potet q̄ comedūt: sed ꝓ vnā horā aut duas p⁹ ⁊ parum. Octaua regula q̄ summe vitet oia cibaria vētosa. Dis visis videam⁹ de dicta. Panis sit bene coct⁹. bene fermentatus ⁊ cū tempata qualitate salis. ⁊ sit de spelta. ⁊ sit pastatus cū anisō. ⁊ maratro. ⁊ cimino. vinū sit ātiquū clarz odoriferum: sed in parua quātitate. Carnes sint vtplurimū volatiliū vsualiū: preterq̄ degentiū in aquis. caro vulpina ⁊ yrci memoralis multū cōpetunt eis ⁊ potissime pulmōes quomodocūq; sumant. pōt etiā fieri puluis ex pulmone ⁊ vtatur isto puluere p̄m oēz modū. Brodiū galli antiqui multum cōpetit: ⁊ potissime decocti cū multo polipodio. ⁊ anisō. ⁊ cimino. et maratro. Ficcus sicce ⁊ calefacte ad ignē multū valet. ⁊ consimilia. ⁊ sicut sunt vue passe. pinee. iuiube. ⁊ silia. Eligat igitur aer siccus vel ꝓ naturā vel per artificiuz tēperat⁹ tū inter calidū ⁊ frigidū. Vtat piscibus squamosis de aq̄s mundis current. b⁹. vtatur ouis sorbilib⁹ recētibus. De oleribus vtatur bugulosa. boraginibus. feniculo. petrosil. origano. calamento. nasturcio. serpillo. ysopo. sp arago. salua. orco. bleta. viter omia legumina. De fructib⁹ vtatur ficus siccis. ⁊ vuis bene maturis. ⁊ dactilis pinguib⁹. ⁊ amigdal dulcibus. De ijanitione ⁊ repletione

intelligendū ꝙ nunq̄ dz comedere ad ſa
turitatem ⁊ niſi prius appetat: ⁊ aſſellet
prius anteq̄ comedat. ⁊ comedat plus d
mane q̄ de ſero. De motu ⁊ quiete vtak
exercitio tēperato ante cibū ambulādo ⁊
equitādo ſeu aliquomodo cantando: ſeu
alquomodo voaſerādo. Sed poſt come
ſtionē modico exercitio ſit cōtentus. De
fricationib⁹. fricenk extrema ⁊ pect⁹ cum
panno aſpero. vitet oīa balnea ⁊ potiſſi
me poſt cibū vt dictū eſt. De ſomno
dormiat ſeper quaſi ſedendo. ⁊ non dor
miat de die. nec poſt cibum. nec poſt lon
gā mozā vt ſuper⁹ dictū ē. De accid ēti
bus anime. vitet irā ⁊ ſolliciſtudines. ⁊ ſit
in letitia ſempiterna. Intelligenduz ſi
cut frequenter dictū eſt ꝙ iſta tria habēt
magnā ꝓuenientiā in curatione .ſ. rauce
do ⁊uſſis ⁊ aſma. Dis viſis ad digeren
dum materiā veniam⁹. ⁊ qz vtplurimum
accidit aſma ⁊ difficultas hanelitus ꝺ cā
frigida ⁊ humida: ideo de illa tractemus.
Rx. radic̄. yreos. ariſtol⁹ro. cēſtauree. enule
cāpāe. eupatōꝝ. abſinthꝝ radic̄ru. maioꝝ
vtriuſq̄ calamīti. vtriuſq̄ ſticados. yſopo
ſquilk. añ. ʒ. ꝝ. ſucci feniculi. aniſi. maratri.
liquik. mūꝺ. vuaz paſ. munꝺ. ſuſubc. pzaſ
ſij. añ. ʒi. ⁊ mellis. lib. i. fiat ſirup. lib. ſ.
quo vtatur mane ⁊ ſero cum aqua calida
Intelligendū hic ꝙ ex his materialibus
poteſt fieri diſſtere. aut eſtrium cōditū. aut
emplm ſupza pect⁹. Aut bulliāt in oleo.
⁊ addita cera fiat vnguēum quo vngak
totum pectus cozpoze mūdificato. Ꝺā
autē digeſta purgetur ſic. Rx. agarici. tur
bith. ſe. yrice. polipodꝝ. añ. ʒ. i. euſoz bꝝ.
pulpe colk. ſucci cucumeris aſinini. añ. ℨ.
i. yeralogodion. ʒ. iꝝ. aniſi. maratri. ſpice
nak. bd ellꝝ. maſtic⁹. foliozū mente. folio
rum abſinthꝝ. ʒinʒi. añ. ℨ. ſ. cōficiank cū
ydromelle. ⁊ cū vti volueris accipiat duz
as. ʒ. vel vnā de iſta ꝓfectiōe ⁊ fiāt pillk.
addatur plus vel mīn⁹ iuxta conuenienti
am particulariū. Deinde pōt vti medici
na vomita cuius ſimplicia ſunt iſta. ſal gē
ma. rafanus. ſemē croci oztēſis. ſal armo
niac̄. capparis ſalita. radix volubilis ma
ioris q̄ hēt folia admodū vitis. armonia
cū. caſtoreū opoponac̄. ⁊ ſimilia. Vel ſi
at ſic. Rx. raphanū ⁊ lardek cū elleboro ni
gro, ⁊ ponak in aqua ad putrefiēdū vſq̄
ad tres dies vel quatuoz. Deinde remo
ueatur oēs lardones bene cauendo ꝙ ni
hil remaneat. ⁊ deinde bulliat raphanus
in oꝛill⁹ ſquill⁹. ⁊ oꝛill⁹ ſozbeak. ⁊ facit mi
rabiliter vomere. Purgato autē cozpoze
ſufficienter aut medicinis ceſſiuis ⁊ vo
mitiuis: vtatur opiatis calidis ⁊ ſuffumi
gationibus. Opiate autē ſunt iſte tyria
ca antiqua. aurea alexādrina. mercurialis.
philo antropos. philonium. Itē vtatur
iſto ſuffumigatio. Rx. arſenici. ſulphuris vi
ui. ſerapini. ariſtologie ro. añ. ʒ. ſ. pulue
randa pluerizentur. ⁊ cōficiēnk cū buti
ro ⁊ efficiank pillule ad modū auellane. ⁊
ponak vna pillk vel due ſupza carbones
⁊ recipiat fumum oze aperto. Intelli
gendum hic ꝙ iſti aſmatici frequenter ſk
ptifici ⁊ debiles ⁊ aliquando extenuati. ⁊
ideo in talibus formidemus medicinas
laxatiuas ⁊ vomitiuas: ⁊ omnia ea que
ſunt fortis virtutis. Intelligendum ꝙ
vltimum remedium eſt cum de curatione
ſumus deſperati: ꝙ fiat cauterium in me
dio pectoris. Si autem aſma fuerit cum
reumate curetur prius reuma: quoniam
aliter nihil valet operatio. Curatio autē
reumatis dicta eſt ſupius. Si autē diffi
cultas hanelitus fuerit propter ſiccitatez
vtatur cibis humidis. ſicut ſunt bozagi
nes. buglosa ſpinargia. violaria. malua.
olcum ſiſaminum. oleum amigdak. viol⁹.
butirum. Et vtatur lacte mulieris: aut
aſine. aut capze. ⁊ regak ſicut etꝫici ⁊ pti
ſi ⁊ conſumpti. Si autem cauſa fuerit
calida: ⁊ cozpus plenuz: ⁊ virtus fortis
fiat flobotomia. Et dicit Auic̄. ꝙ quan
do vapozes qui ſunt circa coz ⁊ arterias
ſunt cauſa difficultatis hanelitus: ꝙ tunc
competit flobotomia: ⁊ vtatur oz deato.
et aqua oꝛdei. et malaxetur cera in oleo
violato et nenuphar. et ponatur ſupza
pectus. aut inungatur pectus cum olcis
frigidis. Et ſi aſma venerit in pueris
lactantibus; detur ſibi ſuccus feniculi te
pidus cum lacte. Et ſi venerit ex ven
toſitate: inungatur pectus cum oleo co
ſtino. laurino. caſtoreo. muſcatellino.

Et ſi venerit propter alias paſſiones
que multe ſunt valde. curentur illa pri
us ſicut dictum eſt: aut ſicut dicetur.

Intelligendū q̄ istud ek'rium valet fere in oi passione pectoris sive fuerit raucedo sive tussis sive asma. ſr. succi caulū lib. i. bulliat ⁊ dispumet. croci. 3. iij. panis zucchari. melk' optimi. añ. lib. ß. ⁊ fiat ek'uarius

Clarificatio. ⁊ Intelligendū q̄ hanelit⁹ retinet aut voluntarie aut coacte. Si coactiue statiz fit mors tū ꝓpter carentiā infrigidationis: tū ꝓp carentiā euētationis ⁊ expulsionez fumositatū superfluitatuz. ⁊ ideo homo repete moritur sicut strāgulati. Si aut hanelit⁹ retineatur voluntarie: tunc hō satis diu pōt esse sine hanelitu. sicut videm⁹ in illis qui stant oīno sub aqua. ⁊ in lōga retentione hanelit⁹ voluntaria qm̄ voluntaria fit cōtinua exapozatio naturalis licet non sit sensibilis. Cū aūt cāa ꝯstringit violent' nlla fit euētatio nec sensibil' nec ī sensibil': ⁊ iō fit mors. Aliter igit' est de retentione hanelit⁹ voluntaria: ⁊ aliter ō nō voluntaria. Secūdo notandū q̄ licet mēbruz sit calidissimū: nihilomin⁹ cū apozimatur morti pōt esse frigidū. Et ita hanelitus licet veniat ad cor pōt eē frigid⁹: aut qz remisse calidus aut qz frigid⁹. qm̄ cor ifrigidatū est. ⁊ ideo hanelit⁹ frigidus in fe. acutis signū pessimū ⁊ mortale. Tertio aduertendum q̄ frida stiptica bñ possunt cōperere in malicia hanelit⁹. sicut sandali. cāphora. ⁊ huiusmodi. ⁊ similia Et hoc dico qñ virt⁹ motiua lacertoz debilitata est ꝓp nimiū calorē: ⁊ nimiam corporis raritatē. Quarto considerandū est q̄ motus hanelit⁹ prim fit a virtute naturali regitiua. ⁊ ita fit part m a virtute cor dis cū illa moueat dillatādo ⁊ ostringēdo Et forte fit ex illa virtute q̄ informat. qz q̄ dedit formā dedit ⁊ motū. ⁊ partiz etiaz fit a vtute naturali attractiua q̄ trahit et dillatat ex desiderio. ⁊ ex virtute expulsiua: q̄ vz ad expellendū nociua. ⁊ ita facit ad expulsionē licet motus virtutis naturalis nō appareat nobis mānifeste existēte corpore sub dispositione naturali. Virtus igitur naturalis ⁊ virtus vitalis reponantur sub dispositione virtutis naturalis regitiue. Nunc aurez ita est ꝓ motus virtutis animalis vincit naturalem in tēpore vigiliaruz. Sed motus virtutis naturalis vincat animalem in tempore somni. Vltimo notandum ꝓ motus dillatationis ⁊ constrictionis ꝓcedunt ab eadē virtute. Sed cum diuersi. s vill' diuersa faciunt modo dillatando. mō costringēdo.

Capl'm. ix. de pleuresi.

Leuresis est aposte

pma calidum lacertoruz seu pāniculoruz seu velaminū costarum interiorum cl. bani pectoris. Intelligendū ē q̄ duplex est pleuresis. quedam vera ⁊ quedam non vera. non vera aut est in lacertis seu carne costarum exteriorum. aut in costis falsis que sunt sub diafragmate. sive sint exterius sive interius, sive cū sit ex ventositate. Pleuresis autem vera fit in velaminibus costarum interius. ⁊ potissime in parte vbi velamina coniunguntur costis. Quoniam quidā est panniculus qui tegit costas interius, ⁊ quidam est qui diuidit spiritualia a nutritiuis: ⁊ appellatur diafragma. ⁊ quidā est qui diuidit pectus ſm longum in duas partes. Nunc autē in partibus remotis a costis in istis velaminibus non potest generari apostema. sed in partib⁹ in quibus coniunguntur costis cū ibi sint vene ⁊ arterie ⁊ aliqua carnositas ⁊ humores. ⁊ ideo pōt ibi causari apostema ca. Est igitur pleuresis vera apostema velaminum costarum interiorū. ⁊ est apostema ca. aut quia materia ē ca. aut quia acquisiuit caliditatē ex putrefactiōe. Bñ aūt pleures ī vtroq; latere ⁊ ī late dxtro ⁊ ī latere sinistro. Sed illa que est in latere sinistro ē magis periculosa. sed velociꝰ terminatur. Sed illa que est ī parte dextra non est ita periculosa. sed tardi⁹ terminat ſm auic. Nunc autez istud apostema terminatur multis modis. aliquando insensibiliter. ⁊ per exapozationē. ⁊ est melior terminatio. Aliquando autem resudat ⁊ sicut resudat vadit ad pulmonez ⁊ expellitur cum tussi. Aliquando terminatur per saniem et vadit ad cannales pulmonis. Aliquando vadit ad concauitatem pectoris et mundificatur in quadraginta diebus. quoniaz pulmo cū dillatatur imbibit sibi illā materiam. ⁊ cū constringit

impellit ad cannales. ⁊ tūc expellit cum tussi. sicut docet Bal' in de interioꝛib⁹.
Aliqñ mā pleuresis induraſ ⁊ lapideaſ. aliqñ vadit ad vias vrinales p venā magnā. aliqñ vadit ad intestina. aliqñ trāſmittit ad alia membra multa. sicut videm⁹ capto de signis.

Cause. Pleuresis causaſ aliquādo a causis extrinsecis: aliqñ ab interioꝛib⁹. Si ab exterioꝛib⁹ sicut est nimio calore ⁊ frigore. ⁊ potissime cū superuenerit mot⁹ nimius. ⁊ puenit a potatione nimia vini puri. aut a nimia potatione aque frigide. aut quando ventꝰ boꝛrealis venit post australem. ⁊ puenit ex dispositione p̄m ꝓpietatē: aut attributionē tempoꝛ anni. ⁊ ideo frequētius venit in vere q̄m est ex proprietate plenitudinis. et plus in estate quātuꝫ est ex abundantia colere. ⁊ plus in autūno q̄tū est de melā ⁊ plus in hieme quantū est de flegmate. In senib⁹ aūt raro venit. ⁊ si venit ē magnum periculū. rarissime venit in accide eructuantibus. Si aūt pꝛouenīat a causis intrinsecis: tūc cā antecedēs est repletio totius coꝛporis. ⁊ potissime cuꝫ superueniat subito vehemēs frigiditas in aere.
Causa aūt immediata est vplurimū colera. secūdo sanguis: tertio flegma. quarto melā. Ultio sitas cruā p̄t eē cā: ſꝫ nō ē vera pleuresis.

Signa. Signoꝛuꝫ quedaꝫ sunt que significant pleuresim ipsam. ⁊ quedā sunt que significāt humoꝛes peccantē. ⁊ quedā sunt que significāt tempoꝛa morbi. ⁊ quedā sūt que significāt trāslationē mē. ad aliā p̄tem. ⁊ quedaꝫ sunt q̄ significāt salutē. ⁊ quedā sunt que significant mortē. ⁊ quedā sunt que distingunt inter hoc ⁊ illud. ⁊ ita signa ꝓnostica cōprehendentur in istis nec oꝑtet ponere rubricā de hoc. Et cognoscim⁹ etiā p ista q̄ egritudo erit longa: ⁊ q̄ñ erit breuis. Et p ista sciem⁹ longitudinē status a p̄incipio. ⁊ ex his pendet tota curatio. Agamus igitur primo de primis. Signa aūt que significāt pleuresim sunt. iiij. ꝑm B. in de crisi. Primū. s. dolor lateris cum punctura. qꝛ ibi est quadruplex cā doloꝛis. mala ꝓplexio: ⁊ solutio cōtinuitatis. ⁊ cū b mā que iā exuit ouficia venaꝫ. et illa que adhuc abundat in venis. Secōm signū est fe. cōtinua qꝛ mā ē putrefacta i locis p̄mis cordi. Tertiū est difficultas anhelit⁹ pp̄ ꝓpīssionē pulmonis. Quartū est tussis cōcomitās: pp illud q̄ resudat ad cānales. Quintū signū p̄t addi pulsus serrin⁹. qꝛ morb⁹ ē in membꝛo pāniculoso nisi q̄ multū occultaſ b dispositio: q̄ñ mā est flegmatica. Signa aūt humoꝛis peccantis: sunt ista. q̄ñ si est ex colera: vrina est citrina intensa ⁊ tenuis. ⁊ pulsus duꝛus ⁊ veloꝛ frequēs. ⁊ doloꝛ acuꝰ pūgitiuus multū intensus. ⁊ sputuꝫ citrinum.
Alia signa colere discurrēdo p res nāles ⁊ p̄ naturā. Si aūt san. fuerit in causa vrina erit rubea ⁊ spissa. ⁊ pulsus plenus. ⁊ sputuꝫ sub rubeū. Et intelligendū hic q̄ sputum rubeū est valde malum: qꝛ significaſ vena rupta. Et tūc cōpetit cōtraria curatio: sicut in ydropisi cū fe. quoniā pleuresis indiget mūdificatiuis. ⁊ vena apeꝛta cōstrictiuis. Sputū aūt sub rubeū ē bonū a principio: qꝛ attestaſ supra domiciliū san. q̄ inq̄ de facili digeriſ ⁊ venit per viam resudationis a pāniculo nō p viaꝫ rupture. Cognoscit igit̄ san. p ista signa: ⁊ p alia que attestāſ supra dñuꝫ sanguinis. Flegma aūt discernit̄ qꝛ vrina est remissa: ⁊ pulsus inoꝛdinat⁹. ⁊ saliua ē multa: ⁊ sorear⁹ est flegmatic⁹: ⁊ somn⁹ grauis Materia aūt melica discernit̄: qꝛ doloꝛ nō est mult⁹ nec intensus nec acut⁹: ⁊ sputum liuiduꝫ: ⁊ vrina remissa. ⁊ alia signa que attestanſ supra melāz: q̄ñ rarissime accidit ex melā. Tertia species signoꝛū sumit̄ ex ꝓpiis morbi. ⁊ habenſ a. B. libꝛo secūdo. de crisi. Totū igit̄ illud tꝑtus in quo nihil exputur. aut indigñ vel hꝛiduꝫ aquosum aut grossiuꝫ: siue viscosum globosum aut cū laboꝛiosa tussi. principium est morbi. ⁊ cū incipit exputre aliqua liter digestum ⁊ cū alleuiatione ⁊ cū minori laboꝛe. tūc est augmētū. ⁊ q̄ñ sputū est albuꝫ ⁊ leue ⁊ equale ⁊ cū facili tussi ⁊ alleuiatione tūc est status. Et cū ista incipiunt minui. ⁊ fe. minoꝛari tūc est declinatō Et est intelligendū q̄ si principiū morbi est longū: tota egritudo erit lōga. Et q̄ñ principiū est breue: tota egritudo erit breuis. Tūc aūt pleuresis de co. in etate in iuuene virtute fꝛtis existēte. breuis ē

terminationis. Si aũt oĩa ꝑticularia non cõueniant: terminabit᷑ vtplurimuz i. xiij. die. Quãdo aũt materia est frigida ⁊ tps frigidũ. tunc plongat᷑. ⁊ ideo extẽditur fe. vsq; ad. xx. diem aliq̃ vsq; ad. xxtiij. sic i anpio: aliq̃ etiã plus. Et de hoc etiã dicebat ypo. de pleuresi nõ ꝺa: aut ꝺ pleuresi a materia frigida. Apostematuz quedam in. xx. quedaz in. xl. rupturam differunt. Necessariuz est ergo medico vt saltiz q̃daz ꝓiectura, ꝑia veritati cognoscat elongationez status a ꝓncipio. Sicut igitur tẽpora morbi cognoscuntur ꝑ vrinam in egritudinibus epatis ⁊ venaruz ⁊ in egritudinibus stomaci ⁊ intestinorũ ꝑ egestionem. Et ita tempora morbi in egritudinibus pectoris ⁊ pulmonis cognoscuntur per sputuz. In egritudinib⁹ igitur pectoris ⁊ pulmonis sputũ diligẽter consideretur. quia aliter nescirem⁹ ꝓ nosticare: nec dietare: nec curare. Est igitur regula ꝙ in pleuresi ⁊ periplemonia quanto plus expuit tanto plus alleuiat᷑ ⁊ ideo plus accedit ad statum: tanto pl⁹ alleuiatur: quia in pleuresi salubri status non est nequior hõz. Pro tanto qz sicut materia resudando exit panniculum: ita expellitur. ⁊ ita semper vadit alleuiando quoniam ibi non est status quo ad accidentia: sed quo ad digestionẽ Quarta species signoz sumitur ex que signant translationẽ. materia enim pleuresis sinthoztice transmittitur ad coz cuius signũ est sincopis. Aliquando transmitti᷑ ad pulmonez. cuius signuz est qm̃ dolor nõ est ita acut⁹. sed difficultas anhelitus est maior. Aliquando aũt transmittitur ad ptisim. cuius signuz est calefactio maior post cibum. Aliq̃ mittitur ad cerebrum cuius signuz frenesis ⁊ alleuiatio. aliquãdo mitti᷑ ad neruos. cuius signuz ẽ spasmus: ⁊ oes iste delegatiões sunt pessime Aliquãdo tam̃ mittitur retro aures. ⁊ tũc posset esse bonuz cuz alijs multis bonis signis. Quita species signoz sumit᷑ ex his que distingũt signa distinctiua int᷑ apostema epatis ⁊ pleuresi. quoniã in apostemate epatis pulsus est nudosus: ⁊ dolor est sub diafragmate in dextra parte ⁊ tussis est sicca. dolor non est acutus. ⁊ si est in fimo egestio est sicut lotura carnis. ⁊ si in gibbo vrina est spissa cõfussa ⁊ tumor est ad modum nouacule. Illa aũt que distingunt inter pluresim ⁊ periplemoniã sunt ista. quoniã in periplemonia pulsus est nudosus ⁊ dolor non est acutus ⁊ difficultas anhelit⁹ ẽ maior et dolor int᷑ duas spatulas: ⁊ maxille rubẽt Illa autem que significant frenesim sunt nigredo lingue ⁊ arriditas ⁊ vrina remissa. ⁊ qz dolores latent nõ precesserunt.

Sextuz signuz sumit᷑ ex his que significant salutez. sputuz albuz leue ⁊ equale ⁊ cũ modica tussi ⁊ cũ alleuiatione patiẽtis. ⁊ ꝙ cõtinuetur. ⁊ ꝙ cito appareat in ꝓncipio. ꝓcul dubio salutem significat ⁊ potissime qñ alia signa conueniũt. sicut est bonitas somni ⁊ appetit⁹ ⁊ bona tollerantia. ⁊ ꝙ applicatio medicaminũ conferat. ⁊ ꝙ egestio nõ sit frequẽs nec liquida: sed iuncta ⁊ equalis. ⁊ hora solita. et ꝙ vrina vergat ad rubedinẽ ⁊ ad quandã mediocritatẽ. ⁊ ꝙ cito incipiat facere bonam residentiã. Et est intelligenduz vnaz bonaz regulaz de vrina ꝑm intentionem Ysaac. Vrina in egritudinibus epatis ⁊ venaruz: certam habet significationẽ sive fuerit bona sive mala. In egritudinibus autez que sunt extra venas sicut in pleuresi ⁊ similibus. Si vrina fuerit laudabilis bonuz est sed nõ est signũ certuz salutis. ex alijs enim potest periclitari. Si autẽ vrina fuerit mala ⁊ indigesta ⁊ ita de alijs malis cõditionibus: certuz est signuz ad mortẽ. quia postꝫ digestio deficit in radice bene deficit in ramis

Septimũ signuz sumit᷑ de ꝓnostication ad mortẽ oĩa signa. iij. pleuresis si fuerint multũ intẽsa ⁊ laboriosa mortẽ significant. sicut ẽ dolor vehemẽs i niuẽ cũ virtus totaliter ꝑsternak ex vehementia doloris. Similiter vehemẽs difficultas anhelit⁹ ⁊ frequẽtia: cũ frequẽtia addat in caliditatẽ: ⁊ caliditas in frequẽtiaz ⁊ ita fit circulus cũ vnum addat in aliud. Similiter tussis laboriosa cuz impediat somnũ ⁊ cibũ. Similiter se. fortissima cũ sit molestior oibus morbis. sicut scribit᷑ viij. de ingenio. Et sputo similiter accipiuntur signa mortalia. sicut cũ est liuidum nigruz viscosuz: ⁊ cũ laboriosa tussi. Similiter cũ nõ põt expelli. quia debilitas

virtutis ⁊ lacertoꝝ significaꝯ aut mꝫ. viscositas ⁊ grosicies. Et est intelligendum ꝙ in oi egritudine pectoris materiali si nō potest expelli: aut si expellatur ⁊ subito rerineaꝯ: grauedine manente mortale est. dato ꝙ materia esset digesta: qm̄ prefocat. Egestio frequēs ⁊ liquida mala. urina tenuis aut spissa: luc̄s viridis ⁊ nigra: sūt signa mortalia. similiter pulsus debilitans. Et est intelligenduꝫ ꝙ in pleuresi ⁊ in quacunq; egritudine si medicus recte operet: ⁊ nullꝰ error intercedit si patiens propter medicamina recte applicata vniuersalia ⁊ particularia nō alleuieꝯ sed potius aggraueꝯ. signuꝫ est pessimum ⁊ mortale. In talibus igitur non est insistendum. Visis igitur signis et visa pronosticatione ad curā accedamꝰ

Curatio. In primis consideremus vtrū fuerit constipatus et ꝑm cōuenientiā ꝑticulariuꝫ. fiat sibi suppositoriū vel clistere. deinde applicentur calefactoria: qm̄ attrahunt vel curāt: aut digerūt. si corpꝰ nō est plectoricū curant. si corpus est plenū doloꝛē augmēt̄ant. et ita digerūt. qm̄ vniuersaꝯ purgatio debꝫ p̄cedere. si doloꝛ descendit mā videꝯ grauis. ⁊ tūc purgeꝯ cū violis ⁊ cassiaꝯ. ⁊ mā na. tm̄ Bal'. voluit ꝙ tutꝰ est in omni doloꝛe siue ascēdente siue descendēte facere flōiam. In pleuresi igiꝯ corpore pleno ⁊ virtute fortifiat primo flōia ꝑm Auic. de saphena eiusdēꝫ lateris. deinde si plenitudo adest de basilica oppositi lateris deinde de basilica eiusdē lateriꝭ. Et est intelligendū ꝙ ꝑm. B. doctrinā supra illaꝫ partesꝫ. quando doloꝛ ad spatulas ⁊c. ab epate em̄ ꝓcedit quedaꝫ vena que ꝓtendit vsq; ad coꝛ. ⁊ deinde truncus ascendit rectꝰ vsq; ad duas guidegi. Sꝫ postꝙ ꝓcedit a corde: quidā ramus egrediꝯ a trunco recto versus dextrū ⁊ similit̄ ⁊ cōstituit basilicā in curuatura brachij. Iste igitur due basilice equaliꝯ hauriūt ex puteo: ⁊ ideo equale essꝫ quātū ē ex ꝟ de flobotomia de quacunq; ꝑte fecerit. qꝛ equalis est distātia. sꝫ aliud ē qm̄ vene capillares que nutriūt costas superiores habēt colligantiā cū venis capillaribꝰ que ꝓcedunt a basilica. ⁊ ita si fieret flōia in principio corpore pleno de eodē latere fieret tinctus ad locum per venas capillares. ⁊ ita faceret ad augmētū. ⁊ si egritudiē cō firmata in corpe nō existente plectorico fieret ꝙ opposita. tūc fieret tractꝰ materie corrupte ad mēbra nobilia. Restat igitur ꝙ in principio corpe plectorico et istente debet fieri flōia de basilica oppositi lateris. aut de saphena eiusdē partis postea fiat de eadē ꝑte. ⁊ dicit Bal'. ꝙ si nō inueniaꝯ basilica qō fiat de mediana. ⁊ si nō inueniatur de mediana ꝙ fiat de cephalica. Quia de quacunq; parte fiat a toto corpore fit euacuatio. Attamen intelligendum ꝙ flobotomia ⁊ farmacia sunt multuꝫ conseruanda ne virtus debilitetur. quia virtus est que curat morbos deinde fiant calefactoria. Et si materia est colerica fiat calefactoꝛium cum spongia: aut cum vase eneo vitro terreo vel cupreo. et ita de alijs. panno interposito inter latus ⁊ vas. Si autem materia fuerit grossa viscosa fiat calefactoꝛium de oꝛobo. fenugreco. et furfure contrictis ⁊ positis in sacculo ⁊ bullitis in aqua. vbi sit accum: ⁊ compressis fortiter ⁊ lateri applicatis. Sed in omnibus istis debet esse cautela ꝙ postquam incipiunt infrigidari ꝙ remoueantur. Si autem materia fuerit sanguinea aquosa fiat calefactoꝛium de sale ⁊ milio toꝛrefactis: ⁊ in sacculo positis. Deinde vtatur tali potione gargarizando. foꝛbendo diu in oꝛe tenendo. Recipe rad. bruscī. spargi. gramīnis. aā. ʒ. i. endō. scariole. aā. ʒ. ij. capillis veneris. re. oꝛdei. aā. libꝛas quinq; quatuoꝛ se. frigidoꝛum minoꝛum ⁊ maioꝛum. semī papaueris albi. liquire munde. cubbebarum. ʒ. i. mell'. ʒ. ij. panis zucca. libꝛ. i. fiant sirupi. libꝛ. i. ⁊. ʒ. Et si materia essꝫ frigida aut tempus frigidum ⁊ materia difficilis exitus: possumus addere mellis alias. ij. ʒ. et radic̄. yreos. ⁊ yssopi. ⁊ apij. aā. ʒ. ʒ. ⁊ etiaꝫ modicuꝫ aceti. Si tussis esset debilis ⁊ non timemus de stricturā pectoris. oportet igitur ista addere ⁊ illa diminuere iuxta cōuenientiā particularū Cū aūt nos videmꝰ ꝙ predicta nō iuuāt sicut deberent. tūc faciamꝰ emplastrū tale maturatiuū ⁊ mitigatiuum. Postꝙ videmus ꝙ egritudo incipit peoloḡari. fr. radicem malue, oꝛobi, fenugreci, semen lini.

nasturcij.sc.feni.amigd.dul.gumi arabic.
cubebe.liquif.munde.añ.3.i. cõquassenť
z bulliãt in aqua z fiat emplastz cũ oleo
sisamino. Et si materia esset multũ calida
fiat vnguẽtũ de populeũ.z butiro sine sa
le z assumgia anetina.z oleo viola.z cera
alba. Et ista olea z vnguẽta z emplastra
possunt poni i lana sucida z pectori ap
plicẽť.z q̃ stet ibi p vnã horã vel p duas
z modo apponať vnuz modo aliud.

Modo videndũ est de dieta. dieta enim
oz q̃ diuersificeť p̃m elongationẽ staꝰ a
principio. quãdo igiť paruz sputt paruz
danduz est.z q̃n plus sputt plus dandũ
est.z quando egritudo est tarde termina
tionis plus dandũ est: qz virtus nõ põt
tollerare.z q̃n egritudo breuis est modi
co cibo p̃t esse cõtentꝰ qz virtus bene po
terit tollerare.z quãdo paruz exputt pa
rum est dandũ p cõpationẽ ad vnaz exhi
bitionẽ. qz virtus videť debilis z nõ pos
set digerere vna vice. Et si multum expu
it videtur fortis virtus.z sic multuz de ci
bo p compationez ad vnã exhibitionem
licet parum demꝰ p compationẽ ad totũ
morbũ. qz morbus breuis terminatiõis
est. Nullus igitur p̃t dietare nisi qui co
gnouit elongationez status a principio.
Pleureticus igitur sit contentꝰ aqua oz
dei colata. aut si nõ saltim aqua ordei cũ
toro B est dicta ptisana spissa. Et si egri
tudo elongeť vtať ordeato aliquantuluz
de mane z minꝰ de sero. Pleureticus
aũt p̃t vti octo potibus. primo. s. aqua oz
dei cum volumꝰ nutrire: infrigidare z mũ
dificare. Secundo p̃t vti ydromellis
aquatico. s.3.i. mellis.z libram vnã aque
fontis cum volumus fortius incidere et
abstergẽ. Tertio p̃t vti vino albo de
bili aquoso nato in mõtanis cũ multitu
dine aque.z B cum volumus magis vir
tutem cõfortare.z isti duo potus misce
tur in principio.z cum materia ẽ calida.

Quartus potus p̃t esse strup. iulep: B
est aqua fontis cum pane de zuccaro. cũ
est delicatus z volumus infrigidare.

Quintus potus p̃t esse succus malorũ
granatorum dulciuz cuz multa aqua fon
tina: cum volumus humefacere z confor
tare. Sextus potus p̃t esse talis Re
ape aque fontis lib.j. mellis aceri. añ.3.j
panis zuccari.3. duas misceantur: z ẽ po
tus diuinus pro delicatis cum volumus
infrigidare z mundificare. Septimꝰ
autem potest esse brodium parue pulle.
Cum homo est delicatus z debilis z ple
nus fastidio. Recipe pullam albam par
uam z decoquatur cũ multa aqua fontis
z lactucis aut seminibus frigidis sine sa
le z carnibus salis. z omni alio benefi
cio. z decoquatur vsque ad ossium sepa
rationem. et vtatur illo brodio per inter
ualla omni pingnidine remota. si qua es
set. Octauus potus potest esse. vbi
esset insomnietas. ariditas lingue. salis
cet syrupus nenuphar inus. aut syrupus
papaueris cum multitudine sirupi iulep
aut cum aqua ordei. aut cum aqua fonti
na: et similibus. Et est intelligenduz
hoc bonum verbum quod dicit Auicena
quod non debet negligi mel in passioni
bus spiritualium quin vehiculum est om
nium medicinarum que competunt in pe
ctoralibus. Administrentur igitur me
dicamina cum melle. potissime cum ma
teria est frigida grossa compacta. z cum
tempus est frigidum. z ita de aliis. Sed
tamen sit paratuz z repressiuz sicut opoz
tet. Pleureticus igitur si ista non suf
ficiunt potest vti auenato: z farina tritici
decocta in furno. et parata cum lacte
amigdalarum. et potest vti colatura fur
furis. Et etiam in casu suo potest vti pi
scibus scamosis de aquis mũdis curren
tibus coctis cum sale z petrosil' z aqua.

Innoscetur igitur regimen. sed elonga
tionem status. z hec omnia et consimilia
medici industrie relinquatur. Potest
etiam vti aqua maluarum z violarum et
buglose. z borraginis. z potest vti spinar
gijs z lactucis: z potest vti passulis mun
dis. z amigdalis. z iuiubis. z etiam cicer
bitis: z violis. Et si materia est flegma
tica vtatur iure caulium z ysopi cum mel
le. Et si materia est melencolica vtatur
bugulosa cum melle: et sorbitione tritici.

De pane est intelligendum quod panis
aut est fermentatus: aut azimus. si azi
mus non competit: quoniam opilat.
nec fermentatus quoniam festinat ruptu
ram apostematis. Et ideo panis non ex
hibeatur nisi fermentatus, z hoc post ru

pturam in declinatiõe. Et si apostema nimis tardaret ad rumpendum. In decliatione igitur detur mica panis lota in aq̃. posiunt etiã dari ova forbilia ⁊ decoctiones carnium ⁊ edulinarum. ⁊ dentur poma cocta ⁊ mala granata dulcia. ⁊ pruna bene matura ⁊ cerusa dulcia. Intelligẽdum tamen sunt aliqe regule hic. ⁊ sunt Ypo. Nunq̃ fiat flobotomia: nec detur farmacia. ventre constipato. nunquam detur cibus ventre constipato Precedãt igitur disteria aut suppositoria. nunquã detur ab⁹ in magno dolore: aut magna affligatione. nisi virtus caderet per viã in anitiõis. Nunquam fiat flobotomia nec farmacia: nisi in tempore maioris quietis Non detur oxilis multe acerositatis. nisi ista particularia conueniant. scilz quod morbus sit in declinatiõe. ⁊ mã grossa viscosa ⁊ virt⁹ fortis. ⁊ tussis modica. ⁊ difficultas anhelitus nõ sit magna. ⁊ qõ detur in magna quantitate ⁊ cũ multitudie ptisane. Aliter potest ei⁹ fortitudines in eius via periclitari multi. Intelligendum etiaz iuxta hoc quod aliqui ponunt repercussiua in principio pleuresis. Sz ego nõ sum illius opinionis. quoniã aut applicanẽ intrinsece ⁊ tunc ingrossant et constringunt. ⁊ etiã crudificãt ⁊ adduut in putrefactione. Aut administranẽ exterius. ⁊ tũc nõ põt fieri repercussio. qz obliquitas venaz impedit ⁊ dempsitas costaruz. Preterea hoc nõ est repercutere. sed magis faceret materiã ad locum currere. cuz materia repercutiaẽ a parte post ⁊ nõ a parte ante. Preterea aliq̃ nituñ curare pleuresim cũ actractiuis. corpore mundificato. ponendo vẽtosas supra locum ⁊ emplastra de sinapi ⁊ similibus. Sed ego non suz illius opinionis Tamen qz materia nõ est bene tractabil' pp naturã loci. tuz qz timẽduz est de augmentatiõe apostematis ,ppter violentã tractationẽ. Preterea quidam nituñtur multũ circa mitigationem accidentium. sicut est alienat.o. insomnietas. sitis. constipatio. ardor. ⁊ similia. Et istis assentio nisi qõ a principio pleureticus bene regatur. ⁊ egritudo sit curabil' taz malicia sincomatum nõ supervenit. Sz ponatur qõ sit causata. certe vtile est cõsiliũ adhibere remedia que inueniẽnt in locis suis: nec oportet hoc plongare. Si aũt egritudo prolongaẽ ⁊ sim⁹ coacti maturare. vtaẽ tali sirupo: ℞. rad. yreos. ysopi. lilij. añ. ʒ. i. caricaz. dactilozz. añ. ʒ. ij. vuaz pas. mũd abarill'. iuiubaz. liquir mũde. dragagãti. gumi arabi. iij. ss. frigidoz añ. ʒ. ij. capill' ve. re. lib. ℈. mell'. ⁊ zuccari. añ. lib. ℈. fiant sirupi. lib. ij. ⁊ ex istis cisdẽ cũ orobo ⁊ fenugreco. ⁊ se. lini. ⁊ stercore colũbino ⁊ opoponaco fiat emplastrum ⁊ super latus aponaẽ. Si autez fiat qõ de ruptura ⁊ sanie ⁊ tussi. ⁊ multis talib⁹ recurram⁹ ad capitulum de tussi. ⁊ capitulum de asmate. ⁊ empimate ⁊ ptisi. ⁊ inuenietur plenitudo mundificationis. quare propter ista non dz prolongare. Restat igitur dicere de ptisana. Collige ordeum grossum plenum ponderoz. ij. z: bene maturum: nõ min⁹ antiquũ: nec minus recẽs sine omni malo odore ⁊ sapore ⁊ sine admixtione oĩno alteri⁹ rei. ⁊ qõ sit collectũ in anno fertili: nõ corrupto nec pestilenti ali. ⁊ q̃ sit natuz in terra alta ventosa nõ fimata: nec iuxta paludes nec loca corrupta. ⁊ q̃ granum sit obseruandũ in loco eupozabili. ⁊ de tali ordeo. ℞. lib. i. con quassetur a cortice suo. ⁊ ponaẽ i olla terrea vitreata noua cũ. ꝓꝓ. lib. aque fontis ⁊ bulliat lento igni. ⁊ de lignis siccis sine fumo. ⁊ ligna nõ sint corrupta nec putrida. sed si possibile est sint de iunipero aut quercu. ⁊ q̃ ignis sit darus aut munbus. ⁊ bulliat vsq̃ ad consumptionẽ medietatis. ⁊ tũc permittaẽ infrigidari. ⁊ p⁹ ea suauiter colaẽ ⁊ reseruaẽ. qz ista aqua habet oẽs bonitates in abstergendo et mundificãdo ⁊ penetrando ⁊ infrigidando. ⁊ ita de aliis. Et est intelligendum q̃ ordeuz cũ cortice magis abstergit ⁊ mũdificat. sed sine cortice magis nutrit ⁊ cõfortat. Si autez volum⁹ q̃ magis nutriat bulliat donec due partes aque sint cõsumpte. ⁊ sit quasi spissa ⁊ forbeaẽ cũ illa spissitudine. ⁊ appellatur apud Ypo. ptisana cum toto. sicut prima appellatur ptisana colata. Si autez ordeuz facere volumus excorticetur ordeum ⁊ ablnaẽ cum multis aquis dulcibus. ⁊ decoquaẽ intrinsez q̃ caro vaccina esset decocta. ⁊ postea teratur fortissime in mortario. et

postea diſtĩpereſ cũ lacte amigdaloꝝ ⁊ coleſ ⁊ apponaſ lento igni donec incipiãt inſpiſſari. Aliqui aũt faciũt ptiſanã ſic ponũt ordeũ cõtrictũ in amphora: ⁊ implẽt amphorã aqua ⁊ poſtea ponũt amphorã in cacabo pleno aqua vt bulliat a qua cacabi lento igni ſine fumo. Et p cõſequẽs aqua amphore: ⁊ poſtea reſeruet ⁊ eſt bona p debilitatis. qz penit⁹ nihil habet de fumo. Et eſt intelligendum q decoctiones fiunt de multis granis: ſicut eſt triticũ. ſpelta. auena. cicera. orobi. fenugrecũ. ⁊ multa cõſimilia. ſed ſm Ypocra. ⁊ oẽs ſapientes. Decoctio ordei excedit bonitates alioꝝ granoꝝ. Et pero veniaz qz breuiter pertranſiui cum materia ſit ita difficilis ⁊ periculoſa. Sed alibi a nobis ſupra regimentuz ptractatũ eſt: ſicut ſcitis. Cum autẽ fuerit in conualeſcẽtia balneeſ ⁊ particula paries diligẽter mũdificeſ ⁊ etiã cõfortes.

Clarificatio. Intelligẽdũ q pleureſis nõ eſt apoſtẽa ſoluz in diafragmate imo in panniculis coſtarũ interioꝝ ſm Balie. in illo amphoriſmo. acide. eructuatõnes ꝛc. Vbi dicit q pleureſis eſt apoſtema in interiorum coſtaꝝ pãniculis. Secũdo notãdum q ſignificeſ pleureſis ex plenitudie ⁊ abũdantia plus generaſ ex ſanguine. ⁊ ſi generetur per viaz penetrationis pluſ generaſ ex colera: cũ pãniculꝰ ſit denſus ⁊ colera plus penetret. Et ſi generetur per viam reumatis ⁊ ſtillicidij plus generaſ ex flegmate. Et ſi generetur p viã cõgeſtionis plus generaſ ex melãcolia. Abſolute tamen ⁊ frequẽtius generaſ ex colera. ⁊ p hanc rationẽ plus generaſ in vere q̃uz eſt ex dominio ſanguinis. ⁊ plus in eſtate q̃uz eſt ex dominio co. niſi q de facili euaporat. ⁊ plus in autũno quantũ ẽ dominio melẽcolie. ſed accidentaliter plus quantum eſt de co. generata in eſtate. et plus in hieme de flegmate per ſe ſed accidentaliter plus quãuz eſt de colera generata in eſtate ⁊ cõſeruata per autũnuz ⁊ hyemẽ. ⁊ tunc ad pãniculos penetrante. ⁊ ſm hanc rationez raro cauſaſ pleureſis in ſenibus. ⁊ ſi cauſareſ vt plurimũ erit de flegmate. ⁊ ẽ multũ periculoſa ratione nimij ſenſus. In iuuenibus autem plus accidit de co. ⁊ in adoleſcentiꝰ pl⁹ de ſanguine. Tertio debemus intelligere q ſputum rubuuz p ſe ⁊ ſolum peſſimuz eſt. qz ruptura vene ſignificat. ⁊ tunc cõpetunt cõtraria medicamina vt dictuz eſt. Si autem ſit mixtum cũ albo bonum eſt ⁊ tunc magis eſt ſub rubeo q̃ rubeuz Quarto intelligendũ q in corporibꝰ plenis faciẽda ẽ ſloboromia de parte oppoſita. ⁊ ſi nõ ẽ plenũ ⁊ egritudo confirmata fiat de eadem. ⁊ ſi humores ſint frigidi cum multitudine adhuc poteſt operere ſlobotomia: etiam in dolore deſcendente. quia tutior eſt via ſm Galienum. Et debet fieri primo in corporibus plenis ſm Auice. de ſaphena eiuſdem lateris. Quinto notandũ q nulla fortis medicina debet dari in pleureſi quicquid dicant antiqui. ⁊ aliqui moderni factant ſe illam viam tenere. Sed diſputationibus pretermiſſis nõ videtur rationabile detur igitur caſſiaſ. mãna. thamarindi. iuiube. boꝝ. bugloſſa. violaꝝ. pruna. ⁊ ſimilia. Per iſta enim medicus nunq̃ erit ignominioſus. ⁊ fiant etiam ſuppoſitoria. ⁊ clyſteria lenitiua. Sexto intelligenduz ſicut dictum eſt q repercuſſiua nunq̃ cõpetũt in pleureſi. ⁊ ſi aliquo modo cõpeterent ſicut voluit ebẽ meſue. tunc competerent in initio initiante. Si quis preſens eſſet ⁊ deus dediſſet talẽ gratiã q principium initians cognoſceret. aut q portaretur in manu vel in burſa medicamia repercuſſiua: ſed quãdo poſſunt talia cõcurrere nõ videſ. Et ideo ſumme miroꝝ: quõ bonus beben meſue ſolus dormitauit. Septimo aduertendũ eſt q maturatiua nõ cõpetunt in pleureſi: niſi quando egritudo prolongatur. ⁊ non habemus aliam viaz. Mundificetur igitur corpus ⁊ applicentur euaporatiua: quoniam ſanies eſt multum periculoſa. Vltimo notandum q vapores aſcendentes ad caput infrigidantur ⁊ cadunt ad pannicu los ⁊ conculcantur ⁊ putrefiunt. ⁊ ita caſſiunt ⁊ pleureſim generãt.

Capitulum .x. de periplemonia.

Periplemonia ẽ apoſtema calidũ pulmonis. Iſtũ ãt

apostema terminat aliquãdo per vĩa resolutionis.aliqñ indurat aliquãdo delegatur mã ad cerebrũ.aliqñ ad partes exteriores.aliqñ ad plurescim:sed raro. aliquãdo ad neruos.aliqñ transit ad empiema.⁊ si mundificet in.xl.dieb⁹ bonum ẽ. ⁊ si nõ.⁊ virtus est debilis multum suspectum est.

Causa. Aliqñ causatur periplemonia ex pleuresi ⁊ ẽ sp malũ ⁊ gñat frequenter ex catarro:⁊ generatur ex quolibet humore. sed sicut pleuresis generat vplurimũ de co.ita piplemonia vplurimũ de flegmate.

Signa. Pulsus ẽ nudosus fe.fortis:sima:difficultas anhelit⁹. vehemẽs duricies quasi ad pvocationẽ: rubedo maxillaꝝ:inflatio oculoꝝ:dolor i medio duaꝝ spatulaꝝ.

Pronostica. Periplemonia quãdo generat ex pleuresi vt plurimũ facit alterũ duoꝝ.aut iterficat infra.vij.dies.aut trãsit in ptisim. Si mã per plemonie terminet ad vias vrinales liberationẽ significat. Et est intelligendũ hic gratia me.q periplemonia de co.vt plurimũ est mortalis.⁊ ita vt plurimuꝝ ois periplemonia est mortalis cũvt plurimũ de co.gñet. Cui⁹ rõ ẽ qñ hanc periplemoniã sequitur calor vehemens ⁊ dolor vehemẽtissimus ratione punctu re.⁊ frigidis medicaminis nõ potest bene infrigidare mineram.quoniã virt⁹ medicamis infrigidantis nõ põt venire cuꝝ totalitate sua.siue applicet interi⁹ p modum portionis:qz via est longinqua.siue applicet exterius qz coste impediunt.

Cura. Curatio piplemonia fere eadem ẽ cum curatione pleuresis nisi q in piplemonia debem⁹ medicamina fortiora applicare ⁊ supra particulaꝝ patientẽ apponẽ. Et debem⁹ magis ẽ intenti vt mã cũ tussi mũdificet ⁊c.

Explm.xi.de tremore cordis.

Tremor cordis est motus tremulus preter naturam.

Cause. Quedam sunt extrinsece ⁊ quedam intrinsece. Extrinsece sicut est calor nimi⁹ subitus: aut frigiditas.aut inanitio nimia.aut accidẽtia anime cũ sunt in excessu.aut venenum sumptuꝝ.aut morsus animaliuꝝ venenosorũ aut se.pestilentialis.aut vermes.⁊ omnia breuiter que in excessu debilitant virtutẽ cordis. Si abintus nunc prouenit ex magnis passionib⁹ membroꝝ habentiuꝝ vicinitatẽ aut colligantiaꝝ cuꝝ corde:⁊ ita potest prouenire propter passio. cerebri ⁊ pulmonis ⁊ stomaci ⁊ epatis ⁊ splenis ⁊ matricis. Et prouenit etiam hec passio propter ventositatẽ ⁊ propter nimium sensum.⁊ prouenit etiaꝝ propter vapores sanguinis corr:pti prouenientis ad cor.et colere. et flegmatis. et melencolie.

Signa. Signa causarum extrinsecarum ꝟ habentur ex indutione patientis. Et cum prouenit ex passio. aliorum membroꝝ discernitur per passio.⁊ signa illoruꝝ. Et si venerit ex vermibus plus affligitur ante cibum. ⁊ cum q̃ bus assumit incipiunt ascendere. Et si fuerit ex inanitione plus affligitur ante cibuꝝ.⁊ si ex repletione plus ofligit post. Et si ex nimio sensu ⁊ raritate aduenit si bi ex quacunꝝ facili causa. Et si ex vento cito venit ⁊ cito recedit. Et si ex calore pulsus ⁊ anhelitus sunt velocꝫ ⁊ frequentes ⁊ inordinati. Et si ex sanguine discernitur discurrendo per ref.naturalis ⁊ nõ naturalẽ ⁊ cõtra naturã.⁊ si ex frigiditate pulsus ⁊ anhelitus sunt pui ⁊ tardi ⁊ inordinati. Si igit vena fuerit rubea ⁊ spissa ⁊ pulsus nudosus ⁊ facies rubea ⁊ calor in pcordijs.⁊ patiat sitim ⁊ fuerit adolescẽs.⁊ fuerit i odio ⁊ comedit cibaria multiplicatia sanguinẽ.⁊ fuerit hõ let⁹ ⁊ liberal. Vere istis pticularib⁹ ꝯcurrẽtib⁹ aut vplimũ pjectura ẽ,pria vitati.q tremor cordis sit pp sanguinẽ. Et p hũc modum possum⁹ dicẽ de co.si vena fuerit aqrea ⁊ tenuis.⁊ pulsus velox frequẽs.⁊ satis mera.⁊ color ĩtẽsus ⁊ ipse ẽ iuuenis aiosus q̃ currit ⁊ laborauit ⁊ multiplicauit ea q̃ generat co.tẽ vẽ ex co. Sil⁹ de flegmate. si vena ẽ remissa ⁊ spissa.⁊ pulsus tardiat⁹ ⁊ pu⁹.⁊ ipse sit somniculosus ⁊ stupid⁹ et flegmatic⁹,⁊ i hieme,⁊ pusillanim⁹.tũc vt

ꝙ humiditas flegmatica petit cor: ⁊ nō p
mittit ipm moueri motu suo naturali cuz
impediat situ eius. iō cor mouet motu i
ordinato tremulo. Similiter ⁊ de melā
si fuerit melēcolicꝰ extenuatꝰ. in autūno.
⁊ sit timidus. ⁊ ita de aliis. Videt ꝙ tūc
sit pp fumos melēcolicos inuadētes cor
⁊ capsulas ei⁹. ⁊ qz cor est indignātis na
ture: ⁊ nō sustinet istos fumos horribiles
ideo mouet motu inordinato tremulo.
Sicut tremor accidit in capite ⁊ manib⁹
⁊ pedib⁹. cuz virtus membz regere non
possit. qz tremor est mot⁹ ꝓpositꝰ: sicut ꝺ
scribitur in de morbo.

Pronostica. Dis mala cōplexio
cū excedit debilitat.
⁊ virtus debilē inducit tremorē. ⁊ tremor
syncopim. ⁊ syncopis mortem. Si igitur
tremor cordis diu duraverit mortē signi
ficat. Si aūt post tremorē aduenīat vo
mitꝰ p̄assiuꝰ ⁊ tremor nō cesset spasmū si
gnificat ⁊ mortē. Si aūt apostema vene
rit cordi. aut est magnuz au paruū. si ma
gnū: aut est ex ea. aut frigidū. ⁊ si calidum
interficit in eadē die. ⁊ si frigidū interficit
in secūda. ⁊ si paruū sicut pustule ⁊ sili
terficit in ꝓrta. ⁊ emittit sanguinē p nares
sicut incaustz. Si vulnꝰ supuenerit cordi
aut ei⁹ pte sinistra aut dextra. ⁊ si in dextra
aut ē magnū aut puuz. si magnū statiz in
terficit. si puuz in prima die. ⁊ si i sinistra
in eadē die vl hora siue puū siue magnū
Vlcus in corde mortē inducit.

Cura. Intelligendum ꝙ in omni tre
more cordis cōpetunt aroma
tica. ita ꝙ si cā est ea. administrenť aroma
tica frigida cū modica appositiōe aroma
ticoz calidoz vt melꝰ penetrēt. Et si cau
sa est frigida administrēť aromatica cali
da cū modica appositiōe frigidoz vt meli
us fiat conseruatio. Attamē intelligē
dum ꝙ si discratia est nimis intensa: tunc
sufficit solum apponere oppositā aroma
tica sine appositiōe similiū. Aromatica aūt
cordialia frigida sunt ista viol. nenuphar
rose. sandal. ocs. cāphora. accetum. agres
sta. succꝰ acetose. suc. malozgrana. aceto
sitas citri. ⁊ limonuz. ⁊ citranguloz. aqua
ro. carabe. coriandrū ꝑpatum. ⁊ fructus a
romatici. sicut sunt citonia. pirra. poma
dul. ⁊ valet lac acetosum. pusana. zuccaz
Cōposita sunt ista. sirup. limonuz ⁊ ribes
nō tñ inuenitur in terra ista. ribes. ⁊ siru
pus ro. ⁊ viol. ⁊ nenuphar⁹. ⁊ triasan
dali. ⁊ zucc. ro. ⁊ viol. ⁊ trocisci de cāpho
ra. ⁊ diagragantū frigidū. ⁊ oia similia.
Aromatica aūt ea. sunt ambra. storax. ca
lamita: muscus. lignū aloes. gariofil. cor
tes citri. ⁊ citrāguloz. nux musc. cinamo.
se. maiorane ⁊ basiliconis. vinuz aroma
ticum. folia enule. Cōposita sunt ista. tyri
aca. metridatū. potio muscata. letitia. ℈.
diambra. diamargaritō. diatrodoti. iulꝫ
alipta muscata. gallia muscata. ⁊ similia.
sicut est pulla lardata ⁊ assa cū vino aro
matica ⁊ aqua ro. Ea aūt que valent in
yrocꝫ casu sunt ista: auz purum foliatuz
argentum puz foliatū. margarite. corall⁹
rasura eboris. spodium. os de corde cer
ui. iaccinct. blacio bizātie. smaragdis. do
roniconmelissa. borrago. buglosa. Ex
his aūt possunt fieri electuaria. vel pulue
res. aut trocisci. ⁊ sirup. ⁊ oia similia. ⁊ cū
his pōt rectificari aer. Visis vniuer
salibus ad ꝓticularia veniam⁹. Si fu
erit de sanguine fiat flōia. ⁊ vtať sirup. ꝺ
boz. ⁊ de buglosa. ⁊ sirup. ro. ⁊ acetoso. ⁊
siru. limonū. vbi fuerint sandali ⁊ cāpho
ra. ⁊ mundificeť corꝑ cū ꝓunis ⁊ mā
na ⁊ floz boz. ⁊ buglose. ⁊ odoret sandalos
muscatelinos ⁊ ro. ⁊ aqua ro. ⁊ acetosita
tem citri. Si aūt materia fuerit colerica
digerať cū siru. de boz. ⁊ buglose. ⁊ siru.
de viol. ⁊ sirup. iulep. ⁊ siru. nenup. vbi
fuerint ro. camphora ⁊ sandali. ⁊ purgeť
cū viol. ⁊ casiefist. ⁊ thamarind. ⁊ odoret
viol. ⁊ nenup. ⁊ ros ⁊ acetositatē citri.
Et si mā fuerit flegmatica digerať mā cū
sirup de boz. ⁊ buglo. ⁊ oxil. diur. vbi fue
rint cortices citri. ⁊ nux musc. ⁊ se. maiora
⁊ basilicōis. ⁊ fiat pomum de ambra. ⁊ li
gno aloes ⁊ musco. ⁊ purgeť cum yerapi
gra. ⁊ yeralogodion. aquatiz. cum pulpa
cōll. Et si materia fuerit melica. digerať
cū siru. boz. ⁊ buglo. ⁊ fumi terre. ⁊ oxil.
squill. vbi fuerit epimꝰ ⁊ aloes. gariofil.
⁊ cinamom. ⁊ odorz alip. muscatā. ⁊ pur.
ꝙerať. ⁊ yeraruf. acuatis ꝓlapid armeni
co. ⁊ si fuerint ventositates fiant fricatio
nes. ⁊ detur sibi diantos cuz musco ⁊ di
anison. ⁊ vitet oia que generant ventosi
tatē. Et si fuerint ex nimio sensu dentur

fibi aromatica frida cum paucis calidis ⁊ viter oẽm nimiũ labore tã aialez ꝙ cor pozalẽ. Et ſi fuerit ꝓpter vermes: aut pp paſ. alterũ mebzoz. aut ꝓpter venenuz ⁊ ſimilia. Eurenſ illa pri⁹ ſicut dictũ eſt i locis ſuis. Notandũ de croco ꝙ nõ debet dari niſi in parua q̃ntate. Si autẽ dare tur in magna venenuz eſt. interficeret. n. ridẽdo. Quãtitas autẽ ſue magnitudis doceri nõ debet. Et eſt notandum ꝙ ſuccus bugloſe qualibet vice ſumpt⁹ cũ gazioſil multũ valet in tremoꝛ cordis. Sil⁹ intelligendũ ꝙ pullus dꝫ lardari ⁊ aſſari ⁊ aſpgi aqua ro. ⁊ acetoſitate citri ⁊ nio aromatico ⁊ ꝙ odozetur. Et ſi cã fuerit frida pullus calidus comedatur. ⁊ ſi fuerit frigida comedaſ cũ erit infrigidat⁹. ſi fuerit talis ꝺditio ꝙ poſſit comedere carnes. qm̃ frigida cõpetũt in tali caſu. Conſideretur igiſ mãtia ⁊ applicenſ iuxta cõueniennã pticularium.

Clarificatio. Intelligendũ ꝙ ſz motus cordis naturalis ſit motus dilatationis ⁊ conſtrictionis: ⁊ in tremoze videaſ eſſe mot⁹ dillatationis ⁊ cõtrictionis nõ tñ eſt naturalis. ĩmo inozdinat⁹ ⁊ ꝓter naturã. ⁊ forte motus tremoꝛis ꝓprie loquẽdo nõ eſt i cozde. cũ mot⁹ tremoꝛis nõ ſit niſi in mẽbzo qõ nõ mouetur niſi volũtarie. Mot⁹ ãt cozdis nõ eſt motus voluntari⁹: ſed ẽmotus naturaſ ſequẽs fozmã. Sz poſſem⁹ dicere ꝙ iſte mot⁹ poſſet quodãmodo reſpondere motui volũtario. ⁊ aliquo mõ mot⁹ tremoꝛis põt attribui cozdi ꝙ quãdam attributionẽ. Coꝛ igitur patitur tremoꝛẽ ⁊ iectigationẽ. cũ igiſ coꝛ ſit mẽbzũ primũ ⁊ radix oĩum virtutũ ⁊ mẽbzũ delicatũ ⁊ nõ poſſit ſuſtiere materiã ſibi⁹ odioſam mouetur ad fugandũ ⁊ repellendũ vel ad fugiendũ vl̃ ad vtrũq;. ⁊ talis motus velox ⁊ inozdinat⁹ appellaſ tremoꝛ. ⁊ ſentitur etiã manifeſte verſus mamillã ſiniſtrã. Si enim nullus mot⁹ naturalis eſſet cozdi mot⁹ tremoꝛis apparere non poſſet. ⁊ iõ talis mot⁹ nõ attribuiſ epati nec multis alĩs mẽbzis nec capiti cũ idi natur ſupra pulſuinar. nec brachĩs cũ inclinãtur ſupra latuſ niſi paſſio eſſz nimia ⁊ violẽcia ⁊ ꝓprima paliſi. Et tũc ẽ iſte motus ſicut vermiculoſus aut formicãs, Sz tũc manifeſte apparet cũ aliquis intẽdit mouer caput aut manũ volũtarie aut aliquid agens ⁊ potiſſime motũ rectitudis. ⁊ tũc apparet mot⁹ tremoꝛis. Qm̃ cũ aliqua res ꝓter naturã venit mẽbris mouentibus volũtarie. tũc virtus debilitaſ ⁊ nõ põt cõplere ſuũ motũ. Mouer igiſ partim. ſed cõplere nõ põt. ⁊ tũc deficit. quare natura mouet ſupius ⁊ mozb⁹ iferius. Et tũc deficit mot⁹ rectitudinis quẽ nõ intendebat cõplere ⁊ nõ põt ꝓpter debilitatẽ virtutis. ⁊ ita ꝓprie loquẽdo tremoꝛ nõ eſt niſi in mẽbzis vbi eſt mot⁹ voluntari⁹. Attamẽ põt attribui cozdi. qm̃ licet mot⁹ cozdis nõ ſit volũtarius ĩ hoc tñ qz naturalis eſt loco voluntarij. Sicut igiſ motus volũtarius cũ ab aliquo non impediſ cõpleſ ſine ĩpedimẽto. Ita motus cozdis cũ ab aliquo nõ impediſ. completur ſine impedimẽto. Cũ igitur aliqua res ꝓter naturã aduenit cozdi motũ ſuuz naturalẽ cõplere nõ põt. Nõ põt igitur coꝛ cõplete dilatari. nec cõplete conſtringi. ſz ad vtrũq; feſtinat ⁊ neutrũ peragit Et talis mot⁹ frequẽs ⁊ agitatiu⁹ ad ſuperius vel inferi⁹ appellatur tremoꝛ cozdis. cũ igitur ꝑdicat ſincopim ⁊ mozrem. ideo cũ diligentia aduertendũ. Secũdo intelligendũ ꝙ coꝛ põt apoſtemari ⁊ in ſe ⁊ in ſua capſula. nõ qõ apoſtema veniat ad cõplementũ. Qz coꝛ eſt indignãtis nature ⁊ nõ poſſet pati tãtum lapſuz vſq; ad cõplemẽtuz. Et licet forte poſſz aliquo modo pati oẽs mozbos apoſtematũ vſq; ad ſui cõplementũ nõ. cuz in apoſtemate ſint oẽs mozbi genere. ſed bene põt eſſe principium ſed cõplementũ non a natura cũ cueniret mozs centies. Tertio notãdũ qõ licet calidum ⁊ frigidũ cõtrarientur. Nihilomin⁹ tñ bene poſſunt ꝓuenire in effectu. ſicut in cardiaca. cum vtrunq; debilitet virtutẽ ſz diuerſimode Quia frigiditas facit ꝺ cõprimẽdo. ⁊ caliditas exalando. Et quando eſt cum ſudoze appellatur cardiaca diafozetica. Et ꝓtanto accidentia anime poſſunt cauſare cardiacã. ſicut tremoꝛ ⁊ triſtitia. gaudium ⁊ letitia. Quarto notandũ qm̃ liczꝓ flõia habeat multũ debilitare. nihilominus põt bene cõpetere in tremoze. cum virtus debilitetur ꝓpter multitudinem

Ultimo notandū ꝙ fucatus maiorane et buglose cū garioſil. multū vz in tremore cordis ⁊ cardiaca paſ. ⁊ potiſſime ſi cā ē frida. ⁊ corpus mūdificatū.

Capm. xij. de ſincopi.

Incopis ē ablatio ſenſus ⁊ motus in toto corpore ꝑm maiorē partē ꝓpter debilitatē cordis. Intelligendū iuxta iſtam partē ꝙ tremor et ſincopis nō differūt niſi ꝑm intēſiuz ⁊ remiſſiuz. qñ cauſe ſunt debiles in tremore ſed ſunt fortiſſime in ſincopi. Et ideo cauſe ⁊ ſigna ⁊ curatio magnā conueniētiaz habēt. Secūdo intelligendū ꝙ cauſe immediate ſincopis poſſunt eſſe duc. ſ. omne illd quod facit ſubito ad exaltationē caloris ex corde. ⁊ omne id quod facit ad coartationē caliditatis ſubito in corde.

Cauſe. Cauſarū ſincopis quedā ſūt extrinſece ⁊ quedā intrinſece Extrinſece ſicut eſt ſudor nimi⁹ ⁊ balnea nimia. ⁊ venenū aſſumptū. ⁊ morſus reptilium. ſubita caliditas nimia. ⁊ frigus. ſimiliter fames. ⁊ coytus ſuperfluus. ⁊ omne illd qđ ſubito inanit ⁊ nimia repletio cibi. ⁊ potus. aer cauernarū ⁊ mineraruz ⁊ aer peſtilentialis. Et venit etiaz ꝓpter accidētia aīe nimis intenſa. ſicut eſt gaudiuz. ⁊ oīa conſimilia. Cauſe intrinſece ſūt ſicut paſſiones magne membroꝝ corporis. ſicut patet in cerebro ꝓpter epilēſiam ⁊ apoplēxiam. ⁊ ſicut pz in paſſionib⁹ ſtomaci: ſc̄ eſt nimia repletio: aut inanitio. ⁊ ſicut patet in canino appetitu ⁊ bolliſmo ⁊ in dolore ſtomaci. ⁊ mordicatione eius ⁊ ſicut pz in colica. ⁊ yliaca: ⁊ fluxu vētris ⁊ vermibus. ⁊ ſicut patet in nimio fluxu menſtruoꝝ ⁊ emorroydaꝝ. ⁊ in nimio fluxu ſanguinis narū. ⁊ in ſuffocatione matricis. ⁊ in humorib⁹ corruptis exiſtētib⁹ in epate ⁊ in ſplene cū vapores vadunt ad cor. Et venit etiā ſincopis ꝓpter corporis nimiaz repletionē aut opillationē aut ꝓpter nimiā inanitionē. aut ꝓpꝫ nimiam cordis caliditatem. ⁊ humorum ſubtilitatem. ⁊ frigiditatem. ⁊ humorum groſſitiē. ⁊ ꝓpter febres peſtilēciales ⁊ ꝓpter principium poſtimoꝝ. ⁊ ꝓpter dolores. ⁊ ꝓpter accidentia intenſa. q̄ ſupueniunt febri. ⁊ ꝓpꝫ vulnera ⁊ apoſtēata. ⁊ ſaniem. ⁊ dolores fortiſſimos. ⁊ oēs labores tā animales ꝙ corpales. ⁊ ſicut ē flōia in nō aſſuetis. ⁊ omnia cōſimilia q̄ ſubito cōculcant calorē in corde: aut ipm faciūt exaltare ſicut dictuz eſt.

Signa. Signoꝝ quedā ſunt que ſignant futurā ſincopim. ſicut ē tremor cordis. ⁊ mutatio coloris facici ad nō naturalē colorē. ⁊ mutatio pulſus in paruitatem ⁊ tarditatem: ⁊ frigiditas extremitatum. Signoꝝ quedā ſunt que demonſtrant poſitū ſincopis. ſicut eſt ablatio ſenſus ⁊ motus. ⁊ pulſus foꝛcās ⁊ mortificatio facici. ⁊ oīa illa que dicta ſunt ſupius libro. ij. vbi poſuim⁹ ſigna diſtincta iter oēs ſpēs ſincopis. ⁊ inter ſincopim ⁊ mortē. Signoꝝ quedam ſunt q̄ ſignant cauſas. ⁊ ſi fuerit cauſe primitiue habēt ꝑ indiciū aſſiſtentiū: ſi bene inueſtigenť. Et ſi fuerit ꝓpꝫ paſſiones mēbroꝝ cognitio habēť ꝑ indicia illoruz. Et ſi ſincopis venerit ſine oī cauſa manifeſta taz extrinſeca ꝙ intrinſeca: ⁊ venerit ſubito. tunc ſignū eſt ꝙ ſincopis ē ꝓpter ꝓpias paſſiōes cordis. ⁊ talis ſincopis eſt peſſima ⁊ mortalis. Et inueſtigentur ergo diligenter ſingule pres corporis: et nō effugiet te cauſa paſſionis. Si fuerit denſitas vel raritas: repletio vel inanitio, caliditas. frigiditas. venenuz diſcernitur quia ſapor horribilis eſt in ore. Alie cauſe ſunt ſatis manifeſte.

Pronoſtica. Si aliquis ex lōgo rpe patiatur tremorem cordis. ⁊ ſubito venit ſincopis: ex pedītum eſt negociū. q: cauſa ē equata. Si autem aliquis patiatur longā ſincopim ⁊ color facici fuerit mutatus i liuorē aut virorē aut nigredinē: nunq̄ calcabit terram. Si ſubito venit ſincopis ⁊ ſine omni cauſa manifeſta: ⁊ ſincopis fuerit longa conſumatum eſt. Si alicui ſincopizanti datū fuerit ſternutatoriū: ſicut eſt pulus ellebori albi: ſcz ꝙ pulus fuerit iniectus in nares ⁊ non ſternutauerit: nullū eſt conſilium niſi ꝙ cruz ⁊ th̄riacha ap portentur.

Cura. Aliter enim eſt operandum in paroxiſmo. ⁊ alit poſt. Signif

igitur mortalibus non apparentibus vt dictum est operemur sic duz sincopis adest. Prima igit opatio est q̄ fricent extrema cū manib⁹ ꝛ cuz panno aspero. aut cum sale ꝛ aceto. ꝛ q̄ fiāt ligationes extremitatū doloꝛose. Secūda q̄ ponantur in aere claro: ꝛ q̄ vocentur propria voce in aure alta voce ꝛ multis vicibus. Tertio proiciatur aq̄ ro. muscata in facie exalto: aut aq̄ frida nisi in tribus casibus s. si sincopis esset, ppter nimiaz frigidatem. aut, ppt nimiā repletionē. aut, ppter fluxum ventris. Quarto debem⁹ applicare aromatica naribus frida in calida cauta. ꝛ in frigida ecōuerso. ꝛ etiā pilluerem aromaticū naribus ifflare. nisi in vno casu. Si sincopis esset, ppter suffocationem matricis. ꝛ tūc apponatur naribus galbanuz. ꝛ assa fetida. ꝛ alipta muscata inferius. Quinto debem⁹ adhibere vinum: sed diuersimode. Qm̄ si cā fuerit in anitio tūc detur vinū cū brodio carnium Et si cā fuerit ca. dē vinum frūm cuz aq̄ frida. Et si causa fuerit frida dē vinū cū aqua cal'a. Et si fuerit, ppt repletionē detur vinū aromaticum purū sed in parua quātitate. Sexto aperiam⁹ os cū cultello ligneo ꝛ fricemus linguā ꝛ dentes cū tyriaca ꝛ potione muscata. Septimo ꝛ vltimo apponātur narib⁹ sternutatoria ꝛ si sternutat bonū est. ꝛ si nō statī fugiat medicus bospite in salutato. Si aūt nō fuerit in porrimo: ſz timeat q̄ veniat, ppt posſimū se. aut qz vult facere rōiam ꝛ alias non fecit aut qz patitur tremoꝛ ē coedis. aut ē multū formidolosus. tūc oēs debēt sumere aliqd̄ aromaticuz sti ꝛicum. Sumat igitur boluz panis intinctū in succo citroniz aut vino. aut aqua ro. aut aceto se aut citri. aut brodio carniū. Aut q̄ accipiat de diacitonitē. aut aqua ro. aut diabram. aut potet muscatā. ꝛ ita ō alijs aromaticis iuxta cōuenientiam pticularium Dis visis accedam⁹ ad curationē iuxta diuersitatem causarū. Si igitur venit ex causis primitiuis vel ex egritudinibus manifestis. curentur illa p sua ꝓpria sic opz. ꝛ sicut scriptū est in locis suis. Dic verbi gratia si fuerit ex venenis. detur tyriaca ꝛ alia sicut di cū est capło de venis Et si fuerit ex accidentib⁹ alc inducat cō trarium. vt si ex gaudio inducat tristitia. ꝛ applicentur frigida ꝛ ecōuerso. Et si ex sudoꝛe eueniat. ꝛ applicent sandali ꝛ cā phoꝛa. Et si ex fluxib⁹ restringant cū aromaticis frigidis. Et si ex vermib⁹ interficiantur cuz amaris. ꝛ ita de alijs oībus. Et ideo cū cause sint multe valde reducamus ad quatuoꝛ causas. s. ad nimiū calorem. aut ad nimiā fritatem: aut ad nimiā inanitionē: aut ad nimiā repletionē. Dicamus igit q̄ calitas sit in cā. detur sibi lac aceto sum butiro extracto. ꝛ oīa frigida sicut sunt sandali ꝛ rose ꝛ camphoꝛa. Et domus sit subterranea nō angusta. ꝛ porte sint septēꝛionales. ꝛ aspergat̄ domus aceto ꝛ aqua frigida. ꝛ folijs salicis ꝛ nenuphare. Et vtat sirupo viol'. nenuphar. succoro. ꝛ camphoꝛa. ꝛ silibus aromaticis dcis in capło supius de tremoꝛe Si aut̄ sincopis venerit propter causas frigidā: dentur aromatica cal'a. sicut ē muscus. ligni. aloes ambra. poꝛio muscata. diambra. ꝛ ita de alijs superius nominatis capitulo de tremoꝛe. Et dētur omnia actu calida. ꝛ disponatur aer per artificium q̄ sit calidus. Si autem sincopis fuerit ex repletione: ꝛ repletio fuerit circa stomacum inducatur vomitus. medicine vomitꝛe frequenter dicte sunt. Et si repletio fuerit circa intestina fiat clistere. Et si sanguis dominatur fiat floboꝛomia cum confoꝛtatione stomaci: ꝛ abintus ꝛ abeꝛtra. Et si fuerit repletio aliozū humoꝛum purgētur paulatine ꝛ minuatur abus. ꝛ fiat abstinentia sicut opoꝛtet. nec in hoc casu cogatur recipere abum. quoniā cōmuniter datur abus cum virtus deficit: ꝓpter repletionem tamē citius suffocat. Et ideo dicebat ꝶpo. Neq; quispiā medicoꝛ mihi repertus est qui vires egritudinum cognoscere valeat. Communiter enim non distinguitur vtrū virtus sit debilis propter inanitionē aut propter repletionem. ꝛ ideo fedi errores sequuntur In sincopi igitur propter repletionem inungatur abstinentia temperata iuxta conuenientiā particularium. Si aūt fuerit sincopis propter inanitionem. detur abus subtilis ꝛ facilis digestionis: frequenter ꝛ in parua quantitate.

Detur igitur brodium carnis cum

mica panis trita. ⁊ ova trita. ⁊ carnibus tritis: cū parua quātitate vini aromatici. vel fiat talis cib⁹. Assenk galline vel perdices vel caro mutonina. ⁊ lardētur cum lardo ⁊ garioffil'. ⁊ aspergak aqua ro. muscata ⁊ vino muscatello. ⁊ odorek om. ⁊ postea tereatur fort: ffime ⁊ aspgak vino aromatico. ⁊ deinde apponantur ista in panno mundo. deinde in torculari trahatur succus ⁊ caleſiat lēto igni. ⁊ hoc ē magis confortatiuū in extenuatis sine febre q̄ nūq̄ deus benedict⁹ voluit reuelare vsq; ad presentē diē. Et dentur alia nutrientia ⁊ resumptiua q̄ dicta sunt in extenuatis ⁊ ethicis ⁊ cōsumptis. Sed aromatica semp dentur in parua quantitate gradatim ⁊ per ordinem. Alie cause dicētur in locis suis. ⁊ iō recurram⁹ ad illa.

Clarificatio. Intelligendū q̄ syncopis primo ⁊ precipaliter est passio cordis. secūdario ratiōe cōpassionis est passio cerebri. quoniā aufertur sensus ⁊ mot⁹ ꝑm maiorē partem. Secūdo intelligendū ē q̄ in syncopi aufertur pulsus ꝑm maiorē partem. aliquo modo etiā retinek licet incōprehensibilik vel quasi. aliter eniz nō esset vita. Tertio modo intelligendū q̄ possibile est subito mori ex gaudio: ꝑm Bal. iij. de morbo. qz calor totus vadit ad exteriora. ⁊ cū natura sentit se ita depauptaā in corde restringit se ⁊ fit magna clausio ⁊ magna cōcultatio: ⁊ ita immediatius morik ꝓpter motus secūdarios q̄ ꝓpter primos. Et iz syncopis possit causari ex ira: nō tñ subito ita mors nō venit ex ira subito. nih ilominus ⁊ magna generatio ⁊ subito cum ira scit ebullitio sanguinis in corde. ⁊ ita cor non cogitur se cōstringere ꝓpter defectū. Bz in gaudio fit magna exaltatio ⁊ continua deperditio: cū cōtinue mittatur ⁊ nō generek. Et iō cū deficit natura credit se iuuare in constringēdo ⁊ interficit se paccidens totaliter suffocādo. ⁊ forte deficeret dato q̄ se nō constringeret: propter caloris defectū ⁊ priuationē. Quarto notandū q̄ i magno corde fit cit⁹ sincopis q̄ in paruo. qm̄ velocit⁹ fit caloris amissio ⁊ exaltatio. In quo fit maior conseruatio. ⁊ iō in magnis animalibus timidis natura ordinauit os i medio cordis siue cartillaginē admodū ossis: vt nō cito deficeret ex timore: sicut pz in cervo. Quinto notandū q̄ aqua frida directe nō competit sicut dictū est in sincopi de causa frida aut in sincopi de plenitudine. qm̄ poros bz claudere ⁊ infrigidare: ⁊ ita addit in causam. Attamē aliquo mō esset rationabile nō ꝓpter primā intentionē bz propter scdam. s. q̄ excitat calorē sopitū rōeictus. ⁊ qz cadit ex alto. ⁊ qz ꝑcitur impetuose. Inquātū igitur excitat posset comperere: attamē mihi videretur quātū ē de presenti q̄ melit⁹ esset excitare cū fricationib⁹ ⁊ sternutationib⁹ ⁊ silib⁹. Quid igitur faciendū cōsciente medici opantis ꝑticulariter derelinquo. Ultimo notandū q̄ fricatioz in sincopi de ianitione. quoniā nō dest. cat nec cōsumit: sed excitat si fricatio fuerit tēperata.

Capl'm. xiij. de passionib⁹ mamillar.

Mamilla est mēbrū glandulosum albū ex venis ⁊ arterijs cōtextum: ad generationē lactis ordinatū: vt baccalarius nouiter genitus nutriak: donec cibū grossiorē sumere possit. Nū c aūt mamillis superueniūt multe passiones. sicut est diminutio lactis. ⁊ nimia ei⁹ eruberātia. ⁊ coagulationes. vnde veniūt mamille inflationes. maiores dolores. ⁊ generanē in mamilla apostemata. ⁊ nodi. ⁊ glandule: ⁊ duricies ⁊ vlcera. cozrosio. ⁊ fistula. ⁊ nimia mamillarū augmētatio. Et gra huius agitur hic de feroze mamillarū ⁊ toro cozpore. De istis igit breuiter ptractem⁹.

De multiplicatione lactis.

Ac enim multiplicak ꝓpē multitudinē sanguinis ⁊ bonitatem eius. Diminuatur igitur lac ꝓpter paucitatem sanguinis ⁊ malicia ei⁹. Cause igitur q̄ paruificāt lac sunt multe. sicut est distractio sanguinis ad aliā partē. nimius fluxus menstruorū. ⁊ ita de aliis. Paruificatur ⁊ ꝓpē ea que deficcant sanguinem. sicut est paruitas cibi ⁊ potus. ⁊ labor nimius. ⁊ omnia consimilia. Et fit ēt ꝓpter nimiā sanguinis abundantiā cum eius mala qualitate quia natura nō pōt illud regere. Et cum hoc fit ex abundans

tia cole. ⁊ flegmatis melie.

Siana. Si fuerit ex fluxibus: aut ex abstinentia: aut laboribus satis est notū indicio patientis. Et si fuerit ex aqositate significatur ex ocio. ⁊ q̄ vsus est oleribus ⁊ fructib⁹ et piscib⁹. Et si ē ex multitudine sanguinis male cōplectionati: cognoscit ex cacochia tot⁹ corporis. ⁊ q̄ sanguis est filosus. Et si fuerit ex colā cognoscit ex citrinitate lactis. ⁊ ex alijs signis colere. Et si ex flegmate cognoscatur q̄ lac est multū aquosum. ⁊ ex alijs signis flegmatis. Et si ex melā cognoscatur q̄ lac ē multū grossuz stipticū: ⁊ ex alijs signis melie.

Cura. Si fuerit ex nimio fluxu restringatur ⁊ trahatur ad prem oppositā. Et si ex priuatione cibi aut ex mala qualitate cibi aut labore ⁊ sitibus: iduatur cōtrarium. s. q̄ exhibeat cib⁹ ⁊ recticetur mala qualitas. ⁊ iniungatur ḡes ⁊ ociū ⁊ sitia. Et si fuerit ex aquositate cib⁹ calidus ⁊ siccus iniūgatur ⁊ exercitiū. Et si fuerit ex multo sanguine male ꝓplectionato: rectificet mala cōplectio ⁊ mūdificetur. Et si fuerit ꝓpt colerā: altereť ⁊ euacuetur: ⁊ dentur sibi cibaria frida. sicut lactu. cucurbite. ⁊ melones. Et si fuerit ex flegmate digeratur ⁊ euacuetur. ⁊ denť cibaria calida ⁊ dessiccatiua tēperate. Idē est de melia q̄ purgeť. ⁊ denť cibaria calida ⁊ hūida. Cibaria autē mala ex quib⁹ generatur ⁊ multiplicatur in corporib⁹ mūdis: sunt sicut est decoctio tritici ⁊ farina eius ⁊ amigd̄. ⁊ cōfectio q̄ appellať tri. ⁊ risi ⁊ ordeū mundatū ⁊ farina cic. ⁊ fabarū ⁊ sisamini ⁊ amigd̄. oul. ⁊ oleuz sisaminū. ⁊ carice. ⁊ zinzi. al. ⁊ cinamonuz. ⁊ panis zucca. Et istis enim pōt fieri cib⁹ aut decoctio cola ta cū vino: aut potū: aut aliqua alia cōfectio. ⁊ ita de alijs iuxta industriaz medici. ⁊ hic est intelligenduz q̄ ea que multiplicāt lac multiplicant sperma ⁊ econuerso.

De lactis eruberantia.

Anguis cim naturaliter vadit ad mamillas. ⁊ conuertitur ad naturam lactis in tribus casib⁹: aut q̄ mulier concepit aut q̄ peperit: aut q̄ menstrua sunt retenta. Nūc autē cum eruberat lac in mamilla inducit dolores tumores duritiez cōgestionē ⁊ caseationē. Discernit autē ista ꝓgestio seu caseatio ab apostēma tpt anto: q̄ iste tumor seu caseatio sunt equaliter in tota mamilla cū quadaz luciditate. apostema autem est in altera parte tantum.

Cura. In primis repercutiatur ⁊ resoluitur cuz aqua ca. ⁊ aceto ⁊ embrocatis ōsuper ⁊ frequenter. Minoratur autē lac altero. iiij. modoz aut cum valde desiccātis. sicut sunt lētes fabe ⁊ cicer. aut cū fortiter infrigidantis sicut ē mucillago psillij. ⁊ citoniozuz ⁊ papaueris. aut cū fortiter resolutiuis ⁊ calefactiuis: sicut est gumi rute agrestī. aut cum nimis humectātis sicut sunt folia cozādri recētia ⁊ sucꝰ cucurbite. Dia igitur que purificant semē purificant lac. minuatur igit̄ nutrimētuz ⁊ desiccet̄ san. ⁊ resoluatur et infrigidet̄ ⁊ humectet̄ ⁊ ita neccio minorabitur cū cius multiplicatio nō fiat nisi ex san. bono ⁊ laudabili. Veniamus igitur ad caseationez lactis in mamilla. hec autez caseatio fit aliquando a nimio calore q̄ discernitur: q̄ lac ē citrinū: ⁊ tota mamilla cala. Aliqū autem caseatur a frō: q̄ discernitur: quia lac est valde aquosum. ⁊ tota mamilla frā. Si autem caseatio fiat a frō resoluatur a calidis resolutiuis. Ista autē ſ sucus apij: suc. blete. suc. rute. fenugr̄. anisuz: ciminū: fisteos. aboz tannū. ⁊ suc. fcū. Accipiam⁹ igit̄ vnuz ex istis aut multa ⁊ cū farina lupinoz: et mirra ⁊ croco: ⁊ vino al. faciam⁹ empl'm. ⁊ supra mamillā apponamus: vel iponātur panni intincti in predictis sicis ⁊ de super tepidi apponanť. Si autē caseatio fiat ꝓpter calitatez. ſ. suc. caulū. suc cus maurelle: suc. cozādr̄. suc. portul'. añ. tūc ista cū oleo ro. ⁊ aceto fortissimo ⁊ farina ordei misceātur ⁊ fiat empl'm: ⁊ posumus addere modicā quātitatē mirre ⁊ croci: vt frā meli⁹ valeāt penetrare: ⁊ ponatur super accu. calid̄. ⁊ illud qd̄ in vtra q̄ cā soluit caseationē ⁊ dolorē ⁊ tumorē mamillaz suppositō bono regimine siit acetū: vinū al. ⁊ aq̄. calefiāt igit̄ ista ⁊ ꝓjiciant̄ ex alto supra mamillā ⁊ fiet completa resolutio.

De apostematib⁹ mamillarum.

Mamille apostemant̄ sicut alia mē

bra. Et si fuerit apostēa de cā ea. ptīcula rib⁹ pucnīcīb⁹ fiat flōia. ⁊ si plenitudo ē magna fiat de pte oppo sita. ⁊ si nō. de ea dē ⁊ mūdificeķ corp⁹ ꝑm exigentiā mc. Ī facto si mā ē ꝑpe caput mamille ponaṁ pure repcussiua. ⁊ si nō ponātur cū reper cussiuis resolutiua qm̄ aliter cēt timendū q mā irct ad cor. Jn primis igr fomētēķ mamilla cū aq̄ ea. ⁊ aceto ⁊ oleo ro. ⁊ em pl'etur cū farina fabaꝝ ⁊ cedei ⁊ camomil la: ⁊ aliquā ptē sandalioꝝ. ⁊ misceātur cū aceto ⁊ vino al. debli. ⁊ fiat empl'm. Deinde ponaķ istō q maturat ⁊ mitigat. Ry. medullā vituli ⁊ vitellū oui fenug̃. sc. limi farine volatil' mol ēdini misceātur cū oleo tisamino ⁊ fiat empl'm. Si aūt mā fuerit frīda corpe mūdificato. in primis fomen tetur cū aq̄ ea. ⁊ aceto ⁊ vio al. debili. Deinde fac tale empl'm. Ry. risi. ʒ. ij. apij. ʒ. i. cōquassenķ ⁊ bulliāt in vino al. debili: ⁊ postea exprimaķ vinū ⁊ fiat empl'm: ⁊ de sup appōaķ. Deīde maturēķ sic. Ry. radic. lilij. ap ij. añ. ʒ. i. fenug̃. farīe tritici. sc. limi. mirre. añ. ʒ. j. croci. ʒ. i. misceaṁķ cū melle ⁊ fiat empl'm. Et si volum⁹ fortius opari ita q ñ sit bñ matuꝝ maturabit: ⁊ si ē maturū rūpet ⁊ apiet. fiat empl'm de folijs rute ⁊ pīci recētib⁹ cū felle bouis: vl' pōt rūpi cū calce viua ⁊ sapone molli: vl' aperiatur cū sagitella ⁊ est valde cauendū q suauiter exprimaķ ꝑpt dolorē. Et si cēnt apostēata venenosa sicut atraꝝ ⁊ carbun culus cureķ sicut dictū est in libro primo.

De nodis ⁊ glandulis ī mamillis.

Cipe igr dragagantū. gūi arab. vitella ouoꝝ: olei cū viol'. ⁊ misceāķ ⁊ fiat empl'm. Et si fortiꝰ opari volum⁹ liq̄fiat cera ⁊ pix. in oleo ro. ⁊ addaķ modicū fellis ⁊ sterco ris colūbini ⁊ fecis vini antiqui ⁊ fiat empl'm: ⁊ sup duriciez ⁊ glandulas apponatur.

De corosiōe ⁊ vlcere ⁊ fistulla ī mamill'.

Cipe nucis cꝑssi: gallaꝝ: cassieli gnec. añ. ʒ. ij. aloes. corticis thus ris. añ. ʒ. i. litargiri. ʒ. ij. pulueriz̄etur ⁊ tē percnt̄ in vino claro. sub rubeo trib⁹ die b⁹ ⁊ trib⁹ nocte b⁹. ⁊ p⁹a bulliāt sic' vsq̄ q̄ veniant ad spissitudinē mel'. ⁊ tē vic⁹ seu corosio illiaķ: ⁊ illud medicamē vꝫ in oī vlcere seu corosiōe ⁊ potissime ī mēbro molli, ⁊ si aūt mamilla fuerit fistulata laueķ cotidie cū vino puro ea. vbi bullierit mir ra ⁊ postea dsiccēķ deīde. Ry. sarcocollā ⁊ aloe. ⁊ misceaṁķ cū melle ⁊ ūnolnaķ tēta ī fistulla ītromittaķ. ⁊ ē d secretis ℨ fistulā lz sup⁹ in prio li. de oīb⁹ istis sim⁹ locuti.

De magnificatione mamillarū.

Ligñ aūt mamille nimis magnifi cātur vl' volum⁹ q ī puis p uellis angmētēķ. tē igr ꝓpterit q fomītēķ frequēt cum aq̄ ⁊ aceto. deīde empl'entur cum ce rusa. ⁊ chimolea. bolo armē ico. ⁊ tra sigil lata. Et si forcōra facere volum⁹ openķ cū narcoticis sic ē optū mādragora iusq̄ am⁹ paꝑ. al. mucilago psillij. ⁊ qr dicim⁹ d mamill' ita de testicul' intelligam⁹.

De fetore assellarum.

Etor assellaꝝ vl' ron⁹ corpis si diu duranerit ⁊ sine cā mānifesta lepā futurā sigt. Rectificeķ igr dicta ⁊ regim̄ ⁊ purgeķ corp⁹ cū flōia ⁊ farmaci. ī ℨ ex igētiā hu. peccātis. deīde fiat balneū. deinde abluaķ ī exitu a balneo cū aq̄ decoctionis yreos allūis litargiri. mirre. spicenar. rosaꝝ. deīde aromatizenķ asselle ⁊ totū corp⁹ sic. resoluaķ aliptā muscata sādali puluerizataķ. ⁊ rose in aq̄ ro. vel in oleo laurino. ⁊ illiniantur assel le ⁊ totū corp⁹.

Clarificatio. Circa istā materiaꝫ. mkia sūt ꝓsiderāda prio qz in viris ⁊ mulierib⁹ mamille sūt ī pectore ⁊ in q̄busdā alijs aialib⁹ sc in pte posteriori. sic in vaccis aut ī vētre sic i sue b⁹ ⁊ porcis. Dico q in viris ⁊ mulierib⁹ sūt ī pectore ꝓtāto: qz ibi nullū nocamētū pstāt ī motu. ⁊ si essent iseri⁹ ipedirēt motū. ⁊ nō ecnt ī loco hōesto, ppt lactationē Secda cā ē qz lac ē sā. bis coct⁹. ⁊ tō iuuatur in pectore, ppt calorē cordis. Jn vacis aūt ⁊ mkis pecudib⁹ ñ sic ī pectore qz ipediret mot⁹ pedū anterioꝝ. ℨ sic ī pte posteriori qz vsus illas ptes declinat ea ⁊ nō ī pedit mot⁹ de q̄ sit curandū cū pedes posteriores sequāt motū pedū anterioꝝ. scrophe aūt seu porce bñt p totū vētrē, ppt multitudinē fetuū. Secdo aduertendū qt viri bñt mamillas cū ñ lactēt. ⁊ iuxta b⁹ p⁹ q̄ bñt ḡre nō bñt lac. qm̄ sm Arist. in de ist oꝝ aialiū inuent⁹ ē ire⁹ q̄ habuit lac ex q̄ case⁹ fuit fact⁹. ⁊ bñt fetū masculū ⁊ fem̄ est illō idē. ḡre ergo ñ sit in viris. Dico q viri ꝓpter ñ bñt mamil-

tas ſz ſiſacrū mamillaꝝ ſic mlieres ñ hñt
teſticos ſz ſiſacrū teſticuloꝝ ab int⁹. ⁊ ät
habuerūt viri ꝓpř decorē tm vt ñ viderē
tur cē diminuti ñ ꝓpř opationē: ſz ꝓpter
decorē. De ſcō dico q̄ ñ hñt lac. q̄ non
hñt mēſtrua ſz illi q̄ hñt mamillas carno
las bñ ē poſſibile q̄ hēant hūitatez quā
dā al. ſiſem lacti. ſz nō eſt vez lac. ⁊ ita fu
it in i⁹. capto pp bonitatē paſcue ñ q̄ eſſz
vez lac. Tertio notādum q̄re mamille cre
ſcāt in tpe pubeſcētie in mulierib⁹ ⁊ in vi
ris nō. dico q̄ in vtriſq; creſcāt ⁊ idurāt
capita ⁊ hñt bulliones ſz paz in viris q̄
nō ſūt niſi ad decorē: ſz in mulieribus fit
multū augmētū vt poſſint ſatis recipe de
lacte ꝓpř finē. Quarto ꝑſiderandū q̄ ma
mille ſt meliores vel magne vel pue. dico
q̄ mediocres: q̄ parue ñ pñt ſatis recipe
de lacte. In magnis ät ñ fit bōa digeſtio
mediocres igit in q̄titate ſunt meliores.
Quinto ſtelligēdū q̄ apoſtēata ⁊ morbi
frequēt⁹ accidūt in mamill' mulierꝝ q̄ vi
roz. ⁊ q̄ maiores ⁊ magis rare ⁊ pkes ac
cipiūt ſuperfluitates. ⁊ q̄ vir⁹ debiliorz.
In viris ät totū cōſumīt. ⁊ iō nō ita fre
quēter. Sexto notādū q̄ coagulatio lac
tis i mamilla ꝓprie loquēdo ñ fit a frō:
q̄ illud ē magis coagulatio ſeu iduratio
ſz a calido digerēte dealbāte ⁊ aſſimulan
te. opz. n. digā cē groſſioza: ⁊ ꝑ fit a cali
do. Septimo notādū q̄ repercuſſiua me
diocria i apoſtēatib⁹ mamillaꝝ bñ pñt ap
plicari q̄ mille appꝛoximāt emontoꝛijs
mēbroꝝ nobiliū. nō tñ ſūt in emōtorio. ⁊
iō foramīa nō ſūt ita larga. nec ſiſt reper
cuſſiua debēt cē nimis frā ſz ſēper cū qui
buſdā reſolutiuis. timēdū. n. eēt q̄ iret ad
mēbra nobilia. mediocria igit apponāt
Octauo ſtellligendū q̄ lētes ⁊ fabe tra
cte pñt ꝓpterere ad reſoluādū lacq: deſic
cāt ſi cū alijs fortioꝛib⁹ reſolutiuis admi
ſceant ſicut ē fenugrecū ⁊ ſiſia. Nono ad
uertendū q̄ feroz in aſcellis pōt cāri de
melia ⁊ a q̄libet būore nō ꝓprie a putre
factione q̄ eſt ebullitio ſz a putrefactione
ꝓprie ſubſtātie q̄ ē corruptio. Decio con
ſiderandū q̄ infectiōe aſſelloꝝ pñt cōpe
tere repercuſſiua ꝑ tāto q̄ ñ adminiſtrā
tur niſi corpore mūdificato. ⁊ tē nō aliud
reperiat. ūt ſz deficēac. abſtergūt. ⁊ mun
dificāt cū ſint ſicca. ⁊ ſm hunc modū pōt
ꝓpetek mūt⁹ ⁊ ſiſia. Undecimo aduertē
dū q̄ aſcelle i iuuenib⁹ magis fetēt q̄ i ſe
nibus. qſi ⁊ lz maſſa corrupta abunder
in ſenib⁹ deficit tñ calor: mouēs ⁊ cū hoc
q̄ iuuenes ſunt peioris reginīnis vrpiq;
rimū. ⁊ calor eſt fortis ⁊c.

¶ Explicit quarta pars.

Incipit quinta pars de paſſionibus
mtritiuoꝝ. ⁊ cōtinent. xij. capitula.

apl's primū ō difficltate trāſglutiēdi
Capl's. ij. de debilitate appetit⁹.
Capl'm. iij. de indigeſtiōe ſtōi ⁊ dolore ⁊
debilitate ⁊ mala ꝓplexione ⁊ ſiſib⁹.
Capl'm. iiij. de canino appetitu.
Capitulū quintum de ſiti.
Capitulū ſertū de eructuatione.
Capitulū ſeptimū de ſingultu.
Cap. vij de faſtidio ⁊ regie ſanitatis.
Capl'm. ix. de abhominatiōe ⁊ nauſea ⁊
ſubuerſione anime.
Capl'm. x. de vomitu ⁊ apēdiculis eius.
Capl'm. xi. de inflatione ſtōi.
Capl'm. xij. de toztura inteſtinoꝝ.
Capitulū. xiij. de lienteria.
Capitulum. xiiij. de diſſuteria.
Capitulū. xv. de tenaſimone.
Capl'm. xvi. ō recapitulatiōe oīuz fluxuū
vētris. ⁊ cōtinet. xij. tractat⁹ ſeu capl'a.
Capl'm. xvij. de iliaca paſſioue
Capitulū. xviij de colica
Capitulū. xix. de melia miracbia.
Capitulum. xx. de vermibus.
Capitulū. xxi. de paſſionibus ani.

Capl'm primū ō difficltate trāſglutiēdi.

Ranſglutio cibi ē

mot⁹ ꝓpoſit⁹ ex vtute aialis
ſenſibili monēte voluntarie ⁊
ex motu naturali. Debeum ät per q̄ fit
iſta operatio eſt meri. Deſeruit. n. ſtō in
trāſglutione cibi. Meri ät ē mēbrū ꝓpo
ſitū ex duob⁹ tūicis ⁊ carne. tunica ät ite
rior hz villos lōgitudinales cū quib⁹ fit
mot⁹ vo lūtari⁹. tunica ät exterior hz vil
los trāſuerſales cū quib⁹ fit mot⁹ natura
lis. Nūc ät trāſglutio fit ꝓio ⁊ ꝓcipal'r
cū villis lōgitudinalib⁹ interioribus qui

mouek nāliter. ⁊ ideo mor⁹ trāſglutiendi
eſt facil' cū iſta ſc habēt ꝓz nām. Vomit⁹
aūt fit cū vill' exteriorib⁹. ⁊ iō fit cū difficul
tate. carnoſitas aūt abūdat circa tunicaz
exteriorē. Nūc aūt ſicut via hanelit⁹ ē ſi
tuata i pte āteriori: itavia cibi q̄ appella
tur meri ſeu yſophag⁹ eſt in pte poſterio
ri ꝓfuſus collū ⁊ ſpōdilia. nūc aūt actio trāſ
glutiēdi aliq̄n auferē cū nō ꝓt trāſglutire
aliq̄n minuiē q̄n ſit cū tremore ⁊ titillatione.

Cauſe. Difficultas trāſglutiēdi aliq̄n
venit ꝑpē nocumēta q̄ veni
unt ipſi meri. aliq̄n veniūt ꝓp nocumēta
q̄ veniūt membris vicinis. Si ꝓp mem
bra vicina ſiē ꝑpter diſlocationē ſpōdili
um. aut ꝓp ſquinantiā aut ꝓp ſpaſmum:
aut malitiam rei q̄ cuomiē. aut ꝓp illud
q̄ trāſglutiē: ⁊ ita de alijs. Si āt venerit
ꝑpē meri ꝑ accidit ꝓp tria: aut ꝑpē mali
tiā ꝑ⁹nis. aut ꝑpē apoſtemata: aut ꝑpē
vlcera. malicia aurē ꝓplexionis q̄dā ē ca.
q̄dā frida q̄dā ſicca. q̄dā hūida. Apoſtēa
ta quedā fūt ca. q̄dā frida. aduenit ēt ꝓp
debilitatē virtutis ſicut in illis q̄ patiunē
fortes egritudines. aut paſſi ſē cronicas.
aut ſunt cōua leſcētes. aut ſenes.

Si fuerit ꝓp diſlocationē ſē
Signa. titur dolor i collo ⁊ ſpōdili
bus ⁊ ſpatul' ⁊ nō pōt iacē ſupra dorſū
⁊ ſi fuerit ꝑpē ſpaſmū ſentiē dolor in ma
milla ⁊ pectore ⁊ rz os dauſuz. Et ſi fue
rit ꝑpter ſq̄nātiā ⁊ alijs cognoſcē ex illo
⁊ ſi fuerit ex nocumēto euomendi ſic ſunt
vermes ⁊ ſitis cognoſcē ex illis. Et ſi'r
ſi fuerit ꝑpter rē q̄ trāſglutiē ſic ē arista.
⁊ ſitia. ⁊ ſi fuerit ꝑpter debilitatez facile
eſt cognoſcere. aut ratione ſe. aut ratione
etatis. aut alioꝝ membroꝝ notoꝝ. ⁊ ita de
alijs. Et ſi fuerit ex mala ꝓplexiōe diſcer
nitur q̄ trāſgluno fit paulatine ⁊ cū l'bo
re ſz ſine dolore. Et ſi fuerit caliditas ad
eſt ſitis ⁊ aſpitas. ⁊ ſi fuerit ex frītate ad
eſt ſuitas ⁊ extēſio. ⁊ pua ſitis. Et ſi fuēit
ex hūiditate adeſt albedo lingue ⁊ ſaliua
multa. Et ſi fuerit ex ſiccitate tūc eſt aridi
tas lingue. ⁊ ſitis. Et ſi fuerit apoſtema
tūc ē dolor in trāſglutiēdo. ⁊ poſtq̄ rranf
glutiuerit q̄ſcit. ⁊ ſi apoſtema fuerit ca.
diſcernit⁹ vt dictū ē de mala ꝓplexiōe ca.
⁊ rōe ſe. Et ſi apoſtema fuerit frīū diſcer
nitur vt dictū eſt. Et ſi fuerit ex vlcere di
ſcernit: q̄ cū comedit aliq̄ acuata ſic eſt ſi
napis ⁊ acetū ⁊ ſil'ia nūc patiē magnum
dolorē. ⁊ ſi comedit dulcia ⁊ vēnoſa nō.

Pronoſtica. Qñ aliq̄s patiē apo
ſtema in meri ⁊ ſup
uenit tremor rupturā apoſtēatis ſignat.
Alia ſunt oibus manifeſta cū aliquis nō
pōt tranſglutire. quare ⁊c.

Cura. Circa curationē paſſionū me
ri debem⁹ tres regulas notaē
Primo q̄ qñ datur aliq̄d paſſionib⁹ me
ri abintus q̄ diutiſſime teneaē in ore ⁊ q̄
paulatine trāſglutiat. Scōm eſt q̄ in illo
tūc nullus ſumaē por⁹: q̄ nimis cito face
ret deſcēdere medicamē. Tertiū eſt q̄ qñ
medicamina applicaē ab extra q̄ applī
ceē collo inter duas ſpatulas: q̄ ꝓfuſus il
las ꝑtes trāſit meri. Tūc veni am⁹ ad cu
ratōes ꝑticulares reddēdo ſingula ſingu
lis. Si āt fuerit ꝑpē diſlocationē appo
nātur vētoſe ⁊ fricatiōes. fiāt ⁊ aliq̄ q̄ cō
petūt i diſlocationib⁹. Et ſi fuerit ꝑpē lq̄
nantiā aut ſpaſmū cureē vt dcm ē. ⁊ ſi pp
ea q̄ attrahūē aut expelluē apponāē leni
tiua ſiē fic⁹. ⁊ liquiē. ⁊ ſil'ia. ⁊ ſi fuerit ꝑpē
debilitatē ꝓuis denē reſūptiua ⁊ nutriē
tia. ſiē ſunt oua ſorbilia. medulla vituli. ⁊
brodiuz carniū. ⁊ carnes volatiliū. ⁊ pi
ſces ſquamoſi ⁊ inūgaē collū cū oleo liſa
mino. ⁊ oleo violē. ⁊ oleo amīd. dul. ⁊ vta
tur el'io reſūptiuo. ⁊ diadrag. frō ⁊ vtaē
lacte ⁊ balneis. Et ſi fuerit pp malā ꝓple
tionē ſic. fiat illō idē. Et ſi fiat pp malaz
ꝓplexionē ca. vtaē ſir. ro. violē. nenupb. ⁊
emplet⁹ collū ex mucillagine pſillij ⁊ ci
tonioꝝ. ⁊ ſandalē. ⁊ roſis. ⁊ ſpodio. ⁊ vtaē
iſtis pillē. q̄s diu teneat i ore. ℞. iiij. ſc. frō
rū nunō. maioꝝ ⁊ minoꝝ. aā. ℈. i. oium
ſandalē. aā. ℈. ij. liq̄f. mūō. ℥. i. ꝓficiaē cū
mucillagie drag. ⁊ aq̄ ro. ⁊ fiāt pillē. ⁊ vtaē
lacte aceto ſo⁊ ptiſana. ⁊ lactu. ⁊ portul'. ⁊
cuē. ⁊ ſilib⁹. Si āt fuerit ex mala ꝓplexio
ne frā tūc bulliāt iſta i olo laurio ⁊ coſtio
ſ. mirra. ſtoraz. calāita. ſpicanar. caſtoreū
āmoniacū. ⁊ iungaē lana ⁊ ponāē ſupra
collū ⁊ inter duas ſpatulas. ⁊ vtaē iſtis
elyſ. ℞. dyairis. diacalamīti. roſate nouelle
pleris. diakon. pipeon. aā. ℥. ij. miſceaē
vel fiat ſirū. ō maiorana ⁊ bētonica ⁊ vter
q̄ calamento, aſaro, ⁊ anyſo, maraūo', ⁊

melle. Et si fuerit mala ꝓplexio humida: bulliat ysop⁹ in oxil' diur'. & utatur eo. et purgetur cū yerap̄. & utatur vomitu. & si ant ea q̄ dicta sūt in mala ꝓpone frigida Et mālib⁹ igit̄ q̄ dicta sūt ꝑt fieri gargarism⁹ epl'm. & olm: & sirup. elm: & pditum & sil'ia. Si igit̄ fiat ex mala ꝓpone frida & būida fiat sicut dictū est. Si aūt fuerit pp apostēa ipius meri ponat istō empl'z supra collū & inter spatulas qđ ē ptiz matutinū & ptiz repcussiuaz. ℞. iij. se. frōz se. malue. se. portula. se. lini. se. fenug. añ. ʒ j. cōterātur fortit̄ & misceātur cū mucillaginе psillij & tepid̄ supra locum appōatur. & reliquū regimē sit sicut dictū ē i mala cōpone ca. & si apostēa fuerit frīd̄ pōatur istud empl'm supra colluz & inter spatulas. ℞. galbani armoniaci: bdellij: resoluantur in oleo laurino: & cū cera fiat emplastz. Et si esset difficil' maturatiōis valde addātur istis pircz: radix aristol': yreos: & reliq̄ fiant sicut dictū ē i ꝓpone frā Si aūt apostema fuerit ruptū fiat tal' poto. ℞. yreos: ysopi: raď. lilii. añ. ℥. i. caricaz: uuaz pas. mūd. abarill'. liquir mū. marab'. añ. ʒ. i. mell'. lib. j. fiat decoctionis lib. i. &. j. & utatur isto gargarizādo sorbēdo. Si aūt fuerit pp vlcera que sunt i meri utatur ista potiōe. ℞. ysopi: absinthij. añ. ℥. j. liquir. mūd. uuaz pas. iunube. dragaganti: gumi arabi. añ. ʒ. j. mirrullorz se. citonior. añ. ʒ. i. mll'. querc. iij. fiant decoctiōis lib. i. &. j. qua utat gargarizādo diu & frequēter in ore tenēdo: paulatine sorbādo: & cū hoc teneat istas pill'as in ore. ℞. sarcocolle: spodij: chalcabre. dragagan. gumi arab. amigd. añ. ʒ. i. cōficiant cum melle & fiant pill'e: & pōt uti lacte: ita q̄ sint partes. vij. lactis: & una mell'. Et si volumus mundificare magis extrahatur butirum. & si vosum⁹ conglutinare nō extrahatur.

Clarificatio. Intelligenduz q̄ impassionib⁹ meri cōpetit lac: vbi canci fluuiales candentes sint. pecti. Et mō dubitaret aliquis q̄ nā tū q̄ lac acquirit malaz cōpkonez fridaz & siccā. nā q̄ nimis deficcat. & ita exasparet & sil'ia. dico q̄ ꝓpter q̄n volumus abstergere. vnde ex hoc lac iuuamēta acquirit. primo q̄ nō ꝓmittit lac caseari in stomaco nec putrefieri nec corrūpi. preterea acquirit siccitatē tēperatā cōsumendo butirositatē rōne cuiusdaz siccitatis. abstergit & mundificat. ita nec alterationem fridā acquirit: quia calidum ponitur: nec nimiam siccitatem: quia totiens non apponitur: quare &c.

Capl'm. ij. de debilitate appetit⁹.

Desiderium cibi et potus ē appetit⁹ stōi suaz inanitionez sentientis. Nūc autem fames ē appetit⁹ ca. & sic in rōne cibi. & sitis est appetit⁹ frigidi et humidi rōne pot⁹. Ista āt virt⁹ desiderativa, ꝓprie ptinet orificio stōi. sicut transglutio ptinet meri. & digestio fundo stōi. cōponiť aūt hec virt⁹ ex naturali & aiali & ideo quando stomac⁹ & alia se habent ſm naturā: tūc actio ē bona. & q̄ñ sunt ꝑter naturā: tūc actio aut auferť: aut minorať: aut corrūpitur. Nūc aūt de ablatiōe & minoratione agit̄ h: c. q̄m cāe non orīt nisi ſm intensiuz & remissiuz.

Causa. Causa debilitatis appetitus aut est extrinseca aut intrinseca. Si extrinseca tūc ē nimia caliditas resoluēs: aut friditas mortificās: aut nimi⁹ labor & exercitiū. ista em̄ ls a principio intendāt appetitū: ñ postea diminuūt. & si militer diminuiť appetit⁹ cū transit hora qua consueuit comedere: & somn⁹ superfluus: & aer veuenosus appetitū diminuūt. & crapula cibaria fastidiosa: & ociū & accidentia alie: & nimi⁹ pot⁹ aque frigide & similia. Si aūt fuerit pp cās intrinsecas: tūc aut est pp stōm: aut pp alia mēbza. si pp stomacū ℥ ē pp tria: aut pp ablationē virtutis sensitiue stomaci ex ℥ qz sp̄ius venit a cerebro: & ita nō sentit inanitiōez suā: aut est pp malā ꝓplexionē fridam stomaci ipsius: aut pp malū calorē: & ista cā euenit frequēt⁹. Si āt auferať aut minuať appetit⁹ pp alia mēbza ℥ est sicut in ania & melia: q: obliuiscunť: aut nō imaginanť: aut pp catarrum: aut pp se. fortes aut pestilēciales: aut cronicas: aut pp fluxuz ventris: aut q: spūs nō mittit melaz ad stōm: aut q: nimis mittit. & fit ē pp nimiū fluxū mēstruoz: aut pp retentionē: aut

cū incipiunt fluere in quibuſdā: aut p̄o
pter vermes: aut p̄opter cōceptuꝫ aut a
poſtemata.

Signa. Signa ſūt ſatis mānifeſta eꝝ
indicio. ⁊ qꝫ cāe ſunt notabi
les ꝓpter egritudines q̄ p̄cedūt niſi quā
do venit ꝓpē ſtomacū. Nūc aūt q̄ venit
ꝓpter ablationē ſp̄s ſtōi tria ſunt ſigna.
Primū q̄ nihil appetit. ſecūdū qꝫ cibum
p̄i⁹ deſideratū renuit. tertium qꝫ ſi come
dat acuta ⁊ mordicantia ſicut ē ſinapis ⁊
piper. ⁊ poſtea poter vinū puꝫ nō grauā
tur eꝝ illis. Si aūt cā fuerit frīgus tūc ſen
tit indigeſtionē ⁊ ventoſitates: ⁊ ē p̄ua
tio ſitus. Si aūt fuerit caliditas ſentit ca
lor ⁊ ſitis. alia oīa ſunt ſatis manifeſta di
ligenter inquirenti.

Pronoſtica. Ablatio appetit⁹ ſi
diu duraverit mor
ſ̄ eſt ſignū. minoratio appetit⁹ ſi venerit p
ꝓter frigiditatē malū eſt valde: cū friditaſ
acuat appetitū. Dis debilitaſ appetituſ
in oī morbo cronico peſſimū eſt.

Cura. In curatiōe appetit⁹ debem⁹
vitare crocū ⁊ butiꝫ: ⁊ oīa vn
cuoſa. Ea aūt que ꝓuocant appetitū ſūt
oīa acuta ⁊ aromatica: ſicut ſūt cepe: ⁊ al
lea: ⁊ porri: ⁊ naſturtiū: ⁊ ſinapis: ⁊ pipe
⁊ cinamōmi: ⁊ garioſ. ⁊ ſpicanar. ⁊ nuꝫ mu
ſca. ⁊ oīa ſtiptica ſicut ſunt mēta: abſinthi
um: maſtix: thy⁹: ſtoxar calamita: lignū alo
es: ſucc⁹ citonioꝝ: ſumac. berberis. roſe.
gallia muſcata: ſandali. ⁊ omīa acetoſa. ſi
aut acetū: vinū maloꝝ gra. ſucc⁹ acetoſe.
acetoſitas aīc. ⁊ citranguloꝝ. ⁊ limonū. et
cortices eoꝝ cōdite. ⁊ oēs cōfectōes q̄ ſi
unt ex eis. ⁊ valet tyriaca: ⁊ mitridatum.
⁊ potio muſcata. ⁊ diacitonitē. diabra. di
amēte. zuc. ro. mel. ro. ⁊ ſiſia. In cā igit̄
ca. denē frā aromatica ſtiptica. ⁊ in eā frā
denē ca. ſtipti. ardātica. In oī igit̄ defcū
appetit⁹ lardeſ gallina cū lardo ⁊ gario
fi. ⁊ aſſeſ. deinde aſpergaſ aq̄ roſ. ⁊ vino
muſcatello. ⁊ odoretur frequēter ⁊ mḱtis
vicib⁹. valēt etiā olive cōdite. piſca condi
ta. ſpag⁹ cōdit⁹. piſces ſalſi. zinzib. cōdi
tuꝫ. auellane. caſtanc. cicera. fabe. cū ſunt
torrefacte. Dis viſis ad particularia ve
niam⁹. Si malitia appetit⁹ venit ꝓp de
bilitatē ſp̄us ſtōi⁹ purgeſ cerebꝝ ⁊ mū
dificeſ ⁊ cōforteur cū ardātib⁹. deinde vta
tur iſto eḷio. ℞. potōis muſcate diamēte.
diābre. añ. lib. ℌ. miſceātur ⁊ poſtea fiant
pilḷe de alipta muſcata. ⁊ cotidie de mā
tranſgluviat tres īegras. deide p⁹ ℔ vta
tur tyriaca ⁊ mitridato. Si āt venerit ꝓp
malā cōpl̄onē frī. aut hu. aut vtrāq; dige
raſ mā cū oxill: ſq̄ll. vbi bulierit yſop⁹:
abſinth. ⁊ mēta. Deide purgeſ cū yerap.
acuata cū aloe. aut purgeſ cū mirab. ches
bl. deide vtaſ iſto eḷio. ℞. diakon. pipeō.
diacitōitē. diagalāge. diamīte. diābre. añ.
lib. ℌ. miſceāſ. Deide bulliat ab ſint ℔. mē
ta. nuꝫ muſ. nuꝫ cip̄ſ. i oleo laurio. ⁊ lana
intīgaſ: ⁊ ſupza ſtōm appōaſ. Si āt facīt
ꝓp cāz ea. digeraſ mā cū oxiz̄aċ. ⁊ ſiru. a
ceroſo. ⁊ ſiru. limonū. ⁊ ſiru. ro. vbi bullie
rint ſandal. ſpodiū roſe. cū pauca cāpho
ra. ⁊ ctōia. cū q̄buſdā folḷs abſint hȳ. de
inde purgeſ cū mana. ⁊ caſſiaſ. aut cū mi
rab. cīc. aut cū trifera reubarbarata. deid
vtaſ iſto eḷio. ℞. triaſandal. zu c. ro. carni
uꝫ cicōioꝝ cō ditoꝝ cū zuc. diagragā. frī.
añ. ʒ. ij. miſceāſ roſe ſandali. ci tōia aceto
ſitas cīc. i oleo ro. ⁊ lana īfundaſ ⁊ ſtō ap
plicēſ. Si āt fuerit ꝓp ſplenē⁹ deopileſ: ⁊
a melīa mūdeſ. ⁊ ſi ꝓp cōceptū vtaſ eyer
citio tēpato: ⁊ vino antiq̄ odorifero. ⁊ vta
tur iſto eḷio. ℞. diacitonitē. potōis muſca
te. añ. lib. ℌ. cōpue citrāguloꝝ. ʒ. i. miſceāſ
Alie āt cāe oēs curent̄ ſic dicēt i locis ſu
is. ⁊ p̄ ōriū ad tēpamētū reducantur. Si
āt fuerit cā ſic. ⁊ hūoꝝ p̄ſuatio detur lae
⁊ brodū carniū cū aromatib⁹: ⁊ oua ſorbi
lia ⁊ dicta reſumptiua

Clarificatio Nōndū ēt q̄ ablatio
vḷ diminutio multū no
tabiḷ cibi i morbis cronicis ē malū ſignuꝫ
⁊ malū i ſe. cū nulḷ poſſit diu eē ſine cibo
⁊ malū i cronicis cū mala cōpl̄o videaſ eē
eāta. 2°. notād q̄ frequēſ accidit q̄ a
liq̄s nihil penit⁹ appetit ⁊ accidit q̄ q̄ co
act⁹ incipit comedē. ⁊ p⁹ ea fortiſ mḱtū
appetit ⁊ attrahit ⁊ cōedit. ⁊ ℔ accidit aut
qꝫ virt⁹ appetitiua q̄ ſopita erat ꝓp cibū
acceptū excitaſ. aut qꝫ cib⁹ accept⁹ deſtru
it cāz diminutōis appetit⁹. vt vbi gratia
pōatur q̄ aliq̄s amiſit appeſ. ꝓp malam
cōpl̄onē frām: ⁊ q̄ incipiat cōedē ccpas ⁊
allea. tē ci augmētatur appetit⁹. qꝫ cib⁹ de
ſtruit cāz. aut ſi cā ceſ ca. ⁊ ipe acaperet a
cetū ⁊ ſiſia. diminutionē igr̄ appetit⁹ ſur

uenies augmẽtat.aut q; fuscitat;aut q; re
efficat. Tertio aduertendũ q nõ ẽ inco
uenies duo ꝺria cõcurrere ad effm vnũ
vnũ.ſ.p ſe:ꝛ aliꝺ p accideſ iõ nõ ẽ mira
bile ſi virt⁹ appetitiua ſeu attractiua: ſeu
deſideratiua:ſeu trãſgluratiua deficiat,p
pter ca.ꝛ ppt fmm cũ excedũt.qm̃ ly ca.tẽ
peratũ valeat in b caſu cũ excedit: corru
gat:ꝛ deſiccat:ꝛ exalat.ꝛ ita diminuit fri
gadũ ꝛ facit b q; mortificat. Quarto no
tanꝺ q virt⁹ attractiua directe ꝛ p ſe nõ
cõfortatur ex ſtiptias:niſi q; deſiccãt:ab
ſtergũt ꝛ mũdificãt:vel q; virtutẽ coadu
nãt ſi fuerit diſſoluta. Quito notãꝺũ q
vt⁹ deſideratiua ſeu appetitiua ſeu attra
ctiua ſtõi ẽ cõpoſita ex aĩali ꝛ nãli.nãl tñ
ẽi toto corpe:ſz ſtõ addit aĩal.ꝛ q; ab eẽ
attrahit.ꝛ q; a remotis.ꝛ q; nõ ſolũ ,ppt
ſe:ſz ẽt,ppt totũ corp⁹.ꝛ iõ nã ordinauit
vt ſtõus ſentiret inanitionẽ ſuã.ꝛ ad hoc
fuit ſpus aĩal.mhilomin⁹ aliq̃ aĩal ſupe
rat nãlẽ:vt i canino appetitu. aliq̃ autẽ
nãlis ſuperat aĩalẽ:ſicut videm⁹ in fame
licis:vbi attrahit ab epate anteq̃ i ſtõ ſit
digeſt⁹ cib⁹.ꝛ ſicut videm⁹ in iudeis cuz
ſuſpẽdũtur per pedeſ:mhilomin⁹ cũ cib⁹
attrahitur ad ſtõm q nõ fieret niſi nãlis
attractiua.ꝛ ſuperi⁹ graue facẽt aſcẽdere
Sexto itelligẽꝺũ qm̃ ly appetitiua epis
ſit per totũ corp⁹ ſicut ꝛ ſtõi. mhilomin⁹
tñ ẽ nal.ꝛ nõ aialis.,ptãto q; attrahit ab
intus ꝛ a,ꝓio.ꝛ iõ õſim plex.ſz illa ſtõi ẽ
cõpoſita:ꝛ cã ẽ dicta. Sepũo notãꝺ q
ſtõus triplicit nutritur ſz Auic.vno mõ
ex ſan⁹.qui eſt in venis ſuis exterioꝛib⁹
ꝛ in interioꝛib⁹.ꝛ al⁹ fruſtra eẽt ibi. Scꝺo
nutritur ex chilo ſm. B.i de virtutib⁹ nã
lib⁹.ꝛ in ampbis ſupra illũ ampbm eoꝛ
q; nutriũtur ꝛc.Tertio nutritur i tpe famis
ex ſan⁹.attracto a venis meſaicis ꝛ ab e
pate.nec i hoc ẽ difficultas.ſz ex q iſtaruz
meli⁹ ꝛ pfecti⁹ nutritur.ꝛ ſunt de b longi
ſmones.qm̃ q;daz dicũt q ex chilo.ſz mi
hi nõ vr rationabile:meli⁹ eĩ videtur ex
ſan⁹.qui ẽ in venis interioꝛibus ſtomaci
ſz non ẽ loc⁹ ratocinãꝺi .q̃re ꝛc.

Capl̃m.iij.de ꝺoloꝛe ſtõi ꝛ debilitate
ei⁹.ꝛ de indigeſtõe ꝛ mala ꝓplexione ꝛ
ſimilib⁹ ꝛ.

Ntelligẽꝺum quod

i iſta bñt magnã cõueniẽtiã:ꝛ q̃ſi
vnã ſine alio eẽ nõ ꝑt.ꝛ curatõeſ
fere ſẽ eccdẽ.Digõ igr̃ ſtõi aliq̃n auferr̃ a
liq̃n miꝺrar̃.aliq̃ coꝛrũpit̃.ꝛ b totũ accidit
ſz itẽſionẽ ꝛ remiſſiõez ꝛ q̃litatẽ cauſar.

Cauſe. Qꝺ ãt digõ ſtõi auferr̃ aut
minoꝛer̃:aut coꝛrũpatur. b ẽ
aut,ppt cãs extrinſecas:aut,ppt cãs intrin
ſecas. Si,ppt cãs extrinſecas:ſic ſẽ accidẽ
tia aĩe vt ira:triſticia:ſollicitudo:ꝛ ſiſſia.ꝛ
cũ b euenerit,ppt q̃ritatẽ cibi ꝛ por⁹ ad
ditã:aut diminutã:aut,ppt malã q̃litatẽ
aut venenoſã:aut frãm.ꝛ ita de aliis ſic
duricies ꝛ ſiſſia.aut q; cib⁹ ioꝛdiate ſupt⁹
ẽ:aut q; groſſũ ꝓponit̃ ſubtili.aut cruduz
põit̃ ſup ſcicoctũ:aut q; hoꝛa ſolita ſumẽ
di cibũ trãſiuit:aut q; ſõn⁹ nõ fuit cõplet⁹
aut,ppt motũ nimiũ cũ digſtia vigeat p q
etẽ.aut q; aer ẽ nimis diſtẽperat⁹: aut,p
pter crapulã ꝛ vomitũ:ꝛ oĩa alia ſimilia.
Si ãt fuerint,ppter cãs intrinſecas: aut
hoc eſt,ppt ſtõm:aut,ppt mẽbra alia. et
ſi fuerit,ppt mẽbra alia:b ẽ,ppt paſſiõeſ
ccrebri:ſicut ẽ reuma:ꝛ ita de aliis.aut,p
pter paſſiões coꝛdis.ſic ẽ tremoꝛ ꝛ ſiſſia.
Aut,ppt paſſiões epatis vt q; mittit̃ ſi
bi nimis ꝺeco.aut,ppt venas meſaicas
ꝛ itereſtia:aut,ppt ſplenẽ.aut q; mittit ſtõ
melle nimiã q̃titatẽ.ꝛ accidit ẽt b ,ppter
paſſio.matricis.ꝛ ita de aliis mẽbris q̃
poſſunt mittere ſuas ſuperfluitates ad
ſtõm. Si ãt indigõ fiat in ſtõ rõne ſtõi tẽ
ẽ,ppt tria.aut rõe male ꝓportionis.aut ma
le ꝓpõnis:aut ſolutionis cõtinuitatis.ꝛ ad
uenit ẽt idigõ rõe doloriſ.ꝛ rõe debilitat̃
ꝛ ſi fuerit pp malã cõpt̃onẽ b ẽ q; nimis
ca.aut frigz frequẽt⁹ accidit ex frã.aut q;
nimis ſicca.ꝛ ꝺuc ad ethicã.aut q; nimis
hũida.ꝛ ꝺuc ad ydropiſiz.ꝛ accidit ẽt in
digõ ſi ſolũ ex mala cõpt̃õe ſimplici: ſed
cõpoſita cũ mã ꝛ ſiñ mã ſz ẽt ſit b ꝓp vẽ
toſitates ꝛ aq̃ſitates ꝛ hũores ad ſtõz ꝺ
legatos.ſicẽ ſan.aut co.ſtã.aut melꝛa.ad
uſtis:aut nõ aduſtis.ꝛ ſanieſ ꝛ ſiſſia.ꝛ ad
uẽit ẽt,ppt offãlia ſic ẽ apoſtẽa:aut nimia
paruitas ſtõi:aut nimia q̃titas:aut p cõ
ſtim.ꝛ ita ꝺ aliis.aduẽit ẽt,ppt ſol⁹onem
cõtinuitat̃ intrinſec⁹ factã.ſiue ab eẽ.aut
ſtõus ẽ debilitat⁹,ppt longaz abſtinẽtiã

et ſimilia.aut quia dolet in ſe.aut ꝓpt̃ do
lorẽ alioꝝ mẽbroꝝ.pp eꝯ iſta ⁊ ꝟſilia ſto⸗
mac⁹ patit̃ ablatiõez digõnis ſic̃ ꝑz i liẽ
teria:aut mĩoratione ſicut cũ mlt̃ũ moꝛat̃
cib⁹ in ſtõ:aut cũ grauitate:aut patit̃ coꝛ
ruptionẽ ſicut ꝑz in eructuatiõe acetoſa:
aut fumoſa:aut ſapoꝛe alicuⁱ⁹ male quali
tatis.⁊ ita de aliꝭ.

Signa. Intelligendũ ẽ ꝙ cũ aliquis
bñ dormiat:⁊ cũ ſurgit a ſomno ſentit ſe le
uiꝫ:quieti:⁊ ſine turbatione:⁊ egeſtiões
ſunt i hoꝛa ſolita.⁊ ſicut oꝛ:⁊ vrina ẽ bñ
digeſta:⁊ nõ ſentit eructuatiões:nec ven
toſitates:nec aliquẽ motũ ſubuerſiuum:
nec ſentit aliquã grauitatez in capite:nec
habuit i ſomno fantaſmata terribilia fal⸗
ſa nec criſtoſa.tũc ſignat̃ ꝙ ſtõus optime
cõpꝛehendit cibũ vndiq;.⁊ habuit quietẽ
⁊ tp̃us ſufficiẽs ⁊ bon⁹ ⁊ pfecta fuit digõ
Si aũt aliq̃ illaꝝ aut multa affuerit pturba
tio digõnis ſignat̃:⁊ alia ꝑz ꝙ diuerſa ap
parent accidẽtia. Et ſi fuerit ex cauſis ex
trinſecis bñ ex inditio patiẽtis:⁊ aſſiſten⸗
tiũ ⁊ medici induſtria. Et ſi fuerit ex paſſi
onib⁹ alioꝝ mẽbroꝝ a ſtõ: circũſpiciãtur
diligenter oĩa alia mẽbra coꝛporis ⁊ no⸗
ticia nõ latebit. Et ſi fuerit ꝓpt̃ ſtomacum
⁊ fuerit mala cõplo ca.ſentit̃ calor in ſtõ.
⁊ ſitis:⁊ male digerit cibaria ſubtilia. et
iuuat̃ a frigidis:⁊ ledit̃ a ca. Et ſi eſt ex hũ
ris vicio adeſt pond⁹ ⁊ agrauatio ⁊ oris
amaritudo.⁊ ꝑm q̃ntitatẽ ⁊ caliditatẽ cole
re effuſe accidũt mĩoratiões ⁊ coꝛrupti
ones ĩdigia. Et ſi fuerit ꝓpt̃ malã cõple
xionẽ frãm ſentit̃ frãs ⁊ paucitas ſitis.⁊
vtpl̃imũ appetit⁹ intẽſus.⁊ qꝛ male dige
rit res difficil̃ digõnis ⁊ ledit̃ a frigidis.⁊ iu⸗
uat̃ a calidis Et ſi ẽ cũ hũoꝛis vicio adeſt
pond⁹ ⁊ agrauatio.⁊ ſi ẽ flã ẽ cũ acctoſi⸗
tate.⁊ ita de aliꝭ ſpẽb⁹ flãticis iuxta na⸗
turã ſpẽz. Et ſi ẽ ex melãcolia ẽ cũ ſtipticita⸗
te. Et ſi ẽ ex ſanguine ẽ cum dulcedine
⁊ ſi ẽ ex hũiditate ẽ cũ ſaliua multa.⁊ ſi eſt
ꝓp ſiccitatẽ:cũ ſaliua pauca ⁊ cũ q̃dã arꝫ
ditate.⁊ ſi ẽ ꝓp apoſtema adeſt magn⁹ do
loꝛ ⁊ fe.⁊ nauſea.⁊ ſi ẽ ꝓp ſolorẽ cõtinu⸗
tatis ẽ doloꝛ cũ pũctura.⁊ cib⁹ in ſtõ paꝛ
moꝛat̃.⁊ qñ mã mittit̃ ad ꝺcuitatẽ tũc ẽ
vomit⁹.⁊ ſi mittat̃ ad villos ⁊ ibidẽ fiat i
uiſcatio tũc ẽ nauſea.⁊ ſi ẽ ꝓp doloꝛẽ res
ẽ manifeſta,doloꝛes aũt nõ eueniũt niſi
aut ꝓpt̃ malẽ ꝓpꝛionẽ diuerſaꝝ aut ꝓpt̃
ſolorẽ ꝓtinuitat̃.⁊ ſi ex debilitate diſcer
nit̃ ex etate ⁊ tpe ⁊ ꝓpꝛione ⁊ ꝟſuetudie.⁊
ꝓp moꝛbos q̃ ꝓceſſerũt.aut qꝛ nãlit̃ ẽ debi
lis vꝛ.aut nũq̃ i ſe debilitat̃ ſz rõe alic⁹
ſui inſtrũ.ſicut ꝓplexio:ꝓpoſitio ⁊ vnitas

Pꝛonoſtica. Dis indigõ ſtõi ma
la ⁊ potiſſime coꝛrup
tio.⁊ qꝛ nõ rectificat̃ ꝑ alias digias.et
qꝛ radix mã ⁊ oꝛigo ẽ fere oĩz egritudinũ
malaꝝ cõicaꝝ.ſic̃ eſt epl̃ia. lep̃. ſcabies.
ydropiſ.⁊ ſitia. vigilate igr̃. Si aliq̃s in
ꝙualẽtia patiat̃ idigõez ⁊ hẽat os aceroſ⸗
ſuꝫ timẽdũ ẽ de recidia ⁊ ꝙ mã putrefiat
Si aliq̃s ſit crapulat⁹:⁊ apareat in facie
puſtula multoꝝ coloꝝ ſic̃ ẽ color rube⁹. li
uid⁹.⁊ niger.diu viuẽ nõ ꝓt. qꝛ mã ſũme
venenoſa ẽ.⁊ coꝛp⁹ mũdificari nõ ꝓt ꝓpt̃
crapulã.ad bonã g⁹ digeſtõez ſtõ diligẽ⸗
tiſſime aduertam⁹. Si idigeſtio fuerit ꝓp
accũtia aĩe iducat̃ gaudiũ ⁊ letitia. ⁊ ſi fu
erit ꝓp crapulã ⁊ repletio fuerit nouella ĩ
tũ gaſt̃ vomit⁹ ⁊ fiat abſtinẽtia ⁊ ſõn⁹ lon
gus.⁊ eperatiũ tpatũ ⁊ balneũ.⁊ det̃ ci⸗
b⁹ facil̃ digõis.⁊ dent̃ aromatica ſtiptica
ſtõm ꝓfortãtia.ſic̃ ẽ diãbra ⁊ diamẽte. et
maſandat̃. Et dic̃ Bal.ĩ de igeio.ꝙ in b̃
coſu ꝓpetũt ſomn⁹ ⁊ vigilia. ſomn⁹ vt ſi
at bona digõ ⁊ caloꝛis reuocatio. vigilia
ꝓpt̃ expulſionẽ ſupfluitatũ. Et ſi fuerit ꝓ
pter ſtõm puũ det̃ cib⁹ digeſtibil̃ ⁊ ĩ pua
q̃ntitate ⁊ frequẽt̃.⁊ ſi fuerit ꝓp abũ ꝑ ꝟ⸗
riũ reducat̃.⁊ ita ꝺ oĩb⁹ cãis primitus.
Rectificet̃ igit̃ ſic̃ oꝛ.⁊ ſi fuerit,ꝓpt̃ egri
tudis alioꝝ mẽbroꝝ a ſtõ ꝓſideret̃ illa di
ligent̃.⁊ curent̃ ſic̃ dicet̃ i locis ſuis.nõ ei
eet decẽs qõlibz in q̃libet loco ponẽ.⁊ ſi
fuerit ꝓpter apoſtẽata ſtõi qurek ſic.

Si apoſtema fuerit ca. in
Curatio. primis det̃ dicta tenuis.ſi
cit ẽ ordeatuꝫ.auenatum.amigd̃. ſpinar
gia.lactu lac amigdalaꝝ.aqua ordei.ſiru.
iulep.poma cocta cũ ſuc.pũa matura.⁊
oĩa dent̃ actu calida:nullo modo ꝓuoce
tur vomit⁹ ⁊ oĩa dent̃ lenitiua.cuꝫ ſtipti⸗
cis nihil pure diſſolutiuũ det̃. In primis
igitur ſi particularia cõuenãt fiat flõia.
deinde ponat̃ emplaſtꝫ ſupra ſtõm de poꝛ
tulac.plãtag.⁊ abſinthio.cõfectũ cuꝫ aq̃
roſa.Deinde vtat̃ tali ſiruꝑ.Rx.abſinthij.
end̃.ſcar̃.lac̃.aũ.ʒ.iij.quartuoꝛ ſc.frig.oꝛa⸗

gagan. liquiſ. mundō. ordei. añ. ʒ.i. ℞ pruna ruʒ. xxx. panis ʒuc. lib. i. fiat ſiru. Deinde purgeſ ſic. dictē pereſ in predicto ſirup. ℞ aqua ordei. ʒ.i. ℞. ʒ. caſſieſi. mūdū ℞ detur ante die. ℞ de iſta decoctiōe detur quotiens indiguerit ℞ alias nō. Deide fiat emplaſtʒ ſupra ſtomacuʒ. ℞. abſinthij. endō. ſcaſ. malue ro. añ. ʒ.i. maſticis. ʒ. ʒ. farine ordei. ʒ.ij. cōquaſſenſ fortiſ ſimul ℞ bulliant ℞ fiat emplaſm. Et ſi volumꝰ fortiꝰ maturare addamꝰ ſuccū apij. ℞ aſſungiā galline. ℞ anatis. ℞ ſi antiquareſ addamꝰ auʒungis ſpicanar. bdelliū. ℞ dactilos. Et ſi apoſtema fuerit frigidū tūc in primis fiat emplaſm de abſinthio. ℞ ro. camomilla. et opio. ℞ poſtea addamꝰ cū volumꝰ maturare maluā: ſumitatē feniculi: ſpicanardi. maſticē ℞ thus: fenugreciʒ. ℞ ſe. lini. Et ſi plongareſ ℞ eſt nimis duʒ addamꝰ murram. bdelliuʒ. armoniacū. galbanū. ℞ vtatur tali ſirupo. ℞. abſinthij. ſumitatē feñ. yſopi. capilʒ ve. re. añ. ʒ.ij. maſticē. thuris. ſpicanar. roſaʒ. añ. ʒ.i. mcl. roſa. ℞ panis ʒucca. añ. lib. ʒ. ℞ fiat ſiru. ℞ in ſiru. diſtemperēſ. ʒ. ʒ. yreapᵉ. ℞ ertbeaſ cū decoctiōe yſopi ℞ abſinthij: ſp cauendo q vomitus nō ꝓuoceſ. nunq̄ ſtupida ſepenſ a maturatiuis nec a reſolutiuiſ. ℞ ſedeſ dolor cū aſſungijs ℞ camomilla. ℞ melliloto ℞ ſimi lib⁹. ℞ ita de mālib⁹ notatis: pōt fieri oleum ℞ cum lana deſuper appoſi. ℞ ita de aliꝭ. ℞ ſi fiat indō ꝓpter vulnera fiat ſic ℞.

Curatio vulneris ſtomaci.

℣ Tatur in primis iſto ſiru. ℞. ocaʒaſ. ydromelſ. añ. lib. ʒ. miſceantur ℞ bulliāt ibi citonia ℞ abſinthij. añ. ʒ.i. Deide detur yerap̄. in decoctiōe ordei ℞ abſinthij. Deide. ℞. draga. gumi arabi. maſticis. thuris. cacabre. añ. ʒ.i. cōficiantſ cū ſucco abſinthij: et fiant pilſe: ℞ condie vtaſ duabꝰ vel tribꝰ cibus ſit lac acetoſuʒ a quo butiʒ eſt abſtractū. ℞ accipiāſ in teſtina vitulorꝰ ℞ edi ℞ condiantur cum aceto. ℞ vtantur illo. et ſi indigō fuerit ꝓpter dolorē ſtōi cureſ dolor primus.

De dolore ſtomaci.

ſ Ʒ dolor accidat pp malā cōpleſtiones ca. vtaſ lacte acetoſo a quo extractū ē butiʒ. ℞ vtaſ pullis coctis in aq̄ vbi ſit acetū. ℞ cū infrigidati fuerint comedanſ. Jdē fiat de piſcibꝰ parꝫuis. ℞ vtaſ ſiru. ro. ℞ ſiru. acetoſo vbi ſint ſolū abſinthij. ℞ ſi co. abunder purgetur ſic. ℞. floꝝ boza. floꝝ. viol. vuaʒ paſ. mū. liquire mūd. abſinthij. añ. ʒ.i. fiat decoctō ℞ in decoctione tēperenſ corticeꝭ mirab. citri. ʒ.i. fricenſ ℞ colenſ ℞ colature adda tur aloe loti. ʒ.i. miſceanſ ℞ denſ in auroꝫa. ℞ vtaſ triaſandaſ. ℞ ſuccī. ro. ℞ empleſ ſtōus cū roſ ℞ ſandaſ. ℞ cāphora. ℞ furfura ordei. Si aūt dolor fuerit pp vētoſitateʒ fiat ſacellatio. cū milio: vel cū ſale ℞ milio vel ſic bulliāt in oleo laurino: rutb. caſtoreū. ra. d. ariſtol. aniſum cōquaſſenſ. ℞ poſtea lana infundaſ ℞ modicū exprimatur ℞ ſupra locū doloroſuʒ apponaſ. Deide fiant ventoſe ꝓhendētes vmbilicum Et ſi nō valeant iſta fiant cliſteria vbi ſit iſtud oleū ℞ yerap̄. ſuppoſita decoctione cōi. ℞ vtaſ dianiſon. ℞ diacimino: vinū puruʒ valet ad vētoſitatē cōſumendā ℞ alia Et ſi dolor fuerit ex apoſtemate cureſ vt dictū ē. ℞ qñ accidit dolor ſtomaci ℞ non pōt ſedari donec euomuerit. ℞ ſi co. ēi cā fiat vt dictū ē. ℞ ſi ex melſa digeraſ mā cū ſir. d boz. ℞ buglo. ℞ ſir. ſcḥl. vbi fuerint folia abſinth. ℞ purgeſ ſic. ℞. floꝝ boꝝ. floꝝ vtriuſq̄ ſticados. foliꝝ abſinth. liq̄. mū. vuaʒ paſ. mū. abarilſ. añ. ʒ.i. fiat decoctō ℞ in decoctione temperent mirab. indoꝝ ʒ.i. fricenſ lento igni ℞ colenſ ℞ colature addaſ lapid armenici. ij. abluti. ʒ.i. ℞ denſ in auroza ℞ vtaſ diamb. ℞ diacameron. ℞ emplaſtreſ ſtomacꝰ cū abſinthio: camōilla: buglosa: ſpicanard. ℞ oleo coſtino. Si aūt fuerit pp materiā flāticam digeratur maſa cū oxiſ. diuſ. vbi fuerit yſopꝰ ℞ abſinthiū. ℞ purgeſ ſic. ℞. floꝝ vtriuſq̄ ſticados. polipodij. añ. maraſ. liq̄ſ. mūd. vnarum paſ. mund. abarilſ. foliꝝ abſinthij. añ. ʒ. ʒ. fiat decoctio. ℞ in decoctione tēperentur corticeſ mirab. cheb. ʒ.i. fricenſ lento igni ℞ colenſ. ℞ colature addāſ turbith ʒ.ij. ℞ denſ versus diez. ℞ vtaſ diamente ℞ diambra: ℞ diateriō piperēon: ℞ emplaſtreſ ſtomacꝰ cū mēta: ℞ abſinthio: ℞ coſto ℞ maiceana. Et eſt intelligendū q in doleribꝰ antiquis ſtomaci ſincopalibꝰ ℞. ꝓximalibꝰ nō inuenit tūc vnamentū ſicut in hoc. ℞. ſucci mēte. ʒ.). ſucci abſinthij. ʒ.ij.

gariofiloꝝ.ligni al.filobalſami.añ.ʒ.ſ.fi/at ptis.⁊ miſceaſ ⁊ accipiaſ tepidū ō ma/ne cotidie ſtomaco euacuato.vel ꝙ acci/piaſ cū ouo ſorbili ⁊ facit mirabilia.Et a liqui ſunt qui dolent ſemꝑ ante cibū ⁊ q̄/eſcat doſ.poſtq̄ ſumpſerūt cibū. ⁊ hoc vi deſ eē ꝓp eo.mordicantes:aut meliam.q̄ re oporteret purgeſ ſicut dictū ē:⁊ ꝙ vta tur lacte acetoſo butiro extracto.⁊ cōfor/teſ ſtomacus cū ſtipticis:⁊ ſumāt cibum multū nutribilē ⁊ in parua quātitate. Et aliqui ſunt q̄ dolent cibo aſſumpto:⁊ nō ceſſat dolor donec euomuerit.⁊ tales vtā tur in media nocte ⁊ de mane ante cibuꝫ tali cōdito.℞.coriandꝝ.piperati:foliorum mēte:folioꝝ abſinthij:gariofi.ligni al.añ. ʒ.ij.puluerizentur ⁊ cōquaſſentur ⁊ cōdiantur cū emblicis ⁊ melle ro.q.s.⁊ fiat cōditum Et ſi dolor fuerit ꝓp vlcera aut alia:nota ⁊ manifeſta curanſ illa prius. ⁊ ita curabiſ illud:⁊ ꝑ ꝑns dolor:⁊ ꝑ ꝑns rectificabiſ digeſtiua:⁊ hoc eſt ꝙ volebam⁹. Aliquā/do etiā corrūpiſ digeſtiua ꝓpdebilitatem virtutis:qua confortata confortatur di/geſtiua

Debilitas ſtomaci

Debilitas ⁊ ſenſus nimis ſtomaci cognoſcuntur ꝙ de facili leditur a quacūq; re:⁊ ideo quaſi quodā/modo vulgari debilitas ſtomaci appella tur paſ.ſtomaci.cuius cauſa ignoraſ.Et p pterea verbi gratia ponam⁹ ꝙ ſtomacꝰ patiaſ quedā anguſtiā vl̄ debilitatē appe titus.aut cōprehendat cibum cū quadaꝫ tintilatione ⁊ quodā tremore occulto: et cū hoc nō preuenit ex aliqua cā extrinſe/ca:ſicut eſt natura aeris:aut natura cibi. nec ꝓuenit ex aliqua egritudie manifeſta nec ex aliqua ꝓſſione ſtomaci notabili. tūc dicēſ ꝙ ſtomacus ē debilis.ita ꝙ ꝓpē debilitatē nō appetit nec digerit:nec eti am ſuſtinet bene cibū.⁊ tamen ſm veritā tem virtus ſtomaci nō deficit.ſed in rōne ſui inſtrumenti:ſz qz cauſa cōmuniter igno raſ.ideo tunc debilitati virtutis attribui tur:repluri⁹ tamē iſta debilitas venit ex frigiditate.⁊ ideo cōtra illā ordinem⁹. ℞.mente.abſinthij.coſti.ſumitatum feni. añ.ʒ.i.ſpicanar.ſquinanti.ſpice.celtice.ca lami aromatici.ligni al.añ.ʒ.ij.cōquaſſen tur ⁊ buliāt in oleo laurino,⁊ in illo oleo ponatur lana aut filtrū ⁊ ſtomaco appli/ceſ.aut cera noua ibidē malaxeſ ⁊ ſtoma co fiat emplaſtrū.vel ex iſtis fiat cōdituꝫ aut electuariuꝫ:aut ex eo vtaſ:vel ꝙ vtaſ d iacitonitē.⁊ ante cibū ⁊ poſt. Iſtud em electuariū eſt tante vtutis ꝙ verificatur poſtq̄ guſtauit dixit ſi vis me mittere: ſi vis dirimē litē.de diacitonitē da mihi fra ter item. Si aūt cā eſſz calida diminu antur iſta multū ⁊ addāſ roſe:⁊ ſandali. ⁊ ſemen portulace:⁊ cāphore:⁊ ſiſia. Et de iſtis oibus fiet ſermo particularis ia cito cū loq̄mur de mala ꝓplexiōe ſtōi.qui igitur hꝫ ſtomacū debilē ⁊ nimiū ſenſibi lem.⁊ nō pōt ieiunium tolerare vtaſ bro dio carniū bouinarum:vel accipiat modicū frumēti cocti:vel paꝫ panis cū vino vbi bullierint pira:aut cotana:vl̄ diſbra: cū triaſandal. Si autem digia ſtōi immuteſ ꝓp malaꝫ cōplexionē ſiccam rectificetur illa prius.

De mala cōplexiōe ſicca ſtōi.

Si autē mala ꝓplexio ſicca fuerit in ſtō.tunc iniungaſ quies et ociuꝫ:⁊ vtatur dieta reſumptiua ⁊ nutriēte:ſicut ſenes ⁊ qualeſcētes. In primis igitur itret balneū aque dulcis tē perate ⁊ parū morez⁊ nō ſudet. deinde balneeſ in aqua tepida vel friditati vici na.ſed ibi nō ſit niſi tranſeūdo.deinde q̄ eſcat.deinde vtaſ lacte mulieris aut aſine aut capre:aut vaccarum:⁊ ſumat illud ab vbere.⁊ ſi nō eſt poſſibile colligaſ ſic lac in vaſe calido ⁊ ponaſ in lacte modicum ſalis ⁊ mellis:⁊ bulliat.⁊ ponaſ paꝫ aq̄:⁊ accipiat.⁊ caueat ne in ſtō eorūpaſ. et ꝙ iſta a quib⁹ ſumitur lac ſint iuuenilia:⁊ ſint in bono regimine ⁊ vtanſ bono cibo De iſta aūt mā loquiſ Bal.in.v. de inge nio ꝓp ptificos.⁊ in.vj.ꝓp ſtōi ſuccitatē. ⁊ in.x.pp ethicos.⁊ nos ſupius i duob⁹ locis ſum⁹ locuti de iſta mā.et poſtq̄ lac erit digeſtū in ſtō exercitēt.Deinde vtaſ brodio carniū:⁊ carnibus volatilib⁹:que tñ nō degunt in aquis.⁊ vtaſ ouis ſorbi libus:⁊ piſcibus petroſis:⁊ paulatine re uertanſ ad cibaria que debenſ in tempo re ſanitatis.⁊ ſi ſiccitas fuerit iuncta cum caliditate:vtaſ lactucis ⁊ cucurbitis ⁊ ſi/rupo iulep.⁊ aqua frigida.nec ficcitas ni mis excederet:qz tunc virtus eſſet mens

debilis ⁊ nō posset sustinere. ⁊ si siccitas esset iuncta cū frigiditate vtaḳ aqua mellis. ⁊ prisana cū modico mell' ⁊ vino limphata: ⁊ silib⁹ calidis ⁊ humidis: sic sunt brodia: iusula. ⁊ vtatur electuario resumptiuo cū diarodon abbatis. si aūt fiat indigestio pp malā cōplexionē calidam curek illa prius.

De mala cōplexiōe calida stōi.

i Ni tali cura cōpetūt persica. non tñ humida aquosa vz etiā lactucā. endiuia. cucumeres. ⁊ cucurbite. portul. coriandz. amigd. ⁊ lac acetosum. ⁊ pulla infrigidata in aceto. ⁊ pisces recentes. ⁊ valet zuc. ro. triasan. Et ponantur emplastra frigida supra stōum. tñ nō teneantur tanto tpe qō anhelit⁹ constringatur: aut epar nimis infrigidetur. Et si caliditas fuerit iuncta cū siccitate vtatur sirup. viol. nenup. b. ⁊ sirup. iulep. ⁊ vtatur diadraganto frigido. ⁊ vtatur spinargūl ⁊ maluis ⁊ pomis. ⁊ aqua ordei. ⁊ inungatur stomac⁹ cū oleo viol. ⁊ si caliditas sit cōiuncta cū humiditate vtaḳ oxizac. ⁊ sirup. acetoso. ⁊ vtaḳ piris. ⁊ coctanis. ⁊ sandal. Emplek stomac⁹ cū ros coctanis ⁊ sandal. Et si co. abunder in stomaco purgetur sicut dictum est capitulo de dolore stomaci. Si aūt fuerit indigestio pp malā cōplexionem frigidā tunc illa curek prius.

De mala pplone frigida stōi.

u Tetur allijs ⁊ vino fortī in pua q̄titate: ⁊ caleſiāt extrema: ⁊ ponaḳ ventosa supra stomacum ⁊ vtaḳ amso: cimino: ⁊ amcos. fireleos. spicanar. ⁊ ligno aloes. ⁊ vtaḳ potiōe musc. ⁊ diateron pipeon. ⁊ zinzib. cōdito. Et si frigiditas fuerit iuncta cū siccitate minoren calida ⁊ euaporatiua: ⁊ vtaḳ lacte: et aqua ordei cū melle. ⁊ vinū cū aqua. ⁊ vtatur isto medicamine. ℞. mastic. spicanar. bulliant in oleo ⁊ inungaḳ stōus. vel maiareḳ cera in oleo ⁊ misceaḳ cū modico picis nauaḳ. ⁊ fiat emplm supra stōm. Et si friditas iūgaḳ cū hūiditate vtatur carnibus assis ⁊ vino pōtico. ⁊ vtaḳ pipere ⁊ cinamomo. ⁊ vtatur isto sirupo. ℞. ysopi: absinthij: calamēti. añ. z. ij. amsi. maraḳ. ameos fireleos. spicanar. squinānt. calami. aromatici. añ. z. i. mel, ro, lib. i, fiat sirup. ⁊ ex istis materialibus pōt fieri olm aut vnguentum: aut cero: ⁊ inungatur stomacus cum oleo de balsamo. ⁊ si flegma dominetur in stomaco aut mekia purgetur sicut dictum est in dolore stomaci. Et est intelligendum q̄ puer paruus vel puella applicata stomaco multum confortant virtutem digestiuam dum tamen non sident. vel catulus canis: vel saltem q̄ manus longo tpe supra stomacum teneret ⁊ si digestio auferatur propter malam cōplexionem humidam in stomaco curetur illud prius.

De mala complexione humida stomaci.

m Inuatur cibus ⁊ potus potissime ⁊ vtatur assis ⁊ frixis: ⁊ vtatur isto electuario. ℞. dianiſon. diacimino. zuc. rosa. añ. z. iiij. misceantur. ⁊ si humiditas iungatur cū caliditate vtamur acetosis ⁊ stipticis. ⁊ tunc valet malagra. ⁊ citonia: ⁊ persica: scilicet illa a q̄bus non fluit humiditas. Et si fuerit iuncta cum frigiditate vtatur diateron pipereon. ⁊ similibus. Et quia patientes coguntur venire frequentius de remotis pctibus propter malam complexionem stomaci frigidam ⁊ humidam a deo de gratia illa z magis particulariter proscq̄mur

Dieta stōi infrigidati ⁊ humectati.

o Jeta ei⁹ sit talis: panis sit triticeꝰ bñ coctꝰ: bñ fermētatꝰ: ⁊ cū tpata q̄titate sal. ⁊ triticū sit natuz in terra alta leui ⁊ noua q̄tū crit possibile. o ez altū panē vitet. vinū sit citrinū in colore: medio cre i subā: bñ maturz ⁊ odorifez: nō nouū: ⁊ optimi saporis: oia alia vina vitet: aqua sit fontꝰ: ⁊ fōs sit vberrimū scaturiēs. ⁊ currat versus orientem. et sol de mane percutiat ostiuz fōtis: ⁊ aq̄ aurat supra loca mūda. ⁊ accipiaḳ aq̄ lōge a fonte vt sit depurata a superfluitatib⁹ rōne cuētationis ⁊ vtut. b⁹ stellaz. Carnes aūt sint volatiliū: aut q̄drupedū. si volatilū aūt domesticaz. vtaḳ pull. ⁊ gallinis ⁊ capōi b⁹: ⁊ colūbis volatilib⁹. ⁊ ista nō sint vi lenti fz i acre ad habitū nutrita. Et de silue strib⁹ vtaḳ pdicib⁹ ⁊ starnis ⁊ merlinis ⁊ auicul' cāpestrib⁹ ⁊ fasianis. ⁊ vitet oīs anes degentes in laccub⁹. De carnib⁹ q̄

drupedū:aut fūt domestice:aut siluestres si domestice vtaſ carnib⁹ ānualis: agni: vel mūtonis iuuenis:ꝛ eduli:ꝛ vituli lactantis:ꝛ extremitatib⁹ porcor. De siluestrib⁹ nō vtaſ nisi cuniculo iuuene:ꝛ capriolo iuuene:ꝛ ceruo iuuene. Alias nō noſaras penit⁹ vitet. Itē de olib⁹ vtatur feniculo nouello.petro .mēta . saluia.serpillo.ysopo.ſafegia.ſana mūda siue gari oſilata:qđ idē eſt.borag.bletis.orco.ſpa rago iuuene.ſ.de sūmitatib⁹ eius in tpe vernali.oīa alia olera vitet. Itē vitet oīa legumia preter brodiū cicer. Item vitet oīs fructus nisi eliqī auellanas aſſas. aut duas nuces post piſces.aut medietez vnius piri cocti.aut coctani cocti cuz modico caſei butrioſi post cibuz. Itē vtatur ouis ſorbilib⁹. Itē vtaſ piſcibus ſcamoſis de aquis mundis currētibus longe a ciuitatib⁹.ꝛ si coquaſ in aqua ponatur ibi petro.feni.ꝛ ſal.aut ponantur ſupra torrefcōiū ꝛ inungaſ frequenſ cum aqua ſalſa.ꝛ oleo.ꝛ b ē dieta ī gñali.Dein de ſequitur magis particulariter.Dic domiaca vtatur galina in brodio cuz zinzi.ꝛ croco.ꝛ carnib⁹ porcinis aſſis:ꝛ ſint de latere porci cuz ſalſa viridi ſine aceto:ſed cū cinamomo.ꝛ in ſero habeat vnaz auiculaz aſſaz cuz ſalſamēto de vino ꝛ ſale. Die lune habeat olera.ſ.boragines. bletas.petro.ꝛ teranſ totuz fortiter ꝛ condiantur cuz carnibus ſalsis ꝛ mūtone recēti iuuene:ꝛ ſint de coſtis.ꝛ habeat perdicez aſſam cū ſalſa de cinamomo.ꝛ in ſero carnes porcinas aſſas cū ccpis deſuper appoſitis.Die martis hēat carnes porcinas de dorſo ꝛ ſint aliquātulū ſalſe cū porris ꝛ ſinapi.Et in ſero cuniculū iuuenem aſſum cum ſalſa de pipere.Die mercuri habeat cuniculū iuuenem in brodio cū ſpecibus ꝛ perdicē aſſaz. Die iouis habeat carnes mutoninas in genero. et pullā in pane.ꝛ de ſero auiculas aſſatas Die veneris habeat cicera cū petro.ꝛ ſalua.ꝛ piſces aſſoſ ſeu camerotaſ.ꝛ ſint ſpiſces marini cocti in vino puro.Die ſabbati ſi comedit carnes vtatur carnib⁹ vitulinis lactātib⁹ multū iuuenib⁹ ꝛ teneribus:cū bona piperata.ꝛ pullos aſſos. Et ſi nō comedet carnes fiat ſicut in die veneris.panis ſit bene fermētat⁹ ꝛ bene coct⁹. Itē vinū ſit bñ antiquū ſine aqua ꝛ in parua quātitate.Et ſit regīa generalis q̄ cotidie exerceat ſe ante cibū donec incipiat fatigari.ꝛ ñ comedat nec bibat niſi bis in die.De mane circa tertiā vel añ ꝛ de ſero ſemp in veſperis ꝛ valde parū. Uiſo de regimine p dictā:videam⁹ de regimine p medicaia. Et hz:iiij.medicamia Primo in ſiru.ſecūdo in medicina laxatiua.tertio in puluere.quarto in eluarijs. Sirup⁹ ē iſte.℞.raō.feni.petroſil.bruſc. ſpagi.graminis.apij.añ. ℥.ſ. temperentur in aceto fortiſſimo p diē ꝛ noctē. Dei de.℞.yſopi.abſinthij.calamēti.pulegij.ſ pilli.maiorane.baſiliconis.mentr.ſaluie. añ. ℥.i.coztic.citri.aniſſ. maraſ. cimini. ameos.fiſeleos.ſe.baſiliconis.ſe.maiorane.añ.ʒ.i.ꝛ.ʒ.mel.lib.i.ꝛ fiant ſiru.libz.ij. Medicina eſt iſta.℞.yerap.ʒ.vi.aloe.ʒ ij.agar:ci.turbith.eſule.añ.ʒ.i.aniſi.cinamomi.maſtic.añ.ʒ.ʒ.cōficiaſ cū ſucco abſinth.ꝛ fiant pille. Puluis ē iſte.℞. trium granū pipez.zinzib.cinamo.garioſi. galange.zedoarie.maſtic.cardamo.nucis muſ.añ.ʒ.ij.maraſ.cimini.ameos. ligni aloes.cāpho.ſilos.ſpicenar.ſpice. celtice. calami aromatici.añ.ʒ.i.mēte pulueriza te.ʒ.iii.croci.ʒ.ii.panis zuc.ʒ.ii. fiat pulvis ꝛ ponaſ i ſaculo de aluta. Et uaria ſunt multa.primū ē iſtud.℞.diamēte. diateron.pipeon.añ.lib.ʒ.miſceaſ. Itē aliud.℞.pluris cū muſco. diatos cū muſco. diambre letitie.℥.diamēte.diateron. pipereon.añ.ʒ.iiii.miſceaſ.vtaſ his mane ꝛ ſero. Itē aliud quo vtaſ poſt comeſtionem.℞.diacitonitez.diatrion. pipereon. carnū citnioz.diamēte.añ.ʒ.iiii.miſceāſ Et aduertendū q̄ oīb⁹ iſtis pōt vti in tē pore frigido ꝛ regiōe frigida.ſz in tpe ca. aut regione ca.vtaſ in parua quantitate valde aut nihil.ſed in regiōe ca.ꝛ tpe frō vtaſ iſto.℞.diamuſci.diarodon. abbaſ. dianthos.roſate.nouelle.añ.lib.ʒ.miſceantur. Et ſi caloz ſupuenerit aut ratiōe labozis:aut rōne alicuj⁹ alterj⁹ rei: tūc iſta oīa dimittaſ.ꝛ tūc ſi patiſ ſtium ī tpe cal. vtaſ iſto.℞.diadragā.ʒucc.ro.diarrodō. abbatis.añ.lib.ʒ.miſceaſ.

Clarificatio. ⁼Notanda ſunt b alia qua q̄ pōit. B. vii°. de ingenio. Primū notabile eſt illud qđ

in vnoq̃ mẽbro corporis ppria est actio in alijs nõ exĩstẽs hoc aũt est ppẽ p̃nez cũ qdlz mẽbrum ppria pplexione decore tur. ſm q̃ dicẽ. est istud in quãto tpe ca. reducit fmñ. in tãto tpe fmñ reducere p̃t ca. ſz modus nõ est eq̃lis. qmñ mẽbra vici na ledũtur a frõ pluſq̃ ledanẽa ca. econ uerſo se hz in ſicco ⁊ hũido qmñ mod⁹ re ducẽdi ẽ equalis: qz mẽbrum vicinũ nõ le dit nec a ſicco nec ab hũido de q̃ ſit curã dũ: ſz tps nõ est equale: qz citius reducit hũidũ a ſicco q̃ ſiccũ ab hũido. ſiccũ enim de difficili est reducibile. ⁊ iõ corp⁹ q̃ nõ mirũ de facili infrãt ſm Bal. ⁊ cũ ſtõus eſt ſiccus nõ ſolũ debilitat ſtõus ⁊ mem bra viana ſz ⁊ totũ corp⁹. ꝑducit igit q̃ ſiccitas ſtõi est cũ diligenna reducẽda.

Capĩm. iiij. de canino appetitu.

Q Vadruplex est in naturalis appetit⁹. quidã q̃ vocat canin⁹: ⁊ quidã q̃ vo cat bolimꝰ: ⁊ q̃dã q̃ vocat fames ſincopalis: ⁊ quidã qui vocat appetit⁹ corru ptus. de iſtis ꝑ ordinẽ ꝑſequemur. ca nin⁹ appetit⁹ ẽ intenſus ⁊ irrationabilis ⁊ inſaciabil⁹ ⁊ q̃to plus appetit tãto ma gis comedit. ⁊ dr canin⁹: qz ſic canis ſati atur nũq̃ imo reuertit ad vomitũ. ita qui hãc patit passionẽ nũq̃ põt ſatiari. ⁊ ſic diabetica paſ. est ſitis inſatiabil⁹. ita cani nus appetit⁹ ẽ fames inſatiabilis.

Cauſe. Cã huius appetit⁹ ẽ triplex. ſ. calitas reſoluens: ⁊ fritas cõprimẽs. ⁊ ſm indicẽs. ⁊ hu. acetoſus pũgens. ⁊ viſcoſitatez q̃ ipediebat remo uens. Ad primũ membrum pñt multa re duci ſicut est calitas aeris. curſus. labor. ſc. p̃cedẽs. ⁊ vigilie nimie. ⁊ calitas ſtõi. ⁊ ton⁹ corpis. Et qñ calitas est minor ĩ to to corpe q̃ in ſtõ tunc ẽ canin⁹ appetit⁹ ⁊ facilis. ⁊ qñ calitas ẽ maior in ſtõ tũc est apperit⁹ maior in potu q̃ cibo. ⁊ ita cali tas ſtõi vna cũ calitate ton⁹ corpis põt intendere appetiñ. ſz calitas ſtõi ſoli⁹ im pediat appetitũ. Rena ẽt põt incẽdere appetitũ debilitãdo ꝓtentiuaz ⁊ faciẽdo de ſtõ alleuiare ſuũ. venit etiã ꝑpter de bilitatẽ cõtentiue ⁊ fortitudinẽ expulſiue ⁊ fit etiã appetit⁹ intenſus pp vermes ⁊ ſerpẽtes q̃ ſunt in fundo ſtõi: ⁊ ꝑprie in inteſtinis demorãtes cibũ. iſta eim oia ⁊ cõſimilia pñt reduci ad inanitionẽ ⁊ reſolu tionẽ. Secũda cã est fritas cõprimẽs: ⁊ ita agit actionẽ ſilem ſuccõi: ⁊ ita inducit cõ tractum ⁊ ſm. ⁊ ita ſtõus cũ ſit in ſuo ofi ficio inanit⁹ ⁊ illud ſentiat iõ appetit ſitẽ ſi eẽt vera inanitio. ⁊ iõ qui hñt ofificiuz ſtõi fmñ hñt intenſuz appek. ⁊ q̃to ofifi cũ ſtõi est frũs tãto appetit⁹ intẽſus: niſi ad tm̃ deueniret q̃ mortificaret. qmñ omẽ mẽbr⁹ infrãtuz actionẽ hz defectã ꝺ ne ceſſitate ſic ſcribit. B. ſupra illũ amp̃z. q̃buſcũq; iuuenib⁹ ⁊c. Tertia cã põt eſſe flã. acetoſuz erñs ĩ ofificio ſtõi: qmñ moz dicat ⁊ ſuſcitat. ⁊ cõtentiuã debilitat. ⁊ di gerit hu. groſſos ⁊ viſcoſos qui impedie hãt appetitum.

Signa. Si fuerit ex calitate reſoluẽ te tũc est ſitis ⁊ vtplurimũ ẽ cõſtipat⁹. ⁊ appent alia ſigna calitatis. qmñ est audax. piloſus muſculoſus. ⁊ acci dit aliqñ q̃ hoies multũ cibũ accipiũt ⁊ paꝛ aſcellãt. ⁊ nõ erũt pingues. ⁊ b̃ arte ſtatur ſupra fortẽ calitatem reſoluentez. Et ſi fuerit ꝑpter alia reſolutia ⁊ conſu mentia ſicut est aer: labor: vigilie: ⁊ ſilia: b̃ habek indicio patiẽtis. Et ſi fuerit ꝑpẽ vmes b̃ indicãt ſigna vermiũ. Et ſi fuerit ꝑpter fritatez rñ est fluꝰ ventris puſtu ſitis: inflõnes: vẽtoſitates. Et ſi fuerit pp debilitatẽ cõtentiue tũc est fluxus vẽtris ⁊ cib⁹ erit q̃ſi indigeſt⁹. ⁊ cũ quadã ſan. p miſſionẽ. Et est itelligenduz q̃ oĩs mala pplexio ſue virtuti defectionẽ gñat ſicut ſcribit. vi. ꝺ morbo. ⁊ primo q̃libet mala rũ pplexionuz cũ excedũt pñt debilitare vtutẽ cõtentiuam: modo igit cũ calido ⁊ mõ cũ frõ. ⁊ ſm hec ſigna alia ⁊ alia. Si aũt fuerit ex hu. acetoſo tũc est puitas ſi tis ⁊ eructuatio acetoſa. Et ſi acetoſitas fuerit ex flate erit aceto ſitas ꝓaua cum hũitate mlta. Et ſi fuerit ex melia tẽ ẽ cũ põticitate ⁊ cũ quadaz ſiccitate. Et ſi fue rit ex cãis manifeſtis tũc ſcitur ex idicio.

Pronoſtica. Canin⁹ appetit⁹ ex reumate aducnit ra ro. Canin⁹ appetit⁹ ſi cõtinerek ducit in bolimũ. ⁊ bolim⁹ i famẽ ſincopalẽ. ⁊ fa mes ſincopalis in mortem. vigilare igi tur ⁊ orate.

Si canin⁹ appetit⁹ fuerit p⁹ pter calorē resoluētē denē ea q̄ sunt dure digestiōis. sic sūt fabe fracte: frumentū coctū: lētes cū aceto: pisces bestiales ⁊ cōchilia: carnes bouine semi cocte: oua indurata: panis azim⁹. porrū. cucurb. cōdite cū oleo amig. dul. ⁊ zucca. extremitates aialiū. ⁊ intestina ⁊ q̄ p̄dictantur cū aceto ⁊ zucc. ⁊ inungāt cū oleo murtino ⁊ oleo ro. ⁊ oleo d̄ sūac. vbi bulierit alume. ⁊ ē b̄ intelligendum q̄ in curatione canini appetitus debem⁹ vitare oia acetosa ⁊ oia pōtica. ⁊ oia acuta: nisi per b̄ intenderetur cura sicut sūt acetosa in causis ca. ⁊ pōtica: ⁊ stiptica. in nimio fluxu vēr: s ⁊ acuata ⁊ inclusia i hu. stātibus. Si āt fuerit p̄cepē malā cōplexionē sriam denē olea ca. ⁊ pinguedines ⁊ vnguenta ⁊ carnes anseris asse. ⁊ vinū purū ⁊ pōnēz muscatē. pliris cū musco. alipta muscata. ⁊ si est cū mā vtāē alleis ⁊ cepe. ⁊ pipere ⁊ cinamomo. ⁊ sinapi. ⁊ digerāt mā stātica cū origāo ⁊ calamēto. pulegio ⁊ serpillo. anifo. marathro. ⁊ melle. ⁊ purgetur cū ycrāp. ⁊ si ē materia melica digeratur mā cū sirū. de boz. ⁊ sirū. de bluglosa. ⁊ purgēt cū diascne. ⁊ diaboz. ⁊ lapide lazuli. ⁊ deē zucco ro. i cā ca. ⁊ mel ro. in cā frida. ⁊ si fuerit ꝓpter debilitatē cōtentiue cōsiderēt cā. ⁊ si est cā ca. fiat sic dictū est. ⁊ si ē causa frigida fiat sic dictū est. Et si ē ꝓpter reuma curēt sicut dictū est. ⁊ si venerit a splene mūdificēt. ⁊ ita d̄ aliis membris. ⁊ si fuerit pp vermes deē abstrāb. cū agarico ⁊ aloe: ⁊ alia q̄ dicent ⁊ si fuerit pp cās notas primitiuas p ōria reducāt ad tēperamētū. De bolismo.

Bolism⁹ est appetit⁹ intēsus ⁊ cū icipit desinit ⁊ accidit frequēt iterantibus p loca nimosa frā. ⁊ iō vulgares dicūt q̄ aliq̄ herbā calcauit q̄ habet aspectū ad augmentādū appetitū. rñ ista est veritas q̄ tales sunt cū inanitiōe corporis ⁊ repletione stōi nauseatiua ⁊ debilitate stōi. ⁊ iō cū stōus infrātur incipit appetere. ⁊ ēt rōne imitationis tor⁹. ⁊ cū icipit desinit. q: stōus repler⁹ē ⁊ virt⁹ debilis. ⁊ incipit q̄si mortificari. ⁊ q̄si insensibilis fieri virt⁹ appetitiua. q̄re oz vt suscitet ⁊ extrema pūgant: ⁊ quodāmodo cū puis virgis suauit flagellet, deinde odoret aromatica. Et si pticularia conueniant in fritate vtāē istis mālib⁹ siue in eā rijs vt intus sumāt siue in pomo vt odoretur: siue in emplis aut oleis aut cero vt supra stōm apponāt. ⁊ si ista amb. storax calamita. ladanū. lignū al. muse⁹. gariofilus muſ. ⁊ assēt pulla ⁊ lardēt cū gariofilo. ⁊ aspgatur aqua ro. muscata. ⁊ odoret et comedat. ⁊ vtāē vino muscatello. aut alio odorifero. Et si pticularia cōuenirēt i caliditate vtāē isto ꝑm priorē modū. s. rosis violā. siccis. nenup̄be. cortādro ꝑparato. sandal. ⁊ cāphora. ⁊ assēt pullus ⁊ lardēt ⁊ aspgatur cū aq̄ ro. ⁊ cāphora. ⁊ odoret. ⁊ comedat cū fuerit infrigidatus.

De fame sincopali.

Liquādo aliqui hūt officiū stōi ita debile ⁊ sensibile q̄ nō p̄nt recipere sumū tolerāē. Et isti in hora famis carēt cibo. De facili incurrūt sincopim. tūc igē aut isti sē actu in sincopi: aut nō. ⁊ si actu fricent extrema fortit ⁊ ligent ligatione dolorosa. ⁊ trahant ꝑ nares ⁊ digiti conduplicati fortit̄ ꝑstringant ⁊ aspgant aq̄ ro. ⁊ p⁹ casum vtāē pane intincto in vino ⁊ vtāē brodio carnū. Et si pticularia vergant ad calidatem fiat sicut dictū est in cura bolismi. Et si vergat ad frigidatem fiat sicut dictum est. ⁊c.

De corruptione appetit⁹.

Corrupt⁹ appetit⁹ appellāē app̄. enormis ⁊ inrōnabilis. s. cū aliqs appetit cōedē cretā. carbones. pisces crudos. carnes crudas. fruct⁹ nouellos ad huc pōticos. sicut manifeste videmus in mulierib⁹ ꝓgnantib⁹. hoc aūt accidit propter hūores corruptos potissime melicos exīntes i stō inficientes stōm: ⁊ ita corrūpunt appetitū: ⁊ q: adhuc sūt sub latitudine sanitatis appetūt silia. ⁊ q: talia abint⁹ sūt corrupta ⁊ infecta ⁊ enorma et irrōnabilia q̄si si eēnt inanit d̄ cibis male dijudicātes. Accit igē mulierib⁹ ꝓgnātib⁹. aut cū mēstrua sūt retenta. ⁊ in viris accit ſz nō ita frequēt. ⁊ ꝑm diuersitatez hūoz in stō ꝑm b̄ diuersa appetūtur. In prīs igē vtāē vomitu ⁊ mlt⁹ vicib⁹ ⁊ aīa cibū ⁊ p⁹. ⁊ potissime si nō fuerit mulier ꝓgnās ille. n. verēde sunt. Deide vtāē ranano tēparo ita ozill⁹ squil. deide purgēt cū. v. granib⁹ mirab. ꝑparoz sic opz. ⁊ ꝑt

vti pisciꝫ salsis ⁊ carniꝫ recentiꝫ assatis supra carbones imediate. ⁊ vtaꝫ colubi. assis ⁊ pullis assis ⁊ silibꝫ. ⁊ vtaꝫ sinapi ⁊ cinamomo cardamo. ⁊ cubebis. ⁊ vtatur isto electuario. Rx. cupulaꝫ glandiū. ligni al. ana ʒi. maraꝫ. spiccnar. mucis mus. gariof. mirre tilloꝝ. ana ʒ. i. panis zucč. q. s. fiat electuaꝫ ⁊ addaꝫ cōserue aīc. ⁊ citranguli. ana ʒ. ß. ⁊ misceantur.

Clarificatio. Intelligendū ꝙ duplex est appetitꝰ ḥs dā simplex ⁊ dā cōpositꝰ. simplex ē naturalis ⁊ semp fit a calido. ⁊ ꝓpositꝰ ꝓponitur ex ca. ⁊ frō. ⁊ est solū in stō. Est cū appetitꝰ stōi ꝓpositꝰ ex virtute aiali ⁊ naturali. Nāli⁹ fit a ca. ly aialis fit a frō. fri gidū. n. cōprimit. ⁊ ita agit actionē sicc̄m succōi. ⁊ ita inducēdo vacuū inducit ꝓtractū ⁊ ita sp̄m. ⁊ ita pacidēs imuat appetitū. ⁊ calidū p se. ⁊ ita hoies qui hñt stōm frīm sunt intēsi appetitꝰ. ⁊ hoies qui hñt stōm ca. male appetunt. licet caloꝝ faciat appetitū naturalē p acidēs. nō diminuit in stō attrahēdo vapoꝝ repletū stōm fantastice. ⁊ ita ipediūt cōtractū. ⁊ ita sp̄m. nō est igit̄ inconuenies si calitas stōi ipediat appetitū ⁊ fritas augmēter: vtrūq; n. est ꝙ acidēs. Secūdo intelligendū ꝙ licet appetitꝰ abi fiat p frīm. nō appetitꝰ coitꝰ nō fit n. si p calidū. qm̄ appetitꝰ ē simplex ⁊ aliqn̄ est cōpositꝰ. Tertio intelligendū ꝙ vinū cōpetit in curatione canini appetitus: qz calefacit ⁊ digerit cū est ibi mala ꝓpexio frā. aut mā frā. ⁊ ly vinū sit appetitus potꝰ ⁊ nō cibꝰ nihilominꝰ vinū nō est potꝰ nisi sicut aqua. imo cibus potꝰ ⁊ mera. ⁊ cū hoc nō dico ꝙ appetat sed detur sicut mera: cū sit ca. ⁊ ē ca. frā. ⁊ incurrat rōne ꝓximitatis. nec facit penetrare. qz vnctuosa ipedimt q̄ ꝓcesserit. pōt igitur vinū ꝓpetere in curatione canini appetitus. ℳQuarto intelligendū qm̄ ly vomitꝰ inaniat. tū qz in suo casu aufert cām mordi. iō pōt ꝓpetere. sicut in canino appetitu pp frōs hu. in stō crūtes. ℳQuinto notandū qm̄ ly grossa cibaria plus nutriāt ⁊ citiꝰ sedāt appetitū. nihilominus plus cōpetunt subtilia i bolismo: qz virtꝰ ē debilis. ⁊ iō citiꝰ cōfortat ⁊ citius trāsit ad mēbra. Secto notandū qm̄ ly in canino appetitu ꝓpter cām frām non cōpetunt stiptica. nihilominus bñ cōpetunt in bolismo. ⁊ rōne debilitās virtutis. ⁊ etiā vt cōfortetur appetitꝰ. qz in bolismo cū incipit desinit. ⁊ iō dr bolismꝰ: qz ex bolo faciatur. ⁊ hoc est qz appetitꝰ statiz ꝓpternatur: ⁊ deficit. quare statim incurrēdum ne cadat in syncopim. Septimo aduertēdum ꝙ mulieres de nouo ip̄regnate aut si mera retineātur appetūt enormia. sic̄ sē ūtestina, carbōes ⁊ cretā ⁊ silicē. Et rō hꝰ est duplex. vna est silitudo vt dictū ē. aduc. n. hūoꝝ est sub latitudine sanitatis. ⁊ qz hūoꝝ melicus est terpentus grossus iō appetūt cretā ⁊ carbōes tanq̄ silicia. aut forte possum⁹ dicere ꝙ hu. melicus ly p cōparationē ad alios hu. dicaī frūs ⁊ sic eius tñ in se inq̄tuz est in corpe viuēte est calidus ⁊ hūidus. ⁊ iō appetit frā ⁊ siccā tāq̄ ꝑria. Capitulum. v. de siti.

Itis est appetitus

frī ⁊ humidi in rōne potꝰ. sic̄ fames est ca. ⁊ sic. in rōne cibi potus aut est necessarius vt cibuz faciat penetrare ad mēbra. Nūc aut̄ sitis aliqn̄ auferꝝ: aliquādo nimis intēditur. ⁊ si auferatur hoc est ꝓpt malā ꝓplexionē stōi frām aut hu. aut vtrāq;. aut ꝓpter passiones. sicut est inania ⁊ melia. aut ꝓpt obstructionē sensus. Si aūt sitis fuerit nimis intensa aut est ab exterioribꝰ: aut ab interioribus. si ab exterioribus bñ est propter calidū solis aut aeris. aut ꝓpter cursum ⁊ laborē ⁊ vigiliā ⁊ clamorē. ⁊ vociferationē ⁊ ꝓpter cibaria ca. sicut sunt cepe. allea: cuforbiū aia fetida: vinum putre forte antiquū: aqua salsa: pisces salsi: pisces recētes cū in stō corrūpunt. morsus reptilium. venenū sumptū: coitꝰ supfluꝰ. ⁊ silicia. corp̄ exterminātia. Et si ab intꝰ. bñ est ꝓpter stōm aut ꝓpt alia mēbra. Et si fuerit ꝓpter alia mēbra tūc aut prouenit a cerebro sicut in frenesi. ⁊ in catarro de flate salso. Si propt̄ spiritualia sicut propter apostemata pulmonis aut panniculorū. aut propt̄ se. putridaz. aut ethicā vsus finem. aut ptisiz ⁊ siliꝰ. ⁊ prouenit ex propter opilationes venaz mesaraī ⁊ epis vt in ydropisi. ⁊ prouenit ꝓpt calefactios

nem cſis. ⁊ ꝑpr̃ apoſtema ⁊ ꝑpter fluxū ⁊ ꝑpter nimiā calitatem. vt in diabetica paſſione. Si ꝑpr̃ ſtōm b̄ eſt ꝑpr̃ cōplexi onē ca. aut ſic. aut vtraq;. aut ꝓpr̃ co. q̄ abundat in ſtō. aut ꝓpter flā ſalſuz aut ꝑp flā dulce. aut ꝑp crapulā. aut melā. ſumptā ⁊ ſilib⁹.

Signa. Signa cāz extrinſecaz hñt ex indicio. ſigna q̄ ſunt ꝓpter alia mēbra a ſtō habenr̃ p indicia illarū paſſionū. Sz ſigna q̄ ſunt a ſtō ſunt ſatis clara. qm̄ amaritudo ſignificat co. ⁊ dulcedo flā dulce. ⁊ ſalſedo flā ſalſuz: ⁊ alia ſatis habenr̃ ex indicijs.

Pronoſtica. Si in ſe. aduenias ſi tis fortis cū aridita te corpis valde malū. ſi febricitās multū ſiterit: ⁊ ſubito ceſſit ſitis ⁊ febris remāet ⁊ lingua eſt arida nigra morē ꝓcauldubio ſignificat: q: vi rtus ſenſitiua eſt mortificata.

Eura. Intelligendū q̄ multiplex ē ſi tis cui credendā nō eſt. ⁊ ideo por⁹ nō eſt dādus. vt ꝑ di gratia q̄ de mane ſitit in ieiunio nō eſt por⁹ tribuendus Et ſi cogerer̃ deꝯ ſibi acetuz cū oleo. ſi de ſero eſt vtile intrare lectū. ſi ſicierit nō eſt por⁹ tribuēdus. qm̄ ſi dormierit ſedabit̃. Si fuerit ſitis ꝓpr̃ crapulaz ꝓuocet̃ vomit⁹ ⁊ inducat̃ somn⁹. Si fuerit ꝓpr̃ repletionez ꝑdi ⁊ por⁹ inducat̃ ſomnus. Si fuerit ꝓpr̃ mām laxatiuā in principio non deꝯ: q: ſitis ē mendoſa. In oīb⁹ iſtis nō deberet cōcedi por⁹. Si tñ aliq̄ ſunt ipatientes ⁊ multū ſenſibiles ⁊ in talib⁹ oz cōcedere: q̄re oz q̄ tales accipiāt ſorbēdo. diu in oze tenēdo paulatine trāſglutiēdo. ⁊ teneāt in oze pill̄as ſubſcriptas Aliq̄n aūt venit ſitis ꝓpr̃ malam ꝓſuetudinē bibēdi. ⁊ tūc nō ē ꝑfectū niſi q̄ paulatine mutet̃ ad oppoſitū ⁊ q̄ ꝑ acadēnia aīe terrerenr̃. Intelligendū ⁊ b̄ q̄ in ſiti q̄ ꝓuenit ꝓpr̃ cām ca. ⁊ potiſſime hu moralē. ſicut eſt co. nō ꝑpetit ſomn⁹ qm̄ caleſiūt it eriora ⁊ augmētat̃ ſitis. In mala igit̃ ꝓplcione ſiue mera ſiue opilatōe deꝯ aqua frā in bona quātitate ⁊ ſedabit̃ Sz ſi cēt co. nullo modo deꝯ aqua ꝑ ſe niſi eſſz cum vino maloz gra. aut ſiru. iulep aut cū aceto. aut cū mica panis. aut cū ſiruꝑ. viol. Deꝯ igr̃ ſibi oꝛizac̃. cū ſiru. vio, ⁊ purgeꝯ cū caſſiaſ. ⁊ mirab. cit̃. Et ſi eſſet flā ſalſuz deꝯ ſibi oꝛillis diur̃. ⁊ ponit̃ cū mirab. cit̃. cheb. vel qūocūq; potare voluerit. deꝯ ſibi ptiſana ordei valde calida q̄ tū potare voluerit. ⁊ ſit ita ca. ſicut poterit ſuſtinere. ⁊ hoc eſt experimū qm̄ rōne actualis calitatis digerit̃ mā flātica ⁊ frequēter ſequit̃ vomit⁹. ⁊ ꝑt fieri in ſiti ea q̄ dcā ſunt ſupr̃ i libro ꝓio: pill'e q̄ valēt ad ſitiz ſi teneāt̃ in oze. ℞. üij. ſe. frōz. mūd. ſe. emō. ſe. ſcar. ſe. lacti. ſe. portul. ſe. papp̄. al. añ. ʒ. i. ⁊ ꝓficiāt̃ cū mucillagie ꝑſilij ⁊ dragagāti. ⁊ fiant pill'e. Aer frūs multū valet ⁊ potiſſime ſi venerit ꝑp pectus. ſi aūt venerit ꝓpr̃ cās extrinſecaſ reducanr̃ p cōtrarium. ⁊ ſi fuerit propter paſ. mēbrorum interioꝛ curētur illa ꝑi⁹ ⁊ ita ſedabit̃ ſitiz interim cū blādientib⁹ trāſeamus. Intelligendū q̄ in ſiti mēdoſa q̄ ꝓuenit ꝓpter hūores frōs multū valet ſomn⁹. Et ſi ſitis auferaſ ꝓpr̃ hu. frī. purgeꝯ. Et ſi ꝓpter morbos auferenr̃. ⁊ ſi ꝓpr̃ ablatione ſenſus detur vinum purū aut nectar. ⁊ denr̃ aſſa. ⁊ frixa. ⁊ ſalſa ⁊ acuta.

Clarificatio. Intelligendū q̄ ablatio ſenſus i ſtō ꝑt eſſe ſignū mortale ⁊ cū abl'o ſenſus in pedibus ⁊ multis aliis ꝑtib⁹ nō eſſz ꝓtās to q: acco ſtō eſt neceſſaria toti corpi: ſed in multis aliis ꝑtib⁹ nō ſic. abl'o igit̃ ſitis ꝓpr̃ mortificatiōnē virtutis ſenſitiue i ſtō eſt ſignū mortale in ſe. Sc̄o intelligēdū q̄ aqua ffa vrplurimū p ſe ſumpta nō ſedat ſitim. qm̄ de facili inflātur ⁊ conuertit̃ ⁊ opilat ⁊ nō penetrat. quare opz aliud admiſcere ſicut eſt acetū aut vinum albū in parua quātitate. Et ſi ſitis ē ꝓpter ſtomacū q̄ dentur tria ſandali. zucca. ro. ⁊ ſimilia. Tert̄o notandū q̄ cauſa appetit⁹ ſitis eſt ca. ⁊ ſic et ſuū obiectū eſt frīdum ⁊ humiduz. ⁊ tamē vinū appetitur cuz ſit calidū ⁊ appetitur vt potus ⁊ ſedans ſitiz. Dico q̄ vinū poteſt ſedare ſitim multis modis ⁊ ratione actualis frigiditatis ⁊ humiditatis ⁊ liquiditatis. et q: eſt penetratiuū. ⁊ ꝙa cōiter permiſcetur cū aqua ⁊ ratione delectationis. ⁊ cō fortat digeſtiuam ⁊ reſtaurat. ⁊ nutrit. bene igitur appetitur vinum ⁊ ratione potus cū multas habeat vias ſedandi ſiti.

Capitulum.vi.de eructuatione.

Ructuatio est ven

e tositas fumosa ex indigestio-
ne stōi ꝓcurata ad superiora
ꝓiecta virtute expulsiua stōi confortata.
Intelligendū est circa istā mām q̄ vēto-
sitas generat a calore debili resoluente
mām in vaporē nō potentē tn̄ cōsumere
Nūc aūt iste vapor vētosus sic generat⁹
aut expellit⁹ p supiora: aut p iferiora: aut
remanet in medio. Si p supiora cāt eru-
ctuationez. Si p inferiora ⁊ cum sonitu
cāt peditū. si sine sonitu cāt strullā. Si āt
remanēt i medio ⁊ vētositas fuerit ūcta
cū hūiditate cāt rugitū. si nō cābit torsio-
nes ⁊ sīkia scōm q̄ ventositas vadit p lo
ca ampla vel stricta ⁊ ꝑm q̄ est grossa vel
subtilis ꝑm b diuersas facit melodias et
ꝓportiones aromaticas sicut dicit prin-
ceps medicoꝝ. Bal. vi. de morbo.

Cause. Eructatio aut ꝓcedit ab ex-
teriorib⁹. aut ab interiorib⁹
Si ab exteriorib⁹ b est aut ꝓpter nimiū
calorē. aut frigus. aut ꝓpter inordinatio
nē cibi ⁊ pot⁹ q̄titatē. aut ꝓpter calitatē
sicut sunt legumina fabe ⁊ sīkia. aut sicut
radices. sīc rafan⁹. rape. pastinaca. ⁊ sīkia.
aut sicut sunt dulcia grossa sicut est vinuz
nouuz dulce ⁊ sīkia. aut qz somn⁹ nō fuit
cōplet⁹. ⁊ breuiter ꝓp oīa illa q̄ digestio-
nem impediūt. Si ab interiorib⁹ b ē duo-
bus modis. aut ꝓp stōm aut ꝓpter alia
membra. Si ꝓpter alia membra sicut sī egri
tudines cētis. aut venaz mesaicaz: ⁊ ita d
alijs q̄ virtutē digām impediunt. Si ꝓp
stōm. aut b ē ꝓpter malā ꝓplexionē stōi.
aut ꝓpter malos hu. in stō exītes. Si ꝓ
pter malā ꝓplexionē. aut qz nimis cal'a.
aut qz nimis frida. Si ꝓpter hu. aut qz
colici. aut flatici. aut qz melēcolici. ⁊ ita
breuit de alijs oīb⁹ q̄ virtutē stōi digām
corrūpere ꝑnt. ⁊ ꝑz diuers' tatē cāz diuer
se spēs corruptionū generant. ⁊ ita est q̄
dam spēs eructuationū fetida. ⁊ quedaz
fumosa: ⁊ quedaz abhoīabilis. sīc ē odor
pisciū corruptoꝝ. aut ouoꝝ frixorum. aut
carniū rācidarum: ⁊ ita de alijs saporib⁹
inominatis. aut sicut sūt saporesfrequē
quentius notati sicut est sapor accrosus
aut fumosus. Spēs igit eructuationis
sunt multe valde ꝑm diuersitatem corru-
ptionis ⁊ qz corruptio primū digestiōis
raro aut nūq̄ pōt rectificari p digestiōes
subsequentes: ideo cum maiori cautela
transeundum.

Signa. Si aūt eructuatio ⁊ fumosa
expulsio aut indigō ꝓueneri
rit ꝓpter causas extrinsecas satis pōt
sciri per indicia si medicus vult esse dili-
gens iuxta illud damasceni. Nec sup oīa
pudeat te patientē interrogare. Si āt ve
nerit ꝓpt⁹ cās intrinsecas ⁊ fuerit passi
ones alioꝝ membroꝝ satis manifestatur
ex illis. ⁊ si venerit ꝓpt⁹ stōm tūc aut ē
ꝓpt⁹ cām ca. ⁊ sētit cal'. in ore ⁊ siccitas
⁊ ariditas. ⁊ si fuerit co. sentitur amaritu
do cū quadā angustia ⁊ inquietudine. pt
sciri p vīā experimenti per hūc modū. ser
uetur patiens intēperata dieta: ⁊ quo ad
quātitatē: ⁊ quo ad q̄litatem. ⁊ postea de
tur panis ordei cuz aqua. ⁊ nihil ampli⁹
comedat in illa mēsa. ⁊ q̄ de istis accipiat
intēperata quātitate. tūc si sentiat eructu
ationes ꝓcauldubio causa est ca. q̄ puer
tit materiā in vaporē. Si aūt sentiat eru
ctuationē acerosam cū hūiditate ⁊ saliua
multa tūc ē ex flate. Et si cū siccitate ⁊ sti
pticitate tūc est ex melia. Et per vīā expe
rimenti possum⁹ scire p hūc modū. dent
cibaria ca. cū temperamēto sicut est mēra
⁊ origanū. ⁊ anisuz. ⁊ cū hoc regimē tēpe
ratū precessit aliquibus dieb⁹. tūc si senti
at eructuationes ꝓcauldubio ertriscis
ex causis ⁊ ex mala ꝓplexionc frā proce-
dit. Si aūt apparet sapor fetidus ex pu-
trefactione hūoꝝ prouenit: sed fetid⁹ acu
tus fumosus pungitiuus atestatur su per
hu. calidos. sed rācidus ⁊ abhoīabilis ⁊
ignoīosus supra melicos. ſz acutus ⁊ pi-
sces corrupti. ⁊ ouа corrupta supra flati
cos. ⁊ in istis saporib⁹ extrancis ⁊ igno-
minatis oꝝ habet magnā ꝓiecturā iuxta
naturā particularū q̄ pcurrūt ⁊ q̄ pcesse-
rūt. ḡre oꝝ ee medicū vigilātē. Dia. n. cer
tis lris deno tari ñ pñt ꝑm Bal. i de ige
nio. Signa igitur ꝓticularia iduſtrie me
d ici relinquatur.

Prognostica. Eructuatio vna vel
oue cū albeneratiōe

bonū est signū: ⁊ q̄ natura ē fortis in ex-
pliēdo. ⁊ est quedā crisis pticularis. ⁊ iō
vētositates siue sint nakales siue sint hoz
tice in illa via nullo modo sunt retinēde.
nec rōne loci. nec rōne pſone. imo postq̄
gñate sunt medicas tenēt illas expellere
cū temperamēto vel superi⁹ vel inferius
Et iō vbi oz eructuationes tēperate siūt
pouocāde. Si āt eructuationes fuerint
multe ⁊ frequētes nō pñt esse bone imo
sunt sitōitice ⁊ iste sunt male in rationes
gni. q̄ corruptionē digōnis signāt ⁊ ma
le sunt in ratione cause q̄ digōnem itez
corrūpunt cū cōmoueant digestiuā cum
ipa vigeat per quietē. eructuatio igit̄ fre-
quens ⁊ nimia mala.

Cura. Si fuerit propē dieta⁊ rectifi-
cēt. Si pp paſ. altoz mbroz
curent. Si propē stōm vigilandum. Si
igit̄ fuerit mala cōplexio stōi ca. alterēt
siru. viol'. ⁊ nenup be. ⁊ ex his fiat empl⁊
supra stōm. sicut sunt rose: sandali: ⁊ sil'ia.
Et si esset co. purgēt cū mirab. ak. ⁊ cassi
ak. ⁊ alia frigida sicut oz in. vi. reb⁹ nō na
turalib⁹ applicenk. Si aūt cā fuerit frigi
da dēt castoreū cum aceto squillis. ⁊ ad-
ministretur ruta ⁊ origanū et calamitū ⁊
anisuz ⁊ maratz. ⁊ spicanar. ⁊ cost⁹ ⁊ ame
os. ⁊ f. scleos: ⁊ ex istis fiat siru. aut cōdi-
tum: aut el'm: aut oleū: aut vnguētuz: aut
empl'm: aut cerotū: aut lana. ⁊ sil'ia: ⁊ ap-
plicenk vel ab extra: vel ab int⁹. Et denk
ista el'ia diafon pipeon dianisuz diacimi
nū diagalāga diazinziber ⁊ sil'ia. Et si cā
est materialis purgēt p̄m exigētiā hūoz.
⁊ si fuerit flā cum mirab. lxb. ⁊ aloe para
tis sicut oz. Et si ex melia purgēt cuz mi
raboláis indi. ⁊ lapide lazuli paratis sic
oz. Ē deinde fiāt stuphe ⁊ balnea. ⁊ exhi
beāt tyriaca. ⁊ iūgāt dieta sicut oz i. vi.
reb⁹ nō naturalib⁹. fiat igit̄ exercitiū āte
cibū fortē: ⁊ sic de alijs: ⁊ breuiter loquē
do magna ps curationis est bonitas die
te ⁊ regimnis.

Clarificatio. Intelligendū q̄ cu-
ratio p̄m aliquē mo
dum p̄sideradi pōt cē virt⁹ nālis. Si. n.
fit modica vel cū alleuiatiōe tūc est bonū
prāto q̄ aliquādo modic⁹ vēr⁹ ḡuatur ⁊
virt⁹ expulsiua est fortis ⁊ expellit illā vē
tositatē cū vna eructuatiōe vel cū duab⁹
vel cū pauloplus: ⁊ tē pōt eē p̄m materiā
q̄cūq⁹ fuerit cā. Aliq̄n tñ ē multa frequēt
⁊ tūc nō est solū malū in rōne signi: imo
etiā in rōne cāe: q̄m rōne n'mū mor⁹ cor-
rūpit digestiuā: ⁊ ita possum⁹ intelligere
de sternutatiōe ⁊ singultu ⁊ tussi ⁊ sil'ib⁹.
q̄m pñt eē mor⁹ naturales opando ad fi
nē ⁊ q̄ ad virtutē fortē: q̄n āt excedūt ⁊ le
dūt tūc sunt accidētia sequētia morbos ⁊
p̄z hūc modū loquit̄. B. in istis. v. ō mor
bo. Scdo debem⁹ intelligere q̄ eructua
tio quo ad apparentiā paſ. ē ptis supio-
ris stōi q̄ ibidē magis māifestat̄. ſz quo
ad existentiā magis ē ptis inferioris cuz
ibidē sit vapor q̄ expellit̄. Et ſz sternuta
tio sit paſ. partis anterioris: q̄ ibi est mā
nō tñ sic in stō cū in pte supiori mā ñ pos
sit ptineri cū sit⁹ sit aliter ⁊ aliter. Tertio
intelligendū q̄ eructuatio acetosa pōt fie
ri ⁊ a calido ⁊ a frō. a calido sit tanq̄ a cā
remota cū calid. infrigidet exalādo ⁊ frīs
facit hoc tanq̄ cā ,prima. Et ita videm⁹
q̄ calidū ab extra inducit acetositatē q̄
ebulliēdo ptes cal'e exalant. fit ēt ⁊ a stō
sicut p̄z in fructib⁹ qui a principio siūt ace
tosi. et iuxta b aduertēdū q̄m calor fortis
⁊ intēsus. licet deberet dissoluere resolue
re ⁊ ꝓsumere. nihilomin⁹ ḡra m'. facit ali
quādo eructuationes fumosas cū. ſ. ma
teria est dispositas: sicut siūt legūina ⁊ sil'ia
Et manifeste apparet in exterioib⁹ q̄m
licet ignis sit magn⁹ ⁊ fortis tñ q̄n ligna
virida apponūtur reſoluitur fum⁹ trūbo-
sus caliginosus. ⁊ ita ē in corpe. quaſ ⁊c.
Quarto notādū q̄ melia facē eructuatio-
nē acetosaz fetidā cū sit hu. corrupt⁹ frūs
Idē facit rafan⁹ cū sumit̄ in magna quā-
titate: q̄ rōne in digestionis puertit̄ i frī
giditatē: ⁊ q̄n corrūpit̄ i fetorē puertitur:
sed flā acetositatē facit ⁊ nō ita fetorē: q̄
nō est humor ita corrupt⁹ sicut melia: et
cū hoc ē grossus ⁊ viscosus. Vltimo no⁹
tandū q̄ in eructuatione quātū ē ex p nō
ppetit flōia. ſz cū corp⁹ ē plectoricū pōt
ppetere rōe hūoz existētiū in venis.

Capitulū. vij. de singultu.

Singultus est quasi
ſ spasim⁹ stōi repletiōnis inanitiōis
aut hūoꝛe aliquo vicioso p⁹

ter expulsionē nociuoꝝ. Intelligendum
q singult⁹ exq̃site loquēdo nō est spasm⁹
sz dr spasm⁹,ppter ꝓximitatē quā hz cū
spasmo.vnde sicut spasm⁹ fit ex inanitio
ne ⁊ repletione ita ⁊ singult⁹.sz differunt
qm̃ spasm⁹ est mor⁹ p̄ter naturā.⁊ tm̃ hoc
cū retrahitur nō reuertit nec extēdit se:sz
singultꝰ pōt esse mor⁹ ꝑm naturā ⁊ cū b̄
sz retractio fiat postea tm̃ fit extēsio vt no
ciua expellant q̃tū in ipo est.modus aūt
faciēdi est iste:cū aliq̃ res nociua ipi stō ⁊
potissime cū inuisceat in villis ⁊ soā stōi tē
virtus aīalis sensibilis sentit illud.⁊ tunc
suscitat virtutē naturalē expulsiuā:⁊ tunc
cū magno ipetu nitūtur nociuū expellere
Et tm̃ talis mor⁹ stōi ipetuosus ⁊ fortis
appellat singult⁹:⁊ p talē modum fit ster
nutatio ⁊ tussis sicut scribit.v.de morbo
Causat igit singult⁹ ex repletiōe ⁊ inani
tione:⁊ ex apostēate:⁊ ex vlcere: ⁊ ex mul
tis consimilibus.

Cause. Cause eiz aut sunt extrinsece aut intrinsece. Si extrinsece tūc sunt sicut fritas aeris.⁊ b̄ pz qm̃ cuz pueroꝝ stomac⁹ infrigidat de facili icur rit singultū.fit etiā ex nimia repletione cibi ⁊ por⁹ ⁊ eoꝝ corruptione in stō.⁊ fit et cū sumunt acuta sicut pip ⁊ post sumit vinū:qz vinuz facit vt piper inuiscet. Si aūt fuerit ꝓpt cās intrinsecas tūc aut b̄ ē ppter stōm:aut pp alia m̄bra sicut ē apo stema capitis: aut casus : aut ꝑcussio aut fractura cranei:aut aduenit,ppter aposte ma epatis:aut,ppt hūores acutos mor dicatiuos p̄gitiuos:aut acetosos dele gatos:a toto corpe ad stōm. Si aut̄ fue rit propter stomacū hoc est aut ppter hu mores frigidos inuiscatos : aut propter ea.⁊ pungitiuos:aut ,ppt apostema: aut vlcus:aut propter nimiā siti:z:aut propt nimiā inanitionem:⁊ ita de aliis.

Signa. Si autez venerit propt cās extrinsecas hoc manifestat ex indicio:⁊ si venerit propt pas,aliorz mēbrorz aut totiꝰ corporis sic⁹ patet ex indicio. Et si fuerit ex inanitione significatur q̃ fe.precesserūt ⁊ labores:abstinē tia ⁊ similia extenuantia corpus. Et si fue rit ex repletiōe signātur ex otio ⁊ quiete. ⁊ qz repleuit se. ⁊ qz ē cū grauitate ⁊ pūctu ra. Et si humores sunt frigidi signātur q̃ iuuatur ex ea.⁊ quia sentitur frās in stō. ⁊ si est ex caliditate signātur ex calore et punctura ⁊ mordicatione. Et si ex sensu signātur q̃ a qualibet facili causa patit singultum. Et si est ex apostemate tunc ē feb. dolor ⁊ nausea : ⁊ non alleuiatur ex vomitu cuz sicut non alleuiatur ex vomi tu est ex inanitione. Ulterius autem dis cernitur q̃ cu msumātur acuta ⁊ pungiti ua tunc sentitur dolor et aggrauatio in stomaco.⁊ si fuerit ,ppter paroxismum se. tunc discernitur ex istis:⁊ ita de aliis.

Pronostica. Si in crisi bonis sig nis apparentibus fiat singultus bonum quia crisis per vo mitum significatur. Si autem mala si gna appareant malum:quia spasmus si gnificatur. Singultus post quācūcz cua cuationem veniens superfluam malum. siue fuerit naturalis: siue artificialis sicut est fluxus sanguinis:aut sudor:aut vomi tus:aut fluxus ventris:⁊ ita de aliis. Si post nominum singultus non sedet nec minuatur:sed potius aggrauetur maluz in plaga ⁊ percussione singultus malum

Si post singultum veniat apostema in latere dextro aut super humerum mors festina significatur. Si post singultū ve niat spasmus aut alienatio pessimuz. Si femori purgato superuenit singultus ma lum. post vomitum singultus superueni ens malum.

Cura. Curatio generalis hec est: sz q̃ omnes cause tā exteriores q̃ interiores reducantur ad temperamē tum per suum contrarium.verbi gratia si fuerit ex frigiditate applicentur calida stomaco.sicut est absinthium.menta. co stus.signum al'.⁊ rectificetur aer:⁊ similia Et si fuerit repletio inducat inanitio tem perata. Et si fuerit fe.curetur sic oportet. Idē de apostematibus ⁊ solutione cōti nuitatis ⁊ casibus. ⁊ percussionibus.si cut dicetur in locis suis. Nunc autem intelligendum est q̃ cutationes genera les singultus sunt iste potissime quando cā est repletionalis frigida. dicunt tm̃ nō fit,ppter apostema aut,ppter inanitionē

In primis debēt fieri fricationes fortes extremitatū. Secūdo inducatur accidentia aīe ⁊ nō ex prouiso sicut sunt ira magna: aut timor aut gaudiū. Tertio ponātur vētose supra stomacū ⁊ supra spatulas sine scarificatiōe. Quarto apponātur supra stōm medicamina rubificātia. Quinto inducatur somn⁹. Sexto fiat eternutatio. Septimo inducat vomit⁹. Et si vomitus oīa ista prēderet esset bonū in causa mali. Octauo q̄ retineat anhelit⁹ multotiens quātum erit possibile. qm̄ multū valet. Visis curationib⁹ gñalibus ad pticularia veniam⁹. ⁊ primo videam⁹ de cā frigida. q: frequēti⁹ aduenit: supponim⁹ enim q̄ sit mala cōplexio frigida sine mā q̄ saltz cū alterantib⁹ curaī. ⁊ ita de alijs ⁊ si sit cuz materia iducaī vomit⁹. deinde digeraī materia cū oxilī diuī. vbi bullierit absinthiū. ⁊ purgeī cuz yerap̄. deinde detur tyriaca. metridatū. ⁊ philonū. ⁊ cū hoc ista bulliāt in oleo ⁊ cera ⁊ malageī in oleo: ⁊ supra stōm applicēī. Et si fuerit ex vētositate tūc vz ruta. calamētū ozi ganū. anisuz. maratrū. castoreū. vinū purū. stupha. ⁊ balneū. ⁊ vz dianisari. diacaminū. diantos. diagalanga. Ista ēim oia nō solū vz i materia vētosa fumosa. Sz etiā in mala pplexione sine materia ⁊ cū materia. lz dicen⁹ valeāt i materia vētosa ⁊ fumosa. Et est intelligendū q̄ in singultu debēt appōi aliq̄ stupefaciētia cū aromaticis ⁊ pfortatiuis. ⁊ materiā purgātia p modos diuersos ⁊ loca diuersa. modo p̄ secessuz. modo p vias vrinales. ⁊ ita de alijs: ⁊ p̄otāto dz apponi opiuz ⁊ silia. vt stupefaciāt ⁊ nimiū sensuz auferant ⁊ aloe. vt trahat ad intestina ⁊ spica nardi vt atrahat ad vias vrinales ⁊ epar pfortet. ⁊ anisuz. ⁊ silia. vt vētositatē cōsumant. ⁊ lignū al'. vt cōfortet cor. vna cum croco: ⁊ mēta: ⁊ absinthiuz: vt stōus pfortetur. ⁊ ita ō alijs mlt̄is. Sapiēs igr̄ fuit q̄ prim⁹ istud medicamē inuenit i singultu p̄o tāto q: in quolibet morbo p̄ quod dā sitis sitia possent applicari. Receptio igr̄ nobilis ⁊ cā notabil' p̄tra singultuz ō est. R. spicanar. squinātī: calami aromatici: anisi: marat'. folioz mēte. foliox absinthij. costi. añ. ʒ.i. cē. ligni al. ambre garioffilo. alo. sucorrini. añ. ℥.ij. opij. croci ō. p̄e parati. sc. papaueris al. cassie lignee. añ. ℥.i. cōserue citrāgulox. ʒ.ij. panis zucca. q.s. ⁊ fiat el'ariū quo vtaī sero ⁊ mane. ⁊ seruet cū amore q: reuelatū ē. Si aūt cā fuerit calida. tūc. R. firu. ro. oxiz. sirup. acetosi. añ. lib. ℥. folioz absinthij. ʒ.ℨ. misceantur ⁊ bulliāt sil': ⁊ cū isto materia digeraī. Deinde purgeī sic. R. yerap̄. ʒ.ij. tertufere sarraceni. reubar. ʒ.vi. misceanē ⁊ purgenī cū nūrab. cit. ⁊ māna. ⁊ cassiaī. paratis sicut oz. ⁊ vtaī malī. gran. ⁊ ordeato ⁊ aqua ordei. ⁊ portul'. ⁊ cucurbitis. ⁊ melonib⁹. ⁊ silib⁹. Et si fuerit ex inanitōe vtaī lacte ⁊ balneo aq̄ dul. ⁊ vtaī nutritiuis ⁊ resumptiuis ⁊ humectātib⁹ sicut dictū est supius. capō de mala pplexione stōi sicca. ⁊ supi⁹ capō de ethica. ⁊ supius capō de ptisi. recurram⁹ ad illa.

Clarificatio. Intelligendū q̄ licz in singultu intendat natura nociuū expellere. ⁊ in singultu de inanitiōe nō sit materia q̄ expellatur. nihilomin⁹ mot⁹ nō est frustra: q: virt⁹ naturalis nititī expellere malā pplexionē sic cā ex qua ledebaī. ⁊ ita est in tussi ⁊ similibus. ⁊ si fuerit ex inanitione qm̄ ibi nō ē virtus p̄cognita sed nocuiit sensitiua. ⁊ q: mala cōplexio ledit ideo est talis motus vñ spasmo de inanitione nō fit iterū extensio: q: motus est totaliter p̄ter naturam. In singultu aūt nō sic. ⁊ p̄otāto villi ℥ trahanī postea extēdūtur ⁊ ad suam materiā reuertunī. ⁊ talis siccitas pōt eē ethica stōi. ⁊ pparat ⁊ disponit ad ethicā tot⁹. Secūdo intelligendū ē de singultu sicut dictum est de eructuatione. quoniā si sit naturalis proportiona: dispositōi naturali. ⁊ si sit dispēperatus proportionatur morbo. Et ideo intelligendū sicut determinatur in dubitatiōe ⁊ sicut dictū est in sententia q̄ m̄ veritatez singultus non est spasmus. licet habeat magnā cōuenientiam cuz spasmo. quoniā vtrunq̄ cātur ex repletione ⁊ inanitione vt dictū est. licet diuersimode: quia spasmus in lacerto. ⁊ singultus in neruo siue in parte neruosa seu villosa. Et ideo iuxta hoc notandum q̄ motus singultus non est motus simplex sed compositus ex animali et naturali sicut tussis et eternutatio. et non videtur esse motus compositus ex

pulsiua ⁊ cõtentiua. quoniam cõtentiua nocauz retinere nõ dubitat. Et tũ iuxta hoc notã dũ q̃ iste mor⁹ põt eẽ in villis stomaci ꝓpter malã ibi mãm inuiscatam quã uã nituntur expellere. Et iuxta ꝟ aduertendum q̃ pueri cuz sient patiunt sin gultũ: qm̃ mã mala tẽ liunt ad stomacum.

Capl'z. viij. de fastidio ⁊ regimie sanitat⁹

Astidium est abho

f minatio cibi ⁊ pot⁹: q̃si cũ q̃dã nausea: ⁊ aliq̃li apperitu vomẽ di pp corruptões cibi ⁊ hũoz ĩ stõ exñtiũ

Cause. Cã eĩ aut ẽ extrĩseca aut ĩtrĩseca. Si extrĩseca sic ẽ nimia fritas aeris. aut nimia cal'itas dissoluẽs aut cursus: aut labor. aut ꝓuent q̃ cibus sumpt⁹ ẽ ĩ magna quãtitate: aut ĩ mala q̃litate: aut ꝑm ieptũ ordinẽ: aut q̃ somn⁹ nõ fuit ꝓpter⁹: aut q̃ nimiũ exercitũ secutuz ẽ: aut pp accidẽtia aĩe. ⁊ ita de aliis rebus nõ nãlib⁹ indebito mõ admistrans. ad q̃ sequit corruptio digestiõis in stõ. Si aũt fuerit a causis ĩtrĩsecis tũc aut ꝓuenit a stõ: aut ab aliis partibus. Si ab aliis p tib⁹ vt cũ aliq̃ mã mittat ad stõm corrumpens virtutẽ digestiuã. aut accidit ꝓpter stõm sicut ẽ aliqua de mal' ꝓpriet⁹ cuz excedit: aut cuz mã: aut sine mã. ⁊ accidit ẽt ꝓpter apostẽata ⁊ vlcera. ⁊ dz euit ꝓpter oia illa q̃ corrũpũt cibũ ĩ stõ ⁊ aufertũt digestiuã. ⁊ iõ sacit abhoiare: ⁊ fastidire. ⁊ quasi nausicare.

Signa. Cause extrĩsece sunt note ex ĩditio. cause autẽ sunt intrĩsece si sit mala ꝓplexio ea. adest sitis. eructuatio fumosa. ⁊ ledit a calidis. ⁊ si sit cã frã adest eructuatio acerosa: ⁊ iuuat a calidis. Alia aũt cognoscit sicut frequẽs dictũ ẽ. Intelligẽdũ q̃ diuersitas accidentium ẽ alia ⁊ alia ꝑm diuersitatẽ priculariũ: q̃ diuersitates sunt q̃tuz quãtũ ẽ de pñti. Pzia cã ẽ itẽsio uel remissio fastidij. qm̃ si fastidiũ ẽ magnũ ⁊ diu durauerit accidẽtia sequẽs magna ⁊ multũ gnitiosa. Si aũt fastidiũ ẽ debile tũc accidẽtia fũt remissa. Secũda cã ẽ quãtitas ⁊ q̃litas cibi: qm̃ cib⁹ in nimia quãtitate sumpt⁹ ad q̃ sequit fastidiuz sp ifrigidat corp⁹ ⁊ hũectat q̃cuq̃ fuerit qualitas rõne indigõnis: nisi putrefieret ⁊ se. introduceret. rõne aũt quãtitatis fũt accidẽtia alia. q̃ si cib⁹ fuerit ca. gñat morbos ca. cũ sit: ⁊ pũctura: ⁊ eructuatione fumosa. ⁊ si sit subtil' gñat morbos acutos cũ multis terribilib⁹ accidẽtibus. sicut est alienatio: vigilie ⁊ inq̃etudo ⁊ simulia. Et si q̃litas cibi ẽ frigida gñat morbos frõs cũ eructuatõe acetosa. Et si est grossus gñat morbos cronicos ⁊ de difficili seperabiles: cũ grauedine multa.

Tertia cã ẽ sꝑus stõi: qm̃ si stõus ẽ multũ sensibil': sentit dolor: punctura: inquietudo: rremor: corrosis angustia: ⁊ malitia tolerandi. ⁊ si nõ ẽ sensibil' nullũ horz sequit. Quarta cã ẽ dispositio tot⁹ corpis: qm̃ illi qui patiunt fastidiũ si hñt aliq̃ mẽbra debilia statiz incurrũt nocumẽtũ in illo. ⁊ iõ patiunt aliq̃ dolorẽ capitis. aliq̃ tinnituz. aliq̃ caliginẽ. altq̃ sensuũ obtectatõez aliq̃ patiunt ĩ pedib⁹. aliqui ĩ manib⁹. ꝓz q̃ mẽbra sũt parata ad receptionẽ marie delegate. ⁊ si totũ corp⁹ fuerit debile libẽtissime iurrit se. vtile aũt ẽ scire vt ꝓz ꝟ medicina vtil⁹ applicent.

Pronostica. Si eñ aliqs frequẽter iurrit fastidiũ et frequẽter supra fastidiuz cibuz ponit mala morte moriet. qm̃ si corruptõi addat corruptio cito souea ꝓpat. Ista aũt oia erũt magis plana in sequẽti capl'o: vbi ptractabit regimẽ sanitatis.

Cura. In primis inducat facil' vomitus quecũq̃ fuerit cã: nisi esset apostẽa: aut vlcus. det igit aq̃ calida cum oleo: ⁊ si de difficili euomat tũc videt mã inuiscata. purget ergo stõus ꝑm exigẽtiã materie. Et q̃ mã frida frequẽt⁹ aducit digerat mã cũ oxill' diur. vbi bullierit absinthiũ. ⁊ purget cũ yerap. acuata cũ aloe ⁊ mastice. ⁊ vtat diateron. pipeon. diazizibero. diaconiten. diãthos. ⁊ filib⁹. Et si cã fuerit ea. digerat mã cũ oxizac. vbi fuerint folia absinthij tẽperata. ⁊ purget cũ trifera saracenica reubarbarata. ⁊ vtatur triasandal. cũ zuc. ro. Et si ex his nõ sedet tũc videt q̃ mã trãsiuit ad venas. et tũc cõpant stõia. ⁊ postea stuphe. ⁊ postea exercitiũ. ⁊ sp dieta tenuis. Et si inerit ꝓpter nimiũ sensuz vtat diamb. dianthos cũ musco. ⁊ triasandal. ⁊ sup oia valz par

uitas cibi ⁊ potꝰ:⁊ exercitiū ante cibum. Si aūt fuerit ex mala complexione sine materia:tūc sufficiūt alterātia. alie aūt causes pꝓ suū cōtrariū sunt reducende. In fastidio igīt cōpetit aer clarꝰ ⁊ mundus: ⁊ si nō pōt habere rectificet cū flabell'.et silib'.cōpetit etiā somnꝰ longus ⁊ paruitas cibi ⁊ potus:⁊ exercitiū ante cibu ꝫ vt dictū est.⁊ cōpetit applicatio manꝰ supra stōm.aut ꝙ canulus applicet'.aut puer.r. annoꝝ.oū tū nō sudet.aut puluinar parvum. Si aūt oibꝰ istis vlibꝰ ⁊ particularibus applicatis adhuc remaneant alices ⁊ oritationes ⁊ sensuꝫ grauitas ⁊ obetudo intellectus ꝓculdubio ad plenū curatus nō est.quare oꝫ rciterare floiam si pticularia cōueniūt.Deinde farmaciā ꝑm cōuenictiā humoꝝ.deinde balnea ⁊ alia

Clarificatio. Intelligendū ꝙ ī fastidio ad bꝫt mā nō putrefiat cōpetit vomitꝰ leuis:qz angustiosus posset mām ꝓmouere.⁊ iō cū aliqs nō de difficili euouit fiant disteria ⁊ frications:⁊ dentur meᶜ. secessiue. ⁊ ea que dicta sunt.Secundo notandū ꝙ appetitus nālis torꝰ simpler ē ⁊ solum fit a calido.sed illa que est in stomaco ꝓpoñ ex aīali ⁊ nālt.⁊ ideo per accidens frigidum facit ad appetitū qz inducit cōtactū.⁊ ita sensuꝫ:⁊ vacuū:⁊ inanitione sicut superiꝰ dictū est. Tertio intelligēdū ꝙ calor nālis in principio assumptiōis cibi quodā modo occultat ⁊ debilitat ⁊ languescit.⁊ quodāmō hoies torpet quādiu ē in fieri rōne ꝺrictatis ⁊ resistētie.ſz in fine ꝑualet ⁊ icipit valde fortificari.potissime vbi bonū regimē cōseruat. Quarto intelligendū ꝙ cena nocturna naturaliē ⁊ inutentib' recto regimine ꝺz ee maioꝝ ꝙꝫ cibus maturinalis.⁊ rōne noctis ⁊ somni. ⁊ reuocatiōis caloris.sed mō vtplurimū vsus est in cōtrariū.⁊ ita in se melꝰ ē quā tū est de natura rei.rōne tñ cōsuetudinis non. Sed ponamꝰ ꝙ ex nimia acceptione cibi de mane ⁊ ꝺ sero aduenerit nocumentū.tūc quero que sint horta erunt peiora. Dico ꝙ de sero qz vapores de die possunt eꝛalari.⁊ in nocte retinent.⁊ iō verificatoꝛ aduertēs ad cōsuetudinem ⁊ admo destiā accidentiū dixit. Cena leuis vel cena brevis fit raro molesta. magna nocet medicina docēs res ē manifesta.

Quinto notandū ꝙ calidi de cōplexione posteꝝ incipiūt comedere citiꝰ incipiunt amittere appetitū ꝓpter calorē resoluentē materiā in vapoꝛē.sed frigidi tardius amittūt:qz nō ē calidū resoluēs:⁊ ideo nō causatur fantastica repletio: sed bene causatur fantastica inanitio ꝓp vacuitatem causatā in orificio stomaci rōne frigiditatis cōprimētis. Sexto intelligēdum ꝙ nausea fit frequētiꝰ ex humoribus frigidis cū magis adhereant:sed vomitꝰ fit frequētiꝰ ex calidis cū supnatent sicut dicet inferiꝰ. De regimine sanitatis.

c Licet per dei gratiā de regimine sanitatis longiore tractatum intendamꝰ edere gratia tamen meᶜ.ad ꝫ breuiter intendimꝰ pertractare. Circa regimē sanitatis cadūt.vij.cōsiderationes. Prima sumit a quātitate cibi ⁊ potus. Secūda sumit a caliditate. Tertia sumit ab ordine. Quarta a cōpletiōe Quinta a consuetudine. Sexta a tempe Septima ab etate. Primo igīt de quātitate agamus. Quātitas cibi ⁊ potꝰ debet eē tanta ꝙ calꝫ possit vincere ⁊ superare.aliter si minuaꝫ consumit corpꝰ ⁊ debilitatur virtus.⁊ si excedat est causa putredinis ⁊ oplationis.⁊ vniuersaliter in frigidaꝫ corpus ⁊ humectatur:nisi materia putrefiat ⁊ generet se. Nunc aūt ꝑm Balꝫ.quantitas offerendorum certis literis denotari non potest.recurrendū igīt ad experimentum ꝙ oia rectificat.Quātitas igitur sit talis ꝙ non immutetur anhelitꝰ.nec pulsus.nec vrina.nec egō. nec somnus.nec vigilia.nec sentiat ventositates.nec tortiones.nec ꝺiuretē. nec debilitatem.⁊ sic quantitas cibi ⁊ potus erit temperata:aliter non.nec valet aliqua cōsideratio quantuncunqꝫ rationabilis nisi experimento comprobetur. Et sicut dicꝫ ꝙ experimentum clarificat quantitatē ita qualitatem ⁊ omnia subsequentia: q̄niam diuersitas particularius est magna valde.⁊ cuilibet certas quantitas est applicanda. Patet igitur ꝙ quantitas offerendorum certis literis denotari non po

est.coniectare igitur proxime veritati et

ex perimento relinquatur. Secunda con
fideratio sumitur a qualitate cibi. cibus
igitur qui competit in regimine sanitatis
non debet excedere in aliqua qualitate.
quoniam ea que excedūt in caliditate adu
runt sang. sicut saluia. menta. petro. pi
per. allia. cepe. nasturtium. ⁊ similia. frigi
da autem mortificant ⁊ cōgelant. sicut est
lactuca. portulaca. cucumeres. ⁊ si fuerit
caliditas aquosa putrefit. sicut sunt melo
nes. cucurbite. ⁊ si fuerit venenosa interfi
cit. sicut patet in fungis. ⁊ si caliditas hu
mida putrefacit ⁊ opilat. Et si fuerit sicca
virtutē deiciat. Et si fuerint cibaria ventu
osa supernatant ⁊ impediunt digestionē
Et si fuerint dulcia opilant. Et si fuerint
amara penit⁹ nō nutriunt. Et si fuerint
salsa adurunt ⁊ corrumpunt ⁊ nocent sto
maco. Et si fuerint pontica ⁊ stiptica con
stringunt ⁊ cohortant ⁊ corrigant ⁊ opi
lant. Et si fuerint acetosa celeriter senec
tutem inducent. nullus igitur tale compe
tit in regimine corporis humani. Solus
ille cibus qui caret omni additamēto cō
petit corpori humāo. sicut scribitur a. B.
ad elios ⁊c. opet⁹t igit caro annual⁹ agni
⁊ carnes eduline. ⁊ cōpetūt carnes vitu
li lactantis. ⁊ cōpetūt capones. galline. p
dices. fasiani. pisces squamosi ō aquis mū
dis. ova sorbilia. borragines. buglosa. pa
nis tritice⁹ bene coctus ⁊ bñ fermentat⁹
⁊ cū temperata qualitate salis. vinum ci
trinū odorifer non nouum. ⁊ sit bene da
tus ⁊ cū temperata quātitate aque fontis
mundi que currat versus orientem. ⁊ p sol
percutiat ostius fontis. ⁊ ita de aliis que
vergunt ad temperamētus ⁊ nō multus
excedūt in aliqua qualitate. Si aūt ex ex
cessu alicui⁹ qualitatis excedētis aduene
rit nocumentū rectificetur p suus cōtrari
um. verbi gratia si nocumentū aduenerit
ex vinositate dentur stiptica sicut ē case⁹.
⁊ pira. ⁊ similia. Et si venerit nocumentū
ex salsis rectificet cū acetosis ⁊ acetosis
cū salsis. Et si venerit ex acetosis rectificet cū mel et ⁊ vi
no antiquo. Salsa igit ⁊ amara ⁊ acuta
possunt rectificari cū pomis dulcib⁹. ⁊ cū
lactucis. ⁊ portulacis. ⁊ cucurbitis. ⁊ simi
libus. ⁊ ita de aliis ꝑm conuenientiam p
ticularū. Tertia cōsideratio sumit⁹ ob ori
dine, mod⁹ aūt ⁊ ordo sumendi cibus est
iste. vt de mane cuꝫ surrexerit studeat ex
pellere superfluitates prime ⁊ secunde ⁊
tertie digestiue. Deinde pectiner se forti
ter caput. ⁊ circa totū corpus si locus fue
rit oportunus. Deinde abluat man⁹ ⁊ fa
cies ⁊ oculos cum frigida aqua in estate
⁊ calida in hyeme. Deinde fricet dentes
cū cortice aūt. deinde faciat pacem cū ma
gno deo. deide exerciter se ꝑ loca alta mū
da. vestes sint preciose odorifere. Deinō
cibus sit paratus ⁊ statiꝫ cū incipit natu
raliter appetere accipiat cibū. ⁊ nō ante.
nec tardet. ⁊ quoniā dicit Auic. q stoma
cum preter solituꝫ pati famē putridis re
pler humoribus ⁊ etiam non debet sume
re ad saciet atemꝫ imo debet dimittere cum
appetitu: quia satis cito cessabit appeti
tus. nec accipiat in eadē mensa nisi vnū
cibum. ⁊ si accipiat min⁹ malū est qñ sub
tile precedit grossum. crudum nō ponat
sup⁹a semicoctum. non accipiat pisces et
lac in eadē mensa. nec lac ⁊ vinum. ⁊ quia
ista disponunt ad lepꝛaꝫ. nō accipiat elia
multum ca. post cibum. nec etiam alia ca.
multum: quoniam cibum corrumpunt.
Post cibum autem quiescat stando vel
paulatine deambulando. quoniam om
nis fortis motus corrumpit cibum. Deim
de dormiat ꝑm temperamentum quoni
am aliter cibus non potest digeri. ⁊ pro
pter hoc dicebat Bal. sup⁹a illuꝫ amp bꝫ
ventres hyeme ⁊ vere ⁊c. quantum natu
ra iuuatur ex somno bonum est perpen
dere. quasi dicat. q nullo modo digestiua
potest compleri sine somno. maior cibus
debet esse de nocte: nisi cōsuetudo impe
diat. Viter accidētia anime tristosa ⁊ an
gustiosa quātūcuꝫ erit possibile qz mira
biliē cōfert in regimine sanitatis tēperate
se i accidētib⁹ aie. Zauacrū aq dulcis mꝰ
tū competit. ⁊. Dū rñ nō sit cib⁹ in stō. vici
situdo exhibitiōis sit talis: q in vna die
comedat bis: ⁊ in alia die semel. ⁊ ita dei
ceps continuet. quoniam si erratum fue
rit in prima die in superfluo corrigē in
secūdo. Et si in secūdo fuerit erratū dimi
nuēdo in tertio corrigē replendo. ⁊ ita
de aliis. quoniam semper sequitur corre
ctio vni⁹ alter⁹ cū in regimine sanitatis si
ne errore ee nō possumus ꝑm Bal. libro
suo ō regimie sanitatis, cōcludit igit⁹ opor

tet corrigere errores. Aer ẽt sit mundissimus ⁊ si nõ habeat naturaliter habeat p artificiũ. potissime in ciuitatib⁹ vbi aer est caliginat⁹ ⁊ humid⁹. cũ sit supra magã flumina cõstituere sicut ẽ roma dña puinciaꝝ ⁊ lugduꝝ. ⁊ ciuitas arlatensis. ⁊ parisius. tolosa. ⁊ ita de aliis. qui igit nõ ẽ potens se trãsferre ad mõtẽ cum flabellis rectificet aerez aromatica apponẽdo. Dotus sit in mẽsa quãto min⁹ erit possibile nec vinũ forte dek post. digestiua eniz viget per quietẽ. quare ⁊c. mod⁹ igit ⁊ ordo exhibitõis talis est. Quarta ꝓsideratio sumit⁹ a ꝓplerione. ꝙ igit si fuerit tẽperata cũ silib⁹ ꝓseruet, ⁊ si distẽperata reducatur p ꝓtrariuꝝ paulatine ad tẽperamentum. Sanguinicis igit dek abus vergẽs ad frm̃ ⁊ siccũ. ⁊ colericis vergens ad frigidũ ⁊ humidũ. ⁊ flãticis ad ca. ⁊ subtilia tiuuꝝ. ⁊ melicis ad ca. ⁊ hu. Ult̃ intelligẽdũ ꝑm Bal. viij. de ingenio. ꝙ ois mala cõplerio reducẽda ẽ ad tẽperamentũ nisi vite accidentia impediant. melic⁹ em̃ est fabro ꝙ sit flãticus q̃ si haberet corpus teperatũ. ⁊ melic⁹ est piscatori ꝙ sit colericus q̃ si esset tẽperat⁹. igit ois mala ꝓplrio in tpe sanitatis ẽ reducenda nisi vite necessaria impediant. In tpe aũt egritudinis ꝓplrionẽ naturalẽ reducere null⁹ audeat nisi aũ egritudinẽ reducere incepisset ⁊ primu assct. Intelligendũ ꝑm Bal. libro suo de regimine sanitatis. ꝙ regimẽ sanitatis null⁹ põt obseruare nisi ille qui nõ est occupatus in aliq̃ opatione necessaria. oꝝ igitur ꝙ habeat vite necessaria. ⁊ ꝙ sit libere cõditõis in oib⁹. Quinta cõsideratio sumit⁹ a cõsuetudine. Cõsuetudo em̃ est res magna valde in ꝓseruatione corpis humani. ⁊ in tpe sanitatis nedum in tempore egritudinis. ⁊ b̃ satis innuit Bal. viij. de ingenio. ⁊ in libro de cõplerionib⁹. vbi dicit ꝙ ꝓsuetudo est altera natura. ⁊ b̃ idẽ voluit Ipo. cũ dicebat parum deterior ab⁹ ⁊ por⁹ ⁊c. ⁊ cũ dicebat ex multo tempore consueta ⁊c. ⁊ cum dicebat asueti asuetos ferre labores ⁊c. ⁊ cũ dicebat mala dieta cib⁹ ⁊ potus ⁊c. b̃ idem Aꝝ. in principio veteris methaẽ. magnã vim hz cõsuetudo ꝙ indicant leges. Postq̃ igit cõsuetudo habet tantaz virtutẽ ⁊ in aia ⁊ in copore cõsuetudo obseruãda est b̃. ⁊ videm⁹ experimento ꝙ aliqui cõsueuerunt comedere quater ĩ die. ⁊ nõ leduntur. Aliqui em̃ cõsueuerũt vigilare de nocte ⁊ dormire de die. ⁊ aliqui cõsueuerũt comedere fabas ⁊ carnes bouinas antiquas. ⁊ aliqui fungos : ⁊ alĩq̃ vulpes. ⁊ aliqui lac. ⁊ aliqui pisces. ⁊ alia innumerabilia. ⁊ tñ dicunt se esse sanos ⁊ se melꝰ habentes. ⁊ propter hoc dicebat Bal. viij. de igenio. ꝙ ꝓsuetudo ꝓplerio ⁊ etas indigẽt simílib⁹. magnaz igit vim habet ꝓsuetudo ⁊ nõ soluz hoc est manifestũ p viã experimẽti: ⁊ p auctoritates. ĩmo etiã p rõnes. qm̃ nã gaudet in ꝓsueto: ⁊ in eo delectat: ⁊ illud amplectit: ⁊ iõ melꝰ digerit. Et protanto dicebat Aut̃. experimentum in hoc vincit rationem qz malus cibus vsitatus melior ẽ bono nõ vsitato. Oppositum tamen omnium istorum dicit Constantinus cum dicit. non gaudeat malo cibo vtentes. quoniam si in presenti non leduntur in posteruz per cussionẽ non euadunt. Ego dicerem ad hoc sic: ꝙ consuetudo aut conuenit cum naturalibus aut non. si conueniat optima est ⁊ illa tenenda est si non conuenit aut parum discrepat aut multum. Si parum ⁊ est inhabituata adhuc potest conseruari. Si autem multum discrepat aut est habituata aut non. si non nullo modo est tenenda. Si est habituata: aut est in tempore sanitatis aut egritudinis. si egritudinis tunc est obseruanda sicut ꝓ⁹. lapsa. quoniam sicut naturalis est: ⁊ sufficit nobis morbum remouere. Si autem fuerit sub latitudine sanitatis ⁊ fuerit multum remota a dispositione naturali tunc talis debet reduci: non subito sed paulatim: vt dando a principio illa cibaria mala ⁊ parum de bonis. ⁊ paulatine augere bona ⁊ diminuere mala. Quoniam licet videatur eis ꝙ bene habeant rõne cratis aut temporis: aut fortitudinis virtutis ⁊ ẽt rõne ꝓsuetudis. nihilomin⁹ paulatine cadũt vtutes imineris. ⁊ cotidie parãt se ad lepram̃ aut ad mortẽ subitaneã. sic ille q̃ longo tpe vsꝰ carnib⁹ antiqs salitis aut piscib⁹ bestialib⁹. aut leguminib⁹: aut carnibus vulpinis, aut veteris, aut lacte et

pisab⁹:aut carnib⁹ quasi crudis: aut qui paꝛ dormit:aut qui nimis exercitat se p⁹ cib̃:aut qui sine mẽsura sustinet calorẽ et frig⁹:ꝛ portet honera:ꝛ laborat.ꝛ sufficit multa agonistica in corpe ꝛ aĩa. ꝛ ita de alijs multis cõsimilib⁹. Vere de talib⁹ põt dici q̃ percussionẽ nõ cuadẽt.sicut illi qui vtunt fungis ꝛ suspiciamo:ꝛ alijs venẽt sicut sunt marinarij ꝛ incarcerati:ꝛ in tpe famis.ꝛ ꝯaliter qui assuescũt cibaria corrupta ꝛ vtunt grauis in tpib⁹ corruptis nauis:ꝛ multis pcedẽtib⁹.Iz em̃ quãtũ de p̃senti oibus videat q̃ cõferant ꝛ bñ ferũt nihilomin⁹ in interioꝛib⁹ sunt corrupti.q̃re paulatine sunt reducẽdi.ꝛ iõ cũ dicunt auctores q̃ tantã vim hz dico q̃ verũz ẽ si veniat cũ naturalib⁹ aut ꝛ si discrepent ꝛ fuerit in tpe egritudinis:aut etiã in tpe sanitatis:si subito vellem⁹ reducere.licet igit̃ consuetudo sit tenenda quo ad tpa. nihilomin⁹ ois consuetudo innaturalꝛ reducenda ẽ ad naturalẽ paulatine. Sexta cõsideratio sumit̃ a tpib⁹ anni.in hyeme igitur detur grossus cib⁹ ꝛ mult⁹ hz ivna vice:ꝛ q̃ vgat ad caliditatez. In vere ãt cõpetit cib⁹ tempat⁹:sed q̃ vergat ad p̃uitatẽ pp repletionẽ frigidã i hyeme. In estate cõpetit cib⁹ subtilis vergẽs ad frigiditatẽ:ꝛ nõ detur multũ in vna vice.
In autũno detur cib⁹ in parua quãtitate ꝛ debet vergere ad calidũ ꝛ humidũ.
Ultima cõsideratio quantũ ẽ de p̃sensti sumit̃ ab etate.nũc aũt ꝑm. B. vij°. de ingenio.ꝛtas:cõplexio:ꝛ consuetudo debent regi per similia. Nũc aũt hz calor sit equalis in radice in puero ꝛ in iuuene hz Bal'.m de cõplexionib⁹.iuuenes tñ melius digerũt ficca.ꝛ pueri humida. In alijs etatib⁹ dieta resumptiua ꝛ nutriẽs ẽ exhibẽda.ꝛ ista sufficiant cã breuitatis.
Intelligendũ tñ q̃ hoies quib⁹ dñaturi tellect⁹ comedãt vt viuãt.sed quibus dura sensus viuũt vt comedãt. hoza autem comedẽdi de die siue de nocte est cũ incipit quis famescere dũ tamẽ fames fuerit vera.ꝛ hoc intelligit̃ in illis qui habeant q̃ dum paratũ:qui aũt nõ hz comedat q̃ habere poterit.q; tales nõ subiacẽt legibus artis Intelligendũ ꝑm Bal.q̃ subtilior oim medicinaꝛ ẽ abstinẽtia.q̃n plures interfict cena q̃ gladius De regimine aũt sanitatis versificator aliqua dixit sic. Si vis incolumẽ:si vis ꝛ reddere sanum. Curas tolle graues:irasci crede p̃ sanum. parce mero. cenare caue.nec sit tibi vanũ. Pergere post epulas. somnũ fuge meridianũ. Nõ teneas mictuz.nec cogas fortiter anum.

Capl'm. ix. de nausea subuersione et abhominatione.

Intelligẽdũ quod fastidiũ ẽ quasi quoddã genꝰ ꝛ species eius sũt abhominatio:nausea:subuersio anime: vomitus. Nũc autẽ de fastidio dictũ est: de vomitu dicet. De alijs trib⁹ in presenti agitur. ffastidiũ igit̃ omia ista ambit ꝛ circuit. Abhominatio aũt est cibi p̃ius amati ꝛ desiderati abhoꝛritio ꝛ indignatõ ita q̃ solo aspectu refugit ꝛ cõristat. Et si cogat̃ accipẽ cuomit:aut patit̃ eructuationes fetidas:aut fumosas: aut acetosas.ꝛ est inter oẽs spẽs fastidij deterioꝛ ꝛ magis periculosa.q̃n hic aufertur appetitiua ꝛ digestiua. Nausea aũt est voluntas euomẽdi sine effectu pp hu.in villis stomaci inuisceratos. Subuersio aũt aie ẽ cõtinuꝰ appetitus nauseandi. Nũc autẽ oĩm istoꝛ ꝛ cause ꝛ signa:ꝛ curationes fere sunt eedem

Cause. Cause aũt abominatiõis et nausee aut sũt extrinsece aut intrinsece. Si extrinsece tũc sunt oĩa illa que faciunt cib̃ coꝛrũpi in stõ. Ista autẽ sunt nimia quies:ꝛ otium:ꝛ somn⁹ nimius:ꝛ vigilie superfluc:ꝛ exercitũ nimiuz ꝛ accidentia aie:ꝛ coitus superfluus:ꝛ nimia repletio cib⁹ ꝛ potus.ꝛ cuz grossum preponitur subtili.aut crudũ super semicoctum.aut cũ aliquis sumit cibuz sũ appetitu.aut anteq̃ superfluitates sint expulse .aut ante exercitium:aut q; cibus ẽ coꝛrupt⁹.aut fastidiosus:sicut cit frequẽs comestio anserũ ꝛ multa similia. Si autẽ causa fuerit intrinseca:aut ꝺ ẽ pp stõm:aut pp alia mẽbra mittẽtia suas superfluitatꝛ tas ad stõum. Et si fuerit ꝑpter stomacũ hoc est ꝑpter coꝛruptionẽ aliquaꝛ suarũ qualitatũ:aut oĩum.sola tamẽ vna sufficit aut si coꝛrumpat̃ appetitiua:aut cõcoctiu

ua: aut digestiua: aut expulsiua: aut qz est
li stōi mollificanᵗ. Deficiūt aūt pp lapsuz
suaz ppⁱonuz ⁊ ita corrūpit cib⁹. ⁊ tunc
sequunt ista accidēcia. ſ. fastidiū: abhomi
tio: nausea: subuersio aīe: ⁊ vomit⁹. Si in
cōcauitate stōi mā sit cōtenta. aliqñ igit
fit ex eo. vitellina. flegmate salso: aut sit a
flegmate: aut ex melencolia: ⁊ hoc est vt
plurimū.

Signa. Cause primitiue mānifesta fr.
sed si hu. sint ea. adest ea. ⁊ si
tis. Et si sint frigidi nullū istoz adest. Ac
cidentia aūt q̄ cōsueuerūt sec̄ istas passi
ones sūt: dolor stomaci: dolor spatularū
tristicia. somnia terribilia. syncopis vomi
tus. ⁊ sil'ia. tñ si accidat vomit⁹ multuz iu
uat nisi nim⁹ fuerit. qz tūc posset eē cā oī
um istozum.

Pronostica. Qui ista frequētaue
rit nō pōt effugere
cacochimiaz ydropisiz. tumorez pedum
⁊ faciei. ⁊ oculoz ⁊c.

Cura. Si aūt fuerint cause extrinse
ce ⁊ primitiue absindanᵗ. Cā
aūt intrinseca añcedēs ⁊ cōiuncta euacu
etur. Si aūt fuerit cā ca. digerat nisi defa
cili euomat cū oxizac. ꝓpolita. ⁊ oxill' sim
plici. sumptis cū aqua ordei. ⁊ euacuetur
cū duab⁹ partib⁹ triferē sarracenice reu
barbarate. ⁊ tertia yerap⁵. Deinde vtat
isto cl'io. ℞. zucca. ro. triasandal'. diarro
don. abbatis. añ. ʒ. ij. misceanᵗ. Si aūt cā
fuerit frigida que vtplurimū aduenit. tūc
nisi euomat de facili digerat sic. ℞. oxill'.
diuf. oxill'. squill'. añ. lib. i. misceantur ⁊ su
mat cum aqua decoctionis absinthij. et
purget cū yera. acuata cū aloe ⁊ mastice.
⁊ vtat potiōe musc̄ata. diāb. dianisi. ⁊
diacitonitē. ⁊ vtat cinamomo. ⁊ mastice.
absinthio ⁊ mēta. qz ista rectificabāt oēz
stomaci corruptionē. dū tñ cā sit frigida:
tūc ampⁱcet stomac⁹ p hūc modū. ℞. mas
sticis. cinamomi. ligni al'. zedoarie. galan
ge. gariof. amisi. marat. añ. ʒ. iij. puluerizē
tur ⁊ misceanᵗ cū oleo de mastice ⁊ balsa
mo. ⁊ postea misceantur cuz foliis absin
thij. mente. ⁊ pane asso intincto in vino
puro ⁊ fiat emplastrum. ⁊ tepiduz stoma
co applicetur ⁊ faciet mirabilia: quia re
uci- uz est.

Clarificatio. Intelligenduz ꝙ hō
nus ⁊ ocium possūt
cōpetere in crapula ⁊ in digōne stomaci
dū tamē nō multū excedāt. ⁊ cū hoc ꝙ cō
mittet abstinēcia. ⁊ ꝙ humores digeran
tur ⁊ subtilientur. ⁊ iz in oibus istis ꝓpe
tat euacuatio summe tñ cōpetit alteratio
qñ valde difficile est curare cū habeat in
tensum appetitū ⁊ cotidie addāt in cām.
calefiat igit stomac⁹ ⁊ purget humor ace
tosus. aliter difficilimū ē cōtra stimulum
calcitrare ⁊c.

Capl'm. x. de vomitu.

Omitus est expul
v sio materie contente in stō p
superioza: siue fuerit cibus: si
ue sanies: aquositas: siue hu
mor. quicūq; fuerit ille sicut sanguis. ⁊ ita
de alijs. Anoscropha aūt appellat facil'
cibi accepti expulsio p superioza. sed ca
tascropha dicit facilis cibi expulsio p in
ferioza. iz colerica passio appellat angu
stiosa cibi corrupti detentio. deinde cui⁹
expulsio p superioza ⁊ inferioza. ⁊ tō itel
ligendū ꝙ aliqui hñt qñ quādā ꝓprietas
tē ꝙ cibū receptū nō pñt ꝓpterēdēr nec
retinere: imo expellūt ⁊ itez postea accī
piunt. ⁊ ita sunt in istis motib⁹ cōtinuis
vel quasi cōtinuis. Alⁱqñ cum dolore: alⁱ
qñ sine dolore. ⁊ cā istaz est vehemēs de
bilitas cōtentiue stomaci. Vomit⁹ igitur
est materie contente in stomaco expulsio
p superioza.

Cause. Cāe aūt sunt extrinsece: aut in
trinsece. Si extrinsece sicut ē
nimia repletio cibi ⁊ por⁹. ⁊ iordiata ei⁹
receptio. ⁊ mⁱtiplicatio ciboruz fastidio
soruz: sicut sunt anseres: ⁊ acceptio medi
cine vomice: casus: ⁊ percussio cap tis. et
plaga. ⁊ tūc ē puū signū. qñ sigtur crane
uz leuz ⁊ subā medullaris ⁊ sil'ia extrise
ca. Si aūt fuerit cā intrinseca tūc ē aut ꝓpⁱ
stōm: aut pp alia mēbra. si pp alia mēbra:
sic ē pp hūores euenientes a capite ad sto
macū: aut ab epate: aut a toto corpe sic ē
ī crisi. ⁊ ita ō alijs mēbris mittentib⁹ supflu
itates ad stōm. aut ē pp vlcera: aut pp hu
mores ī stō agregatos stōm agraūātes.
Alⁱ qñ fit pp debilitatē ꝓtentiue: ⁊ fortitu

dinē expulsiue.alīs ei hīt ꝓtentiuꝫ ita ꝺ bilē ⁊ si pꝰ abū acceptū moueāt:aut trascank:aut timeāt:aut videant aliquā rem turpem:aut audiāt loq de ea statim euomūt:⁊ tñ sunt sub latitudine sanitatis.

De vomitu sanguineo.

Anguis ei euomīt aut pp cās ex trīsecas aut ītrīsecas. Si pp cās extrīsecas sīc ē casus:obuiatio:aut pp fāguisugā potatā de nocte aut de die i fōte aliq̄ ignorāt. Si pp cām ītrīsecā ꝗ ē aut,p ter stōm:aut pp alia mēbra.⁊ tūc aut ꝗ est pp cerebꝝ:aut pp epar:aut pp retētionē mēstruoꝝ:aut emoꝛoidaꝝ.aut pp retētionē alicuⁱ ꝓsueti.⁊ accidit ēt i trūcatis de nouo ⁊ mutilatis:⁊ exīrūbꝰ in oco.et multū replēbꝰ.accidit etiā pp stōm:in illis cūꝫ oꝺꝰ venc aut incidūt:aut rūpunt aut frāgunt:aut appiūt.q q dē sang.pꝰq̄ ꝓgregarⁱ ē i stō nā ipꝫ p vomitū expellit

Signa. Si fuerit pp cās extrīsecas ꝺiscernīt ex illis.⁊ si pp alia mēbra a stō discernīt p passionē illoꝝ.⁊ si pp stomacū discernīt p gustū ⁊ p ꝓiuationē alioꝝ:⁊ qꝫ passio ē cōtinua.⁊ si fuerit ab aliis mēbris ē interpolata.vomitū aḡ fixū:⁊ designat nausea:tinnitus:latō labioꝝ inferioꝝ:tenebꝝatio oculoꝝ: rēsio ypocōdrioꝝ. Ēt si ē ex cola ē cū siti ⁊ caloꝛe:⁊ amaꝛ:tudie.⁊ coloꝛe citrino etⁱ q ē uomīt.⁊ si ē ex flāte ē albū viscosū cū acerositate ⁊ hūiditate ⁊ ꝓiuatiōe sitis.et si ex melā ē nigꝝ ⁊ pōticū aq̄sitas:sanies sanguinatio:sat, fūt mānifesta. si āt fuerit sanguis coloꝛ ē rubeⁱ.⁊ cognoscīt pucka patēt p gūediez ꝓ

Prognostica. Vomitⁱ ꝓt ee bonū signū ⁊ malū.bonū ei signū ꝓt ee hē q̄n ī se.aducit vomitⁱ i die cretica.⁊ pⁿ sig̃ digestiōis:⁊ cū alleuatiōe sp ē bonū.si aūt venerit i die ñ cretica.cū signis digōnis nō apparēnbꝰ.⁊ cū aḡuatiōe ⁊ mala tolerātia:malū ē.vomitⁱ āt i se. pessimū.alibⁱ sp malⁱ.vomitⁱ simpleꝛ malⁱ.qꝫ mimia ex bubeānia illⁱ bu.signaf.⁊ si ē colicⁱ.sīgt nimiā calitatē illⁱ bu.⁊ si frānicⁱ nimiā frigiditatē.melicⁱ āt solⁱ pessimⁱ.omissio āt ex istis minⁱ mala.vomitⁱ āt mirabilr ꝓsert i paf.mēbroꝝ q sīa diafragmate inferius ⁊ qꝫ euacuat māz afficēdēte:⁊ qꝫ trahit ad eppositū i paf.et stōi ⁊ i paf. capitis.dū tñ fiat cū facilitate ⁊ sine angustia.alīt lederet q hꝫ pecⁱ debilē aut oculos. ⁊ ita de aliis. Intelligēdū ꝙ nullⁱ vomitⁱ frequēs bonⁱ ꝓt ee.qꝫ talⁱ de stō suo facē do achaꝝ.ista aūt mā ē magis ptractata ptīcularīter a nobis in libello nostro de ꝓnosticatiōe. Intelligendū ꝙ anaſcropha cataſcropha.⁊ passio colica q̄tū est de se sp mala.

Cura. In primis fiant fricatiōes extremitatū fortes. ⁊ ligationes doloroseꝰ:⁊ fiant per conseqūs disteria deinde aurē mēbꝝ mādās.deinde mūdificē stōus.deinde ꝓfortef.ita tñ ꝙ stōus ca.ꝓfortef cū frīs stipticis aroāticis.⁊ ab intⁱ ⁊ ab ēx.⁊ frīs ꝓfortef coꝛ.mūdificato cū aromaticis ca.⁊ stipt cās.frīa āt mālia sūt ℔.rose.sandali.coriādꝝ. cāphoꝛa. coꝛallⁱ.bolⁱ armenicⁱ.flos maligⁿ.⁊ coꝛtex ⁊ succⁱ acetoseꝰ.acetositas citrāguloꝝ citroꝝ ⁊ silīū.sumac.mirtilli.berberis.pira coctana.mel ēblicoꝝ.opiū.iusq̄amⁱ papauer.ſz tñ ista narcotica applicēf cū magna cautela:sic frequēf dictū est. Mālia aūt ca.sūt hec lignū aloes.stoꝛaꝝ.calamita.ābra.spicanar.spica celtica.calamⁱ aromaticus.nuꝝ cāpsi ⁊ folia eiⁱ.gariof. nux mus.mirra:mastix.thus albuꝫ.coꝛtex cit. coꝛtex fistiqoꝝ.mēta.ruta.absinthiū. pānis assus ⁊ in aceto infusus. pulla assa lardata cū gariof.⁊ aspersa aqua ro. muscata ⁊ vino si odoꝛef multū vꝫ.cū tñ nō fit se.suppositō igit ꝙ dicta sit laudabil: ⁊ ꝙ coꝛpⁱ sit mūdificatū.⁊ ꝙ mā sit distracta ad oppositū.nūc si cā est frigida accipiaf ynū ꝺ ill s materialibⁱ dictis vl' plura ꝑm cōueniētiā ꝑticulariū ⁊ administretur abintⁱ p modū siruꝑ.aut el'ȳ.⁊ sic ꝺ alīs.aut applicenf ab ēx.⁊ ꝗ pōt fieri ꝑ in plures modos:sicut supⁱ in silibⁱ frequēter dictū ē. Ēt ita si cā ēet ca.applicemus medicamia frā.si āt vomitⁱ eēt pp vlcera vtaf tali potiōe.℞.mirre.sarcocolle. mumie.masticis.thuris.añ.ʒ.i. vini optimi. lib.ȳ.bulliant simul.⁊ accipiat coridie mane ⁊ sero qualibet vice.ʒ.i.⁊.).communiter aūt loquēdo.i oi vomitu valꝫ ista pulvis si in cibis apponaf.℞. coꝛticis citri. ligni aloes.mastichis.coriānꝺ.se portu.sandali muscatelli.añ.ʒ.ȳ. fiat pulvis ⁊ pōaf in cibis. Item sonīⁿ lon jus ⁊ pfundus

multuꝫ valet ⁊ sudor similiter. quare oꝫ ꝓuocare euꝫ cū narcoticis ꝑm tempamē trm cōferūt ⁊ ventose. ⁊ si fiat expulsio ci bi per superiora fiat ventosatio in inferio ribus et eꝯ. ⁊ in colera fiat in vtroq; la tere. Et est intelligendū q̄ vomit⁹ mlic⁹ nō est restringend⁹ nisi quāto tardius est possibile. Intelligendū ēt q̄ fabe cū cor tice ⁊ cum medico aceto multū valēt ꝺ vo mitū. Similit si decoquant lentes ⁊ pro iciat⁹ prima aqua. ⁊ deinde decoquantur cū aqua ⁊ aceto multū valet cōtra vomi tum. valet ⁊ calefactio extremitatū. aut in frigidatio earūdē ⁊ est mirabile. valet etiā ve mit⁹. ⁊ si materia ē pauca ita q̄ nā nō possit cēꝓchendere inducat⁹ vomit⁹ post cibū. Si aūt coꝛp⁹ fuerit multū ple num ⁊ alia particularia cōueniāt fiat flo botomia. In cā igit calida odoret⁹ cam phoꝛa. ⁊ in cā frigida muſc⁹ ⁊ ambꝛa. Si autē fiat ve mit⁹ sanguinis in primis fiat flōia. Et si a capite fiat de cephalica. Et si est ab alijs partib⁹ fiat de epatica. Deī de fiant fricatiōes extremitatū fortes. de inde vtaſ succo ꝓfanta. deinde vtaſ isto electuario. ℞. diacodion. diapapaueris. triasandali. zucca. ro. facto cū rosis siccis carniuꝫ citonioꝝ cōditoꝝ cū zuccaro fine spectcb⁹. añ. ʒ. i. misceanť. valent etiā alia conglutinatiua sicut est virga pastoris: burſa pastoris. ypoquistidos. bolus ar mene⁹. ⁊ similia. siue interi⁹ siue exteri⁹. applicata. Ult. mū āt remediū est potare epū cū suc. plātag. ⁊ croco.

Clarificatio. Intelligendū q̄ licꝫ vomit⁹ sit res cōtra naturā quo ad modū: tn̄ est contra natu ram quo ad rem. qn̄ hūores declinant a liq̄n ad superiora ⁊ natura euacuat illos ꝑ partes ad quas declinat. ⁊ ita vomitus pōt cē erectius ⁊ ad bonū. nec etiā est in cōueniens idē membꝝ diuersis familiari bus deseruire. sicut describit in de iuuas mentis mēbꝝ. ʒ igit meri deseruiat na turaliter virtuti attractiue. nō tn̄ ē inconꝛ ueniens: aliq̄n virtuti vomitiue deseruire que quidez virtus vomica fit per villos latitudinales tunice extrinsece. hoc aūt fit naturaliter. siue in crisi cū hūmoꝛ supꝛ natat ⁊ versus stomaci superiora inclina tur. Secundo notandū qn̄ q̄n stomacus est fortis nō fit vomitus. ſz cū ē debilis: ⁊ potissime pars superioꝛ. qn̄ tunc mate rie aduenīēti nō pōt resistere. nec etiā cū velit tollerare. ⁊ iō qꝛ mā ē in stō sicut sar cina. iō expellit eā a se. sed ad quandā di stantiā curat. sed si mā declinat versus su periora expellit eā ꝑ vomitū. Et si decli nat ad inferiora expellit eā ꝑ secessuꝫ. Et si sit in medio expellit vtruꝫ mō. nec ꝺz hoc bonitati attribui expulsiue ſz magis sinthoꝛti. ⁊ est simile ꝺ poꝛritoꝛe cum poꝛ tat onus graue. qn̄ expellit eū quācūq; distātiā nō curat nec locū eligit. pōt igit esse ex bonitate nature expellentis sicut in bona crisi. ⁊ potest esse expulsio sintoꝛ tica sic ē i mala crisi Tertio intelligen duꝫ q̄ subiectū huius paſ. q̄ ē vomit⁹ ꝓt eē pars superioꝛ ⁊ pars inferioꝛ. ſz dupꝛ simode. qn̄ pars inferioꝛ patitur quoad virtutē expulsiuaꝫ que cogitur expellere nociuuꝫ ꝑ superiora. panť etiā pars supi oꝛ quo ad cōtentiua que nō pōt ꝓtinere nec resistere. qn̄ vomitus nō fit nāliter ni si qꝛ pars inferioꝛ est fortis ⁊ superioꝛ ꝺ bilis. aliter nō fieret expulsio per supioꝛa licet expulsiua inferioꝛ aliq̄n expellat ma gis ex debilitate q̄ ex fortitudine. cuꝫ ex pulsio est sinthoꝛtica qn̄ exonerat se: sed ad quā distātiam nō curat sicut poꝛritoꝛ magni oneris: vt dictū est. ⁊ ita subn̄ hu ius paſ. pōt eē pars superioꝛ vel inferioꝛ

Quarto aduertendū q̄ vomitus nō cō petit in ꝓseruatione sanitatis recte cōser uando. sed bn̄ ꝓpter ꝓsernādo. ⁊ ꝑ tāto Aui. ⁊ quidā alij ꝺmēdant vomitū semel in mēse. Attamē multū cauendū est a ma la cōsuetudine vt hūmoꝛes ad stōum nō mittant. Quinto notandum q̄ vomi tus pōt eē medicina vomitus. sicut dolo rem medicina doloꝛis. cū isti duo vomi tus ꝺriantur ⁊ quo ad cās: ⁊ quo ad effe ctus. sed q̄ ad cās hoc ē q̄ moꝛbus ē caus sa vmus: ⁊ ars alterius. quo ad effectus dr̄nt. qꝛ vn⁹ ē ad bonū ⁊ alt⁹ ad malū. ⁊ ita possibile est q̄ vomit⁹ sit medicina vomi tus. Sexto intelligenduꝫ q̄ si cibus descēdat ad inferiora tūc stipꝛica ꝓpter ante cibū. ⁊ si ad superiora ꝓpter post ⁊ si simul superius ⁊ inferius tūc compe tunt ante ⁊ post. ⁊ exterius añ ⁊ retro.

Capl'm. xi. de inflatiōe stomaci.

Inflatio stomaci ẽ

i vẽtositas agregata in stõ ꝓ
pter debilitatẽ virtutis dige
stiue induces tumorẽ:inflationẽ:eructua
tionẽ:roztionẽ:ꝛ rugitũ. Si fuerit in inte
stinis:qñ vẽtositas agregata in corpore
diuersos sonos ꝛ melodias gñat ꝑm sui
grossiciem ꝛ subtilitatẽ.ꝛ ꝑm latitudinez
ꝛ stricturã meatuum. ꝛ ꝑm diuersitatẽ lo
corum.sicut aliquo modo dixímus supi⁹.
ꝛ sicut dicit Hal. vi.de morbo. Et est in
telligendũ ꝙ qñ calor est debilis ꝓ cõpa
rationem ad materiã tũc generat vẽtus.
ꝓ tãto qz potẽs ẽ resoluere:sed nõ est po
tẽs cõsumere: ꝛ iõ in extremis tpib⁹ nõ
gancrãtur nebule in aere. in estate non.
qz calor potens est ꝛ dissoluere ꝛ resolue
re.nec in yeme:qz tunc nõ fit dissolutio.si
ent igit in tẽporib⁹ medijs ita est in cor
pore humano.qñ enim calor est fortis ꝛ
mã obedies.tũc nulla vẽtositas generat
in corpore humano.sed si talis esset fo
tis ꝛ mã ventosa vaporosa nõ oino con
sumptibilis.sicut est vinũ nouum.ꝛ fabe
ꝛ similia.tunc bene causatur vẽtositas. ſz
hoc est magis gratia materie ꝙ gra agẽ
tis.ꝛ ita generatur aliqñ ex alijs ꝛ ccpis
ꝛ similibus. qñ aũt calor est debilis non
causatur vẽtositas.quia etiã resolucr nõ
põt.sed quando est dauditans tũc vẽto
sitas causatur.

Cause. Ventositas enim aut causat a causis exterioribus:aut ab
interioribus. Si ab exterioꝛib⁹ sicut ẽ fri
giditas exterior penetrans vsq; ad inte
riora.sicut in regionib⁹ frigidis.ꝛ in cor
poribus debilibus ꝛ raris.aut fit a calo
re nimio exalãte caloꝛẽ naturalez. ꝛ fit ex
nimia quãtitate cibi ꝛ potus. aut ex cali
ditate.sicut est cib⁹ nimis calidus.aut fri
gidus.aut vẽtosus. sicut sunt legumina:
aut rape:ꝛ silia:aut ꝓpter ordinẽ: aut qz
abus nimis calidus sumpt⁹ ẽ in medio
mense.aut post.aut qz non sequũtur cibũ
ea que deberẽt sequi.sicut est quies.ꝛ oci
um.ꝛ somn⁹ ꝛ tẽperãtia in accidentibus
alie.ꝛ silia. Si aũt fuerit ab interioꝛib⁹ tẽ
hoc ẽ aut ꝓpter stomacũ. aut ꝓpter alia
mẽbꝛa. Si propter alia membꝛa hoc est
ꝓpter ventositatem aut corruptionez fa
ctaz in alijs membꝛis q̃ quidẽ postea ad
stomacum deleganꝫ:sicut accidit in opila
tione venaꝛ meseraicaꝛ.aut sicut accidit
ꝓpter intestina supioꝛa:aut inferioꝛa:aut
mirach ventris a quo mirach accidit ni
mia melencolia mirachia sicut dictum est
superius. Mirach autem est quidaz
panniculus sicut pinguedo subtilis ex
tensa circa intestina ad modũ cuiusdã re
tis ꝛc̃.aut fit hoc ꝓpter splenẽ.aut epar.
aut matricem.ꝛ ita de alijs.fit etiã propẽ
stomacũ aut ratione sui.qz non potest ci
bum digerere,aut cõuertere.aut rõne ci
bi ꝛ humoꝛum ibidem existentiũ.ꝛ ita vẽ
tositas semp sequit in digestionẽ.ꝛ mino
rationẽ.ꝛ corruptionez ꝯbus igit aut hu
moꝛ corrupt⁹:qz in aliena natura trãsmu
tatus est.

Signa. Si prouenerit ex causis ex
trinsecis discernitur ex indi
cio.ꝛ si ex alijs mẽbꝛis a stõ discernit ex
grauedine illoꝛũ ꝛ alijs similib⁹.ꝛ discer
nitur ꝙ a stomaco qz pat.est cõtinua. Et
si est ex caloꝛe tũc adest caloꝛ ꝛ sitis ꝛ cru
ctuatio fumosa. Et si ex frigiditate tũc est
eractuatio acerosa.ꝛ si est ex flegmate est
cum humiditate. ꝛ si est ex melꝛia est cum
siccitate.

Prognostica. Vẽtositas aut ẽmo
dica aut multa. Si
modica possibile est ꝙ veniat ꝓpter bo
nitatẽ virtutis expulsiue. Si magna et
frequens semp est malũ. ꝛ in rõne signi:
ꝛ in rõne cause.in rõne signi qz significat
corruptionẽ virtutis digestiue.i rõe cau
se qz hec vẽtositas corrũpit digestiuã cũ
inducat motũ.ꝛ si vadat ad cerebꝛũ aut
causat dolorẽ.aut vertiginẽ. ꝛ similia ꝑm
ꝙ vadit ad loca diuersa:ꝛ ita de alijs mẽ
bꝛis.

Curatio. In primis postq̃ ventosi
tas generata est studeat
ipsam patiẽs expellere ꝑ supioꝛa cũ cru
ctuatione:aut inferius cũ peditu. Si aũt
violenter retineatur posset magnũ indu
cere nocumentum.ꝛ quãdiu erit materia
purgetur cum yerap̃. Illa autem que va
lent in consumptione ventositat:s sunt
ista:ꝛcum hoc stomacũ confortant.l.ans

ſum.maratrū.amicos.ſiſeleos.rutha. bacas lauri.coſtus.ſpicanar. origanū calamentū.ꝛ ſil'ia. Valet etiā dianiſon.diacinnamū.diagalanga.diambra.diacitoniten Fiat etiā ab extra ſacellatio cū ſale ꝛ miſlio.aut cū aniſo.ꝛ cimino.ꝛ rutha: aut cū furfure. Et pōt inūgi cū oleo laurino.vel coſtino.vl' decaſtoreo. Deinde fiat balneum vbi iſta apponātur q̄ dicta ſunt. Deinde ventoſe poſſunt ſtomaco applicari. Si aūt fuerit ex cauſis exteri oꝛib⁹ abſcidantur:ꝛ per contrariū ad tempiez reducantur. Et ſi fuerit ꝓpter alia mēbra curentur illa ſicut dicetur in locis ſuis.

Clarificatio. Intelligendū q̄ licz ſiā ſit frīa ꝛ hūiduz nihilomin⁹ aliqua ps ei⁹ reſoluta in vaporē pōt hſe portionē acutā nō aqueaz ꝛ ſiccā nō hūidam. ꝛ ita vētoſitas gñata ex flāte ī ꝑticipat frīa de ſiccitate ſicut vapoꝛ reſolutiuis a co.ꝛ melꝛa. Et iuxta ꝫ intelligendū q̄ rugitus nō fit ꝓpter ī ſtō nec ex ſola vētoſitate ſed cātur rugit⁹ ꝓpꝛie ex ventoſitate mixta cū hūiditate ſz Bal.in d.e moꝛbo.ꝛ ita vētoſitas generata ex flāte ſi fuerit in inteſtinis ꝺ facili poteſt cauſare rugitū.

Capm.xij.de toꝛtura inteſtinoꝝ.

Toꝛtura inteſtinoꝝ eſt doloꝛ ſtōi cum punctura ꝛ angūſtia ꝛ inquietudine. ꝛ vehemēti malicia ꝛ mutatione decubit⁹ ꝓpco.ꝛ hu.incluſos in inteſtinis. Intelligēdū q̄ iſta paſ.hz accidētia ita terribilia q̄ aſſimilatur cardiace paſſioni. ꝛ paſſioni ypocondriace q̄ miꝛachia appellaſ.de q̄ fuit facta mētio ſupꝛ capl'o de melꝛa.ꝛ aſſimilatur yliace paſ.ꝛ colice.

Cauſe. Cauſe aūt huj⁹ paſ.aut ſunt extrinſece.aut intrinſece. Si extrinſece ſicut eſt acceptio nimia ciboꝝ ea.ſicut ſunt cepe ꝛ allia.ꝛ ciboꝝ nimis frōrum.ſicut ſunt lactuce.meloneꝫ.cucurbite. Si aūt cauſe ſunt intrinſece tūc ꝓuenit aut ex hu.ca.aut frī.aut ex vētoſitate. aut vēno.aut apoſtemate.aut ex paſ.matricis.aut ex vermib⁹.ꝛ ſilibus.

Signa. Si ꝓuenerit ex calore eſt cum ſiti ꝛ ardoꝛe.ꝛ punctura ꝛ doloꝛe acutiſſimo pūgitiuo. Et ſi fuerit ex hu.frī.cognoſcitur ex nullū iſtoꝝ eſt.ꝛ eſt cū grauedine.ꝛ inuaſ a ca.ꝛ leditur a frī. Et ſi ē ex vētoſitate mutaſ doloꝛ de loco ad locuz. Et ſi eſt ex apoſtemate tūc eſt febris. Alie aūt cauſe diſcernūtur in locis ſuis.ꝛ extrinſece diſcernuntur p indicia.

Pꝛonoſtica. Si aūt iſti paſ.ſup uenerit fluxꝰ vētriboꝝ eſt.ꝛ ſi fuerit cā cōſtipatione tanto angūſtia maioꝝ intelligendum. Propterea q̄ iſti q̄ iſtā paſ.patiūtur aut habent ſtōm debile ꝛ inteſtina.ꝛ multuz ſꝓibilia aut nō. Et ſi ꝓimo modo ꝛ paſ.durauerit in ſincopiz cadēt ꝛ moꝛtē.ꝛ ſi non euadere poſſunt.

Cura. Si aūt fuerit ex cauſis extrinſecis abſcindāſ.ꝛ ſi ex paſ. notis ſicut ſunt apoſtemata.vermes.ꝛ ſil'ia curētur illa ſic̄ oꝛ. Et ſi fuerit ex veneno deſ tyriaca.mitridatum. Si aūt fuerit ex hūoꝛibus.tunc ſi ſunt ca. In ꝓimis fiat cliſtere de malua.biſmalua.violaria.oleo viol'.ſuffure.caſſiaſ.ꝛ ſil'ib⁹. Deinde digeratur mā cū ſiru.viol'.ſirup. nenuphari.ꝛ purgeſ cum mirab.cit'. ꝛ mā na. ꝛ caſſiat. aut cū el'io de ſicco ro.ꝛ trifera ſarra.rebarbarata. Deinde fiat balneū. deinde fiant ſacellationes cū milio aſſo.aut cū veſicca enea plena aqua ca. Si aūt cā fuerit frā groſſa.vētoſa.tūc in ꝓimis fiat diſtere de ruta.oꝛigāo.calaſſito.bleta.abſinthio.aniſo.ꝛ maratro.oleo laurino.ꝛ yꝛap̄.ꝛ ſil'ib⁹. Deinde digeraſ mā cū oxil' diuſ.ꝛ ſquill'.vbi bulliuerit abſinthium et yſopus ꝛ ſilia. Deinde purgeſ cū mirab. cheb.ꝛ turbith.ꝛ agarico. aut cū būdca. ꝛ ſil'ib⁹. Deinde ponaſ in bal'.vbi ſit anſuz maratꝝ.camomilla.anthos.ſticados. Deinde ſacelleſ cū ſale vſto ꝛ allijs.ꝛ inungatur cū oleo laurino. coſtino.rutaceo.liño.caſtoꝛeolino.ꝛ ſil'ib⁹. Intelligenduz q̄ ſi fluxus fuerit nimi⁹ ꝛ cā frā multū vꝛnaſturcū aſſuz.ꝛ ſi nō ē fluxꝰ deſ naſturcium nō aſſuz.ꝛ qꝛ cā frā vētoſa frequētius aducit iō multa ſunt b ponēda.ꝛ ſ ē iſta.lignū al'.carpobalſam⁹. ſpicanardi. ſq̄nāū.anaſuz.maratꝝ.rutha.galāga.zedoaria.ꝛ pip⁹.ſinthiū.ꝛ iſta.ꝛ ſi cā fuerit ea.tūc vꝛ ſedeaū.aq̄ q̄dei. panis in

sus in aq̃ frã. lactu. portu. malagra. ⁊ sik'a frã. ⁊ dicũt exprimentatores q̃ in ista pas, multũ vz eria⁹ assus. ⁊ calcane⁹ porci.

Intelligendũ q̃ ex **Clarificatio.** cepis ⁊ alijs sil'ib⁹ calidis põt vẽ⁹ cãri q̃n caloz nõ potest vincere ⁊ supare. q̃n aũt ẽ ita q̃ caloz fozt̃is est ⁊ ab⁹ nõ multũ abũdat tũc vincit ⁊ supat. siue fuerit multũ ca. sicut allia. siue multũ frũs sicut lactuca. ita q̃ san. laudabil' gñatur ꝑm. B. in de cõplexionib⁹. ⁊ q̃n nõ vincunt̃ tũc generabit̃ san. multũ inequalis ⁊ incõuenies. ⁊ ita ex cibo ca. non bene victo nõ bñ supato põt cauſari ventus. Iste tamen vẽ⁹ erit multuz ca. ⁊ sicus. ⁊ cõtrariũ de cõtrario. Secũdo possum⁹ talia circa istã materiaz inuestigare. Quer̃itur si vẽtositas ⁊ rugit⁹ fiant a calido. ⁊ videt̃ q̃ sic. nõ enim fit vẽtositas nec rugit⁹ nisi mã resoluatur. sed resoluet̃ nõ fit nisi a calido. quare calidũ erit cã. oppositus videt̃ dicere Eliaticus ⁊ iurta hoc. si fit ab intẽso caloze. ⁊ videt̃ q̃ sic. ũlõ enim videt̃ fozte q̃ subtiliat materiam plusq̃ ẽſz. sed vapoz ⁊ vẽtus fũt subtilioza q̃ mã aqua resoluit̃ quare b̃ fit a fozti calido. Oppositũ arguit̃ q̃n si caloz esset fortis tũc nõ solũ resoluetur sed cõsumetur. sed hoc non fit. quare ⁊c. Et iurta hoc querit̃ q̃re plus fit resolutio a fiãte q̃ a mel'ia cũ sit mã aquosa. ⁊ iurta hoc de toztura aur⁹ mẽdri fit pas. Resp̃õdeo ⁊ dico q̃ vẽtositas ⁊ rugit⁹ ⁊ sik'a cauſant̃ aliq̃n ex dispõne m⁹. magis. ⁊ aliq̃n ex pte agentis magis. mã aliq̃n est para vẽtositati. sicut est grossa multa cruda in digestiua ventosa. sicut sunt le gumina et fructus ⁊ similia. aliq̃n nõ est de se para ta sicut sunt cibaria subtilia ⁊ digestibilia tũc ex alia parte caloz ẽ multũ ꝺbilis ⁊ talis nullus resoluit ⁊ cõsumit. aut est medius. ⁊ caloz medio modo se hz. Tũc ponamus q̃ caloz sit multum debilis. tũc dico q̃ nulla fit resolutio siue mã sit parata siue nõ. tunc ponamus q̃ caloz sit multuz fortis ⁊ agat in materiã dispositã vento sitati tũc dico q̃ nõ cambit ventũ: qz resoluit ⁊ consumit. Sz ponamus q̃ agat in materiã grossaz multã crudã vẽtosam tũc dico q̃ generabit̃ ventũ. q̃n rõne fozt̃is caloris resoluit. ⁊ rõne compactionis materie nõ cõsumet. tũc ponam⁹ q̃ caloz remissus agat. tunc aut agit in materiam grossaz aut subtilẽ. Si in grossam multã nõ generabit ventũ. qz nihil potuit resoluere. nõ enim fuit obiectuz ꝓportionale. Si aũt agat in materiã subtilẽ tũc generabit vẽtuz. q̃n resoluit ex debilitate materie. sed nõ consumit ex caloris paupie. ⁊ est simile de gñatione nebularuz ⁊c. qz nõ generant̃ in tẽpozibus multũ ca. aut fris sed in medijs ꝑm Bal. vi. de mozbo ⁊ ex hoc patet solutio ad duo prima. Ad tertiũ dico q̃ frequẽti⁹ sit ex flãte cũ sit humor citius resolubilis q̃ mel'ia. cũ vẽtositas gñata ex mel'ia tardius resoluat̃ propter maiorẽ grossiciẽ. Ad vltimũ dico q̃ ꝓpium subiectũ toxture aliq̃n est fundus stomaci. Aliq̃n ꝑs supioz intestinoz aliq̃n vtriuq; ꝑm q̃ maria ꝓtinet̃ b̃ vbi ⁊ est pas. difficilis quasi cardiaca vt dictũ est propter sensibilitatẽ membroz ⁊ magnitudinẽ cause.

Capitulũ. xiij. de lienteria.

Lienteria ẽ fluxus vẽ

I tus in quo comesta ⁊ bibita egerũtur i cisdẽ ꝙlitatib⁹ in q̃b⁹ intromissa fũt. ꝓpt̃ debilitatẽ ꝓtiue ftõi ⁊ intestinoz supioz ⁊ vlcera eozũdẽ. Intelligendũ circa istã materiã q̃ fluxus vẽtris ẽ multiplex sicut aliquo modo tactũ est supius. ⁊ sicuz perfect⁹ tangit̃ in recapitulatione q̃ faciem⁹ de fluxu vẽtris. q̃dam est fluxus qui vocat̃ anastropha. ⁊ quidam catastropha. ⁊ quidã paſ. colica. ⁊ quidã lienteria. ⁊ quidã diarria. ⁊ quidã tenasmon. Anastropha vt dictũ ẽ appellatur velox expulsio cibi per supioza ⁊ inferioza. cuius cã ẽ hũoz corrupt⁹ in stõ q̃ trãsit ad mẽbza. ⁊ iterũ reuertit̃ ad stõm. ⁊ natura subito ⁊ cũ impetu expellit p superioza ⁊ inferioza ꝓ tãto qz ex ũllo sentit punctura ⁊ mozdicationẽ ⁊ dolorẽ ⁊ angustiã. Lienteria ẽ fluxus cibi ⁊ qua natura nõ gerit aliq̃d de quo sit curandum. ⁊ tõ emittit̃ sine amissione sue spẽ. quia non est facta transmutatio nec ad chilum nec ad chimũ ante ipsius expulsionem.

Diaria autē est fluxus hūoralis. ⁊ qz curatur sicut alij fluxus. ſō nos nō facimus capl̄z singulare. Dissinkia appellatur fluxus hūoralis cū sanc. ⁊ saluo honore. B. bñ pōt apparere fluꝝ san. cū lienkia. tenasmon aūt appellatur nimia volūtas assellandi siue effectū ꝓpter mordicationē longationis.

Cause. Cause autē oīum fluxuum: aut sunt extrinsece sicut sunt aer nimis hūidus austern⁹. aut corrupt⁹ inordinat⁹. venenosus. pestilēcialis. Aut fit ꝓpter cibū: qz assumpt⁹ ē ī nimia quātitate. aut in mala q̄litate. aut p̄m ineptū ordinem. aut qz fuit ventosus. aut ꝓpter casum ⁊ pcussionē. ⁊ sic̄ia. Si aūt venerit ꝓp causas intrinsecas. aut est ꝓpter stomacū ⁊ intestina. aut ꝓp̄ alia mēbra. Si ꝓpter alia membra tūc aut proquenit a capite sicut in catarro: aut ꝓp opilationem venarū meꝫaicarū. aut ꝓuenit ab epate mittente supfluitates suas ad stomacum ⁊ intestina. Et sic̄ hoc fit ꝓp splenē. aut matricē. aut ꝓop̄ totū corpus. aut ꝓpter crisim. Et si veniat a stō ⁊ intestinis tūc aut accidit ꝓp̄ malā cōplexionē. aut ꝓp̄ vlcera. Et si ꝓpter malā ꝓportionē aut est cū materia: aut sine mā. ⁊ iō aliqñ debilitatur cōtentiua ⁊ fortificat̄ expulsiua aliqñ vtrūq; debilitatur. ⁊ cū hoc indigestiua. ⁊ b̄ fit ꝓpter aliquā de malis cōplexionib⁹ excedentē cū mā aut sine materia si fuerit frā siue ca. aut fit ēt ꝓp paralisiz istoꝝ mēbroꝝ. Vlcera autē fiunt ꝓp̄ humores ca. ⁊ acutos pūgentes ⁊ mordicātes ⁊ vlcerantes.

Signa. Cause autē extrinsece manifestantur ex indicio. ⁊ si sint intrinsece ⁊ si sint ab alijs mēbris a stō ⁊ intestinis cognoscitur ꝑ passiones ⁊ grauitates illoꝝz. verbi gratia si ꝓueniat a capite tūc apparēt signa reumatis. ⁊ doloꝛ capitis: ⁊ fluꝝ maioꝛ ꝑ somnū lōgū. ⁊ sic caput nimis infrigidef: aut calefiat: aut agitef: aut cuentetur adest fluxus maioꝛ. ⁊ ita de alijs membris possum⁹ intelligere ꝓ grauitatē partis. ⁊ sicut dicēt⁹ inferi⁹ capl̄o de recapitulatione. ⁊ si ꝓueniat a stō ⁊ cā sit frā tūc est a principio cuz eructuatione acerosa. ⁊ si fuerit ꝓp paralisim tunc sentit doloꝛē. Et si fuerit ꝓp̄ vlcera tunc sentit calorem ⁊ mordicationē sitim ⁊ arsuram.

Prognostica. Colica passio si frequēter aduenēit pessimū et mortale. Si lienteria venerit post dissinteria mortale. Quirquma q̄ nō fuit a principio in oī fluxu vētris bonū est qz contēciua incipit aliquo modo vigorari. ⁊ digestiua digerere. ⁊ ideo bonū.

Cura. Tria sunt q̄ curāt fere indifferenter oēm fluxū. Primū ē coagulū leporis. ⁊ coagulū edi. Secundus est caseus antiqꝰ si decoquat̄ in multis aquis dulcib⁹. ⁊ postea desiccet̄ exhibeatur postq̄ tota salsedo bulliēdo recesserit. Tertium est lac vaccinū seu ouinū a q̄ butirū fuit abstractū ⁊ post bullitū. Quartū est nasturciū assum ⁊ exhibitū cū lacte caprarū vbi ferrū ignitū fuerit extinctū aut calculi fluuiales cādentes. Quintꝰ ⁊ pōt addi aqua pluuialis: qñ rōne calidi affixi vapori aqueo facit ad exalationez mc. aut facit penetrare ad epar. ⁊ ita cōstringit ꝓ tāto q̄ intestina veniꝝ nō ꝓmittit. Et qz de curatione oīs fluxꝰ nō agim⁹ sz ꝓprie de curatione lieterie. ſō curationez breuiter lieterie ꝓsequemur. Si lienteria fuerit ex mala ꝓportione sine materia solū alterationis curat̄. Et si fuerit cū materia oportet q̄ mūdificetur. Si igit̄ fuerit materia frigida in causa mundificetur corpꝰ cū mirabol̄. chebul̄. Et si cā fuerit calida cum mirabol̄. cit̄. Deinde vtatur isto medicamine. Si cā fuerit ca. ℞. boli armenici. terre sigillate. corallī. oīum sandal̄. sumac. berberis. se. citonioꝝ. psidie. balaustie gallarū. acacie. ypoc̄stidos. mirab. ro. siccaꝝ. san. dra. aā. ʒ. i. puluerizentur ⁊ misceatur cū succo plantagi. ⁊ succo absinthij. ⁊ fiant trocisci. ⁊ cum vti voluerīs distemperetur vnꝰ cū lacte caprino vel ouino bullito ⁊ cocto vbi lapides candētes fuerint extincti. Si aūt cā fuerit frigida fiat istud. ℞. anisi. cimini. nasturcij. assarū. mastic. thuris ladani. storacis. calamite. ambre. mirre. nucis cipressi. folioꝝ ci⁹. aā. ʒ. i. misceāt cū succo absinthij. ⁊ fiāt trocisci ⁊ exhibeant cū ꝓe dicto lacte.

Clarificatio. Intelligendū q̄ lienteria post dissinteriā est incurabilis vt dictū est: aut⁹ rō est: qñ

in dissinteria vilis q̄ sunt mēbra radicalia ⁊ irrestaurabilia sunt consumpti ratione vlceris.⁊ ideo qz non possunt restaurari ideo liēteria est incurrabilis ꝓpter abra-sionē ⁊ villozū deperditionem. Secūdo intelligendū qm̄ is in ore sit aliqualis di gestio ⁊ cuā in supiozib⁹ irestinis nihilo minus crudus erit cibus i liēteriaqz mo dica est illa digestio :⁊ forte nō est nisi q̄-dā preparatio. ⁊ est intelligendū iuxta ꝺ ꝙ exḡsite loquēdo nō est oīmoda indige stio saltz quin aliqō benignū trāseat ad epar.alter eiz nō essz vita. ⁊ ideo cotidie corp⁹ cōsumit̄ m̄ quātitas est ita modica ꝙ sensui n̄ ē bn̄ ꝓceptibl̄e.⁊ ꝓ tāto dr̄ i eis dē quāntatib⁹.⁊ q̄litatib⁹ in ḡb⁹ intromis sum est.licet oīno nō esset verū pondera ta mēsura.is quo ad sm̄ verū est ḡre ⁊c. Tertio posset aliquis dubitare si error fa ctus in prima digestiōe corrigat̄ p sc̄das ⁊ videtur ꝙ nō.qm̄ in habētib⁹ sc̄ p ordi nem corrupto primo corrūpit̄ ⁊ sc̄dz.sed dicō st̄ōi est ꝓxia.quare p aliqō aliud cor rigi nō poterit. Preterea corrupto forti ori corrūpitur ⁊ debili⁹ . ⁊ ita nō poterit fieri correctio sed st̄ōus est mēbrum forti us cū agat supra indigestū ⁊ indispositū ⁊ oia alia supra dispositū ḡre corrigi nō pot̄.r.Cor nobili⁹ corrigit ignobili⁹ is epar est mēbz nc bili⁹ ꝙ st̄ōus. ḡre epar errores st̄ōi corrigeꝯ poterit.⁊ respōdeo ⁊ dico ꝙ duplex est error.quidā magnus ⁊ quidā paru⁹.⁊ quedā erit correctio cō-pleta.⁊ quedā incōpleta: tūc dico ꝙ si in prima digestione aut in primis digestio-nibus accidat error ⁊ sit paruus sicut est minoratio digōnis bn̄ pōt corrigi p sec-das digestiuas .supposita sanitate illoz mēbroz.⁊ ꝙ nō accipiatur alⁱ⁹ in longo tpe.⁊ ꝙ error nō intercedat in aliqua de vi.rcb⁹ nō naturalib⁹.imo oia faciāt ad correctionē. Si aūt esset error magn⁹ sic esset ablatio vel corruptio.tūc rectificari nō potest cōplete.licet omnes res nō na turales adiuuarēt.sed aliquo modo incō plete pōt rectificari.ita.s. ꝙ nullus error inter cadat.is potius adiuuetur ex debi ta applicatione sex rerū nō naturaliū: qm̄ in vno quoqz mēbro est ꝓpria virt⁹ i alijs nō existēs,ꝑm gal,vij.de ingenio,⁊ cū hoc omne agens agit in materiaz sibi proportionatā.⁊ cū hoc forma nō intro-ducitur in qualiber materia.sed in pata ⁊ dispossita.cum igit̄ st̄ōus ⁊ epar sint duo mēbra diuisa alia est virt⁹ vnius ⁊ alia al terius.⁊ ita vnū nō poterit cōplere defe ctum alteri⁹. Preterea alia est materia et obiectum supra ꝙ agit st̄ōus.⁊ aliud ē il lud supra qō agit epar . Si igitur alia et alia sunt subiecta qō deficit in vno non poterit cōpleri per aliud . Preterea alia est forma que introducitur ex virtute epa tis.⁊ alia que introducit̄ ex virtute st̄ōi.si cut igitur alia ⁊ alia est virt⁹ ⁊ forma ita alia ⁊ alia erit materia ⁊ subiectū. ⁊ ideo ꝙ derelictū est a st̄ō nō poterit rectif.cari per epar.qz materia nō est cōueniens. et ita forma nō introducitur cū virt⁹ s.t alia ⁊ alia.⁊ materia.⁊ forma.quare si cib⁹ to taliter crudus vēiat ad epar modica aut nulla fieret correctō.⁊ ita dico ꝺ cibo cor rupto: ⁊ p eandē rōnem dico ꝙ si cibus corrumpatur in epate nō pōt postea re-tificari per mēbra.⁊ ideo cum hu.corru pti generēt̄ur in epate generantur multe egritudines in toto corpore sicut est sca bies. pustule.lepra.morphea.fe.apostē ma.⁊ silꝯia.Si igitur fuerit modic⁹ error i primis corrigi pōt in sc̄dis:⁊ si magn⁹ nō corrigetur. ⁊ si aliquo modo corrigat̄ nō tn̄ cuā sensi cōplete.⁊ cū arguis ꝙ no bilius corrigit ignobilius. verum esset si equaliter ⁊ eodē modo ageret supra idē. Tūc autez nō est ita .alia que sunt ꝓ alia ꝑte cōcedo ꝙ modū tn̄ dictū. Ultimo no-tādū ꝙ sbm̄ huⁱ⁹ passionis primo ⁊ prin cipaliter est st̄ōus.secūdo possunt esse in-testina ⁊ potissime superiora ⁊c.

Capitulū.xiiij.de dissinteria.

Assinteria est fluxus ꝺ sanguineus cū ex corriatione ⁊ vlceratione intestinoz.

Cause. Cause aūt dissinterie ⁊ alioz fluxuum aut sunt exteriores aut interiores.si exteriores sicut ē aer cor ruptus aut cibaria acuta sicut sunt allia cepe.⁊ acetuz.⁊ silꝯia. aut medicine vbi ē diagreditū.aut al's.aut pulpa colc.⁊ silꝯia.

Et si fuerit ꝓpter cās intrinsecas tūc aut sunt in mediate aut remote. si i mediate sicut est co.acuta vlcerās ⁊ pūgēs ⁊ mordicās.aut flā salsuz.aut aliqs hūor acut⁹ adustus.aut ruptura vene aut aptio.aut corrosio.⁊ ita de aliis causis imediatis. Si autē cause sunt magis remote ⁊ ꝓpr̄ pas.alioz mēbroz tūc aut ꝓuenit a capite p modū reumatismi.aut a stō.aut ab i testinis trib⁹ gracilib⁹ supioꝛib⁹.aut a tribus grossis inferioꝛib⁹.aut venit ꝓpter venas meseraicas.aut ꝓpr̄ opilationes epatis aut ꝓpter duriciē ⁊ opilationem splenis.aut ꝓpr̄ apostema istoz mēbroz aut ꝓuenit fluxus pp matricē. aut ꝓpter emoꝛoi.aut ꝓpter mutilatos. aut ꝓpter totū corp⁹.aut pp crisiz.aut ꝓpter egritudines liquefactiuas.aut causon ⁊ ethicā ⁊ si qua sunt sil'ia. ⁊ ideo p̄m diuersitatez cāz ⁊ mēbroz diuersi sunt fluxꝰ.qm̄ q̄dā est chilosus.⁊ quidā aquosus.⁊ quidam colericꝰ niger.⁊ quidā virulēꝰ sanios⁹ ⁊ quidā sanguineꝰ.⁊ q̄dā al.viscosus ⁊ q̄dam sicut carnis fruſtra.⁊ quidā fetidus ⁊ quidā nō.⁊ si fuerit chilosus tūc stōus inus nō patitur.sed vene meseraice nō potcrūt chilū trahere. ⁊ si est aquosus ꝫ est pp malicā stōi. ⁊ si est colericꝰ ꝫ est ꝓpter colerā.⁊ nigra ꝓpter melliaz. ⁊ albꝰ pp flā.⁊ sanguineꝰ,ꝓpter san.⁊ virulētus sanios⁹. ⁊ fetidus ꝓpter corruptionem hu.⁊ apostema.⁊ si assimilat carni ꝓuēit ꝓpter san.cōgelationē ⁊ dissinctia prouenit aliqñ pp vlcerationē facrā in intestīs supioꝛib⁹.⁊ aliqñ in inferioꝛib⁹.⁊ aliqñ i medijs. Et fluxꝰ ventris hz.iij.tpa q̄ distinguñt penes ea que egrediūtur vel penes sinthoꝛa.

Signa. Cū aūt dissinteria prouenit a ꝓpr̄ supioꝛib⁹ tūc ē ibi doloꝛ aut grauitas.⁊ egō nō est sicut quidā rasura aut lorura ⁊ san. est fortiꝰ mixtus cū egōne.⁊ si fuerit pp intestina inferioꝛa est ibi doloꝛ ⁊ grauedo. ⁊ egō est cū quib⁹dā ꝓtēs scamosis ⁊ furfureis.⁊ san. nō est admixꝰ cū egōe. Et si fuerit a medijs oia medi[illegible]modo se hñt.⁊ hz doloꝛē ꝑsus vm bilicū.⁊ si fuerit pp opilationem epatis tūc fluxꝰ maioꝛ est de nocte q̄ de die. ⁊ ita ꝓdus ⁊ egō est q̄si a san. sepata ⁊ cū modico aut nullo doloꝛe. Et qz in aliꝭ ꝓtib⁹ nō est grauedo nec doloꝛ nec egō est multoꝛ coloꝛ. Signa aūt alia ⁊ aliaz cāz tacebo: aut qz dcā sunt. aut qz ꝓplete dicenť capl'o de replicatiōe oiuz fluxuuz:aut qz p̄nt habēi p doloꝛē ⁊ grauedinē ⁊ passionē ꝓticule patientis. aut p colorem ⁊ odoꝛē eoꝝ que egrediuntur a corꝑe aut p indicia ⁊ potissime cū sit ex causis p̄mitiuis.

Pronostica. Oīs fluxus ventris ens a co.adusta ⁊ melīa adusta q̄ ꝓiecta sr̄ terrā bullit sicut acetū.aut q̄ muſce fugiant eā si in principijs morboꝝ venerit mortalis ē. i latitudie ār sanitatis aut in declinationib⁹ morboꝝ posset venire p viā mundificationis q̄ discernitur ex alleuiatione ⁊ bona tollerātia.oīs enim fluxus cū pulsu vermiculoso ⁊ formicāre q̄ non cōfortať p cibos assumptos ⁊ medicamina mortalis est. oīs fluxꝰ pꝰ egritudinem veniēs.⁊ cū adhuc manet egritudo ⁊ nō minuiť vel est cū mala tollerantia mortalis est. Preterea fluxꝰ sanguinolentus in ydropisi malus. fluxus cuz vomitu ⁊ singultu ⁊ alienatione mortalis ē Preterea si in disinteria pꝰ aurā sinistrā appareat pustula similis ozobo cuz magna siti ifra diē vigesimū morietur. Preterea si retētio superfluitatū molesta ē ⁊ cū expulsio nō est alleuiatiua nisi ad modicū tempus.inquātū pturbat intestina ⁊ diu duauerit mortalis est. Jtē oīs fluxus prolixus in senibus est mortalis.oīs enim fluxus stomaci ⁊ intestinoꝝ cū nausea ⁊ vomitu est malus.oīs fluxus qui prouenit ab epate ⁊ toto corꝑe cōturbatiuꝰ ē nisi ꝓuenerit p viā crisis salue. In omni fluxu vētris casus appetit⁹ est malus.fluxꝰ vētris ꝓpr̄ stomacū est magis diurnꝰ. ecōtrario est de epate. Egestio nigra causata a melēcolia p viaz adustionis differt ab egestione nigra sanguine. ⁊ causata a colera adusta.quoniā talis dispositio venit ꝓpr̄ melēcoliam tūc proiecta supra terrā bullit sicut acetū.⁊ vermes si desup ꝓspiciantur moriūtur.in aliis non est sic ⁊ co.non venit ad tantā nigredinem: sed ad quandā luciditatem. Mutatio aboꝝ in dissenteria malum:sed in forma bona si de intentione fuerit artificis; si in fluxu

bus appareāt pustule ⁊ subito delitescāt malum. In principio dissinterie non fluxus est ad modum loture carnis. ⁊ postea sicut rasure pargamenorum. ⁊ postea sic quedam frustule carnis ⁊ villorum. Et si fuerit propter intestina superiora expeditus est. Et si fuerit propter inferiora carnosa saluari posset. In ventris fluxibus cum dolor aducnit circa umbilicū ⁊ partes inferiores ⁊ statim sequitur egestio: procul dubio ibi est particula patiens. et si non venerit fluxus statim sed tarde, procul dubio causa est in superioribus intestinis.

Cura. In primis si particularia conueniāt fiat flōia. deinō purgetur ꝑm exigentiā humorū. Et si co. est in causa purgetur cum mirab. cit. ⁊ si flegma. saluz cum mirab. chcb. ⁊ si melia cū indis. ⁊ confician tur cum aqua plu. vbi fuerit dragagantum. ⁊ gumi arab. ⁊ vuepaſ. Et si est flā salsum detur acerū multū ca. ⁊ in alijs causis detur frigidum. deinde mundif cetur vlcus cum aqua ordei ⁊ brodio acerum vel cum aqua piscium salsorum ⁊ melle. ⁊ oleo ro. deinde ponatur ventosa sine scarificatione supra ventrez deinde dentur constrictiua ⁊ conglutinatiua ⁊ consolidatiua ⁊ carnis regenerativa per modum vnguentorum: aut emplastrorum. aut pulverū: aut potionum: aut clysterum. aut troscorum. ⁊ similiū. Et si causa fuerit in intestinis superioribus detur medicamīa per os. ⁊ ab exterꝰ supra particulā patientem applicetur. Et si fuerit propter vicia inferior fiāt dissteria vbi sit pinguedo renum caprax sine sale ⁊ similia. Et si fuerit in medijs apponantur medicamīa ꝑ superꝰ ⁊ ꝑ inferius ⁊ ab extra. ⁊ ante ⁊ post. Si autem causa vergat ad caliditatez tunc materialia que cōpetunt sunt ista. plantago. quinquenervia. portulac. succus morborum immaturorū. succus caude equine. succus pedis cozumi. succus coriandō. ypoquistidos. acacia. bolus armenicus. terra sigillata. ro. sicce. sandal. corallus. emarites. sumac. balaustia. galla. mirtilli. ⁊ extremitates. ⁊ fructꝰ arborū stipticarum. fiant sunt pira cotonia. mespila. corna. prunella. ⁊ multa consimilia. cortex maliḡ. ⁊ flores eius. cerusa lota. cupule glandium. ⁊ multa consimilia. Fiant igitur potationes aut trocisci. aut dissteria. ⁊ exhibeantur cum aqua pluuiali: aut cū lacte recenter mulso vbi ceciderint lapides fluuiales candentes: vel fiat istud quod est probatū in dissinteria cronica. fr. ossa olum mirabol. ⁊ assentur deinde. fr. reub. ⁊ assetur. deinde. fr. bolūar. ⁊ carab. ⁊ ista pulverizentur. deinde conficiantur cum mucilagine dragagan. ⁊ gumi arab. infusoꝝ in succo plantagi. ⁊ fiant trocisci ⁊ cuz vti volueris distemperentur in lacte parato sicut dictuz est: ⁊ sine dubio multū valet. Si autē causa vergat ad frigiditatem tunc accipiantur ista scilicet cortices castanearū. ⁊ assentur valet ⁊ mirra. castoreum. cortex thuris. storax. calamita. anisum assum. ciminum. assum. ⁊ similia. Et addantur aliqua frigida sicut est sumac. mirtilli. cupule glandium. bolus armenicus. Et est hoc notandum ꝙ coagulum lepozis cum succo plātagi. sumptum curat omnē fluxuz. Cliistere contra dissenteriam. fr. suc. portul. suc. plātagi. suc. virge pastoris. aā. ʒ ij. sumac mirtillorum. cupullarum glandium. acacie carte combuste. aluminis vsti. aā. ʒ. ß. sepi renuz capparum. vitellorum ouorum coctorum. aā. ʒ iij. fiat decoctio in aqua pluuiali ⁊ fiat dister multis vicibus. Si autem non possit dormire fiat suppositarium quod inducat somnuz ⁊ constringit ⁊ hoc est magnum remedium. fiat igitur ō mirra ⁊ storace. calamita. croco ⁊ opio ⁊ suc. plantagi. ⁊ albumine ouorum. ⁊ ingenietur ꝙ sit solidum vel per se vel cum pannis vel bombace ⁊ similibus.

Clarificatio. Uniuersaliter paruz debent accipe de cibis ⁊ potibus in vna vice. ⁊ potissime cum fluxus aducnit propter opilationem epatis. accipiat igitur cibaria que in parua quantitate multum nutriunt sicut sunt testiculi gallorum ⁊ epar galline pinguis. ⁊ vitella ouorum quasi indurata ⁊ assata. panis de tritico quasi azim. ⁊ si torrefactū cū lacte buturo extracto. ⁊ vinū grossuz pontici cum aqua plu. frā. et

extrema aīalium. ⁊ pisces parui assi. valēt etiā galline. pdices. turtures. ⁊ assentur si nō sit fe. Et si esset fe. coquanť cū aq̄ plu. vbi sint semina citonioꝝ. sumac. vꝫ etiam miliū coctum cū lacte vbi fuit buriꝫ extra cuiꝫ: valēt etiā fabe fracte. ⁊ lētes ercoria te cocte cū aqua plu. ⁊ lacte parato. ⁊ modico aceti. Intelligendū q̄ tyriaca multū valet in fluxib⁹. ⁊ potissime si causa fuerit frā. ⁊ mu're alie opiate valent sicut est requies phi'oniuꝫ rubea trociscata. ⁊ simi lia. Pe: terea valēt electuaria ⁊ potissime cū cā est ca. fr. diacodion. triasandal'. carminū citoniozū cū zucc. sine speciebꝫ. zucc. factū de ro. siccis mic'ete. añ. ʒ. ij. misceā tur ⁊ dētur cum aqua plu. ⁊ si cā fuerit frā detur istud. fr. diaolibani: diamēte: diacitoniū: diacodion. añ. ʒ. ij. misceātur.

De fluxu vētris propter catarrum.

d Demiat quāto minus poterit: ⁊ cū surrexerit a somno, puocet vomitū ⁊ si nō possʒ cuomere deť per ꝓ. deide radatur caput ⁊ ponātur vētose circāqua q̄ ⁊ fiat foetis fricatio. ⁊ inūgať caput cū vnguēto facto de succo apij. ⁊ stercore columbino. ⁊ oleo laurino ⁊ cera. facelletur caput frequēter cū milio. ⁊ sale. suffumigetur cū nigella. ⁊ fiant cautería i collo ⁊ teneat pillas istas in ore ⁊ de die ⁊ de nocte. fr. mirre. castorei. thuris añ. stoxāč. calamite. añ. ʒ. i. opij. dragag. gūi arab. añ. ʒ. i. cōficiātur cū opille. ⁊ fiāt pill'.

De fluxu ventris propter opilationem epatis.

i In fluxu, ppr opilationē nihil stipti cū deť nec panis deť si est possibile ⁊ si nō est possiblie detur in pua quātitate. aut panis ō spelta. Denť fic⁹ vue pas. pinecce fistici. sed oatili nō. q̄ sunt dure digestionis aqua ordei ⁊ aqua ciceri cōperit. vtatur volatilib⁹ quātum erit possibile sicut sunt pulli: gallinc: perdices: fasiani. ⁊ s'lia. ⁊ sint elixata. ⁊ deť cibus quať in die. sed in parua quātitate. vinū sit albus. ois adstricta sint facilis digestionis ⁊ subtili: penetrantia. vtatur vomitu cum succo mediani corticis sambuci. ⁊ ponantur de opilatiua supra epar cū spodio. et fiant trocisci ō lacca. ⁊ cupatorio. ⁊ absinthio. ⁊ spicanar. ⁊ se. melōis, ⁊ vtatur eis cum brodio ciceru.

De fluxu splenetico.

m Undificetur mel'a cū folijs sene. ⁊ epithū. ⁊ fero caprino. ⁊ cuiꝫ modi ca quātitate mirab. idoꝝ. ⁊ deopileť splē sicut dicet inferius. ⁊ fiat fotio de saluia tella sinistre manus. Et si melīa est multa purgeť cū teodozicon ⁊ emperiston.

De fluxu ⁊ colerica passione.

i Ste fluxus est multuꝫ cōturbatiu⁹ ⁊ ideo nullus cibus detur q̄tū erit possibile ⁊ puocetur vomitus cū aqua ⁊ oleo. ⁊ ponatur vētosa supra stomacū. et fiat facellatio cum sale ⁊ milio assis. ⁊ deť brodiū galline. ⁊ ova cū incipiūt indurare. ⁊ epar galline. ⁊ qz in tali fluxu veniūt terribilia accidentia sicut spasm⁹ ⁊ silla. sis igitur sollicitus circa ista. Et si causa ē ca. inungatur spina dorsi ⁊ ascelle ⁊ iūctura lia cū vnguēto facto de oleo ro. ⁊ viol. ⁊ cera. ⁊ cāphora. Et si cā est frigida fiat vnguentum de resina. ⁊ oleo laurino, et cera ⁊c.

De fluxu liquefactiuo.

t Ales fluxꝰ veniū: in. ethicis. ⁊ ptisicis ⁊ febrib⁹ acutis. ⁊ si morbus est curabilis vtatur isto elio. fr. diadraganti frigidi el'arij resumptiui. triasandal'. zucc. ro. fcō cum ro. siccis. añ. ʒ. iij. misceantur,

De fluxu pp poꝛum clausionem.

f Jant fricationes per totum corp⁹ ⁊ inungatur cum oleo de camomilla ⁊ vino albo. ⁊ fiat balneum simplex aque dulcis.

De fluxu propter poꝛozum cutis apertionem.

r Ecipe mirre sarcocollis. cinamo. aloe. loti. masticis. thuris. añ. ʒ. iij. pulueriʒētur ⁊ cōficiantur cū melle ⁊ succo plantagi. ⁊ fiant trocisci. ⁊ cum vti voluēris distemperentur cum aqua ordei ⁊ vino albo. ⁊ exhibeantur.

De fluxu propter medicinas laratiuas.

f Jant mucillagines de nasturcio. ⁊ se. lini. ⁊ psillio. dragaganto. ⁊ gumi arabi. ⁊ iste mucillagines misceantur cuiꝫ coagulo lepoꝛis. aut edi. aut cum succo plantagi. ⁊ detur cum modico vino. tyriaca etiam valet. ⁊ bal. aque dul. ⁊ semi nasturcij assi. ⁊ cum lacte cocto administratum.

De diarria.

In primis ꝓuocet vomit⁹ si ꝑ te nō venerit. ⁊ dicteꝯ diera subtili ⁊ ꝓueniēti. ⁊ ponaꝯ in bal. aq̄ bal. ⁊ vtaꝯ isto cōio. ℞. zucc. ro. facti cū rosicis. tria sandal. carnium citoniorꝝ conditorꝝ cum zucc. sine speciēb⁹. añ. ʒ. iij. misceantur.

Clarificatio. Intelligēdus ꝙ que cūq; co. vel alter humor quicūq; acut⁹ ⁊ pungitiu⁹ non vlcerant intestina. ſʒ qñ humor ē mult⁹ salsus ⁊ malitiosus ⁊ ꝓter nām: ⁊ frequēt aduenit. Secūdo querit vtr̄ subā epatis in fluxu ventris ꝑ egestiones emitti possit. ⁊ videt ꝙ ſ. c. qñ si aliquid impediret ℔ esset stricture venaꝝ meseraicaꝝ. ſʒ hoc nō pōt ꝛpedire: sicut pōt declarari ꝑ tria exempla. Primū est qñ nō obstāt⁹ suis strictur⁹ hu. grossi mittūt a stō ad epar. igitur ex subā epatis ad intestina.

Secūdū exemplū ē qñ san. coagulat⁹ mittit ab epate ad intestina. qr̄ ⁊ subā epatis. Tertiū est qñ ꝑ venas capillares venūt cōtēta que attestant supra dissolutionē mēbroꝝ sicut sunt cōtenta petaloydalia furfurea crinoydalia. ⁊ tñ vene meseraice nō sūt ita strictę ⁊ minute sicut capillares: qr̄ relinquit vt videt ꝙ subā epatis ꝑ venas meseraicas possit mitti et eliquari. Oppositū videt qñ null⁹ ꝓit hoc. Dico ꝙ subā epatis aut dissoluit ꝑ tes paruas aut magnas. Si in magnas nō pōt fieri ita ꝓcepibilit ⁊ ꝓpter strictura venaꝝ meseraicaꝝ ⁊ ꝓp nobilitatē epatis. qñ nō pōt pati tanta dissolōnē vita manēte. cēties eñ ante fieret mors. Si aūt dissolutio fiat in pua fruſtra forte: tūc esset possibile. qñ talia pua ꝓtēta bñ possunt trāsire ꝑ venas meseraicas. Et etiā aliqui dicūt qñ qñ apparet san. coagulatus ⁊ dubitaꝯ vtrū fuerit san. vel subā epatis: tūc ponaꝯ in aqua ca. ⁊ si dissoluat san. est. si aūt nō liquefiat ep ar est. ⁊ ita cōcedo si fuerit in pua quātitate. Nūc autē doctores nō intromittūt se qñ raro accidit: aut veniret mors cit⁹. Tertio q̄rit̄ vtr̄ vlceratio intestinoꝝ possit causari a flāte cū sit humidū ⁊ hat eat qualitates ita obtusas. Dico ꝙ nō vlcerat rōne accidentis nisi cēt salsuꝝ aut acetosuꝝ, ſʒ rōne cōtinuatōis. sicut in stillicidio ⁊ reumatico: qñ Gutta cauat lapidē nō vi sed sepe cadēdo. Et durū lapidē gutta cadēdo cauat. Quarto querit̄ qua: ē fluxꝰ epatic⁹ ⁊ cerebellaris sunt periodales et nocturni: ſʒ stomacal⁹ ⁊ intestinal⁹. sūt magis diurni ⁊ nō sunt cōperiodis. Rñdēdo dico ꝙ epatic⁹ ⁊ cerebellaris sunt magis ꝑ fluxū humoꝝ ſʒ fluxus magis mouet̄ de nocte ꝑ reuocationem caloris et clausionē poroꝝ. ⁊ iō tanto pl⁹ in hyeme ꝓpter longitudinē noctis. qr̄ magis de nocte ⁊ magis periodalit̄. qz cā nō est cōtinua. in alijs aūt mēbris nō ē sic: q̄re ⁊c. Et iuxta ℔ notandū ꝙ si fluxꝰ ventris cēt cū ſe. ⁊ vnū alteri ℨriaret i magis ꝑiculo ſo p⁹remediū apponaꝯ. ⁊ p⁹i⁹ ſe. si ſe. cēt cā fluxꝰ. Quinto q̄rit̄ si in dissinteria ꝓpetit mera cuacuatiua. ⁊ vr̄ ꝙ nō qñ in anitis cōpetit repletio nō igit̄ cuacuatio qr̄ ⁊c. Preterea qđ addit in fluxū nō vidētur ꝓpetere ſʒ mera laxatiua ē hui⁹. qr̄ ⁊c. Oppositū volūt auctores. dico ꝙ ꝓpetit ꝓp mām. aliter nō ſieret curatio cā manēte. Et tūc ad primū dico. ꝙ ūno est repletio illi⁹ mali hu. ex quo fiebat fluxꝰ. Ad ſecūdū dico ꝙ addit̄. sed alit̄ nō pōt fieri curatio. ⁊ sic cura: quare ⁊c. Sexto ꝛ telligēdū ꝙ carnes cōpetūr nō obstante sua hūlditate lubricāte rōe debilitatis ꝑtutis. Septimo notādū ꝙ si virt⁹ est fortis carnes ſiluestres dure digestiōis ⁊ panis azim⁹: ⁊ vinū grossuꝝ cōpetunt. vt diu stent in stō. Octauo aduertēdō ꝙ carnes asse plus ꝓpetūt q̄ elixe. vnde assa pl⁹ habēt de hūiditate naturali: ſʒ elixa ꝺ acḟita. Nono notādū ꝙ dissinteria post longas egritudines ē mala. qñ cronica egritudo ē de mā frigida. ⁊ sigtur ꝙ mala cōpletio ē adequata ⁊ naturalis victa. ⁊ ℔ est malū. Decio notāꝺ ꝙ dissinteria distinguit̄ trib⁹ modis. primo q̄ ad ea que egrediūt̄ a corpe. ⁊ sic ē triplex qñ qñq; egredit̄ san. ſmil̄ ſloture carnis ⁊ tūc ꝓuenit a debilitate epatis. qñq; ē sicut rasura pgamenoꝝ. qñq; ē sicut fruſtꝝ carnis. Secūda diuisio talis ē. qñ dissinteria quedā ē epatica: quedā intestinalis: ⁊ q̄dā cerebralis. Tertia diuisio talis ē dissinteria est quadruplex. qñ quedā ē ex multitudine materie. ⁊ tūc ꝓpetit cuacuatio.

Digitized by Google

ꝛ quedam eſt eſ acumine:ꝛ talꝭ debeꝫ alteratio et repꝛeſſio.ꝛ quedam eſt ex vlcere ꝛ talꝭ debeꝫ cõſolidatio.ꝛ fluxui debeꝫ conſtrictio.

Capm.xv.de tenaſmone

Enaſmon eſt appetitus ꝛ volũtas nimia egerẽdi cũ modico aut nullo effectu.

Cauſe. Aut cũ ꝓuenit ab interioribus aut ab exterioribꝰ. Si ab exterioribꝰ tũc eſt aut ꝓpter ſeſſionẽ ſup lapidẽ frigidũ.aut ꝓpter balneũ frigidũ.aut ꝓpter vnguẽta frigida.aut ꝓpꝫ expoſitõꝛ ani nudi aeri frõ ꝛ ſilibꝫ Si ãt venerit ꝓpter cãs itrinſecas hoc accidit aut qꝛ feces ſũt dure ſ̃balee.aut qꝛ hu. calidꝰ eſt ibidẽ in longaone.aut humoꝛ frigidꝰ ẽ inuiſcatꝰ.aut accidit ꝓpꝫ emoꝛ. aut ꝓpꝫ apoſtemata:aut ꝓpꝫ vlcera.aut ꝓꝓ medicãe laratiue ſuſpicionẽ.

Signa. Signa tenaſmõis ſunt qm̃ doloꝛ nõ aſcẽdit vſq; ad vmbiculũ.ꝛ ẽ doloꝛ circa longaonẽ ꝛ anceas ꝛ peritoneon:cũ punctura.ꝛ pꝰ comeſtionẽ exeũt quedã gutte ſanguine.Et ſi fuerit ꝓpter apoſtemata ẽ magnꝰ doloꝛ aggrauatiuꝰ.Et ſi cã eſt ca.ẽ ibi caloꝛ ꝛ ardoꝛ ꝛ punctura.Et ſi cã eſt frigida ſentiẽ frũs: ꝛ iuuaꝫ a calidis.Et ſi ẽ ꝓpter vlcera eſt ibi magnꝰ doloꝛ cũ aliq̃d intromittẽ.Et ſi ꝓcopꝫ emoꝛ.apparet tumoꝛ ꝛ iflatio ꝛ doleꝛ in venis que ſũt circa circulũ ani. Et ſi fuerit ꝓpter feces qꝛ diu ẽ eꝓ nõ aſſellaut.Et ſi ꝓpter medicinã laratiuã deſignaẽ eꝓ ibi fuit diagrẽdiũ aut ſcamoꝛea: aut pulpa colẽ.aut aloe.Et ſi fuerit ꝓpꝫ cãs extrinſecas deſignaẽ ex inditio.

Prenoſtica. Si diu duauerit ducit ad colicam:ꝛ ydropẽ:ad inſomniet atẽ:ad debilitatẽ virtutis ꝛ ſinecꝑim:ꝛ malicĩ tolerãdi:ꝛ ad paſ.capitis.ꝛ cũ oim tſoꝛ ẽ doleꝛ continuus.

Cura. Si fuerit ꝓpter cãs extrinſecas ſedeat in bal.aque dul.ca. ꝛ inungaẽ cũ oleo laurino ꝛ ſilibꝫ ca.apetitiuis.Et ſi fuerit,ꝓpꝫ apoſtẽata ꝛ coꝛpꝰ fuerit pletoꝛicũ fiat flõia de baſilica.ꝛ ſi a poſtema fuerit ca.fiãt cliſteria aut ſuppoſitoꝛia aut inunctões cũ ſucco end. ſcaꝛ. coꝛiãd.oleo ro.albumẽ oui.poſtea poſtq̃ egritudo ꝓceſſerit addaẽ iſtis arungia gallinacea re.farina volatiẽ molẽdinꝫ: et modicũ melẽ.ꝛ oia iſta denẽ actu tepida. Si aũt apoſtẽa fuerit frm̃ a ꝓncipio fiat vnguẽtũ de ſucco apij.ꝛ oleo ro.ꝛ oleo d camomilla.ꝛ furfure.ꝛ ſuc. caulĩ. poſtq̃ egritudo ꝓceſſit addaẽ iſtis fenugrecꝫ ꝛ ſe.ligm.ꝛ admiſtrenẽ ſp ca. Si ãt fuerit hũoꝛ frigidꝰ inuiſcatꝰ ſedeat ĩ balneo vbi ſit yſopꝰ.oꝛiganũ calamẽtũ:anthos:vrſuſq; ſticadoſ.Et poſtq̃ exiuerit terantur iſta ꝛ fiat emplaſtrũ:vel inũgaẽ cum oleo laurino:caſtoꝛeo:ꝛ ruthacco.vel fiant ſacellationes de ſale ꝛ milio coſtis : vel de furfure bullito in vino rubeo puro: vel fiat cũ aniſo ꝛ maratro:vel bulliat filtrum blauꝫ in vino puro:ꝛ aſpgaẽ puluere rute:iſopi:aniſi:maratri.ꝛ ponãẽ iter crura ita q̃ ꝓprehendat anchas ꝛ vẽtrẽ ꝛ peritoneon.deinde ſuffumigeẽ cũ pinea cõfracta ꝛ ponãẽ ſupꝛa carbones: ꝛ recipiat fumũ. Si aũt fuerit humoꝛ ca.imbibitus tũc fiãt ſuppoſitoꝛia:aut cliſteria:aut empl̃a:aut vnguẽta:aut olea:aut ſacellationes de frs actu ca.ne fiat infrigidatõ ꝛ reſolutio. Alia aũt ſũt hmõi oleũ roſ. oleũ viol.oleũ nenup̃hi.oleũ ſalicis.arũgia poꝛ.receſ.ſe.end.ſe.ſcaꝛ.ſe.meloñ.acetũ:aqua ro.Et iſtis igit fiãt ꝑdicta:vel iſtud qõ eſt ꝓbatũ.bulliat filtꝫ blauũ in aceto al.ꝛ exprimaẽ fortiẽ ꝛ poſtea calidꝰ, hincinde pticule patiẽti appliceẽ.Et ſi caloꝛ nõ ẽ tãꝫ bulliat in aq̃ ꝛ accto ꝛ vino albo equales ptes:ꝛ exprimaẽ ꝛ deſuper apponaẽ.vel fiat ſacellatio cũ furfure et milio coꝛrefactꝰs. Vel inũgaẽ cũ oleo roarungia gallinacea re.vꝫ ponatur in bal. vbi fiãt roſe.camomilla in oibꝰ iſtis dõt actu ca.apponi.vt fiat reſolutio nõ coartatio.ꝛ ſi fuerit ꝓ vlcera inũgaẽ cum vnguẽto facto de dragagãte:gumi arabi.aloe loto.maſtice.thure.ꝛ oleo roſ.ꝛ oleo de camomilla.ꝛ cera noua.ꝛ abluaẽ cum vino vbi ſit modicũ mellis.Et ſi fuerit ꝓpter medicinas laratiuas inungaẽ locuſ cũ oleo ro.ꝛ oleo de camomilla.ꝛ mucilla gine dragagãti.ꝛ gumi arabi.ꝛ ponaẽ in balneo.ꝛ ſacellet cũ ſpõgia poſita in aq̃ ca.Et ſi fuerit ꝓpter emoꝛ.ꝛ fiſtulã fiat

ſicut dictū eſt in loco ſuo. ⁊ ſi fiat pp duri-
cē fecū fiat primo diſtere mollificatiuum
de malua. bifmalua: viol. ⁊ oleo viol. ⁊ ſi
mūlib⁹. ⁊ poſtea diſtergere ⁊ addaſ ſucus
blete. ierap. ⁊ ſimilia. Remediū in re
naſmone quecūq; fuerit cā. ℞. fenugreci.
ſe. lini. malue. melilloti. camomille. ſumita
tū cauliū. añ. ʒ. ij. cōquaſſenſ ⁊ bulliāt in
aqua ⁊ ſpōgia intingaſ in illa aqua ⁊ ex-
primaſ ⁊ ſupra locū appliceſ. ⁊ hoc fiat
frequēſ ⁊ multis vicib⁹. deinde allia bulli
ta p modū emplaſtri deſup apponanſ. et
ligenſ ⁊ ſup dormiāt. deinde itez cū ſpō
gia fiat fomētatio: vel teneat anchas to-
tas in illa aq̄ ⁊ mālua apponāſ in bona
quātitate. ⁊ fere curat quecūq; fuerit cau
ſa niſi plenitudo corpis impediat.

Clarificatio. Intelligendū q̄ re-
naſmon ē difficultaſ
egerendi ſine effectu. ꝓpterea q; mā in di
uerſis partib⁹ cōtinēſ. hoc eñ q̄ facit dif
ficultatē ē imbibitio in longaone ⁊ villis
eius. ⁊ q̄ facit fluxū ē in intestinis. q̄ ꝛc.
Secūdo notandū q̄ ſtiptica bñ pñt cō-
petere in renaſmone. ⁊ hoc dico cū corp⁹
eſt mūdificatū. q̄n cā accidit humor acu-
tus pūgitiu⁹ imuſcar⁹. Notāḍ circa iſtas
mās p̄dictas q̄ multe ſūt cāe ⁊ occaſiōes
q̄ſ hu. mōi multiplicaſ in corpe. quaꝝ q̄
dā ſunt intrinſece: ⁊ quedā extrinſecc. Ex
trinſece ſūt iſte. prima cā ē nimi⁹ vſus et
cōtinu⁹ ciboꝝ melēcolicoꝝ. ſicut ſunt car
nes bouine. ⁊ potiſſime antiq̄ ſalſe. ⁊ vſus
leguminū. ⁊ cauliū. ⁊ caſei antiq̄. ⁊ aialiū
ſilueſtrū potiſſime antiquoꝝ. ⁊ omiꝫ ſale
induratoꝝ ⁊ ſiliquaꝫ. Cāe aūt intrinſece ſūt
iſte. mala diſcrenia corpis in excessu. ſiue
ea. ſiue frā. ⁊ opilatio ſplenis. ⁊ conſtipa
tio vētris. ⁊ excessus frigoris aut caloris
⁊ egritudo diuturna. ⁊ generatur ex adu
ſtione ſan. ⁊ co. ⁊ omnib⁹ ſpecieb⁹ eius. ⁊
ex melēcolia ſiue naturali ſiue innaturali
cū adurunſ. ⁊ etiā ex chilo ꝑm quoſdam
cū aduniſ.

Capl'ꝫ. xvi. de recapitulatiōe oīm flu
xuꝫ ventris. ⁊ ꝓtinēt. xij. capla.

Luxus ventris pro

f uenit aut pp cās extrinſecaſ. aut
pp intrinſecas. Intrinſece ſunt
multe valde qñ venit a capite p viā reu-
matiſmi. Aliqñ a ſtō. qñq; ab inteſtinis
ſuperioꝝ⁹: qñq; a medijs. quādoq; ab
īfimis. qñq; a venis meſeraicis. qñq; ab
epate. qñq; a ſplene. qñq; a toto corpe.
qñq; p viā criſis. qñq; p viam ſinthoxis
qñq; in repletis. qñq; in anitis ⁊ ptiſi. qñ
q; in ſe. peſtilētialib⁹. qñq; etiā. puenit. p
pter cās extrinſecas: aut ꝓpter nām ciбo
rum. aut pp malas q̄litates ⁊ venenoſas
⁊ ꝓpē ordinē. aut. ꝓpter naturā tēpoꝝ
⁊ pp ꝓſimilia. Et venit ēt rōne etatis ſeu
cōplexionis vt infra vel aliqñ pp natura
les diſpoſitiones iuxta illud ypo. q̄b⁹ iu
uenib⁹ ꝛc. De iſtis igiť per ordinē proſe
quamur. Vñ intelligendū ē q̄ quidā fluꝛ
xus ē ex ciboꝝ cruditate ⁊ pōt dici licente
ria. Et quidam eſt fluxus ſimplex hu
moralis. ⁊ appellaſ diarria. ⁊ ē aliqñ ſan
guinis admixtio ⁊ appellaſ diſſinteria. ⁊
aliqñ ē cū punctura longaonis ⁊ magno
appetitu ad aſſellādū ⁊ conatu. ꝓprie. Et
eſt maioꝝ conat⁹ q̄ ſit effectus. ⁊ vocaſ re
naſmon. ſicut igiť natura aliquando mo
uet ad inferioꝝ: ita mouet ad ſuperioꝝ:
⁊ alio nomine vocabitur. In egeſtioni
bus autem apparent multa ⁊ diuerſa. ſi
cut eſt pinguedo ⁊ vnctuoſitas: ⁊ corticeſ
⁊ ſimilia: raſuris pargamenoꝝ. aliquādo
magna aliquādo paruā. ⁊ ſanies ⁊ viru
lentia. ⁊ ſang. ⁊ ſimilia. Aliquando etiam
eſt cum feroze: aliquando ſine. ⁊ aliquan
do eſt cum periodis. ⁊ aliquādo ſine pe
riod. ⁊ alia multa que apparebunt in ex
ecutione particulari.

De fluxu cerebrali.

f Luxꝰ ventris. puenit aliqñ pp hu-
reumatizātes a capite ad ſtōm ⁊ i
teſtia deſcēdētes. Signa aūt hꝰ ſūt qñ ve
nit vt plurimū poſt ſomnū longū. ⁊ fuat
paroxiſmos. ⁊ apparent ſigna catarri. et
corruptiōis cerebri.

De fluxu ſtomacali.

Luſe autem fluxu ventris pro-
c pter ſtomacum ſunt multe valde
ſicut ē debilitas digiē ⁊ prētiue.
fortitudo expulſiue. ⁊ mala cōplexio frā
⁊ hu. vt plurimuꝫ. ⁊ cū hoc labiditas ſtōi
⁊ vulnꝰ ſtōi. ⁊ ventoſitas ſtōi. ⁊ fluxꝰ hu
moꝝ ad ſtōm. ⁊ medicina laxatiua que re
mānſit in ſtō. ⁊ nimia quātitas ciбi ⁊ poꝛ

et etiã ecrũ dẽ mala qualitas:ꝛ deter.et cũ ℔ mala ꝓ⁹.ca.vel sic.vel vñ ũq; ly raro vel apostẽata stõi ꝛ similia.

Signa. Signa aũt que fluxꝰ vẽtris venit pp stõm sũt:q; nõ seruat ordinẽ:nec horã:nec paroxismus certus.ꝛ si fuerit ex debilitate cõtẽtiue ꝛ expulsiue:que quidẽ ɔbilitas accidit vtplurimũ ex frigiditate nõ egredit vtplurimũ subito sed frequenter.ꝛ si fuerit ex debilitate digestiue nõ ẽ sino primarũ a digestione.Et si fuerit ex humiditate lubricãte exit quedã humiditas lubrica viscosa.ꝛ si fuerit ex humiditate lubrica ulcerosa. sũt ibi dolor ꝛ tortiones.ꝛ dicit Auic. auctoritate ꝫ po.q si in tali fluxu accidit vomitus est malus ꝛ cã ignorat.Et si fluxꝰ vẽtris venerit ꝓpter stõm signus est q mal fluxꝰ de die q̃ de nocte.Et si ab epate plꝰ de nocte q̃ de die:ꝛ possibile ipe hiemali.

De fluxu intestinali.

Si fluxꝰ ventris venerit pp intestina tũc venit aut ab intestinis supioribꝰ aut inferioribꝰ.aut medijs.ꝛ cause huꝰ sũt multiplices valde.sicut sunt ulcerationes.excoriationes.apostemata.fluxus sanguinis multũ ca. aut co. acuta. aut sanies.aut vlcẽria.aut humor salsus aut burracalis:aut paralisis.aut insensibilitas.aut retẽtio ꝓsueti. aut membroꝝ trũcatio.aut humor mlicꝰ adustꝰ cũ ulcerata intestina.aut pp medicinã aliquã ulcerantẽ.vel orificia venaꝝ aperiẽtẽ.sicut est pulpa colꝰ.aut digredit nimis tritũ:aut aloe nõ bene repressus ꝛ silꝛia.ꝛ aduenit enã i fe.acutis ꝛ tertianis ꝛ silꝛibꝰ.ꝛ aduenit pp aptionẽ venaꝝ meseraicaꝝ.ꝛ ꝓpter.ꝛ pp chisci fellis.ꝛ pp splenẽ.ꝛ ꝓpter totũ corpꝰ.ꝛ ꝓpter subitã mutationẽ repotũ.sicut ɔ dispositõ australꝰ ꝛ borealꝰ.ꝛ accidit ex ꝓpter pestilẽtiales.ly spãliter ꝛ nes venire ad fluxũ ventris ꝓpter lõgas nem.cuꝰ cã ẽ multiplex.qñ aliqñ ẽ cũ dolore:aliqñ sine dolore.ꝛ aliqñ est ibi apostema cali.aliqñ frigiditas:aliqñ mollificatio ꝛ insensibilitas:ꝛ paralisꝰ.sicut in illis qui sedẽt i locis multũ frigidis.aliqñ cã fluxꝰ ẽ ipalmꝰ:q; lacertꝰ nõ ꝑt retinere. Aliqñ ex cã fluxꝰ humor colicus:aut salsus; aut burracalꝰ.ita q videt hoi ꝙ hẽat sali ãnõ aut aliquã rẽ cõtinue pungẽtẽ ꝛ mordicãtẽ.Et signa hmõi ꝑz pp dolorẽ q ẽ i ptibus inferioribꝰ. Preterea fluxꝰ vẽtris venit aliqñ ꝓpter epilatiões ex cibꝰ ꝓpter opilationẽ venaꝝ meseraicaꝝ aut epatis:nõ põt p epar penetrare ad mẽbra:ꝛ tõ coadunat ibidẽ:ꝛ ẽ cũ pariodisi ꝛ alijs signis que dicẽt inferi ca. ꝺ cura. Preterea fluxus ventris aliqñ ẽ cũ sanguine:ꝛ aliqñ sine sanguine.Et signũ ꝙ ꝓcenit ab intestinis ẽ q; nõ ẽ cũ pariodis sẽ ille q ꝓuenit ab epate.ꝛ si est cũ ulcere ẽ in intestinis ꝓcura:ꝛ dolor ꝛ mordicatio.ꝛ q; signũ sumit ex loco:q; si ẽ ex ptibꝰ superioribꝰ vẽtris ẽ dolor in superioribꝰ.ꝛ si ẽ i inferioribꝰ.ꝛ si in medijs dolor ẽ in medijs.iuxta illꝰ vbi dolor ibi est egritudo.ꝛ ista ẽt sunt signa qñ est sine san.Et si ẽ ex cãis primitiuis scitur ex ventis:ꝛ tpibꝰ:ꝛ multis alijs dictis.

Cause sunt ꝓ se manifeste aut ex inditio patietis.ꝛ p ea.ꝛ que apparẽt in egõe.ex ꝙ odorẽ ꝛ colorẽ ꝛ cõtẽta ꝛ silꝛia. Ita ꝙ si venerit ex ventis meseraicis ꝛ fuerit aposthematio ꝛ ulceratio ẽ fluxꝰ san.puri cum mixtione quadã.Et si fluxꝰ venerit ꝓpter ulcera significat ꝙ sũt ibi tortiões ꝛ fetor Et si appareãt signa malicie ẽ timendũ ɔ cancro.Et si cozices sint parui graciles ꝛ subtiles attestanꝫ supra ulcerationẽ ite stinoꝝ supioꝝ.Et si fuerint grossi iferioꝝ ꝛ si medij mediocꝝ.ꝛ quãtoplꝰ ẽ ex supioribꝰ:tãto magis ẽ pmixtꝰ.ꝛ quãtoplꝰ ex iferioribꝰ tãto minꝰ.ꝛ si ex supioribꝰ ẽ magis chilosus silꝛ loture carnis.Et q; ulcera sũt ex hu.colicis.ꝛ salsis.mlicis. ɔ signa erũt ꝑm hũoꝝ diuersitatẽ.ꝛ q; aliqñ ulcera ꝓfundãꝫ plꝰ ꝛ minꝰ.ɔ cozices ꝛ virulẽta ꝛ sanies ꝛ color erũt ꝑm diuersitatẽ illꝰ.ꝛ si ẽ ex cãis primitiuis sigvidẽtur ex inditio patietis.ꝛ si ẽ ex fe.pestilẽti alibꝰ cognoscit ex illis.ꝛ cognitio ãt illorũ que ℔ posita nõ sũt medici idustrie relinquantur.

De fluxu epatico.

Fluxꝰ ãt vẽtris pp epar ẽ multiplex qñq; ẽ ct inosus:hũoꝝal.qñq; ẽ chilosus:ꝛ qñq; aqꝰsus.ꝛ qñq; san. purus:ꝛ quandoq; sicut lotura carnis,ꝛ quandos

q̄ est colicus virulētus: ⁊ qñq̄ est niger subtilis. ⁊ qñq̄ fluxus ē sicut fex ⁊ melia. ⁊ qñq̄ ē cū dolore. ⁊ qñq̄ sine dolore. et qñq̄ erit subā epatis. ⁊ qñq̄ expellunt ista p vomitū ⁊ ē sine dolor. ⁊ qñq̄ expellitur subā stōi. Ista aūt ꝓueniunt aliquā do p viā crisis ex apostemate rupto ⁊ sil'ibus. aut pp naturā ab ore ⁊ core que ꝓueniunt ab extrinsecis. aut extraneis cause sunt intrinsece sicut est morb' cōsimilis. officialis. ⁊ cōis. ⁊ hoc est q̄ ista sunt in subā epatis aut in toto core. aut in chisa fellis aut in splene. aut in venis meseraicis.

Signa aūt distinctiua sunt ista. qñ enim fluxus ventris ē ab epate sunt quedā sig cōia gñalia. qm̄ ois fluxus epatic' vtplurimus est periodalis. ⁊ potissime si est exopilatione. q̄ de isto magis intēdim' cū frequēt' deludat medicos. Secūdus signum est q̄ talis fluxus pl' aduenit de nocte q̄ de die. potissime in hyeme. Quartū signū est fedus color in facie. Quintū signū est grauedo in parte dextra versus ipocondria. Signa aūt specialia sunt hec. qñq̄ cm̄ venit fluxus sanguine' ⁊ dubitat. vtrū sit in epate vel ab intestinis. ⁊ distinguit q̄ cū ꝓuenit ab intestinis: tūc est cū rasura ⁊ punctura ⁊ dolore. ⁊ venit paulatine ⁊ cōtinuat ⁊ ꝓuisce cū egōnib' ⁊ aliqñ nō. aliqñ antecedit. aliqñ post. ⁊ aliqñ si mul. Si venerit ab epate est sine dol'. ⁊ ē plim'. ⁊ nō est sp cōtinu'. ⁊ venit p' egōnem cuz modica pmixtione. Si aūt egō fuerit chilosa ⁊ venerit ab epate ē vniformis. ⁊ sine dolore ⁊ ē digā: ⁊ si ꝓcedat a stō. est indigā ⁊ cū graued̄ine: ⁊ dol'. stōi. ⁊ modica mora in eadē. Egō aūt chilosa sanguinea ꝓuenit aliqñ ab epate. aliqñ avena meseraica. ⁊ si ab epate vrina ē tenuis ⁊ remissa. Qñ aūt est egō virulenta ab vlceryb' epatis ⁊ defudationib' ⁊ apostemarib'. qñq̄ venit a vena meseraica. qñq̄ ꝓuenit ab alijs partib' p viam crisis: ⁊ mūdificatiōis. ⁊ tūc venit cū alleuiatione ⁊ multitudine color. Et si ab epate est cū fe. lenta. ⁊ color vergit ad albedinem ⁊ rubedinē in egōnib'. Et si a meseraica vergit ad albedinē ⁊ citrinitatem ⁊ si ab alijs est sine fe. ⁊ deol'at ex apostemibus ⁊ doloryb', ⁊ vlceryb', ⁊ fermētijs, ⁊ sitib'. Et quādo q̄ venit fluxus sang. ex frigiditate ⁊ quadā mordicatiōe. ⁊ tūc sang. est niger sicut sanguisuga cū modica fetore. qñq̄ est sang. subtil' niger non coagulat' ⁊ cū modica siti ⁊ appetitu mlto cibi ⁊ pducit ad fe. ⁊ ydropisim. ⁊ qñq̄ est virulēta ⁊ fanjosa pp apostema. ⁊ qñq̄ ē vlceratio cā fluxus: ⁊ est cū dolore. et qñq̄ erit subā epatis ⁊ est nigra grossa ⁊ cū debilitate ⁊ ꝓpe morē. Et si venerit ꝓpter exercitij soliti dimissionē. ⁊ pp membror' trūcationē. est mult' ⁊ subdit'. ⁊ venit alīs fluxus vētris pp spenē ⁊ ē cuz doricie splenis ⁊ dolore. ⁊ vergit ad nigredinē. ⁊ apparēt signa mlta. ⁊c.

De fluxu ventris pp cibaria:

e Et si est in colico datur cib' facil' digestionis aut puc quātitatis ⁊ corrūpitur: ⁊ festinat ad exitus aut pp grauitatē cibi ⁊ ponderositatem. aut pp inordinationē sicut i cepis ⁊ porris. aut pp venenositatē sicut in fungis. Aut pp velocitatē corruptionis sicut in lacte. aut pp vehementiā subtilitatis. aut cor humiditatē ⁊ viscositatē. Aut q̄ velociter mouet sup abū: aut pp multitudinem aque sup abū. aut q̄ cib' ibi venit cor' paratus vtpote plenus humorib' colicis acutis aut flaticis lubricatibus, aut q̄ cib' est pauci nutrimēti sicut olea. aut q̄ cib' lubric' ꝓcesserit ⁊ sequur' ē stiptic'. aut q̄ sequit cib' velocis corruptionis post abū: ⁊ corrumpit se ⁊ alium: ⁊ egredietur totū velociter. sicut forte fuit persica.

De fluxu vētris pp aerem.

I Arat em̄ ventrē vent' austral'. ⁊ regio meridional'. ⁊ vētositas corā pens digestionē.

De fluxu ventris in balbutientib' ⁊ traul'.

i Li q̄ totū cor' humidū hñt et cerebruz ⁊ linguā. sicut sunt trauli: ⁊ blesi: ⁊ lras corrūpentes. ꝓp nimiā hūiditatē. tales inquā de facili incurrunt fluxum ventris.

De fluxu ventris ꝓpter dispositiones naturales.

i Li em̄ q̄ hñt ventrē laxū in iuuēte: hñt vtplurimū siccum i senectute ⁊ econuerso. Et q̄ tres sūt cause laxitatis

ꝛ tres cõstipationis cõparãdo ad etatẽ
in qualibet fallit in vno casu. ꝛ ideo dicãt
vtplurimum.

De fluxu ventris pp totũ corp⁹.

C Tpuenit sicut in bona crisi et
laudabili cũ virt⁹ ei⁹ expulsiua
expellit nociua. Aliqñ ẽ pp ma
lam crisim ꝛ sinthoxica: qñ nã impellit
humores cũ ipem ꝛ qz cõtentiua cõtine
re nõ põt aut pp summã debilitatẽ virtu
tis cõtentiue. aut in apprximantib⁹ ad
mortẽ. ꝛ in ptisi. ꝛ in febrib⁹ mortalib⁹. ꝛ
puenit pp nimiã crapulã ꝛ repletionem
ibi ꝛ port⁹. ꝛ pp retẽtionẽ alicuius cõsue
ti euacuari. aut pp mutationẽ alicui⁹mẽ
bri. aut qz modica fit resolutio a corpore
aut propꝑ paruitatẽ exercitij: aut pp coli
cam passionẽ. Qui aũt pl⁹ de ista mã scire
voluẽrit vadat ad libz nostrũ de pno
sticatione.

De pnosticatiõe in fluxu ventris.

C Um scientia pnosticatiõis prece
dat scientiã curationis. iõ primo
de pnosticatiõe videam⁹. Prio
ꝛ itẽ intelligendũ ꝙ vlis fluxus cretic⁹ nõ
est restringend⁹. ꝙ cognoscit qz ꝓfert et
bñ ferꝛ. qñ si restringaꝛ est periculũ mor
tis. ꝛ iõ ꝓmunit. ꝛ vtplurimũ nõ dz restri
gi fluxus ventris nisi vsq; ad tres dies.
Sic na aũt mortalia sunt ista. Dis fluxꝰ
veniens subito ꝛ repẽte post longã egri
tudinẽ est mortalis. qñ significat corru
ptionẽ magnã ꝛ subitã. Dis fluxus du
cens ad ydropisiz ẽ mortalis. Dis fluxꝰ
cũ admixtione san. post ydropisim ẽ mor
talis. qz ex ꝺ aquositas nõ expellit. q̃ hz
diffinteriã ꝛ apparebit post aurez ei⁹ fini
strã res nigra simil⁹ orobo: ꝛ cũ ꝺ est finis
vehemẽs mortis in. xx. die ꝛ non exadit.
Qui hz solonez ventris melẽcolicã gros
sam nõ sanab. Dis fluxus ventris qui ẽ
primo sicut aqua ꝛ postea sicut vnguẽtũ
est malũ. Dis fluxus ventris qui aduenit
post vl⁹ melicũ est mortalis: qz cancrum
putrefactũ significat. Et ois fluxꝰ qui est
in fine se. ẽ mortal. dato ꝙ cẽt sol⁹ melica
Dis fluxus melic⁹. ex illa. s. que posita
sup trã ebullit ꝛ hz odorẽ acetosũ ẽ mor
talis. hz sit virt⁹ fortis. ꝛ ex aliis aũt speci
ebus nõ sic. Dis fluxus vlceratiuꝰ pfo
rans intestina vtplurimũ est mortalis. flu
xus ventris ꝓpter vlcera intestinoꝝ. et
maxime superioꝝ. ꝛ maxime ieiunũ est ve
plurimũ curabil⁹ pp multitudinẽ venarũ
meseraicaꝝ.

De curatiõe fluxus ventris in gñali.

Tntelligendũ primo ꝙ fere in om
f ni fluxu ventris valet vomit⁹. ni
si cẽt pp vlcera stõi: qz ducit ma
teriã ad oppositũ. ꝛ sõn⁹ ẽ multũ iuuatiꝫ
uus preterꝙ in fluxu vẽtris a capite p vi
am reumatismi. ꝛ iã experẽ ẽ de ventosa
si ponaꝛ supra ventrẽ ꝛ stet ibi p quatuꝫ
oz horas ꝙ vz. De cibis aũt cõpetũt vitel
la ouoꝝ coctoꝝ in aceto cũ testa sua. ꝓpe
tit ẽt lac bullitũ in quo lapides fluuiales
cãdentes sint positi. ꝛ sil'iter valet coagu
luz leporis: ꝛ edi: ꝛ caseꝰ recẽs sine sale: ꝛ
antiqu⁹: ꝛ dũ cũ fuerit bullit⁹in multis a
quis dulcib⁹ donec salsedo recesserit: et
nasturciũ agreste ẽregrũ torrefactũ ꝛ cum
lacte bullito mirtũ: ꝛ risi torrefactũ: ꝛ cuz
lacte decoctũ. ꝛ sil'iter fiat ꝺ milio. ꝛ fabe
cocte cũ aceto: ꝛ lentes cocte in duab⁹ a
quis ꝛ postea cũ aceto: ꝛ panis azimus.
ꝛ panis pastaꝰ cũ aceto ꝛ aqua pluuiali
qz penetrat ad epar: ꝛ qz est facil' resoluti
onis: sicut dicit Auic. ꝛ ꝓfert adeps renũ
capraꝝ ꝛ oia volatilia magna seu parua
vsualia ꝓterꝙ degentia in aquis. ꝛ pisces
cocti i aceto. ꝛ extremitates aialiũ cocta
ruz i aceto. Et dicit Auic. ꝙ fructꝰ debẽt
vitari ꝛ stiptica nisi essent pp stõm. ꝛ non
multiplicenꝰ ibi essent pp stõm. ꝛ non
Tñ aũt intelligendũ ẽ ꝙ si fluxus vẽtris
fuerit ex cauꝙ ca. ꝛ calor ꝛ fe. cõicenꝰ: tñc
oz dari medicamia frigida stiptica. quare
oz illa ponere tã simplicia ꝙ composita.
Cõposita aũt sunt ista. zucc. ro. factuz cuz
rosis siccis. trasandal'. diacodion. carnes
citonioꝝ cõditoꝝ cuz zucc. sine spẽb⁹. rz
bea crocisata ꝛ silia. Simplicia aũt
sũt ista galla. sumac. spidia. balaustia. ber
beris. se. citonioꝝ sumac. acacia. suc. plan
tagi. ꝛ coriandꝝ. ypoquistidos. bursa pa
storis. rose rubee sicce. terra sigillata: bo
lus armenic⁹: chimolea. spodiũ. se. aceto
se. ꝛ portulis. ꝛ suc. herbe iracine. cãphora
ffructꝰ aũt stiptici sunt satis oĩb⁹ noti ꝗre
nõ pono. Ex illis igit vnũ vl' multa po

nere interi⁹ vel exteri⁹: superi⁹ vel inferi⁹ industrie medici operātis pticulariter relinquat. Si ār flux⁹ fuerit ex cāis frigidis oz cali. stiptica ministrare. Istoz quedaz sunt simplicia ⁊ quedā cōposita. Et prio de simplicib⁹ videam⁹ mox muscata: poma cipressi: ⁊ folia ei⁹. thus mirra. mastix ladanū. storax. calamita. ambra: reuponti cū. ciminū assuz: assax. anisum assum. ⁊ asmeos. Cōposita sūt ista. diaolibanū. tyriaca: ⁊ sitia. Utrāq igit istis medicis iuxta cōueniētiā pticulariū. Si aūt flux⁹ vētris venerit ppter stōm ⁊ hu. ca. sunt in cā. tē cuacuetur colera in estate per vomitū. et denq frigida stiptica sicut corticadrū: ⁊ acacia. ⁊ ypoquistidos. ⁊ sitia. supius dicta cū ponebanq curationes vniuersales. Et sicut vinū al. cōpetit stō ita grossuz iuuat intestina. ⁊ minoz eq⁹ aque ⁊ istis medicamib⁹ pōt vti ab int⁹ vel extra vel i cōditis: vel in potōib⁹. aut electuariis. aut pillulis iuxta industriā medici: ⁊ cōueniētiā particularium. Et si mā fuerit flātica purgeq in hyeme cū medicinis vel disteris. ⁊ denq ca. stiptica. sicut est tiriaca: ⁊ aurea alexandrina. ⁊ diaolibanuz. ⁊ anisuz assuz. ⁊ auellere asse. ⁊ castanee asse. ⁊ carnes asse ⁊ frixe. ⁊ fugiat aquā. ⁊ vtaq vīo antiquo puro fortissimo ſz in parua quātitate: ⁊ vtaq medicaminib⁹ intus vel extra vel vtroq mō iuxta pueniētiā pticularium. Empl'm cōfortans stōm frūm. ℞. se. lini assi. ciminī assi. dactilozz. nucis mus. pomoz cipressi. masticis. thuris. ladaniī. mente sicce. rute sicce. asare baccare. añ. ʒ. i. pticanq cū oleo ro. ⁊ cera. q. s. ⁊ modicū picis nauallis. ⁊ fiat empl'm. posset etiam fieri remoto ol'o ⁊ cera ⁊ pice nauali cōditū cū melle ro. aut zucc. ⁊ q vtaq comane ⁊ sero. ⁊ sikiter de fris poterūt sikia fieri qñ cā est ca. vel siru. vl' trocisci. vl' mlta ꝓsimilia. Et est vltery⁹ itelligendū i fluxu ven. pp stōm ⁊ intestina quiē cū lubricitate humida quasi si eēt cib⁹ crud⁹: sicut dictum in lenteria q tunc hic accidit propter co. mordicantē aut flā lubricās. ⁊ tūc sanum cōsiliuz ē q si co. sit in cā q tempetetur ep ar ⁊ chylis sellis. ⁊ q euacuet coeuz murab. cic. qui euacuādo constringūt Et si flā sit in cā euacuet cū mirab. cheb. Jn causa aūt ca. vtaq isto c'io. ℞. triasandalis. diacodion. diagraganti fri. añ. lib. ʒ. misceanq. Jn cā aūt frā vtaq isto c'io. ℞. diatrion. pipereon. diabre. diamente. añ. ʒ. iij. misceanq. vel fiat istud tale. ℞. anisi. ciminī. marab. se. rute. ameos. ziniz. añ. ʒ. i. affentur ⁊ in aceto fortissimo extinguantur. Tūc. ℞. gariof. pipis lon. nucis mus. pomoz ⁊ folioz cipressi. storacis. calamite. ligni al. bl acce bisancie. cardamomi. calami aromatici ciperi. añ. ʒ.). alipte muscate. ʒ. i. panis zucca. q. s. ⁊ fiat electuariuz. ⁊ est valde preciosum in fluxu ventris lubricatuo ppter cām frām corpoꝝ mundificato. Et si fuerit paup vtaq mēta ⁊ absinthio ⁊ rutha.

De fluxu vētris pp opilationē epatis ⁊ venaz meseraicaz.

t Unc summe nocet dare stictica sed aperitiua ⁊ deopilatiua. et ꝟ est cura que frequēt delu dit medicos. ⁊ ꝟ signa sint posita. nihilominus itez repetamus ppter occultationes huius cause. Iste fluxus plus venit de nocte q̄ de die. ⁊ est cū multis colorib⁹. ⁊ q̄uedine partis dextre: ⁊ sine dolore. et est periodal'. immo stat aliq̄ñ per. x. dies. et videt patienti in tempore medico q sit curatus. ⁊ quāto plus dantur stiptica: tanto plus assellat. Et ideo intelligendus q fluxus ventris ppter opl'ationē epatis ⁊ venaz ē chilosus ppter hoc qz stōmus nō patit. ⁊ ideo stat ibi cibus trib⁹ horis vel plus donec sit digest⁹. Et postea cum vadat ad epar non potest penetrare q̄ propter opilationes: ⁊ ideo descendit inferius velociter: ⁊ quia ieiunium ⁊ alia intestina habent quandam virtutem sanguificam ꝑm Gal. in de iuuamentis. iō fluxui. chiloso aliqua portio sanz. est admixta. Curetur igitur cuz deopilatiuis: ⁊ cum his que trahunt ad partem oppositam. sicut est vomitus. fiat igitur vomit⁹ ante cibum ⁊ post cum sc. arriplicis. aut rafani. ⁊ cum oleo ⁊ aqua calida. ⁊ si non potest ex his euomere: detur succus medianī corticis sambuci vsq; ad. ʒ. i. ⁊.). p se vel cū ouo sorbili. Deinde fiāt fricationes lateꝝ: ⁊ vētris: ⁊ spine dorsi: quasi sine inꝑpolatiōe cū pānō lāno. vel cū vino albo ⁊ oleo de camomilla. vel cū isto vn-

guento.℞.scolopēdrie.cortices capparis spicenardi.spice celtice. squinanti. capill' ve.re.se.ende.se.scariole.se.melonis. polij montani.lupinoz.fenugreci. absinth. camedreos.añ.ʒ.i.armōiaci lacte.mastic. añ.ʒ.i.ℨ.ℨ.temperenť ista tria in vino et resoluanť.ℨ oĩa simul pistata bulliant in oleo de camomilla ℨ colet ℨ addať cera ℨ oleū ℨ fiat vnguentū.deinde fiat talis potio qua vtať mane ℨ sero qualibet vice vsq; ad.ʒ.ij.℞.radicis feni.petrosil'. bruscі. spagі.gramis.mediani cortcis ebuli.et sambuci.añ.℈.i.temperenť p diē ℨ nostem in acero fortissimo.tūc.℞.capill' vere.℈.ij.lupuli.scolopēdrie. absinthij. centaureе.camepiteos.añ.℈.i.corticis capparis.ʒ.ij.mell'.ℨ zuccar.añ.lib.i. fiāt sirupi.lib.ij.ℨ.ℨ.ℨ vtať eo cum brodio cicerum.

Regimē ex cibo ℨ potu.

C Omedat in die frequenť ℨ paℨ ℨ nō portet inter duas comestiones.ℨ panis sit de tritico ℨ furfure suo.ℨ sit bñ coct⁹.ℨ bene fermentat⁹ ℨ cū temperata q̄titate salis.ℨ accipiat q̄ tomin⁹ poterit:q; triticū opilat.vinuz sit clarū subtile fortе antiquū.ℨ vtať brodiū cicerum ℨ caulіuz.vtať feniculo.petrosil'. spago recenti.Carnes sint q̄ toplus potent volatilia vsualia preterq̄ illa que degunt in aquis.ℨ pōt vti carnibus edulinis:ℨ extremitatib⁹ aialiū.vtať piscibus squamosis de aquis mundis:ℨ ouis sorbi libus.balneeť añ cibū.ℨ in balneo sit camomilla:ℨ mellilotū.ℨ exeunti a balquantlibet vice accipiat tiriace.℈.ij.aduertēdū tamē diligenť q̄ digestiua celebreť in stō. multū iuuat ad hoc paruitas cibi ℨ potus. Item aduertendū q̄ si opus fuerit q̄ vtendū est diuersis fris.ℨ aliqñ causaℨ. Intelligenduz q̄ diuersimode est operandū ℈m diuersitatē accidentiū supueniēnū siat ē fe.ℨ tussis.ℨ similia.que medicāda sunt quantuz est possibile. Si igitur tussis superueniat dimittanť nimis stiptica ℨ acetosa. Spodium ē pl⁹ pp fluxū san.narū.ℨ seia assa ppter stōm.ℨ psillū:ℨ anogllossa ,ppter siccz ℨ puncturā.Et quidā supposuerunt hoc aliqñ opiū ℨ mortui sunt, Nō accipiat acetosa nec salsa nec acuta.ℨ caules ecete in duab⁹ aquis cōperūt.ℨ lepores et cuniculi. Inebriatio multū cōpetit q; facibū penetrare.ℨ facit sudare:ℨ īducit vomitū. Si aūt appetit⁹ sit fortis ℨ digestiua debilis denť carnes assе ℨ frixe cum cinamomo pulueriz ato.ℨ valet sirup⁹ de citonijs ℨ similia.

De fluxu virulento cum excoriatiōe ℨ sine.

S Jautē fuerit sine excoriatiōe tūc aliqñ venit a toto corpe: aliqñ a stō.aliquādo ab epate.aliqñ ab intestinis.corpore aūt mūdificato iurta cōuenientiā pricipiū.si fuerit pp mēbra superiora detur medicina p os. Si aūt ppter intestina detur p distere. Si aūt in medijs:fiat vtrūq; ℞.igitur carabe.corall albi.ℨ ru.oĩm sandal'.se.canab.se.acetose.alluminis.margaritaz.añ.ʒ.ℨ. mel.rosq.e.ℨ fiat cōditū.Si aūt fuerit pp vicium inferioz fiat clistere.℞.succi plantag.suc. barbe ircine.añ.ʒ.ij. acatie . gallaz.bolі arme.balaustie.sumac.añ.ʒ.ij.adipis. renum capraz.ʒ.i.decoquanť in aqua pluℨ fiat clistere.Si aūt fluxus ventris fuerit cū excoriatione tūc intelligendū ē q̄ mes frigide stiptice ,petit maxime ,glutinatiua.sed qñ est corrosio indigem⁹ prius abstersiuis ℨ fortasse cauterizatiuis. Secūdo intelligendū ē q̄ si venerit pp intestina superiora detur per os:ℨ si p inferiora p clistere:ℨ si in medio fiat vtrūq;. Et si indigeat purgatione nō fiat nisi cū mirabolanis paratis sicut decet.De cibis ,petit autē ex eis dare lac bullitū vbi ceciderint lapides fluuiales cādētes:ℨ epar galline pinguis:ℨ ouaℨ testiculi galloz.ℨ pedes cocti in lacte dulci:ℨ panis de simula vergēs ad azimitatē:ℨ risi assuz.ℨ si indigeat sale fit salgema assum:nō bibat vinū in cā ca. sed in fria bibat paℨ:ℨ sit grossum nigrū stipticū.ℨ valent pisces assi recentes calidi.ℨ ea que ,petit ex sua ,proprietate sicut dicē Auicē.est reub.assum cū suc. plantag. Medicine aūt que multū ,petūt sūt glandes assе.rose.ℨ terra sigillata.ℨ bol⁹ armenic⁹.ℨ portul'ℨ succ⁹ eius cū semīe.ℨ ita est de plātagine:ℨ coagulū leporis:ℨ cassеus sine sale:aut q̄ sal auferať.Et si essz

ulceratio pp medicinā tūc fiat differe cuz butiro in magna quātitate. ⁊ san. dra. parum. ⁊ cōpetit panis biscoct⁹ ⁊ pulueri zatus ⁊ ꝙ puluis misceaf cū aq̄: ⁊ vz gal le. ⁊ sumac. ⁊ acacia. Adeps aī capraruz vz in sedatione doloris si initiaf ꝑ differe. Si autē appareat sanies mūdificetur cū aq̄ mell. aut cū aqua pisaiū salitor: aut cū aq̄ oliuarū salitarū. Et si est magn⁹ calor: dek succus cucurbite: portul. plātagi. virge pastoris. ⁊ addaf galla. sumac. balaustia. Si autē volum⁹ cauterizare fiat sic. accipiaf mirra. thus: ⁊ crocus: sandaraca: alumē: stor: ar: opiū: castoreū: licium: carta cōbusta: san. dra. cornu ceruinuz cō busti: chimolea: lutū armenicū. Et si est dolor nimi⁹ possum⁹ facere disteria cum adipib⁹ vbi sit opiū. ⁊ alia narcotica. mucillago ēt psillq. altee. se. lini. multum vz. Nūc aūt medicus q̄ cognoscit morbū ⁊ hz noticiā materialiū pōt eis vti mō exterius modo interi⁹: modo supi⁹: modo inferi⁹: ⁊ sirupos pōt cōficere: aut clia: aut cōdita: aut trociscos: aut disteria: aut empla: aut vngā. aut bal. ⁊ multa consimilia q̄ medici industrie relinquam⁹.

De curatione fluxus vētris meſica.

p Urgeaf hūor meſicus cū decoctione cychi. ⁊ foliorū sene. ⁊ mirabolor. vel cū diasene. diabor. ⁊ modica portione hyeraruffi. ⁊ postea vtaf isto ꝑdito R. zedoarie cacab. spodij. assari. benzuinthe. riſi. añ. ʒ.i. assentur cuz mell. ro. fiat conditum.

De fluxu ventris ratione crapule.

t Unc eiz ꝓpetit rōe crapule fames ⁊ abstinētia ⁊ postea dētur stōi cōfortātia sicut sunt pira coctana. vue pal. mundi. ⁊ similia.

De curatione fluxꝰ vētris ex reumate.

e Tūc cura posita ē supi⁹. capi⁹ o reumate. s. q̄ reuma restringaf. ⁊ ꝙ cerebꝝ ꝓforet. ⁊ mā cū tempamento ingrosset. ⁊ fiāt fricationes in capite: ⁊ ola ⁊ vngā. ⁊ empla. ⁊ ea q̄ dicta sunt. ⁊ finaliter cauteriū. vñ stiptica nō cōpetūt ꝑm Auic. ſz potiꝰ vomitꝰ pp hoc ꝙ aggregatum est. vñ tota cura cōsistit in curatione reumatis ⁊ catarri.

De fluxu ven. in ptisicis et eticis ⁊ consumptis.

e Licet approximētur morti tñ bonū est vitā prolongare q̄tū ē possibile. sumaf igiē dragagā. assū. ⁊ gumi arab. assum. ⁊ spodiū ⁊ mucillago psillq colata ⁊ ass. a. ⁊ lutē armenic. ⁊ terra sigillata. ⁊ cāphora. ⁊ succus liquir. ⁊ fiāt trociſci ⁊ exhibeanf. ⁊ trociſci de cāphora ⁊ de spodio competunt.

De fluxu vē. pp nimiā repletionē totꝰ.

e Tunc ꝓpetit flōia. ⁊ fricatiōes. ⁊ bal. ⁊ in bal. ponanf camomilla. ⁊ melilotum. ⁊ similia.

De fluxu vētris cretico.

e Est cura q̄ non restringaf. ⁊ si nimis excederet corrādrū pparatum ⁊ ea q̄ dicta sunt in cōfortatione stōi cum stipticis ⁊ potissime frigidis rōne se.

De tenasmone.

ſ Jaūt fuerit tenasmon aut ē pp feces duras: aut ppf hu. ca. et frōs imbibitos in lōgaone. aut pp apostema. aut emoꝝ. ⁊ silia. Et si fuerit feces molificef vēter ab extra cū emplis fris ō malua. ⁊ mercurialf. ⁊ olo violf. cū siru. violf. pos ⁊ inferi⁹ ꝑ clistere cū istif eisdē. Et si esset hu. ca. addaf cassicf. tamarīdi. pzūa. ⁊ māna. ⁊ silia. Et si esset dolor nimi⁹ de cā ca. apponāf fria narcotica. sicut opiū. iusquiam⁹. mandragora. ⁊ silia. ⁊ filtrum blauū intinctū ⁊ bullitū in accto ⁊ exprcſſū ⁊ ante ⁊ retro desup appositū multum vz. Et si cā fuerit fria apponātur cu apozeta cū furfure ⁊ vino. aut camomilla. aut sale ⁊ milio. ⁊ fiat suffumigatio cū furfure ⁊ silib⁹. Balnea autē ⁊ fumigatōes ⁊ encatismata frā valēr in causis ca. ⁊ ca. in fris. ⁊ silia. Et si fuerit ibi apostēa curef sicut apostema oz curari. ⁊ ita ō aliis causis.

De fluxu ventris ꝓpter colicam.

e Tnō ē melioz via nisi ꝙ curef colica. ⁊ ita curabitur fluxꝰ. Jsta. xvij. capitula siue tractatus recapitulationis sunt terminata.

Capitulum. xvij. de passione iliaca.

Iliaca est passio inte

i stinoꝝ grailiū cū cōstipatione vētris ⁊ frequēti vomitu ⁊ dolore vehemēti tanꝫ si intestina terebello pforentur. Intelligendū circa istā mā

qñ colica ⁊ iliaca ꝓuenũt in cauſis ⁊ in ſignis ⁊ ꝓnoſticatione ⁊ curatione. ⁊ cũ hoc differũt. Primo qñ in iliaca ẽ maior dolor. ⁊ cicius interficit ꝙ pẽ ſenſibilitatẽ inteſtinoꝝ. Scõo differũt qñ dolor in iliaca magis ẽ deambulatiu⁹ verſus dex trũ ⁊ ſiniſtrũ. Tertio differunt q qñ iliaca magis ꝓuenit ab aere peſtilẽciali. Quarto differũt qñ iliaca magis eſt ab vmbilico ſuperi⁹ Quinto qñ ſicut colica magis remediat̃ ex diſterijs ita iliaca ex his ꝯ ingrediũtur ꝓ ſupiora. Et alia gte iſta differũt a dolore renũ. qñ dolor renum magis eſt fixus in vno loco q̃r⁹. ⁊ cuꝫ ꝫ dolor maior circa poſteriora ⁊ ãcas ⁊ crura. Et cũ hoc paꝫ allcuiat̃ cũ diſteri ſicut iuuatur colica ⁊ diſcernitur poſtea ꝙ ea q̃ apparent in vrina.

Cauſe. Cauſe iſtoꝝ ſunt aut intrinſece aut extrinſece. Si extrinſece tũc ſunt ſicut nimi⁹ por⁹ aque frigid aut aborũ groſſoꝝ venenoſoꝝ. ſtipticoꝝ. ſicut ẽ caſeus durus. aut cõchilia. aut carnes bouine ant̃q̃. aut legumina. aut fungi. aut neſpila. ſorbe. pira. cocrana. ⁊ ſiſſa ⁊ breuiter oia q̃ coartãt ⁊ corrugãt ⁊ opilant inteſtina. ſfit ẽt ex caſu ruptura. Si ab intus aut ẽ eſt ꝓpter inteſtina. aut pp alia mẽbra. Si ꝓpter alia mẽbra ẽ ẽ ꝓpẽ apoſtemata ꝑtis. aut venaꝝ meſaicarũ: aut ꝓpter apoſtemata renũ. aut veſice. Si aũt venerit ꝓpter ireſtina hoc eſt ꝓpter. vij. cãs. Prima. ſ. apoſtema illoꝝ calidũ vel frũ. Secũda cã eſt hũor inuiſcat⁹. Quarta cã eſt debilitas virtutis ſenſitiue intreſtinoꝝ. ⁊ debilitas exꝑulſiue. Quinta cauſa eſt vẽtoſitas groſſa incluſa. Sexta cã ẽ ſex indurata inteſtinis. Septima cã eſt vermes iuoluti in ireſtinis. ⁊ breuiter oẽ illud ꝙ claudit ⁊ conſtringit. ⁊ opilat intreſtina. Et ſi alie ſint cauſe ad iſtas poſſunt reduci.

Signa. Cauſe primitiue diſcernũt indicio. Et cauſe alioꝝ membroꝝ diſcernũtur ꝓ dolores locoꝝ. ⁊ per ea q̃ egrediuntur a corpore. Signa aut̃ apoſtẽatis ſunt iſta. ſc. eat̃. dol̃. ſitis. Guſtas. ⁊ potiſſune ſi apoſtẽa ẽ ea. Et ſi apoſtema ẽ frũ oia ſunt remiſſioꝝ cũ inſtatione. ⁊ mollicie. ⁊ q̃ precceſſerũt cibaria frigida ⁊ hu. ſicut ſunt lac ⁊ piſces. ⁊ fructꝰ ⁊ olea. Et ſi fuerit ex fecib⁹ induratis eſt dolor grauis. ⁊ videtur ſibi ꝙ ſindantur inteſtina. Et ſi fuerit ex vẽtoſitate mutat̃ dolor de loco ad locũ ⁊ cũ tortiõe ⁊ rugitu. ⁊ videtur ſibi ꝙ acus ſint incluſe ĩ inteſtinis ⁊ ꝙ inteſtina ꝑforentur cũ trebellone Et ſi ex flegmate inuiſcato eſt cũ grauitate ⁊ frigiditate. ⁊ q̃ precceſſerũt ea q̃ multiplicant flã. ⁊ rõne dol̃. Alliqñ eſt ibi calor ⁊ rubedo ⁊ ſitis. ⁊ hoics idicẽt ꝙ cauſa ſit calida ⁊ nõ eſt. Et ſi fuerit ex ruptura tunc precceſſit caſus ⁊ pauſſio. Et ſi fit ex vermib⁹ dicenẽ ſigna in locis ſuis. Et ſi fuerit ex debilitate ſenſus tũc lõge egritudines precceſſerunt.

Prenoſtica. Iſta paſſio eſt oribilis ex eo ꝙ ſtercora mittũtur ꝓ ſupiora. ⁊ ſuperueniũt accidentia deteſtabilia iſti egritudini. ſicut ẽ ſincopis. ſpaſm⁹. frigiditas. extremitatuꝫ deſpicẽtia: ſtercus fetidũ ꝓ ſupiora. fetor toti⁹ corporis. ⁊ iſta oia ſunt mortalia. ⁊ cũ hoc eſt vomit⁹ cõtinu⁹. Et ſi accidẽtia minorenẽ ⁊ medicina ſupra ea. per os deſcendat ꝓ inferiora bonum ſignũ eſt.

Cura. Aut enim nos intẽdim⁹ cura re accẽs aut morbũ. ⁊ ſi accẽs ꝓpter ci⁹ maliciã fomẽtem⁹ locũ cum aq̃ ca. ⁊ ꝓ onam⁹ cu apozatoria facta de ſale ⁊ milio. ⁊ camomilla. Et iungat̃ cũ axungia porci ⁊ gallinacea recentibus ⁊ opio ⁊ caſtoreo. Cõtra morbũ procedam⁹ ſic. Si aũt apoſtema ſit calidũ fiat in principio flõia. deinde fiat tal̃ decoctio: ℞. malue. biſm alue. mercurial̃. viol̃. volubil̃. medie. añ. ℥. ij. floꝝ boragi. floꝝ viol̃. añ. lib. ß. prunoꝝ. lx. fiat decoctio vſq; ad lib. i. ⁊. ß. ⁊ imediate apponat̃ olei viol̃. ʒ. iij. mell̃. ʒ. ß. caſtiet. mũdate. ʒ. ij. ⁊ fiat cliſtere Et cũ diſtere ſuã operationẽ fecerit. accipiatur alia medicinas ⁊ apponat̃ ibi olei amigd̃. dol̃. ʒ. ij. caſſiet. mund̃. ʒ. i. ß. ⁊ matic. diagredij. añ. ℈. ß. ⁊ iſtud detur p os. Et ſi videat̃ medico expedire reiterenẽ. Deinde accipiãtur herbe ꝑdicte ⁊ cõterãtur fortiter ⁊ piſtentur cum oleo viol̃. ⁊ apponat̃ modica quantitas farin̄ doꝝ: ⁊ farine ordei: vt fiat repcuſſio: ⁊ fiat empl̃m ſupra locũ doloroſum. Si aũt ſit apoſtema frũ tũc accipianẽ herbe ꝑdicte ⁊ ads

dant ista. Re. ruthe: origani: calamiti: isopi rad. ana. m. D. anisi. maratri. se. ruthe. ana. ʒ.i. turbith. polipod. ana. ʒ.ß. fiat decoctionis. lib.i. & .4.i. & accipiat medicetas & apponat succi blete .4.i. sal. gême. ʒ.ß. mell. ʒ.i. olei de ruta .a. ʒ.ß. hyerap. ʒ.i. & fiat clister. Et in alia medicetate resoluatur hyerap. ʒ.ß. & det ad potandū. Deinde accipiatur herbe predicte & addant ista .s. camomille: fenugreci: se. lini: & cōterātur fortiter: postq̄ bullierit & ante sint pastentur cū oleo de ruta. & fiat empl'm. & extendatur supra vētre. Si aūt fuerit pp hūores iuiscatos tūc det sibi hyerap. pstantini acuata cū aloe: & mastice: & serapio: & castoreo. Si aūt fuerit ppter feces induratas tūc fiat clisterc & empl'm & potatio q̄ dā est in apostemate ca. sed addak i disteri sapo mollis iudaicus dās. Et si fuerit ppter cibaria stiptica det cassiek. & mana. resoluta in vino. Si aūt fuerit ppter venena tūc fiat vomit' cū aqua decoctionis turbith: & raphani: & oleo. deinde detur tyriaca. & ly vomit' nō cōferat in ista pas. tū ratiōe veneni est expedīs. In ista cā igitur cepe mundi apponātur resoluta cū camomilla: anisi: & ruta: & vino & silibus. Et si deficiat aliquid de curatiōe supplebit' capt'o sequēti de colica pas.

Clarificatio. Possy aliquis dubitare satis rōnabiliter vtrū stercora possint expelli p superiora. & vt q̄ nō. q̄m multa sunt repugnantia. Primo ex ordie nature: q̄m natura ordinata & regulata expellit p inferiora & nō p superiora. Sedm impedimentū est q̄ distantia magna ē ab intestinis vsq; ad superiora. Tertiū est anfract' & tortuositas intestinor. Quartū est debilitas virtutis expulsiue cū sint mēbra naturaliter debilia & panniculosa. Quintū est grossities fecū q̄ cū diff. cultate ad supiora mouent. & iō expistis. v. impedimēntis nō videt' possibile q̄ stercora ascendāt ad supiora. Oppositū dicunt auctores. & oppositum p̄z ad sensus q̄ est dign'. oī rōne. Dicendus q̄ possibile est. B. n. negare nō audemus sed cā est magna valde. sicut ē fortis opilatio aut apostema & silia. Cū enim intestina habeāt virtutē expellēdi: & motus expulsionis nō possit ire vltra inferiora: tūc mouetur versus superiora sicut ista sunt q̄ doc̄z Bal. ad litterā supra illū amplm q̄ buscū q̄ ex stranguria ileos inascatur. & supra illū in ileos vomit' singultus &c. Et cū arguitur q̄ est difficile. nō tn est impossibile. cum virtus expulsiua incipiat expellere versus superiora.

Capt'm. xviij. de colica passione.

Colica est passio c nultimi intestini q̄ colon appellatur. cū difficultate exit' stercoris p inferiora. cū dolore magno & pūctura. Circa istam mām est intelligendū q̄ licet intestinū non sit nisi vnū cōtinuum: mi hilomin' fm sui reuolutiones & replicatiōes & grossitiē & subtilitates diuersa nomina sortit. ita q̄ primū appellat' duodenum. fm ieiunū. Tertiū longū seu gracile seu ileō. & ibi cātur iliaca passio. Quartum est colon & ibi cātur colica passio de q̄ intēdim'. Quintū & vltimum vocatur longaon.

Cause. Vnde ātur passionis cāe sit nullo. re sic dcz ē ca'. de iliaca. tamē dicam' cāz q̄dā sūt extrinsece q̄dā intrinsece. extrinsece sicut ē nimis' caloz aer' decalidas feces resoluēdo q̄ est subtil' & cū hoc nimia fritas aeris ppterimēdo & pstringēdo. & fm b̄ gñat aliqn in flatu vēri bonealis. cātur etiā ex nimio exercitio: & lyboze nimio. & coitu superfluo. & ex fructib' stipticis. & ex oīb' cibis grossis & indigestibilib' difficilis descēsus. & accidit ex ruptura & corrugatione & relaxatione stomach. & ex ruptura & casu intestinor in bursam testiculor. & silib'. Si aūt venerit ex cāis intrinsecis tūc accidit ex mala applone ca. resoluētes pres subtiliores: aut ex mala cōplone frā ppterpite. aut ex nimia siccitate corrugāte: aut ex hūritate nō ō se ly rōne māe ibi vsueate. Accidit ēt ex hūoribus calidis existētib' in locis vicinis aut ibi bitis i sbā intestinor. aut mixtis cū aliq̄ hūore grosso viscoso & hīi est rōnabile q̄ cola in loco vicino intestinor faciat frequētā' ad retētionē q̄ q̄n substātialit ēin intestinis. qz tc pūgit & mordicat & ita sc̄ cessū. puocat. fit ēt ex apostēatib' & scab' iduratz & ex passionib' mēbror vicinor sicut sūt renes. & vesica. & oīa alia q̄ dict.

sunt supi⁹ capko ꝺ iliaca sicut sunt ỽmes ⁊ debilitas ſ⁹us intestinoꝝ.⁊ alia ꝑsilia sicut est cõcept⁹.⁊ vẽtositas ⁊ siꝭa.

Signa. Aduent⁹ colice significaꝯ ex retentione fecũ ⁊ ꝑstratione appetit⁹.⁊ appetitu aq̃ frẽ. cũ autẽ adest dolo⁹ tortio ⁊ ꝑcutura.⁊ vrina tincta tũc est colica.tingiꝯ aũt vrina rõe doloꝛis . ⁊ q⁹ col'a nõ mundificaꝯ p intestina.⁊ ideo resudat ad vias veinales. Signa aũt ſpecialia ħnt⁹ p res nãles . ⁊ nõ nãles.⁊ ꝯ nãm.⁊ p iuuãtia ⁊ ledẽtia. ⁊ p ea q̃ egrediunꝯ a corpe.q⁹ cũ ea ſtãte tũc qꝺ egreditur ẽ mucillaginosum albũ.⁊ ſi a melꝛia est nigrũ siccũ valde.Et ſi fuerit ex debilitate ſenſitiue tũc est tumo⁹ in vẽtre cũ modico dolo⁹e.⁊ ſi est ex apostemate ca.ẽ cũ pulſatione ⁊ magn⁹ doloꝛ sitis⁊ ꝑcutura Et ſi fuerit apostema frũ oĩa ſunt remiſſi. oza:⁊ nõ est pulſatio. Intelligendũ q̃ frequẽter decipiꝯ medic⁹ indicãs paſſionez renũ colicã ⁊ ccõuerſo . ⁊ iõ oꝛ ſubiȝere ſigna diſtinctiua.Colica est cũ maioꝛi doloꝛe ⁊ ꝑcutura.⁊ extendit ſe ſupza vmbilicũ ⁊ ſub verſus ꝑtines ⁊ ꝑitoneon.⁊ in ꝓfundo corꝑis ſub vmbilico.⁊ extẽdit ſe in deꝛtrũ ⁊ ſiniſtrũ.⁊ occupat magnã prẽ vẽtris ⁊ iuuaꝯ ex diſteri. paſſio aũt renũ nõ ħabet ita ſed est doloꝛ in pte poſteriori affigus ⁊ ꝑmanẽs.⁊ in vrina apparet ĩ ꝓ:incipio quedã cõtenta ꝓhiloſa. dictuꝫ arenoſa.⁊ vrina tenuis.⁊ alleuiaꝯ ex vomitu.Signa aũt aliarũ cauꝫ ħabẽtur vel ex indicio vel a mã aliozũ morboꝝ ⁊ ſuarũ cauꝫ.vl'ꝑ ea q̃ ꝺcã fũt ca⁹.de iliaca.

Pronostica. Intelligendũ q̃ colica mutaꝯ aliq̃n vel ex cã hydropiſ.artetice.epiſie.inanie.paliſis. accidẽtia aũt cõſueuerũt venire in colica ⁊ cũ apparẽt ſunt mortalia.ſ.de ſipientia.ſpaſm⁹ ſincopis. frigiditas extremitatũ.ſudoꝛ frũs.vomit⁹ cõtinu⁹. oĩmoda retentio fecũ.Et ſi puſtula' nigra sicut faba apparent ſupza ventrẽ ſequenti die morientur.

Cura. Quia egritudines doloroſe ſt multũ ꝑiculoſe.ideo circa curationẽ huiꝰ morbi multi canones ſunt ꝑſiderandi. Prim⁹ talis est ſicut ſi accidẽtia ſunt multũ intẽſa . Primo mitigem⁹ cum anodis ⁊ mitigatiuis reſolutiuis, ⁊ finaliter cũ narcoticis. Secũdus canon erit talis q̃ narcotica nõ apponantur niſi in magna neceſſitate ⁊ q̃ nõ adminiſtrẽtur in magna quãtitate ⁊ q̃ ſint bñ repreſſa. ⁊ q̃ modico tpe mozenꝯ. Tertius erit taꝯ nullo modo potet aquã frãm nec aliquã aquã quãto erit poſſibile.Quart⁹ erit q̃ nõ ſatiſfaciat ſiti.⁊ ideo ꝺz potare quãto minus erit poſſibile . Quintus erit q̃ ſi doloꝛ fuerit ex mala cõplexione q̃ vtatur alteratiuis taz in cibis ⁊ potib⁹ q̃ in medicinalib⁹.Et ſi fuerit mala cõplexio cuiꝫ materia q̃ euacuetur iuxta formã hu.peccantis. Sextus canon erit talis q̃ a principio applicentur reſolutiua ⁊ calefactoꝛia debilia.⁊ paulatiꝫ fiat aſſenſus ad fortioꝛa.Et ſi doloꝛ augmẽtareꝯ a calefactorio q̃ ſtatiꝫ ꝺimittatur. Septim⁹ erit talis ſi vẽtositas fuerit:ſola calefactoꝛia applicentur. Et ſi fuerit cũ materia digeraꝯ materia flãtica:⁊ poſtea euacuet. Et ſi fuerit cũ ſtercoꝛibus duris q̃ mollificenꝯ.⁊ poſtea cũ diſteri euacuentur. Deinde ad calefactoꝛia ⁊ balnea reuertamur. Octauus erit talis q̃ cuiꝫ calefactoꝛia applicamus q̃ regionẽ epatis ꝓſeruem⁹ ne epar rõne calefactoꝝ diſſoluatur. Non⁹ erit talis cerebꝛũ cõfoꝛtem⁹.⁊ cũ oleo ro. inunguam⁹:ne pp affenſionẽ vapoꝝ ledaꝯ. Decim⁹ erit talis ⁊ est canon mirifice cõſiderationis in omni agibili.q̃ quãtominus poterim⁹ medicinas laxatiuas exhibeam⁹. Eliſ vl'ib⁹ ad curã colice accedamus .Quidã curãt colicã cũ medicinis a tota ſpecie ſicut est ſterꝰ lupinũ. ſterꝰ enim lupinũ quocũqꝫ modo ſumptũ curat colicã. Sicut.n. ſterꝰ caninũ vꝫ in ſquinãtia ita lupinũ in iliaca:⁊ colica. Ditemperetur igiꝯ ſterꝰ lupinũ cũ bono vino ⁊ exhibeatur ⁊ miſceaꝯ cuiꝫ melle ⁊ ſumatur. Deinde ẽna ſinthoꝛtis fomenteꝯ cũ aq̃ decoctiõis malue. vioꝝ. nenuphaꝝ. coꝛiand. oꝛdei. papaueris al. folioꝝ ſaliciꝭ ⁊ canne. Si cauſa fuerit ca. ⁊ ꝺeinde fiat ſaccellatio cũ milio. ⁊ furfure toꝛrefactis ſine liquoꝛe. Et ſi cã fuer.t frã fomentetur cũ aq̃ decoctionis camomille.melliloti.anthos.ſticados.aniſi.ciminꝝ.ruthe. ⁊ poſtea fiat ſaccellatio cũ ſale toſto. vl' cũ aniſo.⁊ maratro.⁊ ciminꝝ.⁊ ſil'ib⁹. Si aũt colica fuerit ꝓp apoſtema ca. In primis

fiat flōia de basilica. Deinde si ptic̃laria cōueniāt fiat flōia de sap benis. deinde si at distere de malua. viol. brauca vrsina. mercurialī. oleo viol. ℞ furfure. ℞ cassiel. ℞ sil'ib' mollificatiuis. Deinde digerat mā cū fru. fcō de endō. scar. lactuca. iūj. se. frig ℞ vino maloꝝ gra. ℞ zuccaro: deinde pur gef cū prunis ℞ cassiel. māna. ℞ tamarindō ℞ modico diagredio. ℞ mastice. vel fiat cū diapruns. oxilapatiuo: trifera sarracēica. reubarbarata. catartico iperiali. elēto de succo ro. vel simplicib' vel acuatis cū diagredio ℞ mastice. ℞ hoc cū vno vel cū pluribus. Et si fuerit ex mala cōplexione alteref cū iam dictis. ℞ nutriat cū pullis. lactu. cucurbi. ℞ aqua ordei. ℞ vino bñ limphato ℞ sil'ib'. Et si fuerit ex mala cōplexione ca. cū mā fiat sicut dictū est in apostemate ca. Et si fuerit ex retētione fetus tūc fiat clistere p̄dictū. ℞ ex istis herbis fiat empl'm supra vētrē. ℞ vtat prūis. ℞ cassief. ℞ sil'ib'. ℞ si fuerit apostema frigidū fiat distcriū p̄dictū. ſz addam' succū blete. camomillā. vl' oleū amigd. dul. anisū. maratrū. se. ruthe. hyerap̄. Deīde digeratur mā p hūc modum. ℞. rad. fem. petro. brusci. spagi. apij. añ. ℳ. i. poq assenef ℞ tēperenf in aceto. Deinde. ℞. calamēti. origani. ruthe. añ. ʒ. ij. anisi. maratri. se. ruthe. añ. ʒ. i. melf. lib. i. ℞. ʒ. abijciat acetū. Deinde purgetur sic. ℞. floꝝ borag. floꝝ viol. vtriusq; stiquados. liquir. munde. vuarū pas. mundataꝝ abarill'. polipod. añ. ʒ. i. fiat decoctio. ℞ in decoctione resoluat turbith. ʒ. ℌ. colef ℞ exhibeat. vel purgef cū būdicta ℞ theodorico. empiston. acuatis cū aloe. ℞ mastic. ℞ turbith ℞ zinzib. Et si fuerit delicat' decoquat gallus antiqu' cū polipod. anisō. turbith. follicl'is sene. Et postea def brodiū eius. ſz in principio ponat tāta aqua q̄ sufficiat tori decotionī. ℞ decoquat vsq; ad ossiuz sepationem. Et si fuerit ex mala cōplone frā vtatur alterātib' p̄dictis ℞ vtat pull' assis ℞ colūbis. ℞ vino forti. ℞ sil'ib'. ℞ si fuerit mala cōplexio frā cū mā fiat sicut dictū est in apostemate frō. ℞ in pane ℞ ī cibis ponatur turbith. ℞ etiā ī vino. Et si fuerit ex ventositate fiat clistere dictū in apostēate frō. ℞ facellef cū pane. ℞ milio. ℞ furfure. ℞ se. ruthe. anisō. ℞ cimino. ℞ calamento. ℞ sil'ibus. ℞ vitef menta q̄ñ inflat. Et accipiat de cibo quātomin' potcrit. ℞ vinū sit paꝝ. ℞ itret balneū vbi fit camomilla. rutha. anthos. Et si fuerit cū retētiōe fecū fiat clistere p̄dictū in apostēate frō. Et si fuerit ex debilitate intestinoꝝ ℞ pali si vtatur diamente. diateron. pipeon. diagalāga. diāthos. cū musco. pluris cū musco. diābre. diamargaritō. diamisson.

Itē vtaf tyriaca. mitridato. Notandū q̄ in balneis dz eē cautela q̄ nō sed eat ī aq̄ nisi vsq; ad diafragma. ℞ custodiam' cerebrū ℞ cor ℞ mēbra principalia. vt dictū est. Salsa aūt naturalia sunt valde bona ℞ si nō habeātur fiant p artificiū de betonica. germādria. calamēro. origano. maiorana. ℞ sulphure. Si autē colica fuerit. pter ruptura aut vmes ℌ dicef in locis suis. Et si fuerit. ppf cās primitiuas aut pp alias causas non ad vnguē executas reducanf ad tēpamentū p̄ trariuz. ℞ ita fiet curatio.

Clarificatio. Notandū q̄ bal. aq̄ dul. in magno dolore plus ꝓdeſt q̄ bal. aque salse. q̄ñ aqua salsa mordicat. ℞ pūgit. ℞ ita augmētat dolorē. aqua āt dul. nō. ℞ ſz aq̄ salsa magis cōsumat vētū. nihilomin' cū dulci apponitur camomilla. anthos. ℞ silia. q̄re ℞.

Sc̄dō intelligendū q̄ colica pas. bñ pōt cāri ex lapide in intestinis. ſz ℌ ē de raro cōtingentib'. ℞ iō auctores nō facīt mētionē q̄ raro ibidē generātur. ppf latitudinē meatuū. ℞ qz calor est debilis cū sint mēbra pānniculosa. ℞ iō nō idurat materiam. vt inde lapis generef. In renibus aūt ℞ vesica ℞ pulmone frequēt' generātur in renib' ℞ vesica pp strictura meatum. ℞ qz superfluitates currūt ad illū locuz. Et qz rōne etatis in vesica pōt esse calor fortis. In pulmone aūt mā ē multa. ℞ ſz meatus sint lati. tñ calor ē fortis q̄re pōt lapis generari. in intestinis aūt raro propter cās dictas. aliqñ tñ ē possibile. ℞ qz materia est multū viscosa ℞ ratione alicuius p̄cularis calor pōt esse fortis. calor aūt fortis agens in materiā visco sam resoluit qđ est subtil' ℞ reliquū indurat et ita generat lapidē. lapis igitur causatus in intestinis pōt eē colice cā passionis ſz ℌ est de raro cōtingēdus. Tertio notan

dñi qmedicina laxatiua lz laxat p accidẽs
tñ põt repetere ⁊ ita colicã inducere.ſ. qñ
corpus ẽ multũ plectoricũ.⁊ virꝰ expul-
siua debilis ⁊ medicina laxatiua hz virtu-
tẽ attrahendi.licz igit̃ inaniat replere:tñ
põt p accidẽs. Quarto intelligendũz q
lz colica ⁊ hyliaca sint paſ.materiales et
replectionales.nihilominꝰ põt cãri a ma
la ꝓpõne sine materia. sine maſia mq̃tũ
illa ꝓ⁹.fundat̃.⁊ ista est modꝰ qz mala ꝓ⁹.
ca.indurat subtilꝰ exalãdo.⁊ frñ ꝓstrin-
gẽdo.⁊ siccũ indurãdo ⁊ corrugando ⁊
hũidũz opilãdo.⁊ ita mala ꝓpõ sine ma
teria vel quasi sine materia põt colicã et
hyliacã inducere vt dcm ẽ in sua. Quin
to aduertendũ q colica frequentꝰ gñat̃
ex flãte q̃ ex co.⁊ qz magis aduenit ⁊ qz
frius.⁊ lz co.mittat̃ nãlit̃ ad ireſtia ⁊ flã
nõ mittat̃.nihilominꝰnõ mittit̃ co.ad in
restina:vt ibidẽ mãeat:lz vt feces simu
let ⁊ expellat.⁊ iõ co.vna cũ fecib⁹ expel
latur.⁊ lz flã mittat̃ ad iũcuras.ñ tñ mit
tit̃ vt hẽat ⁊ recedat:lz q remaneat ⁊ lu
bricãdo inuamẽtũ afferat.⁊ ita nõ ẽ simi
le de flãte in iũcuris.⁊ de co.in inteſtis
ad aliã.n.⁊ aliã intẽtionez nutrunt̃ a nã.
Serto notandum qñ lz colica causet̃ ex
hu.fris.⁊ vrina deberet eẽ remiſſa. nihil
ominꝰ tingit̃ rõe doloris vt dictũ ẽ.quo
niã aliꝑ ex modis tigit̃. ⁊ rõne accñtis.
⁊ rõne opõnis.⁊ rõne debilitatis virtu
tis.⁊ iõ in istis paſ.frequẽter decipit̃ me
dicus.crederis pp tinctura vrine q mate
ria sit ca.cũ nõ sit q̃re ⁊c. Septimo intel
ligendũ q vomitꝰ est malũ signũ sp i coli
ca qz significat q ps inferior ẽ apilata et
ista stercora nõ p̃nt exire p iferiora.timẽ
dũ est igit̃ q expellant̃ p supiora. ⁊ b eẽt
pessimũ ⁊ mortale. lz igit̃ vomitꝰ nõ cõ-
petat i colica. nihilominꝰ vomitꝰ hũora
lis bñ cõpetit i paſ.renũ cuz mãn expel
lat ad ptẽ oppositã:vt dictũ est in sua.
Octauo intelligẽdũ q si colica fuerit ex
cã calꝛa ⁊ corꝑ fuerit plectoricũ q bene
põt ꝓpterere hõia aliꝭ ꝑticularibus con
currẽtibꝰ. Ultimo intelligendũ q i ylia-
ca ⁊ colica cũ sunt ꝺ cã ca.colica bñ pos
sũt cõpetere narcotica modo debito ad
ministrata.nec nocẽt i isto casu. imo dire
cte vt competere.⁊ rõne morbi ⁊ ratione
accidentium ⁊c.

Capim.xix.de melia mirachia.

Mirachia est passio

m ypocõdriata cũ terribilitate
accidẽtiũ. Intelligendũ ẽ q
mirach ẽ quidã pãniculus circa ireſtina
sic cifac est.alter ita q pãnicl'o mirac acci
dũt morbi ꝓsimiles . officiales ⁊ cões.⁊
qz mẽbrũ est multũ sp̃ibile.iõ sequũt mul
ta accidẽtia.⁊ paſ.mlte.qñ ex hoc aliqñ
ypocõdria elcuãtur.aliqñ depzimũt̃.ali
qñ venit vel seqtur cpl'ia.aliqñ inania.ꝺ
q dictũ ẽ q appellabat̃ inania mirachia.
aliqñ sincopis.aliqñ idropisis pp dolo
rẽ ⁊ tortionẽ ⁊ punctura ypocõdrioꝝ ⁊
iõ appellat̃ paſ.ypocõdriata. Sz mira-
chia a mirach dcã.colica ãt paſ.appellat̃
dolor ypocõdrioꝝ cũ punctura ⁊ mordi
catione ⁊ expulsiõe mꝭ.p supiora ⁊ inferi
ora.cũ maximo dolore ⁊ inquietudĩe sic
dictũ ẽ.Dc cãs aũt ⁊ signis⁊ curis satis
dictũ ẽ sius ca⁹.de tortura intestinoꝝ. ⁊
ca⁹.de iliaca.⁊ ca⁹.de fluxu ven. ⁊ iõ sup
sedo. Sz de gña dictũ est q dictuz ẽ. In
telligendũ tñ circa istã mãn q mirach ẽ
pinguedo zirbosa tenuis ad modũ rets
immediate inolues inteſtina.deinde vẽt
alia pellicl'a q magis aproximat̃ cuti et
appellat̃ siphac.⁊ b et dictũ ẽ in.fk.⁊ di
cetur capl'o.de ydropisi.

Capim.xx.de vermibus.

Ermes et serpẽtes

v ⁊ scarabei generant̃ ex putre
dine in corpore hũano sic ge
neratur ex in nido vmes ⁊ muſce ⁊ silꝛia.
Cause. Cã remota vmiuz ẽ oẽ illud
qꝺ gñat hu.cruꝺ. sicut est re
plctio nauseatiua.⁊ coit⁹ p repl'onẽ.mul
tiplicatio fructuũ.⁊ frumẽti cocti. ⁊ ita ꝺ
aliꝭ q gñant hu.cru.fiãtiã.qñ ex san.ñ
gñantur vermes:qz corꝑ eo indiget.nec
ex eo.qz nullus aial nutrit̃ nec gñatur ex
eo.ſm.B.iih. de simplici medicia.nec ex
melia.qz remota ẽ a principijs vite. Re
stat igit̃ q generẽtur ex flãte cũ teneat di
spositionẽ medã inter hu.cũ igit̃ putre
fit flã in inteſtinis.tũc illa mã suscipit spi
ritũ vite.⁊ gñantur inde vermes⁊ silꝛia.⁊
generant̃ diuersi ſm diuersitatẽ putrefa
tionis ⁊ particule patientis. qñ ⁊ iõ qñ

putrefit materia flătica i intestinis supio
rib⁹.tūc generātur ibi vermes lōgi ⁊ ro
tundi.⁊ apppellātur lūbrici. Et si putre
fiat in lōgaone generātur q̄dā vermes
pui rotundi sicut sunt vermes q̄ inuenū
tur in caseo.qui.n.sunt q⁹ diu ibi manere
nō possunt.⁊ si mozenť magnificāť ⁊ fūt
malū valde. Si autē materia putrefiat in
intestinis medijs tūc generanť vermes
curti ⁊ lati . ⁊ appellantur ascarides seu
cucurbitini q̄ idem est.

Quedam sunt signa verm

Signa. um q̄ sumūtur a somno. ⁊ q̄
daz a vigilijs.a somno qm̄ garrūt i som
no.⁊ patiūtur stridorē dentū.⁊ masticant
sicut si hērent cibus in ore. ⁊ pñt somnia
terribilia.⁊ extranť terribiliť.⁊ cū inquie
tudine ⁊ ira. Si in vigilijs tūc patiuntur
pruritū in narib⁹ ⁊ aliqui eructationē.
dolorē.⁊ clamorem.remissionem saliue.⁊
egreditūr lingua.⁊ desiccatur os de die
plus q̄ de nocte.⁊ efficiūtur amētes. Sz
festucas nō colligūt nec magnū dolorez
in capite patiūtur.⁊ eiciunť aliq̄n vmes
p nares ⁊ p os ⁊ per inferiora. imo dicit
q̄ aliq̄n perforāť intestina ⁊ exeūt extra.
⁊ est stupor audire si verū est.⁊ q̄n⁹ sue
uerunt sequi terribilia accidentia. sicut ē
mania.epilēpsia.canin⁹ appetit⁹.bolismus.
lincopis.diaca pas.⁊ colica.⁊ ctiā epatis
passio.⁊ sunt vrplurimū cuz ꝓpter ꝓpatione
ventris.⁊ illi qui sunt inferius pūgunt ⁊
mozdicāť:⁊ quasi quēdā pruritū cōtinuū
sicut si formice mlte cēnt i ano. Et si sint
in intestīs supiorib⁹ ascēdit deť.ad stōm
⁊ ita de medijs cātur dolor i medio loco.

Pronostica. Vermes .u. in febri
bus q̄nātū est de na
tura sui sp sūt malū signū: ⁊ q⁹ signāt lesi
ones pūs ⁊ corruptionē nisi peccātis . et
q⁹ sunt ex toto gñe p̄ter naturā . iō nullo
modo pñt eē bonū: nec p se nec p accūs
inquātuz vmes ꝓparatiue.cū possūm⁹ lo
qui ō vermib⁹ sic.vmes in febrib⁹ aut sī
in principio aut i medio:aut in fine . Si
in principio aut sunt viui:aut mortui si vi
ui malū signū est.significať.n.q̄ se.ē pessť
lēntialis:⁊ iō fugitūr magnā corruptionez
Si mortui bonū signū est q⁹ significanť
q̄ fit ex mūdificatiōe. In principio.n.nō
vť q̄ malicia sit tāta q̄ possint eē magni
rōe malicie mozbi. Si āt in fine appare
ant ⁊ sint viui bonū est.qm̄ tūc venūt rō
ne mūdificationis.⁊ ita vť dicere Auic.
si āt sint mōui malū ē.qm̄ ex malicia mē
vť eē. Si aūt appeant i medio mozbi sp
est malū:siue sint viui siue mortui. febris
eiz dcō tās vmes sp malū.p tāto q⁹ psu
mit nutrimētū vermib⁹. Sēdo ē malū q⁹
augmentāt putredinē:ex q̄ gñanť vmes.
Tertio malū ē qm̄ ītamāť ⁊ calefūt ver
mes.⁊ ita angustianť.⁊ magis mouēť.et
ita paucis magis molestať.generanť igi
tur frequēti⁹ in pueris ⁊ gulosis:⁊ circa
autūnuz.⁊ dcuť in oi ω.i quo materia
cruda multiplicatur.

Cura. In primis rectificeť dieta et
totū regimē vt sā non multi
plicek i corpe. Deide digerať materia cū
oxill' diur. Et purgeť mā cū ierap. ecmata
cū agarico.⁊ pulpa colo. Deinde si mate
ria cōtineť intestinis supiorib⁹ denť po
tationes p os.⁊ si in inferiorib⁹ fiāt supp
positoria ⁊ clisteria.⁊ si i medijs fiat vtū
q⁹. Vermes aūt interficianť p hunc mo
dum.deť lac ad potandū duobus diebus
vel tribus.⁊ post in illa hora detur acetū
vel aliquod amarū mixtum cū lacte sicut
aloe.vel mel cum aloe.⁊ velociter interfi
untur.vel detur sc.centauree. Ecce q̄ fit
modo cōmuniter de nouo . detur semen
zedoarie tritum ad potandū cū brodio
vel cū vino.⁊ pculdubio iterficit omnes
Si aūt magis particulariter volumus p
cedere,pecdam⁹ sic.vermes.n.aut sūt cū
fe. aut sine fe. Si sine fe.tūc,pculdubio a
mara iterficiūt. Ista igiť sūt mālia enula,
pficcaria .mēthastrū.ruta .aloe.folia pfici.
⁊ cortex ei⁹.absithiū.fella.lupin⁹.amigd.
amara.nuce⁹ pfici.costus amarus .cētau
rea.⁊ multa cōsilia. Accipiāť igiť aliqua
ex istis ⁊ fiat potio.⁊ aliqua p os.⁊ acci
piaťaliq̄ ,pportio:⁊ fiat clistere.⁊ ex istis
pōt fieri empl'm ⁊ desup apponi. ꝙlibet
istorū triū mod ex pñt interfici vermes
Pro vmib⁹ aūt minutis q̄ sūt i lāgaone.
fiat suppositoriū de sale gēma:vl' de lar
done.⁊ q̄ stet ibi aliq̄bus horis.⁊ postea
q̄ extrahantur subito ⁊ tardo inuenietur
plenū de illis vmicul'. Aqua salsa potata
interficit vermes.cū aūt mortui sunt ⁊ nō
non euacuat extrahantur ⁊ euacuentur.

Alter illud cadauer magna inducere no-
cumēta. Illa aūt q̄ euacuāt & interficiūt
sunt ista. Caloꝛ. succus ireos. & succꝰ cucu
meris asinini. agaricꝰ. turbith. pꝛpa collꝝ.
& cartamꝰ. q̄ est se. croci. oꝛtēsis. supiozes
aūt euacuanť p ea q̄ sumunť p supioza. &
inferiozes p clisteria facta ex his dicris.
medij vtroq; modo. ieraꝑ. & tyriaca & in-
terficiūt vermes. sapo mollis. si pꝛsciať p
distere. vel si apponať supza vmbilicum
interficit vermes. Utranť pilꝛe collūbarū
& vtranť in brodio & salsamētis pipe. ga-
rioſ. zedoaria. galāga vitet atriplices. et
fructus. & calcum recētē. & oīa q̄ generāt
mām crudā ſtāticam vt dictū est. Si aūt
vermes sint cū se. tūc ista calida eēnt mul
tū nociua. tūc igiť deť sirupus aceto sus.
& mala granata. & purgeť cū clꝛio de sue
co ro. & trifera saracēica. & ieraꝑ. & empꝛe
tur cū succo lactuce. & vermiculari & faria
ordei. & aceto. & vtať brodio cauliū & ace
rum. & lētium & aqua ordei. & vtať coriā
dro in salsamētis. & fiant clisteria de car-
tamo. & alchitrā q̄ est pix liquida. semen
cētonice. vel semē zedoarie. vt dictū ē in
terficit oēs vermes. Sikr interficiātur om
nes serpētes si ingrediātur corpꝰ hūanuz
aut si ibidē generenť p modū dictū.

Cura. Intelligendū q̄ vermes gene-
ranť suo modo sicut generan
tur lapides in renibꝰ & vesica. qm̄ mā est
grossa & viscosa in renibꝰ & vesica: & calor
est fortis generat lapidē: qm̄ calor fortis
intendit digerere. & ita exalat subtile & re
manet q̄ est grossius. & ita materia putri
ficatur. qm̄ ex iobediētia materie ad ple
num digeri nō pōt nisi sicut dictum est. &
ita accidit nature p accidēs lapides ge-
nerare. Si aūt virꝰ esset debilis nunq̄
generaretur. ita est de vermibꝰ qm̄ quan
do materia est grossa cruda crapulosa et
calor fortis tūc intendit digerere & assika
re quātum erit possibile & nō pōt propꝛ
ineptitudinez materie: & quia materia re
recipit quandaz indigestionez & acquirit
caliditatē & humiditatē iō materia susci-
pit spūm vite. & ita facit natura q̄ est sibi
possibile. quaꝛ ex hac materia suo modo
putrefacta & ebullita generantur vermes
& ita suo modo pediculi. & serpētes: & sca
rabei. & multa ꝓsimilia. & generanť infra
corpus humanū. & ita nō venit putredo
ex pte agentis sed ex parte mi. & iz sit vir
tus fortis in se nō tm̄ in tantuz p cōpara
tionē ad materiā q̄ ipsam vincere possit
Secūdo notandū q̄ postq̄ sumpta sunt
amara ꝓpter vermes corpus conturbať
propter duo: quoniā vermes mouenť et
agitanť cum non possunt sustinere fortis
tudinem amarorum. Secūdo quoniam
amara interficiunt vermes & putrefiunt
vermes & inde generantur cadaueꝛ. & ita
sunt venenosi q̄ cōturbant corpus. ama
ra igitur cōturbant & hoc est p accidens.
Tertio notandum q̄ vermes magis ge
nerantur in iuuētute q̄ in senectute. Pri
mo propter maluz regimē qđ cōmuniter
est magis in iuuenibus q̄ in senibus. et
ita hu. crudi generātur qui sunt materia
vermium. & cum hoc calor fortioꝛ est qui
est causa efficiens. & licet in senibus ma
teria inueniatur non tamen est causa effi
ciens. Quarto notandū q̄ vermes plus
generantur in autūno. quoniā ibi fūt plu
res fructus. & tempus est magis inordi-
natū. digestio peioꝛ. & hu. crudi plures. p
ter debilitatē caloris. & ita plures ver
mes generantur. licet tempus sit frigidū
& siccum. & ver accedat a calidum & humi
dū. quoniā cause que occurrūt magis ex
cedunt. Quinto notandum q̄ vermes
non generantur in qualibet concauitate
corporis. sed in stomaco & intestinis. quia
ibi abūdat plus materia flegmatica & ca
loꝛ remissus. in pectoꝛe autez & in venis
non sic. quare cē. Et si alibi gener entur
hoc est de raro contingentibus.
Sexto intelligendum quoniaz licet ver
mes generentur a caloꝛe in naturali cum
sint preter naturam. vermibus tamē est
naturalis. Septimo notandum q̄ ver
mes que sunt circa longaonem inducūt
stridoꝛē dentium. & stupoꝛē & abhomina
tionem: qz lacertus ani qui claudit & ape
rit habet colligantiā cū cerebꝛo & stō. sed
vermes superiozes inducunt appetitum
cū sugant & cibum consumant qui ad to
tum corpus delegari debet. Ultimo no
tanduz q̄ amara cōpetūt non vt nutriāt
sed vt vermes interficiāt. qz nullū aīal nec
nutriť nec generať ex amaris ſm doctri
nā Gal. iij. d̄ simplicibus medicie. & aliqñ ex

vermibus generatur feb. propter aporationē ad cor.

Capm. xxi. de passionib' ani. & primo de emoroidibus.

Passio ani quātum ē ꝑ de ꝓsenti sunt. ꝑ. sicut emorra postema: cōdilomēta: cicatrices fice' ragadie: paralisis: fistula. exitus ani: ꝓrurit'. Sed primo agamus de emor. Emor. est fluxꝰ san. p venas que sunt in ano. Intelligēdū q a vena chili ꝓcedūt v. vene: que multiplicant' ad circulū nāe. q̄ replent' aliquādo san. melico. & aperiū tur vene que fluūt: & talis fluxꝰ appellat' fluxus emor. & q̄n fluxꝰ est tēperat' facit multa iuuamēta & ꝓseruat a multis egritudinib' mlicis adustis & corruptis: sicut est insania: mlia: pleuresꝭ: lepra: morphea: idropisꝭ: & pisꝭ: malū mortuum. quartana pal. splenis. & ita d alijs oib' ꝓsib'. Et sicut ꝓseruāt ab istis ꝓtēpate fluunt. & ita cū cōsueuerūt fluere: & oino cessant oēs p dicte egritudines generāt'. Sik'iter si fluant vltra tēpamētū tūc sunt cāe ydropisꝭ & putis. In illis igit' i quib' hu. mlici mltiplicāt' tēpat' vsus cap cōfert. tēpat' aūt vsus appellat' cū sentiunt se alleuiatos & meli' comedētes. & cū sentiūt se grauiores & cū malicia appetit' & cū fedo colore tūc tā superfluit fluxus. quare statim constringende sunt.

Cause. Quedam sunt extrinsece & q̄dam intrīsece. Extrinsece sic est acceptio medicie laxatiue: acute: punctiue & sitia. Si intrīsece sicut sūt hu. aduste q̄ multiplicati ad inferiora rumpunt venas & faciūt fluxū. & ꝑ diuersitatē hu. peccātis diuerse species emor. inueniūt. Quidā enī fiūt de san. & vocant' vuee. et quedā fiūt de san. & co. & vocant' morales sicut mor. cū incipit rubificari. & quedaz vocant' verrucales & ille sunt de melia. et quedā sunt de flāte: ꝑ raro: & tales sunt sicut vesice al.

Signa. Si emor. sunt ex hu. frīs tē sentit' cōturbatio & dolor et grauitas & in ventre. & si sint ex hu. ea. sentitur punctura & mordicatio circa anū sic si patere' tenasmō. & cōsueuerūt ista accidentia sequi discoloratio faciei. & grauitas coraz. & b dico q fluūt vltra tēperamentū. & ē vtile hre signa qm̄ frequēt' accidit q aliq̄d credit hre emor. & nō hꝫ: ꝫ erit tenasmō aut ragadie & sitia. & aliq̄n nō credit habere & hꝫ: & b nō credit: quia null' tumor apparet extra sed sunt intus infra anuz. Cōfert' enīa scire, ppē hu. peccantez: vt sciam' per quē modū cuacuare debem'.

Prognostica. Ypo. docuit nos ꝓnosticare: q̄n postq̄ cōsueuerūt fluere si oēs subito restringātur magnū periculū ē q̄n potissime egritudines generant'. potissime si fluxꝰ esset antiqu': vna igit' remaneat aperta. Secūdo debem' ꝓnosticare q oēs vlr sunt difficilis curatiōis. & q: pars illa ē enormis & rugosa. & nō pōt ꝓserutari cā s. ē de cet: nisi fiat per restautationes. & illi vt plurimū sunt ignorātes. Secūdo ē difficilis curationis: q: illa pars ē multū sensibilis. Tertio q: est call'. & semita multaz superfluitatū & quasi cōtinuaz. Quarto q: est mēbrū frigidū & nō hꝫ virtutē fortē Quinto q: in declīuiori ē ꝓe corporis. Sexto q: verecūdant' cōiter detergere. & si detegant nō sunt obedientes. & ita de alijs causis cōformib'. Tertio possumus ꝓnosticare q si in retētiōe emor. superueniat fluxus san. narū. aut fluxꝰ mē struoz bonū est & maximū iuuamētū consequuntur.

Cura. Circa regimē emoroidaz tria sunt necessaria. Primo. s. q si nimis fluāt q restringant'. Secūdo q si ꝓter solitū restringant' q aperiant'. Tertium. s. q ad ista cōsueuit magn' dolor sq quare oz q mitigef & blādiat'. De primo ꝓcedam' sic. si emor. fluāt nimis q ostignat' ꝑ ea que dicta sunt si ꝓticularia conueniant fiat primo flōia de cparica: deinde mūdificef corp' ꝑm exigentiā hu. peccantis. Si igit' san. oñef mūdificef corꝓ cū cassiat. & thamarindis. Et si co. cū mirab. citri. Et si melia' cū indis. Et si flā cū chebul'. & ista oia parent' sicut oz. Deinde ponat' ventosa cū scarificatiōe inf spatulas. deinde ponāt' empla restrictiua: seu vnguenta supra anum. ex. acacie. mastic. thuris. san. ora. tele aranee. pilorū lepozil

minutissime incisor. gluris piscū: glutis carpētarior: gallar sumac: mirtilor. añ. ʒ i. fiat empl'm aut vnguētū. ⁊ desup appona. Et si apertio fuerit intra anū fiat stuelus ⁊ intingak ⁊ intromittak. cū dz esse cautela q̄ si nimis flurerint q̄ vna dimittak aperta. ⁊ hoc pōt fieri q: pistenk sicut cū aloe ⁊ desup illā quā volum⁹ apponamus. vel aliud cōsilē aperitiuū vtak isto clio. ℞. tria sand. diacodion. carniuz cicorior cōditor cū zucc. sine spēb⁹. añ. ʒ. iij misceank. Itē empl'ek loc⁹ cū micleta. ⁊ thamasia. vel vtak ista potōne. ℞. ossa mirab. ⁊ assenk. gumi arabi. masti. ro. añ. ʒ. ij anisi. cimini. assor. ligni al. gartof. epithi. añ. ʒ. i. cōficiank cū sirupo mirtino. ⁊ fiāt trocisci ⁊ exhibeank cū aqua pluuiali. Et si cā fluxus esset frigiditas: ventositas et similia. addam⁹ cinamomū. galangā. zinziber. aristok. añ. ʒ. i. ⁊. ʒ. Si aūt emorroid. restrictē fuerint pter solitū: ⁊ fluxus pcesserat antieq⁹: tūc apperiēde sūt: q: nouū fluxuz restrictū nō oz aperire. Tūc igitur in primis fiat flōia de sapbena. Deinde mūdificek corp⁹. Si cā est ca. cum trifera sarracenica reubarbarata. Et si cā est frigida cū bdicta: ⁊ theodoricon. emperiston. Deinde fomētek ⁊ sedeat in aq̄ vbi ista fuerit decocta. s. pza suz oziganū. calamētū. pozri. blete. aborranū: ⁊ silia. Deinde inungak cū oleo amig. amar. vel cū aliquo scille. vel cū lacte fic⁹ vel fiat empl'z de colūbino. nucleis persicar. galbano. bdellio. staphisā. aspalto. medulla cerui. succo tintimali. pulpa coloquintide. salnu⁹. cōraurea maiori. allumine zuccarino. vel fiat vnguētū. Et si fuerint icōpposite fiat fuel⁹ ⁊ illiniak ⁊ intromittak. Et si ista nō valeant aperiank cū sanguissugis vel cū flōmo. Et si emorroid ecē magnificata posset remoueri cū nouacula vel cuz aliq̄ medicina caustīc. sicut est calx viua. atramentū. vitriolū. auripigmētū. vel scindak paularine cū pilo caude cozuine. vel abluank frequenk cū aqua decoctionis istorū ℞. porros: caules: frumētū: alumē: calcem viuā. bullūt in aqua: ⁊ fomentek frequenter loc⁹ ⁊ pauldubio facit ipas cadere.

Ultimo cauterizenk cū ferro ca. ⁊ tūc restauratorib⁹ relinquam⁹. Si aūt dolor sit magnus mittgek sic. sedeat in aqua camomille: melilot: rosar: coriand. summitatum papaueris. Deinde inungak cū oleo sisamino. ⁊ oleo amigdala. dulc. ⁊ cum medulla cerui. ⁊ vituli. ⁊ sepo irano recentiuz ⁊ cū pinguedine anatis. galline. Istud et sedat dolorē emorroi. ℞. cepam ⁊ coquak inter pzunas ⁊ postea pistek cū sepo irano re. ⁊ fiat empl'm ⁊ desuper apponak. Et dicak q̄ apiū emorroidū multū vz. licet aūt species bz radicē rotundā pzcessam ad modū sicilij ⁊ ex medio inferioris partis erit vnica radix. Si aūt dolor sit in intestini⁹ potek mucillago psilij cū siru. ro, ⁊ ex istis cisdē cū oleo ro. ⁊ albumie ouī, ⁊ dragagāto. ⁊ cū gumi arabi. fiat emplastruz. Et est intelligendū q̄ postq̄ ista localia remedia applicenk. corp⁹ dz primo mūdificari cū flōia et farmacia. aliter mitigatiua pax valet. Itē radix lilij decocta ⁊ pistata cū oleo mirtino: ⁊ desuper apposita multū valet. Zana succida cū oleo rosuppositā multū valet. Similik diaquilō desuper appositū multū vz cum modico opio ⁊ croco. sedar cīn dok. emoz.

De apostemate ani.

f IN primis mūdificek corp⁹ ⁊ purgek ⁊ dieta ⁊ regimē exhibeak dz diuersitatē pticularū. b facto fiat tale remediū. decoquāk lētes ⁊ terank cū rosis: ⁊ folijs solatri. ⁊ oleo ros. ⁊ fiat emplastrū. Deinde fiat istud. ℞. sumitates papaueris al. iusquiam⁹: pozru. vitellum ouī. micā panis: ⁊ oleū ro. ⁊ fiat ēplastrū. Et si mā est frā apponank ista. s. se. lini. fenugre. gumi arabi. folia caulū: oleū de camomilla. ⁊ similia. Et est hic intelligendū q̄ apostemata ani aū ips debēt rumpi ⁊ aperiri ⁊ mūdificari ne pfundēt q: timēdum est de fistula.

De pdilomatib⁹ ⁊ atricib⁹.

e ONdilomēta ⁊ atrices sunt quedam exresentie circa anū pānis culose molles rugate ⁊ qñ sunt plene ⁊ inflate appellank cōdilomēta. et qñ sunt vacue appellank atrices. q̄re curationē restauratorib⁹ derelinquo.

De ficu ani.

f Jam sūt q̄dā ex crescētie ad modū fic⁹ bntes q̄dā granula alba minuta abinf⁹. q̄: curationem restauratorib⁹ derelinq̄. Ista cī pōt curari

ſicut dictū ē de obſciſſione emorroidarū.

De ragadijs ani.

r Agadie ſūt aptiones venarū q̄ ſūt i ano dolorose ſine tūore. ⁊ p̄ dr̄āt ab emorroidib⁹. q̄ aptio emorroi. ē cū tūore. p ragadias ergo poſſum⁹ intelligē vlcera fiſſuras ⁊ plilles ſolutiones cōtinuitatis dolorosas. ⁊ p̄ dr̄ q̄ curatio iſtorū pōt ee vna.

Cauſe āt iſtarū ſūt fec dura

Cauſe. ſicca ſcindēs illaſ pces. aut a poſtema ca. aut fluxꝰ emoꝝ. aut q̄libet fluxus acutꝰ. aut aliq̄ extrinſecū ſcidēs ⁊ rūpens ⁊ ſilia.

Jn curatiōe taliū oꝫ ſuppone

Cura. re q̄ coꝝp⁹ ſit mūdificatū. ⁊ q̄ paſſio ſit i bono regimīe. Deinde ad pticularia veniam⁹ cauſis oib⁹ remotis. Si aūt hmōi vlcere fuerint h̄ūida aq̄ſa viruſēta quaſi ſaniosa tūc fiat tale vnguētum ℞. litargi. ʒ.). cathimie auri ⁊ argēti. ceruſe lote. aloes loti. maſtic. thuris. ſarcocolle. oſtracoꝝ. gallaꝝ. pſidie. balauſtie. mūmie. boli armeni. aā. ʒ. i. pulucriz̄ē ⁊ cōficiant cū oleo ro. ⁊ fiat vnguētū. ⁊ locꝰ cotidie bis aut ter inungat. ⁊ abluat cum vino puro ca. ⁊ modico mell'. ⁊ deſiccet. ⁊ poſtea vnguentū apponat. Si aūt iſte fiſſure fuerint facte ex nimia ſiccitate fiat tale vnguentū. ℞. medull' cerui. v. tuli. medulle q̄ ē i maxilla porci. axungie gallina cee. ⁊ anatis. ⁊ butiri ſine ſale. olei ſiſaſimini. olei amigd. dul. olei mirtini. olei de papauere. aā. ʒ. ij. aloe. litarg. catumie lote dragagāti. aā. ʒ. i. cere none. q. s. ⁊ fiat vnguentū ⁊ p̄t addi farie volatil' molēdini.

De paraliſi ani.

p Araliſis ani dicit⁹ exit⁹ ani ſeu egeſtionū inuoluntarie.

Cauſe āt q̄dā ſ̄t extrinſece q̄dā

Cauſe. intrinſece. Extrinſece ee ſicut ē ſeſſio ſup̄a lapidē frigidū: aut i aqua frigida: aut caſus: aut paſſio ſup̄a ſpinam doſi: aut inciſio lacertoꝝ ⁊ neruoꝝ. ⁊ tē venit ſubito ⁊ ē incurabil'. vñ aliq̄n emoroid. aliq̄n in caute ſcindunt' aliq̄n etiam venit pp vnguēta frida ⁊ ſimilia. Si. ppē cauſas extrinſecas tūc venit vt plurimū pp malā applcionē fridam ⁊ hu. ſicut eſt hu. flāti⁹ frūs groſſus viſcoſus imbibitus in lacertis longaonis. Et aliq̄n eſt p̄ pter humiditatē imbibitā pp caloꝝ. ē. ⁊ tē eſt ibi puncura ⁊ mordicatio ⁊ arſura.

Si aūt cā fuerit frida ſedeat i

Cura. aqua vbi ſit mēta: ſaluia: calamentū. coſt⁹. abſinthiū: fauina. ſquinantū ⁊ poſtea inungat' cū oleo de nuce cip̄eſſi ⁊ foliis eiꝰ. ⁊ ſpicanar. ⁊ coſto. ⁊ euforbio Et modo fiat vnguētuꝫ. ⁊ modo aliud. et iſta continuentur corpe mondificato donec perfecte ſit curat⁹. Si aūt talis paraliſis fuerit cum caloꝝ ſedeat in aquis vbi fuerint ro. pſidie. balauſtie. mirtilli ⁊ acetum. ⁊ poſtea inungatur cū oleo ro. ⁊ mirtino. ⁊ p̄ñt apponi aliqua ca. ſicut ē coſt⁹ ⁊ ſi eſt ibi tenſon apponāt adipes ad mollificandū. in fine aūt ſedeāt in aq̄s ſalſis vt materia cuaporet ⁊c.

De exitu longaonis.

l Ongaon egreditur aliquando propter apoſtemata ⁊ tūc primus curentur illa. aliquādo egreditur ꝓpter nimiā compreſſionē. aliq̄n. pp ter quādā mollificatōnem ſicut in pueris. ⁊ ꝓpter alias cās cō ſimiles. ⁊ q̄nq̄ egreditur ⁊ reuertitur ⁊ tē facili⁹ curātur. Jn exitu igitur lōgaonis ſedeat vt dictū ē in aqua vbi ſit coſt⁹. coꝛtices fabaꝝ. h̄ipoquiſtidos. pſidia. balauſtia. nuꝝ. aſpeſſi. euforbiū. pulpa collis. Vel bullitāt iſta in vino pontico ⁊ ſedeat ibi. deinde inungatur inteſtinū cum oleo laurin o. ⁊ ſupaſpergatur iſte pul. ℞. mirre. mūmie. nucis aſpeſſi. maſticis thuris gallaꝝ ſumac. aā. ⁊ fiat pul. ⁊ intromitta ē ⁊ quotieſcūq̄ exierit fomētetur primo: deinde inungatur. ⁊ deinde puluere aſpergatur. ⁊ deide itromittatur. comedat mollificatiua ⁊ lenitiua ne cogatur cōprimere anū. ſuffumigatio cū ſpolio ſerpentis valet. nō ſoluꝫ in exitu ani: ſed ēt in exitu matricis. Similiter vꝫ ſuffumigatio frā cū bdellio capparis ēt valꝫ.

De pruritu ani.

q Uandoq̄ fit pruritus propter vermes. ⁊ curentur vt dictū eſt. ⁊ quandoq̄ fit propter h̄umores acutos. ⁊ iunc mutetur dieta ⁊ regimen in oppoſitū. ⁊ cuaporetur mā imbibita. ⁊ fiant iuppoſitoria ſedantia dolorīs. ⁊ fiat ſicut dictū ē capō de retentione.

Fistula aliquādo oritꝛ in ano pp apostemata aut emoꝛꝝ.ꝛ silꝛia.et aliqñ ꝓfundat se multū: ꝛ aliqñ paꝛꝝ.ꝛ quāto se plus ꝓfundat tāto plꝰ deteriꝰ.ꝛ qñ ꝓfoꝛat intestinū ꝙ discernitur. qꝛ feces exeūt ꝑ fistulam ꝛ sanies ꝑ foꝛamē ani.ꝛ aliqñ ꝓsumit magnā partē lacerti ꝙ discernitꝛ:qꝛ fterꝰ exit inuolūtasꝛe. ꝫ si digitꝰ intromittat in anū nō pōt bene cōstringi vndiqꝫ. ꝓfunditas āt fistule discernitꝛ ꝙ cōpꝛobetꝛ cū tenta de ꝓuinca ꝛ tūc sciet quante ꝓfunditatis ē. quanto āt ꝓfundioꝛ tanto tardiꝰ curatꝛ.quāto āt minꝰ penetrauit tanto velociꝰ curatꝛ.

Intelligendū ꝫ ꝙ qñ fistula penetrauit intestinū ꝛ vesicā oīno fistula incurabilis est.ꝛ si est curabilis cauenduꝝ est valde a lacerto.ꝛ curabilis nō pōt curari nisi discoperiatꝛ locꝰ vsqꝫ ad fundū vel cū ferro vel cū alijs medicatiōibꝰ.ꝛ ꝙ locꝰ bñ mūdificetꝛ:ꝛ ꝙ paulatīe caro regenereꝛ.De fistula aūt fuimꝰ locuti superiꝰ ī libꝛo ꝓximo cū fuimꝰ locuti de egritudinibꝰ angli ipsiꝰ oculi in apostemate qđ appellatꝛ grap apud Auic.ꝙ generatꝛ in lacrimali a parte nariū.ꝛ fuimꝰ locuti qñ loqbamur de egritudinibꝰ mamillaꝝ.deincerpſ aūt istam curā restauratoꝛibus totaliter relinquamus.

Clarificatio. Intelligendum ꝙ mirabolani ꝓpꝛa emoꝝ.ad mundificandū coꝛpꝰ aliqñ plus valent.ꝛ aliqñ aloes plꝰ:qñ volumus restringere fluxū emoꝝ.aut fluxū ven. plꝰ valēt mirab.qñ ante se laxāt ꝛ pꝰ se ꝓstringūt.nec valet tūc aloes.qꝛ ꝓpꝛietatē habet aperiēdi oꝛificia venaꝝ.sed qñ volumꝰ aperire ꝛ laxare plꝰ valet aloe. Secūdo notādū ꝙ galle ꝛ similia stiptica valēt ꝺ epitū longaonis.lꝫ sint frī: ꝓpꝛ duo; aut qꝛ humiditaꝫ lubꝛicare facēs iuncta ē cū calido.aut qꝛ ista stiptica frā ꝓmiscētur cū multis ca.ꝓstrictiuis.sicut ē nuxcupressi,masticmirra.thus ꝛ silꝛia.ꝛ ita pñt cōpetere. Tertio intelligendū ꝙ fluxꝰ emoꝝ.causatꝛ vꝛtūmū ex san.grosso mlco uno qñ alīꝫ non fit.qñ nā ꝛ ꝓpꝛietas sanguis mlci ē vt descēdat ꝺ sus ī ꝑioꝛa Ex eo.aūt pura nō ē qꝛ magis ascēdit ꝙ descendat.Ex flāte puro nō.qñ lꝫ abundet ī intestinis nō tñ ī venis. Ex san. nō: qñ nō extrahitꝛ ꝙ violētiā:ſꝫ magis trahitur a mēbris ꝓp nutritionē. Sꝫ qꝛ sang. melicꝰ ē grossus ꝛ fetulētꝰ.iō descēdit ad ianuā nature.quare fluxꝰ emoꝝ. ē fluxus mlicus. Quarto intelligendū ꝙ lꝫ san. mlicꝰ purgatꝛ ꝙ mēstrua in mulieribꝰ. nihilominꝰ possunt habē emoꝝ.vꝛ ꝙ sang. melicꝰ oñatur ī nimia quātitate.ꝛ ita purgatur duplici emunctoꝛio.vꝛ quando mēstrua retinentꝛ ꝑter naturā.ꝛ tūc aliqñ nā illud supfluū in puꝝ ad emoꝛoidas transmittit. Quinto notādū ꝙ san.mlicꝰ ꝙ per omoꝝ.euacuatꝛ quodāmō ē necessarius.ꝛ nā pōt se iuuare ex illo.ꝛ iō retinet quantū pōt.quare est fluxꝰ periodus. ſꝫ ex alijs superfluitatibꝰ sicut ē vrina ꝛ egestio.nō intendit nā se iuuare.ſꝫ cū occurrant expellunt.ꝛ iō morꝰ eoꝝ nō ē periodus. Sexto aduertenduꝝ ꝙ iudet vt plurimū patiunt fluxuꝫ emoꝝ.ꝓp tria. et qꝛ cōiter sunt in ocio.ꝛ ideo cōgregāt supfluitates melice. Secūdo ꝙ cōiter sunt in timoꝛe ꝛ anxietate.ꝛ iō mltiplicatꝛ san. melicꝰ.iuxta illud Ypo. timoꝛ ꝛ pulſ.illāi tas si multū ꝺs hūerint mlicū faciūt hu ius. Tertio qꝛ ꝺ ē exoltōne diuina iuꝫ illō ꝛ peussit eos in posteꝛioꝛa doꝛsi: obꝛoꝺꝛiū sempiternū dedit illis. Septio notandū ꝙ flōia in ꝺ casu ꝓpetit cū supfluit fluxus.ꝛ qꝛ euacuat mām antecedētez ꝛ distrahit mām ad oppositum.

Octauo nōndū ꝙ in fluxu omoꝝ. cōpetit ꝓximo flōia pp mām cōiūctā de saphena Nono ītelligēdū ꝙ exitꝰ am frequētius acqdit ī puerisꝫ pp relaxationē neruoꝝ ꝛ lacertoꝝ rōne hūiditatis currēſꝫ ad longaonē ꝛ relaxātis illa mēbra. Jn senibꝰ āt lꝫ ꝺbūdēt ī flāte cū nerui ꝛ lacerti sē indurantꝛ nō pñt relaxari q̄re exitꝰ lōgaonis nō fit ī senibꝰ vel valde raro. Decio ītelligēdū ꝙ friditas mortificās lubꝛicās ꝛ hūectās ē cā exitꝰ longaoīs. Sꝫ friditas tēperās ꝛ desiccās ꝛ ꝓstrigens ꝛ coartās ꝛ icarnās ē cā curatoīs.qꝛ vnum ꝛ ſdē cū diuersis diuersa agit ꝛc.

Expleta ē quīta ptica cū dei auxilio:

Incipit ptica.vi.in q̄ agit de passiōibꝰ epaſ renū ꝛ vesice:ꝛ ꝓtinet capla.xvi.

Capitulū primū de mala cōplexione epatis.

Capl'z.ij.de opilatiōe epatis.

Capl'z.iij.de apostemate epatis

Capl'z.iiij.de fluxu sanguinis ab epate.

Capl'm.v.de ydropisi.

Capl'm.vi.de icteritia.

Capl'm.vij.de passione splenis.

Capitulum.viij.de passione renum & primo de dolore.

Capl'm.ix.de apostemate renū & vesice & partiuz vicinaz.

Capl'm.x.de vlceribꝫ renū.

Capl'm.xi.de minctu sanguinis.

Capl'm.xij.de lapide renum.

Capitulū.xiij.de pas. vesice & incipit a dibetica passione.

Capitulū.xiiij.de stranguria.

Capitulum.xv.de illis qui ignoranter lectos cōmingūt.

Capl'm.xvi.de dissuria passione.

Capl'm.i.de mala complexione epatis.

Par ē membꝝ primū & principiū in gñatione hūoꝝ ꝑm intentionē medicoꝝ. Nunc aūt epar sicut & alia mēbra patitur morbos ꝓsimiles officialeꝫ & cōes. Primo igitur agam' de ꝓsimilibꝫ. Epar igit patit malā cōplexionē ca. frīm. sic. hu. quoꝝ cāe sunt idebita applicatio. vi. rez nō naturaliū. quecūqz igit fuerit cā oz signa distinctiua hꝫe. & b sufficit ad curationē ꝗ tum est de ꝓsenti.

Mala ꝑ. epatis ca. discernit ꝑ hūc modū vrina ē colorata & egestio. & color facit vergit ad citrinitatez. & appetit' i potu ē augmētat'. in cibo ē diminut'. & pulsus ē velox. & ledit a calidis. & iuuat a frigidis. Et accidit aliqñ vomit' multoꝝ coloꝝ. mō liuid' mō citrin'. mō viridis. & pōt discerni ex alijs vt qz iuuenis: coleric'. qui laborauit & comedit cibaria ca. & ꝓs est calid'. & multa alia cōsimilia. Si aūt epar patiat malaz ꝓplonē frām tūc discernit ꝑ colorē feduz i facie. & ꝑ paucitatē sitis. & pulsuz tardū. & qz vrina ē remissa. & si frigiditas ē cū siccitate. tūc ē vrina tenuis. & si ē cū humiditate tūc est vrina spissa. & egō aliqñ ē sicca. & aliqñ hūida. qm̄ si vt' attractatiua epatis est fortis tūc cēter stric'. & si est debilis est lax' & cognoscit ꝑ iuuātia & ledētia & breuit possum' distrahē ꝑ res nāles: et nō nāles: & ꝑ nām. Si aūt mala ꝓplexio ē sic. tūc vrina ē tenuis. & egō ē sicca. & pulsus dur'. & sitis adest cū ariditate. Si aūt mala ꝑ. ē hūida. tūc vrina ē spissa & egō humida. & pulsus mollis. & nulla sitis. et facies subrumida. & ita de alijs.

Dēs iste male ꝓplexiones in cacochiaz id ē hydropisiz si diu durauerit finaliter terminantur.

Intelligendū ē b multū diligēter ꝙ epar ledit a multis fz ꝓcipaliter a trib'. s. ab oīb' dulcib' vehemētis dulcedinis. sicut est mel. sic' vinū dul. & similia: qm̄ opilāt. Secūdo ledit ab oīb' cibis grossis & dure digōnis. sic' sūt ova indurata. carnes bouine antiq. caules. & case'. & oīa cōchilia. & pisces bestiales. & oīa legumia: ꝓter brodia cicer. et silig̃a grossa opilātia sicut ē p'inguedo. Tertio ledit ab oīb' lenitiuis & humectatiuis. sicut sūt lactu. portu. melones. cucumeres. & cucurbite. & ab oīb' generātib' san. aquosuz. & ledit a multis alijs. sicut ē nim' pot' aque frē. & potissime de mane & p'nimiū exercitiū & laborē. & post coitū & ledit etiā sicut stōus cū crudū ponit' su ꝑa semicoctū. & ita de alijs supi' dictis. & ledit multū in vno i quo medici cōit non aduertūt Aliqñ accidit ꝙ aliquis hz stōz frm̄ aut epar & post comestōnē credūt digestiuā fortificare sumēdo elm ca. aut aliquā cōfectionē m'tū ca. aut sumēdo vinū puz. aut nectar. aut vinū grecū. aut vinū de cipro. sicut faciūt diuites post cibū immediate cū intrāt cameras suas. & sumptio taliū nō ē nisi venenū: qm̄ facūt cibuz crudū penetrare ad mēbra & inducūt eis bullitionē & putredinem. & b ē cā qd dixit Auic. quare ex talib' corrūpit' virtus epatis digestiua. nullū igit ca. dez post cibuz sed si digestiuā cōfortare volum' dem̄s ante cibū: vel simul cū cibo: fz post nullo modo. Illa aūt que cōfortāt epar sūt ista. scz auellane. pp tria. & qz hu. laudabilem

generãt: ⁊ qz penetrãt ⁊ deopilãt. ⁊ qz in
coliditatẽ nõ multũ excedũt. vne pas. etiã
ꝓfortãt epar. ⁊ fistici. si sumank cũ cortice
pomb. ssime tñ qñ ꝑ epatis decl inat ad fri
gidi atẽ. vz etiã lac vaccinũ butiro extra
cto. vz etiã malagra. acria. dul. que muza
appellank. ⁊ absinthiũ vz. ⁊ fructꝰ stiptici
⁊ decoctio eoz dũ tñ sumank in pua quã
titate. sicut sũt pira. ⁊ coctana. ⁊ berberis
aliter cñi timẽdũ eẽt de opilatiõe. ⁊ ita ꝺ
illi. ca. ⁊ colica. valet etiã pira. ⁊ amara ⁊ a
romatica. ⁊ cinamomũ multũ vz. spãlitẽ ãt
locuẽdo multa sũt que valẽt quasi a prox
prietate sicut enꝺ. scak. lacca. spicanar. sch
nantũ. sumac. cãphora. spodiũ. sandali. a
cetosa. ⁊ multa cõsimilia. de quibꝰ videbimꝰ
cũ discratias epatis pticularitk ꝓsequmur.

De mala complexione epatis calida.

m Ala discratia ca. epatis sine mã
curak cũ alterãtibꝰ cibis ⁊ pon
bus ⁊ silibꝰ. Utak in primis pi
scibꝰ squamosis de aquis mũdis coctis in
aqua ⁊ accto. ⁊ vtak carnibꝰ edulinis. et
agninis. perdicibꝰ. ⁊ pullis. ⁊ auicul' mi
nutis cãpestribꝰ. ⁊ vitulo lactanti. ⁊ vtak
lacte acetoso. ⁊ viret vinũ nisi digestiua
esset debik aut cõsuetudo ꝑediret. ⁊ tũc
vtak vino subtili vergẽte ad albedinẽ cũ
multa aq̃. ⁊ possunt cõdiri ista cibaria ꝓ
dicta cũ accto cozidro. ⁊ aqua ro. ⁊ ace
rositate cik. ⁊ viret oia que sũt in iteriorib
bus animãlũ. ⁊ oia que sunt dure digestio
nis. ⁊ superflue pinguedis. quare ozvita
re ona dura. ⁊ carnes mutoninas. ⁊ silia
Utak lactucis. cnꝺ. scariola. ortalana. et
pomis. ⁊ malis grana. ⁊ piris interdum
⁊ lacte vaccino a quo butirũ est extractũ
⁊ vtak panc bñ cocto ⁊ bene fermentato
lz modicũ panis azimi cõpetit aliqñ. ꝙa
stipticãdo cõfortat sicut modica quãtitas
piroꝝ ⁊ similium. Utak ẽt isto cibo. ℞.
zucc. ro. triafan. diagragã. fri. diarrodon.
abbatis. aã. ʒ.ij. ⁊ ℈. miscebãk. Jtẽ põt vti
ozizak. ⁊ firri. viol. Si ãt eẽt mala discra
tia. epatis cũ mã oz vti fortioribꝰ. ℞. enꝺ.
scak. aã. ʒ.iij. acetose. lactu. aã. ʒ.iiij. se. fri.
stoz nenuphare. cpice. aã. ʒ.i. rosaꝝ. san
dak. muscatellini. aã. ʒ.℈. berberis. sumac.
spodij. aã. ʒ.ij. cãphore. ʒ.i. vini malorum
gra. accti albi. aã. ʒ.ij. panis zucc. lib. i. fi
ant sirupi quark. v. Et si calefactio epatis
ẽt cũ opk one addãtur istis. radicis apij.
⁊ succꝰ fenicki. ⁊ capill' ve. re. ⁊ addank eis
de. scak. nate in locis occultis. aut nata i
ortis. dũ tñ sint amara. qñ rũc valẽt i cã
ca. ⁊ in cã fri. Si discratia ca. epatis fue
rit cũ opilatiõe mã digã purgek cũ cassia
fi. mãna. ⁊ tamarindꝺ. vel trifera sarra. reu
barbarata. ⁊ pt emplari sic epar. ℞. succi
cucurbt. oũn sandak. suc. sempuiue. suc. la
ctu. suc. cpice. ⁊ misceank cũ farina ordei.
⁊ aq̃ ro. ⁊ accto fortissimo. ⁊ supra regio
nẽ epatis apponank. Jtẽ multũ cõpetit
ordeatũ cũ aqua ordei. ⁊ mora semimatu
ra. Jtẽ itelligendũ qꝺ multa sunt medica
mina que cõpetunt i discratia epatis. si
cut troscisci de cãphora. ⁊ silia. ⁊ ista dicẽt
i fine libri cũ ponemꝰ antidotariũ nostꝝ
vbi ponenk sub cõpendio antidota que
valent i morbis a capite vsq; ad pedes.
Jn pas. igit epatis cõsiderek tps in quo
vene meseraice ⁊ vene epatis sunt vacue
⁊ tũc medicamina ministrenk.

De mala cõplexione epatis frigida.

v Tak istis ek'ris. diagalãga. di
ambra. dianthos cũ musco. dia
nison. diacatoniten. ⁊ cõfectiõi
bus que dicenk in antidotario
nostro. Uiret lac ⁊ oia que sũt difficil' di
gestionis. ⁊ vtak vuis pas. ⁊ auellanis as
sis. ⁊ fisticis. ⁊ amigꝺ. ⁊ inungak cũ oleo
de absinthio ⁊ costo. ⁊ spicanar. ⁊ oleo a
migꝺ. amaꝝ. ⁊ sp in discratia epatis frã
apponank aliqua frigida i pua q̃titate ⁊
sicut aromatica. Et in discratia ca. appo
nank aliqua ca. ⁊ sint oia aromatica quẽ
admodũ erit possibile vt vnũ aliud tẽpe
rek ⁊ epar cõfortet ⁊ medicamẽ faciat pe
netrare. Si ãt discratia epatis frã fuerit
cũ mã vtak fortioribꝰ. Jn primis igit vta
tur tali sirupo. ℞. radicẽ aristol. rad. feni
culi. petro. bruscisparagi. graminis apij.
aã. ʒ.iij. mũdenk ⁊ cõtũdenk ⁊ tẽperenk i
accto fortissimo p diẽ ⁊ noctẽ. tunc ℞. cu
patorij. scolopẽdrie. assari. costi. absinthij
aã. ʒ.ij. spicenar. squinãti. calami aromas
tici. lacce anisi. marak. cnꝺ. scak. amigꝺ. a
maraꝝ. aã. ʒ.ij. cinamõi optimi. ʒ.i. sumac
berberis. rosaꝝ. sandal'. muscatellini. cam
phor. aã. ʒ.i. mell' ro. lib. i. ⁊. ℈. panis zuc
ca. lib. ℈. ⁊ fiãt sirup. lib. ij. large ⁊ accti ꝑ
dicti ponank. ʒ.iiij. Mã digesta purgek

fic.R.agarici.reub.al's.turbith. añ.ʒ.i.et ℈.i.lacce.ſpicenar.folioꝝ ſene.maſtic. fo lioꝝ abſinthꝫ.fol.oꝝ mẽte.zinzibe.añ.ℑ i.cõficiank cũ o.ill'.ꝛ fiant pill'.ꝛ poſt. ix. dies ſue cõfectiõis admin⁹ denk.a. ℑ.v. vſq; ad.ʒ.i.iuxta cõcuniẽtiã particulariũ Denk igit volatilia vſualia aſſa preterq̃ illa que degũt in aḡs.cũ ſalſamẽto de li gno al'.cinamomo.ꝛ pipere.ꝛ nuce muſ. ꝛ modico coriandꝝ.ꝛ aqua limonũ.ꝛ vino ꝛ acetoſitate cit.ꝛ pñt vti caſtaneis aſſis ꝛ vʒ panis ca.infuſus in vino. ꝛ dicãk q̃ caules cocti in triplici aqua ꝛ cõditi cum aromatib⁹ multũ valʒ.vʒ etiã b̃ trocifci d̃ cupatorio.ꝛ de abſinth.ꝛ coſto. ꝛ lacca. ſicut dicek in antidotario. Si ãt in epate ſit mala cõplexio ſicca humectek epar cũ cibis:ꝛ potib⁹ ꝛ balneis ꝛ vnguẽtis ꝛ ſi mulib⁹.ſed tñ fiat b̃ p̃in tẽperamẽtũ. Jdẽ dicek de mala cõplexiõe epatis humida q̃ denk deſiccatiua ꝛ extenuãtia ꝛ deopi latiua.b̃ tñ fiat cũ tẽperamẽto.

Clarificatio. Jntelligendũ q̃ ſolutio cõtinuitatis in epate:aut eſt magna aut ẽ pua. Si pua curari põt. Si magna nõ maiorẽ tñ ſolutionẽ cõtinuitatis põt ſuſtinere q̃ coꝛ p̃pter nobilitatẽ cordis. Et iuxta b̃ intelligendũ q̃ vlcera epatis nõ,pducũt ſe.ſicut vlcera pulmonis:ſed ydropiſim inducũt qꝛ deficit digia humoꝝ.ſed vlcera pulmonis inducũt ſe.qm̃ cũ pulmo ſit vẽtilabrũ cordis:nõ põt coꝛ cuentari.ita cõtinenk vapores q̃ ſupercaleſiunt. ꝛ p p̃ns coꝛ ꝛ mẽbra ſolida ꝛ totũ corp⁹. Si dubitaret aliꝗs que mala cõplexio epatis ſit peioꝛ vel ca.vel fri.Dico q̃ ſi aliqualiter diſtẽt ꝛ a cõplexiõe naturali epatis que calida eſt iſta q̃ caliditas excedens tm̃ eleuetur ſupra pplonẽ epatis nãlem q̃uʒ frigiditas diſtat a pplone epatis nãlis.tunc dico qm̃ aut nos loquimur quo ad cõplonem epatis aut quo ad ſubãm. Si q̃ ad cõplonem equaliter diſtãs ꝛ oĩa ſunt paria.dico q̃ ita mala ẽ vna ſic alia iurta doctrinã Bal.vñ⁹.oc ingenio.dicẽtis.q̃ eã le eſt temp⁹ reducendi malã cõplexionẽz ea.ꝛ fri.ſed mod⁹ nõ eſt equalis. ꝗa magis leduñt membra vicina a frigido q̃ a calido. Si aũt nos loquamur quo ad ſubſtantiam tunc diſtinguo,quoniã ſubſtantia epatis aut eſt rarioꝛ vltra temperamentũ ſuum.aut denſioꝛ.Si rarioꝛ tũc dico q̃ pplexio calida eſt peioꝛ.qꝛ nimis rarificat.ſed frigida eſt minus mala.quia quodammodo ad temperiem adducit.

Si autem ſubſtantia epatis ſit denſioꝛ temperata.tunc peioꝛ eſt frigida quia cõdenſat.ꝛ minus mala eſt calida. quia ad raritatem adducit. Et eſt notandum q̃ frigida complexio non magis recedit quoniam licet epar ſit calid. ſuppoſitum tamen eſt q̃ equaliter recedant nec etiaʒ calidum inducit peiores egritudines.qꝛ niam ita tarde curetur hydropiſis de frigida confirmata ſicut cum eſt de calida. cum eſt confirmata.ꝛ ita comparationes debent eſſe vniformes. Si dubitet aliꝗs que mala complexio epatis ſit peioꝛ vel ſicca vel frigida.dico q̃ frigida cũ ſit accidentia ꝛ non proportio ad paſſiuas:ꝛ quia corrumpit digeſtiuam et qua aufert humiditates nutrimentalis vera toti corpori. Et licet epar cum ſit fons humiditatis ꝛ ſiccitaſ habeat priuare humiditatem toti corpori cum deficiat i fonte.quia humiditas non cauſatur niſi ex bona digeſtione.ꝛ digeſtio cauſatur a calido.ꝛ frigidum directe contrariatur a calido.ideo radicaliter ꝛ principaliter.ꝛ primo plus nocet frigiditas q̃ ſiccitas.cum frigiditas ſit vt cauſa.ꝛ ſiccitas non ſit niſi effectus in propoſito quo ad ablationem humidi nutrimentalis quoniam ſic cum non coꝛrumpit digeſtiuam in virtute ſui.ſed in virtute alterius. Sed ſi dubitaret aliquis q̃ iſtorum noccat vel ſiccum vel humidum. Dico q̃ plus ſiccum iuxta intentionem Balie.octauo de ingenio.quia facilius eſt rem humidam deſiccare:q̃ ſiccam humectare. licet modus ſit equalis. Deinde poſſumus intelligere circa iſtam materiam q̃ ſtaboromia poteſt competere in mala diſcraſia epatis calida ſine materia.non ad euacuandum ſed ad euentandum ꝛ infrigidandum.ꝛ ideo ſit in parua quantitate. Et iuxta hoc notandum q̃ mala complexio põt eẽ i epate ſine materia peccãte. abſolute ãt ſine mã eẽ nõ põt cũ ſit accidẽs ſʒ mã nõ peccat. Deinde aduertendum q̃ ſtiptica p̃ñ poſſunt competeꝛ in mala cõ

plexione ca. nec calor et hoc fortificat qz
corpus mundificatū est. ⁊ qz aliqua frigi
da aperitiua apponūt. Ultimo notan
dū q̄ amara possunt bñ competere in di
seratia ca. epatis. additis tñ aliquib⁹ stip
ticis cū quibusdā frigidis.

Capl'm. ij. de opillatione epatis.

Opillatio epatis ē cō
o strictio seu choartatio seu dausio
venaz que sunt in epate. seu po
rozum ⁊ foraminum que sunt in substan
tia eius.

Causa. Causa ei aut prouenit ab ex
trinseco aut ab intriseco. Si
ab extra tunc sunt sicut ē acceptio ciboz
stipticoz frōz grossoz. aut aliquo mō in
eptoz sicut sunt pira. sorbe. caro bouina
sungi. ⁊ multa cōsimilia. ⁊ sicut est choar
tatio ⁊ cōpressio frigida ab aliquo violē
to. aut sicut sunt vnguēta frigida. ⁊ oīa cō
similia. que ꝓximūt ⁊ mouent a circūfe
rentia ad centrū. aut etiā oīa illa que mo
uent a centro ad circūferentiā dūtamen
ibidē remanent inuisata. Si aūt fuerit
ab intus aut hoc ē, ꝓpter epar aut, ꝓpter
alia membra. Si, ꝓpt epar aut qz vene
sunt stricte a natiuitate. aut, ꝓpter aliquā
de malis cōplexionib⁹ debilitantib⁹ vir
tutē digestiuā. qz multa superflua ibidem
coadunant. aut ꝓpter debilitatē virtut'
expulsiue. seu segregatiue. seu mundifica
tiue. prouenit etiā ꝓpter malā humoz
qualitatē. ⁊ ita opilat san. rōne multitudi
nis ⁊ grossicici. ⁊ co. rōe multitudinis. et
siā rōne frigiditatis ⁊ quātitatis ⁊ grossi
cici ⁊ viscositatis. ⁊ mlta rōne grossicici ⁊
quātitatis. ⁊ ventositas grassa mixta cuz
hūiditate viscosa. Fit aūt aliqñ ex raro ꝓ
pter aliquā excrescētiā ibidē natā ⁊ sil'ia.
fit etiā ꝓpt apostemata. Si autem fiat
ꝓpter membra vicina hoc est qz chiꝰ fell'
non bñ mundificauit. aut qz splen nō bñ
depurauit. aut fit ꝓpter retentionē mē
struorum. aut emoz. aut fit ꝓpter hu
morum habundantiam sicut in mutillatis
aut truncatis.

Signa. Vniuersalit'. iij. ſt signa opi
lationis epatis. Primuz
est qñ color faciei nō est in suo colore na
turali. imo mltipliciter distat. ⁊ iō omnes
sunt male colorati ⁊ cachochimici. Secū
duz signū ē qñ vrina est tenuis. Ter
tiuz signū est grauitas i parte dextra iux
ta regionē epatis Quartuz signū est
difficultas anhelit⁹ cū ascendūt mōtē aut
gradus. Et si opl'o fuerit in fym epatis.
tūc egō est humida sicut ptisana feculēta
aliqñ sanguinea. qm̄ epar nō attrahit chi
luz. ⁊ iō peccāt qz hūc san. restringūt. Si
aūt fuerit opl'o i gilo: tūc egō ē sicca. ⁊ si
fuerit in vtraq; ptē: tūc egō ē partim sicca
⁊ ptim humida. Et si fuerit ex sanguīe co
lor vergit ad rubeū fuscuz. Et si fuerit ex
colera: color vergit ad citrinū. Et si ex fle
gmate ad albū. ⁊ si ex melīa ad nigrū liui
duz. ⁊ si fuerit ex vētositate nō imutat co
lor faciei. nec imutant' egōne s. nec vrina
Cause extrinsece cognoscunt' ex indicio
⁊ cū prouenit ex alijs membris discernūt'
ex pas. eoz. Et est intelligendū q̄ cū vide
mus q̄ epar aliqua egritudine infirmari
⁊ nō apparet nobis totalit' aliqua cā ma
nifesta. tūc dicim⁹ q̄ ex debilitate epatis
procedit. ⁊ ego nō intelligo debilitatem
epatis aliud nisi aliquā malā cōplōnem
dñantem epate.

Clarificatio. Opilatio epatis se
re mater ē oīm egri
tudinū. que sunt in epate. opil'o igit' epa
tis predicat hydropisim. aut apostema.
aut se. aut cohcā. aut fluxuz ⁊ sil'ia. Opila
tiones igitur sunt diligentissime remo
nende.

Cura. Si aūt opil'o epatis fuerit ꝓ
pter causas extrinsecas absci
dant' ⁊ p cōtrariū ad tēperiē reducantur.
Si āt fuerit pp pas. aliozum membroz curen
tur illa sicut oz. ⁊ si fuerit pp strictura ve
naz epatis nālē: tūc dec̄ cibus subtil' i pa
ua quātitate ter aut quater i die. Et si fu
erit opl'o in pte inferiori epatis dent' pro
uocantia vētrē. Et si fuerit in pte supiori
dent' quocātia vrinaz. Et si in vtraq; fiat
vtrūq;. Medicina igit' subtilitatiua ⁊ api
tiua ꝓpetunt i opl'onib⁹. nullū āt medica
men forte adhiberet' nisi signis manifeste
digestiōis apparentib⁹. In opilatōe an
tiq̄ ꝓperit flōta de basilica. Et si fuerit pp
corrugationē venaz dent' ca. q̄ humectāt
sicut lac ⁊ sil'ia. Et si fuerit ex vētositate tē

valet balneū ⁊ sacellatio facta cum sale: ⁊ miſio. ⁊ furfure aſſis in patella ſine liḡre ⁊ poſtea i ſacco poſitis. ⁊ dek vinū albū purū forte vbi ſit ſpicanar. Alias autem cās oēs reducam⁹ ad duas aut ad cām ca. aut ad frigidā. Et ſi cā fuerit frā digeratur in primis mā cū opill' diuk. aut ſcḡ. ⁊ purgek cū bñdicta ⁊ teodoricō. empiſti con. Et ſi magis pticulariter volum⁹ pro cedere fiat tak' ſiru. ℞. rad. capparis. feni. petro. yreos. rad. rubee minoris gēriane bruſci. ſparagi. gramis apij. rad. ariſtok'. ſquik'. añ. ʒ.i. ꝙaſſenk' i aceto fortiſſimo p die ⁊ nocte. Deinde. ℞. aſſari. camedriꝭ os. camepiteos. eupatorij. centauree mi noris. ſcolopēdrie. añ. ʒ.i. ⁊. ℈. ſpicanar. ci namomi. ſquināti. calami aroāti. caſſie lignee. aniſi. maratri. lacce. cuſcute. añ. ʒ. ij. ſuc. ſumitatū fen. ſucci abſinthij. añ. ʒ.ij ⁊. ℈. roſarū ru. ſandak. muſcatellini. ſpodij añ. ʒ.iij. melk'. lib. i. ⁊. ℈. zucc'. lib. ℈. aceti p dicti. ʒ.iij. fiat ſirup. lib. ij. Iſte aūt ſirup. mirabilik' vʒ in oi opk'one epatis ⁊ ſple nis cuj⁹ cā eſt frā. Executor tñ opis pticularis pōt addere ⁊ diminuere iuxta cōue nientiā etatis: ⁊ tpis. ⁊ ita de alijs pticularib⁹. Et quibuſdā ēt iſtoꝝ pticularium aut ex multis poſſet fieri cl'm. aut cōditū aut vnguentū. aut empl'ʒ. aut bal. aut ſu pha. ⁊ ſilia. ⁊ totū induſtrie medici dcre linquo. Et quidā conſtitutiones tāgek in ſcrius in antidotario noſtro. Dā aūt di geſta purgek. ℞. agarici. ʒ.ij. turbith. poli podij. añ. ℈.ij. ſpicanar. ſacce. ʒinʒib. ani ſi. maſtic. añ. ℈.i. yerap. ʒ.iij. cōficiatur cū opill' ſquill'. ⁊ fiāt pil'. ⁊ exhibeank' p⁹. vij. dies ſue cōfectiōis. ⁊ pñt addi ⁊ diminui ſm conuenientiā pticularium. Si aūt cā eſt ca. ꝓcedam⁹ ſic. ℞. rad. apij: bruſci ſpa ragi. graminis. añ. ʒ. ℈. tēperek p die ⁊ no cte in aceto fortiſſimo. ⁊ tē. ℞. end. ſcak. oꝛ tolane nouelle. añ. lib. ℈. capil' ve. re. ʒ.iij. lactu nouelle. epatice. ſcolopēdrie. iij. ſe. ſroꝝ. Iterū ſe. melonis. ſe. end. ſe. ſcak. et bruſci. ſe. ſparagi. añ. ʒ.i. lactuce. end. agre ſtis. roſaꝝ ſandak. mirabolan. ſpodij. raſure eboris. añ. ʒ.i. aceti p dicti. ʒ.iij. pāis zucc'. lib. i. melk'. ro. ʒ.iij. fiāt ſiru. q̄ſi. lib. ij. Si aūt vellem⁹ decoquere ſine calefactione ⁊ infrātione vel quaſi. tūc componak' medica mēta ex end, ⁊ ſcariol, agreſtib⁹. ⁊ ex rad, aſpḡ. ⁊ lupinis amaris. ⁊ camepiteok'. ⁊ lacca. ⁊ iō cautela eſt vt qui cām ignorat. vt ſolū cū iſtis operetur ⁊ non dctpiek'. vel vtatur iſtis qñ cā medio modo ſe hʒ. Cā aūt cc. pōt digeri cū ſiru. acetoſo. ⁊ oxizac'. ⁊ ſi cā medio modo ſe haberet digeratur mā cū oxizac'. ꝓpoſita. Euacuatio aūt in cā ca. mirabiliter cōpetit trifera ſarra. reu barbarata. purgek' cū diareubar'. vl' pur gek' ſic. ℞. reubab. ʒ.iij. lacce. ſpicēar. aga rici. folioꝝ abſinthij. añ. ʒ.i. caſſiek'. mund. tamarind'. añ. ʒ.ij. ⁊. ℈. yuaꝝ paſ. mund. a barill'. liquir. mund. añ. ℈.i. ꝓficiantur cū ſiru. acetoſo. ⁊ fiāt pill'. Et dieta ſit panis bene cocus ⁊ bñ fermētat⁹ ⁊ cū modera ta quātitate ſalis. Vinū ſit daruʒ ſubtile odoriferū: ſʒ ſumak' in pua quātitate val de qm̄ vinū forte ſumptū in meſa in mag quātitate mirabiliter opillat faciendo cr bū crudum trāſire ad epar. nullo mō bal neetur niſi ſtōus eēt vacuus. ⁊ viter oia q̄ opillant ⁊c.

De debilitate epatis.

Debilitas epatis ⁊ cuiuſlibet mē bri diſcernik' qꝛ de facili ledik' a q̄ cunq;. Si aūt fuerit cauſa nota ⁊ manife ſta ſicut eſt apoſtema fluxus ⁊ ſilia. curen tur illa ſicut oꝛ. Si aūt talia non ſint ⁊ vr declinare ad calitatē vtak' malis gra. q̄rū ſapoꝛ eſt ſimul acetoſus ⁊ dulcis. ⁊ vtak' aqua ordei. Et ſi inueniātur miſceantur grana maloꝝ dulcis. ⁊ acetoſoꝝ. vtak' aq ordei vbi bullierint pira aut citonia ⁊ de tur cū vino al. ⁊ vtak' iſto cl'io. ℞. diadra gāti fri. ʒ.iij. zucc'. ro. triaſand. añ. ʒ.i. mi ſceank'. ⁊ empl'enk' cuʒ roſis ſand. ⁊ camo milla. ⁊ pōt vti aḡs bōis. ſi aūt videak' de dinare ad frūs vtak' vuis paſ. cū interio rib⁹ ſuis. ⁊ vtak' auellānis ⁊ vtak' iſto cl'io ℞. diābre. diātħos cū muſco. diacitonitē diarrodon abbatis. añ. ʒ.i. miſceank'. Itē in iſto caſu vʒ lignū aloes. nuꝛ cāſſi. ſpi canar. cinamo. caſſiak'. ⁊ ex iſtis pōt fieri pul. ad poncndū in brodḡs aut in vino. aut pōt fieri empl'm. aut oleū. aut el'm. et ſilia. Jn debilitate igit epatis ſi ē cauſa ca. vtamur aromaticis frīs ſtipticis. Et ſi cā eſt frā. apponāt aromatica ſtiptica ca. ita q̄ diſcraſia ſemp indiget contrarijs. ⁊ epar ſp indiget ſtipticis. hʒ eniʒ ſbāʒ ra rā, ⁊ de facili diſſoluetur.

Uppositis vniuersalib⁹ q̄ corp⁹ sit mūdificatū ⁊ q̄ vtāt bono regimine si cā vergat ad ca. faceliet cū rosis. fandal. ⁊ camomilla. ⁊ melliloto. ⁊ furfure. ⁊ nūto. Et si cā vergat ad fritatem sacellentur cū anthos: ⁊ fiquados: ⁊ anisot ⁊ cimino. ⁊ ro. ⁊ camomilla. Et est intelligendū ꝺ circa opilatiōes epatis ⁊ discrasias ei⁹. q̄ ista possunt applicari in oi cāu. labsintꝺ. cuscute. reub. ciamo. spicanar. coriandꝝ pparatuꝝ. Sꝫ fiat talis cautela. q̄m si est cā. ponantur de oib⁹ istis in parua quātitate ꝓterq̄ de coriandꝝ. ⁊ multa alia frā ponantur in magna quātitate Si autē cā est frā minoret coriandrum ⁊ alia augmentētur cum additione sucorū consimilium.

Clarificatio. Intelligendum q̄ cor nō opilat⁹ ꝗz q̄ est in motu ꝓtinuo. tū q̄ meat⁹ sunt lati. ⁊ si cōtingeret sequeret⁹ starim mors. De epate aūt nō sic. q̄ nō mouetur sic nec tales sunt meat⁹. ⁊ ꝗz vene sint multe valꝺ ⁊ oēs forte nō opilent⁹ postq̄ tñ maior pars opilatur. nihilomin⁹ opilatio ꝺr ⁊ ꝓceditur penetratio abi ad mēbra: qm̄ ꝗz sint multe. nihilomin⁹ oēs sunt necessarie ⁊ ideo de facili accidit opillatio in epate tūc ꝓpter hu. oēs qui ibi gñantur. ⁊ ps supior ꝺ facilꝫ opilat⁹. q̄ vene sunt stricte ⁊ anguste sicut scribit quarto de iuuamētis mēbroꝝ a Gal. ⁊ inferior ps de facili q̄ hu. ꝺ facili currit ad loca decliuia. nō est ergo mirabile si epar opilet⁹ ꝗz in eo sint vene multe valde. Scꝺo notandum q̄ in opillatione epatis propter cām. pōt cē vrina nigra rōne adustionis. ⁊ circulus. ⁊ spuma vadit⁹ ad quādā croceitem. ⁊ i opl'one epatis ⁊ chilcis fellis color oculoꝝ est croceus. ⁊ facies vergit ad citrinitatē. ⁊ color niger ꝓpter adustionē vergit ad lucidatē. ⁊ si ē ꝓpter melleam vergit ad terrestreitatē. Tertio notanduꝝ q̄ splen citr⁹ opilat⁹ ꝓpter hu. grossiciemꝝ ⁊ scꝺo renes ꝓpter strictura meatuū ⁊ oēs cursuꝝ supfluitatū: tertio epar ⁊ rōe multitudinis humoꝝ ⁊ ꝓpter strictura venarū epatis in ꝓte supiori. Quarto notādū q̄ opillatio epatis est magis periculosa ꝓp membri nobilitatē sed remū est diuturni⁹ ꝓpter lōgiquitatem. Quinto notanduꝝ q̄ ex humorib⁹ calidis ꝓpric non fit opilatio nisi aut ex multitudine aut ex cōmixtione cū humorib⁹ frīs. Sexto notandū q̄ vt plurimū opilat⁹ epar ex flāte secūdo ex melīa. tertio ex sanguine. raro aūt de eo. Septimo notandū q̄m ꝗz virtus attractiua mēbroꝝ sit fortis. nihilominus in opilatione ꝓualere non pōt vt cibus penetret. ⁊ iō q̄ nō pōt penetrare ad mēbra cātur fluxus vētris lōgus ⁊ fortis valde. Octauo intelligendū q̄ vrina est tenuis in opillatione ꝓpter hoc quia modicū est q̄ transit ⁊ nō est mū q̄ possit vrinā ingrossare. ⁊ iō in opillatione epatis semp vrina tenuis q̄ aquositas transit rōne subtilitatis sed de humorib⁹ modicū est. Nono intelligēdū q̄ stiptica cōpetūt in opillatione epatis sed tñ in pua quātitate. vt cōfortent epar. vt rōne siue vehemētis raritatis a mūdificāt⁹ ⁊ abstersiuis non dissoluatur. Ultimo notandum q̄ flōia licet infrigident tñ q̄ ocopistat pōt ꝓpetere. potissime in antiquitate ⁊ potissime cū vrina incipit inspissari.

Capl'm. xij. de apostemate epatis.

Postematum epatis quedā sunt in sima epatis ⁊ quedā in gl'bo. ⁊ quedaꝝ in lacerto qui ē supra epar. ⁊ quedā sunt in miracb. ⁊ quedā in venis meseraicis. et q̄dā sūt humorosa ⁊ quedā vētrosa. ⁊ q̄dā calida ⁊ q̄dā frigida. ⁊ q̄dā terminātur ꝓsanīe. ⁊ quedā terminant in duriciē ⁊ scirrosiz. quedā terminātur insensibilit.

Cause. Cause apostematum epatis aut sunt intrinsece aut extrinsece. Si exteriores sunt casus cōquassatio. ⁊ sic ꝛc. Si interiores sicut crapula. idigestio stōi. ⁊ debilitas virtutis digestiue epatis. aggregatio būoꝝ in epate. ⁊ malicia mūdificationis chilcis fellis ⁊ splētis ⁊ renū ⁊ intestinoꝝ. Et his ceciꝝ causis ⁊ ꝑformib⁹ apostemata in epate generant.

Signa. Cū epar apostemat⁹ tūc ista signa cōcomitant⁹ se. ꝓtinua dolor ꝑcussiuꝰ cōtrij. ⁊ grauitas ⁊ malicia dormitiꝝ supra dextrū lat⁹. ⁊ potissime q̄n apostema est in gibo. ⁊ ex malicia de

ebit⁹ supra laᵗ⁹ simsitᵗ. deciibunt ipsis supra dorsuᵓ. ⁊ ibi cēt male. Si apostema est magnū: ⁊ cū hoc ꝓcomitat tussis ficca ⁊ vomit⁹: ⁊ sin gult⁹. sed hm magis ⁊ minus. ⁊ pulsus mollis. Et si apostema fuerit i parte supiori supra lacertū seu villuᵓ latitudinalē apparet figura lōga. ⁊ si in trāslatiōe alib⁹ eodē mō. ⁊ si vtroq; modo appareat ad modū crucis. ⁊ si in gilbo epatis ⁊ substātia ei⁹ vī forma lune noue. Et si apostema est ca. fe. est fortis cū sitī. ⁊ aridare linguā. ⁊ forti calore. ⁊ liuore. Et si est cā frigida oia sunt remissa. ⁊ si est i mirach ñ ē fe. Et si ē i venis meseraicis vrina est turbata. ⁊ dolor est versus vmbilicum.

Pronostica. Fluxus vētris i apostemare epatis. s. gilbi terminat tribus modis. ⁊ p sudorē. ⁊ p vias vrinales ⁊ p fluxū sanguinis. Apostēa q ē in sima trib⁹ modis pōt termiari. ⁊ p sudorē. ⁊ p fluxū vē. ⁊ p vomitū. Apostema q est in gilbo: peius ē q̄ q est in sima. Apostēa durū epatis nisi velociter a principio medicet pessimū ē qm infra duo septenaria causat ydropisim ⁊ non apparet apostema p vētrē. ⁊ ita remanet incurabile. cū ergo dē q apostema durū epatis nō curat. verū est nisi in principio. oē apostema epatis gñat epillationeᵓ. ⁊ opillatio indigestionē. ⁊ indigestio aquositatē. ⁊ aq̄sitas ydropisiᵓ. quare oē apostema epatis cā est ydropisis. Si aūt apostema splenis mutet ad apostema epatis pessimuᵓ ē. ⁊ si fiat econuerso: quodammodo est bonum.

Cura. Circa curationē apostematis epatis intelligendū primo q in principio debēt pōi repcussiua potissime in ca. ⁊ in augmēto cū repcussiuis debem⁹ ponere resolutiua. ⁊ in declinatiōe debem⁹ vti mūdificatiuis. ⁊ in statu dissolutiuis. ⁊ in quolibet tpe debem⁹ apponere aliq̄ ꝓfortatiua epatis. Secūdo notandū q nimis ifrigidatiua ⁊ stiptica nō debem⁹ apponere. q⁹ cito idurarēt. ⁊ ita morb⁹ cēt incurabilis pp ydropisiᵓ q̄ sequit cito. nec debem⁹ applicare nimis resolutiua. nec molificatiua. nec viscosa. nec opilatiua. q⁹ sequerēt mors sicut narrat Bak. ttij. de ingento. capko. vi. exēplificans in Diogene rectore ipatoris. Tertio aduertendū q in apostemate epatis nō debēt apponi ꝓfrictiua vētris: q⁹ vētris ꝓstipatio ⁊ fecū retentio est multum nociua. nec debēt dari nimis laxatiua q⁹ fluxus est multū nocīu⁹. Quarto cōsiderandū q cū apostema est in sima tūc non debēt dari diuretica. Sᵓ euacuari debet mā p secessuᵓ. si cōtineat in gilbo tūc dᵓ trahi materia versus vias vrinales. ⁊ p secessuᵓ mediocriter cū suppositoriᵓ. ⁊ clisteriᵓ. ⁊ aquis lenitiuis ⁊ simplicibus. Dis ergo visis in generali in apostēate ca. epatis. In primis fiat flōia de basilica. ⁊ si nō inueniat fiat de mediana. ⁊ si ñ inueniatur fiat de cephalica. Deinde apponat ista supra regionē epatis. ℞. succi portul. fuc. plātagīs. fuc. absinthij. fuc. virge pastoris. aā ℥.ʒ. spodij. ʒ.i. aq̄ ro. ⁊ aceti. aā ℥ʒ i. ⁊.). misceant. ⁊ pānī lignei intingant. ⁊ repidi supra regionem epatis apponant ⁊ frequēter inouētur. Deinde vtatur isto siru. ℞. endiuie. scar. cpatice. lactuce. capill. ve. re. aā ʒ.i. iij. ſ. frōz maiorū ⁊ minoꝝ. aā ʒ.i. ⁊.). rosaꝝ. spodij. sandali muscatellini. aā ʒ. ij. succi feni. lacce. aā ʒ. i. acceti al. ʒ. iij. panis zucc. lib. i. fiat siruꝑ. q̄rt. v. Et si calor nō ē multū intēsus. tūc ℞. radicis feni. radicis apii. aā ʒ.). spicenar. squinātī. aā. ʒ. iii. fuc. buglosse. fuc. absinthij. aā ʒ. ij. bulliāt in trib⁹ quarr. siruꝑi acetosi. ⁊ colet ⁊ colatura misceat cuᵓ siruꝑo dicto. Vel posset digeri mā cum oximelle composito. ⁊ siruꝑo acetoso. ⁊ siruꝑo viol. ⁊ postea q euacuet cū trifera sarracenica reubarbarata. vl cū diareub. ⁊ diapruis. ⁊ cacarticō iperiali. Vel pargetur sic. ℞. reubarbar. ʒ. i. spicenard. lacce. aā.).). cōficiant cū succo endi. ⁊ succo absinthij. ⁊ det in mane. Et si videtur ibi cē aliqualis ꝓpositio hūoris frigidi. Addam? cum predicta medicina aloes. agarici. turbith. aā. ʒ.). mastichis. zinziber. sanlis gemme. aā.).). conficiantur cum succo endiuie. Sed si materia est pura ca. pōt laxari faciliter sic. ℞. endi. scar. ozdei. liquiri. munda. florum borragnis. florus buglosse. florum viol. vuaruin passa. iuuibe. sebesten. aā ʒ. ij. conquassentur ⁊ bulliant in aqua ⁊ coletur ⁊ collatore addat

cassiæ.mund.tamarind.añ.ʒ.i.⁊ detur in aurora vsq; ad lib.ℌ.tribus diebꝰ cõtinuis iuxta conuenientiã particularitã. Postq; autẽ apostema venit ad augmentũ addantur stipticis ⁊ repercussiuis predictis aliqua resolutiua sicut ẽ assarũ squinanꝭ. cupatorium.absinthiũ. Et cũ vẽit ad statuꝫ dimittamꝰ repercussiua.⁊ apponamꝰ fenugrec.assarũ.squinanꝭ.absinthiũ.⁊ cõficiantur cũ oleo de mastice. ⁊ de citonijs si apostema venerit ad sanieꝫ q; cognituꝫ est.qz precessit rigoꝛ.⁊ febris augmentata est.⁊ ruptura fuit cognita p tremoꝛẽ⁊ nauseam. tunc bulliat ysopus ⁊ gẽtiana. in ydromelle.⁊ ydromel exhibeatur. Et si apostema sit in gilbo tũc multiplicemꝰ diuretica.sed cum cautela q; in principio addamꝰ cũ diuꝛ.frigidis sicut ẽ endiuia. scaꝛ.⁊ se.eorum ⁊ semen melonũ. ⁊ postea ascendamus ad radicẽ feniculi paulatine.⁊ petro.Et deinde addamꝰ assarum spicanard.rad.rubee maioris:⁊ cupatorij.⁊ yreos.⁊ dequoquatur in ydromelle ⁊ applicẽtur ista ab intus ⁊ ab extra. Deinde applicenꝭ resolutiua aliqua q; dicta sunt. vel fiat istud.℞.camomille.melliloti assarũ. squinanti.masticis.aromatoꝛ.fenugrec.se.l.ni.calami aromatici.absinthij.stoꝛacis.calamite.roſaꝝ.bdellij.carpob. añ. ʒ.ℌ.cõquassentur ⁊ bulliãt in oleo ⁊ pannus ligneus in oleo intingaꝭ ⁊ supra regionẽ cpatis apponatur. ⁊ ita d alijs bene cõmixtis põt fieri emplʒ. vtatur ordeatum.⁊ aqua ordei.⁊ vitet panem quantum erit possibile.⁊ vtatur lacte.⁊ a triplicibus.⁊ malis granatis dulci: ⁊ acrib; q; muʒa appellantur.⁊ vitet simpliciter dulcia. Si aũt apostema fuerit frigidũ duruꝫ tunc in principio velociter succurrenduꝫ q;a postq; est cõfirmatum nõ recipit curationẽ.⁊ cognoſcatur qd̃ est in sima qz nõ assellat nisi cuꝫ magna difficultate ⁊ cum magna grauedine. Et si est in gilbo non põt vinare bene. In primis igiꝭ teneaꝭ vẽter laxus cũ suppositorijs.⁊ clisterijs. ⁊ lenitiuis.⁊ mollificatiuis.⁊ cũ cassiafi. ⁊ sibus. Deinde apponatur diaquilon supra epar. Deinde vratur tali surup.℞. rad.feni.petro.lilij:gẽtiane.añ.ʒ.ij.ysopi assari.camedros.absinthi.end.scaꝭ. prasij.ruthe scolopendrie, costi, añ.ʒi.⁊.ℌ. succi bugloſe.succi feni.añ.ʒ.i.lacce spicanar.squinanti.calami aromatici. cassie lignee.señ.endiuie.se.scaꝭ. roſarũ vuaruꝫ paſ.liquiꝭ.munda.añ.ʒ.ℌ.spodij.mirtillorũ sandali muscatellim. añ.ʒ.ij. aceti al.ʒ. ii.panis zuccẽ.lib.ℌ.mellis.quaꝭ.iii.fiãt siꝛupi.lib.i.⁊.ℌ. Deinde in eodem tẽpoꝛe ẽ quo potabit siꝛupũ vtaꝭ isto emplo.℞. fistticoꝛum pineaꝝ mund.se.lini.fenugre. vuarum paſ.munda.caricarum.iniub.fe beſtẽ.semi.malue.añ.ʒ.i.ſtoꝛacis calamite.bdellii.masticis.thuris. axungie gallinacee.añ.ʒ.ℌ.⁊ fiat emplm aut electuarium.vel põt fieri emplaſtrũ de ruta. caulibus.calamento.ſtercoꝛe caprino.⁊ fenugreco:⁊ possunt ista omnia emplastra cõfici cũ oleo decoctionis. Materia autẽ digesta ⁊ mollificata põt mundificari. vel purgetur paulatine per hũc modum.℞. agarici. turbith. aloes.añ.ʒ.i. spicenar. squinanti.lacce.se.end.foliozũ absinthij. añ.ℑ.i.ꝑficiantꝭ cũ melꝭ squil..⁊ fiãt pill'. ⁊ si materia sic in gilbo addantur medicamina diuretica sicut est rad. rubee maioris.assarũ.⁊ squinantꝭ.ydromel. ⁊ silꝭia. ⁊ diminuatur medicina secessiua. Dieta sit. brodiuꝫ parue pulle.⁊ eduloꝝ.⁊ oua sorbilia.⁊ brodiũ cicer.⁊ vinũ albũ bñ limphatũ.⁊ similia penetratiua ⁊ facilis digestionis. Si aũt apostema esset ex repercussione in primis fiat flobia.deinde vomitꝰ cuꝫ aqua decoctionis rafani.⁊ mediani cozticis sambuci.⁊ oleo crudo. ⁊ purgeꝭ cum trifera sarracenica reubarbarata. Deide fiat emplm d end.⁊ scaꝭ.⁊ nitro.⁊ nasturcio.⁊ sinapi. Et si apostema sit in miraco. cureꝭ sicut si esset in gilbo.⁊ intestiora medicamina possumꝰ apponere. Si aũt apostema fuerit ꝓpter meseraicas cureꝭ sicut si esset infima. Si aũt fuerit pp vẽtositatẽ fiãt vẽtose sine scarificatione. ⁊ sacelletur locus cũ milio ⁊ camomilla.⁊ furfure. ⁊ anisso.⁊ inungaꝭ cũ oleo d rutha. Si aũt epar fuerit inciſuꝫ denꝭro.cũ bolo armeno.⁊ aq̃ frã.⁊ fiat emplm d balaustia.

Clarificatio. Intelligendũ q; ticꝫ epar habeat medicamina difficultatia sanatio. sicut est chisis felis ⁊ splen.nihilominꝰ aliquãdo itantũ abundant humores isti q; splen mundificare non põt.⁊ ita illi humores cũ abundant possunt

cãre apostẽa ĩ epate. Secũdo notãdũ q̃ aliq̃n apostẽa ẽ in gilbo. tñ cõpetũt diuꝝ. nec ꝓuocaꝫ fluxus qz corp⁹ mũdificatũ est. ⁊ nõ habem⁹ alĩa viã. ⁊ dantur ĩ prĩcipio in pua quãtitate ⁊ debilis virtutis ⁊ fit in ꝓcessu paulatine augmentũ. ⁊ cuꝫ hoc semp apponãtur aliqua stiptica epatis cõfortantia. Et q̃n est cã ca. apponãtur diuretica frigida cũ paucis calidis ⁊ aromaticis ⁊ confortatiuis. Et si cã ẽ frã fiat ecõuerso. Tertio notandum q̃ epar apostematur frequẽti⁹ ex san. q̃tũ est ex abũdantĩa ⁊ velocit⁹ ex co. q̃tũ est ex eius penetratione. ⁊ plus ex flegmate q̃tũ est ex adherẽtĩa ⁊ ex melĩa quãtũ est ex grossicie. ffrequẽti⁹ ergo accidũt apostemata in epate de sanguine. scõo de co. tertio ð flegmate. quarto de melĩa. Quarto notandũ q̃ apostema ĩ pte inferiori epatis reddit vẽtrẽ laxũ cũ cib⁹ nõ possit penetrare vsqꝫ ad epar. ⁊ qz virtus attractiua debilitata est. Si aũt fuerit in pte superiori aut est magnũ aut puũ. Si puũ nõ ẽ vẽter laxus. qz põt cib⁹ penetrare. Si autẽ fuẽit magnũ adhuc vẽter est laxꝰ pp cãs ꝑdictas. Si tñ alicui videret q̃ istud dictum patiatur calũniaꝫ pp dicta Ipocratis. dicit. n. Ipo. q̃ hydrops q̃ ꝓuenit ab apostemate epatis ẽ cũ retẽtione fecis qz caliditas nimia q̃ est ĩ ep are rõne apostematis. ⁊ fe. trahit hũiditates chilosas ⁊ haurit sicut spongia: nec etiam penetrat ad mẽbra ꝓpter opillationes ꝫ conuertit in fumũ ⁊ vapozẽ ⁊ induditur inter pelliculas vẽtris ⁊ causat tumorez. ⁊ ita ydropisim. gre ⁊ cẽ. Dico q̃ q̃n apostema epatis sequit hydropisis. tũc vẽter ẽ stipticus. Si aũt essꝫ venter laxꝰ nõ seq̃tur ita hydropisis. ⁊ ita fluxꝰ vẽ. põt seq̃ magnitudinem epatis gilbi. ⁊ tũc nõ est hydropisis. ⁊ si superueniet hydropisis: tũc nõ eẽt vẽter laxus qz cũ mã q̃ deberꝫ cõuerti in tumorẽ fluit ad exteriora non causaĩ tumor: ⁊ ita nec hydropiꝭ. Quinto intelligendũ q̃n lꝫ auctores cõiter loquẽdo ñ ponãt apostemata epatis gñãri nisi ab hũozib⁹. ⁊ aquositatib⁹. ⁊ vẽtositate. nihilominꝰ põt cãri ex chilo etã in epate. q̃n chilus abũdat ⁊ ad formã humoris trãsmutari nõ põt ꝓpter epatis debilitatẽ. aut ꝓpter chili multitudinem

tñ cũ venit ad epar aliquo modo dispomiꝫ ⁊ subtiliaꝫ. ⁊ ita põt aggregari ĩ epate ⁊ corrũpi ⁊ ita apostema causari. tamẽ qz hoc est de raro cõtingentib⁹ ideo non posuerũt auctores. Sexto notandum q̃ apostematib⁹ ca. epatis vrina est intensa ⁊ lꝫ debilitas digestiue remittat. ⁊ ita deberet eẽ remissa. tñ qz taĩ debilitas ꝓcãt a calore. iõ intẽsa ẽ ꝓpter admixtionẽ alicui⁹ portionis colere. Septimo aduertendũ q̃ in apostematib⁹ epatis vrina ẽ spissa. ⁊ ꝓfusa. ⁊ liuẽs. pp hũozũ ebullitionẽ: ⁊ ꝓturbationẽ ⁊ fe. ⁊ lꝫ opilo causet tenuẽ. Dez ẽ q̃n nõ est fe. nec hũoꝝ ꝓturbatio. ⁊ lꝫ ĩ apostemate sit. nihilominus ibi ẽ ebullitio ⁊ ꝓturbatio ⁊ fe. ⁊ istud faẽ ad eliquationẽ mr. tñ obstãte opilatione. Octauo intelligendũ q̃ cũ in apostẽate epatis cib⁹ ad epar penetrare nõ põt tũc multiplicãtur feces ⁊ minoraĩ vina. ⁊ si penetrat fit ecõuerso. Nono notandũ q̃ in apostemate epatis vrina ẽ liuẽs rõne fe. ⁊ infectionis ⁊ mortificatõis. Decimo ꝓsiderãdũ q̃ in apostemate in principio corpe plectozico eẽnte. dz fieri flõa ð basilica eiusdẽ lacꝰ. qz ibi ẽ sufficiẽs oppositio sicut ẽ supꝝ ⁊ infer⁹. ⁊ nõ dz fieri ð pte sinistra: qz tẽ essꝫ duplex oppositio. ⁊ inflõando nõ debem⁹ trãsire duas notabiles oppositiones ꝑm Auic. Undecimo notandũ q̃ in apostematib⁹ epatis ⁊ potissime ca. bñ ꝓpetũt repaussiua nec talia opilãt ⁊ ꝓstringũt nec igrossant. ⁊ qz ponũt ĩ pua q̃tate ⁊ cũ ĥ busdã dissolutis.

Capl'm. iiij. de fluxu san. ab epate.

Fluxus sanguis epa

f tis est fluxꝰ vẽtris sanguine⁹ virulent⁹ veniens aliq̃n ab epate aliq̃n ab alĩs membris.

Cause. Cause autẽ aut sunt extrinsece aut intrinsece. Si aũt fuerit extrinsece tũc sunt sicut casus. pussio. vite suauitas ⁊ ociũ ĩ eo ĥ ꝓsueuit exercitari ⁊ mẽbroꝝ mutilatio ⁊ sitĩa. Si ãt venerit a cãis intrinsecis tũc aut ꝓuenit ab epate aut ab alĩs mẽbris. Et si ab alĩs mẽbris tunc põt ꝓuenire a stõ: aut a venis meꝫaicis. aut ab iteſtinis. aut pp retẽtionẽ mẽstruoꝝ. aut emoꝝ. aut apostẽatã q̃ vicinanꝫ epati. aut pp totũ corp⁹. Si ãt

venerit pp epar tūc ꝓuenit pp q̄uor cās aut pp apostēata. aut pp debilitatē virtutis ꝓuersiue in san. sta q chilus nō ꝓuertitur in purū sanguinē. ⁊ ita mēbra illud aborrēt. ⁊ tūc virt⁹ expulsiua mittit ad intestina. Tertio accidit pp oplonem ita q epar bñ digerit. ſz san. ñ penetrat ad mēbra. aut qz mēbra nō indigent. aut qz penetrare nō pōt. ⁊ tūc rōne more denigratur. ⁊ vſ q ſit sicut frustrū carnis aut sanguisuge. Quarto accidit pp apitionem venaꝝ. ⁊ b accidit ppitres cās. aut qz vēa findit. aut qz corrodit. aut frangit ⁊ aperitur. ⁊ de b ſtat versus. Diabrosis vēas corrodit ritis easdē. ſfindit anathema sis has apire facit. Intelligendū ē circa istā mām q ista mā priꝰ ptractata est supius cap'o de fluxu vē. Intelligendū ēt q iste fluxus diuersificat multis modis. ex pte q̄litatis. qm̄ aliq̄n ē mult⁹. aliq̄n est pu⁹ ⁊ ex pte q̄litatis. qm̄ aliq̄n ē clarus. aliq̄n est virulēt⁹. aliq̄n sanios⁹. ⁊ diuersificat ex pte ſbē. qm̄ aliq̄n est subtil'. aliq̄n grossus. ⁊ ēt ex parte odoris. qm̄ aliq̄n est fetidus. aliq̄n grauis odoris. aliq̄n nō. ⁊ diuersificat ex pte loci. ⁊ b multipliciter diuersificat. Qui igit particulariter vellet ꝓsiderare spēs hui⁹ fluxꝰ sunt multe valde adque narrandū nō sufficeret pñs dies sed ista sufficiāt cā breuitatis. qz circa breuitatē laboram⁹.

Signa. Si aūt fuerit ex cāis extrinsecis ⁊ si fuerit ab alijs mēbris hoc habebit ex indicio ⁊ passionib⁹ mēbroꝝ. ⁊ pter dolorē. grauedinē pticule patientis. qm̄ si ē a stō est dolor ⁊ aggrauatio ⁊ idigestio circa stōm. ⁊ ita de itestinis ⁊ alijs mēbris. Et si est ex apostemate est ibi fe. Et si venerit pter debilitatem virtutis digestiue epatis fluxus ē sicut lotura carnis. Et si ē propt opilationē sanguinis vergit ad nigredinē ⁊ ē coagular⁹. ⁊ si venerit pp venas si sint apte aut fracte. tūc est mult⁹. aut clar⁹. ⁊ venit subito ⁊ velociter. Et si fuerit pter corrosionē scisurā tūc est virulēt⁹ turpid⁹. ⁊ venit paulatim Et si ē pter apostema ē ptim sanios⁹. Differēnia aūt inter fluxū epaticū ⁊ fluxū itestinoꝝ ⁊ alioꝝ mēbroꝝ b ē. qm̄ fluxus epaticꝰ ē sine dolore ⁊ ꝓdaf'. ⁊ post egō nē ⁊ apparet quedā pmixtio. ⁊ si venit a stō egō ē chilosa. ⁊ grauedo ē in stō. Et si ꝓcēit a venis meseraicis tūc nō apparent signa debilitatis epatis. Et si ꝓueniat ex fritate videf sanguis putrefactus ⁊ modic⁹ fetor. Et si ē ex caliditate fetor est maior ⁊ putrefactio ⁊ nigredo maior ⁊ cetera.

Pronostica. Pronosticatio aūt cadit b quo ad curatiōnē. Regula autē gñalis ē hec ⁊ in quos libet fluxu. ⁊ i oi colera q̄ egredit a corpe q nullus fluxus quātūcūq; de natura sui prima fronte videat malicios⁹ qō non restringaf si fuerit cū alleuiatiōe ⁊ cū bona tollerantia. ⁊ etiā si esset sinthoticus nō ds subito restringi ſz paulatīe si virt⁹ valeat tollerare.

Cura. Si aūt fluxꝰ vētris sanguineus venerit ꝓpt aptionē ⁊ fracturā venaꝝ. fiat in primis flōia de epatica vtraq;. Deinde fiāt vētose inter spatulas cum scarificatione. Deinde subr⁹ malit'. ⁊ inūgatur dieta sanguinē ingrossatiua. sicut sunt iuiube risi. miliū. panicum lētes sine cortice. prima aq̄ abiecta. ouacocta in aceto. fabe cū aceto. lactū ⁊ silia. Nūc aūt intelligendū circa istaꝝ mām q ois fluxꝰ cū breuitatis pōt reduci ad duas cās. ſ. ad calidā ⁊ ad frām. ⁊ si fuerit cā ca. curef cū his medicaminib⁹ sumptis. ſiue ab inf⁹. ſiue ab extra. siue supi⁹ siue ī ferius. ſm diuersitatē pticule patientis. ⁊ b ſm diuersos modos vtēdi sicut frequēter tactū ē. Dālia aūt sūt h⁹. ſ. bol⁹ armenicus. terra sigillata. san. dra. ypoq̄stidos accacia. psidia. balaustia. mirtilli. berberis. ro. sandal'. plātago. vga pastoris. bedegar. galle. ⁊ multa ꝓsilia. cū paucis caſtipticis. et si cā fuerit frā medicef cū istis ſ. mastice. thure, storace. calamite. ambra, nuce cipressi. ⁊ folijs ei⁹. ⁊ gariof. ⁊ anisoſſo. ⁊ nasturcio ſſo. ⁊ silib⁹. ⁊ q appōr tur aliqua pauca frā stiptica. Aduertēdū ē b de quodā medicamine q indifferēter curat oēm fluxū ſi curari debeat p medicamina suppositam⁹ cōpetēti dieta. ⁊ q corp⁹ sit mūdificatū. Rx. spodij. rasure ebo ris. aā. ʒ. i. aliis scisi. se. canabis. aā. ʒ.). rosaꝝ. ru. electaꝝ. margaritaꝝ. coralli aā. ⁊ ru, sandal', muscatelini, charab, san, drac,

ambre igit sic.añ.ʒ.ħ.cõficiãtur cũ sirup. mirtino.ꝛ fiãt trocisci.ꝛ cuʒ volueris vti distẽperẽt cũ lacte ꝛ denẽ.principaliter istõ medicamẽ ꝓtra fluxũ sanguineũ epatic̃ũ.ꝛ scũdario ꝓtra stomatic̃ũ.ꝛ p cõsequẽs vʒ in oĩ fluxu nisi fluxꝰ essʒ pp opilationẽ.ꝛ vʒ opilatione remota ꝛ corpore mũdificato vt dictum est.

Clarificatio. Intelligendũ ꝙ fluxus pp vulnꝰ ꝛ corrosionẽ ẽ magis imundus ꝛ virulẽtꝰ ꝙ ille ꝙ venit ppꝫ aptionẽ ꝛ ruptura venaꝝ p tãto qꝫ in venis magnis ẽ plus de calore ꝛ spiritu. Jn venis añ puis minus est.preterea corrosio fit magis in venis paruis.ꝛ iõ sanguis ẽ magis virulẽtꝰ rõne cãe inducẽtis corrosionẽ ꝛ rõe aggregationis superfluitatũ i loco. Secũdo notandũ ꝙ fluxꝰ dissintericꝰ plꝰ fit ꝛ frequẽtius de san.coleri.rõe accidẽtis.ꝛ postea ex san.rõne multitudinis.ꝛ postea tardius ex flãte:qꝫ humor frigidꝰ ꝛ viscosus. ꝛ tardis ex melica qꝫ hũor terre. Tertio intelligendũ ꝙ fritas multũ intẽsa p cõparationẽ ad virtutes corpis causat fluxũ dissintericũ.qꝫ debilitat virtutẽ digestiuam ꝛ ptẽtiuã.sed fritas tẽpata totũ confortat ꝛ restringit. Ultimo notandũ ꝙ in fluxu epatico dissinterico remedia exteriora debẽt põi supra regionẽ epatis, nõ alibi.qꝫ no cumentũ induceret.

Capl'm.v.de hydropisi.

Jdrops est error virtutis vnitiue in toto corpore sequẽs mutationẽ virtutis digestiue i epate.ꝛ ita hydrops ẽ error virtutis digestiue in epate. Jntelligendũ circa istã mãm ꝙ virtꝰ digestiua triplici dispositione mẽsurat.qm̃ nutrimentũ prio disseminat.scdo vnit.tertio assimilatur cũ deficit dissemiatio cãtur macies. Et si deficit vnio cãtur hydropis.ꝛ si assimlatio leꝑ.b sunt q̃ legũtur a B.libro suo d virtutib' nãlib'. Cũ igit nutrimentũ nõ potest ꝙ ecte vniri ꝛ solidari tẽ tumescat mẽbrũ ꝛ inflat.ꝛ tũc cãtur vera hydropisis q̃ yposarca appellat. yposarca tm̃ nõ est sine epatis passione. ꝛ ideo quãtũcunq; facies esset tumida seu inflata vel pedes versus diafragma vel stomacus vel manꝰ trit vel pedes vl'manꝰ. nihilominus nõ esset hydropis nisi virtꝰ digestiua epatis patereꝫ.ꝛ ideo etiã bene dicit hydropisis est error virtutis digestiue in epate, qm̃ sine passione epatis fieri non potest. Nunc autẽ tres species hydropisis a sapientibus distinguntur. Prima species est de cã frigida ꝛ appellat yposarca seu anasarca.seu lencoflegmacia quod idem est.cuius causa est sanguis aquosus ꝛ frigidus flẽticus cum vniuersali tumore totius corporis. ꝛ ideo ista species ẽ vera hydropisis. Et primo ꝛ principaliter patitur epar. ꝛ quia errat virtus digestiua vnitiua in toto.membrũ enim nõ potest consolidari ꝛ firmaꝫ esse sed est molle inflatũ tumidũ.ꝛ tamen ista species nimis mala est inter oẽs. Alie autem due species sunt de causa ca.quãtum ad causam antecedentẽ.ʒ causa coniuncta semp sit frigida.ita ꝙ prima species appellatur ascites.ꝛ causatur ex humiditate subtili aquosa multa cũ modica vẽtositate.ꝛ est deterior inter oẽs. Tertia autem spẽs seu secũda quãtuʒ ad cãs ca.vocat timpanites.cui' cã est vẽtositas multa cũ pauca aquositate ꝛ est mala valde. Modus ãt generãdi est iste.qm̃ deficit virtꝰ digestiua epatis.ita ꝙ chilus ad pfectã formaʒ hũoris deuenire nõ põt.nec etiã bñ põt purgari expelli ꝛ mũdificari nec ꝑgregari.tũc aliqua portio mittitur ad totũ corpus ꝛ aliqua remanet in epate. ꝛ qꝫ illa que vadit ad totũ corpus nõ est naturalis nec natura potest perfecte conuertere ꝛ solidare:ideo magnam portionẽ iterũ ad epar mittit.ꝛ ita est de renibus. et vesica cum nõ possint bene mundificare Jsta igitur omnia iterum regurgitãt ad epar.Et quia epar fuit debile in generãdo ꝛ segregando ideo modo plus est debile in expellendo ad exteriora, ʒ facẽ ꝙ põt.ꝛ iõ cõuertantur ista mã in vaporẽ et ꝑ porositates ꝛ foramina resudat vsq; ad pelliculas continentes intestina que sipħac et mirach apellantur. ꝛ tunc ibidem induduntur ꝛ aggregantur et causant tumorem ventris tantũ.quia intestina balneãtur in illis.Et quãdo venit ad

tm̃ nō ē curatio. pellicula ãt q̃ imediatius adh eret iestis vocaf mirach. vñ mirach ē pinguedo zirbosa tenens ad modū rethis imediate inuolues intestina. Deide venit alia pellicula q̃ approximaf cuti q̃ appellatur sifach. ⁊ ita vēt̃ositates ⁊ aq̃ositates inter duas pelliculas reeluduntur. Aucto⁊es ergo volūt q̃ prima spēs causatur imediati⁹ ꝓpter errorē virtutis digestiue tertie. Sz scōa ꝓpter errorē mū dificatiue renū ⁊ vesice. Sz tertia ꝓpter errorē ſtōi cōuertentis mām in vapo⁊em q̃ epar rectificare nō pōt. Quodcūq; igitur fuerit cā ⁊ quocūq; modo vadat nes gociū in oī specie ydropisis p̄cipaliter patitur virt⁹ epatis digestiua.

Cause. Cause enim aut sunt exterio⁊es. aut interio⁊es. si exterio⁊es tūc sunt sicut casus. percussio. obuiatio. nimia caliditas ⁊ nimiū frigus. ⁊ siccia. ⁊ fluxus nimi⁹ sāguinis: aut vētris ⁊ oīa si milia manifesta ⁊ detecta. Si ab int⁹ sic sunt ab epate aut ab alijs mēbris tūc sūt oīa illa quib⁹ epar cōpatitur. aut cū q̃b⁹ sz colligantiā aut vicinitatē. ⁊ ita virtus epatis parf ⁊ minoraf. ⁊ auferf ⁊ cozrūpitur pp ſtōi passionē. ⁊ ꝓpter morbos venarū mesaraycū. ⁊ ꝓpter vicia intestinoz̄. ⁊ matricis. ⁊ vesice. ⁊ splenis. ⁊ diafragmatis. ⁊ pulmonis. ⁊ ita de alijs. Si aūt fuerit ꝓpter epar p̄ se. ꝓpter ſtriā aut ꝓpter morbos cōsimiles. aut officiales. aut cōes. cōsimiles sicut ē mala cōplexio frā. ⁊ ita ē cā immediata hydropisis. aut pp malā cōplexionē ea. q̃ facit ad eralationē ca. nālis q̃ ex alato succedit fritas. ⁊ ita lz cā antecedēs sit calitas. cā tm̃ imediata ē fritas. Morb⁹ ãt officialis ē sicut opilatio. apostēa ⁊ silia. ⁊ ex oib⁹ istis seqūf ⁊ sibi cōformib⁹ virt⁹ digia epatis imutatur. ⁊ si cōtinuetur hydropisis gñabiſ.

Signa. Signa hydropis future sūt q̃ ꝓter solitū lōgo tpe supfluitates q̃ cōsueuerūt expelli retinētur. sicut est sudo⁊. egō. ⁊ vrina. ⁊ alia cōsilia. Secundū signū ē cacochia ⁊ ꝓter solitū mala colo⁊atio facies. ⁊ aliq̃n inflatur tebiculi. ⁊ aliq̃n intendiſ appetit⁹ ⁊ aliq̃n diminuiſ. Signa aūt hydropisis p̄ntis. sunt inflō pedū: ⁊ inflō oculo⁊ difficultas anelit⁹, tussis sicca, ⁊ tumo⁊ vētris, sitis ineſtinguibilis. diminutio appetit⁹ abi pp appetitum por⁹. mala colo⁊atio. Signa ãt hipofarche sūt tumo⁊ vniuersalis toti⁹ co⁊poris. pulsus vndosus. egō aūt al. sanguinea. ⁊ si cōprimaf caro cū digito dimittit post se cauernā: ⁊ vēter nō est ita tumidus sicut in alijs specieb⁹. Et est intelligēdū q̃ in vtraq; specie pōt vrina ee colo⁊ata tincta. ⁊ ideo ex colo⁊e vrine nō possum⁹ arguer supra caliditatē. Timpanites aūt ⁊ ascites differūt ab hypofarca. qm̃ in ascite ⁊ timpanite gracillantur supioza ⁊ inflantur iferioza ⁊ eminet vmbilic⁹ extra. In hypofarca aūt ē vniuersalis inflatio p totū co⁊p⁹. Signa aūt ascitis sunt usta. pulsus paruus ⁊ frequēs ⁊ si venter agitetur sonat sicut vter semiplenus aqua. sicut sonaret coacus. Timpanites autem discernitur q̃ vrina est magis tenuis. ⁊ pulsus velo⁊ ⁊ frequēs ⁊ dur⁹. ⁊ si vēter pcutiaf sonat sicut timpanū p̄cussu⁊. vel sicut vter plen⁹ vēto. ⁊ lz egestio sit sanguinolēta in istis duab⁹ specieb⁹ nō tm̃ est alba sicut in hipofarca. Dipofarca igiſ vt dictū ē causatur magis ꝓpter tertiā digestionē ⁊ ascites ꝓpt̃ scōam. ⁊ timpanites pp primā. Si aūt hydropiſ venerit pp cās extrinsecas discernitur indicio patiēris. ⁊ si fuerit pp passiones alio⁊ mēbro⁊ discernif ꝓpter hoc q̃ passiones p̄cesserūt note ⁊ manifeste sicut est apostema epatis. aut durū. ⁊ ita de alijs mēbris. Et si fuerit ex se. discernitur ex illo. sicut docet Ipo. discernere in ꝓnosticis. cōsurgēs aūt ex lībis ⁊ alijs ⁊c. Considerentur igiſ signa ⁊ erit manifestum.

Pronostica. In p⁹is doc⁊ Ipo. ꝓnosticare cuz dicit oīs ydrops in acuta se. malus. Si enim ydrops sequatur se. cōtinuā. vi⁊ aut nunq̃ euadūt. Et si sequaf apostema durum epatis nūq̃ recipit curationē. nisi forte i ꝓncipio si medic⁹ fuerit diligēs ⁊ patiēs obediens. ⁊ q̃ alia p̄icularia conueniāt. Qñ ydropico applicantur remedia pueniēcia. ⁊ patiens sentit se alleuiatū. ⁊ post tres dies aut quatuo⁊ iteꝝ reuertiſ ⁊ hoc fit frequēter in multis vicib⁹ talis nunq̃ curabitur. Quid esset igitur si malo mō sentiret se alleuiatum certe tanto deteri⁹

Fluxus ventris supuenies ydropico si
ne allcuiatiõe mortale. qñ aliqñ est possi
bile qõ natura euacuet aquã idropicorũ
z per secessus. z p vias vrinales. Fetor
anhelit⁹ z sputi z sudoris z eor⁹ que egre
diunt a corpore signa sunt mortalia in y
dropico: z fetor totꝰ corporis. Qñ in
ydropico egõ est ad modũ sanguinis co
agulati: prim⁹ est morti. Vrina bicolor
mortal est in ydropisi: sicut cũ est rubea supi
us z magna infer⁹. Si ydropico supue
niat difficultas anhelit⁹ z difficultas anhelit⁹ z flu
xus ventris: infra tres dies morietur.
Ydropis in ꝓpone ca. z sicca mala valõ
Ydropis que pcedit ab epate peior ẽ q̃
a splene: vel ab alijs membris. Aschites
deterior est inter oes species vt dictũ est.
z yposarca min⁹ mala. z tipãites media
licet sit valde mala Ulcera in ydropi
co non curatur. Si melencolico super
ueniat ydropisis curatio fit melie ꝓpter
humectationem.

Preseruatio. Curatio z ꝓseruatio ydropisis talis
est. In primis pcant cibis z potib⁹ quã
tum erit possibile: tolerent sitim: vitet oia
brodia z iusula. nisi die solonis. z tẽ vta
tur brodijs galline cũ aromatib⁹. Uitet
panez triticeũ quãtũ erit possibile. Uta
tur igit pane cũ croco: z pane ordeato: z
vino claro subtili albo mũdo aromatico
sed in parua quãtitate. z vtaꝫ nectare.
Utaꝫ volatilib⁹ si bñe poterit. z sint oes
carnes asse. misceat in cibis suis allia. ce
pas: porros. z vtaꝫ sinapi: sed in parua q̃
titate: z vtaꝫ sardellis. Itẽ vtaꝫ isto sal
samento. ℞. zinzib. galange. zodearie. a
nisi. maratri. cimini. ameos. siseleos. añ. z
i. spicenar. calami aromatici ꝓparati. añ. z
i. sandal. muscatellini. z. ij. fiat pꝰis. z vta
tur eo in oib⁹ cibis suis. Utaꝫ ergo pul
lis: z colũbis: z gallinis: z fasianis: z om
nib⁹ aub⁹ qui nõ degũt in aquis. Et pti
vti enõ. scar. rutha. z ꝓpillo: z apio: z sal
via: z nasturcio: calamẽto: perro. cõperũt
etiã auellane asse. z fistica z omia similia
Utaꝫ exercitio fortissimo ante cibũ. vitet
bal. aque dul. nisi esset stupha. Uitet flo
boromiã nisi repletio eẽt nimia ꝓp retẽ
onẽ mestruoꝝ: aut ꝓpter retẽtionẽ emoꝝ.
Uitet oia ea q̃ euacuãt solã co. nisi nimis
eruberaret: z tũc euacuet cũ mirab. caꝛ.
Ista ãt bal. que dicent cõperũt oib⁹ pre
paratis ad hidropisim. z etiã cõperũt in
idropisi actuali corpe tñ mũdificato: z iõ
prius mundificem⁹. Utaꝫ parati ad hy
dropem otill' diuꝛ. z otill' squill'. Deide
purget cũ hierap. acuata cũ aloe: z masti
ce. z si materia eẽt viscosa acuaꝫ hierap.
cũ pulpa collis z bdellio. corpore autem
mundificato vtaꝫ ista stupha. ℞. assari. o
rigani. calamẽti. anisi. maraꝫ. camomille.
melliloti. anthos. sticados. abſinthij. añ.
lib. ß. z ponaꝫ i aqua z stupheꝫ in fumo
ante cibũ z post exercitiũ. Deinde vtatur
trifera. tiriaca. z istis vtaꝫ q̃tũ erit vtile.
Deinde põt balneari in furno vnde exi
uit panis sic q̃ possit patiẽs tollerare. et
sudet ibi diu. vel balneeꝫ in arena maris
in tpe calido. z sepeliaꝫ ibi vsq; ad collu. z
cooperiaꝫ bene caput ne lesatur a sole
vel vadat ad bal. sulphurea: z aluminosa
vel calefiat aqua maris z balneeꝫ ibidez
Et si ista nõ inueniaꝫ naturaliꝫ fiant tñ
per artificiũ. vel sic fiat fouea i terra z po
naꝫ in fouea carbões accensi de iunipe
ro. Deinde ponaꝫ crater ferr⁹ desuper. z
deinde sternaꝫ ebuli multi. z patiẽs nu
dus intret ebulos. z sudet ibidem fortiter
Intelligẽdũ ẽ iuxta ß q̃ patiẽs ponaꝫ i
sole ventre discooperto: z cauẽdo tamen
q̃ loc⁹ nõ sit ventosus nec frũs. z q̃ fricẽ
tur venter fortiter cũ manib⁹ z mirabiliꝫ
valet: qz calor solis ẽ viuificus: z ego inue
ni magnũ iuuamẽtũ. Deinde sciendus q̃
lac multũ valet si coꝛrigẽdo poteꝫ mane z se
ro. z si posset abstinere ab omi alio potu
optimũ esset. Et cũ ß intelligendũ q̃ serũ
caprinũ potatũ: z spicanar. z curant oẽm
ydropisim de frigida. Si aũt eẽt de cali
da. addaꝫ cũ his sucendi. z suc. scariole.
Euforbiũ cũ suc. citomoꝝ in parua quan
titate sumptũ vsq; ad. ß. i. vel. z.). si con
tinueꝫ curat oẽm hydropisim de frigida.
Et si fuerit de cã ca. vtatur trifera sara
cenica reubarbarata. cũ diarcubarbão sup
posita paucitate cibi z pot⁹. z q̃ dieta sit
subtil: z exercitiũ tẽperatũ. Ista q̃ dicã sũt
preseruãt ab ydropisi: z curãt oẽz ydro.
a principio.

Cura ydropisis accidentalis.

Suppositis igit vtrib⁹ in oi ydro
pisi ꝓuocet vomit⁹ cū decoctōe
rafani in ortil'. diuretico. Deide
vtrak tali siru. ⁊ potissime in cāis
frīs ⁊ aquosis. qz de cāis ca. inferi⁹ faciemus mentionē. ℞. rad. aristol'. hyreos. feni. petro. brusci. sparagi. gramis apij. ḡēmane. añ. ʒ. iij. cōquassent ⁊ tēperent cū a cero fortissimo p diē ⁊ noctē. tūc. ℞. assari. betonice. germādree. fricados. eupatorij. absinthij. mēte. origani. calamēti. añ. ʒ ij. spicanar. squinātī. calami aromatici. lacce. anisi. maraf. ſe. enō. ſe. ſcaf. ſe. ꝫmelonū añ. ʒ. i. ſpodij. raſur eboris. ſandali muſcatellini. añ. ʒ. ij. liquir. mūd. uuaꝝ paſ. mū. abartil'. iuube. añ. ʒ. i. lacti. predicti. ʒ. iij. melr̄o. lib. i. panis zucc. lib. ß. fiat siru. q̄ ſi lib. ij. Deinō fabricet talis mā. ℞. cuforbij. pulpe coll'. agarici. añ. ʒ. ij. lacte. ſpicenar. bdellij. ſe. ende. ſe. ſcaf. maſticis. añ. ʒ. ß. ſuc. yreos ſuc. abſinth. cucumeris aſinini. añ. ʒ. ß. carnū citonioꝝ. ʒ. i. puluerizanda puluerizent ⁊ fortissime incorporent ſne igne. ⁊ ſi nō poſſent incorporari cuz his incorporent cū ortil'. ſquill'. q. s. Intelligendū igit circa iſta duo ꝙ mā vbiq; fuerit mō ē trahenda verſus ptes vrinales mō verſus ventrē. ⁊ nō cōtinuet vna operatio vt nā fit cōſueta. vtak igitur duobus vel trib⁹ diēb⁹ ſiru. predicto. ⁊ ſeqnti die vtak de predicta medicia vſq; ad. ʒ i. vel. ij. iuxta cōuenientiā pticulariū. Deinde vtak fir⁹. v. diēb⁹ vel ſex. deinde duobus diēb⁹ cōtinuis vtak medicia p̄dicta ⁊ in quantitate p̄dicta. Deinde quieſcat duob⁹ diēb⁹ vel trib⁹. Deinde vtak p̄dcō ſiru. ij. vel. x. diebus. Deinde vtak p̄dicta medicina. ⁊ in paulatine euacuabit aqua citrina hydropicoꝝ. ⁊ de predictis materialib⁹ poſitis in ſiru. pōt fieri el'm. ſeu cū ditū ⁊ ſimilia. Et vere qui bene vult aduertere oia iſta optima ſunt ſi diligenter particularia cōſiderem⁹. Deinde baluee tur aut ſtuphet ſicut dictū ē. Deinde emplet̄ur venter cū iſto empl'o. ℞. ſtercoris bouini. ſtercoris capre. chimolee. deficcēt trita ſupra ignē. poſtea. ℞. ſtercoris colūbini. fulphr. nitrū. limaceos: cū teſtis ſuis ⁊ teſtas cōchileaꝝ marinaꝝ. pterank oia ſimul ⁊ fiat empl'm cū vino albo: ⁊ extendat ſupra totū ventrē. Et ſi hydropiſis eſſet de ea. fiat empl'm de roſ ⁊ ſandal'. ⁊ ea momilla ſupra epar. ⁊ tūc emplaſtra calida nō apponant ſupra regionem epatis ſed ſupra reſiduū ventris. Ultare aūt de bent oīes ydropici ſcamoneā. tintimallum: ⁊ etiā aloes. niſi aloes eēt abluti bene repreſſuz. Intelligendum etiā ꝙ multe ſunt m⁹. que euacuāt aquā citrinaꝝ hydropicoꝝ. ſicut eſt elacterides. ⁊ ſemen laureole. ſc. ſerule. ſe. eruce. ſe. ciiute. ſe. vrtice. caſtoreū. euforbiū. cll's. vc̄z. tapſia. aqua raphāi. ſquille. ⁊ cartami. ⁊ aq̄ piſillij. ⁊ propria vina. ſuc. mediani. corticis ſambuci. Si aūt diſtillet radix ſambuci et mediani⁹ cortex ⁊ flores ⁊ fiat iſta aq̄. iſta aqua in delicatis curationē ydropiſim ō frida. Ego āt ſuz erpt⁹ ſuc. rad. hyreos. Attamē aduertēdū ꝙ ſucc⁹ iſte dz cē crudus: qz ſi eſſet coct⁹ nihil valeret. ⁊ qō accipiat de māe quātū media teſta ouī cap. per ſe vel cuz ouo ſorbili. ⁊ procul dubio curat omnē ydropiſim que manu humana ſit curabil'. dū tamen cōtinuet. educit eñ cotidie tres vel quatuor ſcutellas aq̄ citrine. Et qz iſta ſufficiebāt mihi in egritudine curabili in principio ideo de aliis nō curaui. qz cū hoc medicamine nullo alio indigem⁹. Pōt etiā fieri ſuppoſitorium tale. ℞. ſal' gēme. folioꝝ ruthe. añ. ʒ. ß. caſtorei. euforbij. ſc. vrtice. añ. ʒ. ij. mellis. q. s. ⁊ fiant ſuppoſitoria. Ultimo autem ⁊ in deſperatōe ⁊ cū nō videm⁹ aliā viā incidat p duos digitos ſubr⁹ umbilicū: ⁊ fiat foramen diagonale. ita vt prima pellicula exterioz incīſa cū venim⁹ ad ſiphac ſubr⁹ primū vulnr⁹ cutis exterioz cooperiat foramē ſiphac. vt aqua ſubito exire nō poſſit. ⁊ tūc imponat canula per foramē primū ⁊ poſtea inclinet caput canalis ⁊ intromittat p ſecūdū foramē. ⁊ tē aqua extrahatur paulatine hodie paruz ⁊ cras ſimilit. donec tota aqua ſit euacuata. Et cōfortet epar cū aromaticis ſtipticis. Et eſt intelligendum ꝙ Auic. dicit ꝙ meli⁹ eſſet ꝙ euacuaret iſta aqua cuz medicinis que euacuant a ꝓpriate. Quitum eſt ꝙ vita pōt aliquo tpe plongari p vnuz menſez: aut per mediū annū ſ⁹ p⁹ ea itez reuertit aqua paulatine. ⁊ nunq̄ vidi aliquē pfecte curatū p hūc modū in fmalit mortet. Et credo ꝙ meli⁹ eēt ꝙ fie

Aloe

rēt.v.vl'.vi.cauteria subt'ūbiculū ī bursa testicl'oz resudādo ita q̄ paulatie mā aq̄ sa purgaret.multa aūt sunt medicamina composita que valent in hac passione.et illa ponemus per dei gratiam in fine libri ꝛc.

Cura hydropis cū caloze.

Jaūt cū hydropisi fuerit fe. aut apostema.aut hydropis fuerit ō causa ca.tūc in aliquo istoz non detur vinū:nec etiā aliquis panis.ꝛ pozissime de frumēto si possibile est. Vratur igitur ordeato:ꝛ aqua ordei:ꝛ vtaf puis pullis assis.ꝛ carnib' edulinis assis nisi fe.esset cōtinua.ꝛ vtaf endō.ꝛ scaf.ꝛ lactu. cū aceto.vbi sit zucc.ꝛ malagra.oul.acria cōpetūt.ꝛ oīa abaria faciis digestionis que vergūt ad frigiditatē. fugiēdo semp aquosa ventosa ꝛ opilatiua. Jn primis digeraf mā per hūc modu3.fr.endō. scaf.ortalana ꝛ siluestris.añ.lib.ß. lactu. epatice.ꝛ fumi terre.eupatorij. scolopendrie.acozee.añ.ʒ.ij.iij.sc.frōz. maioz et minoz.lacce spiccnar.folioz absinthij.radic.apij.añ.ʒ.i.aceti al.ʒ.iij. panis zucc. lib.i.mell'.lib.ß.fiat sirup'.lib.i.ꝛ.ß.ꝛ emplastref epar cū sumitatib' vitis albe. et succo maurelle.ꝛ epatice.ꝛ ende.ꝛ sandō. ꝛ aceto.ꝛ aqua ro. Et purgef sic.fr. floz bogz.floz viol'.fumi terre.añ.ʒ.i. liq.mū. iuiubaz.folioz absinthij.vuaz pas. abaris mundataz.añ.ʒ.ß.prunoz.xx.spicen. ʒ.ij.fiat decoctio cū sero caprino.ꝛ in decoctione temperenf cortices mirab.cit.ʒ i.fricenf lēto igni ꝛ colenf.ꝛ colature addaf cassiefi.mundō.ʒ.i.reub.ʒ.i.vel.ʒ.ij.

Nunc aūr ista fiant sicut dictū est superius in alio sirupo ꝛ alia euacuatione.s.q̄ aliquib' diebꝰ vtaf sirupo:ꝛ aliquib' alia qua portione decoctionis immediate dicte.ꝛ ita modo vno modo alio. Emplm tñ cōtinue teneatur ꝛ frequēter innouef. sed supra totū ventrē ponaf emplm supius dictuz nisi q̄ pastef cum aceto fortissimo loco vini.tamen non ponatur supra regionem epatis vt dictum ē.sed emplm frigidū supra regionem epatis ponatur vt dictum est. Et quia aliqñ cadūt multe cōpositiones sicut est fe.apostēa, ydropisis.ꝛ ideo simplicibus simplicia addātur:ꝛ compositis composita. aliquando plus ꝛ aliquando minus:q̄ industrie medici operantis particulariter dcrelinquo Jn timpanite aūt fiant facellationes de milio ꝛ de panico:furfure confecto:ꝛ ordeo ꝛ camomilla:ꝛ melliloto.assenf ergo ista ꝛ frequenter fiat facellatio. Et si ventositas esset de causa frigida facellef ventcr cum sale:aniso:maratro.cimino:ꝛ rutha.ꝛ si forti' facere volum' fiat cum sulfure ꝛ nitro. Existis igitur possunt fieri oīa ista vnguēta ꝛ empla. Deinde fiant ventose multe supra ventrem sine scarificatiōe.ꝛ fiant suppositoria superi' dicta. Epar tñ a caliditis custodiaf. Medicamen ad euacuādū aquam citrinam hydropicoz.ꝛ detur.ʒ.i.aut plus aut minus iuxta conuenientiā particulariuʒ.fr.suc. cucumeris.asinini.ꝛ rad.eius.succus laureole.suc.hyreos.pducētis florez purpureum.suc.absinth.suc.eupatorij.aā.ʒ. iij. misceantur:ꝛ quiescāt.ꝛ aqua que supernatauerit proijciatur. ꝛ q̄ residet conseruetur Et tunc fr.reub.agarici. añ. ʒ.ß. spicanar.sc.endō.sc.scaf.sc.portul'. masticis. lacte.dragaganti.sal' gēme.añ.ʒ.i. mellis ro.ʒ.ß.puluerizand.puluerizentur ꝛ in sole in vase vitreo diu agitentur ꝛ confician tur ad modum conserue.ꝛ non reuelet ur nisi in dilectis.

Clarificatio. Queritur quis istorū debeat dici ydropisis vel debilitatis virtutis digestiue. vel tumoz seu inflatio.quoniam in omni apostemate est tumoz seu inflatio. Sed in hydropisi sunt huiusmodi quare tumoz erit hydropisis. Preterea nihil erit causa ꝛ egritudo.sed debilitas virtutis ē causa hydropisis : quare debilitas non erit hydropisis:erit igitur tumoz.

Contrarium videntur dicere auctores q̄ hydropisis error est virtutis digestiue:quare ꝛ cetera. Dico q̄ ista descriptio est causalis.vnde ſm veritatem debilitas virtutis digestiue est causa hydropisis. Tumoz siue inflatio est signum hydropisis. Et qualitas membri ledens opationē ē mozb'. Patet igr q̄ auctores loquuntur causaliter, Secundo no

tandum q̄ in ydropisi ē triplex morbus cōsimil rōne male cōplexiōis. sed officialis rōne tumoris. ⁊ cōis rōne sokonis cōtinuitatis. ⁊ iz ista sint ibi. mala cōplo ē morb⁹ p se cū primo ledat opō rōne male cōplexionis. iz alii sunt morbi secūdario quare ⁊c. Tertio notāduz q cā immediata hydropis est error virtutis digestiue in e parte inquātū. s. errat digō secūda. imo hydropis nō est aliud q̄ mala qualitas membri ledēs operatōes: ⁊ tumor est signū. ⁊ ideo ꝓprie loquēdo tumor nō ē morbus sed signū. Cāe aūt antecedētes sūt due. s. mala cōplo ca. ⁊ mala ꝑ. frā. ⁊ licz mala ꝑ. ca. sit cā antecedēs. nihilomin⁹ frigiditas ē semp cā immediata. qz caliditas superflua exalādo frm̄ inducit vt dictū ē. friditas igit ē semper cā imediata. iz caliditas et frās st cāe remote. Quarto itelligendū q in timpanite vel asclite sunt simul caliditas ⁊ friditas iz diuersimode qm̄ vnū ē vt formale sicut caliditas. ⁊ iō actu manifestat. ⁊ aliud ēvt male ⁊ imediatū ⁊ occultū. ⁊ iō nō ita manifestat ⁊c. Quito notandū q extrema ad⁹ inflank q̄ ꝓxima: sicut pz in pedib⁹. qz calor citi⁹ defic in extremis q̄ in medio. ⁊ ptāto dicebat Bal. in ꝓnostica. q morz incipiebat a pedib⁹. Inflantur igit pedes ⁊ nō pect⁹ ⁊ ꝑ est qz loc⁹ pectoris nō ē bñ disposit⁹ ppt ossa. Sexto aduertendū q in timpanite ⁊ asclite solū venter inflatur ⁊ pedes: sed superiora macerank. In alijs aūt spēb⁹ totū corp⁹ inflatur. cui⁹ rō est qm̄ in istis spēb⁹ duab⁹ virt⁹ ē multū debil ⁊ nō pōt mittere ad totū corp⁹: nec supfluū nec nāle: ⁊ qz nō supfluū iō nō est tumor: ⁊ qz si mittit nāle iō ē maciel. In ypostarca aūt virt⁹ est fortior: q pz: qz supflua mittit ad totū corp⁹: ⁊ iō est tumor: ⁊ re min⁹ pcuiosa inter oēs. ⁊ iō solū in hac spē manifestatur error virtutis vnitiue q ē ꝓprie hydropisis: sicut error assimilatiue ē lepra.

Septimo notandū q in spēb⁹ ca. ydropisis ē tincta vrina rōne caliditatis antecedentis ⁊ nō cōiuncte. In ypostarca aūt ez vtraq; cā ē frigida. ⁊ iō vrina remissa. possibile tn̄ ē q vrina sit colorata vt dictū est superi⁹ pp debilitatē segregatiue renum aut rōne se. supeuientis. ⁊ simulti. ⁊ iō vrine in ꝑ casu nō ē credendū. Octauo intelligendū q in ydropisi de ea. ē maior sitis ꝓpt caliditatē ātecedētē. sed in idropisi de frigida ē maior appetit⁹ cibi ꝓpt vtrāq; cām frigidā. cū appetitus cibi vigeat ꝓpter frm̄. Nono aduertenduz q in oi ydropisi tussis supueniēs rōne ydropisis ē signū mortis. qm̄ post q̄ cāta est passio epatis. q spūalia igit cōpatiantur signū ē mortis. qz pas. mēbri nobil sicut epatis fortissima videtur. Decimo notandū q sicut ptisis que ē cōsumptio corporis nō pōt eē sine passione pulmonis cū quelibet cōsumptio nō sit ptisis: ita ydropisis nō pōt eē sine passione epatis. ⁊ tamē quilibet corpis error nō ē ydropisis. Undecimo aduertendum q magna diserasia epatis causat ydropisim: iz remissa icteritiā. Duodecimo aduertendū qm̄ iz possint eē multe cāe sitis in ydropisi. ista tn̄ pōt eē vna: qm̄ cū spiritu alia cōprimunt ꝓpter pas. epatis. tūc pulmo nō pōt flabellare ⁊ euētare ⁊ infrāre cor sicut oz. ⁊ ita calefit cor. ⁊ vapores q̄ sunt circa cor. ⁊ p ꝓsequēs stōus: ⁊ ita cātur sitis. Decimotertio intelligenduz qm̄ spēs ydropisis si fuerit de hūore tūc est ypostarca. Si de aquositate tūc erit asclites. Si de vērositate tūc erit timpanites. Aliqui tn̄ antiqui dixerūt sic cā antecedēs aut est ca. aut frā. Si ca. aut coniūgitur aquositati ⁊ erit asclites. aut siccitati ⁊ ventositati: ⁊ erit timpanites. Si aūt frigiditas coniūgatur humiditati s. c erit leucoflāntia. Si siccitati tūc erit ypostarca. aut anasarcha. prius tamē dictum est melius. quoniam ypostarca ⁊ anasarcha ⁊ lencoflantia ꝑ eadem speciē reputantur. Decimoquarto notandum q calor mediocris generat ventum ⁊ ita timpaniten. qz si esset fortis resolueret ⁊ consumeret. ⁊ debilis nihil faceret. Sed calor mediocris ē duplex aut absolut⁹ ⁊ ita est naturalis aut cōparat⁹ ⁊ sic duob⁹ modis. qm̄ aut ē medi⁹ inter ca. ⁊ fri. aut medius inter potentē resoluere ⁊ dissoluere ⁊ cōsumere aut interponentē non ista facere. ⁊ talis calor mediocris tali mediocritate significata causat ventum. s. timpanitē. Et ultra hoc notandū qm̄ vent⁹ q̄ generatur ante humorem facilius generat q̄ humor: iz ille q̄ generat ꝑ hūorez

difficili⁹. Decimoquito aduertendū ꝙ in aſcite caloꝛ nālis eſt minoꝛ cū magis ledat in radice ⁊ faciat caloꝛē nālē exalaꝛe:ad cui⁹ exalationē ſequit frīas nālis Sed caloꝛ extrane⁹ eſt maioꝛ ⁊ intenſioꝛ in hipoſarca ē ꝓtraniū.qm caloꝛ nālis in radice ē maioꝛ cū nā nō ita ledit. Sz frīs giditas accidētalis ē maioꝛ exaria matie tūc igit i hipoſarca ē maioꝛ frīditas accidētalis ⁊ maioꝛ caliditas nāl. In aſcitis aūt eſt caloꝛ accidētal maioꝛ ſeu intenſioꝛ.⁊ frīditas nāl minoꝛ. Decioſexto notandū ꝙ hipoſarca nō ꝑt cauſari ex aq̄ſitate ⁊ vētoſitate ſz ex humoꝛe.qꝛ in hipoſarca eſt virt⁹ fortis.⁊ ſi expelleret aquoſitatē ⁊ ventū ad totū cop⁹ cū talia ſint facilius exalabilia expulſibilia ꝙ humoꝛ ideo expellent:⁊ ita null⁹ tumoꝛ.⁊ ita nō eſt moꝛb⁹.ſz licz humoꝛ expellat vſq; ad mēbra.nō tū pōt expelli nec reſolui ppre pugnātiā:⁊ ita cāt tumoꝛē. Tūc āt virt⁹ eſt ſemp debil vbi ydropiſis ex vētoſitate ⁊ aquoſitate gnāt.quare ⁊c. Decioſeptio intelligēdū ꝙ ydropiſis de ca. diſtaliꝛis aute ē in quolibet tpe moꝛbi ꝙ idropiꝰ de frā.ꝓpanto qꝛ in ca.virt⁹ ē debilis:⁊ ē duplex mala ꝑpo diuerſa. aīs ſcz que ē ca.⁊ cōiūcta que ē frā.⁊ ita indiget ꝺrīs medicamib⁹. In ydropiſi aūt de frā vt⁹ ē fortioꝛ.ꝙ declarat tumoꝛ vniuerſal.⁊ ñ ē niſi vnica mala ꝑpo diuerſa ⁊ ita ſufficit vn⁹ mod⁹ medicādi.nec ē ſic ꝺ tertiana ſi careſt facilit.qꝛ epar non patit ſicut i idropiſi nec eſt duplex mala ꝑpo ⁊c.nec eſt ſimile de illo in moꝛbis minus periclitant egrotantes ⁊c. qm idropiſis de ca.nō hz maioꝛē conueniētia cū aliis moꝛbis ca.qui facilit curant ꝙ frī.⁊ rōne epatis:⁊ rōne duplic male cōplexionis. Deciooctauo notandū ꝙ panis cōpent in parua ꝙntitate cū repugnet digōi ⁊ o pilet.⁊ valet magis humid⁹ ꝙ ſicc⁹. dum tamē infundat in brodio aceꝛ aut in vio al.puro.qꝛ facili⁹ penetrat ⁊ facili⁹ digeritur:nec inflat.qꝛ ibi iungit cū diuſ. Decimonono notandū ꝙ hidropiꝰ ꝺ cā ca. ꝺz a principio curari cū frīs:ſz poſtea cū calīs ſupra ventrem:⁊ int⁹.⁊ frīs ſupra epar ne diſſoluat. Vigeſimo cōſideradū ꝙ ꝓuocatio ſe.nō ꝑpetit:⁊ ſz in multis alijs cōpetat cū ꝰ ē materia tāta ꝙ nō eſſet cōſumptibil in oī idropiſi ca. Vltimo dicendū ꝙ mirifice cōpetit in omni idropiſi caloꝛ ſolis.⁊ cū ꝰ caloꝛ viuifi⁹ ꝑm ſerapionē.ita ſicut dictū ē ꝙ teneat vē trē diſcooptū i ſole vbi nō ſit ventus ⁊ ꝙ fricet ⁊ frequent.

Capl'm. vi. de icteritia.

Icteritia ē vniuerſalis cutis defedatio. ſic̄ moꝛfea eſt defedatio cutis maculoſa.ſz differūt qm̄ moꝛfea ē ꝓpe erroꝛem tertie digeſtiue:⁊ icteritia,ꝓpe erroꝛē ſecūde. Tūc āt icteritie ſunt.iij.ſpēs.citrina:viridis:⁊ nigra. Mod⁹ āt generandi eſt iſte qm̄ qm̄ natura ſine ebullitiōe ⁊ ſiñ putredine mittit co.ad cutē.ꝺ fedat cutis vniuerſaliter ſine macul'.⁊ talis defedatio appellat icteritia.qm̄ vn⁹ ⁊ idē hūoꝛ cū tranſmittit ad diuerſas ptes.diuerſas cāt paſſiones.ſicut dicit ſupi⁹ lib.p⁹.cum loquebat de ſe.

Cauſe. Icteritia aūt aut cāt a cauſis extrinſecis:aut in iterioꝛib⁹ Si a cauſis exterioꝛib⁹ tūc ſunt ſicut moꝛſus reptiliū venenoſoꝝ:aſſumptio veneni:⁊ comeſtio ciboꝝ calidoꝝ.⁊ laboꝛ i ſole calido.⁊ acceptio ciboꝝ calidoꝝ coꝛruptoꝝ ꝺe facili.ſ.cui ſunt lacꝰ piſces.⁊ acceptio ciboꝝ opilatiuoꝝ.⁊ ꝺr euit oīa illa pñt eē cāe icteritie q̄ vltra tpāñtū mlt⁹ pli cāt co.aut ml'tā.aut aduſt ea.aut ipediūt virtutē mūdificatiuaz epatis aut chiſcis fell'.aut ſplenis.qm̄ natura tūc mittit hūoꝛem abundantē ad totū cop⁹.aut ꝙ viaz mundificationis:aut ꝙ viā ſinthoꝛtis. Si aūt fuerit,ppē cās intrinſecas tūc aut eſt ꝓpter epar:aut ꝓpē alia mēbra. Si ꝓpē alia mēbra ꝰ eſt aut ꝓpter chiſcim fellis: aut ꝓpter ſplenē:aut ꝓp venas toti⁹ coꝛporis. Et ſi fuerit pp chiſcim fellis ꝰ ē ꝓpter malā cōplexionē:aut ꝓpē apoſtema aut ꝓpter opilationē ſuoꝝ meatuū.ſ.illi⁹ per quē trahit:aut illi⁹ ꝙ quē mittit ad inteſtina:aut illi⁹ ꝙ quē venit ad ſtōm. Et ſi fuerit pp ſplene ſimulit accidit,ꝓpē illa iam dicta:niſi ꝙ tūc ē icteritia nigra Et ſi fuerit,ꝓpter venas totius coꝛporis hoc eſt,ꝓpē nimiā caliditatē aduretē ſanguinē ⁊ humoꝛes:accidit etiā i fe,ꝓpē eꝛpul

ſgonē materie ad totū corp⁹.

Signa. Si fuerit ex cauſis primitiuis hoc habeē ex indicio. Et ſi fuerit ab epate eſt cū macie tot⁹ ⁊ grauedine ptis detrc. ⁊ ſi pp chiſcim felᵗ ac cidit ſubito. ⁊ ſi via que vadit ad inteſtia eſt clauſa egō eſt alba ⁊ color faciei ē citrinus. ⁊ adeſt amaritudo oris ⁊ ſitis. Et ſi porus qui vadit ad ſtomacū eſt opilatuſ tūc vrina eſt colorata ſpiſſa crocea. ⁊ egō tincta colorata ⁊ ſpiſſa ⁊ crocea. Et ſi ē ꝑ pter ſplenē ē duricies ⁊ grauedo in ſplene. ⁊ aparent reliqua ſigna melie. Et ē intelligendū ꝙ icteritia citrina ſeu crocea nūq̄ venit a ſplene ſz ſp nigra. ſz icteritia nigra ꝑt venire ab epate ⁊ a ſplene. Et ſigna diſtinctiua ſūt qñ illa q̄ eſt ab epate nō ē ita nigra. ⁊ tūc nō apper duricies nec grauedo ſplenis. Et ſi ē pp venaſ tot⁹ tūc eſt magn⁹ calor in toto. Et ſi eſt ex fridꝫitate coloꝛ corporis vergit ad liuorem ⁊ vrina ē remiſſa.

Prognoſtica. Ypoc. mltis modis docet ꝓnoſticare i icteritia. Dicit eñ icterici nō valde inflati ſunt qñ icterica vrplurimū fit de colꝛa q̄ eſt ca. ⁊ ſic. ⁊ inflatio fit ꝓpter vētoſitatez aut aquoſitatē. ⁊ talia cōſumunt ꝓpt ca. ⁊ ſic. ſicut dicit Gal. ⁊ ita ſz ſint inflati nō tñ valde. Vel poſſum⁹ dicere ꝙ icterici ñ ſunt valde inflati. qñ icteritia cū tumore ⁊ inflatione ē malū ſignuz. ⁊ ideo antec̄ ſint valde inflati moriunt. Si igit icteritis ſuperueniat inflatio ⁊ nō reſoluatur mortē ſignificat. Secūdo docet Ypo. ꝓnoſticaꝛ icteritis ⁊ nefreticas emoꝛroides iuuate bonū: qñ natura mūdificat corp⁹ per partes illas. Tertio ſic icteritis ſi eſt par duꝛ ſit malū. qñ icteritia ꝓp apoſtema durū epatis aut ꝓpt duriciē ē incurabilis: ꝓpt paſſionē mēbri nobilis. ⁊ ita mortē ſignāt. Quarto dicit ſic. icteritia ante. vij. die malū in ſe. cōtinuis. qñ mā vñ cauſaꝛ icteritia ē groſſa ⁊ mā groſſa ñ pōt ee digā in tā modico tpe. ⁊ deinō dicit ſic. quibuſcūq; in ſe. in. vij. ⁊c. Intelligendū ꝙ icteritia in. vij. aut p⁹ pōt ee bonū duntū adſint tres cōditiones: ꝙ mā ſit digā: ⁊ ꝙ veniat i die ꝛterica: ⁊ ꝙ epar nō ſit duꝛ. aliſ ſemp malū ſiue añ ſiue p⁹ ſiue veniat paulatiz ſiue ſubito. Preterea iſta ſunt ſig̃ mortalia in icteritia intenſio croceitatis in coꝛpe. ⁊ remiſſio vrine ſine aliqua alleuiatiōe: ⁊ inſomnietas: ⁊ abl'o appetit⁹: ⁊ mollificatio neruoꝛ mouēti linguā: ita ꝙ vix poſſit loq̄. ⁊ ꝛria iſtoꝛ ſi valde bona. opl'ones q̄ ꝓueniūt ex creſcē tiꝭ nō videnᵗ poſſibiles ad curandū. et p ꝓis nec moꝛbi qui ꝓueniūt ex illo.

Cura. Curationē icteritie breuiᵗ per tractādo ad tres cās poſſum⁹ reducere. ſ. ad cās venenoſas. ⁊ ad cauſaᵗ ca. ⁊ ad cās frās ⁊ opilatiuas. Mod⁹ igit tur ꝓcedēdi ſit taᵗ. ꝙ primo ꝓcedam⁹ cōtra cās: ⁊ poſtea ꝑ accitia. Si igit icteritia ꝓuenit ꝓpter venena. in primis vtatur tyriaca: ⁊ mitridato. ⁊ deinde vtaᵗ aceroſis ſicut ē fuc. aceroſe. ⁊ acetoſitas citri. ⁊ ſue. maloꝛ gra. ⁊ fiᵗ a. la. potatū cuz oleo amigd. dul. valet in icteritia cāta ꝓp venenū ſicut dicit Auic. Si aūt cā fuerit ca. ⁊ coꝛp⁹ videaᵗ plectoꝛicū. fiat ſōia d vena epatis vtriuſz brathij. ⁊ ſi ꝓticaria cōueniāt fiat poſtea de venis q̄ ſūt ſub lingua ⁊ in labijs. Deinde fiāt ventoſe iter ſpatulas cū ſcarificatione. Deinde mūdᵗficeᵗ coꝛp⁹ ſic. ℞. floꝛ boꝛ. floꝛ violᵗ. añ. ʒ. i. fiat decoctio in ſero capꝛino. ⁊ in ꝺcoctione reſoluaᵗ caſſieᵗ. mundᵗ. tamarindᵗ. mānē. añ. ʒ. ß. ⁊ deᵗ in auroza. ſi āt co. dñetur digeraᵗ mā in primis ꝓ hūc modum ℞. aceroſe. endᵗ. ſcaᵗ. epatice. capillᵗ ve. relactu. ſcolopēdrie. añ. ʒ. iij. iiij. ſe. frig. maioꝛū ⁊ minoꝛ. añ. ʒ. ij. ſpodij. ſandaᵗ. muſcatelliniᵗ. añ. ʒ. i. cāphoꝛe. lacce. ſpicenar. añ. ℈. ij. aceti al. ʒ. iiij. panᵗ zuc. lab. i. ⁊ ß. fiāt ſirn. quaſi lib. ij. ℞ digā purgeᵗ ſic. ℞. floꝛ boꝛ. floꝛ violᵗ. liquiᵗ mundᵗ. uarum paſ. añ. ʒ. ß. fiat decoctio cū ſero capꝛino. ⁊ in decoctiōe reſoluanᵗ coꝛtices mirab. citᵗ. bñ gūoſoꝛ. ʒ. i. fricenᵗ ⁊ colenᵗ ⁊ denᵗ in auroza. Intelligendū ꝙ colatura iſta pōt rectificari cū rcubarb. ⁊ ſpicanar. añ vſq; ad ʒ. i. Et ſi cā eēt ātiq̄ poſſet fortificari cū maſtice: ⁊ diagredio. añ. ℈. i. ⁊ poſſet addi māna. ⁊ caſſiaᵗ. ⁊ tamarindi. ⁊ ꝑ; ua. purgeᵗ igit diuerſimode ſz diuerſita tē ꝑticulariū. Deinde infrigideᵗ epar ab extra ſic. ℞. ſucū endᵗ. ſucᵗ. ſcaᵗ. ⁊ epatice: ⁊ ſepiue. ⁊ addanᵗ ſandali: ⁊ aqua ro. ⁊ acetū al. ⁊ pānī linei intinganᵗ ⁊ tepidi ſuꝑa regionē epatis applicenᵗ. Si āt ſue

rit cū apostēate curet vt supⁱ dictū ē ꝑm
diuersitatē apostēatū. ⁊ in declinatiōe ap-
ponāt dinū. sic fūt suc. fenicli: ⁊ anisuz: ⁊
marathū: ⁊ spicanar. ⁊ apiū ⁊ silꝛia. Dicta
ät istoꝛ sit. ſ. panis cū toto ⁊ i parua quā
titate: ⁊ vinū al. cū aq̄ mꝛta: carnes volati
liū vsualiū oim: nisi degerēt in aḋs: ⁊ vta
tur carnibⁱ edinis: ⁊ extremitatibⁱ ānal tū
⁊ pōt vti lacta. ⁊ scar. ⁊ portul. ⁊ cucume
ris: ⁊ spinargis: ⁊ melⁱ. ⁊ scar. ⁊ cucurbi.
⁊ attriplicibⁱ. boꝛ. ⁊ orto. ⁊ vtar moris se
mi maturis: ⁊ ceraſis acribⁱ. ⁊ malⁱ gra. et
acetositate citri. ⁊ olⁱ modis ꝯbⁱ volue
rit vtar herba dca acetosa. ⁊ vtar piscibⁱ
scamosis de aḋs mūdis. ⁊ si cāe eēnt ꝓpo
site ꝓponāt dicta ⁊ medicaia ꝑm diuersi
tatē ꝓponēdū. si cā eēt frīda ⁊ opilo siue
in epate siue in chilcis felⁱ. ⁊ vns eiⁱ. siue
in splene. In primis digerat mā ꝑ hunc
modū. fr. radic. panis porcini: radic. ari-
stolⁱ: gētiane. lilij: radicis rubee maioris a
pij. bruſci: spargi. gramis: sōlle: caparis fe
ni. petro. rafani. añ. ʒ. iiij. mūdent ⁊ cōſ
senᵗ ⁊ tēperent i aceto al. mundo fortissi
mo p diē ⁊ noctē. tūc. fr. scolopēdrie. ab-
sinthⁱ. ꝑpilli. origani. calamēti: vtriusq; sal
uie. assari. betonice: germādrie. ebⁱ mari.
ficados arab. capilⁱ. ve. re. añ. ʒ. iij. anisi:
marathi. ameos. fibileos: spicenar. sdnanti.
lacce. cipi. calami aroātici: se. endⁱ. se. scar.
se. violⁱ. liⁱ. mūd. vuaꝛ pal. mūd. se. bru
ſci. se. sparagi. añ. ʒ. i. rosaꝛ. spodij. sandal
muscatelli. añ. ʒ. ij. melⁱ. ro. lib. ij. fiat siruꝑ.
Intelligendū tū ꝙ pauciora ⁊ plura pñt
appōi iuꝛ arbitriū medici ꝓticulaꝛ operā
tis. Est tū intelligēdū ꝙ diuersitates
particulares sūt multe valde. tō ex aliḋbⁱ
istoꝛ ⁊ magis electis ꝓt fieri aut ꝓditum
aut oleū: aut vngūi: aut emplⁱm. ⁊ ꝑm hoc
fiāt fricatiōes: ⁊ iunctiōes: stupheᵗ: ⁊ bal-
nea: ⁊ multa alia ꝓficia. mō ab intⁿ mōab
extra: mō vtroq; mō. Olre igit idustrie
medici ꝓticularis opantis derelinq̄. Dā
tgr digā ⁊ mollificata sic oz: euacuet pau
latine ꝑ hūc modū. fr. agarici. turbith: a-
loe. añ. ʒ. ij. esule. ℈. ij. lacce. spicenar. folio
rū abſinth. folioꝛ mēte. calami aromatici
mastic. zinzi. sal gēme. añ. ℈. ⁊ fiāt pill.
⁊ post. iꝛ. dies sue ꝓsecutōis exhibeantur
ab. ʒ. ℈. ad. ʒ. vi. iuꝛ cōuenientia particulari-
um vel purgēt sic. fr. floꝛ boꝛ. floꝛ violⁱ.
polipod. liⁱ. fr. mūd. vuaꝛ pal. mūd. añ. ʒ. i
spicenar. turbith. añ. ʒ. i. fiat decoctio ⁊ in
decoctōe tēperent cortices mirab. cheb.
bene gūoſoꝛ. ʒ. i. fricentⁱ ⁊ colentⁱ ⁊ dentⁱ
i aurora. Et si cāe sunt ꝓpositē ꝓponant
medicamia ⁊ iungat quidie vēter ⁊ late-
ra cū mixtiōe vini al. ⁊ olei de camomilla
⁊ olei laurini. dicta sit subtil ⁊ facil dige-
stionis: ⁊ ꝓt vti fenicli ⁊ petro. ⁊ brodio
dicaꝛ. ⁊ ꝑpillo ⁊ vtar ʒiʒib. spicen. dnāo.
His visis ⁊ p ordinē obseruatis ad loca
lia remedia veniam. Corpiḋ igit diligē
ter mūdificat ꝑm diuersitatē cāꝛ. stupheᵗ
tur in stupha ponāt ea q̄ ponebāt i firu.
suo ꝑm diuersitatē cāꝛ. deide abluat cum
illa aq̄ ⁊ fricet cū pāno aspo. ⁊ b̄ fiat mul
tis vicibⁱ. Et abluat facies cū aceto al. re
pido. vel decoct ordeū cū capilⁱ ve. re. et
cupatoriū. in aceto al. ⁊ aqua. ⁊ abluatur
facies tota ⁊ totū corpus cū ista decocti
one. ⁊ instilletur vna gutta illi decoctio
nis in oculis. aut instilletur in oculi succ
corianⁱ. aut acetositas cit. aut succ aceto
se. aut vinū maloꝛ gra. aut aceti al. ⁊ sit
semper tepidū. ⁊ cum vno ex istis aut cuꝛ
oibus abluatur facies ⁊ totū corp ꝑ ꝙ
erit possibile. Intelligendū ꝙ vomi-
tus cōfert in omni icteritia quecunq; fue
rit causa. lac autē bullitū ⁊ cū modico ace
to mixtū ⁊ cū modica aqua curat ictericiā
de cā ca. endi. ⁊ scar. ortulana comeste et
continuate cum aceto al. ⁊ modica aqua.
⁊ pauco zucⁱ. curat omnem icteritiam de
causa ca. endⁱ. ⁊ scar. siluestres. ⁊ cupatori
um. cōmesta cuꝛ vino albo ⁊ modica po-
tione aqua rafani curat omnem icteritiā
de causa frigida.

De icteritia propter splenem:

S Jaūt icteritia fuerit ꝓp splenez
⁊ cū apostemate si ꝓficaria ꝓue
neāt fiat ſōia de basilica ꝓtis si-
nistre. Et si vlteri indigeat fiat de saluia
tella manⁱ sinistre. ⁊ apponatur aliq̄ pau
ca ca. i medicaminⁱ q̄ ei debeāt. reqātur
igit sic febricitātes ⁊ patientes apⁿa sic oz
⁊ sic dicet. Si aūt icteritia fuerit sine fe. et
sine apostēate splenis: ſz venerit ꝓp opilo
nē ⁊ duriciē splenis ⁊ ꝓpē malitiā mūdi-
ficādi: tē det siruꝑ. tā dicⁿ. vel fiat sic. De
coquaⁿ in firu. acetoso. ⁊ siruꝑ. squill. sco-

le pendria.rafan⁹.radix caparis.fq̃nãti centaurea.⁊ vtaq̃ ista potiõe mane ⁊ sero Deinde purget mã melica p hũc modu℟. ℟.flox boz.flox viol.folioz sene. uuaz passa.mũda.abarũl.liq̃r.mũd.iuiubarus agarici.aã.ʒ.ß.fiat decoctio cũ sero caprino.⁊ in decoctione temperẽt cortices mirab.indoz.bdellij.⁊ embilicoz.aã.ʒ.ß.frigenť ⁊ colenť:⁊ colatura deť in auroza.et si forti⁹ purgare volum⁹.purget sic.℟.diacne.diaboz.ieraruffeni.aã.ʒ.ij. lapide armeni.iʒ.abluti.ʒ.ß.misceanť ⁊ exhibeãtur cunti dormitũ. Deinde distilet aqua de rafano ⁊ cotidie frequenť abluaq̃ tota regio splenis.vel fiat taleungñ.bulliant ista in oleo lauri.l.armoniacũ, caparesquinanť.centaurea.absinth.rafanũ.colentur ⁊ colature addaq̃ cera ⁊ erit ungñ. et ungat tota regio splenis frequenť. vel ex istis fiat emplm. Vltĕr igq̃ oĕs icterici oĕs cãs multiplicãtes icteritiã,cãe aũt dicte sunt.

Clarificatio. Intelligendũ q̃ icteritia est passio tertie digestiue sicut morfea.⁊ est vex quãti ad cãm imediatã.ſʒ est icteritia,ꝓpria passio epatis quãti ad cãm antecedentẽ:vt dicruz est in hylia. Secũdo notandũ q̃ ſʒ morfea sit de flãte:tamẽ icteritia nõ põt causari de flãte:cuⁱ⁹rõ est:qñ co.est hũor subtil⁹:⁊ põt delegari ad totũ corp⁹.⁊ melcolia cũ sit humor stiptic⁹ põt et diuidi ⁊ pici ad totũ corp⁹. q̃ declarat multitudo sudoris in fine poxisimi quartane. flã aũt rõne viscositatis.nec ẽ diuisibile.nec bene pnbile:nec ꝓgressibile ad totũ corpus cũ adhereat.⁊ iõ post paroxismũ fe. cotidiane modi⁹ aut puus sudor apparz quare non põt icteritia de flãte cari. morfea aũt bene ꝑt causari,cũ in vno loco adhereat.⁊ morfea ẽ defedatio cutis macu losa ⁊ pticularis.ſʒ icteritia vlis. ⁊ flã ad totũ corp⁹ delegari nõ ꝑt.iõ ex flãte causari nõ põt. Tertio notãdũ q̃ ʒ qñ icteritia sit pal.ca.pulissimũ citrina ⁊ croceа.nihilomin⁹ põt cãri a frigido tanq̃ a causa remota. Quarto itelligẽdũ qñ ʒ crisis p sudorẽ possit causari aũ dicẽ.vij. nihilomin⁹ icteritia in fe.ante dicẽ.vij. nõ erit ad bonũ:q̃ crisis que fit p sudorem habeat mãm subtilẽ ⁊ bñ põt ẽ digã añ dicẽ.vij.ſʒ mã icteritie ẽ grossa alik nõ reti nerek iurta aũtẽ ante dicẽ.vij.digã cẽ nõ põt. Vltimo notandũ q̃ bal.bñ põt cõ petere i icteritia corpe mũdificato ⁊c.nõ calefacit nec attrahit,sed purgat ⁊ mundificat.

Capituluz.vij.de passionib⁹ splenis ⁊ primo de opilatione.

Plen ẽ membzum

s rarũ sp ongiosuz oblongũ i sinistra ꝑte corporis collocatuz ad mũdificandũ ⁊ depurãdũ san.ordinatũ. Intelligendũ q̃ cauz splen bene mũdificat san. corp⁹ ẽ iocũdũ ⁊ bñ dispositũ. Qñ aũt nõ bene mũdificat tũe aduenit tristicia corpori ⁊ multe alie male dispõnes.qñ si splen deficiat in attrahendo gñat icteritiaz.⁊ si deficiat postq̃ attrahit in cõtinuẽdo causať fluxus vẽtris ⁊ similia. Et si deficiat digerẽdo ⁊ immutando causať duricieꝯ.opilo.⁊ apostema splen igr̃ sicut alia mẽbra patitur morbos cõsimiles:officiales:⁊ cões.

Cause. Cã aũt opilonis ⁊ duricieꝯ q̃ magis de illa intẽdim⁹ sunt quedã extrinsece ⁊ quedã intrinsece. Extrinsece sicut est multiplicatio alioz mlis coz:sicut sunt calcus:caules:⁊ legumina sicut ẽ trimoz ⁊ multa alia. Si aũt sint intrinsece tũc,puenit ab epate mltiplicãte humlicũ:aut a splene cũ incurrit opilonem duricẽ:aut apostema,aut cũ incurrit solonem cõtinuitatis.

Signa. Signa duricieꝯ ⁊ opilonis splenis:sunt vrina remissa ⁊ tenuis.duricies notabil⁹ in splene. attamẽ si splen ẽ apostematũ tũc ẽ duricies ⁊ tumoz in altera parte tñ.sed duricies ẽ per totã regionẽ splenis quãdo est sine apostemate.Tertiũ signũ ẽ qñ appetit⁹ aliqñ augmẽtať:⁊ aliqñ diminuiť.⁊ aliqñ euomit mlia.⁊ aliqñ apparet in inferioribus Aliud signũ est difficultas anhelit⁹. ⁊ fedus coloz faciei ⁊ cutis tot⁹ corpis. ⁊ tristicia ⁊ timoz:⁊ sollicitudo:⁊ sõnia terribilia.⁊ multa cõsimilia ptinẽtia melie.

Qui incurrũt frequ

Pronostica. ter corizã non sunt splenetici.qñ splenetica pal.ait de malia

grossa. Sed corrizā fit ō mā aquosa sub tili. ḡre corrizā patētes nō sunt splenetici. Urina pertinēs sanguini. aut urina cū residētia multa ⁊ fece in declinatione pas splenetice bonū signū est. Urina alba ⁊ tenuis in pas splenis si cōtinuauerit multū mala ē. Si aliqui splenetico cōtinuētur medicamia sibi ppria ⁊ nō reme dia magnū malū signāt pas splenetica in principio ō facili pōt curari. Si post quā ē inueterata aut nūq̄ aut cū difficultate curaf. Sanguis de nare sinistra in apostēatib⁹ splēis p̄t eē bonū signū. flux⁹ vē. sāguīc⁹ ī apostēatib⁹ splēis bonū sig. Diaria breuis in pas splēis bonū. Urina in q̄ est fex viscosa. aliq̄n ad malū ⁊ aliq̄n ad bonū. apostema splēis aliq̄n terminatur in apostema sub aure.

Circa istā materiā intelligēdū. Cura. q ea q̄ valēt epati vz splenī. nisi q medicine splenis debēt eē fortiozis virtutis. ⁊ ea q̄ nocēt epati nocēt spleni. Si āt pas splenis fuerit de cā ca. vt quia mā ca. aut apostēa. aut fe. qz discernitur ex colore ⁊ siti ⁊ fe. ⁊ silib⁹. tūc in primis si particularia cōueniāt fiat flōia de basilica sinistre ptis. Deinde fiat de saluatella eiusdē lateris. Deinde digerat mā p hūc modū. fr. end. scar. lactu. portu. añ. ʒ iij. rad. cappis ⁊ genestre. ⁊ tamarisci. scolopēdrie. capill. ye. re. añ. ʒ. ij. iij. se. fri. apij. se. brusci. se. sparagi. liquir. mund. añ. ʒ. i. accial. ʒ. iij. panis zucc. quarf. iij. melf. ʒ. ij. fiāt sirup. quar. v. Mā digesta purgef sic. fr. flox hox. flox viol. polipodij. agarici. liquir. mund. añ. ʒ. ß. fiat decoctio ⁊ in decoctione rēperenf cortic. mirab. cit. indox. añ. ʒ. ß. fricenf ⁊ colēf ⁊ def in aurora colatura. Intelligēdū tn q semp splē vz prius mollificari. qz vz in oi apostēate splenis ⁊ vnctiōe ⁊ opillatione. fr. medulle vitli. ⁊ cerui. arūgie galliacee. anaf pinguedinis porci. olei. amigd. dul. olei ßsāmini. añ. ⁊ misceanf cū cera: ⁊ inunga tur regio splenis. Si aūt fuerit duricies sine fe. ⁊ apostemate tūc pñt fieri sirup. ⁊ apposimata. ⁊ vnguā. ⁊ fomētationes. ⁊ ablutiones. ⁊ multa cōsimilia. siue ab intus siue ab extra. Mālia aūt q̄ habent aspectū ad splenē sunt ista. radix. yreos. acori. aristol. gētiane. lilij. apij. fen. petro. vtriusq̄ bulf. capparis. fraxini. genestre tamarindi. ⁊ mediani. cortices istoz. ⁊ sil'r ebuli. ⁊ sambuci. lupuli. vitis albe. valz ⁊ acetosa. absinth. ysopus capil. ve. re. sol. aq̄ feranioz. scolopēdrie. ⁊ euparatorij. et calamētū. cētaurea. betonica. germādria. assaz. camedreos. camepitreos. pāis porcini. vz ēt anisuz. maratrū. ameos. spicenar. squinānf. rilob. carpob. ⁊ vz oppopo nacf. flos salis. vz ⁊ se. acetose. se. cāne. et cuscute. ⁊ rutbe. vz ēt ista appropriētare sicut dicit Auic. pulmo vulpis. vesprilionis. splē asini. splē pulli. si deficeneſ ⁊ pulicrizenf. Accipiaf igaf ex istis vnum vel multa ⁊ applicētur. Cōposita āt possunt ista eē potu. cū aceto. siru. aceto sus. opill diuf. ⁊ opill squil. ⁊ q purgef eaz mirab. ind. bellic. emblis. ⁊ patis sicut frequēter dictū est. Et qz iuuenes volūt aliq̄n q rotū masticef. jō ꝓcedam⁹ sic. fr. rad. feni. petro. apij. cappis. mediani. cortices thamarisci. genestf. ⁊ fraxini. añ. ʒ. iij. cōqualsenf ⁊ rēperenf in aceto fortissimo p die ⁊ nocte. tē. fr. scolopend. capill. ye. re. eupatorij. añ. ʒ. ij. anisi. maraf. squinānt. añ. ʒ. i. melf. ro. lib. i. panis zucc. lib. ß. fiat sf. Mā digesta purgef cū aliq̄ ist⁹ ethibis vsq̄ ad. ʒ. ij. vel. iij. ß. yeraruff. yeraf rg odorifcō. empistico. ⁊ possum⁹ addere p̄ tū volum⁹ de diasepne. ⁊ diahoz. Mollificef aūt splē ante purgationē ⁊ p⁹ sic. fr. mediani. cortic. tamarisci. cappis. squinānti. añ. ʒ. iij. sinapis. sulfuris albi. agrestis. stercoris vaccini. stercoris ouini exsiccatorū. fenugre. se. lini. se. rutbe. añ. ʒ. ij. armoniaci. bdelij. añ. ʒ. i. picis nauaf. ʒ. ß. tēperentur gūme in aceto ⁊ alia oia teranf in vltimo. ⁊ malaxenf cū oleo laurino. ⁊ addatur cū pdictis gūis. ⁊ fiat empl'm. ⁊ tenea tur sup regionem splenis extensuz supra alutā ⁊ coboptū cū pāno lieo. Vel si breuius volum⁹ facere dissoluaf armoniacū ī aceto ⁊ fiat empl'z. Vel si bulliat rutha in aceto ⁊ filtrū. infrigaf ibidē ⁊ apponatur spleni. yf sic candescāt lapides molares ⁊ infundātur cū aceto. ⁊ fum⁹ ille applicef splenī. Et si ista nō cōferūt fiāt. v. cauteria supra regionē splenis. Cibaria sint subtilia: ⁊ facilis digestionis. ⁊ iō cōpetit sinapis ⁊ fitha. In omni aqua quā potabit extingatur ferrū cādens. Si aūt

in splene fuerit dolor inflatio ⁊ rugitus tūc minorē cib⁹ ⁊ pot⁹ ⁊ nullo mō potꝫ aquā ſꝫ vinū antiquū forte ſubtile. Et fiat potio ex agno caſto. ⁊ rutha. ⁊ amiſo. ⁊ cimīo. ⁊ ſpicanar. ſquinato. ex iſtis cifdē fiat ſacculatio. aut inūctio. aut bal. Deīde fiant vētoſe ſine ſcarificatione. ⁊ ſi fuerit ſine fe. bulliat nux cipreſſi. prafiū. rutha. cappares. agn⁹caſt⁹. in oleo coſtino. ⁊ in ungat lana ⁊ deſup apponat. ⁊ in ꝫ caſu ſumme vꝫ abſtinētia. exercitium. fricatio fortis. ⁊ balnea ſulfurea.

Clarificatio. Intelligēdū ꝙ duricies ſplenis īducit macīē in toto corpe, p tāto q: melīa multiplicata corrūpit virtutē digeſtiuā ī epate. q̄ corrupta nō gñantur ḫūores laudabiles ꝙ ſint apti ad nutrīcionē mēbroꝝ pp groſſicīē ⁊ malā q̄litatē. ⁊ ita p accīs ex duricie ſplenis macies gñatur. Scdo notādū ꝙ ſplē indiget fortiori medicamine. cū opilat q̄ epar. ⁊ q: magis diſtat. ⁊ q: opl'o fortior cū opilet ex ſibi ſil'i nutrīmēto. ⁊ q: nutrit ex ſan. melīco. tō medicinale indiget fortiori. Nūc āt aliquib⁹ vī ꝓbrīū p dictū Bal. iij. de ingenio. cap⁹. vi. vſus finē capīt dicētis. ꝙ ſplen nutrit ex ſan. ſubtili. dico ꝙ ſeḉm ī ſra cū dr: ꝙ ſplē nutrit ex ſan. ſubtili v̄m ē ſꝫ nigro. ⁊ poſtea cū dr ꝙ epar nutrit ex ſan. groſſo v̄m ē ſꝫ rubeo. ⁊ tūc oīb⁹ ꝓſideratis groſſi⁹ eſt nutrimentū ſplenis q: melīcū. ⁊ ita fortiori indiget medicamīe. ⁊ ꝫ ibi dē expoſuimus magis plīno ꝙmone. Tertio intelligendū ꝙ melīa multū aſſi'atur ſpleni in opl'one ⁊ ēt multū abūdat ibidē ⁊ tñ ibi nō gñat ſꝫ aſſi'et ſibi. ⁊ ibi abūdat p tanto q: in ſplene nō ē v̄tus gñatiua ḫūoꝝ ſꝫ ī epate ⁊ gñatur magis gra me. q̄ gra agētis. cum epar ſit ca. ⁊ ḫu. attrahat igitur a ſplene rōne ſil'i nutrimīs. ⁊ ibi abundat rōe cōſeruationis nō gñationis. licꝫ ḫu. innaturales alibi pñt q̄ in epate gñari. ſic in ſtō. ſicut ē co. pſſiua. ⁊ eruginoſa ⁊ in venis ēt gñantur. ſꝫ ſplē nullā virtutē ḫꝫ aliḉd generandi. multa tñ alia ḫꝫ ⁊ rōne ſui ⁊ ex epatis virtute. Quarto notandū ꝙ ſtōia nō ḫūit domicilīū nec receptaculū nec carcerē p tāto q: nō ē ḫūor corpi odioſus. q: nō ḫꝫ malas q̄litates. ⁊ q: ē ſan. ſemico q⁹. ⁊ q: in tpe ſanitatis in ſanguinē ꝓuertit ⁊ nutrit. co. aūt ⁊ melēcolia ſūt ḫu. odioſi. ⁊ pp eoꝝ malas q̄litates nūq̄ pñt in ſan. trāſmutari. ⁊ iō nā eis carcerē ordinauit. Quinto notandū de cauſis illoꝝ v̄ſuꝫ. Cor ſapit ⁊ pulmo loquit. ſꝫ cōmouet iras. Splē ridere facit cogit amare iecur. Intelligēdū ꝙ pulmo loquit pp aeris attractionē q̄ ē māvocis Cor ſapit q: ab ipo ꝓced it ira. īdignatio victoria dñatio. ꝫ Joānicuꝫ. fel ꝓmouꝫ iras pp colerā q̄ calefacit totum corp⁹. ⁊ ita cōmouet irā. Splē ridere facit p accidēs purgādo ḫūorē melīcū. Cogit amare iecur. iecur ē in auib⁹. ſꝫ ſtōus ē in ḫoībus. ⁊ iō iecur accipit p ſtō ⁊ epate. qm̄ ſtōus facit amare cibū. ⁊ epar coitum. q: in coitu ſūt tria neceſſaria. calor q̄ pœdit ab epate a quo ꝓuenit appetit⁹. ſpūs a corde. ḫumor a cerebro ſm ꝓſtantinum. Sexto aduertēdum qm̄ ſꝫ ſplē ſit mēbrū frīm. nihilomin⁹ pōt ibi calor abūdare cū ſint ibi vene ⁊ arterie in q̄b⁹ pōt ſan. calidus abūdare. ⁊ ita ſplē pōt calefieri p accidēs. Septimo notandū ꝙ vbi ē opl'o nō ꝓpt̄ ḫ erit ibi putrefactio: nec apoſtema de neceſſitate. qm̄ cū opil'o ſit i venis nihilomin⁹ p orificia pñt aliq̄ modo cuētari. Sꝫ apoſtema cātur in foraminibus mēbroꝝ vbi ēt claudit ⁊ facit extēſionem violētā ⁊ ñ pōt fieri cuētatio. tō putrefit nā ⁊ cātur apoſtema: talit āt nō ꝓtrūgit in opl'one: quare ⁊c. Octauo videndū ꝙ vrina in opl'one ē tenuis q: nihil pōt elīquari nec ꝓmiſceri niſi ſola aquoſitas rōne ſubtilitatis ſue ſubſtātie. ⁊ nō decidit ab ḫūoribus groſſis ſꝫ trāſit p ea. cū aūt incipit inſpiſſari bonū ſignū eſt. q: ſignificat diſſolutio ⁊ ꝓpactionis reſol'o. Nono ſciendū ꝙ diſſolutiua non cōpetūt in principio q: reſolueret ſubtili⁹ ⁊ dimitteret ꝙ groſſius ē. ſꝫ primo debēt applicari mollitiua ⁊ poſtea diſſolutiua. Vltimo ꝓſiderandū ꝙ ſtōia ſi cōpetit in cā ca. oꝫ fieri de brachio eiuſdē partis. ⁊ ſi cōpetat in cā frā de ſapheua eiuſdē ptis.

Capitulū octauum de paſſionibus renū. ⁊ primo de dolore eorum.

Intelligendū quod duo renes quoꝝ v⁹ ſupponit alteri fuerit creati duri ⁊ ſolidi

et aquositatē supfluā a sanguine attrahe
rēt ⁊ mūdarēt. Nūc āt isti rones patiunt
tripliciter sicut ⁊ alia mēbra. s. malā pple
xionē. solutionē ptinuitatis. ⁊ morbum
officialē. Dolor āt ē accūs qđ seqt̄ ista.

Cause. Cā aūt aut ē exterior aut in
terior. Si exterior sicut ē nimius vsus diuk. aut narcoticor. casus. ct
pussio. cotus supflu⁹. ebriatio supflua. ⁊
potissime in nō cōsuetis. ⁊ silia. Si aūt
sint cause intrinsece sicut ē mala cōplexio
diuersa cū mā aut siue mā. apostemata.
opilationes. vlcera. ⁊ multa cōsilia. tū rō
ne sui ruz rōne cōpassionis vicinitatis ⁊
colligantie.

Signa. Signa q̄ dolk. sit a renib⁹ ⁊
nō ab alijs sunt q: dolor re
nū est māsiu⁹ ⁊ dolor ilior ē deābulatiu⁹
per totū ventrē. scdm signū ē qm̄ pes illi
us partis ex q̄ est dolor patk quādā dor
mitationē. Signū āt diserasie ē qm̄ si est
ex mala cōplexione ca. sentk calor ī loco
⁊ ledk a calidis. ⁊ iuuak a frīs. nisi reple
tio ipediat. ⁊ vrina ē tincta. ⁊ adest sitis.
⁊ amar. rudo oris. ⁊ appetit⁹ ad venerē.
Si āt cā fuerit frā tūc appetit⁹ ad vene
rē est dimmur⁹. ⁊ q̄si. pstrat⁹. ⁊ sentk frigi
ditas in loco. ⁊ iuuak a ca. ⁊ vrina ē remis
sa. ⁊ paucitas sitis ⁊ silia.

Prognostica. Ipo. docet. pnosti
care. nerfectici vltra
xl. ānos. nō curātur. ⁊ ē ỹm sic. qm̄ si dolk.
renū ptinuauit p multos annos ⁊ reme
dia salubria fuerint applicata. ⁊ nō potu
it curari. ⁊ iā fluerūt anni. xl. talis nunq̄
curabitk. qm̄ si nō potuit curari cū virtute
fortī quō curabitur cū debilī nō videk.

Cura. Intelligendū qm̄ si dolor ē si
ne mā sufficiūt alterantia. Si
āt ē cū mā adhibeank alterātia ⁊ cuacuā
tia. Notandū q⁹ in dolore renū cauēdū ē
a diuk. potissime fortib⁹. ⁊ a narcoticis.
Si igit diserasia ē ca. fiat in primis diste
re de mercuriali. ⁊ viol. ⁊ ordeo. ⁊ psillio
⁊ se. frīs. ⁊ oleo viol. ⁊ cassiak. ⁊ māna. ⁊ si
milib⁹. Deide si pticularia quemiant fiat
flōia de basilica eiusdē clakis. Deide de sa
phena eiusdē ptis. Deide fiat talk siru. rk.
endō. scak. lactu. añ. ʒ ỹ. suc. cucur. lib. ỹ. flo
rū nenupbi. floz viol. floz boz. añ. ʒ ỹ.
pxunoz. ppp. accti al. ʒ ỹ. pāis zucc. lib. i. fi
at siru. Oā digā purgek cū obstarātiuo:
⁊ clio ō suc. ro. Localia remedia sk ista. s.
rk. suc. maurell. e. suc. lactu. ⁊ miscētur cuz
oleo ro. ⁊ oleo nenupb. ⁊ pāni linei ītin
gank. ⁊ tepidi supra renes applicenk. vel
fiat vnguctū cuz suc. vmbilici veneris. ⁊
oleo ro. ⁊ cera al. Vel fiāt saculi ō rosis
⁊ sandal. ⁊ camomilla. ⁊ ponātur ī aq̄ ca.
⁊ exprimank ⁊ aspgank aq̄ ro. ⁊ aceto. ⁊ ē
valde mitigatiuū ī corpe mūdificato. ⁊ si
cogerit nos necessitas recurram⁹ ad nar
cotica. sicut ē papauer. psillū. iusquiam⁹
⁊ silia. ⁊ stēt ibi in modico tpe. vel fiat sic
rk. tabulā plūbeā pforek minutz tēperek
in aceto fortissimo. Deide ligēk in capitis
b⁹ due cozō ⁊ ligenk supra renes. ⁊ post
ea itez tēperek ī aceto. dolorē renū miti
gat de cā ca. corpe mūdificato. ⁊ reddit
holez castū. Aliter oēs cās q̄ istū morbū
iducūt. ⁊ vtak cibis frīs sic est ordeatum.
aucnatū. amigō. lactu. portu. spinargijs.
atriplic. cucurbite. melōes. pira. poma. vi
nū sit valō liphatū. ⁊ ita ō alijs ci bis fa
cilis digōis. si aūt ē fuerit frā digerak sic.
rk. mēte. saluie. absinthij. camedreos. ca
mepiteos. origani. calamīti. añ. ʒ. i. anisi.
maratri. nucis cpssi. añ. ʒ. ß. acti al. ʒ. i.
mel ro. lib. i. fiat siru. ⁊ purgek cū bndicta
aut cū agarico. turbith. paratis s. aut oz.
⁊ inungak loc⁹ cū oleo laurio. costino. ca
momilino. aut cū oleo de balsamo. ⁊ tyri
aca. ⁊ oleo de scorpionib⁹ sik mirtis. vel
fiat sacellatio de camomilla. melliloto. an
tos. floz vtriusz sticados. Si aūt esset
dolor vehemosus pcipiak abstinētia. exercitū
um. ⁊ bal. ⁊ inūgatur oleo de rutha. ⁊ fa
cellek cū rutha. ⁊ agno castro. anisō ⁊ ma
ratro. bullitis in vino potenti. ⁊ qr nobi
les ⁊ diuites frequēter laborāt dolore re
gnū. iō itez totū magis particulariter p
sequamur ⁊ subiugam⁹ hic quoddā exēplum qđ accidit de facto ꝛc.

De debilitate ⁊ opilatione renū.

Quod autē sit mor

q dus renū. ß p3 p dolorē in par
te posteriori versus finem spō
dilium in spina dorsi. ⁊ propter apertio
nem arēarum rubeaz. Od aūt sit debili
tas renū. ß p3. qz mala ꝯ. ⁊ dolor ⁊ pas
sio durauit circiter annos. x. ⁊ ideo ma

la 9°. fere adequata eſt. ⁊ iō virt⁹ debilita
ta eſt rōe ſui inſtrū. ⁊ p tāto deficiūt renes
in mūdificādo. ⁊ iō interpollat. ⁊ cuz mā
aggregata ē icipit poꝛiſm⁹ cū dol'. ſic̄ do
loꝛ mulieris puri entis. Qd aūt ſit opꝫo
b p3. qz ī paroꝛiſmo ē vrine retētio. ⁊ cū
curatur aduenit vrine multitudo ⁊ ī fine
lunationis. Qd āt ſit cā ca. b p3 qz ipſe
eſt colicus aduſt⁹ cū calefactione epatis
⁊ croceitate oculoꝝ. ⁊ qz ipſe in tpe poꝛiſ
mi ror⁹ cōbunt̄ ⁊ ſpecialiter renes. Qd
aūt ſit mozb⁹ mālis b p3. qz ſoluit̄ paro
ꝛiſm⁹ cū euacuatiōe multa m⁹. ⁊ qz remedi
atur ex his q̄ multiplicāt vrinā ⁊ ſeccl
ſuz. bñ igit̄ dictū ē in titulo tractat⁹ d̄ do
loꝛe renū ⁊ debilitate ⁊ opilatiōe. cui⁹ cā
mālis ca. ⁊ ita in titulo. v. cōtinent̄.

Cura. Curatio igit̄ cōſiſtit in altera
tione materie antecedentis ⁊
euacuatione eiuſdē cū bis q̄ habēt aſpe
ctū ⁊ ad mām ⁊ ad locū. Sed aduertēdū
q̄ aliter ē agendū in tpe paroꝛiſmi. ⁊ alit
in tpe interpolationis. ⁊ qz prīo ſuccurrē
dum eſt his ā plus moleſtāt. iō prīo vi
dēdum ē q̄d ſit agendū in tpe poꝛiſmi. et
qz ſup oīa doloꝛes ꝓſternūt virtutes. iō
primo debēt poni ſupꝛa renes alternati
ua cōfoꝛtatiua ⁊ q̄ſi ſtupefactiua. ne ma
gnitudo doloꝛis habȝiat virtutē. Secū
do applicent̄ cliſteria pp cām anteceden
tē. Tertio dent̄ diuſ. ⁊ apitiua pp cām cō
iunctā. ⁊ q̄ illa ſint ptiz diuſ. ⁊ ptī vēris
lenitiua. igit̄ iſta per ordinē ꝓſequamur
Qz igit̄ cā eſt ca. apponam⁹ ab extra em
pl'a frā ſtipꝛica aromatica. ⁊ ptiz narcoti
ca. qz lz ſit opꝫo rōe debilitatis mūdifica
tiue. mhilomin⁹ in renib⁹ ē caloꝛ nimius
diſſoluens ⁊ rarificans. ⁊ ꝓpꝛie virtutez
debilitās nālez caloꝛē ⁊ ſpūm expalādo. b
igit̄ ſit medicamē cui⁹. ℞. eſt talis. ℞. bo
liar. ro. ru. electaz. ſc. papaueris al. añ. ʒ.
i. tūc ex alia pte. ℞. p'ſilȝ. fenugre. ſe. limi.
añ. ʒ. ℈. cōperent̄ in ſucc aceti. ⁊ oleo ro. ⁊
fiat mucillago. ⁊ tūc accipiat̄ illa mucilla
go ⁊ cū p̄dictis incoꝛpoꝛet̄. ⁊ cū modico
cere fiat emplā ⁊ extēdat̄ ſupꝛa pānū d̄
bōbace ⁊ renib⁹ applicet̄. Sēdo fiat cli
ſtere cui⁹. ℞. talis ē. ℞. malue. mercurial'
viol'. añ. Ȝ. ij. ſuc. blete. lib. ℈. ſal'. mell'.
añ. ʒ. ℈. olī vio. ʒ. iij. fiat decoctio vſq; ad
lib. i. ⁊ colet̄ ⁊ cōſeruat̄. addat̄ el'z d̄ ſuc. ro.
caſſiet̄. mundi. añ. ʒ. i. ⁊ fiat clyſtere: ⁊ ſtud.
fiat bis aut ter ſi neceſſariū fuerit. Tertio
dent̄ ptim diuſ. ⁊ parti laxatiua. ℞. liton.
toꝛpon. el'ȳ ducis. añ. ʒ. i. diapapaueris.
oxilaratiui. trifere. ſarracenice. diarrodō
abbatis. añ. ʒ. i. vel. ʒ. ij. miſceātur ⁊ dētur
cū vino albo. aut cū bꝛodio dicez. aut cū
bꝛodio pulle. ab. ʒ. ℈. vſq; ad. ʒ. i. ℈m exiz
gentiā patiētis. Quarto q̄ ſi ex iſto do
loꝛ plenarie nō ſedeā q̄ itꝛet bal. vbi ſint
camomilla. melilotū. roſe. ⁊ nenuphara.
vſq; ad. lib. ℈. ⁊ q̄ ereūti qualȝvice dēt̄. ʒ.
℈. de cōfectione imediate dicta. Et q̄ vta
tur dieta tenui. ſicut pulle. ⁊ ordeat̄. ⁊ aq̄
ordei. ſpinargia. ⁊ lac amigd̄. ⁊ ſiſſia. Iſta
igit̄ fiāt in tpe poꝛiſmi virtutē ſemp cōſi
derando nec deficiat rōne materie ſuanſ
tionis cū, pſtratione appetit⁹. In tpe aūt
interpolationis ſic opandū eſt q̄ digera
tur mā ptim cū ingroſſatiuis. ꝓp̄ mām
añ cedēte ne fluat ad locū. ⁊ ptiz cū diuſ.
⁊ aperitiuis ꝓp̄ mām ꝓiunctā ita q̄ illa
nō exꝛcedat in caloꝛe. Recepta igit̄ digi
talis ē. ℞. capil'. ve. end̄. ſcar. lactu. roſtri.
poꝛ. viol'. añ. Ȝ. i. ſc. malue. ſe. poꝛtu. ſe.
milȳ. ſol' ſe. ſaxifragie. coxiand̄. ꝓparati.
ſe. cicoꝛioꝝ. ro. ru. elec. iij. ſc. fri. ma. ⁊ mi.
ſc. bꝛuſci. ſe. ſparagi. liquir. mund̄. vuarū
paſ. mund̄. añ. ʒ. i. panis zucc̄. mell'. ro. añ
lib. ℈. ⁊. ʒ. ȳ. fiāt ſirupi q̄ſi lib. ȳ. Ȝ dige
ſta purgēt ſic. ℞. el'ȳ. de ſuc. ro. ʒ. vi. trifer̄
reub. ʒ. ℈. diaprunis cōfecti cū diagredio
ʒ. ij. miſceātur ⁊ exhibeātur. ⁊ ſi ſatis nō
duxerit addat̄ in ſcda vice maſtic. diagre
dȳ. añ. Ↄ. i. ⁊ ita addat̄ ⁊ minuat̄ iuxta di
ſpoſitionē patiētis ⁊ ꝓditionē tpis p̄nti
ꝝre iſta induſtric medici dereliq̄. Poſt
b āt fiat ſtupha. ⁊ ī ſtupha ponant̄ oīa q̄
ponūtur in ſirupo. ꝓter q̄ zucc̄. ⁊ mel. ſed
q̄ repleāt̄ oīa. ⁊ ereūti a bal. qualȝ vice
exhibeatur. ʒ. i. rubee trociſcate cū decoc
tione mȳ ſol'. ⁊ ſaxifragie. Item ter
tia die poſt fiat ſtōa de vtraq; ſaphena
exterioꝛi. In tpe interpolationis cū nō
eſt in renib⁹ magn⁹ caloꝛ imo videt̄ mul
tus q̄ cā ſit frā ex eo q̄ vrina ē remiſſa et
aliq̄n tenuis. ⁊ aliq̄n ſpiſſa ꝓpꝛter caloꝛ
naturalis renū cū ſtōo vnguēto. ℞. mirre.
balſami contādri ꝓparati. ro. ru. electarū.
ſandali muſcatelini. añ. Ↄ. ȳ. ꝓ ℈o balſami.
carpobalſami. añ. Ↄ. ℈. olī murtini. ⁊ mo

dicā cere ⁊ fiat vnguentū. ꝑ oīa ista supradicta frigida ⁊ exequata in tpe interpolationis inunganť renes ⁊ spinā cum vnguēto dicto imediate. Regimē aūt ē ꝙ viter oīa q̄ resoluūt corp⁹ ⁊ calefaciūt ⁊ dissoluūt ⁊ aperiūt. q̄ ista summe nociua sunt. sicut est labor nimi⁹. exercitiuꝫ violentū. ⁊ coit⁹ ⁊ bal. nimiū. nisi ꝑm ordinationē dictā in tpe interpolationis ⁊ in tpe potissimi. ⁊ viter ira summe: ⁊ solliciudinē. ⁊ oia accidētia aīe ꝓterq̄ gaudiū. et viter iacere ⁊ dormire supra dorsuꝫ. ⁊ viter omnia calida. sicut sunt cepe ⁊ allea. ⁊ poeri ⁊ piper. ⁊ consimilia. ⁊ viter omnia nimis grossa ⁊ viscosa. sicut sunt caro bouina. ⁊ potissime antiqua. ⁊ potissime salsa. ⁊ carnes porcinas recētes. nisi salitas ꝙ quatuor dies. ⁊ viter caules. ⁊ caseuꝫ. ⁊ legumina. ⁊ offas. ⁊ nimiā replationē cibi ⁊ pot⁹. ⁊ nimiū frigus. ⁊ nimiū caloꝛē. ⁊ viter fruct⁹ vtplurimū in rōne cibi nisi aliq̄n in via medicaminis. Dieta igiť nō sit nimis dura ⁊ aptiua vt nō fluxat mā ad locū. nec nimis grossa vt nō generet opilatōes. Aliq̄n igiť ingrossatiua ⁊ aliq̄n aperitiua aut simul vtrūq̄. Vtať igiť in sallamitis cortādro. sparago. ⁊ mēta. ⁊ cardamō. ⁊ croco cū aceto aut agresta aut aqua limonū. ⁊ pōt vti vino grosso. ⁊ pōt vti vitulo lactāti ⁊ oīb⁹ auibus ꝓterq̄ degētib⁹ i lacub⁹. ⁊ pōt aliquādo vti piris. ⁊ coctanis ⁊ dactilis. ⁊ pinneis ⁊ fisticis. ⁊ caricis. ⁊ vuis passis. ⁊ ouis sorbilib⁹ sine albumine. ⁊ pisc⁹ scamosis de locis petrosis. ⁊ aquis mūdis currentib⁹ lōge a stagnis. ⁊ viter oēm cibuꝫ factū de pasta ⁊ omnē panē azimū ⁊ omnem pinguedinē. ⁊ vtať renib⁹ siue assis siue elixis. ⁊ vtatur auicula q̄ dicit cauda tremula siue sit recēs siue salita siue puluerizata sit. tū ꝙ puluis nō sit adustus ⁊ vtatur trocisis factis de sanguine yrci. antiqui nutriti cū herbis diuť. distemperatis cū sero capzino ⁊ curabiť. Et subiū gam⁹ ꝺ quoddā aliud exēplum quādo ē causa frigida.

De doloze renum periodali propter eorum opilationez.

In primis igiť ordineť dieta ⁊ incipiamus ab aere. aer sit subtilis darus ⁊ quietus ⁊ viter aerē ventosum multe caliditatis ⁊ multe frigiditatis.

De pane. Panis sit de tritico. de terra leui mōtuosa. ⁊ sit panis bene fermentatus ⁊ cū tempata quātitate salis. viter omnē panē azimū ⁊ oēm cibū frigidū de pasta. ⁊ crustas arcoleatarū. ⁊ lagana. et viter omnem cibū factū de frumēto quocūq̄ modo conficiať nisi sit solus panis.

De vino. Vinū sit darū subtile odoziferū bene maturum ⁊ sit albū ⁊ nullo modo nouum. ⁊ fiat vinū artificiale in vindemijs. Colligank vue albe ⁊ expzimantur ⁊ cū musto ad simul standū ⁊ bulliendū ista reponātur. ℞ fioꝛ anthos. safiragie. pimpinelle. milij. solis. anisi. maratri. zinzibeꝛ. spice nardi. cina momi. cassie lignee. calami. aromatici. lenistici. piperis albi. aā. lib. ß. ꝙ assenť ⁊ puluerizentur ⁊ in musto vini albi reponantur vbi possunt eē sarcinate due vini. ⁊ potet mane ⁊ sero stō vacuo in tpe frigido ciphuꝫ vnū. De aqua Aqua sit dulcis clara fontina nullo modo turbata. ⁊ fons sit discoopertus ⁊ currat versus oriens.

De carnib⁹. Carnes sint sicut galline perdices. fassani. anes minute. degentes in cāpis. ⁊ vitulis lactās. ⁊ edulus. ⁊ mōtonus iuuenis. ō silue strib⁹ nō vtatur nisi essent iuuenes lactātes sicut ceru⁹. ⁊ capziolus. ⁊ cuniculus. ⁊ vtatur sup oīa auicula illa parua q̄ dicitur cauda tremula siue sit recens siue salita siue assa siue elixa siue quocūq̄ modo. ⁊ iō ponatur auicula illa in olla noua in furno. ⁊ assetur. ß non nimis ne aduratur. ⁊ postea puluerizeť. ⁊ illo puluere vtatur. De piscibus

Viter oēs pisces quantuꝫ est possibile. ⁊ si contingat vti vtať piscib⁹ scamosis de aq̄s mundis currentib⁹ lōge a lacub⁹ ⁊ stagnis ⁊ ciuitatib⁹. ⁊ tē addať medietas vini si coquať in aq̄ ⁊ coquať cū petrosil⁹ no multo ⁊ sale. vel assetur vel frigidatur oīs alios pisces viter. De leguminibus. Viter oia legumina ꝓterq̄ bzodiū dicez ⁊ tūc decoquatur cū petrosil⁹.

De herbis Vtatur boꝛ. bletis. spinarg. oꝛco. feni. petro. serpillo. ysopo. salua. mēta. sparago. maiozana. basilicone. oia alia olera viter. Viter vl⁹ quātū erit possibile oēs fruct⁹: nisi ꝙ pōt vti ceraſis dulcib⁹. ⁊ pzunis. ⁊ vuis passis. ⁊ caricis

ꝛ post cibū modicū valde piris ꝛ coctis. vnū bolū tñ cū modico calci butiro si. Eliret oēz cib ū patū in gelatina: sp fit ꝓtent⁹ vnico cibo. ꝛ si igit̄ tpis vel loci aut psone assumit pl'a cibaria ꝓponāt sp cibū subtilioz̄ groſſo. ꝛ masticet bñ cibū ꝛ nō cenet illa die. ꝛ cena sit sp modica. Sōno ꝛ vtak nocturno ꝛ nō diurno. ni si eēt ita ꝙ nō dormisset in nocte. ꝛ tūc pōt dormire ꝺ mane vsq; ad tertiā. ꝛ nō dormiat supra dorsū. Utak exercitio añ cibū ꝙ aliquātulū excedat tēpamentū. p⁹ cib ū ät nō nisi paulatīm deambulando. Utak gaudio ꝛ letitia. ꝛ vitet irā. ꝛ sollicitudinē. ꝛ oēm nimiā curiositatē. Uiso de regimīe videam⁹ ꝺ medicaminib⁹. Nūc ät alr opandū ē in tpe porisimi. ꝛ alr i tpe interpolatiōis. ꝛ iō in tpe interpolatiōis bis i tpe autūnali. ꝛ bis in tpe vnali. vel ql̄z mēse pax pōt pseruari p hūc modu. Utak vōitu añ cibū ꝛ post cibū. ꝛ cibus sit bleta cocta. ꝛ pisces salsi. ꝛ cicle sūat siccū mediani cortic. sambuci. q̄tū caput testa ouī ꝛ euomat. ꝛ cū decoctiōe se. artis plicis. ꝛ se. rasani. ꝛ olei ꝛ aceti. vsq; ad ciphū vnū. ꝛ fiat quolibet mēse nō seruando tps certū rōne male cōsuetudis. ꝛ est tesaurus curationis ꝛ pseruationis i hac cura. Deide digerak mā p hūc modū. ℞. crete marine. tribuli marini. pipinelle. saxifragie. milij. sal'. añ. ℥. iij. rad. brusci. spagi. gramis apij. feni. petro. yſopi. origani. calamenti. pilli. añ. ℥. i. iij. se. frima. ꝛ mi. se. brusci. se. spagi. xilob. carpb. spicen. spice celtice. squinanti. calami aroatici. anisi. marat. ameos. siscleos. añ. ʒ. i. chi. epicb. polipodij. añ. ʒ. ij. aceti al. lib. ʒ. panis zucc̄i. mell'. ro. añ. lib. i. fiāt sirup. fere lib. ij. ꝛ vtak eo mane ꝛ fero lōge añ cibū. ℥ā digā purgek sic. ℞. agarici. turbith. aloe. añ. ʒ. ij. cinule. ʒ. i. ʒ nzib. anisi. cinamomi. se. melon's. añ. ℈. ij. ꝑficiank cū oxil'. squill'. ꝛ fiāt pill'. ꝛ dek h⁹ ton⁹ vna vice tertia ꝑs hui⁹ cōfectiōis. ꝛ plus vel min⁹ ꝑ ꝙsideratione pticularū. Purgatione facta ponak in stupha. ꝛ ibi ponāk oia q̄ sī in sirup. nisi ꝙ duplentur pter cōmel ꝛ zucc̄. ꝛ stupha fiat stō vacuo ꝛ exeat a stupha q̄libz vice dek sibi. ʒ. ℈. h⁹ ek̄ij. ℞. litō. fpon. ek̄ij. ducis añ. ʒ. ij. diapruis. oxilaratini. rubee sarracenice, catarrici impialis. diātos cū musco. piris cū musco. añ. ʒ. i. misceātur. ꝛ istō ē tāte vtutis ꝙ ēt p se curaret sine oī alio medicamine. et pōt eo vti tpe porisimi ꝛ i tpe interpolationis de duob⁹ in duob⁹ dieb⁹ vel i trib⁹ cū fero caprino. vel cū vino al. vel cū brodio ciceꝛ. ꝛ pōt addere vel minuere ꝑm ꝓuenientiā pticulariū. Intelligēdū ēt ꝙ vsus trocisc oꝛ sanguinis irci p se curat. ℞. igit̄ ircū antiquū ꝛ nutriak ozdeo. fenic culo. petro. pipinella. saxifragia. mirtio. salis. berbena. filipēdula. ꝛ silīb⁹ diuk. ꝛ p⁹ lōgum tps hui⁹ acceptiōis decolek ꝛ primus san. ꝛ vltim⁹ abijciak. ꝛ medi⁹ reseruetur ꝛ fiāt trocisci ꝛ desiccenk in vmbra in loco sicco alīq̄ modo vētoso. ꝛ inungātur cū balsamo ꝛ vtak eis cū vīo decoctionis crete marine. Inunganк renes sic. ℞. balsami. ʒ. i. mirre. croci. ā. ꝑparati. rotu. electar.. añ. ℈. i. ꝛ addank olei de camomilla ꝛ modicū cere ꝛ fiat vnguētum. Utak ēt tali salsamēto. ℞. tritū granū piperis. zinziber. gariof. cinamomi electi. spiccnar. añ ʒ. ij. anisi. marak. cimini. yſopi mēte. salute. serpilli. añ. ʒ. ℈. panis zuc. ʒ. i. ꝛ. ℈. croci. ʒ. ij. fiat pul. ꝛ ponatur in sacculo de alura. Uiso de regimine pseruationis in tpe interpolatiōis videam⁹ ꝺ curatiuo i tpe porisimi. In primis igit̄ fiat dimstere. ℞. aborani. malue. viol. mercurial' ficke. saxifragie. milij. sal'. añ. ℥. i. anisi. maratri. cimini. se. ruthe. añ. ʒ. i. olei viol. ʒ. ij. mell'. ʒ. i. fiat ꝺ coctio ꝛ colek ꝛ colatura addak bñdicte. ʒ. i. ꝛ fiat clistek. Scōdek de ek̄io supradicto. ʒ. i. vel terak cū vino decoctionis crete marine. Tertio fiat bal. ꝛ ibi ponātur herbe ꝛ semina q̄ supius posita sunt in sirupo. ꝛ post exitū dek de ek̄io predicto. ꝛ inūganк renes cū isto oleo. ℞. olei ꝺ camomilla. olei scorpionū añ. ʒ ij. oleo ro. olei mittini. añ. ʒ. i. misceātur. Quarto fiat talis ꝙpatio. ℞. coriād. se. iusquiami. pfilli. saxifragie. milij. sal'. anisi. marak. fenugreci. se. lini. añ. ʒ. i. consquaffenk ꝛ bulliāt in oleo. ꝛ filtrum intingatur in oleo ꝛ aliquātulū exprimatur et calidū ponak vna ps supra ventrē ꝛ alia pars post supra dorsū. Itē ista toticus remittenk donec pfecte curek. Ultimo ē dolor nō sedek vtatur motu agitatio vel in curru vel equo male ambulante ꝛ ro-

tante.

Clarificatio. Intelligendem ꝙ morbus officialis nō est cā doloris renū nisi ꝑ accidēs. qm cā doloris nō est nisi duplex. ⁊ morb⁹ cōsilis. ⁊ morb⁹ cōis. Secūdo notandū ꝙ dormitatio accidit in opilationib⁹ renū ex ꝟ ꝙ spūs nō pōt penetrare. Tertio notandū quō ꝓpetūt diuř. in passionib⁹ renū. qm si mā est reumatica nō competūt diuř. Si ār nō est reumatica tūc aut ē cū opłone. ⁊ etiā cōpetunt diuř. ⁊ in parua quātitate cū multis lenitiuis. Et si sit sine opłone cōpetunt diuř. in declinatione ⁊ cū temperamento. Quarto intelligendū ꝙ dolor renū ⁊ colice quantū est ex parte ventositatis ąłber est deābulatiu⁹ cū vapor vēosus de facili moueař. quantū est ex parte loci dolor renum est fixus ſz dolor intestinoꝝ est deābulatiu⁹ cū intestina circuant in ptem dextram ⁊ sinistrā Quinto aduertendū ꝙ ſz dolor renū frequētius accidat ex frō. dolor tñ interior ꝓuenit ex calo. qz frīa stupefacit ⁊ sm̄ remouet. calm tñ augmentat sm̄ ⁊ pungit ⁊ stimulat. Sexto notandū ꝙ ſz dolor renū in senib⁹ sit cum cōuenientia particularium qz tñ virtus fortis curat morbos ⁊ senes sunt debiles. ideo difficilius curabitur dolor renū in senib⁹ ⁊ facili⁹ in iuuenibus ꝓpter virtutis fortitudinem. licet esset contra conuenientiam particularium. ⁊ cetera.

Capł'm. ſr. de apostemate renum ⁊ vesice ⁊ partium vicinarum.

Intelligendū quod renes aliqñ apostemanť ex pte gibositatis. ⁊ aliqñ ex pte pānículi. ⁊ tūc ē magn⁹ dolor. ⁊ aliqñ ex parte ꝺcauitatis. ⁊ aliqñ ex pte lumboꝝ ⁊ sunt carnes adiacētes renib⁹. ⁊ aliqñ fit apostema i via media inter renes ⁊ vesicā. ⁊ tūc est dolor vehemēs sicut dolor mulieris parturiētis ꝓpter sm̄ mēbri.

Cause. Cā autē exteriox pōt esse casus ⁊ passio. inepta equitatio. ⁊ multa cōsimilia. Causa aūt interior potest eē cōgestio. mc̄ ꝺcoctio. q̄ aliqñ est ca. ⁊ aliqñ frā.

Signa. Signa ār ꝙ apostēa sit in renib⁹ ē pōdus ⁊ agrauatio in pte illa ⁊ fe. continua. ⁊ dolor vehemens ſz q̄ pars sit apostemata discerniť. qz si faccm⁹ in altero latere sentit pōdus ⁊ agrauationē. ⁊ quasi pōdus suspēſuz qñ apostema est i altera pte. ⁊ ita de altera. ⁊ ita qñ est in vtraq. Et si apostema ē in rene dextro tūc ascēdit dolor vsq ad epar. ⁊ si est in rene sinistro descēdit dolor vsq ad vesicā. Et si i vesica ē dolor in pectine ⁊ pitomenō. ⁊ ascēdit vsq ad renes. ⁊ mitigitur vrina cū difficultate. Et si apostēa est de cā ca. fe. est fortissima cū dolore acuto pūgitiuo. Et si cā est frā oīa sunt remissa. ⁊ si debeat ꝑ sanie terminari signuz est ꝙ fe. fortificař. ⁊ calor ⁊ pulsatio ē in loco ⁊ si rūpatur signū ē ꝙ tūc ē tremor. ⁊ vrina apper spissa cōfusa famosa sanguinolēta ⁊ multa. Signū aūt cōe istoꝝ apostematū est fridītas extremitatum.

Prognostica. Signū aūt euasiōis est cū fe. minuiť ⁊ accidētia mitigaňť. ⁊ cū vrina est multa cū bona residētia aut sanie alba eq̄li sine fetore. Qñ ār vrina ē globosa aut cū sanie fetida. aut vrina ē alba ⁊ tenuis. ⁊ fe. non alleuiař. nec accidētia mitigāť. tūc ē signū mortis. ⁊ qñ egritudo ꝓlongař ⁊ vrina ē alba ⁊ tenuis ⁊ core maceraňť signū ē incurationis. apostema illoꝝ ꝓtiū in corporib⁹ macillētis sunt valde periculosa. qz deficit eis calor ⁊ hūiditas. Preterea tales passiones in senib⁹ dure sunt ad curā dū. Preterea apostema cum rūpiť mittiť mā aliqñ ꝟsus epar. ⁊ ita vadit ꝟsus intestina. ⁊ stōm. ⁊ tales terminationes sunt male.

Cura. In primis si venter ē ꝓstipat⁹ fiat distere ð malua. mercurialis. viol'. oleo viol'. cassiet. ⁊ tamarindo. ⁊ si hēat flurū vētris fiat sirū. de rosis siccis. ⁊ mirtil'. ⁊ sumac. ⁊ pāe zucč. Deide si cā ē ca. ⁊ alia pticularia cōueniant. fiat flōta de basilica eiusdē lateris. ⁊ si vlcer⁹ idiget fiat de saphena eiusdē ptis. Deinde fiat tal' sirup⁹. fe. pozpł. lactu. capill' ve. re. añ. lib. ß. iiij. ſe. fri. papaueris al. dra ꝙ gagan. ſe. malue. liquir. mundi. vuaz pas. mundi. abarillis. ſe. endi. ſe. ſcař. añ. ʒ.i. passis zuccari. lib. ß. fiat sirupus.

Deide purget sic. ℞. flor boz. flor viol. liquir. mund. mucillag. p sillij. ordei. dragagan. añ. ʒ.i. fiat decoctio cū sero caprino ⁊ in decoctione resoluatur cassiet. mū de. tamarind. añ. ʒ.i. ⁊ dek in aurora. Deinde fac emplm. ℞. malue. bismalue. coriand. re. mucillaginis. p sillij. ⁊ citonior. ordei mūdi. medulle cerui. ⁊ vituli, olei sisamini. farine ordei. ⁊ tritici. ⁊ fiat emplm. ⁊ si dolor est vehemēs. addam⁹ se. papaueris al. ⁊ corticē mandragore. ⁊ cū vēit ad statū fiat emplm de caricis. cū aq̄ vel mellita. vel fiat emplm de radice lilij. fenugre. ⁊ se. lini. ⁊ oleo sisamino. ⁊ in declinatione addam⁹ anisuz. spicanardū. ⁊ de mus ad sorbēduz succū feni. cū lacte. qm̄ abstergit ⁊ mūdificat. Idē facē serū caprinū. Cib⁹ sit ordeatū, auenatū. amigd. spinarg. atriplices. lac amigd. brodiū parue pulle. in casu suo. Et est intelligendum q̄ aqua p se multū nocet in apostematibus renū ⁊ vesice. ⁊ vinū sikr nisi in declinatione ⁊ diuretica nisi in declinatione. ⁊ carnes sikr no cēt ⁊ medicina laratiua fortia denkr igr lenitiua. Cōpetit igit aq̄ ordei ⁊ serū caprinū. ⁊ aliq̄n multa aqua cū modica q̄titate melk. cōfert ēt potare vt minus poterit. balnea nō cōpetūt nisi in declinatione. tn̄ vbi est dolor intollerabilis ois ordo spernik. ⁊ ideo pōt sedere in aq̄ vbi sit malua bismalua. coriand. ⁊ papauer. Et emplcetur locus cū farina papaueris. ⁊ ordei. ⁊ modico opio. Si āt cā essz frā cōpacta multa q̄ discernitur, qz egritudo plongak. ⁊ vrina est alba ⁊ tenuis. sentit nigra. nā grauedinē ⁊ pond⁹ sine magno dolore. ⁊ sentit quādaz stupor ⁊ in flōia macerank. tūc in illo casu virtute forti pōt fieri flōia post q̄ cruditas aliquomodo fuerit digā. ⁊ inūgatur loca cū oleo nardino. costino. camomillino: ⁊ emplastrek cū caricis. ⁊ radicē lilij. ⁊ fenugreco. ⁊ se. lini. deide emplek cū armoniaco. bdellio ⁊ serapino. fiat sirū. de absinthio: mēra. ⁊ radice lilij. ⁊ se. frīs. liquir. mund. ⁊ vuis pas. mūd. zucc. ⁊ melk. ⁊ sero caprino. ⁊ purgek cū polip. ⁊ sene. ⁊ epithō. ⁊ sero caprino. Clisteria fiāt cū adipib⁹. vitetur omne q̄ ē fortis virtutis. ⁊ inunga tur q̄s ⁊ ociū. Vitek ois res laborioſa. ⁊ anguſtioſa. Et si mā est flātica pūt addi aliqua diur. sz in pua quātitate. ⁊ purgetur cū turbith. ⁊ polipod. ⁊ fomētetur cū melliloto. camomilla. anthos. ⁊ floribus vtriusq; fūicadoz.

Clarificatio. Intelligendū quoniā licet aquositas cōtinue trāseat p renes vel q̄si: tn̄ apostema frequenti⁹ generank ex hūore. qm̄ aq̄sitas cito transit. secūdo notandū q̄ q̄ hz apostema in renib⁹ ⁊ iacet supra dorsuz min⁹ patik de dolore. qz renes sunt in situ suo nāli ⁊ minus malū ēt eēt iacere in pte sana q̄ egra. tn̄ melius ē iacere supra dorsuz. Qui aūt habz apostema in latek sicut in pleuresi si iaceat supra pte lesam aliquo modo agrauak cū aliqualiter cōprimak. Sz post q̄ apostema lateris ē cōfirmatū plus dolz in opposito latere. qz mā pēdet i pāniculo sic sarcia. ⁊ iō ḡuat superiora ⁊ inferiora. Tertio notandū q̄ satis videk rationabile q̄ in q̄ apostemate renū sine calo. siū frō colorek vrina cū da locū doloroſuz trāseat calor ⁊ spūs. ⁊ hūca. cokica qui hn̄t vrinā tingere q̄ delegātur ad illa loca. nisi crapula aut aliud sike impediat sicut sunt multū frā. Quarto considerandū q̄ fe. sequit apostema renū sive fuerit ca. sive frā. pp mēbri nobilitatē ⁊ sn̄bilitatē ⁊ materie putrefactionē q̄ qui dē putrefactio ad cor ptingek pōt pp cōtinuitatē venē chilis. Quinto notādū q̄ mollificatiua debēt primo pōi ⁊ postea alia vt dictū est. Ultimo dicendū q̄ licet mel de se ⁊ solū nō cōpetat in apostēate renū ⁊ vesice. nihilomin⁹ q̄n mel ē in pua quātitate ⁊ aq̄ in multa tūc cōpetit cum habeat mundificare.

Capl'm. x. de vlceribus renum.

Ulcera fiunt in reni v bus ⁊ vesica ⁊ locis medijs.

Cause. Ista aūt pueniunt aliq̄n ab exteriorib⁹ ⁊ aliq̄n ab iterioribus. ab exteriorib⁹ sic est plaga. casus. ⁊ pcussio. colik⁹ nimi⁹. ⁊ medicine acute. ⁊ nimis diuretice ⁊ sikia. Si ab int⁹ tūc est aut pp apostēa male curatū ⁊ male mūdificatū. aut hūor peccās nimia sui q̄titate: aut sui mala q̄litate. sicut ē viscositas ⁊ adherētia cū sepātur. aut acumē medicē. aut lapis dissolu. k

aut sanies qui venit a pulmone ꝛ epate ꝛ multa cōsimilia.

Signa. Si autē vlc⁹ fuerit in renib⁹ tūc est dolor ibidē ꝛ i. copis ꝛ sanies cū friditate ꝑmixta cuz vrina et cōtēta sunt rubea: ꝛ vrina erit sine difficultate. Et si est in vesica tūc est dolor in pectine: ꝛ sanies facit residentiā ꝛ est q̄si separata ab vrina: ꝛ cōtenta sunt alba: ꝛ vrina erit cū difficultate. Sanies aūt q̄ꝑ uenit a partib⁹ superioꝛib⁹ discernit̄ per lesion ē illaꝝ partium.

Pronostica. Ulcera renū cit⁹ cu rank: qz membꝝ magis carnosuz q̄ vlcera viaꝝ inter renes ꝛ vesicā: ꝛ etiā q̄ vlcera vesice qz sunt membra magis neruosa ꝛ pānículosa. Ulcera renū ꝛ vesice diuturna nunq̄ curank̄ i sempiternū qz fistula sunt in istis, igitur a vanis ꝓmissionib⁹ desistam⁹.

Cura. In primis fiat distere si vēter fuerit cōstipat⁹: ꝛ b̄ cum lenitiuis. Deinde fiat vomit⁹ etiā ante cibum. qm̄ mirabiliť ꝓficit in pas. renū ꝛ vesice. Et si pticularia cōueniant fiat flōia d̄ basilica ꝛ de saphenis. Deinde purgek̄ ſm. exigentiā hūoris. deinde mūdificek̄ loc⁹. Illa aūt que mūdificāt sunt aqua ordei. ydromel antiquū. decoctio ysopi ꝓasij. irec os. capill⁹ ve. re. fic⁹ aūt nō ꝙpetit: qz lacticiniū hūr: lac etiā mūdificat: ꝛ si timem⁹ corruptionē lactis: apponam⁹ modicuz sal⁹ ꝛ melk. ꝛ sumak̄ ab vbere q̄tū erit possibile. Sit igiť lac loco cibi ꝛ pot⁹ ꝛ medicine. ꝛ postq̄ lac erit sumptū nō sumat aliq̄d aliū donec lac exierit stom̄ ꝛ epar si est possibile. Deinde denk̄ cōsolidatiua sicut est bol⁹. san. dra. mirra. rose. ꝛ sillia. Aū aūt ista oīa mitigeť dolor. cuz narcoticis sicut iusquiam⁹, opiū, ꝛ mandragora. papauer. pfilliū. sandali. ꝛ rose. camomilla ꝛ sillia. Deinde faciam⁹ istud medicamē. q̄ hz virtutē oīm supradictoꝝ. Rc. iij. sefri. mund. se. papaueris al. se. malue. semi. bōbacis. se. porc. se. citoniꝝ. mirtilloruz dragagā. gūi arab. pineaꝝ mūd. fisticoꝝ. candi. pendiꝝ. liquir. mūd. ordei mundi mucillagi. pfilij. amigda. dul. aā. ʒ. i. bolus armē. san. dra. spodij. rosarum mirre. aā. ʒ. ij. cōficiāt cū ydromelk̄ ꝛ fiant trociſci. ꝛ cū vti volueris distēperek̄ vn⁹ cū lacte et exhibeank̄. Et si fuerit ulceratio in vesica distēperek̄ vn⁹ cū lacte ꝛ ꝓiciat̄ p siringā. Uitet oīa salsa: ꝛ oīa acuta ꝛ oīa acetosa ꝛ oīa que sunt vehemētioris dulcedinis ꝛ oīa q̄ sunt nimis diur. Utak ordeato ꝛ aqua ordei: ꝛ gallinis: ꝛ pdicib⁹: ꝛ auicul⁹ paruis ꝛ ouis sorbilib⁹: ꝛ pisab⁹ squamos de aquis mūdis: ꝛ vtak̄ pineis. sz nō vtatur ficub⁹ vt dictū ē. Et si sanies est nimis grossa addak̄ ꝑdictis trociſſis ysop⁹. spicanar. raō. lilij. apij. ꝛ silium. mō igiť vtak̄ mūdificatiuis: ꝛ mō abstractiuis: ꝛ mō cōsolidatiuis: ꝛ mō dolorē sedatiuis.

Clarificatio. Intelligendū q̄ vz in vulnerib⁹ vesice ꝛ renuz ꝛ pulmonis ꝛ aliorꝝ membroꝝ interioꝝ. qm̄ hz triplicē ꝓprietatē valde necessariā vulnerib⁹: qm̄ abstergit rōe serositatis: ꝛ cōglutinat rōne cassitatis: ꝛ nutrit rōne butirositatis. quib⁹ oīa ulcera indigēt sicut declarauim⁹. v°. de igcio. cū fiebat mētio de vlceribꝰ plmōis. ꝛ vz ēt in ydropisi ꝛ ethica: ꝛ i oī cōsupriōe. ñ ē ergo mirabile si mūdificat vlcera renuz ꝛ vesice. Secūdo itelligēdū q̄ vrina ꝓprie de nā sui nō vlcerat cū non sit nisi q̄dam spēs aq̄ sicut declarat Bak. iij. de iuuamētis membroꝝ. ꝛ cū b̄ qz modicū moratur. q̄ igiť vlcerat b̄ ē ꝓpť hu. acutos ad mixtos cū aquositate. vel aliūde fluētes vel b̄ ē ꝓp hu. grossos viscosos q̄ vlcerāt ꝛ violenť ꝛ subito sepank̄. ꝛ ex alio cū pretiūt ꝛ corrūpūt ꝛ acq̄rūt caliditates acutas pūgitiuas. Tertio notāđ q̄ fe. nō se. ſť vlcera renū. qz mā ē cuētabiť. ꝛ sz ex alijs apostematib⁹ ꝛ vlceribꝰ coꝝ fiat. b̄ ē qz nō poterūt euētari. Quarto aduertendū q̄ sanies renū nō fetet sicut vesice qz renes sunt carnosi. ꝛ caliores ꝛ fortioreo. ꝛ iō ꝑt magis euētari ꝛ mām depurare. ꝛ iō nō fetet sicut illa que ꝓuenit a vesica cū sit mēbꝝ frm̄ ꝛ carēs sanguine.

Cap⁹ m. xi. de mictu sanguis.

Anguis apparens i f vrina aliq̄n̄ ꝓuenit ab epate. aliq̄n̄ a vesica. aliq̄n̄ a ven. s medijs. aliq̄n̄ ē pur⁹. ꝛ aliq̄n̄ impurus. ꝛ aliq̄n̄ cū sanie: ꝛ aliq̄n̄ nō: ꝛ aliq̄n̄ ē sicut lotura carnis.

Cause. Istud ãt ꝓuenit alĩ ab exte-
riorib⁹ sicut est casus ꝓussio
oi⁹ supflu⁹:⁊ exercitiũ nimiũ:⁊ ociũ ni
mi ũ p⁹ labore:repl'o nimia ebi⁊ potus
dimissio alicui⁹ fluxꝰ solicati sic̃ sunt men
strua:⁊ emox.⁊ silia.sic̃ ẽ mẽbrox mutila
tio. Et si sit ab ĩtus ℞ ẽ ꝓp nĩam repl'onẽ
aut hũox acumẽ:aut vẽtositatẽ descendẽ
tẽ:aut vle⁹:aut apostema.aut ꝓuenit ꝓp
debilitatẽ renũ⁊ vesice. aut ꝓp vlcera.et
ita de alijs discurrẽda p singula. Et est i-
telligendũ ꝙ alĩ ꝓuenit p viã crib⁹⁊ mun
dificatiõis.⁊ alĩ ex vi sinthoxis.

Signa. Si ꝓuenit ab epate ẽ sine
dolore:⁊ si a renib⁹ ẽ cũ do-
lore renũ.⁊ san.est purus.sz nõ ꝓuenit ad
puritatẽ cũ ẽ ab epate:nec ad turbutẽtiã
cũ est a vesica.⁊ si est a vesica designat ex
dolore partis⁊ turbulẽtia.⁊ si san. ẽ sic̃
lotura carnis tũc ẽ ex debilitate epatis⁊
renũ.⁊ san.quãtopl⁹,puenit a ꝓtib⁹remo
tis tãto pl⁹ ẽ mixt⁹ cũ aquositate.⁊ q̃to-
pl⁹,puenit a ꝓtib⁹,primis:tãtomin⁹ẽ mix
tus san. cũ sanie significat vlcera aut ru-
ptura apostematis.sanguis cũ veit mul
tus⁊ subito sig̃ficat rupturaz vene.⁊ qñ
venit paulatĩe significat corrosionẽ: aut
dcsudationẽ:aut modicã aptionẽ.qñ aũt
ꝓuenit,ppt repletionẽ discernit ex hitu-
dine corpis.⁊ si venerit ex virtute mũdi-
ficatiua discernit ex alleuiatõe:⁊ p ea que
p̃cesserũt. Alie ãt cãe sz note p idicia.

Prognostica. Dis futurus san. ru-
bei⁊ mũdi si sit mul
tus est mal⁹.fluxꝰ sang.de vesica tardius
curat q̃ ab alijs ꝓtib⁹. Sang.apparens
i vria longo tẽpore pessim⁹ est: qz vlcera
fraudulẽta i corpore signãt.

Cura. In p̃is fiat flõia de epatica:
⁊ potissime si cã ẽ recẽs. Dein
de aduertendũ ꝙ stiptica nõ debẽt appo
ni donec vic vrinales sint mũdificate: et
san.macular⁹ fuerit expulsus. decoquat
igr̃ rad.yreos:⁊ apij:⁊ ysopi.⁊ liquir̃.i la
cte⁊ colet:⁊ colatura sumat.aut solũ lac.
aut decoctio capil.ve.re.i aqua cũ modi
co mell'.⁊ m'ta ꝓsil'ia. Deide vtat isto me
dicamĩe.sc.itij.se.fri.mũd. sc. papaueris
al.dragagã.liq̃r.mũd.mastic.thuris.mir
re.ambre.grãe.añ.z.i.cupulaz glãdium
spodij.cbarabe.sanũ.muscatelli.san.dra
co.boliar.aceatie.terre sigillate.mirtillox
sumach.coriandꝝ prepati.añ.z.iij. spiceñ.
cynãti,añ.z.ß.ꝓficiat cũ suc. plãtag.⁊ fi-
ant trocisci.⁊ cũ vti volueris distẽperet
vn⁹ cũ lacte⁊ exhibeat:vel ꝓficiat ꝓ sir-
iugã.⁊ ex istis põt fieri empl'z⁊ ꝙ pona
tur supra particlã patiẽtẽ. Accipiat igr̃
vnũ uel m'ta iuxta ꝓueniẽtiã partic'ariã

Clarificatio. Intelligẽdũ ꝙ q̃uis
ita eẽt ꝙ vene nõ es
sent i superficie ꝓcaua uiax ꝑ quas trãsit
urina a renib⁹ ad uesicã.tñ it⁹ i ꝓfundo
sunt a q̃b⁹ ꝑt fluẽ san.⁊ sudare ad uiaz.⁊
ita san.põt ꝓueire ab ill' vjs.⁊ si sint ibi
uene tãto meli⁹ qñ possibile ẽ ꝙ san.qui
uenit a uena chili cũ aq̃sitate nõ sufficerz
ad nutriẽdũ illas ptas. Secũdo notãdũ
ꝙ san.q̃ ꝓuenit ab epate ẽ sine dolore aut
cũ modico dolore qz epar nõ sentit de se
sz sentit rõne pãicli. Tertio aduertẽdũ
ꝙ san.⁊ sanies q̃ ꝓuenit a uesica nõ sunt
mixta sz separata.⁊ ℞ ꝓp̃t san.grossicies
⁊ ei⁹ turbulẽtiã.san.aũt renuz⁊ epar sz est
magis subtil'⁊ iõ cũ⁹ permiscet:⁊ ẽt ꝓp-
pter vie lõgitudinẽ. Quarto notãdũ ꝙ
vlcera vesice tardi⁹ curant ꝓp suã nãlez
ꝓpl'onẽ frĩdaz:⁊ pp hũiditatẽ exneã aq̃-
saz q̃ ꝓsolidationẽ vesice ipedit. Renes
aũt sũt calidiores⁊ hñt pl⁹ de hũiditate
cõnãli q̃ fac̃ ad vulnez ꝓsolidationẽ. Ul
timo notandũ gra m'.ꝙ sanies sz sit calt
dior calitate accidẽtali q̃ flã. nihilomin⁹
sanies posita in aqua petit fundũ ꝓpter
sui terrestritatẽ⁊ globositatẽ⁊ maiorem
adustionẽ⁊ icinerationẽ.⁊ ꝓpter hoc est
malũ signũ i ptisi. flã ãt calidi⁹ ẽ calidita-
te naturali:⁊ ẽ magis aereũ:⁊ nõ ẽ ita cõ
globatuz⁊ iõ supnatat.

Capl'm.xij.ð lapide renum.

Apis est morbus of
ficial'i nũero addito ꝑter nãz.in
telligendũ ꝙ lapis gñat alĩ i ve
sica alĩ i renib⁹:⁊ in multis alijs concas
uitatib⁹ ꝑm Gal'.

Cause. Cãz q̃dã sũt ĩmediate⁊ q̃dã
remote. Cãe ĩmediate sũt.ij
mã grossa viscosa sic̃ ẽ flã aut sanies,aut
mel'ia:aut san.grossus.scda cã ẽ calor ex
cedẽs,tertia cã ẽ strictura meatuũ, mod⁹

ãt gñandi ẽ iste cũ aliq̃ mã grossa ꝟscosa adheret ĩ aliq̃ meatu ⁊ caloꝛ ẽ fortis. tc̃ in tẽdit illã mãz digerẽ ⁊ ꝓmouẽ ⁊ assil'are ſz nõ ꝑt ꝓp ipedimẽtũ mc̃. ⁊ tc̃ resoluit q̃ ẽ subtilꝭ ⁊ remãet residuũ grossũ. ⁊ ita indurat ⁊ lapidificat. Cãe ãt remote ſũt q̃dã extrisece: ⁊ q̃dã intrisece. Extrisece ſic ẽ ois ille cibꝰ q̃ gñat grossũ san. ſic ẽ panis azim' ⁊ opiꝰ vinũ nouũ: ⁊ vinũ grossuz ⁊ aq̃ turbida: ⁊ caseꝰ antiquꝰ. faba fracta ⁊ alia legũmina: ⁊ aues degẽtes ĩ aq̃s. carnes aĩaliũ siluestriũ. ⁊ pisces bestiales sine squamis. ⁊ sicci. Cãe ãt intrisece sũt indigestio: ⁊ ꝯuoꝛ cruditas ⁊ crapula. ⁊ debilitas vtutis expulsiue. ⁊ q̃n ista cõueniũt lapis est de ꝓpe.

Signa. Signa gñatõis lapid sunt. cuz cin̄ vrina ẽ turbida spissa cũ arenis mlt̃is ⁊ subito efficit tenuis cũ doloꝛe illaz partiũ. pc̃dubio lapidẽ si generat gñatũ. ⁊ vbi lapis ẽ gñatꝰ si veni ãt arene mlt̃e cũ vrina spissa dissolutionẽ lapidis sigt. Atn̄ itelligẽdũ q̃ illi ĩ q̃bꝰ apparet arena mlta ⁊ vrina ẽ spissa raro in currit lapidẽ. tn̄ si ĩcurrat duriꝰ erit ĩter alios. Differt ãt lapis vesice a lapide renũ: q̃n lapis vesice vgit ad maioꝛẽ albedinẽ: ⁊ ẽ duriꝰ ⁊ maioꝛ. lapis ãt renũ est mollioꝛ. ⁊ vergit ad rubedinẽ ⁊ ẽ minoꝛ. Signũ ãt distinctiuũ q̃ lapis sit ĩ vesica ẽ doloꝛ pectinis ⁊ pitõenõ: ⁊ sp appetit mingere: ⁊ migit cũ difficultate: ⁊ cũ mingit appetit assellare: ⁊ exit anꝰ. ⁊ si fuerit ĩ pueritia patit̃ puritũ in radice virge. ⁊ erigit virga. ⁊ cogit fricare cõtinue radicẽ virge. Intelligendũ tn̄ q̃ aliq̃n doloꝛ interpolat plꝰ ⁊ alĩn min⁹. ⁊ q̃n lapis vesice est puꝰ ponit se in via vrine ⁊ ẽ peioꝛ q̃ magnꝰ: ⁊ iduc doloꝛẽ itollerabilẽ. q̃n ãũt doloꝛ ẽ i renibꝰ tunc ẽ doloꝛ vehemẽs in spina doꝛsi ⁊ i anchis. ⁊ vt sibi q̃ cõtinue pungat. ⁊ desẽdit alĩ ad iferioꝛa. Et ẽ intelligendũ q̃ lapis renũ gñat frequẽꝰ in pingnibꝰ ⁊ senibꝰ ꝓp debilitatẽ vtutis expulsiue ad distãtiã remotã. In macillẽtis ãt ⁊ pueris ⁊ iuuenibꝰ frequẽtiꝰ accidit i vesica: q: vtꝰ expulsiua expellit longius.

Prognostica. Lapis renũ ⁊ vesice ẽ mozbꝰ hereditariꝰ fm q̃ dicit Auic̃.

Cura. In primis vtat dicta ꝯrta cãe gñanti. vtat igit dieta subtili ⁊ facil digõnis ⁊ seruet quãtitatẽ q̃litatẽ ⁊ ordinẽ in oibꝰ sex rebꝰ nõ nãlibꝰ. Deide vtat suppositoꝛijs: deinde clisteribꝰ pinguibꝰ et lenitiuis. deinde vtat vomitu q: mirabilit ꝓfert. ⁊ si ꝓtingat accipere laxatiuũ fiat debile ⁊ lenitiuũ ⁊ raro accipiat. q: materiã trahit ad locũ ⁊ doloꝛẽ ⁊ sinthõ. Deide talia faciem⁹ postea ĩ cadriga aut ĩ eq̃ trotãte ⁊ male portãte ⁊ descẽdas p gd⁹ ⁊ loca decliuia. deide balneet vsq̃ ad 30 nã ⁊ in balneo sit malua. bismalua. pitaria. creta marina. rbul⁹ marin⁹. camomilla. melilot. anthos. ⁊ exeũti a bal. empleatur cũ fenugreco. ⁊ se. lini. ⁊ oleo sisamio. Deinde exhibeat sibi tyriaca recẽs. deinde veniam⁹ ad sinthõm. Aliq̃n lapis ẽ in collo vesice ⁊ nõ põt mingẽ: tũc eleuent anche fortiẽ ⁊ pautianẽ: ⁊ fricet vga ⁊ pecten vt cadat lapis ad ꝓcaute vesice vt possit vrinare. Deinde ad fractiõez lapidis intrẽdam⁹: ⁊ si in vrina sint arenule colem⁹ vrinã ⁊ desiccem⁹ arenula s: ⁊ si sint molles ⁊ q̃si tractabiles magnã spẽ possum⁹ hr̃e de fractiõe. si ãt sint solide dure aspere timẽdũ ẽ. Illa ãt q̃ ex ꝓpriate ⁊ electiue frãgũt lapidẽ sũt lapis iudaic⁹ lapis spõgie: cinis seroꝛ ptionũ. ciuis lepoꝛis ꝓbusti. ciuis testoꝛ ouoꝛ ex q̃bꝰ eriuerũt pulli. cinis auicule q̃ vocat cauda tremula. san. irci. aq̃ rafani distillata. lingua serpẽtis. illa. s. q̃z ꝫ venenũ. sz q: ista cura ẽ sume difficil' nullꝰ hr̃e. p malo si cura diligẽtissime magis ꝑticulariter ꝓsequamur.

Cura. Curatio lapidis est tripler. q̃dam ꝑseruatiua: q̃dã doloris ẽ mitigatiua. ⁊ q̃dã vere curatiua. Doloꝛis mitigatiua ẽ cũ auferꝛ vria: ⁊ ẽ magnꝰ doloꝛ in pectine ⁊ locis vicinis q̃ fiãt ista vtat bal. ⁊ sint ibi mal. bismal. se. altee. se. lini. rbli martini. ⁊ capestris. anisi. cimini. añ. libz. ß. ⁊ ponãt mꝛ pectinẽ. ⁊ ebroceat loc⁹ frequẽter. ⁊ cadat aq̃ supra pectinẽ ex alto. ⁊ pꝰ exitũ a bal. q̃libz vice vtat tiriaca vsq̃ ad. z. i. cũ brodio cicer. ⁊ si tiriaca in ueniat recẽs tãto melioꝛ. trẽ fiat tale ẽplm ⁊ põat supra pectinẽ ſz. mal. bismal. se. altee. se. lini. butiri re. carie. rr. añ. z. i. fiat emplm. ⁊ ista cura vocat mitigatiua seu blãdicus. Et si non mitigatur doloꝛ ex illis

puo ecē vomitꝰ cū se. rafani. ⁊ atripˀlicē. aut mediano cortice sambucī. aut nucī. vōita. istō vꝫ oibꝰ tribꝰ modis p̄dictis. Itē fiat clistere cū viol. malua. ⁊ mercuriali. ⁊ suc. bete. ⁊ oleo viol. ⁊ yerap̄. ⁊ de ist. s q̄ntitas sufficiēs apponat̄ iurta medica industriā. Si aūt volumꝰ p̄seruare vtaturtali dieta. nō vtaī si est possibile aliq̄bus carnibꝰ nisi volatiliū vsualiū. preterq̄ de illis que in aquis ⁊ lacubꝰ nutriunt̄. Vtatur brodio cicer nigror. cū oleo de cartamo. vtatur vino al. ⁊ lip̄hetur cū aq̄ decoctiōis cicer nigror. rafanꝰ ⁊ folia eiꝰ ⁊ aqua eiꝰ distillata p̄seruāt. iacere ⁊ dormire supra dorsuꝫ vꝫ. auicula illa pua vocata caudatremla multū vꝫ siue recēs siue saltra siue elita siue assa siue desiccata. pea pulueriʒata: siue in toto siue i pte. Si ircꝰ antiquꝰ nutriaī herb. diureticis sicut fenicl'o. petro. ozdeo. saxifragia. milio. salbetonica. ⁊ postea in estate decolletur. ⁊ sanꝰ p fruſtra desiccentur ⁊ pluerizet pul. iste p̄seruat ⁊ curat. Balnea sulphurea valēt. ⁊ si nō sint pata bulliatur sulphur i aqua ⁊ spōgia intingatur ⁊ ca. pectini applicetur. Cura āt lapidis vera cōsistit in fractōe lapidis istis p̄dictis p̄esuppositis. p̄esupposito ēt bono regimie ⁊ bōa dieta ⁊ q̄ corpꝰ nō sit pletoricū: nec retēticū: nec nimis extenuatū. ⁊ tūc fiant ista. ℞. cineris scorpionis. ʒ. ij. cātaridaꝫ absasis capitibꝰ ⁊ alis. ʒ. i. san. ircī. exsiccati ʒ ij. cineris cī. caulꝰ nō trāsplātati. cineris lepꝰis. cineris auis caudetremelle. cineris ouoꝫ a qbꝰ exiuerint pulli. añ. ʒ. ij. lapid. iudaici. lapidis inuēti in felle bonis. lapidis spōgie. piperis. daucie carmi. se. alte. gumi arab. se. saxifragie. milij. sal. fisseleos. carpobal. ʒilob. spicenar. capill' veneris. ij. sꝫ. frōꝫ. añ. ʒ. i. ꝓficiāt̄ur cū mel. roq. s. ⁊ fiat ꝓditū. ⁊ vtatur eo ad q̄titatem duaꝫ auellanaꝫ mane ⁊ sero cū aq̄ decoctōis cicer ⁊ tribuli marī. Itez iungatur pectē cū oleo scorpionū: oleū āt scorpionuꝫ sic fit. ℞. anisot. gentiane. cipi. cortic. radic. cappis. añ. ʒ. i. olei amid. amaꝫ. lib. i. ꝓqualit̄ur p̄decā fortif ⁊ bullīāt i predco oleo ⁊ aq̄: vsq; ad aq̄ p̄sūptōem ⁊ colerur. ⁊ i colatura ponātur. x. scorpiones ⁊ ponātur i olla coopta ⁊ fortif lutata. et ponātur i furno vñ exiuit pais. ⁊ stet ibi p vnā noctē. ⁊ de isto oleo iungatur pectē coridie bis aut ter. vel lana ablata irigatur in p̄dicto oleo ⁊ tepida pectini applicet. Itē si nō possit vrinare: aut q; lapis ē magn' ⁊ opilat meatū: aut q; puꝰ ⁊ igredit̄ foramē virge. Tūc localia remedia sūt ista: d sponat̄ corpꝰ sic: q caput sit inferi' ⁊ cōcutiat̄ ⁊ fricet̄ ⁊ cōprimat̄: ⁊ tūc lapis descēdit a foramine ⁊ poterit migere: ⁊ erit remediū tēporale: vel sic q digit' pōatur in ano ⁊ q cū digito cōprimat̄: vel sic q accipiat̄ siringa ⁊ iromittat̄ p foramē virge: ⁊ q superi' ipellat̄. vel q accipiat̄ ʒ. i. p̄dicti ꝓditi ⁊ distēperet̄ cuꝫ aq̄ rafani ⁊ lacte ⁊ q colent̄ ⁊ colatura frequent̄ p siringā iniciat̄. Itē vtat̄ isto elio. ℞. el'ij dul. liton. ℔ p̄. añ. ʒ. ij. diapruinis. lib. ℈. misceant̄. Volatilia assa. ⁊ cant̄. fluuiales assi sūt cibaria bona in ℈ casu. Vomitus post cibū multū ꝓfert. Viter repletio nez nimiā cibi ⁊ potꝰ. vtat̄ exercitio tēperato ante cibū. Viter oia cibaria grossa sicut sunt carnes porcine recētes: ⁊ carnes bouine: ⁊ casei' durꝰ ⁊ oua indurata: ⁊ caules ⁊ lez umia preterq̄ brodiuꝫ cicer. ⁊ viret pisces nō habētes scamas. vtat̄ borag. fenicu. petro. sparago. ozigano. calamēto serpillo. rafano. spinargijs: ⁊ maluis. nō accipiat medicinā laxatiuā: ſꝫ vtat̄ vomitu aī cibū ⁊ post p̄ interualla qñ tota felicitat operatiuē vehement̄. Cura āt lapidis facta manu cirurgica q̄tū est de p̄ti penitus derelinquo.

Clarificatō. Intelligendum q̄ ex mā cocta ſꝫ nō p̄fecte cocta gñatur lapis cū est viscosa. si enim esset oino cruda nō posset coagulari, ppt̄ hūidū superfluuꝫ. ⁊ si esset sicca non posset cōdensari: sed magis puluerisari: oz igit̄ q̄ sit viscosa. Cū igit̄ calor naturalt̄ agit i materiā crudā viscosam coḡt eā ⁊ ita remouet subtilius ⁊ reliquū remanet indurat̄: ⁊ ita putrificat̄. coḡt̄ igit̄ si nō digerit̄ pp̄ iobediētiā mē. Secūdo notandū q̄ lapis ex sanie p̄t causari igne: tate remota ſꝫ raro. Et iuxta ℈ notandū q̄ i mulieribꝰ raro generat̄ lapis pp̄ frigiditatez ⁊ meatuū latitudinē ⁊ viaꝫ breuitatē ⁊c. Tertio intelligenduꝫ q̄ ad generationē lapidis sunt tria necessaria vt dictum est. calor fortis inducens exalationē ⁊ partis

um subtilū cōsumptionē. ⁊ ita p ꝺsequēs
resiꝺuū iꝺurak ⁊ in petrā cōuertīt. frigi
ꝺum aūt cōgelando nō posset hoc facere
in corpe humano: qz vita manēte tante
frigiditas abūꝺare nō pōt: nec lapis ꝺis
soluīt a calido: sed magis ꝓpꝛie aꝺuīt
qz a frō nō fuit ꝺdensatuz. ⁊ calidū bene
pōt mouere a circūferentia ad centrum.
sicut patet in tegula seu lat̄ere cū ponīt i
furno. Calidū igīt est cā gñationis lapi
ꝺis in corpe humano nō frīi. Secūda
cā gñationis lapidis est mā viscosa: aliter
nō cōglutinareī nec iꝺurareī. Tertium
qꝫ aꝺiuuat ad ꝗ est stricturā loc. ex predi
ctis sequīt qꝫ lapis ex meḷa sola nō pos
set gñari. Iz ꝺrarū sicut dictū ē in sna ⁊
est vez. vel de sola vel raro. ⁊ rō quare ñ
pōt generari: qz nō hz viscositatē sic flā.
Est eīm magis puluerisabilis: ⁊ Iz lapis
generet ex cibis mḷicis: hoc nō facit qꝫ
mḷicus: sed qz indigestibilis. ⁊ qz ide flā
crudū generaī. ex omni cīm cibo siue san
guineo siue colico si nō digeraī bñ i stō
⁊ epate: generaī humoz crud⁹ primēs flā
ti. ⁊ talis materia ē apta ad lapidis gñari
onem. Et iurta ꝗ videndū qm̄ licz in stō
possit esse mā multa flātica ⁊ calez fortis
nihilomin⁹ meat⁹ fūt latiꝰ: nō raro aut nū
quā in tal⁹ pōt lapis gñari. Quarto
notandū qꝫ lapis in sentb⁹ nō gñaī sicut
in pueris. qm̄ Iz plus abundēt in mā flā
tica: calor tm̄ deficit pueri aūt habēt mul
tum de calore rōne etatis: ⁊ multū de flā
te rōne regiminis. ⁊ ideo frequēt⁹ lapis
generaī in cis: fz in vesica frequēt⁹: quia
collū est strictū: ⁊ ibidē mā aggregaī ⁊ ita
lapis. Cū aūt venīt ad etatē pubescētie
ꝺilataī meat⁹ ⁊ superflua expelluī q̄
re in alijs etatib⁹ subsequētib⁹ magis in
renib⁹ gñaī ⁊c.

Capl'm. xiij. de passionib⁹ vesice. ⁊
primo de ꝺiabetica passione.

Jabetica passio est i

o moꝺerata vrine effusio. Intel
ligendū qꝫ in ꝺiabetica passiōe
est sitis intensa: ⁊ multū potaī: ⁊ sicut ac
cipitur ita migīt. ⁊ est simile de appetitu
in cibo vbi multus cibus accipitur ⁊ in
digestus eiaculatur. sicut patet in canino
appetitu.

Causa. Causa hui⁹ passionis vtp'lu
rimū est nimia caliditas re
nuz attrahēs aquositatē ab epate: ⁊ epar
a stō. ⁊ ita ē cōtinua fuccio ⁊ cōtinua sitis
⁊ ita por⁹ insaciabilis. Cōfortaī igīt vir
tus attractiua renū. ⁊ debilitaī virt⁹ con
tentiua: ⁊ ita cito exit: sicut cīm potaī min
gitur. Prouenit ⁊ aliqñ ex nimia frigidita
te renū ⁊ tot⁹ corporis. ⁊ ē ita qm̄ Iz eā
sit frā. tm̄ aliquādo nō priuaī a siti ⁊ ali
qñ est sine siti. frigidū igitur paralitticans
⁊ mortificās nō pmittit cōtinere vrinam.
⁊ sicut corrumpīt attractiua cū est ex cali
ditate: ita corrumpitur contentiua cum ē
ex frigiditate.

Signa. Signa hui⁹ passiouis sunt
manifesta. qm̄ vrina mingīt
in magna quātitate ⁊ frequēti⁹. Signuz
autē cāe est quonīā quando ex calore sen
tiur caliditas in renib⁹: ⁊ dolor ⁊ pūctu
ra: ⁊ alia signa caliditatis. Si aūt frīas
sit in causa tunc sentitur in renibus ⁊ ī ex
tremitatibus: ⁊ leditur a figidis: ⁊ iuuaī
a calidis ⁊c.

Pronostica. Si autē ista passio
cōtinuauerit ⁊ reme
diatus nō fuerit maceraī corp⁹ ⁊ cura ⁊
debilitaī ⁊ ducit in pditionē.

Cura. Et qz ista passio puenit vtp'lu
rimū cū calore iō pri⁹ cura hu
ius pertractem⁹. In primis fiat clistere
lenitiuū. deinde puocēt vomit⁹: deinꝺ fi
at flōta. deide purgeī cū māna ⁊ cassiaī.
deinde potet aquā multā frigidā ⁊ posti
ea euomat ipsaz. Deinde vraī ista potio
ne: fiat mucillago de psillio. Deinde. Rr.
coriandꝝ. prep arati. spodij. coralli. cacab.
san. ꝺra. sandal'. muscatellini. aā. ʒ. ij. cam
phore. ʒ. ß. fiant trocisci cū mucillagine p
dicta ⁊ distemperet⁹ vn⁹ cū lacte ouino ace
toso vnde buti⁹ fuerit extractū. Deide cō
fortent⁹ renes sic. Rr. cupulaz glanꝺū. spi
die. balaustie. acacie. boli armeni. ypoc
stidos. aā. ʒ. ß. laudani. ʒ. ij. misceant cū si
rupo mirtino ⁊ fiat emplastz. Et vraī oz
deato: auenato: amigꝺ. pūis: citonijs: poꝛ
tul'. cuc. melonib⁹. Et vraī vino grosso cū
multa aqua. Ulterius ꝺia ꝺiarrotica. Si aūt
cā fuerit frigida ⁊ fuerit cū sitī tūc cura ē
valde difficilis. vraī vino odor. fero: ⁊ fri

centur extrema: ⁊ ponẽtur vẽtose sup̃a
rnes sine scarificatõe. Et si ẽ mã peccãs
purgetur cũ yera⁹. ⁊ ꝓuocetur vomitus
cũ rafano. ⁊ vtatur siru. mirtino: ⁊ fiat em
plastꝝ ꝺ laudano: ⁊ mirra: ⁊ mastic. ⁊ thu
re. ⁊ nuce cipressi. ⁊ aniso asso: ⁊ ruta: et
mẽta. ⁊ fiat bal. de istis eisdẽ: ⁊ fricetur to
tus donec rubeſiat. Et si cã fuerit frigida
⁊ sine siti fiat potio ꝺ castoreo. mirra. pir
retro: ⁊ cupulis glandiuꝝ. ⁊ decoquat̃ in
siru. mirtino: ⁊ sumatur mane ⁊ sero. vta
tur vitell⁹ ouo⁹: ⁊ gallina ꝑ pingui. ⁊ vta
tur assis ⁊ frixis ⁊ filib⁹.

Clarificatio. Intelligendũ ꝙ in diabetica ⁊ primo ⁊ ꝓincipal̃ ⁊ potissime cũ cã est ca. est er
ror in attractiua: qm̃ vltra tẽperamẽtum
fit tract⁹: ⁊ qz quãtitas est nimia: nõ secũ
dario deficit cõtentiua. quare sicut trahi
tur ita cliquatur ⁊ ita corꝓ⁹ desiccatur et
ꝓsumitur. ⁊ ꝝ oĩno deficiat cõtentiua: mi
hilomin⁹ fortificatur attractiua pp nimiã
renũ caliditatẽ: nec deficit attractiuã pp
defectũ ꝓtentiue q̃ principaliter ẽ error ĩ
attractiua. Secũdo notãdũ qm̃ ꝝ in lien
teria exeat ab⁹ crud⁹ ⁊ indigest⁹. ⁊ in di
abetica exeat vrina cruda ⁊ indigesta: nõ
tamẽ ex eisdẽ causis: ꝝ in diabetica fit vt
plurimũ pp nimiũ calorẽ cõfortãtẽ attra
ctiuã: ⁊ ideo ẽ cũ forti siti: ⁊ curatur cum
frigidis. Patet igr̃ ꝙ diabetica passio ex
causis ca., pedit: ꝝ vrina appareat mul
ta tenuis ⁊ alba. Tertio notandũ qm̃ ꝝ
cã diabetice paſ. sit ca. tm̃ vrina nõ ẽ tin
cta: ⁊ ꝝ sic purbatio nõ est spissa: qm̃ ita
modicã morã cõtrahit in cpate pp violẽ
tam tractõem ꝙ nihil de humorib⁹ potu
it ꝓmiscerí ꝙ ipam colorꝛet ⁊ substantiet.
Quarto notandũ qm̃ ĩ diabetica ẽ vehe
mens sitis ꝓpt̃ flõi desiccationẽ: ꝝ nõ ẽ
fames ꝓpt̃ fantasticã repletõem que fit
a calido. Quinto aduertendũ ꝙ arenu
le rubee ⁊ solide cũ apparẽt ĩ ꝓcipio: et
cũ dolore ⁊ grauedine renũ lapidẽ gene
ratũ significãt: ⁊ si dispareant ⁊ dolor re
mãeat lapidẽ ꝓfirmatũ signficãt. ⁊ si mul
titudo postea appareat cũ alleuiatione
doloris fractõez ⁊ mũdificatõem signi
ficat. Si autez a ꝓcipio sine dolore ap
pareãt corꝓris mũdificatõez significat
Idẽ de vesica cũ arenule albe apparent
Et ista mã fiũt vtplurimũ sup̃er⁹ pertra
ctata. Tertio notandũ ꝙ ĩ diabetica
paſ. cõpetit dicta mediocriter grossa vr
inalium mozcetur ⁊ non de facili attraha
tur. sed mediocriter grossa ne causet indi
gestionem.

Capl'm. xüij. de stranguria.

Tranguria inter ſ pretat̃ guttatim vrine emis
sio. Intelligẽd ꝙ vrina aut
mittat̃ inuoluntarie: aut re
tinet̃ inuolũtarie. Nũc aũt
de inuolũtaria emissione agerek. de inuo
lũtaria aũt retẽtiõe agek̃ infer⁹. Si autẽ
emittat̃ inuolũtarie ꝟ ẽ duob⁹ modis. q̃
niam aut emittt̃ in nimia quãtitate ⁊ cõ
sumit̃ corꝓ⁹. ⁊ ista ẽ diabetica de qua dic
tum est. ⁊ si emittat̃ inuolũtarie sed pau
latine ⁊ guttatim sic est strãguria. bene igi
tur dictũ ẽ stranguria. ⁊ guttatiua vrine e
missio ꝓcter voluntatẽ.

Cause. Causa ãt aut est extrinseca: aut intrinseca. Si extrinseca
sicut ẽ acceptio rez nimis ca. ⁊ diuꝝ. cum
accipiunt̃ ĩ nimia quãtitate. sicut ẽ liton:
corꝓon: ⁊ elẽ dulcis. ⁊ silia. silr̃ por⁹ ni
mi⁹ aque frigide. aut sessio in cadẽ: ⁊ silia
frigida. Si aũt fit abint⁹ tũc põt. pucnire
aut ꝓ apostema eparis ⁊ alias paſ. eiusdem: ⁊ ꝓ paſ. renũ matricis intestinorum
⁊ vesice: ⁊ tot⁹ corꝓris: ⁊ ꝓ crisim.
Oẽs iste cause possũt reduci ad duas. s.
ad nimiã caliditatẽ pungentẽ ⁊ mozdicã
tem. ⁊ ad nimiã friditatẽ paraliticantẽ et
mortificantẽ.

Signa. Qñ aũt ista passio ẽ er caus
ca. tũc est cũ arsura: pũctura:
calorꝛ. s. t:: ⁊ mozdicatione. Et si ẽ, ꝓpter
cãm frãm tũc dolor ẽ modic⁹ ⁊ est cũ qua
dam insensibilitate. ⁊ ledit̃ notabiliter a
frigidis. ⁊ ita ꝺ aljs signis sumptis a re
bus naturalib⁹: ⁊ nõ naturalib⁹: ⁊ cõtra
naturam.

Pronostica. Dic possum⁹ dicere ꝙ ista passio si contin
uet̃ ẽ turpis ⁊ verecũdosa: ⁊ ipedit oẽs
nobiles operatiões tã speculabiles ꝙ nã
les. qm̃ nõ ꝓmittit hoiez studere nec dor
mire nec cibũ digerere. Et possum⁹ ꝟ no

are grā mē.ꝙ tria ſint q̄ augmētatꝝ ſe diminuūt:ꝛ diminuta ſe augmētāt ſicut ē fudor:ꝛ egeſtio:ꝛ vrina.

Cura. In primis ſi venꝫ eſt cōſtipatus fiant cliſteria. Deinde fiat fōia ſi particularia ſuccediāt. deinde purgetur mā peccans ſm exigētiā. Deide ſi cā ē ea.vtaꝫ cucur.ꝛ melonū.ꝛ lactu.ꝛ ſpinargi.ꝛ atriplicū.ꝛ vtaꝫ ſiru.ro.ꝛ ſiruꝰ. mirtino.ꝛ vtaꝫ zuccꝫ.ro.triafan.dragagā. frigido.carnibꝰ citoniozꝝ cōditozꝝ cū zucca.ſine ſpēdꝰ.ꝛ empꝫ eſt veſica cū mirtillꝫ. roſis:ſumac:ypoq̄ſtidos.ſpoō.ſanū.charab.laudano.ꝛ cōficiantꝫ cū mucillagine ſpillō.ꝛ ſiru.ro.ꝛ exhibeantꝫ vel ꝙ modus empli:vel potiōis cū lacte acetoſo a quo butir̄ ſit extractū. Si āt cā ē frigida denꝫ aſſa calida:ꝛ vinū odorifer:ꝛ fiat empl̄s de maſtic.thure.ſtorace.calamita.ambra cinamomo.gariof.galāga. nuce cipreſſi. cimino.aſſa.ruthā.mēta.abſinth.origāo. calamēto.ꝛ eſt fere eadē curatio cū diabetica. Intelligendū igit ꝙ in cā cal̄a dōt applicari exterꝰ ꝛ interꝰ ſtiptica aromatica frida in multa quātitate ꝛ de ſtipticis ca.in parua. Et ſi cā eſt frā.fiat ecōuerſo. In cā igit frida detur tyriaca:mitridatus aurea alexād.diāb.diacolibanū:diamēte. diacitonitē:diagalāga.

Clarificatio. Intelligendū ſutta doctrinā Bal.vi°.ō morbo.ꝙ omne qō expellit a corpe aut retinet fit pp tria.aut pp diſpōnem mē.aut mēbri:aut virtutis.vbi igit in ſtranguria cū vrina guttatim expellit:ꝛ preter voluntatem:aut qz materia eſt multa:aut nimis ca.aut nimis frida.caliduꝫ enim pūgit:ꝛ frigidū mortificat.ꝛ ſi rōe mēbri vt qz latum:larum:rarum:apertum. Si igit virtutis vt qz expulſiua eſt fortis ꝛ contētiua debilis.ꝛ ideo cōiter dicitur ꝙ ſtranguria euenit ꝓpter acumen vrine:aut ꝓpter debilitatē cōtentiue. Secundo notandū ꝙ ventꝰ ſeptētrionalꝫ ſi fortiter agat in corpore ꝛ ꝓfunder ſe ſtringit ventrē ꝛ vrinā. Si aūt debilit ſeu mediocrit̄ operatꝰ virtutes cōfortat.ſed deſiccādo ventrem ſtringit.ſed vrinā laxat attractiuam epatis confortando.

Caplm.xv.de illꝫ q̄ ignoranter de nocte mīgunt ī lecto.

Intelligēdū quod aliqui mingunt dormiendo. aut qz lacertus veſice eſt mollificatus:ꝛ non poteſt continere. aut qz dormiendo imaginaꝫ eſſe in doaca ꝛ in loco vbi conſueuit mingere ꝛ tunc precipit virtus imaginatiua virtuti expulſiue.ꝛ ita mingit in lecto intendens alibi eſſe.

Cura. Curatio oſſa mirabolanorum accipiat ꝛ aſſentur.deinde extinguantur in aceto.deinde deſiccentur. deinde aſſentur glandes ꝛ extinguantur in aqua ro.deinde aſſetur naſturcium:et extinguatur in ſucco aggreſte Iſta igitur cum erunt deſiccata pulueriſentur.deide miſceantur cū mirra.ſtorace:calamita.ambra.ſe.ruthe.nuce cipreſſi.maſtice. thure laudani.ꝛ confician̄tur cum ſirupo mirtino.ꝛ ex iſtis poteſt fieri potatio:aut emplaſtrum:aut oleum:aut vnguentum:aut electuarium.ꝛ valet mirifice in paſſio.renum:ꝛ veſice.de cauſa frigida cum deficit contentiua ꝛ corpus eſt mundificatus Si autem fuerit ꝓpter imaginatiuam affectam ad locum:decoretur ille locus ꝛ purgetur ꝛ pulcrificetur:vt ibi de die mīgere abhorreat. In lactanti etate non detur tyriaca.minuatur cibus ꝛ potus ꝛ nō profunderatur in ſomno.ꝛ vitentur ea que mollificant neruos ꝛ debilitāt.hic non ſeruat ordinē ſolitū cā breuitatis.

Clarificatio. Intelligendus ꝙ vesica rauri ꝛ caput ls ſint frā pñt tñ ꝓpetere ex ꝓprie ſpecifica ꝛ ita ponebant illi qui exptī fuerunt: aliꝫ nō itelligēdo. Secūdo notandū qm̄ ls iuoluntarie ī diabetica vrina emittaꝫ adverſicā.ꝛ diabetica ſit de cā ca.nihilominꝰ in uoluntarie vrine emiſſo de nocte non fit a calido ſz magis a frō paliticāte.qz a renibꝰ emittiꝫ iuoluntarie rōe nimie ꝓtractꝰ mē.ſ āt dſic ꝓtēta rōe friditat̄. alia igit ē cā ꝛ ibi.z°.aduertēdū ꝙ iuoluntarie ꝛ iſpidiꝫ vrie emiſſio magis fit ī pueris cū neruꝫ ꝛ lacerti ſint magis ꝺbiles.ꝛ iō frequēnꝰ ꝺ icurrūt.ſenes āt tardi ꝓp neruoꝝ ſolidi tatē:niſi forte ī decrepitis vbi nō ē ordo nec regla.ſz ꝺ nocte ꝛ ī tpe ſōni plꝰ cū tē ſuperflua verſus interꝰ aggregentur.

Capitulū. xvi. de disuria.

Disuria est vel inter

pretat̄ involuntaria retentio vri
ne. s. cuz aliquis appetit minge
re ⁊ nō pōt aut qñ nō pōt nec appetit.
Intelligendū q̄ exit⁹ vrine aliquādo au
fertur oīno ita q̄ nihil penit⁹ exit. Aliqñ
aūt minorat̄ eñ lz retineat̄ p̄ter volunta
tem ad tp̄s. nihilomin⁹ postea expellitur
lz cū difficultate. aliqñ aūt cozrūpitur exi
tus eius ⁊ exit inordinate sicut in strāgu
ria vt dictū ē.

Causa. Causa ār retētiōis vrine que
dam ē naturalis. ⁊ quedam
innaturalis. nāl sicut in sudore ⁊ fluxu ven
tris. Et si est innaturalis tūc aut puenit
ab exterioribus: aut ab interioribus. Si ab
exterioribus tūc accidit pp flatuz venti bo
realis aut pp balneū aque frigide. aut qz
sedit longo tpe supra marmoz ē lapides
frigidos. aut qz inunxit se cū narcotizan
tib⁹. ⁊ ita de aliis. Si aūt causa fuerit in
trinseca tūc aut puenit a vesica aut ab a
liis mēbris. Et si ab aliis mēbris: tūc con
stringit vrina ⁊ retinet inuolūtarie pp a
postema matricis. ⁊ alia pas. ei⁹. aut ꝓpt̄
pas. testiculoz: aut pp intestina: aut qz fe
ces sūt nimis indurate. aut ꝓpt̄ pas. renū
sicut est apostema: lapis: ⁊ ita d aliis. aut
ꝓpter pas. epatis. vt est cacochia: hydro
pisis. aut ꝓpter passio. cerebri: sicut est in
ania: melia: vbi obliuiscit̄ mingere: aut i
litargia: aut ꝓpter pas. neruoz ⁊ lacertoz
rum cū sunt mollificati: aut spasmati ⁊ fit
etiā pp pass. tonꝰ: sicut ē fe. acuta liq̄facta
desiccās ⁊ corrugās. Si aūt fuerit ꝓpt̄
vesicā ℔ est aut pp pas. aialis aut nālis.
si aialis ut cū aliquis ēin loco venerabi
li ⁊ nō voluit se mouere: ⁊ tūc iplet vesi
ca ⁊ dilatat̄ supērius ⁊ cōstringit̄ inferi⁹
⁊ ideo cū est postea in loco nihil pōt exire
ꝓpt̄ coartationē foraminis. Et si fue
rit pp pas. naturalis ℔ fit spāliter aut pp
morbos cōsil's: aut cōes. sicut ē mala cō
plexio. ca. sicut in fe. ⁊ ℔ est de raro cōtin
gentib⁹. aut puenit ℔ ꝓpter malā cōple
xionē frēni: ⁊ ℔ est frequenter. Et si fue
rint morbi officiales: tūc est pp opp'onces
venētes ab humore: aut sanie: aut lapide
aut victositate: aut carne in pt̄ua: aut ycru
ea ⁊ fl'ib⁹. Et si fuerit pp morbū cōem ℍ
cut in vlceribus. Et istis eñ causis ⁊ si
bi cōformib⁹ retinet̄ vrina p̄ter volūtatē
⁊ possent omēs reduci ad tres. s. aut ad
hūorē aut mēbr: aut virtutē.

Signa. Signa morbi sunt manife
sta sed signa causaꝝ habent̄
p̄ hunc modū. Si cāe sunt extrinsece ha
bent̄ ex indicio. ⁊ si sint intrinsece ⁊ fuerit
ab alīs mēbris discernib⁹ pp pas. istoruz
mēbroꝝ que p̄cesserūt ⁊ postea sequi
tur stranguria. Et si fuerit a vesica discer
nitur p dolorē loci: qz vbi dolor ibi egri
tudo. Et si fuerit ex lapide p̄cesserūt hare
nule. Et si ē ex vlcere p̄cessit sanies ⁊ pū
ctura. Et si est ex vētositate p̄cessit dolor
extensiuus inflatiꝰ. Et si ex apostemate
est ibi tumor et fe. Et si cā est ea. tūc ē fe.
alit̄ raro accidit ex calore. Et si ē ex frid
tate sentitur frigꝰ: ⁊ tūc nō ē dolor. ⁊ ꝓ
cal'nt̄ ꝓsiderādo sapiēs medic⁹ poterit
venire i cognitionē cause.

Prognostica. Ablatio vrine si diu
duraverit mortez sig
nificat. Si auferatur vrina ⁊ superue
niat tenasmon infra sept̄ dies moritur:
nisi superueniat febr̄. liquefaciens ⁊ ape
riens.

Cura. Iste morbꝰ curabitur sic̄ alij.
cōsideretur igr̄ dīligent̄ cā ⁊ p
suū ꝓtrariū reducatur ad tēp̄amētuz. Si
igr̄ cā ē ca. applicētur frā. ⁊ ecōuerso. ⁊ si
ē cā sicca applicentur hūida. ⁊ ecōuerso.
Et si ē cā replens inaniatur: ⁊ ecōuerso.
Curentur igr̄ morbi iuxta suas naturas
sicut scribitur i locis suis. In primis igr̄
iurta ꝓuidentiā ꝓticulariū fiat clistere de
inde ꝓuocetur vomit⁹. deinde fiat fōia
de epatica. deinde de saphena: si ꝓticula
ria cōueniūt. deinde purgetur p̄m exigen
tiā hu. peccantis. Et si cā ē hūoral' frā q̄
frequēt⁹ aducnit purgetur cuz bdicta.
hermodact. deinde ponatur in bal. aq̄e
dul. vbi sit peritoria. fenu. petro. apium. ⁊
fricetur venr̄ ⁊ dorsuz suauit̄. deinde vta
tur potiōe. R. lenitiū cicerete marine. sari
fragie: milij: sal' tribuli marini. ⁊ cāpestri
rafani. anisi. ⁊ maratri: ameos: siseleos: ci
cer nigroꝝ: apij: cōquassentur ⁊ bulliant
i vio al. ⁊ sumat̄ potō mane ⁊ sero. Aqua
rafani distillata milliū vz. ⁊ breuit̄ ois illa

ꝯ frangũt lapidẽ siue illa ponãtur in bal. siue fiat emplꝫ. siue firu. siue põ. siue oñ ⁊ ita de aliis. Tyriaca multũ vꝫ i ꝟ casu. ⁊ oleũ de balsamo. ⁊ oleũ scorpionum. ⁊ aurea alexandrina. ⁊ mitridatũ. ꝟ supposito ꝙ nõ sit fe. acuta aut apostema vl' oculus. ⁊ ita ꝺ aliis in quib⁹ ista possent nocere. Intelligendũ ꝙ due sunt q̃ indifferẽter in oi casu cõsueuerũt vrinã ꝓuocare Lazungia cuniculi. ⁊ pell' ei⁹ ⁊ supra pectinẽ ⁊ ꝺgã applicẽt. Sil'r ꝟ idẽ faciũt cimices viue seu ꝓmite ponãt supra caput virge vel ponãtur in sacculo ⁊ sacculus i duatur virge recte vt recte applicẽtur capitũ virge. Intelligendũ ẽt ꝙ in vicijs renũ ⁊ vesice hũoꝛ alib⁹ ꝺ eã frã. suppositꝫto ꝙ non sit ibi fe. nec vlc⁹. nec apostema multũ vꝫ litõ. torꝑon. ek⁹ ducis. ⁊ debẽt misceri cũ duplo ꝺ diapruniꝭ. ⁊ orilapa tiui. qꝛ al' nimis esset medicamẽ forte. ⁊ ita de isto toto põt dari. ʒ. ij. in vna vice. aut. ʒ. ij. cũ aq̃ rafani. aut hꝛodio cicerũ nigroꝝ. aut vino al. In causis aũt ca. denẽ semina frã maiora ⁊ minora. Apostema aũt ⁊ ulcera. ⁊ lapides curãtur sic̃ dictũ ẽ

Clarificatio. Intelligendũ ꝙ vesica ⁊ intestina hñt tiij. virtutes naturales. ⁊ ita hñt virtutes attractiuã ⁊ forte nõ attrahũt nisi cibuꝫ ⁊ ꝑm hũc modũ loquẽdo vesica ñ attrahit vrinã nec intestina feces ꝫ recipiũt. possꝫ n. dici sic. qm̃ ista ñ hꝛa ñ attrahãt ñ attrahũt vt ide se adiuuẽt cũ sint ſflua ⁊ ipura ⁊ lꝫ nõ attrahãt. ꝑ se. attrahunt tñ gra toñ⁹. sic̃ splẽ mel'am. ⁊ chisis fell' col'am vñ lꝫ nõ habeãt intellectũ ⁊ rõnez vt de purẽt coꝛp⁹ mihi omñ⁹ ordinatoꝛ ciuitatis hũt intellectũ ⁊ rõnem ⁊ ita ordinauit ista mẽbra. vt attraherẽt gra toñ⁹. ⁊ lꝫ Bal'. videat alibi dicere oppositũ ꝑ hũc modũ põt ꝛsolui. vel possez dicere ꝙ cũ fcab⁹ ẽ aliq̃ ꝺ benignuꝫ ex quo possit nutrire ꝙ ꝓꝫ q̃m ꝑm Auic'. veñe meseraice cõtinuant. cũ oib⁹ intestinis ꝓterq̃ cũ lõgaone vt epar a quolibet possit attrahi aliq̃ ꝺ benignũ. ⁊ descẽdit cuꝫ aquositate aliq̃ ꝺ san. vt ide vie medie nutriãt. nõ ẽ igr̃ icõueniẽs si supflua attrahũt qꝛ attrahunt gra toñ⁹. ⁊ qꝛ ibi est aliq̃ ꝺ benignũ. Sc̃ꝺo notandũ ꝙ multitudo vrine ẽ causa retentionis cũ opilat. ⁊ claudit foramen ⁊ est cã fluxus cũ nõ opilat. Et ẽ intelligẽdũ ꝙ de opilatiua nõ cõpetũt nisi in corꝑore mũdificato. nec cãtarides nisi i parua q̃titate ⁊ abscisis capitib⁹ ⁊ alis. Tertio aduertẽdũ ꝙ magn⁹ lapis nõ ipedit exitũ vrine. nec valde paru⁹. ꝫ q̃ ẽ in dispositione media. ita ꝙ prim subintrat foramẽ. ⁊ iõ expelli nõ põt. ⁊ ẽ cũ dolore intollerabili vt dictũ est supr⁹. ⁊c.

Explicit. vi. ꝑs cũ auxilio dei.

Incipit. vij. ⁊ vltima de passionib⁹ mẽbroꝝ gnationis in vtroq̃ sexu. ⁊ de antidotis valentib⁹ a capite vsq̃ ad pedes continens capitula. xxiiij.

c Apl'm primũ ꝺ paucitate coyr⁹.
Cap. ij. de satyriasi ⁊ priapismo.
Capl'm. iij. de gomorrea.
Capl'm. xiij. de pollutione nocturna.
Capl'm. v. de apostematib⁹ ⁊ vulneribꝫ virge ⁊ aliꝭ passionibus eius.
Capl'm. vi. de apostematib⁹ ⁊ vulneribꝫ testiculoꝝ.
Capl'm. vij. de crepatura.
Capl'm. viij. de passionib⁹. mulierꝫ. ⁊ primo de mẽstruis retentis.
Capl'm. ix. de fluxu.
Capl'm. x. de suffocatione matricis.
Capl'm. xi. de apostemate matricis.
Capl'm. xij. de ragadijs vulue.
Capl'm. xiij. de precipitatione matricis ⁊ casu.
Capl'm. xiiij. de sterilitate mulierꝫ
Capl'm. xv. de regimine ꝑgnantiũ.
Capl'm. xvi. de difficultate ptus.
Capl'm. xvij. de retentioae secũdine.
Capl'm. xviij. de mola matricis.
Capl'm. xix. de sciatica passiõe podagra ⁊ artetica.
Capl'm. xx. de epitu vmbilici ⁊ gibositate ⁊ varicibus ⁊ dolore dorsi.
Capl'm. xxi. de antidotis ⁊ medicaminibus q̃ valent in pal. q̃ sunt a capite vsq̃ ad pedes ⁊ enim capl'm primũ de pal. capitis vsq̃ ad pectus.
Capl'm. xxij. de antidotis q̃ vꝫ cõtra pal. spiritualium.
Capl'm. xxiij. de antidotis q̃ valꝫ ꝺ pal. itestinoꝝ sic̃ ẽ stõus ⁊ epar ⁊ splẽ ⁊ sl'ia.

Capl'm. xxiiij. de antidotis q̄ valet ꝑ pas. renum ⁊ vesice ⁊ iū curaliū ⁊c.

Capl'm primū de paucitate coytus.

Numquidque ꝑ fectū est cū possint sibi sil'em generare. ex .b. n. assimilatm enti diuino ⁊ immortali ꝑm Arist. scdo de aīa. ⁊ ꝓp hoc Auic. vi. d̄ natural. b⁹ glificauit virtute gñatiuaz. vt q̄ in se saluari nō poterat saltim in suo simili saluaret. ⁊ iō ꝓp generationē de⁹ bene dict⁹ ⁊ sublimis masculū ⁊ femina creauit Instrumēta aūt generationis in masculo sunt testiculi ⁊ virga. In femina aūt sunt matrix ⁊ os ei⁹. ⁊ duo testicli qui sunt in cornib⁹ matricis. Huc aūt in coytu sunt tria necessaria. caliditas. vēr̄ositas. ⁊ hūiditas. ⁊ ita ꝑm Auic. ſpus venit a cerebro ſpūs ⁊ vēr⁹ a corde. san. ⁊ desiderium ab epate. ita q̄ desiderium naturale partim venit a renib⁹ ⁊ ab epate ⁊ cōplemēt̄m a corde. ⁊ iō qui .b. oia ista fecūdus ē ꝑfē est de nā sui. Mod⁹ aūt gñationis ē iste. cū enim masculus apperit nāliter ꝓpt̄ semīs multitudinē aggregataz. ⁊ digestio stōi ⁊ epatis est cōpleta ⁊ tertia mediata ⁊ nullā aliud extrinsecū nec intrinsecū impedit. tūc ei data est licētia ꝑm legē. tunc .b. dispergere semē in matricē ⁊ nullo modo. in aliquo alio fozamie ꝑm legē dei et naturā. ⁊ cū occurrūt ei spmata ad inuicē ⁊ retinēt̄ur. tunc fit cōceptio sicut dicetur inferi⁹ magis pticulariter cū loquimur d̄ sterilitate mulierū. Sicut igit̄ ex cōcursu oīum istoz causaꝝ fecunditas ita ex defectu sterilitas. Et si abūdat hūiditas ⁊ alia sunt ablata causantur gomorrea. Et si abūdet vēr̄ositas ⁊ alia nō causaꝝ satyriasis. ⁊ si deficiat calitas vna cū alijs causatur sterilitas. ⁊ iō istud capl'm posset intitulari de frīs ⁊ malefic̄iatis. Aut capl'm q̄ d̄r aphorismion. aut capl'm q̄ d̄r sterilitas ex parte masculi. aut capl'm de paucitate coytus.

Cause. Sterilitas eiz aut paucitas in coytu. aut ꝓueniunt ab exterioribꝫ aut ab interioribꝫ. Si ab exterioribꝫ .b⁹ vt q̄ coyt cū mliere q̄ nōdū ꝓuenit ad annos. aut q̄ mulier cū q̄ coyt ē vetula. aut q̄ coyt inepto mō ⁊ turpi. videlicet muliebria. aut q̄ mēstruata. aut quia fetida. aut tinniosa. aut fetida. aut infecta. aut horribilis aſpect⁹. aut q̄ est puer. aut decrepitus. aut ebrius. aut crapl'ar⁹. aut male san⁹. aut debilis. aut q̄ fecit flōiam aut accepit medicinā lapatiuā. aut curarit. aut laborauit. aut q̄ superflue coyuit aut ꝓpter accidētia aīe. sicut est timor. et furor. ⁊ siłia. Oia igit̄ extrinseca q̄ diminuunt calorē aut cōsumunt vēr̄ū. aut consumūt humiditates ꝓnaturales sterilizāt ⁊ iō oia frā sterilizant sicut lactuca. opiū. ⁊ siłia. ⁊ illa q̄ cōsumūt ventum ⁊ siłia. sic ruta. ⁊ agn⁹ castus. ⁊ illa q̄ deseccant sicut acetū. ⁊ abstinētia. ⁊ vigilie supflue. ⁊ siłia Sterilitas si āt ꝓuenerit a causis intrinsecis tunc aut ꝓuenit a testiculis ⁊ virga. aut ab alijs mēbris. potissime a principalibus cum veniat semen in hora coytus principaliter a mēbris principalib⁹ ⁊ ab alijs ꝑ quādaz resudationem. ⁊ ita fit sterilitas ꝓpter paſ. cerebri. sicut ē litargia. nimia. ⁊ si incidātur vene iuueniles que sunt retro aures cū fomentū veniata cerebro. ⁊ accidit ⁊ sterilitas ꝓpter paſ. cordis. sicut est tremor ⁊ similia. ⁊ accidit ꝓp paſ. stōi. sic ē frīgus. idigestio. ⁊ ita d̄ alijs accīt ꝓp paſ. epat̄. ⁊ renū ⁊ intestinoꝝ ⁊ ita de alijs vicinātibus cū paſ. exuberāt ⁊ accidit sterilitas. ꝓpter mēbra ordinata ad gñationē sicut sunt testiculi. ⁊ virga. Si aūt fuerit ꝓpter testiculos aut q̄ excedūt in caliditate. aut frigiditate. aut siccitate. aut hūiditate. aut q̄ sunt cōtracti versus interiora. Si aūt ꝓuenerit ꝓpt̄ virgam. vt q̄ nimis breuis aut nimis lōga. nimia. n. longitudo virge inducit sterilitatē sicut dic̄ Auic. in canone. ⁊ in libro suo d̄ histoꝝ aīaliū. accidit ēt sterilitas ꝓp mollificationē ⁊ paliſm virge. ⁊ ꝓpter dolorē emoꝝ. ⁊ aliōꝝ siłiū.

Signa. Si ꝓueniat ꝓpter cās extrinsecas ꝓfiderent diligent. cū indicio. ⁊ ideo damascen⁹ ⁊ sup oia. non pudeat te patientē interrogare. Si aūt fuerit ꝓpter cās intrinsecas tūc discernitur ꝓpter paſ. illoꝝ mēbroꝝ notabiles a quo ꝓuenit. Et si fuerit ꝓpter paralisiz virge si ponaſ in aqua frā nō ꝓtrahitur.

qñ mẽbrꝝ mollificatꝰ nõ ꝓtrahitur cito fit ꝓlongatum ⁊ hũectatum nec suũ ꝓsentiat nocumentũ. ⁊ cũ ℔ sperma exit sine erectiõe vge ⁊ sine delectatiõe. Si ãt fuerit pp friditatẽ testiculoꝝ tũc discernit qz nõ abũdat in pilis. ⁊ venc sunt stricte ⁊ qz nõ appetit. ⁊ semẽ est tardi exitus ⁊ grossum ⁊ frm. ⁊ testiculi tactu frigidi. et ꝛeduntur a frigidis. Et si fuerit ꝓpter mlã cõpletionẽ nimis ca. tũc testiculi ⁊ oĩa q̃ sunt in circuitu sunt pilosa. ⁊ vene vge ⁊ pellis testiculoꝝ sunt multe late. ⁊ quolibet occursu ad mulieres citissime appetit. ⁊ se. est calidꝰ. ⁊ velociter expellit. Si aũt fuerit ꝓpter siccitatẽ tunc semẽ ẽ modicũ ⁊ grossum. ⁊ de facili sanatur. ⁊ habitudo corporis est extenuata. Si aũt fuerit ꝓpter nimiam hũiditatem semẽ ẽ plurimũ aquosum ⁊ lubricum. ⁊ ex his possumus dicere q̃ sanguinei multum appetũt ꝓpter caliditatẽ. ⁊ multum pũt ꝓpter humiditatẽ. Colerici ãt velocissime ⁊ frequẽter ⁊ ex qualibet modica cã intẽse appetunt. sz paꝛ possunt. sz melici nec possunt nec appetũt naturalit. Flãtici nõ appetunt sed plus possunt. per ista igit q̃dam cõiectura ꝓxima vitari poterim⁹ deuenire in cognitionẽ cause.

Pronostica. Pingues non sunt potẽtes in coytu sicut extenuati. imo citi⁹ deficiũt. pueri cito ⁊ decrepiti. ebrij. ⁊ crapulati. ⁊ q̃ ℔ virgã nimis lõgã ⁊ qui vtũtur nimio coytu nõ gñant. aut raro. aut erit seda coꝛ gñatio. coyt⁹ in ꝓpacto ⁊ sine ver ecũdia stes riliz at viros honestos: sz aliqui sunt ita malicios q ꝓ to fetidius ẽ ⁊ turpi⁹ tanto magis delectantur. ⁊ ô ℔ facit mẽtionem Alli. supza cẽtiloquiũ ⁊ sunt illi in quoꝝ natiuitate dñabitur saturn⁹ ⁊c.

Cura. In ꝓmis videt oẽ il lõ q̃ coꝛ rũpit cõplexionem aut cõpositionem. aut inducit accidẽtia aie tristosa. ⁊ tõ vtent oĩa illa q̃ nimis calefaciũt aut infrigidãt. ⁊ vitet repletio nimia. crapula. ⁊ ebrietas. ⁊ vitetur nimia inanitio. ⁊ ꝑm ℔ vtent oĩa nimis infridãtia sicut est lactuca. papauer. ⁊ opiũ. ⁊ miliũ. ⁊ silia. ⁊ vitẽt illa q̃ nimis calefaciũt ⁊ ventositatem ꝓmũt. sicẽ ẽ ruta. agn⁹ cast⁹ ⁊ silia. ⁊ vitet fica medicia laxatiua. ⁊ bal. ⁊ coyt⁹ cum vetula. ⁊ cũ menstruata. ⁊ cũ tinosa. ⁊ cũ cacochica ⁊ fetida imunda. ⁊ vitet coyt⁹ mulier q̃ nõ deuenit ad annos. ⁊ vitet vt dictũ est oẽ illud q̃ corrũpit cõplexionẽ ꝓpositionem ⁊ affectus aie. Si autez venerit sterilitas pp causas extrinsecas primitiuas reducãt ad tẽperamentũ cũ suis ptrarijs. Si ãt venerit. ꝓpter cãs intrinsecas vt ꝓpter vicia alioꝝ mẽbrorum a vasis tũc curent primo pas. illoꝝ membroꝝ sicut dicet locis suis. ⁊ si fuerit ꝓpter mollificationẽ virge tunc curet sicut paralisis. Et si fuerit ꝓpter breuitatẽ virge tũc eleuent crura mulieris intrũ q̃ semen possit cadere in ꝓfunditate aq̃ nãe. vel magnificet virga vt verberet suauit cũ virgis ⁊ emplet cũ pice vt docet Bal. de ingenio versus finẽ. Et si fuerit sterilitas. ꝓpter lõgitudinẽ nimiã virge tũc masculus vel femina teneat radicẽ virge strictã cũ tota manu ⁊ tota virga nõ itromittatur ⁊ vt semẽ in via non infrigidet. Si aũt fuerit sterilitas ꝓpter malã cõplexionem ca. testiculoꝝ ⁊ vasoꝝ ⁊ scis. vtaꝛ oꝛdeato ⁊ lacte. acetoso. ⁊ lacte vaccaꝝ vbi bullierit potuit. Et si fuerit ꝓpter malã complexionẽ sicã vtaꝛ ouis sozbilib⁹. ⁊ brodãs carniũ. ⁊ iusculis. ⁊ lacte vaccio bullito. ⁊ balneis. ⁊ oĩb⁹ resumptiuis ⁊ nutrientib⁹. Si aũt venerit ꝓpter malã cõplexionem frãm q̃ frequẽtius aduenit tunc vtaꝛ istis cꝝ. s. pliris cũ muſco. diatos cũ muſco. ⁊ potissime si venerit defectus ꝓpter cerebeũ. ⁊ vtaꝛ metridato. ⁊ põne muscata. potissime si defectus esz pp coꝛ Et vtaꝛ diagalãga. ⁊ diaterĩõ. pipeon. ⁊ diamẽte. potissime si defect⁹ veniret. ꝓpt stõm ⁊ intestina. et vtaꝛ diazinzideris. dialacca. ⁊ potissime si venerit. ꝓpt epar Et vtaꝛ diasatiron acuato cũ caudis stincoꝝ. potissime si defect⁹ venerit. ꝓpter renes ⁊ testiculos. ⁊ vicina mẽbra. ⁊ inunguatur spina dorsi. ⁊ renes ⁊ testiculi. ⁊ virga. ⁊ peritoneon. ⁊ plante pedis. cũ oleo bedeen. sz cum oleo de pipere al. ⁊ inunguatur omnia ista membra iam dicta cum isto vnguento. ℞. asse fetide. pirẽ. staphisagrie. eruce. ceparum. piperis. castoreo. mirre. storac. calamite. aã. ʒ. i. arungie leonis. ʒ. ij. musci ʒ. i. bulliant in oleo costino ⁊ addatur cere. q. s. ⁊ fiat vnguentum.

Deinde vtaꝫ ista decoctione de q̄ diant boni socij q̄ facit mulierē deficere sub viro. ℞. testiculus vulpis. ⁊ cerebella passerū decoquātur in aq̄. deinde aliquātulus assenꝫ ⁊ potissime cerebella. ⁊ teranꝫ cuz florib⁹ palmarū. ⁊ modico caudarū stinco. ⁊ cōficiātur siꝫ. ⁊ vtaꝫ ista cōfectione mane ⁊ sero. Intelligendū q̄ yrīgi cōditi secōdant. ⁊ zinzib. ꝑditū. ⁊ galāga si cōditur. ⁊ mēta siꝫ. Deīde fiat tale medicamē. ℞. priapi tauri. eruce. pipis. gariof. cinamōi. testiculis vulpis. ana. caudaꝝ stingoꝝ pum fiat pul. ⁊ pul. accipiaꝫ cū ouo sorbilli. Deīde intelligenduz q̄ cerebella passeꝝ elirata ⁊ postea assa si sumanꝫ cuz lacte faciūt hoiem feamdū. Deinde vtaꝫ isto medicamine ⁊ est diuinū⁹ reuellatuz ℞. vitella ouoꝝ. butiri recētis. priapi tauri. cicerꝝ. galange. satirionū. zedoarie. zinzib. ꝑditi. mēte. testiculoꝝ galloruz. ⁊ vulpis. aā ʒi. cerebellaꝝ colūbaꝝ ⁊ passerū bīꝫ coctaruz. ⁊ assaꝝ. aā. lib. i. medulle nucis mdice. pineaꝝ. mundi. fistucoꝝ iuiubarū. amigd. dulc. mundi. se. malue. se. mercurial. auellanaꝝ excoriataꝝ. dactiloꝝ. aā. ʒ. i. se. eruce. gariof. zinzib. pipis lōgi albi ⁊ nigri. lingue auis. se. bulli. cinamōi. aā. ʒ. i. ista oīa mūdificentur ⁊ parenꝫ ⁊ dēquanꝫ in lacte ouino ⁊ postea fortiꝫ tereātur ⁊ addanꝫ caude stinctoꝝ. ʒ. j. totū cōficiatur cū melle ro. ⁊ pane d zucc. q. s. ⁊ lēto igni diu agitādo ꝑdiaꝫ. ⁊ noli reuelare nisi filijs tuis. Libaria aūt q̄ pfortāt coytū sunt ista. caro ouina. cerebella passerū ⁊ colūbarū. carnes eduline pingues. ⁊ agni anuaꝫ. galline. pdices. fasiani. ⁊ superōa cerebella. Deinde oua sorbilia. ⁊ ouapisciū frixa ⁊ sumpta cū lacte. De granis sunt triticū excoriatū valde coctū cicera fracta. faba fracta. risi cocta cuz adipe renū capraꝝ ⁊ lacte ⁊ q̄ aspergātur puluere cinamomi. de olib⁹ menta. ⁊ sparagus eruca porri. lingua auis. De fructib⁹. vua pas. dul. ficus. pingues. fiffici. iuiube. sebesten. dactili. amigd. auellane. valēt etiā rape ⁊ pastinate. ⁊ vinū dul. Deinde fiat talis cib⁹. ℞. rapaꝝ. pastinataꝝ. cicerꝝ. risi frumēti excoriati. decoquanꝫ fortiter cū carne arietis ⁊ cū cepis ⁊ mell. ⁊ cerebell auiū puaꝝ. ⁊ pteranꝫ fortissime ⁊ aspergantur puluere cinomōi. gariof. galāge. cauday sticoꝝ ⁊ fiat cib⁹ spissus cuz pane dezucc. ⁊ brodiū potek. ⁊ iste cib⁹ inducit fecūditatē mirabilē in isto mūdo. Intelligē dū q̄ ista sunt q̄ a tota specie inducunt fecūditatē. ʒ. se. mercurialis. limatura eboris. coagulū leporis. stercoris leporis. mixt lepo ris. coagulū cameli iuuenis masculi. vtia cameli. coz salmōis trāsglutitū a viro. se. siseleos. priapus tauri. viscus q̄rcin⁹. aromatizaz. coz leporis sumptum a viro. testiculus verris. ⁊ si vis masculum accipias dextrū. ⁊ si feminam sinistrum.

Clarificatio. Intelligendū q̄ vē tositas venit a cord̄ nō materialiter ſz effectiue. ⁊ mod⁹ ē iste vtus. n. imaginatiua cū imaginaꝫ coytū cū sit vna de vtutib⁹ supiorib⁹ ꝓcipit virtuti cōcupiscibili q̄ est in corde. ⁊ illa mittit calorē ad mēbra gñatiua p arterias ⁊ calor iste fortis dissoluit vapores ⁊ vērositates q̄s inuenit in venis ⁊ arterijs. et illa vērositas ista virgā ⁊ erigit sicut declarat. Bal. versus finē de interioꝝ. nisi n. virga esset erecta nō posset spargi semen in fundo aq̄ nature. ⁊ iō ad portandū ē necessitas vērositas. ⁊ iō q⁹ fabe generant vērositatē ⁊ in venis iō multū cōferūt q̄tū est ex ꝑ. Dia q̄ generāt vērositatē multū cōferunt. q aūt calor mult⁹ veniat a corde ꝑ ps. q⁹ homo dū actu coyt actualiꝫ est tot⁹ calid⁹. imo ex sola imaginatione dato q nō coeat. Venit igiꝫ calidītas a corde. ita calor cordis resoluere ⁊c. Secūdo notandū gra cuiusdā cōditi omis q̄ mā antecedēs pilor ē mā nutrimētalis multa ſz cā imediata ē vapor sicc⁹. ⁊ iō colici cū sunt bōe hītudinis sūt magis pilosi. deīde sanguinei. deinde flātici. vltimo aūt melici. ⁊c. Tertio intelligē dū q̄ coyt⁹ tēperat⁹ apetit in regimine sanitatis sicut docet Bal. in tegni. s. q fiat tantis interuallis q coyt⁹ sentiat se alleuiatū. ⁊ q melⁱ comedat. ⁊ dōmiat ⁊ tuarat supflua. ⁊ letificat aiam. iō competit Sz quātū iuuat coyt⁹ tēperat⁹ tñ nocet disteperat⁹ infrādo. cōsumando. debilitando. ⁊ iō dicebat Auic. in de hist⁹ aialiuz q plus nocet vn⁹ coyt⁹ supfluus q̄. rl. ſōie sibi silēs ⁊ ꝓporcionales. Et dicit Cōstantin⁹ q pauci coeūt ꝓpter ꝑlem ſz ꝑtes ꝓpter sanitatē, ſz ꝑlm vale

nō medicamē

ꝑpter delectationē. ⁊ iō coyt⁹ vtplurimū
est supflu⁹. ⁊ ideo multū nociu⁹ imo in su
pfluo coytu emittit̄ san. aliqñ. quare enī
tādus. Quarto notandū ꝙ retētio sper
matis ꝓter ꝓsuetudinē plus nocet mulie
rib⁹ ꝙ viris. qz peiora sinthozta inducit
qz suffocationē matricis ⁊ silia. In viris
aūt virtus est fortis ⁊ pōt ꝓsumere. ⁊ vtū
tur cōiter fortiori exercitio. mulieres aūt
sunt in ocio ⁊ quiete. qz mulier ē custodiri
ua dom⁹ ꝑm Bal. in de cōpletionib⁹. qz
igit̄ multe alie sunt supfluitates. ⁊ supflui
tas spermatis supaddit̄ corrūpitur ⁊ trā
sit ꝑm Aly. in nām veneni. ideo peior est
retētio spmatis in mulierib⁹ ꝓpter cōsue
tudinē ꝙ in viris. viri. n. fortiora pūt pa
ti ꝓpter maiorē fortitudinē ⁊c. Quinto
aduertendū ꝙ plus nocet mulierib⁹ reté
tio spmatis ꝙ menstruoz. qñ lz spma sit
de se temperatus ⁊ menstruum sit supflui
tas. tū qñ corrūpitur tēperamētū peior ē
ei⁹ corruptio ꝙ alteri⁹ cuz magis vergat
ad ca. ⁊ hu. vbi sunt corruptionis princi
pia. ⁊ ideo videm⁹ ꝙ magis ferent sterco
ra hūana ꝙ alioz aīalium ⁊ cadauer hu
manū ꝙ alioz aīal tū. ⁊ plus peccat san.
sicut ꝑz in syngca. ⁊ plus fili⁹ cū derelin
quit. ⁊ plus antiqu⁹. ⁊ plus domesticus
iurta illud qđ dr̄. nō est pestis efficacior
ꝙ familiaris inimic⁹. est eiz sicut ignis in
gremio. mus in pane. serpēs in sinu. Cū
enim spma sit supfluitas pura cū corrum
pitur ꝑto temperatior tāto deterior. Est
igitur retētio spmatis in muliere deterior
ꝙ menstruoz. Secto notādū ꝙ in corpe
tēpato cōpetit coyt⁹. oū tū coyt⁹ fit tēpe
rat⁹ ꝓp supflua expellāda. ꝙ oino inquā
to ⁊ quali mēsurari non pōt nisi artificio
coyt⁹ adiuuet. Septimo notandū ꝙ coy
tus incipit a cerebro rōne imaginatiōis
ꝙ precedit ei. ⁊ mediaī ab epate rōne ca
loris iurta illud cogit amare yecur. ⁊ cōple
t rōne testiculoz. iurta illud. petulca
eniz est. ad venerē ꝓ⁹. ca. testiculoz. Ulti
timo notandus ꝙ hora coyt⁹ ꝓp supflua
expellēda est ꝓ⁹ cōplemētus digie tertie
Sz si fiat gr̄a gr̄ationis cū mediaī tūa
digia. quia tūc plus abūdat ⁊ in se ⁊ mā
est digia. ⁊ si plus exspectetur iaz incipit
diminui. quare coytus cōmuniter loquē
do in omnibus que seruant rectum regi
men ē a media nocte vsq; ad auroram.

Capl'm. ij. de satyriasi ⁊ priapismo.

Atiriasis est conti
S nua virge erectio cū dr̄sideriō
⁊ appetitu ad coytum. Pria
pismus ē imoderata ⁊ cōtinua virge ere
ctio sine appetitu ⁊ desiderio.

Cause. Causa aūt satyriasis ē ꝙdam
exterior ⁊ quedā iterior. Ex
terior sic fortis imaginatio circa alicuz mu
lieres. diminutio coyt⁹. amplexus. ⁊ silia.
Cā autē interior est multitudo spmatis.
Cā aūt priapismi quedā ē exterior. ꝙdaz
interior. Exterior sicut ē lōgus decubit⁹
⁊ frequēs supra dorsuz. ⁊ multiplicatio i
cibis eruce. ceparū. fabaz. rapaz. ⁊ silium
⁊ nimi⁹ coyt⁹. ⁊ dēsitas porroꝝ virge.
Cā aūt interior est hūiditas viscosa gros
sa ptinēs ⁊ ambiēs vērositatē ⁊ calor me
di⁹ porēs dico resoluere. sz nō ꝓsumere.

Signa. Si fuerit ꝓpter cās primiti
uas hr̄ ex ideis. Et si fuerit
ꝓpter virgā ē cū quadāti tillatione ⁊ tre
more ꝓcedēte. ⁊ si est satyriasis ē cū cōcu
piscētia. in priapismo aūt nō.

Prognostica. Talis pas. si durat si
gnāt apostema. aut
spasmū aut tetanum. ⁊ mortem.

Cura. In primis si corp⁹ est plecto
ricū fiat flōta. deinde fiat vo
mitus. Medicina aūt laxatiua nō dr̄ nisi
esset fortis ⁊ angustiatiua. deide fomē
tetur ꝑga cū agno casto. ⁊ rutha. ⁊ camo
milla. ⁊ melliloto. ⁊ pulegio. deide infrigi
dr̄ renes cū opio. cāphora. sandr̄. ⁊ sem
peruiua ⁊ aceto. ⁊ cū lamina plūbea ꝑfo
rata ⁊ madefacta in aceto. vtaī lactu. por
tu. lentib⁹. milio. ordeato. vino multū lim
phato. ⁊ silib⁹. Acetū viter vel paz vtaī
qñ induxit vērositatē sicut dicit Auic. in
ceat in duro acubitu. ⁊ iaceat supra folia
salicis. ⁊ folia vitis al. ⁊ nenupharc. ⁊ ag
no casto. ⁊ rutha. ⁊ odoret rosas. cāpho
rā. ⁊ nenupharē. ⁊ sandalos. ⁊ aquā ro. ⁊
acetum. Uiter oia illa ꝙ valēt ad coytum
ꝙ dicta sunt. Intelligēdū ꝙ Auic. narrat
multa illicita ⁊ inonesta de coytu. ⁊ narra
uit ea ad euitandum tum quia defecdatur
ex qualibet ideo derelinquo.

Clarificatio. Intelligendū ꝙ frā ipediāt gñationem vētositatis. ⁊ ita valēt in satyriasi ⁊ priapismo quo ad cām antecedētem ⁊ calida gñatā cōsumūt. potissime ille q̄ plus cōsumūt ꝙ dissoluūt. sūt sicut ē rutha. agn⁹ cast⁹. origanū. calamentū. pulegiū. ⁊ silia ⁊ ita pñt valere calida ⁊ frā contra istas pas. Secūdo notādū ꝙ appetit⁹ ad venerē est magis in vere naturalit. tū q: virtus est fortior. tū q: pozij incipiūt dilatari ⁊ calor vigorari. tū q: mā ē multa. ⁊ rōne tpis precedētis. ⁊ q: tūc oia exteriora mouēt ad delectationē. Jn estate aūt est appetit⁹ maior post ver pp stimulu. sed postea min⁹ in autūno pp inordinationē ⁊ minime in hieme. ⁊ lz appetitiua cibi in hieme ⁊ digīa sint fortiora expulsiua tamē spmatis nō ⁊ q: nō ē stimulus. ⁊ q: pozi sunt clausi. ⁊ mā quieta. Tertio aduertendū ꝙ mulieres magis appetūt in estate. q: semē eaꝝ frīm est. ⁊ tūc calefit ⁊ mouet ⁊ stimulat. Jn viris aūt fit exalatio ꝓsumptio ⁊ debilitatio ſz in hieme calor ē fortior. ⁊ iō magis appetūt viri in hieme ꝙ mulieres. Jn estate aūt ecōtrario. Quarto notādū ꝙ cetera aīalia abhorrent coytū post cōceptū. Primo q: imaginatiua ē pp naturā nō ꝑmittit volūtatē ⁊ si abūdet trāsit in capillos ⁊ cornua ⁊ vngues. ⁊ q: appetit⁹ est ad spēm ⁊ nō ad delectationē. Jn mulieribꝫ ē cōtrariū appetūt cīm nō solū pp spēm ſz propt delectationez. ⁊ cū ꝫ abūdant in mēstruis propt q̄ stimulant ⁊ calefiūt. ⁊ cū ꝫ de delectatione precedēti recordant. Jō accit ꝙ quedam mulier pepit vnū filiū pulchꝝ. q̄ assimilabatur viro suo ⁊ post paucos dies pepit vnū turpē q̄ assimilabat amasio suo turpi. ⁊ ꝫ nō fuisset nisi matrit⁹ coytū fuisset apta ⁊ dilatata. Appetūt igit auide mulieres post coytū. Quinto intelligendū ꝙ maior delectatio ē i expulsione seis ꝙ in expulsione aliaꝝ superfluitatū. Et q: mā est tēperata. ⁊ q: vnit mēbris distēperatis sicut cōuenies cōuenienti ⁊ gratia finis iuxta illud. Ob hoc cīm de⁹ posuit tāta delectationē in coytu vt fastidio supueniente aīalium gñatio nō periret. ⁊ iō dicebat Quia⁹ in ō fastidijs. Quid creat oēs gen⁹ volucrū nisi blāda voluptas. Nec coeūt pecudes ni lenis affit amor. Nullū aūt istoꝝ est in alijs superfluitatib⁹. Sexto notandū ꝙ mulier in plib⁹ delectat ꝙ vir q: delectat in spermate viri. ⁊ in spmate suo ꝓprio. sed vir fort⁹ ⁊ intensius cū semen suū sit magis tēperatum. Septimo notandū ꝙ lz hūor hēat replere virgā in priapismo. repletio cuz est ⁊ erectio fit a ventositate tanq̄ a causa immediata. ꝙ patet quia cito venit ⁊ cito recedit. ⁊ hoc dicit Bal. de interioribus. pōt ēt fieri ab hūore tanq̄ a cā remota. Ultimo notandū ꝙ vētositas ꝓsumit duob⁹ mōis. vno modo ex⁹ gñationē ipediēdo. ⁊ h⁹ sūt narcotica sicut est opiū ⁊ mādragora. ⁊ silia. alio modo deficiēdo resoluēdo sicut sunt illa q̄ magis ꝓsumūt ꝙ dissoluāt. vt dictū est de rutha ⁊ agno casto ⁊ silib⁹.

Capitulū. iij. de gomorrea.

Gomorrea ē emissio g **spermatis inuoluntaria.**

Cause. Cā ē exterior aut interior. Si exterior sicut ē cōcupiscētia. amplex⁹. ⁊ sessio supra lapides frōs. ⁊ silia. Si interior aut ē a vasis aut ab alijs mēbris. Si ab alijs sicut a cerebio sicut pz in epilia vbi emittit sperma insꝑpibilit. ⁊ potissime q̄ mā cōtinet circa vasa. Si aūt fit pp vasa sicut pp didimos ⁊ testiculos ⁊ renes. tūc accidit ꝓpt ñibra aut ꝓpter hūores. Si ꝓpt mēbra q: nīs ea. aut frā. aut palitica aut spasmata. ⁊ ita pōt ꝓuenire ꝓpter vi cīū neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ. Si aūt fuerit ꝓpt hūorē tūc aut q: peccat in nimia q̄titate. aut in mala q̄litate. Si aūt fuerit pp malā qualitatem. aut q: nimis ea. aut aquosa.

Signa. Si autē fuerit ꝓpter cās extrinsecas ꝫ hꝫ ex iudicio. Si āt fuerit pp pas. alioꝝ mēbroꝝ palidicāt ꝫ. Si āt fuerit pp palisim mēbroꝝ tūc fit sine erectiōe virge. ⁊ exit insꝑpibilit. Et si fuerit ꝓpter spasmum neruoꝝ ⁊ lacertoꝝ tūc est cū dolore pectinis ⁊ ingenū. Et si fuerit. ꝓpter calorē istoꝝ mēbroꝝ tūc leduntur a calidis ⁊ iuuant a frīs. ⁊ si ē propter multitudinē tūc nō maceratur cet⁹ nec est ḡuitas in emissione. Et si fuerit ꝓpter calorē seminis tūc sentit calor ⁊ mor-

dicatio. ⁊ qñ semẽ exit virgã tunc ẽ ibi rigor ⁊ tremor sine frigore. ⁊ aliquis accidit dolor capitis. ⁊ quasi quedã spãs in anie. ⁊ accidit inquietudo ⁊ granitas totius corpis. ⁊ ista accidẽtia eueniũt illis q̃ hũt semẽ nis ca. cũ cocũt dato ꝙ non sit gomorrea. Si aũt fuerit semẽ aquosum. tũc pau sup quos cadit purũ imundanꝫ q; cito transit vltra. Et si fuerit ꝓpter renes tũc est semẽ grossus viscosus. ⁊ aliqñ semẽ antecedit vrinã. ⁊ aliqñ subsequitur ⁊ aliqñ veniũt simul. ⁊ istud est multũ vtile sare ꝓpter generationẽ quare addat capso de palumo.

Ista pas. est turpissima ī qua depit genus hũnum. ⁊ iõ dr gomorrea quasi fluus humani generis. multi aũt ꝓpr verecũdiaz reuelandi hanc passionẽ peunt.

Prognostica. Sic aut frequẽter dictũ est cãe

Cura. primitiue ⁊ alie p̃trariuz reducantur ad tẽperamentũ. cã igit breuitatis oẽs cãe reducanꝫ ad duas. s. ad caliditaz ⁊ frigidã. Si aũt cã fuerit ca. cũ multitudine mr. mubat in tpo. q; melius ẽ nubere q̃ vri. Et si pticularia conuenirent fiat flõia deinde vtatur vomitu. ⁊ vtr̃ siruro. ⁊ mitrino. ⁊ nenuphare. cũ cãphora. ⁊ vtatur lẽtibus. ⁊ hrodio earũ. ⁊ milio. ⁊ cedeo bene cocto. ⁊ vtatur pãe ei⁹. ⁊ vtatur aq̃ frã. ⁊ vtatur lactucis portula. melonibus. cucurbitis. ⁊ silib⁹ fris ⁊ inungantur renes ⁊ testiculi ⁊ virga ⁊ anteriora ⁊ posteriora cũ opio iusquiamo. mucillagine psilij. papauere. oleo ro. ⁊ cum sandr. ⁊ cãphora. ⁊ cũ aliis fris ⁊ siccis cõfortantibus virtutẽ cõtentiuã vasoz. ⁊ vtr̃ in omnib⁹ cibis suis puluere facto d se. porcandro preparato. sumac. Si aũt fuerit ꝓpter frigiditatem ⁊ seis aquositatẽ. tunc mã ia. q̃ valẽt sunt ista. s. mẽta. mirra. nuces pressi. anisus assus. mastix. thus. laudanum. storax. calamita. ambra. euforbium. castoreũ. ruthe. origanũ. calamentũ. Et si fuerit ꝓpter concupiscentiã. primo inducatur ieiunia. accipiãtur flebilia ⁊ flagella. Et si fuerit pp paralisiz curat sicut paralisis debet curari. ⁊ ita de aliis passionibus.

Clarificatio. Circa istam materiam primo tria sunt notanda. Primum. s. ⁊ spãliter ꝙ cum in ista passione dat lactuca ꝙ nõ nimis continuetur. sz modo interpolet ⁊ modo nõ. Secũdum est ꝙ cum dat pstilliuz ꝙ non detur substantia. ⁊ potissime contrita. sed eius mucillago colata. quia ei⁹ interiora sunt ca. Tertiũ ꝙ debem⁹ notare. est qm̃ spasmus ani cõstringit ⁊ spasm⁹ didimorum latat ꝓpter diuersitatẽ lacertorum. Secundo debemus itelligere ꝙ gomorrea propria passio didimoz ⁊ virg⁹ contẽtiua eorum patitur passio igit principaliter illius membri quod principaliter patitur. ⁊ hi sunt didimi nõ virga. non alia mẽbra. vnde in lienteria patiunt intestina quecũq; fuerit alia cã. ⁊ ꝓ tanto sunt proprium subiectũ lienterie. virga autez non patitur in gomorrea quare non erit propriũ subiectũ. Ultimo notandum ꝙ quelibet fritas nõ est causa gomorree sz frigiditas intensa paralíticans.

Capm. iiij. de pollutione nocturna.

Pollutio ẽ euacuatio mr. tertie digestiue. Intelligendum ꝙ pueri nõ habẽt pollutiones ꝓpter stricturam meatuũ sed adolescentes habẽt frequenter ⁊ multas. aliqñ etiã veniunt pollutiones in sequentibus etatibus.

Cause. Causarũ quedam ẽ exteriores ⁊ quedã interiores. Exteriores ẽ quadrupler. prima. s. nimia acceptio cibi ⁊ potus ⁊ crapula. Secũda causa est lõgus somn⁹ qm̃ sicut in longo somno multiplicatur sudor ita ⁊ pollutio. Tertia causa est iacere supra dorsum longo tempore. ⁊ potissime ibi dormire. quoniam calefiunt renes. Quarta causa est cõcupiscẽtia diuturna circa amorem inordinatum mulieris. quoniaz imaginatiua mouetur ꝓpter speciem concupitaz. ⁊ ita precipit virtutibus inferioribus. ⁊ ita erpellitur materia pollutionis in somnijs. ⁊ ita fiũt in somnijs diuersa somnia ꝫm diuersitatem rerum imaginataruz ⁊ ꝫm dominium humorum. Unde vacuis ⁊ inanitis videtur ꝙ valent. ⁊ repletis ꝙ habeant magnam farcinam supra se. ⁊ coleras videt ꝙ videãt ignẽ. Et flãticis ꝙ sint

in aquis. ⁊ meliꝰ ꝙ videāt demones ſuſpēſos. Et ſanguineis ꝙ ſint in mēſa aut in vinea aut in pratis. Ⅶſi pollutio q̄ venit ꝓpt̄ cōcupiſcentiā nō ſolū inficit corpus ſz ctiā aiaz. Si aūt cā fuerit interior tunc eſt ſicut repletio vaſoꝝ. ſigna ſt manifeſta. ꝓnoſticatio ſupius ē dicta.

Cura. Curatio ſupius ē tacta. cauſe igit̄ primitiue reducaṫ ad tēperamentū p ſuū cōtrariū. Si aūt fuerit crapula inducaṫ ieiunīū ⁊ abſtinētia. Et ſi fuerit lōgus ſomn⁹ inducāt vigilie. Et ſi iaciūt ſupra dorſuz nō iaceat ſupra dorſum. Et ſi fuerit cōcupiſcentia indicaṫ flagellū. ⁊ ſi fuerit repletio fiat flōia. ⁊ vomitus. ⁊ abſtinētia. ⁊ ſiſtia q̄ dicta ſunt ſupi⁹

Clarificatio. Intelligendū ꝙ ſuperfluitates prime ⁊ ſecūde digīe magis vigeāt in vigilijs ⁊ minus in ſōnijs. ſuperfluitates tū tertie digīe vigēt in ſomno. qz circa illa potiſſime viget virt⁹ digīa. ⁊ iō ſuperflua emittūtur ſicꝫ in ſudore ⁊ ſiſtib⁹. q̄re cē. Scō notāduz q̄m ſz in pueritia hūoꝝ ſit magis liq̄bilis ⁊ calor ſit equalis i radice. nihilominus in adoleſcētia plus pollutiones accidūt. ꝓpter multas cās. primo qz meatus ſunt latiores. vt dictū eſt. ſecūda cā ē imaginationes maiores ⁊ fortiores q̄ mouēt caloꝛē ⁊ ſpūm. q̄m mores ai pp viſa audita ⁊ inſpectu ⁊ mala inuſitata imutātur ſm Bal. libro ſuo. de regimine ſanitatis ⁊ iſta magis ꝙcurrūt in iſta etate q̄ in precedēti. Quarta cā eſt multiplicatio mali regiminis ꝙ ē plus i hac etate. ⁊ iō plus incurrūt egritudines ſm Ipo. ꝙz igitur quō pollutiones ꝑces accidūt in iſta etate q̄ in precedēti.

Capitulū. v. de paſſionib⁹ virge ⁊ primo de apoſtematibus.

Aſſiones virge ſunt

p multe. ſicut ſunt apoſtemata vlcerationes cancri. inflo. dolor. pruritus.

Cauſe. Cauſe enim aūt ſunt exteriores aut interiores. Exteriores ſicut caſus. ⁊ peuſſio. ⁊ iacer̄ cū mulier cui⁹ mēbr̄ ē imunda plena ſanie. aut virulētia. aut vēnoſitate. ⁊ ſiſtib⁹ corruptis. ſi aūt cā fuerit intrinſeca, tē ſūt ſicꝫ pti ⁊ mali diſcēdētes ad vēgā ⁊ ad ptes inferiores inducētes p̄dictas paſ.

Signa. Signa paſ. ſunt mānifeſta qz mēbr̄ ē in ꝓpaculo ſz ſigna hu. peccāt̄, nō oꝝ dicere cū frequēter dcā ſint. ⁊ curram⁹ igit̄ ad capl̄z d apoſtēatib⁹

Pronoſtica. Paſ. virge ⁊ mēbrorū iteriorū ſūt difficilis curationis. tū qz ad loca declīuia currunt ſuperfluitates. tuz qz ſunt mēbra ſenſibilia ⁊ dolroſa ⁊ iō trahūtur hu. tū qz ſūt mēbra frā neruoſa debilia. ⁊ ita aggregaṫ ſuperfluitates.

Cura. Curationes gñales ſunt ꝙ ſit pticaria ꝓuēnā ꝙ fiat flōia Deide vomitū. deinde iniungaṫ ḡes. et dicta. deinde purgeṫ mā ſm exigentiam hu. peccātis cū fuerit pata ⁊ diſpoſita. deinde veniendū eſt ad loca remedia.

Curatio apoſtematis calidi.

i Jn primis ponatur tēta i ſoramine virge ne via obturet̄ vt ſuperfluitates liber̄ poſſint exire. deide empl̄etur apoſtema. ℞. folioꝝ iuſquiami ⁊ bullīāt i aqua ⁊ cōteraṫ cū axungia porci re. Jn augmēto aūt addatur p̄dicto empl̄o radix malue. bifmalue. ſz in ſtatu empl̄eṫ cuz fenugreco. ſc. lini. ⁊ farina volatiuis molēdini ⁊ oleo cōi.

Curatio apoſtematis frigidi.

r Adix malue. bifmalue. decoquatur ⁊ lapacīū acutū. in aq̄ ⁊ cōterantur cū axūgia poꝛ. antiq̄ ⁊ fiat empl̄z ⁊ in augmēto addaṫ fenugrecū cū ſe. lini. ⁊ in ſtatu addaṫ radix lilij. ⁊ ſi fuerit ex pꝛcuſſiōe empl̄etur cū artemiſia. ⁊ abſinthio ⁊ empl̄aṫ cum oleo de camomilla.

Curatio doloris virge.

a Capiatur mica panis ⁊ tēpereture in lacte. deinde accipiātur vitella ouoꝝ ⁊ tēperenṫ in oleo ro. deinde accipiaṫ modica portio opij. ⁊ croci. ⁊ cō miſceaṫ oia ⁊ fiat empl̄m ſupra locū doloroſum. Jſtud. n. empl̄m mitigat dolorē vbicūq̄z fuerit. corpe tū mūdificato. ⁊ ſi calor eſſz vehemēs empl̄etur cū folijs iuſchiami decoctis ſub pruinis ⁊ inuolutis in folijs cauliū. folijs cauliū abiectis.

Curatio cancri in virga.

r Ecipe arſenicū ⁊ alumē. aā. ʒ. i. aduraṫ ſupra teſtā. deide. ℞. ſtercoꝝ

ris humant ⁊ adurak. deide. ℞. pāni blasui ⁊ adurak. añ. ʒ. ℌ. deinde. ℞. coztic. malti gra. ʒ. v. puluerizent oia ⁊ fiat pul. ⁊ desuper apponak. vel fiāt ulla q̄ frequenter superi⁹ dicta sunt. Et cū cācer mortificatus fuerit ꝙ discernik qz apparet caro rubea tc̄ regenerek caro cū aloe. mastic. thure. ⁊ sarcocolk. ⁊ si caro mozma pl'ima apparuerit cōsumak sic. ℞. tartari. calcis viue. affrodilloz. sapōis sarac̄ceni: ⁊ gallici. añ. distēperenk cū lexiuia facta de cineribꝰ factis de stipitibꝰ fabaz. Et in oībꝰ dictis ⁊ dicendis intelligik ꝙ corpus sit mundificatū.

Curatio vulnez virge.

℞ Ecipe litargiri. ceruse lote. catimie lote. mirre. sarcocolk. tucie extincte. dragagā. tbis. puluerisiʒgm̄ putrefacti. misceank ⁊ fiat pul. ⁊ cotidie mūdek locꝰ cū vino repido ⁊ desiccek deinde puluere aspergak. aut de pulueribus oībꝰ supradictis pōt fieri vnguētuz iuxta naturas suas.

Curatio fluxꝰ sanguis a virga.

℞ Ecipe bolū armenicū. san. drac. ypocistidos. mastic. ⁊ thus. ⁊ pilos leporis minutissime ꝑtritos: ⁊ fiat empl'm.

Curatio inflationis virge.

b ℞ Villiat abstinēb. ⁊ anisū. ⁊ fursur ⁊ pes colūbinis. i vino grosso. ⁊ cōteranк ⁊ desuper apponāk.

Curatio verucaz.

f ℞ Talibꝰ excrescētijs extorticētur cū vngue. ⁊ deinde lacficꝰ apponak. vl iponak pul. arsenici subtilissimati. ʒ ponak in parua quātitate vsq; ad q̄tratē grani milij. qm̄ vrꝰ sua extra ignē in vltimo fortitudis ē. ꝙ pz. qz aq̄ arsenici corrodit oia metalla.

Clarificatio. Intelligendū ꝙ cerusa p̄t cōperē in vlceribꝰ ca. sanioꝺ. ⁊ potissime qñ ē abluta ⁊ qz cū multis alijs ponik: ⁊ tūc non pōt nocere. Secūdo notandū ꝙ apostema causāk frequēnꝰ in iuuenibꝰ in virga q̄ in senibꝰ. ʒ sint plures supfluitates ⁊ grossiozes in senibꝰ. ꝑ tāto qz nerui sunt duri ⁊ solidi: ⁊ nō possunt ita recipere superfluitates. In iuuenibꝰ autē nerui sunt magis rari ⁊ molles, ⁊ ideo virga iuuenū citius apostemak. Tertio notādū ꝙ apostema virge ⁊ partiū inferioz aut cāntur per viā cōgestionis: aut p viā deriuatōis Si causank p viā cōgestionis tūc magis causāk ex mā mlica cū nutrimēto eoz assimilek. Si aūt p viā deriuatōis tunc magis cātur ex apostematibꝰ calidis cū tēsiōnꝰ fluāt. Quarto notandū ꝙ apostema virge ʒ sint remota a cozde nō deberent causare fe. nihilominꝰ qz sunt in mēbzo sensibili. ⁊ ibi est magnꝰ doloz. tō rōe magni doloris sequik fe. Quinto aduertendū ꝙ repcussiua bñ p̄ñt poni in apostematibꝰ virge. ʒ sint in cmūctoria mēbzi nobilis ꝓpter duo. ⁊ qz testiculi non sunt de eē aīalis: sed de bene eē. ⁊ ꝓpter aliud qz virga ē mēbz magis sensibile ꝙ testiculi ꝛc.

Capitulū. vi. de apostematibꝰ ⁊ vlceribus testiculorum.

Postemātur autē

a testiculi ⁊ burscula coz ⁊ patiunk vlcera ⁊ p̄zuritū: ⁊ ꝺctiones cū ⁊ multa cōsimilia. aliq̄n a cā exteriori sicut ē casus ⁊ pcussio: ⁊ applicatio vnguētoz. ⁊ silꝫ cozrūpētiū natura illoz mēbzoz. aliq̄n aūt fit a cā intrīseca sicut est fluxꝰ humoz. Si aūt sit in pelicula exteriori de facili cognoscak. ⁊ si fuerit in subā testiculi nō de facili cognoscak cōis āt cursus cognoscēdi ē iste. qm̄ si passio ē ex cā ca. tūc est ibi calor. punctura. ⁊ mordicatio fe. ⁊ rubor. ⁊ si cā ē frā tc̄ oia sunt remissa.

Si cā ē ca. fiat flōia de epatis

Cura. ca eiusdē lateris. ⁊ si ē in vtroq; testiculo fiat de vtraq; pte. ⁊ si pticularia cōuenīāt fiat postea de saphenis. Deinde suppo stroria aut clisteria. deinde digerak mā ⁊ purgek ꝑm exigentiā hu. pecātis. Abstineat a vino ⁊ carnibꝰ ⁊ vrāk dieta tenui. Deinde emplēt locꝰ cū pultl. lacti. ⁊ aqua ro. ⁊ aceto. ⁊ si doloꝛ est fortis valde addanť hūs folia iusquiami mandragoze papaueris. In augmēto āt emplastrek locꝰ cū farina fabaz: ⁊ lentū ⁊ mucilagi. psilij. oleo ro. ⁊ olꝺ de camomilla: farina ozdei ⁊ melle. In statu āt emplastrek locꝰ cū vuis pas. mund. abarik.

ꝛ vitellis ouoꝝ.ꝛ farina frumēti.ꝛ ſ.lini ꝛ aniſo.ꝛ camomilla. In declinatiōe aūt fomētek loc⁹ cū decoctiōe amiſi:camomille:ꝛ vino al. Et eſt b diligenk aduertedū ꝙ nō rūpak loc⁹ uerſus anū qz libēciſſime generak ibi fiſtula ꝛc.

Cura apoſtematum frigidorum.

a

Pplicenk farina fabaꝝ:ficeꝝ: fenugreci.ſe.lini.folia cauliū:amiſi:camomilla:farina ciceris.adeps rerum.ꝛ fiat emplaſtrū. Si aūt fortꝫ volumus operari diſſoluamꝫ bdelliū in vino ꝛ emplem⁹ cū oleo de maiorana. Et ſi apoſtema eēt durū antiquū inungak cū dicta rea. deinde fomētek cū aq̄ ſalſa vbi bullierit ficeꝝ:ꝛ camomilla. deīde emplek cū ſtercore colūbino:ꝛ aſſa.ꝛ appoponaco.ꝛ ſi eſſet vēroſuꝫ aut aquoſuꝫ fomētek cū vino decoctō:s ruthe.aniſi.cimini ꝛ ſimilū. Et in iſtis olꝫ cōſimilibꝫ. Vltimo ſi ant ſetones:ꝛ ſi teſticul⁹ nimis manificarek emplek cū iuſquiamo:ꝛ foliꝭ coriād. re.ꝛ ſi teſticul⁹ paruificarek aut ꝟheretur verſus interi⁹ intantū ꝙ aliquādo nō ꝑtangi. tūc fomētek loc⁹ frequenk cū aq̄ de coctionis calamēti.ꝛ inungak cū arogon Et ſi fuerint ibi varices curenk ſicut apoſtema dura.ꝛ ſi nimis prolongek ꝛ cadat verſus inferi⁹ tūc fomētek cū ſtipticis.ꝛ ſi corrumpak abſcindak. Et ſi vlcerek fiat ſicut dictū ē in vlceribus virge. vel ſic. ℞. litargiri. ceruſe lote. cathinie. acatie. corticis mali gra. ſang. dra. tude. añ. ʒ.ſ. aloe. ſarcocoll. thuris. alumis. añ. ʒ.i. puluerizenk:ꝛ adda cere ꝛ olei ro. q.ſ.ꝛ fiat vnguentum.

Clarificatio. Intelligendū ꝙ acacia.ꝛ ſandraca.ꝛ ſi miſia multū frigida bñ ꝓnt cōpetere ivulneribꝫ teſticuloꝝ. potiſſime cū vlcere q̄ñ magna caliditas cōcomitak. Secūdo notandū ꝙ ſe. ſequik apoſtemata teſticuloꝝ ſint mēbra remota pro tāto qz colligātiā habēt cū corde ꝛ ab eo dependēt ꝟm Auic.ꝛ ſicut i diſpōne naturali influūt toti corpori ita in diſpōne ꝓter nām. qz ſi ē vnuꝫ de mēbris nobilibꝫ ꝛ principalibꝫ ō ad apoſtema teſticuloꝝ ſequik ſe. ꝛc.

Cap'm.vij. de crepatura.

b

Erniarū quantū eſt de ꝓſenti ſpēs ſunt.vū. prima vocak vēroſa.ſecunda aquoſa.tertia hūoroſa. quarta carnoſa.quīta varicalis.ſexta vocak ʒirbak. vltima vocatur inteſtinak. Q̄n em̄ burſa teſticuloꝝ inflatur ꝛ tumet ſine apoſtemate ꝛ ſe.ꝛ dolor magno. tūc apparet crepat⁹ ꝛ rupt⁹.ꝛ iō vocari pōt nomīe gñi ali herniaꝝ qm̄ ruptura vere aſſik. Iſta āt impletio fit aliq̄ ex ventoſitate:aliq̄ ex aquoſitate.aliq̄ ex hu.aliq̄ augmentak ibi caro ꝓeter nām.aliq̄ replenk vene ſanc melicor ꝛ efficiunk varices groſſe.aliq̄ ad groſſiē dicūtur. aliq̄ deſcēdit ʒirbus q̄m ites ſtina ſunt cooperta ʒirbo ꝛ ciſach ꝛ mirath. aliq̄ āt iſti pāniculi relaxank:ꝛ tūc fit hernia inguinak. aliq̄ rumpik:ꝛ tunc cadunt inteſtina in oſcum.ꝛ iſta eſt vera hernia dicimus ēt aliq̄ relaxak ꝛ mollificatur ꝛ cadit inferi⁹.

Cauſe. Crepatura em̄ fit aut ꝓp cauſas extrinſecas:aut ꝓp intrinſecas. Si ꝓp cās extrinſecas ſicut eſt labor:ererciciū:ꝛ coyr⁹:ꝛ ſalt⁹:ꝛ vor alta:ꝛ oīa ꝓſilia.ꝛ b poſt nimiā vētris repletionē:qz tūc de facili rumpik ſiſach.ꝛ rūpik ꝛ ꝓpter tuſſim laboriоſaꝝ.ꝛ cū ſemen ꝙ erat paratū exire retinek ꝓpter aliquam occaſionē. Et ſi fuerit cā intrinſeca hoc ē propter mollificationē ꝛ replenionē ꝛ ſimilia.

Signa. Si aūt fuerit hernia ventoſa:tūc eſt quidā rugit⁹ ꝛ mouek ventoſitas ab vna parte ad aliā. ꝛ ſi fuerit aquoſa de facili cedit tactui:ꝛ ē cacochia.ꝛ aduenit i apparatis ad idropiſim. humoralis āt diſcernit: qz corp⁹ ē repletū:ꝛ eſt ſine dolore:ꝛ cedit tactui: et eſt mollicies media inter aquoſaꝝ ꝛ carnoſaꝝ. In carnoſa āt teſticul⁹ vī augmētari ſine dolore ꝛ apoſtemate. Varicoſa āt ē dura oblōga ad modū virgaꝝ. ʒirbalis āt nō reuertik dato ꝙ iaceat reſupin⁹ Inteſtinak aūt reuertik ꝛ ſat:s de facili ſi iaceat reſupin⁹. Diſi āt eſt inter relaxatōnem ꝛ rupturā. q̄ñ ſi aliq̄s ſtet ſupra pedes ſuos ꝛ ipellat anhelitū ꝟſus inferiora ſi de facili ad impulſionē anhelit⁹ deſcen

dat intestina inferi⁹ rupt⁹ ē: ⁊ si nō relaxa
tus ē.qñ igit videm⁹ tumorē inguine ad
modū oui ⁊ dubitam⁹ vtrum sit relaxatio
vel ruptura.tūc debem⁹ patientē colloca
re resupinū.⁊ tūc cū manu debem⁹ intro
mittere illū tumorē ⁊ ꝓmere cū manu.
⁊ postea ꝙ erigat.⁊ tunc debem⁹ ꝑcipere
pacienti ꝙ tussiat aut ipellat anhelitū vt
dictū est.⁊ si cadat rupt⁹ est:⁊ si non rela
pſ⁹ est.qñ aūt didim⁹ est mollificat⁹:ē fo
ramē raꝝ magnū.tūc de facili cadunt inte
stina ⁊ oseum.

Pronostica. Oēs rupture de fa
cili curāt a ꝓncipio:
⁊ precipue in pueris.Varicosa ē difficil
curationis.De intestinali dico tñ ꝙ post
q̄ est antiquata nunq̄ vidi aliquē curari
nisi ꝑ manū cirurgicā.⁊ tñ frequenter feci mł
ta sicut dicet in curatiōe.⁊ appello antiq̄
tam post q̄ labia vulneris intern⁹ indura
ta fūt.q: postea nō pōt fieri cōglutinatō
⁊ forte hoc est vltra.vij.dies.Iꝫ mł'ta ꝓmit
tam⁹:pauca tñ attendim⁹.

Cura. In primis vitet oīs nimia re
plecio:⁊ oīs labor nim⁹.⁊ coi
tus post nimiā repletionē:⁊ vitet balneo
omnia ventosa.⁊ vitent oēs fruct⁹:⁊ oēs
herbe:⁊ oīa legumina. Si aūt fuerit her
nia varicosa mundificet corp⁹ ⁊ ponant
mollificatiua supra locū:sicut est fenugre.
semē lini.farina frumēti.⁊ oleū sisaminū.
⁊ nō apponant stiptica. Tūc autem
ventosa aquosa humoralis.carnosa.ꝫir
balis.magnā habēt cōuenientiā.suppo
sita tenui dieta:⁊ corp⁹ sit mūdificatum.
In primis fiant fetones in burſa testicu
lorum.⁊ extrahat coridie paulatine mate
ria.Deinde fomentet cū resolutiuis sicut
est origanū.calamēti.piretri.⁊ similia.
Deide apponant stiptica desiccatiua. cō
fortatiua.sicut ē nux cipressi. mastix. anis
sum assum.acatie.cupule glād uꝫ.galle.⁊
silicia. Si ꝫirbali fiāt cauteria supra os pe
ctinis. Si aūt fuerit intestinalis tūc mol
liant intestina que ceciderūt cū aqua d
coctionis malue.bismalue. Deinde resu
pinet⁹ intestina in suū locū reponātur.
Deinde ponet bracale ferreū cū lingula
ad modū semicirculi:⁊ postea paratuꝫ si
cut oportet.Deinde apponantur empla
stra.⁊ detur potiones nasturciū, silueſtre
assum.⁊ cū lacte cocto sumptū curat oēm
rupturam a principio.⁊ curat etiā fluxū
ventris:vt dictum fuit superius.⁊ hoc est
valde bonū p⁊o pueris.Radices bruſci
minuti incidant⁹ ⁊ pistentur in vino ⁊ vi
nuꝫ sumatur multis ⁊ multis vicib⁹:⁊ cu
rat oēm rupturam potissime a principio
Deinde fiat potio que curat oēm ruptu
ram.R. fabe inuerse que vulgari prouin
cialiū vocantur benadus.⁊ trium conso
lidarum.lacce nigre.corrigiole.plantagi.
quinq; nerue.viſci quercini.añ.ℳ.i. ro
sarum.thuris.mastic.mūmie. sang. drac.
emathites.boli.añ.ʒ.i.mirtillorum.sumac
añ.ʒ.ß.nasturcij.ʒ.ij.galle.ʒ.iij.decoquan
tur in aqua pluuiali:⁊ addatur puluis le
poris cōbusti cum toto ⁊ ʒuca.q.s.⁊ fiat
sirupus.quo vtatur mane ⁊ sero. Deinō
fiat emplm istud.R.picis naualis.aloes
añ.ʒ ij.mastic.thuris.añ.ʒ.ß. boli. sang.
dra.añ.ʒ.vij.litargi.colofonie.armomaci
galbani.añ.ʒ.ij.cere rubee.ʒ.iij.galb.viſci
quercini.gipsi.añ.ʒ.viij.mirre frebentine
amatithis.añ.ʒ.ij.balaustie.pſidie.añ.ʒ.i
acacie.sepi ircini.lib.i.⁊.ß.oīm cōsolidaꝝ
añ.ʒ.ij.san.hnmani re.lib.i.Oīa ista sint
distempata cū aqua i qua pellis aricina
cū tota sua lana sit liquefacta p ꝺecoctio
nes.ʒ.partili ⁊ leporis cōriti in multa quā
titate apponantur gumme ibi primo re
soluantur ⁊ cera.postea agitando cū spa
tula pulueres incorporentur.Deide em
plastrū inūctis manib⁹ cū oleo ro.⁊ mir
tino informetur.⁊ vna pars rupture ap
ponatur.⁊ postea bracale dictū desuper.
Si autē ista nō valeāt fiat operario ma
nualis. Aliqui igitur cauterizāt dicimuꝫ
cū cauterio ferreo.⁊ aliqui trāsferūt ferrū
subtus didimum ⁊ filum remanet in fora
mine ⁊ paulatine stringunt donec didi
mus sit reparatus. Aliqui autem corro
dunt carnem ⁊ didimum vsq; ad os pe
ctinis.deinde consolidant. Ista igitur
restauratoribus relinquamus: nisi ꝙ sit
cautela quod intestinum nullo modo tan
gatur: quia si perforaretur cito fieret
mors.

Clarificatio. Intelligendū ꝙ ru
ptura pōt curari i pueris ⁊ lactātib⁹,ppt
teneritatez pannicul⁹rum cum nasturcio

Digitized by Google

ſumpto cuꝫ ouo ſorbili: aut cū lacte vt dicū ē. Si aūt ſit in alia etate ⁊ ē recēs curari pōt cū quiete ⁊ longo ꝺ̄ abitu. ⁊ ita de aliꝭ medicamīb⁹ dictis. Si aūt ruptura fuerit antiquata nunq̄ recipit consolidationē qm̄ labia vulneris ſūt induratа ⁊ callosa: ⁊ ñ poſſunt ampli⁹ vereuniri. Et cū finiſſem ſedulus inquiſitor ⁊ ruptura erat antiquata ⁊ paſ.nō erat in principio nunq̄ potui aliqua curare ſed mana cirurgica bene vidi. ⁊ multos vidi perditari in manib⁹ reſtauratoꝝ q: perforabant inteſtina ⁊ ſterc⁹ egrediebaf ⁊ moriebanf. A falſis igiſ promiſſionib⁹ caueamus. Secūdo notandū q̄ crepatura frequenti⁹ accidit in pueritia quātū ē de relatione ⁊ frequēti⁹ in iuuētute q̄tum eſt ex violēta cenſione. ⁊ frequēti⁹ in ſenecture q̄tū eſt humoꝝ ſuperfluitate. Tertio notandū q̄ abi groſſi nō cōpetūt in crepatura q: ſunt indigeſtibiles ⁊ cauſāt ventum: nec ſubtiles: q: nō fieret bō a cō ſolidatio. ſed medio criter groſſi. et tales ſunt acti ad vtrunq;. Vltimo intelligēdū q̄ balneū q̄tū eſt de nā rei nullo mō cōperit in crepatura q: relarat. ſz p accidēs pōt cōperere in principio ad mollificandū: vt inteſtina que eeciderūt in oſeū poſſint reuerti ad locuꝫ ſuuꝫ. Secundo poteſt competere quando multa ſtiptica in balneo appoſita ſunt. aliter enim nō cōperit ꝛc.

Capm. viij. de paſſionib⁹ mulieꝝ et primo de retētione menſtruorum.

enſtrua currunt na

m turaliſ ab anno .xiij. vſq; ad xlv. vl. lx. aliqñ ñ cit⁹ ⁊ aliqñ tardi⁹ ꝑm diuerſitatē cōplexionū ⁊ aliorū particulariū. Sed retinenf aliqñ nāliter aliqñ pp naturā. nāliſ vt qñ retinentur infra annū. xij. aut. xiij. aut vltra, aut. xl. aut in tpib⁹ mediis ꝑm diuerſitatē particulariū. Retinef ēt naturaliſ vt in cōceptu ſz aliqñ fluāt ſed parū ⁊ rarum. Fluunt ergo mēſtrua ꝑm crates lune. pullis eñ in prima quadra ⁊ iuuenib⁹ i ſecūda. ⁊ illis que magis ꝓceſſerūt in etate in tertia quadra: ⁊ aliꝭ in vltima quadra ⁊ ex ꝟ poſſum⁹ elicere q̄ iuuenes debent ſtō ari in noua luna: ⁊ ſenes in antiq̄: qm̄ ars eſt imitatrix nāe. bene dicīf igitar. Luna vetus veteres: iuuenes luna noua requirit.

Cauſe. Retinenf aūt ꝓter naturā duob⁹ modis: aut ꝓpter cauſas extrinſecas aut intrinſecas. Si ꝓpf extrinſecas ſicut ē exercitiū nimiū: fames accidētia aīe: pinguedo: ſe. ptiſis: ydropiſis. cicatrix in vulua ⁊ ſilia nota ⁊ manifeſta. Si aūt fuerit pp cāſ intrinſecas ꝟ eſt ꝓpter tres cāſ. aut rōne virtutis: aut mēbri: aut humoris. Si rōne virtutis ꝟ ē ꝓpter aliꝫ ꝺ̄ maf cōplonib⁹ debilitātib⁹ virtutē. ſic ē mala ꝯ. ca. cū exceditur aut frigida: aut ſicca: aut hūida. Iſta eñ debilitāt virtutē ⁊ nō expellif ſuperfluuꝫ. aut expellitur a loca incōgrua: vt q: meſtruum retentū aliqñ expellif ad nares: aliqñ ad emoꝝ. ⁊ ita de aliꝭ. Secūdo retinef ꝓpf membꝝ vt q: ſtrictū: corrugatū: opilatuꝫ clauſum. ſicut ē matrix ⁊ oſtiola venaruꝫ Si ꝓp hūoꝛē ꝟ ē aut pp q̄litatē: aut ꝓpf qualitatē. ſi pp q̄titatē ꝟ ē q: ſan. ē in coꝛpoꝛe in pua quātitate. ſi pp qualitatez vt q: nimis groſſus: aut v. ſcoloſus: aut frid⁹, ⁊ ita de aliꝭ cauſis.

Signa. Si autem menſtrua teneantur mulier ē diſcoloꝛata: ſōniculoſa: cū putate ſitis: ⁊ pulſu tardo: ⁊ vꝛ remiſſa: ⁊ aliqñ emittit ſuperfluitatef mucillaginoſas ꝓ inteſtina. ſi aūt fuerit pp cāꝫ ca. tē ē coloꝛata ⁊ cū ſiti: ⁊ velocitate pulſus: ⁊ vrina itēſa ⁊ alia aſſunt ſigna cakitatis. Vel ꝑt fieri p hūe modū: ſz nō ſit mkrū honeſtū. itinga tur pāy⁹ line⁹ mūd⁹ ⁊ gracak in ſan. menſtruo ſi hūerit alñ mēſtrua ⁊ epiccef. ⁊ p⁹ ea abluaf. ⁊ ſi coloꝛ ꝟgat ad rubꝛē ſan. ē i cā. ⁊ ſi colꝛ vergit ad citrinitatē. ⁊ ſi flā ad al. ⁊ ſi mkia ad liuoꝛē. ⁊ p hec ſcitur cā retentionis ⁊ hūoris peccātis. ⁊ cā ſterilitatis ⁊ ſimiliū. ꝺ ſcernitur etiā et hitudie coꝛporis: ſicut ē hitudo extenuata aut nimis pinguis. ⁊ ita vulnera. ⁊ cicatrices: ⁊ labor nimi⁹. ⁊ fe. ⁊ alie cauſe ꝓmitiue ſi de facili note ex inditio.

Prognoſtica. Si meſtrua retineā tur ꝓter naturam poteſt medicus predicere alterā ex iſtis paſſionibus: aut multas ſz quātum ē ex mēbris ſupioꝛib⁹ vt ē mania: mkia: epkia:

caligo. ⁊ ita de alijs. ⁊ quātū ē de mēbris
spūalibus sicut tussis. ptisis. suffocatio. et
quātū ē de passiōibus nutritiuoꝝ nausea
ydropisis. ⁊ quātū ē de passiōe mēbroꝝ
inferioꝝ podagra. ⁊ ita de alijs. vtile ē igi-
tur menstruum ꝓeter naturā retentum
ꝓuocare.

Cura. In primis igit si particularia
cōueniant fiat flōia de vtraq;
basilica pp cām antecedentez. Deinde de
vtraq; saphena pp cām cōiunctā. ⁊ q tra
hāt mā versus inferiora. deinde mūdifi
cēt materia sm̄ exigētiā hūoris peccātis
corpe aūt alterato ⁊ mundificato vtant
diur̄. ⁊ apertiuis: ⁊ que ꝓuocāt vrinā. p
uocāt menstrua. Materialia autē que p
uocāt mēstrua sūt issa. radix rubee maio
ris: arthia: origanū. calamētū. pulegium.
diptamus. anisuz. maratrū. ciminuz. ame
os. siseleos. spicanar. squinātū. calamus
aromaticus. mirra. apopona. piretrū. cru
ca. castoreum. fella. nigella. muscus. papa
uer. ruffū. serapinū. coliquintida. piper.
assay. Accipiāt̄ vnū ex istis uel plura. et
pōt fieri pessariū: aut emplim: aut vngue
tum: aut potio: aut electuariū. aut q aqua
decoctionis alicuius istoꝝ proijciāt̄ i ma
tricē. Si fuerit mulier corrupta: ⁊ si fuerit
nō corrupta insistamus cum balneis: em
plastris: aut unguentis ⁊ silibus. Ligatu
re aūt fortes ⁊ doloroſe pedū ⁊ tibiaꝝ et
coraꝝ multū valer in ꝓuocatione mēstru
oꝝ. ⁊ q diu ⁊ lōgo tpe teneāt vētose i co
tis posite mltū valēt. Medicamia ār cō
posita sunt issa. yera logodiō pessariū. ya
rarufini. paulinū. trifera magna sine oꝑ
io. Et ē intelligendū q stomaticon lapa
tiuū cū decoquit̄ oz vel pōt ꝓoici in con
cauitatib⁹ cāne aut sambuci. ⁊ deinde li
gnū remoueat̄ ⁊ aliud remouebit durum
sicut candela. Fiat igit̄ pessariū ⁊ mirabi
liter ꝓuocat mēstrua. Suppositū q cor
pus fuerit mundificatū. B idē facit mirra:
si puluerizet̄ ⁊ ponat̄ in sacculo ⁊ saccul⁹
suppomat̄. hoc idē facit pulpa coll. B idē
fella. Sed aduertendū q ea que sūt for
tis virtutis sicut nigella ⁊ silia: debēt po
ni in parua quātitate: ⁊ q parū stent ibi.
⁊ q nō teneat illa in hora somni: qz alīs p
uocāt̄ se. aut ulcera matricis ⁊ silia. Cū igi
tur opamur cū fortioribꝰ opemur cū cau
tela potissime in delicatis. Si aūt retētio
fuerit pp cām ca. tūc materialia sūt radix
apij. bruſci. sparagi. scolopēdria. capillus
ve. re. endō. scar. iij. se. fri. semē scar. se. endō.
se. lacti. se. bruſci. se. sparagi. Si aūt reten
tio fuerit. ppt̄ cās ꝓmissas notas ⁊ ma
nifestas reducant̄ ad tēperamentū p ōri
um. Extenuate igitur medicent̄ cuz ocio
⁊ cibis humidis. ⁊ pingues ecōtrario et
si fuerit. ꝓpter iram induratur gaudium.
Et si ꝓpter egritudinē corporis curētur
illa ꝓius.

Clarificatio. Intelligendū q mu
lieres iuuenes q̄ vi
uunt in ocio ⁊ replent se cibis abūdāt pl⁹
in menstruis: ꝓtato qz hūt plura super
flua. B aūr pater ex cōtrario q̄m mulieres
que multum laborant ⁊ vtuntur modico
cibo menstrua habent modica aut nul
la. Nunc aūt si ocium esset tale q impin
guaret ⁊ venas constringeret ⁊ opilaret
tunc haberet min⁹ ⁊ hoc ē p accidēs.

Secūdo notandū q q̄n flōia facim⁹
in retētione menstruoꝝ. primo debemus
facere modicā: qz virt⁹ est oꝑessa. nihilo
min⁹ tñ si pōt tolerare postea potest fieri
magna ⁊ fortis. quia virtus fortificata ē:
postea si fiat in parua quātitate vt virtus
nō debilitet̄. In pḷesi aūt nō est sic quia
morb⁹ est velocis mot⁹ ⁊ nō sustineret tā
tas inducias. Tertio notādū q men
strua decidunt̄ a secūda digestiua: ⁊ si di
ceret̄ q semē ē tertie digestiue: ⁊ tñ inde
corp⁹ mūdificat̄ per virtūq;. Dico q sic
est in aliquo ⁊ in aliquo nō. Iz enī semen
sit de superfluo tertie digestiue non tñ ꝓpt̄
hoc menstruū. sic enī mēstrua essent alba.
ꝓuenīūt igit̄ a secūda digestiua vbi gene
rant̄ humores. ⁊ iō eis assimilantur.

Quarto aduertendū q̄m Iz epar assi
tur sanguini ⁊ ibi videat̄ ex sanguine ge
neratū cū dicāt aliqui auctores q epar nō
est nisi san. coagular⁹. nihilomin⁹ ex ꝑis
generatū est semin⁹. ⁊ albū est in radice si
cut ⁊ mēbra radicalia sunt alba. q Iz san
guine ablato ⁊ oīno euacuato ⁊ extracto
hoc Iz ēt cū est decoctū ꝛc. Quinto i
telligendū q mulieres hūt sperma cū ha
beant tertiā digestiuā. ⁊ didimos: ⁊ testi
culos: ⁊ alia mēbra ꝓpalia Et si dicat
Aristo. q nō habent sperma. hoc dicit ꝓ

ꝓparationē ad viros. qz sperma mulieris
est indigestū aquosuz. Sperma aūt viri
ē al. grādinosuz: t qz semen mulierī ē mīs
tum elongatū ab ista nā. ideo dixit q mu
lieres nō habēt se. t cū hoc ēt ps ad sen
sum: qz mulieres corrūpunt se t delectāt
in semine ꝓpꝛio ꝛc. Serto aduerten
duz q mulieres cīu⁹ habēt mēstrua q̄ vi
ri semina. ꝓpter debilitatē virtutis que i
cipit deficere ex etate. in viris aūt nō sic.
quare ꝛc. Septimo notādū q mēstrua
veniūt naturaliī in tempoze determiato.
qz natura aliquo modo intēdit se iuuare
ex eis t nō est ita in purū. alie aūt super
fluitates nō sunt ita iuuatiue t sunt ma
gis īmūde t impure. t iō nō seruāt ordi
nē nec periodū. Octauo intelligendū q
in retentione mēstruoz mulieres magis
appetūt ꝓpter titillicū t pꝛuritū quē idu
cūt. ista aūt nō sunt sic in fluxu uel post.
Nono aduertendū q retentio ī. mēstruo
rū diminuūt appetitū cibi qz replet t pro
uocat coitū qz stimulat. Decimo notan
dū qm̄ ly alia aīalia habeāt menstrua tm̄
nō manifeste apparent: aut rōne ꝑuie
quātitatis: aut qz transit ī ꝓꝛios t cozpa
t ly semen bestioz magis abunder in su
perfluitatib⁹. nihilomin⁹ masculi habēt
maioza cozpa t vellera. t hoc est ꝓpter
fortitudinē virtutis longi⁹ t forti⁹ expel
lentis. Undecimo intelligendū q super
i⁹ ca⁹. de mamillis fuit dictū vtrū viri ha
berent mēstrua t vtruz haberent lac t si
milia. qf̄ ꝛc. Duodecimo intelligendum
q mulieres pingues carnosē multū hñt
de mēstruis sed pingues frigide t humi
de parū: ꝓpter stricturā meatuum.
Decimotertio notādū q mēstrua sequūt
etates lune rōne conuenientie t ꝓportio
nis: nec humīd abūdat pl⁹ in ꝟa quadra
nisi fantastice rōne rarificatiōis. t superi
us fuit dictū de b. q̄re ꝛc. Decimoq̄rto
intelligēdū q mēstrua pl⁹ aduenīūt in ve
re rōne fortitudinis vtutis. t iuxta b bal
neū stupticū bn̄ ꝑt cōpetere in fluxu quia
nō transit sanguinem p venas intrinsecas. t ita
nō vadit ad mēbra nobilia: ſ transit ab
extra per vias mediastinas.

Capitulum nonum de nūmio
fluxu menstruozum.

Enstrua flouūt na

m turaliter quatuoz lunatōe semi
ſz q cōuenit etati mulieris t alia
particularia. t durāt a trib⁹ diebus vsq̄ ad
vū. ſm diuersitatē ꝓpꝛiouis. t qñ currunt
mēstrua sicut oz in quātitate t q̄litate et
ordine: tūc sunt mulieres sanatiue t caste
t fecūde. Qñ aūt ista. ſ. menstrua mutant
tūc sunt egrotatiue: t incōtinentes t ste
riles. t si generent imbeciles t morbidos
gignūt pueros. fluūt igit aliqñ ꝓter na
turā t ē causa multoz morboz.

Cause. Fluxus aūt nimi⁹ mēstruozum
aut ꝓuenit a cā extrinseca: aut
a cā iutrinseca. Si a cā intrinseca sicut ē
casus t ꝓcussio: t abhominatio: ragadie:
vulnera vulue: magnitudo nimia vȳge in
naturalis: aborsus: ꝑt⁹: t oīa similia vi
olentiā inducētia. Si aūt fuerit ꝓp caus
sas intrinsecas. tūc b est ꝓpter tria: aut ꝓ
pter virtutē: aut ꝓpter mēbra: aut ꝓpter
humorē. Si ꝓpter virtutē b est ꝓpē fort
titudinē virtutis expulsiue t mūdificati
ue tot⁹ cozpis. t tūc est ad bonuz quan
tum est ex b. t qñ ꝓuenit ꝓpē debilitatez
virtutis cōtentiue: tunc sp est malus. Si
aūt fuerit ꝓp mēbz b est vt qz raz. molle
tarū: mollificatū: tatū apertū. Si aūt fue
rit ꝓp humorē tunc hoc est aut qz peccat
rōne nimie quātitatis t nō pōt ꝓpḥēdi
in vasis: aut rōne male qualitatis: vt ḥa
nimis subtil⁹: calid⁹: acut⁹ aut salsus mor
dicatiu⁹: aut putrid⁹: venenosus: aut sub
tilis aquosus frigid⁹.

Signa. Si aūt veniēt ꝓp cās ꝓmi
tiuas notas t manifestas b
habeb ex iudicio si medic⁹ diligēs inqui
roz velit esse. Si aūt fuerit ꝓp cās intrin
secas t fuerit ex virtute fortitudinis tūc ē cū bōa
coloratione t alleuiatione: t bona tollerā
tia. iuxta illud ꝟpo. si q̄lis oz purgari ꝛc.
Et si fuerit ex debilitate tūc mulier est dis
colorata t debilis: t cachochimica: t ma
le tolerat. Et si fuerit ex mēbro cognoscit
ex habitudine cozpis: si est pilosa: macīlē
ta: tenuata: est de facili passibilis. Et si
fuerit ex humore discernit quātitas si est
plectorica: t si vene sint plene. Qualitas
aūt discernit qñ qñ. ꝓuenit ex cā cal. tē ē
calor: sitis: punctura: mordicatio. t si ē ex

sanguine color menstruor vergit ad ru. Et si ex dō ad aēr. & si ex flāte ad al. & si ad melia liuorē & nigre. Et intelligendū p̄m intētionē Auic. q̄ ois fluxꝰ san. a p̄incipio est subtil' & paruꝰ: & postea multꝰ & rubeus: & postea paruꝰ subtil' & aquosus. Et si fuerit ex ruptura est multꝰ subitꝰ & subito venit. Et si est ex corrosiōe aut desudatione tūc venit paulatine & in parua quātitate. Et si fuerit pp putredinē sanguinis & malā qualitatē humoꝝ. tūc sang. est fetidꝰ. turpis aspectꝰ: cū dolore & pūctura: & cmoꝝ. & vlcera. & cognoscunt ex visu et tactu. & q̄ fluxus est periodal'. cū aūt fluxus san. est aquosus subtilis non calidꝰ: tūc videt mulieri q̄ sit impregnata cum non sit.

Pronostica. Si nimiꝰ est fluxus menstruoꝝ duc ad egritudines cōsumptiuas: & ydropisim. & fe. & dolorē dorsi. & inducit paſ. stōi. sicut est debilitas digestiue: & ablatio appetitus: & multa alia.

Cura. Nullus fluxus dz restringi q̄diu mulier est bñ colorata & q̄diu p̄t tolerar. Si aūt nimis debilitet restrigat. & si fuerit pp cās manifestas reducātur ad temperiē per cōtrariū suum. Nūc aūt quātū est de p̄senti oēs cāe possūt reduci ad duas. aut ad nimiā friditatem aquosaz subtilē indigiam: aut ad nimiaz caliditatē subtilē acutā. Et si cā fuerit frigida tūc dent ea que calefaciūt & ingrossant. & ex parte ciboꝝ. & ex parte medicaminū. & ex parte ciboꝝ det lac coctū. farina tritici. faba fracta cū cinamomo. vinū grossuz. rasi. mēta. Ex parte medicaminū detur nux cipressi. & folia ei⁹ & mirra. valz mastix. thus. ladanū. storax. calamita. anisum assuz. & similia. vz & exercitiū forte. fricatiōes & sudores. Et si cā fuerit ca. dent lentes cū aceto. portu. lac acetosuz coctū panis ordeace⁹. substātia cauliuz aquis duab⁹ abiectis. pira. coctana. nespila. sorbe. & ita de alijs fructib⁹ stipticis. Dedi camina aūt cōstrictiua frequent dicta sunt sicut ē camphora. acatia. spodium. cortā drū. san. dra. sanō. lapis ematites. ypocistidos. bolus armenie⁹. galle. cupule glā diū. sumac. mirtilli. pstdia. balaustia. plantago. quinogneruia. sanguinea & similia.

Intelligendū q̄ in primis si corp⁹ ē plectoricū & virt⁹ possit tollerare potissime si sanguis dominet dz fieri flōia de vtraq; basilica. Deinde ponant vētose sub vtraq; mamilla. deinde mund. ficet p̄m exigētiam humoris peccantis. Deinde ligentur brachia ligatiōe dolorosa. deinde fiat defensus ad particularia. Et est intelligēdum q̄ supra omnia istud experimentuz cōsueuit valere. ſ. succi plātagi. & mucilaginē. gragagāti. & gumi arabi. misceat: & vna pars proiciat in matricē. & alia sumatur per os. & continuetur. & proculdubio vniuersalib⁹ p̄cedentib⁹ curat. Juxta igitur cōuenientiaz particulariuz fiat ex predictis materialibus modo pessaria modo ēplastra: modo balnea: modo inūctiones: modo vnguenta: modo electuaria. & ita diligens medicus sciens ex p̄dictis salubria remedia poterit adhibere.

Clarificatio. Intelligendum q̄ in omni fluxu menstruoꝝ competit medicina laxatiua. sicut in fluxu ventris ad purgandū hu. corruptū inducētē fluxū: & ita cessante cā cessabit effect⁹. & mirabili sūt valde cōuenientes ad hoc

Caplm. x. de suffocatiōe matricis.

Suffocatio matricis est assensus matricis ad superiora vsque ad diafragma p̄opter vapores corruptos venenosos. p̄opter quos accidit cōpressio spūaliū & sincopis & ablatio sensus & motus in toto corpore.

Cause. Hoc autem accidit p̄opter vapores venenosos existentes in matrice. que accidit ex trib⁹: aut ex spermate retēto. & iō potissime accidit viduis que cōsueuerūt coire & mō nō coeunt: & accidit puellis adultis cū carent viris. secūda cā ē mēstruoꝝ retentio. tertia cā ē humor in matrice corruptus.

Signa. Differunt eīm ꝺ paſ. ab epilia q̄ ꝺ non est sputum in ore. et differt ab apoplexia. quia non est tāta

Digitized by Google

difficultas anhelit⁹.ꝛ differt a litargia qz nō est fe.ꝛ spāliter discernit. qz mulier q̄ dz pati suffocationē patit scotomiā ꝛ dolorem capitis ꝛ sentit fumū nociuū ascēdentē ad supiora.ꝛ tenet man⁹ cōpressas supra ventrem.ꝛ tenet genua reflexa.ꝛ si vocetur propio noīe bene intelligit sed respōdere nō pōt.ꝛ post paroxismuz de oībus recordatur.

Prognostica. Cū em̄ ista⁹ pat. spēs sint multe inter oēs illa est peior que ducit ad difficultatē anhelit⁹.ꝛ si cū hoc portim⁹ esset long⁹ frequenter moriunt. discernunt aūt vtrum sint mortue vel nō p ea que dicta sunt superi⁹.s.p flosculū lane.ꝛ p ciphū plenū a qua supra pect⁹.

Cura. Intelligendū q̄ mulier ē i porissimo aut nō.si aūt ad hec sit i porissimo:tūc in primis fiāt fricatiōes fortes in extremitatib⁹ cū sale ꝛ aceto.Deinde fiant fricatiōes dolorose in coxis.deinde ponant fetida narib⁹.sicut ē assa fetida.ꝛ suffumigēt cū capillis humanis. et cū pānis lineis:ꝛ plumis:ꝛ soleis.ꝛ a pre inferiori suffumigēt cū ligno aloes ꝛ ambra.ꝛ garioff.ꝛ alipta muscata.Deide ob stetrix inuoluat digitū in eleo muscatellino:aut balsamo:aut de spicañ.ꝛ si fuerit mulier corrupta intromittat digitū in matricē ꝛ scutiat hincinde fortiter.vt mā yenenosa expellat ad exteriora.Deide fiant sternutatoria cū castoreo.pipe.sinapi.et ell'o. Si aūtem cessauerit paroxismus et ea.fuerit retentio menstruoꝝ fiat flōia de saphenis interiorib⁹. Deinde vtat oxill' diur.ꝛ purget cū ieraruf.aut yeralogodion.aut cū theodoricon.emperiston.ꝛ yerapīc.qz ista habēt aspectū ad humores venenosos. Si aūt fuerit pp spermatis retentionē si particularia ꝓuenīat nubat.i ꝥo ꝛ si nō faceat supra folia agni casti ꝛ odoret aliq̄n ruthā.ꝛ abstineat oino a vino ꝛ carnib⁹.ꝛ ab oib⁹ illis que multiplicant sang. Intelligendū q̄ ista pat. accidit aliq̄n mulieribus pregnātib⁹.ꝛ tūc fiāt omnia que fieut cuz magna cautela pp timorem aborsus.aliq̄n mulieres sūt albe rare debiles.ꝛ in talib⁹ dēt medicina in parua quātitate. Si aūt volum⁹ mēstrua ꝓuocare fiat cū agarico:mirra ꝛ castoreo:ꝛ cū his que dicta sunt supi⁹:

Clarificatio. Intelligēdū q̄ sperma tum tñ cū corrumpit transit in nām venemi.ꝛ iō cū aliqua mulier cōsuevit coyre et nō coytū ē semen q̄ consueuit expelli retinet in matrice ꝛ corrumpit ꝛ causat suffocatio aut arpia ꝛ silia. Secūdo nō tandū q̄ ly matrix apprehendat odorem ꝛ moueat motu locali.tñ nō pp hoc erit al'.q̄ ista nō apphendit ex se.est igit pars animal' nō al'.sicut pedes ꝛ man⁹.nec apprehēdit odorē aialē ly naturalē.nec mouet de se ly virtute cerebri.non igit erit animal. Tertio notandū q̄ suffocatio frequēti⁹ aduenit ex sperma re q̄ ex sanguine menstruo.qm̄ ly menstruū plus abundet sperma tñ cōuenit in peiores qualitates cū sit maioris tēperamēti. Quarto aduertēdū q̄ in viduis magis abūdat sperma q̄ in puellis cū ꝓsueuerūt emittere et virgines nō:ꝛ iō plures egritudines aduenīūt viduis sicut ē suffocatio matricis ꝛ silia. Quinto intelligendū q̄ sine anhelitu nō possum⁹ esse qm̄ cal'.radical' oz q̄ exaret ꝛ euēret.ꝛ ḃ fit p caloꝝ fluētem ꝛ hoc fit mediāte pullu ꝛ anhelitu. ꝛ licet caloꝝ fluēs ꝓcedat a radicali. radical' tñ sine fluēte ee nō pōt.ꝛ ita vtrūq; perit sine euētatiōe:sicut videm⁹ in igne si fortiē cooperiat. Sexto notādū q̄ clausio oris ꝛ narīū ad tps cōperit in suffocatiōe matricis.ut ex anhelitu retētio inferi⁹ fortior fiat expulsio: sicut in sternutatione. nec talis retētio suffocat:qz modico tēpe stat ꝛ euētatio sufficit p poꝛos:qz calor d̄ bilis est. Septimo notandū qm̄ ly feta inficiat:tñ ꝓpetit in suffocatiōe:quia matrix ea refugit.ꝛ ita mai⁹ est iuuamentum q̄ nocumētū. Octauo itelligendū qm̄ ly vinū cōperat in syncopi cordis: p tanto qz deꝛ auperatuz ē ẽgloze ꝛ spū. in suffocatiōe tñ nō ꝓpetit.qz vaporosuz ē nisi corp⁹ eēt mūdificatū.

Capl'm.xi.de apostemate matricis.

Postematur matrix sicut alia membra.

Causa. Cā em̄ aut est exterior aut i-

terior. Si exterior tūc est sicut casus. obviatio. percussio. minor coytus. aborsus. partus naturalis. obstetrix cū est indocta. ⁊ silicia Et si est interior tūc est retentio spermatis aut menstruor. aut hu. currēs ad locū. sicut ē san. aut eo. aut flā. aut melicia. aut vētositates. aut aq̄sitas. aut simplicia: aut cōposita. ⁊ humor pōt aliq̄n esse adustus ⁊ aliquando non.

Signa. Signa ātē hȳ pas. habent et mēbris cū quibus hñt colligantias aut vicinitatē. aut passiones. q̄m aliq̄n apostemat interiꝰ in pfundo. aliq̄n in lateribꝰ. aliq̄n in orificio. Et pm hȳ apparent dolores diuersi pm diuersitatē situs. Matrix ātē semp fugit ad oppositus tunc igit apostēa matricis sequit dolor capitis. ⁊ dolor in radicibꝰ oculor. difficultas hāelitꝰ. dolor stōi. ⁊ nausea. dolor in dorso ⁊ in pectine. ⁊ in coxis. ⁊ accidit claudicatio. ⁊ constipatio matricis. Et si mā est ca. adest fe. dolor vehemēs cū pūctura. vigilie ⁊ inquietudo. cuꝰ matrix sit membꝝ sēsibile. Et si cā fuerit frā oia sunt remissa. ⁊ apostema aliq̄n ē durū sclirosū ⁊ aliq̄n cancerosum. ⁊ discernit̄ cancerosus q̄ ꝙ erit est virulentū grauis odoris ⁊ diuersoꝝ colorum.

Pronostica. Ome apostema matricis est difficilis curationis valde. ⁊ potissime q̄to magis approximatur ad interiora. q̄n ātē apostema matricis trāsmutat ad sanīē tūc magis augm̄tat se. ⁊ dolor. ⁊ sentitur i loco pulsatio. ⁊ si qō egredit ē albū iunctus equale. ⁊ sine odore horribili. signum est euasionis. ⁊ si qō erit est virulētus grauis fetidū diuersoꝝ colorū est pessimū.

Cura. Si cā fuerit ca. ⁊ corpꝰ plectoricū. Jn pris fiat flōia de basilica. ⁊ deide si particularia cōueniāt de saphena. Deinde puocet vomitꝰ. deide mūdificet corpꝰ cū māna ⁊ cassiaf. Dieta sit tenuis sicut in fe. acuta. Et tūc accedamus ad particularia. Jn principio huius morbi vtat repercussiuis. fr. cotiādri recē. plātag. quinq̄nerue. lactuce. maurelle. ⁊ ex his fiat emplm cū acero ⁊ aq̄ ro. ⁊ emplet̄ matrix. Et si mulier ē corrupta fiat pessariū ab intꝰ. Deinde coquātur lentes. malua. porrul. ⁊ mulier sedeat in illa aqua. ⁊ istud repetit ⁊ mitigat dolorem Et cū egritudo ē in augmēto tūc istis addantur fenugre. se. lini. farina ordei. ⁊ cū erit in statu. tūc apponātur farina volatilis molēdini. malua. fenugre. se. lini. decocti cocti ⁊ triti. carice. et ex his fiat emplastꝝ cū oleo de camomilla. Jn declinatione ātē inungatur intꝰ ⁊ extra cū oleo d spicanar. ⁊ pessarizet cū mirra. sarcocoll ⁊ ysopo. ⁊ mel. ⁊ vino al. ⁊ vtat lacte. spinargys. cū spicanar. Si aūt cā fuerit frā mūdificet corpꝰ pm exigentiā bu. peccātis. inde emplet ⁊ pessarizet cū malua. fenugre. se. lini. se. portu. ⁊ radice lapatij. et pficiat cū oleo de camomilla. Et in augmento addātur istis. sterc⁹ colūbinū. carice. radix lilij. ⁊ oleū de spicanar. Et i statu addant bdelliū. amoniacū. Si aūt mā eēt valō dura vtat diaquilon. aut fiat medicamē de axungia gallinacea. anetia. anserina. medulla vituli. vitellis ouoꝝ. se. fenugre. se. lini. misceāt ⁊ fiat emplm. aut vngūtū. aut pessariuꝫ. Deinde ponātur mūdificatiua q̄ dicta sunt ⁊ que dicētur.

Clarificatio. Jntelligēdū ꝙ matrix citꝰ apostemat ex san. mēstruo q: plus abūdat. ⁊ ꝫ sperma habeat peiores q̄litates ñ tñ ibi manet sed spargit̄ p corpꝰ. Sc̄o notandū ꝙ in apostematibus mr̄icis in principio corpe plectorico existente pcurit flōia de basilica quātum est ad vniuersalē purgationē. Apostemate aūt cōfirmato nō existente ꝙtū ad cām cōiunctā pcurit de saphena. ⁊ ita vr̄ ꝙ intelligit Bal.

Lapl'm. xij. de ragadijs vulue.

Vlnera ragadie pru

y nitus. dolor. aliquando accidit in matrice.

Cause. Cā eiꝫ aut ē exterior aut interior. Si exterior: sic casus. obviatio. partꝰ innālis. grossitudo virge virilis. ipositio medicamis acuti sicut est nigella ⁊ silicia. cōpressio nimia. Si aūt est interior. tūc ē pp ruptura apostēatis aut pp hu. acutos corrosiuos. aut pp sanīē. ⁊ similia.

Signa. Si āt ꝙ erit ē sanios tūc ē ruptura apostematis aut pustule. Et si est virulentū fetidū tūc ē corro

fio ⁊ cācrositas. Et si ē lotura carnis tūc
est ibi putredo. Et si ē ex hūoꝛib⁹ cal'is ē
ibi caloꝛ. doloꝛ pūctura. mozdicatio. inq̄e
tudo'. Et si cā ē frā oia sūt remissa. discer
nitur ēt ex visu. qz si fuerit vlus oziticium
exteri⁹ de facili apparet. Et si in pfundo
discernit ex exīnib⁹ ⁊ ex dolōe. qz vbi do
loꝛ ibi est egritudo. Cōsueuit ēt aliq̄n dis
cerni sic. ponat mulier in loco luminoso
⁊ speculū pfectē nālib⁹ illis. ⁊ tūc i spec
culo apparet si fuerit vlcus aut ragadie.
aut quid aliud.

Pronostica. Pronostificatio posi
ta ē i capło p̄cedēti.

Cura. In pris mūdificēt cozp⁹ cum
exigentiā hūoꝛis ⁊ alioꝛ pticulariū. ⁊ in
iungat tenuis dieta. Deinde mingēt doꝛ
sic. extrahat sucꝰ plātag. ⁊ portu. et
q̄nquenervie. ⁊ coꝛiandꝝ. recē. ⁊ colēt ⁊ te
pidū inijciat in mīcē ⁊ frequēter. Deide
fedeat in aq̄ decoctionis iā dictaꝝ. ⁊ gal
le. ⁊ leutiū. ⁊ pfidie. ⁊ balaustie. ⁊ sumac.
⁊ rosaꝝ. ⁊ sandaloꝝ. Deide mūdificetur
matrix cū decoctōe absinth. ysopi. ⁊ mell'.
rosaꝝ. vini al. ⁊ lacte colēt. ⁊ p pessar. ū in
iciat. Deide vtat iūo vngō. Rx. oꝛagagāti
gūi arab. ifusoꝝ. ceruse lote. carime lote.
litargiri. amidi. san. doꝛa. boli arme. ro. ru
ssi. ʒ. i. coztic eris. ℈. ij. olei ro. ⁊ cere. q. s.
⁊ cū ista pata fuerint sic oꝛ fiat vngū. ⁊ si
nō possit attigere locū decoquāt oia ista
in lacte cū oleo ro. ⁊ colēt ⁊ colatura per
pessariū iniciat. Deinde si volum⁹ carnē
regenerare fiat vngū de mirra. ⁊ aloe. ⁊
tbe. ⁊ sarcocolla. san. doꝛa. litargiro. tutia
lota. cathimia lota. ⁊ cum oleo ro. ⁊ cera.
⁊ fiat vngū. Aut ista decoquāt in lacte ⁊
colēt ⁊ pijciatur. ⁊ cū his igit pōt curari
vlcera mīcis ⁊ ragadie. ⁊ violēta defloꝛ
ratio. Si āt puriꝝ fiat flōia. ⁊ purgetur
hūoꝛ iuxta caliditatē suā. deide passarize
tur cū fīis sic ēt rose. sandō. ypoq̄stid. rolꝝ.
ro. ⁊ vtat dicta frā qūi alīi ex puritu ac
cidit tāta titillatio q̄ aliquo coytu satiari
nō possunt.

Clarificatio. Intelligēdū q̄ in sa
nie ⁊ vlceribꝰ matri
cis cōpetunt diuerse spēs medicamꝰ nuz
mō frā ad sedandū doloꝛē. sic ē papauer.
⁊ sillia. mō ca. ad mūdificandū. sicut ē abs
sinthium. mel. spicatar. ⁊ lac. mō sicca ad
abstergēdū ⁊ ꝯglutinandū. vt san. doꝛa. ⁊
bol⁹. mō carnis req̄riua. vt sarcocol'.
⁊c. Intelligēdū scdo q̄ vulnera sanioſa
sunt minus periculosa q̄ non sanioſa ins
q̄tū huꝰ iuxta intēriōē Ipo. caludū scīs
facēs. ⁊c. qm̄ sānes significat actionē cal'.
nālis. ⁊ fortitudinē vtutis. ⁊ iō q̄tū ē ex b
bonū signū ē in vulnere. Si āt ñ genere
tur sanies debilitas caloris significat. et
iō malū. sicut apparet i cācro. ⁊ b pete.
Tertio notādū q̄ vulnera mīcis pōt cu
rari ⁊ deficcari. qm̄ vulnera nō curant ni
si pri⁹ deficcent. ⁊ licet supflua curāt ad
mīcez. cū vl'i tī ⁊ pticulari purgatiōe p̄
pseruari. ⁊ ita nō currēt. ⁊ ita pōt curari ⁊
deficcari. Ultimo notandū q̄ in vulneri
bus ad gñationē carnis ꝯpetūt hu. ⁊ sic.
hūida tanq̄ mālia ⁊ nutrimtalia. ℈ sicca
tanq̄ formalia supflua remouēdo. ⁊ iō sic
cū q̄ ꝯpetit in vulneribꝰ tanq̄ mē ad re
generationē carnis non oꝛ excedere nisi
p vnū gradū vltra opl'onez membri. p̄m.
Bak. iij. de ingenio sanitatis.

Cap'l'm. xiij. de precipitatione mīcis.

Matrix precipitatur

m alīi ⁊ declinat vlus alteq̄ vte
brū ⁊ tē appellat p̄cipitatio.
alīi āt descēdit vlus inferioꝛa. ⁊ vocat ca
sus. ⁊ ita passiones mīcis sunt tres. suffo
catio. de q̄ dictū ēt. casus. ⁊ p̄cipitatio
de quibus agitur nunc.

Cause. Doc āt accīt aut pp cās ext
trinsecas. aut pp intrinsecas
Si pp extrinsecas sic ē casus nimi⁹ cona
tus. ⁊ qz mulier diu sedit supꝛa lapidem
frīd. aut in aq̄ frā. aut qz inūxit se vnguen
tis. aut qz exposuit se vento frō. ⁊ ita de
alijs. Si āt fuerit cā interioꝛ tunc accīt a
palli. ⁊ mollificatione lacertoꝝ aut pp cō
cursuz hūiditatis aq̄se vlus mīcē. aut pp
vctositatē ⁊ ita de alijs.

Signa. Si aūt fuerit p̄cipitatio mīt
cis tūc discernit. qz tumoꝛ ē
in altero lateꝝ. ⁊ doloꝛ ⁊ grauedo. ⁊ si fue
rit casus tūc sentit doloꝛ vlus inferioꝛa.
⁊ qz notabiliē appet extra alīi. Et si pas
sio fuerit occulta tūc obstetrix oꝛ appo
nere manū vel digitū. Et si foramē matri
cis ē indirecto alteri⁹ foraminis parētis

illa dislocatio ē. ⁊ si foramē ē tortuosū tc̄ ē dislocatō. ſ. orificiū mſicis. qz latz inſi⁹.

Pronostica. dislocata potissime si extiterit ad exteriora de facili aut nunq̄ curatur.

Cura. mūgatur dicta cāa. ⁊ sic. Deinde si precipitatio est in alio vrebrū fiat vētosa in altero. Et si fuerit casus fiat vētosa sine scarificatione subtus mamillas. Deide apponātur aromatica naribus ⁊ suffumigef cū fenō p inferiora. deide ob sternit inūgat manū suā cū oleo de mastice ⁊ si mſic appet exterꝰ reponat eā i loco suo. deinde bulliat i vino mastic. nuc cipressi. ypoquistidos. bolus armenicus ⁊ iu oluāf lana ⁊ sup orificiū apponāf. ⁊ fiat reliq̄ q dicta sunt i cetu lōgaōis. deinde emplet vēter cū mēta. artbita. sauina. bulbis in vino pōtico. ⁊ si pas fuerit ex vētositate sacellet vēter totꝰ cū fursure bullito in vino. aut cum anisō. ⁊ ruta. aut cū latere ca. a ipso cū vino al. Si aūt appear duricies notabilis in mſice versus altez vrebz tūc pꝰ vomitū ⁊ vētosa ⁊ suffumigationez accipiāf mucillago. semugre. sc. lini. ⁊ misceanf cuz medulla cerui. ⁊ vituli. ⁊ arūgia gallinacea. ⁊ applicetur ⁊ ab intꝰ ⁊ ab extra. In casu aūt mſicis sedeat in acs stipticis postq̄ precesserunt ea que dicta sunt.

Clarificatio. Intelligendū q casus mſis fit ex timore nō inc̄tū timoꝛ revocat ꝫ inc̄tū infrigidat ⁊ paliticat. Secūdo notandū q in casu matricis cōpetūt stiptica frā. nō tn multū intensa. ⁊ cum hoc debēt adiungi aliqua stiptica calida. ⁊c̄.

Capl'm. xi. h. de sterilitate mulier.

Aperius in princi

pio hꝰ pticule determinatum fuit de sterilitate viroꝝ. B aut nē agit de sterilitate mulier. ⁊ p ꝓis viroꝝ.

Cause. Sterilitaſ aūt accit aut ex pte vtriusq;. Si ex pte mulieris B accidit aut ppf cās extrinsecas aut pp cās intrinsecas. Si pp extrinsecas ⁊ manifestas magis sic cuz mier semel aut plies potauit aquā frāz in magna ꝓtitate. aut qz ꝓtinuauit nis acharia acetosa. aut aliq̄ acharia male q̄litatis. ⁊ accit. ppf accīnia aie sic ē ira. tristitia. timoꝛ. ⁊ silia. ⁊ accit qn̄ pꝰ coytū saltat. aut nimis velocit mouef. aut qz ē mulier nis malicīosa. ⁊ accipit aliq̄ sterilizātia. Si aūt fuerit ppf cās magis intrinsecas. tc̄ aut accit ppf membra gnationis. aut p totū corpꝰ. si p totuz corpꝰ B ē. ppf pas. notas ⁊ manifestas cerebꝛ. cordis stōi. ⁊ splenis. aut puella. aut antiqua. si aūt fuerit. ppf mſicē tc̄ B ēppf morbos cōsimil tc̄ ē sic mala pꝰ. mſicis. aut scis viri ca. aut frā. aut sic. aut hu. simplex aut cōposita. cū mā aut sine mā. si aūt fuerit morbus officiaf tūc ē sic verruca. aut emoꝛ. aut cicatrix. aut pigredo. aut nia laxitas. aut aplitudo: aut tortura: aut sanies. Si aūt fuerit morbꝰ cōis tc̄ ē solutio ꝓtinuitatis: aut vlc⁹. Si aūt fuerit sterilitas ex pte viroꝝ. ⁊ ꝫ supꝰ sit dictū q̄a tn mc. aliq̄d dicam⁹. Viri eīm steriles sūt aut pp cās extrīsecas notas: aut. ppf cās intrīsecas occītas magis. Si aūt fuerit cāe extrinsece tc̄ ē sic in mulierib⁹. sic ē nimiꝰ ⁊ subitꝰ potꝰ aq̄ frē. aut nia frequēcia cboꝝ aceto soꝛ: aut alteriꝰ male q̄litatis. aut qz ē puer aut ꝺcrepitꝰ: aut ebrioſus. aut ē hō q̄ vitur nio coytu. ⁊ accit ēr. ppf accīnia aie. si aūt fuerit magis. ppf cās intrīsecas tūc ē aut. ppf totū corpꝰ. aut. ppf membra gnationis. Si. ppf totū corpꝰ tc̄ accit sterilitaſ ppf egritudinē pricipaliū ⁊ nobiliū. ⁊ eis adiacētiū sicut ē cerebꝛ. ⁊ ita de aliis. aut qz vene inuemiles q̄ retro aures sunt ſcise sf. aut qz ē nis piguis aut extenuaꝰ. si aūt fuerit. ppf membra gnationis tc̄ accit aut. ppf morbos ꝓsf̄es: aut officiales; aut cōes. si aūt fuerit. ppf morbos ꝓsf̄es tc̄ accit sterilitas. ppf malā pꝰ nez ca. sc. ⁊ testicꝛ: aut frāz: aut siccā. aut hu. aut qz testicꝰ sf infrāti cū opio iuſcamo. ⁊ silib⁹ narcoticis. aut qz nis vsus ē camphoꝛa. aut rutha. aut agno casto. Si aūt fuerit. ppf morbos officiales tc̄ accidit: aut qz virga ē nis longa. aut nis breuis. aut qz est mollificata: aut spasmata. ⁊ testiculi sūr. aut testicꝰ i ſf. aut qz foramē vge est tortuosū. aut qz lapis extraeꝰ ē a vesica sua p iactionē. Si fuerit. ppf morbū cōem. B

est pp vlcera. aut q2 est fastinat⁹. aut quia sumpsit aliq̃ sterilizantiq̃. Si aũ accidat pp vtrũq; ẽ est q2 ꝓuenit in malicia ꝓplonis. aut q2 malicia ꝓplonis ẽ nimis in tẽsa. ⁊ diſcõuenit. ⁊ ita accidit sterilitas. Siverq; ẽ nimis ca. aut nimis frũs. aut sic. aut hu. aut si vn⁹ est excedẽter calidus aut excedẽter frũs. ⁊ alter excedẽter frũs aut ca. q2 scia nõ pñt se tẽpare nec cozrigere ad inuicẽ. ꝫ si alter excederet aliquã tulũ in calitate. ⁊ alter paz in frãte. tũc ex talib⁹ scib⁹ bñ posset resultare fecõditas Accidit ẽt sterilitas qñ vn⁹ anticipat effusionẽ scis añ alterꝝ. sil'r eniz debẽt venire scia. Accidit. n. sterilitas qñ instra nõ sũt bñ. ꝓportionata. vt q2 matrix ẽ nimis amꝑla ⁊ lata ⁊ ꝓcaua. ⁊ vga ẽ nimia breuis ⁊ gracilis. nõ eniz tũc est bona ꝓportio.

Signa. Primitiua ⁊ manifesta ex indicio cognoscũtur. egritudines etiã toti⁹ corpis aut ea q̃ ꝓcesserunt sũt satis note volẽti aliq̃d iuestigare. Signa ãt male ꝓplonis ca. p hũc modũ discernunt. vrina ẽ intẽsa. circa pudibunda est multitudo piloz. caloz. ⁊ punctura. et appetit⁹ in venerẽ. veloz emissio scis et delectatio: mẽstrua sunt citrina: ⁊ sunt calide tactu. aiose. pulsus veloz. satis. velozes sunt in morib⁹. ⁊ in oib⁹ suis actionibus. si aũt sunt frẽ ꝓplonis tũc signa sũt opposita. vrina remissa. paucitas pilorũ. paucitas appetit⁹ i venerẽ. paucitas mẽstruoz. ⁊ albedo coz. tarda emissio scis. ⁊ modica delectatio. pulsus tardus. paucitas satis. pigra i morib⁹ suis. si ãt fuerit mala ꝓplo ficca. tũc mulier ẽ extenuata. ⁊ modicũ aut nihil emittit i coytu. mẽstrua pauca. vrina tenuis. labia ficca. ⁊ fissa. si autẽ fuerit nimia hũiditas cã sterilitatis tũc apparẽt ista signa. matrix est hũida. ⁊ post mẽstrua remanet hũida. ⁊ semp vel quasi exit a matrice quoddã liquidũ fluidũ albũ aquosuz. ⁊ nõ delectat⁹ in coytu ⁊ matrix ẽ lubrica. ita q; semẽ retinere nõ põt. ⁊ ista cã aducnit pl'm iũcta cuz frãte Ipo. ẽt docuit experiri vtrũ mulier esset parata ꝓceptui. l. q; suffumigaret cũ aromatib⁹. ⁊ si fumũ sentiret ab int⁹ pata erat si aũt nõ sentiret sterilis posset iudicari cã mancnte qñ opilatio signat. ⁊ b̃ expimẽtũ valet ẽt in virginib⁹. si ãt mulier fuerit corrupta dicũt aliqui auct ozes ꝙ supponat sibi dollã allei. ⁊ si ab int⁹ sentiat odorẽ allei ascẽdentẽ vsq; ad os ⁊ nares pata ẽ ad ꝓceptũ. si nõ: nõ. Tertio põt experiri sic q; scia ꝓgnãt in scutella plena aq̃ frã ⁊ si supnatet ille ẽ sterilis. si vadat ad fundũ fecõdus iudicat. ⁊ sicut de viro ita ð muliere. multa alia experimẽta ponũtur ab auctorib⁹ sed nõ adhibeo fidem.

Prognostica. Emorroides et extrescẽtia in matricẽ nõ vident recipe curationẽ. nec eẽt tortuositas foraminis virge virilis. mulier fecõda magis viuit sana ꝫ cin⁹ ẽ annus. mulier sterilis magis cõseruat iuuentutẽ sed magis ẽ egroratiua. Notabil' puitas virge nõ recipit curationẽ. Mulier vulnerata ⁊ postea cicatrizata nõ recipit curationẽ. ⁊ si cõcipiat valde timẽdũ est de morte matris. q2 orificiũ matricis nõ ẽ bñ dilatabile ad exitũ fet⁹. ⁊ oz ipaz aliq̃ñ scindere ⁊ apire. ⁊ b̃ ẽ magnũ ꝓculũ. cicatrix igr̃ i matrice aut orificio cui⁹ ẽ valð mala.

Cura. Si ãt mlier fuerit steril' pp malã ꝓplonẽ ca. In ꝓis si ꝓtica ria ꝓuenãt fiat flõia de epatica. deide ð saphenis. deide vtatur siru. ro. viol'. ⁊ nenupharo. Deide purgeť cũ trifera sarracenica. deinde stupheť in herbis frĩs. deide. vtať rubea trociscata. deide vtať zucro. triafandð. ⁊ aq̃ ro. deide fiat pessarũ ð stercore leporis. ⁊ mirce leporis. ⁊ se. mercuriaľ. cũ modico mell'. ro. deide vitet oia cibaria ca. ⁊ exercitiũ nimiũ ⁊ irã. ⁊ bẽ viret oia illa q̃ notabl'r pñt ipsaz calefacere ⁊ cõtinuet ozdeatũ ⁊ panẽ ozdei nõ solũ p dies ⁊ mẽses ꝫ p annos si necessariuz fuerit. Vtať piscib⁹ scamosis de aqs mũdis. vtať coriãdro in salsamẽtis. ⁊ vtatur lacte acetoso. Ordinentur igr̃ fe res nõ naturales in gradu oppositio donec calor exceděs ad tẽperiẽ sit reduct⁹. Si ãt venerit sterilitas pp frãz ca. ⁊ hu. tũc digerať in primis mã p hũc modũ. ℞. radicis rubee maioris. artẽie. fauine. añ. lib. ℈. folioz mẽte. abſinthij. fumitatũ origani. et calamẽti. añ. ʒ. ij. spicenar. squinãti. calami aromatici. anisi. maratri. ameos. ſ: feleos añ. ʒ. i. mell'. ro. lib. ij. fiat sirup. Dã digesta purgeť sic. ℞. bñdicte. theodoricõ. emperť. añ. ʒ. añ. esule masticis. añ. ℈. ℥. misce

antur ⁊ fiant pill'. corpore mundificato. fiāt stupha. ⁊ in stupha ponātur ea q̄ ponuntur in sirup. ⁊ in exitu a stupha detur sibi auree alexādrine metridati. añ. ℈. i. misceañ'. ⁊ hoc fiat multis vicib⁹. Deide mundificet matriz. Accipe p̄dictū sirupū ⁊ cū aqua decoctionis absinthij .mirre. ⁊ colloq̄ntide. misceañ' ⁊ p̄ficiātur. ℥. iij. in matricē. Deinde vtaf isto elio. ℞. puluerispotionis muscate. puluerisfere magne. puluerisstomaticon cōfortatiui ꝓserue citrangulorū .añ. ℥. i. ligni aloes. ambre. grisse. añ. ℥. ij .musci. ℈. ij. panis zucč. q. s. ⁊ fiat el'ℨ. Deinde post ista oīa si non fuerit fecōdata vtaf isto puluere. ℞. testiculū muris dextrū si vult masculū. ⁊ sinistrum si vult feminam. desiccetur in umbra ⁊ pulverizef. tunc. ℞. limature eboris. se. siseleos. matricis leporis ⁊ coagulu⁹ eius .añ. ⁊ fiat pulvis. ⁊ vtaf isto pul. mane ⁊ cero cū brodio cicer aut carniū. aut cū vino al. ⁊ p̄ōt apponere pul. liquif. aut panē de zucč. vt in accipiendo sit magis gratiosum. Deinde vtatur isto medicamīe. ℞. ambre. grasie. storacis. calamite. añ. ℥. i. mirre. mastič. thuris. gariofi. ligni aloes. cinamomi. nucis mus'. nucis ap̄essi. añ. ℥. ß. cōficiāf cū oriff'. diuf. ⁊ aqua ro. ⁊ fiat massa una. Deinde illa diuidatur in q̄uor partes. ex una pte fiat pomū ambre ad odorandū. ⁊ de secunda fiāt pill'. parue ad quātitatē ciceris. ⁊ comidie de mane trāsglutiat. ij. integras. ⁊ ex tertia pte fiat pessariū ⁊ inungaf pius ex balsamo. ⁊ ex quarta pte fiat tle ma gisteriū fractamētur in aq̄ ca. ⁊ p̄ calamū sumus ascēdat vsq; ad matricem. ⁊ sit ita tali ꝓportione q̄ sentiat calorē aque aliq̄tulū supra tēperamētum ⁊ dormiat si p̄ōt ⁊ illa sunt q̄ mirabiliter fecundant Si aūt ex his oīb⁹ nō fuit fecūda. ℞. stomaticō confortatiuuz in hora sue pfecte curationis ꝓficiatur calidū in cōcauitatibus cāne. Deinde extrahaf q̄ est in cōcauo. ⁊ fiat pessariū ⁊ cooperiaf cū pāno lineo gracili sicut dictum⁹ in p̄io capīo huius. vij. Si aūt matriz fuerit hūida ⁊ aq̄la fiat tale suppositoriū. ℞. mirr. aloe. masticis. thuris laudani. nucis ap̄essi. folioru eius. blace. bisantie. ligni al. galāge. zedoarie. nucis mus. alumīnis. ō pluma, sumac cupulaz glandiuz. añ. ℥. i. c̄ōficiātur cū oriff. squill'. ⁊ fiāt pessaria. ⁊ inuoluantur in corpe mūdificato ⁊ vomitu p̄cedēte matrici supponātur ⁊ teneātur p vnā horā ⁊ quiescat p aliā ⁊ ita deinceps vtet ociū ⁊ exerceat se ante cibū. vitet oēs fructus ⁊ oīa legumia. ⁊ oēs herbas crudas. ⁊ vitet oīa q̄ sunt dure ⁊ tarde digestionis sic̄ sunt carnes bouine. ⁊ caules. ⁊ case⁹ antiqu⁹ ⁊ ouа indurata. ⁊ oīa con chilia. ⁊ ossis pisces bestiales ⁊ silīa. vitz repletionē nimiā cibi ⁊ por⁹. Vtaf carnibus assis ⁊ aurib⁹ nō degentib⁹ i aquis. ⁊ oīa sint assa ⁊ sicca quātum erit possibile. Diligens igit medic⁹ ordinet aeres et alias res nō naturales in siccitate eleuata donec nimia matricis hūiditas ad tēperiē sit reducta. Si aūtez venerit sterilitas pp nimiā siccitatē inūgat q̄es ⁊ ociū ⁊ vtaf dieta resumptiua ⁊ nutriēte. ⁊ vtatur lacte. Et sup oīa sit in letitia ⁊ gaudio sempiterno. Deinde vtatur isto pessario ℞. cerebri cerui. ⁊ vituli. medulle cerui. et vituli. butiri vaccini sine sale: adipis caprarū. cere. ⁊ mellis. q. s. ⁊ fiant pessaria. Si aūt fuerit sterilitas ꝓp pinguedinē matricis tunc cōperit ieiumiū ⁊ dieta subtilis ⁊ paz nutriēs. ⁊ accidētia aie. ⁊ ira. ⁊ sollicitudo. tristitia ⁊ vigilie. plin dur⁹ decubit⁹. ⁊ pessarizef cū aurea alexandrina. ⁊ tyriaca vel cū milio. ⁊ sale ⁊ nuce cupressi nitro ⁊ corcsi fiant. ⁊ fiāt pessaria ⁊ sacellationes. Si aūtē fuerit sterilitas ꝓpter ventositatē apponanf ea q̄ ꝓsumūt vētositatem p modū empli ante ⁊ post ⁊ p pessaria ⁊ suppositoria ⁊ clisteria. ⁊ balnea ⁊ suffumigationes. ⁊ ista sunt rutha. ⁊ semen eius. nasturciū. anisum. ciminum. anetū. castoreum. agnus castus. ⁊ similia Si aūtē fuerit sterilitas ꝓpter strictura⁹ orificij matricis balnectur frequenter in aqua decoctionis malue. bismalue. palce ordei. ⁊ auene. ⁊ fiant pessaria. ⁊ paulatīne ingrossentur de apio. amisio. cimino. et mellis. Et si necesse fuerit fiāt multa pessaria de stagno quedā gracilia. ⁊ quedā grossa. ⁊ quedā magis grossa. ⁊ inuoluā tur cū lana ⁊ arogon. ⁊ apponātur ⁊ sint ita grossa q̄ fiat q̄si quedā violentia. Si aūtē fuerit sterilitas ꝓpter amplitudinē uimiā orificij matricis balnecetur i aquis

ſtipticis vbi ſint cauda equina: plãtago: mirtilli: ſumac: nux cipreſſi: maſtix: thus: bolus armenicus: galle: cupulle glandiũ et ex iſtis etiam fiat peſſarium. Verruce autẽ & emoroyde & exceſcẽcias matricis reſtauratorib⁹ derelinquo. Si autem fuerint alique alie egritudines propter quas accidat ſterilitas curenſ ſicut dictum eſt in locis ſuis. Addam⁹ iſtud capitulũ cum capitulo de ſterilitate viro rum q̃ dictum eſt ſuperius. & habebim⁹ opus perfecti magiſterii. Circa autem iſtam materiã eſt intelligendum q̃ ſemẽ aptum ad generandũ eſt album grandiſ noſum: & odoriferum. ſicut odor florum palmarũ. Modus autẽ coeundi eſt iſte vir & mulier debent eſſe temperati virge ad temperamentum & debent eſſe ordinati in cibis & potibus & aliis ſex reb⁹ non naturalibus & cibo digeſto. & ſuperfluitatibus expulſis poſt mediam noctem & ante diem maſculus debet excitare feminã ad coytum loquendo: oſculando: amplexando: mamillis tangendo: & pectinem: & peritoneon. & hoc totũ fit vt mulier appetat vt ſemina concurrãt ſimul cum mulieres tardius emittat. & cum mulier incipit loqui quaſi balbucíendo tunc debent ſe cõmiſcere & paulatim debent coyre et debet ſe vnire omnino pectini mulieris ne aer poſſit ingredi. & poſt ſeminis effuſionẽ debet ſtare ſupra mulierem ſine motu. non enim ſtatim debet ſurgere. & poſtq̃ ſurrexerit debet extendere crura. & fiet reſupina. & dormiat ſi põt. quia multum eſt vtile. & non loquatur nec tuſciat & iſta faciunt multum ad retentionẽ ſeminis. & q̃diu ſenſerit ſemen in matrice vl' iaccat vel deambuler paulatine ſi neceſſarium fuerit.

Clarificatio. Intelligendum hic diligẽter quod licet ſit cõtra opinionem philoſophantiũ quãtum eſt de preſenti q̃ ſemẽ viri intret ſubſtantialiter cõpoſitionem fetus tanq̃ pus mundior & magis depurata & magis apta ad receptionem ſpeciei. nihil enim ſufficienter eſt actum et paſſum ſufficienter ab anima niſi reſiduum quarti cibi ſed nihil eſt aptum ad recipiendum animam, niſi q̃ ſufficienter ab anima diſpoſitum eſt & paratũ. cum oẽz potentiam p̃cedat actus ſm intentionem dñi alberti inde nutribili & nutrito. ſz nihil eſt ita actum & paſſum & diſpoſitum & digeſtum ſicut ſemen. quare ſemen intrabit ſubſtãtialẽ fetus cõpoſitionem. ſang. enim mẽſtruus eſt imundus valde. quomõ igitur per ſe erit materia & ſbñs tãte forme. quare. &c. Preterea quod eſt formale non eſt materiale. ſed ſemen ẽ formale. quare &c Preterea agens & materia nõ coincidũt ſed ſemen eſt ſicut agens. & ſi eſſet materia tunc quo inciderẽt. quare &c. Et qõ dicitur ab Ariſ. artifex non intrat artificiũ. ſemen eſt artifex. quare &c. Reſpõdeo breuiter ſine preiudicio ad oĩa iſta q̃ ſemen ſolum nõ habet omnia iſta. ſed ſpirit⁹ gignitiuus cõpoſitus eſt ex trib⁹ ſpiritib⁹. qui eſt in ſemine. ille enim eſt ſicut agẽs. & ſicut foramina. & nõ coincidit. & non intrat ſpecialem fetus ꝓpoſitionem. & Aly appellauit iſtõ ſpiritũ intelligentiam diuinam que generat embrionẽ. non ẽ igit̃ inconueniens ſi ſemen intrat ſpecialẽ fetus cõpoſitionem. Secũdo notandũ q̃ mulieres carnoſe ea. & hu. hñtes venas latas inter omnes ſunt magis parate ad cõceptum. Secũdo colice extenuate ſed q̃ macies nõ nimis excedat. Tertio ſtãtes mulieres minus q̃ habent venas ſtrictas & ſunt pingues & replete. oĩum autẽ minime melãcolice extenuate &c.

Capl'm. xv. de regimine pregnãtium.

Stud capitulũ eſt

i de regimine pregnãtiũ. & abortu. & de accidẽtib⁹ ſupueniẽtib⁹ pgnãtibus. Sz prius videm⁹ de ſignis cõcepc⁹. cum cim mulier concepit tunc ſentit quãdaz ortipilationem vſus pudibunda. & vẽter gracilatur vſus vmbilicuz & retinẽt ſemẽ & menſtrua ceſſant & diminuitur appetit⁹ coyt⁹. & vrina ẽ colorata. & apparet quoddã ptentũ q̃ſi coytum caprinatũ. & ſunt ibi quedã cõtenta alba aſcendẽtia & deſcẽdẽtia. & cõſtringitur orificiuz mſicis interi⁹. ita q̃ acus penetrare nõ poſſet preter ß q̃ hẽat apoſtema aut duriciẽ & eſt tertiũ ſignũ inter oĩa ſigna. & viro videt̃ q̃ virga maneat ſicca poſt coytũ. Deinde incipiunt mamille in

grossari. ⁊ appetūt diuersa ⁊ varia ⁊ alīs enormia. ⁊ habēt dolorem capitis. ⁊ immutatur color. ⁊ exprimento possum⁹ scīr vtrū concepit vel non. Accipiat de nocte cum vult ire dormitū mellicratū cū aqua pluuiali ⁊ si sentiat tortiones pregnans est: ⁊ si non: nō. Et dicit Auic. q̄ istud hz veritatem dūm nō fuerit vsa sanitate sua melle. Secūdo suffumigēt cum aromatibus ⁊ si sentiat fumū ab intus p̄gnās nō est. ⁊ si non: est. Tertio sic accipiat mulier dolsam allei ⁊ supponat sibi dum iuerit dormitum. ⁊ si post somnū senserit saporem allei in ore pregnans nō est. ⁊ si non sentiat pregnās est. Signa autē masculinitatis sunt. mulier q̄ cōcepit masculum est vehementius colorata melius. ⁊ velocior in motibus suis. ⁊ leuior. ⁊ melius appetit. ⁊ dexter oculus est magis mobilis. ⁊ mamilla dextra citi⁹ incipit ingrossari. ⁊ color eius immutari. ⁊ tumor i pte dextra ventris. ⁊ ibi fit mor⁹. ⁊ si mulier sterilius cū vult ambulare mouet pedē dextrum. ⁊ si sedeat ⁊ velit surgere citius ponet manū dextram supra dextrū genu adiuuando. ⁊ velocius mouet in vtero q̄ in tribus mēsibus mouet. ⁊ mulier i qua tumor. ⁊ lac est magis grossum ⁊ mundum q̄ si est masculus ⁊ pulsus maior in parte dextra. Deinde veniam⁹ ad cās aborsus

Cause. Cause enīz aborsus aut sunt extrinsece aut intrinsece. Si extrinsece sicut est nimius coyt⁹. casus. ⁊ obuiatio. fe. apostema vlcera. carētia alicui⁹ cibi desiderati. aut q̄ suppositi alīqua que inducūt aborsuz: clamor: cursus accidētia aīe. vt est ira ⁊ timor. aut q̄ saltauit supra se retro se post coytuz. aut q̄ est nimis extenuata. aut quia nondū venit ad annos pubescentie. aut quia semē viri fuit exiguum. aut q̄ fecit flōtam. aut accepit medicinā laxatiuā. aut vomicam aut q̄ ista commouerūt ab intus nō per artez. sicut est tonitruū. fulgur. ⁊ bz euiter oia illa que fortīt ⁊ subito cōmouent corpus. sicut est ventus borrealis post meridionalē. Si autē fuerit aborsus ppter cās itrinsecas tūc puenit ppter vētositatē. aut hūorem. aut matricis debilitatem.

Signa. Cause enim primitiue sūt satis note. hz si venerit ppter ventositatem. signū est q̄ tūc puenit aborsus ⁊ in primis tribus mensibus. quia ligamenta in principio ⁊ in fine sunt debilia. sicut videmus de fructibus in arbore quia in primis tribus mensibus ex fali causa fit aborsus propter debilitatez ligamentorū. Si autē fit aborsus propē humiditatē currentē ad matricez ℔ signū est q̄ abortitur in trib⁹ medijs mensib⁹. Si autez fuerit ppter debilitatez matricis hoc est signuz quia fit aborsus in tribus mensibus vltimis. Signa etiaz aborsus sunt fluxus menstruoz. fluxus lactis cum gracilitate mamillaruz. Signa autē q̄ fetus est mortu⁹ sunt ista imobilitas ventris cū antea moueretur. fritas vētris ⁊ laterum cū antea eēnt ea. egritudo acuta cū precessit ⁊ cū terribilitate accidētium. grauitas in vētrem ad modū sarcine fetor hanelit⁹. ⁊ emissio rerū fetidaruz Signa cē fetus mortui est cū oculus pregnantis graciliat. ⁊ alba oculoz sunt fusca. ⁊ nares sunt rigide. ⁊ aures ⁊ labia sunt rubea. rubore inq̄ vergēte ad liuorē mortificatum. ⁊ venter assimilatur ventri ydropicorum.

Pronostica. Mulier q̄ debilē et frequēter partitur in matrice de facili abortitur. ℔ est signū infallibile aborsus. quecūq; tempestates veniunt mulieri siue ab extra sine ab int⁹ dunt amen mamille gracilientur. non oz timere de aborsu. ⁊ si gracilientur abortitur. Et si fiat aborsus de masculo gracili abitur prius mamilla dextra. ⁊ si femina sinistra. Si mulieri pregnanti superueniat durices epatis. et tumor ventris nō sanatur. aut cū magna difficultate. maior est dolor in aborsu q̄ in partu.

Preseruatō. Uitetur oia que p uocāt aborsum et reducantur ad temperamentum p cōtrarium sed cum moderamento. vt calida cū frigidis. ⁊ econtrario. inanita aūz repletibus. ⁊ econuerso. ⁊ ita de alijs. Intelligendum q̄ mulier pregnās incurrit aliquando fluxum menstruorum ⁊ timetur aborsus. sed aliquando est ita q̄ mulier abūdat in sanguine q̄ sufficit ad nutriendum fetuz ⁊ ad mundificandū corpus

ꝛ nō venit etiā p venas intrinsecas matricis sed p extrinsecas. ꝛ tūc nō oꝝ dubitare aboꝛsum. imo qui restringeret eēt p uocare aboꝛsuꝫ. Signū autē ꝙ huiꝰ mēstrua veniant p modū mūdificationis. qꝛ mater nō debilitat. nec mamille gracillātur. nec motꝰ fetꝰ imutat. In tali igitur casu nihil est faciendū. Intelligendū etiā vt dictū ē ꝙ medicamina laxatiua ē vsū de illis que pꝛouocant aboꝛsuꝫ. Vitetur igitur oīb⁹ modis nisi qñ materia aliqñ est furiosa. ꝛ tūc possum⁹ mūdificare coꝛpus ꝛ hoc a quarto mēse vsqꝫ ad vij. mēsem. s. ꝙ in ḡrto ꝛ in. v. ꝛ i. vi. quia ligamēta sunt multū debilia in primis tribꝰ mēsib⁹. ꝛ in vltimis tribus. ꝛ in medijs sunt fortiora. Si autē venerit aboꝛsus, ꝓpter vētositatem aut ꝓpter nimiā humiditatez lubricanē matricē tūc bonū est ꝙ antē cōceptū mūdificetur mulier. Vtaꝫ igitur mulier exeritto fozti ante cibū. ꝛ vtatur dieta tenui. ꝛ vtaꝫ assis. ꝛ frixis. ꝛ teꝛre facis. deinde vtatur oxilꝫ. diuꝫ. vbi bullierint artēsia. ruta. menta. deinde purgetur cū teodozicō emper. aquaꝫ cū cuforin parua quātitate. deinde fiat cliștere cū suc. blete. ꝛ se. ruthe. ꝛ yerapꝫ. ꝛ aliꝭ q̄ cōmuniter apponunt. deinde mūdificetur matriꝫ cum ista decoctione. ℞. artēsie. absinth. mente. oxigani. calamenti. anisi. maraꝫ. cimini. spicenar. squinātī. rad. lilij. añ. ʒ. ij. pulpe colꝫ. suc. ruthe. añ. ʒ. iij. mellis lib. ß. ꝛ vini albi. lib. i. aque. lib. i. ꝛ ß. fiat decoctio vsqꝫ ad lib. i. ꝛ ß. ꝛ pꝛiciatur in matricē in vna vice. ʒ. ij. Deinde post cōpletaz mūdificationē secure coeat ꝛ impregnetur. deinde vtatur dieta predicta. ꝛ vtaꝫ nasturcio agresti. deinde vtaꝫ istis ekꝭ. s. diamisson. diacimini. cuminata alexandrina. diantos cū musco. diasion. piꝑeron. diagalāga. Deinde. ℞. zedoarie spicēar. se. ruthe. mirre. castoꝛei. anisi. maraꝫ. ben. alipte muscate. añ. ij. cōquassentur ꝛ bulliant in oleo cōi. ꝛ addatur cera. ꝛ fiat vnguentum. ꝛ inungatur venter et doꝛsuꝫ. ꝛ latera per modū olei. ꝛ per modum vnguenti. Deinde vtatur isto ekꝭ. ℞. zedoarie. maratri. anisi. cimini. se. nasturcij. agrestis. ameos. cinamomi. nucis. muſ. castoꝛei. dozonici. triū granū pipis. ꝛ cardamomi. garioſ. añ. ʒ. ij. pserue citrā gulozꝫ. ʒ. i. pāis ʒucc. q. s. ꝛ fiat ekꝭ. ꝛ istē ekꝭ vꝫ in omnē euentū. ꝛ ante ꝛ post. nisi caloꝛ esset cōcomitans. Ista aūt valent cū fit aboꝛsus in primis mēsib⁹ ꝛ medijs. Si autē fit aboꝛsus in vltimis mensib⁹ ꝙ fit ꝓpter debilitatē vt dictū est. tūc vtatur dieta resumptiua ꝛ nutriente. ꝛ fit tota odoꝛifera. ꝛ vtatur istis ekꝭ salicz potione muscata: pliris cum musco valer de anthos cum musco. diacitoniten. diambre: letitia. Bal. ꝛ apponatur fascia que appꝛehendat totū ventrē de panno ō bō bace. ꝛ aspergaꝫ puluere mastices ꝛ thuris. In principio autē cōceptꝰ bulliāt in oleo absinthiꝫ menta: spicanar: mastix: ꝛ thus. ꝛ stōus inungaꝫ. In vltimo autē balneetur ꝛ ponantur in bal. mollificantia. ꝛ inungatur cū oleo de violis. ꝛ oleo vbi bullierint malue. bismalue. Si autez pedes infletur mulier pregnanti abluaꝫ cum aqua vbi bullierit absinth. camomilla: melilotuꝫ: aboꝛtanum: spicanar. ꝛ sal. Si autē pregnans apperat enormia dietentur cū assis ꝛ frixis: ꝛ odoꝛiferis. ꝛ post cibum vtatur piris. coctanis maſ. granā. quellanis assis: castancis assis: acerbis assis ꝛ fiat emplm de mellissa. bugloſa. ꝛ sandal. ꝛ cozice citri. ꝛ coꝛrigatur cū blācticis. Si autē fetus est moꝛtuus exꝑelatur per hunc modū. fiant pessaria ꝛ suffumigationes. Ista autē sunt que induc̄t aboꝛsuꝫ siue per se siue cū aliis. ekꝰ. nigeꝛ. pulpa colꝫ. ekꝰ fides. fel tauri. pix liquida. mirra: assa fetida. galbanuꝫ. caueat tū sibi quicūq; sub pena eternali ꝙ nō doceat potionē moꝛtiferā nec aboꝛsum.

Clarificatio. Intelligendum ꝙ li gamēta a principio sunt debilia: tenera: rara: que non ad magnitudinem deueneruntꝛ ideo ex modica occasione ruꝫpunt. sicut videmus de fructibus ꝛ arboꝛibus. In medio autem tempoꝛe veniunt ad perfectam magnitudinē ꝛ fiunt solida. ꝛ ita in hoc tempoꝛe possumus cum minoꝛi periculo purgare. In fine autem sunt debilia ꝓ tanto ꝙ extenduntur ꝛ carent nutrimento cum fetus totum sibi trahat. sicut patet de fructibus quiꝫ se cadūt sicut declarat Bal. Secundo notandū ꝙ feꝛ⁹ potest viuere matre moꝛtua existente. saltim p aliquod

temp⁹.nec caret oīno anhelitu:īmo fetus attrahit aerē attractū in arterȳs matr:s. ⁊ potissime venit qñ os matrias manet apertū.⁊ tō matre mortua aliquod artificiū debz fieri vt os matricis stet apertū ⁊ statim venē matris dz aperiri ⁊ fet⁹ extrahi.⁊ tali artificio vt dicitur fuit primus Cesar extractus:⁊ inde ex illo habuit nomen ⁊c.

Capīm.xvi.de difficultate part⁹.

Artus quidam est p naturalis:⁊ quidā īnaturalē. ⁊ quidā difficilē.⁊ de isto intendim⁹ magis principaliter. Part⁹ naturalis est qui ē in fine.vij.mensis.aut.x.aut.ix. vtpīm.⁊ dz caput pri⁹ exire.⁊ dz tenere facie versus terrā.deinde dz egredi collū deinde humeri.⁊ dz brachia tenere extēsa supra latera. Part⁹ aūt īnaturalē ē qñ exit resupin⁹:aut primo exeūt pedes:aut man⁹.aut latera. Part⁹ aūt difficilē est qñ nō pōt exire:⁊ laborat malē ⁊ angustiatur ⁊ moratur in illo labore ⁊ anxiatur longo tempore.

Cause. ⁊ difficilē ē est ꝓpter causas extrinsecas:aut ꝓpter intrinsecas. Si ꝓpter extrinsecas sicut ē nīa calitas:aut friditas:aut qz obstetrix ē indocta:aut qz fuit vulnerata in orificio matricis exteri⁹ ⁊ facta ē ibi cicatrix ⁊ duricies:⁊ cū venit ad partū illud nō ē bñ dilatabile: aut qa part⁹ ē ante temp⁹ naturale.aut qz mater patitur aliquā egritudinē circa ventrem. aut qz ē multū cōstipata. Si aūt fuerit ꝓpter cās intrinsecas ē qz puella concepit añ tps pubescētie.⁊ dz adhuc meatꝰ strictos.aut qz est pinguis ⁊ dz orificiuz opitatū.aut qz mulier ē nīs delicata ⁊ parua aut qz fet⁹ ē nīs magn⁹ ⁊ grossus aut qz ē nīs tenuis pu⁹ ⁊ debil:⁊ nō pt se iuuare:aut qz ē mortuus.aut qz caput ē nīs magnū.aut qz duo capita.aut qz duo gemelli:aut qz pt⁹ ē īnatūl ⁊ añ tps nāle:aut qz nīs ē dura.aut ꝓp egritudies matricis aut qz matrix ē pua nātr ⁊ corrugata.aut qz mrix ē sicca sine lenitate.

Signa. Si aūt mrix ē fortis ⁊ cāe predictē alie nō apparēt tē ēsignū qz pt⁹ ē difficil ꝓp secūdinā.si aūt fuerit ꝓp fetum mortuum:tūc est magn⁹ dolor circa vmbilicū fe.lenta.discoloratio faciei. fetid⁹ anhelit⁹:⁊ assensus vapor ozibilitū ad supiora:⁊ īmobilitas vētris:instantia vigilia ruz.⁊ oīa alia pōt cognosci ꝑ indicia.

Pronostica. Qñ dolor declinat versus iferiora ⁊ anhelit⁹ ē bon⁹ ptus erit facilis:masculꝰ cū minori labore egredit qꝫ femīa.mulieres pingues magis laborant in partu qꝫ macilente.

Cura. Cū appropinquat tps part⁹ balneet in tina vbi sit malua: bismalua.viol.camomilla.melilotū.post ea inūgat cū olo sisamīo.⁊ olo amigda. dul.⁊ pinguedine galline.Deinde iceat ꝑ loca dediuia.⁊ cū magis appropinqt ad partū sumat cibū in parua quātitate: sed multi nutrimēti.sicut ē brodiū gallie pinguis.⁊ sumat vinū odoriferū.Deinō cū magis approximat ⁊ rūpit tela prima ⁊ incipit exire q̄dā aḡsitas tunc attrahat anhelitū cū fortitudine.⁊ ita ipellat fortē versus inferiora.ex tali impulsio est magni iuuamēti.Et eligat obstetrix habēs manū gracilē ⁊ digitos longos.⁊ dilatet orificiū matricis suauiter cū vngulis.⁊ intromittat illud pessariū⁊ reddit partum facile sine timore aborsus.℞. ysopi.lilij. ozigāi.calamēti.añ.ʒ.ij.terebentine .ʒ.i. cōquassentur ⁊ inuoluant in lana ⁊ fiat pessariū.Deinde suffumigef cum aliqua muscata.Deinde cū ista ꝑcesserit ⁊ adhuc est part⁹ difficilis fiat sternutatio:⁊ comprimat se fortiter.Et si mulier ē pinguis iaceat supra ventrē suuz ⁊ flectat genua supra ventrē. Si aūt fuerit ꝓpter cōstipationē fiat clistere. Si āt ꝓpter cicatricem nō est via nisi cū instrumēto cirurgico cicatrix aperiat. Si aūt fuerit ꝓpter grauz innaturalē reponat intus suauiter vel pedes vel man⁹ donec veniat fm naturam Si aūt fuerit ꝓpter fetū mortuū balneetur in aqua vbi sit pulegiū regale.artbia origanū.calamētū.⁊ fiāt ea que dicta sūt in capīo ꝑcedēti de aborsu.Et si fuerit ꝓpter egritudines aut ꝓpter cās primitus notas reducant ad tēperamētū per cōtraria.⁊ caret sicut dicit in locis suis. Intelligendū qꝫ ista cōfectio reddit partz

facilē.r.mirre.castorei.storacis.calamite cinamomi sauine.añ.z.ℏ.paris zuccℓ.quā tū sufficit ⁊ fiat eℓm.vel ꝓficiaℓ cuz melle capit.ve.re.reddūt partū facilℓ.ℰ dicℓ ꝙ si colligaℓ agrimonia cū orōne dñica ⁊ liget in cora mulieris laborātis in partu. ita ꝙ radix sit versus superiora ꝙ statim expellik fet⁹.⁊ iō oz hꝛe cautelā ꝙ statim remoueaℓ post partū qm̄ alik matrix descēderet ad inferiora. Qualik aurē ⁊ quo baccalari⁹ nouiter genitus debeat regi.B dicem⁹ cū ꝙ dei gratiā tractabim⁹ regimen sanitatis.

Clarificatio. Intelligendū ꝙ mulieres pingues pariunt cū difficultate:⁊ qz sunt opilate ⁊ con stricte.⁊ qz parꝛ habēt de calore ⁊ spiritu ⁊ iō qz virt⁹ debilis fetū bono modo expellere nō possunt. Secūdo notanduz ꝙ nat⁹ in septimo mēse dñ pōt viuere.qz vij.planete iā ibi operati sunt.in.vij.aūt nō.qz debik videℓ positꝫ in.vij.nō oritur qz oz expectare vsqꝫ ad.ix.⁊ potissime qz iteꝛ incipit dñari saturn⁹ in.vij.sicut fēc in primo.⁊ qz saturn⁹ imobilitat ⁊ inducit quietē cū sit planeta frūs ⁊ sicc⁹ iō si moueaℓ ꝓra inclinationē orbis moueℓ ⁊ videtur motus firthortic⁹ nō nālis: quare viuere nō pōt. Jn.ix.aūt incipit regnare Jupiter qui ē planeta beniuol⁹.⁊ iō viuere pōt cū ēt sit fortificat⁹ ⁊c. Tertio itelligēdū ꝙ baccalari⁹ nouik nat⁹ statiz flet ⁊ clamat ꝓpter subitā mutationē ad acrē frīd.⁊ si sternutet bonuz est :qz fortitudo virtutis significaℓ. Quarto notādū ꝙ mulieres q̄ cōsueuerūt parere facilℓ⁹ pariunt ꝙ q̄ nō cōsueuerūt. Jutto illud. Assueti assuctos ferre labores ⁊c. Et pp aliquod.ſ.pp latitudinē meatuū.nisi forte aliqd supueneriꝫ ipedimētū: sicut ē strictura meatuū.,ꝓpter aliquas occasiōes. aut nimia fet⁹ magnitudo ⁊ sikia. Quito notandū ꝙ hz aromatica narib⁹ apposita attrahāt mīcē ad supioza tñ qñ ē ibi fet⁹ nō pōt.hz ꝓfortāt aromatica narib⁹ appositā.reddūt ptū facilē virtutē cōfortāto.

Ultimo notādū ꝙ si querak i q̄ tpe pt⁹ sit facilior. Dico ꝙ in vere pp fortitudinē vtutis.⁊ si diceret ꝙ i estate part⁹ est facili oz ꝓpter raritatem ⁊ meatuū latitudinez dico ꝙ non sufficit qz ẏr⁹ defīē exalando ⁊ cetera.

Capℓm.xvij.de retētiōe secūdine.

Erentio secundine

r inducit multa nocumēta ꝓpt vapores ⁊ fumos retentos q̄ aliqñ ascendūt caput.aliqñ ad oz.aliqñ inducūt dolorē in toto ventre. Retinek āt pp debilitatē virtutis expulsiue.aut qz san.mēstru⁹ retineℓ in mℓta quātitate.aut qz pec⁹ gñatū ē in mīce ꝙ appellak frak lōbardoz.de quo faciem⁹ mentionē. In primis igik ꝓuocek vomit⁹. secūdo sternutatio.tertio retineak anhelit⁹.q̄rto potek succ⁹ porri.⁊ diuretica.sicut ē anisum ciminū ⁊ sikia.quito suffumigek cū semie porri.aut artbita.sauina. origano. herba pforata.sinapi.stercore bouino ficco.stercore colūbino.aut cū ock⁹ piscis salsi.aut vngulis equoz.aut rutha.⁊ absinth.aut cū spolio serpētis.⁊ circūcingak cū aristologia.aut cū nasturcio.⁊ ficcub⁹ siccis Et ex noiaꝫ pōt fieri bal.aut emplℓm.⁊ ꝙ emplℓm ligek supza coras. Sexto obstetrix inūgat manū suā in ol'o de lilio ⁊ intromittat in matricē si man⁹ ē pua.⁊ pau latine sine violētia extrahak. Septimo supponank ea q̄ facūt abozsuz. Octauo si ex his oībus haberi nō pōt dimittak qz post aliquos dies nā cōfortabik ⁊ expellet eā.aut qsi integrā: aut qsi conuersam in aq̄sitatē. Ultimo cōfortem⁹ mīcē cū odis laudabilibus ⁊ cū el'is aromaticis:sicut est dianthos cum muſco. potio muscata ⁊ simlia.

Cura. Intelligendū ꝙ vomit⁹ valet in expulsione secūdine hz moueak ad supioza.ꝓ tanto qz est angustiosus ⁊ qz suscitat virtutē expulsiuā ptū inferioꝛ qua suscitata expellit nociua. Secūdo itelligendū ꝑm Cōstantinū ꝙ secūdina ⁊ alꝫ pāniculi gñati sunt añꝫ ibi ve niat san.menstru⁹. Ex semib⁹ igitē gñatur secūdina.⁊ hz caro genereℓ ex san⁹.q̄ magis ē necessaria cōseruationi fetus. ideo nā voluit secūdinā ex semib⁹ fabricare. Tertio notandū ꝙ sapientes anotomici ponūt ꝙ fetus inuoluitur quodā pānicu lo vbi recipiūtur superfluitates secūde digestiōis.sicut est vrina,⁊ est alter pānicu

lus qui recipit supfluitates tertie: sicut ē
fidoz. ⁊ nūc queriť q̄re nō eſt alter qui re
cipiat supfluitates prime digeſtiue: q̄ ſūt
ſtercora: cū digeſtiua prima precedat. Di
co q̄ in ꝟ caſu nō precedit. q̄z fetus nō re
cipit nutrimētū p ſtōm: ſz p vmbilicū. vñ
ab epate matriz delegatur ſan. pur⁹ vſq̄z
ad epar fetus mediāte vmbilico fetus et
inde nutritur. ⁊ q̄z ſan. purus nō ḥz sup
fluitates groſſas. ſō nō ſunt ibi feces. q̄re
nō fuit ibi tertius pānicul⁹. Alie aūt sup
fluitates fūt valde parue. ⁊ ſō bñ poſſunt
cōſeruari vſq̄z ad tps natiuitatis. Ellio
notandū q̄ ſternutatio ⁊ vomitus ⁊ ap
plicatio odoz ⁊ ſimilitū iuuāt ad expellē
dum ſe cundinam. ⁊ ſi aliquo modo fac
iunt deſcendere matricem tamen maius
eſt iuuamentum.

Capl'm. xviij. de mola matricis.

Mola eſt quoddā fru
m ſtrum carnis enorme ⁊ quaſi ſi
ne figura. ⁊ vocatur apur quoſ
dam pecus. alij aūt vocāt fratrē lombar
dozum. alij aūt arpiā. de nominibus tamē
nulla eſt contentio.

Cauſe. Gñāť āt mola cū multitudo
ſemis calidi currit ad mſicez
cū carētia ſeis virl'. ⁊ ſō nō pōt generari
embſo. ſz gñāť quidā glob⁹ enormis. et
credūt mlieres ee ipegnate cū nō ſint.

Signa. Mola āt aſſimilať ipingua
tōi, ppť multa. primo q̄z mē
ſtrua retinenť. ſecūdo q̄z vēter ē tūid⁹ ſic
ſi eēt embſo. ⁊ manulle induranť. ⁊ cadit
appetit⁹. ⁊ diſcolorať mlier. Sig̃ āt diſti
nua ſť iſta qm̃ mot⁹ nō ē ordiar⁹ nec pio
dať i mola. nec mouet ſe de latere ad latus
niſi cū ꝓpſiōe: ⁊ vēter ē durior q̄ in cōce
ptu nāli: ⁊ pedes ſūt molles valde. In cō
ceptu āt embſōis nullū iſtoz eſt

Pronoſtica. Mola vlr ē difficil
bil' p. iij. ānos alīs āt vſq̄z ad finē vite ⁊ ñ
recipit curationē. alīs aūt egredit q̄dam
fruſtz carnis enorme. aliq̄n ſan. multus.
aliq̄ndo ventoſitas multa.

Cura. In primis viter exercitū: doz
miat ſupra doꝛſū cū eleuatōe curiū ⁊ co
faz. puocet vomitū, deide ſi pticularia cō
ueniāt fiat ſlōia. deide farmacia. deide vta
tur diu ť. deide apponāť ea q̄ puocāt ab
oꝛſuz. viret oia idigibilia ⁊ oia q̄ gñant
vētoſitatē ⁊ balneeť. ⁊ ſtuphť i aq̄ deco
ctiōis maluaz ⁊ ſiliū molificātiū. Et ſi ex
his ñ cureť vtať tali ſir⁹. R. arthie. ſe. vnī
uſq̄z calamēti. leniſtici. betonice. germani
dree. añ. ʒ. ℌ. aniſi. marať. ſq̄nan. ſpicenar.
ſpice celtice. calāi aroāatici. cipi. añ. ʒ. i. ace
ti al. ʒ. iiij. mel. ro. lib. i. ⁊ ℌ. fiat ſirup. Et
purgeť cū theodoꝛico cupis. deinde fiat
ſtupꝫ. ⁊ ponāť ibi ea q̄ ponūť i ſir⁹. ⁊ bal
neeť i eiſdē. deide ſi iſta nō valēt inungat
obſtemꝛ digitū i olꝺ petrolco ⁊ cōcutiat
hoſtiū mſicis. deide ſuffumigeť cū mirra
caſtoreo. ⁊ elꝺ. ⁊ ſi ex his nō cureť tenea
tur tot⁹ oꝛdo procurādi aboꝛſuz. ⁊ ſi iſta
nō valeāt ſq̄ſcat i pace

Clariſica. Intelligēd q̄ vmes ⁊ re
ptilia ⁊ arpia: ⁊ frať iōbarboꝛ pñt gñari
i mſice. ſz vmes raro. q̄z i teſtis gñanť ex
ſupfluitate mlrū ūnūda. rariſſime āt i mſi
ce. ſz aliq̄ō enorme q̄ pt appellari mola
ſeu arpia bñ pt gñari ex ſcie mlieris coꝛ
rupto ⁊ ex carētia ſpmaz̄ viri. ⁊ ex cal. in
nāli. māle tñ coꝛpi gñato. ⁊ freq̄nt⁹ vt oꝛ
gñať i mlieri⁹ iō bardie. aut q̄z magis la
boꝛāt q̄z magis ſť ſubiecte. aut pp corrup
tionē nutrimēti ſic i apulia. q̄ oꝛ cōit q̄
italice peſſime vtunť ſic ex fructib⁹ ⁊ pꝛ
bis ſz bñ iduūť ꝛc. De augmēto āt vtť ſi
lici ⁊ varicab⁹. ⁊ giboſitate. ⁊ ſilib⁹. nō ca
ro ꝟ apponē aut q̄z raro accit. aut q̄z foꝛ
te nō recipiūť curatōnē. aut q̄z reſtaurato
rib⁹ dereliq̄. ⁊ foꝛte de olꝺ⁹ iūis facta in
vnum capitulū breue.

Capitulum. xix. de podagra. ſyatica. ⁊ arthetica.

Vtta arthetica ſya
g tica ⁊ podagra. ⁊ cyragra. ma
gnā hñt amicitiā ad inuicē. ſed
gutta pt locū gñis obtinē. q̄z vtp̄m oēs
iſte paſ. gñanť p vīā reūatiſmi. ⁊ q̄z rcūa
ſtillat ſic gutta aq̄. ita oēs iſte paſſiones
pñt dici gñali noie gutte. gutta tḡ obtiet
locū gñis. Alie āt. iiij. ſť ſpēs ei⁹. Arthetī
ca āt pt dici cū currit mā ad iūcturas di
gitoz pedū ⁊ manuū. ⁊ ibi ē tumoꝛ alī. ⁊

ō arteꝛica ab artub⁹ nomē ſumpſit. Sia
tica ãt appellaꝛ cū mã currit ad ligamẽtū
anchaꝛ i loco ꝙ appellaꝛ nerteb⁹ ⁊ ſya.
⁊ iō qñ mã ꝑphēſa ē i ligamẽto illo:ꝙ li
gat os cū oſſe:tc dr̃ ſyatica paſ.ꝭ poſſ⁹ fi
eri ex mala ꝓpone. Cyragra ãt appellaꝛ
cū mã ꝑphēſa ē i ligamẽr̃ ⁊ lacert̃ manu
us. Podagra ãt qñ mã ꝑphēſa ē i ligamẽ
tis ⁊ lacertꝭ pedū.⁊ nō ēt magꝭ vis ſi ar
teꝛica obtinēt nomē gñis ſic̃ gutta. ⁊ ꝑm.
hūc modū loquēdi cēnt tres ſpēs ⁊ duo
gña loco vni⁹. De noīb⁹ tñ nulla ē ꝓtctio
ꝑ tāto qz magnã cōuentiã hñt oīa iſta
in cāis ⁊ ſignis ⁊ curis. quare iſta oīa poſ
ſum⁹ ſub vno capꝭo ꝓprehendere.

Cauſe. Cā ãt dūm iſtoꝝ aut eſt exte
rioꝛ aut interioꝛ. Si exterioꝛ
ſic nia calꝭtas diſſoluc̃s. aut nia frās ꝑdẽ
ſanſ:aut ociū nimiū:aut retctio alic⁹ ꝙ cō
ſucuit fluẽ:aut exercitiū nimiū potiſſime
p⁹ facietatẽ:aut coyt⁹ nimi⁹ potiſſime p⁹
repletionẽ. crapula ãt ē cā h⁹ ⁊ nimia re
pletio cibi ⁊ por⁹. vinū ſſpirū i ieiunio et
vinū fortc ſũprū p⁹ repletõez cibi ⁊ por⁹
cuenit ãt iſta paſ.ſenib⁹ ⁊ ꝙalefcētib⁹ et
ill⁹ q̃ patiũt cronicas egritudies. ⁊ cuēit i
vere ꝓp repletõez. ⁊ i eſtate ꝓp diſſolutio
nē. ⁊ i autūno ꝓp raritatē. Si ãt fuerit cā
ſterioꝛ tc ē tripleꝛ. aut ci cuēit ex ꝓte hūo
ris. aut mēbri. aut vnctuis. Si hūoris ſic ē
ſanguis abundantia. aut co. aut flāſſ. aut
mlie. ſiue ſint ſimplicia ſiue ꝓpōita. ſi ex p
te mēbri qz raꝛ laꝛū ãplū ⁊ dilatatū i ſuiſ
vñs ⁊ foꝛamīb⁹. ſi ex ꝓte ỹtuſ. aut qz mē
bꝛū ōbile ſiue añ. aut qz fili⁹ podagrici.
aut qz debilitatū ēp accñs. ⁊ ita debilitaſ
particule patentis ē foꝛtiſſima cā. ⁊ foꝛti
tudo virtutis impellentis alioꝝ membꝛo
rum. Et eſt intelligendum ꝙ tanta humi
ditas currit aliqñ ad iunctuꝛam ꝙ vcrte
bꝛum reſilit ſciam ⁊ claudicāt niſi vtāt
Materia ſciatice vtplrimū continetur
in iunctura. deinde vadit ad neruū latuz
deinde a toto coꝛpoꝛe currit materia ad
locū preter materiā primā.

Signa. Intelligēdū ꝙ in cognitiõe
cāe frequēr decipimur. vt vꝭ
bi gratia paſ.ſũcturaꝝ erit aliqñ de cā frā
⁊ nos opinamur ꝙ ſit de eā ca. ⁊ applica
mus frā. ⁊ talia frā iuuāt aliqñ narcotizā
do:ſtupefaciēdo eñ ſedāt dolorē. ⁊ iō
qz frā iuuāt credim⁹ ꝙ mā ſit ca. licet frā.
⁊ ita ſum⁹ decepti. Preterea maſia erit a
aliqñ ca. ⁊ nos credim⁹ ꝙ ſit frā. ⁊ appli
cam⁹ ca. ⁊ iuuāt maſiā epalādo ſi corpus
nō fuerit plectoꝛicū. ⁊ qz ca. iuuant credi
mus ꝙ maſia ſit frā: ⁊ tñ ē ca. ⁊ ita ſumus
decepti. Preterea aliqñ maſia multa frā
mouet̃ poſialit̃ ad iuncturas: ⁊ induc̃ ma
gnū dolorē. ⁊ qz co. ē de facili mobilis. iō
co. cōicaꝛ ⁊ fluit. ⁊ ita rōne doloris totuz
mēbrū ē ca. rubeū. aliqñ cū fe. ⁊ eſt vrina
coloꝛata ⁊ intenſa: ⁊ cū velocitate pulſus
⁊ inſommietate ⁊ ſiti. ⁊ tūc manifeſte vi
tur nobis ꝙ cauſa principalis ſis calꝭa. ⁊
tñ eſt frīda. Sed furia poſtimi inducit ta
lia ſinthoꝛta. Dis igit̃ modis ⁊ alijs ml
tis decipimur in paſſionib⁹ arteticis. ḥa
materia cōtinet̃ inter⁹ in neruis ⁊ lacer
tis ⁊ ligamẽtis. ⁊ nō apparet nobis inte
rius. Cōſiderem⁹ igitur in primis locū
tactu ſ. eſt calꝭa. ⁊ ſi p⁹. cōſuetudo. ⁊ eras
⁊ aer. ⁊ tẽpus anni cōueniūt in caliditate
⁊ ita de alijs pricꝭantib⁹. ⁊ ſi ſic ꝓbabile vi
det̃ ꝙ maſia ſit ca. ⁊ ſi loc⁹ ſuenſaꝭ frequẽ
ter tactu frūs ⁊ alia oīa ſeu plurima par
ticularia cōueniāt in frigiditate: ſatis eſt
rōnabile ꝙ materia ſit frā. Cōſiderentur
igitur particularia diligenꝭ ⁊ in poſtimo
⁊ ante ⁊ poſt. Deinde ad ſigna magis p⁹
tickaria veniam⁹. Si añ dolor arteticꝰ
fuerit ſine grauedine: ſolū eſt ibi mala cō
pletio ſine maſia in cā. Si añ cū graue
dine: nō ſolū eſt ibi mala ꝓpoſ⁹ ſed ēt mā
vnde maſia aliqñ eſt ſimpleꝭ: aliquando
ꝓpoſita. ꝙ ſi medic⁹ fuerit diligēs ⁊ i ap
plicatione medicaminū nō cōſeruent nec
calida nec frigida: materia videtur cōpo
ſita. ⁊ ſi ex calefacientib⁹ tēperate dolor
augmentetur: coꝛp⁹ videtur eē plectoꝛi
cum quare eſt aliē operandū. Deinde ad
magis particularia veniam⁹. Si dolor ē
magn⁹: ⁊ caloꝛ eſt rubeus: ⁊ doloꝛ eſt ex
terius vel inter⁹: extenſiuus: pulſatiuus
⁊ vrina eſt ru. ſpiſſa: ⁊ pulſus plenuſ: ⁊ ꝙ
magis affligatur in hoza matutinali: et
cōpletio eſt ſanguinea: ⁊ etas adoleſcen
tie: ⁊ vite ſuauitas: ⁊ temp⁹ vernale: et p
ceſſit gaudium: ⁊ multiplicauit cibaria q̃
generant ſanguinez: ſatis eſt rōnabile ꝙ
cā hui⁹ paſ. ſit ſanguis. Tamen intelligē
dum ꝙ debile ſignū ſumit̃ a caloꝛe vel a

doloꝛe:qꝛ mā ẽ in interioꝛib⁹ ꝓfunda. Si aũt doloꝛ ẽ acut⁹ ꝓgitiu⁹ multũ intẽsus ⁊ doloꝛ ẽ citrin⁹:⁊ vrina ẽ coloꝛata ⁊ tenuis:⁊ egõnes cokice:⁊ pulsus est velox. et coꝛp⁹ calidũ:⁊ potissime pticula patiens ⁊ ipe cokic⁹ est.iuuenis qui incurrit ⁊ laboꝛauit ⁊ tps est ca.sicut estas.⁊ p̃cess'est ea que multiplicãt co.⁊ ita de alijs pticularib⁹:certe satis videt rõnabile ꝙ cã h⁹ pas.sit co. Si aũt doloꝛ ẽ modic⁹:⁊ caloꝛ nõ est imutat⁹:de quo sit curandũ:⁊ vria est remissa ⁊ spissa:⁊ egõnes sunt mucilagino se:⁊ est tacu frũs:⁊ ipse ẽ flãticus seneꝛ:⁊ tps est hiemale:⁊ multiplicauit ꝯbaria que gñant flã:⁊ est hõ malꝛ regimẽnis ⁊ diues .tũc bñ videt rõnabile ꝙ mã est flãtica.⁊ hec ẽ mã que frequẽti⁹ induit doloꝛes arteticos ⁊ potissime cũ ẽ crudum. Si aũt doloꝛ ẽ modic⁹:⁊ patiẽs ex tenuat⁹:⁊ vrina remissa ⁊ tenuis:⁊ cuz h̃ est mlic⁹ de ꝓpkone.⁊ tps ẽ autũnale:⁊ p̃cessit regimẽ multiplicatiuũ melie:⁊ ita d̃ alijs pticularib⁹. tũc mã videt mlica. licz raro accidat ista pas.d̃ mã melica. Si ãt doloꝛ fuerit extensiu⁹ sine grauedine:⁊ p̃cessit regimẽ multiplicatiuuz vẽrositat⁊. tũc videt de mã vẽrosa.

Pꝛonostica. Magister primus ypo.docuit ꝓnosticare.eunuchi nõ podagrizãt neqꝫ caluissent.⁊ est vez quãtũ ẽ ex pte coyt⁹.sed hodie vadit alr negociũ qꝛ eunuchi ⁊ mulieres ⁊ oĩs sexus ⁊ oĩs etas multiplicant malũ regimẽ:⁊ ideo incurrũt podagram Secũdo possum⁹ ꝓnosticare ꝙ oẽs iste pas.sũt hẽditarie.vtpl'm ⁊ potissime podagra.sperma em̃ maculatũ ẽ auz sequat coꝛpis ꝓpkonẽ.⁊ iõ sicut lepꝛa ẽ moꝛbus hereditari⁹:ita ⁊ podagra. Tertio possumus ꝓnosticare ꝙ doloꝛes artethici idu cũt maciẽ in mẽbꝛo ⁊ tenuitatẽ. Quarto ꝙ artethica cõfirmata nõ recipit curationẽ potissime qñ ẽ ex hũoꝛib⁹ diuersis. Quito sic artetica de mã cokica in hoie qui multũ se repleꝛ mozt̃ subitã inducit Sexto sic sciatica ⁊ podagra cũ sunt curata de facili ꝓp modicã occasionẽ reuertunt,ꝓpter situ mẽbꝛi ⁊ latitudine meatum.in alijs ãt iuncturis nõ fit ita de facili recidiua. Septio sic inter oẽs doloꝛes guttaz sciatic⁹ doloꝛ maioꝛ ẽ. Octauo doloꝛ artetic⁹ nõ inducit spasmũ:qꝛ nõ ẽ in coꝛdis ⁊ neruis sz i ligamẽtis ꝑm Ba. Nono sic in podagra burſa testiculoꝛ.p lungaſ.Decimo possum⁹ ꝓnosticare sic. qñ doloꝛib⁹ iũcuraz supuenit vrina spissa multa vel vt subiugaliũ:aut varices:curatio fit egritudinis. Undecio sic:si a pricipio succuram⁹ passiõib⁹ iuncturaz: de facili fit curatio. Duodecio sic: alĩ febꝛis curat doloꝛes iũcuraz:⁊ alĩ facit euenir

Cura. Circa mãm istã multa sũt ꝓsideranda.qñ si mã ẽ solũ ex mala cõpkone ꝙ apponaṅ solũ alterãtia.et si est cũ mã ꝙ digeraṅ.⁊ euacueṅ.⁊ si mã ẽ simplex ꝙ apponaṅ simplicia.⁊ si ꝓposita ꝙ medicamia ꝓponaṅ.⁊ diuersimode ꝑm diuersitatẽ cõponẽtiũ. Deinde cõsiderem⁹ si mã ẽ frã:⁊ tũc nõ apponam⁹ medicamias ca.qñ traheret̃ materia ad locũ dato ꝙ coꝛp⁹ nõ esset pꝛeꝛogicũ.deide cõsiderem⁹ si mã ẽ ca.⁊ tunc nõ apponam⁹ medicias frãs:qꝛ nimis ꝓdẽfaret materiã.nisi cogẽt nos vehemẽtia doloꝛis.⁊ tũc ponaṅ repꝛessiua:⁊ ꝙ paz mozentur iuxta cõueniẽtiã pticulariũ.deinde debem⁹ considerare de flõia ꝙ nõ fiat in pricipio:qñ reddit hu.curſibiles:nisi mã essz sanguinea:⁊ ꝙ alia pticularia cõuenirent. Deinde ꝓsideremꝰ medicinas laxatiuas ꝙ nõ denṫ foꝛtes.⁊ potissime a principio ⁊ si denṫ ꝙ saltiz denṫ in parua quãtitate. Deinde cõsideremꝰ ꝙ bal.nullo modo fiãt aque dul.sz i declinatiõe p̃nt fieri sulfurea ⁊ marina. Deinde cõsideremꝰ cauteria:vnguẽta:⁊ empꝛa:⁊ ꝙ nullũ locale re mediũ fiat nisi coꝛpe mũdificato ⁊ bono regimĩe suppositio.nisi malicia sintꝺoꝛtũ coegerit ad h̃:qñ stupefaciẽtia apponũt tũc.Deinde cõfoꝛtem⁹ mẽbꝛũ mãdas vt nõ mittat.deinde mẽbꝛ cui mãdaṫ vt nõ recipiat.Diure.em̃ nõ cõpetunt in pricipio qñ adurũt sanguinez ⁊ faciũt matiã fluere ad locũ.⁊ si essz possibile bonũ eẽt ꝙ vinũ oĩno auferet̃ ⁊ ꝙ loc⁹ ei⁹ vteretur ydꝛomell' multe ꝓmixtiõis.repaſſiua nõ apponaṅ coꝛpe multũ plectoꝛico exĩte. tyriaca multuz cõpetit. Jn istis passionibus coꝛpe tñ mũdificato.⁊ dicit Auic.ꝙ medicamĩa dñt imutari ꝗntam alĩ iuuat vna hoꝛa:⁊ in alia no cet.Et ẽ itelligendũ ꝙ vomit⁹ mirabilit cõfert in pas.iuncturaz

rum: ante cibū ⁊ post. Intelligēdū ꝙ
abaria debēt vergere ad grossiē: ne hu
mor de facili curat ad locū. nō tñ oñt eē
tāte grossicie ꝙ cāent cruditatē ⁊ indige
stionē. Aduertēdū ē circa istā matiā ꝙ su
specti ad istas pas. oñt facē flōiaz i vere
primo de basilica. deinde si pticularia cō
uenīāt de vena q̄ ē subr̄ cauillā de pte ex
teriori. deide fiat vomit⁹. deide dek medi
cina laxatiua. ℞ idē fiat in autūno si vide
tur expedīs. Uitet oīa nis ca. qz gñant
co. ⁊ vitēt nis frā. qz gñant flā. ⁊ vitēt ēt
illa q̄ gñant melīam. ⁊ cū paroxism⁹ ap
proximak vtak dicta valde tenui. viter ēt
oīa q̄ gñant hāc pas. que superi⁹ posita
sunt. Dis generalibus visis: ad particu
laria accedamus.

De curatiōe cū matia est sanguinea.

N primis fiat fortis abstinētia.
f Vtak igīk portuk. cuc. ⁊ melonis
bus. ⁊ vtak ordeato. aucnato. et
vtak auid⁹ cāpestrib⁹: ⁊ vino mltū lipha
to cū aqua ordei. deide fiat flōia ⁊ de su
periozib⁹ ⁊ inferiozib⁹: vt dictū ē. deinde
vtak māna. cassiak. ⁊ tamarind⁹. deide ifri
gidek loc⁹ aq̄ ro. ⁊ sandak. deide mitigek
dolor cū mucillagīe psillij. fact: in aceto.
vel sic decoquāt folia iusquiami iter pu
nas: ⁊ supra locū dolorosum⁹ applicenk.

De curatiōe cū matia est colica.

Etur cib⁹ grossus. ⁊ tō lentes cō
d petūt prima aq̄ abiecta. ⁊ caules
prima aq̄ abiecta. ⁊ faba fracta. ⁊
ea que dicta sūt in pas. sanguinea. Deide
fiat vomit⁹. deide vtak isto siruꝑ. ℞. poz
tuk. lentig. aq̄ fontis. añ. ʒ. ij. suc. cucu. lib.
ß. oīm sand. añ. ʒ. i. flozꝫ viok. flozꝫ nenu
pha. añ. ʒ. ij. aq̄ ro. lib. ß. panis zucc. lib. i.
fiat siruꝑ. Deinde purgek cū ek̄io de suc.
ro. qñ istud medicamē fuit spālik inuētū
ppt̄ guttas ca. aut purgek cū mirab. cik.
paratis sic oz. ⁊ cassiak. māna ⁊ tamarind⁹
deide mitigek dolor sic dictū est i pas. san
guinea. vel sic. ℞. sumitatū papaueris al.
⁊ si nō inueniak sumak semē ci⁹ vsqz ad ʒ
i. iusq; ami. pomoꝝ mādragore. sūmitatū
lactu. añ. ʒ. ß. opij. ℈. ij. butiri vaccini sine
sale. farine siliginis. ⁊ aq̄ ro. q. s. fiat em
plastꝝ: ⁊ tepidū apponak loco iuncture.
Uel fiat empl'ʒ de pane siliginis infuso
in lacte vaccaꝝ cū modico opio. ⁊ desup
applicek. deide ꝓpter mēbꝝ mādās sic
℞. acacie. terre sigillate. boli armenici pfi
cie. balaustie. sumac. mirtilloꝝ. oīm sand.
añ. ʒ. ij. cōficiank cū oleo murtio ⁊ cera. q.
s. ⁊ fiat emplastꝝ ⁊ extēdak supra allutaꝫ
⁊ supra particulā patientē applicek vt mā
ñcedēs nō fluat ad locū. deinde euapo
rek matia puncta. ⁊ fomēteꝝ pticula pati
ens p hūc modū. ℞. camōille. mellilotivi
ok. rosaꝝ. añ. lib. ß. amigd. amaꝝ. fenugre.
se. lini. añ. ʒ. i. aceti al. ʒ. ij. ⁊ decoquantur
in aqua. q. s. ⁊ fiat famētatio. ⁊ fiat ter in
die. deinde vltio fiant ventose: setones.
cauteria. sanguisuge ⁊ sim lia.

Cura cū materia est flātica.

N primis vtak vomitu ⁊ añ cibū
f ⁊ post repk̄onē cibi ⁊ pot⁹ in die
⁊ nocte nō. Decoquak igīk rafa
nus in aqua vbi sit acetū ⁊ oleū si⁹ anim
⁊ sorbeat aquā ⁊ puocet vomitū cū pen
na. deinde fiat clistere. ℞. vtriusq; centau
ree. añ. ℥. ij. suc. blere. lib. ß. mal. bisinal.
viok. mercurialk. añ. ℥. i. salk. mell. añ. ʒ. ß.
furfuris plenā manū. oli viol. ʒ. iij. fiat de
coctiōis lib. i. ⁊ fiat clistere. deinde dige
rak matia p hūc modū. ℞. camedreos ca
mepitheos. gentiāe. rute siccc. rad. aristolk.
añ. lib. ß. cariok. cinamomi. peonie. anisi.
marak. añ. ʒ. i. melk. ro. lib. ij. fiat siru. Uel
possʒ digeri matia cū bis ek̄ius: potissime
in tpe hyemali. ℞. diafon. pipeon. diani
son. diacimi. diathos cū musco. añ. lib. ß.
misceāk. deide purgek sic. ℞. būdicte. her
mod. ʒ. v. yeralogodiō. ʒ. iij. misceank. vel
sic. ℞. hermod. ʒ. i. aloe. agarici. pedis co
cumi. medulle cartami. turbith. añ. ʒ. ij. pul
pe coll'ʒ. i. triū granū piperis. zinzib. cin
momi. cariof. anisi. bdellij. masticis. añ. ℈
ij. folioꝝ absinth. folioꝝ mēte. suc. cauliuꝫ
añ. ʒ. iij. cōficiank cū ydromell'. q. s. ⁊ fiat
massa. ⁊ cū vti voluerit accipiat ʒ. ß. aut
plus aut min⁹: fm quentitā particulari
uꝫ. ⁊ fiāt pill'. ⁊ exhibeank cūi dormitum
deide corpe sufficienk mūdificato euapo
rek mā cōiūcta. primo p empl'a. ℞. armōt
aci. opopōaci. galbāi. cuforbij. añ. ʒ. ß. tē
perenk i aceto fortissimo. Postea acē. ce
rā. ⁊ oleū de lilio. ⁊ picē nauale. q. s. ⁊ fiat
empl'm. vl' pōt resolui matia cū isto oleo
℞. castoꝝ ei. sinapis. nucis. rōne colloquī
tidei asse. añ. ʒ. iij. deide. ℞. vipeā vnā ⁊ ve

hpcrtiliones.℞.deinde.℞.aristok.costi. ra
dicis lilij.añ.ʒ.i.oĩa ista bñ ꝓrita bullīāt
in oleo antiq.ꝛ cū isto oleo patiēs inūga
tur.deide ad resoluendū mafiā fiat fomē
tatio.℞.maiozane.folioꝝ rute.folioꝝ lau
ri.añ.℥.i.anisi.marak.se.ruthe.añ.ʒ.ij.
fecis aceti.lib.i.aque.q.s.ꝛ bullīāt sil'ꝛ fi
ant fomētatiões.deide mitigek dolor sic
℞.mucillag.fenugre.ꝛ se.lini.caulīū recen
ti uz.añ.ʒ.ij.olei ro.olei sisamini.añ.ʒ.i.ce
re.q.s.ꝛ fiat vngñ vel fiat empl'm ꝛc.dei
de fomētek mẽbꝝ mādās ꝛ mẽbꝝ cui mā
dak.℞.sauie.nuc.cipressi.ossīū adustoꝝ uz
añ.ʒ.i.dragagāti.gumi arab.mastic.tbis
añ.ʒ.ij.glutis piscīū.q.s.ꝛ fiat empl'm.ō
inde fiāt bal.sulfurea:aut aluminosa: aut
salsa.deinde fricek particula patiēs cū sa
le ꝛ alumine puluerisatis ī sacculo positis
deinde fiāt cauteria sicut oꝫ:ꝛ vbi oꝫ. dete
ra sit tenuis quo ad quātitatē.vtak igitur
frigis ꝛ assis.ꝛ auid⁹ cāpestrib⁹ : ꝛ risi.et
vino grosso antiq cū multa aq : ꝛ silibus
grossis.nō tamen in tantum ꝙ corrūpak
digestiua.

Curatio materie mk'ice.

Cape suc.boꝝ.suc.fumi ſre. suc.
ℓ buglose.suc.scabiose.suc.melliſſe.
suc.lapacij acuti.añ.ʒ.ij. camedre
os.camepiteos.betonice.saluie.origani.
calamēti.añ.ʒ.i.mel.ro.lib.i.fiat sir.deide
purgk cū yeraru. aut cū mirab. idis bell'
cis.ꝛ emblicis.deinde fiant ea que dicta
sunt in mafia flatica.

Curatio materie ventose.

Sta aūt sunt materialia q̄ curāt
ℓ materiā vẽto sa.ʒ.rad.aristok.gen
tiane.ruthe.castoreū. oridanum
calamētū.anisuz.maratrū.ꝛ sil'ia.ꝛ ex istis
fiat fomētatio.aut vngñ:aut empl'm:aut
oleum. Intelligendū ꝙ tyriaca valet
in omnib⁹ passionib⁹ vt dictū est:eoꝝ poꝛ
ēs mundificato.

Clarificatio. Intelligendū ꝙ scia
ñica pas.inter omnes
hūores plus gñak ꝛ frequenti⁹ ex flāre: ꝛ
qꝛ multū abūdat.ꝛ qꝛ fluit rōne sue hūi
ditatis ꝛ liquiditatis:ꝛ qꝛ natura ordina
uit flā vt iret ad iūcturas vt humectaret
eas rōne suoꝝ motuū.humoꝛ āt calidus
ꝛ lz cēt magis fluxibilis nihilomin⁹ non
fluit ad iūcturas sed magis disꝙk aut
euaporatur.humoꝛ aūt mḷic⁹ nō fluit cū
sit humoꝛ grossus.ꝛ si cāet doloꝛē sciati
cū:ℬ est ratiōe cōgestiōis. Secundo
notandū ꝙ lz ossa nō sentiāt nec ligamē
ta.ꝛ ita in sciatica nō deberet cē doloꝛ.cū
sentiūt rōne mẽbꝝ multū sensibiliū cuz
quib⁹ ꝛiunguk.ꝛ ita in sciatica est doloꝛ
magn⁹ valde:ꝛ potissime in tpe postimi.
ita ꝙ loc⁹ calet ꝛ ruber vbi multi decipiū
tu credentes ꝙ sit materia ca. cū sit possi
bile ꝙ sit frigida.sed rōne doloris hu.ca.
mittuntur ad locum. Tertio notāduz
ꝙ frequenti⁹ incurrūt sciaticā ꝛ podagrā
iuuenes nō castrati q̄ castrati: qꝛ castrati
tarde incurrūt huiꝰ passionez.iuxta illud
Ypo.vt dictū est.eunuchi nō podagrizāt
ꝛc.qm̄ lz isti omīs abundēt in supfluitati
bus:ꝛ virt⁹ sit debilior:nihilominus de
ficat caloꝛ ꝛ virtus que moueāt materiaz
ꝛ cū ℬ nō errāt isti tm̄ in regimīe:ꝛ potiꝰ
sime in coytu ꝙ est fortissima cā passionū
iūcturaliū ꝛ potissime imediate post cibū
Nūc āt mulieres nō laborāt in coitu nec
eunuci cocūt.ideo raro incurrūt pas. iūctu
ralīū. Juuenes āt nō castrati sūt fortes ꝛ
calidi:ꝛ acquirūt supfluitates rōne mali
regis.ꝛ iō dicebat Bak.supra illū āpl'm.
eunuci ꝛc.filij huiꝰ tpis viuūt ī suauitate
luxurie:ꝛ gulositate.ꝛ iō fiunt podagrici
sẽ em̄ coinquinatū ē culpa parentum.

Quarto notādū ꝙ arthetica de mafia
frālz mafia sit magis grossa ꝛ cōpacta ꝛ
quātū ē ex ℬ reddak care difficiliozis q̄
si esset de mafia ca.cū calida sit magis ex
alabil'ꝛ citꝰ digibil'.nihilominꝰ aliud est
ꝙ reddit sciaticā de mafia ca.difficiliozez
ad curādū.quoꝝ vnū ē malicia sinthoꝛtu
uz.ꝛ qꝛ hūoꝛ ē cursibil' oe facili currūt ad
locū rōe doloris.ꝛ qꝛ ē ō cursuz ꝓticariū
iō cā ē fortis valde alr nō cēt gñata ō mā
ca. Quito aduertēd ꝙ sciatica pas.lar
go mō accipiēdo ꝓt cāt de mala ꝓpone
sine mafia:ꝛ tūc nō ē tumoꝛ aliqs nec ūr⁹
nec extra.tamē hoc ē de raro cōtingētib⁹
p̄ozsie aūt loquēdo de sciatica semp est
cū mafia cū ista pas.de genere apostēatū
sentiak ꝛc. Sexto itelligēd ꝙ mẽbꝝ qd
ē subñ haꝝ pas.s.podagra.ciragra.arteti
ca.sciatica.nō ē neruꝰ lz ligamentuz. ꝛ si
dicamr quō est ibi tantus doloꝛ.Dico ꝙ

nō est ibi p̄ p̄opīetatē ꝫ p̄ p̄passionem
mēbroꝝ cū q̄b⁹ hñt colligātā. Septimo
notādū qm̄ ꝫ plures neruī vēiāt ad sciā
tū maior dolor ēī podagra ꝫ nō sint tot
neruī: qz fluxꝰ hūoꝝ ē ibi maior. ⁊ coarta
tio ⁊ p̄pressio maior: quare ⁊c. Octauo
aduertēdū q̄ pas. ūcturaliū frequēt⁹ et
plus accidit ī vere pp hūores q̄ tē moue
tur q̄ in yeme aggregati erāt. secūdo ī au
tūno pp inordinationē tp̄is ⁊ multitudi
nē fructuū. Nono p̄sideradū q̄ cū huj⁹
egritudo sit de gñe apostēarū. ⁊ apostēa
terminēť aut p ipsibilē cuacuationē: aut p
sanīē: aut p sciroſim. quero q̄ istaꝝ reria
tionū ista apostēata magis terminēť. dico
q̄ magis p̄ insp̄ibilē cuacuatiōez. ⁊ ad ꝟ
laborāt oēs. nō p sanīē: qz virt⁹ ē debil⁹ ⁊
calor qui nō gñat sanīē cū sint mēbra oſ
suosa ligamēta frā ⁊ insp̄ibilia. Decimo
notādū q̄ lapis pōt ī iuncturalib⁹ gñari ⁊
rōne mⁱ. flātice ⁊ rōne stricture meatuuꝫ
⁊ ꝫ calor fortis deficiat q̄ ē necessari⁹ ad
gñationē lapidis. acq̄rit̄ ꝑ calor extrane
us sibi suffic. ēs rōne coartatōis. ⁊ ita ge
nerať lapis in vesica ꝫ sit mēbrū frigidū
Undecio notandū q̄ licet in egritudīb⁹
cronicis sit inchoādū a debili medicami
ne ī acutis a forti. tuꝫ qz ī ꝟ casu mā ē p̄
fundata ī mēbro ⁊ remota ēt cōuenit me
dicina de se fortis. sicut sūt vere magne.
q: cassiaff. ⁊ mirab. paꝫ valēt. nisi q̄ a p̄n
cipio detur fortis debilis. ꝟ ē dictu q̄ me
dicina d̄ se sit fort̄ ꝫ det̄ ī parua quātita
te. Duodecimo aduertēdū vtꝫ vinū ppe
tat cū sit ca. ⁊ sic. ⁊ p̄fortatiuū ⁊ p̄sumpti
uum. dico q̄ a principio corpe existente
p̄ter nō: co nullo modo comperit vinū. q̄a
facit hūores currere ad locū. ⁊ cū hoc rōe
indigestōis cōuertit̄ in acetū. ⁊ ita p̄trit
neruos. In ordinatiōe āt corpe mūdifi
cato hñ pt cōpctēm pua q̄titate. ⁊ ī vo
lūt auctores q̄ in oī egritudine neruali
abstineāt patētes aio a principio ad mi
nus p.xl. dies: imo ēt suspecti oino a bstie
re debēt. ⁊ hoc itelligiť in morbo cōplexi
onali: qz in morbo cōi nō h̄ret locū. Deci
motertio aduertēdū q̄ optil⁹ pt cōpetē in
istis pas. oūm mā non sit reumatica: nec
nocet acetū qz sūt in radice ca. vt mel. ⁊ qz
penetrat ⁊ subtiliat ī ō pōt ꝑpetere. Et iu
cta ꝟ intelligendō q̄ ī pas. ūcturaliū. ꝑprie
loquēdo nō ē tumor de q̄ sit curādus. sed
qz materia cōuertit se ad neruos ⁊ loca p̄
prima tūc apparet ibi tumor. ⁊ tūc arteri
ca posset appellari gutta: ⁊ ita gen⁹ habz
duo noīa vt dictū ē. Decio q̄rto itelligendō
q̄ flōia ⁊ bal. nō ꝑpetūt directe ī arteriaľ
pas. qm̄ reddūt hūores cursibiles. ⁊ ideo
tardem⁹ q̄m̄ꝫ poterim⁹ ⁊ p̄mittam⁹ māꝫ
maturare. Si aūt cōpetat flōia ꝟ ē quā
do co ꝛp⁹ plet̄oricū ē. ⁊ pas. est de sangui
nea: ⁊ virt⁹ ē fortis. ⁊ ita de alīs ptic̄ari
bus. Bal. āt nō cōpetit nisi ī declinatiōe
⁊ q̄ corp⁹ sit mūdificatū. ⁊ q̄ bal. sit ca. et
sic. vt dictū est. Et iuxta ꝟ itelligendō q̄ co
ytus nō cōpetit cū reddat hu. cursibiles
⁊c. Ultio itelligendō q̄ ī istis pas. ꝑprie
nō est tumor: qz mēbra ī q̄b⁹ fundať ista
pas. nō sunt bene dilatabilia: ⁊ si accidat
hoc est quia humores currunt ad loca vi
cina que sunt magis dilatabilia: sicut est
caro ⁊c.

Capitulū .xx. de eritu vmbilici: dissolu
catōne: varicibus: ⁊ dolore dorsi.

Mbilicus augmē

v tať. ppť milras cās: aut ꝑpter
apostema qđ ē sub cute: aut ꝑ
pter ruptura pānic̄li: aut quia
caro est augmtata subꝰ vmbilicū: aut qz
ibi est humiditas aut ventositas: aut ꝑpē
ydropisim. ⁊ offis isti modi: aut nō recipi
unt curationez: aut manu cirurgica curā
tur. ⁊ tō restaurator⁹ derelinquo.

De dissolcatione.

Dissolcatio fit al: qñ pp spasmū de
d inanitiōe. ⁊ curetur s. cut illud. ⁊ a
liqñ fit pp apostema: ⁊ curet sic
illud. ⁊ cognit ex hūiditate lubricēte: ⁊ hoc
est vtpluriſmū. ⁊ tūc accipiať rutha. castor
reū. eufor: hūi pinetrū. nuꝫ cipressi. anisum
ciminū. ⁊ bulliať in oleo: ⁊ cū illo oleo in
ungať frequenter.

De varicibus.

Arices nō recipiūt curationem.
v ⁊ si curāť in principio fiāt flōia vo
mit⁹: ⁊ euacuet humor colicꝰ aut
fortitudine. ⁊ fiāt cauteria ⁊ incisiones. ⁊
sunt periculose ⁊c.

De dolore dorsi.

f Si venerit ex alīs pas. curet illa pri

us ⁊ ſi nō: fricēt dolēs fortiter. Deinde ūgatur cū oleo de lilio. hz eim oleū ō lilio hāc ꝓprietatē qm̄ dolores antiquos dolēs ⁊ capitis curat. ⁊ ſi corpus eſſet mū dificatū tanto melius.

Capl'm. xxi. de antidotis ⁊ medicaminibus q̄ valēt in paſſionibus a capite vſq; ad pedes.

Capitulū ꝓmū de paſſionib⁹ capitis vſq; ad pedes.

Igeſtiuum in paſ.

o ſtiū cap̄. ℞. vtriuſq; ſaliue. vtriuſq; calamēti. maiorane. baſilicōnis: peonie. añ. ʒ. iij. ſe. maiorane: ſe. baſilicōnis: aniſi: maratri. añ. ʒ. i. fiat ſiru. Medicamē purgās hu. frōs. ℞. agarici: turbith: a ñ. ʒ. iij. pulpe coll'. ʒ. i. maſticis: zinzib. aniſi: cinamomi: bdellij: ſalis gemme. añ. ℈. ij. cōficiātur cū oxil'. diuī. ⁊ cū vti volueris fiāt pill'. ⁊ accipiat a. ʒ. ij. vſq; ad. iij. ℈m cōuenientiā ꝑticulariʒ. qm̄ pulpa coll'. eſt fortis materie valde. Lapupurgiū. Purgeſ corp⁹. deinde caput ſic. inicietur in narib⁹ ſuc⁹ maiorane tepidus. vel ſuccus mēdiani corticis sambuci vſq; ad duas guttas vel tres. Vel fiat iſtud cōpoſitū. ℞. mirre. mucis muſcate: nigelle. añ. ʒ. iij. ſalis armoniaci. pulpe coll'. añ. ʒ. i. pulueriʒenſ ⁊ cōficiaſ cum oleo ro. ⁊ fiāt trociſci. ⁊ cum vti volueris diſtemperētur vna modica portio cuʒ lacte mulieris puellā nutriētis ⁊ in narib⁹ iniciaſ. Si āt volum⁹ directi⁹. operi bulliat zinziber in vino al. puro forti. ⁊ iſtud vinū de mane cotidie frequēter ꝑ nares ſupi⁹ attrahaſ. ⁊ ſi ita facere nequerit ſtet reſupinus ⁊ alīq; de iſto vino tepido ꝓjici at ꝑ nares. ⁊ ſi teneat os plenū aqua tanto melius. ⁊c.

Cōtra paſſionē capitis.

m Edicamē cōtra paſ. ca. capitis odorēt roſas. ſandal. cāphora. nenuphaſ. aq̄ ro. qz mā exīs in capite bñ digeriſ ꝑ odores. Deinde vtaſ iſto ſiru. ℞. ſiru. ro. yiol'. nenuphāi. ſiſ. acetoſi. añ. lib. ℈ miſceaſ. Deinde pur. cū glio de ſuc. ro. deinde ſi caput eſt calid⁹. ⁊ nō poſſit dormire, diſtēperet farina papaueris cū olo ro. ⁊ olo ſalic̄. ⁊ nenuphāi. ⁊ aqua ro. lacte mulieris ⁊ modico aceti. ⁊ pānus duplicatus imponaſ frōti ⁊ timpib⁹. ⁊ de iſto medicamine ponaſ in narib⁹ narū. ⁊ odorēt iſtud medicamē ⁊ attrahat hanelitū ꝑ nares qm̄ iſtud facit mirabiliter ad infricatiōnē capitis interi⁹ in ꝓfundo Deīde ſi volum⁹ purgare caput reſoluaſ camphora. ſandal'. in aceto. ſquill'. ⁊ oleo ro. ⁊ vna gutta vel due in narib⁹ inſtilleſ

Pillule ad caput.

p Illē ſuauiſ purgātes caput q̄ſi ab oībus hu. ſz de flāte plus. ℞. turbith. aloe. añ. ʒ. ℈. pulpe coll'. diagredij añ. ʒ. i. maſtic. zinzib. aniſi. bdellij. ciamomi. folioꝝ abſinthij. folioꝝ mēte. añ. ℈. ij. cōficiaſ cū ydromell'. ⁊ denſ. ʒ. ij. vel. iij. iuxta cōuenientiā particularium.

Ad melencoliā purgandā.

m Edicam̄ purgās mell'iaʒ. ℞. agarici. epithi. folioꝝ ſene. cortic. mirab. indoꝝ. bñ gumoſoꝝ. añ. ʒ. ℈. lapid. armenici nonies abluti. ʒ. ij. ſpicēar. maraſ. maſtic. cinamomi. folioꝝ abſinthij. ſal' gēme. añ. ℈. i. cōficiātur cū oxil'. ſquill'. ⁊ ex hibeatur ab. ʒ. ℈. vſq; ad. ʒ. i.

Medicam̄ purgās oēs hūores.

m Edicamē purgans oēs hūores. ℞. boꝝ. fumi terre. abſinthij. liq̄r. mundi. vuaꝝ paſ. mundi. abarill'. añ. ʒ. i. fiat decoctio ⁊ in decoctione diſtēperentur cortices oīum mirab. bñ gumoſoꝝ. añ. ʒ. ij. fricenſ lēto igni ⁊ colenſ ⁊ colatura detur in auroza vſq; ad. ʒ. iiij. ⁊ ſi volumus plus euacuare de colā addam⁹ caſſiaſ. et tamarind. ⁊ ſi plus flā addam⁹ turbith. ⁊ aloe. ⁊ ſi plus de melīa addam⁹ agaricū ⁊ lapidē lazuli. ⁊ repzimāt iuxta naturas ſuas ſicut docet Ebenmeſue.

Ad dolorē capitis antiquū.

t N dolore capitis antiquo corpore mūdificato. ⁊ bono regimine ſuppoſito multū valet oleū de lilio ſi caput inungaſ.

Medicamē in paſſionib⁹ oculoꝝ.

m Edicamē in paſſionib⁹ oculoruʒ ſicut eſt obtalmia ō mā ca. cū magno dolore. ℞. menute dragaganti. gumi arab. infuſoꝝ. olei ro. olei mādragore. albuminis ouoꝝ. ʒ. i. cōficiātur cū aqua ro. aut aqua papaueris, aut cū aquā coriād.

℞ vna gutta oculis instillet corpore tam mundificato.

℞edicamen obtalmie.

m Edicamen in obtalmia antiq̃ oz vlceribꝫ difficilis ꝓsolidatois. ℞. aloes abluti. tuscie pare. sarco coll' nutrite ceruse ablute. añ. ʒ.i. nit combusti. mirre. dragaganti cõbusti. ʒ.ʃ. cõficiãtur cũ al. ouorũ. ℞ aqua ro. ℞ fiat collium ℞ vna modica gutta oculis instilletur.

℞edicamẽ in doloribꝫ antiq̃s ocloz

m Edicamẽ qõ valet in doloribꝫ antiquis oculoz. ℞. climie lote. eris vsti. ceruse lote. acacie lote. añ. ʒ.i. opij. licij. castorei. croci. aloes. añ. ℈.i. cõficiant cũ mucillagine. gũi arab. ℞ aqua ro. ℞ fiat collium. ℞ vna modica gutta in oculis distilletur.

In cõstrictione lachrimarum.

m Edicamen cõstringens lachrimas ℞ acues visuꝫ qñ cã est ca. ℞ corpꝫ mũdificatũ. ℞. tuscie pare fiant oz. anthimõi. mirre. tuscie. carimie. auri. argẽti. corralli. margaritaruꝫ pforatarꝫ. cortic. eris. añ. ℈.ij. pulueriz entur. in vltimo deinde apponãtur cãphore. ʒ.ʃ. musci grana. vi. ℞ confician tur cum aqua pluuiali vbi tẽperati fuerint murtilli. ℞ sumac.

In albugine.

m Edicamẽ ꝙ vꝫ ꝓtra albugies maculas. ℞ albedines. ℞. cãcri marini adusti. pulpe coll'. zinzib. ossis scpie. mic. sal' gẽme. pipis. spume maris. cortic. ouorũ. a quibꝫ eriuerũt pulli. sterczis lacerte viridis. margaritarꝫ. añ. ʒ.i. fiat pulus subtilissim'. ℞ modica quãtas oculis instilletur ℞ curat omnem maculã curabilẽ si corpus fuerit mundificatum.

Ad corrisionem palpebrarum.

m Edicamen ꝓtra corrosiones palpebrarum. ℞. climie argẽti. ʒ.i. vitreoli. ℈.i. ꝓficiãtur cũ aqua pluuiali. ℞ modica gutta corrosioni applicentur.

De illis qui vident de longe ℞ non de prope.

m Edicamẽ qõ vꝫ illis q̃ videt de lõge ℞ nõ de ꝓpe. ℞. fellis cozu. anꝫ cipis: pdicis: gruis: mellis colati. añ. ʒ.i. olei de balsamo. ʒ.ij. misceantur ℞ cotidie oculis instilletur.

℞edicamen acuens visum.

m Edicamẽ qõ vꝫ medicis vt possint videre ꝓtẽta i vrina. ℞ ꝙ faãt bene discernere de. coloribꝫ. ℞ vꝫ barbitonsoribꝫ vt possint ꝓcurere in medio vene. et vꝫ lectoribꝫ ℞ monachis vt sciant legere litteras minutas. ℞. tuscie parate sic oz. climie auri ℞ argẽti. eris vsti. ceruse lote. spuma maris. sal' gẽme. sal' armoniaci. triũ granũ piperis. gariof. añ. ʒ.i. cãphore. ℈.i. ꝓficiãt cũ aqua eufrasie montane. ℞ cotidie mane ℞ sero oculis instillet. ℞ facit mirabilia in hoie boni regimis aliter totum gaudium transit.

In dolore aurium.

m Edicamẽ ꝏ doloꝛẽ aurũ ex sanie ℞ vlcere. ℞. mirre. olibani. nit. galbãi añ. ʒ.ij. fuc. papaueris al. amigd. amarꝫ ex corticarũ. añ. ʒ.i. ꝓficiãtur cũ aceto. ℞ fiãt trocisci. ℞ si doloꝛ fuerit vehemẽs damosus distẽperetur cũ oleo ro. ℞ lacte mulieris. ℞ modico opio. ℞ auribus instilletur. Et si non est tantus doloꝛ distemperetur cum aceto albo. ℞ infundatur.

m Edicamen ꝓtra doloꝛes antiquos aurũ cũ est ibi sanies. ℞. capis maloꝛũ gra. ℞ corticis cozuꝫ. aristol'. vitrioli. galle. cortic. eris. mirre. olibani. aluis. añ. ʒ.ij. cõficiant cũ aceto. ℞ fiãt trocisci.

Ad tinnitum auris.

m Edicamen ℈ tinnitum ℞ ℈ pas. antiquas auriũ. ℞. vtriusq; ell'i. castorei mirre. se. ruthe. anisi. marat. mastic. tbis. ꝓficiant cũ aceto. ℞ auribꝫ instilletur.

Cõtra humiditates aurium.

m Edicamẽ cõtra hũiditates supfluas auriũ. ℞. scoziã ferri. 'abluat cuꝫ aceto. Deinde desiccet. deinde fortiter cõteratur. ℞ ꝑ hũc modũ fiat. ʒ. deinde bulliat in aceto dõec veneꝛit ad spissitudinẽ mell'. ℞ vna gutta auribus instilletur.

Ad erraticandum verrucas.

m Edicamen ad erraticandum verrucas ℞ extrinsecas vbicũq; fuerit in totõ corpe. ℞. sal' armoniaci. vitrioli vsti corticis eris. mirre. añ. ʒ.i. fiat pul. ℞ cum aceto fiant trocisci. ℞ cũ vti voluerim' fricentur exercscentie fortiter ℞ parũ de isto medicamine desuper apponatur. ista tñ opatio fiat ꝑ euacuationẽ rõe doloris.

Contra corrosiones dentium.

m Edicamen cõtra corrosiones dẽtiũ

um ⁊ dolores. R℞. pipis. pirek. lactis tinti malli. galbāi. flozacis. calamite. añ. ⁊ fiat ꝓfectio. ⁊ dens illiniatur.

Ad dolorem dētium.

m Edicamen cōtra dolorē dētiū pulsantiū. R℞. pulpe colℜ. aloes. bulliāt diu in oleo ⁊ aceto in vase ferreo. ⁊ vna gutta instillet in aure q̄ ē ex pte doloris.

Cauteriū in doloꝛe dentiū.

m Auteriū qñ vꝫ in doloꝛe dentium quādo oīa medicamina deficiunt. Accipe duas acus lōgas de ferre. seu calibe ⁊ ignientur ⁊ applicentur denti dolenti per cōcauitatem alicuius calami, ⁊ postea aliam sic ⁊ deinceps.

Ad firmandum ⁊ dealbandū gingiuas.

m Edicamen dealbās ⁊ confortans gingiuas. R℞. salℜ gēme. ⁊ misceatur cū melle. ⁊ ligetur in carta ⁊ proiciatur supꝛa primas. ⁊ igniatur sicut carbo. Et deinde extingaℜ in vino ⁊ desiccet ⁊ puluꝛizetur. R℞. huius salℜ sic parati. ʒ.ʃ. mirre. spume maris. cinamōi. nucis cꝑssi. flozū squinātu. ligni aloes. añ. ʒ.ij. fiat puluis. ⁊ ponatur in sacculo. ⁊ fricenℜ dentes. vel conficiantur cū melle. ⁊ illiniatur. ⁊c.

De cōfoꝛtatione dētium.

m Edicamen cōfoꝛtans dēres. R℞. masticis: thuris: cozni ceruꝛ aduſti: nucis cipꝛessi: radicis cētauree: capilℜ ve. adustoꝛum. pulneriʒenℜ ⁊ misceantur cum mellℜ. ⁊ cera: ⁊ oleo. ⁊ fiat cōfectio ad inodum ynguenti. ⁊ illiniantur dentes.

Capitulum. xxij. de antidotis que valent contra passiones spūalium.

Edicamen digerēs

m materiam frigidam in cōcauitate pectoꝛis contentam. R℞. radicis yreos. lilij. yſopi. añ. ʒ.i. pꝛasij. ʒ.ʃ. fenugre. liquiℜ. mund. vuaꝝ paſ. mund. abaꝛilℜ. caricarum: dactilℜ. añ. ʒ.i. mellℜ. lib.i. fiat sirup. Materia digeſtiua purgeℜ sic. R℞. turbith. ʒ.ij. agaꝛici. añ. ʒ.ʃ. liqℜ. mund ʒinʒib. al. masticis: salis gemme. vuarum passa. mund. abaꝛilℜ. añ. ℈.i. conficiantur cum ydromellℜ. ⁊ fiant pilℜ. ⁊ exhibeantur cuꝛti dormitum ſtomaco vacuo. Si aũt materia calida domineturꝛ in ſpiritualibꝰ digeꝛatur sic. R℞. capilℜ. vene. re. lib. ʃ. quatuoꝛ se. frigi. añ. ʒ.i. flozum nenubi. flozꝝ violℜ. añ. ʒ.ij. panis zucℜ. lib.i. fiat sirup. Deinde purgetur sic. R℞. flozū boꝛ. flozꝝ violℜ. liquiℜ. mund. vuarum passa. mund. abaꝛilℜ. añ. ʒ.i. fiat decoctio ⁊ in decoctiōe distemperetur cortices mirab. citꝛi. bene gumoſoꝝ. ʒ.i. fricentur ⁊ colentur. ⁊ colature addatur cassiaℜ. mund. ʒ.i. ⁊ detur in auroꝛa. Vel purgetur sic in tempoꝛe yemali. R℞. reubarb. aloe. añ. ʒ.i. diagredij. ℈. i. mastiℜ. spicenar. liquiℜ. mund. iuiubarum. añ. ʒ.i. conficiātur cū siꝛu. violℜ. et fiant pilluſe. ⁊ exhibeantur in pꝛincipio noctis.

In pꝛincipio squinantie.

m Edicamen qñ vꝫ in pꝛincipio squinantie ⁊ relatione vuec. ⁊ duarum amigdalarum ſi cauſa fuerit ea. R℞. gallaꝛum viridiū: sumac: mirtilloꝛū: pſidie. bauſtie: liquiℜ. mund. vuarum paſ. añ. ʒ.i. conquaſſentur ⁊ bulliant in aqua pluuiali. ⁊ fiat gargaꝛiſma. Si autem fuerit cauꝛa frigida. R℞. maſtiℜ. thuris. laudani. miꝛre. liquiℜ. mund. vuarum passa. caricaruꝝ añ. ʒ.ij. fiat decoctio ī aqua. ⁊ fiat gargaꝛiſma.

Ad ſtringendū fluxū humoꝛ

m Edicamen quod valet ad reſtringēdum fluxum humoꝛum ca. a capite ad pectus ⁊ membꝛa ſubiecta. R℞. ſe. papaueꝛis albi. coꝛandꝛi. dꝛagaganti. amſuſi. amigd. ſucci liquiℜ. añ. ʒ.i. conficiantur cum ſiꝛupo mꝛtino. ⁊ fiant pilℜ. ⁊ teneantur ī fauciꝰ hinc inde. ⁊ poſtiſſime quādo doꝛmiet cum tunc magis fluat reuma Et ſi materia eſſꝫ frigida. R℞. maſtiℜ. thuꝛis. miꝛre. nucis cipꝛeſſi: ſtoꝛacis: calamite: liquiℜ. mund. vuarum paſ. uuiubaꝝ. añ. ʒ.i. cōficiantur cū ydromellℜ. ⁊ fiant pilℜ. ⁊ teneantur in oꝛe vt dictum eſt.

Cōtra aſperitatem gutturis.

m Edicamen contra aſperitatem gutturis. R℞. oꝛgaganti. gumi arab. infuſoꝝ: liquiℜ. mund. ⁊ ſuc. cius. vuaꝝ paſſa. mund. abaꝛilℜ. iuiubarum. añ. ʒ. ij. ſe. papaueꝛis al. ʒ.ʃ. dactilℜ. miꝛre. maſtiℜ. thuꝛis. añ. ʒ.i. conficiantur cū ydromellℜ. ⁊ fiant pilℜ. ⁊ teneantur in fauciꝰ.

Contra sputum sanguinis.

m Edicamē ꝯ sputuꝫ sanguinis. ℞. se. portul'. se. pap aueris al. rosaꝫ spodij. coriand. preparati. sumac. berberis. acacie. mirtilloꝝ. succi liquiꝝ. iumbaꝝ vuaꝫ pas. mund. abaricl'. añ. ʒ.i. ꝓficiātur auꝫ mucillagine dragagāti facta in aqua ro. ⁊ fiant pill'. ⁊ teneātur sub lingua, aut sub fau cibus.

Contra tussim siccam.

m Edicamē ꝓtra tussim ex siccitate. ℞. amigd. dul. dragaganti. gumi arab. candi penidij. suc. liquiꝝ. dactil'. iuiubarū. vuaꝫ pas. mund. abaricl'. se. pa paueris al. se. lini torrefacti. añ. ʒ.i. cōficiātur cū ydromell'. ⁊ fiant pill'.

Contra tussim humidam.

m Edicamē cōtra tussim de cā frā. ℞. ysopi. yreos. cinamomi. maratꝫ fisticoꝝ. amigd. dul. añ. ʒ.ij. storacis calamite. olibani, añ. ʒ.ij. cōficiantur cū ydromell'. ⁊ fiant pill'.

Ad vlcera pulmonis;

m Edicamē ꝯ vlcerā pulmōis. sanie ⁊ sputū sanguinis. ℞. cinamomi. costi. galbani. castorei. melono. pipis. macropipis. añ. ʒ.ij. storac'. calamite. liquiꝝ. mund. dragagāti. añ. ʒ.i. opij. croci. añ. ʒ. ℈. cōficiaⁿ cū ydromell'. ⁊ fiāt pill'.

Pro sanguine cōgelato in pectore.

Edicamē ꝯ sanguinē congelatuꝫ
m in pectore. ℞. yreos. ysopi. liquiꝝ. mund. aristol'. fenugre. añ. ʒ.ij. piperis. mirre. añ. ℈.i. conficianⁿ cum ydromell'. ⁊ fiant pill'.

Contra tremorem cordis.

m Edicamē cōtra tremorem cordis ℞. floꝝ boꝝ. floꝝ buglos. añ. ʒ.ij. cinamomi. spicenar. gariof. dozonici. nucis muſc. añ. ʒ.i. cōserue citrangulorꝝ. ʒ.℈. panis zuccari. q.s. ⁊ fiat electuarium. ⁊c.

Capitulū. xxij. de antidotis que valēt in passionibus stōi. epatis ⁊ splenis ⁊ similium.

edicamne digerens

m mām frām in stō. ℞. radic'. brusci. sparagi graminis. añ. ʒ.ij. suc. mente. suc. absinthij. añ. quartū. i. maiorane. basiliconis. añ. ʒ.i. mell'. ro. lib. i. fiat sirup. Dā digesta purgeⁿ sic. ℞. vuaꝫ pas. mund. abaricl'. floꝝ boꝝ. florum viol'. polipod. liquiꝝ. añ. ʒ.i. turbith. ʒ.ij. amisi, ʒ.℈. fiat decoctio. ⁊ in decoctione temperentur cortices mirab. cheb. ʒ.i. ⁊. ℈. fricē centur lēto igni. coleⁿ ⁊ colatura deⁿ i aquoza. Si āt materia esset ca. digeratur sic. ℞. acetose. portula. lactu. añ. ʒ.ij. suc. cicar, quartū. i. oium laudal'. ʒ.ij. vini malorum gra. ʒ.ij. panis. suc. lib. i. fiat siru. Dā digesta purgeⁿ sic. ℞. vuaꝫ pas. mund. abaricl'. floꝝ boꝝ. florum viol'. añ. ʒ.i. prunorū. xxx. fiat decoctio ⁊ in decoctione tēperenⁿ cortices mirab. cit. gummosoꝝ. ʒ.i. fricentur lēto igni ⁊ coleⁿ ⁊ colature addatur cassiaf. munde. ʒ.i. ⁊ detur in aquoza.

In pas. stomaci de causa frigida.

m Edicamen ꝯ pas. stōi. ⁊ venarū meseraicarū de cā frā. ℞. galange. nucis muſc. cinamomi. triū granuꝫ piperis. zinzib. gariof. añ. ʒ.ij. anisi. marat. siseleos. carui. cimini. añ. ʒ.i. ꝓserue citrāgulorū. ʒ.℈. panis zuccˇ. q.s. ⁊ fiat electuariuꝫ.

Contra vomitum ⁊ singultum.

m Edicamē ꝓtra vomitū ⁊ singultuꝫ ℞. costi. mēte. absinthij. ro. spicēar. squinānti. mastic'. folioꝝ rosarū. croci. xilobal. cassiel'. assari. añ. ʒ.i. ⁊. ℈. aloe. agarici. añ. ʒ.ij. fiat pul. subtil'. tūc. ℞. vini optimi odoriferi. lib. vi. mell'. lib. i. decoquaⁿ donec medietas sit consumpta ⁊ puluereꝫ predicti confiaantur cuꝫ ista decoctione addatur panis zuccˇ. q.s. ⁊ condiatur ad modum electuarij.

Contra materias frās ⁊ vētosas:

m Edicamen ꝙ digerit mās frās vētosas contentas in stō ⁊ epate ⁊ splene. ⁊ intestinis. ℞. triū granuꝫ pipis. añ. ʒ.ij. zinzib. spicenar. xilobal. apij. petro. ameos. marat. aneti. liquiꝝ. absinth. cassiel'. cardamōi. gariof. cinamomi. croci. piperi. anisi. siseleos. aristol'. lōge. ⁊ ro. mastic'. assari. añ. ʒ.℈. panis zuccˇ. q.s. ⁊ fiat el'm. ⁊ potest applicari diafon pipeon.

Contra opilationes epatis ⁊ splēis.

m Edicamē ꝙ potest appellari diarreub. ⁊ vꝫ ꝯ opilatione splenis. ⁊ epatis ⁊ vētositatē. ℞. raⁿb. ʒ.℈. costi. croci. cinamomi. spicenar. cassiel'. assari. mirre squinānti. aristol'. lon. ⁊ ro. ℈. mell'. q.s. ⁊ cōdiatur. ⁊ pōt dari. ʒ.i. vel. ij.

Digitized by Google

Contra opilationē eorūdem.

m Edicamen q̄ deopilat epar ⁊ splenē. ⁊ potest applicari dialacca. ℞. lacce. ʒ. vi. costi. spicenar. reub. ʒilob. cassiel. assari. cinamomi. croci. squinānti. mastic. aristol. lon. ⁊ ro. gētiane. marat. apij. anisi. boli. gariof. cimini. eupatorij. absinthij. nucis muf. cardamomi. cubebe. aā ʒ ʃ. fiat pul. ⁊ cōdiat cū cū pane de zucc. q. s. qm̄ cōfectiones q̄ sunt cum melle sunt incepti saporis. ⁊ liquefiunt ⁊ sunt abhoibiles. ⁊ ideo conficimus vtplurimum cū zuccaro.

Pro epate.

m Edicamē q̄ purgat hu. ea. ab epate ℞. reub. ʒ. ʃ. lacce ro. spodij. absinth. eupatorij. squinānti. aā. ʒ. i. ꝓficiantur cuʒ succo endi. ⁊ fiant trocisci: ⁊ cū vti voluetis. dentur cū aqua decoctionis endi. ⁊ scare. Et ē intelligendū q̄ trifera sarracenica, reubarbarata multū vʒ i ꝟ casu. tc.

Contra dolorē stomaci.

m Edicamē qd̄ vʒ p̄ paſ. ⁊ ventositates. ⁊ dolores stōi: ⁊ epatis: ⁊ viscerū. ℞. absinth. marat. anisi. rosar. amigd. amar. aā. ʒ. ij. assari. spicenar. squinanti. se. apij. se. endi. se. scaf. reub. aā. ʒ. ij. fiant trocisci cū succo eupatorij. ⁊ c.

In febrib⁹ flāticis.

m Edicamē q̄ vʒ p̄ pyodos fe. flāticarū. ℞. absinthij. sq̄nāti. suc. eupatorij. rosar. marat. mastic. aā. ʒ. iij. anisi. dragaganti. sandal. ci. spodij. aā. ʒ. i. ⁊ ʃ. ꝓficiantur cū suc. endi. ⁊ fiant trocisci.

In febrib⁹ colericis.

m Edicamē q̄ vʒ in acutis fe. ⁊ calor epatis ⁊ stīti. ℞. ro. ʒ. vi. spodij: se. portul. iij. se. fri. mūd. suc. liquir. aā. ʒ. ij. amidi: dragaganti. aā. ʒ. i. zucc. ʒ. ʃ. s. cam phore. ʒ. ʃ. fiant trocisci, cum mucillagine psillij.

In febribus cronicis.

m Edicamē laxatiuū delēs fe. cronicas. ℞. pul. recepte. yera p. ʒ. ij. reubar. ʒ. ʃ. aloe. mirab. citri. aā. ʒ. ij. foliorum absinthij. folior eupatorij. foliorum mentelacce: spicenar. squinanti. aā. ʒ. ʃ. melʒ. ro. q. s. ⁊ cōdiaʒ ⁊ detur a. ʒ. ij, vsq̄ ad. iij.

In ydropisi.

m Edicamē eu acuâs aquā citrinā ydropicor. ℞. eufozbij, foliorū utimalli turbith. suc. cucumeris asininʒ. aā. ʒ. ij. armoniaci. serap. oppoponac. bdellij. aā. ʒ. i. marat. se. apij. spicenar. cassiel. anisi. mastichis. aā. ℈. ij. cōficiantur cum succo calamenti. ⁊ melʒ. q. s. ⁊ fiāt pillʒ. ⁊ possumus vti. ʒ. i. ⁊. ʃ. vsq̄ ad. ʒ. i. iuxta cōuenientiā particulariū. Intelligendū q̄ ista sunt medicamina q̄ cōpetūt epati lacca: scolopēdria: absinthij. spicenar. end. scaf. Sed spleni cōpetunt cappares. tamarici. squinanti: coetes mediani: fraxini ⁊ genestre. Cappares aūt cū melle ⁊ aceto ita q̄ sit minus de melle q̄ de aceto. ꝓpetūt vtriusq̄ nisi q̄ ℣tas ʒ esse maior i splene q̄ in epate. cū cib⁹ splēis sit grossior q̄ epatis. ⁊ ideo fortiori medicamine indiget. Dec sunt q̄ dicit Bal. xiij. de ingenio sanitatis. cap. vi. vlus finē. Ad rectificationē aūt p̄dictor possum⁹ addere rad. fen. petro. yreos: apij: bruſci: sparagi. gramis vʒ et assarū. praſcij: origanū: calamentū: capill⁹ ve. re. maratrū: anisiʒ: spica celtica calam⁹ aromatic⁹. iiij. se. fri. ma. ⁊ mi. cuſcute. cost⁹. camedreos. cinamomū: pip lō. liquir. reub. ⁊ silʒia. Dedic⁹ igit diligēs poſit ex istis mālib⁹ er vno aut ex multis facere siru. el⁹m ꝑditū. troſciſcos: pul. vnguentū: olea: empla: ⁊ silʒia.

In fluxu ventris.

m Edicamē q̄ restringit omnem fluxū vētris dū tñ nō sit ex opil'one: nec reumate: ⁊ q̄ corp⁹ sit mūdificatū: ⁊ si dolor sit in supiorib⁹ q̄ administret p supiora. ⁊ si est in inferiorib⁹ q̄ iniciaʒ p distēr. ⁊ si est in medio q̄ fiat vtroq̄ modo. ⁊ cū ℈ pōt fieri ol'm ⁊ empl'm: ⁊ ante ⁊ p⁹. ℞. ossium mirab. assor: spodū: carabe: ⁊ nasturcij silvestris: pſicie: balaustie: glādiū: sumac: granor: mīr: gallarū: paſſularū. ʒi locaracte. aā. ʒ. ij. rosa refiāt oia ⁊ tēperent in aceto fortissimo. Deide exsiccent i vna. tūc. ℞. ypoquisti. succū barb. ireine. aā. ʒ. iij. gallie muscate. mastic. amisi assinucis cipressi. capitis granorū dul. fructus tamarisci. aā. ʒ.). cōficiantur cū siru. mirtino ⁊ fiant trocisci. ⁊ cū vti voluerim⁹ distemperetur vn⁹ cū lacte coacto ⁊ exhibeatur. Et si volum⁹ proiicere p clistere decoquaʒ suc. plantag. in lacte cū adipe rennz capraz ⁊ butiro. ⁊ distēperet vn⁹ ⁊ iniici

atur per clistere. Vel in istis involuatur lana ⁊ applicetur supra totum ventrez. ⁊ ita de alijs ingenijs applicandi posiꝫ habem⁹ materialia. Vel fiat istud ꝙ vz in omni stuꝛu oū tñ nō sit ex opilatione. ℞. reubarba. assi. ʒ.ʒ. omniū mirabo. chabrabe. cozralli albi. ⁊ ru. spodij. sādra. saudal. albi ⁊ ru. margaritarum. se. canabe. se. acetose. aluminis. acacie. boli armenici. se. pozru. añ. ℈.ii. cōficiantur cū mucilla gine dragaganti. ⁊ gumi arabi. ⁊ fiāt trocisci mediocres in quantitate. Distemperentur igitur vnus cuz lacte cocto ⁊ exhibeatur.

Capitulū. xxxii. de antidotis valentibus in passionib⁹ renū ⁊ vesice.

Edicamē quod frā

m git lapidē renū. ℞. scorpiões ⁊ ponātur in olla noua vitrea. cooperiatur ⁊ lute ℞ luto sapine. ⁊ ponatur in fumo ⁊ pul. reseruet. ⁊ pōt dari a. ℈.i. vsqꝫ ad. ʒ.ʒ. det cū vino al. Oleū ctiā de scorpione si inungatur renes sedat dolorem. Et est intelligendū ꝙ illud qō frangit lapidē vesice frangit lapidem renū sed nō econuerso. ⁊c.

In distillatione vrine.

m Edicamē ℈ distillationez vrine. ℞. mirre. mastic. tbis. sauine. castorei. nucis cipresſi. ciminī assi. añ. ʒ.ij. cupulaz glandiū. ypocystid. boli ar. añ. ʒ.i. cere. q. s. ⁊ olei mirtini. ⁊ fiat emplm.

Medicamē qō facit boiem fecūdum.

m Edicamē quod facit hoiem fecūdū ℞. se. rutbe. se. squill. se. capzarū. se. baucie. se. napi. caude stincoꝝ. añ. ʒ.i. ʒiʒ. tbiʒ. trīū granū piperis. ⁊ cinamomi. nucis mus. añ. ʒ.ij. panis ʒu ccari. q. s. fiat electuarium.

Edicamē ℈ vz ptra aposteā durū

m mīcis. ℞. medulle cerui. ⁊ vituli. adipis galline. stoꝛac. l. quide. ana quilon. añ. ʒ.ij. cōficiantur cū oleo sisami no. aut cū oleo amigd. dul. ⁊ fiāt pessaria.

Pro iuncturis.

m Edicamē contra passiones iuncturarū. ℞. cozrē. olium mirab. añ. ʒ.ʒ. temperenꝫ in lacte ℈ diē ⁊ nocte. Deinde ℞. aloe. agarici. turbith. añ. ʒ.iii. liquiꝝ. mōd. pipis lon. anisi. cinamomi. sal indi. radix cappar. is. bdellij. mastic. añ. ʒ.i. hermod. q. tū oīum ℈ficianꝫ cū ydromelꝫ. et cū vti volueris accipias a. ʒ.ij. vsqꝫ ad. iij cū dicta iurta cōuenientia pticularium.

Edicamē scedās dolores iuncturā

m raliū. ℞. radices hlij. se. iusquiami. añ. ʒ.iij. cerusē. ʒ.i. medullē cerui. ⁊ vituli. añ. ʒ.ij. olei antiqui. ⁊ cere. q. s. ⁊ fiat vnguentum.

Pro decoratione.

m Edicamē ad decorandū mulieres ⁊ si fiat gra virozuz tollerabile est. ℞. rad. lilij. rad. serpētarie. yari aceꝫ excorticatoꝝ. risi. amidi. cerusē lote. saponis gallici. añ. ʒ.ij. ponātur in olla noua coopta. decoquātur in furno. deinde pulueriʒentur. tūc. ℞. dragagāti. gūi arabi. añ. ʒ.i. infundantur in aqua de floꝛib⁹ fabarū. tūc. ℞. porcellataꝝ ⁊ tēperentꝫ in aqua limoñ. donec possint malaxari. tūc. ℞. boraciſ. ʒ.ʒ. pulueriʒentur. tūc oīa ista cū valde modica quātitate aquigie porci misceātur cum aq̄ fabaꝝ. ⁊ fiat q̄si vngm. ⁊ cuz vti volueris illinatur tota facies de sero ⁊ de mane lauetur cū aq̄ tepida colature furfuris ⁊ istud medicamē abstergit. ⁊ mundificat ⁊ dealbat ⁊ sūme ⁊ mirifice pulcrificat faciē ⁊ reddit ipsaz planā ⁊ equalē ⁊ gratiosam cuilibet intuēti. Cauendū tñ ꝙ istō nō fiat viro qm̄ al. fpunirenꝫ cū inimico

Medicamē ad decorandus. ℞. limones. ⁊ scindantur in tres pres vel plres ⁊ decoquātur in vino al. ⁊ cū vino illo facies abluatur ⁊c.

Edicamē istud est ad decorandū

m ℞. limaciaſ nouas sine testa. ⁊ ponātur in vase vitreo. ⁊ aspergantē puluere sal. gemme. ⁊ aqua limonū. ⁊ cooperiatur. ⁊ stēt i sole donec sit quasi vnguentū. ⁊ illinatꝫ facies qz mirifice mūdificat. Deinde abluatur cum aqua de floribus fabarum.

m Edicamen ad rubificandū poma maxillarū. ℞. alūis. brasilij. granorū ex q̄b⁹ fit pfectū rubeū. ⁊ pulueriʒentur cū aqua vini distillata. ⁊ cuz plm illinatꝫ locus quē volum⁹ rubificare. ⁊ si adderetꝫ valde modica pozno aq̄ sal armoniaci distillati coloꝛ ctiā magis figus ⁊ pmanēs.

Caueatur tñ ista aqua q; omne corp⁹ corrodit. ⁊ ideo apponat̄ in paruissima quãtitate qñ alter medicamẽ iste corrũperet quare rõne ꝓportionis medius ẽ primo

Intelligendum est hic ꝙ nos ordinamus per dei gratiaz capitula diu est ꝓpe istud op⁹. ⁊ si adderet̄ b̃ esset opus pfecti magisterij. s. libellus de regimine acutoꝝ morboꝝ. ⁊ libell⁹ de crisi ⁊ de creticis diebus. ⁊ libellus qui intitullatur tabula ingeniozũ ⁊ sine istis factũ est nihil. ⁊ libellus de graduatione ⁊c.

Explicit septima ⁊ vltima particula practice excellentissimi medicine monarce domini magistri Benardi de gordonio. Intitullate Zilium medicine.

Sequitur tractatus de decem ingenij curandorũ morborum.

Ingenia curationis morboꝝ quãtum ẽ de presenti sunt decẽ. Primũ sumitur ex morbo. iuxta illud Bal. v. de ingenio. semp ante mentis aciem egritudinis cognitionem habeas. Prima cõsideratio sumpta a morbo fortis est ⁊ valida. qñ si cõsideratio morbi ⁊ aliorũ ꝑticularũ cõtradicãt fortioz ẽ cõsideratio sumpta ex morbo potissime si morbus fuerit intensus. Docet igit̄ p cõtrariũ fieri curationez. ceteras igit̄ significationes distrahat ⁊ abscindit. ⁊ suaz declarat significationem. sicut b̃ ꝺba possũt colligi ex dictis. B. vij. de ingenio cap. finali. Quãtum igit̄ de pñti ingenia curandi morbos sumpta ex morboꝝ essentia sunt pri. Primus sumitur ex morbi essentia. s. si simplex vel compositus. ꝙ continet tria ingenia. In primis igitur ꝓsideremus si morbus est simplex vel cõpositꝰ. ⁊ si simplex. aut intẽsus. aut remissus. ⁊ si remissus ꝺbile medicamẽ sufficit i reducẽdo. ⁊ si intẽsus fortę medicamẽ intẽsum p ꝓriũ est applicandũ. si autẽ cõpositꝰ est morbꝰ ꝓsiderandũ ẽ: ex quot ⁊ ex quãtus sua cõplicatur ꝓpõ. ⁊ ꝑm diuersitatem cõpõnis sunt diuersificãda medicamina. cõsiderãdũ igit̄ est ꝙ ipsoz sit molestiꝰ. ⁊ molestior ipsius debemus succurrere' aliud non negligendo. Secundum ingeniuz dependet ex primo. s. ꝙ considerem⁹ si vnũ est causa alterius ,si sic .prius succurrendum est cause. Et tertium ad hoc ingenium ꝙ cõtinetur sub primo ẽ ꝙ considerem⁹ si vnum non põt curari nisi aliud pri⁹ curet̄. ⁊ ita pri⁹ succurrẽdũ ẽ si ãt eq̃liter. ẽ ꝓsideratio. eq̃liẽ vtrũq; curet̄. a morbi essentia est sumendũ exordium. Secũdum ingenium ꝺo est ꝙ considerem⁹ si ꝺoloz est iũctus egritudini ꝙ causam doloris remoueamus. ꝺoloꝛem autem mitigemus. ⁊ si non est nobis alia via ꝙ stupoꝛem inducamus. ⁊ hoc fiat cum cautela ꝙ in stupefaciendo nõ transeam⁹ paꝛauer. suo enim stupoꝛe domesticum est ꝑm Auic. Tertium ingenium sumitur ex tempoze. s. ꝙ extrema tẽpoꝛa sicut esta te. ⁊ yeme teneamus. s. in medicinis laxatiuis. ⁊ vomitus. ⁊ incidẽdo. ⁊ aperiẽdo. ⁊ in omni forti medicatione. si igitur indiguerint quãtuz erit possibile moderetur Quartum ingeniũ sumitur ex accidẽtib⁹ anime. s. ꝙ regimen declinet ad letitiaz ⁊ gaudium. ⁊ moꝛetur cum dilectis ⁊ cum illis quos timet. vt pꝛohibeant eum a nociuis. Quintum ingeniũ sumitur ex mobus ⁊ mutationibus. s. vt muteꝛ de domo ad domum. de camera ad cameram. de magnis villis ad paruas. ⁊ quod muteꝛur ad media. ⁊ ad montes. ⁊ ad valles ⁊ aquas. ⁊ aerem. ⁊ ꝙ omnia declinẽt ad delectationem ⁊ ad maioꝛem aeris puritatem. ⁊ ita muteꝛur foꝛma. ⁊ sit ordo: ⁊ modus breuiter omnia q̃ consideret medicus ꝙ letitiam inducere possit, aut curationem. aut appetitum. ⁊ similia. Sextũ sumitur ex natura egritudinis. scilicet si est breuis terminatiõis vel tarde. Si breuis ꝙ ꝺb⁹ minuatur. ⁊ si fuerit acuta aut furiosa ꝙ pꝛius cuacuetur non expectando digestionem. ⁊ si coꝛpus fuerit plectoriacum: aut materia ventosa. ⁊ sic de alijs et si est tarde terminationis ꝙ cuacuemus post digestionem et confoꝛtemus virtutem infirmi. cum ꝺbis ⁊ potibus. ⁊ simus etiam magis liberales in ꝺãdo q̃ in subtrahendo. Septimuz considꝛeremus si est cum apostemate. in pꝛis vratur repercussiuis nisi talia fuerit q̃ nõ

impediant. sic̄ est corpis plenitudo. aut furia: aut vētositas: aut dolor nimi⁹: aut ꝙ non esset in emunctorio membri nobilis ⁊ sikia. Et ꝙ in augmēto ponam⁹ partiz repaussiua ⁊ prim maturatiua: mūdificatiua: abstersiua. ⁊ sic de aliis iuxta cōuenīē tiam pticularū. Octauus sumitur ex aere. s. ꝙ semp egritudini contrariet. ⁊ ꝙ sit medius elongat⁹ a locis corruptis. ⁊ iō oz ꝙ nō sit nimis coartat⁹ nec nimis vētosus. sed mediocriter ꝓspicere oz igitur medicus dispositionē siccitatis. ⁊ dom⁹. ⁊ si fuerit in pte decliuiori siccitas ꝙ ipm faciat mutari ad supiorem partē ville cuz eautela ꝙ sit cautus iportando a labore ⁊ debet aduertere medicus si est officiuz maxime patientis cōtristans ipsuz. sicut sunt fabri ⁊ macellatores. ⁊ paratores coriozuz: ⁊ fundentes sepum. ⁊ qui operantur de fulfure. ⁊ similibus. ⁊ cuilibet debet respicere domū. ⁊ ꝙ intret cameram. ⁊ si est iuxta terram ꝙ nō sit reumatica. et si est superius ꝙ nō sit nimis ventosa. et si est de lapidibus: aut postib⁹: aut tegulis. aut terra: aut qđ medico occurrat: obseruet: ⁊ in oībus iuxta naturaz egritudinis ⁊ aliozum particulariuz. Nonū sumitur ex ministris ⁊ necessariis: ⁊ medico: ⁊ coquinatori. De ministris qđ sint boni ⁊ patienti diligentes. Et qđ appetant salutem patientis. ⁊ qđ nō nunciēt ei aliqua sinistra. ⁊ quod non ꝑmittant intrare nisi paucos. ⁊ ꝙ diligentia ministrozum aduertatur ad omnia que dicta sunt. intrinsecus. s. ad latratum canū ne impediatur somnus ⁊ casum. ⁊ ruinaz. ⁊ si veniat sudoz ne sit discoopertus: neq; nimis coopt⁹. ⁊ potissime ꝙ non artent ipsuz. quia multi ex hoc suffocantur. ⁊ aduertat ad multa alia signa similia ad que narrandum non sufficeret presens dies. Et aduertere debet potissime ad coquinam ꝙ cocus sit tēperatus. si enim esset flammaticus res multum falsas iudicarentur ab eo insipidas. ⁊ sic de aliis. ⁊ in mortario ꝙ nihil teratur nisi ad opus infirmi. ⁊ ꝙ vasa sint vitriata frea vel stagnea. aut cupata ⁊ sic de aliis per ordinez ꝙ medici industrie relinquatur. ⁊ cum hoc attendendum est ad medicum. ⁊ preter conditiones quas ponit Aly. scilicet ꝙ sit bone visiōis in .v. mensib⁹. ⁊ velocis solicite ⁊ bone rememorationis. ⁊ boni iudicii. ⁊ sani intellectus. oportet ꝙ habeat in scientia. sapiens: ⁊ diligēs: ⁊ ꝙ operetur ꝑm artem. Prima istarum est summe necessaria. ex hoc quod sit potens interpretare dicta Ipo. ⁊ Bal. ⁊ vniuersalia ⁊ particularia discernere. Vniuersalia particularibus applicare. quare oportet ꝙ sit sciens. secundo ꝙ sit diligens. scilicet ꝙ de mane visitet patientem. ⁊ potissime propter vrinam ⁊ residentiam. vt videat colorem ⁊ substantiam anteq̄ corrumpatur. ⁊ ordinet de cib o infirmi ⁊ aliis particularib⁹. ⁊ obuiet periculis futuris. et reprimat precedētia. Secūdo debet visitare in meridie vt possit bñ videre nām actū. terminū. ⁊ cōpositiones moroz. ⁊ accidentia eoruz. ⁊ vt ordinet somnifera medicamina: ⁊ cibis craftinū. ⁊ alia q̄ potest considerare circa infirmuz ꝙ reddat ipsum obedientez: ⁊ assistentes: diligentes: ⁊ omnia que intrinsec⁹ eius sunt ad vtilitatez infirmi. Tertio ꝙ medicus operetur ꝑm artē. s. per canonē. Bal. ⁊ Ipo. ⁊ aliozum sap. entū. ⁊ in hoc condēnatur omnis ars auguriandi. sicut est ars geomettia. ⁊ suspendendi herbas ad collum ⁊ omnia empica. ⁊ sortilegia: ⁊ falsina. et alia quāplurima q̄ non est bonum reuelare propter abutentes. qui cōsciētia neglecta vtuntur magicē. ⁊ quibusdaz ingenijs fatuis. ⁊ cum omni solicitudine: pestima: ⁊ mala lege. ⁊ multa similia que nō est tūc narrabile: vt quod calumniosum puniatur. ⁊ testoz deum ⁊ nimiruz ꝙ nunq̄ vidi hominem maliciosum in medicina qui diu duraret dies suos. quia nō habet cuent⁹ sordida preda bones. Decimuz ingenium sumitur ex effectu medicaminis. nam si vides ⁊ processu cognosces ꝙ nō bene operatur nullo modo moreris in errore. sed corrige ipsum. si autem recte operet non mutes medicamē sed mutes modū quia a cōsuetudine non fit pas. in aliis curatio. Nā duruz lapidem gutta cadendo cauat. si autez aliquis agat diminute. Dicit Auic̄. ꝙ tunc natura curabit. aut manifestabit. Si autem timeas ignominiāda que nō possunt iuuare: nec nocere. de quo sit curandū. sicut ē simplex julep. ⁊ si

mslia.⁊ in tantū insiste libris die ac nocte ⁊ ꝓsidera tumorē:⁊ dolorē:⁊ lesionē opa tionū ⁊ anotomia:⁊ q̄ egrediunt a corpe ⁊ iuuātia ⁊ ledētia.⁊ qui ad ista diligent cōsiderauit est possibile ꝙ cognoscat aut ꝑm veritatē aut cōiectura ꝑmā veritati: si nō ē lapis molēdini.⁊ talib⁹ nō scribo. Undecimū ingeniū sumit ex mō medicādi.⁊ dicit Auic. Ampli⁹ scire debes ꝙ nō ois repletio nec ois malicia cōplexionis suo medicat cōtrario. sed sufficit administratio bonitatis regimis.medic⁹ igit melior ē qui egritudinē cum cibis et potib⁹ curare poterit vel sciuerit. Insista mus igit in primo in curatiōib⁹ morboꝝ in potib⁹ alteratiuis ⁊ medicis alterantibus ⁊ digerentib⁹:⁊ si nō.cū manuali operatiōe que cirurgia appellat sūt ista ingenia que sumunt ex morbi essentia. Ingeniuꝫ ꝑm principale sumit a cōplexiōe cōplexio em̄ dꝫ cognosci a medico ⁊ totius ⁊ partis per ea que docꝫ Bal.i tegni Circa cōplexionē cadūt sex regule. Pria est ꝙ dꝫ attēdere cōplexionē:qz tunc circa illa versant opatiōes:nō circa alia. sic docet Bal.xi.de igeuio sanitatis cap.1. versus finē.scia ꝓiecturas ⁊ ꝓxima veritati est eleuatio in discratia sua.⁊ p consequēs naturā medicamis ⁊ nām gradationis:⁊ in quo gradu ⁊ meta eleuet medicamē.⁊ ita ꝑm qualitatē ⁊ quantitatē ⁊ modū:⁊ si nō exquisite:saltez in alijs medicamib⁹ p viā rationis ⁊ experimēti appropinquabo ad veritatē quātū est possibile ex arte:⁊ fortissimū capitulū ē ⁊ indiget solsti.ingenio. Secūda regula est qñ cōplexionē scio.scio terminū reductionis ⁊ qñ debeo cessare ab alteratiōib⁹.est em̄ cōplexio i alterādo ⁊ reducendo. sicut signū ad sagittaꝫ.ipsa em̄ in ignorata manualis casual est operatio. Tertia regla est ꝙ ois discrasia silis cōplonis facilioris est reductiōis. Juxta illud:in morbis nim⁹ periclitant egrotātes ⁊c.qz sile ꝺ facili patit a suo simili.⁊ in cā ꝓesumit debilis.⁊ ita si colic⁹ ⁊ flāticus incurrāt tertianā:minori reductiōe indiget colic⁹ q̄ flātic⁹.qz discrasia eēt in suo simili./Quarta regula ē ꝙ ois discrasia i ꝑia ꝓplone difficilioris reductiōis ē ⁊ fortioꝛib⁹ indiget medicinis,qñ mā terret fortior post q̄ discratia ē introducta nō obstante contrarietate particulariū.fortis em̄ ē ignis qui in aq̄ nō extinguit.⁊ ita flāticꝰ qui incurrit tertianā fortiori indiget reductiōe ⁊ ista sūt vera vt plurimū inquantū est de natura rei.tm̄ alique cōditiones debēt apponi que predicta impediūt.sꝫ sunt ꝺ raro cōtingentib⁹.circa hec ponam⁹ talem casuꝫ.Ponam⁹ colicus aliquis in estate qui vtat cibis ca.aggregabit multitudinem co.possibile ē ꝙ illa co.sꝫ multa non putrefiat:vtpote qz boni regimis in alijs vt exercitio:⁊ in balneo:⁊ in fricatiōibus ⁊ alijs.Tunc ponam⁹ flāticꝰ in estate vel yeme in quo dominet.z.co. possibile ē ꝙ balneet in balneis alumiosis.aut qz subito exponit se aeri frigido.ꝙ in illo est putrefacta.z.i.⁊ in alio colico qꝺ putrefiat lib.i.peioꝛ erit etiā co.in colico nō est dubiū:qz mā est maioꝛ.ita cū dicim⁹ de conuenientia pticulariū.intelligim⁹ ꝙ oia sūt paria ⁊ nō diuersa nisi in cōplone.⁊ tunc manifestat canon.predict⁹ medicamē veritas posset iudiciū impedire./Quinta regula est ꝙ ois ꝓplexio siue laxa siue nō i tpe morbi cōseruāda est.nisi ante egritudinē laxam cōplexionē incepisset reducere.sicut testat Bal.vij.de ingenio sanitatis.vbi equale pōt cē reducēdi ca.⁊ fri.sꝫ modus ē inequalis nō in eodē em̄ tpe in quo ca.reducit fri.in eo.fri.ca.cū sint cal'i tates actiue.mod⁹ tm̄ nō ē equal'.qz si mēbꝝ fri.alteret.⁊ ca.mēbꝝ vicinum ledet a medicamine fri.multū ledet.qz fri. ē natura inimicū occidēs ⁊ mordificās.totū cōtrariū ē de hu.⁊ sic.qm̄ mod⁹ reducēdi est equal':sꝫ tps nō equale.humidū em̄ ꝺ facili reducit a sic.sed sic.tarde ab humido ꝓtanto dicebat Bal.facili⁹ rē humidā de siccare:q̄ siccā humectare.mod⁹ tm̄ est eq̄lis.qm̄ mēbꝝ sanum vicinum non alteratur.de quo sit curandum ⁊ sic,nec ab hu, ⁊ cetera.

Tertiū ingeniū ꝑincipale sumit a
t virtute siue actione siue opatiōe membroꝝ. Virt⁹ em̄ in ꝑamis cōsiderandū qm̄ sublimioꝛ oim cōsideratio num vel intentionū ē intētio sumpta ex virtute.sicut dicit Bal.in fine prime particule regimis acut.supra illā partez.ꝙ si antiqu⁹ cib⁹ ⁊c,virt⁹ em̄ in tpe morbi cō

sideranda sunt sicut Bal'.tex.tal'.cū.de in
genio sanitatis.cap°.v.versus illū cap'z
virtus cū custodit p̄m Bal'.ibidē et cu-
stodia spūz & fundamētū mēbroz sicut
est cerebz.coz.& epar.& iō omia illa que
corp' dissoluūt ad debit' itatē facūt. sicut
pōt colligi ex dictis Bal.in regimīe. pria
particula.supra illā partē.quo sumpto si
dolor &c.& iō in talibus parand' de facili
virtus dissoluit. Si igit aliquis fuerit me
lēcolic' iuuenis in estate qui laborauerit
& abstinuerit & incurrat fe.certe si inūgat
sibi abstinētia cito venit ad illā terribilez
facē ypo.& ideo ilico cib' dand' ē. sicut
testatur Bal'.in ,pnosticis.supra illā par
tem.q si fuerit &c.ad vnā colūnā cū di
midia versus p̄incipiū quinti.& si ista dis
soluūt virtutē p̄ria custodire intēdamus
vnde in custodia virtutis tanq̄ magna oī
um ingenioz curādoz morboz. Circa igi
tur virt' actionē & operatōnē qm̄ opatio
arguit virtutē cadūt due cōsiderationes.
Prima talis ē i vtute & actiōe mēbroruz
debem' intēdere.qm̄ actōes quorūdam
mēbroz sūt nobis necessarie multū in cu
ratōibus mēbroz.& quedā modicuz. vbi
gratia.actio nocua cerebri ē modicū no
bis necessaria in curatōib' morboz. qm̄
nō est necessariū in morbis q̄ pal. sit via
toz nec ambulatoz. sz tm̄ actio epatis est
multuz necessaria qz virtus natural' ē q̄
curat morbos p̄m Bal'.in de crisi.& p tā-
to i pal.cerebri audem' apponere fortif
dissolutiua.in pal.epatis cuz dissolutiuis
debem' apponere aliqua stiptica. Et Ba
lie.docuit cuidā vt in quodā infirmo sibi
apponeret aliqua stiptica ad cōfortatio-
nem ei'.& noluit sibi credere.& cū visitarz
eū inuenit eū mortuuz & laudabatur cuz il
le medic' iret ad eū.qz ad locū sibi fleret
qz philosophi erant.& ita p̄z ingeniuz q̄
debz sumi ex virtute ad bonum. Veruta-
men & secunda cōsideratio circa istā māz
sumitur ex vtute & cōsideratio sumpta ex
vtute ē cā p̄sideratiōis & vtutis & potētie
& oia istrumēta ex q̄bus medicus opera
tur regulat & iformat: dictam: potionem
& manualem.s.compositōez ad totū mor
bum sez. Si ergo vtus fortis est & potest
tolerare vsq̄ ad crisim nihil dabitur forte
nisi ydromel: & silia.de q̄bus nō est curā-
dum cū virt' sit debil' p viā inanitōis et
dissolutionis:& nō p viā ,pternationis &
repletōis.sicut ista legunt̄ a Bal'. sup
illū amp̄bm p̄ric̄le. p̄ep̄lari aūt oz
&c. Si aut̄ detur cib' p cōparationē ad
vnā exhibitionē & vtus est fortis multum
dabitur: qz vtus fortis multū pōt digerer
& raro. Si vtus sit debil' parum dabitur
& frequenter.& paz qz nō posset vna vice
multū digerere.frequenter qz nō posset tol
lerare ex illo amp̄bo.& q̄b' semel' aut bis
&c.& ita p̄z quō regulat exhibitionē dbi.
& ēt regulat potum.hoc p̄z quia cū aqua
frigida cōpetit in fe.cuz conditionib' ob
seruatis inter oēs potētissima est virtus
q̄ sit fortis sicut pōt colligi ex dictis Ba.
in regimīe.eis qui pleuretici sunt &c.q̄
aūt informet passionē p̄z in digestiuis:&
euacuatiuis. In digestiuis patz de oxil'
multe acetos.tatis q̄ nō dz dari nisi virtu
te forti.sicut habem' ab ypo.& Bal'.i ter
tia parte regimīs acut.cū loquit de ydro
mellis accidentissimo & spāliter in illa pte q̄
si fuerint vires infirmi. & de euacuatiuis
est planū qm̄ disteria nō audem' facere
nisi virtus sit fortis.sicut dicit ypo.in re
gimīe q̄ si antiquis.si virtus & ei' etas
p̄miserit disteri opus est &c.q̄ mlti homin'
audemus dabim' medicinā vomicā: aut
secessiuā. nisi virt' sit fortis.cuz oēs medi
cine laxatiue sint nocitiue stō & p̄prie ori
ei' sicut dicit Bal.in regimīe sup illam
partez. porro si pal.&c. de manuali opera
tione p̄z inadēdo vrendo:& flōando. de
quo Bal.specialit docet cōsiderare virtu
tem sicut ipse dicit in regimento supra il
lam partē.qm̄ dolor ascendēdo &c.& recte
in fine quinti qf. discurendo particulariter
per oia instrumēta cū quib' medic' opera
tur virtus omia regulat digerit & iform
mat. Ad ingeniū igit sumptū mirabiliter
cū diligentia est aduertendū. bene igit ē
dictū q̄ sublimior oim intentionū ē intē-
tio sumpta a virtute. virtutē igr oportet
custodire.quia vim digerit putridā & con
iunctam cum fcb. refigerat.sicut dicit Ba
lie.p̄.parte de ingenio.capitulo.vi.i fine.

Quartum ingeniū curādoz aut su
mitur a p̄cipalitate & nobilitate
mēbroz.B.& Auic̄.& oēs cōcor-
dant in hoc q̄ cōi ē nobili' mēbruz q̄ sit

in corpore ⁊ cõseruak in nobilitate anhelitus ⁊ sanguinis: sicut docẽt Bak. rỹ. de ingenio. Aduertenduz igit diligenk ꝙ aer qui attrahitur non sit corruptus mõ a liquo. ⁊ ꝙ cibus sit in tali qualitate quantitate ⁊ ordine ꝙ digerak in stomaco ⁊ expate. ⁊ ita spiritus qui generatur in cord̃erit subtilis clarus ⁊ mundus. si autẽ aer sit corrupꝰ pestilentialis. aut hu. corrumpitur rectificek ita ⁊ confortetur cor cum medicinis cordialibus: ⁊ ideo valent in rectificando alterationes: mundificationes: ⁊ similia. ⁊ ideo ista conuenientia particularium. vz ista. acetuz. camphora. muscus. buglosa. auri. puri. folia. of. de corde cerui. margak. iactincti. blacta. bizãtia. corallus ⁊ similia. Secundo debemus cerebũ considerare quoniã si cente sima pars diminuatur vel in epate vel etiam i cerebro vel in corde cito fieret mors. ⁊ iõ debemus purgare mundificare confortare ⁊ ea que potissime sunt boni odoris exhibere. sicut habetur rỹ. de ingenio. ⁊ p tantovalent poma ru. potissime inuento in monte pessulk. ⁊ ambra. ⁊ sandꝰ. ⁊ multa similia iuxta conuenientiã particularium

Tertio debemus considerare epar. ꝙ nõ dentur cibi opilatiui. sicut est triticum cocum. ⁊ fabe ⁊ similia. ⁊ potissime in casu. vbi non competerent de natura rei: sz dentur cibi temperati in qualitate quãtitate ⁊ ordine. ⁊ ꝙ prima digestõ sit perfecta. ⁊ ita a duobus ergo summe cauere debemus a nimis dissoluẽtib⁹ ⁊ opilatiuis

Quarto debemus considerare stomacum. ⁊ si debilis ꝙ aquam frigidam nullo modo tribuamus. sed confortemꝰ modo cum melle. modo cum ro. modo cum zedoak. modo cum menta: ⁊ similibus. iuxta differentiam particularium compertũ tamen si stomacus non esset debilis dare non audemus. Quinto consideremus cõplexionẽ ne nimis calefiat. aut infrigidetur. aut repleatur. aut coertetur. et potissime quod a reumate vel sanguine nõ grauetur. ⁊ in talibus debemus adiuuare ⁊ alleuiare cũ his que habent aspectum ad complexionẽ. sicut est yreos. yssopus. capill⁹. ve. iuxta tamen cõuenientiaz particulariuz. Sexto considerem⁹ cõplexionẽ splenis, ⁊ potissime in opilatõibus eius: ⁊ duriciem. ⁊ ꝙ administremus ea que habent aspectum ad splenem caz de opilantibus. Et dicit Bak. duodecio de ingenio. capko. vi. versus finem. ꝙ radix capparis acetuz: ⁊ mel. cõpescunt splenẽ sicut absinthium. squinank. ⁊ spicanar. epati. spen tamen generaliter fortioribus indiget. Septimo considerem⁹ renes ⁊ vesicam ⁊ matricez ⁊ apiank. ⁊ mundificenk cũ his que habẽt aspectũ. sicut est millũ salis. cantarides. ⁊ sauia. ⁊ similia, iuxta diam particulariũ.

q Quinta consideratio sumitur a cõsideratione membroꝝ ⁊ fabrica eoꝝ patet sic. si essi cerebꝝ purgare volumꝰ sensibiliter per palatum ⁊ nares. et si insensibiliter potissime per cõmissuraz anteriorem. alia essi emunctuoria non habent sensibilia nec manifesta. Si autem pectus purgare volumꝰ per cannam purgabitur cum tussi. Si autem stomacũ purgare volumus duobus modis poterimꝰ superi⁹ per vomitum. inferius per secessum. Si aũr epar cũ habeat suã fabricaz versus venaz. pfundã. iõ duob⁹ modis poterimꝰ purgare p vias vrinales: ⁊ pvẽtrẽ. si ãt intestina p iferiora tñ. si ãt renes ⁊ vesicã ⁊ mirice p iferiora tñ. loc⁹ ãt q ẽ iter siphac ⁊ miracb. nullũ hz emunctoriũ ⁊ iõ de difficili euacuank. vetositates ⁊ aquositates que ibi cõtinenk nisi cũ diuk. aperitiuis ⁊ dissolutiuis ⁊ puritate cibi et potꝰ ⁊ cũ bi sqne a tota spẽ euacuãt aquã ydropicoꝝ sicut est yreos. ⁊ elm de succo mẽte agrestis. ⁊ similz. Si aũr iuncturas purgak volumꝰ de difficili purgabimus potissime materiam coniunctam. ⁊ ideo corpore mundificato vel cauterium. ventose. emplastra. vnguenta: ⁊ similia. apponemus. ⁊ ea que a tota specie euacuant a iuncturis. sicut est elm de succo ro. hermod. turbith. ⁊ similia. iuxta conuenientiam pticulariũ. Et si volumꝰ purgare opilationes nerui obrici aut materiam contentam in eis nerus ⁊ a pfunditatib⁹ nẽ broꝝ ⁊ venaꝝ de difficili possunt expelli. ⁊ bꝛ ꝙ medicꝰ sit multũ expertus. ⁊ talia possunt eẽ sicut pulpa colk. q mãm ducit a pfunditatibus venaꝝ. ⁊ b cõsideret medicus que mk, competant in lepra pfir

mata ⁊ nō cōfirmata. Et de ista mā p dei grām singulare tractatū sum⁹ facturi: ⁊ iō aduertat ⁊ ad paralisim: ⁊ ad spasmuz: ⁊ cataractam ⁊ similes egritudines. Patet igit ex dictis quomō ⁊ qualiter ingenia curandi diuersificant p diuersitates curationis morboz.

Exta cōsideratio principal sumit
f a cōplexiōe mēbri. qm quidā mē-
bra sunt nāliter solida ⁊ dura: sic
nerui: ⁊ ideo fortioribꝫ indigent medicis ⁊ in meliori quātitate. sicut dictū ē in cap. p̄cedenti. quedā mollia. naturalit sicut caro. ideo debilis sufficit mc. ⁊ sicut est i naturalibꝫ sic est in artificialibꝫ ⁊ acquisitis firmiter opinant. alique āt hnt bene musculos totꝫ corporis duros ⁊ solidos. ⁊ ideo indigent fortioribꝫ medicinis sicut sunt illi quoz cōsuetudo ē multū laborare: ⁊ diu nō iacere. sicut sunt marinarij: et homines armoz: ⁊ agricole: ⁊ pastores: ⁊ cōsilies. ⁊ illi quibꝫ tota caro est rara ⁊ mollis sicut sunt mulieres ⁊c. debilis mē ꝓpetit. ⁊ sicut oīm eoz qui cōsueuerūt eē in umbra ⁊ quiete corpali: sicut scolares studentes: ⁊ religiosi: ⁊ mercatoresf. quidā sunt draparij: ⁊ trapesatarij: ⁊ cōsimiles. qui cotidie cedūt in opatoꝛys. Jn his ei oībꝫ cautela maxima ē opanda. pz igit q̄ mō ꝓsideratio sumpta a ꝓsideratiōe mēbroz docet ꝓsiderare diuersitatē ingenij curatiōis morboz.

Ept ma cōsideratio principal su
f mit a colligātia mēbroz. scim⁹ em
ex anotomia mēbroz q̄ cerebꝛuz colligat cū stō p duos magnos neruos ꝺ scēdētes a cerebꝛo ad stōum. pz igit cū mā reumatica de facili pōt descendere a cerebꝛo ad stōm. ⁊ cū b̄ pnt fumositates ascendere a stō ad cerebꝛ. verbi grā: aliquis hz oculos debiles aut cap. caueat ab alleis. ⁊ vino fortiscepis: pisibus: et similibꝫ fumoꝝ. silr q̄ hz stōum debilē caueat reuma. ⁊ si fuerit ca. mā odoret camphoraz rosas: ⁊ sandal. ⁊ si mā fuerit frā odoret ambrā: storacē. laudanū: ⁊ similia Scim⁹ ei p anotomiā q̄ mamille hab ēt cōuenientiā cū matrice. Si igit volumus mēstrua retinere apponam⁹ ventosas supra venas que sunt sub mamillis. Si volum⁹ pokmodū ꝓuocare fiat minutio de saphenis. Scim⁹ etiā p anotomiaz q̄ impal. epatis ꝓpetit flōia ꝺ basilica sinistre partis. ⁊ propter hoc societatē debemus scire q̄ in plurib⁹ corporib⁹ opatōes sūt seruande dextri ad sinistrū ⁊ ecōuerso. sic pōt colligi ex dictis Bal in ampbo. posteriora capitis ꝺelentia vsus finez. ānte pticle. scim⁹ em q̄ itestina hnt colligātiā cū epate mediātib⁹ venis meseraicis. fluxus igit ventris aliter curabit cū ē ex meseraicis: ⁊ aliter cū ē ab epate. alit cū a venis ⁊ a toto corpoze. ⁊ sc de alīs. pz igit q̄ ingeniū curādi diuersificat p̄m mēbroꝛum colligantiā.

Ctauuz igeniū pncipale sumit a
o vicinitate mēbroz cū em nerui retro transeāt p dorsuz appꝛopiat cordi ⁊ iō stōus cū vicinitatē hēat cū corde ⁊ potissime versus orificiū sui ⁊ stōus paciat ꝓpatit sibi corvicinitate. ⁊ iō a stō aliqn venit sincopis valde fortis. quare stōus ē purgand⁹. similit matrix est vicia diafragmati. ⁊ iō in suffocatiōe matricis accidit sincopis: quare oz matricem mundificare a coꝛruptis hūoribꝫ: ⁊ apponere fetida naribꝫ. patz igit q̄ ingenia curandi diuersificantur p̄m mēbroz diuersitatē

Ona consideratio sumit a positi
n one mēbroz i superficie vel i profūdo positoz. qm cū est membz i superficie modica quātitas medicaminis sufficit. qz de facili veniet ad particulam patientē cum vtrtute sua. si autem fuerit i p fundo oz duplicare vel tripticare medici exemplum. de prio possz esse stōus: de secūdo pulmo: matrix. renes: vesica. iuncturalia: ⁊ extrema. materia cōiuncta existēs in extremis digerat modicū p portionem sumptā p os. qm ia appetit virtꝫ anteqū sit illo loco. ⁊ ita pz quomodo membroꝛum positio diuersificat ingenia curandi ⁊ cetera.

ꝺ Ecimū ingeniū ⁊ vltimū sumit ex
sensu. quedā em mēbra hnt fortez sensuz sicut stōus. ⁊ in talibꝫ nō audemꝫ apponere mordificatiua medicamīa. qm ꝓpter sensum nimiuz induceret nimium dolorez. ⁊ ita sincopiz. quedā aūt mēbra sunt debilis sensus: sicut ligamēta aut nullius: ⁊ in talibꝫ audemꝫ fortissima medicamina apponere. ⁊ ista oīa sunt ex dictis

Bal' vñ. de ingenio sanitatis'. ⁊ potissime
er septima parte. ⁊ capło finali. ⁊ ex dict'
Auic'. primo canonis. sen. iij. capło prio
Statuta fuit hec ordinatio in ꝑclaro
studio mōtis pessulani. āno dñi. ◌. cc.
xxxvi°. mense Julij: de mercurij post fe
stum beati marcial'. ⁊ qz alicq ex socijs vo
lunt scire dandū ē. Intelligendū q lōga
sunt tpa q nos abreuiauim⁹ regimēuz
acutoz ⁊ venit ad man⁹ multoz. ⁊ post
ea cōpilauim⁹ op⁹ totū de crisi ⁊ de cre
ticis diebus breuiter ⁊c.

Explicaunt. ꝓ. ingenia curandorum
morborum.

Sequitur de regimine acutarum
egritudinuz.

Regimē acutaz egritudinū ꝓtinuēs
tres particulas. prima particula ē de
regimine abi ⁊ por⁹.

Egimen acuta

rum egritudinū cōsistit in
trib⁹. in dicta. potionibus
⁊ potib⁹ alterantibus. ⁊ ꝑm
ō op⁹ nostz diuidit' i tres
particulas. Prima cōtinet
dietā abi ⁊ por⁹. Secūda medicas eua
cuatiuas. Tertia alternatiuas seu digesti
uas. seu mūdificatiuas. De primo a
gitur sic. Cib⁹ enī ille q sup dēm abū con
uenit i morbis acutis vt in plesi ⁊ pipło
nia est ab⁹ facus de ordeo ⁊ aq̄. ꝑ tanto
qz ordeū ē frīm ⁊ siccū: aqua autez ē frā ⁊
humida. Nūc ait si cōmisceanť nutrū erit
frīm ⁊ tēperate humidū: frīm erit: qz aqua
⁊ ordeū cōueniūt in frigiditate. ⁊ ita frīm
tot⁹ fortificabit. Sed in passiuis quali
tatib⁹ discōueniūt qz ordeū est siccū: ⁊ aq̄
humida. ⁊ ita humiditas aque nō ꝑatur
per siccitatē ordei. ⁊ siccitas ordei tēpera
tur ꝑ humiditatē aq̄. ⁊ ita totū est tēpatū.
Prima aqua est passibil'. alterabil'. cōue
tibil'. ⁊ in fumositatē ꝑ modico trāsmuta
bilis. Nūc ait ordeū rōne cōplexiōis et
substātie ꝑseruat aquā a tali cōuertibilita
te. ordeū ait generat sanguinē mlt'icū. ⁊ iō
nō cōpetit volentib⁹ nutricare. corp⁹. nūc
ait aq̄ preseruat ꝑm a tali nutritiōe ⁊ cō
uersione ꝓp suā humiditatem. ⁊ iō er eis
cōstat nutribil' mixtura: ita q hec mixtio
acq̄rit formā nouā ex simplicib⁹ ꝓp boni
tatē sue cōmixtionis ⁊ bone decoctōis. ꝓ
pterq̄ ē abus ⁊ medicina: ⁊ abstergit ⁊
mundificat. laxat. lenit. digerit. subtiliat.
nutrit. iuuat anhelitū. valz ad sreatuz. et
ideo ab⁹ est excellētissim⁹ in acutis passi
onib⁹. Modus aūt cōficiēdi ptisanam
est iste. aut enī volum⁹ dare ptisanā cola
tam: aut nō colatā. si colatā: tūc enī cōue
nit magis i rōne medicamis q̄ abi. ⁊ acc
apiat ordeū bñ maturū plenū ponderosū
nō rugatū. ⁊ accapiat aqua fontis mūda
clara ita q aqua currat versus orientem et
currat supra lapides mundos aut arenā
mundā. ⁊ ex imo accapiat. ꝛꝛ. scutelle aq̄.
⁊ vna ordei. ⁊ ordeuz cōquassēt ⁊ ponat
simul in vasc mūdo. ⁊ tūc accapiat cacab⁹
magn⁹ plen⁹ aqua ⁊ predictū vas in ca
cabo ponatur. ⁊ fiat ignis lēnis de lignis
siccis fere ꝑ. vj. horas: donec colorentur a
qua ab ordeo quasi colore citrino: ⁊ tunc
quiescat. ⁊ infrigidēt ⁊ colēt ⁊ vsui refer
uentur. Si aūt nō colatā dare voluerimus
tūc r emoueam⁹ corticē qz tūc magis da
mus in ratiōe abi q̄ medicaminis. ⁊ tūc
sit abus qui appellatur ordeatū ⁊ para
sicat auenatū. aut amigd. tūc igitur ordeū
fortiter conteratur ⁊ sine cortice ⁊ cuz aq̄
lento igni fortē decoquatur. ita tñ q non
veniat ad multam spissitudinē imo fluat
ad modū mellis. qz qñ vgit ad spissitudi
nem acquirit grossiē ⁊ viscositatez. ⁊ ita
exhibetur cū modico panis zucē. magis
in rōne abi. Multi aūt sunt alij modi
cōficiēdi sz isti sufficiāt ꝓp breuitatem.
Nūc aūt egritudo in qua exhibēt aut est
breuis terminationis aut nō. Si breuis
aut virtus est fortis aut debilis. Si for
tis tunc dico q ptisana ⁊ omnibus abus
est auferendus. nisi forte melioratum. qz
postq̄ egritudo est breuis terminationis
⁊ virtus fortis non indiget aliquo abo.
⁊ ideo nullus abus est dādus. nisi q mo
dicum valde nutrit. vt aqua: aut aqua or
dei colata: aut aqua bullita: aut aqua vbi
modicum fuerit infusum de pane infuso
⁊ solum madefacto. Si autem virtus est
debilis ⁊ egritudo est breuis termīatio

nis.tūc diſtinguo.aut enīz eſt debilis ꝓpter inanitionē aut aliquaz ſenſibilē euacuationez.ꝛ qz corpus conſumitur ꝛ liq̄fit.ꝛ tunc quacunq; hora ꝛ tempore cib⁹ eſt dand⁹ vt ordeatuz aut auenatū:aut amīd.aut brodiū pulle:aut lac amigd. aut ſpinargia ꝑm q̄ particularia cōueniant. Si aūt eſt debilis ꝓpter maliciā ſinthoz tum:aut ꝓpter doloꝛem: repletionem: et ſimilia.virtute ꝑ ꝓternentia:ꝓpte tunc omnis cib⁹ auferend⁹. Si autez egritudo eſt longe terminationis tūc aut adſūt mala accidentia aut non. Si non tunc a principio vſq; ad finez debet dari ordeatum:aut cōſimilis cibus. Si autem ſint mala accidentia ꝛ cōſimilia cibū prohibētia:tūc nō debet cib⁹ ꝓhiberi ſalnim ptſana in ratiōe medicine.Ea aūt que impediunt ſunt:vt verbi gratia:qui nō pōt expuere cum materia ē indigia tūc nō comperit ptſana:vez eſt in rōne medicie: ſz bene cōperit ratiōe cibi.Sed ratiōe medicine cōperit fortius vt aqua mellis.aut oxīl².aut ſirupus aliquis habēs virtutez incidendi:ſubtiliandi:aperiandi.ſicut forte ſirupus factuſ de capillis ve.end. ꝛ ſe.melonū.ꝛ liquiſ.ꝛ ordeo.ꝛ ſimilib⁹.ꝛ cū hoc impendaſ ſi eſſet conſtipat⁹.qz tunc deberet precedere ſuppoſitoriuz:aut clyſtere:aut aliquod mollificatiuuz. aut niſi cib⁹ precedens deſcendiſſet ſtomacū ꝛ inteſtina ꝛ venas meſeraicas:quia tunc cōperit abſtinentia:aut fricatio leuis:ꝛ ſil'a donec cibus tranſiuerit epar:aut qz corpus eſt plectoricū.ꝛ tūc debet precedere flobetomia:aut doloꝛ fortis. ꝛ tunc dēt precedere calefactoria:aut aliqd accidēs cōſimile:in quo cōperit farmacia aut conſimilia:aut quia inſtat criſis.Si autē m' tum expuat multū ē dandū ꝛ rōne cibi et rōne medicaminis. Jn omni igit egritudine tranquilla ſine moleſtatione accidēcium aliter ꝛ aliter eſt operandum. Nunc autē modū particularē operādi ſcire nō poſſum⁹ niſi ſciuerimus formā regiminiſ ꝛ quō ſubita mutatio eſt facienda vel nō hec autē forma elicitur per hunc modum Prima conſideratio ſumitur ex parte medici.ſ.diſpoſitus ad deliciendum formam q̄ ſit ſolers:diligens:expertus:ꝛ memorans,ꝛ tunc talis debet precedere ꝑ hūc modum. Subita mutatio nō deꝛ fieri nec forma regiminis tranſmutari niſi ꝑm q̄ corpus tranſmutatur a diſpoſitiōe in diſpoſitionē.Diſpoſitiōes autez corporis humani nō ſunt.ſ.niſi ſanitatis: ꝛ principiuz egritudinis:ſtatus ipe: ꝛ declinatō aliud igit regimē cōperit in ſanitate:ꝛ aliud in principio morbi vſq; ad ſtatuz.et ita de aliis. Subita igit mutatio in regimine nō debz fieri niſi ꝑm q̄ corpus mutatur ꝛ ſi ſubito mutatur ſubita erit mutatio. Unde ſi in ſanitate cōpetant carnes in egritudīe dabo ptiſanā.ꝛ ita ſicut corpus ſubito mutaſ ꝛ forma regiminis ſubito immutaſ.Que aūt eſt iſta forma regiminis particularis non poſſum⁹ ꝟ ſcire niſi ꝑm conſiderationez particulariuz ſcz q̄ cognoſcant cōplexionem patientiſ ꝛ habitudinez:ꝛ conſuetudinez:ꝛ etatez ꝛ fortitudinem:ꝛ debilitatem virtutis:et naturaz ſtomaci:ꝛ regionē:ꝛ aerem:ꝛ tēpora anni:ꝛ tēpa morbi:ꝛ naturā ꝛ cām morbi:ꝛ accidentiū morbi:ꝛ aliox conſimiliū.ꝛ iuxta naturā iſtox particularium ſoll's medicus conflabit formā regiminiſ vt verbi gratia.ponam⁹ aliquē colicum iuuenē in eſtate ꝛ tempore calido qui cōſueuit multū comedere ꝛ modo ex propī quo abſtinuit ꝛ laboꝛauit ꝛ fatigauit corpus ſuuz:ꝛ hz orificiū ſtomaci debile. et eſt multū rarus ꝛ extenuat⁹.Et q̄ per dei gratiā incurrat ſe.fortem liquefacientem corpus.cuⁱ⁹ egeſtio ē ſpuma:ꝛ vrina vnctuoſa.certe in iſto clamāt oīa particularia q̄ ſtatim cibus offerend⁹ eſt. quoniaz iſte ē q̄ nō pōt ieiuniū tolerare.ꝛ ſi ſibi cibum ſubſtrahis in breui ipſuz interfacis. tūc ponamus aliquando flegmaticum ſenem nō a ſenio qui conſuenit parū comedere:ꝛ fuit in ocio.ꝛ eſt multū repletus ꝛ habet orificiuz ſtomaci forte.ꝛ eſt muſculoſus:ꝛ eſt in yeme:ꝛ regione frigida. tūc ſubito incurrit feb.ꝛ ſe.nō eſt longa.tunc dico q̄ iſte eſt qui poteſt a principio vſq; ad criſim eſſe ſine cibo.precipue ſi egritudo eſt breuis terminationis.qz oīa ptiſanaria clamant fortiter nihil dare. Si igitur iſti cib⁹ detur ſuffocat⁹ velocit moriet. Patet igit quomō prudēs medic⁹ ex concurſu ꝑticulariū elicit formaz regiminis. Jn omni morbo tam cronico q̄ acuto:tā

cum apostemate q̄ sine apostemate. taz cum malicijs sinthoxum: q̄ cum tranquillitate eozundez. Ad hac autem forma adhoc indigemus vt sciam⁹ que cibaria dedinant ad subtilitatem: z que ad grossiciem: z que ad mediocritatem. vt vtaf hijs vel illis ſm conuenientiam particulariuz Iste ergo est ordo z modus inspiciendi a subditi per medium vsqz ad grossum. Primū igitur q̄ est in vltimo subtilitatis est nihil dare. Secūdo aqua bullita. Tertio succum malozum granatozum cū multitudine aque. Quarto sirupum ulep. Quinto sirupū viol. z rosa. Sexto ydromel cum multitudine aque. Septimo lac amigd. colaf. Octauo aquam ordei colatam. Nono brodium cicerum colaf. cum multitudine aque. Decimo aquam dare vbi panis fuerit infusus. Undecimo amigdaf. non colatum. Duodecimo spinargia. lactuce: z cōsimilia. Decimotertio poma: pira: z consimilia. Decimoquarto ordeatum: auenatum: amid. z cibus qui fit de colatura furfuris: z similia. Decimoqn to brodium parue pulle nigre. Decimosexto micam panis ter lotam in aqua frigida. Decimoseptimo extremitates pulloz. Decimo octauo extremitates galli pui. Decimonono accipe paruas pullas albas aut nigras aut gallos paruos z similia. Vigesimo carnes eduli lactantis. Vigesimoprimo extremitates porcoruz z consimilium. Vigesimosecundo gallinas: perdices: fassianos: starnes: pullos: columbinos: turtures: merulos: z consimilia. Vigesimotertio vitulum lactantez z ita de alijs consimilibus. Ita q̄ ex istis oibus sapiens medicus conflabit formā regiminis que cum morbo est comenies z si aliqua deficiunt possunt intelligi in p̄dictis. z in hoc terminatur prima pars q̄ cōsistit in recta administratione dicte q̄tum est ex parte cibi in quantitate qualitate z ordine iuxta arbitriuz medici predicti: in cuius industria fere omnia relinquantur.

Secunda partitula de regimine medicinarum soluriuaz.

Secundum opus huius presentis capituli cōtinet medicinas euacuatiuas. Euacuatio autem quedaz est sensibilis: quedam insensibilis. Sensibil⁹ sicut flobotomia farmacia. z similia. Insensibilis sicut calefactozum quantū est de presenti. Nunc autē pleuresis aut est de plenitudine corporis: aut sine plenitudine. si cum plenitudine aut dolor ascendit aut descendit. Si ascendit aut egritudo est confirmata aut non. Si dolor ascendit z corpus plectoricum z egritudo non est confirmata fiat flobotomia de basilica: vtrum aut de dextra: vel de sinistra. pleuresi existente in altera parte tā tum non est differentia. quoniaz vena dextra scilicet z sinistra equaliter receduur a trunco vene a quo ramificantur. sicut innuit Bal. super illa parte: quando dolor vnde non est vena que nutriat costas superiores z inferiores que terminentur ad brachium. Sed postq̄ Bal. docuit anothomiam venarum que nutriunt costas superiores z inferiores. z tunc ponit anothomiam venarum que a nigra vena procedunt que per tintillicum vadunt ad brachium. Unde quedam vena magna putei procedit ab epate per medium cordis fere vsqz ad furculam. z tunc oriuntur duo vene in dextrum z sinistrum antequam oriantur duo gdagi: que custodiunt basilicam in vtroque brachio. Et iste due vt dictum est oriuntur ex puteo postquam ramificate sunt vene que nutriunt costas omnes: quia in nulla ex eis protenditur ad brachium. Si igitur vena magna ad modum putei per medium pectoris ascendit dextra z sinistra basilica equaliter a puteo distabit. Si ergo cēliter z nulla basilicarum aurit ex minera sed ex puteo medij pectoris. tunc restat q̄ corpore plectorico dolore ascendente nondum confirmata quale est pleuresi existente in altera parte si fiat de dextra vel de sinistra. Si autem egritudo est confirmata tunc necessario debet fieri de eadez parte. Cognoscitur autem q̄ est confirmata etiaz materia flura quia dolor ascēdit vsqz ad brachiū. z talis dolor ita ascēdens significat q̄ tota ista pars alterata z superealefacta ē. z san. quasi corrupt⁹ror⁹ Pars aūt opposita ſm latitudinē nō est dolorosa. z iō nec sang. corruptus. Tunc igitur conuenit q̄ si fieret ſiōia de parte

oppoſita ſm latitudinē tūc euacuarētur. Primo bon⁹ ſan.qui nō ē alterat⁹.ꝛ poſt ea attrahereť ſan.pr̄ꝫ opposite ad puteū ꝛ p ꝓ̄s ad partē ſanā. ꝛ ita erit duplex nocumētū.primo ſan.bonū euacuare. ſecūdo malū ad ptes ſanas attrahere. Si aūt fiat ex eadē pte tūc nullū ſequiť nocumentū ꝙ euacuatur primo ſan.alteratus ſo alterat⁹ magis.ꝛ tūc non fit attractio ad mēbrā ꝑ tāto q; baſilica nō trāſit p aliq̄ coſtaꝫ ſupioꝝ nec inferioꝝ. ſ; procedit a puteo ſupra venas q̄ coſtas omēs nutriūt ꝛ anteq̄ diuidatur puteꝰ in duas venas.ſ.oue guidagi.pꝫ igitur ꝙ ſ; anotomiā Gal.ꝙ in omni pḱeſi ꝓfirmata dꝫ fieri flōia de baſilica eiuſdem lateris. ꝛ ſi corpꝰ nō eſt mūdificatū:ſo aut tertio aut pluries ſi expedit ex eadē vena. Jn hoc aūt oēs ſunt decepti q̄ credūt ꝙ vene q̄ nutriūt coſtas cōſtituāt venas i brachio ꝙ nuq̄ reparatur inſpiciēti anotomiam cū amicia.ꝛ ſi corpꝰ oīno nō eſt plectori cuꝫ cōperit flōia etiā de eadē parte.competit etiā de eadē vena. Si aūt deſcēdit ꝛ corpꝰ eſt plectoricū tūc debꝫ fieri de ſaphena eiuſdē lateris.qm̄ ſi ſieret de parte ſuperiori cū ſan.inferioꝝ ſit alteratꝰ et maſia declinat verſus inferioꝝ: tūc ſan. traheretur corruptꝰ ad ſupioꝝ ꝛ mēbra nobilia. Si aūt fiat ꝑ partē inferiorē tūc traheretur ſan.corruptꝰ verſus inferioꝝ ꝛ ad mēbra vilia:ꝛ q; natura declinat eū inferiꝰ:tūc facilioꝝ fiet euacuatio. ꝛ ſi per partē oppoſitā ſicut ſuperiꝰ ꝛ inferiꝰ: tū vna oppoſitionū in flōia debet obſeruari.ꝛ iō cum doloꝝ ad ſupioꝝ aſcendit ibi tm̄ vna eſt oppoſitio cū ſit flōia ex eodē latere.qm̄ lat⁹ ſe habet per modꝫ partis inferioris ꝛ brachium ꝑ modū partis ſuperioris.q; cuꝫ ſit flōia ex eodē latere ꝓ natur oppoſitio q̄ ē ſm inferiꝰ ꝛ ſuperiꝰ. corpore aūt multū pḱeroico exiſtēte ꝛ ſan. dūante ſm ꝙ humoꝝ declinat ſuperius ꝛ inferiꝰ ſm ꝺ fiet de eodē latere egritudie cōfirmata vel de ſuperioꝛibꝰ vel de inferioꝛibꝰ. Si aūt adeſt plenitudo vel abundantia citra tamē vltimitatē tūc aut pḱeſ eſt de co.aut de ſlāte.aut de mḱa. Jlla aūt q̄ fit de ſanguīe notata eſt in cura p̄dicta Si igitur ſit de co.que vtp̄m accidit in principio aī digeſtionem mc. Si timeꝰ moleſtiaꝫ accidentium:ꝛ vt natura ſit magis potēs in ſtatu:euacuemꝰ in principio:cū carthamo:cū polipodꝰ:ꝛ cuꝫ turbith:ꝛ ſimilibꝰ Si aūt abundauerit mḱa ꝛ fuerit paſtor:aut marinarius ꝛ fortis ꝛ muſculoſus ꝛ orificiuꝫ ſtomaci forte ꝛ cō ſimilia.tunc cōperit ell's niger.cum aniſo aut ſeraruſſi.ꝛ in parua quantitate. ꝛ ꝙ medicꝰ exquiſite noſcat naturam patientis ꝛ medicaminis. Si aūt particularia non conueniant tunc ſecurius eſt dare ſene epicbi.lap̄.arme.boꝛ.bugloſe.ꝛ conſimilia.Et eſt mirabiliter aduertendum cū omīs medicina laxatiua ſit vt plurimum ca.ꝛ ſit venenoſa.corpori odioſa. malicioſa.corporis deſtructiua.vnde ꝛ ſic purgat etiam inueterat.ꝛ ideo expellit i omni caſu potiſſime nouis dare diapruunis. oxilaxatiuum:ꝛ ſimllia:in quibus peuit⁹ erroꝛ nō cadit.Et poſt acceptionē medicaminis tunc modicū debet accipere de aqua ordei vt nō remaneat aliquid ō medicamine in via : ꝛ coadunetur in fundo ſtomaci.toto autem tempore ſolutionis nihil eſt accipiendum. ſed poſtq̄ ſolutio ceſſauerit minus de cibo q̄ conſueuerit accipere debet. Si autē plenitudo ceſſauerit ꝛ vniuerſalis ꝛ citra vniuerſalitatē tunc corpore mundificato ad euapozādū materiā cōiunctā:tunc cōperūc calefactoria.vnde calefactoria cōpetunt duobus modis.vnde curant ſi corpus plenuꝫ nō eſt.aut digerūt ſi plenum nō eſt. Vnde ſi corpus eſt plenū calefactoria doloꝛē augmentant:quia materiā attrahūt: ꝛ ita nō digerunt:quare vniuerſalia precedere debent vtpote flobotomia vel farmacia.

Si aūt corpus eſt mundificatuꝫ tunc calefactoriū curat. Tūc igiť aut materia eſt colꝛica:aut aquoſa humida:aut melēdꝛica Si igitur ſanguis fuerit vergens ad coleram:tunc accipiať ſpongia ꝛ intingua tur in aqua ꝛ exprimatur ꝛ lateri quātuꝫ calidius ſuſtinere poterit applicetur.ꝛ cū incipit infrigidari ſtatim remoueatur. et iteꝝ caliduꝫ renouetur ꝛ continue cōtinuetur.Si aūt ſanguis vergat ad aquoſitatē ꝛ humiditatē ꝛ ventoſitatē.tunc accipiatur miliū ꝛ ſal.ꝛ torreſiant igni ſine liquore ꝛ lateri applicentur.ꝛ cū infrigidabiť iterum caleſiat, ꝛ ita continuetur. Vnde

aduertendū est q̄ nullo modo debēt ap
plicare saniem generantia. ⁊ ideo compe
tunt semper resolutiua ⁊ nō maturatiua
tamen adidici a vetulis magis per viaz
experimenti q̄ malue bismalue. bullite pi
state cū axungia porci re. ⁊ oleo viol'. sol
uunt dolorem in pleuresi. moretur enim
emplastrū vna vice modico tēpore. ⁊ in
hoc terminantur re'. euacuationis.

Tertia particula de medicinis alte
rantibus ⁊ digestiuis.

t Ertiū opus nostrū ꝓsistit in altera
tione ⁊ digestione m'. Digestiua
que ponit Ipo. sunt. v. vinum. ydromel.
oxil'. aqua. ⁊ bal. Primo docz digerē ma
teriā cū vino. vinū autem est quoddā for
te. quoddā debile. quoddā grossuz. quod
dā subtile. quoddā mediocre. ⁊ est quod
dam album. quoddam nigrū. quoddam
mediū. ⁊ quoddā stipticū. ⁊ quoddā nō.
Nūc autē istud vinum q̄ magis absolu
te cōpetit in morbis acutis est vinuz al.
in cole. subtile in substantia. sine odore ⁊
fortitudine q̄ assi'atur aque in omnibus
considerationibus prout est magis pos
sibile. vinū autem grossuz stipticum com
petit in fluxu ventris. Vinū autem forte
cōpetit i declinatione cū materia est gros
sa ⁊ viscosa ⁊ adherens q̄ nō habet exitū
cum tamen non timemus de fe. nec dol'.
capitis. nec de conuersione eius in cole
rā nec de siti. Vinū autē debile sine odo
re cōpetit cum de istis timemus. Vinuz
autē dulce cōpetit in spiritualib⁹. magis
timek. āt cū adest sitis ⁊ opilatio. ⁊ aposte
ma in matrice. ⁊ nimia co. in stomaco. ⁊ si
milibus. Secundo igitur docet digerere
materiā cuz ydromell'. Nunc autē intelli
genduz q̄ ydromel est sirupus seu potio
facta ex aqua ⁊ melle. Nunc autem ydro
mel est duplex. quoddā vbi ponuntur. x.
partes aque. ⁊ vna mell'. ⁊ decoquaē ad
perfectionem. si mel tamen est puruz nō
oportet decoquere per se. sed si cuz aqua
melior est cōmixtio. Est autē aliud ydro
mel in quo sunt quatuor partes aque. et
vna est mellis. ydromel autē vbi est mul
tum de aqua competit in morbis spiri
tualium. in ratione cibi si virtus est for
tis ⁊ egritudo breuis terminationis. in
via autem medicaminis competit cū ma
teria non est multū grossa. nec viscosa sed
mediocris vel quasi in grossicie. quia vir
tutē incidendi habet. Ea autē que impe
diunt eius exhibitionez sunt q̄ egritudo
sit liquefactiua. aut materia grossa visco
sa. aut dominiuz co. in stomaco. aut sitis.
aut apostema matricis. aut fluxꝰ ventris
aut opilationes nutritiuorum. Si autē
ydromel est cuz paruitate aque tunc si ca
lor est debilis ⁊ materia multū grossa tūc
competit. quia fortius nutrit ⁊ fortioris
est virtutis in incidendo. In aliis autem
casibus in quibus non competit cum est
multitudo aque multo minus. ⁊ istud q̄
citius conuertitur ad coleram ⁊ in opila
tionem ⁊ in ꝯem. ⁊ citius induceret sitiz
Tertium digñ est oxil'. ⁊ est siruꝑus fri
gidus de aqua ⁊ melle ⁊ aceto. duplex ta
men est oxil'. quoddaz vbi est multuz de
aceto. ⁊ quoddā vbi est parum. quando
est multuz de aceto: tunc non cōpetit nisi
virtus sit fortis. ⁊ materia multuz grossa
⁊ egritudo breuis terminationis. Si au
tem parum sit de aceto tunc competit in
egritudine breuis terminationis. Sz in
longa virtute existente debili ⁊ materia
parū grossa. Si autē materia est paz gros
sa ⁊ virtus debilis debz exhiberi oximel par
ue cōmixtionis. Si materia est paz gros
sa ⁊ virtus fortis. tunc cōpetit fortis cō
mixtionis in parua quātitate ⁊ cum mul
titudine aque. In omni autē egritudine
cronica priꝰ debet precedere oxil' parue
cōmixtionis. ⁊ deinde fortis vt inde ma
gis particulariter procedam⁹: nullus oxil'
cōpetit in pas. spiritualiū si pecꝰ est stri
ctū. ⁊ si adest fortis tussis. Si aūt tussis ē
modica ⁊ spiritualia salua ⁊ forte q̄ egri
tudo sit in declinatione. tūc dz dari oxil'
cū decoctione liq̄ritie ⁊ ordei tria cloque
aria. x. trȳ. de aqua. Sūmo tñ opere ca
uendū ē q̄ in pas. spiritualiū nō ꝓuocet
tussis. acetosa aūt ꝓuocant ⁊ in hoc sunt
multi decepti. Si aūt egritudo est in nu
tritiuis debem⁹ semp apponere q̄ cōser
uant ⁊ defendūt nutritiua ꝑm diuersitatē
mēbroz lesoz. vt zuccarus. aut sandalos
aut rosas. aut modicū de mēta. aut ō sco
lopēdria. ⁊ spodio. ⁊ mirtis siccis. Quar
tū digñ est aq̄. aqua āt in morbis acutis
q̄tū ē in via medicine nisi forte in rōe po

tus tantū nō cōpetit.nisi cū ōib⁹ iſtis cō
ditionib⁹.q materia ſit digeſta.⁊ egritu
do in declinatione.⁊ q nō ſit cū apoſtēa
re.⁊ q nō ſit opilatio.⁊ q cōſueuerit po
tare aquā.⁊ q ſit inuenis.⁊ virtus fortis
⁊ q tēp⁹ ſit calidū.⁊ q multuꝫ ſcitiat.⁊ q
aqua ſit bona ⁊ bene frā ⁊ q accipiat cū
vno magno vitreolo in magna quātitate
quātū vno hauſtu poſſit accipe ſine attra
ctione hanelit⁹. Quintū capitulū eſt de
balneis.balnea ār adminiſtrant in febri
bus q̄ ſunt cū apoſtēate.⁊ nūq̄ in aliquo
caſu cōpetit bal.coꝛ.erūte plectoꝛico.⁊
non apoſtēate rupto.⁊ materia digia.et
ſe.exīre in declinatione⁊ coꝛpe mundifi
cato.materia erūte hōgema.Bal.aūt eſt
triplex.quoddā q vocaſ ſolū. quoddaꝫ
q vocatur ſtupha.⁊ quoddā q vocaſ em
pima. Solū eſt illud qđ ſit in tina cū aq̄
ea.dul.in quo mūdificatur cutis.⁊ ea que
vicinātur cuti.⁊ eſt illud quod cōpetit cō
ualeſcentibus. ⁊ de iſto videbatur loqui
Ipo.cū dicebat q pa.doꝫ eſſe quiet⁹ ⁊ ra
ctus.nihil agēs.tut⁹ a fumo.⁊ q poſtes
parietis tine nō fuerint magis elevate.
q via ſit brevis ad lectū.⁊ q loc⁹ vbi re
ponitur ſit calidus.⁊ q ſuauiter a multis
man.b⁹ pertractetur⁊ diligenter⁊ lenit
faſſictur ita q nō laboꝛet nec i aliquo ca
dat erroꝛ.ſit tractat⁹ vacuus cuꝫ intrabit
nec comedat nec poteꝛ in balneo.⁊ poſt
ea cū caloꝛ acquiſit⁹ per balneū habuerit
q fumat cibū tēperate. Secundū balne
um eſt ſtupha vbi debēt eſſe tres dom⁹
lapidee.ita q in prima doꝫ eſſe aeꝛ tēpera
tus aut parū excedens.in ſecūda magis
calidus manifeſte.in tertia multum ca.⁊
⁊ b̄ bal. magis cōpetit in via preſeruati
ua.quia etiā ab interioꝛibus mundificat
ſi non ſit plectoꝛicum.⁊ debet fieri poſt
exeraitū⁊ cū frictione foꝛti.vt non fiat
ſubita mutatio.doꝫ parū mozari in prima
domo.⁊ in ſecūda magis.⁊ in tertia quā
tum indiget.⁊ ſeruentur regule dicte in
primo balneo. Tertium bal.eſt paria⁊
pōt fieri quatuoꝛ modis. Primus eſt q
coꝛpus plenū aquoſitatibus infrigidatū
coꝛpoꝛe tamen mūdificato.in diebus ca
niculaꝛibus debet ſepeliri uſq; ad os in
arena maris in meridie.⁊ cooperiaſ ca
put eius vt non incurraꝛ effimeram. Se
cundo modo pōt fieri in caſu p̄dicto cum
conditionibus predictis in paupe.lento
flātico coꝛe.mundificato q ponatur in fi
mo ca⁹.⁊ diutius imoꝛeſ. Tertiꝰ modus
in caſibus⁊ cōditionibus predictis q fi
at fouea in terra⁊ ponatur in fouea car
bones igniti ō iunipero.⁊ pſtituatur cra
ter ferre⁹ ſupra foueā.⁊ ſupra crateꝛē po
natur multitudo ebuloꝝ.⁊ patiens nu
dus taceat ſupra crateꝛē.⁊ ex illis ſic pa
ratis ebulis vndiq; totaliter inuoluatur
Quartus modus cū contradictionibus
predictis eſt q fiant duo ignes cōparati
⁊ periens ponatur in medio⁊ voluatur
vndiq; donec incipiat fumare.⁊ fricetur
foꝛtiter.⁊ ita curabitur ſi deus voluerit.
Aliqua tamen poſſum⁹ addere ad predi
cta. Pleureſis autē fit de ſanguine vgen
te ad co.cuius ſignū eſt. quia inueris co
leꝛicus.⁊ q laboꝛauit.⁊ ē vrina rubea et
tenuis cū ſiti⁊ amaritudie oꝛis.⁊ ſputo
citrino.⁊ cum dolore acuto pungitiuo in
tollerabili.⁊ i tali caſu digeratur materia
ſic.Rx.cn̄ō.ſcaſ.lacſ.cpatice.raō.vngl'e ca
balline.capill'.ve.re.añ.ʒ.ij.uij.ſe.frī.florꝝ
nenup̄ b.liquiſ.munō.añ.ʒ.i.oꝛdei.cū coꝛ
tice.lib.ß.panis zuccē.lib.i.nat ſirup⁹ da
ſtificaſ. Si aūt plereuſis fuerit de ſan.ver
gente ad nām ſtātis.q cognoſcaſ q⁹ ſtāti
cus de cōplone.cuꝫ venis ſtrictis⁊ quia
ſeneꝝ.⁊ viat in ocio.⁊ cum plenitudine ci
bi⁊ potus.⁊ cruciatione accroſa.⁊ vri
na rennſſa.⁊ ſputo albo globoſo.⁊ modi
co⁊ doloꝛe. tunc cū talibus cōditionib⁹
digeratur mā ſic.Rx.raō.bruſci.ſparagi.⁊
ſe.bruſci.⁊ſe.ſparagi.añ.ʒ.ß.capill' ve.re.
ʒ.ij.endō.ſcaſ.añ.ʒ.i.ſe. melōis.ſe.endō.ſe.
ſcaſ.añ.ʒ.ij.liquiſ.ʒ.i. ⁊ oꝛdei.ʒ.iij. melſ.
ʒ.i.zuccē.lib.i.fiāt ſirup.lib.i.⁊.). Si aūt
ſan.vergat ab melēiam q cognoſcaſ quia
melēicus.⁊ quia hꝫ vēas ſtrictas⁊ angu
ſtas.⁊ ē extenuat⁹.⁊ plen⁹ cognitionib⁹
⁊ cū aceroſitate trahente ad ſiccitatē.⁊ cū
vrina tenui⁊ remiſſa.⁊ ſputo limido aut
nigro.⁊ doloꝛe nō mīto.ſz cū graui⁊ pō
deroſo. Digeratur mā ſic.Rx.raō.apij.bu
gloſe.boꝛ. capill' ve.re.dicoꝛee.endō.ſcaſ.
añ.ʒ.ß.ſe.endō.ſe.melonū.ſe.ſcaſ.ſe.bruſci
ſe.ſpagi añ.ʒ.i.liquiſ.oꝛdei. añ.ʒ.ij. pāis
zuccē.lib.i.nat ſirup. clarificat⁹ vſq; ad lib.
i.⁊.). Si aūt mā fuerit groſſa.vulcoſa, ad

Digitized by Google

herens. cū strictura pectoris. ⁊ q̄ non hꝫ
cruū nisi cū tussi laboriosa ⁊ cū difficulta
te magna. tūc cō pert gargarisma. ita tñ
q̄ nō transglutiat. Rx. ysopi. yreos. añ. ʒ.
iij. capill' ve. re. fenugr. ordei. se. melonū.
liquir. uuar pas. munđ. caricar. uiubar.
ordei. añ. ʒ. i. mell'. lib. ℌ. aceti albi. ʒ. ℌ. fiat
decoctio vsq; ad lib. iij. ⁊ de hac decoctio
ne gargarizet sepius in die ⁊ nocte tenēs
do in ore q̄ diu poterit. Uterius intelli
gendū q̄ in omni pas. ⁊ tussi. ⁊ laboze spi
ritualium de mā ca. aut cū discrasia ca. fiat tale conditum. Rx. capill' ve. re. ʒ. iij. uij.
se. fri. añ. ʒ. i. uarū pas. munđ. a cortice. ⁊
arial'. caricar. suc. liquir. ordei munđ. añ.
ʒ. ij. candi. penidi. dragagāti. gumi arab.
añ. ℥ ℌ. succari. lib. ℌ. oīa simul cum toto
in vltimo cōterantur ⁊ misceantur. ⁊ fiat
cōditum ⁊ ponatur in sole ⁊ simil⁹ cali
dis. donec fuerit fermentatum. ⁊ postea
die ac nocte continue accipiatur lamben
do. Si autem materia fuerit grossa siue
viscosa tunc. Rx. rad. yreos. ysopi. summi
tatum. origani. calamēti. fol'. sataregie. ca
pill' ven. re. añ. ʒ. ij. fenugre. liquir. ordei.
añ. ʒ. i. mell'. lib. ℌ. conterantur in vltimo ⁊
fermentetur in sole aut similibus. ⁊ sumatur lambendo diutissime in ore tenendo.

De recapitulatione.

C Um omnis prolixitas noueren
sit veritat. s. ideo ego videns li
bzum regimenti diffuse traditꝫ
sui motus amore socij mei matri ioānis de confluento hunc libzum a capite bre
uiter sub quodam epilogo pertractare.

Regimen acutarum egritudinum in
tribus consistit. in dicta ⁊ potibus altera
tiuis. ⁊ medicina. Ideo primo propono
contradictiones medicorꝫ ponere. Se
cundo rectam administrationem diete in
cibo scribere. Tertio de potibus alterati
uis determinare. Quarto de medicinis
tam solidibus q̄ insolidibus discurrere
Quinto de bal. consumare. ⁊ si secunda
successerit fortuna postea tñ. ad alia pre
parabo. Ex stirpanda sunt vicia antēq̄
seminentur virtutes. ⁊ ideo de contradi
ctione medicorꝫ videremus. Quidā
in principio egritudinis maniebant pa
cientem ⁊ in statu cum replebant. ⁊ in re
plendo diuersificabantur. quia quidā da
bant ptisanam non colatam quidam eo
latā. quidam potuꝫ aque tantū. Alij erāt
qui primo dabāt. ⁊ postea manebant. ⁊
postea dicebant. Alij erant qui in toto tē
pore egritudinis nihil dabant cum debe
rent dare. Alij dabant grossiuꝫ ptisane in
qualibet egritudine. Alij ptisanā colatā.
alij semp potum tantū. Erroꝝ oīum istoꝝ
patens est primi errabāt cū subito inani
rent. Uñ oīs subita mutatio nocet. ⁊ i sa
nis. ⁊ in egris. Errabāt igit' ipsum inani
endo. necnon errabāt replendo. quia ni
hil dꝫ dari in statu q̄ in principio, phibe
atur. Nunc añt ꝯbus prohibet' in princi
pio p eos. quare in statu dari nō deberet
sed isti qui dabant in statu errabāt quidā
minus ⁊ quidam magis. Illi qui dabāt
ptisanā nō colatam magis errabāt. ⁊ illi
qui colatā minus: Secūdus error princi
palis manifestatus est cū ipsi facerent sa
bitas mutationes. in eo q̄ dabāt in prin
cipio egritudinis nō errabant. sꝫ in eo q̄
postea subito inaniebāt. ⁊ itez postea su
bito replebāt. Errores añt oīum aliorꝫ
apti sunt. qz replere nō replēdū. inanire
nō inanendū. malū est. ipi errāt huiꝰ ꝛc.
Dare ptisanaꝫ nō colatam cū non de
berent dare. ⁊ colatam cuꝫ deberēt dare
grossum. ⁊ potum cum nihil deberēt da
re satis manifestum est q̄ errabant. Uiso
de primo videndū est de secundo vꝫ de
recta administratione cibi. quia cibꝰ exhi
betur p cōparationē ad virtutē. tō de vir
tute extinguamus. Uirtus acute febriciꝫ
tantis aut est fortis. aut debilis. si fortis
aut' est fortis absolute. aut ꝓparare. si ab
solute fortis est. tūc dem⁹ ptisanā colatā
⁊ ꝫ ꝑm sufficientiaꝫ. Si virt⁹ sit debilis.
aut est debilis in se. aut p cōparationem
ad morbuꝫ. Si per cōparationē ad mor
bum. tūc in toto tpe egritudinis nihil da
ri debet donec post crisim. nisi egritudo
esset liquefactiua ⁊ corporis ꝓsumptiua.
q̄ cognoscitur qz egestiones ꝑmose sūt
⁊ tunc ptisana non colata debet dari. si
sit debilis in se tunc a principio egritudi
nis vsq; ad finem. da ptisanā non colatā.
nisi ita esset q̄ esset cōstipatus. quia tunc
non debet dari sed potius debet facere
cōstere vel suppositoriū. ⁊ ꝫ ꝑm virtutem
⁊ nisi feces sanitatis ad hoc ēnt mūdē

Unde ymittendus est q descendant p se vel p artificiū. nisi posset excreare qz tunc magis cōpetit orill'. z nisi fuerit crisis ꝓ uentura. z nisi fuerit timēdū de malis sin thoxtib⁹. Si ergo aliquod istoz nō affue rit ptisana cōtinuāda. modus aūt dandi diuersificantur penes cōsuetudinē. In sa nitate si bis cōsueuit comedere bis i egri tudine. si semel. semel in eg̃neda. z post ea muta eū ad bis. Quātitas dz esse nō multa. nō pua. sz mediocris. Itē si sit val de debilis ꝓpter se vel ꝓpf fe. liquefactā ptisanā non colatā da. Si adhuc magis aliquātulū fortis colatam da. Si adhuc magis potēs aquā in aqua fuerit panis infusus da. Itē si vis dare ptisanā magni via cibi q̄ mē. ptisanā tūc nō colatā z da Si magis via medicine q̄ cibi tē colatā da. Itē si vis dare ptisanā in via medicie pone. ff. lib. aque. z vnā oedei nō excoci ati. z bulliat vsq; ad lib. i. Itē elligas dz deū matuz inflatū pōderosuz. Itē semp in egritudinib⁹ da grossiorē cibū in ma ne. subiliorē in sero. in cronicis econuer so. Itē in vna comestione cib⁹ subtilior p cedit grossiorē. Itē non dormiat imedia te post cibū. Hoc viso videam⁹ de ter tio. nō qz digā medicari dz z mouere non cruda. sō de digestiuis postq̄ de cuacua tiuis videamus. Digesta sunt quatuor dinū. ydromel. orill'. z aqua frigida. Pri mo videam⁹ de vino. Vinū aliud dul. ali ud pontici. aliud odoriferū. aliud nō. ali ud grossum. aliud subtile. aliud forte. ali ud debile. aliud albū. aliud nigrū. Vinū dulce cōpetit in apostematib⁹ spiritualiū z aduu at ad screandū. nisi apostema fue rit in nutritiuis vel ipse fuerit colericus. z apostema fuerit ruptum. z febre fuerit in declinatione. Ventrē eniz laxat pon ticū soluz cōpetit in diarria. odoriferum competit nisi timeamus de repletione ce rebri z debilitate eiusdem. Non odorife rum competit quando capur est debile. grossuz cōpetit quando venter fluxus ē z timemus ꝺ dolore capitis. Subtile cō petit quando materia grossa est et volu mus eam incidere. Forte competit quā do non timemus de capite z indigemus magna incisione. Uniuersaliter autez vi num albuz. aquosum, subtile, debile, mas gis competit in digestione fe. non enim facit dolorem capitis nec conuertitur in co. z facit multa iuuamenta. Nunc vi deamus de ydromelle. ydromel eniz est sirupus compositus ex aqua z melle. et mel non debet decoqui si bonum z pu rum inueniatur. ff. autez in qua cōpetit aut est cum apostemate. aut sine. Si cum apostemate. aut est in spiritualibus. aut in nutritiuis. Si in spiritualibus tunc cōpetit in estate cū aqua frigida. in yeme cū aqua ealida. Si apostema sit innutri tiuis nullo modo competit. Si vero li quefactiua hoc dupliciter. aut igitur est breuis terminationis. aut longe. Si lon ge non cōpetit. Si breuis aut habet vē trē laxū aut non. Si sic q̄ sit nimis laxus non competit. Uinuz laxat enā habenti bus co. in intestinis. si non est latus z sit breuis terminationis z fe. non sit liquefa ctiua z apostema non fuerit in intestinis tunc ydromel competit. ydromel calide cōplexionis est. vnde videamus ꝺ orill'. orill'. z se. canab. sunt idem. z sit ex aceto z melle z aqua frigide complexionis est. Duplex est orill' multe cōmixtionis aut parue. Si multe cōmixtionis z morb⁹ est cum apostemate in spiritualibus z vir tus fortis. tunc competit: tamen in parua quantitate. Si sit orill'. parue cōmixtio nis z virt⁹ debilis z materia paz grossa viscosa tunc competit imoderata quanti tate. si paruz grossa z virtus fortis tunc non cōpetit multe cōmixtionis nisi forte in valde pua quantitate. ꝓportio debet esse recta vtrobiq; virtutis fortis z mē. grosse. orill' multe cōmixtionis z ecōuer so. Si paz grossa z virt⁹ debilis orill'. debet esse parue mixtionis. Si apostēa fuerit in ventre tunc virt⁹ aut ē fortis aut debilis. Si fortis tunc cōpetit. si debilis non cōpetit. Si apostēa fuerit in epate aut in splene non cōpetit nisi aliqua con fortatiua mbri ponantur vt triasand. vl zucē. In epate z in splene egritudo sit sine apostemate. aut erit cronica. aut acu ta. Si acuta. aut virtus fortis. aut debilis Si fortis tunc cōpetit z multe cōmixtio nis. si debilis tunc orill' parue cōmixtio nis cōpetit. Si egritudo sit cronica tunc semper conuenit parue aectositatis.

Quarto notandus est de aqua. aqua eius frā cōperit in fe. acuta his cōditionibus observatis. ꝙ sit iuuenis ⁊ virtus fortis ⁊ consuevit potare aquā ⁊ mā sit digesta ⁊ nō fuerit apostema. nec fuerit opilatus nec fuerit in media etate. ⁊ aqua sit frigidissima. ⁊ hauriat in multa quantitate subito. ⁊ ꝙ multum apperat potare. ⁊ ipse sit colericus. ⁊ egritudo sit colerica. hīs conditionib⁹ observatis ⁊ non aliter debet dari. Visō de digestiuis postea videamus de euacuatiuis. cū euacuatiua sint duplicia. quedam sunt sensibilia quedam insensibilia. Primo autē de euacuatiuis insensibilibus videamus. Ista autē sunt calefactoria. Calefactoria sunt triplicia. Primus est humidū. ⁊ fit ex aque positione in vase eneo seu vitreo seu terreo. Secundus est partim humidum partim siccum partim moderatiuū inastuū. ⁊ fit ex ordeo ⁊ orobo torrefactis. ⁊ inde saculo positis. Tertius est siccū acutū moderatiuum. ⁊ fit ex sale ⁊ milio. Ista autē competunt secundū diuersitatem materiam. quando⁹ est apostema colericum. ⁊ in tali competit calefactorium primus ꝙ est hūdū. Si materia fuerit viscosa grossa. tunc competit fm calefactorium ꝙ est partim siccum ⁊ partim humidū. quedam est materia sanguinea aque sa subtilis et tunc cōperit tertiū calefactorius ꝙ est siccum ⁊ moderatiuum. sed ante applicationē istorum debemus considerare vtr corpus sit plectoricum aut non. si nō tūc in principio debemus calefactorius applicare ⁊ si materiā peccantē non cognosamus apponam⁹ primo calefactorium. si non iuuat apponam⁹ frigidus. ⁊ in applicando debet esse cautela. quia inter calefactorium ⁊ latus debemus pannos lineos apponere. ⁊ calefactorium vndiq; circuire. ⁊ cauere ne fumus vadat ad nares nisi mā expectaret. Si corpus fuerit plectoricū ꝙ cognoscimus ꝙ per calefactorū non mutatur. tunc aut dolor vadit versus superiora aut versus inferiora. si vadat dolor ad superiora tunc competit flōia. ⁊ ℔ si materia sit in fluxu de basilica eiusdem partis. Si materia sit fluxa tunc competit de mediana eiusdē partis. ⁊ ℔ tantū extrahēdo donec color sanguinis permutetur. Si materia vadit ad inferiora tunc cōperit fm. ℔ flōia quantus est de securitate fm Ipo. cōperit farmacia. vt ell's niger repressus cum catarico vel fellichimū cum asa ⁊ illud dabatur in tēpore Ipo. Nos vero qui sumus in alio climate non vtimur illis medicinis. ſ vētrem leniuis cū cassiaf. ⁊ similib⁹. Post receptionem medicine debemus eius mittere eius aqua ordei moderate. Doc viso videamus de bal. Febris autē aut est cū apostemate aut sine. Si cum apostemate tunc nō competit nisi materia digesta ⁊ apostemate multo. ⁊ febre existente in declinatione. Si sine apostemate fuerit aut corpus est plectoricum aut non. Si plectoricus non cōperit balneū. Si non est plectoricum hoc dupliciter. aut materia est homogenia. vt est in colera citrina ⁊ tunc competit. aut est eriogena. ⁊ tunc non competit balneum. ⁊ hoc potissime materia existente pauca. quia resolueretur subtile ⁊ remaneret grossum. Tunc autem ipse non debet intrare bal. ⁊ hoc immediate post commertionem. nec cōmedere in balneo. ⁊ debet esse tutus a fumo. ⁊ loquela. ⁊ lectus vbi iacebit sit calidior ꝙ consuevit. et non multum crebre proiciatur aqua. ⁊ permutetur suauiter ⁊ desiccetur eius mandilibus. ⁊ via sit breuis a lecto ad balneum. ⁊ parietes tunc non sint multus eleuate. ⁊ habeat apteos ministros. ⁊ sic per dei gratiam in acute febri citantibus completum est regimen.

Et tu per viam exempli fm magis et minus potes idem intelligere in cronicis. ⁊ si complete dicta Ipocratis nō aggregauit peto veniam de obmissis. ⁊c.

Explicit tractat⁹ de regimine acutorū translatus a magistro Ber. de Gordonio. ⁊c.

Incipit tractatus de pronosticis qui. v. continet partes. In prima parte docēs predicere naturā morborum. ⁊ continet. v. capitula.

Electus domina

8 obliuionis est. nota autē eius scientia predicēdi sit ardua

ꝛ difficilis.nec nō eſt multum vtilis.ideo ſigna pronoſtica ꝛ dies creticos intendo ſub quoddam epilogo ptractare. vt mee ſit ſolacium ſenectutis.non confidens in aliquo de meis verbis ſed de vbertate gr̃e ſaluatoris. Si autē in hoc opere aliquod dictum fuerit pertractabile ex me illud fateor eſſe. ſi autem aliquid boni fuerit ibi non a me.non fuit ſed ab illo cui ſ̃ros. Cui ſiccam rupē fundere iuſſit aq̃s.

Scientia autem predicendi eſt vtilis ad multa quia audita pronoſticatione vera patiens redditur obediens ꝛ imaginatur quod medicus potens eſt ipſum curare.Subuenit enā futuris periculis. ꝛ ꝑſeruat medicum ab infantia ꝛ de honeſtate ꝛ per conſequens cum cognouerit ſtatim ſcit dietare.cibare. ſimpū ꝛ mēdicamina applicare.ꝛ particularia etiam remedia adhibere ſicut videbitur ſuo loco. Claruis autem totius pronoſticationis conſiſtit in comparatione virtutis ꝛ morbi. quia ſi virtus ſuperet morbum curabitur proculdubio. quia ex aliquo non fit ſanitas niſi ex completo dominio ſupra materiam morbi. Si autem morbus dominetur nec morietur.quia nihil aliud eſt mors q̃ completum dominium morbi ſupra naturam. Fortitudo autem virtutis cognoſcitur ex fortitudine operationis.cum operatio arguat virtutem. Si igitur ratio ſit ſalua.ꝛ imaginatio.ꝛ inde memoria.ꝛ ſenſus bonus.ꝛ mot⁹.ꝛ ſomnus.ꝛ vigilia.ꝛ ꝙationes vbiq; ſenſum ſunt perfecte.decubitus ꝛ motus totius corporis.Tunc prima baſis eſt ſalua. et per cōſequens vna virtute ſalua reliqua remanent in ſua diſpoſitione. Si autem pulſus eſt laudabilis ꝛ pulſus equalis ꝛ ordinatus.tunc virtus cordis eſt ſalua.ꝛ per conſequens totus corpus.quia vna virtute leſa reliqe non poſſunt penitus eſſe ſalue. Si autem egeſtio appetitus.ꝛ vrina fuerint laudabiles.tunc virtus naturalis eſt ſalua. ꝛ per conſequēs totum corpus.quia ſi vna virtus multum patiatur ꝛ omnes patientur.aut rōne vicinitatis.aut ratione colligantie. Ex his omnibus igitur fortitudo totius ſignificatur. ꝛ ſm q magis ꝛ minus reſident ab hijs ſed hec virtutes erūt debiliores ſm plus aut min⁹. Fortitudo aūt morbi cognoſcitur potiſſime ex virtutis ꝑtractione.ꝛ ex nimio dolore.ꝛ calore multū intenſo. ꝛ ex inquietudine.ꝛ in potentia tolerandi.alleuiatione.ſiti intollerabili. inſomnietate.ꝛ quod applicatio medica minus non cōferat ex magnitudine apoſtematum. ꝛ nobilitate mēbri ꝛ multitudine medicine ꝛ furia eius. ꝛ ex reliquis accidentibus pernecabilib⁹. Ex his omnib⁹ vehemens morbi malicia ſigitur. ꝛ ſm q iſta ſimbozta remittūtur plus aut minus.morbi malicia eſt minor ſm plus ꝛ minus.ꝛ potiſſime cum dolor eſt modicus aut nullus quia dolores proſternūt virtutes.cum dolor eſt lent⁹ quietus nō pungitiuus non creſcens in tactu.ꝛ etiaꝫ cum tolerat egritudinem cū patiēta ꝛ leuitate potiſſime cū fuerit delicat⁹ p nām. Ex his igit̃ morbi malicia maior vel minor ſignat̃.qui igitur in his baſib⁹ ſe apponderauerit.ꝛ perfecte ſine mētis caligine inter iſta cōparuerit,pnoſticatione nūq̃ decipitur.nec ꝛ in opere. quia ſacenna p̃dicendi ꝛ operandi ſunt annexa ad inuicem.ſic ergo cōſideres ſempiternaliter ſi mul erit indebile nomen.

Hoc igitur op⁹ in.v.diuidit partes; in quarum prima nām morboꝝ De cūda naturam tēporum. Tertia naturā paroxiſmorum. Quarta naturam accidentium. Quinta naturā dierū creticorum. Incipit prima particula que docet predicere naturā morboꝝ.ꝛ continet.v.capitula.

Capitulum primū prime particule docꝫ pronoſticare in tertiana interpolata ſimplici ſingulari ꝛ correlatiua eius.

Capitulum.ij.prime particule de pronoſticatione in ſe.cotidiana.

Capitulum tertiuꝫ prime particule q̃ docet,pnoſticare in ſe.quartana interpolata ſimplici ſingulari ꝛ correlatiua eius.

Capitulum.iiij.q̃ docet de ꝓnoſticatiōe i morbis compoſitis.

Capitulū.v.prime particule q̃ docet ,pnoſticare de ſe.ꝛ differentia in eiſdem.

Capitulum primum docet,pnoſticare in tertiana interpolata ſimplici ſingulari ꝛ correlatiua eius.

Nmorbis pronosti

care non possum⁹ nisi morbus cognoscam⁹. ⁊ ideo morbi cognitio precedere dz. ffe. enim putrida sola simplex singularis n̄ ō est nisi quadruplex sicut est fe. co. flis. mlie. sanguis aūt si putrefiat in fieri ꝓpter suū tempamentum putrefactione pfecta sub forma pria manere nō pōt. quoniā altera ps cōuertitur i eo. ⁊ altera in meliam. ideo nō facit fe. simplicē sed semp ꝓposita ⁊ ideo fe. nō sunt simplices nisi tres in quib⁹ in primis aūs exercitandus est vt meli⁹ cō posite cognoscantur. ffe. autem tertiana cognoscitur per res naturales: non naturales. ⁊ contra naturam. Intelligendū enim est ꝙ cum materia putrefit intra venas fe. continuam generat. Si autem extra interpolatam. ponamus igitur ꝙ aliq⁹ patiatur fe. interpolatam tunc poterimus scire vtrum sit tertiana vera vl' nota. Si fuerit colericus: musculosus: pilosus: venas habens latas: audax: animosus. somnians se videre ignem: ⁊ volare de monte in mōtem. ⁊ videre bella. ⁊ aer sit calidus ⁊ regio calida. ⁊ quia consuevit laborare. sollicitus esse. ⁊ comedere ca. ⁊ parum. ⁊ febris incipit cum rigore. quia rigor est tanq̄ si aq̄ acubus pungeretur. ⁊ durauit accessio. xij. horas vel mius. ⁊ vrina est rubea ⁊ tenuis. ⁊ pulsus a principio tard⁹ postea velox. postea frequens semper tamen equalis ⁊ terminatus est paroxismus per vomitum eo. aut secessum. aut sudor. est citrinum vaporosum. Certe cum oia ista particularia conueniunt cum tertiana vera sola simplex singularis. tunc his coniunctis requisite in actu pronosticandi consurgere debet. ⁊ per consequens operandi. Pronosticatio igitur erit talis egritudo b̄ terminabitur in septez periodos. cuius prima accessio erit debilis. secunda fortior. tertia magis fortis. quarta fortissima. et tbi erit status. quinta autem magis debilitatur. ⁊ sexta magis debilis. ⁊. vij. debilissima aut nullam pronosticabit. ⁊ ꝙ infra. xiij. dies terminabitur. ⁊ ꝙ cū aliqua euacuatione manifesta cum vomitu. vel plurimum, ⁊ sudore, ⁊ secessu, aut fluxu

sanguinis. pronosticabūr dol'. capitis vigilias fortes. sitim intolerabilem. Ista autem omnia contingunt. quia materia est colerica pauca quantum est de se. subtilis. ca. mobilis. furiosa. ⁊ ideo ista arguunt velocem motum ⁊ fortem. que quia ca. subtilis penetratiua. pungitiua mordicat dolorem inducit vigilias. ⁊ sitim potissimam. cum alia particularia conueniunt. Precognoscit igitur medicus ꝙ status erit in die septima. et terminatio quartadecima aut infra. et quia scientia prediccndi non est finis mediane. iō his cognitis animus non quiescit. ideo materia cognita ⁊ elongationem status. modus affligendi. ⁊ quomodo medicus sat dietate ⁊ medicamina applicare. quia igitur status est in die vna subtiliatiua dieta non competit ei. ⁊ quia interpolata et precauebitur paroxismus. ⁊ potissime quart⁹. Tunc igitur in die accessionis si virtus posset tollerare non detur aliquis cibus nec potus donec in declinatione paroxismi. ⁊ si non possit tollerare ex hoc ꝙ tarde incipit paroxismus ⁊ cibus detur ante paroxismum per. iij. horas lac amigd. aut mica panis ter lota in aqua frā dul. In toto autem paroxismo potissime in principio non accipiet cibum neq̄ potum. nec dormiat. In declinatione autē potest cibari cum lactu aut brodio pulle al. cocte cum seminibus frigidis. aut cum ordeato. aut cum auenato. potest aqua ordei. In die autem interpolationis potest vri parua pulla cocta cum lacticinis sine sale. ⁊ vino debilissimo cum magna multitudine aque. ⁊ quia in dicta non est finis. ideo oz medicamina adhibere. Medicamen igitur erit tale. ℞. succi cucurbite. succi portulace. aā. lib. ß. lenticinis. aque fontis. ʒ iij. iij. fe. fri. mund. ʒ. ij. panis zucc. lib. ß. fiat sirupus. Purgetur sic. ℞. viol'. Mj. florum borag. ʒ. ij. fiat decoctio. et in decoctione resoluatur cassieff. mund. ʒ ij. et detur in aurora. ffomentatio fiat talis. ℞. folia vitis albi. folia salicis. folia cucur. aā. folio rum ros'. viol'. aā. lib. i. decoquantur in aqua ⁊ cum tepida fuerit fomententur pedes. ⁊ genua. ⁊ brachia. ⁊ collum. ⁊ faces. ⁊ domus sit subterranea tota aspersa

aceto ⁊ aq̃ ro. ⁊ nenuphe ⁊ sandal. ⁊ cam
phora. ⁊ sic curabitur si de⁹ voluerit. Cū
autē sufficienter redact⁹ fuerit cōseruabi
tur sicut sanus. ⁊ ibi ē finis: quia sanitas
est finis. Tertiana autē nota appellat cū
nō est vera. sed mā colica nō est pura. sed
est ibi aliqua proportio flātis amixta. et
quia particularia nō conueniant. vtpote
quia senex. cū yeme. ⁊ ita de aliis. ⁊ ꝑm ꝙ
plus ⁊ minus particularia cōueniunt. ꝓ
nosticatio est de elōgatione stat⁹ plus ꝙ
in tertiana vera. ⁊ ita de accidentibus. et
ita generalior. ⁊ medicamina magis sub
tiliatiua. ⁊ alijs omnib⁹ ꝑm nām particula
rium adunitor. ⁊ si vellē hic particularia p
tractare multū, plongaretur op⁹. ⁊ esset
dehonestare cuz non cuadat liber a vitu
peratione vituperantis sua aūt relatiua. s.
tertiana cōtinua de cadē materia est cuz
tertiana interpolata. nisi ꝙ mā tertiane
continue est in venis cū san. Est ergo ter
tiana cōtinua de mā co. intra venas con
clusa p totū crpansa. In interpolata tam
mā est extra venas ⁊ loco vno coartata.
Tertiana autē cōtinua nō separat nisi cū
separatione ꝓfecta que nō reuertit. calor āt
est tactu intensus. pūgitiu⁹ vrit⁹ ledens
tactum. ꝙ nō est in tertiana interpolata.
In hac aūt, pternatio ē a'ia ⁊ alia. ⁊ opa
tio particularis. ⁊ lōgatio status alia ⁊ alia
ꝑm ꝙ particularia conueniunt plus vel mi
nus. Sapiēs ergo medicus qui nouit p
nosticare ⁊ operari in simplici interpola
ta fait oīno agere in sua relatiua cōtinua.
non audeo tñ nimis ptractare timēs ꝓ
lixitatē. Unū tñ est intelligendū ꝙ vna er
cadē materia diuersas facit egritudines
ꝑm ꝙ in diuersis locis est sortiata. co. er
go aut est putrefacta aut nō. Si putrefa
cta aut intra venas aut extra. si intra aut
in venis proximis cordi. ⁊ tunc generat
causon. aut in venis remotis. ⁊ tūc gene
rat continuā tertianā. si autē extra venas
aut colligitur mā in loco per viam apo
stematis aut non. si vero putrefiat aut in
vno loco per viam apostematis aut in
diuersis. si in diuersis locis extra venas
vt p viam collectionis putrefiat co. tunc
creabit duas tertianas q̃ ī vno die duos
f. facūt proximos. Si aūt in vno aut est
multa aut parua, si multa tūc generat du
plicem tertianam interpolatam. si parua
simplicē. Si autē materia colligatur in
loco ⁊ coadunatur ad apostema. tūc aut
est adusta aut nō. si adusta generat bilipi
lam ꝙ interpretatur sacer ignis. si nō est
adusta tunc generat apostema colicum
cum duricie ⁊ dolore ⁊ rubore. Si autē
materia non est putrefacta. tunc aut ē in
toto corpore aut in ꝑte corporis. Si in
toto corpore aut ē in carne aut in cute. si
in carne generat lepram. Si in cute aut
vlr aut nō. si vniuersalit tūc generat ycte
riciam citrinā. si non morphea ru. quia
morphea est defedatio cutis maculosa.
Si autē sit in parte corporis tunc diuer
sa generat, sicut est scabies aut pruritus.
aut pustule parue. aut impetigo. aut alīq̃
ifectio. aut vlceratio. aut vomit⁹. aut ege
stio est eo. aut sudor. ⁊ consimilia.

Capitulū secundū in pronosticatione
in febre cotidiana.

Acut in pronostica

Stio ꝓcedit operationem. ita co
gnitio, pnosticationē. ⁊ ita q̃
vult in fe. flātica, pnosticare pr⁹ oz eā co
gnoscere. Cognoscit aūt sic pōam⁹ aliq̃
febricitatē interpolate ⁊ sit flāticus. cum
venis strictis plenis. ⁊ sit piger. timidus
hūiditatib⁹ plen⁹. ⁊ ꝙ fōrtat se natare in
aquis ⁊ submergi in eis. ⁊ ꝙ sit in yeme.
⁊ tpe frō. ⁊ ciuitas sit situata inter valles
circa aquas. ⁊ ꝙ viuerit in ocio. ⁊ cū mul
titudine cibi. ⁊ ꝙ se incipiat cū modica fri
giditate i ertremitatib⁹ tñ. ⁊ calor nō sit
nimis intēsus, inflāmat⁹. nō siciat. ⁊ ꝙ vri
na sit remissa. ⁊ pulsus puus imo tardus
inordiat⁹ nō accedēs. ⁊ in iuuene ad mul
tā velocitatē ⁊ frequētiā. ⁊ ꝙ postm⁹ ex
tēdat se circiter. pviii. horas. ⁊ ꝙ termine
tur p sudorē. aut p aliquā euacuationem
manifestā. Tūc dico ꝙ oīa ista declarāt ꝙ
hec fe. ē cotidiana iterpolata simplex sin
gularis cū puentia pticulariū. Tunc co
gnita egritudine posit, pnosticare ꝙ egri
tudo erit lōga valde. ⁊ ꝙ stat⁹ erit remo
tus a principio. ⁊ sinthomatica nō erūt ma
liciosa. ⁊ ꝙ interpolatio erit modica. ⁊ ꝙ
accidētia erūt longa ⁊ sine magno ꝑcta
in longo tēpore terminabitur paulatine.

ꝯ ꝙ erit parua ſitis.ſomn⁹ ꝑſimil⁹. pigri
cia multa.ꝯ cõſimilia. Et qz finis nõ ē b
ideo notandũ eſt ꝙ anim⁹ ſaciatuſ.dieta
ergo accidat ad groſſicẽ.ſicut eſt brodiũ
cicer.carnes eduline.vinũ limphatũ me
diocriter cũ aqua petro.boz.ꝯ ſ.lia. Ma
teria igitur digerẽd⁹ in primis cũ ortũ. di
ure.ꝯ purgẽ cũ yerap.ꝯ fomẽtabiſ cũ a
qua decoctiõis camomille ꝯ mell.loti. Et
intelligendũ ꝙ cotidia notat dr̃iſ p aliq̃
lem co⁹.admixtionẽ.ꝯ qz nõ ꝓuenũt pti
cularia ꝯ iõ diuerſificabiſ ꝓnoſticatio et
operatio ſm ꝙ partic⁹laria cõueniũt pl⁹
vel min⁹ cũ ei⁹ relatiua. Sz cotidiana cõ
tinua cõſiſtit de mã inter venas cõduſa.
vbi nõ eſt interpolatio manifeſta.ꝓnoſti
catio aũt ꝯ opatio ꝓportionanꝫ inquan
tũ hi⁹ ſue relatiue.ꝯ ideo pticularia medi
ci induſtrie relinquãt. Tũc intelligendu⁹
eſt ꝙ materia flãtica aut putrefit aut non
ſi putrefit aut int⁹ aut extra.ſi intus tunc
generat fe.conti.de flãte putrefacto ĩtra
vaſa.ſi extra aut per viã collectionis aut
non.ſi nõ tũc generat fe.interpo. de fleg
mate putrefacto extra vaſa.ſi putrefiat ꝙ
modũ collectionis aut materia aduritur
aut nõ.ſi aũt adurit generat fiſtulã.ſi non
ymiaz i.apoſtema molle ſine dolore. Si
aũt nõ putrefiat aut ſpargit ad totũ aut
ad ptẽ.ſi ad totũ aut ad cutẽ aut ad carnẽ
Si ad carnẽ generat lepzã. Si ad cutem
aut ad totũ aut ad partẽ.ſi ad totũ ꝯ per
totũ corp⁹ tũc generat ydropiſim carno
ſam.ſi ad ptẽ cutis tũc generat morpheã
albã.ſi ad partẽ mittit tũc generat diuer
ſa ſm diuerſitatẽ loci ꝯ ſpeciez flãtis ꝯ a
duſtionis ꝯ cõpoſitiõis.ſic ſunt ſcrophu
le.canicies.ꝯ materiales infectiones ma
culoſe.pruritꝰ.tuſcis.puſtule. apoſtema
ta parua deſſudationes.verruce.acrocor
diẽs.bocium gule.polip⁹.caligines.tin
nitus.vomit⁹.ſudor.ſtupor.ſtupor. cõge
latio.ſubet.apoplexia.epilẽſia.paraliſ.
tremor:colicam.vermes.ſerpẽtes.ſcara
bei.arpia.frater lombardor.artetica.por
ri.nauſea.mollificatio mẽbror.dormita
tio.grappa.oſſ.tationes.altrationes.ru
gitus.gurgulationes.ꝯ multa cõſimilia.
que omnia generãtur ex flegmate vel ex
aliqua poratione humida aquoſa admix
ti ꝛc.

Capl'm.iij.de pnoſticatione in febre
ẽrtana ſimplici ſingulari ꝯ correlatiua

Ognitio propter

c quid in cognitiõe cãe eriſſit.
Si ergo de quartana aliquid
predicere volum⁹ cauſas ꝯ ſi
gna cognoſcere debem⁹ Si igiꝫ in cogni
tione ſtatus venire volum⁹ per naturam
egritudinũ venire debem⁹.ſigna igiꝫ cer
ta ꝯ determinata huic habere debemus
p que egritudinẽ cognoſcere debem⁹.nõ
p naturã potiſmoz Paroxiſmi eſſi nõ in
dicant etquiſite egritudinẽ:nec per cõſe
quens elongationẽ ſtar⁹.qz due tertiane
aſſiguntꝫ cotidie ergo cotidiana. falſuz ẽ.
aliter due quartane aſſigant de tertio in
tertium:ergo tertia falſum ẽ.ꝯ decipiẽ er
go qui vult cognoſcere egritudinẽ p paro
xiſmũ.ſi ergo quartanã volum⁹ cognoſce
re quod volum⁹ vt ſciam⁹ pronoſticare:
tũc oportet nos ad alia ſigna conſurgere
Ponamus ergo aliquem febricitantẽ fe.
interpolata:ꝯ fuerit extenuatio corporis
ꝯ venis vacuis ꝯ ſtrictis.ꝯ ſit nudis pil⁹.
niger ꝯ turpis aſpect⁹:ꝯ timid⁹:ꝯ melẽco
lic⁹.ꝯ inuidioſus.ꝯ ſine omni charitate.ꝯ
ſomniet ſe videre diabolos. ꝯ monacos
nigros.ꝯ tranſire per loca anguſta. ꝯ vi
dere terribilia.ꝯ tempus ſit autũnus.ꝯ vi
xerit longo tempore in ſollicitudine.ꝯ co
mederit longo tempore cibaria melanco
lica.vt legumina.ꝯ ſimilia.ꝯ habet ſplenẽ
durum ꝯ opilatuz.ꝯ poriſm⁹ incipit cum
frigiditate tanta ꝙ videnꝫ contendi mes
dulle oſſiuz ꝯ paroxiſm⁹ fuerit longꝰ.inẽ
polatio vero longioz.tam vrina fuerit re
miſſa:ꝯ pulſus pusꝰ:tardiſſim⁹ in princi
pio paroxiſmi.ſicut pulſus hois decrepi
ti.ſorditdar⁹ ꝯ fe.ceſſauerit cũ ſudore ꝯ ſi
milibus. Vere nõ oz expectare ſecũdum
acceſſionẽ quaſi dicã in prima viſitatiõe
cũ b̃ pticularia cõueniunt.ꝙ iſte bon⁹ põ
patiꝫ quartanã interpolatã ſolã ſimpliciẽ
ſingularem. Iſte ergo beat⁹ animus ſar
gat ꝯ notata tota vicina ꝓnoſticer p hũc
modum.iſte patitur quartanam mutam
cuius ſtatus erit remotiſſim⁹: ꝯ egritudo
erit longiſſima.expectabis fere totam ſo
lutionẽ ſolũ i ſignifero cui⁹ primi poriſmi

erũt multi incipiẽtes in eodẽ tpe ⁊ nõ di
uerſificabunt ⁊ cũ frigore veniẽt extremi
nabili ⁊ dentiũ ſtridore: ⁊ grauitate capi
tis: ⁊ põderoſitate totius corpis: ⁊ quies
ſit cũ ſudore plurimo. ⁊ poſt multas ho
ras iter reuertit poſſimus. ⁊ ſemp vrplu
rimũ poſt hãc egritudinẽ vel paſſionẽ in
aliquo mẽbro aliqua remãet corruptela.
Quartana aũt ſimplex ⁊c. nõ ẽ p admix
tionẽ alicuiꝰ hu. ſed qz co. adurit. aut ſlã
ſalſum. aut ſan. aut qz particularia nõ cõ
ueniũt. ⁊ pnoſticatio ⁊ operatio ẽ ſm q
magis aut miꝰ elongat a vera. Quarta
na aũt cõtinua dc mã eſt melica putreſcã
intra. ſ. vaſa. cuiꝰ pnoſticatio ⁊ operatio
erit ſm q pticularia conueniũt plus aut
miꝰ. quare nõ poſſumꝰ tangere pp breui
tatẽ. In vera ãt quartana opatio talis ẽ
bet eſſe cbꝰ. perdices. galline. ⁊ faſiani. ⁊
vinũ: ⁊ bro diũ dcep. ⁊ boz. ⁊ cõſikia. ⁊ b
in dcbꝰ interpolatiõis. ⁊ in die autẽ po
ſſimi aut modicũ aut nhil ſi virtꝰ tolera
re ꝓt. Primũ digeſtiuũ ſit optil ⁊ ſquill
Eugaleck aũt in principio paulatine cum
diafene. ⁊ diaboz. mirab. indis. ⁊ lapide
armeno. ⁊ ſimilibꝰ. poſtea cũ fortioribus
ſicut eſt yeraruff. ⁊ cõſimilia. In principio
aũt ozipilationis ponat fuligo cũ vrti
cis in arterijs manuũ. ⁊ toꝰ interdũ in a
qua ca. reponat. ⁊ b cõſimilia. B autez de
his breuiter ptranſiuimꝰ qz p intentionẽ
cũ auxilio dei alibi intendimꝰ ptractare.
Intelligendũ tñ ẽ q melice mã aut ẽ pu
trida aut nõ. Si putrefacta aut intra ve
nas aut extra. ſi intra tunc cauſat quarta
nam cõtinuã. ſi extra tũc ſẽꝫ q mã ẽ ml
ta vel parua. in vno loco aut in diuerſis
generat interpolatã ſimplicem aut duas
quartanas: aut quintanas: aut ſextanam.
Si aũt materia colloñẽ faciat tũc aut vri
tur aut nõ. ſi aduriẽ tũc generat cancrum
ſi nõ apoſtema q̃ ſcirroſis apellat cũ du
ricie ⁊ ſine dolore. Si aũt materia nõ pu
trefiat tunc aut mittat ad totũ aut ad p
tem. ſi ad totũ aut ad cutẽ aut aut carnez
ſi ad carnẽ generat lepraã. ſi ad cutem aut
ad totũ aut ad partẽ. ſi ad totum generat
yatericiã nigram. ſi ad partẽ generat mor
pheam. Si aũt materia mlica ad totum
tranſmittat corpus tũc diuerſas genera
bit ſm diuerſitatẽ mẽbroꝝ. ⁊ mꝰ ſitus. ſi
aut eſt melica. impetiginem. ſerpiginem
nigrorũ. tuſſis. infectiones. puſtule parue
nodi. ⁊ ſimilia ⁊c.

Cap. iiij. de pnoſticatione in morbis
cõpoſitis: ⁊ primo in febribus.

Compoſitiones fe
briũ ſunt multiplices ⁊ diuerſe. Cõpoſitio aũt aliquando
eſt vniꝰ generis. aliquando
diuerſorum. ſi vniꝰ: ſunt ſicut due tertiane
due quartane: ⁊ tres: ⁊ ita de aliis multis
cũ eñ humores ſunt diuerſi ⁊ diuerſorũ
cõplexionũ quilibet habet propriũ mo
tum ⁊ proprium regimẽ ⁊ ꝓprium tẽpamẽtũ
vnꝰ ẽ aliud a tpamẽto alterius. ideo vnꝰ miꝰ
põt putrefieri preter b q̃ alter putrefiat.
ita ſimiliter vnus humor pr putrefieri ⁊ de
ſtitui a regimine nec ita q̃ in aliqua pte
corpis accidãt hec dicte cauſe ⁊ accidat
putrefactio. poſſibile eſt ergo co. putrefie
ri intra vaſa. ⁊ ita faciet ſe. cõtinuã. ⁊ poſ
ſibile eſt q̃ altera pars colere ereat vẽas
⁊ q̃ putrefiat in foraminib⁹ mẽbroꝝ. ⁊ qz
maſſa cuz putrefit extra generat interpo
latã. iõ ſimul erit poſſibile q̃ patiat ſe. ter
tianam interpolatã ⁊ ptinuã. ⁊ ita com
poſitio erit generis vniꝰ. Similiter ẽ poſ
ſibile q̃ extra venas in diuerſis locis in
vno tpe colera putrefiat. ⁊ ſm diuerſitatẽ
putrefactionũ fient diuerſe febres. ſm b
igit erit poſſibile ſimul eẽ duas tertianas
aut tres aut plures ſicut dico de colera:
ita poſſumꝰ pari rõne intelligere de quo
libet alio hu. Si aũt ꝓpoſitio ſit diuerſo
ruz generũ. tũc b accidit multiplicit. ſicut
aliquando cõponit ſe. ethica cũ putrida
⁊ putrida cũ effimera. ⁊ effia cũ ethica. ſe.
eñ denotatione habẽt ex ſubiecto. ſi ſpũs
primo ac principaliter ⁊ per ſe ⁊ ſubiecti
ue calefiat. effimera erit. ſz hu. ⁊ membra
ſint ſemper calefacta. ſi autem humiditas
tes aut mẽbra ſupercalefiant primo erit e.
thica. licet aũt ſit ſupercalefacta. tunc igit
poſſibile eſt humores putrefieri ⁊ feb. ge
nerari. ⁊ q̃ patiens vadat ad ſolem ⁊ foꝛ
titer trahat ⁊ q̃ ſupercalefaciat ſpiritus
animalis ⁊ vitalis ⁊ naturalis. ⁊ ita. erũt
ſimul putrida ⁊ effia. ⁊ ita intelligam⁹ de

effimera ⁊ ethica ⁊ putrida. Compositio igit diuersoꝝ generꝝ aut erit p̄ viā vicinitatis: aut cōmixtionis: p̄ viā cōmixtionis sicut sunt fe. generate ō fiāte falso aut co. adusta. ⁊ ita de oībus aliis generatis de vno humore in naturali adusto. Si aūt p̄ viam vicinitatis aut erit quo ad materiam ⁊ formā. si quo ad materiam sic erit empiala ⁊ liparia vbi alia pars flācis putrefit in exteriorib⁹ ⁊ altera pp̄ sui grossiciem putrefieri non p̄t. sed ps̄ putrefacta calorē inducit in raro corpe. ⁊ altera pars dissoluit ⁊ sentit calꝝ. ⁊ frigus in toto corpore. in altera ſſi calꝝ. ē magis manifestus exterius ⁊ frigiditas interius magis. Et hec spēs magis cognoscit: si ārt sit cōpō quo ad materiā ⁊ formā erit multiplex et diuersa valde ſm q̄ diuersimode p̄t putrefieri in diuersis locis. ⁊ ſm q̄ vnus cū quolibet: ⁊ quilibet cū quolibet cōiungi possunt p̄ viā vicinitatis. ⁊ tūc nō oꝝ nisi discernere vōlibet cū quolibet ꝯiungere ⁊ incipiamus a sang. ꝯ ſſi sang. feb. simplicē singularē facere nō possit. ptāto q̄a tempatus ē cū putrefit amittit formā ⁊ altera eius ps̄ conuertit in co. ⁊ altera i melācoliā. Tūc dominus tñ ēt̄ꝝ est ad fieri putrefactionis ſm se putrefieri p̄t. ⁊ fol⁹ in facto eē nō san. aut igitur putrefit: aut non. si nō: tūc generat fe. san. de san. non putrefacto pp̄ dominiuꝝ quantitatiuum sanguinis intra venas. que quidē fe. effia ꝓportionat. si aūt putrefiat si tunc plus dissoluit generat hōtenā sanguineaꝝ que aliquādo cōponit cū co. ⁊ si plus ē de co. apellabit causonides. si plus de san. sino chides. ⁊ si equaliter alio nomine apellabit. nūc autem si aliud ē tēpamentū sang. ⁊ aliud flātis p̄t vnū putrefieri sine alio. qua igitur ratione separatim ita cōiunctim ⁊ ita p̄t vt videtur fe. componi p̄ viam vicinitatis ex san. ⁊ flāte. aliqñ plus de isto aliquando plus de illa. aliquando equaliter. Et intellige ita de melancolia: ⁊ ita de humoribus innaturalib⁹ de aliis humoribus innaturalibus vt flegma salsum. ⁊ ita de omnibus aliis. Nunc ergo videtur q̄ san. potest coniungi cum co. ⁊ cum qualibet specie eius. ⁊ cum flegmate: ⁊ cum qualibet specie eius. ⁊ cum melencolia. ⁊ cum qualibet specie eius. Tunc loquimur de de co. igitur cum flegmate coniungi potest. quoniam quilibet potest putrefieri intra venas. ⁊ ita erit composita ex tertiana continua ⁊ cotidiana continua. siveraꝝ per vtrāq̄ putrefiat extra. tunc erit fe. composita ex tertiana interpolata ⁊ cotidiana interpolata. Si autem co. putrefiat intra. tunc erit composita feb. ex tertiana continua. ⁊ cotidiana interpolata.

Si autem flegma putrefiat intra. ⁊ cole. extra. tunc erit feb. composita ⁊ cotidiana continua ⁊ terciana interpollata. et ꝺ vocantur quatuoꝝ species emitriteorum. quia medietas est tritei id est tertiane. et sicut co. naturalis ⁊ flegma naturale possunt putrefieri per viam vicinitatis. ita omnes species cole. innaturalis ⁊ flegmatis innaturalis. aliquando plus de isto. aliquando plus de illo. aliquando equaliter. aliquando intra. aliquando extra. et tunc non oportet nisi combinare. ⁊ quodlibet per quodlibet discernere. vt sicut colerica materia potest coniungi cum melencolia naturali ⁊ innaturali. Et naturale cum naturali. ⁊ innaturale cum innaturali. Tunc igitur potest putrefieri colera ⁊ melencolia intus ⁊ vtraq̄ extra. ⁊ alterum intus: ⁊ alterum extra: ⁊ econuerso. ⁊ est exemplificatum in cole. ⁊ flegmate.

Tunc vadamus ad flegma. vt flegma naturale potest coniungi cum melācolia naturali per viam vicinitatis. ⁊ vtrunq̄ putrefieri intra venas ⁊ erit feb. composita ex cotidiana continua ⁊ quartana continua. Si vtrunq̄ extra erit feb. composita ex cotidiana interpolata. ⁊ quartana interpolata. Si autem flegma intus ⁊ melancolia extra erit feb. composita ex cotidiana continua ⁊ quartana interpolata.

Si autem species flegmatis innaturalis coniungantur cuꝝ speciebus melancolie innaturalis tunc diuersitas erit magna valde ſm q̄ hu. abundant plus vel minꝰ intus vel extra. Et non oportet nisi discurrere ⁊ quodlibet cum quolibet comparare scōm exempla dicta. Signa autem omnium istarum compositionum per simplicia habēbitur. Qui ergo cognoscit exquisite febr. solas simplices. signa

lares cognoscit ⁊ cōpositas.⁊ in pīa die simplices debent cognosci:cōposite aūt nō.nisi tunc cū mor⁹ eoꝝ oīum que in cō positione intrant transcūt.⁊ tūc p̄ modū affligendi maiorē vel minorem. diuersi tatem sinthoꝝtū:⁊ pulsuꝫ:⁊ vrine:⁊ alia accidentia diligenter aduertēdo . ad res naturales ⁊ naturales cōtra naturā.⁊ q̄ tum virt⁹ min⁹ minuat suā opationē alte ri⁹ cōsiderando cōp'onē.virtutē delicati onē cōsuetudinē.⁊ alia oīa dicta in cōsi ctione simpliciū cognoscanf:quedā subi to ⁊ cito.quedā cū difficultate. potissime cuꝫ due mⁱ.simul ⁊ equaliter putrefiūt in tra vasa.sicut est fe.composita ex tertiana cōtinua ⁊ continua cōtinuā.⁊ ita de alijs simulib⁹.⁊ in aliquib⁹ tñ possum⁹ exēplifi care vt idē in similib⁹ videnf. Donamus aliquaꝫ febrē que incipit cū rigore quasi cū puncturis acuū:⁊ vomitu co.⁊ cū pul su occulto in principio accessionis.⁊ velo ci ⁊ frequēti ⁊ in augmento fieri in .vi.ho ra noctis.⁊ fit in secunda hora diei alter sibi cōsimilis.⁊ in nona hora alter consi milis. tūc nō oꝝ dubitare q̄ hec fe.est cō posita ex trib⁹ tertianis interpolatis de materia in triplici loco putrefacta. Si aūt in p̄ma hora diei incipit cuꝫ frigiditate modica ⁊ inordinatione pulsus. ⁊ caloze in tactu nō multū acuto.⁊ vomitu stātico ⁊ in hora sexta incipiat paroxism⁹ alter cō simil.⁊ in octaua noctis alter consimilis. nō oꝝ dubitare q̄ ꝺ est fe.cōposita ex tri bus cotidianis. Si aūt paroxism⁹ incipit ī q̄rta die cū frāte extendente medullas of fiuꝫ.⁊ pulsus sit in vltimo ꝺbo occultus ⁊ tard⁹ in principio paroxismi: ⁊ cōsimilis incipit in .xij. hora.nō oꝝ dubitare q̄ hec fe.est ꝓposita ex duab⁹ quartanis.⁊ ita ī telligam⁹ de multis cōsimilib⁹. Si aūt po xisimus incipit cū frigore intenso:⁊ pul. ī ordinato:⁊ tardo ⁊ occulto in principio paroxismi.⁊ durauerit ī longo tempe. ⁊ ces set cū sudore.⁊ similib⁹.⁊ postea insurgat paroxism⁹ cū frigore tanq̄ cuꝫ puncturis a cuū.⁊ velocitate pul.cū est in augmēto:et frequentia.⁊ caloze intenso.⁊ terminetur cū vomitu co. Tūc ꝺ fe.est cōposita ex q̄r tana interposita ⁊ tertiana interpolita.⁊ ita intelligam⁹ de flāte ex alijs cōbinatō nib⁹:seu extra seu int⁹.ita q̄ co.facit calo rem intensuꝫ maiorē de tertio in tertium. ffla aūt facit cal'.lentū vapoꝝosuꝫ.pul.in ordinatū.vrinā remissaꝫ.⁊ affligit plus p dies paroxs.⁊ accessio est lōga.⁊ interpo latio ē modica.mlta aūt in principio faē pulsuꝫ occultū in vltimo ⁊ tardū.⁊ vrinā re missaꝫ.⁊ interpolationē magnam.⁊ post frigus intensuꝫ.⁊ affligit in dieb⁹ parib⁹ magis. Ex his ergo solers medic⁹ pote rit oēs cōpositiones cognoscere simplici bus bene cognitis.⁊ nō possuꝫ oīa signa priicularia tangere:q; ad narranduꝫ non sufficeret p̄sens dies. Prenosticab'ꝫ enī medic⁹ cē fe.ꝓpositaꝫ maliciosaꝫ ⁊ de dif ficili terminabilē cū crroze ⁊ terribilitate accidentiū ⁊ tollerantiā malā pa.ppt̄ di uersitatem sinthoꝝtum.⁊ reiterationē eo rundē.hāc aūt maliciā indicabit p'us aut min⁹ p̄m diuersitatē materie vel multitu dinem eius.⁊ p̄m hec operationes pticu lares diuersificanf que oīa in simplicibus imbibūt.⁊ hec oīa ꝓpter brcuitatē indu strie media relinquanf.

De pnosticis in apostematibus.

Postema est morbus cōpositus
s in quo sunt oīa genera morboꝝ.
sicut est morb⁹ cōsimilis.officialis
⁊ communis. Quis aūt horum sit morb⁹ per se vel oēs simul alibi habet locum. Apostematū aūt quedā generanf ex san guine ⁊ apellaf flegmō.quedā de co.⁊ a pellaf ꝺ herisip la.quedā de flāte ⁊ apel laf zinnie quedaꝫ de melia ⁊ apellaf scli rosis. Modus aūt generatōis apostema tum est iste cū magne vene sunt plene deī de pue ⁊ capillares.tunc q; san.in venis cōtineri nō pōt apiunf violenter ozificia venarū.⁊ tūc sang.exit ⁊ refundat ad pozo sitates membroꝝ ⁊ loca debilia. ⁊ tunc si sang.tempatus est in qualitate ⁊ quanti tas eius est pauca:⁊ virtus ei⁹ est fortis tūc p̄ rectificari aut q̄ꝫ assimilando et euaporando sic q̄ nō generabit apostēa Si aūt sit nimie quātitatis aut male quali tatis tūc nō oꝝ corrigi.⁊ tunc congregaf mā in loco debili ⁊ causat apostema. Si aūt sit ī interioꝝ⁹ ⁊ quantitas magis.ita q̄ fumus resolutus ex interiori possit pe netrare continue coꝝ, aut continue pol

fit calefacere partē. ⁊ partes donec ventus ad cor. tunc se. continuam generabit.
Si aūt sit in exteriorib⁹ ⁊ mēbris remotis ⁊ i parua q̄titate tūc causabit sōnē.
Si aūt sit quasi in dispositiōe media. ita q̄ calefactio aliquādo pōt venire ad cor: ⁊ aliquando nō. tūc possibile ē nec videt q̄ se. interpolata possit ex apostēate sanguis generari, ls sit hoc de raro contingentib⁹
Si aūt san. aduratt transit in nām venenosam ⁊ corrodit ⁊ vlcerat ⁊ generat carbunculū. Et cognoscāt aūt apostema sanguis cū est in exteriorib⁹ per calorē: mollitiē: et ruborē: ⁊ dolorē: ⁊ pulsationē. Si aūt sit in interiorib⁹: tūc cognoscitur quedā conjectura proxima veritati: ⁊ q̄ vrīa rubea ⁊ spissa: ⁊ pulsus plen⁹ vndosus: sputum rubeū: ⁊ q̄ in venis: ⁊ habet venas latas ⁊ plenas in tpe vernale: ⁊ similib⁹. Modus aūt generatiōis apostematis co. i. sicut de sanguine: ⁊ ita de alijs humoribus
Cognoscitur aūt apostema colericū: quia color est citrin⁹: ⁊ loc⁹ est durus: ⁊ calid⁹: ⁊ dolorosus. Si aūt sit in interiorib⁹ cognoscāt per vrinā cit. ⁊ tenuē: ⁊ p pulsus velocitatē: ⁊ p sputū cit. ⁊ q̄ co. ⁊ temp⁹ est estiuus: ⁊ similib⁹. Si aūt inflāmetur co. generat pessima scādala: q̄ scindit mēbra vt gladi⁹: ⁊ tūc causāt facer ignis.
Materia aūt flātica cognoscitur per albedinē ⁊ grossitiē: ⁊ modico calore ⁊ dolore. ⁊ si adurāt generat fistulā. Si autez sit in interiorib⁹ cognoscāt per vrinā remissam ⁊ tenuem: ⁊ pulsus pusillum: ⁊ strictū: sputus liuidū: ⁊ q̄ mīcus ⁊ temp⁹ autūnale. Apostematū aūt quedam habent figurā acutaz. ⁊ ista sunt meliozis teriatōis q̄ significāt virt⁹ fortis ⁊ materia obedies ⁊ membrū dispositus Si aūt figura sit obtusa tūc est malus q̄ significāt materia esse grossa ⁊ virtus debilis que non potuit expellere. ⁊ mēbrum solidū per quod nō poterat fieri transit⁹.
Apostematū aūt quedā rumpūtur exterius, quedā interi⁹, ⁊ quedam vtroq; mō.
Illud aūt q̄d rūpitur extra melius est pro tanto. q̄ virt⁹ significāt esse fortis potēs expellere exteri⁹. ⁊ nō corrumpit aliquod mēbrum ex hoc. q̄ delegatio ē ad exteriusppter hoc. q̄ corrūpi possunt mēbra nobilia. Si aūt rūpit exteri⁹: ⁊ iteri⁹ tūc ē deteri⁹ q̄ nō inuenit natura locū solidū vbi se apodiet in generatione carnis. sicut videmus in generatiōe plantaz vbi est generatio eaz in confinio triū elemētoz in solido. preterq̄ i lentigine aque: q̄ ñ apodiat radicē in terra: ⁊ q̄ nō inuenit centrum vt solid⁹ vel eoz materia. Terminatio apostematū venenosoz sicut est b. sipila, antrax. carbūcul⁹ ⁊ similia. Apostemata venenosa cū apparent exteri⁹ si subito se proficerent interi⁹ ⁊ loc⁹ appareat exficcatus. ⁊ fuerit liuid⁹ color aut viridis: aut niger: tūc mortez significat. q̄ ex materia malitiosa: ⁊ vētositate ei⁹ sinthoxice materia mittit ad interiora: ⁊ q̄ vadit ad mēbrum nobilius: ideo subito interficit. ⁊ ita mortē significat. Apostēata aūt compounk in terra ⁊ signa cōpositoz p simplicia discernūt. Si aūt san. facit apostema, ⁊ aduratt generat carbunculuz. Si autez san. adustus misceatur cū co. generat apostema impetiginē. antracē: ⁊ carbunculuz
Si aūt co. inflāmet generat herisipilam ideſt sacruz ignē. Si aūt aduratt, generat herepestiomenū. i. lupum. Si aūt flā aduratt fistulā generat. Et si melācolia aduratt generat cancrū. Apostemata autem partis dextre sunt peiora: q̄ virt⁹ ē fortior. ⁊ iō cā maior. Apostēata aūt sinistre partis minorē habēt malitiā: q̄ virt⁹ debilior. ⁊ iō ca. minor. A diafragmate inferius pp eparp est in parte dextra malitia maior. Splen autē in parte sinistra ē: ⁊ ideo malitia minor. ⁊ cū vniuersaliū in sufficietia sumit doctrina: nisi ad particularia expandantur. ideo particularit de apostēatibus est loquēdū. ⁊ q̄ cognitio particule magna pars curatiōis est: ideo de his particulariter est determinandū p̄m naturam particule patientis. Tūc aūt regiones corpis hūani sūt tres vt regio aiatoz ⁊ regio spūalīū: ⁊ regio nutritiuoz. Et iō prio agēdū est de apostematib⁹ magnis periculosis in regione aiatoz. Apostēata

aũt magis periculosa in parte alata quã
tũ est de presenti sunt tria. Primũ ẽ apo
stema de co.in parte anteriori cerebri:et
appellaf frenesis:cũ fe.cõtinua ⁊ alteria
tione:⁊ saltu ⁊ clamore:⁊ terribilib⁹ acci
dentib⁹.qz fe.pernecabilis est in omni ge
nere suo.cui⁹ si vrina sit alba ⁊ spissa.⁊ si
perseuerauerit mortẽ ꝓcul dubio signifi
cat.qz mortificationẽ virtutis naturaf si
gnificat in uisera. Secũdus apostema ẽ
in parte posteriori de materia flãtica in
plus:qz appellaf litargia:qz obliuio inter
pretatur.cuius signa mortalia sũt tremor
capitis:linor faciei.⁊ qz sanguissuga ap
posita nõ adderet. Tertiũ aũt apostema
est apostema aurũ cũ dolore acutissimo.
⁊ ideo iuuenes ꝓpter sensum ait.⁹ moriũ
tur. Et intelligendũ est qz oẽ apostema
in capite cũ dolore acutissimo ⁊ intentissi
mo:⁊ fe.continua mortem significat. Se
nes tñ tardius moriunf cũ nõ habent tã
tum sensus. Tũc veniam⁹ ad apostemata
spũaluis:⁊ sunt.v. vt apostemata vue.et
squinãtia.⁊ peripl'onia.⁊ pleurefi.⁊ apo
stemata diafraginatis.apostema vue pe
riculosus est ꝓpter fe.⁊ tumorẽ ⁊ doloꝛẽ.
⁊ qz impedit duas opatiões nobiles:vt
anhelit⁹:⁊ cibi descensus cius incisio est
multũ timorosa.ita vt i sanitate rarissime
accidat quin cadant in ptisim qui vnam
inadũt sibi.⁊ ideo purgato corpore si ni
mis in radice gracilef incidẽda ẽ. Secũ
dũ apostema ẽ squinantia ⁊ hꝫ.iij.spẽs.
vna nanqz apparet oino extra in collo. a
liã que oino intus in viam anhelit⁹:⁊ nõ
apparet.tertia que ptim ẽ int⁹:⁊ partim
extra.quarta que apparet in gutture ore
bene aperto.que igif tũũ apparet extra
min⁹ malũ.⁊ ideo qz ad exteriora erumpi
põt ⁊ nõ corrũpit mẽbra nobilia:nõ ipe
dit nobiles operationes. Secũda ẽ i mi
nori malicia apostema qz apparet in gut
ture.quia nõ põt ita bene mundificari.
⁊ ad exteriora erumpi. Tertiũ est in gra
du peiori ꝙ tñ ẽ interi⁹⁊ nõ apparet.quia
medicinalia non possunt applicari. Et si
rumpaf fluit ad interiora. Quartũ est in
maiori malicia.qz apparet int⁹ ⁊ extra.et
qz vadit ad pulmonẽ altera pars ⁊ qz in
medio perforatã:⁊ natura nõ inuenit vi
am vbi apoꝛiet se.⁊ qz materia ẽ multa
valde posiꝫ est exterius ⁊ interi⁹. Et que
ducit ad vocẽ canalinã ⁊ summã difficul
tatẽ anhelit⁹ mortez ꝓcul dubio signifi
cat nisi ei succurraf cũ oĩ gñe floꝛe ⁊ cua
cuationũ. Tertiũ apostema ẽ periplemo
nia ꝙ est apostema vtplurimũ flãticũ in
panniculo pulmonis vel pẽnis ei⁹.⁊ co
gnoscf ex dolꝛ spatulaꝝ.⁊ rubore marti
laꝝ.⁊ fe.continua.⁊ cũ malicioſis sinthoꝛ
tibus. Quartũ ⁊ quintũ apostema ꝙ ẽ i
pãniculis costaꝝ in interioꝛib⁹ vel in di
afragmate.ꝙ vtplm ex co.gñaf penetra
ctiua ad pãniculos. Et hꝫ quatuoꝛ sin
thoꝛa inseparabilia Primũ accidẽs est do
loꝛ admirabilis intollerabilis pungitiu⁹
malicioſus.proꝛanto qz ibi ẽ quadruplex
causa doloꝛis interi⁹ in venis:⁊ mala cõ
plexio diuersa doloꝛẽ inducẽs:⁊ multitu
do humoꝝ a circũferentia ad centrũ des
scendendo:solutionẽ continuitatis indu
cens.preterea in foramine mẽbri ⁊ doloꝛ
ꝓpter malicias cõplexõnis diuerse:⁊ mã
influxa existente:⁊ cuꝫ doloꝛ ꝓpter illam
eandem materiam solutionẽ cõtinuitatis
inducẽs mouẽdo a centro ad circũferenti
am inest ibi doloꝛ inertimabilis ꝓpꝛ du
as causas doloris duplicatas. Secũdus
accidẽs inseparabile ẽ fe.continua fortiſ
sima cuꝫ caloꝛe fortissimo,ptãto qz ẽ ebul
litio minere sic,ppe coꝛ.ideo fum⁹ tante
fornacis continue vadit ad coꝛ.⁊ qz ebul
litio continua tõ fe.fortissima valida. Ter
tium accidẽs inseparabile est difficultas
anhelit⁹:cũ ꝓpter materiã comprimatur
diafragma:⁊ opilanf vie anhelitus.
Quartũ est tussis.quoniã cũ aliud resi
det ad caput canne sentit nocumentũ vir
tus animalis sensibilis:⁊ excitat virtutẽ
naturalẽ ⁊ expulsiuã ⁊ nitif expellere illd
nocumentũ:⁊ talis mot⁹ appellaf tussis
Nũc aũt si in apostematibus spũalium a
principio.infra.iij.dies apparcat sputuz
al.digñ:⁊ creat cũ veloeitate:⁊ cum tussi
modica curabif in breui,ꝓcul dubio. Si
aũt tarde apareant tarde curabif. si autẽ
a principio aparcãt magna signa:vt spu
tuz citrinũ:aut ruꝫ aut nigrũ.aut liuidum:
aut viride:mortez ꝓpriã significat.si tar
de aparcãt:tarde mozief. Et si signa me
diocra aparent mediocris erit dispositio

morbi. Ista tamē inferi⁹ magis particularitē ptractabunt. In regione aūt nutritiue cum quatū est de presenti. vij. accidūt apostema. vt apostēa meri. ſtōi. epatis. ypocōdrioz. ſplenis. renum. vesice. pectinis. qz nos nō loquimur nisi de apostematibus magnis periculosis. si aut aliqua alia intelliguntur i his dictis aut sub canōibus generalib⁹ antedictis i meri qua dr̄pler apostema potest generari aut oīno intus. aut oīno extra. aut simul intus et extra. aut in capite meri qz videt ore aperto. Ista apostemata aut sūt periculosa ppter nobiles opationes quas impedit aut qz intus spendūtia dorsi. Vnde a liquādo pp spasmuz. pp oia alia que dicta sunt in squinātia. Apostema stomaci pessime orificij est multū periculosuz. ppter dolorē syncopalē qui ibi accidit. ppē nimiū sensum. pximationez ad cor. est cū nausea. vomitu: ablatōne cibi Apostēa aūt epatis cognoscit ex dolore a pte dextra subtus costas: qz figura ē nonacularis. egō ad modū loture carnis. est periculosuz. qz membrū nobile in cuius operatione fit error frequenter sicut dissolutionis si stiptica nō apponant vt virtus membri cōfortet. qz sequit se. fortissima. ppter nobilitatē membri. aliquādo ydropisis. ppter corruptionē digestiōnis. Et b yo. habz signa cōstipationez ventris. et tussim. apostema ypocōdrioz: seu iecuris seu venaz meseraicaz. ppter approximationē ad membz nobile. qz cibus nō pōt penetrare ad epar. qz sequit se. ydrop. aut eius signū fluxus ventris. Apostēa aūt splenis. renū sunt multū periculosa qz hu. epatis. humiditas nō pōt bñ mūdificari. Sūt igitur periculosa pp mal. malitudinē membri nobilitatē. Idez dico d apostemate versus umbilicū. pectinez. Apostema aūt vesice est periculosuz magis pp maiorem excessum. cuius malicia cognoscitur in fortitudine feb. retentione vrine. egōnis. accidit plus pueris cū nulli ex reb⁹ intendāt nisi soli comestioni Apostematū autem ventris quedam sūt calida. quedam fri. In his aūt apostematib⁹ si pulsatio fort. magnaz apparuerit angustiaūt alienationē significat. Ista autem apostemata dura dolorosa cum terribilibus accidentibus apparentia in principio mortem inferūt. si non fuerit iuuenis. dolor fuerit in fronte. corpora appareant rubea. fluxū sang. infra diem. vij. significat. Si autem non fit et eger pretenditur vsq; ad diem vigesimum. terminabitur per saniem.

Apostemata autem frigida in frigidis locis tardius per fluxum sanguis terminantur. cum per saniem tardius. quia die q̄dragesima oportet expectare. In omnibus apostematibus quanto plus descēdunt inferius tanto minus de sanie generant. In superioribus autez plus propter caloris fortitudinem. virtutis. Sanies autem laudabilis cognoscitur quia alba. equaliter per totum: non est mali odoris. Contrarium autem cognoscitur per contrarium. Preterea intelligendum est q̄ apostemata spūaliū duob⁹ modis terminant. Aut em̄ fit terminatio p saniē qū gñat ante die. vij. aut post. Si aūt in die. vij. vel ante. pculdubio mortē significāt. cū sanies. putredo ē collica. qz i tam breui tpe nā nō deberz saniē generare. q̄ re mortē in. p. vij. tamē tot bona signa pñt apparere: q̄ mors retardaret. finaliter tamen cuadere nō pōt. Si aūt apostematis terminatio fiat p aliud apostema. tūc aut est in superioribus aut in inferioribus. Si autem in superioribus cognoscitur per difficultatem anhelitus. quia ypocondria non dolorosa nec tensa. Si aūt dolor ē in ypocondriis nām signat inferius delegare. Nunc autez delegatio aut est post digestionez m. aut ante. Si post salutem significat. totius membri. Si autem materia fuerit indigesta periculuz est de membro: licet totum saluetur. vt si hec materia que ante digestionez delegata fuit ad extrema iterū reuertatur ad mineram mortem significat. Apostema autem quod generatur in yeme plus durat. tardius accidit resolutio. Apostēata autez que per saniē terminantur quedā sūt ca. quedam fri. quedā mediocria. Apostemata ca. pūnē. terminant in die. pp fri. in. ppp. mediocria in. pl. nō debemus computare a principio totius morbi. sed a principio generatois saniei. q̄ cognoscit

si cum hoc oīa sunt premisa infamia

ex punctura ⁊ dolore ⁊ maiori inflāmatō ne ⁊ cal.⁊ extūc rupturā expectem⁹. Apostemata aūt quedam generāt de vētositate: quedā de aquositate.

Capitulum qnintum docet pronosticare de febrium differentia.

Riplex est fe. in genere vt effimera. cui⁹ subiectū est spīritꝰ. ⁊ putrida: cui⁹ subiectum sunt hu.⁊ ethica: cui⁹ subiectū sunt mēbra solida. ⁊ lz in altero tamē principaliꝰ alterꝫ. verbi gratia: amphora pōt esse frā ⁊ q̄ nimiū frīn intus reponaꝫ tñ calefiet nimia calefactione amphore. ⁊ hec assimilaꝫ ethice: vbi mēbra solida prio ⁊ principaliꝰ sunt calefacta: ⁊ per ꝓñs alia. Aliq̄n est nimiū calid⁹ amphora frā. calefit inde amphora ex vino ⁊ assimilaꝫ putride: vbi hu. primo putrefiūt. ⁊ per cōsequēs totū. Aliq̄n ēt aer calid⁹ subītrat domū: vt patet in estate. in statu venti meridionaꝫ ⁊ ex calefactiōe aeris calefit tota dom⁹: ⁊ b assimilaꝫ effimere. vbi calefiunt spūs: ⁊ per ꝓñs tota dom⁹ corporis humani. effimera appellaꝫ fe. que principaliter in spīritib⁹ radicaꝫ. ⁊ dicīꝫ effimera ab enfiron pisce qui eadē die qua oriꝫ moritur. Generaꝫ autē hec feb. ex causis multis tam exterioꝛib⁹ q̄ interioꝛib⁹. ⁊ ex reb⁹. vi. nō naturalib⁹. indebite cordi applicate. sicut est aer nimis ca. ⁊ fri. ⁊ pestilentialis. ⁊ exercitiū nimiū. ⁊ coyt⁹. ⁊ bal. ⁊ cibus: ⁊ pot⁹ ca. ⁊ venenū exhibituz. et medicina nīs ca. vigilie nimie. ⁊ inanitio nīa ⁊ expulsio. ⁊ retētio supfluitatū. ⁊ accidētia aie. sīc ē ira. tristicia. ⁊ cōsilia. ⁊ pro ucnīūt ex apostematib⁹ q̄ ꝓueniūt i emū ctoꝛiꝰ nūcbꝛoz nobiliū. sicut bubones. ⁊ cōsimilia. Cās aūt redere oim longū eēt ⁊ signa distinctiua habentur indicio pacientis. Distinguiꝫ specialiꝫ hec fe. ab oñi alia: q̄ calor est equalis in ꝓncipio ⁊ in statu. ⁊ nō est pungitiu⁹: vritiuus. ⁊ nunq̄ venit nisi ex cā manifesta ⁊ vrina est nālis aut modicū distat. pulsus equalis accedens ad velocitatē ⁊ frequētiā. ⁊ modicum distat a naturali. ⁊ terminaꝫ cum fuꝺoze vaporoso, ⁊ nō durat naturaliter nisi ꝑ vnam diem. Sed si coꝛpus est opilatum ⁊ similia. extendit se ad longi⁹ vsq̄ ad quartam diem. Et si vadit vltra⁹ iam nō est effimera sed putrida. Sed ꝓnostificatio erit talis. fe. hec erit brevis termiationis ⁊ bone. ⁊ calor lent⁹ sine malicijs sinthoꝛtum. ⁊ medicabit coꝛpus dieta. et erit tenuis ⁊ ꝓata ne fiat casus in putridam. ⁊ nō nimis tenuis ne fiat casus in ethicā. Ergo diligēs cautela sit in regimīe ne in aliā ruat febrē. ffe. aūt putrida ī hūc simaꝫ. Putrefiūt aūt humores cū destituuntur cū carent euētatione: cū cōculcanꝫ cū magnificāꝫ. Cū igitur poni claudūtur: q̄ fit cuz hūores augmētanꝫ aut cōculcātur ⁊ constringunꝫ pp frigiditatē ⁊ siccā. Tūc fit queda ebullitio ⁊ fumi caliginosi resolutio ⁊ permixtio subtiꝫ cū grosso: q̄ putrefactio ē in coꝛpoꝛib⁹ ca. ⁊ hu. cum dissolutiōe rara erūt. Est igiꝫ putrefactio liquidoꝛ ⁊ fluidoꝛ. cū ergo materia conculcaꝫ: resoluiꝫ fum⁹ sicc⁹ vt apparz ī ſter coꝛib⁹ putrefactꝫ ī cāpis. vbi resoluiꝫ fum⁹ vrens ⁊ purgēs faciē. sicut fum⁹ resolut⁹ ex minera acutus caprinosus pungitiu⁹ petit coꝛ. ⁊ super inflāmaꝫ calor ⁊ spiritus coꝛdis ⁊ īpm coꝛ. ⁊ per ꝓñs totum coꝛp⁹ ⁊ tūc est feb. formaliter. Distinguiꝫ aūt sic fe. putrida ab alijs fe. q̄ vlr calor ī tactu est pungitiuus ⁊ vritiu⁹ tactui inferēs nocumentū. Et venit vtplurimuz sine causa manifesta. ⁊ vrina est in ꝓncipio indigā ⁊ pulsus in ꝓncipio ⁊ paru⁹ ⁊ velor. ⁊ ī statu magu⁹ ⁊ velor. ⁊ in ꝓncipio calor debilis. ⁊ in statu fortis. Et si materia est intra venas tunc vrplurimū est sine rigore. Si est extra ē vrplurimū cum rigore: ⁊ contortio maioꝛ, ꝓpter fumosaz supfluitatum expulsionē. Pronosticatio erit talis. Dis cōtinua putrida periculosa ⁊ cū malicijs ⁊ ꝓnecabilib⁹ accidentib⁹ ⁊ calore fortī: ⁊ inquietudine: ⁊ mala tolerātia pa. Regimē ⁊ medicamina debēt ee magne, ꝑspicacitatis: cautela mirabil⁹: sollertia ⁊ diligens sollicitudo. Debēt igiꝫ medicamina applicari ⁊ regimē q̄ habeant aspectū ad opilationē: ⁊ poroz clausiōez ⁊ ad quantitatē putredinis: ⁊ ad eleuatōnem discrasie. ⁊ naturam materie. ⁊ ad ꝑticulam pa. Et ꝑm q̄ competūt pius illi vel illi ꝑm hoc oz ꝓponere medicamē: ⁊

inde euidentia medici peritia experitur. Fe. autē ethica in mēbris solidis radicatur. ⁊ creatur duobus modis. Unus ē euidens ⁊ manifestus. ⁊ cum caliditate. Et fe. valida precedente generatur. Alter est q magis occulte ⁊ magis paulatine fit. s. cum causatur cū tristitia. ⁊ labore ⁊ similibus angonijs. In fe. autem ethica cuius subiectum sunt membra solida oēs partes corporis ꝑm rerū naturas alterate sē equaliter. ⁊ in toto corpore ꝑ°. natura alis est mutata. ⁊ facta est similis transmutati Et nō est pars que possit resistere sꝑbiliter alteranti ⁊ in principio. q mala ꝑ°. est equalis. Ideo nō est dolor quia extrarium non sentitur cū sit idem ⁊ habitualiter. Discernitur aūt ab omni fe. quia pulsus est durus q non est directe in aliqua alia fe. nisi p accidens. Quia quando corpus est infrigidatus et acre vel et aqua frigida vel ex apostemate ⁊ similib⁹. Urina enim est indigā vncuosa: ⁊ si fuerit introducta ethica ꝓpter fe. validas precedētes cognoscitur extensiōe cutis. ⁊ ꝓfūditate oculorum. ⁊ notabilissima consumptione. quia humiō radicale consumptū est ⁊ exaustum. ⁊ desiccatū. ⁊ fractionē et puluerizatione. ⁊ vltimata imuratione. cuius rectificatio est penitus impossibilis. aut videm⁹ in lichino. vt cū caret oleo totus inflāmatur incineratur. ⁊ cōdurit. ⁊ subito extinguitur cū quadam inflāmatiōe subita. Et vastatur humiō lichini ad tantā contractionē q si ēt apponat oleū nō saluabitur flāma. quia incineratū est. sed subito cū quoddā inflāmato impetu extinguitur. Sic ē in corpore nostro humiduz radicale. Primū et cal. fe. exaustū est ⁊ consumptū sic q aliquo humido nutrimentali aduenīēte caloz naturalis saluari nō pōt. ⁊ perit armonia corporis et aie sicut i decrepitis humido naturali cōsumpto sine pena ⁊ fatigatione efficitur mors dulcis. Cuz aūt prouenit paulatine aut circa ex alijs ꝓuenit causis cognoscitur ex diuersa cibatione q: post cibum magis affligit. q ꝑz: quia si diuersis horis cibatur diuersimode plus vel minus affligitur. Et hoc etiā in oī specie ē veruz ⁊ est ex quacūq; cā ꝓuenit. Ethica igr qñ ꝓuenit pp causonē. ⁊ fe. precedētes facit cognitionis est. qñ ypocondria ⁊ v̄ēra videntur frangere dorsuz. ⁊ totū corpus est aridū ⁊ siccū. p el' in toto ossib⁹ videt coniungi subito. Cuz pinguibus ⁊ humidis ista venire nō possunt sed gracilibus ⁊ eis qui viterunt in labore. Discernitur quia in primo tactu caloz videt debilis. ⁊ si continuetur erit acutus pungitiuus. pul'. autē oīum ethicoz̄ est debilis ⁊ paruus ⁊ spissus ⁊ durus. Si aūt prouenerit ethica sine febribus precedentibus tunc est difficilis cognitionis in principio an teq̄ appareat manifesta cōsumptio. quoniam in principio similitudinē hz cū effimera. Et fe. san. ⁊ alijs febrib⁹ putridis. Et si ethica fuerit simul cū putrida de difficili cognoscitur. Si autē presumatur q sit effimera er hoc qz caloz naturalis nō variatur in prima die ꝑa tertia. ⁊ non est facta aliqualis transmutatio nec caloris inequalitas. Tunc si fuerit cū quadā cozporis ariditate ⁊ sic cū quadā ꝓsumptione. tunc ꝓcul dubio in ethicā est vēturus Qñ etiam si humiditas cordis ⁊ mēbrorum radicaliū nondū est cōsumpta tamē egressus est sup calefactionez ⁊ ebullitionem. Si autē de synoca dubiteq̄ ꝓpter equalem afflictionē tunc distinguit: quia in synocha est caloz fortis ⁊ inflāmat⁹ ledēs manū. ⁊ pul. magn⁹ velox ⁊ frequēs In ethica autē omnia ista minorant ꝑm minorationē caloris ethice comparādo ad synocham. Fe. igitur est in bcallis. et pul. paruus ⁊ debilis. Si autem dubitetur de alijs fe. putridis hoc est quādo distinguit. quia omnes putride inequaliter affligunt. aut ꝑm dies pares. aut ꝑm pariorisimos interpolatos. aut ꝑm maiores vel minores afflictiōes ꝓinuis. In ethicis autē quantum est de se ⁊ sunt equalis afflictionis nisi sit ꝓpter cibū. Hoc enim ꝓprie ꝓprium est omib⁹ ethicis post cibuz inflāmari. ⁊ pulsus augeri. ⁊ postea venit ad primā dispositionē quoniaz est caloz sic situat⁹ in ficco humido nutrimētali aduenīente inflāmatur ⁊ intenditur caloz. sicut videmus lapides ignotos fumare. ⁊ calcem viuam. si aqua frigida superapponatur. Hoc enim est commune omni ethice. quoniam caloz est fortioz in arterijs q̄ in partibus vicinis. Pronosti

⁊

catio igitur erit talis. si fuerit in principio cū nondū humidū cordis est consumptū ⁊ corp⁹ deficatū ⁊ aridū factū tunc possibile est curatio.sed si fuerit in fine iā humido cordis consumpto ⁊ corpore exsiccato rarido facto.tunc impossibile est curatio sicut est ostensuz in lichino. Si aūt fuerit dispositionis medie inter consumptionē tunc curatio erit media inter curabilē oīo⁹ ⁊ oīo incurabilē. Curatio igitur erit cū hūidis ⁊ tēperate calidis. ⁊ ita super oīa valet lac.qz dcfacili p mēbra diffe minatur.⁊ nutrit ⁊ assimilatur. ⁊ primo valet lac mulieris plus iuuenis bene cōplexionate. Deinde asine. deinde capra rum.deinde vaccarū grossum:caprarum mediocre. Elige igitur montem excelsuz in quo inhabita. ⁊ elige de lacte quo indiguerit ⁊ curabuntur multi quorum nullus euadet.

Particula secunda de ꝓnosticatione egritudinuz ꝑm tempora anni.

Capitulum primū secūde particule de pronosticatione in egritudinibus vernalibus.

Capitulū secundum q̄ docet pronosticare in egritudinibus estualibus.

Capituluz.iij.de pronosticatione in egritudinibus autūnalibus.

Capitulum quartum de egritudinibus yemalibus.

Capitulum quintum de pronosticatione ꝑm naturam in consuetudinib⁹.

Capitulum sextū de pronosticatione ꝑm naturam etatis.

Capitulum septimuz ad pronosticandū ꝑm naturam regionum.

Capitulum octauuz de pronosticatione ꝑm naturam ventorum.

Capitulum nonum in quo docet pronosticare ꝑm naturam cōplexionis.

Capitulum primum de pronosticatione egritudinum vernalium.

Tempus autem vernale ꝑz intentionē astrologoz incipit a principio arietis ⁊ durat vsqz in finē geminoruz. ⁊ cōtinet tria signa ⁊ tres menses.sicut est aries ,taur⁹ gemini.⁊ incipit fere a medio marcij. ⁊ durat quasi ad mediū iulij. Scdm tñ intentionē medicoz illud totum temp⁹ est vernale in quo arbores incipiunt pullulare ⁊ florere.⁊ terra germinar.⁊ ita ꝑz strictum ⁊ latitudinez ꝑm diuersitatem climatum. Hoc aūt totum tēp⁹ tēperatuz ē qz sole ascendente equalis est aspect⁹. Ñ in estate est calor nimius ,ꝓpter directuz aspectū ⁊ approximationē solis ad nos In yeme ē tempus frigidū ,ꝓpter elōgationē solis a nobis. In vere autem aspectus est mediocris .⁊ ideo nō est in vere tātus calor sicut in estate . nec tāta humiditas sicut in yeme.⁊ ideo tempus vernale temperatū est in se.⁊ tēperatuz p cōparationem ad tēpora extrema. ⁊ p comparationem ad effectū eoꝝ q̄ introducit in corpore humano . qm̄ si ipsum temperatum inuenerit conseruabit illud. Si distēperatum diuersas causabit egritudines ꝑm diuersitatē distēperentiarum.hunc tñ non est ex sui malicia ꝑz est ex fortitudis virtute corpus mundificantis. Secūdū tamen temperamentum latitudinem habet.quia in principio assimilatur yemi. ⁊ in fine estati. In medio autem est maius temperamentū. Si aūtē ver suā naturaz non seruauerit diuersas egritudines causabit ꝑm q̄ distemperantia est diuersa. Hūc autez sua distemperantia aut est in caliditatibus aut in substantia. Si in caliditatibus.aut in actiuis.aut in passiuis.aut in vtrisq.aut in simplicibus.aut in compositis.⁊ ꝑm hec egritudines generabuntur.que complexioni eleuate assimilatur.aut est alteratio facta in substātia.non quod aeris substantia cuz sit simplex corrumpatur. sed propter vapores admixtos que effective ex superioribus procedūt.materialiter ex inferioribus in aere causant epidimiam. Corpora tamē ex hoc non ledunt nisi fuerint apparata propterea alie ⁊ alie egritudies generātur ꝑm q̄ est p⁹.tempozum precedentiuz vnius vel plurium. que precessit eadem aut diuersa.in quibus cognitiōe sola sufficit exercitatio. Dis autem omnibus bene cognitis ⁊ in se consideratis pronosticatio erit talis.cū videbit medicus ver temperatum ⁊ tempora preterita fuerint

temperata. Egritudies huius temporis erũt breues ⁊ bone terminationis. ⁊ sanguinee salubres quantum est ex proprietate temporis. De egritudinibus aut generatis per attributionem. que est ex materia ⁊ ea i ydme aggregata generabunt apostemata. epilia. ⁊ similes mõbi. fe. ⁊ hui⁹. Quantum autez est de materia aggregata in autũno generabuntur lepra. ⁊ mala infectiões. ⁊ similia generata de materia melica. Quantum est autem de materia generata in estate generabuntur inania. tertiane. causon. ⁊ egritudines que generantur ex eo. adusta. De egritudinibus autem que generantur in vere distemperato dico q̃ sunt alie ⁊ alie ꝑm distemperantias ⁊ corruptiones diuersas q̃ esset longum enarrare. sed iudica ꝑm q̃ erunt similes discrasie. quia omne agens simile affectum inducit in passo. Medicatio igitur erit talis. In pricipio veris medicatur corpus. mundificatur cuz temperatis ⁊ leuibus. In fine fiant ꝓbora nia. ⁊ bal. ⁊ fricationes. ⁊ exercitia temperata. Dieta sit mediocris per totum ⁊ ita nihil nociuum poterit prealere.

Capitulum .ij. de pronosticatione egritudinum estiualium.

Stas ẽ totum illud tempus q̃ est a principio cancri vsq; ad finem virginis: ⁊ cõtinet tria signa sicut est cancer. leo. virgo. ⁊ incipit fere a medio iulij ⁊ terminatur quasi in medio septembris. Vel stas est totum illud tempus in quo grana veneruntad perfectam maturitatem. Et hec diuersitas est magna valde ꝑm diuersitatem climatuz. Estas est ca. ⁊ sic. complexionis i qua excedit caliditas magna valde propter approximationem solis ad nos. ⁊ propter aspectum directũ. ⁊ quia tardius fere est perpẽdicularis. ideo magna ⁊ fortis reflexio. tum etiam propter canicularem que est in ore leonis. cuius ortus est in .xv. die iulij. ⁊ durat fere .xl. diebus. ⁊ habet fortissimam virtutem immutando aerem. ⁊ ideo transmutat corpus ad ca, ⁊ sic. Hoc tamen est suum temperamentum cum sunt alique plumse et ventus borreas incipit flare in principio dierum canicularium. quare tunc aer sanus. ⁊ homines viuunt sanatiui. Dicitemperata autez aer quadrupliciter. aut quia intenditur in eisdem qualitatibus. aut quia nimis ca. et sic. tunc causat minorem epidimiam. aut transmutatur in oppositis. vt quia estas est frigida ⁊ humida. tunc causat maiorem epidimiam. aut corrumpitur in se propter vapores resolutos corruptos mixtos cum aere. ⁊ tunc causat maiorem epidimiam. Quarto modo alteratur natura estatis propt complexiones temporum precedentes cum suam naturam non seruauerit. Et tunc generantur egritudines alie ⁊ alie. qlz tamen effectum consimilem introducit. Medicus autem cum ista cognouerit pronosticare incipiet per hunc modũ Si eras suam naturam seruauerit egritudines erunt bone ⁊ bone terminationis ⁊ salubres. sine pernecabilibus accidentibus. Unde egritudines generate per viaz proprietatis erunt tertiane. causon ⁊ frenesis. ⁊ consimilia. Ille autẽ que fiit per attributionem sunt quantũ est de vere sinochus. ⁊ similes morbi de sanguine. Si ex ydme apoplexia. artetica ⁊ similia. Si ex autũno quartane. erratice. melice. ⁊ similia. ex malo regimine. Omnes tamẽ morbi possunt generari ⁊ quo ad fieri ⁊ quo ad factum esse. De egritudinibus autem generatis in estate distẽperata pronosticabit perniciem ⁊ malaz terminationem ⁊ crisim suspectam semp in naturam residuam. Hec tamen erunt alia ⁊ alia ꝑm naturam discrasiaruz ⁊ naturam corporum suscipientium. Medicatio erit talis habitatio sit marmorea discooperta a parte flar⁹ borealis. ⁊ pauimentum sit infrigidatum cum aqua ro. ⁊ accto al. ⁊ sandal. ⁊ camphora. ⁊ multis tudi ne nenupharis ⁊ similibus. Utatur rob malorum gra. cum vno mello cassiet. inscripta semel. Utatur cibis facilis digestionis. ⁊ dimittat coytum. ⁊ exercitium. ⁊ solicitudinez. ⁊ omnia que sunt in excessu versus calid. tatez potissime. ⁊ sic sanabitur si deus voluerit.

Capitulum.iij. de pronosticatione egritudinis autūnalium.

Autūnus est totū illud tempus qđ est a principio libre vsq; ad finem sagittarij. Et continet tria signa ⁊ tres mēses sicut est libra.scorpio.⁊ sagittari⁹.⁊ continet tres mēses.⁊ incipit fere in medio septēbris.⁊ terminatur quasi in medio decembris vel autūnus. Est illud tēpus in quo folia incipiūt cadere de arboribꝫ donec perfecte ceciderint et terre nascentia marcescunt. Nunc aūt cōplexio sua ē frigida ⁊ sicca. Nunc aūt verū est ꝙ sicut ex assensu solis per 30 diacuz vel reddit tēperatū.ita ex equali descensu autūnus erit tēperata. Sed aliud est ꝙ facit illud distēperamentū aer autūnalis est frigidissimꝰ ficcissimꝰ.quia cum aer sit subtiliaꝰ ⁊ sume deficcatus ꝓpter est atē precedentem cū in autūno veniēte nihil sit ꝙ humectet iō remanet illa siccitas ⁊ subtilitas .⁊ qz aer incipit infrigidari ꝓpter elōgationē solis.ideo aer autūnalis alteratur ⁊ trāsmutatur a quolibet alterante siue vēti siue vapores siue influctia orbiuz.seu alteratio calida seu frā.⁊ cum subtilis sit ꝺ facili impressio.⁊ aer sit subtilis. Ideo i autūno modo calida modo frā versus omnia lata transmutatur. Unde nō est tāta caliditas sicut in estate nec tanta humiditas sicut in yeme.tota igitur natura eius declinabit ad frigidū siccū. Cum ergo cōplexio corporis sequaē cōplexionē aeris ideo multipliciter corpus hamanum trāsmutatur .⁊ hu. varij ⁊ diuersi generātur modo ca.modo fri.⁊ virtus debilitaē propter subitas trāsmutationes. Et ideo varij morbi ⁊ diuersi quasi pestilētiales generantur in autūno.tum propter naturā eius quia conseruat malicia estatis.tū ꝓpter fructus comestos in estate. Ista autem omnia accidunt in autūno cuz seruauerit suam naturam. Nunc autem tēpus autumnale quadrupliciter variatur cum suam exiuerit naturam.aut enim intenditur in eiusdem qualitatibus. ⁊ tūc causat minorez epidimiā.⁊ tunc multiplicantur morbi frigidi ⁊ sicci,sicut est melia,oclipticia.⁊ consimiles morbi. Si autem trā mutetur ad oppositas qualitatesꝫ tūc causat mediam epidimiam.⁊ multiplicantur morbi ca.⁊ hu.sicut apostema.virulētia sanies.rubigines.⁊ egritudies corrupti ue ⁊ corrosiue.⁊ consimilia. Si autē corrūpak in substātia,ꝓpter vapores admixtos tunc causat maiorē epidē.⁊ generan pe.pestifere corruptiue. in quibꝰ est incerta pronosticatio propter virtutem signorum particulariuz. Si autez trāsmutatur autūnus ꝓpter precedētia.vt qz in eidem qualitatibus fuerūt trāsmutata. tū diuersi morbi causabūtur ꝑm diuersitatē illarū transmutationū ꝙ enarrare essz lōgum. Et nō oportet nisi ꝙ intelligamus ꝙ quelibet cā effectuz sibi simile introducit. Qui igitur oīa ista cognouit surgat ꝑ pnosticet ꝓ hunc modū. Si autūnus suā naturaz seruauerit generabitur egritudines lōge ⁊ male terminationis .erratice multe.⁊ quartane innumerabiles.⁊ defipientie infinite.⁊ lepra. ⁊ infectiones varie ⁊ diuerse .⁊ consimiles morbi causati per viam ꝓprietatis. Si autē generantur ꝓ viam attributionis tūc quantū ē de materia generata i estate ⁊ cōseruata ⁊ retenta in autūno ꝓpter frigiditatē eiꝰ generabunꝫ tertianeꝫ causon.⁊ fluxꝰ vētris colericus.⁊ inania.⁊ morbi consimiles. Si autē generātur materia in vere. ⁊ forma introducatur in autūno.tūc generanē fe.sanguinee.⁊ apostēata sanguinea ⁊ cō similia. Si autē materia generaē in yeme ⁊ fuerit cōseruata vsq; ad autūnum.tunc causabuntur apostemata.emplia. ⁊ similes morbi generati de malia fri.⁊ hu. Si autē suā naturam seruauerit generabuntur consimiles morbi ꝑm naturā discrasiarū ꝙ esset longum narrare. sed studioso medico remittatur. Medicatio erit talis summe caueat repletionem.⁊ coytū.⁊ exercitiuz immoderatū.⁊ sollicitudinē.⁊ ciba ria frā ⁊ sicca.⁊fructꝰ potissime.⁊ vti sene.⁊ cassief.⁊ mūdificatiuꝰ.bal.⁊ gaudi o ⁊ rob de pomis maturis.⁊ diambra.⁊ letitia.B.⁊ quia inter omnia subita mutatio aeris ca.⁊ fri.plus nocet.ideo nō alienet vestes vt rare fcīī subita fritas ī sub intret.⁊ cum hoc nō potare vinū nouum qz malū germē in corpore introducit,sed

vnū anni citrinū in colore. deinde vulgari puinci alium. castayuch mediocre in substātia odoriferū. ℔ enim si tēperate sumatur tyriaca erit tante nobilitatis ꝙ nihil maligniū corpus poterit affligere.

Capitulū .iij. de pronostication egritudinum yemalium.

ems ē totum illud

y tēp⁹ ꝙ ē a principio capricorni vsq; ad finē piscium. ⁊ continet tria signa sicut sunt capricornus. aquarius. ⁊ pisces. ⁊ cōtinet tres mēses. ⁊ incipit fere in medio decēbris ⁊ durat vsq; ad mediū marcij. et dico notabilit ꝛequia ℔ cōparatio non est quo ad motum vnū qz aliquādo habet plus de mēse aliquando minus: ⁊ ideo computatio mensis est grossa computatio quasi ad medium mōrū quantum sufficit ad mēdico vel yems totum illud tempus est ꝙ est a casu foliorum vsq; ad tempus pullulationis ⁊ germinationis. ⁊ productionis foliorum. ⁊ est tempus frigidū ⁊ humudus Latitudinem tamen habet ꝑm ꝙ fini vel principio assimilatur. ⁊ etiam diuersificatur ꝑm climatum diuisionē. Cum enim sol in predictis signis ꝛtis approximetur ad polum artici ⁊ elongatur ab antartico. ideo aspectus obliqu⁹ ⁊ reflexio modica. quare ⁊ apd nos frigiditas magna ⁊ quanto clima magis approximatur ad polū antrauicū tanto frigiditas maior. ⁊ qz frigidū aggregat humidū ⁊ aspectus ⁊ signa. ⁊ ordes conueniūt. ideo hu. ⁊ fri. ⁊ cum hoc fri. ⁊ hu. nisi multū excedant ē suum tempamentum. Intelligendum est enim ꝙ corpori humano meli⁹ esset ei lōge si totus annus esset temperatus ⁊ cōsimilis ℈ quando sequitur in oppositis ⁊ contrarijs caliditatibus. cum tempora distemperata alterent corpus ⁊ corrumpant. tamen in ventibus ⁊ consuetis climatibus distemperatis. equale distēperamentum est eius temperamentū propter duo. Unū est consuetudo qz est altera natura. Secūdum ē tēpus subsequēs quod ē distemperamentū in oppositō. ⁊ ita vnū quodd̄amodo tēperat malicia alterius. vnde post℈ ita est ꝙ ꝑm diuersitatem climatum tēpora sunt distemperata. mel.⁹ tñ est ꝙ distemperētur ꝑ in oppositis qualitatibus ℈ nō remanerent in eadē distēperantia. Unde melius ē mūdo ꝙ autūnus frigidus sequatur estati ℈ si totus annus esset estas. ⁊ meli⁹ ꝙ yems humida sequatur autūno siccō ℈ si totus annus esset autūnus. A tali autē temperamento contingit yemē multipliciter ꝑ longari qm̄ autē excedit in eisdē qualitatibus. aut qz yems nimis fri. ⁊ hu. aut. n. trāsmutatur ad oppositas qualitates. vt qz ca. ⁊ sic. ad naturam propriam comparando nō ad naturā estatis. quia ad caliditatem ⁊ siccitatē estatis venire nō pōt. aut quia ꝓpter vapores aer corrūpitur. aut ꝓpter distēperantiam tēporuz precedentium. ⁊ ꝑm diuersitatē discrasiaꝝ alie ⁊ alie egritudines causabūtur. Qui igit cognouerit audaciter ꝓnosticabit. Si ergo yems ⁊ alia tēpora seruauerint suum tēperamentum ℈tum est de ꝓprietate tē poris. cum quodlibet tēpus multipliceet egritudinē proportionalē generabuntur egritudines frigide ⁊ humide. vt apoplexia. epilēsia. litargia. paralisis. ⁊ sitis. ⁊ erūt egritudines lōge. ⁊ apostema plima tarde terminationis. ⁊ sitis. Quantū est aūt de egritudinib⁹ generatis ꝑ viā attributionis ⁊ diuerse generabūtur ꝑ viā attributionis. ℈tū est de autūno mense. quartane ⁊ sitis. ℈tum est de estate tertiane in anie. ⁊ cōsimilia. ℈tū est er vere egritudines sanguinee. Si autē yems fuerit distemperata ⁊ alia tēpora tēperata. tunc egritudies diuerse causabūtur. ꝑm diuersitatē discrasiarū. que oia industrie medici relinquanē. Medicatio erit talis summo opere ꝑcauere a reumate. ⁊ qz pe digestiue oportio epatis ē. San. ⁊ ca. ⁊ hu. multiplicanē in animalib⁹ fortibus quorum corp⁹ nō est nimis rarus. aut debile. tñ de secūda generatōe humor⁹ in venis ꝓpter frigiditatē acris ⁊ dēsitatem cutis hu. fri multiplicantur. ⁊ iō cōperunt experitia. bal. fricatiōes. vinū forte. ⁊ cibaria ca. fortis digestionis. cooperimēta plurima. ⁊ ignes. ablutio capitis. fortis fricatio eius. semet multū comere ⁊ nō frequēter, ⁊ qz caput fucurrit nocumentuz com

petũt suffumigationes facte de laudano ⁊ mirra ⁊ storace. calamita. quãtum ẽ de nocumento corpis pp nocumẽta corpis pp reuma cõpetunt. ysopus. ⁊ prasium. ⁊ liquir. ⁊ ita de aliis ⁊ sic preseruabitur deo dante.

Capitulũ quintũ de ꝓnosticatioñe ꝑm naturam consuetudinis.

Consuetudo est alte
ra nã ⁊ res cõsueta nãm alterat ⁊ transmutat. q aũt cõsuetudo alteret ⁊ transmuter hoc est ver. nõ solum in corpore. imo animã ligat. Dõ autẽ res cõsueta liget animã. hoc patz in viuentib⁹ sub diuersitate sectarum. quoniã quilibet exponet se morti ad defendẽdum assueta in secta. ⁊ ideo fortis cõsuetudo incarcerat ⁊ ligat aĩam ad consuetũ Et ideo qui voluit acquirere bonos mores assuescat in pueritia. Doc enim totuz est. quia mores puerorum imutantur propter audita ⁊ inspecta ⁊ malas musicas. quare puelle assuescende in bonis moribus potissime versus tempus eruptiõis menstruoꝝ. quia si sit disposita ad luxuriam. ⁊ assuescat in illo. tunc vix aut nunq̃ corrigetur. Similiter dico ꝺ masculis tẽpore pubescentie. Consuetudo ⁊ aĩam si bi assimilat ipsam ⁊ cõtinet inseparabilitatẽ Et sicut cõsuetudo allicit animã ita ⁊ corpus. vt videm⁹ in toto corpore ⁊ pte corporis. In toto apparet si quis cõsueuerit esse in estate ī sole meḥ⁹ tollerat nocumentũ caloris q̃ insueti. ⁊ qui cõsueuit esse in tẽpore frõ cũ paucis vestimentis. meḥ⁹ tollerat q̃ ille qui nõ consueuit. ⁊ propter hoc dicit. puer. ꝑm vestes de⁹ frigus dat. Semp qui consueuit comedere mala cibaria ⁊ corrupta ⁊ grossa aut etiã venenosa. melius digerit q̃ ille qui nõ consuetit. q̃ñ cibus malus aut venenũ cũ a principio paulatim accipiuntur alterant corpus. ⁊ sibi assimilant. ⁊ quia simile in quantũ huiꝰ non alterat. nec trãsmutat. ⁊ corpus factũ est simile malo cibo. ideo ex malo cibo tanq̃ simili nõ leditur. Assuetum igitur non trasmutat. ⁊ in curatione morborũ qui longo tẽpore vsus est vno medicamine nõ alteratur. quare oz mutare medicamen aut modus particulariter: patet quia ille qui consuevit audire campanam de ꝓpe. aut vocẽ timpani. aut tube. aut molendini. aut tonitrui magni. minus ledetur q̃ ille qui nõ cõsuevit. ⁊ ita ꝺ aliis sensib⁹. Doc autẽ pz in sensu ⁊ motu. Nonne videm⁹ in monb⁹ manuũ q ẽ mirabile in illis qui tangũt instrumẽta. q̃ niã ex cõsuetudine digit⁹ aliq̃ mouetur in melodia ⁊ ad cordam ⁊ locum preter ꝺ q intelligat ille. q ꝓz. qꝝ aliquando recte melodiabit ⁊ cũ aliquo loquet. Ecce igit quomodo digit⁹ movet ex consuetudine ex se ad locũ tanq̃ si haberet intellectum Idez dico de pedib⁹ in tertoriḃ⁹. Res igitur assueta alterat corpus ⁊ trãsmutat ⁊ fac a ꝓsuetudo min⁹ pati. sive fuerit ca. sive frt. sive sic. sive hu. sive mot⁹. aut ḉes. ⁊ ita de oĩbus aliis. Qui igit naturã cõsuetudinis sciũt ꝓnosticare poterunt per hunc modum egritudines q̃ generantur cũ natura consuetudinis sunt egritudies bene terminationis: qꝝ parvam habent cãm cũ vnusquodq̃ discrasiatũ ledatur a suo simili. ⁊ si infirmetur cũ his q̃ sunt cõsuetudinẽ tunc est deterius qꝝ causa videtur fortis. Unde veloci⁹ pateretur faber quãtuz est ex hoc egritudies ca. q̃ fridas ⁊ piscator frt. q̃ ca. Res igitur consuete non sunt molestę. ⁊ tõ citius curabitur assuetus habere se. q̃ non assuetus. Medicatio erit talis. Res enim consuetudinis observande sunt. Et si fuerit extra cõsuetudinẽ reducende ad cõsuetuz. ⁊ ideo cõ nalescentes ad consuetuz reducendi. Si aũt cõsuetudo mala fuerit vt in illo q̃ diu comedit mala cibaria. aut incarceratus, aut qui nutritus fuit de veneno. Et pro oz modicũ de bono cibo sumere ⁊ multũ de malo. sciãdo die plus de bono ⁊ min⁹ de malo. ⁊ postea plus ⁊ postea paulatiz bonũ addere ⁊ malum diminuere donec ad bonũ totaliter fuerit assuet⁹. Et ita de eo de motu ⁊ quiete. ⁊ somno ⁊ vigilia ⁊ sex rebus nõ naturalibus. Semper eiz sunt ad melius reducendi. paulatim. vnde igitur quantumminus habet consuetudo.

Capitulum sextum de prognosticatione ꝑm naturam etatis,

Tates sunt multipli
ces. sicut etas nouerit genitorū
vsq; ad .vij. mēses. in qua corp⁹
est in vltimo hūiditatis. ⁊ ossa ꝑm genus
suū. q; ꝓ. q; figure sunt rectificabiles, ꝓ
ter molliciem ossiū. in qua multum acci
dunt pericula cū subito transmutantur
ad aerem frīm. ⁊ propter vmbilici incisio
nem. ⁊ ppter lactis caliditatē. labia vlce
rantur. ⁊ multa cōsimilia. Secūda etas ē
dentium plantatiua ⁊ durat fere vsq; ad
vij. annos in qua humores incipiūt aliq̄
liter desiccari. ⁊ ideo incipiūt loqui ⁊ am
bulare ⁊ ppter dētes incurrunt egritudi
nes diuersas ⁊ multas. sicut est fe. ⁊ fluxꝰ
ventris. ⁊ vigilie. ⁊ dolores intollerabi
les. ⁊ cōsimilia. Tertia etas est concussio
nis ⁊ durat fere vsq; ad. xiij. annū i qua
plus humiditatis. ⁊ ideo mor⁹ fortis
est in principio huius etatis cū membra in
cipiunt cōsolidari. ⁊ cum sint parati ad re
ceptionē debet poni ad officium. quia in
tendunt vel declinant. vt ad litteras. vel
ad malitiā ⁊ consimilia. sicut melius dice
mus in libro de regimine sanitatis cū re
gimen principaliter tractabimus. ⁊ quia
in hac etate incipiūt currere ⁊ saltare ⁊ se
ad inuicē petere. ideo incurrunt multas
malas egritudines sicut est lap̄. apostē
mata ⁊ epilia ⁊ ꝓsimilia. Quarta etas ē
pollutionis siue pubescētie. ⁊ incipit in an
no. xiij. ⁊ termi natur. xx. seu. xxiij. vbi li
cet humiditas sit cōsumpta. Equalis tamen
est calor in hac etate ⁊ subsequentib⁹ quā
tum ad radicem. q; adhuc ē tantū humi
dū q; pōt saluare caliduz. ⁊ ideo licet in hac
etate calidum sit magis intensuz equalis
tū est in radice. Licet etiam sit in hac eta
te magis extēsuz quantū est de subiecto
humidi infusi nō humidi primi. q; autem
aliquo tpe eadē saluetur in hūido diuer
sificato ꝑm plus ⁊ minus sicut patet in li
chino candele. ⁊ ideo ppter coytū ⁊ fluxa
incurrūt in hac etate artheticas podagras
⁊ alias egritudies innumerabiles. Quin
ta etas est adolescentia. seu iuuentus seu
pulchritudinis. ⁊ durat ab anno. xx. vel
xxv. vsq; ad. xxxv. in q̄ augmētat corp⁹ ⁊
vires diuersimode ꝑm diuersitatē cōple
xionum ⁊ climatum ⁊ similium. Unde ꝛ
in pueritia sit magis augmentuz natura
liter. tū apparenter ⁊ violenter in iuuēcu
te magis ppter coytuz ⁊ motum. ⁊ quia
in hac etate boies cōfidunt de viribus ⁊
sunt mali regiminis. ideo multas pas.
incurrunt sicut sunt fe. acute. ⁊ frenesis ⁊
causon. ⁊ fluxia. Sexta etas est senect⁹ seu
consistentie ⁊ durat ad. xxxv. fere. vsq; ad
xl. In hac enim etate calor diminuitur ⁊ i
frigidatur corp⁹ propter humidi radical⁹
consumptionē. in principio autē nō mul
tum sensibiliter apparet. licz in radice sit
diminutio. In hac enim etate virt⁹ satis
tolerat. ⁊ caro. ⁊ nerui. ⁊ ossa sūt solida ⁊
nō est multa resolutio. ⁊ tō pōt pati famē
ea. fritarē. vigilias. ⁊ sūt prompti ad ōes
āgonias. ⁊ ideo i hac etate sunt meliores
milites. illi enim sunt meliores q̄ labores
plurimos pūt tollerare. ⁊ quia de viribꝰ
cōfidunt sicut in etate precedēti. tō. ppter
malū regimē multas pas. incurrunt. sicut
sunt fe. lōge, fluxus san. ⁊ cōsilia. Septia
etas est decrepitoz in qua terminat vita
⁊ est frā. ⁊ sicca ꝑ naturalē ⁊ accidēraliter
ꝓpter indōnem sicci generātur hūores.
Est enim in hac etate calor sicut incerna
parata extinctioni. Uli nihil aliud ē sene
ctus q̄ semita ad mortē. In hac enim eta
te multas egritudines ⁊ pas. incurrūt. vt
est epl'ia. litargia. stupor. ⁊ consimilia.
In hac enim etate. humiꝺ factuz ē aquo
suz ⁊ non pōt saluari ca. ⁊ aduenit mors
que tralibus destinata est per naturaz cū
quodlibet naturale certo peryodo mēsu
retur. Qui igitur ista cognouerit pote
rit. pnosticare. egritudines igit̄ q̄ generā
tur ex proprietate etatis crūt similes eta
ti. ⁊ q; per attributionem erunt omnes.
Unde sicut in estate multiplicātur tertia
ne. ⁊ in autūno quartane. ⁊ in consueto c
barys ca. generantur egritudines ca. sic
in etatibus generantur ꝑm similitudinez
etatis. In pueritia etatis egritudines
sanguinee generabuntur. ⁊ in iuuentute
colice ⁊ in senectute flātice. ⁊ in decrepi
tate melice. Ex malo aūt regimine egri
tudines possunt venire. Dedicatio
nimis esset longa alibi per dei gratiā per
tractabitur. consistit totum regimen in
hoc. quoniaz quilibet erit in etate q̄libet

sanatiuus dūtamen fit boni reginiis. B enim cōtinet totum ꝛc.

Capitulū vi. ad pronosticandum ſm naturam regionū.

ēgionum quedā sūt

orientales. ꝛ quedā vergūt ad ca litatem ꝛ siccitatē versus tē periem. ꝓtanto q; sol mundificat aerē et consumit vapores. Unde ibi sunt boies saris boni in moꝛib⁹ quoꝝ facies sunt vi ruline. ꝛ arbores sunt longe multoꝝ fru ctuū. ꝛ herbe sunt multe quoꝝ equi ꝛ ani malia ſm suum modū figuris assimilan tur. aque sunt ibi munde. venti subtiles ꝛ boies sanatiui: ꝛ de facili inclināt ad pie tatem. Quedā occidentales q̄ vergūt ad frigiditatē ꝛ humiditatē. sicut orientalis ad ca. ꝛ sic. ꝓ tanto quia sol modico tēpo re ibi moꝛatur ꝛ non potuit mundificare aerē. ꝛ ibi multi vapores sunt. ibi boies non sunt sanatiui sed in autūno reumati ci in quibus multiplicantur ydropisis. ꝛ apostēata aquosa. ꝛ egritud. nes humide. In parte tñ occidētali que declinat ver sus meridiē. ⁊ sus affricā boies fr̄e vt plu rimū colici. mobiles veloces in motu. cū faucibus oblongis. sicut melici. sicut ori entales habēt obtusa sicut vituli. ꝛ equi eoꝝ assimilanf eis quoniam sunt macillē ti robustissimi. ꝛ facies eoꝝ est macillenta oblonga. sicut ꝑz ad sensū in gente his panie que appꝛoximaf ex vno latere ver sus meridiē. metricozmuo ꝛ altero oceā o ꝛ ꝑz in gēre arabū dicta vulgariter genet quidā sunt meridionales ꝛ sunt ca. ꝛ hu. ꝓpter appꝛoximationē ad tozridā zonā humidi. ꝓpter vicinitatē ad maria. qui⁹ l z in septēntionale el'a grauia multiplicanf ꝛ ſm hoc vbi ſt aquaꝝ generatio. tñ el'a leuia multiplicanf in meridie ꝛ grauia di minuunf. ꝛ iō. ꝓpter depꝛessionē eoꝝ grauiū non currūt aque versus meridiez ꝛ multiplicātur maria. potissime tñ aque salse currētes sup terrā. ꝛ rarissime accidit in alijs regionib⁹ boies aūt sunt bonoꝝ moꝝ pacifici ꝛ quieti. ꝛ obedientes sue le gi ꝛ regi. ꝓpter debilitatē caloris i cozde eoꝝ ꝛ occurrūt de facili nocumēta. ꝛ flu ꝝ vētis ꝛ egritudines que generantur de flāte salso. In iudea aūt in terra nigro rum boies sunt senes in. ſſſ. anno. vltra aūt regionē vbi colligitur piper accidūt multa mōstra ꝛ peccata vbi sunt pigmei qui non sunt nisi ad longitudinē vnī⁹ pal me sicut ego vidi. Et multa monstra que non debemus ⁊ ponere nec ad nos per tinet. Egritudines autē que his accidūt sunt fe. lōge. epilia. paralis. flurus cmoꝛ. fluxus menstruoꝝ. ꝛ multa similia. Quis dam septēntionales fr̄i. ꝛ fc. Boies autē habent bonā digestionē ꝛ magnū appe titum. ꝛ abundant in sanguine ꝛ calore. Sunt autē boni in naturalibus. mali au tē in moꝛib⁹. quoniā delitcosi irascibiles. indomabiles furiosi. parati ad bella. ins obedientes regi ꝛ legi. ꝛ quia digestiove narum ꝓpter frigiditatē aeris coꝝum pitur ideo pingues albi. Et cum hoc na tura fecit equos similes figuris eoꝝ pin gues ꝛ rotundos. vt patet in equis alma nozum. ꝛ propter malū regimen quia cō fidunt de digestiua. ꝛ quia aer frigidus. ideo egritudines frēs incurrunt. Partꝰ sunt difficiles. ꝛ prīces incurrunt. Regi ones temperate cognoscuntur ex affectis bus temperatis. Unde illa regio vbi est temperata in qua inueniuntur homines temperati iusti. electe fozme magne pru dentie ꝛ equi sunt ſm naturam eoꝝ. eis vniuersales. ꝛ ē ibi copia mꝛta boz. ꝛ bu glose. ꝛ oliuarū. ꝛ galitmarū. ꝛ fasianoꝝ. ꝛ perdicū. ꝛ similium. Regiones autem alie ꝛ alie diuersificantur. quia quedā sūt petrose. ꝛ sunt multum ca. in estate. ꝛ mul tum frigide in yeme. ꝛ habitantes habēt corpora solida. ꝛ sunt vigilantes: ꝛ armo rum homines. ꝛ solertiam magnā in ar tibus ꝛ acuitatem habent. Regiones autem quedam sunt petrose. quedam lu tose. quedam arenose. quedam pingues. Et ſm hoc diuersificātur complexiones q̄ industrie medici relinquamus. Re giones quedā sunt hūide ꝛ sunt hemies pulchre fozme. sed incurrūt flurū vētis. Regiones q̄dā sunt elcuate in mōtibus ꝛ tales sunt frigide. ꝛ incurrūt nives ꝛ ca tarros. ꝛ cōsimilia. Sūt aūt sani ꝛ fozes diu viuunt. Regiones que sunt in vallis bus habent malū aerem. ꝛ homines nō

Digitized by Google

sunt sanatiuꝫ ⁊ incurrũt humiditates mꝫ tas. Qui igitur vult instruere ciuitatẽ eligat locũ non nimis depressuꝫ ⁊ sint montes ⁊ regio detecta a parte meridiei. ⁊ sit tecta a pte occidẽꝫ pp vẽtũ austrinũ. ⁊ sit detecta ex parte orientis, vt sol possit ipsam mundificare. ⁊ detecta ex parte septẽtrionalis. vt ventꝰ borealis possit perflare. ⁊ q̃ sit in regione copia buglose: ⁊ multitudo auiuꝫ. ⁊ nõ sit ibi arbor nucis: nec anellane: nec sinapis: nec lacus. sed aprozimeꝫ mari mundo. ⁊ nõ sit in decursu mꝫ tuꝫ superfluitatũ q̃ indigne sunt saluti. ⁊ carrerie sint late: ⁊ altitudo fabrice muruꝫ. ⁊ domoꝝ nõ sit nimis eleuata. ⁊ i domo sint quatuoꝝ fenestre versus quatuoꝝ partes mundi. ⁊ claudanꝫ ⁊ apriantꝫ ꝑm q̃ indiguerint ꝑm diuersitatem ventoꝝ. Aque sint dare: dulces: munde: currẽtes sup̃a terrã mundã. Fõs sit taliter dispositus q̃ currat versus orientẽ. ⁊ sol de mane percutiat ostium fontis. ⁊ currat p loca munda. ⁊ hauriaꝫ longe ab ostio fontis: vt sit depurata ex ꝑmte stellaꝝ: ⁊ ozobum. Et frumentũ quo vtanꝫ hoĩes ciuitat⁹ sit collectuꝫ de terra leui nõ de terra pinguj nec argilloca. Carnes quib⁹ vtuntur sint nutrite in mõtib⁹ ripestib⁹. Ligna sint de iun pero. Vinũ sit natũ in collib⁹ montũ q̃ sol tangat quotidie. Qui igiꝫ noluerit ista in regionib⁹ poterit ꝓuisicare. poterit ⁊ curare. Egritudines igiꝫ sunt triplices. quedam regionales. q̃daꝫ pestilentiales. ⁊ quedam diuerse. Egritudines regionales ꝑm naturã dinatũ mõtium ⁊ vallij vt dictũ ẽ fit. Vnde in montibus generanꝫ tusses. prisis. bociuꝫ gule ⁊ similia. In vallib⁹ ydropisis ⁊ silia.

Et intelligam⁹ de virtute regionum vt dictum est. Egritudines pestilentiales fiũt ex corruptione aeris que oẽs sunt pestifere mortales. de quibus facta ẽ superius mentio. Egritudines diuerse sunt que ex malo regimine ꝓueniunt ⁊ sunt infinite. Curatio igiꝫ esset nimis longa propter longitudinẽ verborum. nisi sicut conseruatio fit per simile. sic curatio p̃ contrarium. Aduertat igitur quilibet ad diuersam regiõis ⁊ omnes res non naturales eleuẽt i gdu opposito. donec fiat oppositio diuersite regionis. Et tũ fiat reductio ad temperamẽtũ. Septẽtrionales igitur vtãt ea. meridionales frigidis. occidẽtales siccis. orientales humperate.

Capitulum. viij. de ꝓnosticatiõe morborum ꝑm naturã ventoꝝ.

ventus quantum ẽ de

v. se est vapoꝝ frigidus. ⁊ sic. ex inferioribus resolutus. vnde cũ omis vapoꝝ sint duo vapores. ideo cum vapoꝝ ẽ affirus. s. vapore. acquirit naturã leuem. ⁊ ascendit ad superioꝝa. Cum autem venerit ad mediam regionẽ aeris vbi est regio septentrionis frigoris. tunc ꝺ separatꝫ sic. ab humido. Et postio sicci que vltra mediuꝫ eleuatur est materia cum qua insiam ardetur stelle comate caude rotũde. stelle candentes. ⁊ ad sub. ⁊ aliaꝝ impressionum multaꝝ. ⁊ inflãmatoꝝ apparentiuꝫ tempore calido ⁊ siccꝺ. tũc fontes ⁊ flumina desiccantur. Et tũc ꝓnosticanꝫ in gentes guerras. ⁊ mortem regum. q̃ posset esse ꝓpter multiplicationes colere animo illo que mouet ad iram ⁊ impetum.

Vapoꝝ autem humid⁹ qui remanſit i media regione ẽ materia multaꝝ impressionum. sicut est pluuiarum magnarum: aut paruarum guttaruꝫ. aut niꝛ. aut grando. aut lapides. et consimilia. ꝑm q̃ plus vel minus cõdensantur. Et forte aliquando ꝓpter aspectum orbium: ⁊ solis luciditatem: nubis: ⁊ reflectionis radioꝝ generãtur auruꝫ: rana: ⁊ v. tulus: ⁊ ꝓsimilia. Altera autem pars vapoꝝis sicci que remãsit compressa ꝓpter frigidum est materia ventoꝝ ⁊ mouenẽ versus nos sicut pellis extensa. Nunc autez aliquando preualet calꝺ in fine facientis ascendere. modo preualet motus frigidi. comprimentis facientis descendere. Et ideo motus ventorum est sicut motus inundationis sicut ꝓualet ille motus. vel ille qui est se mouetur ꝑm rectitudinẽ. ꝓpter ca. affirum. ꝓntissime ꝑm rectitudinẽ actus: ⁊ ꝑm gibbositatem terre. Ventus igitur de natura sua ẽ vapoꝝ frig. ⁊ sic. sed facit diuersas transmutationes ꝑm diuersitatem locorum p̃ que transit. Igitur sunt quatuoꝝ principales. Vnus est qui venit ab oriente: ⁊ vocatur

subsolan⁹:⁊ habet alteꝝ ex latere septẽtri
onali. Et cur⁹ ex parte meridionali.⁊ tra
hunt ad ca.⁊ sic.⁊ sunt subtiles:⁊ nõ mu
tant corpus notabiliter de quo sit curan
dum. Secũdus ventus principalis ẽ au
ster.⁊ habet ortum ex parte orientis.⁊ de
clinat ad ca.⁊ hu. Ille enim⁹ vent⁹ transit p
torridam zonam ⁊ loca cõbusta adusta:⁊ p
multitudinẽ marium. Et ideo qz ca.⁊ hu.
in excessu corrumpit corpus humanũ in
ducendo vertigines.surditates. debilita
tem neruorũ.⁊ tot⁹ corporis.⁊ oia mala
in corpore adducit ⁊ nullũ bonũ facit ni
si q ventrẽ laxat. Tert⁹ vent⁹ principal⁹
est fauoni⁹:⁊ continet ex parte meridiei
zephirus.⁊ ex parte septentrionis eurꝫ.
ad fri.⁊ hu. declinant.⁊ non immutãt. de
quo sit curandũ. Quartus vent⁹ princi
palis est boreas:⁊ habet aquilonẽ ex pte
orientis.⁊ circuit ex parte occidentis
quoꝫ natura est fri.⁊ sic.qz transit per lo
ca valosa:montuosa.inculta.⁊ per maria
congelata.⁊ facit multa bona.qz corrobo
rat virtutes animalem vitalem ⁊ naturalẽ.
Mala facit qz inducit tussim ⁊ catar
rum ⁊ consimilia. Qui igitur ista cogno
uerit pronosticare poterit in statu venti
borealis strictura ventris ⁊ pectoris cõ
similia. Si igitur viguerit vent⁹ meridio
palis surditates:⁊ caligines:⁊ cõsimilia.
Ad hoc igitur confert scire.⁊ ponamus
aliquem q febricitat ⁊ vigeat vetus au
stralis.⁊ q patiatur caliginẽ ⁊ surditatẽ
Tũc diceret medic⁹ q talia accidentia su
peruenientia mortẽ significarent.⁊ nõ es
set vez quoniã ista eueniunt propter na
turam ventoꝫ ⁊ nõ veniunt propter na
turam morborum. Medicatio erit talis.
cum viguerit vent⁹ meridionalis claudã
tur sibi fenestre ⁊ aperiantur ille que sũt
ex parte septentrionis. Si flauerit vẽ
tus borealis claudantur fenestre vndiq;
⁊ aperiantur ille que sunt ex parte meri
dici.

Capitulum nonuꝫ de prono
sticatione egritudinum ꝑm
complexiones.

Um elementa con
fracta sint in mixto ⁊ minimum
vnius tangit minimũ alterius idcirco ea
sunt cũ spiritualibus necessario admixta
Et tunc ex nimia actione ca. cum frigido
resultat quedaꝫ qualitas.⁊ ex actione sic
ci cum humido resultat alia proportiona
lis. Qualitas igitur que resultat ex ꝓpor
tione actiuarum⁊ passiuaꝝ nominatur cõ
plexio. Et qz hec confractio ẽ multiplex
ideo complexio est multiplex. Nouez igi
tur complexiones erunt. vna tẽperata so
la.⁊ alie omnes distemperate. Comp ex
plo autem temperata appellatur non
quo ad pondus quãtitatis im⁹. hoc enim
penitus est impossibile. Cum enim ignis
sit maxime actiuus si esset in tota quanti
tate quo ad materiaz omia ad se conuer
teret ⁊ paruꝫ aut nihil duraret mixtum.
Si aũt nos loquimur de quantitate vir
tutis:tunc est possibile. Unde in ali
quo mixto possibile ẽ q in virtute tantuꝫ
possit resistere portio frigidi sicut calidi a
gere. Et etiaꝫ ita intelligo de calido ⁊ hu
mido. Illud igitur corpus est tempera
tum q habet in virtute vnam portionez
integram calidam ⁊ aliã frigidã.⁊ vnam
siccam ⁊ aliã humidã.⁊ tale corp⁹ est pro
prie temperatum. Alio modo dicitur
corpus temperatũ quo ad iustitiam.salꝫ
cum melius põtin operationes que de
benẽ speciei.⁊ ita in vnaquaꝫ specie est
dare vnum corpus temperatum. Unde
iste homo est temperatus qui est in vlti
mo elegantie ⁊ bonitatis nature.⁊ ẽ pru
dentissimus ⁊ sapientissimus.⁊ ille canis
est temperatissim⁹ in suo genere canium
qui melius venaꝫ ⁊ cognoscit domuꝫ su
am.⁊ ille tirogilius est meli⁹ temperatus
qui meli⁹ scit fugere:⁊ se abscondere.⁊ sic
de quolibet ꝑm operationez que debeꝫ
speciei. Nũc aũt tempamẽtum corporis
humani vicinaꝫ tempamẽto ad pondus
Corpus enim humanũ tẽperatissimũ ẽ in
vniuersa substãtia.ita q nihil ẽ q istud tẽ
peramẽtũ attingere põt. Si enim inueniaꝫ
eadẽ forma morꝫ decorari. Hoc autem
penit⁹ est impossibile. Cõplexiones aũtoꝫ
distemperate sunt .iiij. simplices. vt ca. fri.
sic.hu. cum excedunt.⁊ iiij. cõposite vt ca.
⁊ sic.ca.⁊ hu.fri.⁊ sic.fri.⁊ hu.⁊ sic habe
mus. viij.⁊ cum hoc. viij. cum materia: et
viij. sine materia. Complexiones igitur ꝑ

hūami corpis erunt. v. vna tēperata. que cognoscitur ex effectibus ⁊ operatōnib⁹ vt dictū est. ℳQuedam ca. ⁊ sic. que cognoscitur: quia vene sunt late: ⁊ quasi vacue. Pulsus durus: velox: pilosus: iracundus velocissimus. ℳQuedam est cal'. ⁊ hu. que cognoscitur. quia vene late ⁊ plene. multe carnis. color mixtus ex albo ⁊ rubeo. ⁊ ita de alijs. ℳQuedam est fri. ⁊ hu. que cognoscitur: quia vene stricte ⁊ plene. ⁊ albus ⁊ moll'. ⁊ pinguis cum paucitate pilorum. ℳQuedam fri. ⁊ sic. ⁊ cognoscitur. quia vene stricte. quia sinthoricus. timidus. cum pulsu paruo. ⁊ ita de alijs. ℳQui igitur ista cognouerit pronosticare poterit. ℭum enim vnumquodq; vt tempus etas. compl'o. ⁊ consimilia. generent egritudinem proportionalem. Si videmus aliquem colericū febricitare dicemus q ex colera est q̄tum est ex hoc. ⁊ si ca. ⁊ hu. q egritudo est de sanguine. ⁊ fri. ⁊ hu. q est de flegmate. ⁊ si fri. ⁊ sic. q est de melē colia. ℭgritudines igitur ō co. ⁊ san. erūt breues cum terribilibus accidentibus. ℭgritudines de flegmate ⁊ melencolia erunt longe ⁊ male terminationis sine timorositate accidentiū. ⁊ sicut dico de cōplexione quantū ex hoc. Idem possum⁹ intelligere de tempore ⁊ etate: ⁊ regione ⁊ cōsuetudine. ita de oib⁹ alijs. ℳDeclaratio igit̄ talis. ℳOis mala cōplexio paulatine cū suo ȝrio reducēda ē ad suū temperamētū nisi vite necessaria impediant vite aūt necessaria impediūt. ℭūi melius esset fabro q sit fiātic⁹ q̄ si haberet corp⁹ temperatū rōne opis q nō p̄t effugere pp vite necessaria. ⁊ melius piscatori q sit colericⁿ q̄ si haberet corp⁹ tēperatū. Si igitur volum⁹ cōseruare p similia cōseruemus in tpe ⁊ natura. Si aūt reducere p cōtraria paulatine.

Incipit tertia particula que docet p nosticare ſm nām portinoȝ.

c Apitulū primū tertie particule q docet, pnosticare ſm naturam cōtinuatiōis primi paroxismi ⁊ durationis eiusdem.

Capl'z. ij. q docet, pnosticare ſm nāȝ paroxismi anticipationis.

Capl'm. iij. q docet, pnosticare ſm longitudinem paroxismi.

Capl'z. iiij. docet, pnosticare nām fortitudinis paroxismi.

Capl'm. v. docet, pnosticare ſm naturam incolumitatis ⁊ malicie paroxismi.

Capl'm. vi. docet, pnosticare ſm naturaȝ postpositionis paroxismi.

Cap̄. vij. docet, pnosticare ſm naturā minoris durationis paroxismi.

Cap̄. viij. docet, pnosticare ſm naturam minoris afflictionis paroxismi.

Cap̄. primū docet, pnosticare ſm naturam primationis primi paroxismi ⁊ durationis eiusdem.

f ebrium quedā sunt cōtinue quedam interpolate ℳQuedam affligunt plus per dies pares. vt egritudines quaruȝ mor⁹ est tardus vt flegmatice ⁊ melice ℳQuedā affligūt per dies impares. vt egritudies colice quaruȝ motus est velox. ⁊ quedaȝ equaliter pares ⁊ impares. vt egritudies sanguinee. ℳQuedaȝ sunt interpolate ⁊ ſ triplices. ⁊ habet quelibet suuȝ ꝓprium tipuȝ. Unde rigor est in tertiana. ⁊ frigꝰ in cotidiana. ⁊ ozipilatio in quartana. Pronosticatio igitur erit talis. quādocūq; ꝑa exacerbatio penitus incipit in hora in qua prima egritudo est in principio ⁊ si multū cōtinuauerit egritudo est lōga ⁊ raro dictoȝ est. qm̄ postq̄ exacerbatio penit⁹ nō anticipat nec subocupat materia videtur multa ⁊ grossa. ita q natura non potest mouere. nec in eaȝ potest prevalere. nec potest calor profundari i materia. sicut sol non potest ꝓfundari in aq̄ ꝓfunda valde. protanto paruȝ venit de materia ad mineraȝ ℳDā aūt multa ⁊ grossa longuȝ facit moramuȝ eiȝ in modico tēpore digeri nō possit. quare si ſpus ponimus in cade hora incipiat sicut prim⁹ lōguȝ morbū significat. ⁊ significat q morbus est in principio quia adhuc natura nihil digessit: de quo sit curandū. Et ō mōdo potest significari sic in continua sicut interpolata. qm̄ in tertiana cōtinua si era-

erbatio nō incipit in die tertia nisi fuerit sicut prima virtutis debilitas: ⁊ mᵉ. multitudo significatur. Idē intelligendus est de his que mouent ꝑ dies pares. ⁊ q̄ dicunt aut dicentur de interpolatis intelligendū est de cōtinuis suo modo. Medicatio erit talis. detur multis cibꝰ in tali casu. cum statꝰ multū distat a principio ⁊ medicamina dentur subtiliatiua. aperitiua opilonum. euacuatiua replonum et per hunc modum morbus longus abreuiatur.

Capm. ij. docet ꝓnosticare ꝑm naturam anticipationis ꝓximi.

Anticipatio paroxismorum ꝓuenit ex causis multis valde. Et ideo natu-

raliter nisi aliō impediat ꝓgressio dz anticipare. ꝓtanto q̄ membꝝ vbi est minera debilitatū est. ⁊ ideo materiam aduenientem citius recipiet cum resistere non possit supercalefactus est plus q̄ ꝓtus. ⁊ ideo plus attrahunt vene. et foramina sunt magis dilatata. ⁊ ideo citius fit transitus. materia magis est mota ⁊ calefacta. ⁊ ideo currit velocius. Et ꝓnosticatio igitur erit talis. Omis egritudo cuius ꝓximꝰ anticipat erit breuis. qm̄ egritudo videtur in augmēto. et ratio ē q̄m anticipatio significat fortitudinem virtutis mouere materiaz. Quanto igitur materia est obediencior ⁊ virtus fortior. tanto egritudo breuior. ḃ autez signat ex anticipatiōe. Quare anticipatio est signuz breuitatis. sicut perseuerantia longitudinis. Erit ita signū augm̄ti cuz sit augmenū. qm̄ natura materiā digerit manifeste: ⁊ vbiunq; ⁊ quādocūq; ḃ anticipatio incipit signū erit breuitatis egritudinis relatiue. Medicatio erit talis. Parum detur de cibo: q̄ statꝰ non distat a principio. et medicina sit debilissima: q̄ nā est sans potēs ꝑ se ⁊ cū modico auxilio ꝓualebit.

Capitulū. iij. docet, ꝓnosticare ꝑm longitudinem ꝓximi.

Sicut enim inceptio ꝓximi cū est eadez sicut ꝓximi significat morbi longitudinez ꝓp̄ gro-

siciem ⁊ multitudinē ⁊ viscositatem mᵉ. et quia virtus preualere non potest. etiam si sicut sequens ꝓximꝰ duret equalit̄ vel ꝓpe cū suo precedenti grossities ⁊ viscositas mᵉ. significat. ⁊ quia non complete materiā mouere pōt. Sic ⁊ q̄ ꝓximus duret longius q̄ cōsueuerit fortitudo virtutis potentis mouere māz ⁊ nutrire ad mineram significatur. ⁊ sic de aliis particularibus. Cum ergo videbit medicꝰ alis quam egritudinem cuius duratio totius ꝓximi est equalis. primo, ꝓnosticabit egritudinem longam cuius status est remotus: ⁊ ita plus dandum est de cibo. Et q̄ materia est grossa indigz medicamie subtiliatiuo. ⁊ q̄ multa euacuatione. Si aūt viderit egritudinē cuius sequentes ꝓximi sunt longiores q̄ primi. ꝓnosticabit egritudinem breuem cuius status est ꝓpinquus cum sit in augmento. q̄ signū cantm̄ ex forti actione nē supza materiaz cum nā mām mouet vndiq; ⁊ fere tāgit ꝓfundum eius. Cibꝰ igitur dabitur pauc⁹: ⁊ medicina debilissima ⁊ in parua q̄titate.

Capm. iij. docet ꝓnosticare ꝑm nāz fortitudinis ꝓximi.

Fortitudo ⁊ debilitas ꝓximi accidūt ꝑm nām maioris l̄ minoris inflātōis

Inflātio igit̄ maior vel minor accidit ꝑm q̄ nā plꝰ vl̄ minꝰ mouet mām. Cū mouet aūt materiā ꝑm q̄ plus vel minꝰ eā digerit. qm̄ q̄ toplꝰ agit in eā: ⁊ q̄ toplus se ꝓfundat. ⁊ quātoplus eā circūcingit vndiq; tantomagis inflāmat. ⁊ ideo bñ se cōpatiunt q̄ ꝓximꝰ erit fortior. ⁊ materia erit magis digā. Et ꝓnosticatio igit̄ erit talꝰ cū videbit sequētē ꝓximū eqlē cū p̄cedēti ꝓter ḃ q̄ egritudo est in statu. q̄ cognoscit̄ q̄ ꝓximꝰ nō anticipauit. tē egritudo erit lōga cū debilitatio ⁊ impotētia mᵉ. supza mām significat. ⁊ iō plꝰ cōpetit ḋ cibo ⁊ medicia fortiora Si aūt ꝓximꝰ sit fortior ⁊ plꝰ affligat: ⁊ maiora nocumēta inducit. egritudo ē breuior: ⁊ ita minus de cibo: ⁊ medicamia lenia debēt esse.

Capitulū.v. docet pnosticare ſm nāz incolumitatis ⁊ malicie poſſimi.

Liquando paroriſ

a mus ē ita malicioſus q̄ induc̄ quaſi ſtupoꝛē. ſincopim. ⁊ itoleꝛantiā ⁊ impacientiā. ⁊ febreſ malignitatez magnaz: ⁊ aliq̄n cōtrarium ⁊ ꝓto aſſunt iſta ſigna peioꝛa ⁊ foꝛtioꝛa: tanto egritudo erit breuioꝛ. Et tūc minuſ dandū eſt de cibo. Sz medicamia ſi qua cōpetant coꝛdialia debēt ee. Q̄n aūt ſūt i colūioꝛa ⁊ cū maioꝛi malicia tanto egritudo erit lōgioꝛ. Et tā pz p ea q̄ p̄miſ dicta ſunt. pꝛ⁹ igitur de cibo: ⁊ medicamina cōpetunt foꝛtioꝛa.

Capl'm. vi. docet pnosticare ſm nām poſtpoſitiōis ⁊ anticipatiōis poſſimi.

Icut enim anticipa

ſ tiō poſſimi ſignificat augmētū ſic poſtpō declinationē. ⁊ poſt ponit aūtē poſſimus: qꝛ nā negligit mām; ⁊ puipēdit. qꝛ minoꝛata ē i tē poꝛib⁹ p̄cedēt. b⁹. ⁊ digā. ⁊ iō minus affligit qꝛ paꝛ curat: ⁊ iō ſuboccupat cū nā ꝫ materiā tarde moueat. Et iō cōſumptio ⁊ ſeriatio egritudinis ſignificat. ⁊ iō regime ſicut in cōualeſcentib⁹ vel quaſi debz ee, cū fere ſit in cōualeſcētia.

Capl'm. vij. docet pnosticare ſm natūrā minoꝛis duratiōis poſſimi.

Icut enim longioꝛ

ſ afflictio ſignificat augmētū. ſic breuis afflictio ſignat declinationē qꝛ mā ē pauca. Et iō in breui ſpacio ē cōſumpta. Breuitas aūtē poſſimi pl⁹ q̄ cōſuenit breuē egritudinē ⁊ fere cōſumptaꝫ ſignificat qꝛ diuerſificabitur medicatio ⁊ dieta.

Capl'm. viij. docet pnosticare ſm nām maioꝛis ⁊ minoꝛis afflictiōis poſſimi.

Icut enim foꝛtis ⁊

ſ magna afflictio ſignificat augmētum. ſic debiſ ⁊ pua ſignificat declinationem. Cū em̄ maioꝛ ps mc. ſit ꝓſumpta et minoꝛata ⁊ digeſta. ceſſat actio nc. ſupꝛa materiā. ⁊ ideo inflātio nō pōt ee magna Minoꝛ igit̄ inflātio ſignat minoꝛē afflictionē. Quare tūc ē agēdū ſicut expedit declinatiōi. Intelligendū tm̄ ē breuiter vt totā particulā ꝓpēdam⁹ qō tpa moꝛboꝛ cognoſcunt̄ p naturā poſſimoꝛ. In quocunq; moꝛbo ſequēs poſſim⁹ aut mlt̄i aut plus incipit in eadē hoꝛa. qua pꝛimuſ ⁊ equaliter affligit ⁊ equaliter durat ⁊ caliditas eadem. Tūc in tpe illo toto egritudo eſt in pꝛincipio. Q̄n aūt poſſim⁹ anticipat ⁊ long⁹ durat ⁊ plus affligit ⁊ magis terribiliter. tūc eſt augmētū. Q̄n aūt oia iſta inceperūt intēdi ⁊ fortificari ſi tūc eodē mō moueant̄ tūc ē ſtat⁹. aliq̄n tamen ſunt ſicut finis augmēti ⁊ ſtatus i vno poſſimo. ⁊ tūc poſſim⁹ foꝛtioꝛ ē ſtat⁹ Q̄n aūt poſſim⁹ ſuboccupat ⁊ min⁹ durat ⁊ min⁹ affligit tūc eſt declinatio. Et eſt intelligendū nō altez iſtoꝛ tūc qꝛ niſi oia ꝙueniant: aut pars maioꝛ nō ſignificarēt exquiſite naturā moꝛboꝛum. Et ideo ad omnia iſta attendendū eſt. Vnde tamen quedam ſunt egritudines quaꝛ vna ē cō poſita ⁊ tunc a pꝛincipio vſq; ad finez ꝓcedit anticipatio. ⁊ quedam a pꝛincipio vſq; ad finem pꝛocegit ſub occupando. Medicus igitur in talibus eſſz deceptꝰ niſi iſta conſideraret. Materia autem in qua talia accidentia eueniunt eſt compoſita ex ſubtili ⁊ groſſo. Ita q̄ contingit q̄ groſſuz aliquando pꝛimo putrefit ⁊ poſt ea ſubtile. Aliq̄n aūtē pꝛio ſubtile ⁊ poſt ea groſſuz. Si cū pars groſſa pꝛimo putrefiat q̄ ſubtilis ſemp ꝓcedit anticipando: cū ſubtilis velociꝰ moueat. Si autez pars ſubtilis pꝛio putrefiat ⁊ poſtea groſſa ſemper ꝓcedit ſuboccupatio cuz materia groſſa ſit tardi motus. Qui igitur naturam paroꝛiſmoꝛum perfecte cognouerit nunquā decipietur in cognoſcendo moꝛbum vel lōgum vel breuem. Et in quo tempoꝛe moꝛbi ſit quelibet egritudo cuz quelibet egritudo habeat a qua quiſ conualeſcat. iij. tempa. ⁊ ſcet etiam dicta re. quare iſta multū cōferūt in ſcia ꝓnoſticandi, ⁊ etiā ꝓdicenti.

Particula quarta que docet ꝓnostica re a virtutibus.

Capl'm primus quarte ptcule de signis sumptis a dispositione v̄; tutis aiaľ regitiue sicut ē imagiꝫ tiua ⁊ memorativa.

Cap̄.ij.de ꝓnosticatiõ.ne sumpta a facie ⁊.v.sensibus.

Cap̄.iij.de signis sumptis a sensu ⁊ motu ⁊ decubitu ⁊ somno ⁊ vigilia.

Cap̄.quartum de signis sumptis ab anhelitu.

Cap̄.v.de ꝓnosticatiõe ꝑm pulsuz.

Cap̄.vi.de signis sumptis a sputo.

Cap̄.vij.ō signis sumptis a fluxu sanguinis nariuz.

Cap̄.viij.de vomitu.

Cap̄.ix.de signis sumptis ab egestione.

Cap̄.x.de signis sumptis ab vrina.

Cap̄.xi.de signis sumptis a sudore ⁊ mẽstruis.

Cap̄.xij.de ꝓnosticatiõe de signis ⁊ de significationib⁹.

Cap̄.xiij.docet ꝓnosticare diem ⁊ horaz mortis.

Cap̄.xiiij.q̄ docet ꝓnosticare quo tempe critis fieri debet.

Cap̄.primū de signis sumptis a dispõne virtutis aialis regitiue sicut imagitiua ⁊ memorativa.

¶ Ntelligendū est q̄ in cerebro sūt tres cellule. Et prima ē q̄ ē in pte anteriori. Secūda que ē i medio. Tertia que ē in postremo. In anteriori pte prime cellule iacet sensus cõis cui⁹ opatio est cõprehendere formas receptas in sensib⁹ ꝑticularibus: ⁊ iudicare de eis. Unde recipit dolores: odores. ⁊ ita de oĩb⁹ alijs. In postrema aũt parte prime cellule iacet fantasia. cui⁹ opatio est ꝓseruare spẽs receptas in sensu cõi. vnde fantasia ē thesaur⁹ sensus cõis. In primo aũt secũde cellule iacet imaginativa que in tota vita nõ quiescit nec in tpe somni nec in tpe vigiliaz. Immo in instanti sine imaginatiõe esse nõ põt. cui⁹ opatio est componere. Precedentes eñ virtutes nihil cõposuerunt: sed receperũt ⁊ cõseruauerũt. Precedentes eñ virtutes nesciũt fabricare et cõponere vnũ certũ ex diuersis coloꝛib⁹ ⁊ odoꝛib⁹ ⁊ sensibilib⁹. Sz imaginatiua cũ cõponit chimerã. tragelaphũ. gestrinum. Unde imaginabit̄ hoiem ⁊ volare. monte. ⁊ smaragdõ. ⁊ postea cõponit ⁊ dic̄ hõ volat supra montes smaragdinos Unde hec virtus duo hz noia. Si enim virtus sit obediens rõi: ⁊ imaginata sint vere sensibus cõuenientia. tũc appellat̄ cogitatiua. Si enim nõ cõueniant sensib⁹ ⁊ sit obediens ertiatiue: tũc ꝓprie vocatur imaginatiua. qñ tũc imaginatiua sũt falsa. ⁊ forte de ipossibilib⁹. In postremo aũt medie cellule iacet extimatiua cuius opatio est iudicare de formis sensus nõ ꝓceptis. sicut est amicitia. Per hãc ouis agnus iudicat lupũ: q̄ nunq̄ magis videt inimicũ: ⁊ pastorẽ amicũ. Unde sicut extimatiua est in bruts ꝓprie ꝑ quam recipiunt. sic enim hoĩes reguñt ꝑ rationem Unde qui regũt se ꝑ extimatiuã cõtingit peccare in opationib⁹. ⁊ tales homines sunt bestiales qñ enim reguñt ꝑ rationẽ nõ deficiunt. In postrema autem cellula est memoria. Tũc aũt accipientes cogitatiuã. ꝑ rat one. dicam⁹ q̄ tres sunt v̄tutes. imaginatio. cogitatio. ⁊ memoria.

Et omnes iste virtutes sunt: naturales ⁊ corruptibiles. ⁊ sunt organozum. Supra aũt omnes has virtutes est alia v̄tus incorruptibilis que nõ est virtus in organo: iz nõ operatur sine organo. cui⁹ virtutes predicte administrant: sicut lapides ⁊ ligna lathomo administrant. Hec aũt virtus diuina alta incorrupt-bil̄ē. Iste felix intellect⁹ est qui quantũ est de presenti ē dupler. agens a possibil̄. extrahit formas ⁊ denudat a conditionib⁹ materialibus que sunt hic ⁊ nunc. ⁊ illuminans tanq̄ a forma luminis intellect⁹ agentis. Et de hoc q̄ hz in potẽt a intelligibile facit actu intelligibile. Unde sicut lux est forma coloris sic agẽs possibilis. Tũc aũt contigit istas virtutes deficere ⁊ errare. ꝓper defectum instrumenti. Unde aliquando deficit imaginativa ⁊ alie sunt salue ⁊ aliquã e contrario. imaginativa ē salua. ⁊ alie sũt

lesc.ꝙ patet qz inanimatus quidam persuriebat patrem suum ⁊ pater dixit ei. et debet ne pater percuti a filio. ⁊ ipse aduertens flexis genibus petebat ei veniã Jn ista imaginatiua erat lesa. ⁊ patrem ignorabat. Ratio tamẽ nõ fuit lesa. qz re cte patrem iudicauit nõ esse percutiẽdum Sic accidit. B. ꝙ ipse antеꝙ saret artem sanatiuã infirmaꝝ est egritudine fortiva de. ⁊ imaginabatur muscas ⁊ cimices esse i lecto. ⁊ carpebat eas. ⁊ medici iudicauerunt eũ esse moriturum. ꝙ venerit ad sigꝝ pnosticum. ⁊ ipse hoc audiens rogauit eos dicens. O vos amici iuuetis me. et circa noctem epithimauerunt caput eius ⁊ cum graui somno ⁊ terribilibus accidẽtibus curatus est. que curatio tm mũdo sit magna consolatio. B. habuit imaginatiuam lesam sed ratio fuit salua. ⁊ ppter hoc euasit. Aliquando accidit econtrario. quoniam ratio est lesa ⁊ imaginatio ẽ salua. Sicut accidit de quodam iuuene q̃ stabat in fenestra ⁊ tenebat vasa vitrea in manu. Et venerunt quidam. ⁊ dixit iuuenis: vultis ista vasa. ita dicebãt transeuntes ⁊ ipse proiecit ⁊ fracta sunt vasa. Jpse vero habuit ymaginatiuam lesam. quia bene cognoscebat transeuntes. ⁊ nominabat nominibus suis ⁊ cognoscebat vasa ⁊ quodlibet nomine suo nominabat.

Sed ratio fuit lesa. Credebat enim vasa esse infrangibilia. Et ꝑpoč. accidit de eodem ꝙ tenebat ynum puerum. ⁊ dixit vultis istum. ⁊ dixerunt sic. ⁊ proiecit ⁊ fractus fuit puer. ymaginatio non fuit lesa. quia bene cognoscebat puerum.

Sed ratio fuit lesa: quia credebat ipsum impassibilem esse. Aliquando vrriꝝ corumpuntur vt in frenesi. ⁊ in similibus morbis. Aliquando ymaginatio leditur ⁊ memoria remanet salua. Unde post ea in sanitate recordantur. Aliquando memoria corrumpitur sicut accidit in tempore pestilentiali in egritudinibus corruptis. ⁊ in forti litargia. ⁊ in simunibus vbi fit tanta corruptio. Quia post sanitatem nihil sciunt de eis que sciuerunt immo propria ignorant. Sicut ergo nocumenta sunt diuersa sic indicabit nocumentum et lesionem in diuersis cellulis ⁊ pronosticabit de morte ⁊ vita ⁊ nocumento. Et medicatio diuersificabitur sm diuersitatem nocumentorum. Unde remedia applicabuntur aliquando ante: aliquando post: scõm nocumentum cellularum post epithimando. et ita de aliis.

Capitulum secundum de pronostificatione facta a facie: ⁊ v. sensibus.

Ignorum apparẽtium in facie ⁊ in oculis. quedam sunt que apparent versus primos tres dies. ⁊ quedam sunt que apparent post

Illorum autem que apparent in primis tribus diebus sunt B. oculi concaui. tempora plana. frons arida ⁊ extensa. nares acute. aures frigide: ⁊ inuerse ⁊ contracte. ⁊ color liuidus. aut viridis. aut niger. ⁊ consimilia. Nunc autem omnia ista aliquando prouenium ratione morbi aut aliorum. Sed ratione morbi mortez significant. pro tanto quia virtus significatur debilis. quia non potest resistere morbo Et feb. valida consumens ⁊ liquefaciens corpus ⁊ auriens substantiales corporis humiditates. ⁊ ideo sunt aures inuerse. quia spasmate propter humidi radicalis consumptionem. ⁊ oculi concaui ⁊ alia arida propter liquefactionem carnis ⁊ humiditatez facei. Unde ingens debilitas virtutis signatur contentiue. Si autem propter alia venerint non propter malicam feb. tunc non significatur mors Jsta autem sunt vigilie: ⁊ fluxus ventris ⁊ sanies. ⁊ consimilia. et si ex aliis prouenium non est tantum malum. quia exteriora non agunt sic in radicalib⁹ ⁊ minera sicut morbus. Unde enim ex hoc ꝙ fluxus narium ⁊ menstruorum: ⁊ alio rum possent interficere. tamen nos non loquimur ꝙ exteriora agant sic in vltimo Sicut ꝙ oculi sunt concaui ⁊ ita de aliis

Dico ꝙ ista non signant mortem. quia adhuc stat virtus in corde ⁊ in membris principalibus. Jsta ergo non soluz agũt in exteriorib⁹: immo primo ⁊ principa-

liter in mineris cum cal'. & fe. sint in corde tanq̃ in fronte. Intelligendũ est q̃ ista in principio morbi mortẽ significãt. & nõ sic si aparuerint post. p tanto q̃ postq̃ i principio ita cito cõsumit corp⁹. videm⁹ q̃ morb⁹ ẽ ita malicios⁹ q̃ nãm nõ põt sibi penit⁹ resistere. & p tanto significatur mors. Intelligendũ tñ q̃ talis consumptio nõ põt a principio euenire. nisi ista particularia cõueniant q̃ sit iuuenis. colericꝰ: qui diu laborauerit. & est in estate. & hu. subtiles. & cõtentiua debilis. & corpus rarũ. & fe. valida. Certe cũ ista particularia cõueniũt infra primos tres dies q̃ apparet talis consumptio & facies ita horribil' mortẽ exquisite significat. potissime si egestio est liquida & urina uncuosa nisi fuerit ei cũ h̃ s que virtutẽ cõfortant. Tũc em̃ appetũt stiptica vt triasandi. rosa. cãphora. & medicine cordiales. vt est auꝝ. tacineti. & os ꝺ corde cerui. & cõsimilia. Qui em̃ talẽ nõ iuuerit ipm interficit Et si ꝺia ista pp morbum vltra tres dies apparuerint aut in ꝓcessu morbi longe. Tunc nõ significãt malũ: q̃ si i longo tpe cuꝫ talib⁹ particularib⁹ talia apparuerint nõ est mirabile. q̃ rõnabile ẽ q̃ corp⁹ cõsumat. imo etiã malũ signũ si nõ ꝓsumeret. Sꝫ de principio ẽ mirabile. & iõ vehemẽs debilitas virtutis signat. q̃ ẽ mortale cũ ista apparent in principio. Sꝫ si postea apparent nos tñ debem⁹ scire q̃ talia post principiuꝫ apparentia cũ debilitate virtutis possent significare mortez Iꝫ nõ tanta efficacia sicut si apparẽt i principio. Concludendũ igit ẽ si pp causas primitiuas nõ ita malũ. velut q̃ fe. lõga & patiens senex aut q̃ fluxus. & ita de aliis. B. solers medic⁹ in hoc canone. iiij. ꝓsiderauit cõsumptionẽ tanq̃ signũ morbũ tanq̃ efficaens. & cõdictiones eius. et cãs primitiuas. cãs ꝓpter quas ꝑt b̃ enumere: & q̃ñ: & ꝓpter quas cãs signat. & q̃ñ post principiũ. Intelligenduꝫ tñ q̃ signa sumpta a facie sunt veridica in vltimo. q̃ nõ soluꝫ designãt imo atestanꝫ supra dispositionẽ mẽbroꝝ principaliũ. Cñ si facies assimilat' sano vel sibi sano optimuꝫ est. Et sic intelligendo suppositã cõsumptione aliquali que ꝺꝫ fieri ꝑm natrã se. & aliozuꝫ pticulariuꝫ. Dac em̃ ꝓsumptõe suppositã ꝓplus assimilat' tanto melꝰ q̃ virt⁹ significat' fortis. & significat' primatio maloꝝ accidentiũ. q̃m̃ in eadẽ dispõe in qua erat san⁹ nõ ꝺꝫ eẽ in infirmitate penitus: q̃m̃ multitudo: grossicies: viscositas: modo significat'. Sicut igit optimuꝫ est cũ sano seu sibi sano assimilat'. sic pessimũ est in vltimo elongationis a facie sua naturali: q̃ significat' morbi malicia & debilitas virtutis. Ista igitur que dicta sũt si ex morbi malicia ꝓueniũt in principio: mortem procul dubio significat'. et i septima vel septima. & ita de alijs virtute debilis. & alijs signis malis apparentib⁹. Iꝫ nõ ita exquisite sicut in principio. Nũc aũt intelligendũ q̃ signoꝝ que apparent in facie quedã sunt q̃ apparẽt p⁹ principiũ vt in quarta die aut post. & sunt ista q̃ non possunt videre lumẽ: & q̃ emittãt lacrimas p̃ter voluntatẽ. & q̃ oculi apareãt tortuosi: aut alteratio maiꝰ fuerit: & alba oculoꝝ fuerit rubea. & sang. & vene aparent nigre fusce aut pallide. & habeãt liptitudinẽ & fuerint mutabiles aut tremuli. aut extra fuerint nimis eminentes. aut int⁹ nimis submersi. & q̃ tota facies horribilis. turpis aspect⁹. Ista ꝺia inq̃ signãt mortẽ. Si apareant post q̃m̃ nõ appareãt in principio nõ signãt mortẽ vtplurimũ. q̃m̃ aut nunq̃ aparent. aut aparent ꝓpter cãs primitiuas cui⁹ rõ est. Ista aũt accidẽtia dicta peiora sunt q̃ primo dicta. Peius em̃ est effugere lumen & ita de alijs q̃ si oculi sint cõcaui. & ita de alijs. Et ideo morbus bene ꝑt facere prima nocumenta tanquã debilia & respective. Ista autez non: q̃m̃ nõ est fe. que repente & subito veniat sicut fulgur. Et accidẽtia ista terribilia in morbi principio pp morbũ venire nõ possũt Et credo quantũ est de ꝑsenti q̃ ista sunt vera vtplurimũ. & pp q̃ inuenit' fe. ita malicioſa que in prima die interficiat. q̃ dam in secũda: quedã in tertia. Doc em̃ nõ audem⁹ negare. & ponam⁹ ex alia pte virtutem debilẽ materiã multã & malicioſam. Nõne iste qui moritur⁹ est in tertia ꝑt eẽ ita vict⁹ in secũda q̃ effugiat lumẽ. & lacrime apareant inuoluntarie. postq̃ vbicum q̃ aproprĩãt aparent pp debilitatẽ virtutis & malicias morbi. Et ista sunt possibilia in egritudine mortali in principio.

Igitur in principio talia accidentia poterunt apparere ⁊ ita mortale. Hoc tñ ē de raro cōtingentibus. Et cū appareāt pp morbi malicia semp significāt mortez Propter igitur alterū duoꝝ dictū ē non apparent in principio qñ raro apparēt: ⁊ si apparēt ꝓpter cās primitiuas apparent plus. Ista igitur apparentia ꝑ ꝓpꝫ morbū sunt pessima qz virt⁹ in vltimo debilis significat. ⁊ specialiter cōtentiua. ⁊ morb⁹ ē malicios⁹. ⁊ apostema magnū quare ista sunt mortalia. Et possum⁹ igiꝫ cōcludere vt dicit quādocūqz ⁊ vbicūqz in principio aut post oia ista apparent q̄ dicta sunt pp morbi furiā ⁊ debilitatem virtutis mortē ꝑcludūt significat. Et tota virtus cōsistit in hoc ꝙ nos sciam⁹ vtrū illa accidentia ꝓueniūt pp morbuz aut ꝓpter cās primitiuas. Cōcludere igitur in morbis acutis ista sunt signa mortalia. aures frigide ⁊ inuerse. ⁊ ꝙ nō audiat. ⁊ frons arida ⁊ tensa. ⁊ timpora plana. ⁊ oculi nimis cōcaui. aut nimis eminētes. ⁊ lachrime apparentes. palpebre inuerse. alba oculoꝝ in somnijs apparentia. ⁊ ꝙ nō videat. ⁊ ita de alijs. Et ꝙ de sapozib⁹ nihil sentiat. ⁊ ꝙ cōsueuit sentire totaliter, phibeaꝫ. ⁊ ꝙ nihil odoret. ⁊ ꝙ appareant dētes sicci. sicut ligna. Ista et alia ꝺ̄ similia ꝑcludūt mortē significāt ⁊ ita de cactu. ⁊ de alijs sensib⁹. Ista ēim nō solū signāt mortē sed mortem imianuis. Jn talibus nō competit medicatio ſz quātum est possibile fugere ⁊c.

Capitulū. xij. de signis sumptis a motu ⁊ sensu ⁊ decubitu ⁊ sōno ⁊ vigilia.

Eus benedictus i se

D cula muniuit vnāquāqz partē nostri corporis. potissime exteriorē sensus tact⁹ nusqꝫ pateret ignorās. Nūc aūt sensus ⁊ motus ꝓcedūt a cerebro ad totū corp⁹ mediātibus neruis. per quoꝝ diafonitē transit spiritus aīal' ꝑstans sensum ⁊ motū in toto corpe. Nūc autez neru: sentitiui ꝓcedūt plus a parte anteriori. motiui aūt a pte posteriori. ita ꝙ sensus aliqñ fit ꝑ neruū vnum. ⁊ mot⁹ ꝑ aliū ⁊ aliqñ ꝑ vtrūqz. ⁊ iō pōt admitti sensus ⁊ ñ mot⁹, ſz si vtrūqz fiat ꝑ vnū neruū tē sic amittit sēsus ⁊ mot⁹ qz ꝑtes spūs ſt' ne cessarij ad motū ꝙ ad sensum. Sz si amittatur motus ⁊ ꝓpter ꝗ nō sensus qz amissio fortiori nō ꝓpter ꝗ debili⁹. sed ecōuerso. Ulñ ponamus ꝙ due. z. spūum faciāt motū ⁊ vna sensum pōt tunc admitti due z. ⁊ nō erit mot⁹. Et remanebis vna ⁊ remanebis sensus tactus. Si igiꝫ aliquis patiatur fortē causam doloris virt⁹ tactiua fortiter est lesa. ꝙ si nō sentiat ꝗ nō est ex alio nisi ꝙ neruus est opilat⁹ aut sic angustat⁹. ꝙ spūs penetrare nō pōt. aut qz spiritus mortificat⁹ ꝙ amisit sensuz. aut qz membz est mortificatū. aut rō est amissa ⁊ cōsimilia. Unūquodqz aūt istoz est malū. igiꝫ malū est ꝙ morbus sit tātus. ⁊ ꝙ patiens suū non sentiat nocumentum. et ista accūt i fortissimis se. ⁊ morbis pessimis cū approximant ad mortē. vt ꝑz in apoplia. ⁊ paliſi. ⁊ litargia. ⁊ silib⁹. Idez dico de motu cum non pōt erigere caput aut pedes aut manus. Grauitas autem mēbrorū est ex maioribus reb⁹ significātibus debilitatē virtutis aīalis. Nec aūt cognoscūtur cū creditur tenere ⁊ nō pōt tenere. aut ambulare ⁊ nō pōt. Et pro tāto tales mutāt se de cubitu ad cubitū. ⁊ ō situ ad sitū. credētes ex mutatione sit⁹ melioꝝari. Uirt⁹ enim motiua corpis ē ita debilis ꝙ nō pōt corp⁹ regere nec etiā tolerare. Cū. n. virtus motiua est fortis tunc motus est bon⁹ ⁊ bon⁹ decubitus. Decubitus igitur est naturalis qui est plus sup̄a partē dextrā. Et ideo i principio noctis ⁊ san⁹ ⁊ infirm⁹ dz facere supra partē dextrā. Tūc enim fit melior digō. Supponit enim tūc epar istō sicut ignis libeti. Post primū aūt somnū dz se vertere supra partē sinistrā vt dextra melio⁹ nutriaꝫ que fuerat depressa ꝓpꝫ decubitū. Ulñ nutrimentū nō poterat penetrare. ⁊ post ꝙ sufficienter in sinistra fuerit. Jtē debet se vertere ad dextrā ⁊ ibi iacere ꝑ totam noctē. Modus aūt dz eē talis. qz nō dz tenere pedes nimis extensos nec nis duplicatos. Sic de manib⁹. ⁊ de toto corpe figura dz esse mediocris inter oō curuū ⁊ extensuz. ꝗ est ꝙ figura corpis. l. sit aliqꝫ tulū duplicabilis. ⁊ videre ō instinctu naturali apud vulgus qñ boni pictores in pingēdo decubitum seruāt talem modū

vñ versus. genua faciũt quãdã duplicationẽ ⁊ sani iacent p hunc modũ. Si igit infirmi aliquẽ aliũ decubitũ seruauerint nullũ est nisi illũ fuissent assuetũ. Decubitus igitur innaturalis est multiplex ⁊ diuersus. Jacere resupinũ est pessimus qz virtutis summa debilitas designatur. et cũ hoc currũt supfluitates ad interiora. Decubitus supra vẽtrem ẽ malus qz dolor significatur nimius aut alienatio. ⁊ ẽ timendum de suffocatione ꝓpter coharationẽ hãnelit⁹. Et si iaceat brachijs nudis ⁊ pedibus spasmus significatur. ⁊ si post somnum ⁊ quocunqz modo subito ⁊ inordinate vertat se a capite lecti vsqz ad pedes alienatio ⁊ virtutis debilitatio significatur. Et si pedes sint discooperti siue cũ motu ⁊ agitatione angustiã significat. Et si iacuerit ore aperto ⁊ pedibus retis spasm⁹ significatur. Et si subito cogatur surgere ⁊ stare maiuz qz suffocatio ꝓpter stricturã viaz hãnalitus. omnia ista dicta sunt ꝙ a nihil fuerint ꝓpter consuetudinez vt appareat talis motus i ꝓncipio fc. quartãe. Si fiat talis motus in morbis acutis malũ. qz spasmus significatur motus omniũ lacertoz mouentiuz mandibulã inferiorem claudendo aperiendo seu transuersaliter pessimũ igit est ⁊ mortale. Si cuz manibus festucas aut pilos ⁊ cõsimilia tentent de vestimentis aut pariete remouere. potissime si nõ fuerit lesa imaginatio. sic ꝙ non intelligat ꝙ agat vtriata adustio ⁊ mortificatio significatur. cum hu. adusti corrupti ascendãt cerebrũ ⁊ oculos ⁊ humiditates oculoz perturbant. ⁊ est peius ꝙ alienari ꝓpt alia. Contractio igitur labioꝝ aut manuum aut virge aut sociorum malũ. quia signatur spasmus. Sic etiaz color niger aut viridis in vnguibus cuz alijs malis signis ⁊ ante signa digestionis mortez significant. Si aũt post signa digestionis apparuerũt salutem significant. nisi quia est timenduz de mẽbro vbi est ille color. Similiter de somno dico qõ somn⁹ naturalis est de nocte ⁊ nõ de die. Naturaliter enim loquẽdo maioz cibus dz sumi de sero. vt propter longũ somnũ ab⁹ melius digeratur cũ bodie a cõsuetudine a multis fit ꝯiuz. ⁊ iõ in ql̃ibet cõsuendo est seruanda. tñ nimi⁹ so mn⁹ quocũqz mõ fiat est malus. qz fritas aut hũiditas. aut vtrũqz significatur. Intelligendum tñ ꝙ hũiditas mala corrupta pungitiua inducit aliqñ vigilias. ⁊ est signũ distinctiuz ꝙ dolor capitis est tũc cũ magna grauitate. Medicatio in somno erit talis ⁊ vigilia. In somno igitur supfluo qui ꝓpter ñ est somn⁹ sz supoz fiant ꝓfricationes et tremitatũ cũ sale ⁊ aceto tepido. ⁊ postea clisteria ⁊ ponatur in loco luminoso. fricetur occipiciũ. ⁊ finaliter fiat supra occipiciuz emplm de enforbio ⁊ sinapi. ⁊ fiant cõsimilia. Contra vigilias si fiant ꝓpter ea. ⁊ sic. fiant ista. fc. lactis mulieris. ⁊ aq̃ ro. ⁊ sirupũ de papauere. ⁊ nenupbis ⁊ tingatur ibi bõbax. ⁊ põatur in naribꝫ ⁊ timpoꝛibus. Si aũt vigilie fuerint ꝓpter hu. fc. cãphore. ⁊ oĩum sandaloruz ⁊ aqua ro. ⁊ aceti. ⁊ applicenẽ timporibꝫ ⁊ naribus. ⁊ ista de alijs.

Capitulum .iiij. de signis sumptis ab hãnelitu.

Ors quatuor mõis

m accidit quãtum est de presenti.

Primo enim ⁊ principaliter ⁊ p se aducit moꝛs ꝓpter defectũ hũidi aeri vnctuo si ꝙ inꝑ est pabulũ calidi innati. ꝙ pz in ethicis ⁊ cõsumptis ⁊ macillẽtis ⁊ decrepitis. Secũdo aduenit moꝛs propter abundãtiã humidi aquosi extinguẽtis ⁊ suffocantis calorẽ naturalẽ. vt est in pinguibus ⁊ flãticis ⁊ repletis in vltimo Tertio accidit moꝛs pp calorẽ extinctiuũ ꝙ est in nimio accessu ꝯsumẽs humidum radicalẽ ⁊ liquefaciẽs mẽbra sicut ẽ caloꝛ se. Quarto modo accidit moꝛs ꝓpter malam ⁊ modicã ⁊ inordinatã euentatiõem caloris cordis ⁊ arteriarũ. q̃ euẽtatio seu nutritio fit p hãnelitum ⁊ pulsum connexientia inter pulsum ⁊ hãnelitum. In hãnelitu sunt duo motꝰ expulsionis ⁊ attractionis. Sic̃ ẽ in pulsu motꝰ dilatatiõis ⁊ cõstrictionis. q̃ motꝰ affikatur expulsioni. Hãnelitus igit est actꝰ ꝓpter euentationẽ caloris cordis. Attractus igit hanelitꝰ fit ꝓpter enentationẽ caloris cordis. ⁊ constrictio siue expulsio fit vt superfluitates fumose aggregate circa coꝛ ep

pellantur. ⁊ ita est in motu cordis. ⁊ arteriarum. Mouetur enim cor ⁊ arterie ꝓpter eandē virtutē. Et ꝺ cū cor ⁊ arterie dilatantur. attrahitur aer vt calor euenteretur. Et cū stringit fumose supfluitates expellunt. Et ita motus cordis ⁊ arteriaꝝ ⁊ ⁊ pectoris sunt propter eundē finē. Sed differunt qm̄ motus pectoris partim est volūtarī⁹ ⁊ partiꝫ nō. Et ꝓ tāto hānelit⁹ ad tēpus retinere possum⁹. De motu aūt cordis ⁊ arteriarum non est sic. Sine hānelitu igitur esse non possumus: licet sine motu aliquaruꝫ arteriarum esse possum⁹ vt patet cum ligantur in aliquibus extremitatibus. Hannelitus igitur naturalis si non diuersificabitur in qualitate nec ꝙtitate nec ordine certum signum est in oibus febribus acutis eius terminus est i xl. diebus. In fe. ergo acutis est certum signum. sed in cronibus ⁊ alijs morbis posset mori: licet hānelitus esset bonus Hannelitus igitur frūs: aut paruus: aut magnus: aut frequēs: aut cū sonitu i pectore est malum ⁊ signū mortale. Si igitur aliquis patiatur difficultatem hānelitus in attrahendo: aut in expellendo: aut in vtroq; pessimum est signū. ⁊ inter oia alia signa signum sumptum ab hannelitu est fortissimum. Primo quia attestatur supra virtutem animalem ꝓpter compassionem. tamen si ledāt nocumēto magno vt ftōus epar ⁊ splen ⁊ matrix cōpatiūt diafragma ꝑm hoc hannelitus imutat. Immutat igitur hānelitus ꝓpter dispositiōes aiales vitales ⁊ naturales. Si igitur hannelitus sit laudabilis ⁊ alia sūt salubria vl̄ saltez sine magno nocumēto. Tria igit̄ sunt efficiētia hānelitū. calor cordis necessitas. virt⁹ mouēs. ⁊ instrumētū obediens. Si igitur calor cordis est ignit⁹ intēsus hannelitus est magn⁹ ⁊ velox ⁊ frequēs ꝑm ꝙ calor est maior vel minor. Et si calor cordis ē modic⁹ hānelitus erit paru⁹ tard⁹ ⁊ rarus. Et ita imutat interim ꝑm cordis dispositionē ⁊ necessitatē ad hoc vel illō. Secūdo imutat hānelit⁹ ꝓpter virtutē. qm̄ si virt⁹ est fortis potēs mouere ⁊ dilatare pectus hānelit⁹ erit magn⁹ ⁊ attrahit vna vice quātū indiget. si autē virtus est debilis tūc nō pōt extēdere pect⁹. ⁊ reddit hānelit⁹ paru⁹ ⁊ debil⁹ ⁊ frequēs. Tertio imutat pulsus ꝓpter instrūm qm̄ si nerui ⁊ lacerti pectoris ⁊ diafragmatis ⁊ cāne pulmōis. ⁊ pulmo ipe ⁊ totum pect⁹ sit sine morbo ꝺ simili: officiali aut communi. Tūc oia instrumenta sunt obediētia ad tuti mouēti. ⁊ tūc est hānelit⁹ laudabilis vel approximat. si aūt fuerit ibi mala ꝙplexio ⁊ cōsimilia. tūc nō ē hānelit⁹ naturalis. ⁊ instrumētuꝫ nō obedit virtuti mouēti. Et ē intelligendū ꝙ hānelitus imutatur ꝑm primā fabricā ꝙ accipit a cerebro vl̄ corde. Et si cōsideret hānelitus tota mente qz nō possuꝫ plus addere timens prolixitatem.

Capl̄z. v. de ꝓnostication̄e ꝑm pulsuꝫ.

Pulsus ē motus cor

p dis ⁊ arteriarū q̄si ꝑm diastolez ⁊ systolē fit ad eu acuationē caloris inati ⁊ expulsionē fumosarum supfluitatū. Unde dico ꝙ pulsus est motus quia in pulsu est motus dilatationis ⁊ motus cōstructionis. ⁊ cū hoc fiūt due quietes. quies post dilatationē. ⁊ quies post constrictionē. Inter eiam duos motus ꝓtrarios necessarios cadit quies media. ⁊ ideo duo motus ⁊ due quietes cōstituunt pulsum. ⁊ sequitur cordis motuꝫ Virtus enim anime nō. quia sensitiuuꝫ. nō qz negatiuū. nō qz rōnale. Sed quia forma ⁊ cōplexio complet hūc motum primo ⁊ principaliter in corde. ⁊ a corde procedit virtus ois in arterias cōplexiones hunc modum. qui pulsus appellat ⁊ sequitur motū arteriarū. ⁊ dr̄ arteriaꝝ qz sicut in mot⁹ cordis fiūt duo mot⁹ ⁊ due quietes. sic in motu arteriarū. Ita ꝙ virtus q̄ ista cōplet in corde ꝓpter arterias vade corpore existēte in naturali dispositione motus cordis ⁊ arteriarū ē subiectus. Unde in codē instanti in quo dilatatur cor ⁊ oēs arterie. ꝙ sensibiliter pōt cognosci qui tāgit pect⁹ ⁊ arteriā iniul. Et sentitur ꝑm diastolem. i. dilatationē. quoniam dilatant cor ⁊ arterie. vt aer introducatur. ꝙ si non fieret in instāti vel quasi fieret mors. ⁊ sequitur systolem. i. contractionez. vt fumose supfluitates expellant

Cum enim ex virtute aīe ⁊ complexione cordis san. digeratur in corde. ⁊ rarificat ex p̄uriori vapore. hui⁹ rarificationis generātur calor ⁊ spūs. Et q̄ gratia arterie nō p̄t totū esse resolutū purū. Ideo vapores multi imundi remanēt sepati a calore ⁊ spū: qui vapores si remanerēt i corde ⁊ in arteriis suffocarent calorē ⁊ spiritum. Et ideo necessaria fuit cōstrictio vt omnes isti vapores superflui expelleretur. Et sequitur ad euāt̄ionē. ⁊ bene dr̄ quia cor proprie non indiget infrigidatione. sed potissime euentatione seu nutritione. Que euāt̄atio seu nutritio suo modo loquendi per aerem fit. Videmus enim ad sensum q̄ si ignis cooperiat̄ sic q̄ omnimoda careat euāt̄atione q̄ statim extinguitur. Et ideo calor nostri corporis cuentatione indiget. Unde aer attractus euentat ⁊ nutrit ⁊ refocillat suo modo loquendi. cū calor cōtinere nō̄ quat sicut flumen. ⁊ sequitur caloris innati cuentatio. Et est intelligendum q̄ non solū calor innatus a primis parentibus cōtractus euentatur. sed etiam calor fluens generatus ex sanguine cū virtute cordis ad anima prouenīente. Et sequitur expulsionē fumositatum superfluitatū. q̄m sicut dictū est. necessariū est vt fumose superfluitates expellantur. q̄m si retinentur aut calor naturalis suffocaret aut putrefieret aut ethicam generaret. ⁊ similia incōmoda. Motus autem ⁊ sufficientia accipitur p hunc modum. Pulsus autem sunt principales aut anneri. Si principales tūc aut sumūtur a dispositione virtutis. aut instrumenti aut necessitatis. Si virtutis sic elicitur tria genera pulsuum cōsiderando tēpus velocitatē ⁊ fortitudinem. Et sunt ista genera. s. magnū paruū. ⁊ mediocre que cōstituunt primum gen⁹. velox. tardus. mediocris. Cōstituunt scōm gen⁹. fortis. debilis mediocris constituunt tertiū gen⁹. ⁊ ita habemus

mus de pulsibus ignorabit. Eras lo tamē me de prolixiori determinatione. quia p dei gratiā longius tractaturus sum hāc materiam arduam.

Capl'm.v. de signis sumptis a sputo.

Sputum iudicat egri
tudines ⁊ tēpore morborum. sputū al. ⁊ viscosus. iudicat materiā flāticam. Sputū liuidū aut nigrum indicat mām melie. Sputū. n. citrinū materiā co. Sputū ru. indicat materiā san. Tēpora morbor indicātur p sputus. aut q nō erpuitur aut q indigestus erpuitur ⁊ totū illud tēpus in quo nihil erpuitur. Illud est morbi principiū. ⁊ totū illud tēpus in quo incipit erpuere ē tū idigestū totū illud tēpus est augmentū ⁊ qū sputum est pfecte digestū ⁊ erpuitur cū velocitate illud est statⁱ. Ad status aūt sequit declinatio in saluādis. Cadit ergo differētia inter screatū ⁊ sputū. qū screatio dicit ppie qū aliqs hu. naturaliē est admixt aut co. aut flā. aut san. aut melā. Nūc āt intelligēdū est q istius sputi quoddā est q significat ablationē digōis. ⁊ quoddā minorationē. ⁊ quoddaꝫ corruptionem. Ablatio dicit in sputo qū sputū penitus est indigestū. aut ita modicū q non est curandus. Ūñ totū illud tempus in quo nihil erpuitur: ablatio digestionis signat. aut si q erpuitur ⁊ subtile aquosum. aut grossum viscosus. Totū hoc sub ablatione cōtinet. ⁊ ablatio vniuersaliē signat tōgum morbū. Et si virⁱ fortis saluari pōt si debilis morietⁱ. Minoratio digōnis appellatur qū sputū aliqualiter ē digestū sed nō manifeste. vt si aliqualiter est albū si erpellitur cū difficultate. Ūñ etiā minoratio significat morbū longū. ſz nō tū sic ablatio. ⁊ signat q adhuc egritudo est in prīcipio. Corruptio aūt appellat qū in aliā naturā est mutatus. sicut est sputū sanguinosum aut nimis citrinū. aut ru. aut liuidum. aut viride. aut nigrū: aut grossus viscosus. Ista aūt oīa mortē significant ꝑm plus vel minus. qū nigrus est in vltimo puncti. Sputum aūt al. in colore medio crī in substātia. ⁊ erit velociter ⁊ cū modica tussi. digestionē pfectaꝫ ⁊ statū ⁊ salutē futurā. pculdubio significat. Ūñ intelligēdū ē q qū sputū apparet a principio velociter digestionē ⁊ egritudinē breuē ⁊ salutē significat. Si aūt tarde appareat tarde curabilⁱ. Signa tū digōnis semp bōa ⁊ vbicunqꝫ bona. Si aūt signa corrupte digōnis tarde appareāt tarde morietur ⁊ si cito cito erpedietur. Sputū autez q ꝑm naturā suā nō est nimis intensus. ⁊ ē fortiter incorruptū cū screatu bonū vlr ē Sputū digestū si retineatur aut si erpellatur cū summa difficultate ⁊ tussi laboriosa pessimū. Peius tū qū idigestū ē. qū si indigestum vlcerare ⁊ suffocare potest ⁊ ꝓsimilia. Signa ergo salutis ī morbis spiritualiū sunt q sputū appareat a principio cū velocitate. ⁊ cū alleuiatione patientis. ⁊ bonitate hānelitⁱ. ⁊ modica siti ⁊ egestiōe laudabili. ⁊ vrina. ⁊ sputū moretiferū q tarde spuit. ⁊ cū difficultate ⁊ cū agrauatione. ⁊ cuz difficultate hānelitⁱ. ⁊ siti nimia. ⁊ vrina indigesta: ⁊ egestione mala.

Capitulū. vj. de signis sumptis a fluxu sanguinis narium.

Quando corpus ēple
toricum aut san. dñatur. ⁊ spīritus vergit ad tēperamentuz ⁊ patiēs est iuuenis. ⁊ virⁱ fortis. Crisis vtplurimū est p fluxū san. narīū. ⁊ huⁱ⁹ signū ē. qz apparēt lāpades. ⁊ coz. ru. ⁊ dolor in frōte. ⁊ timporib⁹. ⁊ talia fluxū san. signāt. Qñ igit san. aduenit paulatine. ⁊ cū alleuiatiōe patiētis ⁊ ex pte eadē vbi est morbⁱ⁹. talis fluxⁱ est bonⁱ. Si aūt venerit ex pte diuersa ⁊ inordinate. ⁊ cū impetu. ⁊ cū agrauatione patientis malus est. Fluxⁱ aūt san. aut ,puenit ab interioribus: aut ab exterioribⁱ. si ab interioribⁱ⁹ ē est pp tria: aut, ppt vtutē: aut mām. aut morbū. si pp virtutē ⁊ fuerit fortis valde. tūc erpellit ad longā distātiā. ⁊ ita erpellit p fluxū san. narīū. si nō est fortis erpellit p inferiora vt p emorroydas aut p mēstrua. Si fiat gra materie aut quia multa aut subtilis q̄ mouet cuz impetu potissime eū repler. Si ꝓpter mēbz vt qz rarū poroſum debile apertū. Et tō qñ corpus est rarū ⁊ san. subtilis apparent aliqñ gutte

fudoris sanguinee. Si fluxus san. a cue/
niat pp cās extrinseeas mlte sunt ⁊ diuer
se valde. q̄ patiēris indicio relinquat. si āt
san. venerit cū nisi semp malū. qz a spiri
tualib⁹ ꝓuenit. si cū rasc̄atione nō ita ma
lū qz a gingiuis aut a capite ꝓcedit. si cū
vo mitu aut affuerit fc. p essimum. Ꝓnou
nit aūt a flō ⁊ nutritiuis. Si autē fluat p
inferiora potissime ī melices ⁊ cū alleuia
tione patiēris be nū. Ꝑfluxus aūt san. cre
ticus nō dz intercipi nisi excedat. nec fu
thorticus. nisi corpus fuerit mūdificatuz
deinde tract⁹ ad opposituz. ⁊ tūc argilla
cū aceto fronti ⁊ tumoribus apponat. ⁊
testiculi fricentur fortiter ī viris. ⁊ mamil
le in mulieribus.

Capl̄z. viij. ō signis sumptis a vomitu.

Nausea singultus et

n vomitus sunt pas. stōi. ita q̄ in
nausea mā est ībibita ī tunicis
⁊ tō mouetur ad expellendum sed nō pōt
Ꝑn singultu est mā ꝓcēa multo magis ꝑ
fundata. Et ideo aialis virt⁹ excitat na
turalē ⁊ fortiter expellere inēdit. ⁊ ē mo
tus q̄ appellatur singult⁹. Ꝑn vomitu āt
mā in cō cauitate stōi ꝓtinet. ⁊ tō de facili
mā ad exteriora ex pellit. Tunc aūt mā in
flō adunat de se ꝑpter malitiā suā aut ci
bi. aut qz mittit a toto corpore mediante
epate ⁊ venis mesaraicis ⁊ venit a splē
ne ⁊ chilli fellis. q̄ igit in flō ꝓtinet autē
species co. sic est co. cit. aut vitell. aut pa
sati. aut eruginosa. Et cognoscūt ꝑ ꝓpie
colere. vt qz cit. aut sic vitell⁹ quoz. aut si
mile p assio. aut viridi eris. aut cognoscū
tur. qz inducūt sitim ⁊ amaritudinē. ⁊ dos
lorē. ⁊ pūcturā. ⁊ inquietudinem. ⁊ aliq̄
acutissimos dolores sincopales. Si sint
spēs flātis. tūc sunt vt insipiō. salsuz oui
ce. gip seū. vitreū. ⁊ cognoscuntur p col⁹. ⁊
p sbās. ⁊ p effectus. Si aūt fuerint spēs
melancolie est quedā naturalis. ⁊ quedam
ēt aduritur. Aliq̄ etiā ex flāte adusto. ali
q̄ ex co. aliq̄ ex san. ⁊ cognoscuntur ex
colore. ⁊ saporib⁹. ⁊ effectib⁹. ⁊ similib⁹.
Aliq̄ agregatur san. ⁊ attestat semp sup
nupturā vene. aut splenis. aut epatis. aut
flōi. Et si fuerit a flō cū fc. mortale ē. Aliq̄
quādo vitositates ; ⁊ aquositates, q̄ oia
p salinā cognoscuntur. ⁊ eructationes ⁊
sapores. ⁊ colores. ⁊ odores. ⁊ sibi⁹. ⁊ q̄
cuiusmō aliq̄ est fetidissimuz. aliq̄ vene
nosuz. aliq̄ fortes. ⁊ ex oībus his male
dispositiones stōi cognoscūtur. Qui igit
oīa ista cognouerit ꝑ nosticare poterit in
apostemat⁹. ⁊ fc. acutis. ⁊ morbis picu
losis. Cūm cū apparet in principio vomi
tus niger mortez procul dubio significat.
Vomit⁹ viridis aut liuidus pricē signi
ficat. Omnis enim vomitus singularis
purus in quo oīum vn⁹ hu. manifeste
facrit sine dño alter⁹ pessimū ē. qz nimia
eius exhuberātia significat. Color igitur
quasi cōpositus est melior cū nimiū oīuz
nō significetur. Dis eniz vomit⁹ cuiuscū
q̄ cōditionis fuerit dūm venerit post si
gna digōnis ⁊ cum alleuiatione patiētis
bon⁹ ⁊ laudabilis. siue p viā artis. aut p
viā nature venerit post signa digōnis. et
cū q̄ fit alleuiatio nō restringendū est nisi
excederet. cūm aliq̄ incipit a bono ⁊ ter
minatur ad malū. ⁊ tūc dz natura iuuari.
nec ēt vomit⁹ sint horticus nisi cū cautela
⁊ paulatine. Tō igit ꝓuocetur vomitus
in quo. q̄ hz oculos debiles aut cerebrū
debile aut pect⁹ strictū. Cuz igit volum⁹
ꝓuocare ligētur oculi ⁊ ꝓuocet cū aqua
⁊ oleo. aut cū opille. aut se. atriplicis. ⁊ sī
milibus. Carnes ēt q̄ nauseā inducūt sūt
carnes pingues. si continuētur. Et si vo
mitus esset supfluus. ⁊ restringi nō possz
fricent extrema. ⁊ fiant clisteria. aut vlis
purgatio. ⁊ fiat epithīa cum ro. sandal. ⁊
sumac ⁊ similibus. ⁊ timor subitus curat
ad singultum.

Capl̄z. ix. de signis sumptis ab egōne.

Gestiones sunt su

e periluitates prime digie. ⁊ si
cut stōus hz nām trāsmutādi
ad chilum. ita intestina hñt virtutem trās
mutandi ad ptercus. Egō igitur nālis est
q̄ prouenit in hora solita aut saltz iuxta.
⁊ q̄ntitas vētat iuxta naturā cibi assumpti
vt si cib⁹ fuerit multus egō sit multa. ⁊ si
paucus q̄ sua supfluitas sit pauca. q̄ nō
sit dura sicut lapis. nec liq̄da sic aq̄. hz sit
cōtinua. mediocris. ydens ad citrinitatē.
sūm vētositate, ⁊ spūa ⁊ viscositate ⁊ colorz

multitudine ⁊ fikd⁹:⁊ ꝯ fit fine dolore.⁊ ſine agrauatione.imo cū ꝗdā delectatiõe ⁊ ſine feroze nimio.qm̃ aliq̃lit̃ grauẽ odo rez dz hr̃e.Egõ igitur naturalis nõ ſolũ atteſtatur ſupza ſanitatẽ ſtõi ⁊ inteſtinoz imo etiã epatis ⁊ tot⁹ corporis. Si aũt fuerit innaturalis nõ ꝓpter hoc ſtõus et ieeſtina erũt ꝑter nãz qm̃ ab epate ⁊ a to to corpe venire põt.Egõ igitur i natural multiplex deſignatur ⁊ ex pte coloris.odo ris.⁊ ſbẽ.⁊hora exitus.⁊ modo eẽndi. ⁊ eis q̃ cũ egõne cõmixta ſunt.⁊ ſikibus. ex pte coloris p hũc modũ. color vn⁹ dũ modo non excedat melioꝛ eſt ꝙ multiplices: quia multiplices ſignãt materiã multam ⁊ diuerſam.vnus aũt vnã. Nũc aũt facili us eſt nature digerere vnã materiã ꝙ di uerſam ⁊ multaz:quare vn⁹ coloꝛ melioꝛ ꝙ multi.vn⁹ tñ ꝑm ſe.ꝓp̃ nimiũ exceſſuz põt malũ ſignificare.Coloꝛ igit̃ nãlis dz trahere ad citrinitatẽ.Si igitur albus ſit priuationẽ digõnis ſignificat. Si nimis citrinus nimiaz coctionem ſignificat. Si liuidus mortificationez. Si vidis aut ni ger aduſtionem aut mortificationẽ ſignificat.Coloꝛ autẽ vnus aut multiplex aut p viã artis.aut nature dũtñ prouenit p⁹ ſigna digõnis ⁊ cũ alleuiatione pa.bonã ſignat. Si aũt ante ſigna digõnis appa fuerint ⁊ cum grauitate malꝰ ſignificat Ex pte ſbẽ ſignaf egõ qz egõ dura ſignifi cat nimiũ calorẽ ⁊ nimiã deſiccationem ⁊ humidi cõſumptionẽ ⁊ hoc eſt malum. Egeſtio autẽ liquida ſigt ꝙ cibus ad mẽ bra penetrare nõ poteſt. aut ꝙ humores nimꝫ ab epate a toto corpe mittuntur ad inteſtina.⁊ ſi miſſio fuerit p viã mũdifica tionis bonũ. Si p viã ſinthoꝛtis malꝰ bonũ eſt igitur ꝙ ſit in ſubſtantia medio cri.Ex pte oꝛis ſignificatur digõ. qm̃ qm̃ nihil fetet malꝰ qz mala digõ ſignifi catur.⁊ ꝙ natura nõ ſegregauit purũ ab ipuro.Cũ aũt nimis eſt fetida corruptio nẽ digõnis ſignificat ⁊ malitiaz hũoꝛis. Ex parte oꝛe ſui erit⁹ ſignificaf qm̃ ſi an ticipatur in oꝛis ſanitatis malum. qm̃ ex pulſiua ſequif digeſtiua. Nunc aũt ipoſſi bile eſt ꝙ digõſit fortioꝛ in egritudine ꝙ̃ in ſanitate. Ex vi igif ſinthoꝛtis ẽ expul ſio. Si autẽ nimis tardauerit malum. qz tarda digõ ſignificatur, aut qz coloꝛ epa tis trahit chiloſitatẽ ⁊ ꝙ inteſtina ſũt opt lata ⁊ ſikia. Aliquãtulũ igitur poſt hoꝛaz ſolitã in ſanitate vẽre põt. Ex ſui igitur quãtitate cõparando ad cibũ ſumptum ſignificat qõ nimis hũditatẽ chiloſaz tra hit ad ſe epar. Si aũt in nimia quãtitate ſignificatur qõ coꝛpus nõ nutrif cũ hũ ditas chiloſa vadit ad epar.dz igif ee me diocris cõparãdo ad cibũ et nimio eẽn di ſignificaf qm̃ ñ dz ee ſpũoſa qz nimi⁹ coloꝛ aut agitatio ſignificatur. nec vnctu oſa. qz liquefactio adipis ſignificaf. nec viſcoſa.quia diſſolutio mẽbꝛoꝛum ſigna tur.nec ventoſa quia coloꝛ debilis ſigni ficatur.qui põt ventum generare ſed nõ ꝓſumere.⁊ ſi fuerit cuz ſonitu multitudo vaporis ⁊ ſtrictura meatuuz ſignificatur ⁊ ſi ſine ſonitu ſignatur cõtrariũ. Ex his que cõmixta ſunt cognoſcitur. quoniam vermes admiſcentur aliquando.⁊ ſi i pri cipio apparuerint aut ſint viui aut moꝛ tui.ſi viui malum eſt. quia ſignificatur ꝙ tanta eſt coꝛruptio ꝙ vermes nõ poſſunt tollerare ⁊ fugiunt.ſi moꝛtui bonũ eſt.qz videntur ꝙ veniant per viam mundifica tionis. In principio enim morbi moꝛtui ꝓp malicia eſſe non poſſunt. Si enim in fi ne apparuerint moꝛtui malũ.quia ex ma licia morbi ſignant⁹ ⁊ videnf eſſe moꝛtui ſi viui bonuz eſt.quia ex mundificatione videnf exire, Aliquãdo ergo miſcenf cuz egeſtiõe multa alia.vt ſanies.aut pu.aut alia cõtenta.⁊ cõſimilia .De quib⁹ dz de terminare.ſanguis igitur eriens ꝓ naſeri oꝛa:aut venit ab epate.aut ab exoꝛtiano ne inteſtinoꝛũ. aut ab apertione venaꝝ emoꝛ.ſi ab epate hoc contingi videtur. qm̃ vir⁹ epatis eſt debilis, aut ꝓpf apo ſtema.aut cõſilia.Et ſan.epatis non põt cõpiere digeri.⁊ tunc apparet egõ ſicut lotura carnis.⁊ venit ſubito .⁊ in multa quãtitate. Aliquando eſt ſan . multus et bene digeſtus ſed epar nõ indiget ⁊ tũc mittitur ad ſtomacum aut ad inteſtina. et eſt multus in quantitate clarus ⁊ ru. ⁊ ar reſtatur ſupza rupturam in epate cũ dol. partis dextre verſus ypocondrium . ali quando eſt ſan.multus ⁊ bene digeſtus cum ꝓpter aliquam cauſam infrigidaf aliquãdo ãduritur.aliquãdo ẽ ñ bñ mũ dificatur ſz remanet aliqua portio melẽ

Et tūc ſan. vergit ad aliquā nigredinē ſi cut ſunt ſanguiſſuge. qz ſan. cū infrīdatur denigrat. z cū adurit. z cū melīa ñ bene mundtificat. z eſt mult⁹ non bene lucidus quaſi coagulat⁹. z cū virtutis debilitate. in quo decipiūtur q̄ anothomiā ignorāt credētes eſſe ſubſtantiā epatis ꝓpter coagulationē. q̄ ſi eſſet nō potuiſſet p meſeraicas penetrare. Aliqñ venit ēt ꝓpt excoriationē inteſtinoꝝ. z tūc vēit guttatim aliqñ cum pelliculis z ſicut raſura pergameni. z ſi raſure venerint in diſcinteria. ꝓpter inteſtina graclia q̄ cognoſcit ex minutione raſuraꝝ. z tūc eſt mortale. Si āt ꝓpter groſſuꝫ inteſtinū q̄ cognoſcit qz raſure ſunt groſſe quaſi carnoſe. tūc non eſt ita malū. aliqñ ēt vēit ꝓpter emoroidas z tūc niſi excedat eſt bonū quia a multis paſſmeticis liberat z preſeruat. z cōſtringi nō dz niſi vna relinquatur dūtñ fuerit aſſuete. Aliqñ tñ venit in his q̄ membra amiſerunt. Nā ēim nō indiget z tūc mittitur ad exteriora. Intelligendū enim eſt q̄ egō nigra ex multis cauſis z diuerſis venire pōt. Aliqñ egō nigra nō eſt niſi, ꝓpter duo. aut ꝓpter mortificationē. aut ꝓpter vtriuſq; melīe aduſtionē. Si ꝓpter mortificatiō nē z ifrigidationē. vt cū ſan. infrātur in epate z nō pōt tranſire ad mē bra z fluit ad inteſtina. tūc eſt color ſicut ſanguiſſuge. Si ꝓpt aduſtionē b eſt qz ſan. adurit. z hz quādā modicaz lucidita tez. aut quia color aduritur z hz lucidita tez ſicut bituñ iudaicū. aut qz melīa aduritur. z tūc ſi ꝓiciatur ſup terrā ebullit ſic accum. aut ipſamet pura melīa. Et tunc eſt ſicut fex vini groſſi. aut qz aliqua pozitio melīe mixta eſt cū ſtercoribꝫ z cognoſcitur. tūc qz egō coagulata ē. alia autez nō ē coagulata. Aliqñ ēt ſanies apparet in egōnib⁹. z ſi apparet ante cibū a groſſo inteſtino ꝓcedit. Si poſt a gracilibus ꝓcedit. Si ſanies aūt mixta eſt cū egōne a medijs inteſtinis ꝓcedit. Intelligendū tñ eſt q̄ in ſanie egō eſt multa pp tria. z primo qz accepit cibū in multa quātitate Scdo qz co. multa delegat ad inteſtina pūgens z mordicās. Tertio eſt vēter laxꝫ naturalit ꝓpter debilitatē ꝓtinue. Vēter aūt eſt cōſtrictus pp cās ꝓtias. Et tō q̄ ē laxus i iuuentute erit ſtrict⁹ in ſenectute. z nō deficit niſi in vno caſu qñ cōtentia debilitatur in iuuēture pp ca. Et qui i iuuentute eſt cōſtrict⁹ in ſenectute erit laxꝫ. z nō deficit niſi in vno caſu cū venter eſt ſtrict⁹ pp ꝓuationē co. qz tūc erit ſtrict⁹ in ſenectute cū tūc min⁹ de co. generetur.

Capl'm. ix. de ſignis ſumptis ab vrina.

Rina ſecūdū verita

Vtem nō eſt niſi q̄dā ſpēs aque. z iō nō eſt ei generatio niſi ex alioꝝ hūoꝝ ſegregatiōe. cū. n. hūores infimo epatis recipiūt generationē z co. ſua perfina fuerit attracta z mlīa. adhuc remanet aquoſitas: qz ſan. nōdū recepat perfectam formā quā recipit in gilbo. z remāſit aquoſitas. vt ipſuꝫ p venas anguſtas epatis faceret tranſire vel penetrare. Et tunc iuxta venā ſuā ſuperiorem maiorē portio attrahitur a renibus. z alia portio vadit p venas cū ſan⁹. ad totū corpus. z itez reuertitur ad ꝯhilim. z poſtq̄ fecit iuuamentuꝫ attrahit a renib⁹ z colat in veſica p foramen diagonale q̄ ē i collo veſice niſi vna tunica veſice diuiditur in duas ſm lōgū. Cū igit corpus eſt ſm nām cū hac aquoſitate aliquid de co. z hu. p miſceē. Et vrina naturalit in corpe optio ē citrina. aut ruffa. aut ſub ruffa i col'. mediocris. in ſubſtātia. cū modica ypoſtaſi reſidēte z talis pfectā nature actionez ſignificat. oīs alia opando ad corp⁹ optimū ñaturalis eſt. Vrina aūt de nā ſua ſuperā diſpōnē epatis z venaꝝ atteſtat. p accidēs aūt. i. q̄ ad mixtū eſt. aut rōe ſe. ſuperā diſpōnez tot⁹ corpis. Vrina igit q̄ eſt in vltimo bonitatis q̄ vgit ad ruffuꝫ ſubtilē. ſeu ruffa. non inuenit niſi in corpe optimo. Et oēs alie diamt rles in alijs corpib⁹ p reſolutionē aduſtā. Vrina q̄dā ſignificat ablonez digeſtiōis. q̄dā mixtionē. q̄dā corruptionē. Ablonē ſic vrina gl. tenuis. Dec enim vlr ſignāt ablonē digōnis z ſi virtus eſt fortis ſalutē ſignat in lōgo tpe. Si debil' mortem. minorationem ſignāt vrina pal. tenuis: quia inicium digeſtionis occultū tantum ſignificat ex parte coloris. Corruptionem digeſtionis ſignificat. vrina liuida. aut viridis. aut nigra. aut contentum ꝯnoydale. aut petoloydale. aut fur

furcum. color liuidus vel niger vel viridis mortificationem. adustionem. infrigidationem aut vtrūq; significat. Cōtentum furfureum nimis in quātitate ⁊ pinguis in se atestat supra dissolutionē ⁊ mēbroꝝ solidoꝝ. sicut ē arteria ⁊ neruꝰ. Similiter vrina vncuosa olagiosa fetida. corruptionē digōnis signat. ⁊ oēs vrine que corruptionē signāt sunt pestifere et mortales. nisi venerint per viā mundificationis aut ex parte renū aut vesice ⁊ cō similiū. Vrinaꝝ autē quedaꝝ sunt que significant digestionē ablatā seu occultam ⁊ quedaꝝ manifestā. ⁊ quedam completā ⁊ p̄m hāc diuisionē membroꝝ tpa exq̄site ⁊ p̄m veritatē cognoscunt. qm̄ licꝫ tpa distinguant ex parte posterioꝝ. veriꝰ tm̄ et exquisitiꝰ ⁊ p se ex pte digestionis. qm̄ totum illud tempꝰ in quo nihil digerit aut occulte digerit principiū morbi est. Cum aūt manifesta signa digestionis apparēt tunc est augmentū. qm̄ aūt apparent sig digestionis cōpleta tūc est statꝰ. ad statū sequitur declinatio. Oīs igitur iste vrine in morbi principio significāt. ⁊ sūt iste al. ⁊ tenuis. spissa. ⁊ sub. pall. ⁊ pal. ⁊ tenuis. ⁊ citria. ⁊ subcit. ⁊ tenuis. sed diuersimode tm̄. quedā plus ⁊ quedā minꝰ. al. igitur tenuis ē in vltimo cruditatis. ⁊ si cōmuat lōgissimū morbū significat. Tūc igitur aut apparet cū fe. aut sine fe. si cuz fe. aut acuta aut cronica. Si acuta in principio alleuiationē ⁊ mortē significat. Si in fe. cronica apparuerit longū morbum significat. Si sine fe. aut ꝓpter crapulam aut ꝓpter dispōnem stōi. aut epatis: aut renum: aut vesice: aut totiꝰ corporis: aut etatis. aut lap̄. puenit. ⁊ b̄ ptractare particulariter cēt nimis longū. Post hanc autem venerit vrina que mingit tenuis ⁊ pea inspissat. Vnde modicam ebullitionē significat ⁊ longuz morbum. non tamen sicut prima. Postea venit vrina que mingitur spissa ⁊ remanet spissa que maioreꝫ ebullitionem in epate significat. Postea venit vrina que est spissa ⁊ post attenuat ista enim vicinat decoctioni. In modico enim tempore si plus steriset ventrositas esset consumpta. Et postea venit vrina q̄ equaliter incipit colorari. ⁊ signāt maiorem digestionē. Ista autem per ordinem

Primo vrina glauca que fit ꝓpter modicam portionem co. admixtam. Et q̄a colluminosa ideo q̄dam dat aquositati admitte luminositatem. ⁊ postea venit subpal. postea pal'. postea citri. ita q̄ cū omnibus istis subā fit tenuis. ⁊ tūc magis approximatur digestioni. Oīs autem iste vrine principium egritudinis significant Principiuz autem egritudinis terminat principium digestionis. Omnes autem predicte vrine ablationem coctiōis significant. aut principium digestionis occultum. Cum aūt manifesta signa apparent tūc incipit immediate augmentum. Signum autem manifeste digestionis sumitur ex parte coloris ⁊ substantie. Si igit col'. fuerit laudabilis ⁊ substantia mediocris: tunc est signum manifeste digestiōis Immediate igitur cū apparet color citrinus: aut subruffus: aut ruf. aut subrubeꝰ: aut rubea: clara: cū substantia mediocri. tunc vere est augmentum. Sicut enim color per se significat digestionem occultaz ita substantia significat digestionem manifestā. Ideoq; facilꝰ ē colorare q̄ substantiam. Ideo natura primo dat colorē q̄ substantiam dico substantiam que digestionem significat. qm̄ substantia sine colore digestionem nō significat sed quandam ebullitionem: ⁊ humorum perturbationē ⁊ nature impotentiam. cum autem signa complete digestionis appareant tunc est status. Signa autem complete digestionis sumūtur ex col'. laudabili ⁊ substantia mediocri. ⁊ ypostasi al. equali residente cum suis bonis conditionibus. ⁊ tunc vere est status. In egritudinibꝰ autem a q̄bus accidit liberatio sequitur: necessario declinatio. ꝑz igitur quō quatuoꝝ morbi tempora cognoscunt per vrinā. Colores igit vrine sūt. xx. vt al. lac. glaucꝰ. subpal. pal. subci. citri. subruf. ruf. subrubeꝰ. rub. subrubi. rubi. charapos. chianos. inopos liuidus. viridis. niger. Et substātia est q̄ dupler. absolute. tenuis. mediocriter tenuis. mediocriter spissa. absolute spissa.

Qui igit ꝓnosticare voluerit primo consideret vrinam naturalez. ⁊ secundo elongationē a nātu. Judicabit a lapsu maiori vel minori. Dies ergo vrina venies post signū digestionis in die critica cuz aliqua

ationc pa.bona.⁊ que cõtraria ꝓrie.

Capl'm.vi.de signis sumptis a sudore ⁊ menstruis.

Sudor naturaliter

Sudor naturaliter ꝓcuenit ex secūda digestiua effectiue.aut ꝓcuenit ex tertia q̄ tum est ex materiali expulsiua Unde quedā est naturalꝭquedam preter naturā. Naturalis vt in crisi:⁊ in exercitō temperato.⁊ in bal.⁊ similib⁹.ex quātitate ⁊ qualitate innaturalis ex membro. q̄niam sudor nō in vno loco.⁊ tūc materia egritudinis quantū est ex hoc ē i vno mēbro:si in multis tūc ē in multis.potissime verificat in tussi siue sincopi.q: in crisi ly in vna parte sit tm̄ materia.tamē in bona crisi expandit̄ ad totū corp⁹. Et in sincopi ly contineat in toto.tm̄ tantū apparet in capite aut in pectore ea propter debilitatē virtutis expulsiue ⁊ frequentia designat̄.Si aūt interpolate ⁊ modo pl⁹ et modo min⁹ ⁊ inequaliter tūc talis est malus q: diuersitatē m⁹.⁊ inequalez virtutis dominiū ⁊ debilitatez significat. Sudor cm̄ designat̄ sui quātitate,quātitas autez quedā multa:quedā pauca. Quantitas multa est dupler.q: sudor mult⁹ aliquando ꝓcuenit ex cõsumptiõe subālis humiditatis ꝓpter calorē fortē corpus resoluētez. Sudor mult⁹ est ꝓpter humiditatem multas.⁊ accidit ꝫ multiplicīter.aliqñ pp multitudinē hu.aut pp raritatē corporis aut ꝓpter vires expulsiue.paruus autez fit pp cās cõtrarias. Etui.n. qualitatem discernitur sudor.⁊ ꝫ multipliciter ex calore ⁊ colore:⁊ odore:⁊ sapore.⁊ liore.

Ex causa quidā ca.quidā fri. vnde calꝭ significat cal'.⁊ fri.frm̄.calid⁹ significat egritudinē breuē. Frī.āt si appareat ī morbo acuto mortē significat. Si in lōgo lōgitudinē morbi significat. Et sui coloze discernitur.q: quidā est alb⁹ viscosus.⁊ astatur supza dominiū flātis. Si citrin⁹ supza dominiū co. Si ru.supza dominium san.Si liuid⁹ aut niger supza dñiuz mlie Ex parte odoris discernit̄ q: fetid⁹ corruptionē ⁊ malicīā humoris significat.ex pte saporis.q: dulcis attestat̄ supza san.

Amarus supza co. Insipid⁹ aut acetosus cum humiditate attestat̄ supza flā. Pontic⁹ ⁊ stipticus supza dñiuz melie. Ex pte liquoris discernit̄:q: quidā grossus viscosos ⁊ attestatur supza hu.fri. grossos. Quidaz subtilis est.⁊ attestat̄ supza subtiles.⁊ sic significat:ōes hñt̄ ex sudore.ita ex sputo ⁊ similib⁹. Intelligenduz enim q: in oīb⁹ co.q: a corpore expellit̄ siue fuerint menstrua:siue emoz.vl' vria.aut egō aut sudor.aut vomitus.aut sputū.aut fluxus san.nariuz.aut sordicies.aut vir⁹.aut aquositas.aut vētositas. aut lachryme.q̄niam oia expelluntur.aut retinent̄.Si retinentur aut per exteriora.aut per interiora.Si expellunt̄ aut per interiora: aut per exteriora. Si per exteriora expelluntur ⁊ exeunt post casus ⁊ contusiones. Si per exteriora retinentur.est q: aer frigidus claudit poros.aut balnea alumiosa.aut applicationē medicaminū stipticorum ⁊ similia poros claudentia ⁊ cõstringentia.sicut sunt ligature.⁊ similia. Si āt ab interioꝛib⁹ expellant̄ hoc est pp tria. aut ex parte virtutis.aut mēbri.aut m⁹. Si ex virtute vt q: virtus cõtentiua ē debilis ⁊ expulsiua fortis. Si ex mēbro vt q: raruz laxum molle cum virtute debili. Si a materia vt q: multa: aut acuta. aut mordicatiua:aut subtilis:⁊ sic de aliꝭ. Significationes in his omnib⁹ sumunt̄ ex colore.odore.⁊ dolore. ⁊ punctura. et mordicatione.⁊ similib⁹. Si autē retinēt̄ ꝓpter intrinsecas:hoc est pp tria. aut pp virtutem.aut materiam.aut membz.si ꝓpter virtutez retinent̄ vt q: expulsiua debilis ⁊ contentiua fortis.si propter membrum quia solidum dempsum compactū si propter hu.quia grossus viscosus paucus.⁊ ita de aliꝭ.Et significatiões in his omnibus accipiuntur ex qualitatibus ex quantitatibus ⁊ similibus vt dictum est ⁊ cetera.

Capl'm.xij.de ꝓnosticatiõe ex signis ⁊ significationibus.

Intelligendum est

Intelligendum est q: signa quedaz sunt que sūt signa crisis tm̄ ita q: iudicāt

sed non faciũt. ⁊ quedã sunt que indicãt ⁊ faciũt. ⁊ quedã sunt que nõ indicãt nec faciũt. Signa que tm̃ indicãt sunt duob⁹ modis. aut demõstratiua: aut ꝓnostica. Demonstratiua sunt mlta. pticularis. doloꝛ capitis. apartio lãpad. scotoma. corusciones. ⁊ multa alia similia. Ista em̃ omnia ⁊ cõsimilia indicãt crisim ⁊ bellũz ꝙ est inter naturã ⁊ morbũ esse in presentia. vnde cõsticum significant tm̃. vtrũqꝫ aũt iste cõsticꝰ terminet ad bonũ vel ad malũ: ex his signis nõ habetur. Sꝫ si signa digestionis apparuerint ⁊ dies non fuerint cretica. tũc termiatio ẽ ad malum De se igitur nihil signãt certũ quantum ẽ de se iudicio mortis. ⁊ vite. immo incipit quandoqꝫ iste morꝰ ⁊ nõ cõplet. ⁊ tũc est malũ signuz. qz cũ apparẽt signa demonstratiua crisis: ⁊ crisis nõ est in presentia morte vel recidiuatione sunt inducantia. crisis igitur bona aliqñ mala. Si signa digestionis precesserint non terreatur medicus. si non precesserint fugiat. Si signa pronostica future crisis sunt signa digestionis que si apparuerint in die quarta crisim significant in. vij. Et cuz apparent in principio morbi breuem morbum significant. ⁊ si post tarde longum morbum significant. Tempora autem morbi ꝓportionata sunt ad inuicem. quoniam si principiũ ẽ longũ tota egritudo erit lõga. ⁊ si breuis tota eg̃tudo erit breuis. ⁊ iõ allegꝰ de ciuitate andrie non potuit curari nisi i longo tempe: qz signa magnifesta nõ apparuerũt nisi vsqꝫ ad die. xvij. ⁊ ex hꝫ tãtũ ꝑz ꝙ dictũ ẽ in principio egritudinis vsqꝫ ad manifesta digestionis signa quantũ est de manifestis signis digõnis vsqꝫ ad tempꝰ crisis. ⁊ qz nõ maxime apparuerũt signa digestiõis manifeste nisi in die. xvij iõ duplicatũ fuit tps crisis ⁊ creticauit in die. xxxiij. Differũt igr signa digõnis ab oĩb⁹ alijs signis. qz signa digõnis sp bona. ⁊ vbiqꝫ bõa: ⁊ nõ fallũt. ⁊ sic signa digõnis sũt sp bõa ita signa digõnis corrupte sp mala. Signa aũt crisis q̃ sũt signa ⁊ cãe sũt sicut sudor. vomitꝰ. fluxꝰ san. nariuz. sputũ multũ digestũ. vrina. mẽstrua. emoꝛ. Ista em̃ oia crisim demõstrãtia ꝓsentia. ⁊ cũ hꝫ sũt cãe qz materia egritudinis per ea euacuat. Ista em̃ signa de se ñ significãt: nec bonã crisim. nec malam. qz quãtũ ẽ de se equalit hãt adyuũqꝫ: sꝫ specificant: qz si signa digestionis precesserit ⁊ sit in die cretica. ⁊ cũ alleuiatõe patiẽtis tũc talis euacuatio ẽ ad bonuz. si cõtrariũ aduenĩat malũ. Signoꝛ aũt quedã sũt q̃ non proportionantur ad crisim. ⁊ ideo nõ sũt signa nec cãe. Ista aũt sũt bonitas mentis. appetitꝰ. anhelitꝰ. ⁊ pulsus. ⁊ motus. ⁊ silia. nihilominꝰ sũt duoꝛ geneꝛ in cõi. quedã sũt bona sp. ⁊ quedã mala sp. Eoꝛ q̃ pp bona sũt: sũt sicut bonitas mẽtis. ⁊ sꝑus. ⁊ morꝰ. ⁊ bõitas anhelitꝰ. pulsus. appetitꝰ ⁊ silia. Ista em̃ semp bona ⁊ vlr bona. Ad crisiz igr nõ oĩno approximant. nec oĩno elõgant. Et alio latere sunt quedã que sunt sp mala sicut malicia mentis. ⁊ sꝑus. ⁊ morꝰ. ⁊ anhelitꝰ. ⁊ pulsus: ⁊ appetitus. ⁊ similia. Ista em̃ sp mala. ⁊ ideo si cũ mala crisi cõueniant peius est. Et si cõtraria cõueniant cũ bona crisi melꝰ erit. ⁊ ita nõ omnino elongant nec oĩno approximant. Intelligendũ tm̃ ẽ ꝙ differentia inter signũ ⁊ significationez ẽ quoniã significatio dicit de rebꝰ crisis q̃ demõstratione habẽt. Signũ aũt dicit ꝺ rebꝰ veris ⁊ plm. Secũda differẽtia ẽ ꝙ sig̃ dicit de his q̃ rõne inuestigant. signũ aũt dicit de his q̃ experimẽto habentur. Tertia differentia ẽ ꝙ signũ transmutat se ad oppositas dñas sicut ẽ clamoꝛ. doloꝛ capitis. tensio ypocondrioꝝ. cruptio mẽstruoꝝ. emoꝛ. crisilia. Significatiuum aũt ꝺ de rebꝰ vniformibꝰ sp veris q̃ ad oppositas differẽtias trãsmutari nõ pñt sicut sunt signa digestiõis ⁊ ꝯria eius.

Capitulum. xij. docet pnosticare diem ⁊ horam mortis.

d predicendũ di

em ⁊ horã mortis. Oꝛ primo cognoscẽ statũ. Scõdo oꝛ ꝑcognoscere vrũ terminatio sit ad bonũ aut ad malũ. Tertio vtꝝ terminatio fiat cũ crisi aut non. Quarto ⁊ vltimo cõcludatur dies ⁊ hora mortis De primo igitur sit sermo. de nobilioꝝb⁹ ⁊ altioribus rebus q̃ sunt in tota scia pdicẽdi ẽ cognoscere statũ. Tpe em̃ cognito

ꝛ scitur dicte ordinatiõ toto morbo . ad cognitionẽ ſtatus iij ſunt neceſſaria.

Primo ꝙ cognoſcatur virtus. Secũdo natura egritudinis. Tertio maner es et incolumitas ꝛ modus affligendi. Quarto cõuenientia ꝛ diſconuenientia particularium. Virtus enim eſt cõſideranda vtꝝ ſit fortis vel debilis ꝙ poſſit morbũ tollerare. Et eſt ſimile de portitore portante onus vſqꝫ ad terminum. Nullus põt ſcire vtrũ portitor porter onus vſqꝫ ad terminum niſi ſciat virtutis quãtitatẽ portitoris. ꝛ quãtitatẽ ponderis. ꝛ longitudinem vie. virtꝰ eſt ſicut portitor. morbus ſicut onus. ſtatus eſt ſicut terminus. Igitur oportet primo virtutẽ conſiderare. ſecundo egritudinẽ ꝛ naturã egritudinis. ꝛ particulam patientẽ. quia mã co. citius terminaf. ꝛ mẽbra tardius. ꝛ ſtã multum tarde. ꝛ ſan. ſatis cito. Similiter cũ egritudo ẽ in mẽbro nobili velociter fit terminatio in mẽbro aũt vili tarde. quare oportet egritudines cõſiderare. ſecũdo cõſiderare maneriẽ qꝛ quedã ſunt egritudines que mouentur motu velociſſimo impetuoſo. ꝛ quedam tarde. vbi non eſt inflõ. et ſunt nihilominus maligne male fraudulente. Et ſunt quedam que ſunt cuꝫ vehementi inflõne ꝛ intenſis ſint hortibus: nihilominus ſalubris valde. Quare oportet moduꝫ ꝛ maneriem egritudinis conſiderare. Quarto oportet conſiderare cõuenientiam particulariũ. vt ſi egritudo ẽ de co. ꝙ ſit iuuenis ꝛ coleric⁹. ꝛ in regiõe ea. ꝛ in tpe ea. conſueuit laborare. ꝛ ita de alijs. ꝛ ita intelligim⁹ de alijs particularibus. Iſta ergo oportet conſiderare. Ponamus igiſ. verbi gratia: ꝙ aliquis infirmetur cuius ſit virtus fortis. ꝛ egritudo ẽ co. ꝛ in mẽbro nobili. ꝛ ꝙ egritudo moueaf motu veloci ꝛ ſit iuuenis coleric⁹. i eſta te cũ alijs particularib⁹. Dico ꝙ i iſto poterimus ꝓnoſticare ꝙ ſtatus erit propinquus. Dato ẽt ꝙ aliquid erroris acciderit ꝛ ponam⁹ aliquẽ cui⁹ virtꝰ ſit debilis et materia frã multa. ꝛ ꝙ egritudo motu tardo moueaf. ꝛ ꝙ ꝓueniãt alia ꝑticularia ifrõ vt ꝓs. ꝙ. ꝛ ſtꝰia. Dico ꝙ ſtatꝰ ẽ remotiſſim⁹. Dato ẽt ꝙ p medicaia adiuuef. ꝛ ſi medio mõ ſe hẽat ſtatꝰ ſe hẽbit mediocriter. Soleꝛs igiſ medicꝰ ꝓſideret maiorẽ vel minorẽ cõuenientiã particularium. ꝛ ſm hoc iudicabis ſtatũ remotũ vel ꝓpinquuꝫ. ſm plus vel minꝰ. Et per hũc modum ꝛ p oĩa que dicta ſunt ſuperi⁹ cognoſcif ſtatus. ſecũdo oportet cõſiderare circa iſtã mãm vtꝝ termiatio ſit ad bonũ vel ad malũ. Oꝫ igiſ ſcire alleuiationẽ. diẽ. ꝛ virtutem. ſi ergo virtus ſit fortioꝛ poteſt tolerare morbũ vſqꝫ ad criſim cuaderit infirmus. ſi multa ſigna digeſtionis ꝛ ꝓplcta ꝓceſſerint neceſſario teriabif ad bonũ cũ criſis aũt ſit in die cretica ſit melioꝛ terminatio. qꝛ tũc videf criſis in motu mꝰ. et in motu orbis. ꝛ qꝛ ſuuaf a materia ꝛ orbe ideo fit ad bonuꝫ. Impoſſibile igiſ ẽ aũt ſummũ difficile ſi virtꝰ eſt fortis ꝛ materia digeſtiua ꝛ ſit in die cretica quin terminef ad bonuꝫ. Sꝫ medicꝰ decipif cuꝫ tempꝰ ẽ peſtilẽtiale. aut maſia venenoſa ꝙ occultaf ꝛ mouef interdũ in criſi. ꝛ decipitur ꝓpter orbis infortuniũ in quo incipit infirmari. ꝛ etiã ꝓp errorem: ꝛ cõſilia, aliter predictis apparentib⁹ impoſſibile eſt quin terminef ad bonũ. ſed multiplicit er poſſim⁹ decipi iõ oꝫ aliqõ ſiꝫ cõſiderare. ſ. vtruꝫ poſt criſim alleuief vel agraueſ. ꝛ hoc eſt qõ docet bonã criſim vl malã. qñ calor remittif ꝛ diſcraſia alleuiatur ꝓpter cãs diuerſas valde. Ponam⁹ igitur fuiſſe ad maluꝫ ꝛ caloꝛẽ fe. eſſe mitigatũ ꝓpf motif. cationeꝫ caloris naturalis tunc propter remiſſionẽꝫ caloris credit medicus ꝙ euaſerit ꝛ tamen ſurgit ad ſedeꝫ ꝛ aſellã. vel ſudet ſtatim morietur ꝛ in tali oportet conſiderare pulſũ ꝛ ſi addit in debilitatẽ ꝛ occultationem ꝛ inordinationẽ. ꝛ ꝙ iſta continue intendãtur ꝓculdubio morief. Si autem pulſus melioꝛef ꝛ fortificef ꝛ ordinatio augmẽtetur ꝛ iſta ꝓtinue fortificenf tunc criſis ad bonuꝫ terminabitur ꝓculdubio. quare ad cautelã. licet oĩa ſint precognita qꝛ multipliciter poſſet decipi medicꝰ. iõ oꝫ alleuiationem ꝛ agrauationẽ ꝓſiderare poſt criſim. Hoc eſt eſt de ſublimioꝛib⁹ ſignis ſempiternaliter veris. In omni euacuatione facta ſiue ꝑ naturã vel artẽ ꝛ p locũ aſenſu cõtrario egritudo mortalis cognoſcif cũ apparent ſigna digõnis corrupte aut ablate. cũ virtute debili. etiam cuꝫ ſit criſis in die cretica ꝛ cũ agrauatione ꝛ in

tolerantia patientis: ⁊ similiḃ⁹. Tertia cōsideratio que accidit circa istaz materiam ē q⁹ nos sciam⁹ vtrū terminatio sit cū crisi aut sine crisi. ⁊ ad ḃ cōsiderādū tria oz scire. Primū est vtruz aliqualiṫ digō p̄cesserit vl nō. Secūdū ē vtz virt⁹ sit fort⁹ vel debilis. Tertiū est vtrū egritudo moueaṫ motu veloci vel tardo. Intelligendum ē q⁹ ꝑpter non est crisis nisi nā aliqliter intendat resistere morbo. Et ideo cuz nihil appareat de digōne nō poterit crisis fieri. cū nullo modo moueaṫ ꝑ materiam Digestio igiṫ est cōsiderāda. Secundo oz cōsiderare virtutē: cū virt⁹ ē debiliṫ nū quā fit crisis q⁹ nullo mō p̄t resistere.

Tertio oz cōsiderare motum. q⁹ si egritudo moueaṫ motu tardo nunq̄ fiet crisis. cū in crisi sit motus veloz ⁊ fortis. qñ igitur ista cōueniūt q⁹ virt⁹ est fortis: ⁊ egritudo est aliqualiter digia: ⁊ mor⁹ egritudines ē veloz. tūc fit terminatio egritudis cū crisi. si aūt virt⁹ fuerit debiliṫ ⁊ egritudo indigia ⁊ moueaṫ motu tardo tūc fit terminatio sine crisi. Tertia ista terminatio sit ad bonum vel ad malū: ḃ scim⁹ ꝑ predicta.

Triplic̄iter igiṫ cōtingit mori sine crisi. in principio portismi. ⁊ in statu portismi. ⁊ in declinatione portismi. In principio materia est multa subito suffocaṫ ⁊ interficiens. ⁊ ꝑ tanto sine crisi q⁹ natura nullo modo inuadit materiā: imo subito suffocaṫ ꝑpter multitudinē mr̄. In statu contingit mori sine crisi ꝑpter multitudinez egritudinis ⁊ vltimata intolleratiōnē vbi accidentia ad vltimitatē deueniūt q⁹ iterficit sine resistentia. In declinatōne paroxismi moriṫ ⁊ sine crisi cū virt⁹ est debilis aut nl̄o modo p̄t resistere morbo. licet igiṫ aliquis moriaṫ in declinatione paroxismi. cū vera ton⁹ morbi declinatiōe nō est possibile: nisi ex errore. qñ postq̄ natura potuit resistere q⁹ plus est. ⁊ ꝑ potuit q⁹ erit min⁹. ⁊ ideo in declinatiōe morbi nō moriṫ patiēs. ꝑ tanto q⁹ vera ꝑa morbi. distinguunt ꝑm digestionē: ꝑa aūt portismi nō. ⁊ iō natura toleravit labores ton⁹ paroxismi. nihilomin⁹ moriṫ in declinatione. q⁹ materia nō erat digia. In declinatione tū totius nō est possibile cū cōplere in egritudinib⁹ in quibus est declinatio, materia in statu fuit digestiua,

Mors igitur sine crisi accidit tribus modis. ⁊ ex alia parte cū aliqualis digestio est. ⁊ virt⁹ aliqualiṫ est fortis. ⁊ egritudo moueaṫ motu veloci tē fit crisis. Utrū ad bonū vel ad malū cognoscaṫ per predicta Dis aūt tribus cognitis scitur quartum scz diē ⁊ horā mortis. Et sicut contingit mori sine crisi. ita cū crisi. Cōfortaṫ mensura de morte vt dictū est. q⁹ si signa digestionis corrupte p̄cesserint. vt urina nigra. ⁊ ypostasis nigra. ⁊ similia. sic cōtingit mori sine crisi. Cū enī urina est multa cū residētia multa: ⁊ egritudo moueaṫ motu tardo. ⁊ alia bona signa p̄cesserunt. tunc curabiṫ sine crisi ꝑ paulatinam mr̄. euacuationē. Quartū q⁹ est ꝑpter istius intentionis. s. cognoscere diē ⁊ horā mortis. Cognoscaṫ ꝑ hūc modū. Sicut enim est in morbi principio q⁹ signa digōnis apparēt. ⁊ cū ḃ oia aut bona signa necessario fit terminatio in q̄rta aut infra. sic cū in morbi principio signa corrupte digōnis apparent moriaṫ in quarta aut infra. Et si mor⁹ morbi est velocissim⁹ cuz aliis ꝑticularib⁹ cōuenientib⁹ terminabiṫ in tertia. Et si mor⁹ morbi nō est ita veloz i. v. cōtinu⁹ terminaṫ: in quarta vero ꝑpter inferiorē. Oz subocc̄upat a tertia aut anticipat a. v. Qui igitur diem mortis vel euasionis scire voluerit vel cū crisi vel sine crisi cōsideret dies quartas. ⁊ si signa digōnis apparent in quarta ⁊ mor⁹ morbi erit veloz. cū oib⁹ aliis ꝑticularib⁹ cōuenientibus infra quartā sine crisi. Sup si in prima quarta aut in quacūz apparēt signa corrupte digestionis ⁊ morbi mor⁹ est veloz. moriaṫ in secūda quarta cū crisi Si aūt morbi mor⁹ est tardus sine crisi i secūda quarta moriaṫ. Et sicut dico hanc regulā de prima quarta ⁊ secūda. Ita intelligendū ē de qualiber subsequenti: nisi q⁹ quarte sequentes nō sunt ita certe sic̄ precedentes sicut determinabiṫ in sequenti parte hui⁹. Et ramē intelligendū ē q⁹ terminatio ad malū nō est ita certa sic̄ terminatio ad bonū. q⁹ mor⁹ nr̄. sunt ordinati adherētes vie vni ⁊ ordini vno. Omnes aūt morbi sunt inordinatissimi. ⁊ iō nō ita citi⁹ mortis sicut vite. Si igitur signa mortis apparent ⁊ mor⁹ morbi est veloz mors erit in ꝑmo, Si aūt signa

mortis apparebit & mors est tarda mori-
tur: sed non ita in proximo. Si ergo victoria
morbi appareat supra naturā mors erit
velox. si aūt non ita manifeste apparet mors
erit tarda .s. Est dubitatio de duobus
diebus in quo illorum morietur. Tūc cōsideran-
dus est mors morbi & in illa die in qua mo-
tus morbi est fortior in illa die morietur & non
in alia. Si velimus scire horā tūc debemus
cōsiderare horas fortiores in quibus mag-
gis affligebat. & tūc in illa hora morietur
Si etiā morietur cū crisi vel sine crisi. cōside-
remus ea que dicta sunt. quia si materia mul-
ta viscosa tūc in principio potissimi morie-
tur. Si calor est intensiuus in statu mo-
rietur. Si virtus est debilis in declinatiōe
morietur. & ita cōsiderando statum potissimi
scietur hora. per ea aūt que dicta fuīt dicēs & ho
ras mortis poterit cognosci sicut superius
dictum est &c.

Capl'm.xiij. docet prognosticare quo
tempore debet crisis fieri.

Sicut superius di
ctum est cū virtus est debilis et
mors morbi est tardus & non
apparuerūt signa digōnis :
tūc fit terminatio sine crisi. Et cū urina è
multū spissa cū yposta si bona residēte fit
terminatio ad bonū sine crisi. Cū aūt sig̃
cōtraria apparent terminatio fit cū crisi.
Crisim igitur antecedūt motus difficiles
in nocte: si crisis oportet esse in die. Ista
aūt accidētia sunt sicut difficultas anheli
tus: parafrenesis: dolor capitis: insomnie
tas. & consimilia. Crisis igit fit p partem
ad quam materia declinat. tūc ergo crisis
aut fit per exturā: aut p euacuationē. Si
p euacuationē: tūc si corpus est plectoris
cum: & tempus è vernale: & apparēt corpa
ru. & dolor est in temporibus: & tensio in
ypocondriis sine dolore est citra .xxv. et
pulsus è fortis & magnus: tūc significat q
terminabitur egritudo per fluxū san.na
rium. Si aūt apparent corpa crina: et
titillatio labij inferioris: & pul. est durus:
& cibi reiectio: & dolor precordiorum. signū
est vomitu futuri. Si pulsus est undosus
& superficies corporis est humida vapo
rosa: & temperata signū est sudoris. Si
aūt pulsus est occultus & tardus: & mordica-
tio sentit circa intestina significat crisim
per fluxum ventris. Si autē sit dolor et
mordicatio sentitur circa vias vrinales
& alia sunt priuata. crisim p multitudinem
veine significat. Utrū aūt bona vel mala
b scimus per ea que dicta sunt: & qualia
egritudinis euacuat. Et si egritudo è de
flāte euacuat flā & nō co. & ita de alijs.
Si aūt fiat crisis p exturā b significatur
quod apparent signa ablate digestionis. et
quod el ongat egritudo. & quod est salutifera. tē
igitur materia aut mittit inferius aut supius
Si superius versus maxillā vel versus ra
dicē auris & carnes mollē cognoscat p dif
ficultatē anhelitus & dolorem capitis. b aūt fit
cū materia est ea habens aliquid subtili
tatis. Materia aūt grossa mittit versus
inferiora & cognoscit ex dolore & extēliōs
ypocōdriorum &c.

Incipit particula quinta.

Capitulum primū quinte par
ticule q docet scire quid è cri
sis.

Capl'm.ij. docet vnde dicitur
crisis.

Capl'm.iij. docet spēs crisis.

Capl'm.iij. docet prognosticare cōditōes
necessarias ad veram crisim.

Capl'm.v. q docet prognosticare natura di
erum creticorum per viā experimenti.

Capl'm.vi. q docet inuestigare naturam
dierum creticorum per rōnē sumptā a q̃
dris lune.

Capl'm.vij. de natura & ꝓpletiōe supiorum
quantū pertinet medico.

Capl'm.viij. q docet computare septima
nam medicinalē & mensem.

Capl'm.ix. de cōpendiosa recapitulatiōe
signorum prognosticorum &c.

Capl'm primū docet quid sit crisis.

Crisis est velox mo
tus & vehemens morbi ducēs
ad sanitatē vel ad mortem. Est
autem cum natura a bonis diuidit noc-

ua vt ad expellendum faciat aparata qñ cunq; fuerit necesse ⁊ infirm⁹ patitur angustiam.⁊ morbus durescat. Verba posita in hac notificatione inducant totam naturam crisis. qz ꝑm naturam crisis et virtutez nihil aliud est crisis q̄ subita immutatio accidentis morbi ad consumptionem. Et ideo in quolibet morbo nō accidat mutatio subita ⁊ velox nullo modo potest fieri crisis. Et licet iste motus subitus proprie accidat in acutis. nihilominus attribui potest aliquando in cronicis licet enim cronica moueatur motu tardo tamen aliquando ex aliqua causa subita tribulatio ⁊ angustia potest euenire. ⁊ ꝙ in illo motu subito terminetur morbus: ⁊ ideo est crisis. Crisis igitur est mutatio subita ⁊ velox accidens morbi.⁊ ideo in notificatione primo ponitur crisis ꝙ nihil aliud est q̄ indicium. sicut declarauit in secundo capitulo. Et postea sequitur velox ad declarandum ꝙ motus paulatin⁹ morbi aut paulatina terminatio proprie non est crisis: nisi motus sit velox. Et tō notabiliter ponitur velox ⁊ sequitur vehemes ad declarandum ꝙ motus velox non sufficit ad declarandum ꝙ in crisi est motus localis ⁊ motus alteratiuus. cum materia alteratur assimilando. digerendo. calefaciendo.⁊ sic de aliis motib⁹ alteratiuis.⁊ est ibi mot⁹ localis. quia motus est mutatio per existentiuz. Nunc autem mutatur ⁊ mouetur materia partim interius:⁊ partim exterius: ⁊ partim ad membra sensibilia. Et ideo est ibi propr̄ hunc motum localem tanta angustia: et tanta tribulatio que sequitur morbum. Et est intelligenduz ꝙ iste motus aliquā do est morbi actiue.⁊ aliquando est morbi passiue. Morbi est actiue cum principaliter ⁊ sinthoztice mouetur morbus contra naturam.⁊ succūbit natura ⁊ moritur. tunc iste motus est morbi actiue. Aliquando passiue cum natura preualet morbo ⁊ mouet morbū ⁊ succumbit morbus ⁊ inest motus morbi passiue. ⁊ ita b̄ capitur hoc magis proprie motus morbi. Verum est passiue quia crisis plus pertinet sanitati q̄ morbo. nisi in morbis pestilentialibus. nisi corrumpantur principia vite. Unde intelligendum est ꝙ quecunq; fiat crisis. finaliter ad malum nunquam est crisis nisi natura aliqualiter intendat resistere morbo: vt dictum ē. aut sequitur ducens ad sanitatē aut mortem. quia crisis non est nisi indicium. ido terminatur de se ad vtrunq;. Et quando virtus est fortior terminus est ad salutez ⁊ quando morbus est fortior terminus est ad mortem. et vt indicaret ꝙ aspect⁹ est ad vtrunq;. ideo posuit vtrunq;. Aliquando igitur est ad sanitatem ⁊ aliquando ad mortem et sequitur etiam cū natura a bonis diuidit nocitiuum vt ad expellendum faciat apparatum. Per ista verba potissime notificatur nobis crisis que fit ad bonum. Bona enim crisis et laudabilis non fit nisi vt nocitiuum segregetur a iuuatiuo. Si enim iuuatiuum expelleretur: tunc fieret ad malum ⁊ cum aggrauatione. Si autem nocitiuum tunc fit ad bonum ⁊ cum alleuiatione. Primo fit diuisio ⁊ postea amissio. non quod diuisio sit alia virtus nec continetur sub digestiua. immo continetur sub expulsiua. Et ea enim virtute que expellit et ea separatur. In hac enim diuisione spargitur vt plurimum ad membra.⁊ ideo ē dolor admirabilis.⁊ ꝓ tanto fit iniquior bozarum.⁊ paratur tunc vt ad exterius expellatur. Si autem crisis fiat ad mal̄ aliqualiter ⁊ natura intendit resistere ⁊ separate expellere licet non possit complete ⁊ sequitur quodcunq; est necesse ⁊c. In crisi āt proprie dicta ir; qua accidit proprie velox et subita mutatio necesse ē statum esse nequiozem bozarum. ⁊ ideo magna inflatio cum tota ambiatur vndiq; ⁊ magnus dolor ⁊ angustia. cum transeat per membra sensibilia. Unde igitur ꝓcluditur ꝙ crisis est velox ⁊ vehemens motus morbi ⁊c.

Capl'm. ij. vnde dicitur crisis.

Risis sumpsit nomen a iudicijs. sicut enim vir positus in iudicio sanguinis tor⁹ expauescit. sic patiens in crisi conturbatur.

Crisis cñ iudiciū interp̃tat pp hanc fi'i-
tudinē. Jn bona cñ crisi ⁊ vero iudicio q̄
tuor sunt necessaria. s. actor. reus. testes ⁊
iudex. Unde bon⁹ iudex ꝫ sit de cā certi
ficar⁹ ꝑm sc̃m nō dz aliquem condēnare
nec absoluere. nisi ꝑm naturā testiū. Ode
dic⁹ aūt ē loco iudicis iste bon⁹ medic⁹ ve
luti bonus iudex vndiq; certificar⁹ p nāz
accidentū. Sit p pulsuz ⁊ vrinā ⁊ ita de
alijs bene naturā absoluere ⁊ morbū cō-
dēnare. ⁊ ita ꝓnosticare ipm euasurum.
Si aūt pulsus ⁊ alia bñ testificantur ꝓ
morbo dz morbuz absoluere. ⁊ naturam
cōdēnare. ⁊ ita ipz ꝓnosticare morituꝝ.

Capl'm. iij. docet species crisis.

Species enim cri
s sis sunt. vi. Prima species
in qua pa. subito mouetur
ad salutē. Secūda ē i q̄ pa.
subito ad mōtē mouet. Tertia ē i qua pa.
paulatine ducit ad salutē. Quarta est i q̄
paulatine ducitur ad mortē. Quinta ē in
qua pa. subito ducitur ad bonū impfectū
⁊ paulatine cām ad pfectā. Sexta est ⁊ vl
tima in qua pa. ducitur subito ad malum
impfectū ⁊ paulatine ad pfectū Et ꝓprie
nō pōt dici crisis nisi de primis duabus
specieb⁹. qñ crisis ē velox ⁊ subita muta
tio. ⁊ ista mutatō nō fit nisi in istis duab⁹
Et si proprijssime vellem⁹ loqui non dici
tur crisis nisi de prima. cū crisis magis ꝓ
ueniat sanitati q̄ morti. oēs aūt alie spēs
nō dicuntur crisis nisi quadā attributiōe
spēs igr crisis nō sunt nisi sex ꝛc.

Capl'm. iiij. docet pronosticare cōdi-
tiones necessarias ad verā crisim.

A vera autē crisi
s ⁊ perfecta necessarie sr. vi.
ꝑditiones. Prima vt sit cō
pleta. Secunda q̄ sit certa.
Tertia q̄ sit salua. Quarta q̄ sit manifes
ta. Quinta q̄ sr. indicata. Sexta q̄ sit in
die cretica. Unde dico q̄ prima cōditio
est q̄ sit completa. Jn bona ⁊ pfecta crisi
requiritur q̄ mā peccans euacuetur. ⁊ q̄
tota euacuetur ⁊ i tertiana euacuetur co.
⁊ tota materia peccās. Et i cotidiana flā
⁊ totū. ⁊ sic de alijs. Si aūt materia non
peccās purgeť nō curabitur morb⁹: cum
nō euacuetur sua cā. Et sic requirit̃ q̄ to
ta materia euacuet̃ qñ aliter aut morb⁹
nō cessabit aut faciet recidiuā. Prima igr
cōditio que requiritur in bona crisi ⁊ per
fecta est q̄ sit ꝓpleta. Secūda cōditio est
qđ sit certa. Dec secūda cōditio dep̃det
ex prima certa i. qđ nihil remaneat ne de
inde possit facere recidiuā. Tūc cñ crisis
est certa cū ꝓpleta morbi materia euacua
tur. Tertia condit'o que requiritur ē qđ
sit salua. i. qđ nō veniat cū terribilib⁹ acci
dentib⁹ ⁊ pnecabilib⁹. qñ aliqñ eruť os
culus ⁊ amittit̃ man⁹. aut remanet aliena
tum. ⁊ sic de alijs. ⁊ talis crisis est sinthoz
tica. cuius materia ē venenosa ⁊ pnecabi
lis ⁊ nō dīno salubzis. Iz aret̃ prim⁹ moz
bus cñ terribili cū crisi curatur. ⁊ ita req̄-
ritur tertia ꝑditio q̄ sit salua. Quarta cō
ditio que requiritur ē qđ sit manifesta. i.
qđ euacuet cū euacuatiōe sensibili aut cū
eritura. Intelligendū ē q̄ impossibile ē
aliquē a morbo acuto euadere sine euacu
atione sensibili: aut sine eritura. Unđ cū
sine istis fe. cessat subito. tūc cñ distinguo
aut cñ fe. est valida: aut lenta. Si fortis
⁊ valida cesset ꝓter insensibilē euacuati
onem. aut eriturā. tūc distinguo. aut enim
regitur sicut cōualescēs ⁊ san⁹. aut sicut i
firmus. Si sicut cōualescēs necessario re
cidiuabitur Si bene regatur sicut infirmus
recidiuabit ꝫ ñ ita male sit ꝑ⁹. Si autē
fe. fuerit lenda ⁊ cessauerit ꝓter ista tūc di
stinguo. aut regitur sicut san⁹: aut sicut in
firm⁹. Si sicut sanus necessario recidiua
bit. Si sicut infirm⁹ impossibile est q̄ reci
diuet. Et in hoc solo casu ⁊ raro possibile
est q̄ nō recidiuet. i. fe breuitās fe. cōtinua
lenta cui⁹ fe. cessauit sine euacuatione ma
nifesta aut eritura. Cū aūt vtitur regimie
sicut infirm⁹. verū ē q̄ possile est q̄ pa. sit
colicus ⁊ materia pauca subtilis ⁊ alia ꝑ
ticularia cōueniāt. ⁊ q̄ euacuetur materia
insensibiliter. ⁊ ita terminabitur morbus
cū euacuatiōe insensibili ⁊ sine eritura. Ꝟ
tñ est de rato cōtingentib⁹. Et iō dz me
dico talis terminatio sꝫ est suspecta. ⁊ iō ē
possibile aliquē euadere a morbo acuto
sine euacuatiōe sensibili aut sine eritura.
Euacuatio sensibil' appellat̃ sicut fluxus

lan.nartū.vomit⁹.⁊ ista de alijs. Quarta igit̄ cōditio q̄ in bōa crisi ⁊ pfecta requiritur est q̄ sit manifesta. Quinta cōditio est q̄ sit indicata ⁊ ista est de magis principalibus. Impossibile ēm est crisim fieri ad bonū nisi signa digōnis p̄cesserint post q̄. enim manifesta ē ⁊ pfecta. Signa digōnis apparuerunt in die indicatiua. Et cōtinuata sunt illa signa. ip̄ossibile est mori ex ala egritudine. nisi error intercedat. ⁊ ita ista ꝯditio est summe necessaria in bona ⁊ pfecta crisi. q̄ sit indicata. i. q̄ signa digōnis p̄cesserint. Sexta ⁊ vltia cōditio ē q̄ crisis sit in die cretica. Vtr⁹ eiꝫ diei cretici est fortis qm̄ si in ea apparuerint bona signa melioza erūt. ⁊ si mala peioza erūt rō aūt inferi⁹ subiūgek. Ista āt mā aliter cōsueuit pscrutari. Illa enim crisis melioꝛ est q̄ cū purgatione ē q̄ illa q̄ ē cū apostemate. Secūda cōditio est q̄ illa crisis q̄ purgat māꝫ nociuā melioꝛ est. l. opposita. tertia cōditio est q̄ illa crisis ēmelioꝛ q̄ fit p emūctoria debita q̄ l. dī opposita. Quarta cōditio est q̄ illa crisis melioꝛ est q̄ fit cū alleuiatione q̄. l. oppositā. Quinta cōditio q̄ illa crisis est melioꝛ q̄ venit post signa digōnis. Sexta que fit in die cretica. Ista enim omnia oꝫ in bona crisi ⁊ perfecta esse.

Capm̄. v. docet naturā diei creticoꝝ pnosticare p viam experimenti.

a dhoc vt aliquis vtiat in notitiā dierū creticoꝝ p viam exp̄imenti tria oꝫ scire Primo vt sciaṁ principia egritudinis. Secūdo q̄ error nō intercidat. Tertio q̄ si egri cōtinuerant se p tres dies q̄ sciaṁ cui illoꝝ attribuek. De primo est agendū Intelligendū q̄ de facilioꝛibus reb⁹ ē scire principiū morbi. Et principiuꝫ. n. morbi non est cōputandū a principio decubitus. Aliquis eiꝫ ē fortis ⁊ magni cordis ⁊ febricitauit p tres dies vel plus anteq̄ velit iacere. ⁊ ita esset medicus deceptus in decubitu. Aliquis ē est delicatus ⁊ rarus ⁊ molle. p naturā ⁊ incipiet iacere anteq̄ febricitet p tres dies. ⁊ ita medic⁹ decipietur. Nō igitur a principio decubit⁹ morbi principiū cōputabitur. Ex alio igitur oportet cōputare. Illud igit̄ ē principium morbi cū operationes manifeste leduntur. Cum igit̄ aliquis non comedit sicut consueuit. nec dormit. nec vigilat. nec sedet. nec ambulat. ⁊ sic de alijs. Hoc enim principiū morbi cōputabit̄ k. manifeste cessare ab opationibus consuetis. ⁊ quia sensibilia manifesta sunt. ideo de facilioꝛibus reb⁹ est scire principiū morbi. Et principiū igitur cōputabitur a manifesta lesione in opib⁹ cōsuetis. Ꝑm q̄ oꝫ scire ē q̄ nō intercidat error. ⁊ ideo oꝫ b iiij. ꝓsiderare. Primū q̄ medicus sit sciēs si eiꝫ errat nesciet dietare ⁊ medicamina applicare. oꝫ q̄ peat virtus dierū creticorum. Secūm est q̄ patiēs sit obediēs. Si enim recusat farmaciā. flōiam. localia remedia. plongabitur morb⁹. aut veniēnt periculosa sinthorta. ⁊ ita piet virtus dieꝝ creticoꝝ. Tertiū est q̄ ministri sint diligētes lꝫ raro ueniank ⁊ ponam⁹ vnū grossum exemplū si nota cū patiens debeat iurta p̄ceptū medici vti ordeato aut cōtuso sꝫ si fuerit tritū pip aut allia ⁊ silia. in vase in quo pantur ⁊ minister non aduertit ⁊ parat ibi cibaria aut cōtusuꝫ immediate illud destruit. Nō igit̄ est dubiū si ministri inepti sunt piet virtus dieꝝ creticorum. Quartū est q̄ oia q̄ extrinsecus sunt q̄ fere inumerabilia sunt sint ad velle patiētis. verbi gratia ponam⁹ q̄ in dieb⁹ oꝫ fieri crisis ⁊ in nocte antecedente debeat pa. dormire ⁊ quiescere si ag̃ustiatur. ꝓpter latratū canū. aut insultū latronū aut malas rumores. ⁊ silia inumerabilia. Certe pariet virt⁹ diei cretice. ergo ad b q̄ dies cretica cognoscatur p viā exp̄imēti oꝫ iiij. scire. q̄ medicus sit sciens. ⁊ patiens obediens. ⁊ ministri diligētes. ⁊ oia q̄ extrinsecus sunt sint ad velle patientis Tertiū q̄ oꝫ scire est q̄ si crisis continuauerit se p tres dies ⁊ non sciatur cui illoꝝ attribuatur ex cōsideratione dependent quatuor. Primuꝫ est vt sciatur egritudo. Secūduꝫ est vt sciatur natura diei. Tertium est vt sciatur principiū circuit⁹. Quartū q̄ sciatur tp̄s durationis. De primo ē agendū. Ponam⁹ q̄ crisis continuauerit se p die. vi. vel. vij. ⁊ medic⁹ ignoret cui illoꝝ illa crisis debeat attribui. tūc oꝫ recurrere ad nigredinē. ⁊ q̄ sciaṁ vtrūmoueat

ad egritudi

per neruum parē vel imparē. ⁊ si p impa
rem crisis dꝫ attribui. vij. cuꝫ sit impar. ⁊
ita oꝫ scire naturā egritudinis. Secūdū
qđ opꝫ scire ē naturā dici ponak ꝙ crisis
cōtinuet se p die. vij. ⁊ .ix. ⁊ medicꝰ dubi
tet cui illoꝝ dēat attribuē. tūc dꝫ ꝓsiderak
nāz dici. Nūc āt. vij. nullo mō est cretica
ix. ē cretica qz inter cadens. tūc ipse debꝫ
attribuere crisiꝫ nouē ⁊ nō. vij. qz nō cre
tica. Tertium ꝙ opꝫ scire est ꝙ medicus
nō ignoret principium circuituū. ⁊ ad
oꝫ tria scire. Principiū circuitꝰ: principiū
rei: ⁊ consumptionē. Principiū circuitus
appellatur cū dolores. tōsiones ⁊ vigilie.
incipiūt intēdi. Principiū rei appellatur
cū materia cuacuak p sudorē ⁊ sīlia. Con
sumptio appellak cū māifeste mā cuacu
ata est. Nūc aūt ponamꝰ ꝙ crisis cōtinua
uerit p quartā die ⁊ quintaꝫ. ita ꝙ princi
pium circuitꝰ ē in quarta. Principiū āt
rei est in. v. Dō dubitat medicus cui de
beat attribuere crisim. certe quinte q̄ ha
buit duo. Principiū rei ⁊ cōsūptionē. Et
est intelligendū ꝙ si dies quarta habuis
set principiū circuitus. ⁊ principiū crisis
quarte essꝫ attribuēda. ⁊ ita illa dies erit
cretica plurima illoꝝ habebis. Quartuꝫ
⁊ vltimū ꝙ oꝫ scire est tps durationis. ꝓ
di gratia: ponamꝰ ꝙ crisis continuet se p
tres dies ita ꝙ principium circuitꝰ est in
quarta. ⁊ durauit p. vi. horas. ⁊ principiū
rei fuit in quinta. ⁊ durauit p. vij. horas.
⁊ cōsūptio fuit in. vi. ⁊ durauit p. viij. ho
ras. Tunc medicus nescit cui illoꝝ dꝫ at
tribuere. tūc medicus dꝫ cōsiderare que
dies habuit plꝰ de tpe. i. ꝙ dies hūt plu
res horas. ⁊ illi q̄ que plures habet ho
ras crisis est attribuēda. Quarta ergo ñ
est cretica qz non hūit nisi. vi. horas. nec
sexta. qz nō habuit nisi. viij. Quinta vero
q̄ habuit. vij. horas erit cretica crisis igit
erit sibi attribuēda. Qui igit nām dierū
creticoꝝ scire voluerit. primo oꝫ cōsidera
re ꝙ error nō introducatur. ⁊ ꝙ sciak prin
cipiū morbi. ⁊ si crisis ꝓtinuauerit se per
tres dies ꝙ sciak cui illoꝝ attribuīt. ⁊ ad
hoc oꝫ. iij. scire nām egritudis. nām diei
⁊ principiū circuitus. ⁊ tēpus durationis
⁊ in principio circuitus oportet scire. prī
cipium circuitꝰ rei, ⁊ consumptionem, et
cetera.

Capitulū. vi. docet inuestigare naturā
dierum creticoꝝ per causam sumptam
a quadris lune.

Numerus et sufficiē

tia dieꝝ creticoꝝ habek p hūc
modū. Dierū creticoꝝ q̄dā sūt
cretice. quedā indicatiue. ⁊ quedā interca
dentes ⁊ prima ⁊ secūda dies sunt nō cre
tice. Impossibile eiꝫ est crisim ibi venire
ad bonū. cū crisis bona nō fiat nisi pᵒ sig
na digōnis ⁊ tā in modico non pōt esse
digā. Tertia est inter cadēs. Possibile eiꝫ
est crisiꝫ fieri ad bonū cū mā mou eak per
motū iparē ⁊ morbi motꝰ velocissimus.
Et ideo ꝓpter radicē inferiorē magis sit
crisis q̄ ꝓpter supiorē in tertia. Dies āt
quarta ꝓprie loquēdo est indicatiua. q̄ ē
indicatiua prime scpᶜ. quicq̄d dꝫ fieri in
vij. ⁊ si in. iij. appareāt signa bone digō
nis. in. vij. crisis fiet ad bonū. Et si in. iij
appareāt signa corrupte digōnis morie
tur in. vij. et si nullū illoꝝ appareat nihil
innouabitur in. vij. Quarta dies nō ē cre
tica quātum ē de radice inferiori. qz motꝰ
mᵉ. aut est p numerū parē aut iparē. Si
aūt egritudo p motū imparē moueak tē
nō mouebik i quarta cū sit dies par. Si
aūt mā moueatur p motū parē tūc in taꝫ
modico tpe ñ pōt moueri ad bonū. ⁊ ita
q̄tū ad radicē inferiorē nō pōt fieri crisis
in quarta ad bonū. Dicꝫ est ꝙ largo mō
accipiendo crisim a quacūqꝫ die egritudi
nis ē possibile mori. ⁊ ita erunt cretice.
Euadere aūt nō nisi in tertijs dieb⁹. ⁊ iō
nō ois dies cretica. Aliq̄n igit est possi
bile crisim fieri in quarta q̄tū est ex radi
ce supiori. cū sit semiquadra ex aspectu oꝫ
bis. ⁊ motu materie. Et cū morbi motꝰ ē
equalis vt in hōtena. raro accīt igit dies
quarta. igit nō ē proprie cretica nec inter
cadēs lꝫ indicatiua. Ergo ei ꝓprie ptinꝫ
ꝙ ē indicatiua ⁊ nō quoquomodo idica
tiua lꝫ fortissime. Et qz virtꝰ est fortis ad
huc ⁊ qz lune influctia vadit ad cōplemē
tum. Et iō ypostasis al. pēdens in vrina
apparens in quarta sufficit ad p̄dicendū
crisim in. vij. ꝙ nō essꝫ sic in alijs quartis
indicatiuis sequentib⁹. Quinta aūt dies
ꝓprie est intercadēs. qm̄ ꝓpꝫ velocem
motū mᵉ. aliq̄n anticipat a. vij. aut subo

cupat a tertia. Sexta aũt dies est ꝓprie nõ cretica. Nõ enim in ea fit crisis cũ omnibus suis cõditionib⁹ bonis ſz est mala aut facit recidiuã ⁊ ſiſſia. Pro tanto qz nõ semiquadra. nec finis quadre. ⁊ ideo nõ fit ibi crisis quãtum est ex aspectu ozdis nec ẽt ex motu m^c. qz si mot⁹ m^c. est ꝑ impare. tũc cũ sexta nõ fit impar. iõ non mouebitur nisi sinthonice. ⁊ ita ad malũ Si mã mouetur per dies pares. tũc egritudo q̃ naturaliter mouek ꝑ motuz parẽ ẽ cronica. Cronica aũt egritudo nõ põt eẽ digã in tã modico tpe. ⁊ iõ non est crisis ad bonuz in. vi. ⁊ hoc nõ est verũ nisi in fe. sanguinea. cũ moueatur equaliter per parẽ ⁊ impare põt terminari ad bonũ in die. v^i. sed est de raro cõtingentib⁹. Hoc igiſ est de nã dici. vi. Dies aũt. vi. ẽ creti ca. B est dies beata hz primulegia multa valde. Ibi enim cõcurrit radix inferior. ⁊ est ibi mot⁹ m^c. qz impar ꝓcurrit ibi radix supioz. quia est finis quadre. ⁊ ita influẽtia magna ex orbe. igiſ in. vi. vtplurimuz crisis ad bonũ fortuz est iter oẽs: primo qz virt⁹ est fortis ⁊ in tã modico tpe non posset esse debilitata. ⁊ qz mot⁹ m^c. cũ sit impar. ⁊ q̃ finis quadre. vi. enim ex bene ficio orbis est fortissima. Cũq; luna sit in directo aspectu. Ponam⁹ q luna sit in principio egritudinis. in principio arietis. tc̃ est i signo ca. ⁊ fc. tũc cũ luna ẽ in. vi. ẽ in principio cancri. q̃ hz influẽtiã oppositã q est frigi. ⁊ hu. qz igiſ ꝓfortatur morbus ex siſi. ⁊ curatur ex ꝓtrario. ⁊ quotiens in quocũq; signo luna fuerit cũ est. vi. tunc est in signo cõtrarie qualitatis. aut quo ad vtraſq; qualitates. aut quo ad alteram. ⁊ ista influit influentiam oppositaz quare. vi. a principio in quocunq; fuerit signo luna erit fortissima cũ sit trãsmutatio facta ad oppositã influentiã. sicut melius videbit̃ inferi⁹. est igiſ vna finis prime sep^e. Octaua aũt est principiũ. ij. sep^e ⁊ est dies par. ⁊ nõ est cretica. Impossibile. n. est fieri crisim ibi ad bonũ cũ nõ participet aliquid de radice supiori nec inferiori. Nona aũt dies est intercadẽs. vnõ ꝓpter aliquas causas intrinsecas vel extrinsecas. crisis suboccupat a. vi. aut anticipat ab. ci. Dies. x. est nõ cretica. Dies aũt. xi. est dies indicatiua. Est enim media sedõ septimane. vii sicut. xiii. indicat. vii. ita. xi. xiiii. tñ oz q̃ signa sint magis manifesta cũ virtus sit magis debilis dies. xii. nullo mõ est cretica ⁊ nõ cretica appellatur. Dies aũt. xiii. quãtum est ex radice inferiori dz esse cretica. Sz quia virt⁹ ẽ debilis ex se. nõ põt mouere mãz iõ spectat debilificium orbis. sz ad. xiiii. xiii. intercadẽ appellat. xiii. indicatia appellat. ibi. n. ẽ de iudiciũ cũ sit luna plena. ⁊ si nõ cõuenit morbus cũ lunatiõe saltẽ est i orbe signorum cũ cretica oppositione ⁊ opposita influentia. sicut aries est. ⁊ libra ⁊ taurus. ⁊ scorpio. ⁊ sic de aliis. xiii. est indicatiua. ⁊ finis. ii. sep^e. ⁊ principium tertie. xv. dies est intercadens. quoniaz ibi est crisis subocc upando propter aliquas cãs. a. xiii. aut anticipando a. xvii. vel. vi. nullo modo est cretica. est aũt ꝓprie indicatiua. et est mediũ tertie sep^e. Unde sicut in quarta indicat. vii. ⁊. xi. xiii. ⁊ ita. xvii. xx. Decima autem octaua ꝑm omnem modum est non cretica. xix. est intercadens. xx. aũt dies proprie est indicatiua ⁊ est finis tertie septimane. Et ita. vi. pyodi particulares procedendo de quarto in quartuz in cludũtur in hoc pyodo vniuersali. ⁊ sic in his primis. xx. dieb⁹. tertie septimane pputantur. ita per ordinẽ in aliis. xx. diebus alie tres septimãe cõputabũtur. Et ita sensus pyodus vltis terminabit̃ in. xl. ⁊ tertius. lxxx. ⁊ ita de aliis. Sed aduertendũ q̃ post. xx. diem dies medii nõ sũt ita cretici in medio sicut in primo pyodo vbi cum virtus ꝓcedat continue debilitãdo. Dies enim critici post. xx. sunt illi qui nõ proportionanẽ particulariter. Primi dies igitur non critici post. xx. sunt. xxii. xxiii. xxiiii. xxv. xvi. xix. xxx. ⁊. xxxii. ⁊. xxxiii xxxv. xxviii. xxxix. Post dies aũt. xl. raro accidit crisis nisi per exituram aut ꝑ paralime m^c. digestionem. ⁊ ideo computamus per septimanam ⁊ mẽses. ⁊ annos ⁊ etates.

Capl'm. vi. de nã ⁊ cõpone supioruz quantum pert. net medico.

Arca istam materiã

c est intelligenduz q̃ nã dicẽ⁹ cretico⁹ sumit a duplici dicatione

Quarū vna ē inferioꝝ ſumpta antea morbi que ꝺem eſt cogitabilis ⁊ variabilis nō habēs inhereꝛe. viij°. nec ordini. viij°.

Alia aūt eſt ſumpta a radice ſupioꝝ que quidē nō eſt agitabilis nec variabilis ad heres vie. viij°. ⁊ ordini. viij°. vñ oē ꝙ eſt pulchꝝ ⁊ honeſtū ꝺ ſurſuꝝ ꝓuenit. Egritudines aūt duplices. ſunt quedaꝝ acute quedā cronice. Cronice aūt regunt̄ ꝑ motum ſol cū ſol. nō pagret zodiacuꝝ. niſi ꝑ annū. ⁊ iō ꝙ mouet̄ motu tardo. Et acute regulant̄ ꝑ motū lune cuꝝ luna pagret zodiacū totū in mēſe vno. Vñ luna his inferioꝝ ꝺñatur nō ꝓpter virtutē ſuaꝝ maioꝛē. ſed qꝛ magis approximatur ad nos ⁊ recipit influentiā oīum inferioꝝ vñ in hāc ꝺñatur. ꝙ ꝓbāt conchilia. ⁊ fluxus ⁊ reflux⁹ maris. vñ luna aſſimilatur cōſuli. ſol aūt regi magno. vñ ſm ꝙ ſuperficies lune inferioꝝ plus vel min⁹ ꝺe lumine ſolis recipit ſm hoc in his inferioꝝ luna influit plus vel minus. vnde ſol eſt in medio ſtellarū erraticaꝝ ſicut rex ī regno ſuo. vnde nullo indigetꝛ oēs enim co. indigent. Q̄ ꝓpterꝙ ſole aſcendente nullo obſtante facit eſtatem. Sole deſcendēte nullo obſtāte facit yemen. Luna autē in aſcendendo duas hꝫ quadras ⁊ duas ſemiquadras. ⁊ ita hꝫ quatuoꝝ aſpectus in aſcendēdo. hꝫ inequales. ⁊ quatuoꝝ in deſcendēdo. Prim⁹ aūt aſpectus lune vocatur ſextilis. ꝓ tanto qꝛ ſexta ꝑs lune ē illuminata. ⁊ quia quarta pars ſignoꝝ zodiaci ē inter ſolē ⁊ lunā. ⁊ ſunt duo ſigna et eſt dies quarta. ⁊ hꝫ debiliter influere cū paꝝ ſit illuminata. ⁊ ꝓ tanto raro accidit criſis in quarta ꝺie. Secūdus aſpect⁹ vocatur quart⁹. quia quarta ꝑs lune illuminata. ⁊ qꝛ quarta ꝑs ſignoꝝ zodiaci ſunt inter ſolē ⁊ lunā. ⁊ ſunt ſigna tria. ⁊ hoc ē in. vij. ꝺie. ⁊ qñ iſta cōueniunt ꝙ eſt in. vij egritudinis. ⁊ in. xiij. luna cōiter ē criſis fortioꝛ inter oēs. vij. enim ꝺe ſe eſt fortis cum ſit in ſigno oppoſite cōplexiōnis. ⁊ ſatis ſit illuminata ⁊ tertia pars ſit inter ſolē ⁊ lunam. Et ſunt quatuoꝛ ſigna. ⁊ eſt ꝺies. xi. ⁊ licet ex oꝛbe fortioꝛ influentia. Virtus tñ eſt debilitata. ⁊ eſt media ſecū ꝺe quadre ſicut quarta ꝓime. Quart⁹ aūt aſpectus vocatur oppōnis ſeu ꝺebereꝛ. i. ꝓſentialiū. qꝛ medietas ſignoꝝ zodiaci ſunt inter ſolē ⁊ lunā. ⁊ tota ē illuminata ⁊ eſt ꝺies. xiij. Et eſt quantū eſt ꝺe ſe influentia in altimo fortitudinis: ⁊ eſt f nis ſecunde quadre. Iſte autem due quadre ⁊ due ſemiquadre que ſunt in aſcendendo ſunt fortioꝛes quantū eſt ꝺe ſe ꝙ ille que ſunt in deſcendendo. Cū in aſcendēdo luna vadat ad cōplementū. ⁊ in deſcendendo cōtinue minuatur. Luna aūr in deſcendendo hꝫ alios quatuoꝛ aſpect⁹. Prim⁹ vocatur ternus. cum luna ſit in decreſcētia. xij. ꝺie. Secūdus vocatur quart⁹ cuꝝ luna eſt in. xx. Tertius ſextilis. cum ſit luna in. xxiij. Quartus eſt coniunctionis. cum luna eſt in. xxvij. ꝺie. Unde intelligē ꝺum eſt ꝙ alia eſt influentia in cōiunctione alia in operatione. quia in cōiunctione moꝛatur vtplurimū tribus ꝺieb⁹. In oppōne aūt vno inſtanti. Intelligenduꝫ ēt ꝙ ſupra hāc influentiā oꝫ alia conſiderare. ſ. euforunii. ⁊ diſſorunii. ꝙ hꝫ iſta egritudines aliē ⁊ aliter terminātur. Ponamus duos quoꝝ vn⁹ hꝫ fortunium in ariete. ⁊ alter hꝫ diſſortunium in tauro. Certe quotiens cōtingat primū infirmari in ariete aut in ſignis oppoſitis ꝑ quadraturam vt in cancro ⁊ ſilibus bene terminatur ab egritudīe ſua ⁊ quotiēs ipm infirmari in cancro aut in ſignis oppoſitis ꝑ quadraturā vt ī leone ⁊ ſilib⁹. Peſſime tūc eſt ei in illa egritudine. ⁊ iō ponamus eos infirmari in eaꝺē ꝺie quoꝝ vn⁹ incipit infirmari cū euſortunio. ⁊ alter cū inſortunio. hꝫ egritudo ſit equalis. nihilominus vn⁹ in. vij. creticabit qui erat cum euſortunio. ⁊ alter morieť. ſ. qui erat cum inſortunio. Et eſt intelligenduꝫ ſm nām egiptiorum. ꝙ ſm nām ꝓſtellationis ⁊ influentie oīum oꝛbiuꝫ in oꝛa caſus ſcīs in matrice accidit membroꝝ lineatio ⁊ figura. ⁊ ſm naturā influentie in hora natiuitatis regulabitur tota vita in moꝛib⁹. ⁊ a vultu cū vultus inferioꝛ ſit ſubiectus vultui ſuperiorum. ⁊ iō cū oꝛbes nō influāt ſm neceſſitatez influūt tñ ſm aptitudinē ⁊ ſm diſpoſitionē. Ita ꝙ ſi aliquis ad ꝗ ſit diſpoſitus quantum eſt ex oꝛbe nū ꝙ erit in cōtrario ita aptus. Et ꝺe hoc ſapientes egipti narrāt exempla multa. Primū poteſt eſſe iſtud filius cuiuſdaꝫ regis fuit aptus quātuꝫ eſt ex influctia ſupioꝝ

q̄ esset faber ⁊ nūq̄ potuit esse in ꝑtrario q; pater ei⁹ administrabat ei scutū ⁊ lanceaz filī semp ibat ad fabros ⁊ fuit optimus faber. In ꝑtrario aut officio fuit in eptissim⁹. Silr narratur q̄ duo pbi iacuerunt in domo cuiusdā textoris. ⁊ illa nocte natus est filius. ⁊ notauerūt ascendētes ⁊ adequauerūt planetas ⁊ inuenerūt q̄ dispositus erat ad pbam ⁊ scripserunt nomen textoris ⁊ pueri ⁊ vetule. Et post multa tēpora cum pater eius vellet ponere eum arti sue ipse respuebat in tm̄ q̄ finaliter fugit ad manus predictor piloso phorū ⁊ fact⁹ fuit pbus. Dec ⁊ alia multa possemus apponere sed relinquitur ꝓpter breuitatem.

Capitulū.viij. docet cōputare septimā medicinalem ⁊ mensem.

Edicus enim velit

m uoluit aut supponēdo aut quō cōtineatur dz ad min⁹ scire natura ⁊ cōplexionem signoꝝ ⁊ cōplexionē stellarū erraticarū. Nunc aūt intelligēdū est q̄ signa sunt.xij. ⁊ stelle erratice sūt.vi. Primū signū zodiaci est aries. Zb eo.n. incipiuntur oēs opationes. est.n.ca. ⁊ sic. ꝑpl'onis. ⁊ est signū mobile masculinum cuius oppositū est libra. ⁊ hz aspectū ad caput ⁊ ad collū. Secūdum signū est taurus. ⁊ est fri. ⁊ sic. cōplexionis. ⁊ est signū stabile fixū. cui⁹ oppositū ē scorpio. ⁊ hz aspectū ad collū ⁊ spatlas. Tertū signū est gemini. ⁊ ē ca. ⁊ hu. cōpl'onis. ⁊ mediocriter inter stabile ⁊ mobile. ⁊ est masculinū. cui⁹ oppositū ē sagittari⁹. ⁊ hz aspectum ad brachia. Quartū signū ē cancer frē ⁊ hu. cōpl'onis. ⁊ est signuz mobile femineū. cui⁹ oppositū ē capricornus. ⁊ hz aspectū ad pectus. Quintū signū ē leo. ⁊ est ca. ⁊ sic. cōpl'onis. ⁊ signuz stabile masculinū. ⁊ hz aspectū ad coz ⁊ stōm ⁊ mēbra vicina cordi. cui⁹ oppositū ē aquari⁹ Sextū signū est virgo. ⁊ ē fri. ⁊ sic. cōplexionis. ⁊ est signū mediocre inter mobile stabile. ⁊ est femineū. cuius oppositū ē pisis. ⁊ hz aspectū ad vmbilicū ⁊ ptes vicinas. Septimū signū ē libra. ⁊ ē ca. ⁊ hu. cōpl'onis. ⁊ signū est mobile masculinuz cui⁹ oppositum est aries. ⁊ hz aspectum ad anchas. ⁊ ad renes ⁊ miniam nature. Octauū signuz est scorpio. ⁊ est fri. ⁊ hu. cōplexionis. ⁊ est signū stabile femineum cuius oppositū est taurus. ⁊ hz aspectuz ad matricē. ⁊ virgā. ⁊ testes. ⁊ pitoneon. Nonū signū est sagittari⁹. ⁊ ē ca. ⁊ sic. cōplexionis. ⁊ est signū mediocre inter stabile ⁊ mobile. ⁊ est masculinū. cui⁹ oppositū est gemini. ⁊ hz aspectū ad musculos cosse. Decimū signuz est capricorn⁹. ⁊ est signū fri. ⁊ sic. cōpl'onis. mobile femineū cui⁹ oppositū est cancer. ⁊ hz aspectū ad genua. Undecimū signum est aquarius ⁊ est ca. ⁊ hu. cōplexionis. ⁊ est signuz stabile masculinū. ⁊ hz aspectū ad tibias. cuius oppositū est leo. Duodecimū signuz est pisces. ⁊ est fri. ⁊ sic. cōpl'onis. mobile femineū. ⁊ aspectū hz ad pedes. cui⁹ oppositum est virgo. Et est intelligendū q̄d q̄lz signū hz.xxx. gradus. ⁊ i toto zodiaco sunt.30060. gradus. Si ār planete erraticē.vij. Primus est saturn⁹ vire cōtrarius maliuolus fri. ⁊ sic. compl'onis. tardi motus. qui hz aspectuz ad viros nigros melicos macillētos. ⁊ testes. ⁊ qui libēter denrpant vestes suas. ⁊ ad viros pōderosos maliuolos habētes barbā raram. cuius prima dom⁹ est capricorn⁹. in quo gaudet sicut aia in corpore. secūda dom⁹ est aquari⁹. Et ē intelligendum q̄ q̄libet planeta habet duas domus preterq̄ sol ⁊ luna. Et ita q̄ prima domus ē per scām qua supreme gaudet planeta sicut rex in trono suo. q; enim similis est. ⁊ in ea fuit creatus. secūda domus non est ita principalis. ⁊ pro tanto nō est ita virtuosa. Secundus planeta p ordinem est Jupiter q̄ est beniuolus. ca. ⁊ hu. complexionis. tardus in motu suo. ⁊ est planeta viroz qui sunt benigni gracioſi religioſi reuerendi ⁊ habent barbam spissam subruffam. nec sunt calui. cuius prima domus est sagittarius: ⁊ secda pisces. Tertⁱ⁹ plāeta ē mars qui est ca. ⁊ sic. complexionis. maliuolus mediocris in motu suo. ⁊ est planeta iracondorum tirantū furiosorum caluoruz scriptorū maliuolorū ⁊ superborū. cuius prima domus est scorpio. ⁊ secūda aries. Sol est planeta beniuolus qui est quartus ca. ⁊ sic. cōpl'onis. influens lumen ⁊ in causa hominū⁹ viuentibus in motu suo mediocris. ⁊ est planeta pulchrorum

ꝛ splendidoꝝ in facie ꝛ in omnibus ge
ſtibus qui libenter cum magiſtratibus
ꝛ nobilibus conuerſantur. cuius domus
vnica eſt leo. Quintus planeta eſt ve
nus fri. ꝛ hu. compleꝯiõis temperate. be
nuolus. ꝛ motus eius fere ſi cut motꝰ ſo
lis. ꝛ habet aſpectũ ad iuuenes laſciuos
ꝛ comptos ꝛ luxurioſos: ꝛ illis qui liben
ter agunt opera mulierũ. cuius prima do
mus eſt libra. ꝛ ſecunda eſt taurus. Sex
tus planeta eſt mercurius tẽperate com
pleꝯionis. benꝛuolus ꝛ eſt cõmunicans
diſpoſitionem ſuã ſm naturam eoꝝ qui
bus adiungitur ſiue in bono ſiue in malo
ꝛ eſt fere motus eiꝰ ſicut motus ſolis. et
habet aſpectum ad viros bene doctrina
tos. ſacerdotes. ſapientes. lenis moꝛis
-nec magni coꝛporis. flaui coloꝛiſ. cuiꝰ pri
ma domꝰ eſt virgo. ſecunda gemini. Se
ptimus ꝛ vltimus de quo magis intendi
mus eſt luna. ꝛ eſt fri. ꝛ hu. cõpleꝯionis.
ꝛ benꝛuolus. ꝛ regit omnem humidũ. cur
ſus eius velociſſimꝰ quoniã fere in. xxvii.
dies ꝛ viii. hoꝛas complet totum ʒodia
cum. aſpectũ hʒ ad viros flãticos. arthe
ticos cuius domus eſt vnica ſcilicet can
cer. Sed quia forte medicus ad equatio
nem omnium planetarum ſcire non po
tens poteſt ſe excuſare. ꝛ ideo medicus
tenetur habere tabulaʒ adequationis lu
ne quo ad medium motuʒ qui communi
ter tenetur habere. ꝛ habeatur vnum ꝛ re
ctum calendarium lunationis. ſine autẽ
his non eſt medicus. Et eſt intelligen
dum ꝙ fere luna ẽ in quolibet menſe per
duos dies occupata computando quo
ad medium motum. Unde aliqua
pauca ſunt ſubiungenda hic.
Si aliqꝭ fuit vulneratus in capite luna
exiſtente in ariete vir aut nunꝯ curabiꝭ
eſto ꝙ vulnus ſit mediocris. Si quis. n.
fuerit vulneratus in collo luna exiſtente
in cancro periculoſus erit moꝛbus. ꝛ ſic
de ſingulis. Preterea nullus poteſt face
re flõiam luna exiſtente in geminis. quo
niam aut nihil eꝛiet de ſan. aut bis pereu
tietur. Preterea medicus dʒ facere oẽs
confectiones ſuas in certis influentiis.
verbi gratia. volo facere medicamen con
ſtrictiuum fri. ꝛ ſic. ſicut eſt diacodiõ. Cer
te confectio debet eſſe in ſimili influentia
ꝛ pone. ꝛ quia conueniẽt rad. inferioꝛ ꝛ
ſuperioꝛ fortiſſima erit influentia. Fiat
igitur luna exiſtente in tauro vel in virgi
ne. ꝛ ita de multis ſimilibus intelligam
Si igitur oꝛdo ꝛ regimen eſt in medio ꝛ
vultus inferioꝛ ſubiectus eſt vultuꝭ ſupe
rioꝝ bene erit. Iſta autem pauca po
ſui non ad alia me extẽdendo niſi ꝙ qui
libet poſſe ſuo ſcire conetur naturam ſu
periorum. aliter non eſſet perfectus i ſci
entia predicendi nec operandi.

De menſe ſolari ꝛ lunari.

Upleꝯ eſt mẽſis ſolaris ꝛ luna
ris. Mẽſis ſolaris cõtinet ſpa
cium. xxx. dieꝝ. ꝛ quodlibʒ ſignoꝝ hʒ treſ
facies primã. ſecũdã. tertiã. ꝛ ꝙlibʒ faci
es hʒ. x. gradus. ꝛ ita in toto ſigno non
ſũt niſi. xxx. gdꝰ. Sol ãt moꝛaꝯ p vnã hoꝛ
ram ad pagranduʒ vnũ gradũ ꝛ ita moꝛ
ratur in quolibet ſigno p. xxx. dies. Mẽ
ſis ergo ſolaris eſt. xxx. dieꝝ. Nũc autẽʒ
ſol hʒ aſpectũ ad coꝛ ꝛ ad virtutẽ vitaleʒ
ꝛ qz nos loquimur de mẽſe p cõparatio
nem ad criſim. ꝛ criſis nõ ſit p virtutẽ vi
talẽ. ꝛ p cõſequẽs nõ p virtutẽ ſolis. iõ de
mẽſe ſolari nihil curat medicus. Nũc au
tem luna hʒ aſpectũ ad virtutẽ naturalẽ.
ideo medicus teneꝯ mẽſurare menſeʒ lu
narem. Menſis igiꝯ lunaris eſt tripleꝯ.
primus. ſ. conſecutionis. ſecũdus. ꝓpre
pagrationis. tertius aperitionis. Men
ſis aũt conſecutionis appellaꝯ totũ illud
tẽs in quo luna moꝛaꝯ attiꝑere ſolẽ ſiue
cõſequi. Unde ponamꝰ ꝙ ſol ꝛ luna nõ
ſint i primo pũcto arietis. tũc vteꝝq mo
uetur velociꝰ cũ luna venerit ad primum
pũctũ arietis. ꝛ tũc ñ ſueniet ibi ſolẽ. mo
ratur in cõſequẽdo p duos dies ꝛ ſũoꝝ
hoꝛas. ꝛ ita tota lunatio durat. xxx. die
bus. ꝛ. viii. hoꝛis. ꝛ ita vna lunatio ſcribi
tur. xxx. dieꝝ. ꝛ altera. xxx. ꝛ hec cõputa
tio eſt lunaris diſmatica. Hec aũt cõpu
tatio eſt quo ad mediũ motũ ꝛ nõ ẽ vera
in pũcto. nec fiſſa. ꝛ iõ medicꝰ de iſto mẽ
ſe lunari non curat. Secundus autẽ mẽ
ſis vocatur peragrationis ꝛ durat tomʒ
illud tempus in quo luna moueꝯ de pun
cto ad pũctũ. vt cũ ĩcipit moueri de pũ
cto puncto arietis, ꝛ iterum cum eſt in pri-

cipio arietis totū illud tps vl spaciū vocatur mēsis ppie pagrationis. ꝛ sūt. xxvij dies. ꝛ. viij. hore. ꝛ hꝫ influere eufortunii ꝛ difforunii. Tertiꝰ mēsis vocaꝯ medicinalis: vel vocaꝯ aperitiōis: totū illud tempus in quo luna apparet nobis illumiata. ꝛ sunt. vi. dies ꝛ. vi. hore. ꝛ iste hꝫ virtutem calefaciendi infrigidandi. ꝛ ita de alijs. Nūc aūt ad crisim sunt duo necessaria. eufortunium ꝛ difforuniū. ꝛ calefactio. ꝛ ita de alijs. Ideo alter istoꝝ mēsiū nō potuit esse mensis medicinalis. Conflatur aūt mensis medicinalis ex his duobus quā mixtionem solus deus cognouit. Modus aūt constandi mensez medicinalē ex mense apparitionis ꝛ mense pagrationis est iste. Mensis igiꝯ pagrationis excedit mensem apparitionis in. xx. hore. diuidantur per mediū. tūc erūt. x. hore. dentur iste. x. hore mensi apparitionis habebit. vij. dies ꝛ. xij. horas. qui addit sibi. x. erūt. xxj. Mensis igitur medicinalis recte cōstatꝰ ex mēse apparitionis. ꝛ mense ppie pagrationis cōtinet. xxvij dies minꝰ duabꝰ horis. Nunc aūt propꝫ vulgares qui nō credūt q̄ sit vera cōputatio nisi equalis ꝛ integra. ideo oꝫ equaliter cōputare. Zꝫ sic intelligendum q̄ annus nō erit integer nec mensis nec septimana. Tūc igiꝯ si mensis medicinalis eq̄liter diuidaꝯ: quelibꝫ septimana habebit vi. dies ꝛ. vij. horas cū dimidia. Ad ꝟ igitur vt septimana sit integra. oportz addere prime septimane. vi. horas cū dimidia. Prima igiꝯ septimana manu leuauit a secunda. vi. horas cū dimidia. ꝛ. xvij. cū dimidia. ꝛ. vi. cū dimidia sunt. xiij. ꝛ ita cōpellit dies naturalis. Prima igiꝯ septiana medicinalis terminaꝯ in die. vij. Secunda incipit in die. vij. huic aūt septimane deficiunt. xij. hore. ꝛ. vi. cū dimidia q̄s. acomodauit. ꝛ sex cum dimidia q̄ deficiebant ei. ꝛ ita sunt. xij. hore. Tunc venit secunda septimana ad tertiaz ꝛ dixit q̄ acomodaret ei. xij. horas. ꝛ tūc acomodauit. ꝛ tūc completa ē secūda septimana ꝛ terminatur in. xij. cē venit tertia septimana ꝛ deficiunt. xij. hore quas acomodauit. ꝛ de se sex cum dimidia. ꝛ ita sunt. xx. cum dimidia. Tūc videns tertia septimana q̄ non poterat manu lauare a quarta, tunc reuersa est ad secundā ꝛ fecerunt pactum q̄ haberent vnā diē mediā. ꝛ tunc. xiij. dies facta est media secūde septimane ꝛ tertie. xij. igiꝯ dies est finis secūde septimane ꝛ tertie. ꝛ ita tertia septimana termiaꝯ in. xx. die. Tūc venit quarta septimana et deficiebant ei. vi. hore. ꝛ non inuenit q̄ acomodaret ei. sꝫ inuenit q̄. iiij. hore supauerant tertie. ꝛ accepit eas. ꝛ de se hēbat sicut alie. vi. dies ꝛ. xij. horas cū dimidia. tunc adde quatuor cū dimidia. ꝛ fuerunt xij. Quarta igitur septimana cōtinet. vi. dies minus duabus horis. Patet ergo quomodo mensis medicinalis continet xxvij. dies. minus duabus horis ꝛc.

Capitulum. ix. de compendiosa recapitulatione signoꝝ pronosticorum.

Breuiter tota ars
v ꝛ doctrina predicendi ppehēdaꝯ quatuor sunt nobis necessaria. s. primo cōsiderare figuraz corporis ꝛ dispositionem. secundo mēbroꝝ operationes. tertio ea que a corpore egrediuntur. quarto naturam morborum. De primo igitur sic. Supposita consumptiōe rationabili ꝟm naturā se. ꝛ particulariuz quanto facies ꝛ figura corporis magis approximaꝯ facici naturali aut sibi ipsi sub dispositione naturali tanto melius est. q̄ niam fortitudo virtutis regitiue corpis significaꝯ potentis regere corpus ꝛ resiste re morbo. ꝛ ideo q̄ oculi sint concaui aut eminentes ꝛ timpora plana: ꝛ tota faciesꝰ oꝛribilis. ꝛ ita de omnibus aliis que ponunꝯ in libro pronosticorum. quando cunq̄ omnia illa mala signa narrata in principio pronostic. apparētia in facie inquātum apparent. ppter maliciam morbi. et non ppter causas extrinsecas semp pessimum ꝛ mortale. siue in principio morbi siue post. in morbo acutoꝝ cronico. in qua cunq̄ etate: regione. qō facies ita oꝛribil' sit ꝛ ex morbi malicia. puenit sempiterna liter pessimuz ꝛ mortale. cuz vltimata virtutis. pstratio designetur nō potentis defendere corpus malicia ei⁹. Et intelligo semper q̄ veniat ratione morbi. qz si veniret. ppter causas extrinsecas non ē ita malum. cum non ita ledatur virtus in mi

nera:nisi excedat in vltimo vt fluxus vltimatus.⁊ ita de aliis.Debemus etiã cõsiderare iuxta signũ corporis ⁊ dispositionem.vtrum veteritia venerit ante.vij.diẽ qñ mirabiliter est malus.qz materia vetericie est grossa ⁊ non potest venire ad bonum nisi post digestionem. Nunc autem materia grossa non potest esse digesta in vij diebus.⁊ ideo veteritia ante.vij.semp mala. Post aũt vij.si materia fuerit digia ⁊ in die cretica semper bonum: potissime cum alleuiatione patientis ⁊ cum huius figura.Considerandum est vtrum color sit equalis vniformis in toto.⁊ hoc ẽ bonum.Si autem color fuerit diuersus ita ꝙ interiora sint multum calida:⁊ exteriora frigida.pessimum signum et mortale.
cum magnitudo in apostematibus in interioribus significetur caloris ⁊ inequalitas semper malum.⁊ cum b circa corporis figuram ⁊ dispositionem ypocondriorum aduertendum.Si ypocondria fuerint mollia.equalia.tractabilia.vniformia hincinde colore equali non multum excedente optimum signum est.Si autem fuerint dolorosa aspersa inequalia cum intẽso caloze pessimum signum est. ⁊ hoc est primus ꝙ circa corporis figuras ⁊ dispositionem consideramus. Secunda autez ꝓsideratio cadit circa mẽbroꝝ opationes Operationes autem sunt tres:sicut animalis:vitalis:⁊ naturalis. Animalis sũt due:regitiue:⁊ sensitiue.regitiue vt ymaginatio:cogitatio:memoria. Sensitiue vt sensus motus in morbis acutis ⁊ cõtinuis ⁊ egritudinibus cerebri. Si virtutes regitiue sunt salue:bonum signum est. et ꝙ virtus animalis est salua.⁊ ꝙ non ẽ dubium de illo morbo. Si autem iste virtutes corrumpantur signum est mortale. qz corruptio virtutis animalis significatur in radice. Si autem in casu dicto aliquis bene audiat.⁊ videat.⁊ olfaciet.⁊ gustet. ⁊ moueatur .⁊ sentiat.⁊ bene se habeat i decubitu.⁊ bene dormiat.bonum signuz est.quia in morbis predictis mori nõ potest.cum virtus animalis sit salua in minera. Si autem in morbis predictis propter malicam morbi aliquis amittat auditum.⁊ nullus istorum venerit propter crisim.⁊ oculi caligentur.⁊ amittit sensuz ⁊ motum.⁊ non dormit.aut continue dormit:⁊ generatur post somnuz.⁊ decubit? est malus ⁊ innaturalis.cum spasmatõe vnius partis aut multarum : signum est pessimũ ⁊ mortale.⁊ ista habent virtutez in morbis predictis.quia in fluxu ventris ⁊ similibus non habent significationem
Secunda operatio est virtutis vitalis in nullo aut modico diuersificat?.⁊ pulsus fortis ⁊ ordinatus bonũ.aer cuz difficultatz magna attractus vel expulsus.⁊ pulsus debilis ⁊ deficiẽs sertinus. vermiculosus.formicans.pessimuz est ⁊ mortale
Tertia est oppositio virtutis naturalis. vnde si appetitus bonus ⁊ digestio.⁊ approximatur ad horam solitam. ⁊ reliqua omnia signa apparent in opationib? virtutis naturalis signũ est certuz in morbo quantũ est ex hoc salutis ⁊ euasiõis. Si aũt appetitus ꝓsternetur: digestiua corrumpatur:⁊ contentiua auferat:⁊ expulsiua similiter:signum est pestifex in omni morbo. Tertia cadit super ea que ex corpore expelluñ. Si aliquis apostema patiatur capitis:⁊ sanies aut aquositas expellat per nares ⁊ aures ⁊ palatum. ⁊ in die cretica.⁊ ꝙ expellitur videt esse digñ ⁊ cum alleuiatione signum est exquisitum salutis. Si aũt agrauetur ⁊ sit indigestuz signum est cõtrarium. Si aũt in morbis capitis aut ypocõdrioꝝ.aut in morbo ꝺ repletione vbi san.cũ acumine dñatur si veniat fluxus san.i die cretica ⁊ guttatim ⁊ ordinate:⁊ per eandem partem in qua est egritudo aut per alias sibi cõmunicãtes signum est salutis certum. Si autem inordinate venerit fluxus ⁊ cum agrauatiõe ⁊ syncopi ⁊ debilitate virtutis signũ est mortale. Si aũt sputum in egritudine pectoris ⁊ pulmonis appareat facile:⁊ cũ modica tussi:⁊ album commixtum cũ alleuiatione.signum est exquisite salutis.
Si ãt tarde venerit aut nihil ⁊ cũ laboriosa tussi ⁊ globosũ ⁊ aq̃sũ nigrũ liuidũ ⁊ viride ⁊ fetidũ:⁊ cũ molestia ⁊ agrauatiõe: signũ ẽ pessimũ ⁊ mortale. Si ãt vomit? venerit cũ calore mltiplici ⁊ i die cretica ⁊ cũ alleuiatõe signũ ẽ salutis.Si ãt fucit nimis cin?.aut ru.aut al.aut viridis.aut liuid?signũ ẽ pessimũ ⁊ mõtale.potissime si i morbi pricipio apparuerint, si ãt egõ

fuerit cõtinua ⁊ equalꝫ nõ dura. nõ aquosa. ⁊ hora solita: ⁊ ꝙ ꝓportioneꝫ vt decer
ndo assumpto. ⁊ cũ alleuiatiõe. ⁊ i die cre
tica vermes fuerint ꝓmixti: bonũ signum
est ⁊ laudabile. Si ãt fuerit ca. aut aquo
sa. frequẽs: ⁊ inordinate manauerit. ⁊ cũ
agrauatione. ⁊ fuerit fetida coloris nigri
aut liuidi sine ꝓcedẽte digõne. signũ ẽ pes
simũ ⁊ mortale. Si ãt vrina venerit i die
cretica multa ⁊ cũ signis cõplete digõnis
⁊ a pte colꝫ. ⁊ subtãtie ⁊ ypostasis signũ ẽ
salutis. si aũt retineaꝫ aut nimis expellaꝫ
fuerit nigra. aut ypostasis: niger. aut aq̃
cũ virtute debili. ⁊ cũ agrauatione. aut
spissa remissa pꝫ die cretica signũ pessimũ
⁊ mortale. Et ẽ intelligendũ ꝙ vrina lau
dabilis debile signũ ẽ salutis. nisi in egri
tudinibꝫ epatis. Si ãt fuerit mala fortissi
mũ signũ ẽ ad mortẽ siue egritudo fuerit
extra venas vel intra. cũ virtꝫ digestiua
deficiat in radice. Si ãt sudor fuerit vlis
in die cretica ⁊ post signa digõnis cũ al
leuiatione signũ ẽ salutis. Si aũt in alte
ra parte tñ venerit ⁊ frũs ⁊ nimiꝫ. ⁊ cum
agrauatione ⁊ sincopi signũ est mortis.
Et est intelligẽdũ ꝙ oẽ qd egrediẽ a cor
pore cuiuscũq; odoris. aut colꝫ. aut quãti
tatis. aut ordinis. cuꝫ venerit in die recti
ca: ⁊ post signa digestõis ⁊ cũ alleuiatio
ne patiẽtis signũ ẽ exquisitũ salutis. Si
aũt cõtrario mõ euenerit signũ ẽ pessimũ
⁊ mortale. ¶Quarta cõsideratio cadit cir
ca naturã morboꝝ. in casu igiẽ capillozuꝫ
⁊ tinea: ⁊ silꝫ capitis infectionibꝫ. Si
varices innascaꝫ bonũ. ⁊ si deficiãt ma
lũ. Insania ⁊ melia ⁊ pꝫ silibus spẽbꝫ desi
pientie. Si emorroydes aperiaꝫ bonum
⁊ si retineaꝫ maluꝫ. In appoꝰ. litargia.
paralisi. si eueniat fe. efficit bonum. In
spasmo de repletiõe fe. supueniẽs bonũ.
In freneti stẽuatio supueniẽs sine reu
mate bonuꝫ. In apostematibꝫ ⁊ dolꝫ.
capitis sanies aurium. aut aquositas. aut
narium. aut palati. aut fluxus sangui. po
tissime nariũ bonũ cũ alleuiatione patiẽ
tis. cũ agrauatione pa. malum. In obtal
mia ⁊ passione oculoꝝ. ⁊ paſ. auriũ. ⁊ par
tium superiorum fluxus ventris veniens
cum alleuiatione pa. bonum. Si aũt ven
ter retineaꝫ ⁊ superiora agrauenꝫ malum
In fe. tertianis ⁊ cõtinuis ⁊ alijs ꝑm sta
tum suum fissura labioꝝ ⁊ nariũ ⁊ lingue
⁊ parue pusule cũ appareant: signũ ẽ sa
lutis potissime cum alleuiatione. si cõtra
ria contrarie. Si insquinantia appareat
tumoꝝ ⁊ ruboꝝ. ⁊ deriuaꝫ ad exteriora cũ
maturatione ⁊ alleuiatione signũ est salu
tis. si aũt vadat ad interiora semp malus
In apostematibꝫ pectoris ⁊ pulmonis
si sputus appareat digestũ ⁊ sanies: mun
dificaꝫ per exteriora ⁊ in die rupture ces
set fe. ⁊ bonificaꝫ appetitꝰ bonum signuꝫ
Si vero sputũ est indigestũ: ⁊ febris nõ
cessat in die rupture. ⁊ alia mala signa ap
rent. signũ est malũ ⁊ trãsmutationis ad
fe. ethicã. Si aũt in egritudinibus pecto
ris oriatur apostema in radice aurium: ⁊
in pedibus ⁊ corporis extremitatibꝫ bo
num est. Si autem reuertaꝫ materia ad
exteriora ⁊ carrat ad pulmonem pessimũ
est ⁊ mortale. imo in omni apostemate ex
teriori in quacunq; parte corporis fuerit
potissime de materia venenosa reuersio
ad interiora pessimum est ⁊ mortale. In
singultu sternutatio superueniẽs bonum
In sitimodica tussis supueniens bonuꝫ
Vomitus sanguinis cum fe. continua: pessimũ
signuꝫ ⁊ mortale. In egritudinibus epa
tis vt ydropisi ⁊ similibꝫ. fluxus ventris
flaticus aut aquosus aut ventꝰ exiens ꝑ
inferiora bonũ. ⁊ ita de alijs. ꝑm dispoſi
tionem humoris. In egritudinibus splẽ
nis emorroides supuenientes bonum.

Breuiter intelligendũ ꝙ omis morbus
qui mutatur a membro nobili sensibili et
periculoso interiori versus membra exte
riora minus nobilia ⁊ necessaria: ⁊ min?
sensibilia semp bonum. ¶Quando autem
fit mutatio ad mẽbra nobilia periculosa
semp malũ. Preterea omis mutatio mor
bi in morbum magis periculosum malũ.
Preterea omnis egritudo in fortibus et
pueris ⁊ iuuenibus citius curatur. nisi fu
erit in membro nimij sensus. Egritudo
autem veniens debilibus ⁊ senibus vni
uersaliter tardius curatur. Et hec su?fi
ciant de ꝓnosticatione ⁊c.

Finis.

Expleta est practica excellentissimi artium ⁊ medicine doctoris dñi mgri Bernardi de Gordonio dicta Lilium medicine. In qua cōtinet scientia curatōis morboꝝ tam vniversaliū q̄ particulariū accidere potentiū corpori humano. Et scientia decē ingeniozꝝ curādozꝝ morbozꝝ. Cū tractatu de regimine acutozꝝ. Et tractatu de ꝓnosticis. Diligentissime emendata. Impressa Lugduni per Anthoniū Labilionis. ⁊ Marinū sarracen: cōsociozum Anno dñi. 1491. die .x. maij. Ad laudem oipotētis dei to⁹ius q̄ curie celestis. amē.

Registrū hui⁹ libri.

a
Primum vacat
In noie dei
⁊ vt plurimum
hoc erit

b
germādree
cotidianam
in:mūdet
debēt abici

c
solitarius ⁊ capiū
doloris potes
narrandū
ligenduz q̄

d
et vmia
poꝺ anetis
sentit enim
rat bene sit

e
plesio
sione q̄m
vulnus est
tū confert

f
aduſtionis
fauus est
dubitāt facē
diuisio princip:

g
regiminis ⁊ moꝝ.
koztissime
altez q̄
ꝓfmozum

h
aut palitient
regatur sicut
purget cū
curari pōt

i
tificialiter
tum ⁊ vapoze
ca cuius
⁊ ingrossant

k
Et casens
respicias aquā
croco ⁊ aceto
fecerit opationē

l
bulitū vinū
nihilominus
tur corpus
garisma cū

m
sitim. imo
rarum ⁊
ꝓprie
morbꝰ semꝑ

n
la citonia
transit ad
inde sanies
intelligendum

o
sibi aromatica
igit mortalibus
cia colere
las sed

p
in vno
vti pisaiꝭ
capitulum
ter eppulsionē

q
inflatio
sus in aqua
in dissinteria
bus appareant

r
vlceratio pp
dantur ista
fiat flōta
putrefit

s
valer balneū
cubitꝰ supra
cāre apostea.
ambze igitur

t
grossa sed
vt aquositatē
dicū cere
tante,

v
ꝙ frāgunt
qm̄ mēbꝝ
pp delectatōnē
dicatio

x
terioꝝ si
nulla dissocatione
antur ⁊ fiant
grossari ⁊,

y
ns ⁊ si nō
um ⁊ doloꝝ
ꝫ opꝰonem
caueatur tū

z
aduertendum est
herens cuꝫ
quarto notandum
in morbis

⁊
in de euidētia
temperata
vinuꝫ anni
etates sunt

ꝫ
igitur in
pellātur ⁊ ita
nus de pulsiḃ
multitudine

ꝝ
san. narium
cupat a tertia
q̄ esset